T.C.

MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

I NUMARALI (H. 1155–1168/ M. 1742–1755) BOSNA AHKÂM DEFTERİ

-DEĞERLENDİRME VE TRANSKRİPSİYON-

E. YASEMİN İNBAŞI ARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Prof. Dr. ZAFER GÖLEN

BURDUR-2019

T.C.

MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

I NUMARALI (H. 1155–1168/ M. 1742–1755) BOSNA AHKÂM DEFTERİ

-DEĞERLENDİRME VE TRANSKRİPSİYON-

E. YASEMİN İNBAŞI ARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Prof. Dr. ZAFER GÖLEN

Üye: Prof. Dr. OSMAN KÖSE

Üye: Doç. Dr. ABİDİN TEMİZER

BURDUR-2019

MAKÜ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU

M.A.K.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ..... tarih ve ..... sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 27/05/2019 tarihinde tez savunma sınavı yapılan E. Yasemin İNBAŞI ARI 'nın I NUMARALI VE 1155-1168/1742-1755 TARİHLİ BOSNA AHKÂM DEFTERİ'NİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE TRANSKRİPSİYONU konulu tez çalışması Tarih Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE
(TEZ DANIŞMANI) :Prof. Dr. Zafer GÖLEN

ÜYE :Prof. Dr. Osman KÖSE

ÜYE :Doç. Dr. Abidin TEMİZER

ONAY

M.A.K.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ...../...../..... tarih ve ...../..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

SBE/A/10

ii

T.C.

MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ETİK BEYAN

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum "1 NUMARALI (H. 1155–1168/ M. 1742-1755) BOSNA AHKÂM DEFTERİ-DEĞERLENDİRME VE TRANSKRİPSİYON-" adlı tezin hazırlanması sürecinde akademik etik ilkeleri ihlal etmediğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

☑ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

☐ Tezim sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinde erişime açılabilir.

☐ Tezimin 3 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Emine Yasemin İNBAŞI ARI

Mayıs 2019

ÖNSÖZ

"I NUMARALI (H. 1155–1168/ M. 1742–1755) BOSNA AHKÂM DEFTERİ-DEĞERLENDİRME VE TRANSKRİPSİYON-" adlı bu çalışmanın amacı XVIII. yüzyılda Bosna Eyâleti'nin sosyal, siyasi ve ekonomik tarihine katkıda bulunmaktır. Defterde yer alan hükümler sebebiyle birincil kaynak durumunda olup XVIII. yüzyılda Bosna Eyâleti'nde meydana gelen olaylar hakkında oldukça önemli bilgiler ihtiva etmektedir.

Çalışmada izlenen yöntem sırasıyla defterin transkript edilmesi, hükümlerin özetlerinin çıkarılması, hükümlerin konularına göre tasnif edilmesi ve tasnif edilen hükümlerin örneklendirme yöntemiyle incelenmeye çalışılması şeklinde olmuştur.

Yapılan çalışma, giriş ve dört bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Ahkâm Defterleri hakkında genel bilgiler verilmiş, Bosna Ahkâm Defterleri'nin hepsinden kısaca bahsedilerek bu çalışmanın konusunu oluşturan I Numaralı Bosna Ahkâm Defteri'nin tanıtımı yapılmıştır. Ayrıca Bosna tarihi hakkında genel bilgiler verilmiştir. Birinci bölümde Bosna'nın idarî taksimatı ve idarecilerinden bahsedilmiş, ayrıca hükümler üzerinden dönemin asayiş olaylarına değinilmiştir. İkinci bölümde sosyal meseleler ele alınarak Bosna'nın o dönemdeki sosyal yapısı aydınlatılmaya çalışılmıştır. Üçüncü bölüm, iktisadî yapı ile alakalıdır. Defterde bahsi geçen vergiler açıklanmaya çalışılmış ve ekonomik ilişkilerden bahsedilmiştir. Dördüncü bölümde ise Bosna'daki askerî yapı hakkında bilgiler verilmiştir.

Çalışma süresince tez konusunun belirlenmesi ve çalışma sırasında izlenecek yollar ile tezin bu hale gelebilmesi hususunda her zaman bana destek olan tez danışmanım saygıdeğer hocam Prof. Dr. Zafer GÖLEN'e çok teşekkür ederim. Ayrıca Doç. Dr. Sevilay ÖZER hocam ve ailesinin hem destekleri, hem misafirperverlikleri, hem de dostlukları için kendilerine büyük bir teşekkür borçluyum. Çözemediğim her konuda bana destek olan eşim ve ailemin destekleri olmasa sanırım bu tez hiç bitmeyecekti, onlara da çok teşekkür ederim.

Mayıs 2019 E. Yasemin İNBAŞI ARI

(İNBAŞI ARI, E. Yasemin, *I Numaralı (H. 1155–1168/ M. 1742–1755) Bosna Ahkâm Defteri -Değerlendirme Ve Transkripsiyon-*, Yüksek Lisans Tezi, Burdur, 2019)

ÖZET

Osmanlı Devleti'nde adalet sisteminin ilk basamağını kadıların başkanlık ettiği yerel mahkemeler oluşturmaktadır. Bu mahkemelerde çözülemeyen meseleler arzuhal yazılarak ya da divân-ı hümâyûna bizzat gidilerek çözülmeye çalışılmaktaydı. Divân-ı hümâyûnda görüşülen bu meseleler için kanuna uygun hükümler verilmekteydi. Bu hükümler de mahallindeki kadılara, valilere, sancak beylerine ve diğer muhataplarına gönderilirdi. Meselelerin çözümü için verilen bu hükümler ahkâm şikâyet defterlerine kaydedilirdi.

Çalışmanın konusunu Hicri 1155-1168, Milâdi 1742–1755 tarihlerini kapsayan I Numaralı Bosna Ahkâm Defteri'ndeki hükümler ve bu hükümlerin tasnif ve tahlili oluşturmaktadır. Hükümler, konularına göre çeşitli başlıklar altında örneklendirilerek incelenmeye çalışılmıştır.

İlgili defterde yer alan hükümler, Bosna'nın idarî, sosyal ve iktisadî yaşamı hakkında değerli bilgiler sunmaktadır. Yapılan çalışmada defterdeki hükümler esas alınarak, XVIII. yüzyıl Bosna'sı hakkında değerlendirmelerde bulunulmuştur. Bu dönemde yaşanan olaylar, gelecek yıllarda yaşanacak gelişmelerin de temel sebeplerini oluşturmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Ahkâm Defterleri, Divan-ı Hümayun, Bosna, Osmanlı Devleti, XVIII. Yüzyıl, Balkanlar.*

(İNBAŞI ARI, E. Yasemin, *Analysis and Transcription of Bosna Ahkam Register Number 1 (H. 1155–1168/AD. 1742–1755),* Master Thesis, Burdur, 2019)

ABSTRACT

The first steps of the justice system in the Ottoman Empire are the local courts presided by kadi. Unresolved issues in these courts, it was tried to be solved by writing them or by going to Divan-i Hümayun personally. In Divan-i Hümayun proceedings, lawful decisions were made on these issues. These provisions were also sent to kadi, governors, sancak bey and other interlocutors at the scene. These provisions for the resolution of matters were recorded in the Ahkam Şikayet Registers.

The subject of the study is composed of the classification and analysis of the provisions and the provisions in number 1 Bosna Ahkam Register which covers the dates of Hijri 1155-1168 and the AD. 1742-1755. The provisions were examined by examples under various headings.

Ahkam Şikayet Register contains valuable information about Bosnia's administrative social and economic life. In the study, based on the provisions in the register XVIII. Century Bosnia and Herzegovina. Events during this period, the main reasons for the developments in the coming years.

Keywords: *Ahkam Registers, Divan-i Humayun, Bosnia, Ottoman Empire, XVIII. Century, Balkans.*

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ..... **iii**

ÖZET ..... **iv**

ABSTRACT ..... **v**

TABLOLAR VE ŞEKİLLER DİZİNİ ..... **ix**

SİMGELER VE KISALTMALAR ..... **x**

GİRİŞ **1**

I. BOSNA AHKAM DEFTERLERİ **1**

II. FETİHTEN XVIII. YÜZYILA KADAR BOSNA **7**

1. BÖLÜM **12**

EYÂLET İDARESİ **12**

1.1.İdarî Taksimat **12**

1.2.İdareciler **21**

1.2.1.Valiler 21

1.2.2.Kadılar 28

1.2.3.Kapı Kethüdaları 35

1.2.4.Muhtelif Görevliler 37

1.3.Asayiş **38**

2. BÖLÜM **42**

SOSYAL YAPI **42**

2.1.Dini Yapı **42**

2.1.1.Müslümanlar 42

2.1.2.Gayrimüslimler 43

2.1.2.1.Hristiyanlar 43

2.1.2.2.Yahudiler 45

2.1.2.3.Çingeneler 49

2.2.Vakıflar **49**

2.3.İskan **52**

2.4.Miras Meseleleri **53**

2.5.Esirler ve Köleler **55**

2.6.Düğün **57**
2.7.Evlilik ve Boşanma **58**
2.8.Meslek Erbabı ve Esnaf Zümresi **59**
2.8.1.Debbağ 60
2.8.2.Fırıncı 61
2.8.3.Kasap 62
2.8.4.Hekim 62
2.8.5.Kahveci 62
2.8.6.Haffaf 63
2.8.7.Sarraf 64
2.8.8.Kuyumcu 64
2.8.9.Kepeci 65
2.8.10.Kürkçü 66
2.8.11.Çerçi 67
2.9. Mahalle **67**
3. BÖLÜM **69**
İKTİSADÎ YAPI **69**
3.1.Vergi Ve Toprak Anlaşmazlıkları **69**
3.1.1.Topraktan Alınan Vergiler 70
3.1.2.Mahsulden Alınan Vergiler 72
3.1.3.Hayvancılıktan Alınan Vergiler 74
3.1.4.Pazardan Alınan Vergiler 75
3.1.5.Ticaretten Alınan Vergiler 76
3.1.6.Şahıs ve Haneden Alınan Vergiler 79
3.2.Alacak Verecek Meseleleri **83**
3.3.Mukataalar **83**
3.4.Zeamet Ve Timar **84**
3.4.Vergi Muafiyeti ve Problemler **87**
3.5. Ticaret **89**
4. BÖLÜM **90**
ASKERÎ YAPI **90**
4.1.Kapudanlıklar **90**
4.2.Yeniçeriler **92**

4.3.Zaimler **94**
4.4.Timarlı Sipahiler **95**
4.5.Kale Ve Görevlileri **95**
4.5.1.Kale 95
4.5.2.Kale Görevlileri 97
4.5.2.1.Müstahfızlar 97
4.5.2.2.Topçular 98
4.5.2.3.Azaplar 98
4.5.2.4.Süvariler 99
4.5.2.5.Martoloslar 100
SONUÇ **104**
KAYNAKÇA **107**
EKLER **116**
EK:1 HÜKÜM İÇERİKLERİ **117**
EK:2 HÜKÜM ÖZETLERİ VE TRANSKRİPSİYON **120**
EK:3 I NUMARALI BOSNA AHKAM DEFTERİ **1022**
ÖZGEÇMİŞ **1166**

TABLOLAR VE ŞEKİLLER DİZİNİ

Tablo 1: Bosna Ahkâm Defterleri

Tablo 2: 1742-1755 Tarihli Bosna Ahkam Defterine Göre Bosna'nın İdari Taksimatı

Tablo 3: Dönemin Valileri ve 1742-1755 Tarihli Bosna Ahkam Defteri'nde Adı Geçen Valiler

Tablo 4: 1742-1755 Tarihli Bosna Ahkam Defteri'nde Adı Geçen Vakıflar

Tablo 5: 1742-1755 Tarihli Bosna Ahkam Defteri'nde Adı Geçen Vergiler

Tablo 6: 1742-1755 Tarihli Bosna Ahkam Defteri'nde Adı Geçen Kaleler

Tablo 7: 1742-1755 Tarihli Bosna Ahkam Defteri'ndeki Hükümlerin İçerikleri

SİMGELER VE KISALTMALAR

AD.	Miladi Yıl
bkz.	Bakınız
C.	Cilt
Çev.	Çeviren
D.İ.A	Diyanet İslam Ansiklopedisi
Edt.	Editör
H.	Hicri
Haz.	Hazırlayan
İ.Ü.	İstanbul Üniversitesi
M	Muharrem
S	Safer
Ra	Rebiü'l-evvel
R	Rebiü'l-ahir
Ca	Cemaziye'l-evvel
C	Cemaziye'l-ahir
B	Receb
Ş	Şaban
N	Ramazan
L	Şevval
Za	Zilkade
Z	Zilhicce
OTAM	Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi
Sep.	September

s.	sayfa
S.	Sayı
Trc.	Tercüme
TTK	Türk Tarih Kurumu

GİRİŞ

I. BOSNA AHKAM DEFTERLERİ

Osmanlı Devleti'nde adalet sisteminin ilk basamağını kadıların başkanlık ettiği yerel mahkemeler oluşturmaktadır. Bu mahkemelerde çözülemeyen meselelerin ise arzuhal yazılarak ya da divân-ı hümâyûna bizzat gidilerek çözülmesi beklenirdi. Buradan çıkan hükümler ise mahallindeki kadılara, valilere, sancak beylerine ve sair muhataplarına gönderilirdi. Bu kararların kaydedildiği defterlerden biri de ahkâm şikâyet defterleridir. 1741-1744 yılları arasında reisülküttaplık yapan Koca Ragıb Paşa[1] döneminde bürokraside bazı yeni düzenlemeler yapılarak defterler konularına göre sınıflandırılmış, şikayet defterleriyle ahkâm defterleri birbirinden ayrılarak eyâletlere göre tutulmaya başlanmıştır. Ahkâm Defterleri yazıldığı dönem ve ait olduğu bölge açısından idarî, sosyal ve ekonomik konular hakkında oldukça önemli bilgiler içermektedir. Şikayet edilen meselelere bakılarak o dönemde halkın kendi arasındaki veya halk ile idareciler arasındaki anlaşmazlıklar hakkında bilgi sahibi olunabilir[2]

Ahkâm defterleri Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde *"A.DVNS.AHK.BN.d"* fon kodlarında muhafaza edilmektedir. Bu defterler Mora Ahkâm Defteri hariç tutulmak üzere 1155/1742 tarihinden II. Meşrutiyet dönemine kadar olan süreyi kapsamaktadır.[3] Vilâyet Ahkâm Defterleri olarak adlandırılan bu defterler Adana, Anadolu, Bosna, Cezayir ve Rakka, Diyarbekir, Erzurum, Halep, İstanbul, Karaman, Maraş, Mora, Özi ve Silistre, Rumeli, Sivas, Şam-ı Şerif ve Trabzon olmak üzere 16 eyâlet olup her birinin sayıları farklıdır.

---

[1] Mesut Aydıner, "Râgıb Paşa", *D.İ.A,* C.XXXIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2007, s.404

[2] Halkın kendi arasındaki anlaşmazlıklar için bkz., 88 ve 172 numaralı hükümler; Görevliler ile halk arasındaki anlaşmazlıklar için bkz., 114 ve 410 numaralı hükümler.

[3] *Başbakanlık Osmanlı Arşiv Rehberi*, T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Baskanlığı, Yayın No:108, İstanbul, 2010, s.22.

Tablo 1: Başbakanlık Osmanlı Arşiv Rehberi'ne Göre Bosna Ahkâm Defterleri

Katalog No	Sıra No	Defterin Adı	TARİH		Sayfa Adedi
			Hicri Tarih	Miladi Tarih	
989	1	BOSNA	C.1155-Za.1168	1742-1755	300
	2		Za.1168-N.1178	1755 1765	315
	3		Ş.1178-C.1192	1765-1778	404
	4		C.1192-Za.1195	1778-1781	192
	5		Z.1196-R.1199	1782-1785	151
	6		Ca.1199-B.1213	1785-1799	377
	7		B.1213-Ca.1224	1799-1809	317
	8		M.1229-Ca.1241	1813-1826	129
	9		Ca.1241-1285	1826-1867	173

Tablo:1'den de anlaşılacağı üzere Bosna'ya ait toplam 9 adet Ahkam Defteri vardır.[4] Defterler tek tek incelendiğinde, Başbakanlık Osmanlı Arşiv Rehberi'nde yer alan bu tablodaki sayfa sayıları ve kapsadığı tarihlerde bazı farklılıklar olduğu anlaşılmıştır. Sayfa sayılarındaki farklılık muhtemelen defterin kapağının da dahil edilmesinden kaynaklanmaktadır. Diğer tespitlerden aşağıda bahsedilmiştir.

2 Numaralı Bosna Ahkâm Defteri, *"Fî evâhir-i Za sene 1168"* tarihli hükümle başlayıp, *"Fî evâsıt-ı N sene 1178"* tarihli hükümle son bulmaktadır. Defterde iki tanesinin üzeri çizilerek iptal edilmiş toplam 930 hüküm bulunmaktadır. Defter, 314 sayfa olup 207. sayfası ile son sayfası boştur.[5]

3 Numaralı Bosna Ahkâm Defteri'nde ilk hüküm "*Fî evâhir-i Ş sene 1178"* tarihli olup, son hüküm ise "*Fî evâil-i C sene 1192"* tarihlidir. Defter, iptal edilen üç hükümle birlikte toplam 1260 hüküm olup 403 sayfadır. Defterin 156. ve 403. sayfaları boş bırakılmıştır. Defterin yazısı, birinci ve ikinci ahkam defterlerine nazaran daha düzensizdir. 277. sayfada hükümler yazıldıktan sonra meydana geldiği anlaşılan kalın bir çizgi şeklinde mürekkep lekesi mevcut olduğundan bazı kelimeler okunamayacak hale gelmiştir. Üçüncü Bosna Ahkâm Defteri'nde, ilk iki ahkâm defterinde olmayan

[4] *Rehber*, 2010, s.28.
[5] Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA), *A.DVNS.AHK.BN.d.0002.*

farklı bir husus göze çarpmaktadır. 187. sayfadan itibaren hükümlerin altında, tarihten hemen önce muhtemelen hükmü yazan kâtiplere ait isimlere rastlanmaktadır.[6]

4 Numaralı Bosna Ahkâm Defteri, *"Fî evâsıt-ı C sene 1192"* ile defterin orjinal kapağında yazanın aksine[7] "*Fî evâhir-i Z sene 1195"* tarihlerini kapsayan hükümleri içermektedir. Defter, 190 sayfa olup üçünün üzeri çizilerek iptal edilmiş toplam 660 hükümden ibarettir. Defterin son sayfası olan 191. sayfası boştur. Defterde yer yer mürekkep lekeleri mevcut olup bazı kısımların okunmasına engel teşkil etmektedir.[8] Hükümlerin altında yine katiplerin ismi bulunmaktadır. Defterin oldukça düzensiz tutulduğu ve bazı yerlerin de çok özensiz yazıldığı görülmektedir.[9]

5 Numaralı Bosna Ahkâm Defteri, 150 sayfadan oluşmaktadır. Defterin ilk hükmü "*Fî evâhir-i Z sene 1196"* tarihinde, son hükmü ise "*Fî evâhir-i R sene 1199"* tarihinde yazılmıştır. Defterin 77 ve 78. sayfaları boydan boya birer çizgi çekilerek boş bırakılmıştır. Yine defterin son sayfası olan 150. sayfa da boştur. 17. sayfada hükmün bazı yerlerinin okunmasına engel olan mürekkep lekesi mevcut olup defterde iptal edilen üç hükümle birlikte toplam 382 hüküm vardır. Üçüncü defterden itibaren hükümlerin alt kısmında görülen katiplerin isimlerine burada da rastlanmaktadır.[10]

6 Numaralı Bosna Ahkâm Defteri'nde ilk hüküm *"Fî evâsıt-ı Ca sene 1199"* tarihli iken son hüküm ise "*Fî evâil-i B sene 1213"* tarihlidir. Bu defter, diğerlerinden farklı olarak ilk etapta arşivde eksik taranmış ve sayfaları hatalı bir şekilde numaralandırılmıştır. Bu konuda arşiv yetkililerine gerekli başvuru yapılmıştır. Eksik sayfanın dahil edilmesinden sonra tüm defterin sayfa sayıları yeniden düzenlenmiştir. Buna göre ilk önce 376 sayfa olarak düzenlenen defterin aslında 372 sayfa olduğu tespit edilmiştir. Defterde 11 tanesi iptal edilmiş toplam 923 hüküm mevcuttur.[11]

7 Numaralı Bosna Ahkâm Defteri "*Fî evâhir-i B sene 1213"* tarihli hükümle başlayıp *"Fî evâsıt-ı Ca sene 1224"* tarihli hükümle son bulmaktadır. 314 sayfa olan defterde iki tanesi iptal edilmiş toplam 591 hüküm vardır. Defterin 239. sayfasında

---

[6] Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA), *A.DVNS.AHK.BN.d.0003.*
[7] Defterin kapağında son tarih olarak evâhir-i Zilkade 1195 yazmaktadır. Halbuki son hükmün tarihi "Fî evâhir-i Zilhicce sene 1195'dir.
[8] 48, 69, 112,113,128. sayfalarda mürekkep lekeleri vardır.
[9] Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA), *A.DVNS.AHK.BN.d.0004.*
[10] Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA), *A.DVNS.AHK.BN.d.0005.*
[11] Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA), *A.DVNS.AHK.BN.d.0006.*

hükmün okunmasına engel olmayan mürekkep lekesi mevcut iken, 255 ve 256. sayfalarındaki mürekkep lekeleri hükümdeki bazı yerleri okunmaz hale getirmiştir. Bu defterde de düzensiz ve özensiz tutum devam etmektedir.[12]

8 Numaralı Bosna Ahkâm Defteri'nin kendi orjinal kapağında defterin "*Fî evâhir-i M sene 1229"* ile "*Fî evâil-i Ca sene 1241"* tarihleri arasını kapsadığına dair ibare konulmuşsa da defterdeki ilk hüküm 11 Safer 1224 tarihlidir. Baştaki ilk sayfa boş bırakılmış, toplam 127 sayfadır. Defterde bir tanesi iptal edilmiş toplam 252 hüküm mevcuttur. Bu iptal edilmiş hüküm diğer defterlerde rastlanmayan şekilde, defterin alt kısmı yukarı çevrilerek yazıldığından ters yazılmıştır. Ayrıca deftere ait olan üç parça eki de arşiv görevlileri tarafından ilgili yerlere eklenmiştir.[13]

9 Numaralı Bosna Ahkâm Defteri'nde diğer defterlerin kapağında bulunan ve defterin kapsadığı tarih aralıklarının yazıldığı kısımda ilginçtir ki son tarih yazılmamıştır. İlk hüküm defterin kapağında yazdığı gibi *"Fî evâsıt-ı Ca sene 1241"* tarihlidir. Defterde bir tanesi iptal edilmiş toplam 200 hüküm vardır. Defterin 2. ve 118. sayfaları ile numaralandırıldığı halde 126 ile 170 arası ve 173 ile 179 arası boş bırakılmıştır. Boş bırakılan kısımlar, arşiv görevlileri tarafından bu deftere ait olan Defter Bilgi Formu'nda belirtilmiştir. Defter toplam 179 sayfa olup 8 Numaralı Bosna Ahkam Defteri'nde olduğu gibi sonradan eklenen ve deftere ait olan üç parça eki mevcuttur. Defterin son sayfalarındaki kayıtlar, tarihlendirme açısından diğer defterlerden oldukça farklıdır. Aynı sayfada farklı senelere ait kısa kısa kayıtlara rastlanmıştır. Mesela, 124. sayfada 1284, 1285, 1288, 1289 tarihli kayıtlar mevcuttur. Yine 125. sayfada 1290, 1291, 1292 senelerine ait olan kayıtlar vardır. Defterdeki son kayıt 172. sayfada olup *"Fî Ca sene 1255"* tarihlidir.[14]

Bu çalışmanın konusunu ise Bosna Eyâleti'ne ait 1 Numaralı Bosna Ahkâm Defteri'nin incelenmesi oluşturmaktadır.[15] Defterdeki hükümler 1155 senesi Cemâziye'l-ahire/Ağustos 1742'den 1168 senesi Zilkade/Ağustos 1755'ye kadar olan 13 senelik süreyi kapsamaktadır. Defter 287 sayfa olup boş hiçbir sayfa yoktur. Toplam 1056 hüküm vardır. Bu hükümlerden 6'sının üzeri çizilerek iptal edilmiştir. Defter, *divânî*

---

[12] Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA), *A.DVNS.AHK.BN.d.0007.*
[13] Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA), *A.DVNS.AHK.BN.d.0008.*
[14] Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA), *A.DVNS.AHK.BN.d.0009.*
[15] Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA), *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*.

kırma[16] denilen uzun yıllardır Osmanlı Bürokrasisi'nde kullanılan yazı stili ile kaleme alınmıştır. Ancak XVIII. yüzyılda devlet bürokrasisindeki kırılma ve eğitim kurumlarındaki gerilemeyi yazı üzerinde de takip etmek mümkündür. Zira her ne kadar okunaklı olsa da imla ve yazım yanlışları sebebiyle okunması güç kısımlar mevcuttur. Yer isimlerinin okunması hususunda da zorluklar yaşanmıştır. Hükümler, her zaman kronolojiye uygun yazılmamıştır. Hükmün sol alt tarafına "*evâil/evâsıt/evâhir*" ibarelerinden biri, sonra hicri ay ve senesi yazılarak tarihlendirme yapılmıştır. Ayrıca hükümlerin farklı kâtipler tarafından yazılmış olduğu da kolaylıkla anlaşılmaktadır. Sayfaya sığmayan hükümler yeni sayfaya yazılırken sağ üst kısma م (mim) harfi konulmuştur. Hükümler çoğunlukla vali, kadı, naiblere hitaben yazılmıştır. Hükümlerde bazen hitap kısmında bazen de metin içerisinde boşluklar yer almaktadır. Bu boşlukların şahıs ismi, yer ismi ya da sene yerine kullanıldığı anlaşılmaktadır. Nitekim boşluklardan sonra da "*nâm kadı/nâm mahalde/nâm kişiler/senesi*" şeklinde ifadeler geçmektedir. Defter ebrûli kapaklı ve ciltlenmiş olup fiziki olarak iyi durumdadır.

Defter, basit transkripsiyon kurallarına uygun olarak transkript edilerek ع (ayn) harfi ' ile ء (hemze) harfi ' ile gösterilmiştir. Okunamayan yerler üç nokta ... (üç nokta) ile gösterilmiş, okunmasından emin olunamayan kelimelerin sonuna soru işareti (?) konulmuştur. Defterde boşluk bırakılan yerler transkriptte de birden fazla boşluk bırakılarak gösterilmiştir. İlgili defterin ilk 100 sayfası Esra Akçay tarafından 2018'de Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Altunbay danışmanlığında Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde "1 Numaralı Bosna Ahkâm Defterinin Transkripsiyon Ve İncelenmesi (S.1-100)" adıyla yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır. Fakat, bu çalışmada bütünlük olması açısından defterin tamamındaki hükümler ve tüm hükümlerin transkripsiyonu çalışmaya dahil edilmiştir. Ayrıca daha önce hazırlanan tez çalışmasından farklı olarak tüm hükümlerin özetleri yapılmış ve meseleler ayrıntılı olarak ele alınmaya çalışılmıştır. Böylece Bosna'da 1739 tarihindeki Belgrad Antlaşması sonrasında oluşan sosyal durumun da ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Bilindiği gibi II. Viyana Bozgunu sonrasında Bosna Hersek ciddi bir tahribata uğramış ancak çok hızlı bir toparlanma ile Bosna Valisi Hekimoğlu Ali Paşa Banaluka'da 1737

[16] Kırma ya da hurda denilen, divânîye nazaran daha ince kalemle yazılan bu yazı türünde süratli yazılma endişesi sebebiyle yazının noktaları ihmal edilmiştir: Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili Diplomatik),* Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı, İstanbul, 1994, s.63; bkz., Ali Alparslan, "Divâni", *D.İ.A,* C.IX , Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1994, s.445.

tarihinde Avusturya ordusunu yenmeyi başarmıştır. Fakat bu çalkantılı dönem ve ardarda yaşanan savaşlar Bosna'daki sosyal ve iktisadî yapıyı bozmuş, toplumsal huzursuzluklara zemin hazırlamıştır. Nitekim 1747'de başlayıp 1757'de biten Kadı Muharrem ayaklanması bu karışık ortamın bir tezahürüdür. İlgili ahkam defteri tam da bu süreci kapsaması açısından son derece önem arz etmektedir. Bu süreç iyi anlaşıldığı takdirde Bosna Hersek'te gelecekte meydana gelecek toplumsal ve iktisadî olaylar çok daha iyi anlaşılacaktır.

II. FETİHTEN XVIII. YÜZYILA KADAR BOSNA

Bosna Eyâleti, Osmanlı Devleti'nin kuzeybatı bölgesinde yer alır. İçerisinden geçen Bosna Nehri bölgeye adını vermiştir. Genelde yüksek dağlarla kaplıdır. Ancak bu dağlar hayvan çeşitliliği ve diğer nebâtat açısından oldukça zengindir. Yine bu dağların arasında yer alan *" polye"* adı verilen küçük ovalar son derece verimlidir. Eyâletin kuzeyinde yer alan Banaluka ve civarı ise Balkanlar için geniş sayılabilecek büyük düzlüklere sahiptir. Hersek kısmı ise karstik ve daha verimsiz bir yapıdadır. Ancak Bosna Hersek'te yılın 365 günü yüksek debilerde akan Drina, Sava, Neretva, Una, Vrbas gibi nehirler mevcut olup eyâletin hiçbir zaman su problemi olmamıştır. Bu zengin ve verimli bölge, Osmanlıların Balkanlarda ilerleyişi sırasında hemen dikkatlerini çekmiş ve daha I. Murad döneminden itibaren bölgede fetihlere başlanmıştır. Dağlık bir bölge olan Balkanlar içerisinde yer alan Bosna, taşlık ve nispeten daha kurak olan Hersek topraklarına göre daha verimli ve ziraat için uygundur.[17]

I. Murad döneminde Vezir Timurtaş Paşa 1383 gibi erken bir tarihte Taşlıca, Mostar, Foça, Prepol, Nevesin, İmoçka, Lubin ve Çayniçe'yi Osmanlı topraklarına katmışsa da buralar Bosna kralları tarafından geri alınmıştır.[18] Yıldırım Bayezid döneminde 1392'de Üsküp'ün fethi, Sırbistan ve Bosna'nın Osmanlı idaresine geçmesinin ilk adımı olmuştur.[19] Kral II. Tvrtko'nun (1420-1443) tahta çıkışından sonra Bosna kralları bölgenin hâkim gücü olan Osmanlıların haraçgüzârı oldular. Fatih döneminde Osmanlılar, günümüzde Saraybosna ve çevresini içine alan Hodidjed kasabası ve civarında güçlü bir üs kurdular. Burası, Üsküp uç beyi İshak Bey oğlu İsâ Bey tarafından idare ediliyordu. 1460 senesinde haraç vermesi karşılığında Osmanlılara bırakılan Semendire üzerinde hem hak iddia eden hem de diğer Balkan devletleriyle Osmanlılara karşı ittifak yapan son Bosna Kralı Stefan Tomaseviç (1443-1461) vermesi gereken elli bin düka vergiyi de 1462'de vermeyince, Fâtih Sultan Mehmed 1463'te Bosna'yı fethetti.[20] Bosna sancak beyliğine Minnetoğlu Mehmed Bey, İzvornik

---

[17] Şemseddin Sami, *Kamus'ül-Âlâm*, C.II, Mihran Matbaası, İstanbul, 1889, s.1384,1385.
[18] Zafer Gölen, *Tanzimat Döneminde Bosna Hersek*, TTK Basımevi, Ankara, 2010, s.39.
[19] Mehmet İnbaşı, "Üsküp", *D.İ.A,* C.XLII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2012, s.377-378.
[20] Muhammed Aruçi, Saraybosna, *D.İ.A,* C.XXXVI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2009, s.128-129.

Kalesi'ne de Mihaloğlu İskender Bey tayin edildi.[21] Bosna'nın tam manasıyla fethi ise Kanuni Sultan Süleyman (1520-1566) döneminde Macarlara karşı yapılan seferler sonucunda gerçekleşti. 1580 yılında ise Bosna eyâlet statüsüne getirilerek sancak beyi olan Ferhad Bey "paşa" unvanıyla Bosna beylerbeyi olarak tayin edildi.[22] Bosna Eyâleti, başlangıçta Bosna, Hersek, Klis, Pojega, Orahoviçe (Rahoviçe), Kırka ve İzvornik sancaklarından teşekkül etmekteydi. Sonra Krupa diğer adıyla Yenipazar ve Zaçesne nam-ı diğer Çernik sancakları da dahil edilerek sancak sayısı sekize yükseltildi. İlerleyen zamanlarda idarî taksimatta bazı değişiklikler yapılmışsa da Bosna-Hersek, XVII. yüzyıl sonlarından Osmanlıların elinden çıkmasına kadar Bosna, Hersek, Klis, İzvornik, Bihke ve Kırka sancaklarından müteşekkildi.[23]

XVI. yüzyılın sonlarında özellikle Bosna toprak sistemi içinde önemli bir gelişmeye sebep olan Kulpa Bozgunu (Sisak Savaşı) kayda değer bir olaydır. Bosna Beylerbeyi Hasan Paşa'nın Avusturya hudutları içerisindeki Bihke Kalesi'ni fethedip pek çok şehir ve kasabaya akınlar düzenlemesi, Avusturya'nın kalabalık bir orduyla hareket etmesine sebep olmuştur. Telli Hasan Paşa'nın da şehit olduğu 1593'teki bu savaş Bosna ordusu için tam bir bozgun olmuştur.[24] Savaşta hayatını kaybeden sipahilere, timarlarının ocaklık olarak verilmesi ise Bosna'da yeni bir askeri ve sosyal zümrenin ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Ancak XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin merkeziyetçi politikaları gündeme getirmesi, bu sipahilerin torunlarının devletle çatışmasına yol açacak ve bu çatışma her iki tarafı da büyük zarara uğratan bir süreçle ve ancak 1869'da timarların sahiplerine iadesiyle sonuçlanacaktır.[25]

Evliya Çelebi Seyahatnâmesi'nde *"Der-beyân-ı hâkimân-ı şehr-i Bosnasarây"* başlığı altında Bosna şehrinin idarecileri hakkında bilgiler verilmiştir. Evliya Çelebi'nin kaydından Bosna Eyâleti'nde yedi sancak bulunmakta olduğu, bunlardan başka

---

[21] Mehmet Emin Yardımcı, *15. ve 16. Yüzyıllarda Bir Osmanlı Livası: Bosna*, Kitap Yayınevi, İstanbul, 2006, s.12.

[22] Hatice Oruç, "15. Yüzyılda Bosna Sancağı ve İdari Dağılımı", *OTAM*, Ankara, 2006, s.253.

[23] Feridun Emecen, "Bosna Eyâleti*", D.İ.A,* C.VI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1992, s.296; M. İnbaşı, "Bosna Eyâleti ve İdarecileri (1750-1800)", *Prof. Dr. Abdülkadir Yuvalı Armağanı,* Edt: M. Öztürk, Kayseri, 2015, s.802.

[24] Mustafa Nuri Paşa, *Netayic ül-Vukuat, Kurumları ve Örgütleriyle Osmanlı Tarihi*, C. I-II, Sadeleştiren: Neşet Çağatay, TTK Basımevi, Ankara 1987, s.120; Ayrıca bkz. Naîmâ Mustafa Efendi, *Naîmâ Tarihi*, Çev. Zuhurî Danışman, C.I, Bahar Matbaası, İstanbul,1967, s.77; Selânikî Mustafa Efendi, *Tarih-i Selânikî,* Haz. Mehmet İpşirli, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul, 1989, s.285-288,320-330.

[25] Zafer Gölen, *Tanzimat Dönemi Bosna İsyanları (1839-1878),* Alter Yayıncılık, Ankara, 2009, s.6.

beylerbeyinin en önemli yardımcıları olarak hazine defterdarı, defter kethüdası, timar defterdarı gibi görevlilerin bulunduğu anlaşılmaktadır. Şehrin 500 akça mevleviyetle kadı tarafından yönetildiği de belirtilmektedir. Nakibü'l-eşraf ve kale dizdârının da olduğu kayıtlarda görülmektedir.[26]

Seyahatnâme'de Bosna'daki evler ve dükkanlar hakkında da önemli bilgiler verilmektedir. Şehirde 104 mahalle olduğu, Sırp, Bulgar, Eflak ve Latinler'e ait 10 mahalle ve iki mahallede Yahudilerin meskun olduğu, Müslümanların nüfus bakımından büyük yoğunluk oluşturdukları belirtilmektedir. Evliya'nın kaydına göre Bosna şehrinde *"on yedi bin aded kârgîr binâ tahtânî ve fevkânî kiremitli ve şindire tahtalar ile mestûr hâne-i ma'mûrlardır"* şeklinde tarif edilen binalar bulunmaktadır. Ayrıca Bosna'da 170 adet cami ve mescidin olduğu Seyahatnâme'de belirtilmektedir ki, bu durum Müslüman nüfusun yoğunluğunu da göstermektedir. Camiler içerisinde bugün de hizmet veren Fatih Cami/Sultan Ebü'l-Feth Cami, Ferhad Paşa, Hüsrev Paşa, Gazi Ali Paşa, Hünkar Camii gibi pek çok caminin bulunduğu da kaydedilmiştir. Evliya Çelebi, medreseler, ziyaret yerleri, tekke ve zaviyeler, imaretler, hamamlar, bedestenler ile ilgili de bilgiler vermiştir. [27]

1593'ten başlayıp kısa fasılalarla 1669 yılına kadar hem Habsburglar, hem de Venedik ile yapılan mücadeleler, Bosna topraklarında sürdürülmüştür. Daha sonra 1683 Viyana Bozgunu'ndan sonraki süreçte de Bosna ciddi bir yara almıştır. 1688'de Sava'nın güneyindeki bazı yerleri işgal eden Avusturya'nın gönderdiği çeteler, Banaluka'da katliam yapıp şehri tahrip etmişlerdir. Bununla yetinmeyen Avusturya Başkomutanı Prens Eugene, 1697'de Saraybosna'ya kadar gelip, şehri yüz yirmi camiyle birlikte yakmıştır. Tüm bu olumsuzluklar yerli asilzadelerin işine yaramış, köylülerin topraklarını ele geçirerek daha da güçlenmişlerdir. Bosna'da sosyal denge giderek daha da bozulmuştur.[28]

1683-1699 yılları arasında Bosnalı Hıristiyanlar'ın bir kısmı topraklarını terk ederken Macaristan, Slovenya, Lika ve Dalmaçya'dan da çok sayıda Müslüman Bosna'ya gelmiştir. 1699'da imzalanan Karlofça'dan sonra, Osmanlı Devleti, Bosnalı

---

[26] Evliyâ Çelebi b. Derviş Mehemmed Zıllî, *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi, V. Kitap, Topkapı Sarâyı Kütüphanesi Bağdat 307 Numaralı Yazmanın Transkripsiyonu – Dizini*, Hazırlayanlar**;** Yücel Dağlı-Seyit Ali Kahraman-İbrahim Sezgin, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2001, s.219-220.

[27] Evliya Çelebi, Seyahatnâme, C.V, s. 220-225.

[28] Gölen, 2010, s.53-54.

Hıristiyanlar'ın geri dönmesi için haraç vergisi affedilmiş, cizyede de indirime gidilmiştir. Ancak Bosna'ya dışardan gelenlerden bazıları Hıristiyanlar'ın boşalttığı topraklara yerleştirildiğinden, dönenlere mülklerinin iadesi yapılamaması da problem teşkil etmiştir. Osmanlılar'ın Tuna'nın kuzeyindeki geniş toprak kayıpları sebebiyle Bosna bir uç eyaleti halini almıştır.[29]

Bosna'da yaşanan sıkıntılar sona ermeden bu sefer de 1711'de Rusların kışkırttığı Karadağ'ın Hersek ve Arnavutluk'a baskı yapması sebebiyle Bosna valisi Sarı Ahmed Paşa Karadağ üzerine sefere çıkmıştır. Fakat Careva Laza'da Paşa yenilgiye uğrayarak geri çekilmek zorunda kalmıştır. Bu, Karadağlıları daha da cesaretlendirmiş ve baskıların artmasına sebep olmuştur. Ayrıca daha önce 1702'de Karadağ Piskoposu Danilo'nun emriyle Karadağ ve dağlık bölgelerde yaşayan tüm Müslümanların katledilmesi ve Hersek Beylerbeyi Receb Paşa'nın da muğlak bir şekilde ölümü, merkezi harekete geçirmiş ve Köprülü Numan Paşa'ya Karadağ üzerine sefere çıkması emri verilmiştir. 1714 yılındaki savaşta Karadağlılar büyük kayıplarla mağlup edilmiştir.[30] Fakat Bosna Hersek'te sular durulmamış ve hem Venedik hem de Avusturya ile mücadeleler devam etmiştir.

1737 yılına gelindiğinde kalabalık Avusturya kuvvetleri Banaluka'yı almak için harekete geçerek kazdıkları hendeklerle ve tabyalarla güçlü bir hat oluşturarak Banaluka Kalesi önlerine konuşlanmışlardı. Oldukça şiddetli geçen kuşatmada, Avurturyalı komutan, Osmanlıların teslim olmaları şartıyla canlarına dokunulmayacağını bildirmiştir. Fakat kaledekiler, teslim olma teklifini reddederek yaptıkları müzakereler sonucunda hücum kararı almışlardır. Osmanlı ordusu, kalenin karşısında savaş düzeni alarak ani bir hücumla saldırıya geçmiştir. Gafil avlanan Avusturya ordusuna karşı Osmanlılar önemli bir zafer kazanmıştır. Savaşın sonunda pek çok Avusturya askeri esir edilmiştir.[31]

Savaşın kazanılmasında çok büyük rolü olan Bosna Valisi Hekimoğlu Ali Paşa (1689-1758), Banaluka Savaşı'ndaki başarısından sonra 1739'da imzalanan Belgrad

---

[29] Gölen, 2010, s.54.

[30] Safvet Beg Başagiç (Recepaşiç), *Bosna Hersek Tarihi 1463-1850*, Kastaş Yayınevi, İstanbul, 2015, s.144-148; Mustafa İmamoviç, *Boşnakların Tarihi*, Çev. Hüseyin Gül-Cenita Özgüner, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2018, s.367.

[31] Novili Ömer Efendi, *Tarih-i Bosna Osmanlı-Habsburg Savaşları 1736-39*, Haz. Fatma Sel Turhan, Küre Yayınları, İstanbul, 2016, s.31-33.

Antlaşması görüşmelerine de katılmıştır. Avusturya Furjon Kalesi hariç Pasarofça Antlaşması'nda aldığı tüm yerleri geri vermek zorunda kalmıştır. Ayrıca bu antlaşma ile Belgrad'ın Osmanlı Devleti'ne iadesi sağlanmıştır. Tüm bunlar Ali Paşa'nın hem iyi bir devlet adamı hem de iyi bir asker olmasının yanında aynı zamanda iyi bir diplomat olduğunun da göstergesidir.[32]

[32] Gölen, 2010, s. 55; M. Münir Aktepe, "Hekimoğlu Ali Paşa", *D.İ.A,* C.XVII, İstanbul, 1993, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, s.166,167.

1. BÖLÜM

EYÂLET İDARESİ

1.1.İdarî Taksimat

Osmanlı Devleti'nin idarî yapılanması merkez ve taşra teşkilatı olarak iki kısımda incelenmektedir. Merkez, payitahtı ifade ederken taşra ifadesi ise buranın dışındaki bölgeler için kullanılmıştır. Taşra idaresi yukarıdan aşağıya doğru, eyâlet/vilâyet, sancak/livâ, kazâ, nâhiye ve karye/köyden müteşekkildi.[33]

İdari taksimatın en tepesinde bulunan eyâletin başında beylerbeyi ya da vâli denilen merkezden atanan bir idareci bulunurdu. Eyâletler, her birinin başında sancak beyi olan sancakların birleşmesiyle oluşurdu. Sancak beyleri de beylerbeyine tabi idi. Bu idareciler Osmanlı padişahının askerî ve idarî gücünü temsil eden vekili sayıldıklarından kendi görev yerlerinde en yetkili kişilerdi. Şer'î işlerin görülmesi için kadı tayin edilen yerler ise kazâ olarak adlandırılırdı.[34] Kazâlarda idareci sınıfı içerisinde kadı, alaybeyi ve subaşılar bulunur, askerî görevler haricindeki şer'î, adlî, beledî, iaşe temîni gibi tüm işlerden kadılar sorumluydu. Alaybeyi askerî işlerle, subaşı ise kazânın asayişini sağlamakla yükümlüydü.[35] Nâhiye ise kazâdan küçük ve birkaç karyeyi ihtiva eden bölgeye verilen addır.[36] Karye ise mülkî taksimâtın en altında yer alan ve bugünkü köylere denk gelen idarî mıntıkadır.

1527 tarihli idarî taksimat defterine göre Bosna Sancağı, Rumeli Eyâleti'ne bağlı bir sancak olup sancakbeyi Mehmed Bey, 500 bin akçalık hassa sahipti.[37] Rumeli Eyâleti'ne bağlı olan Bosna Sancağı'nın 1533'te altı kazası, 711 timar, 17 zeamet sahibi olmak üzere 728 kadar sipahisi vardı. Kanunî Sultan Süleyman zamanında Bosna Sancağı'nda Yenipazar, Pazar-ı Saray, Varoş-ı Vişegrad, Pazar-ı Olofça ve Pazar-ı

---

[33] Fahamettin Başar, *Osmanlı Eyâlet Tevcihâtı (1717-1730)*, TTK Basımevi, Ankara, 1997, s.1.

[34] Talat Mümtaz Yaman, *Osmanlı İmparatorluğu Mülki İdaresinde Avrupalılaşma Hakkında "Bir Kalem Tecrübesi",* Cumhuriyet Matbaası, İstanbul 1940, s.8-18; Vecihi Tönük, *Türkiye'de İdarî Teşkilâtı*, Kanaat Basımevi, Ankara, 1945, s.61-65.

[35] Başar, 1997, s.1.

[36] M. Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.II, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1993, s.642.

[37] İ. Metin Kunt, *Sancaktan Eyâlete 1550-1650 Osmanlı Umerası ve İl İdaresi*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul,1978, s.125.

Konince adlı kasabalar ve pazar yerleri vardı. Sancakbeyleri askerî amaçlarla Banaluka'da oturmaya başlayınca 1552'de sancak merkezi buraya taşındı.[38]

Sokullu ailesinden Ferhad Bey'in sancak beyliği sırasında stratejik ve askerî önemi sebebiyle Bosna bir eyâlet haline getirildi. Bosna sancak beyi Ferhad Paşa, 1580'de 800.000 akçalık haslarla Bosna Beylerbeyiliği'ne tayin edildi. Daha sonraları Bosna Paşalığı adıyla da tabir olunacak eyâlet, Bosna, Hersek, Klis, Pojega, Orahoviçe/Rahoviçe, Kırka, İzvornik sancaklarından oluşuyordu. Ayrıca 1584'te bir ara Krupa veya Yenipazar sancak haline getirilerek Bosna Eyâleti'ne bağlanmıştır. XVI. yüzyılın sonlarında eyâlete Zaçesne/Çernik sancağı da ilâve edilerek sancak sayısı sekize çıkarılmıştır.[39]

XVII. yüzyılda Bosna Eyâleti'nin sancak sayısında önemli bir değişiklik olmamıştır. Nitekim 1609 tarihli Ayn Ali Efendi'nin kaydında Bosna Saray, Hersek, Klis, İzvornik, Zaçesne ve Çernik, Pojega ve Rahoviçe sancakları olmak üzere sekiz sancak kaydedilmiştir.[40] Pojega sancağı sonradan Kanije Eyâleti'ne dahil edilmiştir. Osmanlı Devleti'nin idarî taksimatını gösteren 1631-32 tarihli tevcihat kaydında[41] Bosna, Hersek, Klis, İzvornik, Kırka/Lika, Zaçesne/Çernik ve Bihke Sancakları olmak üzere yine yedi sancak kaydedilmiştir. Bosna Eyâleti'nin XVII. yüzyıl süresince bu idarî yapısını koruduğu anlaşılmaktadır.

Ayn Ali Efendi kaydında *"Bosna Eyâleti sekiz sancaktır, Hazine defterdarı ve defter kethüdası vardır"* şeklinde geçmektedir. Geliri ile ilgili olarak da *"Eyâlet-i Bosna üç yüz seksen dokuz kılıçtır. Üç bin miktarı asker olur. Hâsılları yüz yirmi iki yük on üç bin beş yüz seksen akçedir"* şeklinde kaydedilmiştir.[42]

Bosna Eyâleti'nin sınırları en geniş şekli ile kuzeyde Drava Nehri, güneyde bazı Dalmaçya şehirleri hariç Adriyatik Denizi, doğuda Drina Nehri, güneydoğuda İbre Nehri ve batıda Lika'ya kadar uzanıyordu. Karlofça Antlaşması'ndan sonra Bosna Eyâleti'nin sınırları kuzeyde Sava Nehri, batıda Una Nehri, güneyde Bosna ve Dalmaçya boyu, doğuda ise Yenipazar Sancağı sınırlarına çekilerek az da olsa bir

---

[38] Emecen, "Bosna Eyaleti", 1992, s. 296.
[39] Emecen, 1992, s. 296-297.
[40] Ayn Ali Efendi, Kavânîn-i Âl-i Osman Der Hülâsâ-i Mezâmin-i Defter-i Divan, İstanbul 1280, s.16-17.
[41] Şerafettin Turan, "XVII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun İdârî Taksimâtı", *Atatürk Üniversitesi 1961 Yıllığı*, Ankara, 1963, s. 211-212.
[42] Ayn Ali Efendi, *Kavânîn-i Âl-i Osman*, s. 16.

küçülme meydana gelmişti. Böylece Bosna Eyâleti'nin sancak sayısı beşe düştü. 1699'da Karlofça Antlaşması'ndan sonra Bosna Eyâleti sınır boylarında tahkimat yapılarak yeni kapudanlıklar kurulmuş, eyâlet merkezi Travnik'e taşınmıştı.[43] 1717-1730 yılları arasını ihtiva eden Sancak Tevcih Defteri'ne göre Bosna Eyâleti, Hersek, İzvornik, Kırka, Klis ve Bihke olmak üzere beş sancaktan oluşmaktadır.[44]

Tablo 2: 1742-1755 Tarihli Bosna Ahkam Defterine Göre Bosna'nın İdari Taksimatı

Sancak	Kaza	Nahiye	Karye	Mahalle
Bosna	Travnik		Devin İstok Gradseniç Rabor Berveniçgora Dob Veşiva Grovniçe Tırbofça Gırbotiçe Kuprez Visinokovik Goçagora	Osman Bey Opan Hasan Ağa
	Brod			
	İstari Eflak		Mohaliçe Glekiçe Ravna Gorna İstrekova	
		Novi	Novi Varoş	
	Yenibazar		Bürge?	
	Vişegrad		Hrtar Toşina-miça? Ostroviçe Sohova Rusniçe Duşiçe	
	İstari Eflak		Adenik/Rumçe Havikonçe Belik Lovirek Dobrabilek?	
		Yenivaroş	Kostinik Kladniçe	

[43]Emecen, 1992, s.296.
[44] Başar, 1997, s.48-51.

	Prepol		Hrasne Taşova Bessa Bisteriç Raşova Orladik Rabuniç Baynoviçe?	
		Nova	Dobroboş Ologoşta	
	Akhisar		Çapolik Mak Florye Blaghas Gargorik Tırbovina Bırda Glaviçe Bistriçe	
	Baniçe		Monok	
		Visoka	Avsoniç Davudali Rahaniç Rinçe Dolna Viyak? Leskovaç	
	Gradsaniça			
	Gölhisar		Live Tırnova Lobova Liyova Somnik	
		Saray	Gradçaniçe Boran Uskob Ladik Belarovi Hıraseniç/Basovin Serdune Osik Havilik Bahun Mernova Bahur Blazoy Hrasne Blajevi Banalohça Bahot Plazovi? Merisalik? Çiftlik Lahlak? Gorna Dolna İslop Latiş? Batmir? Bahura	Uzunak Hacı Yahya Şeyh Ferruh Bakır Baba el-Hac Ali Muhlisüddin Yahya Paşa Şeyh Karaca Ferhad Bey Armağancı

		Erminan?		
	Beralu?			
			Osiçan İra/Düzünçe	
	Çelebipazar		Çiftlik Medovik	
		Dobor	Dolaniç Sjenica	Doblava
	Yenipazar		Dugapolana	
	Kostayniçe[45]	Dubiça	Bojbek	
		Kostayniçe	Dobrosil Göküpol Dobrovil Mermersoraç Tırnoviçe Luziçe Pastaca Malyapare Vriboviçe Girepolne	Mohaniç Estobar Gökerpolna Bereket Rosor Banamovaç Uluberiç Bevirgah Dombersin Binerik/Eslovaç
	Tergovişte		Uğurlu Balişka Brodinçe Veran Turaheniç Çaradine	
	Banaluka[46]	Kobaş	Ranovinye İsfiliç-i Luna	el-Hac Osman
			Sursa Hermuyan İslatiye Mekorinçe Osikapolye Ustoka Busovaç Baverik Boçaç Bonikova	
		İzmiyan	Sokolovan	Arnavudiye
		Dubniçe	Gürye Miradomça	
	Gradişka			
	Kladine ma Olova	Kladine Olova	Tohnil? Brıtlovik? Bozikne	
			Başçarşu	Muhlisüddin
	Birçe ma' Knezin	Knezin	Obad	
		Hersek	Poçenk	Esmoliç

[45] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no: 571, Evâhir-i L sene 1159/Kasım 1746, s.148.
[46] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no: 278, evâsıt-ı N 1156/Ekim Kasım 1743, s.68.

Hersek				Debne
		Blagay	Virde	
	Dumna		Merkodik Kopaç/Koviçe	Harniç
	Nevesine		Obrojan Viropol Belofça Adiste Leviro Visliç Brodriçe Relakin	Brodriçe Relakin
	Foça		Doçik Teşne Torotsa Yukarı Mirkali Resnik Vemakoça Sorik Ratay Bogosnik Kalina	Hasan Nazır
	Prepol		Kosaniç Kekez Veniçka Soska? Servire İstençe Drajende Penek	
		Zagorye	İzgrad	
		Dabri	Kokoviçe Komeriçe	
	Çerniçe		Raçe Lazarik Rodoli	
		Blage?		
	Trebin			
	Lubin		Ramor Ramoniç Lodnik	
		Koman	Merke Ravriş Bireket Rabraz Golaviş	
		Novasil	Heraç Dolna Dobrani Gorna Dobrani Dolnahane Gornadirin Dolna Derirne Bergot Bertaç Sobonik Kokoriçe	
	Kukan		Virboçka	

	İmoçka		Rujnik Goriçe Gradaç	
		Bososa?	Vir? Zagoriçe Radegin Hraniçe	
		Koçan?	Breger	
	İstolçe		Buçarikli Kayran? Paprat Belojine/Dreben Kolineva	Özinovik
		Liyubuşka	Birun	
		Mostar	İstodinçe Dobriçe Börgene/Avastalık Kösfe Avroniçe Goriçe Rama Gavraniç Dodolna Ledniçe Koçermin	Kanberağa Firuz Ağa Hacıbacı
	Mostar	Beline	Gorna Dobruca	Fatma Kadın
		Plana	Ozerga Gorna Dobriçe	
			Zalnik	
	Çayniçe		Tırnaniçe Gaseva Prisori Gosnik Harsoniç Zivine Zamaş Buzed? Melotin	
		Duştiçe	Cemaat-i Melenli Zoka? Melenli	
		Grad		
		Sokol	Lomak Shodlak Sas? Eğinli?	
		Vidoska	Viranik	
		Gaçka		
Klis[47]	Novasil	Gölhisar	Saradine Hraloniç İştar	
		Kilis	Boğvine	Varoş
	Güzelhisar		Polnik Sinovine	

	Ehlune		Bresne Kablenik Batucan Ozarin Bistriçe İvrisne	
	Glamoç			
		Uskobine	Derloça	
		Uskopye	Novasil[48] Boğut Yuvasil İsmerobin Rahiç	
	Yayçe			
İzvornik[49]	Memlehateyn		Turna Bresnaliç Biragok Ushan Korsinkara Prepubovik Banovik Gorgevik Görgömek? Balonik Lakovine? Dubrova Vehoye?	
		Böğürdelen	Kokorin Dohak Estola Beravine Beline Berlosil/Yuvak Harami Hemric Karun Gorna İstasoviçe Boğasakin Lolohan Dobrohik Badranik Lokor Dolna Mihovine Padoniçe Karabayra	
		Taşlıca	Serlar Osodol Kreşova Bukoviçemirgi? Bogoviçe	Ratay

[48] [48] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm No: 233, Evâ'il-i Ca sene 1156/Haziran/Temmuz 1743, s.54.

[49] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm No: 26, Evâhir-i C sene 1155/Ağustos 1742, s.9: İzvornik kaza olarak belirtilmiştir.

			Karadağ	
	İzvornik		Malloç Kuşniçe Leşkovinçe Sülne Drenova	
		Yasenovaç	Moranka	
		Podmir		
	Beline[50]			
		Bırvenik	Rabor	
		Srebreniçe[51]	Vekürle Obrodni Milo-Çernik Bahruh Luzniçe Şar Boroviçe Hubeyil? Hraniç Bahorik Halvaç Svene Tolotnik	
	Gradçaniçe		Estine	
		İspireçe	Dudin	
		Gradçaç		
			Dolna Sirka	
	Tuzla		Körkünik Lukaviçe Bayovik Vukoye?	
	Teşne		Seriçe Brik Polaçine	Radura
	Osad		Berodeniç Gürne Dolna Karir	
Kırka				
Bihke	Kamengrad		Raste Herlovik Rubiska	
	Klyuç			
Yanya[52]	Yanya			

[50] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm No: 1012, Evâ'il-i Z sene 1167/Şubat 1754, s.273.
[51] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no: 345, Evâ'il-i B sene 1157/Ağustos 1744, s.84 Srebreniçe Hersek'e bağlı.
[52] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no: 677, s.178 Fi-Evâhir-i C sene 1161/Haziran 1748.

Çalışmanın konusunu oluşturan Bosna Ahkam Defteri'ndeki idarî taksimat Tablo:2'de gösterilmiştir. Buna göre 1742- 1755 yılları arasında Bosna Eyaleti; Bosna, Hersek, Klis, İzvornik, Kırka, Bihke ve Yanya olmak üzere yedi sancaktan müteşekkildir.

1.2.İdareciler

1.2.1.Valiler

Eyâletlerin başında olan vâli ya da beylerbeyinin hem askerî hem de idarî olmak üzere iki temel vazifesi vardı. Savaş sırasında, sorumlu olduğu bölgedeki sipahi ve cebelilerle birlikte savaşa katılmak onun askerî vazifesiydi. Savaş yokken ise görev yerlerindeki her türlü idarî işten vâliler mesuldü.[53]

Eyaletlerde, yapısı İstanbul'daki divana benzeyen ve valinin idaresinde olan divanlar vardı. Divan, valinin danışma organı olarak görev yapıyordu. Genellikle merkezden gelen emir ve buyrukların yerine getirilmesi için izlenmesi gereken yollar bu divanlarda belirleniyordu. Bu yüzden önemli konularda eyaletin ileri gelenleri divana çağırılarak görüşleri alınıyordu. [54]

Bosna Eyaleti, vezir rütbesindeki valiler tarafından yönetilmiştir. İlgili defterdeki hükümlerde de hem hitap kısmında hem de hüküm içeriklerinde vâlilerden bahsedilirken *"Bosna vâlisi olan vezîrim"*[55] şeklinde ifadelere rastlanır. İlgili defterin kapsadığı dönem olan 1742-1755 yılları arasında valilik yapanlar[56] ile hükümlerde adı geçen valiler ve bu valilerden kaç defa bahsedildiği Tablo:3'te gösterilmiştir. Defterde çoğunlukla valilerin adlarının belirtilmemiş[57] olması da dikkat çekicidir. Vâlilerin

---

[53] Yaman, 1940, s.12-13.
[54] Gölen, 2010, s.152.
[55] Örneğin, BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:19, evâsıt-ı C sene 1155/Ağustos 1742, s.8;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:30, evâhir-i B sene 1155/Eylül 1742, s.11;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:72, evâhir-i Ş sene 1155/Ekim 1742, s.21.
[56] Yılmaz Öztuna, "Eyâlet Valileri", *Devletler ve Hânedanlar Türkiye (1074-1990),* C.II, Ankara, 1996, TTK Basımevi, s.1129.
[57] Örneğin, BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:76, evâsıt-ı N sene 1155/Kasım 1742, s.21.
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:82, evâhir-i L sene 1155/Aralık 1742, s.23.
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:101, evâ'il-i Za sene 1155/Ocak 1743, s.27.

isimlerine ise genellikle hükümlerin hitap kısmında[58] ya da vâli tarafından tevcîh ve tezkire verilmesiyle ilgili meselelerde[59] rastlanmaktadır.

Ayrıca defterde önceki yıllarda görev yapan valilerin isimlerine de rastlanmaktadır. Bu valilerden bahsedilirken *"sâbık"* ifadesi kullanılmıştır.[60]

Dönemin ilk vâlisi olan Mehmed Paşa, II. Süleyman zamanında (1687-1691) defterdar olan dayısı Alanyalı Kel (ya da Gül) Yusuf Efendi'ye istinaden "Yeğen" lakabıyla anılır. Erzurum Beylerbeyi olan Topal Osman Paşa'nın kapı kethüdâlığı ve gümrük eminliğini yaptı. İlerleyen zamanlarda rikab-ı hümayun kethüdalığı ve sadaret kaymakamlığı da yaptıktan sonra 1737'de sadrazam ve serdar-ı ekrem oldu. Rusya ve Avusturya'ya karşı yapılan savaşlarda yararlılık göstermiş, sonrasında ise diğer Osmanlı ricâlinin aksine Avusturya ile barışmaktan yana olmayıp savaş hazırlıkları içerisine girmiştir. Fakat devlet ricali ile Paşa arasında bu görüş ayrılığı sebebiyle ortaya çıkan nüfuz mücadelesinin sonunda Mart 1739'da Mehmed Paşa, azledilerek mecburi hizmetle görevlendirildi. 1740'ta Kandiye muhafızlığıyla birlikte Girit valisi, 1742'de Hersek sancağı da ilave edilerek Bosna valisi, 1744'de Aydın valisi ve sonra Anadolu valiliğiyle Kars seraskeri oldu. İran savaşlarında Kars cephesi seraskeri olarak tayin edildiğinde emrinde bulunan Bosna, Sırbistan ve Arnavutluk askerlerinden oluşan 130.000 kişilik orduyla 1745'te Revan yakınlarında Nâdir Şah'ın kuvvetleriyle yaptığı savaşı kazanmak üzere iken hastalanıp aynı yıl vefat etti.[61]

Bosna valiliğine farklı zamanlarda üç kez getirilmiş olan Hekimoğlu Ali Paşa'nın babası Hekimbaşı Nuh Efendi'dir. III. Ahmed döneminde (1703-1730) dergâh-ı âlî kapıcıbaşılığına getirilen Ali Paşa, daha sonra Zile kazası voyvodalığına, Damad

---

[58] Örneğin, BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:270, evâsıt-ı Ş sene 1156/Ekim 1743, s.66;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:356, evâsıt-ı Ş sene 1157/Eylül 1744, s.86;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:380 evâsıt-ı Z sene 1157/Ocak 1745, s.92;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:420 Evâ'il-i Ca sene 1158/Haziran 1745, s.103;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:436 Evâhir-i B sene 1158/Ağustos 1745, s.107.

[59] Örneğin, BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:449 Evâ'il-i Za sene 1158/Kasım/Aralık 1745, s.111; BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:473 Evâ'il-i M sene 1159/Ocak/Şubat 1746, s.117;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:514 Evâ'il-i R sene 1159/Nisan/Mayıs 1746, s.128;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:907 Evâ'il-i Ş sene 1164/Haziran/Temmuz 1751, s.243;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:1001 Evâ'il-i Ş sene 1167/Mayıs/Haziran 1754, s.268.

[60] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:306 Evâhir-i Z sene 1156/Şubat 1744, s.75: Osman Paşa, BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:419 Fî Evâ'il-i Ca sene 1158/Haziran 1745, s.103:Elçi İbrahim Paşa.

[61] Mehmed Süreyyâ, *Sicill-i Osmânî Yâhûd Tezkire-i Meşâhir-i Osmâniyye*, C.IV, 234-235; Abdülkadir Özcan, "Mehmed Paşa (Yeğen)", *D.İ.A,* C. Ek-II, İstanbul, 2016, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, s.230-232.

İbrâhim Paşa döneminde ise Türkmen ağalığına getirildi. 1722'de mîrmîrân olarak Adana valiliğine getirildiğinde bölgenin asayişiyle ilgilendi. 1724'te Halep valisi olarak Köprülüzâde Abdullah Paşa maiyetinde gittiği İran Seferi'nde gösterdiği başarılar sebebiyle Anadolu beylerbeyi olan Ali Paşa daha sonra Şark seraskeri ve Tebriz muhafızı, Sivas ve Diyarbekir valiliği ile Hemedan muhafızlığına getirilen Ali Paşa, tekrar İranlıların eline geçen Tebriz'i kurtarınca 1732'de sadrazam olmuştur. Avusturya-Rus müttefiklerinin tehditleri sebebiyle İran'la barış yapılmasını savunduğu için sadrazamlıktan azledilerek Yeğen Mehmed Paşa gibi mecburi ikametle merkezden uzağa gönderildi. Önce Kandiye muhafızı daha sonra da Bosna valisi oldu. 1736-1738 yılları arasında yapmış olduğu ilk Bosna valiliği sırasında Avusturya ve Rus ittifak güçlerine karşı başarılı mücadelelelerde bulunduğu için büyük şöhret kazanmış, Belgrad'ın işgalden kurtarılmasında da önemli katkılar sağlamıştır. 1739 Belgrad Antlaşması görüşmelerine de bizzat katılan Hekimoğlu Ali Paşa hem iyi bir devlet adamı, hem iyi bir asker hem de başarılı bir diplomat olduğunu yaptığı icraatlerde göstermiştir. Paşa'nın askeri faaliyetleri Novili Ömer Efendi'nin 1293/1876-77'de yazmış olduğu Tarih-i Bosna der Zamân-ı Hekimzâde Ali Paşa isimli eserine konu edilmiştir.[62] 1740'ta Mısır'da çıkan olayları kontrol altına alması için Mısır valiliğine getirilen Paşa, 1742'de ikinci defa sadrazam oldu. Sadrazamın tam yetkiyle bizzat İran seferine çıkma arzusu ve uzun süren sefer hazırlıkları gibi sebepler Sultan I. Mahmud'un kızdırdı ve 1743'te azledilerek sürüldü. Önce Girit, 1744'da ise ikinci defa Bosna valiliğine getirildi. İran savaşları sırasında önce Halep, sonra Anadolu valiliği ve Kars ciheti seraskeri oldu. 1746'da yapılan anlaşma sonrası levent eşkıyasının tedib edilmesiyle uğraştı. Aynı yıl üçüncü kez Hersek'in idaresi ile birlikte Bosna valiliğine atandı. 1748'e kadar Bosna valiliği yapan Hekimoğlu Ali Paşa Tırhala ve Özü valiliği de yapmış, Silistre ve çevresinde asayişi sağlamıştır. Trabzon ve yöresinde âyan ve derebeylerinin ıslahı ile uğraşmış, 1755'te tekrar Anadolu beylerbeyi ve sonra da üçüncü defa sadrazam olmuştur. Dönemin padişahı III. Osman ile anlaşamadığından üç ay sonra azledilmiştir. Önce katli için hapsedilen, fakat valide sultan sayesinde canını kurtaran Paşa, Kıbrıs'a sürüldü. Daha sonra 1157'de üçüncü defa Mısır valiliğine,

[62] Bu eserle ilgili yapılan çalışmalar için bkz; Ömer Efendi Bosna Kadısı, *Bosna Savaşları*, Haz. Mehmet Açıkgözoğlu, Ötüken Yayınları, İstanbul, 1977; Ömer Bosnavi, *Bosna Tarihi*, Haz. Kamil Su, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1979; Novili Ömer Efendi, Tarih-i Bosna Osmanlı- Habsburg Savaşları 1736-39, Haz. Fatma Sel Turhan, Küre Yayınları, İstanbul, 2016.

beşinci defa da Anadolu valiliğine getirilen Ali Paşa 1758'de vefat etti. Başarılı bir devlet adamı olan Hekimoğlu Ali Paşa, başta Koca Râgıb Paşa olmak üzere, kendisi gibi pek çok devlet adamı yetiştirmiştir. [63]

Hekimoğlu Ali Paşa'dan sonra 1745-1747 yılları arasında Bosna valiliği yapan Bostancı Süleyman Paşa hakkında kaynaklarda çok fazla bilgi yoktur.[64] XVIII. yüzyıl sonlarından itibaren gerek savaşlar, gerek veba [65] sebebiyle Bosna nüfusu giderek azaldığından, hayatta kalanların payına daha fazla vergi düşüyordu. Giderek fakirleşen halkın sorumlu oldukları vergilerin yanında bir de kale ve şehirlerin tamirleri için kulluk denilen bir hizmet yükümlülükleriyle birlikte Süleyman Paşa'nın valiliği esnasında ahalinin ekonomik gücü pek de iyi değildi.[66] Süleyman Paşa'nın "Bostancı" unvanıyla anılması, devşirme usulüyle yetiştirilen padişaha ait bağ ve bahçelerden sorumlu olan kişilerin mensup olduğu Bostancı Ocağı'na atıfta bulunularak Paşa'nın da ailesinden birinin ya da bizzat kendisinin ocakla bir ilgisinin olduğunu düşündürmektedir. Ayrıca *"...Yayçe kaynakları bahse konu senenin* -1745- *22 Ekim günü Bosna'ya gelen paşanın, beraberinde iki de kazık getirdiğini ve bütün seçkin kişilere korku saldığını belirtirken ardından da bazı kişilere yaptığı kötülükleri sıralıyorlar. Bunların yanı sıra giderken, Alipaşiçleri sadece elini kullnaak feci şekilde dövdüğü, Süleyman Bey'i bir tokatla yere serip öldürdüğü, Ali Bey'in ise aldığı darbelerden oluşan yaralarını zor iyileştirdiği..."*[67] şeklindeki anlatıdan Bosnalılar tarafından pek sevilmediği ve etrafına korku saldığı anlaşılmaktadır.

Farklı zamanlarda dört defa Bosna valiliği yapan Muhsinzade Abdullah Paşa, Musullu varlıklı bir ailenin oğlu olup ticaretle uğraşırken, Cidde valisi olan ağabeyi Mehmed Paşa'nın desteğiyle devlet hizmetine girmiştir. Önce darphane eminliği, defterdarlık, başmuhasebecilik ve ruznamçecilik gibi vazifeler yaparak 1714'te sadrazam Çorlulu Ali Paşa'nın kethüdası ve damadı olmuştur. Sadrazamın azlinden sonra Mısır'a görevli olarak gönderilmiş, ardından da Mora defterdarlığı yapmış buradan Rumeli Beylerbeyliği payesiyle Mora seraskeri olmuştur. Daha sonra kapıcılar

---

[63] Aktepe, 1993, s.166,167.
[64] Salih Sıdkı Hadzıhuseinović Muvekkit, *Povijest Bosne*, C.I, , Sarajevo, 1998, s. 513.
[65] Haz. Kerima Filan, *Saraybosnalı Molla Mustafa'nın Mecmuası*, Connectum Yayınları, Saraybosna, 2011, s.77.
[66] İmamoviç, 2018, s.389.
[67] Başagiç, 2015, s.165.

kethüdası, sadaret kethüdası ve 1717'de de nişancı olarak görev yapmıştır. Damat İbrahim Paşa'nın tavsiyesiyle vezirliği yeniden kendisine verilerek Niş Kale'sinin tamir ve muhafazası şartıyla yeniden Rumeli Beylerbeyliği'ne getirilmiştir. Fakat kalede yeniçerilerin baskılarıyla karşılaşan ve bu sebeple geri dönen Abdullah Paşa, Bosna'ya vali olarak atanmış ve böylece 1721'den 1727'ye kadarki ilk Bosna valiliğini yapmıştır. Daha sonra yeniden merkezde çeşitli görevlere getirilen Paşa, yeniçeri ağalığı, Adana ve Rumeli valiliği yapmıştır. 1732'de ikinci kez Bosna valiliğine getirilerek 1736'ya kadar bu görevde kalmıştır. 1737'de kısa süreliğine sadrazam olan Abdullah Paşa, Selanik ve İnebahtı valiliklerinden sonra üçüncü kez 1738'de Bosna valiliğine getirilmiştir. 1741 yılında Özü daha sonra Rumeli valisi olan Paşa, 1746'da emekli edilmişse de 1748'de Bosna'ya dördüncü kez vali olmuş ve valiliği esnasında 1749'da vefat etmiştir. Tecrübeli ve kültürlü bir devlet adamı olan Muhsinzade Abdullah Paşa devlete uzun yıllar hizmet etmiştir.[68]

Muhsinzâde Mehmed Paşa, Abdullah Paşa'nın oğlu olup babası 1738'de sadrazam olunca kapıcıbaşılığından vezirliğe getirilerek önce Maraş ve Adana valiliklerinden sonra 1748'de Bosna'ya vali olarak atanmıştır. Kısa süren Bosna valiliğinin ardından Hotin, Özi, Köstendil, İnebahtı , Haleb ve Diyarbekir valiliklerine getirilmiş, 1758'de Anadolu valisi olmuştur. 1760'da yeniden Bosna valiliğine getirilen Paşa, 1765'te sadrazam olup üç sene sonra azledildi ve sürgüne gönderildi. Rodos ve Mora'daki görevlerinden sonra 1770'te Bosna'ya üçüncü kez vali olarak tayin edildi. 1771'de yeniden sadrazam olan Mehmed Paşa 1774'te vefat etti.[69]

Dâmad-ı Şehriyârî olarak da anılan Hacı Ebubekir Paşa, Alanyalı olup gümrükçü, kapıcıbaşı, çavuşbaşı gibi görevlerden sonra 1722'de darbhane emini olmuş, 1724'te vezir payesiyle Cidde ve Habeş valiliğine getirilmiştir. Ardından Mısır ve Anadolu, 1734'te de Rumeli valiliğine getirilmiş, sonrasında Mora valisi olduktan sonra azledilerek 1747'de Kıbrıs muhassılı olmuştur. 1749'da Bosna valiliğine getirilen Ebubekir Paşa birkaç ay görev yaptıktan sonra Cidde valiliğine atandıktan sonra sürgün

---

[68] *Sicill-i Osmânî* , C.III, 379; Feridun Emecen, "Abdullah Paşa, Muhsinzâde, *D.İ.A,* C. Ek-I, İstanbul, 2016, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, s.8-10.

[69] Sicill-i Osmânî , C.IV, 255/56.

edilmişse de ihtiyarlığı sebebiyle eşi Safiye Sultan'ın sarayına çağrılmış ve 1755'de vefat etmiştir.[70]

Köprülüzade Ahmed Paşa da Bosna valiliğinden önce pekçok devlet hizmetinde bulunmuştur. Önce kapıcılar kethüdalığı, 1731'de vezirlik payesiyle kubbe vezirliği, Vidin muhafızlığı, Rumeli, Selanik, Kandiye ve Girit, Yanya, Eğriboz ve Belgrad valiliklerinden sonra 1752'de Bosna valiliğine getirilmiştir. Bir sene bu görevde kaldıktan sonra Silistre, Eğriboz, Girit, Vidin, Haleb valiliklerinden sonra 1766'da yeniden Bosna valiliğine getirilmiştir. İkinci Bosna valiliği birkaç ay süren Ahmed Paşa, Mısır valisi olarak görev yaparken 1769'da orada vefat etmiştir.[71]

İlgili dönemin son Bosna valisi, Hekimoğlu Ali Paşa'nın kethüdalığını da yapmış olan Kukaviça Mehmed Paşa, Bosnalı olup kapıcıbaşılık ve çavuşbaşılık görevlerinden sonra 1752'de Bosna'ya memur olmuş, aynı yılın sonunda mirmiran rütbesiyle Bosna valiliğine getirilmiş, birkaç ay sonunda da kendisine vezirlik payesi verilmiştir. Yaklaşık üç sene Bosna valiliği yapan Paşa, 1760 senesinde Yanya valisi olduktan sonra 1761'de vezirlikten azledilerek sürgüne gönderildiği Resmo'da hayatını kaybetmiştir.[72]

Dönemin valilerine bakıldığında önemli bazı hususlar göze çarpmaktadır. Söz konusu dönemde, Bosna valiliği, gözden düşen veya azledilen vezirlerin merkezden uzaklaştırıldığı bir sürgün yeri olarak görülmektedir. Bosna'nın merkezden uzak olması, Bosna'nın kendi iç dinamikleri sebebiyle hem asayiş meselelerinin fazlalığı hem de *"Nemçelü"* ile sınır boylarında yaşanan sıkıntılar sebebiyle sürekli teyakkuzda olunması gereken bir yer olması, dolayısıyla bölgenin rahat edilecek değil çaba gösterilmesi gereken bir yer olduğu gerçeği, Bosna'yı dezavantajlı bir yer haline getirmiştir. Nitekim Hekimoğlu Ali Paşa son Bosna valiliğini istemeye istemeye yapmıştır.[73] Ayrıca, dönemin valilerinin görev sürelerinin oldukça kısa olması ve vazife yerlerinin veya mevkilerinin çok kısa süreler içerisinde değişmesi de dikkat çekicidir. Bu durum tek başına bile, devlet içerisinde bürokraside ve idarî yapılanmadaki bozulmaların göstergesi olabilir.

---

[70] Sicill-i Osmânî , C.I, 178/79.
[71] Sicill-i Osmânî , C.I, 262/63.
[72] Sicill-i Osmânî , C.IV, 246.
[73] Aktepe, 1993, s.167.

İdareci veya yönetici konumundaki kişilerin vazifelerini sorunsuz ve korkusuz bir şekilde yapabilmeleri için kendilerinin ve ailelerinin emniyette olması şarttır. Bunun için valilerin hem vazife yaptıkları bölgeler içerisinde hem de bir yerden başka bir yere gitmeleri gerektiğinde yol güvenliklerinin sağlanması gerekliydi. Ayrıca yolculukları esnasında kendilerine yardımcı olacak birilerine de ihtiyaç duymaktaydılar. Nitekim Hekimoğlu Ali Paşa'ya Bosna valiliği tevcih edildiğinde görev yerine varıncaya kadar eski silahdarı kendisine yardımcı olması için mütesellim olarak tayin edilmiştir.[74]

Valilerin, görevlerini yaparken her zaman kanuna uygun davrandıkları söylenemez. Defterde, Gölhisar kazasında yaşayan gayrimüslim reayanın kilise teftişi bahanesiyle kanuna aykırı olarak paralarını alıp kendilerine eziyet eden vali ve sancak mutasarrflarının merkeze şikayet edildiği görülmektedir. Merkezden gelen emirde yapılan bu kanunsuzluğun ortadan kaldırılması kesin ve net bir şekilde belirtilmiştir. Nitekim, vergisini ödeyen ve kendi hallerinde yaşayan gayrimüslim ahaliye vâli ve mutasarrıfın bu kanunsuz davranışları merkez tarafından hoş karşılanmamıştır.[75]

[74] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:358, evâhir-i N sene 1157/Ekim/Kasım 1744, s.87.
[75] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:411, evâhir-i R sene 1158/Mayıs 1745, s.100.

Tablo 3: Dönemin Valileri ve 1742-1755 Tarihli Bosna Ahkam Defteri'nde Adı Geçen Valiler

Görev Yaptıkları Yıllar	**Görev Süreleri**	**Valilerin İsimleri**	**Hükümlerde Adı Geçen Vâliler ve Defterde Geçme Sıklığı**
1742-1744	2 sene	Yeğen Mehmed Paşa	93 kez
1744-1745 1746[1]-1748	3 sene	Hekimoğlu Ali Paşa[1]	43 kez
1745-1747	2 sene	Bostancı Süleyman Paşa	9 kez
1748-1749	1sene	Muhsinzâde Abdullah Paşa	41 kez
1749		Muhsinzâde Mehmed Paşa	-
1749-1750	1 sene	Hacı Ebubekir Paşa	14 kez
1750-1751	1 sene	Şerif Abdullah Paşa	-
1752-1753[1]	1 sene	Köprülüzâde Ahmed Paşa	2 kez
1753-1756	3 sene	Kukaviça Mehmed Paşa	6 kez

1.2.2.Kadılar

İlmiye sınıfına mensup olan Osmanlı kadısı özel yetkileri olan adliye ve mülkiye görevlisidir. Osmanlı Devleti'nde kadınınki kadar geniş bir görev alanı olan başka bir memuriyet yoktur. Zira kadılık, mülkî, beledî, malî, askerî ve adlî görevlerin tümünü haizdir. Osmanlı kadısının görevleri; savaş sırasında geçilecek yol, köprü, çeşmelerin tamiri ve erzak temin edilmesi, avârız vergilerinin toplanması, ordunun tahıl, saman ihtiyacını karşılanması, İstanbul'un erzak, et, sebze ve meyve ihtiyacının sağlanması, kapatılan kahvehane ve meyhanelerin kapalı kalmasını sağlamak kadının görevlerindendir. Şehirde bulunan kale içindeki görevlilerin ve kale dizdarının görevini yapıp yapmadığını da kadı denetlerdi. Şehrin iktisadî yapısıyla da ilgilenen kadılar, esnaf ve diğer meslek gruplarının düzeni ve denetlenmesi, çarşı ve pazarlarda fiyatların belirlenmesi, vakıfların denetlenmesi gibi görevleri de üstlenmekteydiler. Yönetici zümresi içerisinde sayılan kadılar, vergiden muaf askerî sınıftan olsa da görev yaptıkları bölgede devlet karşısında reayanın sözcüsü konumundadır. Kadı olabilmek için iyi bir tahsilden sonra stajyerlik sayılan mülazemetlik yapmak gerekliydi. Padişah beratıyla tayin olunan kadılar, Anadolu ve Rumeli kazaskerliklerine bağlıydılar. Kadılar derecelerine göre görev yerlerine atanırdı. Kaza kadılarının yevmiyesi 300 akçe iken mevleviyet derecesindeki sancak kadılarının yevmiyeleri daha fazladır. Halkla

yakınlaşmamaları için görev süreleri kısa tutulan kadılar genellikle bir ya da iki seneliğine atanırlardı.[76]

Bosna Eyâleti'nde kadıların aynı zamanda bugünkü belediye başkanlarının yetkilerine sahip birtakım görevleri üstlendikleri anlaşılmaktadır. Fakat devletin, kadıların belediye hizmetlerinin tesisiyle ilgili işleri görmeleri hususunda son derece hassas davrandığı anlaşılmaktadır. Mesela Receb 1155/Eylül 1742 tarihli hükümde Saraybosna kadısı Abdürrezzak Nursi kendisine yardımcı olması için Molla Ahmed adlı birini işe almış, bu sırada Saraybosna'da oradaki mevcut naib ile Molla Ahmed arasında bir yetki kargaşası meydana gelmiştir. Yetki kargaşasının ortadan kaldırılması için Saraybosna kazası naibine hitaben gönderilen emirde kadıların görevleri *"'askerîden ma'adâ beledî tâ'ifesinden umûr-ı kısmetine müte'allik mevâdd-ı mahsûs Saray Bosna kadıları taraflarından tahrîr olunagelmekle"* cümleleleriyle hatırlatılmıştır. Bu cümleden de anlaşılmaktadır ki askeri konular hariç şehirle ilgili diğer hususlar kadıların yetki alanına girmektedir.[77]

İlgili defterde Divân-ı Hümâyûn'dan gelen emirlerin kadılara hitâben yazılmış olması görevlerinin ne kadar mühim olduğunun göstergesidir. Zira merkez, gönderdiği hükümlerin icraası için kadıları muhatap alarak, meselelerin çözümünde en çok onları sorumlu tutmuştur. Bunda kadıların geniş yetki alanlarının olması temel etken olmuştur.

Ramazan 1155/Kasım 1742 tarihli başka bir emirden[78] de anlaşılmaktadır ki kadıların maaşları çok farklı kalemlerden ödenebilmektedir. Aslında bu durum bölge idarecileri için ve kadılar için her zaman problem teşkil etmiştir. Zira uygulamalarda görüldüğü gibi merkez kadılara yeni bir gelir kalemi ihdas etmek yerine diğer görevlilerin gelirlerinin bir bölümünü kadılara aktarmaktadır. Haliyle bu durum bürokratlar arasında hem huzursuzluğa hem de çekişmeye yol açmaktadır. Mesela 22 Şaban 1152'de İzvornik'e kadı tayin edilen Süleyman'ın durumu buna en güzel örnektir.[79] Süleyman İzvornik kadılığına atandığında maaşının sancak mutasarrıfı tarafından toplanan imdad-ı hazeriyeden ödenmesi istenmiştir. Ancak anlaşıldığı

---

[76] İlber Ortaylı, "Kadı", *D.İ.A,* C.XXIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları,İstanbul, 2001, s.69-72; İlber Ortaylı, *Hukuk ve Devlet Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*, Kronik Kitap, 3. Baskı, İstanbul, 2017, s.13-44.

[77] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:38, evâsıt-ı B sene 1155/Eylül 1742, s.13,

[78] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:79, evâhir-i N sene 1155/Kasım 1742, s.22.

[79] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:79, evâhir-i N sene 1155/Kasım 1742, s.22.

kadarıyla bu durumun bürokratlar arasında çatışmaya yol açmaması için "*dâme 'izzzuhûya tevcîh ve 'inâyet ve ihsânım olmağla sen ki mümâileyhasız livâ-i mezbûrda vâki' kazâlardan sancak mutasarrıfına virilmesi fermân olunan imdâd-ı hazerîyeden kıste'l-yevm hesâbı ve şurût-ı hazeriyye üzere mîr-i mümâileyhin tarafına 'âid olan ma'rifet-i şer'le tahsîl ve tarafına edâ ve teslîm olunub mugayyir-i emr-i 'ali bir ferde ta'allül ve tereddüd etdirilmemek bâbında mîr-i mümâileyha istid'â-yı 'inâyet eylediği vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur"* şeklinde kesin net ve açık bir biçimde bölgedeki yetkililer ve ziyadesiyle İzvornik sancağında görevli kadılar uyarılmıştır.

Kadıların, idarî sosyal ve adlî görevler üstlendikleri için görevlerini çekinmeden veya herhangi bir endişeye kapılmadan yapmaları son derece önemlidir. Hatta sadece görevde oldukları süre içerisinde değil görevleri bittikten sonra da kadılık yapmış olanlar ve ailelerinin güvenlik ve rahatlarının temini için devlet, çeşitli tedbirler almıştır. Mesela eski Rusçuk kadısı Yayçeli el-Hac Mehmed'in içlerinde oğlu, üç kızı, üç cariyesi ve hizmetkarlarından oluşan 13 kişilik ailesi İstanbul'a gelmek istediklerinde bölgedeki tüm kadılara hüküm verilerek onların geçişlerine engel olunmamaması hususunda emir verilmiştir.[80] Benzer hükümlere ileriki yıllarda da rastlanmaktadır. Mesela eski İstar kadısı Mevlana İsmail ve ailesi İstanbul'a gelirken de aynı uygulamaya rastlanmıştır.[81]

Şer'i mahkemelerde kadı ve naibin yanında birtakım görevliler de mevcuttu. Bu görevlilerden biri de hademelerdir. Bunların gelirleri mahkemede görülen dava ve nikahlardan alınan payla sağlanırdı. Mesela 1155 senesinde her nikah akdinin resmi tarifesi kadıya 20 akçe, hademeye de 5 akçeydi.[82]

Bosna-Hersek'te kadılar, genellikle sancak merkezlerinde otururken diğer bölgelere atanan kadılar ise çoğunlukla görev yerlerine gitmeyip kendi yerlerine birer naib gönderirlerdi. Fakat bu kesin bir uygulama olmayıp kimi kadılar da doğrudan doğruya kendileri görev bölgelerine gitmekteydi. Özellikle geliri düşük kazalara naib

---

[80] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:109, evâsıt-ı Za sene 1155/Ocak 1743, s.28.
[81] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:257, evâhir-i B sene 1156/Eylül 1743, s.63.
[82] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:34, evâ'il-i B sene 1155/Eylül 1742, s.12.

göndermek pahalı bir iş olduğundan kendileri gitmeyi tercih etmişlerdir. Naibler görevli oldukları yerde kadılar adına onların görevlerini yapmaktaydı. [83]

Özellikle kadılar adına sahada görev yapan naibler birçok zorlukla karşılaşmışlardır. Mesela Podgoriça kazası naibi Ahmed'in halkla istenilen ilişkiyi kuramadığı anlaşılmaktadır.[84] Zira kendi iddiasına göre *"beyne'l ahâli icrâ-ı ahkâm'üş-şer'iyye edüb hilâf-ı şer'i şerîf ve mugayyir-i kânun kimesneye vaz' ve ta'addîsi"* olmadığı halde *"eshâb-ı ağrazdan ba'zı kimesneler hilâf-ı inhâ bir tarikiyle emr-i şerîfim ısdâr ve biz senin kazâ-i mezbûrda nâ'ib olduğunu istemezüz"* diyerek Ahmed'e muhalefet etmişlerdir. Bu kişilerin nasıl muhalefet ettikleri açıkça belirtilmeyerek *"...hilâf-ı kânun ve mugayyir ta'addî ve rencîde"* ettikleri ifade edilmiştir. Bu olay karşısında merkez, Ahmed'in yanında yer almış Podgoriça'daki devlet görevlilerine hüküm göndererek bu tür müdahalelerin men'ini istemiştir.

Kadı ve naibler görev yerlerinde kendi geçimlerini temin ettikleri gibi üstlerine ödemek zorunda oldukları bohçabaha [85] ve ıydiye [86] denilen birtakım harçlar da mevcuttu. [87] Kadıların davalardan alması gereken ücret miktarları kanunnamelerde [88] belirlenmiş olsa da hem geçimlerini sağlamak hem de üstlerine vermeleri gereken harçları karşılayabilmek için kadıların en sık başvurduğu yöntem kendi uhdelerine bırakılmış olan resim ve harçlardan daha yüksek ücret almak ya da rüşvete başvurmaktı. Bu durum halk nezdinde sıkıntıya yol açmışsa da maalesef benzer sıkıntılar sürmüştür.

Rüşvet alan kadılar, haksız olanın lehine karar vererek Osmanlı adalet sistemine ciddi zararlar vermişlerdir. XVIII. yüzyılda kadıların görev yerlerine gitmeyip yerlerine ehliyetsiz naibler göndermesi ise rüşvetçiliğin artmasına sebep olmuştur. [89] Meselâ Zilhicce 1157/Ocak/Şubat 1745 tarihli hükümde Mostar kazasında yasak olmasına rağmen yerli ahaliden naib olan Ali Efendi'nin rüşvet aldığından niyabetten azledilmesi kararı verilmiştir. [90] Yine kendisinden tamahkar olarak bahsedilen Birçe kadısının

---

[83] Ortaylı, 2017, s.45.
[84] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:20, evâhir-i C sene 1155/Ağustos 1742, s.8.
[85] "Büyüklerine her sene caize, ubudiyet, bohçabaha namlariyle paralar, hediyeler veren memurlar, bittabi halkı soyuyorlardı": Pakalın, 1993, C.I, s.255.
[86] "Bayram münasebetiyle verilen hediyeler hakkında kullanılır bir tâbirdir": Pakalın, 1993, C.II, s.108.
[87] Yaman, 1940, s.6,7.
[88] bkz. Ortaylı, 2017, s.86,87.
[89] Ahmet Mumcu, *Osmanlıda Rüşvet (Özellikle Adlî Rüşvet)*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1969, s.131.
[90] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:382, evâhir-i Z sene 1157/Ocak/Şubat 1745, s.93.

halktan kanunsuz olarak para alması merkeze şikayet edilmiştir. Merkezden gelen emirde haksız yere aldığı paraların sahiplerine geri ödenmesi ve bunun tekrarlanmaması bildirilmiştir.[91] Defterde benzer hükümlere rastlanmaktadır.[92]

Kadıların kanuna uygun olmayan diğer bir icraatleri ise gerekmediği halde devre çıkmalarıydı. Devre çıkmak, yalnız fermanla ya da davacıların isteğiyle kadı ve naibin görev yerini bırakıp yargı alanı içindeki yerleri dolaşması anlamına gelmekteydi[93]. Fakat Şaban 1162/Temmuz 1749 tarihli hükümde[94] Akhisar kadısının *"...kadîmden kadılar oturageldiği mahkemede oturmayub da'vet olunmaların devre çıkub karye-be-karye gidüb fukarânın ehl ve 'ıyâlleriyle sâkin oldukları evlerine konub müft ve meccânen yem ve yemek ve koyun ve kuzu ve bal ve yağ ve tavuk ve arpa ve saman ve odun ve otluk ve sâ'ir bahâne ile akçelerin aldığından..."* şikayet edildiği anlaşılmaktadır.

Naiblerin bölgede yolsuzluk yapmamaları veya kontrol dışına çıkmamaları için genellikle atandıkları yerin yerli halkından olmamasına dikkat etmeleri gerekirdi. Bu, yerleşik bir kural olarak benimsenmiş olsa da sahada tatbiki her zaman standart uygulamayla örtüşmemektedir. Mesela Foça naibi Mahmud Efendi bu kurala aykırı bir atamadır.[95] Bizzat ilgili hükümde yer aldığı şekliyle *"yerlüden nâ'ib olmak memnû' iken"* Foçalı Mahmud Foça'ya naib olarak atanmış, o da ehl-i örf taifesi yani şehrin ileri gelenleri ile birlikte halktan usullere aykırı para alma, rüşvetle suçluyu kayırma gibi birtakım suçlar işlemiştir. Yöre halkı bu uygulamalardan bıkmış ve Mahmud Efendi'nin azledilmesi için İstanbul'a başvurmak zorunda kalmıştır. İstanbul'un hükmü Mahmud'un azli yönündedir. Defterde benzer başka hükümlere de rastlanmaktadır.[96]

---

[91] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:34, evâ'il-i B sene 1155/Eylül 1742, s.12.
[92] Defterde kadı ve naiblerin rüşvet almasıyla ilgili 10 hüküm, haksız para almalarıyla ilgili toplam 18 hüküm vardır.
[93] Mumcu, 1969, s.127.
[94] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:766, Evâ'il-i Ş sene 1162/Temmuz 1749, s.204.
Benzer hükümler BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:106, Evâsıt-ı Za sene 1155/Ocak 1743, s.28; BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:848, Evâhir-i L sene 1163/Eylül/Ekim 1750, s.225.
[95] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:1015, Evâhir-i M sene 1168/Kasım 1754, s.274.
[96] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:190, Evâ'il-i Ş sene 1162/Temmuz 1749, s.46;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:314, Evâ'il-i S sene 1157/Mart 1744, s.77;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:337, Evâsıt-ı Ca sene 1157/Haziran 1744, s.82;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:382, Evâhir-i Z sene 1157/Ocak/Şubat 1745, s.93;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:494, Evâhir-i S sene 1159/Mart 1746, s.123;

Kadı ve askeri sınıfa mensup kimselerin vefatından sonra mirasının taksimini yapan şer'i memurlar olan kassamların bu iş karşılığında aldıkları ücrete resm-i kısmet denilmektedir. [97] Kassam bulunmayan yerlerde ise kassamın görevini naibler üstlenmekteydi.[98] Kadıların kendi tayin ettikleri naibler ile alacak verecek meselesi yüzünden anlaşamadığı durumlar da yaşanmıştır. Mesela Safer 1156/Nisan 1743 tarihinde Mevlana Abdürrezzak isimli kadı, kendi naibi olan Abdülfettah isimli kişiyle anlaşmazlık yaşamıştır. Abdülfettah, naibi olduğu kadıya vermesi gereken resm-i kısmet ücretini 10 ay boyunca göndermeyip kendi zimmetine aldığından kadı Abdürrezzak tarafından şikayet edilmiştir. Divan'dan gelen emirde *"...resm-i kısmet mahsûlün her ne ise alıverilüb icrâ-ı hakk..."* olunması gerektiği buyrulmuştur.[99]

Bu dönemde kadı ve naiblerin yaptıkları kanunsuzluklar içerisinde sayılabilecek en ciddi faaliyet ise devleti zora sokan ilk büyük köylü ayaklanması olan isyana önderlik etmekti. Nitekim 1747'de başlayan ayalanmanın önderliğini, daha önce Saraybosna kadısının naibliğini yapmış olan Kadı Abdurrahman Muharrem üstlenmiştir. İsyan, 1753'de Abdurrahman'ın öldürülmesi ile yavaşlamış olsa da 1757'de isyancıların Kukoviça'da kesin olarak yenilmesine kadar sürmüştür.[100] İsyanın önderliğini Kadı Adurrahman'ın yapmasının sebebi olarak, ahaliden kulluk vergisinin istenmesi yüzünden 1750'de ortaya çıkan köylü ayaklanmaları esnasında bizzat Bosna Valisi Seyit Abdullah Paşa'nın emriyle kadı'nın evinin yakılması gösterilmektedir. İsyana katılanlar çoğunlukla tarımla uğraşan köylüler, bazı yerlerdeki küçük sipahiler, köy imamları ve çiftlikleri olan bazı şehirli kimselerdir. Kısa sürede büyüyen isyanın bastırılması için Bosna'ya gönderilen valilerden en sonunda Mehmed Paşa Kukaviça düzeni sağlamayı başarmıştır. 1753'de öldürülen Abdurrahman'dan sonra isyancılarla ciddi bir mücadele sergileyen Mehmed Paşa'nın gayretleriyle isyan ancak 1757'de son bulmuştur. Kukaviça Paşa'nın padişaha yaptığı arzda Bosna'nın yeniden fethedildiğini söylemesi, isyanın ne denli büyük ve sarsıcı olduğunun göstergesidir. [101]

BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:561, Evâ'il-i N sene 1159/Eylül 1746, s.144;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:593, Evâhir-i S sene 1160/Mart 1747, s.154.

[97] Ünal, 2011, s.563, 564.

[98] Sait Öztürk, "Kassam", *D.İ.A,* C. XXIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2011, s.580.

[99] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:169, Evâ'il-i S sene 1156/Nisan 1743, s.41;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:170, Evâ'il-i S sene 1156/Nisan 1743, s.41.

[100] Gölen, 2010, s.56.

[101] İmamoviç, 2018, s.391,392,393.

İlgili defterde Kadı Abdurrahman Muharrem ve sonrasındaki olaylarla ilgili 5 hüküm vardır. Bunlardan ilk üç tanesi Mart 1747 tarihlidir. 599 numaralı hüküm Tuzla Kapudanı Hasan'ın arzı üzerine yazılmış olup, Memleha-i Zir kasabasında Mehmed isimli kişinin öldükten sonra, karısı Fatma'nın *"...işbu Memlehateyn kazâsı nâ'ibi olan nâ'ib-i sâbık Muharremî Abdurrahman..."* ile birlik olup Tuzla Kapudanı Hasan'ın Mehmed'i zehirleyerek öldürdüğüne dair sahte belge düzenlenmesiyle ilgilidir. Hasan bu iftira ile kendisine yapılan müdahalelerin önlenmesi için İstanbul'a başvurmuştur. İlgili hükümlerden ikincisinde de Tuzla Kapudanı Hasan'ın şikayetçi olduğu mesele, *"...memâlik-i mahrûsemde sebeb da'vâsı memnû' iken ehl-i 'örf tâ'ifesine verdiğim dokuz yüz guruşa sen sebeb oldun meblâğ-ı merkûmu senden alurum..."* diyen Abdurrahman'ın Hasan'a parasal olarak yaptığı müdahalelerdir. Fakat bu defa farklı olarak Muharrem Abdurrrahman'dan *"...cühelâ ve eşirradan olub Muharremî Abdurrahman nâm müzevvir..."* şeklinde bahsedilmektedir.[102] Yine aynı tarihte ve Tuzla Kapudanı Hasan'ın başvurusuyla yazılan üçüncü hüküm oldukça ilginçtir. Bu sefer *"...ehl-i 'ilm ve sâhib-i hilm müteşerri' ve müstakim munsif ve perhizkâr olduğundan gayri iki üç def'a kazâ-i mezbûrede nâ'ib olub cihet-i ahâli kendüden râzı ve bâ-fermân-ı 'ali ve buyruldu vâli zuhûr eden umûr-ı mühimmede bezl-i makdûr ve hüsn-i halî zâhir ve cümle re'âyâyı zalemeden sıyânet ve mazluma fevka'l-hudûd i'anet üzere olub..."* şeklinde övgüyle bahsedilen Muharrem'in daha önce ahali ile yaşadığı sıkıntıların düşmanca bir ortam oluşturduğu ve bu sebeple dedikoduların çıktığı belirtilmiş, fakat *"...cümle ahâli kendüden emin ve asûde hâl üzere..."* olduğundan Kadı Muharrem'in müdahalelerinin ortadan kaldırılması emredilmiştir. Üstelik, hükümde konuyla ilgili Hasan Kapudan ve Saraybosna Kadısı Mehmed Nurullah'ın farklı farklı arzları olması sebebiyle Bosna Valisi Ali Paşa'ya hitaben *"...sıhhat ve hakikati üzere 'arz eylemen içün yazılmışdır..."* denilerek hükmün asıl yazılma amacı belirtilmiştir. Anlaşılan İstanbul, konuyu anlamaya çalışmış, bunun için de Hekimoğlu Ali Paşa'yı sorumlu tutmuştur. Aynı tarihlerde peş peşe yazılan hükümlerdeki bu farklılık ilgi çekicidir. Bu durum, Tuzla Kapudanı Hasan'ın ve ahalinin Kadı Muharrem'den çekindiği izlenimini vermektedir. Konuyla ilgili bir diğer hüküm Mart 1754 tarihli olup, Muharrem Abdurrahman'ın öldürülmesinden sonra onun intikamını almak ve isyanı kaldığı yerden devam ettirmek için asilerin başına geçen Mostarlı Mehmed Ağa ile

[102] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:600, Evâsıt-ı Ra sene 1160/Mart 1747, s.155.

adamlarının işledikleri suçlar belirtilerek bunların 1162 senesinde Mostar'ın eski Kapudanı Ahmed'in evini yaktıkları ve canını zor kurtarıp kaçtığı için dört senedir firari olduğundan meselenin *"...ihkâk-ı hakk ve keyfiyet sıhhat ve hakikati üzere..."* çözülmesi için yazılmıştır.[103] Bu hükmün üzerinden bir seneden fazla geçtiği halde çözülemediği, meseleyle alakalı son hükümden anlaşılmaktadır. Nitekim Temmuz 1755 senesinde yazılan hükümde eski Kapudan Ahmed'in hala yurduna dönemediğini, Mostarlı Mehmed ve asilerin iş başında oldukları anlaşılmaktadır.[104] Zaten isyan 1757 yılında sona ereceğinden yaşanılan sıkıntılar o yıllarda da devam etmektedir.

1.2.3.Kapı Kethüdaları

Eyalet ve sancak beyleri, mütesellim gibi üst düzey idarecilerin, dairelerin, ve Patrikhane'nin İstanbul'da bulunan ve eyalet işleri ve resmi dairelerdeki işlerinin merkezde zamanında görülmesine vasıta olan kimseler kapı kethüdalarıdır. Eyalet kapı kethudaları valilerin tam salahiyyetli vekilleri sayılır ve onlar adına isteklerde bulunabilirlerdi.[105]

Sistemin aktif olarak XVIII. yüzyılda da kullanıldığı görülür. Mesela Hekimoğlu Ali Paşa'nın valiliğe ikinci kez atanması esnasında Bosna kapı kethüdasına yeni birtakım görevler verilmiştir. Kapı kethüdası Ahmed, Ali Paşa Bosna'ya varıncaya değin eyâleti zabt ve rabt altında tutmakla görevlendirilmiştir. Anlaşılacağı gibi kapı kethüdaları, valiler atandıktan Bosna'ya gelip görevi devralana kadar idarede boşluk oluşturmaması için vali adına görevi yürütmüşlerdir. Ramazan 1157/Ekim/Kasım 1744 tarihli ilgili hüküm aynen şöyledir: *"...Kapu kethüdâsı Ahmed zîde mecduhu gelüb bu esnâda sadr-ı sâbık vezîrim Ali Paşa edâmellahü te'âla iclâlehuya eyâlet-i Bosna tevcîh olunub müşârü'n-ileyhin Bosna'ya vusûlüne değin eyâlet-i Bosna zabt ve rabt..."*. Hükmün Bosna Eyâleti'ndeki tüm kadılara gönderilmesi ayrıca anlamlıdır. Bu da demektir ki yeni vali görevine başlayana kadar fiilî Bosna valisi kapı kethüdasıdır. Bosna'ya atanan valilerin normal şartlarda İstanbul'dan Bosna'ya ulaşmaları 15-20 günlük bir süreyi kapsamaktaydı. Kış şartları, savaşlar, isyanlar gibi olağanüstü

---

[103] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:602, Evâsıt-ı Ra sene 1160/Mart 1747, s.156.
[104] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:1050, Fî Evâ'il-i L sene 1168/Temmuz 1755, s.285.
[105] Pakalın, 1993, C.II, s.172; Yaman, 1940, s.28; Gölen, 2010, s.158.

dönemlerde ise bu süre bazen üç aya kadar ulaşabilmekteydi. Tüm bu bilgilerden anlaşılacağı gibi kapı kethüdalığı vilâyetteki en üst düzey sivil memurdur. Kapı kethüdalığı XIX. yüzılda da önemini yitirmeden aynı işlevi sürdürmüştür.[106]

Bilindiği gibi Hersek daha Bosna'nın fethinde ayrı bir idarî bölüm olarak örgütlenmiştir. Daha sonra Bosna Eyâleti'ne dahil edilse de Hersek'in İstanbul nezdindeki ayrıcalıklı konumu bölgenin Osmanlı hakimiyetinden çıktığı 1878'e kadar devam etmiştir. Bu sebepten Hersek mutasarrıflarının da İstanbul'da bir kethüdalarının olduğu anlaşılmaktadır. Mesela 1747 senesinde arpalık olarak Hersek mutasarrıflığını yürüten Murad, İran seferine çağrılınca yerine Hasan adlı birinin mütesellim olarak tayini gündeme gelmiş, Hasan'ın bu makama uygun olduğu mutasarrıf Murad'ın kapı kethüdası Durak tarafından merkeze iletilmiştir.[107]

Bosna valisinin İstanbul'da bir temsilcisi olduğu gibi sancak idarecilerinin de Saraybosna'da onları vali nezdinde temsil eden birer kapı kethüdaları vardı. Bu kapı kethüdaları sancağın işlerini yaptıkları gibi zaman zaman da sancak mutasarrıflarıyla alacak verecek ilişkileri içine girmiştir. Bu dönemde henüz Osmanlı Devleti modern malî politikalar izlemediği için bu ilişki biçimi son derece yaygın ve alışılageldik bir durumdur. Mesela İzvornik mutasarrıfı İsmail Paşa'yla kapı kethüdası Ahmed arasındaki ilişki buna en güzel örnektir[108]. Zira Ahmed, İsmail Paşa'ya 2360 guruş borç vermiş, ancak İsmail Paşa İzvornik sancağına yeniden atanmayınca paranın 800 guruşunu tahsil edememiştir. Kethüda Ahmed, İsmail Paşa'yı *"dürlü 'illet ve bahâne ile edâda ta'allül ve gadr sevdâsında"* biri olarak tanımlayıp borcun tahsil edilerek kendisine verilmesi için Bosna Valisi ve Bosna Eyâleti'ndeki tüm kadılara emir verilmiştir. Bu belge de bize göstermektedir ki Bosna'daki memurların büyük çoğunluğu iktisadî bir darlık yaşamakta ve bu durum onların kişisel ilişkilerine de yansımaktadır.

---

[106] Gölen, 2010, s.158,159.
[107] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:530, Evâhir-i S sene 1160/Mart 1747, s.133.
[108] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:981, Evâ'il-i R sene 1167/Ocak/Şubat 1754, s.262.

1.2.4.Muhtelif Görevliler

İlgili defterde görevlilere bakıldığında, çok çeşitli olup aslında bölgedeki idarî tasarruf ve uygulamalarla ilgili de birtakım bilgiler vermektedir. Mesela 1747 tarihinde, Saraybosnalı olup hayatlarını kaybeden eski Kandiye Kadısı Şerif Ahmed Efendi, Serdengeçti Ağalarından Madanoğlu El-Hac İbrahim, Novi Kalesi Kapudanı Cafer Kapudan, Serdengeçti Çikoğlu el-Hac Mehmed gibi çok önemli sosyal ve askeri statüye sahip kişiler muhtemelen bir saldırı ya da çatışmada ölünce bu kimselerin terekelerinin taksimi için merkezden özel bir kadı görevlendirilmiştir. Ölen kişilerin kimlikleri ya da tahmin edileceği gibi servetlerinin büyüklüğü göz önüne alındığında mal paylaşımının aileler arasında çatışma çıkaracağından endişe edilmiş, merkez bu kargaşanın önüne geçmek için Mevlana Ataullah adlı bir kadıyı mal paylaşımını yapmak üzere Bosna'ya göndermiştir. Mevlana Ataullah'ın görev fermanında yaptığı işin ne kadar önemli olduğu defaatle vurgulanmış, görevini "*beyne'l-verese bi'l-farazati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm husûsunda ihtimâm*" ile yapması kendisine tenbih olunmuştur. Yapılacak iş o kadar önemlidir ki Mevlana Ataullah bizzat Rumeli Kazaskeri Mevlana Ahmed Neylî tarafından atanmıştır.[109]

Bahsedilmesi gereken bir diğer görevli zümresi, vergi tahsilinden sorumlu *"voyvoda"*lardır. Voyvodayı, muhassıl ve mütesellimden ayıran temel özellik sadece dirlik sahiplerinin değil aynı zamanda merkezî hazineye ait vergiler ile vakıf gelirlerinin tahsilinden de yetkili olmasıdır. Ayrıca bu gelirlerin, merkezî hazine tarafından tahsis edilen harcama kalemlerine sevkedilmesinden de sorumluydu. Kale askerlerinin mevaciblerinin zamanında ödenmesi, gerekli yerlere hayvan ve erzak tedarik etmek, asker sevketmek gibi önemli görevleri haizdiler. Vali ve mutasarrıfların vekili durumunda olan voyvodalar, XVIII. yüzyıl boyunca ehl-i örf zümresi içerisinde sayıldılar.[110] Fakat voyvodaların her zaman sorumlu oldukları görevlerini sadakatle yaptıkları söylenemez. Mesela, 1747'de Çayniçe kazasında Gosnik karyesinde ahalinin haksız yere paralarını, yiyecek ve zahirelerini alan içlerinde voyvoda, subaşı gibi ehl-i örften kişilerin ahaliye yaptıkları *"...zulm ve ta'addîlerinin nihâyeti olmayub perâkende ve perişân olmalarına..."* sebep olmuştur. İstanbul'dan gelen emir ise bu zulmün

[109] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:650, Evâhir-i Z sene 1160/Kasım/Aralık 1747, s.169.
[110] Erol Özvar, "Voyvoda", D.İ.A, C. XLIII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2013, s.129, 130.

ortadan kaldırılmasına yöneliktir.[111] Defterde başka benzer hükümlere rastlamak mümkündür.[112]

Osmanlı Devleti taşra idaresi, merkezin küçük ölçekli bir prototipidir. Dolayısıyla Bosna'da daimi memurların yanında her zaman olağanüstü işler gören birtakım memurların istihdamına rastlanmıştır. Bu görevlilerin büyük çoğunluğu daha evvel yürüttükleri memuriyetlere ek olarak bu işleri yapmaktadırlar. Yani bu görevler memurlar için bir tür angarya görevi hükmündedir. 1746 tarihinde Yenipazar kazasında askerî zümreden Ferhad Beyzade Mehmed Paşa'nın ölmesi üzerine Çukadar Mehmed onun terekesini saymakla görevli olarak kassam tayin edildimiştir. Mehmed'e çukadarlığın yanında kassamlık görevinin de verildiği görülmektedir.[113]

1.3.Asayiş

Asayiş olayları içerisinde yağma, gasp, adam öldürme, yol kesme, ev basma, kız kaçırma, haksız toprak zabtı ve düzene karşı başkaldırma gibi birçok mesele sayılabilir. En fazla karşılaşılan yağma ve gasp, ya haneye tecavüz ya da yol kesme şeklinde gerçekleşmekteydi. Nitekim o tarihlerde Osmanlı Devleti'nin durumu düşünüldüğünde devletin idarî ve adlî yapısındaki problemler, devam eden yıpratıcı savaşlar, merkezden uzak Bosna'da suça meyilli kişilerin başıboş kalmasına sebep olmuş ve bunların hareket alanlarını genişletmiştir. Mesela, Zilhicce 1163/Kasım 1750 tarihinde Memlehateyn'de sıbyan muallimi olan Abdurrahman'ın evini basıp eşya ve mallarını gasbeden ve evini tahrip eden Cafer, Ömer, Osman, Hoca oğlu Salih, Yusuf ve karındaşı Mümin, Hasan, Ahmed ve diğer Ahmed, Mustafa, Ali ve karındaşı Ramazan isimli eşkıyalar şikayet edilmiştir. Abdurrahman ile aralarında herhangi bir problem olmadığı anlaşılan bu olay sıradan bir eşkıyalık olayı olmalıdır. İstanbul'dan gelen emir ise kesin ve net bir şekilde şakilerin *"...gasb ve garet eyledikleri emvâl ve eşyânın mezbûrlardan tahsîl ve hedm*

---

[111] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:614, Evâsıt-ı Ca sene 1160/Mayıs 1747, s.158.
[112] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:205, Evâ'il-i R sene 1156/Mayıs/Haziran 1743, s.50;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:317, Evâsıt-ı S sene 1157/Mart/Nisan 1744, s.77;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:830, Evâsıt-ı B sene 1163/Haziran 1750, s.221;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:840, Evâhir-i Ş sene 1163/Temmuz/Ağustos 1750, s.224;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:949, Evâsıt-ı Za sene 1165/Eylül 1752, s.253.
[113] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:641, Fî Evâsıt-ı N sene 1160/Eylül 1747, s.167.

eyledikleri hânesinin dahi şer'an icâb eden kıymetini buna alıverilüb..." şer'le yargılanmaları şeklinde olmuştur.[114] Benzer olaylar ileriki yıllarda da görülmektedir.[115]

İlgili defterde *"menzilin basub"* şeklinde ifade edilen ev ve haneye tecavüz meselelerinde işlenen suçun sadece gasp olmadığı anlaşılmaktadır. Mesela 1750 tarihinde *"...eşkıyâ ve mütegallibeden..."* Mehmed ve Musa ile adamları İstari Eflak kasabasında yaşayan Sinekli isimli zımmi kişinin evini basmışlar, kardeşi Burisa'yı döverek öldürmüşlerdir. Eşkıyalar bununla da yetinmeyip Sinekli'nin parasını gasbetmişler, kızını kaçırıp muhtemel iş birlikçileri olan Nikola'nın evine götürüp tecavüz etmişlerdir. İşin ilginç tarafı bu kişilerin yaptıklarına bir mesnet bulmak için *"...'askerîlik iddi'âsında..."* olmalarıdır. İstanbul'dan gelen emir ise *"...zâbitleri ma'rifetiyle şer'le görülüb icrâ-ı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak..."* şeklinde olmuştur. Fakat ne ceza verildiği belirtilmemiştir.[116]

Defterde rastlanan en ilginç vakalardan biri de bir "kiralık katil" ile ilgilidir. Bosna valilerinden Abdi Paşa'nın mühürdar yamaklığını yapan Molla Mehmed Ağa Eğriboz Adası'na giderken Yeni Varoş kasabasına uğramış bu sırada kendisine halk tarafından Marko ve Bogin adlı iki klavuz verilmiştir. Fakat bu iki klavuz yolda Mehmed'i urganla boğarak katletmişlerdir. Daha sonra Marko ve Bogin tutuklanarak suçlarını itiraf etmişlerdir. İtiraflarında en dikkati çeken ayrıntı bu suçu para karşılığı işlemiş olmalarıdır. Yeni Varoşlu Tomas Mehmed'i öldürmeleri karşılığında 15 kuruş ücret ile tutmuş, "kendisine klavuz tayin edip boğalım" şeklinde bir plan yapmış, Marko ve Bogin yolda Mehmed'i rakı içirerek sarhoş etmiş ve sarhoş olduktan sonra onu boğmuşlardır. İlgili derkenarda eski Bosna Valisi Köprülüzade el-Hac Ahmed tarafından suçlulara cezalarının verildiği belirtilmişse de cezanın mahiyeti hakkında bir bilgi yoktur. Ancak ilgili kayıtta, suçu işleyen Marko ve Bogin ile suçu azmettiren Tomas'ın yanında halkın da bu işe karıştığı ifade edilmiştir. Gerçekten de Marko ve Bogin'in halk tarafından klavuz olarak tutulduğu belirtildiğinden olayın arkasında sadece Tomas'ın olmadığı, katlin Yeni Varoş kasabası halkının onayıyla gerçekleştiği

---

[114] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:859, Evâhir-i Z sene 1163/Kasım 1750, s.228.

[115] Haneye tecavüzle ilgili 12 hüküm vardır. Örneğin, BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:29, Evâsıt-ı B sene 1155/Eylül 1742, s.11; BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:209, Evâhir-i R sene 1156/Haziran 1743, s.51; BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:805, Evâsıt-ı Ra sene 1163/Şubat 1750, s.216.

[116] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:808, Evâhir-i Ra sene 1163/Şubat /Mart 1750, s.217.

anlaşılır. Fakat her durumda da ne tür bir cezanın verildiği aşikar değildir. Bu cinayette Yeni Varoş halkının Molla Mehmed Ağa ile ne tür bir ilişkisi olduğu ya da Molla Mehmed Ağa'nın ne sebeple katledildiği belirsizdir.

Defterde mütegallibe kişilerin "*âyanlık iddiasıyla*" halka yaptığı müdahalelerin de şikayet edildiği anlaşılmaktadır. XVI. ve XVII. yüzyıllarda Osmanlılar için âyanlar, ileri gelen kimseleri ifade ederken sosyal ve ekonomik bozulmaların etkisiyle güçlerini giderek artıran önemli bir güç haline gelmişlerdi. Âyanlar zümresi içerisinde sayılan özellikle büyük çiftlik sahipleri, kapıkulu askerleri, yeniçeri serdarları, sipahi, kethüdayerleri, mültezimler, mukataa eminleri, eski beylerbeyleri, sancakbeyleri, kadılar, müderrisler, müftüler ve bunların çocukları giderek daha fazla söz sahibi oldu. Yerli halktan olup zamanla zenginleşen kimseler de bu zümreye dahil oldular.[117] Ayrıca "*âyanlık iddiası*", bu kimseler tarafından yapılan kanunsuz işlere bir mesnet olmuştur.[118] Mesela Rebiülahir 1158/Mayıs 1745 tarihinde Saraybosna'da Podgora Cemaati karyesinde Kuyumcuzade Osman'ın tasarrufundaki yerlerde vergi verecek yeri olmayan ahaliye bazı kişiler ayanlık iddiasıyla fazladan vergi isteyerek müdahalede bulunmuşlardır.[119] Yine Srebreniçe'de *"...a'yânlık iddi'âsında olan..."* İbrahim, Osman, Yusuf ve İsmail'in diğer eşkıyalarla birlikte Yayçeli Hasan Paşazade Mustafa ve adamlarına saldırıp mallarını gasbetmiştir. Hasan Paşazade Mustafa'nın adamları kılıöla yaralayıp hayvanlarını helak eden eşkıyalardan canlarını zor kurtarmışlar ve çareyi İstanbul'a şikayet etmekte bulmuşlardır. Şikayete cevaben suçluların yargılanması ve çaldıkları herşeyi eksiksiz olarak vermeleri emredilmiştir.[120]

İlgili dönemde yaşanan asayiş problemleri öyle bir hal almaya başlamıştır ki ahali camiye namaz kılmaya gitmek için korkar olmuş, gizlice evden çıkmaya başlamıştır. Mesela 1750 senesinde Taşlıca'da, bazı vakıflara mültezimlik yapan Hacı Haydar isimli eşkıya ahaliye korku salmış, haksız yere ahalinin parasını alıp çeşitli

---

[117] Yücel Özkaya, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Âyânlık*, TTK Yayınları, Ankara, 2014, s.8,9.;Ayanlık için ayrıca bkz. Yuzo Nagata, *Tarihte Âyânlar Karaosmanoğulları Üzerine Bir İnceleme*, TTK Yayınları, Ankara,1997.

[118] İlgili hükümler BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:317, Evâsıt-ı S sene 1157/Mart/Nisan 1744, s.77; BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:566, Evâ'il-i Za sene 1159/Kasım 1746, s.146; BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:80, evâhir-i N sene 1155/Kasım 1742, s.22; BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:598, Evâ'il-i Ra sene 1160/Mart 1747, s.155, BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:684, Evâsıt-ı B sene 1161/Temmuz 1748, s.180.

[119]BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:407, Fî evâ'il-i R sene 1158/Mayıs 1745, s.99.

[120] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:598, Evâ'il-i Ra sene 1160/Mart 1747, s.155.

zulümler etmiştir. Hacı Haydar'ın yaptıkları bununla da kalmamış, *"...müslimîn üzerine tasallut içün kuvvet-i maliye ile 'askerîlik iddi'âsında olan kimesnelerin serdârı olub ba'zı vakt alet-i harb ile nice eşkıyâyı kendü konağında tutub ehl-i 'ırz ümmet-i Muhammed'e isal ve darb içün tâ'ife-i mezkûre ile ekser evkâfdan serhoş gecelerde pür-silah zokaklarda gezdiklerinden ümmet-i Muhammed câmi'-i şerîfde salat-ı 'işa ikâmet içün çıkmaya havfen hânelerinde kalub..."* ahali dışarı çıkmaya korkar hale gelmiştir.[121] Bu olay, ilgili tarihlerde Bosna'da yaşanan başıboşluğun ne boyutlara ulaştığını göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Zira ahalisinin ekserisi Müslüman olan bir ülkede camiye gidemeyecek kadar korku yaşayan insanların durumu ve buna yaşananlara engel olamayan yerel yönetim Bosna'daki durumun vahametini göstermektedir.

Osmanlı topraklarında vali ve mutasarrıflar adına vergi toplamakla görevli memur olan mültezimlerin [122] vergi tahsili sırasında halktan haksız yere fazladan paralarını aldığı hükümlerden anlaşılmaktadır. Mesela 1742 senesinde Foça kazasında haksız ve zorla ahalinin akçelerini ve mallarını alan mültezimin müdahalesinin şikayet edilmiştir.[123] Yine 1744 senesinde Bosna piyade hassa ocağının İstari Eflak ve buraya bağlı yerlerin iki senelik muhasebesini göndermeyen mültezim Kara Mehmed hakkındaki hüküm de buna örnektir.[124]

---

[121] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:809, Evâ'il-i R sene 1163/Mart 1750, s.217.
[122] Yücel Özkaya, "Mütesellim", *D.İ.A,* C.XXXII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2006, s.203.
[123] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:6 Evâ'il-i C sene 1155/Ağustos 1742, s.3.
[124] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:333 Evâsıt-ı Ca sene 1157/Haziran 1744, s.81.

2. BÖLÜM

SOSYAL YAPI

2.1.Dini Yapı

2.1.1.Müslümanlar

Bosna Hersek fethedildikten sonra bölgede yaklaşık 100 yıl sürecek tedrici bir İslamlaşma meydana geldi. Arnavutluk ve Bosna hariç Balkanların diğer bölgelerinde görülmeyen bu toplu İslamlaşmanın sebepleri bugün dahi tartışılmaktadır. [125] Tartışmalar bir kenara bırakılacak olursa XVIII. yüzyıla geldiğinde Bosna Hersek tam bir İslam beldesiydi. İslamiyet ve İslam kültürü Bosna'nın en ücra köşelerine kadar girmiştir. Vakıflar, camiler, imarethaneler ve mezarlıklarıyla Bosna Hersek fikren ve zikren de İslamiyet'in yaşandığı bir yerdi. Boşnaklar İslamiyet'i o kadar benimsemişlerdi ki "Alhamiyado" denen bir yazı biçimi dahi icad etmişlerdi. Alhamiyado Boşnakça'nın Arap harfleriyle yazımından ibaretti. [126] Bosna Hersek'te büyük bilim insanları ortaya çıkmış bu kişiler gerek dinî gerekse siyâsi ve diğer konularda çokça eserler vermişlerdi. Mesela bunlardan en meşhurlarından birisi 1544-1616 yılları arasında yaşamış Bosnalı Hasan Kâfî el-Akhisarî'dir. Akhisarî kadılık ve müderrislik yapmış ve devletin içinde bulunduğu durumu yakından gözlemiş ve nâsihatnâme türündeki Usûlü'l-Hikem fî Nizâmi'l Alem adlı eserinde Osmanlı Devleti'nde bozuklukların temel sebeplerini ve bunların nereden kaynaklandığını tenkitçi bir dille izah ettikten sonra aksaklıkların ve problemlerin giderilmesi için yapılması gerekenlerden bahsetmektedir.[127] Bosna'da Akhisarî gibi yüzlerce ilim insanı yetişmiştir. Mesela XVIII. yüzyıl taşrasına ilişkin paha biçilemez bir eser bırakan Molla Mustafa[128] bu silsilenin devamıdır.

I Numaralı Bosna Ahkam Defteri'nde Bosnalı Müslümanların sosyal ilişkilerine dair çok sayıda hüküm vardır. Bu sayede Müslümanların gelenek, gündelik hayat ya da

---

[125] Gölen, 2010, s.43,44.

[126] Ömer Aksoy, "Türk Kültürü Etkisinde Teşekkül Eden Bir Edebî Gelenek: Boşnak Alhamiyado Edebiyatı", *TÜRÜK Uluslararası Dİl, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, Yıl:6, S.14, 2018, s.184.

[127] Mehmet Öz, *Kanun-ı Kadimin Peşinde Osmanlı'da Çözülme ve Gelenekçi Yorumcuları*, Dergah Yayınları, 4. Baskı, İstanbul, 2010, s.25,26.

[128] Kerima Filan, XVIII. Yüzyıl Günlük Hayatına Dair Saraybosnalı Molla Mustafa'nın Mecmuası, Connectum Yayınevi, Saraybosna, 2011.

kamu karşısında durumları hakkında bir fikir edinilebilmektedir. Mesela tüm Bosna Hersek'te imâmlar son derece saygın kişilerdir. Ancak kimi imâmlar bu saygınlığa yakışmayacak davranışlarda bulunabilmektedir. Saraybosna Armağancı Mahallesi Cami İmamı İbrahim Efendi buna örnektir. İbrahim'den *"şirrete sülûk"* diye bahsedilmesi ilgi çekicidir. İbrahim ya maaş azlığından ya da tamahkarlığından mahalle sakinlerinden bir kadının Gazi Hüsrev Bey Vakfı'na ait kira ile işlettiği toprağı elinden almaya kalkmıştır.[129] İmamların halkın elindeki malları almaları çok sık rastlanır bir durum olmasa da İbrahim Efendi gibi Mitoviçya İmamı da aynı yola tevessül etmiştir.[130]

Bazen de halkın imâmları istemediği durumlar da görülmektedir. Saraybosna'da Mehmed Bey tarafından inşa ettirilen caminin imâmı Abdullah, herhangi bir hata yapmadığı halde halkın kendisini istemediği hatta hatta kendisine zulüm yapıldığını iddia edip bu durumun sonlandırılmasını istemiştir.[131]

2.1.2.Gayrimüslimler

2.1.2.1.Hristiyanlar

Gayrimüslimlerle ilgili etnisite belirten herhangi bir hükme rastlanmamıştır. Bosna'da zımmî ya da Nasara[132] olarak ifade edilen Hristiyanlar, Katolik ve Ortodoks olmak üzere iki gruptur. XIX. yüzyıldaki belgelerdeki Rum (Ortodoks) ve Latin (Katolik) milleti ayrımının henüz bu yüzyılda netleşmediği görülür.

Saraybosna'da 1841 tarihinde 24 mahallede Hristiyan nüfusa rastlanılmaktadır. Hristiyanlar 565 hanede 1414 erkek nüfusa sahiptiler. Sadece Hristiyanların oturduğu iki mahalle ise Frenklik ve Duracık Hacı Ahmed mahalleleridir.[133]

Osmanlı millet sisteminin gereği her millet kendi medeni hukukunu kendi içerisinde sağlardı. Dolayısıyla gayrimüslimlerin özel yaşantısına, aile yaşantısına ya da iktisadî faaliyetlerine herhangi bir müdahale sözkonusu değildi. Aynı şekilde dinlerini de serbestçe icra ediyor, mabetlerinin tamirlerini belli kurallara uymak kaydıyla

---

[129] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:535, Evâsıt-ı C sene 1159/Temmuz 1746, s.135.
[130] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:518, Evâsıt-ı R sene 1159/Mayıs 1746, s.130.
[131] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:618, Evâ'il-i C sene 1160/Haziran 1747 s.159.
[132] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:897, Evâhir-i C sene 1164/Mayıs 1751, s.240;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:898, Evâhir-i C sene 1164/Mayıs 1751, s.241.
[133] Yuzo Nagata-Maçiko Nagata, "Saraybosna Şeriyye Sicilleri Üzerinde Bir İnceleme", *XII. Türk Tarih Kongresi Kongreye Sunulan Bildiriler*, C.III, TTK Basımevi, Ankara, 1999, s.692, 699-701.

yapıyorlar, ihtiyaç halinde ise yenilerini inşa edebiliyorlardı. 1862 tarihinde Saraybosna'da yeni bir Katolik kilisesi inşa edilmiştir. Aynı zamanda gayrimüslimlerin bu hususta dikkat etmesi gereken bazı hususlar da mevcuttu. Bunlar; kilise yapılacak yerin cemaatinin gayrimüslim olması, Müslüman mahallesi olmaması, kale gibi stratejik yerlerde bulunmaması ve cami yakınlarında olmaması idi. Ayrıca yeni kilise yapımlarında devletten onay alınan ölçülerin dışına çıkılmamasına titizlikle riayet edilirdi. Bunun yanında ibadethaneler tamir edilirken tamir görüntüsü adı altında yeni kilise yapılmaması ve sadece tamir edilen ölçü ve hususların yenilenmesine dikkat edilirdi.[134] Bu kurallara uyulmadığı takdirde devlet, bu hususlar konusunda ilgili cemaati uyarmak zorunda kalırdı. Mesela 1155/1742 senesinde Saray varoşunda Gayrimüslimlere ait bir kilise varken yeni bir kilise inşa etmeleri gerilime yol açmıştır. Bu inşaattan rahatsız olan bazı Saraybosna halkı durumu derhal yetkililere bildirmiştir. Yapılan ibadethanenin kale gibi sağlam ve büyük olması Müslüman halkı endişeye sevketmiş olup bu faaliyetin sadece dini maksatlarla yapılmadığından şüphelenilmiştir. Hükümet konuya daha soğukkanlı yaklaşmış, ilgili iddiaların araştırılarak yeni binaların keşif ve ölçümünden sonra karar verilmesi gerektiğini Bosna valisine bildirmiştir.[135]

Benzer bir tepki de gayrimüslim cemaatin kendi iç dinamiklerinden kaynaklanmaktaydı. Gayrimüslimler de tıpkı Müslümanlar gibi kendi milletlerinden birinin din değiştirmesine asla sıcak bakmıyorlardı. Mesela Baniçe kazası Monok köyünden Sava bint-i Nikola adlı kadın dindaşları tarafından *"mücerred celb-i mal"* için müslüman olmakla suçlamıştır. Şeri mahkemede yani kadı huzurunda yapılan sorgulamada böyle birşey olmamasına rağmen köy halkı Sava'ya Müslüman olmak suçlamasıyla baskıya devam etmişlerdir. Hükümet bu tip dedikodular sebebiyle insanların birbirlerine uyguladıkları baskıyı engellemek için ilgili makamlara emir verse de bu baskıların ne derece engellendiği şüphelidir. Nitekim iddialar daha evvel yerel mahkemede incelenmesine rağmen ve Sava'ya yöneltilen iddialar asılsız çıkmış iken yine de kendisine yapılan baskılar sona ermemiş ve mevzu İstanbul'a intikal etmiştir.

---

[134] Zafer Gölen, "Tanzimat Döneminde Bosna Hersek'te Kilise İnşa ve Onarım Faaliyetleri", *Belleten*, No:242, TTK Basımevi Ankara, Nisan 2001, s.226-229; Gölen, 2010 s.242-247.
[135] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:58, Evâ'il-i Ş sene 1155/Ekim 1742, s.17.

Ancak Sava bint-i Nikola'nın durumu şüpheli olup gerçekten de kalben İslam'ı kabul etmiş olması ihtimal dışı bırakılmamalıdır.[136]

Her toplumda olduğu gibi gayrimüslimler arasında da hak gaspları, asayiş sıkıntıları gibi problemler mevcuttur. Mesela Todor, Anaton, Sençe ve Melenirye kardeşlerden Melenirye, babalarından kalan değirmenin kardeşlerinin olan hisseleriyle birlikte kendi hissesini İstari Eflak kazasında Beyvar ve Selemarko isimli kişilere satmıştır. Değirmenin yeni sahipleri değirmeni tamir edip işletmeye başlamışlar, ancak Todor, Anaton ve Sençe hisselerini isteyince iş, içinden çıkılmaz bir hal almıştır.[137]

Kimi gayrimüslimler ise eşkıyalık faaliyetlerine katılarak kanunsuz işlere bulaşmışlardır. Mesela 1150/1738 senesinde Dubiça nahiyesinin Yazbek köyü sakinlerinden Lipkalı, Yana ve Petro Dubiça Kalesi kapudan vekili ile işbirliği yaparak gece yarısı Ankali Boyana adlı kişinin evini basıp şahsı öldürüp kızını Lipkalı adına kaçırmışlardır. Bu menfur olaya ilişkin dava 1159/1746 senesinde hala devam etmekteydi.[138]

Osmanlı Devleti'nde zımmîlerin belli kaidelere uymak kaydıyla meyhane açıp, içki içmeleri serbest iken kendi mahalleleri dışında meyhane açmaları veya içki satmaları yasaklanmış [139] olmasına rağmen bazı gayrimüslimlerin buna uymayarak gizlice içki sattıkları görülmektedir. Mesela 1742 tarihinde Saraybosna'da Uzunak mahallesinde meyhaneler kurup içki satan gayrimüslim kişilerin *"...meyhâneleri murâfa'a-i şer'le men' ü def' olundukdan sonra ba'zıları hafiyyen bey'i cesâret eyledikleri ihbâr..."* olununca devlet, kesin bir dille içki alım-satımını yasaklamıştır.[140]

2.1.2.2.Yahudiler

1492'de İspanya ve Portekiz'deki büyük sürgünden kaçan Yahudilerin neredeyse tamamına yakını Osmanlı Devleti'ne sığınmıştır. Başlangıçta İstanbul ve Selanik'e yerleşen Yahudiler zamanla imparatorluğun her tarafına yayılarak başta finans

---

[136] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:450, Evâsıt-ı Za sene 1158/Aralık 1745, s.111. Din değiştiren kadınlar için bkz. Eric R. Dursteler, *Dönme Kadınlar: Toplumsal Cinsiyet, Kimlik ve Sınırlar*, Çev. Deniz Koç, Koç Üniversitesi Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2018.

[137] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:531, Evâhir-i Ca sene 1159/Haziran 1746, s.131.

[138] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:571, Evâhir-i L sene 1159/Kasım 1746, s.148.

[139] M. Macit Kenanoğlu, "Zımmi", *D.İ.A,* C. XLIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2013, s.439.

[140] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:25, Evâsıt-ı C sene 1155/Ağustos 1742, s.9.

olmak üzere ticaretle ilgili birçok sektörde faaliyet göstermişlerdir. Yahudilerin Bosna Hersek'e ne zaman geldikleri kesin olarak belli olmamakla birlikte daha XVI. yüzyıldan itibaren bölgedeki varlıkları bilinmektedir.[141] Çoğunlukla Saraybosna'da ikamet etmekle birlikte Mostar, Yenipazar[142] ve diğer büyük kaza merkezlerinde de Yahudi ailelere rastlanmaktadır. 1841 yılında Saraybosna'da 207 hane ve 645 erkek nüfusu olan Yahudilerin, diğer unsurlarla birlikte altı mahallede yaşadıkları bilinmektedir. Bunlar Ferhad Paşa, Hoca Kemaleddin, Bozacı Hacı Hasan, Yağcızade Hacı Ahmed, Gazi Hüsrev Bey ve Pehlivan Oruç mahalleleridir.[143] Ayrıca 1581'de yapılmış bir sinagogları olduğu bilinmektedir.[144]

Bosna'da XIX. yüzyılın ortalarına kadar dinî farklılıklar anlaşmazlık nedenleri olmamıştır. Hatta Saraybosna'da cami, kilise ve sinagog yanyana bulunuyordu.[145] Fakat birlikte yaşayan insanlar arasında anlaşmazlıkların olması kaçınılmazdır. Mesela, Abram ve Menteş adlı iki Yahudi Bergoviçe Kalesi sakinlerinden Ağazade Mahmud adlı birine aynı kaleden Mehmed, Ali, Zülfikar isimli kişilerin kefilliğiyle borç vermişlerdir. Ancak borç miktarı belirtilmemekle birlikte 1525 guruş alacakları kalmıştır. Aradan birkaç sene geçip de 1743 senesine gelindiğinde ise Abram ve Menteş'in paralarını hala alamadıkları görülür. İkilinin şikayeti üzerine İstanbul, paranın Mahmud ya da kefillerinden alınarak Abram ve Menteş'e verilmesine hükmetmiştir.[146] Bazen bu durumun tam tersi olaylar da yaşanmaktaydı. Yine 1743 senesinde bu kez İbrahim adlı biri Saray sakinlerinden Movas adlı bir yahudiden 1700 altın gibi çok yüksek bir meblağ alacağı olup bunu bir türlü tahsil edememiştir. Movas'ın borcunun ödenmemesi üzerine iş adlî ve idarî makamlara yansımış, İstanbul, hem Bosna Valisi Mehmed Paşa hem de Saraybosna naibine bir hüküm göndererek İbrahim'in alacağının Movas'tan alınarak kendisine tahsilini emretmiştir.[147] Her iki örnekte de görüldüğü gibi Müslümanlarla Yahudiler arasındaki ticari ilişkiler aktif biçimde mevcut olup herhangi bir kısıtlama ya da baskı olmaksızın devam etmektedir.

---

[141] Gölen, 2010, s.16.
[142] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:978, Evâhir-i Ra sene 1167/Ocak 1754, s.262.
[143] Y.Nagata-M.Nagata, 1999, s.692, 699-701.
[144] Gölen, 2010, s.16.
[145] Gölen, 2010, s.13.
[146] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:128, Evâ'il-i M sene 1156/Mart 1743, s.32.
[147] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:162, Evâhir-i M sene 1156/Mart 1743, s.40.

Kimi durumlarda borçlu ölse dahi borcun ödenmemesi asla söz konusu olamazdı. Ölen kişinin kalan mallarından elde edilen gelirle ya da ölenin ailesinden tahsil edilirdi. Mesela Bosna defterdarı İsmail Efendi 1153 senesinde İlya adlı yahudiden 7850 guruş borç almış, borcu almasını müteakiben ölmüş, ve borç ailesi tarafından İlya'ya ödenmiştir.[148]

Bu dönemde Yahudilerin oldukça yüksek oranlarda faizle borç para verdikleri anlaşılmaktadır. Mesela 1743 senesinde Araf adlı bir Yahudi kale müstahfızlarından Mustafa, Hüseyin, İbrahim, diğer Mustafa, Sinan, Mehmed ve Şaban adlı yedi ağaya dört ay vadeli 6100 guruş vermiştir. 4 ay sonunda Oraf'ın bu işten elde edeceği faiz geliri 4000 akçe olmuştur.[149] Bu durumda ise faiz yüzde altmış beş buçuklara varmaktadır.

Saraybosna bankerleri sadece Saray merkeze değil eyâletteki tüm kaza ve şehirlerde de faaliyetlerini sürdürmekteydi. Mesela Saraybosnalı Avram oğlu Muhima başta İzvornik Kapudanı İbrahim olmak üzere Tuzla, Bihke, Kamengrad, Akhisar[150] Yenipazar[151] Çaniçe[152] ve Brodçeli [153] ve bazı kişilere de çeşitli miktarlarda borç vermiştir. İki toplum arasındaki ekonomik ilişkilere ait örnekleri çoğaltmak mümkündür.[154]

Yahudilerin finans sektörü dışında yoğun olarak uğraştıkları diğer bir sektör ise ticarettir. Mesela 1743 senesinde Mervadi veled-i Arsak isimli yahudinin Gazi Hüsrev Bey Bedesteni'nde biri kira olmak üzere iki dükkanı vardı. İlgili belgede Mervadi'nin *"cedid yahudi hanede mütemekkin"* olduğunun belirtilmesi de ayrıca önemlidir. Bu ifadeden anlaşılacağı gibi yahudiler kendi mahallelerinde olmak kaydıyla ihtiyaçları olan ev ve diğer müştemilatı rahatlıkla inşa edebilmekte, kimse onlara müdahale

---

[148] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:219, Evâ'il-i Ca sene 1156/Haziran/Temmuz 1743, s.53.
[149] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:282, Evâhir-i N sene 1156/Kasım 1743, s.69.
[150] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:285, Evâhir-i N sene 1156/Kasım 1743, s.69.
[151] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:967, Evâsıt-ı N sene 1166/Temmuz 1753, s.260;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:980 Evâhir-i Ca sene 1159/Haziran 1746, s.262.
[152] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:717, Evâhir-i M sene 1162/Ocak 1749, s.189.
[153] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:284, Evâhir-i N sene 1156/Kasım 1743, s.69.
[154] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:168, Evâ'il-i S sene 1156/Nisan 1743, s.41.
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:233, Evâhir-i Ca sene 1156/Temmuz 1743, s.56.
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:283, Evâhir-i N sene 1156/Kasım 1743, s.69.
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:771, Evâ'il-i N sene 1162/Ağustos 1749, s.205.
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:844, Evâ'il-i L sene 1163/Eylül 1750, s.224.
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:926, Evâhir-i S sene 1165/Ocak 1752, s.247.
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:1018, Evâ'il-i Ra sene 1168/Aralık 1754, s.275.

etmemekteydi. Ancak Saraybosna'da yaşayan Yahudilerin hayatlarının toz pembe olduğu da söylenemez. Zira her toplumda yaşanan birtakım gerilimler Müslümanlarla Yahudiler arasında da yaşanmıştır. Mervadi de bu gerilimden nasibini almıştır. Dükkan komşusu Mostarî Hacı Hasan Efendi onun, dükkanından 2000 guruş değerinde altınını çaldığını iddia etmiştir. Yapılan davada Mostarî Hacı Hasan Efendi'nin Mervadi'ye iftira attığı anlaşılmış fakat Hasan Efendi iddialarından vazgeçmemiştir. Bu kez Saraybosna ileri gelenlerinden yardım isteyerek Mervadi'den zorla 900 guruşunu almıştır.[155]

Yahudiler sadece Müslümanlarla değil Bosna Hersek'teki diğer tebaa ile de çeşitli alacak verecek ilişkilerine girmiştir. Mesela Görüce kazası Üskopo köyünden Hacı Mihal adlı biri Saray yahudilerinden Avram'a borç para vermiştir. Her ikisinin de ölmesiyle alacak-verecek meseleleri oğullarına miras olarak kalmıştır.[156]

Yahudilerin ticari faaliyetleri sadece iç pazarlarla sınırlı olmayıp ihracat ve ithalat işleriyle meşgul oldukları anlaşılmaktadır. Mesela Bosna tüccarlarından Babek adlı yahudi Venedikli yine yahudi tüccarlar Danya Luna ve Frank Mossi tarafından Venedik'in İspanit Kalesi'nde dolandırılmıştır. Malları satıldıktan sora parası kendisine ödenmek şartıyla elinden alınan alınan Babek'e verilen süre sonunda parası ödenmeyince Babek durumu Osmanlı mercilerine bildirmiştir. Babek'in duurumu bildirmesiyle birlikte olay uluslararası bir hal almış iki ülke arasındaki uluslararası anlaşmalardan doğan hukuk devreye girmiştir. Osmanlı hükümeti İstanbul'daki Venedik Balyosu aracılığıyla Babek'in alacağını tahsile çalışmıştır.Bu hükme göre Osmanlı tüccarlarının Venedik'te benzer bir duruma maruz kalmaları halinde

1- İki ülke arasındaki ahitnamelere başvurulmaktadır.
2- Hak gasbına maruz kalan tüccar ilgili ülkede hakkını aramaya davet edilmektedir.

Ancak Osmanlı hükümeti tüccarını Venedik hukuku karşısında yalnız bırakmamıştır. Bosna valisi, Osmanlı sınırında bulunan Venedik generaline bir

[155] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:247, Evâhir-i C sene 1156/Ağustos 1743, s.60.
[156] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:952, Evâsıt-ı S sene 1166/Aralık 1752, s.254.

mektupla durumu bildirerek sadece zararın tazminini istemekle kalmamış Osmanlı dışişleri de devreye girerek olayın takipçisi olacağını Venedik balyosuna bildirmiştir.[157]

Yahudiler kimi zaman da bazı kanunsuz işlere bulaşmaktaydılar Mesela Saray sakinlerinden Yusuf Hako ve Abram adlı iki yahudi 1747 senesinde Ayşe adlı bir kadının babasından kalan büyük dükkanını yıkarak dükkan arazisine ve bahçesine ev yaptıkları anlaşılmıştır. Her iki yahudi de yalan haberlerle, ilgili yerlerin kendilerinin olduğunu iddia etmişlerse de mahkemede bu iddianın asılsızlığı anlaşılmıştır.[158]

2.1.2.3.Çingeneler

Bosna'da Müslüman ve Gayrimüslim olarak varlıklarını devam ettiren grup ise Çingeneler yani Kıptîlerdir. Çingeneler, 1841 senesinde Saraybosna'da 61 hanede 114 erkek nüfusla beş mahallede yaşamaktaydılar. Sadece Çingenelerle meskun olan mahalle ise Şeyh Magribî Mahallesi'dir. İlgili defterde Kıptîler sadece 1750 tarihli bir kayıtta geçer. İlgili kayıttan, Kıptîlerin gayrimüslim olduğu anlaşılmaktadır. Zira sözkonusu belge cizye ve ispenç vergilerinin toplanması sırasında vergi toplayıcıların yaptıkları usulsüzlük ve halkı angarya çalıştırmaları ile alakalıdır. Bu hükümde bahsi gecen Çingeneler ise İzvornik sancağında yaşamaktadırlar.[159]

2.2.Vakıflar

İslâm tarih ve medeniyetinde önemli bir hayır kurumu olan vakıflar sosyal, ekonomik ve kültürel hayatta son derece etkili olmuştur. Hayratın sürdürülebilirliği onun düzenli biçimde işlemesini sağlayan gelir kaynaklarına sahip olmasına bağlıdır. Bunlara "asl-ı vakf" yahut "akar" denilmektedir. Akarlar, tarım arazisi, kira gelirleri, vergi gelirleri gibi çok çeşitli gelir kalemlerinden oluşmaktaydı.[160] Vakıflar yararlanan kişiler bakımından hayrî ve zürrî olarak ikiye ayrılır. Hayrî vakıflar doğrudan hayır amacıyla kurulan ve fakirler, yolcular, öğrenciler gibi belirli kişilerin yararlandıkları vakıflardır. Vakıftan yararlanan kişiler, vakfeden yani vâkıfın akrabalarının olduğu ve

---

[157] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:723, Evâsıt-ı S sene 1162/Şubat 1749, s.190.
[158] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:819, Evâ'il-i C sene 1163/Mayıs 1750 , s.219.
[159] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:814, Evâhir-i Ca sene 1163/Misan/Mayıs 1750, s.218.
[160] Bahaeddin Yediyıldız, "Vakıf", *D.İ.A,* C.XLII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2012, s.479.

fakirlerin yararlanması bunların yokluğuna bağlı olan vakıflar ise zürrî vakıflardır. Zürrî vakıflar bazı fakihler tarafından eleştirilmişse de genel olarak uygun ve kabul görmüş bir uygulamadır. Vakfın nasıl işletileceği, vakıf malından kimlerin hangi şartlarla yararlanacağı, vakfedenin iradesiyle belirlenmiştir. Vakfeden kişinin bu konudaki beyan ve şartlarını içeren ve vakfiyye denilen belge vakfın işletilmesi hususunda bağlayıcıdır. Vakfiye şartlarına uygun olarak vakfın yönetilmesinden sorumlu kişiye ise mütevelli veya nazır denilmektedir.[161] Zürrî vakıflarda mütevelli denilen vakıf yöneticisi vakfeden kişinin akrabalarından iken, hayrî vakıflarda devletin tayin ettiği mütevellilerin görev yaptıkları anlaşılmaktadır.

Osmanlı Devleti tam bir vakıf devletidir. Aşağı yukarı ibadethaneler de dahil olmak üzere ibadethane ve din adamlarının maaşları gibi her türlü eğitim-öğretim faaaliyeti ve sosyal ihtiyaç vakıflar tarafından karşılanmış ve idame ettirilmiştir. Bosna Hersek'te de vakıf kültürü Osmanlı hakimiyetiyle birlikte gelmiş ve İslamlaşmaya paralel olarak halk tarafından da benimsenmiştir. İslamî bir kurum olan vakıfların Bosna Hersek'te hemen hemen her alanda faaliyet yaptığı görülür. Ancak en sık rastlanan vakıf faaliyeti cami ve cami bakım onarımları ile cami görevlilerinin maaşlarının ödenmesi ile alakalıdır. Mesela 1745 senesinde Hoca Kemal Efendi Cami şerifi görevlileri camiye vakfedilmiş vakıf gelirleri cami mütevellisi tarafından kendilerine verilmediğinden caminin harap olmaya yüz tuttuğunu ve böyle giderse caminin atıl kalacağını söylemişlerdir. [162]

Saraybosna'nın en büyük iki vakfı Gazi İsa Bey ve Gazi Hüsrev Bey Vakıflarıdır. Mesela Gazi İsa Bey Zaviyesi için Visoka'da diğer akarâtın yanında dört değirmen olduğu bilinmektedir. Bu değirmenler 1746'ya gelindiğinde değirmenler üzerinde hak iddia eden iki aile arasında probleme yol açmıştır.[163]

Kurulmasındaki temel amacı hayır işlemek olan vakıfların işletilmesinden sorumlu olan mütevellilerinin ne yazık ki her zaman dürüst bir şekilde vakfı yönettikleri söylenemez. Zira 1745 yılında Saraybosna'da Gazi Hüsrev Bey Evkafının Mütevellisi İsmail Halife'nin vakfın su yollarının tamirini ederinden fazla paraya yaptırdığı ve muhtemelen kendi zimmetine para geçirdiği tespit edilmiştir. Bu durum vakfı zarara

---

[161] Hacı Mehmet Günay, "Vakıf", *D.İ.A,* C.XLII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2012, s.478.
[162] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:412, Evâhir-i R sene 1158/Mayıs 1745, s.101.
[163] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:482, Evâhir-i M sene 1159/Şubat 1746, s.119.

uğrattığından merkeze bildirilmiş ve gelen emirle masrafların belirlenip zararın tazmin edilmesi hükmü verilmiştir.[164]

Genellikle birçok görev alanına müdahale edildiği gibi vakıf görevlileri de zaman zaman müdahalelerle karşılaşmışlardır. Mesela 1754 tarihinde Çelebipazar kadısının İstanbul'a gönderdiği mektubunda İzvornik'e bağlı Beline kazasında Sultan Süleyman Cami'sinin vaizliği hususunda Tuzlevi Hasan'ın muhalefet ettiği bildirilerek, yaptığı müdahaleler şikayet edilmiştir. Merkezden gelen hükümde ise Hasan'ın müdahalelerinin ortadan kaldırılarak vaizliğin Abdullah'a tevcih olunması emredilmiştir.[165]

Vakıf mütevelli tayini ile ilgili olan 1749 tarihli hükümde ise Saraybosna'da Gazi Hüsrev Bey Cami evkafının mütevellisi Monla Ahmed'in ortadan kaybolmasıyla vakfın tevliyetinin yabancıların eline geçip vakfın her sene İstanbul'a göndermesi gereken rikâb-ı hümâyûn akçesini gönderemediği için Mehmed Halife'nin mütevelli olarak tayin edildiği belirtilmiştir.[166]

İlgili defterde adı geçen vakıflar Tablo:4'te gösterilmiştir. Buna göre 19 farklı vakfın adına rastlanmaktadır. Vakıfların çoğunlukla Saray ve Travnik gibi büyük şehirlerde mevcut olduğu anlaşılmaktadır.

---

[164] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:392, evâhir-i M sene 1158/Şubat/Mart 1745, s.95.
[165] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:1012, Evâ'il-i Z sene 1167/Eylül 1754, s.273.
[166] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:975, Evâ'il-i Ra sene 1167/Aralık 1753/Ocak 1754, s.261.

Tablo 4: 1742-1755 Tarihli Bosna Ahkam Defteri'nde Adı Geçen Vakıflar

Vakfın Adı	**Bulunduğu Yer**	**Vakfın Türü**	**Hüküm Numarası**
Gazi Hüsrev Bey Vakfı[167]	Saray	Hayrî	210,392,755,975 ,1030,
Gazi İsa Bey Vakfı[168]	Saray	Hayrî	269,433,482,535 ,581,619,798
Mustafa Bey bin İskender Bey Vakfı[169]	Saray	Zürrî	321,332,348,870
Mevlevihane Zaviyesi Vakfı	Saray	Hayrî	798
Rüstem Bey Evkafı[170]	Saray	Zürrî	86
Misafirin Tekyesi	Saray	Hayrî	645
Elçi İbrahim Paşa Vakfı	Travnik	Hayrî	388,393,419,761 ,1049,1052
Hamami Vakfı	Travnik	Hayrî	892
Ahmed Efendi Hamamı Vakfı	Travnik	Zürrî	585
El-Hac Murtaza Vakfı	Travnik	Zürrî	680
Ahmed Ağa Vakfı	İzvornik	Hayrî	1053
Yahşi Bey Zaviyesi Vakfı	İzvornik	Hayrî	780
Hacı Mehmed Efendi Vakfı	Çerniçe	Hayrî	792
Kara Mustafa Paşa Vakfı	Çayniçe	Hayrî	83,370,416
Nasuh Ağa Vakfı	Trebin	Hayrî	211
Geyvan Bey Vakfı	Mostar	Hayrî	933
Garbi Ahmed Vakfı	Visoka	Zürrî	482
Hüseyin Paşa Evkafı	Taşlıca	Hayrî	829
Ahmed Paşa Vakfı	Yayçe	Zürrî	983

2.3.İskan

Toprağa bağlı bir devlet olan Osmanlı Devleti, gerek ziraî üretimin devamlılığı, gerek vergilerin düzenli toplanması, gerekse sosyal sebeplerle iç iskan meselesine sıcak bakmamaktadır. Nitekim Osmanlıların uygulamış olduğu çift bozan vergisi de, köylülerin işsiz güçsüz dolaşmasını değil, toprakların boş kalmasını önlemeye yönelik bir uygulamadır. Devlet, bununla en önemli gelir kaynağı olan vergi gelirlerini koruma

[167] bkz. *Bosna-Hersek Vakfiyeleri,* Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, C.II, Ankara, 2016, s.791-807.
[168] bkz. *Vakfiyeler*, C.II, 2016, s.773-783.
[169] bkz. *Vakfiyeler*, C.II, 2016, s.785-787.
[170] bkz. *Vakfiyeler*, C.II, 2016, s.810-819; *Vakfiyeler*, C.V, 2016, s.54-60.

altına almıştır.[171] Bu sebeple devlet, önemli bir gerekçe olmadan köylünün yerini değiştirmesine izin vermemiştir. Mesela 1742 senesinde Klis sancağına bağlı Gölhisar nahiyesinde yaşamakta olan bazı kimselerin Banaluka ve Kostayniçe kazalarındaki askerî çiftliklere yerleşmesi sıkıntı yaratmıştır. Nitekim, bunlar "…*kadîm-i karyelerine nakl ve iskân etdirilmek.."* istenmiş, fakat bu konuda muhalefetle karşılaşılınca durumu İstanbul'a bildirmek zorunda kalmışlardır. Merkezden gelen emir ise *"...timârı mahsûlâta gadr olunduğun..."*dan bu kişilerin eski karyelerine iskan ettirilmesi yönündedir. Buradan da anlaşılmaktadır ki buradaki temel kaygı iktisadî kaynaklıdır.[172] Yine benzer bir durum 1747'de yaşanmıştır. Akhisar kazasında Müezzin isimli timarlı sipahinin şikayetiyle kendi karyelerini terkedip gelen Tüccar Ömer, Tüccar Süleyman ve Tatar Ömer ile bazı başka kimselerin eski yerlerine gönderilmesi hususunda yaşanan sıkıntılar merkeze aksettirilmiştir.[173] Burada belki de önemli olan bu kişilerin neden göç ettiğini anlamaktır. Fakat ilgili hükümler bu konuda gerekli bilgiyi vermemiştir. Aslolan şey, iktisadî etkenler olduğundan bu kimselerin neden göç ettiği üzerinde durulmamıştır.

2.4.Miras Meseleleri

Miras, "bir şeyin bir kişi veya topluluktan diğerine geçmesi, başkasından kalan, tevarüs edilen şey" anlamına gelmektedir. Fıkıh terimi olarak ölen bir kimsenin mal varlığının âkıbetini düzenleyen kurallar bütünüdür.[174] Defterde miras ile ilgili toplam 90 hüküm vardır. Başlıca miras meseleleri:

1) Aile bireylerinden bazılarının fazla hisse almak isteyip diğerlerinin hakkını gaspetme,
2) Miras malına dışardan yapılan müdahaleler.

Miras meselelerinde aile içi problemlerin başında aile üyelerinden bir veya birkaçının diğerlerinden fazla pay almak için yaptıkları müdahaleler gelmektedir. Mesela 1748 senesinde Mostar'da oturan Ahmed vefat edince çocukları Emine, Fatma, Halil ve Salih ile eşlerine kalan miras malını kardeşlerden Halil ve Salih'in, Emine ve

---

[171] Emine Erdoğan Özünlü-Osman Gümüşçü, "Osmanlı İmparatorluu'nda İç Göç Aktörleri Olarak Çift-Bozanlar", *Amme İdare Degisi*, C. XLIX, No:1, Ankara, 2016, s.35,36.
[172] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:8, Evâ'il-i C sene 1155/Ağustos 1742, s.4.
[173] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:617, Evâsıt-ı Ca sene 1160/Mayıs 1747, s.159.
[174] Hamza Aktan, "Miras", *D.İ.A,* C.XXX, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2015, s.143.

Fatıma'nın hisselerine düşeni *"...zamân mürûr etmekle hakkınız sâkıt olmuş olur deyu hisse-i şâyi'aların vermeyüb küllî gadr ve ezâ eylediklerin..."* den merkeze intikal ettirilen mesele için kız kardeşlerin haklarını almaları yönünde emir verilmiştir.[175]

Miras meselelerinde özellikle varisler arasında üveylik varsa bu problemler daha fazla görülmektedir. Ayrıca yine baliğ olmayan varislerin hisselerinin vekillerine devredilmiş olması da ileriki yıllarda varisler için problem teşkil etmiştir. Bu iki durumu bir arada yaşayan Ayşe'nin hali buna en güzel örnektir. 1745'te Saraybosna'da yaşayan Ayşe Hatun'un vefat eden dedesinden kalan mirastan kendi payını o zamanlarda küçük olduğu için annesi almış, fakat annesi de vefat edince baliğa olan Ayşe, üvey babası Mustafa'dan kendi hakkını talep etmiştir. Fakat Mustafa Ayşe'nin hakkını vermeye yanaşmadığından, Ayşe de çareyi İstanbul'a başvurmakta bulmuştur.[176]

Aile içi yaşanan miras meselelerinde ilginç durumlar da yaşanmıştır. Mesela 1743 tarihli hükümde bir annenin öz çocuklarının hissesine göz diktiği anlaşılmaktadır. Şöyle ki Mehmed Beşe vefat edince karısı Hatice, önce ölen oğlunun hissesini almış, buna kanaat etmeyip daha sonra *"...ben senin baban müteveffâ-ı mezbûre yirmi beş seneden mukaddem yüz elli guruş kabz vermişdim..."* diyerek kızının hisesine de muhalefette bulunmuştur. Merkezden gelen hüküm ise kızın hakkını eksiksiz bir şekilde alması yönündedir.[177]

Miras meseleleri içerisinde dışardan yapılan müdahaleler genellikle aileden olmayan birinin miras malını haksız yere zabt etmesi veya zabt etmek istemesi şeklindedir. Genellikle mal varlığı çok olan kimselerin mirasına hariçten müdahaleler olduğu görülmektedir. Mal varlıklarının çok olduğu ölen kişilerin kimliklerinden anlaşılmaktadır. Mesela, 1746 senesinde vefat eden Çayniçe kadısı Mustafa Efendi'nin mirasının paylaşılması sırasında alakaları olmayan Yameni Ağa, Bayram Sipahi ve birkaç kişinin dahlleri olmuş, zorla ve haksız olarak miras malını zabt ettiklerinden kadı'nın eşi Emine, kızı Hatice ve oğlu Mehmed şikayette bulunmuşlardır. İstanbul'dan çıkan emir, varislerin haklarının eksiksiz bir şekilde tahsil edilmesidir.[178] Yine 1746

---

[175] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:697, Evâhir-i N sene 1161/Eylül 1748, s.183.
[176] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:373, Evâhir-i Za sene 1157/Aralık 1744/Ocak 1745, s.90.
[177] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:266, Evâsıt-ı Ş sene 1156/Ekim 1743, s.65.
[178] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:518, Evâsıt-ı R sene 1159/Mayıs 1746, s.130.

tarihli hükümde Saraybosna'da Mahmud'a akrabalarından kalan miras malı Mahmud'un da vefatıyla eşi Ümmühani'ye kalmıştır. Fakat Saraybosna sakinlerinden Korgor oğlu Mehmed, Berber Mehmed ve Mahmud Yusuf sahte belgelerle miras malına sahip olmak istemişlerdir. Ümmühani Hatun'un şikayetiyle meselenin çözülmesi hakkında hüküm verilmiştir.[179]

2.5.Esirler ve Köleler

Osmanlılarda esir ve köle arasında anlam olarak belirleyici bir fark yoktur. Hür olmayan kimseler için her iki kavram da kullanılmıştır. Fakat daha sonra köle, savaş esiri olmayan genellikle uzak diyarlardan getirilip esir pazarlarında satılan kimselere denilmiştir.[180]

Defterde esirlerle ilgili hükümlerden anlaşıldığı kadarıyla bölgede canlı bir mücadele ve savaş hukuku sözkonusudur. Bilindiği gibi Bosnalılar 1683'ten sonra Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki en etkin vurucu gücünü oluşturmaktaydı. Tabii olarak çatışma, esir alma, ve yahut esir olma neredeyse askeri hayatın bir parçası haline gelmişti. Savaş hukuku ve esirlerin karşılaştığı durum her zaman kanunlarla örtüşmüyor, kimi zaman devlet aksaklıkları gidermek için merkezden müdahale ediyordu. 1739 tarihinde imzalanan Belgrad Antlaşmasının Onuncu Maddesi gereği: "...rical ve zabitanı Nemçe İslamden olan esirlere tekayyüd ideler ve andan mukaddem ve muahhar bu madde içün Devlet-i Aliye'm tarafından mahsus ademler tayin olunmadığı takdirce müşarünileyh Çasarın tarafından hakim olanlar üsara fukarasına sahib çıkub ve behalerin vech-i meşruh üzre ayıtlayub behaları kendülere isal olunmak üzere o makuleleri serhadlere irsal birle Müslüman esirlerinin tahlisine say ve ihtimam ideler ve bu vech üzre esirlerin halasına tarafeynden merhamaet ile takayyüd oluna ve esirlerin itlakları vakti gelinceyedek bu aralıkda hoşhal olmalarıçün her tarafdan sayoluna"[181] şeklinde olsa da uygulamalarda buna pek de uyulmadığı görülmüştür. Mesela 1742 tarihli iki hükümden anlaşıldığı kadarıyla Ostroviçe Kalesi sakinlerinden Mustafa ve Şaban Leh Muharebesinde esir düşmüşler, üstelik Şaban ayağına üç kurşun alarak

---

[179] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:573, Evâhir-i Za sene 1159/Aralık 1746, s.148.
[180] Nihat Engin, "Köle", *D.İ.A,* C.XXVI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2002, s.1246.
[181] Nihat Erim, *Devletlerarası Hukuku ve Siyasi Tarih Metinleri*, C.I (Osmanlı İmparatorluğu Andlaşmaları), TTK Basımevi,Ankara, 1953, s.87.

sakatlanmıştır. Her iki asker de 120 frengi altını baha karşılığında serbest bırakılmışlardır. Fakat iki taraf arasındaki anlaşmaya göre *"...ehl-i İslâm üsârâ bilâ bahâ ıtlâk altunu ahz-ı mukaddemâ..."* Müslüman esirlerin para almadan serbest bırakılması gerekirken bu paranın talep edilmesi probleme yol açmıştır. Halbuki Osmanlı tarfı Leh esirleri herhangi bir para talep etmeden iade etmiş kendi esirlerinin de *"...ba'de'l-yevm bahâ nâmıyla bir akçe ve bir habbe..."* verilmemesi için uyarıda bulunulmuştur. Şaban ve Mustafa Bosna'ya geldiklerinde Bosna valisi kurtuluş bahasını kendilerinden talep edince İstanbul devreye girmiş ve gazilerin baha talepleriyle rencide edilmemesini validen istemiştir.[182] Yine 1743 tarihli hükümde Akhisar Kalesi sakilerinden Hasan'ın daha öce savaşta esir düştüğü ve Hasan Ağa'nın kefaletiyle serbest kaldıktan sonra ahitnameye aykırı olarak kendisine kurtuluş bahası talebiyle yapılan müdahalelerin şikayeti üzerine *"...'ahidnâme-i hümâyûnum şurûtu üzere mezbûrun bahâsı sûret-i i'tirada ifrâğ ile vaz' ve ziyâde mütâlebesiyle rencîdeden tahlis-i ihtimâm..."* gösterilmesi hususunda emir verilmiştir.[183] 1744 tarihli hüküm esirler hususunda oldukça önemli bilgiler içermektedir. Avusturya'nın elindeki esirlere anlaşmaya aykırı olarak fazla kefalet bedeli talep etmesi İstanbul'u harekete geçirmiş ve Bosna sınırındaki Rakoviçe'de tarafların bir araya gelerek anlaşmaları hususunda emir göndermiştir.[184]

Bosna'da esirlikle ilgili bazı garip durumlar da yaşanmaktadır. Mesela 1743 senesinde Kolaşin Kalesi sakinlerinden altı kişilik bir çete Berat köyünde Abdullah adlı birinin oğlu olan Mehmed ile Nikola nın oğlu Radovan'ı kaçırarak Nikşik Kalesine götürüp burada esir olarak satmaya kalkmıştır. Konu Gusine Cami Şerifi hatibi Ahmed Halife'nin olaylara müdahale edip İstanbul'a başvurmasıyla ortaya çıkmıştır.Bu vahim durumda ailelerin perişan halde olduğu ilgili belgede açıkça yer almaktadır.[185]

Kölelikle ilgili defterde ilginç bir hükme rastlanmıştır. 1746 senesinde İstanbul sakinlerinden Hacı İsmail'in şikayetine göre kendisinin Gürcü asıllı Müslüman genç gulamı Ali'yi, bir iş için İstanbul'a gelen Taşlıcalı Gülçavuşoğlu Salih tahrik edip doğru yoldan çıkarmış ve bir miktar para ve eşyasını çalmıştır. Salih ayrıca gizlice gulam

---

[182] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:13, Evâsıt-ı C sene 1155/Ağustos 1742, s.5; BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:14, Evâsıt-ı C sene 1155/Ağustos 1742, s.5.
[183] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:189, Evâ'il-i Ra sene 1156/Mayıs 1743, s.46.
[184] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:356, Evâsıt-ı Ş sene 1157/Eylül 1744, s.86.
[185] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:142, Evâhir-i Z sene 1155/Şubat 1743, s.36.

Ali'yi de alıp yola koyulmuş, fakat yolda Ali'yi tanıyanlar kendisine haber verince mesele açığa çıkmıştır. Bunun için merkez, Bosna ve Taşlıca kadılarına hitaben gönderdiği hükümde *"...bunların mahallinde şer'le görülüb mezbûr Salih'ten gulâmını ve sirkat eylediği nukûd ve eşyâsı tahsîl ve tamâmen buna teslîm..."* edilmesi yönünde emir vermiştir.[186] 1755 tarihli Kadı Muharrem'den sonra isyanı devam ettiren Mostarlı Mehmed'in zulümlerinin şikayet edildiği hükümde Osman adlı Müslüman bir köleden daha bahsedilmektedir.[187] Bu iki hükümden de anlaşılan o ki az da olsa Müslüman kölelerin varlığından bahsedilebilir.

Osmanlılarda sahipleri ile köle kadınların ilişkilerinden doğmuş çocuklara rastlamak normal bir durumdur. Bu durum ise babalık ve mirasla ilgili problemlerin çıkmasına sebep olmaktadır. Efendisi öldükten sonra köle kadının statüsünü doğrulayacak başka bir tanık yoksa ve varislerin vasiyetnamedeki babalık ilanını reddetmeleri köle kadının miras konusundaki umutlarını ortadan kaldırmaktaydı.[188] Mesela, 1745 senesinde Ada-ı Kebir eski muhafızı olan Boşnak İbrahim Paşa'nın ölümünden sonra paşanın *"ümmü-veled*[189] *câriyelerinden"* Hatice çocuğuna kalan miras payını alamamıştır. Paşanın oğlu Mustafa kanuna aykırı olarak zorla baba bir kardeşinin payını zabt etmiştir. Hatice de durumu İstanbul'a bildirmiştir. Merkezden gelen emir ise Hatice'nin çocuğunun hissesinin verilmesi yönündedir.[190]

2.6.Düğün

Bosna'da düğünler dışarıdan gelen insanlar için her zaman ilgi çekici bir tören olmuştur. Zira XIX. yüzyılın ünlü devlet adamı ve müellifi Ahmed Cevdet Paşa'nın dahi Bosna teftişi sırasında düğünler ilgisini çekmiş ve paşa uzun uzadıya bu düğünleri anlatmıştır. İlgili defterde düğünlere ilişkin Ahmed Cevdet Paşa'nın yazdığına[191] benzer bir anlatı yoktur. Keza bir önceki yüzyılda Evliya Çelebi bu konuda suskun kalmaktadır. Ancak bilinen şudur ki Bosna Hersek'de düğünler son derece renkli törenlerdi. Defterdeki 1749 tarihli hükümde düğünlerin icrası hakkında kısa da olsa bir bilgi ihtiva

---

[186] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:529, Evâsıt-ı Ca sene 1159/Haziran 1746, s.133.
[187] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:1050, Fî Evâ'il-i L sene 1168/Temmuz 1755, s.285.
[188] Madeline C. Zilfi, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Kölelik ve Kadınlar (1700-1840)*, Çev. Ebru Kılıç, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2018, s.130.
[189] Efendisinden çocuk doğuran cariye; Ünal, Osmanlı Tarih Sözlüğü, 2011, s.707.
[190] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:380, Evâsıt-ı Z sene 1157/Ocak 1745, s.92.
[191] Cevdet Paşa, Tezakir, C.III. 21-39, Yayınlayan: Cavid Baysun, TTK Basımevi, Ankara, 1986, s.46-47.

etmektedir. Bu hükme göre düğünlerde herkes tarafından izlenen at yarışları icra edilmekteydi.[192]

2.7.Evlilik ve Boşanma

Defterde evlilik ve boşanma ile ilgili sadece 4 hüküm vardır. 1746 senesinde Petrin'de oturan İbrahim'in şahitler huzurunda vekiller aracılığıyla Kolaşin Kalesi sakinlerinden Süleyman'a nikahladığı kızını daha sonra vermekten vazgeçmiştir. Süleyman, derdini merkeze iletince kızın babasından alınarak kendisine gönderilmesi hususunda hüküm verilmiştir.[193]

1749 tarihli bir diğer hüküm de oldukça ilginçtir. Daha önce Travnik sakinlerinden Molla Bekir'e nikahlanan Emine isimli kızın daha önce kendisine nikahlandığını iddia eden Adil Çavuşoğlu Salih isimli kişi kızı zorla kaçırmıştır. Mağdur olan Bekir ise İstanbul'a başvurmuş, oradan gelen hükümle kızın Salih'ten alınıp geri Bekir'e verilmesi emredilmiştir.[194]

1747'de hamile karısı Zahide'yi İstanbul'da bırakıp memleketine Travnikli Ömer, *"...bilâ-nafaka ve bilâ-harçlık bırakub..."* karısı ve şimdi altı yaşında olan çocuğunu perişan etmiştir. Üstelik Ömer, karısını da boşamadığından karısı başkalarına muhtaç hale gelmiştir. Sonunda Zahide, Divan-ı Hümayun'a giderek kocasından boşanmak için gerekenin yapılmasını istemiştir.[195]

Bu başlık altında incelenebilecek en ilginç olan mesele ise *"...Çolak Mustafa Efendi dimekle ma'rûf kimesne kendü hâlinde olmayub Emin Mehmed'in şabb-ı emred oğulların menziline getürüb fi'il-i şenî' kasd etmek 'adet-i müstemirresi olduğuna binâ'en bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayri-hakkın buna darb-ı şedîd ile darb ..."* şeklinde ifade edilen 378 numaralı hükümdür. Bu hüküm Saraybosna'da Emine'nin kocası Çolak Mustafa'nın Emin Mehmed'in oğullarını evine götürüp tecavüz etmesi ve kendisine fiili ve sözlü şiddet göstermesi sebebiyle boşanmak istediği ve talep ettiği mehir parası verilmediğinden gerekenin yapılması hakkındadır. Olayla ilgili başka

---

[192] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:747, Evâ'il-i C sene 1162/Mayıs 1749, s.197.
[193] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:574, Evâ'il-i Z sene 1159/Aralık 1746, s.149.
[194] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:720, Evâ'il-i S sene 1162/Ocak 1749, s.189.
[195] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:972, Fî evâhir-i M sene 1167/Kasım 1753, s.260.

hiçbir hüküm olmadığından, oğluna tecavüz edilen kişinin şikayette bulunmadığı aşikardır. Burada çeşitli sorular akla gelmektedir. Bu olay taciz ve tecavüze uğrayan kişilerin sosyal baskılardan ötürü mü sessiz kaldığını, ya da bu tür şeylerin normal sayılabildiğinden [196] mi şikayet edilmediği yoksa bu suçlamanın kadının eşinden boşanması için sadece bir iddia olmasıyla mı ilgilidir? Emine, kocası bu işi yaptığı için mi boşanmak istemiştir yoksa kendisine şiddet uyguladığı için mi? Tecavüze uğrayan tarafın açıkça isminin verilmesi bu iddianın doğruluğunu mümkün hale getiriyor. Ayrıca Emine, şikayetinde erkek çocuklarına tecavüz etmenin kocasının *adet-i müstemirresi* olduğunu belirtmektedir. Bu demek oluyor ki boşanmak istemesinin tek ya da asıl sebebi bu değil. Emine kocasından hem sözlü hem de fiili şiddet görüp üstüne üstlük bir de mehir parasını da alamayınca çareyi divân-ı hümâyûna giderek şikayet etmekte bulmuştur. Hükümde geçen "*şabb-ı emred"* ifadesi henüz sakalı bıyığı çıkmamış genç delikanlı anlamına gelmektedir. Tüyü bitmemiş genç oğlanlara tecavüz edilmesi hususunda hukuki anlamda Şeyhü'l-İslam Ebussuud Efendi'nin fetvası açıktır:

"MES'ELE : Zeyd, oğlu Amr-i emrede, Bekr -ne'ûzübillah-'amel-i kavm-i Lût ettiğin isbât eylese, Bekre ne lâzım olur?

ELCEVAP : Mu'tâdı ise izn-i imâmla katl olunmak meşrû'dur zinâ gibi ihsan dahi lâzım olmaz".[197]

Burada tecavüzün şikayet edilmediğini dolayısıyla da katl cezasının uygulanmadığı anlaşılmaktadır.

2.8.Meslek Erbabı ve Esnaf Zümresi

Osmanlı Devleti'nin saray sanatkârları olarak bilinen Ehl-i Hıref Teşkilatı için hazinedarbaşı tarafından tutulan Ehl-i Hıref defterleri meslek erbabı ve esnaf hakkında

---

[196] "Sakalı çıkmamış oğlanların arzu nesnesi olarak müsait bulunmaları, genellikle tecavüz ya da başka cinsel taciz biçimleriyle sonuçlanana ya da toplumun ahlaki karakterinin bozulduğunun düşünülmesine yol açana kadar kamusal, yasal bir mesele haline gelmiyordu*."* ; Walter G. Andrews, Mehmet Kalpaklı, *Sevgililer Çağı Erken Modern Osmanlı-Avrupa Kültürü ve Toplumunda Aşk ve Sevgili*, Çev. N. Zeynep Yelçe, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2018, s.327.

[197] Mehmet Ertuğrul Düzdağ, *Şeyhülislam Ebussuud Efendi Fetvaları Işığında 16. Asır Türk Hayatı*, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1972 s.159.

çok değerli bilgiler vermektedir.[198] Osmanlı Devleti taşra yapısı, merkezin küçük ölçekli bir prototipi olduğu düşünüldüğünde Bosna'daki meslek erbâbı ve esnaf hakkında da bu defterler yol gösterici olmaktadır. Bosna Ahkam defterinde adı geçen bazı meslekler kişilerin yaptıkları mesleği gösteren bir unvan olarak geçmektedir. Bu kişilerin meslekleriyle anılmaları, yaşadıkları yerde bu işi icra ettiklerinin en kuvvetli delilidir. Ancak ilgili meslekler ile ilgili ayırt edici herhangi bir malumat sözkonusu değildir. Mesela Abacı Osman[199] , Saraç Ali ve Saraç Ömer[200], Tüfenkçi Durak[201], Demirci Hasan[202], Kazgancı Osman[203] gibi isimlere rastlanmaktadır.

2.8.1.Debbağ

Debbağ, meşin kösele yapmak için hayvan derilerini işleyen sanat erbabı için kullanılan bir terimdir.[204] İlgili defterde debbağlarla ilgili bilgilere Saray kazasında rastlanmaktadır. Deri, Osmanlı Devleti'nde stratejik bir askerî ham madde kabul ediliyordu bu yüzden aslında ihracatı çok tasvip edilen bir meta değildi. Dericilik askerî sanayi kadar sivil sanayi için de son derece önemliydi. Koşum takımı, muhtelif ev ve giyim eşyaları özellikle de ayakkabı imalatı deri sanayine bağlıydı. Saraybosna'da da bu sanayi kolu oldukça önemliydi. Saraybosna Debbağları şehirde kasaplar tarafından kesilen hayvanların derilerini kullanmaktaydılar. Usul olarak kasaplar hayvanı kestikten sonra Saraybosna debbağ loncasının ihtiyacı olan derileri satar, debbağlar da aldıkları derileri kendi aralarında pay ederek işlerlerdi. Gelenek, bu şekilde olmasına rağmen pratikte buna her zaman uyulmuyordu. Mesela 1742 senesinde Saraybosna kasapları kestikleri hayvan derilerini *"gizlice"* dışardan gelen timar sahiplerine satmışlardır. Fakat bu hem debbağ esnafı hem de devlet tarafından kabul edilebilir bir uygulama değildir. Hükümet Saraybosna naibine bir hüküm göndererek bu tür faaliyetlerin engellenmesini istemiştir.[205]

---

[198] Ayrıntılı bilgi için bkz. Bahattin Yaman, Osmanlı Saray Sanatkârları, 18. Yüzyılda Ehl-i Hıref Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2008, s.11.
[199] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:249, Evâhir-i C sene 1156/Ağustos 1743, s.60.
[200] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:223, Evâ'il-i Ca sene 1156/Haziran/Temmuz 1743, s.54.
[201] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:286, Evâ'il-i L sene 1156/Kasım 1743, s.70.
[202] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:1023, Evâhir-i R sene 1168/Şubat 1755, s.276.
[203] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:141, Evâhir-i Z sene 1155/Şubat 1743, s.36,
[204] Pakalın, 1993, C.I., s.408; Ünal, 2011 ,s.186.
[205] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:39, Evâsıt-ı B sene 1155/11-20 Eylül 1742, s.13.

Aynı uygulama Bosna Eyâleti'nin diğer kazalarında da geçerliydi. Mesela 1751 senesinde Çayniçe kazası debbağ esnafı kendi kazalarında kesilen hayvanların derilerini hariçden gelip aldığı için Foça, Taşlıca ve Çelebipazarı debbağ esnafını İstanbul'a şikayet etmiştir. İlgili hükümde şehirde kesilen hayvanların derilerini öncelikli satın alma hakkının Çayniçe debbağ esnafına ait olduğu belirtilerek ancak onlar kendi ihtiyaçlarını aldıktan sonra dışarı deri satılabileceğine vurgu yapılmıştır.[206]

Osmanlı Devleti'nde ihracatı yasak olan bazı mallar vardır. Bunlara memnu meta denilmektedir. Üretim yetersiz olduğu ve iç alım-satım dengesinin bozulma kaygısından dolayı bazı malların dışarıya satılması yasaklanmıştır. Bunlar, hububat, pamuk barut, silah, at, gön, deri, balmumu gibi mallardır. Fakat bu yasağa her zaman uyulmamış, üretimin bol olduğu zamanlar bunların ihracına izin verilmiş ya da kaçak yollardan ihraç edilmiştir..[207]

2.8.2.Fırıncı

Bilindiği gibi Osmanlı Devleti'nin üzerinde hassasiyetle durduğu en önemli hususlardan biri şehirlerde iaşe ve ikmalin sağlanması idi. Özellikle ekmek üretiminin devamlılığı çok önem arz etmekteydi. [208] Bu yüzden şehirdeki en önemli esnaf grubu fırıncılardır denilirse yanlış bir tespit olmaz. Saraybosna gibi bir şehrin ekmek ihtiyacının karşılanması son derece mühimdi. Saraybosna'da iki tip fırın vardı. İlk grup fırınlar, sivil insanların ihtiyaçlarını karşılamakta olup bugünkü fırınlarla aynı işlevi görmekteydi. İkinci grup ise askerî fırınlardı. Bu fırınlar daha ziyade askeri ihtiyaçların giderilmesine yönelik idi. Defterde klasik ekmek üretilen fırınlar "etmekçi fırınu" olarak geçip fırıncı esnafına da "etmekçi" denmekteydi.[209]

---

[206] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:901, Evâ'il-i B sene 1164/Mayıs/Haziran 1751, s.241

[207] Zeki Arıkan, "Osmanlı İmparatorluğu'nda İhracı Yasak Mallar (Memnu Meta)", *Prof. Dr. Bekir Kütükoğlu'na Armağan*, İstanbul, 1991, s.283.

[208] Ahmet Tabakoğlu, "Osmanlı Döneminde İstanbul'un İaşesi", Osmanlı İstanbulu, C.II, II. Uluslararası Osmanlı İstanbulu Sempozyum Bildirileri, Edt. Feridun M. Emecen-Ali Akyıldız-Emrah Safa Gürkan, İstanbul, 2014, s.113.

[209] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:933, Evâhir-i Ra sene 1165/Şubat 1752, s.248;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:127, Evâ'il-i Z sene 1155/Şubat 1743, s.32;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:203, Evâhir-i Ra sene 1156/Mayıs 1743, s.49 .

2.8.3.Kasap

XVIII. yüzyıl ortalarında Saraybosna orta ölçekli bir şehir olup yaklaşık nüfusu 40-50 bin civarında idi. Bir şehrin iaşe ve ikmalinde iki grup son derece önem taşıyordu. Bu gruplardan ilki fırıncılar, diğeri kasaplardı. Dolayısıyla Saraybosna'da ciddi bir kasap loncası mevcut idi. Kasap kelime anlamı olarak devamlı surette hayvan kesme işini yapan ve bunu kendisine meslek edinen kimse demektir. Kasap yerine aynı anlamda cezzâr ve lahhâm da kullanılırdı.[210] İlgili defterde Saraybosna kasaplarına dair bilgilere daha ziyade diğer meslek kollarıyla ilişkileri esnasında rastlanmaktadır. Mesela 1742 senesinde kasap esnafı debbağlara her yıl sattıkları derileri şehir dışından gelenlere satınca uyarılmışlardır.[211]

2.8.4.Hekim

Mevcut ahkam defterinde tek bir hekim kaydı hüküm vardır. O da gayrimüslimdir. Hekim Sava gezici bir hekim olup Rumeli ve Bosna eyâletlerinin kazalarında dolaşarak halkı tedavi etmektedir Sava'nın hassa hekimbaşı Mevlana Mehmed tarafından kendisine verilen hekimlik ilamı mevcuttur.[212]

2.8.5.Kahveci

Osmanlı Devleti'nde kahve tartışmalara sebep olmuş bir içecektir. Bazı kesimlerce içilmesi uygun dahi görülmemiştir. Zira kahvenin kavrularak yapıldığı ve vücuda zarar vereceği ihtimali düşünülmüş, bid'at yani yenilik olarak görülen aşırı dindarlar tarafından reddedilmiş, kahvehanelerde toplanan insanların siyasal faaliyetlerde bulunması yöneticileri endişelendirmiş, kahvehanelerde yakışıksız durumlar yaşandığından memurların dikkatini çekmiştir. Hatta zaman zaman kahve

---

[210] Nebi Bozkurt, "Kasap", *D.İ.A,* C. XXIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2001, s.534.
[211] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:39, Evâsıt-ı B sene 1155/11-20 Eylül 1742,, s.13;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:549, Evâhir-i B sene 1159/9-18 Ağustos 1746, s.140;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:974, Evâ'il-i Ra sene 1167/Aralık 1753/Ocak 1754, s.261;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:546, Evâ'il-i C sene 1162/Mayıs 1749, s.139
[212] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:93, Evâ'il-i Za 1155/Aralık 1742/Ocak 1743, s.25.

satışı ve tüketimi yasaklanmıştır. [213] Ayrıca devlet sohbeti denilen dedikodu ve söylentilerin yayıldığı bir yer olarak görülen kahvehaneler, mevcut düzene bir tehdit olarak görüldüğünden idareciler tarafından yasaklanmıştır. İlk zamanlarda devlet, kahvehaneleri tamamen kapatmak ve yasaklamak yoluna gittiyse de bu durum çok uzun sürmemiştir. Kahvehaneler devlet kontrolüne alınmaya çalışılmış ve uygunsuzluğun tesbit edildiği yerlerde kapatılma yoluna gidilmiştir.[214]

Bosna Hersek ise kahve kültürünün gelişmiş olduğu bir yerdir. Buna karşın ilgili defterde sadece bir kahve dükkanı kaydı geçmektedir. Bu kayıt da hile ve şer ile kahvehanesi elinden alınan Saraybosnalı İsmihan adlı bir kadına aittir. Kahvehane İsmihan'a eşinden miras olarak kalmış, ancak Kürkçübaşıoğlu Süleyman adlı bir kişi kahveye zorla el koyup işletmeye başlamış aile de kahvehanelerinin kendilerine geri verilmesi için İstanbul'dan yardım talep etmiştir.[215] Kahvehane gibi her din ve milletten kişilerin ortak alanı olan yerle ilgili herhangi bir şikayetin İstanbul'a ulaşmamış olması kahveci esnafının kendi iç disipliyle ilgili olmalıdır.

2.8.6.Haffaf

Cürûfcüyan esnafına dahil olan haffaflar, kundura imalinde uzmanlaşmış kişilerdir. Defterde bu konuda tek bir kayıt olup oldukça aydınlatıcı bilgiler içermektedir. İlgili kayıttan anlaşıldığı üzere Osmanlı lonca teşkilatının bir gereği olarak her meslek grubunun bir başı vardır.Nitekim kundurucuların başı da kayıtlara haffafbaşı olarak geçmektedir.[216] Bu kişiler, ilgili meslek grubundaki iç disiplin organizasyon ve üretim kalitesini denetlemekle yükümlü oldukları gibi kendi meslek dallarının hükümetle olan ilişkilerini de tanzim etmektedirler.

---

[213] Ralph S. Hattox, *Kahve ve Kahvehaneler Bir Toplumsal İçeceğin Yakındoğu'daki Kökenleri*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 1996, s. 5.
[214] Ahmet Yaşar, "Kahvehane", *D.İ.A*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. Ek-2, İstanbul, 2016, s.3-5.
[215] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:990, Evâhir-i C sene 1167/15-23 Nisan 1754, s.266.
[216] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:156, Evâ'il-i M sene 1156/Mart 1743, s.39.

2.8.7.Sarraf

Osmanlıların değişik isimlerde ve değerde yerli ve yabancı paralar kullanması para alıp satmayı ve aralarındaki farktan yararlanmayı meslek edinmiş olan sarrafları ortaya çıkarmıştır. İlk zamanlar çoğunlukla para ve maden alım satımıyla uğraşırken zamanla malî sistemin ayrılmaz bir parçası oldular. XVIII. yüzyıla kadar çoğunlukla Rum ve yahudilerin yaptığı bu meslekte az da olsa Müslümanlar da vardı. Sarraflar, paranın nakledilmesi ve muhafazası, gayri menkul alım satımına aracılık etme, devlet adamlarının her türlü finans ve para işlerini yerine getirme gibi pek çok görevleri haizdiler. En önemli görevleri ise mukataaların emaneten işletilmesi ve iltizam uygulamasıydı. Mukataa eminine ve görevlilere sermaye sağlar, daha sonra da alacağı hakkını faiziyle tahsil ederdi. Sarraflar, devletin maliyesi ve iltizam sistemini finanse ettikleri için askerî zümreden sayılır, ve piyasada belirlenen orandan daha yüksek faiz almalarına izin verilmekteydi. Fakat yüksek faizle sarrafa borçlanan mültezimler borcunu ödeyebilmek için halka yüklenirdi.[217] Defterde bununla ilgili çok sayıda olaya rastlanmaktadır.[218]

Denilebilir ki bugünkü bankacıların yaptığını, Osmanlılarda sarraflar üstlenmiştir. Sarraflarla ilgili defterde dört hükme rastlanmaktadır.[219] Bu hükümlerden anlaşıldığı kadarıyla sarraflar İstanbul'da oturmaktadır. Defterde genellikle, alacak-verecek meseleleri sebebiyle kendilerinden bahsedilmektedir. Ve bahsedilen tüm sarraflar gayrimüslimdir.

2.8.8.Kuyumcu

Kuyumculuk kıymetli madenleri el işçiliğiyle işleyerek ziynet ve süs eşyası yapan kimselerin mesleğini ifade eder. Osmanlılarda kuyumculuk mesleği oldukça gelişmiştir. Saray zanaatkarlarının kayıtlarının tutulduğu ehl-i hiref defterlerinden XVI.

---

[217] Ali Akyıldız, "Sarraflık", *D.İ.A,* C. XXXVI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2009, s.163,164.

[218] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:6, Evâ'il-i C sene 1155/Ağustos 1742, s.3;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:19, Evâsıt-ı C sene 1155 /Ağustos 1742, s.8;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:498, Evâ'il-i Ra sene 1159/Mart/Nisan 1746, s.124.

[219] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:289, Evâ'il-i C sene 1162/Mayıs 1749, s.71;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:455, Evâhir-i Za sene 1158/Aralık 1745, s.112;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:835, Evâhir-i B sene 1163/Haziran/Temmuz 1750, s.222;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:910, Evâsıt-ı Ş sene 1164/Temmuz 1751, s.243.

yüzyılda 110 kişinin İstanbul'da kuyumculuk işleriyle meşgul olduğu anlaşılmaktadır.. Bunların çoğunluğu Tebrizli ve Bosnalı olup, aralarında Horasanlı, Arnavut, Rus, Gürcü, Üsküplü, Akkirmanlı, Çerkez, Hersekli ve Rum usta ve çıraklar da vardır. XVIII. yüzyılın başında saray kuyumcularının sayısı 6'ya düşmüş daha sonra sayı biraz artarak uzun yıllar 9 kişiyle sınırlı kalmıştır. Yine bu yüzyılda ehl-i hiref arasında gayrimüslimlerin de bulunduğu bilinmektedir.[220]

İlgili defterde kuyumcu kelimesinin geçtiği üç hükme rastlanmıştır. Kuyumcuların da diğer meslek gruplarında olduğu gibi her kasabada bir kethüda nezaretinde örgütlenip mesleklerini icra ettikleri anlaşılmaktadır. Mesela 1742 senesinde Mostar'da kuyumcu esnafının kethüdası Haydar adlı biriydi.[221] Kayıtlarda 1743 senesinde İstar-i Eflak kazasında kuyumcu olan Todosine adlı gayrimüslim kişiden bahsedilmesi başka dinden insanların da kuyumcu olabildiğine örnek teşkil etmektedir.[222] Ayrıca diğer bazı meslek gruplarında olduğu gibi kuyumcu ismi de kişilerin unvanı olarak kullanılmıştır. Mesela 1745 senesinde Kuyumcuzâde Osman isimli yeniçerinin, ailesinde kuyumculuk yapan birinin olduğu ve Osman'ın bu vasıfla isimlendirildiği anlaşılmaktadır.[223]

2.8.9.Kepeci

Kepe, genellikle çobanlar tarfından kullanılan ve keçeden dövülerek yapılmış kolsuz dikişsiz giysiye verilen addır. Havancılığın yoğun olduğu Hersek bölgesi Mostar kasabasında bu iş kolunun oldukça gelişmiş olduğu anlaşılmaktadır. Kepecilerle ilgili hükümde **"...***bunların herbirleri san'atlarında üstâda varub hıdmet eyleyüb tekmîl-i san'at eyleyüb kethüdâ ve yiğitbaşı ve sâ'ir üstâdlar ma'rifetleriyle nâsic çıkub...*" şeklinde bahsedilerek bu işte zanaat erbabı oldukları anlaşılmaktadır. Bu cümleden anlaşılacağı üzere kepeciler de kethüda, yiğitbaşı ve ustalar olmak üzere belli bir silsile dahilinde örgütlenmişlerdir. Ancak terziler kepecileri zanaat erbabı olarak kabul

---

[220] Nebi Bozkurt, "Kuyumculuk", *D.İ.A,* C. XXVI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2002, s.514; B. Yaman, 2008, s.60.
[221] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:121, Evâsıt-ı Za sene 1155/7-16 Ocak 1743, s.31;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:183, Evâhir-i S sene 1156/16-23 Nisan 1743, s.44;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:407, Evâ'il-i R sene 1158/3-12 Mayıs 1745, s.99.
[222] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:183, Evâhir-i S sene 1156/Nisan 1743, s.44.
[223] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:407, Evâ'il-i R sene 1158/Mayıs 1745, s.99.

etmeyip ancak terzilikte maharet sahibi olurlarsa kendilerinin zanaatkaar sayılabileceği hususunda kepecilere tazyikde bulunmuşlar, aksi takdirde kepecilerin işlerini yapmalarına müsaade etmeyeceklerini belirtmişlerdir. İki iş kolunun birbirine yakın olması sebebiyle zaman zaman anlaşmazlık yaşanmıştır. Fakat İstanbul her iki zümreyi birbirinden ayrı olarak kabul edip iki meslek grubunu da farklı kategorilerde değerlendirmiştir. İstanbul, kepecilerin terzilikle hiçbir ilgilerinin olmadığını belirtmiştir.[224]

2.8.10.Kürkçü

Samur devri yaşanmış bir Osmanlı Devleti'nde gerek devlet gerekse taşrada kürk lüks tüketim mallarından biri olub aynı zamanda zenginlik ve statünün de göstergesidir. Dolayısıyla bu meslek grubuna Bosna'da da tesadüf edilmektedir. Nitekim geçimleri kürkçülük olan zanaat erbabının Mostar ve Saraybosna şehirlerinde yaşadığı görülmektedir. Kürkçü esnafı bir kürkçübaşı başkanlığında örgütlenmiştir. İlgili hüküm kürkçüleri *"...sayd ve peydâ olunan ve taşradan kasabâ-ı mezbûreye bey' içün gelen tilki ve sansar ve kuzu ve kedi ve sâ'ir ecnâs-ı kürk derileri bunların san'atlarına mahsûs..."* olarak tanımlamaktadır. Kürkçü esnafının en önemli problemi hammadde ihtiyacı olmuştur. Kürkçülere lazım olan deri gibi birtakım maddeler genellikle av hayvanlarından elde edilmiştir. Belgenin diliyle *"...olub kadîmü'l-eyyâmdan berü..."* av hayvanlarından elde edilen deriler veya kürkler öncelikle kürkçü esnafı tarafından satın alınırdı. Fakat XVIII. yüzyılın iktisadî şartlarında karaborsa ticaret daha karlı olduğundan bazı kişiler elde ettikleri derileri gizlice kürkçü esnaf loncası olmadan alıp satmışlardır.[225] Aynı durum, Saraybosna kürkçü esnafının da başına gelmiştir. Nitekim Saraybosna'da da avlanan tilki derileri önce kürkçü esnafına satılması gerekirken gizlice Travnik'den gelen bazı tüccarlara satılmıştır.[226] Her iki durumda da hükümet kanun-ı kadimin uygulanmasından yana tavır almış yani avlanan kürklerin önce şehirdeki kürkçü esnafına satılması gerektiği sonucuna varmış ve aksi davrananların cezalandırılacağını ilan etmiştir. [227]

---

[224] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:508, Evâsıt-ı Ra sene 1159/3-12 Nisan 1746, s.126.
[225] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:689, Evâhir-i B sene 1161/Temmuz 1748, s.181.
[226] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:884, Evâ'il-i Ca sene 1164/Mart/Nisan 1751, s.236.
[227] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:990, Evâhir-i C sene 1167/Nisan 1754, s.266.

2.8.11.Çerçi

Heybe veya torbalarına koydukları her türlü ufak tefek eşyayı köy köy dolaşıp satan gezginci esnafa çerçi denilmektedir.[228] Bosna Hersek'te çerçi esnafının daha ziyade Arnavutlardan oluştuğu anlaşılmaktadır. Çerçiler genellikle han dükkan ve açık pazar yerlerinde tezgahlarını kurarak mallarını satarlardı. Ancak bu dönemde bazı çerçilerin mahalle aralarına ve köylere gidip kapı kapı satış yaptığı görülmüştür. Bu durum halk tarafından hoş karşılanmamış *"...ümmet-i Muhammed'in ehl ü 'ıyâllerine ta'arruz ve hetk-i 'ırzlarına cesâret..."* olarak kabul edilmiştir. Bu gelişme karşısında derhal tedbir alınmış bu durumun eskiden beri hali hazırda da yasak olduğu ifade edilerek bu eylemi gerçekleştiren çerçilerin cezalandırılacağı açıkça ilan edilmiştir.

2.9. Mahalle

Osmanlı şehri, benzeri çok az olan müstesna bir kültür olup, bulunduğu yerin topoğrafyasına uygun olarak konumlandırılmış, bu yüzden yol şebekesi de buna uygun olarak şekillendirilmiştir. Ayrıca şehirde evler, tekdüze olmayıp her evin kendine has bir görüntüsü mevcuttu. Şehrin merkezinde cami ya da mescit ile birlikte hamam, medrese ve dükkan gibi yapılar yer almaktadır. Şehrin merkezini oluşturan yapılar vakıflara ait olup, ahaliye hizmet etmek için kurulmuştur.[229]

Osmanlı şehrinde mahalle, birbirini tanıyan, belli bir ölçüde birbirlerinin davranışlarından sorumlu ve sosyal dayanışma içinde olan kişilerin oluşturduğu topluluğun yaşadığı yerdir. Bir başka deyişle şehirlerde aynı mescidde ibadet eden "cemaat"in aileleriyle birlikte yerleştikleri yerdir. İslam şehirleri genelde mahalle teşkilatına göre örgütlenirdi. Bu yapılanmada her mahalle o mahallede yaşayan sakinlerin özel alanı kabul edilir, mahalleye dışardan giriş-çıkışların yapılması pek tercih edilmezdi. Aynı şekilde çok fazla mecbur kalınmadıkça aynı etnik kökene ya da dine mensup insanlar ayrı ayrı mahallelerde oturulardı. Bu mahalleler kesin çizgilerle

---

[228] Ünal, 2011, s. 167.
[229] Turgut Cansever, *Osmanlı Şehri Şiir'den Şehir'e*, Timaş Yaynları, İstanbul, 2016, s.87,97,103,105.

birbirlerinden ayrılmışlardı ve mahalleler arası hareketlilik hoş karşılanmazdı.[230] Mesela Ferhat Bey Mahallesi sakinlerinden Semerizade adlı birisi Hacı Triko oğlu bir kişiye sattığında bu mahallede krize yol açmıştı. Başta mahallenin en yetkili kişisi sayılan cami imâmı, onun hatibi ve diğer mahalleli gelip bu satışın engellenmesini istemşlerdir. Mahallenin isteği Semerizadenin evini Triko oğlu yerine bir Müslümana satmasıdır. Hatta bunu zorla yapılmasıdır. Mahalleli bu konuda şeyhülislamlık makamının dahi fetva verdiği iddiasındadır. [231]

Benzer bir talep de el-Hac Mehmed'ten gelmişti. Mehmed köylerindeki caminin yanında bulunan evin bir gayrimüslime kiraya verildiğini bununsa şer'i şerifin hilafına olduğunu belirtip gayrimüslim kişinin evden çıkarılmasını istemiştir. Mahallelerin özel alan kabul edilmeleri sadece Saraybosna gibi büyük şehirlere ait bir olgu değil aynı durum hemen hemen her şehir ve kasabalarda geçerliydi. Mesela 1150 senesinde Koniçe nahiyesinde ilginç bir durum yaşanmıştır. Koniçe'de Müslüman mahallesinin hemen yanında olan Gayrimüslim mahallesinde yer alan kilisenin müştemilatına ait evlerin tuvalet giderleri Müslüman mahallesinin geçiş yolu üzerine boşaltılmıştır. Hiç de şık olmayan bu davranış neticesinde Müslümanlar hem kadim geleneklere aykırılığı hem de bu giderlerin yaydığı kokudan rahatsız olarak durumun önlenmesi için İstanbul'dan yardım istemişlerdir.[232] Bu tip gerilimler genellikle küçük kasabalardaki kişisel ya da dinsel rekabet sonucu meydana gelmektedir.

---

[230] Özer Ergenç, "Osmanlı Şehrindeki "Mahalle"nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine", *Osmanlı Araştırmaları IV*, Haz. Halil İnalcık-Nejat Göyünç-Heath W. Lowry, İstanbul, 1984, s.69, 70.
[231] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:477, Evâhir-i M sene 1159/Şubat 1746, s.117.
[232] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:495, Evâhir-i S sene 1159/Mart 1746, s.123.

3. BÖLÜM

İKTİSADÎ YAPI

3.1.Vergi Ve Toprak Anlaşmazlıkları

Bu dönem Bosna'sında en fazla karşılaşılan konu vergi ve toprak anlaşmazlıkları olup toplam 332 hüküm bu konu ile ilgilidir. Defterde adı geçen vergiler Tablo:5'te gösterilmiştir. Bu kadar çeşit verginin olması halkın XVIII. yüzyıldaki vergi yükünü göstermesi bakımından kayda değerdir. Vergi ve toprak meseleleri;

1-Toprak, vergi ve mahsule yapılan müdahaleler,

2-Aynı yer üzerinde birden fazla kişinin hak iddia etmesi,

3-Haksız yere toprağın, mahsulün ve rüsûmun zabt edilmesi,

4-Vergilerin ödenmesi hususunda muhalefet edilmesi,

5- İltizam usulü

6-Malikâne sistemi

7-Dirlikler üzerindeki anlaşmazlıklar başta gelen problemlerdir.

Vergi anlaşmazlıklarının çoğunluğu vergilerini ödemek istemeyenler ile başkasının tasarrufundaki yerlerde vergiyi zabt edenler yüzünden çıkmaktadır. Mesela 1745 senesinde İzvornik'de Telçak Kalesi serdizdarı olan Hasan ve kethüdası Mehmed'in tasarrufundaki yerlerde öşür vermek istemeyenlerin *"... bizler senede bir mikdâr kesim verirdik yine size kesim nâmıyla bir mikdâr akçe veririz..."* diyerek muhalefet etmişlerdir. Hasan ve kethüdası Mehmed çareyi İstanbul'a başvurmakta bulmuşlardır. Nitekim gelen emir de muhalefetlerin ortadan kaldırılarak gerekenin yapılması yönündedir.[233] Bazen de sipahiye ait bir timar yerine başka sipahilerin göz diktiği ve zorla tasarruf etmek istedikleri görülmektedir. Mesela 1746 senesinde Doboy Kalesi dizdarı Hüseyin'in Teşne nahiyesinde tasarrufunun kendisine ait olduğu timarının mahsul ve rüsûmunu kanuna aykırı olarak zorla zabt eden Mustafa ve Ali isimli sipahilerin müdahaleleri merkeze bildirilmiştir. Verilen hükümde Hasan, Mustafa ve Ali

[233] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:413, Evâhir-i R sene 1158/Mayıs 1745, s.101.

sipahilerin tasarruf yerleri yeniden kendilerine hairlatılarak yapılan müdahalelerin men edilmesi emredilmiştir.[234]

Toprak anlaşmazlıkları ile ilgili olan hükümler genellikle tasarruf edilen arazi üzerinde hak iddia edilmesiyle hem arazinin sahipliği hususunda hem de vergiler hususunda yapılan muhalefetlerle ilgilidir. Mesela 1745 senesinde Böğürdelen nahiyesinde Abdullah'ın tasarrufundaki zeamet kayelerine yapılan müdahaleler şikayet edilmiştir. Şikayet üzerine merkezden *"...âharı dahl ve ta'arruz etdirilmemek bâbında..."* emir verilmiştir.[235] Örnekleri çoğaltmak mümkündür.[236]

3.1.1.Topraktan Alınan Vergiler

Toprağa bağlı vergilerin başında çift resmi gelmektedir. Çift kelimesi, iki öküz tarafından sürülebilen ziraî topraklar için kullanılmış olup, çiftçinin ekip biçtiği toprak için ödemesi gereken 22 akçeye tekabül eden bir vergidir.[237] Halil İnalcık, "...çift resmi yahud kulluk akçası veya raiyyet-resmi, köylü ile eski senyörler arasındaki bazı feodal hizmetlerin Osmanlı devrinde paraya çevrilmiş karşılıklarının toplamından ibarettir" demektedir. Bu resim, hem toprağa bağlı hem de şahıs veya haneye bağlı bir vergidir.[238] Defterde "resm-i çift" ifadesi 131 kez, "çift resmi" 1 kez, "resm-i ra'iyyet" 4 kez, "rüsûm-ı ra'iyyet" 3 kez, "resm-i kul" 9 kez geçmektedir. Mesela 1743 senesinde yazılan hükümde "*...hâsılı tahtında ispençe ve resm-i çift ve gendüm ve 'öşrden yekûn ma' gayri iki bin yüz akçe yazusu olan..."* Dolnaderirne karyesinden bahsedilmiştir.[239] 1744 tarihli hükümde ise *"... ze'âmet karyesinde vâki' olan cürm-i cinâyet resm-i 'arûsâne ve kul ve câriye müjdegâneleri ve sâ'ir bâd-ı hevâlarına ehl-i 'örf tâ'ifesi taraflarından..."* yapılan müdahaleler şikayet edilmiş, *"...defter-i hâkânî kânun üzere 'amel olunmak içün..."* emir verilmiştir.[240]

---

[234] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:568, Evâsıt-ı Za sene 1159/Kasım/Aralık 1746, s.146.
[235] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:403, Evâhir-i Ra sene 1158/Nisan 1745, s.98.
[236]BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:763, Evâ'il-i Ş sene 1162/Temmuz 1749, s.202;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:254, Evâ'il-i B sene 1156/Ağustos 1743, s.62.
[237] Feridun Emecen, "Çift Resmi", *D.İ.A,* C.VIII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1993, s.309,310.
[238] Halil İnalcık, *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, Eren Yayıncılık, İstanbul, 1993, s,36,37.
[239] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:187, Evâhir-i S sene 1156/Nisan 1743, s. 45.
[240] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:340, Evâhir-i C sene 1157/Ağustos 1744, s.82.

Resm-i dönüm/zemin ise tam çiftlik veya yarım (nim) çiftlikten az veya fazla toprak tasarruf edenlerden dönüm başına alınan resimdir.[241] İnalcık, dönüm resmi ve tütün resmini birlikte ele alarak bu vergiyi topraksız köylünün ziraat yapmak için sipahiye dönüm başına ödediği vergi olarak tanımlar.[242] Defterde "resm-i dönüm" 3 kez, "resm-i zemîn" 6 kez, "tütün resmi/tütün hakkı/tütünselik" ise 3 defa geçmektedir. Mesela 1754 senesinde vergi toplamakla yükümlü Alemdar Mehmed'in *"...kanâ'at etmeyüb defterde tütün hakkı yazılmış değil iken tütün resmi ve hâneleri ittisâlinde olan bağçeleri mahsûlünden..."* vergi istemesi İstanbul'a şikayet edilmiştir. Sonuçta, İstanbul gereğinin yapılması emrini vermiştir.[243]

Toprağa bağlı vergilerden bir diğeri resm-i tapudur. Çiftçi veya köylü elindeki toprağı başka birine devretmek istediğinde karşılığında resm-i tapu alırdı. Resm-i tapunun değeri standart olmayıp, arazinin durumu ve piyasaya göre belirlenirdi.[244] Defterde toplam 88 defa geçmektedir. Mesela 1749 senesinde Mostarlı Cafer Efendizâde'nin vefatından sonra yeğenlerine kalan miras yerlerinin *"...ol-yerleri bî-garaz Müslümânların takdîr eyledikleri resm-i tapu ile sâhib-i arzdan alub yedine verilen sâhib-i arz temessüğü mûcebince..."* sorunsuz şekilde tasarruf edildiğinden bahsedilmektedir.[245] Defterde "tapu-ı zemîn" ifadesi ise 36 kez geçmektedir. Bunlardan 521 numaralı hükümde *"...Böğürdelen nâhiyesine tâbi' on sekiz nefer re'âyâ ve bir baştina ve hâsıl-ı ispençe ve gendüm ve resm-i tapu-ı zemîn ve mahsûl ve resm-i belut der-sınur-ı karye-i mezbûre ve bâd-ı hevâ ve resm-i 'arûs yekûn ma' gayrihâ..."* şeklinde geçmektedir.

Baştina, genelde Balkanlarda gayrimüslim halkın tasarruflarındaki büyük çiftliklere verilen isimdir. Fetihten sonra baştinalar, sahiplerine bırakılarak ektikleri mahsulün vergilerini ödemekle sorumlu tutulmuşlardır.[246]. Defterde "baştina" toplam 426 defa geçmektedir. Mesela 1743 senesinde Novasil nahiyesinde mültezimin

---

[241] Neşet Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğunda Reayadan Alınan Vergi Ve Resimler", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi,* S.5 C.5 Ankara, 1947, s.504.

[242] İnalcık, 1993, s.46.

[243] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:1019, Evâ'il-i Ra sene 1168/Aralık 1754, s.275.

[244] Yunus Koç, "16. Yüzyılda Tarımda Yatırım Maliyeti Sorunu Ya da "Resm-i Tapu" Ve Öküz Fiyatlarına Dair Bazı Gözlemler", *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S.17, Güz, 2012, s.141.

[245] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:733, Evâ'il-i Ra sene 1162/Şubat 1749, s.193.

[246] Feridun Emecen , "Baştina", *D.İ.A,* C.V, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1992, s.135,136; Ayrıca bkz. Halil İnalcık, *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, Eren Yayıncılık, İstanbul, 1993, s.96,97.

*"...karye-i mezbûrda hîn tahrîrde re'âyâ tasarrufunda olub 'öşr ve resmi hâsıl-ı kayd olunan on dört 'aded baştinaları hilâf-ı defter-i hâkânî voynuk baştinesidir deyu fuzûlî müdâhale..."*de bulunduğu merkeze bildirilmiştir.[247]

Yaylak-otlak resimleri, başka timar sahiplerinin topraklarında sürülerini otlatan veya mîrî yaylaklarda yaylatan sürü sahipleri, göçebe ve yörük taifelerinden ilkbaharda alınan vergilerdir.[248] Defterde "resm-i yaylak/yaylakhâ ve otlak/otlakhâ" şeklinde 18 kez geçmektedir. Mesela 1749 senesinde Hersek sancağında yaylak ve otlakların tasarrufu ve kullanımı hususunda anlaşmazlık çıkmıştır. Anlaşmazlığın çözümü için merkezden gönderilen hükümde *"...resm-i yaylakhâ ve otlakhâ livâ-i Hersek deyu tahrîr olunan mahalli terkîn ve mutasarrıflarının müceddeden berâtları tashîh ve zikrolunan üç 'aded yaylak ve bir otlakdan ma'adâ livâ-i mezbûrda olan bi'l-cümle yaylaklar kadîmden ne vechile kimlerin taraflarından zabt olunagelmiş ise yine ol-vechile zabt olunmak içün..."* emir verilmiştir. Yani uygulamada herhangi bir değişikliğe gidilmeyeceği belirtilmiştir.[249]

Resm-i kışlak, bir kimsenin başka bir sipahi timarına gelip üç seneden az kalırsa vereceği resimdir. Üç seneden fazla kalır da çift sahibi olursa çift resmi, çift sahibi olamazsa bennâk resmi verir.[250] Defterde "*otlak ve kışlak*" şeklinde 3 defa geçmektedir.

3.1.2.Mahsulden Alınan Vergiler

İlgili defterde Bosna'da ziraati yapılan mahsullerden alınan vergileri tespit etmek mümkündür. Mahsulden alınan başlıca vergiler; resm-i gendüm, resm-i mahlut, resm-i çavdar, öşr-i hubûbât, resm-i şair, resm-i alef, resm-i erzen, öşr-i galle/galat, öşr-i keten/kettân, öşr-i cev, öşr-i giyâh, öşr-i bostan/ meyve, öşr-i şıra, sâlâriyyedir. Bu vergiler, Bosna'daki hububat çeşitliliğini göstermesi açısından önemlidir.

Bunlardan "*resm-i gendüm*" buğdaydan alınan vergi anlamında olup, defterde 181 kez geçmektedir. "*Resm-i mahlût*" buğday, çavdar, yulaf gibi karışık hubûbâttan alınan vergidir ve defterde 39 defa geçmektedir. "*Resm-i çavdar*" adından da anlaşıldığı

---

[247] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:187, Evâhir-i S sene 1156/Nisan 1743, s.45.
[248] Neşet Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğunda Reayadan Alınan Vergi Ve Resimler", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi,* C.V, S.5, Ankara, 1947, s.510.
[249] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:782, Evâhir-i Z sene 1162/Aralık 1749, s.209.
[250] Çağatay, 1947, s.492; İnalcık, 1993, s.48.

üzere çavdar mahsulünden alınan ve defterde, 4 kez geçen bir vergidir." Defterde 10 defa geçen "*öşr-i hubûbât*" ise buğday, arpa, çavdar gibi tahıllardan alınan vergidir. Defterde 8 defa geçen "şa'ir" ise arpa manasına gelir. "*Resm-i alef*" ise yulafdan alınan vergi anlamında 6 kez defterde geçmektedir. Yine hububat manasına gelen "*erzen*" kelimesine ise 2 defa rastlanmaktadır. Çoğulu "gallât" olan "galle" ise zahire ve ekin anlamına gelmektedir. Defterde "*öşr-i galle/gallât*" olarak 29 defa geçmektedir. "*Öşr-i keten/kettân*" şeklinde 26 kez defterde geçen vergi ise keten bitkisinden alınan vergidir. Arpa anlamına gelen "*cev*" kelimesi ise defterde 4 defa geçmektedir. "*Öşr-i giyâh*" ise yeşil taze ottan alınan vergi olup defterde 25 defa geçmektedir. Bosna eyâletinde ceviz, üzüm, kestane, kiraz, armut, zeytin ve incir gibi bir çok meyve ve ile kelem (lahana), şalgam, piyaz gibi sebzelerin de ziraati yapılmaktaydı.[251] Bu ürünlerden bostan ve meyve vergisi alınmaktadır. Defterde 9 defa "*öşr-i bostan*", 7 defa da "*öşr-i meyve*" geçmektedir. Mesela defterde bu vergiler "*...gendüm ve 'öşr-i bostan ve keten ve giyah ve küvvâre ve sebze ve piyaz ve meyve ve kelem ve şalgam yekûn ma' gayrihâ altı bin iki yüz akçe yazar karye-i Geyve..."* şeklinde ifade edilmiştir.[252]

Şire veya şıra olarak ifade edilen üzüm özellikle Hristiyanların içki tüketimi için üretilmekte olup üzümden "öşr-i şıra/bâc-ı siyah ve hamr" şeklinde tabir edilen vergilerin alındığı tahrir defterlerinde kayıtlıdır.[253] Defterde ise *"öşr-i şıra"* şeklinde 3 kez geçmektedir. Mesela 1750 senesinde Vişegrad kazasında gayrimüslimlerin *"...defter-i hâkânîde 'öşr-i şıra hâsıl yazılmağla lâkin hamr men' olunmağla bağlarının hâsıl olan üzümlerinden şer'le müteveccih olan 'öşrlerin karyeleri zâbitlerine edâya râzılar iken kanâ'at..."* etmeyip kendilerinden daha fazla vergi talep eden karye zabitlerini şikayet ettikleri anlaşılmaktadır.[254] İlgili diğer hükümlerden de anlaşıldığı kadarıyla o dönemde Bosna'da içki yasaklanmıştır.[255]

Defterde *"sâlâriyye"* vergisi 54 defa geçmekte olup, toprak mahsullerinden vezir, kumandan ve diğerlerine ayrılan pay olarak tanımlanabilir. Esasında öşür ve

---

[251] Mehmet Emin Yardımcı, "1489,1530,1542 Yılları Tahrir Sonuçlarına Göre Bosna'da Zirai Üretim ve Vergiler", *İ.Ü. İktisat Fakültesi Mecmuası*, C.LVI, S.2, Sep., 2006, s.172.
[252] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:772, Evâ'il-i N sene 1162/Ağustos 1749, s.205.
[253] Yardımcı, 2006, a.g.m., s.174; Yardımcı, 2006, a.g.e., s. 105.
[254] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:786, Evâ'il-i S sene 1163/Ocak 1750, s.210.
[255] Ayrıca bkz., BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:25, Evâsıt-ı C sene 1155/Ağustos 1742, s.9; BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:1056, Evâsıt-ı Za sene 1168/19-28 Ağustos 1755, s.287.

sâlâriyye hububat tarımı yapan tüm çiftçilerden alınırdı.[256] Mesela 1749 senesinde Zaim Ali'nin tasarrufunda olan karyelerde *"...zirâ'at ve hırâset edenlerin hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir 'öşr ile salâriyyelerin taleb eyledikde biz 'öşr vermeyüb mukâta'a olmak üzere kesim veririz deyu..."* muhalefet ettikleri anlaşılmaktadır.[257]

3.1.3.Hayvancılıktan Alınan Vergiler

Defterde hayvancılıktan alınan vergilere bakıldığında Bosna Eyâleti'nde küçükbaş hayvancılık yapıldığı anlaşılmaktadır. Defterde *"resm-i/'adet-i ganem/ağnam/davar*" toplam 10 defa geçmektedir. Mesela 1746 senesinde Zaim Ebubekir'in İzvornik'te tasarruf ettiği karyelerde vergilerini ödemek istemeyenler olduğu görülmektedir. Bu durum merkeze bildirilince karyelerin sorumlu oldukları vergiler *"...gayri ez-karye ve 'adet-i ağnam ve resm-i voynugân yekûn ma' gayrihâ yedi bin altı yüz altmış altı akçe yazar..."* şeklinde ifade edilmiştir.[258]

Bosna'da arıcılık yapıldığı da anlaşılmaktadır. Arıcılık yapanlardan alınan vergi olan *"öşr-i kovan/küvvâre"*ye rastlanmış olması buna en güzel delildir. Defterde toplam 13 kez geçmektedir. Mesela bunlardan 1747 senesinde İzvornik'te *"...Beline nâhiyesine tâbi' kırk yedi nefer re'âyâ ve beş baştine ile hâsıl-ı ispençe ve gendüm ve 'öşr-i küvvâre yekûn ma' gayrihâ yedi bin akçe yazusu olan..."* yerlerde Ali, Behlül ve Mehmed isimli sipahilerin haksız müdahalelerinin şikayet edildiği görülmektedir.[259]

Bosna Eyâleti'ndeki nehirlerde balıkçılık yapıldığı da defterde 18 defa geçen *"öşr-i mâhi"* vergisinden anlaşılmaktadır. Mesela 1752'de Mostar nahiyesinde Süleyman'ın uhdesindeki yerlerde Mostar Kalesi İmamı Hasan'ın müdahalelerinin şikayet edilmiştir. Hasan kendi gedik timarını tasarruf etmeye kanaat etmemiş, kanunsuz olarak Dobriçe karyesini de zabt etmiştir. Dobriçe karyesinin *"...on baştine dokuz nefer re'âyâ üç zemîn ve bir dalyan ve bir mezra' ve hâsılı tahtında ispençe resm-*

---

[256] Ahmet Tabakoğlu, "Öşr", *D.İ.A,* C.XXXIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2007, s.101.
[257] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:724, Evâ'il-i Ra sene 1162/Şubat 1749, s.190.
[258] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:555, Evâsıt-ı Ş sene 1159/Ağustos/Eylül 1746, s.143.
[259] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:637, Evâ'il-i N sene 1160/Eylül 1747, s.166.

i çift ve gendüm ve 'öşr-i mâhî yekûn ma' gayrihâ.." şeklinde vergilerinin belirtildiği hükümde, Hasan'ın müdahaleleri men edilmiştir.[260]

Bellut kelime anlamı olarak pelit/pelitlik demek olsa da resm-i bellût, ormanlarda ve ovalarda otlatılan ehlî domuzlardan alınan resimdir[261]. Defterde toplam 55 kez geçmektedir. Mesela İzvornik'te Telçak Kalesi ser-dizdarı olan Hasan ve kethüdası Mehmed'in tasarrufundaki yerlerde vergi tahsili hususunda yaşanan anlaşmazlığın konu edildiği 1745 tarihli hükümde Hasan ve Mehmed'in *"...Kal'a-i Telçak ma' resm-i bellût ve gayriden üç bin beş yüz akçe gedik timârlarıyla kal'a-i mezbûr dizdârlığına mümâileyh Hasan ve yine varoş-ı mezbûre ve gayriden iki bin akçe gedik timâr ile kal'a-i mezbûre kethüdâlığına dahi merkûm Mehmed başka başka berât-ı şerîfimle mutasarrıflar..."* olduğu belirtilmiştir.[262] Bu verginin Bosna ve civarında sipahilerin, gedik timarları ile kendi görev maaşları arasındaki farkı kapatmak için kullanıldığı anlaşılmaktadır. Zira benzer bir uygulamanın aynı şeklilde komşu Semendire livası ve ona bağlı nahiyelerde de tatbik edildiği görülür. Mesela Semendire'ye bağlı Belgrad nahiyesindeki bazı mültezimlerin Yahya, Abdurrahman ve Hasan sipahilerin timarlarının mahsul ve rüsumlarını zorla aldıkları şikayet edilmiştir. Bunların *"...müstakilen kayd ve berâtlarına dâhil olmağla karye-i mezbûreye ve hâsıl-ı kayd olunan resm-i bellût ve sâ'ir mahsûlât ve rüsûmâta âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken..."* mültezimlerin mahsul ve rüsumu haksız yere aldıkları görülmektedir.[263]

3.1.4.Pazardan Alınan Vergiler

Pazarlarda satılan yiyecek maddeleri, ham maddeler, kumaşlar ve hayvanlardan bâc-ı pazar-ı siyah adıyla alınan vergi[264] defterde *"bâc-ı siyah"* şeklinde 33 kez "bâc-ı bazar-ı siyah" ise 1 kez, *"bâc-ı bazar"* vergisi de 1 kez geçmektedir Mesela 1747 senesinde Durak ve Receb isimli sipahilerin tasarruf ettikleri bölge içerisindeki pazarlarda *"...tüccâr tâ'ifesinin taşradan buna atla bey' içün getirdükleri emti'a ve*

---

[260] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:951, Evâsıt-ı S sene 1166/Aralık 1752, s.254.
[261] Çağatay, 1947, s.493.
[262] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:413, Evâhir-i R sene 1158/Mayıs 1745, s.101.
[263] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:521, Evâsıt-ı R sene 1159/Mayıs 1746, s.130.
[264] Doğan Yörük, "XVI. Yüzyılda Konya Şehir Ekonomisi", *Selçuklu Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, No:42, Oct. 2017, s.365.

eşyâdan bâc-ı siyah resimlerinin kadîmisi üzere kânun ve defter mûcebince..." talep eden sipahilere dışardan bazı kimselerin kanuna aykırı olarak karşı çıktıkları anlaşılmaktadır.[265]

"Bâc-ı mürûr ve 'ubûr" vergisi ise defterde 9 defa geçmektedir. Mesela 372 numaralı hükümde*"...Taşlıca-ı Hersek sancağı mutasarrıflarına bâc-ı mürûr hâsıl yazılmış değil iken livâ-i mezbûr mütesellimi sizin iştirâ' eylediğiniz emti'anın beher yükünden bâc nâmıyla akçe alırım deyu..."* şeklinde geçmektedir.

3.1.5.Ticaretten Alınan Vergiler

Defterde 6 defa geçen "resm-i gümrük" ticaretle ilgili bir vergidir. Mesela 1745 senesinde *"...ba'zı mahallerden iştirâ' eyledikleri emti'a ve eşyâ ile taht-ı kazâlarınızda vâki' iskelelere varub resm-i gümrük ve sâ'ir edâsı lâzım gelen edâ edüb..."* kendi halinde çalışan tüccarların bazı kimseler tarafından *"...kapancılık nâmıyla..."* fazladan para talebiyle baskıya uğradıklarını merkeze bildirmişlerdir. Merkezden gelen emirde tüccarların yaşadıkları bu problemlerin giderilmesi belirtilmiştir.[266]

Resm-i asiyâb, halkın temel gıda maddesi olan buğday ve arpanın öğütülüp un haline getirildiği değirmenlerden maktu olarak alınan resimdir. Dirlik sahibine verilen resm-i asiyâbın miktarı değirmenin işletilme süresine göre farklılık göstermektedir.[267] Defterde "asiyâb" toplam 58 defa geçmektedir. Mesela, 1746 senesinde Mustafa isimli sipahi İstanbul'a başvurarak Laşva nahiyesinde tasarrufundaki Goban isimli karyede bulunan değirmenden resm-i asiyâb almak istemiştir.[268]

Öşr-i ahen, 1525 tarihli Sofya Kanununa göre demir fırınlarından her hafta alınan vergidir.[269] Bu vergi defterde tak bir hükümde iki kez geçmektedir. 1746 senesinde İzvornik sancağı muzafatıdan Krovine nahiyesinde *"...öşr-i ahen defterde*

---

[265] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:590, Evâhir-i S sene 1160/Mart 1747, s.153.
[266] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:442, Evâ'il-i N sene 1158/Eylül/Ekim 1745, s.109.
[267] Ahmet Tabakoğlu, "Resim", *D.İ.A*, C.XXXIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2007, s.583; Ünal, 2011, s.55.
[268] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:491, Evâsıt-ı S sene 1159/Mart 1746, s.122.
[269] Ünal, 2011, s.535.

hass-ı mezbûre hâsıl-ı kayd..." olunduğu halde demir işletenlerden bazılarının vergilerini ödemek istemediği anlaşılmaktadır.[270]

Câriye müjdegânesi, diğer adıyla müjde harcı, serbest timar tasarruf eden dirlik sahiplerinin gelir kaynaklarından olan ve kaçak köle cariyelerin yakalanması durumunda "muştuluk" namıyla alınan harçlardı. Kaçak olduğu tespit edilen köleler, üç ay bekletilir, sahibi bulunmazsa satılır ve bedel ücreti serbest timar sahibinin olurdu.[271] Defterde 6 defa rastlanan câriye müjdegânesi hükümlerin hepsinde de zeamet tasarruf edenlerin alacağı bâd-ı heva resimleri arasında sayılmıştır. Uygulandığı hususunda defterde örnek yoktur. Nitekim, vergilere yapılan müdahalelerin ele alındığı meselelerde sadece vergi ismi olarak kullanılmıştır. Mesela 1750 senesinde Hersek sancağında Zagorye nâhiyesinde Zaim Cafer'in tasarrufundaki karyelerin serbest olduğu belirtilerek *"...cürm-i cinâyetle ve resm-i 'arûsane ve kul ve câriye müjdegâneleri ve sâ'ir hevâlarına mîr-i mîrân ve mîrlivâ ve mütesellim voyvoda ve kapudân ve serdar ve sâ'ir ehl-i 'örf tâ'ifesi..."* tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması emredilmiştir.[272]

Kantar, ağır şeyleri tartmaya yarayan alet olup, ölçü birimi olarak da kullanılan kantar, bazı yerlerde değişiklik gösterse de 56.41 kilograma denktir.[273] Kapan ise genellikle gıda maddelerini tartmakta kullanılan büyük terazi, kantar anlamına gelir. Fakat özellikle kapan terimi, yiyecek ve giyecek şeylerin toptan satıldığı, bugünkü *"hâl"*ler gibi büyük umumî pazar yerleri için kullanılmıştır. Şehrin ihtiyacı için gereken unun tartılıp satıldığı yere Unkapanı, yağınkine Yağkapanı, balınkine Balkapanı denmiştir. Buralar gıda maddelerinin toptan ticaretinin yapıldığı yerlerdir.[274]

Resm-i kantar ise gümrüğe gelen mallardan kantar başına 2 akçe olarak alınan vergidir.[275] Defterde 10 defa geçmektedir. Mesela 1748 senesinde Saraybosna'da kantar rüsumunun belirlenmesinde eşya ve zahirelerin mirî kantar ile ölçülmesi gerekirken bazı kimseler tarafından yapılan muhalefet ve müdahalelerin şikayet edildiği

---

[270] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:493, Evâhir-i S sene 1159/Mart 1746, s.123.
[271] Ünal, 2011, s.498.
[272] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:803, Evâsıt-ı Ra sene 1163/Şubat 1750, s.215.
[273] Pakalın, 1993, C.II, s.161; Ünal, 2011, s.372.
[274] Pakalın, 1993, C.II, s.164,165; Ünal, 2011, s.375.
[275] Ünal, 2011, s.563.

anlaşılmaktadır.[276] Bazen de kendi kantarlarını kurarak düzene aykırı davrananlar olduğu görülmektedir. Mesela 1752 senesinde Saraybosna'da tüccar, celeb, çarıkçı ve postalcı taifesinin kendi kantarlarını ihdas ederek onunla*"...vezn etdirüb mal-ı mîrînin kesr ve noksânına sebeb..."* olduklarından devlet tarafından men edilmişlerdir.[277] Zira mukataa ile işletilen kantar rüsumu hazineye gelir sağladığı için bu mesele oldukça önemlidir.

Şehirlerde fiyat, alışveriş ve kalite kontrol işlerine ihtisab, bununla sorumlu kişiye ise muhtesib denilmektedir. Muhtesibler, terazi ve kantarları kontrol etmek, hile yapanları cezalandırmakla yükümlüdür. Muhtesiblik iltizamla verildiğinden, devletin bu gelir kalemine ihtisab mukataası denilmektedir.[278] Muhtesibler, pazar ve alışveriş işlerinde asıl yetkili olan kadı'nın yardımcısı olup sahadaki uygulayıcısıdır. Şehirdeki ticari faaliyetleri denetlemekten sorumlu olan muhtesibler, hizmetlerine mukabil esnaf ve zanaatkarlardan ihtisab vergisi almaktaydılar.[279]

İhzariye resmi ise mahkemelerle alakalı bir vergidir. Mahkeme yapılırken elde edilen mahkeme harcı naib, hüddam, katip ve muhzır gibi görevlilerin arasında paylaştırılırdı ki buna rüsûm-ı ihzariye denilmekteydi. Bu gelirin toplanması muhzırbaşı veya muhzırların sorumluluğundaydı. Ayrıca mahkeme işi olduğu halde kendiliğinden mahkemeye gelmeyenler, muhzırlar tarafından getirilir ve kendilerinden ihzariye adıyla para alınırdı. İhzariye gelirleri mukataa usülüyle toplandığından devlet hazinesine katkıda bulunan bir müessese haline gelmiştir.[280]

İhtisab ve ihzariye gelirleri, bazı devlet görevlilerinin maaşlarının ödenmesinde kullanılmaktadır. Mesela 1745 senesinde Mostar'da timar tasarruf eden Mustafa'nın gelirlerine Mostar'ın *"...kile ve kantarı kadîmden berü ihtisâb ve ihzâriyesi..."*nin dahil olduğu anlaşılmaktadır.[281] Kile ya da keyl ise 17 kilogram buğdaya denk gelen ölçü birimi olsa da burada, pazara gelen hububat, meyve, odun, zeytin, pamuk ve sair

---

[276] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:657, Evâsıt-ı Ra sene 1161/Mart 1748, s.171.
[277] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:937, Evâsıt-ı Ca sene 1165/Mart/Nisan 1752, s.249.
[278] Ünal, 2011, s.342.
[279] İbrahim Erdoğdu, "Osmanlı İktisadi Düzeninde İhtisab Müessesesi Ve Muhtesiblik Üzerine Bir Deneme", *OTAM*, S.11, 2000, s.132.
[280] Zekai Mete, *Bursa Darbhane ve Rüsumu-ı İhzariye Mukata'ası Teftiş Defteri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1992 s.52.; Ünal, 2011, s.342.
[281] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:310, Evâhir-i Z sene 1157/Ocak/Şubat 1745, s.76.

malların satılırken malın cinsine göre farklı nisbetlerden alınan bir vergi olup iltizamla işletilen resm-i keyl ya da bâc-ı keyl/kîl [282] anlamında kullanıldığı düşünülmektedir. Ayrıca bu hükümdeki *"kadîmden berü"* tabirinden anlaşılan o ki iltizam usulüyle toplanan bu gelirlerden Mustafa'nın ailesi sorumluydu. Zaten Mustafa *"Dergâh-ı mu'allâm kapucı oğullarından Mustafa bin Ahmed"* şeklinde tanıtıldığından, onun sıradan bir aileye mensup olmadığı anlaşılmaktadır.

3.1.6.Şahıs ve Haneden Alınan Vergiler

Defterde 160 defa geçen "mücerred" kelimesi Osmanlı reayasının bekar erkekleri için kullanılan bir tabir olup onlardan alınan ve miktarı bölgelere göre değişiklik gösteren vergiye de "resmi mücerred" denilmiştir.[283] Mesela 1746 tarihli hükümde *"...Uskopye nâhiyesine tâbi' on altı nefer re'âyâ on iki baştine ve iki zemîn ve dört çiftlik ve hâsıl-ı 'an resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm yekûn ma' gayrihâ bin beş yüz akçe yazar..."* şeklinde geçmektedir.[284] Bennâk ise evli raiyyete verilen isim olup "resm-i bennâk" adıyla baş vergisiyle mükelliftir.[285] Defterde "bennâk" kelimesi 95 defa geçmektedir. Bunlardan 1746 tarihli bir hükümde *"... Visoka nâhiyesine tâbi' sekiz nefer müslimânân ile bir nefer gebrân re'âyâ ve dört 'aded baştine ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve..."*şeklinde ifade edilmektedir.[286] Defterde 116 defa geçen ispençe ise bekar, evli ya da toprağı olup olmadığına bakılmaksızın bütün gayrimüslim erkeklerden alınan örfî bir baş vergidir.[287] Mesela 410 numaralı hükümde *"...sâ'ir ruhbanân-ı kilise-i İsveti Sava ve bir 'aded zemîn-i sâ'ire ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve mukâta'a yekûn ma' gayrihi..."* şeklinde geçmektedir. Osmanlıların XVI. yüzyıla kadar haraç olarak ve daha sonra da çoğunlukla cizye veya cizye-i şer'i olarak adlandırdığı bu resim, gayrimüslim erkek tebaadan alınan şer'i bir vergi olup[288] defterde 53 defa geçmektedir. Mesela 274 numaralı hükümde *"...Osman nâm kimesne tarafından kazâ-i mezbûrede sâhib-i ehl-i*

---

[282] Ünal, 2011, s.74, 398.
[283] İnalcık,1993, s.42.
[284] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:462, Evâsıt-ı Z sene 1158/Ocak 1746, s.114 .
[285] İnalcık,1993, s.44-45.
[286] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:491, Evâsıt-ı S sene 1159/Mart 1746, s.122.
[287] Yardımcı, 2006, a.g.e., s.90,91.
[288] Halil İnalcık, "Cizye", *D.İ.A,* C.VIII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1993, s.45.

zimmetin mâl-ı cizyelerin tahsîl ve buna gönderirken mesfûr Keklik Sekban..." şeklinde ifade edilmiştir.

Gayrimüslimlerden haraç/cizye mukabilinde alınan ve bir florin (Macar altını) değerinde olduğundan resm-i filori denilen[289] vergi ise defterde 137 kez geçmektedir. Mesela Mostar kazasında Hacı İbrahim'in tasarruf ettiği yerlerde müştereği ile yaşadığı anlaşmazlıkların konu edildiği 47 numaralı hükümde *"... hîn-i tahrîrde karye-i mezbûr sipâhilerine resm-i flori hâsıl yazılmış kadîmi üç kıt'a re'âyâ baştinaleri nâm kimesne ile ber vech-i iştirâk mutasarrıf ve beher sene zabt ü zirâ'at ve icâb eden resm-i florisi karye-i mezbûr sipâhilerine edâ edüb ..."* şeklinde geçmektedir. Koman nahiyesinde Süleyman'ın timar toprağında vergilerin alınması konusunda yaşanan muhalefetin anlatıldığı 298 numaralı hükümde ise *"... baştina yerlerinden dahi resm-i flori kayd olunub iken eshâb-ı 'öşre mu'adil maktû' ve resm-i florilerin vermeyüb ta'allül etmeleriyle ..."* şeklinde ifade edilmiştir.

Resm-i polaçina ise otlak resmi ve çift resmi yerine geçmekte olup[290] defterde toplam 18 defa rastlanmaktadır. Mesela Bosna defter katiplerinden Mustafa'nın Banaluka nahiyesinde tasarrufundaki zeamet toprağına yapılan müdahalelerin şikayet edildiği 634 numaralı hükümde *"... hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve mahlût ve 'öşr-i bostan ve ba'd-ı hevâ ve resm-i 'arûs ve polaçina ve tapu-ı zemîn yekûn ma' gayrihi beş yüz elli akçe yazu ile ..."*şeklinde geçmektedir. Kotor Kalesi müstahfızlarından Murad'ın Klis sancağında tasarruf ettiği yerlere yapılan müdahalelerin konu edildiği 800 numaralı hükümde *"... bâd-ı hevâ ve resm-i 'arûs ve polaçina ve tapu-ı zemîn ma' gayrihâ bin sekiz yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ..."* şeklinde ifade edilmektedir.

Defterde 72 defa geçen "*bâd-ı hevâ*" vergisi ne zaman ve ne miktarda alınacağı belli olmayan yani zuhurata göre alınan örfî bir vergidir.[291] Mesela 659 numaralı hükümde *"...Teşene nâhiyesine tâbi' dört 'aded zemîn ve hâsıl resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve mahlût ve nısf bâd-ı hevâ ve resm-i 'arûs ve polaçine ve tapu-ı zemîn yekûn ma' gayrihâ sekiz yüz akçe yazar..."* şeklinde geçmektedir. Bâd-ı hevâ vergisi içerisinde

---

[289] L. Fekete, "Türk Vergi Tahrirleri", Çev.Sadrettin Karatay, *Belleten,* XI/42, Ankara, 1947, s.313.
[290] Yardımcı, 2006, s.17.
[291] Halil Sahillioğlu, "Bâd-ı Hevâ", *D.İ.A,* C.IV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1991, s.416, 417.

sayılan, düğün veya gerdek sırasında ödenmesi gereken ve miktarı gelinin bekar veya dul ya da Müslüman olup olmamasına göre değişen ve resm-i arûs/arûsiyye/arûsâne veya gerdek resmi olarak adlandırılan vergi [292] ise defterde 73 kez geçmektedir. Mesela 1023 numaralı hükümde *"...varoş-ı kal'a-i Blagay ve bâd-ı hevâ ve resm-i 'arûs ve polaçine ve tapu-ı zemîn yekûn ma' gayrihâ dört bin dört yüz elli akçe ve yine nâhiye-i mezbûra..."* şeklinde ifade edilmiştir.

Akd-ı nikah vergisi ise kadıya nikâh akdi sırasında ödenen şer'i bir vergidir. Nikahlanan kadının bekar veya dul olmasına göre miktarı değişiklik gösterir.[293] 1155 senesinde resmi 20 akçe kadı ve 5 akçe hademe olmak üzere toplamda 25 akçedir.[294]

[292] Halil Sahillioğlu, "Arûs Resmi", *D.İ.A,* C.III, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1991, s.422.
[293] Ünal, 2011, s.566.
[294] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:34, Evâ'il-i B sene 1155/Eylül 1742, s.12.

Tablo 5: 1742-1755 Tarihli Bosna Ahkam Defteri'nde Adı Geçen Vergiler

Topraktan Alınan Vergiler	**Tarımdan Alınan Vergiler**	**Hayvancılıktan Alınan Vergiler**	**Pazar ve Ticaret Vergileri**	**Şahıs ve Haneden Alınan Vergiler**	**Olağanüstü Hallerde Alınan Vergiler**
resm-i çift/ resm-i raiyyet/kul	resm-i gendüm	resm-i ganem/ ağnam	bâc-ı siyah	resm-i mücerred	resm-i avarız
resm-i tapu	resm-i mahlut	resm-i davar	bâc-ı mürûr ve ubur	resm-i bennâk	resm-i nüzul
resm-i zemin/dönüm/ resm-i tütün/duhan	resm-i çavdar	öşr-i kovan/ küvvâre	bâc-ı bazar	resm-i ispenç	imdad-ı hazariyye
resm-i baştina	öşr-i hubûbât	öşr-i mâhi	resm-i gümrük	cizye	imdad-ı seferiyye
resm-i yaylak/otlak	resm-i şair	resm-i bellut	resm-i asiyab	resm-i filori	resm-i hurdevat
resm-i kışlak	resm-i alef		resm-i kantar	resm-i polaçina	
	resm-i erzen		öşr-i âhen	resm-i arûs/arusâne	
	öşr-i galle/galat		kahve bahası	bad-ı hevâ	
	öşr-i keten/kettân		cariye müjdeganesi	resm-i geşti/geçid	
	öşr-i cev			resm-i haymane	
	öşr-i giyâh			resm-i akd-ı enkıha/nikah	
	öşr-i bostan/ meyve			resm-i cürm-i cinâyet	
	öşr-i şıra			resm-i eflâkân	
	sâlâriyye			resm-i voynugan	
				resm-i kısmet	
				öşr-i diyet	

3.2.Alacak Verecek Meseleleri

Defterde alacak verecek meseleleri ile ilgili 87 hüküm vardır. Bu hükümlerin ortak özelliği alacaklı olanın hakkını alması hususunda yaşadığı sıkıntı ve karşılaştığı muhalefettir. Yine taraflardan birinin ya da her ikisinin vefat etmesiyle varisler arasında da anlaşmazlıklar yaşandığı görülmektedir. Mesela Gradişka Kalesi Ağası Yusuf, Bosna eski defterdarı Mustafa Efendi'den borç almış, fakat Mustafa Efendi borcunu ödeyemeden ölmüştür. Yusuf, alacak hakkını Mustafa Efendi'nin varislerinden talep etmişse de muhalefetle karşılaşmıştır. Yusuf çareyi İstanbul'a başvurmakta bulmuş, ve sonuçta*"...müteveffâ-ı mezbûrun zimmetinde sâbit olan hakkı veresesinden ve yahud kefîl-i mezkûrlardan bi't-tamâm tahsîl ve alıverilmek..."* için emir verilmiştir.[295] Benzer bir durum da 1745 senesinde İstanbul'da oturan Sarraf Kokas isimli gayrimüslim kişinin Saraybosna'da vefat eden Durmuş Paşazade Ömer Paşa'dan alacağı olan hakkının muhallefat malından tahsil edilmesi konu edilmiştir.[296] Sarrafların o dönemde birçok kimseye faizle borç para verdiği anlaşılmaktadır.[297] Bazen de borcunu ödediği halde ödememiş muamelesi gören kimselerin de merkeze başvurdukları görülmektedir. Mesela 1754 tarihinde Saray'da Mosko isimli gayrimüslim bir kişi bazı kişilerden aldığı borçları taksit ile ödemiş olmasına rağmen borcunu ödemediği yönünde kendisine yapılan baskı ve müdahalelerden kurtulamayınca İstanbul'a başvurmuştur. Merkez, bu şikayet üzerine temkinli davranmış, borç gerçekten ödenmişse müdahale edilmemesi, fakat ödenmemiş olduğu ortaya çıkarsa borcunu ödemesi emredilmiştir.[298]

3.3.Mukataalar

Mukataa, devlete ait bazı vergilerin belirli bir meblağ karşılığında iltizama verilmesi anlamına gelirken zamanla iltizamın konusu olan vergi birimi anlamında

---

[295] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:149, Evâ'il-i M sene 1156/Mart 1743, s.37.
[296] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:455, Evâhir-i Za sene 1158/Aralık 1745, s.112.
[297] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:289, Evâ'il-i Za sene 1156/Aralık 1743, s.71;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:672, Evâsıt-ı Ca sene 116/Mayıs 1748, s.177;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:673, Evâhir-i Ca sene 1161/Mayıs 1748, s.177;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:835, Evâhir-i B sene 1163/Haziran/Temmuz 1750, s.222;
BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:910, Evâsıt-ı Ş sene 1164/Temmuz 1751, s.243.
[298] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:1018, Fî Evâ'il-i Ra sene 1168/Aralık 1754, s.275.

kullanılmaya başlanmıştır.[299] Kısaca devlete ait vergi ve gelir kaynakları olarak da tanımlanabilir.[300] Mukataa, gelir kaynağına göre, cizye mukataası, iskele mukataası, mizan mukataası, vs. gibi bir çok kısıma ayrılmaktadır. Mukataalar, mirî mukataa, ve malikâne olarak iki gruba ayrılmıştır. Mirî mukataalar her yıl veya iki, üç senede bir tevcih olunurken malikâneler ise ölünceye kadar aynı kişi üzerinde kalırdı.[301] Doğrudan hazine gelirleri içerisinde olması, mukataaları hususî bir konuma getirmiştir.

Mukataalar ile ilgili defterde toplam 34 adet hüküm vardır. Mesela 1743 senesinde *"...Hersek sancağında voynugân mukâta'ası taraflarından mültezimlerin birkaç seneden berü karye-i mezbûrda hîn tahrîrde re'âyâ tasarrufunda olub 'öşr ve resmi hâsıl-ı kayd olunan on dört 'aded baştinaları hilâf-ı defter-i hâkânî voynuk baştinasidir deyu fuzûlî müdâhale..."* edildiği anlaşılmaktadır.[302] 1746 senesinde Bosna'da Ömer Ağa'nın Yayçeli Mustafa Bey ile birlikte müştereken zeamet mukataası tasarruf ederlerken, Mustafa Bey vermesi gereken iki senelik iltizam akçesini taahhüt ettiği halde vermemiştir. Meselenin çözümü için Ömer Ağa da merkeze başvurmuştur.[303] Kobaş nahiyesinde ahalinin vergi hususundaki muhalefetlerinin şikayet edildiği *"...Kobaş Mukâta'ası mümâileyhimânın ber vech-i malikâne 'uhdelerinde olmağla sâlifü'z-zikr karyeler ahâlilerinin üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i filorilerin kânun ve defter mûcebince kadîmden veregeldikleri vech üzere..."* şeklinde ifade edilmiştir.

3.4.Zeamet Ve Timar

1593'te Sisak Savaşı'nda sipahilerin kahramanca mücadeleleri sebebiyle Bosna ve serhad eyaletlerde timarları çocuklarına intikal eden ocaklık hakkını elde etmişlerdir.[304] XVI. yüzyılın sonundan itibaren Avusturya'nın devamlı işgal tehdidi sebebiyle devlet, Bosna sipahilerinin timar veya zeâmetlerinin sadece erkek çocuklarına

---

[299] Mehmet Genç, "Mukataa", *D.İ.A,* C.XXXI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, s.129; ayrıntılı bilgi için bkz. Baki Çakır, *Osmanlı Mukataa Sistemi (XVI-XVIII. Yüzyıl),* Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2003.
[300] M.Ali Ünal, *Osmanlı Sosyal ve Ekonomik Tarihi*, Paradigma Yayınları, İstanbul, 2012, s.216.
[301] Ünal, 2011, s.489.
[302] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:187, Evâhir-i S sene 1156/Nisan 1743, s.45.
[303] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:522, Fî evâhir-i R sene 1159/Mayıs 1746, s.131.
[304] Zafer Gölen, "XIX. Yüzyıl Balarında Hersek Livası Timar Ve Zeametleri", *Prof. Dr. Mehmet Ali Ünal'a Armağan Türk Tarihi Araştırmaları,* Edt. Nurgül Bozkurt-Zübeyde Güneş Yağcı, Berikan Yayıncılık, Ankara, 2018, s.270.

değil ailenin diğer erkek üyelerine de miras yoluyla geçmesi yönündeki taleplerini kabul etmiştir.[305] Bu konuda Robert Hickok ise; ocaklık şartlarının her zaman kurallara göre uygulanmadığını, ocaklık arazilerinin kuşaklar arasında değişkenlik gösterdiğini belirterek, ikinci kuzenlere ve daha uzak akrabalara da ocaklığın geçebildiğini söylemiş ve eğer aile üyelerinden hiçbirinin layık olmadığına karar verilirse, bu yetkinin ailenin elinden alındığından bahsetmiştir.[306]

Bosna Hersek'te bu yüzyılda timar ve zeametlerin neredeyse tamamı ocaklık kabilinden olup tamamı sipahi ve zaimlere ailesinden kalmıştır. Dolayısıyla timarların el değiştirmesi veya yeniden tevcihi sadece olağanüstü hallerde meydana gelmekteydi. Timar ve zeamet tevcihleri genellikle ya büyük savaşlar ya da ciddi iç karışıklıklar sonrasında yoğunluk kazanmaktaydı. Özellikle iç karışıklıklar sırasında isyana destek veren sipahi ve zaimlerin dirlikleri ellerinden alınır yerlerine yenileri atanırdı. Mesela Kadı Abdurrahman Muharrem isyanı bittikten sonra İzvornik Livasında 1758-59 senesinde 36, 1759-60 senesinde 61, 1760-61 senesinde 10 zeametin dağıtımı yapılmıştır. Halbuki defterin kapsadığı 1742-55 yılları senesinde dağıtımı yapılan timar ve zeamet sayısı sadece 15'tir. 15 dirliğin ise sadece bir tanesi zeamettir. Geri kalan 14'ü timardır.[307] Benzer durumlar Klis ve Hersek livaları için de geçerlidir. Bu yüzyılda timarların el değiştirmesindeki en yaygın usul kasr-ı yed sistemi yani timar sahibinin dirliğinden feragat etmesi sonucu dirliğin başka birine verilmesidir. Bu işlem genelde Bosna valileri tarafından gerçekleştirilirdi. Mesela 1157 senesinde Klis sancağı Pirlova sancağında timar sahibi olan İbrahim timarından feragat edince Bosna valisi Mehmed Paşa tarafından sipahi Mustafa'ya verilmiştir.[308] Fakat bazı durumlarda da aynı timar birden fazla kişiye verilebilirdi. Bir dirliğin birden fazla kişiye verilmesi olağanüstü bir durum olmayıp oldukça sık rastlanan bir durumdu. Problemlerin büyük çoğunluğu da buradan çıkmaktaydı. Mustafa örneğinde olduğu gibi Mustafa 6000 akçelik bir timara mâlik olduğunu zannederken aynı timarın 3000 akçelik diğer bölümü ise Mehmed adlı başka birine verilmişti. Bu durumda Mustafa hak gasbıyla karşı karşıya kaldığını iddia

---

[305] Halil İnalcık, "Timar", *D.İ.A*, C.XLI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2012, s.171.
[306] Michael Robert Hickok, *Ottoman Military Administration in Eighteenth-Century Bosnia*, Leiden-New York-Köln, 1997, s.46.
[307] Zafer Gölen, "XIV. Yüzyıl Başlarında İzvornik Livasi Timar Ve Zeametleri", *Balkanlar'da Sosyal, Kültürel Ve Ekonomik İlişkiler*, Edt. Birol Çetin-Abidin Temizer, Ankara, 2018, s.1.
[308] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:473, Evâ'il-i M sene 1159/Ocak/Şubat 1746, s.117.

ederek İstanbul'a başvurmuştur Böyle durumlarda Bosna defterhanesindeki kayıtlar esas alınır, problem ona göre çözülürdü.

Doğrudan kasr-ı yed hukukunda timar ya da zeametin devri son derece kolaydı. Lakin sipahi ya da zaimin cephede ölmesi halinde işler biraz daha farklılaşmaktadır. Mesela Özi Muharebesinde şehit olan Hasan'ın çocuklarının durumu buna en güzel örnektir. Hasan'ın Özi'de şehit olmasını müteakiben *"...ocaklık şurûtu mûcebince bilâ-veled karındaşı akrabâ fevt vâki'..."* gereğince tek mirasçısı sıfatıyla oğlu Mustafa ortaya çıkmıştır. Lakin bir süre sonra Mehmed adlı biri Hasan'ın oğlu olduğu iddiasıyla ortaya çıkmış ve dirlik üzerinde hak iddia etmiştir. Mustafa, üvey kardeşini sahtekarlıkla itham etmiş ve zeametin kendisine bırakılmasını istemiştir. Ancak, Mehmed'in yaşadığı Ehlune'de bir tahkikat yapılmış ve annesi Ümmügülsüm, *"huzûr-ı şer'de zevcem Hasan zâ'imin firâşinden işbu oğlum Mehmed'i tevellüd etmişidim"* diyerek çocuğun babasının Hasan olduğunu açıklamıştır. Hatta halktan da on altı kişi bu beyana şahitlik etmiştir. Yapılan tahkikatta tam tersine Mustafa'nın haksız olduğu çünkü Mustafa'nın uzun yıllar sonra hak iddia ettiği ortaya çıkmıştır.[309] Bu ve buna benzer hadiseler çok sık rastlanmakta olup olayların üzerinden çok uzun süre geçmiş olması işleri oldukça güçleştirmektedir. Fakat tüm bu durumlarda görülmektedir ki Bosna Defterhanesi, kayıtları günü gününe tutmuş ve son derece güvenilir bilgi ve belgeler üretmiştir. Nitekim 1792 senesinde Bender'deki timar ve zeametler düzene sokulacağı zaman [310] gönderilen emirde bölgedeki dirliklerin Bosna ve Semendire'dekine benzer bir şekilde dağıtılmasının istenmesi Bosna Defterhanesi'nin iyi çalıştığının açık bir göstergesidir.[311]

Özellikle zeamet dağıtımlarında aksaklık yaşanmaması için daha titiz davranıldığı görülmektedir. Mesela 28 Şaban 1154/ tarihinde kendisine 20.000 akçelik eşkinci zeameti verilmek istenen Mustafa'nın durumu buna örnektir. Mustafa'ya zeamet verileceği zaman "tevkî' kalemiyle tashîh ve şart ve ibrâz etmek şartıyla" dirliği kendisine tahsis edilmiştir.[312]

---

[309] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:584, Evâsıt-ı M sene 1160/Ocak/Şubat 1747, s.151.
[310] Yücel Özkaya, "XVIII. Yüzyılın Sonlarında Timar ve Zeâmetlerin Düzeni Konusunda Alınan Tedbirler ve Sonuçları", *İ.Ü.Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, S.32, 1979, s.231.
[311] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:584, Evâsıt-ı M sene 1160/Ocak/Şubat 1747, s.151.
[312] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:194, Evâsıt-ı Ra sene 1156/Mayıs 1743, s.47.

Dirlikler, sipahilere bağımsız olarak verilebildiği gibi ortak olarak da tevcih edilebilmekteydi. Bu timarların standart bir geliri yoktu. Çoğu zaman timara sahip olanlar kardeş değil iseler probleme yol açmaktaydı. Mesela Saray kazasında ortak timarlara sahip Abdullah veled-i İsmail ve Hüseyin timarlarda kendilerine ayrılan pay yüzünden problem çıkarmışlardır.[313] Bu tip durumlarda hisse sahipleri mümkün mertebe kendi hisselerini artırmaya çalışıyor bu durum tabii olarak sıkıntıya yol açıyordu.

Timar toprakları has, zeamet ve timar olmak üzere üç gruba ayrılmaktaydı. Geliri 3.000-20.000 akçe arasında olan topraklar timar, 20.000-100.000 akçelik geliri olanlar zeamet ve 100.000'den fazla geliri olan topraklar da has olarak sınıflandırılmıştır. Belli dokunulmazlıkları olan serbest timarlar ise beylerbeyi, sancak beyi, alay beyi, zaimler, çeribaşı (serasker), dizdar ve çavuş dahil yetkili kılındıkları alanda asayişi sağlamakla görevli kişilere ait olan bütün has ve zeâmetlerdir. Onlar para cezaları, evlilik vergisi ve kaçak kölelerin satışından elde edilen gelirleri başkalarıyla paylaşmak zorunda değildi. Ayrıca yurtluk-ocaklık timarları da aynı şekilde serbest timarlardandı.[314]

3.4.Vergi Muafiyeti ve Problemler

Defterde konuyla ilgili 34 hüküm vardır. Bunların çoğunluğunu vergi verecek yerleri olmayan ya da belirli hizmetleri karşılığında vergiden muaf olan kimselere vergi vermeleri konusunda yapılan müdahaleler oluşturmaktadır. Burada kâh mültezimin kâh diğer karye ahalilerinin müdahaleleri söz konusudur. Avarızhaneye bağlı olan yerlerde vergilerin tahsilinde bazı kimseler kendilerinin vergi yükünü hafifletmek için muaf kişilere müdahale ettikleri anlaşılmaktadır. Mesela hem karye ahalisinin hem de yöneticilerin müdahale ettiği durumlara örnek olarak 1742 senesinde Klis sancağına bağlı Novasil'de toprağı olmayan gayrimüslim reayadan vergi istenmesi gösterilebilir. Nitekim gayrimüslim reayanın *"...vâki' olan tekâlifden siz dahi bizimle ma'an hisse verin deyu hilâf-ı kânun ta'addî eylediklerinden ma'adâ ehl-i 'örf tâ'ifesi topraklarından dahi bilâ emr-i şerîfim tekâlif-i şakka talebiyle mesfûrların dâ'imâ ta'addî.."*ye uğradıkları anlaşılmıştır. İstanbul'a aksettirilen bu meselenin çözümü için

---

[313] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:15, Evâsıt-ı C sene 1155/Ağustos 1742, s.6.
[314] İnalcık, 2012, s.169, 171.

gayrimüslimlere vergi talebiyle müdahale edilmemesi emredilmiştir[315]. Vergi vermesi hususunda kadınların da çeşitli müdahalelere maruz kaldığı görülmektedir. Mesela, 1747 senesinde Saray'da yaşayan Gülefse ve Ümmü Gülsüm adlı kadınlara karyeleri ahâlilerinin *"...ehl-i 'örf tâ'ifesiyle yekdil ve mücerred ve celb-i mal ve kendü tekâliflerin tahfîf..."* için *"...üzerimize vâki' olan 'avârız ve sâ'ir tekâlifi siz dahi bizimle ma'an verin..."* diyerek müdahalede bulunmuşlardır. Kadınlar, çareyi İstanbul'a başvurmakta bulmuşlardır. Meselenin çözülmesi için verilen hüküm müdahalelerin ortadan kaldırılması yönündedir.[316] Benzer şekilde bu müdahalelerin ehl-i örf sınıfına mensup olan sipahilere de yapıldığı anlaşılmaktadır. Mesela 1748 senesinde avarızhaneye bağlı vergi verecek emlak ve yeri olmayan Mehmed isimli sipahiye, hem ahali hem de ehl-i örften bazı kimseler, kendi üzerlerine düşen vergi payının azalması için müdahale etmişlerdir. Mehmed, İstanbul'a giderek kendisine vergi hususunda yapılan müdahaleleri şikayet ederek yardım istemiştir.[317]

Bosna'da yaptıkları bazı hizmetler karşılığında vergiden muaf olanların da ahali ya da ehl-i örfün müdahalelerine uğradıkları anlaşılmaktadır. Mesela, 1743 senesinde İzvornik'te Tuzla kazasında cami hizmetleri, kale neferatının hizmetleri ve sefer sırasında da çeşitli hizmetleri yerine getiren ahalinin *"...hıdmetlerine mukâbil tekâlifden mu'af mukaddemâ iddi'âlarıyla hisse-i tekâlif mütâlebesiyle rencîde olunmaları icâb etmez iken..."* vergi vermeleri hususunda müdahalelere uğradığı görülmektedir. Tuzla kazası ahalisi, Divân-ı Hümâyûn'a giderek durumu şikayet etmiştir.[318] Bazen de vergiden muaf olanlar diğerlerinin tepkisini çekmiş ve muaf olanlar yüzünden fazla vergi vermek zorunda kalanlar şikayette bulunmuşlardır. Mesela 1745 senesinde Klis sancağına bağlı Güzelhisar kazası ahalileri, kazaya bağlı Polnik ve Sinovine ahalilerinin köprü tamiri hizmetlerini yaptıkları için vergiden muaf olduklarını iddia ettiklerinden vergi vermediklerini ve bu sebeple kendilerinin vergi yüklerinin arttığından şikayet etmişlerdir.[319]

---

[315] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:3, Evâ'il-i C sene 1155/Ağustos 1742, s.3.
[316] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:588, Evâ'il-i S sene 1160/Şubat 1747, s.153.
[317] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:453, Evâ'il-i S sene 1161/Şubat 1748, s.111.
[318] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:133, Evâsıt-ı Z sene 1155/Şubat 1743, s.34.
[319] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:409, Evâsıt-ı R sene 1158 /Mayıs 1745, s.99.

3.5. Ticaret

Defterde ticaret faaliyetleri ile ilgili bilgiler de verilmiştir. Mesela, 1742 senesinde Novi Kalesi ağalarından Salih ve Bekir ticarî faaliyetler için 124 altınlık mal verdikleri esirlerden paralarını alamamışlar, parayı tahsil etmek için esirleri hapsetmişlerdir. Esirler, *"...habsden halâs ve dârü'l-harbe firâr..."* ettiğinden paralarını tahsil edemeyen Salih ve Bekir, *"...esirlerimizin firâr eylemelerine senin habsin sebeb oldu bahâ ve bedel-i kitâbetini senden aluruz ..."* diyerek Novi Kalesi ağalarından Ali Ağa'yı suçlu tutmuşlardır. Ali Ağa da çareyi İstanbul'a başvurmakta bulmuştur. Meselenin çözümü için verilen karar Salih ve Bekir'in müdahalelerinin ortadan kaldırılması yönündedir.

Bosna iskelelerinde yaşanan en önemli sorunlardan biri tüccarların mal ve eşyalar için üzerlerine düşen vergileri ödedikleri halde bazı kişilerin, kapancılık adı altında tüccarlardan kanuna aykırı olarak fazladan para almak istemeleridir. Tüccarların İstanbul'a yaptıkları şikayetler sonucunda fazladan para talebiyle yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması hususunda emirler verilmiştir.[320]

İlgili defterde ticarî faaliyetlerle alakalı diğer bir mesele de ticaret gemi kaptanları arasında yaşanan anlaşmazlıklarla ilgilidir. Mesela 1753 senesinde Angelikasrı kazasında gemi reislerinden İsmaki Pliço'nun eşya ve tuz yüklü gemisine Venedik limanında Petro Kaptan'ın gemisinin çarpmadan geçebilecekken, çarpmış ve bu sebeple malları telef olmuştur. Verilen hükümde Bosna valisinin mübaşir tayin ederek meselenin Venedik'le yapılan ahidnâmeye uygun şekilde çözülmesi emredilmiştir.[321] Buna benzer bir mesele 1754'te de yaşanmıştır. Ülgün Kalesi ahalisinden gemi reisi olan Süleyman Kaptan'ın tütün dolu gemisinin İskenderiye yakınlarında Venedikli kaptan Adro Runik'in gemisinin çarpması sonucu batmış ve tütünler zarar görmüştür. Meselenin yine ahidname şartlarına uygun olarak çözülmesi ve Süleyman Kaptan'ın zararının karşılanması yönünde emir verilmiştir.[322]

---

[320] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:442,443, Evâ'il-i N sene 1158/Eylül/Ekim 1745, s.109.
[321] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:965, Evâhir-i B sene 1166/Mayıs/Haziran 1753, s.259.
[322] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:973, Evâ'il-i Ra sene 1167/Aralık 1753/Ocak 1754, s.260.

4. BÖLÜM

ASKERÎ YAPI

4.1.Kapudanlıklar

Kapudanlık Bosna'ya özgü bir askeri yapılanma olup Hırvatistan sınır boylarında Venediklilerin Osmanlılara karşı oluşturduğu askeri kale sistemine karşı Osmanlıların bir cevabıdır. Aynı sistem daha sonra Avusturya serhaddinde de uygulanacaktır. Kapudanlık sınırları belirli bir bölgede askerî ve idarî görevleri olan bir mevkidir. Önceleri sınır bölgelerinde askerî hizmetleri yerine getiren kapudanlar, XVI. yüzyıla gelindiğinde kalelerin kontrollerini üstlenen ve savunma görevi yapan bir mevki elde ettiler.[323] Kapudanlar, asker toplamak, bölgedeki eşkıyalarla ilgilenmek, gelip geçen yolcuları denetlemek gibi kolluk ve idarî görevlerinin yanında XVIII. yüzyılda iyice güçlenen ve büyük bir askeri güce erişen kapudanlar sınırları korumanın yanında bölgeye merkezden gönderilen valilere karşı da bir tür denge ve zaman zaman da muhalefet unsuru haline geldiler. Ancak hiçbir zaman Osmanlı Devleti'nin bölgedeki varlığını tehlikeye düşürecek bir yapıya dönüşmediler. Ortaya çıkan problemler yerel düzeyde kalmış olup sorunlar çoğu zaman çatışmaya yol açmadan halledilme yoluna gidilmiştir.

Bosna sınırındaki kapudanlar, ocaklık ve maaşlı olmak üzere iki kısımdı. Ocaklık kapudanlıklarda kapudanlık görevleri silsile yoluyla hep aynı ailede kalır ve kolay kolay ailenin elinden alınmazdı. Ulufeli kapudanlıklarda ise kapudanlar, bizzat padişah beratıyla atanır ve yaptıkları işin karşılığında belli bir ücret alırlardı. Mesela 1749 senesinde berat-ı şerifle kapudan tayin edilen İbrahim adlı kimse günlük 60 akçe ulufe ile Gradişka Kalesi Kaptanlığı'na atanmıştır. Bu gruptaki kaptanlar, kalede fiili olarak görevlerinin başında durmak zorundaydılar. Mesela yukarıda adı geçen Gradişka Kalesi Kaptanı İbrahim kaleye sekiz saat uzakta ikamet ettiği için garnizonda görev yapan azaplar tarafından şikayet edilmiştir. İlgili hükümde kapudanın *"hilaf-ı kanun*"a aykırı olarak kale dışında oturduğu ve ilgili kanun ve emirler gereğince *"...kıl'a kapudânları ve dizdârları kal'adan hâriç mahallerde sâkin olmaları hilâf-ı kânun*

---

[323] Branislav Djurdjev, "Bosna-Hersek", *D.İ.A,* C.VI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1992, s.300.

olduğu.." özellikle vurgulanmıştır.[324] İlgili hükümden öğrenilen başka birşey de İbrahim'in aynı kalenin birinci azap bölüğü ağası olmasıdır. Yani ulufeli kaptanlar usul olarak aynı kalede görev yapan rütbeli ve kıdemli askerler arasından seçilmektedir.

Güvenliği ve düzeni sağlamakla görevli[325] kapudanların da kimi durumlarda problemlere yol açtıkları görülmektedir. Mesela Banaluka Kapudanı Hüseyin Bey buna güzel bir örnek teşkil eder. Banaluka Kapudanı Hüseyin 1750 senesinde Lefçe nahiyesine tabi Vefin köyü sakinlerinden kendi halinde yaşayan Osman'ı *"hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-gayri-hakkın kurşun ile darb ve kılıç ile baş kesüb ziyâde gadr"*eylemiştir. Bunun üzerine Osman'ın çocukları İbrahim, Hızır ve Emine durumu İstanbul'a bildirmişlerdir. İstanbul, Hüseyin Bey'i kendü halinde olmayan zalim ve hiddetli biri olarak niteleyerek Hüseyin Bey'in yargılanmasını ve şer'i şerife ile ihkak-ı hakkın yerine getirilmesini istemiştir.[326]

Kapudan Hüseyin'in bölgede kanun nizam tanımayan bir kişi olduğu ve adeta ayan gibi davrandığı görülmektedir. Hüseyin adam öldürmenin yanında milletin yerlerini de zorla gasbetmiştir. Yine Lefçe nahiyesine bağlı Mirhovişe köyünde üç kardeş olan Ömer, İbrahim ve Mehmed'ten, Mehmed kendi yerlerini Hüseyin Bey'e satmış, ancak Hüseyin Bey sadece Mehmed'in arazisiyle yetinmeyip Ömer ve İbrahim kardeşlerin de topraklarına *"hilâf-ı şer' ve kânun"* a aykırı olarak el koymuştur. İstanbul yine konunun mahallinde şer'le görülüp işin orada şer ve kanun üzere amel edilerek çözümünü istemiştir.[327] Hüseyin'in aynı zamanda devlete ait birtakım mukataaların işletilmesini de üstlendiği anlaşılmaktadır. Mesela Kobaş Mukataası Kapudan Hüseyin, Mehmed Ağa ve diğer Hüseyin Ağa tarafından işletilmektedir. Hüseyin ve arkadaşları bu kez de mukataa malından ödenen maaşlara göz dikmiştir. Eyâlet-i Bosna defter mütferrikalarından Osman veled-i Abdullah Banaluka nahiyesine bağlı Brusniçe Bali Ağa Çiftliği'nde 600 akçe gelir elde etmesi gerekirken bu paraya da el koymuşlardır. Bu olayda kaptan ve arkadaşlarının ilgili hükümden anlaşılacağı gibi Brusniçe Bali Ağa Çiftliği'ndeki usulsüzlük ve yolsuzluğun ilk olmadığı ve uzun süredir devam ettiği anlaşılmaktadır.

---

[324] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:774, Evâhir-i N sene 1162/Eylül 1749, s.205.
[325] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:3, Evâ'il-i C sene 1155/Ağustos 1742, s.3.
[326] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:847, Evâhir-i L sene 1163/Eylül/Ekim 1750, s.225.
[327] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:846, Evâsıt-ı L sene 1163/Eylül 1750, s.225.

Hüseyin, tam bir eşkıya gibi davranmaktadır. Nitekim Yayçe Kalesinde ikamet eden Salih adlı birisi özel bir iş için Banaluka'ya geldiğinde orada bir düğüne rastlamış ve düğünde icra edilen at yarışına katılarak yarışı kazanmıştır. Bu olay Kapudan Hüseyin'in dikkatini çekmiş ve Hüseyin elindeki güce güvenerek atın ücretsiz olarak kendisine verilmesini Salih'ten istemiştir. Salih bu teklifi reddedince onu takip etmişler, dönüş yoluna geçtiğinde Banaluka'ya bağlı Baverik köyü yakınlarında ilgili karyenin subaşısı Yusuf köy halkından Kovacı Aliya, Fetas ve Baltiç adlı kişilerle yolunu kesmiştir. Bu sırada Salih ölümle tehdit edilmiş atı, kılıcı, bir filinta, bir çift piştov, 200 guruş akçe ve yanında bulunan tüm eşyasını zorla almışlardır. Görüldüğü gibi bu olayda Hüseyin sadece kanunsuzlukla iş yapan bir kişi kimliğinde değil aynı zamanda yolkesen alelade bir soyguncu kimliğiyle de karşımıza çıkmaktadır. İlave olarak Hüseyin'in, subaşılar gibi bazı kamu görevlilerini de kendi suçuna ortak ederek tam bir çete reisi gibi davrandığı anlaşılmaktadır. Maalesef devletin bu olay karşısında yapabildiği tek şey *"...eşyâ-i mağsûbesiyle akçe ve bargir ve pusatı tamâmen alıverilmek..."*ten ibarettir. Buna karşı soyguna katılanlara herhangi bir suçlama yöneltilmediği gibi herhangi bir cezaî müeyyide de uygulanmamıştır.[328]

Görüleceği gibi Kaptan Hüseyin'i merkezden gelen emirler dahi durduramamış, Hüseyin, XVIII. yüzyılda sıkça görülen, problem çıkarıp halka zulmeden küçük yerel ayan tipinin örneklerinden biri olmuştur. Bölgede halkı korumak ve kollamakla yükümlü bir görevlinin tam tersine halka zulüm ve baskı yapması ve bu problemlerin bir türlü halledilememesi bu yüzyılda durumun hem devlet hem de halk için hiç de parlak olmadığını gösterir.

4.2.Yeniçeriler

Osmanlı Devleti'nin askeri teşkilatı içerisinde önemli yeri olan ve I. Murad döneminde (1359-1389) kurulan yeniçeri teşkilatının asker ihtiyacı önce pençik[329] daha

---

[328] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:747, Evâ'il-i C sene 162/Mayıs 1749, s.197.

[329] "Osmanlı askerî sisteminde kara ve deniz seferlerinde ele geçirilen esirlerden "humus-ı şer'î" olarak beşte birinin devlet hizmetine alınmasını ifade eder"; Abdülkadir Özcan, "Pençik", *D.İ.A,* C.XXXIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2007, s.226.

sonra ise devşirme[330] yöntemi ile karşılanmıştır.[331] Kavânin-i Yeniçeriyân[332] esas alınarak, Fatih Sultan Mehmed döneminde topluca İslamiyet'i kabul eden Bosnalıların isteğiyle çocuklarının devşirildiği şeklinde genel bir kanı oluşmuşsa da gerek kimliği belli olmayan bir yeniçerinin kaleme aldığı Kavânin-i Yeniçeriyân'ın farklı nüshalarındaki tutarsızlıklar gerekse devşirme sisteminin uygulanışı esnasındaki nüanslar, bu esere şüpheyle bakılmasını gerektirmektedir.[333] Bosna'da yeniçeriliğin ihdası ise başka bir sebepten hasıl olmuştur. Bosna'nın fethinden sonra yerlikulu denilen yeniçeriler, şehirleri korumakla görevlendirilmiştir. Bölgede gittikçe artan Habsburg baskıları yerlikulu askerlerinin sayılarının da artmasına sebep olmuştur. Bosna halkı dönemlik ücretli asker olarak işe alınarak askerlik görevleri dışında ticari ve zirai hayatlarını da devam ettirmişlerdir. Bu sistem hem savaş haricinde askerlere ücret ödemek zorunda olmayan devlet için hem de vergi muafiyeti elde edip yeniçeri unvanına sahip olabilen Bosna halkı için kazançlı bir durum sağlamıştır.[334] Fakat bu usul yeniçeriliğin kaldırılması ile bu kazanımlarını kaybecek olan kimseler için ciddi bir muhalefet sebebi teşkil etmiştir.

Yeniçeriler, sorumluluk sahalarında sadece askerî faali yetleri icra etmezler, aynı zamanda üstlerinin kendilerine verdikleri birtakım iktisadî ve sosyal faaliyetleri de yerine getirirlerdi. Mesela Bosna valisi Abdullah Paşa, Tuzla kasabasına geldiğinde çevre köylerden kendilerine yardım için başvuran Bosnalılara Mustafa Beşe'nin yardım etmesini istemiştir. Bunun üzerine Mustafa, kendisine ücreti daha sonra ödenmek üzere et, ekmek, arpa, bal ve zahire alıp köylülere vermiştir. Fakat köylüler, daha sonra

---

[330] Devşirme, Hristiyan çocuklarının kanuna uygun olarak ailelerinden alınıp ocağa kaydolunmasını ifade eder.Kapıkulu ocağına asker ihtiyacı olduğunda yeniçeri ağası ihtiyaç miktarını divana bildirir ve bunun için devşirme memurları görevlendirilirdi. Devşirme kanununda bu işlemin nasıl yapılacağı, hangi bölgeden ne miktarda çocukların devşirilebileceği belirtilmiştir; M.Ali Ünal, *Osmanlı Tarih Sözlüğü*, Paradigma Yayıncılık, İstanbul, 2011, s.195.; Ayrıca bkz., Abdülkadir Özcan, "Devşirme", *D.İ.A,* C.IX, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1994, s. 254-257.

[331] Abdülkadir Özcan, "Devşirme", *D.İ.A,* C.IX, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1994, s.254.

[332] Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukûkî Tahlilleri*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, C.IX, İstanbul, 1996, s.127-394; Ayrıca bkz. Tayfun Toroser, *Kavanin-i Yeniçeriyan (Yeniçeri Kanunları),* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2011.

[333] Aşkın Koyuncu, "Kavânîn-i Yeniçeriyân Ve Bosnalı Müslüman Çocuklarının Devşirilmesi Meselesinin Tenkidi", *Uluslararası Balkan Tarihi Ve Kültürü Sempozyumu Bildirileri*, Ed. Aşkın Koyuncu, C.I, Ankara, 2017, s.193-233.

[334] Fatma Sel Turhan, *Eski Düzen Adına: Osmanlı Bosna'sında İsyan 1826–1836*, Küre Yayınları, İstanbul, 2013, s.35.

aldıkları malların parasından 170 kuruşunu Mustafa Beşeye ödeyemeyince sıkıntı ortaya çıkmıştır.[335]

Yeniçerilerin zaman zaman güçlü aileler lehine olaylara dahil oldukları da anlaşılır. Mesela 1749 senesinde Gaçka nahiyesinde Babikoğulları başka bir ailenin mallarına el koyduğunda aile üzerinde baskı oluşturmak için Abdi adlı bir yeniçeri kullanılmıştır. Çaresiz aile problemin çözümünü İstanbul'a şikayet etmekte bulmuştur. Bu olay karşısında hükümetin Abdi'nin sadece müdahale ve taaddisinin önlenmesi için tedbir alması ve Abdi'ye yaptıkları için herhangi bir cezai müeyyide uygulanmaması yeniçeri zümresinin Bosna'daki gücünü göstermesi bakımından önemlidir.[336]

4.3.Zaimler

Osmanlı Devleti'nde zeamet tasarruf eden kişilere zâim denmektedir. Zaimler, tasarruf ettikleri bölgede üst düzey yönetici satüsündeydi. Köylünün hakkını korumak, üretimin devamlılığını ve vergilerin vaktinde sorunsuzca toplanmasını sağlamakla yükümlüydüler. Fakat her zaman kendilerinden bekleneni yapmıyorlardı. Mesela 1746 senesinde Saraybosna'da Zaim Ahmed Ağa'nın *"...mütegallibe ve cebâbireden..."* olduğunun belirtilmesi ilginçtir. Ahmed Ağa'nın haksız yere zorla ahalinin paralarını aldığı anlaşılmaktadır. Merkezden gelen emir, Zaim Ahmed Ağa'nın yargılanması ve aldığı paraları sahiplerine iade etmesi yönündedir.[337]

Zaimler, çok çeşitli vergileri toplamakla yükümlüydüler. Mesela zeameti Klis sancağında bulunan Mustafa'nın kendisine gelir olarak bırakılan köylerden cürm-i cinâyet, resm -i 'arûsâne, kul ve câriye müjdegâneleri gibi vergileri topladığı görülür. Lakin her zaman bu vergileri toplamak defterde yazdığı kadar kolay olmuyordu. Zira Mustafa da bu durumdan muzdarip idi. Nitekim Mustafa Klis sancağı kadısına başvurarak mirmiran, mirliva, mütesellim, voyvoda gibi ehl-i örf taifesinin bu vergilerin toplanmasına müdahale ettiğini bildirmiştir.[338]

---

[335] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:695, Evâ'il-i N sene 1161/Ağustos/Eylül 1748, s.183.
[336] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:731, Evâ'il-i Ra sene 1162/Şubat 1749, s.192.
[337] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:575, Evâ'il-i Z sene 1159/Aralık 1746, s.149.
[338] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:340, Evâhir-i C sene 1157/Ağustos 1744, s.82.

4.4.Timarlı Sipahiler

İdareci ve askerî sınıftan olan sipahiler ile ahali arasında sık sık problem yaşanmaktadır. Bunda vergilerini vermek istemeyen ya da zorba denilebilecek sıkıntılı kimselerin varlığı bir yana konulursa, sipahilerin de yaptığı kanunsuz işler, ahaliye kötü muamelede bulunması gibi sebepler de önemli bir yer tutar. Mesela 1746 senesinde bazı gayrimüslim kişiler, karyelerinin sipahilerinin devamlı olarak kendilerinden bedava yiyecek ve zahire aldıklarını, verdikleri ispençeden başka kanunsuz olarak fazladan vergi talep ettiklerini ve uzunca süredir karyelerinde oturmalarına rağmen kanuna aykırı olarak kendilerini eski karyelerine göndermek istedikleri hususunda İstanbul'a şikayette bulunmuşlardır.[339] Sipahilerin haksızlıkları elbette ki sadece gayrimüslim kişiler için değildi. Mesela 1750 senesinde Hersek sancağında Sokol nahiyesinde Dragoçeva karyesinde Bekir'in tasarruf ettiği yerlerden kanunsuz olarak fazladan para alan karye sipahisinin şikayet edildiği anlaşılmaktadır.[340]

Bazı sipahilerin sadece askerlikle ya da timar geliriyle geçinmedikleri, tüccarlık yaptıkları da anlaşılmaktadır. Mesela 1750 senesinde bazı tımarlı sipahiler Saraybosna'ya gelip kasap esnafından gizlice deri alıp gitmişler, bu durum Saraybosna'daki esnaf arasında gerilime sebep olmuştur.[341]

4.5.Kale Ve Görevlileri

4.5.1.Kale

Osmanlılar, fethettikleri yerlerde hem varolan kaleleri tahkim ve tamir etmişler hem de yeni kaleler inşa etmişlerdir. Mesela, Osmanlı fethinden önce Bosna'da bulunan Gradişka, Kostayniça, Bihaç, Udyina, Skradin, Klis, Novi gibi kaleler fetihten sonra tahkim edilen kalelerdendir. Ayrıca Osmanlılar fethettikleri kalelerde derhal kale mürettebatını yerleştirerek kale teşkilatını oluşturmuşlardır. Bu mürettebat, müstahfızlar, topçular, azaplar, süvariler ve martoloslar olmak üzere beş grubu haizdir. [342]

---

[339] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:523, Evâhir-i R sene 1159/Mayıs 1746, s.131.
[340] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:831, Evâsıt-ı B sene 1163/Haziran 1750, s.221.
[341] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:39, Evâsıt-ı B sene 1155/Eylül 1742, s.13.
[342] Adem Hanciç, "XVII. Yüzyılda Bosna Eyaletinde Sınır Karakollarının Teşkilâtı Hakkında", Beşinci Milletler Arası Türkoloji Kongresi Tebliğler III. Türk Tarihi, C.I, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi, İstanbul 1986 s.265, 266.

Bosna Hersek'te kaleler ve kale görevlileri her daim çok önemli bir işleve sahiptirler. Bosna'nın fethi sonrasında Venediklilerin Hırvatistan sınırına Avusturyalıların da kuzey Bosna serhaddine yaptıkları bir dizi kale bu sisteme karşı Osmanlıların hem sınırları savunmak hem de karşı tarafa taarruz yapabilmek için kaleler yapmasını zorunlu hale getirmiştir. Ancak 1683'ten sonra Bosna tarafındaki kalelerin önemi ve stratejik değeri daha da artmıştır. Bu tarihten sonra sadece Bosna serhaddi değil bütün Bosna bir uç beyliği hüviyetine bürünmüş, Avusturya ve Venedik saldırılarına açık hale gelmiştir. Dolayısıyla gerek kapudanlıklar ve gerekse kaleler Osmanlı topraklarına yapılacak saldırılara karşı ilk önleme ve ilk tepki vazifesini üstlenmiştir. İlave olarak dış saldırılar sebebiyle Bosna'da da asayiş problemleri görülmeye başlayınca kaleler hem savunma hem de asayişi kollama gibi ikili bir yapıya bürünmüştür.

İlgili defterde adı geçen kaleler Tablo:6'da gösterilmiş olup toplam 83 kadardır. Bu kadar yaygın bir teşkilatta tabîdir ki birtakım anlaşmazlıklar ve suistimaller meydana gelmektedir. Anlaşmazlıkların birçoğu:

1 *.Mevaciblerin vaktinde ödenmemesi*

2. *Sahte belgelerle muhtelif komutanlıklar ve görevlerin ele geçirilmesi* yüzünden ortaya çıkmıştır.

Mesela Dubiça Farisan Ağası Mustafa'nın başına gelenler bu duruma en güzel örnektir. Boçaç Kalesi muhafızı Ali öldüğünde kalenin ağalığı, ocaklık gereği oğlu Dubiça Kalesi Farisan Ağası Mustafa'ya tevcih edilmesi gerekirken dışarıdan Abdullah isimli bir kişi sahte belgelerle Dubiça Kalesi ağalığını ele geçirmeye çalışmıştır. Bunun üzerine Mustafa, kale ağalığı hem ocaklığı olması hem de beratla üzerinde olması sebebiyle bu müdahalenin men'ini istemiştir.[343] Anlaşıldığı kadarıyla Abdullah sahte belgelerle kale ağalığını ele geçirmeyi denemiştir. Bosna'nın merkezden uzak olması bu tip sahtecilik olaylarının bölgede sıkça rastlanmasına sebep olmuştur. Böyle bir durumda mevcut görevliler çok zor durumda kalıp görevlerini koruyabilmek için problemlerini İstanbul'dan çözme yoluna gitmiştir. Bu durum görevliler için ciddi anlamda bir para ve zaman kaybı demektir. Nitekim Mustafa Ağa'nın kale ağalığını tasdik için İstanbul'dan bilgi ve belge istenmiş, Mustafa'nın ancak Büyük Kale

[343] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:586, Evâhir-i M sene 1160/Şubat 1747, s.152.

Defteri'nde atama beratı bulunduktan sonra Bosna Valisi Vezir Ali Paşa'ya bir emir gönderilerek Abdullah'ın iddialarının asılsız olduğu ve kale ağalığının Mustafa'nın hakkı olduğu belirtilmiş ve gereğinin yapılması istenmiştir.

O dönemde yaşanan diğer bir asayiş olayı da 1743 tarihinde Prepol kazasındaki Kolaşin Kalesi sakinlerinden Hasan'ın oğlunun öldürülmesi ve evleriyle birlikte sekiz kişinin yakılması ile ilgili merkez, içlerinde kale neferlerinin de olduğu adı geçen kimseler hakkında gereğinin yapılmasını emretmiştir.[344] Bu olay, eşkıyalık olaylarına devlet görevlileri olan kale neferlerinin de adlarının karıştığını göstermektedir. Nitekim görevi asayişi sağlamak olan, ahalinin mal ve can güvenliğinden sorumlu olması gereken neferlerin böylesi bir olaya dahil olmaları o dönem yaşanan başıbozukluğun başka bir göstergesidir.

4.5.2.Kale Görevlileri

4.5.2.1.Müstahfızlar

Osmanlı askerî teşkilâtında bütün kalelerde muhafaza ve savunma hizmetinde görevli olan askerlerdir. Bunlar bölükler halinde teşkilâtlanmıştı. Asıl müstahfız olarak kalelerde devamlı surette kalan askerî gruplar ise genellikle yerli kulu askerleriydi. Müstahfızların başında kale dizdarı bulunurdu. Ayrıca müstahfızlar sayıları farklılık gösteren bölüklere ayrılmıştı. Kale müstahfızlarının gelir kaynakları, tasarruflarında olan gedik timarlarıdır.[345] Mesela, İzvornik Kalesi müstahfızlarından İsmail bu kişilerden birisiydi. İsmail İzvornik Kalesi müstahfızlığını mirmiran beratı şerifi ile atanmış ve kendisine görevi karşılığında 1500 akçelik gedik timarı verilmiştir. İlgili belgede görülmektedir ki her kalenin müstahfızları için kale bölgesinde gedik timarları mevcuttu. Zira ilgili belgede *"İzvornik Kal'ası müstahfızlığına mahsûs bir gedik timâr"* şeklinde geçer.[346] Bazen de gedik timarlarının deftere yanlış kaydedilmesi karışıklıklara sebep olmaktaydı. Mesela, 1755 tarihli hüküm Klis sancağında tashih edilmeyen sekiz adet gedik timarının Vakf-ı Özi palankası neferatı için tashih edilmesi ile ilgilidir.[347] Hükümde, *"... gedik timârları palanka-ı mezbûreye tashîh olunması içün bundan akdem*

---

[344] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:100, Fî Evâ'il-i Za sene 1155/Ocak 1743, s.26.
[345] D.İ.A, "Müstahfız", *D.İ.A,* C.XXXII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2006, s.109,110.
[346] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:631, Evâ'il-i Ş sene 1160/Ağustos 1747, s.162.
[347] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:1024, Evâ'il-i Ca sene 1168/Şubat 1755, s.277.

'arz olundukda Bosna va Klis sancaklarında olan gedik timârları tashîh olunacak iken sehven yalnız Bosna sancağında olan gedik timârları tashîh olunub Klis sancağında olan sekiz 'aded müstahfız gedik timârları haric-i ez-tashîh kalmağla bu def'a palanka-ı mezbûreye tashîh ve müceddeden neferâtları yedlerine..." verilmesi emredilmiştir.

4.5.2.2.Topçular

Topçular, müstahfızlarla birlikte kalenin savunma görevini üstlenen daimi kale görevlileridir. Topçular da yıllık gelirlerini müstahfızlar gibi timar tasarrufundan elde etmekteydiler. Topçular, bölükler şeklinde teşkilatlanmışlardı.[348]

Topçuların bazı sıkıntılar yaşadığı ve merkeze şikayette bulundukları ilgili defterden anlaşılmaktadır. Mesela, 1743 senesinde Dubniçe Kalesi'nin topçubaşısı olan İbrahim, yine Dubniçe Kalesi sakinlerinden Ahmed Kethüda'nın müdahalelerine maruz kalmıştır. Ahmed, kanuna aykırı olarak İbrahim'in tasarruf ettiği yerleri zabt etmiş, bu sebeple İbrahim durumu İstanbul'a bildirmiştir. Verilen hükümde, Ahmed'in müdahalelerinin ortadan kaldırılması emredilmiştir.[349]

Topçubaşılık görevi, ocaklık usulü ile tevcih edilmekteydi. Şöyle ki 1755 senesinde Klis'teki Ostroviçe Kalesi'nin yerli topçubaşısı olan Mahmud ölünce, akrabası olan Ali, topçubaşılığın dışardan Salih isimli kimseye verilmesine karşı çıkarak, ocaklık şartları gereğince bu görevin kendisine ait olduğunu belirterek İstanbul'a başvurmuştur. Merkezden gelen hüküm ise akrabalık durumunun araştırılarak topçubaşılığın Ali'nin hakkı ise ona verilmesi yönündedir.[350]

4.5.2.3.Azaplar

Kale görevlilerinden azaplar, muhafızlardan yaya olanlarıydı. Bekar erkeklerden kurulan bu grup kalenin içinde otururlardı. Atlı olanlarına da farisan denirdi. Bazıları ulufeli bazıları da tımarlı olup gedik şeklinde, yani her kalede belli ve miktarı değişmez sayıda bulunurlardı. Ulufeli azab, layık görülürse timarlı olurdu. [351] Azaplar,

---

[348] Hanciç, 1986, s.266.
[349] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:251, Evâhir-i C sene 1156/Ağustos 1743, s.61.
[350] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:1021, Evâhir-i Ra sene 1168/Ocak 1755, s.276.
[351] Ünal, 2011, s.69.

müstahfızların sayısının iki katından daha fazlaydı. Bu durum yaptıkları vazifeyle alakalı olmalıdır. Kaleleri, şehir kapılarını, köprüleri, kule ve palankaların muhafazsından azaplar sorumlu tutulmaktaydı.[352]

Azaplar hariçten atandığı gibi bazı durumlarda babalar oğullarına görevlerini devredebiliyorlardı. Mesela Mostar Kalesi eski kapudanı olan Ahmed'in durumu buna örnektir. Ahmed, kalenin yevmi 60 kuruş olan azeban-ı evvel ağalığını babasının "kasr-ı yed'i" yani görevden feragatı sonucunda almıştır.[353]

Azaplar içerisindeki Farisan cemaati de kendi içerisinde teşkilatlanmış olup cemaatin başında ağalar bulunmaktaydı. Mesela 1746 senesinde Dubniçe Kalesi Farisan Ağası Ali, Bosna'da Sava nehri kıyısında Zakoviçe karyesinde ekilmeyen yerleri sahib-i arzdan tapu resmi ile almış, fakat Gradişka Kalesi ağalarından olup *"cebâbire ve mütegallibeden"* diye vasıflandırılan Buko oğlu İbrahim'in sahte hüccet ve yalancı şahitle burasının babasının olduğunu söyleyerek burada hak iddia etmiştir. Kale görevlileri arasındaki çekişmelere güzel bir örnek teşkil eden bu meselede ağalardan birinin olumsuz şekilde anılması da ilginç bir durumdur.[354]

4.5.2.4.Süvariler

Sınır boyundaki kalelerde,özellikle düzlük bölgelerde önemli rol oynayan kale görevlileri süvarilerdir. Kale görevlilerinin teşkilat yapısı kalenin bulunduğu mevkiye ve ihtiyaca göre şekillenmekteydi. Nehir boylarında düşmana yakın mevkilerde süvariler bulunmaz, müstahfızlar ise ya çok az bulunur ya da hiç bulunmazlardı. Buralardaki mürettebat çoğunlukla azaplardan oluşmaktaydı. Gradişka ve Yasenovaç kaleleri bu duruma örnek teşkil etmektedir.[355] İlgili defterde de süvarilerin varlığı görülmektedir. Mesela 1750 senesinde *"...Böğürdelen Kal'asının süvâri ve piyâde birlü neferâtı meclîs-i şer'a varub..."* kale neferlerinden birinin yargılanması hususunda müdahale eden voyvodalarını şikayet etmişlerdir. İlgili hükümden anlaşıldığı kadarıyla asayiş olaylarını kendi teşkilatları içerisinde çözen kale görevlilerinin meselelerine ehl-i örfün karışması kanuna aykırıdır. Bu durum hükümde *"...da'vâ-ı şer'iyyeleri vuku'unda*

---

[352] Hanciç, 1986, s.267.
[353] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:1050, Evâ'il-i L sene 1168/Temmuz 1755, s.285.
[354] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:500, Evâ'il-i Ra sene 1159/Mart/Nisan 1746, s.125.
[355] Hanciç, 1986, s.267.

şer'-i şerîf ihzârı ve yahud ahz ve habs ve te'dibleri lâzım geldiğin zâbitleri olan dizdâr ve 'azab ve beşlü ağaları ma'rifetiyle görülegelüb..." şeklinde ifade olunmuştur.[356]

Kale süvarilerinin vergilerini ödemek hususunda bazı sıkıntılar yaşadığı anlaşılmaktadır. Mesela, 1755 senesinde Klis sancağına bağlı Gölhisar kazasında bulunan Klyuç ve Kameniçka kalelerinin piyade ve süvarileri vermeleri gereken imdad-ı hazeriyye ve seferiyyenin ödenmesi hususunda sıkıntı yaşadıklarından, vergilerinde indirim yapılmasını talep etmişlerdir. Kale neferlerinin ekonomik sıkıntı yaşamasında *"...birkaç seneden berü ol-havâliye hastalık müstevli ve kazâ-i mezbûr re'âyâsının ekseri helâk ve kurâsı halî ez-ra'iyyet kaldığından tekâlifden hisseleri neferât-ı mezkûre üzerlerine tahmîl..."* olması önemli bir sebeptir.[357] Gerçekten de bu yüzyılda Bosna'nın birçok yerinde görülen veba hastalığı çok sayıda kişinin hayatını kaybetmesine sebep olmuştur. 1720, 1733, 1734, 1741, 1743, 1762 senelerindeki veba salgınları ciddi oranda Bosna nüfusunun azalmasına sebep olmuştur.[358]

4.5.2.5.Martoloslar

Balkanlarda XV-XIX. yüzyıllar arasında faaliyet gösteren genellikle Hristiyanlardan meydana gelen, Osmanlı askerî teşkilatıdır. İlk zamanlarda sadece Hristiyanlardan oluşan bu gruba zamanla Müslümanlar da girmiştir. Özellikle Adriya, Bosna ve Macaristan sınır ve palankalarında, tamamen Hıristiyanlardan oluşan bir teşkilat olarak görev yapmışlardır.[359] İlgili defterde sadece bir kez rastlanan Martolos kelimesi unvan olarak birini nitelemek için kullanılmıştır. 1754 tarihli çiftlik ve mezraların tasarruf hakkı ile ilgili hükümde *"...zemîn-i Yovan Nikola ve Martolos Sevay ve çiftlik-i Seyyah Kethüdâ..."* şeklinde geçmektedir.[360]

---

[356] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:830, Evâsıt-ı B sene 1163/Haziran 1750, s.221.
[357] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:1047, Evâ'il-i N sene 1168/Haziran 1755, s.283.
[358] Daniel Panzac, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Veba (1700-1850)*, Çev. Serap Yılmaz, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 1997, s.79,81,82,85.
[359] Ünal, 2011, s.445.
[360] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:1001, Evâ'il-i Ş sene 1167/Mayıs/Haziran 1754, s.268.

Tablo 6: 1742-1755 Tarihli Bosna Ahkam Defteri'nde Adı Geçen Kaleler

Kalenin Adı	**Bulunduğu Yer**	**Hüküm Numarası**
Ada	Bosna	283,289,294
Akhisar	Klis	189,271,686,746,764,802,873
Banaluka	Banaluka	26,98,214,278,303,439,445,485,489,538,634,664,938
Bergorça	Novasil	30
Bergoviçe	Saray	128
Bihke	Bihke	73,300,549,783
Blagay	Novasil	11,16,17,27,30,33,178,185,187,478
Borgoviçe	Bosna	532
Boçaç	Bosna	19,540,586,679,895,982
Boriçovce	Bosna	532,1024
Boriçye	Bosna	532
Bosil?	Novasil	187
Bosna	Bosna	1004
Basofça	Bosna	182
Böğürdelen	Böğürdelen	830,831,1001,1041
Breçka	İzvornik	2,123,129
Broska	Travnik	625
Çaçvine	Bosna	586
Doboy	Teşne	568
Doboriçe?	Novasil	1023
Dubiça	Dubiça	571,586
Dubniçe	Kostayniçe	4,5,70,251,308,499,500,517,620,622,864,888
Dogolpolna	Yenibazar	84
Dumna	Bosna	371
Ehlune	Ehlune	381,663,671,763,849,985
Esyar?	Bihke	300
Gradçaç	Travnik	152,425,532,607,911,1024
Gradişka	Nova	5,148,149,152,425,439,445,485,500,664,774,784,852,865,938
Gusine	Podmir	142,344
Hodin	Saraybosna	918

İmoçka	İmoçka	655,985
İstari Eflak	Koniçe	1019
İsterveniç	Bihke	300
İstolçe	İmoçka	702,705
İzvornik	İzvornik	113,130,245,406,427,430,483,493,605,631,636,637,639,713, 753,758,858,955,986
Klyuç	Hersek	712,963
Kolaşin	Prepol	100,125,142,574
Kotor	Klis	795,800
Kozariçe	Kostayniçe	309
Krobye?	Bihke	300
Kulaş	Bosna	711
Kuzay	Tergovişte	418
Liyubuşka	Bosna	16,27,312,582
Maglaj	Teşne	299,498,556,565,1037
Mostar	Mostar	77,382,512,611,655,690,783,820,886,887,930,951,987,1050, 1056
Nanska?	Bosna	85
Nevesine	Nevesine	632
Nikşik	Hersek	142,1038
Nosin	Mostar	655
Nova	Kostayniçe	222,300
Novasil	Novasil	187
Novi	Novi	71,650
Oniçe?	Hersek	670
Ostroviçe	Bosna	13,14, 672,673,799,853
Ostruşça	Kostayniçe	912
Ozrin	Tergovişte	84
Özi	Bosna	67,104,105,124,532,699,721,873,1024
Öziçe	Çelebibazar	48
Perin	Perin	318
Petroviçe	Klis	672,673,835,926
Poçitel	İmoçka	822
Prepol	Prepol	502,543

Prozor	Bosna	532,746,799,853,877,912,1024
Rençe?	Bosna	146,147
Rusay	İstari Eflak	102
Samahor?	Hersek	367
Sedd-i Cedid	Bosna	342,375,391,456,458,496
Sokolova	Kamengrad	875
Srebreniçe	İzvornik	82,123,377,769
Telçak	Bosna	51,318,413,636
Teşne	Teşne	659,660,802,999
Tovmi	Kostayniçe	40
Travnik	Travnik	394, 719,727,1038
Trebin	Hersek	256,272,971
Tuzla	Travnik	42,133,602,624,1022
Ulugoşna?	Hersek	921
Ülgün	Bosna	973
Vidoska	Saray	429,750
Virgoraç	Vidoska	16,27
Vranograç?	Bosna	1023
Yasenovaç	Dubniça	517,919
Yayçe	Bosna	154,678,747,924,1013
Yenibazar	Yenibazar	224,1009

SONUÇ

Çalışmanın konusunu oluşturan Bosna Ahkâm Defteri 1742–1755 tarihleri arasında Bosna Eyâleti hakkında önemli bilgiler içermektedir. Dönemin insanlarının yaşadıkları anlaşmazlıklar, sosyal yaşamları, uğraştıkları işleri, en yakınları olan akrabaları ile yaşadıkları sıkıntılar ile aralarında hiç bir yakınlık olmayan "*hariçden*" veya idareci olarak adlandırılabilecek devlet görevlileriyle yaşadıkları sıkıntılar deftere yansımıştır.

Toplumun her kesiminden insanlarının şikayet mekanizmasını kullanabilmeleri dikkate değer bir husustur. Defter incelendiğinde köylüsü, sipahisi, çiftçisi, çiftlik sahibi, esnafı, tüccarı, celep taifesi, çobanı, Müslümanı, Hristiyanı, Yahudisi gerek kendi aralarında gerekse idarecilerle yaşadıkları sıkıntıları divan-ı hümayuna aksettirerek sorunlarına çözüm arayabiliyorlardı.

İncelenen defter konularına göre tasnif edildiğinde en fazla vergi ve toprak anlaşmazlıklarıyla ilgili hüküm olduğu görülmektedir. Bunlar, çoğunlukla timar ve zeamet topraklar, çiftlikler ve ziraat yapılan diğer topraklar ile ilgilidir. Anlaşmazlıkların, genelde toprağın ya da toprağa bağlı vergilerin başkası tarafından haksız yere zapt edilmesi, aynı toprak üzerinde birden fazla kişinin hak iddia etmesi, vergi vermesi gereken kişilerin vergi tahsili hususunda muhalefet etmeleri gibi sebeplerden ortaya çıkmış olduğu görülmektedir. Buradaki meseleler genelde kişisel ve ekonomik sebeplere bağlıdır. İnsanoğlunun daha fazlasına sahip olup ama aynı zamanda da daha az verme arzusuyla harekete geçtiği durumlarda ise anlaşmazlıklar kaçınılmaz olmaktadır. Anlaşmazlıkların giderilmesi için başvurulan divan-ı hümayundan çıkan toprak ve vergi ile ilgili hükümlere bakıldığında, defterhanede tutulan icmal, mufassal ve cedid defterlerine müracaat edilerek hüküm verildiği ifadesine rastlanmaktadır.

Defterde geçen miras meselelerinde genelde fazla pay almak isteyen aile bireyleri, hak iddia eden yeni varisler ve aile içerisindeki üvey kardeşler yüzünden anlaşmazlıkların çıktığı görülmektedir ki bu durum şimdilerde de çok farklı değildir. Nitekim insanoğlunun her şeyden çok önemsediği çıkarları o dönemde de çok önemliydi ve bu çıkarları, onu en yakınlarını bile divan-ı hümayuna şikayet etmekten geri koymamıştır.

Alacak verecek meselelerine bakıldığında yine her kesimden insanların şikayetleri görülmektedir. Yahudi bir kişinin ehl-i örf taifesinden bir kişiden alacağı olan hakkının alınması hususunda da reayanın kendi aralarındaki alacak verecek meselelerinde de aynı hassasiyetle hüküm verildiği görülmektedir. Burada esas olan hakkı olanın hakkını almasıdır. Bu ise her zaman kolay olmamıştır. Özellikle taraflardan birinin hayatını kaybetmesi borcun tahsil edilmesini zorlaştırmıştır.

Defterin değerlendirilmesinde yapılan tasnifde yönetici ve memurlar olarak yapılan genelleme içerisindeki kadı, naib, sipahi, zaim, mütesellim, mültezim, mutasarrıf ve kapudan gibi görevlilerin kendi aralarında ama çoğunlukla reayaya karşı yaptıkları kanunsuz işler de meselelerin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Adaletle davranması gereken kadı ve naiblerin rüşvetle haksızı kayırması, idarecilerin ahaliden *"kendü nefsleriçün"*[361] fazladan aldıkları vergiler, ehl-i örfün ahaliden türlü zahireyi *"müft ve meccânen"*[362] yani bedavadan kanunsuz olarak alması gibi sebepler, reayanın bu konudaki başlıca şikayetlerini oluşturmaktadır. Şikayetlere verilen cevaplar ise bu kanunsuz işlerin nihayete erdirilmesi ve kanun gereğince muamele olunması yönündedir.

Dönemin Bosna'sında eşkıyalık ve asayiş olaylarına bakıldığında yine iç açıcı bir durum görünmemektedir ki konuyla ilgili çok sayıda hüküm vardır. Yol kesme, adam öldürme, gasp, yağma, ev basma, kız kaçırma gibi olaylara rastlanmaktadır. Bu olaylar sebebiyle mağdur olanların şikayetleriyle zararlarının karşılanması yönünde hükümler verilmiştir.

Ayrıca, Bosna'da ortaya çıkan ilk büyük köylü ayaklanması olan ve 1747'de Kadı Abdurrahman Muharrem'in liderliğinde başlayıp 1757'de güçlükle bastırılan isyanla ilgili defterde bulunan hükümler oldukça önemlidir. Her geçen gün kötüye giden devlet ekonomisi ve bu sebeple artan vergiler, uzun yıllar süren savaşlar, ve idarecilerin yaptığı her türlü kanunsuzluk, köylü halkın üzerinde güçlü bir baskı oluşturmuş, halkı hem ekonomik olarak hem de sosyal olarak huzursuz etmiştir. İsyana katılımın fazla olması ve isyanın bu kadar uzun sürmesinin sebebi herhalde bu olmalıdır.

---

[361] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:341, Evâhir-i C sene 1157/Ağustos 1744, s.83.
[362] BOA, *A.DVNS.AHK.BN.d.0001*, Hüküm no:315, Fî Evâhir-i S sene 1157/Nisan 1744, s.77.

Sonuç olarak denilebilir ki I Numaralı Bosna Ahkâm Defteri, XVIII. yüzyılda Bosna Eyâleti'nde sosyal, siyasî ve ekonomik hayat hakkında önemli bilgiler içermektedir. Özellikle dönemin adalet anlayışı hususunda defterde geçen hükümler yol gösterici olmaktadır.

Çoğunlukla, dönemin insanları arasındaki sıkıntı ve meselelerin yansıtıldığı, çözüm arandığı bu deftere bakıldığında günümüzden pek de farklı olmayan şeylerle karşılaşmak çok doğaldır. Çünkü insanlar arasında sosyal, siyasî, ekonomik ilişkiler, eskilerden beri benzer şekilde yaşanmaktadır. Zaman farklı, mekan farklı, kimlik farklı, fakat yaşananlar birbirine benzerdir. Bu yüzden bugünü anlamak için düne bakmak önemlidir. Dün, bugünün türlü örnekleriyle doludur.

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

Bab-ı Ali Evrak Odası (BEO), Ahkâm Defterleri, Bosna Ahkâm Defteri, Nr. 1.

Bab-ı Ali Evrak Odası (BEO), Ahkâm Defterleri, Bosna Ahkâm Defteri, Nr. 2.

Bab-ı Ali Evrak Odası (BEO), Ahkâm Defterleri, Bosna Ahkâm Defteri, Nr. 3.

Bab-ı Ali Evrak Odası (BEO), Ahkâm Defterleri, Bosna Ahkâm Defteri, Nr. 4.

Bab-ı Ali Evrak Odası (BEO), Ahkâm Defterleri, Bosna Ahkâm Defteri, Nr. 5.

Bab-ı Ali Evrak Odası (BEO), Ahkâm Defterleri, Bosna Ahkâm Defteri, Nr. 6.

Bab-ı Ali Evrak Odası (BEO), Ahkâm Defterleri, Bosna Ahkâm Defteri, Nr. 7.

Bab-ı Ali Evrak Odası (BEO), Ahkâm Defterleri, Bosna Ahkâm Defteri, Nr. 8.

Bab-ı Ali Evrak Odası (BEO), Ahkâm Defterleri, Bosna Ahkâm Defteri, Nr. 9.

Araştırma ve İnceleme Eserler

Akgündüz, A., (1996), *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukûkî Tahlilleri*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, C.IX, İstanbul.

Aksoy, Ö., (2018), "Türk Kültürü Etkisinde Teşekkül Eden Bir Edebî Gelenek: Boşnak Alhamiyado Edebiyatı", *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, Yıl:6, S.14, (184-197).

Aktan, H., (2015), "Miras", *D.İ.A,* C.XXX, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (143-145).

Aktepe, M., (1993), "Hekimoğlu Ali Paşa", *D.İ.A,* C.XVII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları (166-168).

Akyıldız, A., (2009), "Sarraflık", *D.İ.A,* C. XXXVI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (163-165).

Alparslan, A., (1994), "Divâni", *D.İ.A,* Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C.IX, (445-446).

Andrews, W. G. ve Kalpaklı, M., (2018), *Sevgililer Çağı Erken Modern Osmanlı-Avrupa Kültürü ve Toplumunda Aşk ve Sevgili*, Çev. N. Zeynep Yelçe, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Arıkan, Z., (1991), "Osmanlı İmparatorluğu'nda İhracı Yasak Mallar (Memnu Meta)", *Prof. Dr. Bekir Kütükoğlu'na Armağan*, İstanbul, (279-307).

Aruçi, M., (2009), "Saraybosna", *D.İ.A,* C.XXXVI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (128-132).

Aydıner, M., (2007), "Râgıb Paşa", *D.İ.A,* C.XXXIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (403-406).

Ayn Ali Efendi, (1280), *Kavânîn-i Âl-i Osman Der Hülâsâ-i Mezâmin-i Defter-i Divan*, İstanbul.

Babuna, A., (2000), *Bir Ulusun Doğuşu Geçmişten Günümüze Boşnaklar*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

Başagiç (Recepaşiç), S. B., (2015), *Bosna Hersek Tarihi 1463-1850*, Kastaş Yayınevi, İstanbul.

Başar, F., (1997), *Osmanlı Eyâlet Tevcihâtı (1717-1730)*, TTK Basımevi, Ankara.

Bozkurt, N., (2001), "Kasap", *D.İ.A,* C.XXIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (534-535).

--------, (2002), "Kuyumculuk", *D.İ.A,* C. XXVI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (513-515).

Cansever, T., (2016), *Osmanlı Şehri Şiir'den Şehir'e*, Timaş Yaynları, İstanbul.

Cevdet Paşa, (1986), *Tezakir,* C.III., Yayınlayan: Cavid Baysun, TTK Basımevi, Ankara.

Çağatay, N., (1947), "Osmanlı İmparatorluğunda Reayadan Alınan Vergi Ve Resimler", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi,* C.V, S.5 (483-511).

Çakır, B., (2003), *Osmanlı Mukataa Sistemi (XVI-XVIII. Yüzyıl),* Kitabevi Yayınları, İstanbul.

Darkot, B.,(1979), "Bosna Hersek", *MEB İslam Ansiklopedisi*, C.II, (725-729).

Devellioğlu, F., (2001), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügât*, Ankara.

D.İ.A, (2006), "Müstahfız", *D.İ.A,* C.XXXII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, (109-111).

Djurdjev, B., (1992), "Bosna-Hersek", *D.İ.A.*, C.VI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (297-305).

Dursteler, E. R., (2018), *Dönme Kadınlar: Toplumsal Cinsiyet, Kimlik ve Sınırlar*, Çev. Deniz Koç, Koç Üniversitesi Yayınları, 2. Baskı, İstanbul.

Düzdağ, M. E., (1972), *Şeyhülislam Ebussuud Efendi Fetvaları Işığında 16. Asır Türk Hayatı*, Enderun Kitabevi, İstanbul.

Emecen, F., (1992), "Bosna Eyâleti*" D.İ.A,* C.VI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (296-297).

---------, (1992), "Baştina", *D.İ.A,* C.V, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (135-136).

---------, (1993), "Çift Resmi", *D.İ.A,* C.VIII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (309-310).

Engin, N., (2002), "Köle", *D.İ.A*., C.XXVI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (246-248).

Erdoğan Özünlü, E. ve Gümüşçü, O., (2016), "Osmanlı İmparatorluğu'nda İç Göç Aktörleri Olarak Çift-Bozanlar", *Amme İdare Dergisi*, C. XLIX, No:1, (177-217).

Erdoğdu, İ., (2000), "Osmanlı İktisadi Düzeninde İhtisab Müessesesi Ve Muhtesiblik Üzerine Bir Deneme", *OTAM*, S.11, (123–145).

Ergenç, Ö., (1984), "Osmanlı Şehrindeki "Mahalle"nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine", *Osmanlı Araştırmaları IV*, Haz. Halil İnalcık-Nejat Göyünç-Heath W. Lowry, İstanbul, (69-78).

Erim, Nihat, (1953), *Devletlerarası Hukuku ve Siyasi Tarih Metinleri*, C.I (Osmanlı İmparatorluğu Andlaşmaları), TTK Basımevi, Ankara.

Evliyâ Çelebi b. Derviş Mehemmed Zıllî, (2001), *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi, V. Kitap, Topkapı Sarâyı Kütüphanesi Bağdat 307 Numaralı Yazmanın*

Transkripsiyonu-Dizini, Haz. Yücel Dağlı-Seyit Ali Kahraman-İbrahim Sezgin, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Fekete, L., (1947), "Türk Vergi Tahrirleri", Çev. Sadrettin Karatay, *Belleten,* XI/42, (299-328).

Filan, K., (2011), *Saray Bosnalı Molla Mustafa'nın Mecmuası*, Connectum Yayınları, Saraybosna.

Genç, M., (2006), "Mukataa", *D.İ.A,* C.XXXI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (129-132).

Gölen, Z., (2009), *Tanzimat Dönemi Bosna İsyanları (1839-1878)*, Alter Yayınları, Ankara.

---------, (2010), *Tanzimat Döneminde Bosna Hersek*, TTK Basımevi, Ankara.

---------, (2001), "Tanzimat Döneminde Bosna Hersek'te Kilise İnşa ve Onarım Faaliyetleri", *Belleten*, C.LXV, S.242, TTK Basımevi, (219-246).

----------, (2002), "Yenileşme Çağında Boşnaklar", *Türkler Ansiklopedisi*, Edt: Hasan Celal Güzel, C.XIV, Yeni Türkiye Yayınları, (123-132).

---------, (2013), "Osmanlı İdaresinde Bosna Hersek", *Balkanlar El Kitabı,* Edt:. Bilgehan A. Gökdağ-Osman Karatay, C.I:Tarih, Akçağ Yayınları, Ankara, (365-378).

----------, (2018) "XIV. Yüzyıl Başlarında İzvornik Livasi Timar ve Zeametleri", *Balkanlar'da Sosyal, Kültürel Ve Ekonomik İlişkiler*, Edt. Birol Çetin-Abidin Temizer, Ankara, (1-16).

----------, (2018), "XIX. Yüzyıl Balarında Hersek Livası Timar Ve Zeametleri", *Prof. Dr. Mehmet Ali Ünal'a Armağan Türk Tarihi Araştırmaları,* Edt. Nurgül Bozkurt-Zübeyde Güneş Yağcı, Berikan Yayıncılık, Ankara, (269-282).

Günay, H.,M., (2012), "Vakıf", *D.İ.A*, C.XLII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (475-479).

Hacib, Y. H., (1959), *Kutadgu Bilig*, Trc. Reşid Rahmeti Arat, TTK Basımevi, Ankara.

Hadzıhuseinović Muvekkit, S. S., (1998), *Povijest Bosne*, C.I, Sarajevo.

Hanciç, A., (1986), " XVII. Yüzyılda Bosna Eyâletinde Sınır Karakollarının Teşkilatı Hakkında", *Beşinci Milletler Arası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 23-28 Eylül 1985), Tebliğler III. Türk Tarihi,* C.I, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Basımevi, (263-270).

Hattox, R. S., (1996) *Kahve ve Kahvehaneler Bir Toplumsal İçeceğin Yakındoğu'daki Kökenleri*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

Hickok, M. R., (1997), *Ottoman Military Administration In Eighteenth-Century Bosnia*, Leiden-New York-Köln.

İmamoviç, M. (2018), *Boşnakların Tarihi*, Çev. Hüseyin Gül-Cenita Özgüner, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

İnalcık, H., (1993), *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, Eren Yayıncılık, İstanbul.

---------, (1993), "Cizye", *D.İ.A,* C.VIII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (45-48).

---------, (2012), "Timar", *D.İ.A*, C.XLI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, (168-173).

İnbaşı, Mehmet, (2012), "Üsküp", *D.İ.A.,* C.XLII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (377-381).

--------, (2015), "Bosna Eyâleti ve İdarecileri (1750-1800)", *Prof. Dr. Abdülkadir Yuvalı Armağanı*, Edt: M Öztürk, Kayseri, (801-816).

Jelavich, B., (2013), *Balkan Tarihi I 18. ve 19 Yüzyıllar*, Küre Yayınları, İstanbul.

Karatay, O., (2013), "Ortaçağ Bosna Devleti", *Balkanlar El Kitabı*, Edt: Bilgehan A. Gökdağ-Osman Karatay, Cilt.I:Tarih, Akçağ Yayınları, Ankara, (155-168).

Kenanoğlu, M. M., (2013), "Zımmi", *D.İ.A*., C. XLIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (438-440).

Koç, Y., (2012) "16. Yüzyılda Tarımda Yatırım Maliyeti Sorunu Ya da "Resm-i Tapu" Ve Öküz Fiyatlarına Dair Bazı Gözlemler", *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S.17, Güz, (139-148).

Koyuncu, A, (2017), "Kavânîn-i Yeniçeriyân ve Bosnalı Müslüman Çocuklarının Devşirilmesi Meselesinin Tenkidi", *Uluslararası Balkan Tarihi ve Kültürü Sempozyumu Bildirileri*, Edt. Aşkın Koyuncu, C.I, Ankara, (193-233).

Kunt, İ. M., (1978), *Sancaktan Eyâlete 1550-1650 Osmanlı Umerası ve İl İdaresi*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Kütükoğlu, M. S., (1994), *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik),* Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları, İstanbul.

Malcolm, N., (1999), *Bosna'nın Kısa Tarihi*, Çev. Aşkım Karadağlı, Om Yayınevi, İstanbul.

Mehmed Süreyyâ, *Sicill-i Osmânî Yâhûd Tezkire-i Meşâhir-i Osmâniyye,* C. I, III, IV.

Mumcu, A., (1969), *Osmanlıda Rüşvet (Özellikle Adlî Rüşvet)*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara

Mete, Z., (1992), *Bursa Darbhane ve Rüsumu-ı İhzariye Mukata'ası Teftiş Defteri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Mustafa Nuri Paşa, (1987), *Netayic ül-Vukuat, Kurumları ve Örgütleriyle Osmanlı Tarihi,* C. I-II, Sadeleştiren: Neşet Çağatay, TTK Basımevi, Ankara.

Naîmâ Mustafa Efendi, (1967), *Naîmâ Tarihi*, Çev. Zuhurî Danışman, C.I, Bahar Matbaası, İstanbul.

Nagata, Y., (1997), *Tarihte Âyânlar Karaosmanoğulları Üzerine Bir İnceleme*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

Nagata N. ve Nagata Y., (1999), "Saraybosna Şeriyye Sicilleri Üzerinde Bir İnceleme", *XII. Türk Tarih Kongresi Kongreye Sunulan Bildiriler*, C.III, TTK Basımevi, Ankara, (691-725).

Novili Ömer Efendi, (2016), *Tarih-i Bosna Osmanlı-Habsburg Savaşları 1736-39,* Haz. Fatma Sel Turhan, Küre Yayınları, İstanbul.

Okiç, T., (1973), "Balkanlarda Bogomilizm Hareketi ve Bunun Bir Araştırıcısı: Aleksandar Vasiljević-Solovjev (Kalisz, 18.9.1890-Cenevre, 15.1.1971)",Edt: Tayyib Gökbilgin, *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi Zeki Velidi Togan'ın*

Hatırasına Armağan, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları, C.V, Cüz-1-4, (205-222)

Ortaylı, İ., (2017), *Hukuk ve Devlet Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*, Kronik Kitap, 3. Baskı, İstanbul.

---------, (2001), "Kadı", *D.İ.A*., C.XXIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (69-72).

Oruç, H., (2006), "15. Yüzyılda Bosna Sancağı ve İdari Dağılımı" s.249-271, *OTAM*, (249-271).

Ömer Bosnavî, (1979), *Bosna Tarihi*, Haz. Kamil Su, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Ömer Efendi Bosna Kadısı, (1977), *Bosna Savaşları*, Haz. Mehmet Açıkgözoğlu, Ötüken Yayınları, İstanbul.

Öz, M., (2010), *Kanun-ı Kadimin Peşinde Osmanlı'da Çözülme ve Gelenekçi Yorumcuları*, Dergâh Yayınları, İstanbul.

Özcan, A., (1994), "Devşirme", *D.İ.A.*, C.IX, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (254-257).

-------, (2007), "Pençik", *D.İ.A*., C.XXXIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (226-228).

-------, (2016),"Mehmed Paşa (Yeğen)", *D.İ.A.,* C. Ek-II, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (230-232).

Özkaya, Y., (2014), *Osmanlı İmparatorluğu'nda Âyânlık*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

---------, (2006), "Mütesellim", *D.İ.A,* C.XXXII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (203-204).

---------, (1979), "XVIII. Yüzyılın Sonlarında Timar ve Zeâmetlerin Düzeni Konusunda Alınan Tedbirler ve Sonuçları", *İ.Ü.Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, S.32, (219-254).

Öztuna, Y., (1996), "Eyâlet Valileri", *Devletler ve Hânedanlar Türkiye (1074-1990)*, C.II, TTK Basımevi, Ankara.

Öztürk, S., (2011), "Kassam", *D.İ.A.*, C. XXIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (579-582).

Özvar, Erol, (2013), "Voyvoda", *D.İ.A*., C. XLIII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (129-131).

Panzac, D., (1997), *Osmanlı İmparatorluğu'nda Veba (1700-1850)*, Çev. Serap Yılmaz, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

Sahillioğlu, H., (1991), "Bâd-ı Hevâ", *D.İ.A,* Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C.IV, İstanbul, (416-418).

----------, (1991), "Arûs Resmi", *D.İ.A,* C.III, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, (422-423).

Sami, Ş., (1889), *Kamus'ül-Âlâm*, C. II, Mihran Matbaası, İstanbul.

Selânikî Mustafa Efendi, (1989), *Tarih-i Selânikî,* Haz. Mehmet İpşirli, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul.

Tabakoğlu, A., (2007), "Öşr", *D.İ.A,* C.XXXIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (100-103).

-------, (2014), "Osmanlı Döneminde İstanbul'un İaşesi", Osmanlı İstanbulu, C.II, II. Uluslararası Osmanlı İstanbulu Sempozyum Bildirileri, Edt. Feridun M. Emecen-Ali Akyıldız-Emrah Safa Gürkan, İstanbul, (99-168).

--------, (2007), "Resim", *D.İ.A*, C.XXXIV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (582-584)

T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, (2005), *91, 164, MAD 540 Ve 173 Numaralı Hersek, Bosna Ve İzvornik Livâlari İcmâl Tahrîr Defterleri*, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, İstanbul.

--------, (2010), *Başbakanlık Osmanlı Arşiv Rehberi*, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın No:108, İstanbul

T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü, (2016), *Bosna-Hersek Vakfiyeleri*, C.II, C.V, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları-121, Ankara.

Toroser, Tayfun, (2011), *Kavanin-i Yeniçeriyan (Yeniçeri Kanunları),* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Turan, Ş., (1963), "XVII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun İdârî Taksimâtı", *Atatürk Üniversitesi 1961 Yıllığı*, Ankara.

Turhan, F. S., (2013), Eski Düzen Adına: Osmanlı Bosna'sında İsyan 1826–1836, Küre Yayınları, İstanbul.

Tönük, V., *Türkiye'de İdarî Teşkilâtı*, Kanaat Basımevi, Ankara, 1945,

Ünal, M. A., (2012), *Osmanlı Sosyal ve Ekonomik Tarihi*, Paradigma Yayınları, İstanbul.

--------, (2011), *Osmanlı Tarih Sözlüğü*, Paradigma Yayıncılık, İstanbul.

Yaman, B., (2008), Bahattin Yaman, *Osmanlı Saray Sanatkârları, 18. Yüzyılda Ehl-i Hıref Tarih Vakfı Yurt Yayınları,* İstanbul.

Yaman, T. M., (1940), *Osmanlı İmparatorluğu Mülki İdaresinde Avrupalılaşma Hakkında Bir Kalem Tecrübesi*, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul.

Yardımcı, M. E., (2006) *15. ve 16. Yüzyıllarda Bir Osmanlı Livası: Bosna*, Kitap Yayınevi, İstanbul.

----------, (2006), Mehmet Emin Yardımcı, "1489,1530,1542 Yılları Tahrir Sonuçlarına Göre Bosna'da Zirai Üretim ve Vergiler", *İ.Ü. İktisat Fakültesi Mecmuası*, C.LVI, S.2, Sep. (162-184).

Yaşar, A., (2016), "Kahvehane", *D.İ.A*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. Ek-2, (3-5).

Yediyıldız, B., (2012), "Vakıf", *D.İ.A*., C.XLII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (479-486).

Yörük, D., (2017), "XVI. Yüzyılda Konya Şehir Ekonomisi", *Selçuklu Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi,* No:42, Oct., (353-379.)

Zilfi, M. C., (2018), *Osmanlı İmparatorluğu'nda Kölelik ve Kadınlar (1700-1840)*, Çev. Ebru Kılıç, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul

EKLER

EK:1 HÜKÜM İÇERİKLERİ

Aşağıda bulunan Tablo:7'de görüldüğü üzere hükümler konularına göre sınıflandırılmıştır. Sosyal, İdarî ve İktisadî Meseleler başlıkları altında toplanan hükümler yine alt başlıklar halinde ayrılmıştır. Sosyal Meseleler başlığı altında Vergi ve Toprak Anlaşmazlığı, Mukataalar , Zeamet ve Timar Tevcihi, Görev Tevcihi, Görev ve Hizmetlere Yapılan Müdahaleler, Vakıflar, İskan, Gayrimüslimler, Miras Meseleleri, Evlilik ve Boşanma ile ilgili hükümler mevcuttur. İdarî Meseleler kısmı, İdarecilerin Yaptığı Kanunsuz İşler, Asayiş, İdareciler ve Esirler alt başlıklarından oluşmaktadır. İktisadî Meseleler başlığında ise Vergi, Vergi Muafiyetine Yapılan Müdahaleler, Alacak-Verecek Meseleleri, Ticaret ve Meslekler ile ilgili hükümler yer almaktadır. Herhangi bir sınıflandırma içerisine alınamayan meseleler ise Muhtelif Meseleler içerisinde gösterilmiştir.

Yapılan sınıflandırma içerisinde en fazla toprak ve vergi ile ilgili hükümlere rastlanmaktadır. Defterin kapsadığı dönem açısından bakıldığında sık sık değişen sınırlar sebebiyle bu doğal bir durumdur. Sipahi, zaim veya toprak sahiplerinin topraksız kalması ve savaşların getirdiği problemler toprakla ilgili meselelerin artmasına sebep olmuştur. Ayrıca toprağa bağlı vergilerin tahsili sırasında yaşanan sıkıntılar da oldukça fazladır. Hem toprak sahipleri ile köylüler arasında, hem toprak sahiplerinin kendi aralarında hem de köylülerin kendi aralarında yaşadıkları sıkıntılar bu sınıflandırmaya dahil edilmiştir. Ve bunların toprağa ve vergilere yaptığı müdahaleler de yine bu anlaşmazlıklar içerisinde sayılmıştır.

Defterde en fazla rastlanan ikinci mesele yönetici kaynaklı problemler ile asayiş olaylarıdır. Buradan da anlaşılmaktadır ki Bosna, 1683'te başlayan ve kısa fasılalar verilse de 1739'a kadar devam eden Osmanlı-Avusturya, Osmanlı-Rus ve Osmanlı-Venedik savaşlarından doğrudan etkilenmiştir. Bu dönemde devlet otoritesinin sağlanması konusunda sıkıntılar meydana geldiği anlaşılmaktadır.

Tablo 7: 1742-1755 Tarihli Bosna Ahkam Defteri'nde Hükümlerin İçerikleri

	HÜKÜM KONUSU	HÜKÜM NUMARASI	ADET
SOSYAL MESELELER	**Vergi ve Toprak Anlaşmazlıkları**	1,2,4,5,16,17,19,22,23,24,26,27,30,32,36,37,40,41,46,47,48,51,52,56,57,62,64,65,68,70,77,80,90,94,101,104,105,107,110,111,112,113,116,120,122,123,134,135,151,154,165,167,175,178,179,180,181,182,183,188,192,198,199,203,209,214,216,221,222,223,226,227,229,230,231,232,235,237,238,239,243,244,245,246,250,251,253,254,258,260,262,263,264,265,270,271,276,279,281,287,288,290,295,298,303,310,312,329,330,334,336,349,350,362,363,364,365,366,368,369,375,379,383,386,391,396,400,401,402,403,405,408,409,413,415,420,421,423,426,427,441,445,448,449,456,458,459,466,469,470,471,472,479,480,481,484,486,493,500,507,509,510,511,512,514,517,519,539,544,552,555,556,568,569,576,582,583,596,601,611,616,621,626,627,628,630,632,636,637,639,642,643,644,647,652,655,656,659,665,670,671,677,679,683,685,686,688,690,691,703,704,706,714,715,716,721,722,724,727,730,732,739,740,741,742,746,748,749,750,753,754,756,757,760,761,762,763,764,765,770,772,778,779,782,784,787,799,804,807,811,813,816,817,818,823,828,829,834,837,839,841,845,852,856,857,860,862,863,864,865,866,867,869,871,873,874,880,881,882,886,887,888,889,891,894,895,896,897,898,903,904,905,909,912,925,928,929,930,934,938,939,943,944,946,948,953,954,956,957,960,963,976,984,990,992,996,1000,1005,1009,1026,1027,1035,1037,1042,1043,1044,1045,1051,1052,1054,1056	334
	Mukata'alar	44,185,187,367,371,374,398,428,463,491,521,522,557,560,631,634,635,648,653,654,667,702,705,726,790,793,795,800,831,850,875,962,1023,1041,	34
	Zeamet ve Timar Tevcihi	11,15,59,194,252,319,361,473,532,584,668,669,801,802,913,985,1001,1024	18
	Görev Tevcihi	38,79,358,461,530,649, 975,1022	8
	Görev ve Hizmetlere Yapılan Müdahaleler	10,20,66,75,78,85,130,145,146,147,155,156,159,193,200,202,217,377,503,586,615,618,624,719,734,735,751,851,906,918,924,1012,1013,1021	34
	Vakıflar	9,12,54,74,81,83,86,92,210,211,236,269,273,321,332,348,355,370,376,388,392,393,412,416,419,433,435,454,482,535,579,581,585,610,619,640,678,680,709,755,769,780,792,798,853,870,892,933,1032	49
	İskan	8,617	2
	Gayrimüslimler	25,58,248,450,495,814,836,842	8
	Miras Meseleleri	7,28,33,45,55,63,67,76,87,103,132,137,171,172,174,195,213,241,249,261,266,268,272,328,331,339,352,354,357,373,380,381,399,431,436,437,446,455,485,488,490,497,501,504,505,509,516,518,531,533,542,573,592,603,608,609,623,629,641,644,650,664,674,675,676,692,697,699,700,711,718,731,733,738,745,752,819,846,854,922,940,947,959,964,982,983,1008,1028,1029,1030,1040	91

	Evlilik ve Boşanma	378,574,720,972	4
	Asayiş	21,29,43,84,97,99,100,108,124,138,139,140,141,143,144,150,163,176,177,197,201,204,208,256,274,275,297,300,301,305,317,324,335,344,359,360,384,385,389,390,395,407,414,417,418,422,424,430,438,444,465,468,474,476,477,478,492,506,529,534,543,550,551,562,564,565,566,571,572,577,578,580,587,591,598,599,600,602,645,657,666,681,684,687,694,701,729,736,768,776,783,805,808,809,812,820,859,861,879,916,927,968,971,987,989,993,995,998,1006,1016,1039,1048	112
İDARÎ MESELELE	**İdarecilerin Yaptığı Kanunsuz İşler**	6,34,35,49,73,102,106,114,129,160,161,166,190,191,205,212,220,234,242,255,259,278,280,291,292,299,306,307,308,309,311,313,314,315,316,318,320,322,325,326,327,333,337,340,341,345,347,351,353,372,382,387,397,406,410,411,429,434,439,451,462,467,487,489,494,498,499,513,515,523,524,525,526,527,528,536,537,538,540,545,547,559,561,570,575,589,590,593,594,604,605,606,607,612,613,614,620,622,633,638,651,658,660,661,662,663,682,698,707,708,710,712,713,725,728,737,743,744,747,758,759,766,774,775,781,785,786,794,796,803,810,815,821,827,830,832,833,840,843,847,848,849,855,868,877,885,899,900,907,908,917,919,920,921,923,931,935,936,942,949,950,951,961,966,969,977,979,986,997,1004,1015,1019,1025,1034,1036,1038,1049,1050,1051	179
	İdareciler	109,257,302,695,696	5
	Esirler	13,14,142,189,356	5
İKTİSADÎ MESELELER	**Vergi**	18,31,50,53,82,89,95,96,115,117,125,126,153,157,158,164,483,791,797,1020,1031,1047,1055	23
	Vergi Muafiyeti Olanlara Yapılan Müdahaleler	3,61,69,72,91,118,131,133,136,207,228,304,343,394,447,452,453,502,520,553,554,558,588,767,788,789,807,872,876,902,914,991,999,1033	34
	Alacak Verecek Meseleleri	60,88,119,128,149,152,162,168,169,170,173,184,186,196,206,219,224,225,233,240,247,267,282,283,284,285,286,289,293,294,296,338,342,404,425,432,440,457,460,475,496,541,548,549,563,567,595,597,625,672,673,693,717,723,771,773,777,824,825,826,838,844,858,878,893,910,911,915,926,932,941,945,952,955,967,974,978,980,981,988,994,1007,1010,1011,1014,1017,1018	87
	Ticaret	71,442,443,965,973	5
	Meslekler	39,93,98,121,508,546,689,883,901,937	10
Muhtelif Konular		42(hamam hissesine müdahale), 127(han ve menzilin tamirine müdahale), 464(hamam hissesine müdahale), 822(hayvanlarını sulama konusunda anlaşmazlık), 884(iskeleye müdahale),890(hamam hissesine müdahale), 970(Venedik'le ilgili), 1002(pazara müdahale),	8
Üzeri Çizilmiş		215,218,277,323,346,958	6
Toplam Hüküm Sayısı			1056

EK:2 HÜKÜM ÖZETLERİ VE TRANSKRİPSİYON

Sayfa:2

Bî-ismihû te‘âlâ

Hâzihî kuyûd-ı ahkâmü'ş-şikâyât fî zamân-ı sadr-ı sudûrü'l-vüzerâ Hazreti Ali Pâşâ yessera'llâhu mâ-yeşâ ve fî abân-ı Hazreti Mehmed Ragıb Efendi Re’îsü'l-küttâb nâle mâ yetemennâhu.

1- Sayfa:2 Hüküm:1

Klis ve Bosna sancaklarında zeamet tasarruf eden Mustafa'ya hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray Bosna monlasına hüküm ki

Zü‘emâdan Mustafa zîde kadruhu gelüb Klis ve Bosna sancaklarında İskobine ve gayri nâhiyelerde Derloça nâm karye ve gayri yerden on dört bin beş yüz elli ber vech-i tekmîl yirmi bin akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti aklâmından Saray nâhiyesine tâbi‘ bin iki yüz kırk akçe yazar Saradine? nâm karye ve icmâline dâhil olan kıraç müşterekleri olanlar vâki‘ olanlar ve rüsûmu berâtları yazularına göre hisselerine düşeni almağa kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât hisselerinden ziyâdeye tecâvüz ve mümâileyhin berât yazusuna göre hissesine düşen mahsûl ve rüsûmu dahi tagallüben ahz ü kabz edüb ze‘âmeti mahsûlune gadr eylediklerün bildirüb Saray nâhiyesine tâbi‘ sâlifü’l-beyân karye ve icmâline dâhil olan ber mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle kendüye zabt ve vâki‘ olmaya mahsûl ve rüsûmâtların herkes berâtları yazularına göre hisselerine düşen kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilmeyüb müştereklerini hilâf-ı defter-i hâkânî berâtları yazularından ziyâdeye tecâvüz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan? rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda Saray nâhiyesine tâbi‘ bin iki yüz kırk akçe yazar karye-i Saradine? ma‘ gayriden dört bin akçe yazu ile defter-i icmâlde muharrer kalemiyle tahrîr ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrdan bin yüz akçesi Klis sancağında Esmuş? nâhiyesinde karye-i Veruce? Ve gayri ile birikdirilüb İsmail Kemal bin Şahsuvar’ın kırk kırk dört rûznâmçesinde berâtla

üzerinde iken kuvvetinden? bin kırk beş senesinde oğlu Mehmed'e tevcîh ve tevârihi muhtelife ve 'uhdesinde gelüb yüz elli bir senesi rûznâmçesinde mümâileyh Mustafa'nın kaydında karâr ve icmâl-i mezbûrdun üç bin akçesi dahi bin kırk dört senesi rûznâmçesinde Bosna defteri çavuşlarından Ömer çavuşun berâtla üzerinde iken bin elli târihinde tahrîr-i berât ve tevârihi muhtelife ile 'uhdesinden olduğu gelüb dört bin akçe … yüz kırk beş rûznâmçesinde yine Bosna'nın defteri çavuşlarından der-kenârda mestûr olduğu üzere Mehmed veled-i Derviş'in berâtı dâhilinde olmak içün bu takrirde bin akçe tecâvüz etmiş olur mezbûrların istidka-yı icmâl-i mezbûrdan ez-kadîm tevcîhle mutasarrıf olunagelmiş olur ise yine ol-vechile zabt etdirilmek içün iftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'il defter emîni olan Halis Şerîf dâme mecdûhu 'arz eylediği 'arzı mûcebince 'amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî Evâ'il-i C sene 1155/Ağustos 1742

2- Sayfa:2 Hüküm:2

Breçka Kalesi dizdarlığı ve gedik timarın tasarrufu konusunda yaşanan anlaşmazlıkların kanuna uygun olarak çözülmesi

Bosna vâlisi sadr-ı a'zam-ı sâbık vezîre ve İzvornik sancağında vâki' Mevlânâ kadısına hüküm ki

Breçka Kal'ası dizdârı Mustafa zîde hıfzuhu ile kal'a-i mezbûrun kethüdâsı Süleyman ve kal'a-i mezbûrda câmi' kayyumu Mustafa ve sâ'ir müstahfızânı gelüb İzvornik sancağına ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Delsona nâhiyesinde Berhad Reslena nâm karye ve gayriden üç bin otuz akçe gedik timâr ile kal'a-i mezbûre dizdârlığı mümâileyh Mustafa Böğürdelen nâhiyesinde Sahoseliş nâm karye ve gayriden iki bin dört yüz akçe gedik timâr ile kal'a-i mezbûr kethüdâlığı dâhi merkûm Süleyman Rasaniç Belosine nâm karye ve gayriden bin dört yüz akçe gedik timâr ile kal'a-i mezbûrun müstahfızlığı İbrahim ve Sokol nâhiyesinde Dolna Busa nâm karye ve gayriden bin dört yüz akçe gedik timâr ile kal'a-i mezbûr müstahfızı Hasan ve Taşlıca nâhiyesinde Beline? nâm karye ve gayri yerden bin beş yüz akçe gedik timâr ile kal'a-i mezbûre Hacı Şerîf Osmani dâhi Mustafa Debesaniç nâhiyesinde Esboda nâm karye ve gayrisinden bin dört yüz akçe gedik timâr ile kal'a-i mezbûrun müstahfızlığı Hüseyin ve Şerirhan nâhiyesinde varoş … ve gayriden bin beş yüz akçe gedik timâr ile kal'a-i

mezbûrun müstahfızlığı İsmail ve Brosol? nâhiyesinde Melokona nâm karye ve gayriden bin dört yüz akçe gedik timâr ile kal‘a-i mezbûre müstahfızlığı diğer İbrahim ve Bise nâhiyesinde Mirhovaç? nâm karye ve gayriden bin dört yüz akçe timâr ile kal‘a-i mezbûre müstahfızlığı Mehmed ve Pinesol? nâhiyesinde Dolna Raniç nâm karye ve gayriden bin dört yüz akçe gedik timâr ile kal‘a-i mezbûr müstahfızlığı Ali’nin üzerlerinde ve kal‘a-i mezbûreye mahsus gedik timârı karye olub merkûmun mutasarrıflar iken istilâ-ı düşman teaddisiyle nakl.. feth ve icmalde tahlîs ve mücerred - olmağla dizdâr ve kethüdâ ve sâ’ir neferât kadimî üzere Breçka Kal‘ası muhâfazasına ta‘yin olunmak içün sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhasın tarafınızdan sâdır olan buyruldu mûcebince zikrolunan gedik timârlar kadimî üzere Breçka Kal‘ası muhâfazasında kıyâm ve husus-ı lâzımların edâ etmek şartıyla merkûmuna tevcîh ve hâlâ başka başka berât-ı şerîfimle üzerlerinde olduğun bildirüb zikrolunan gedik timârlar yedlerinde olan beravât-ı şerîfem mûceblerince kendülere zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtların kânun ve defter mûcebince herkese ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâtlarına mugâyir âharın dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûnuma mürâca‘at olundukda zikrolunan timârlar bin yüz elli beş senesi cemâziye’l-evvelinin onuncu gününde vech-i meşrûh üzere istihkakıyla tevcîh ve hâlâ başka başka beravât-ı şerîfimle üzerlerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1155/Ağustos 1742

3- Sayfa:3 Hüküm:1

Klis sancağına bağlı Novasil'de toprağı olmayan gayrimüslim reayanın vergi konusunda rencide ettirilmemesi

Novasil kadısına hüküm

Klis sancağında Novasil kazâsında Ostroviçe-ı ‘atik kal‘ası kapudânı olan Derviş Salih zîde kadruhu mektûb gönderüb Buka veled-i Milotoma? ve Nikola ve İlya ve Bantuk ve İstobaç ve Bako Mihaylo ve ve nam zımmîlerden Novasil kazâsına tâbi‘ Köstunumca? nâm karye toprağından bi'l-fi‘il zabta ve tasarruflarından tekâlif alınmak icâb eder emlâk ve yerleri olmayub tekâlif talebiyle ta‘addî ve rencîde olmaları

icâb etmez iken karye-i mezbûre ahâlisi birbirleriyle yekdil ve vâki‘ olan tekâlifden siz dahi bizimle ma‘an hisse verin deyu hilâf-ı kânun ta‘addî eylediklerinden ma‘adâ ehl-i ‘örf tâ’ifesi topraklarından dahi bilâ emr-i şerîfim tekâlif-i şakka talebiyle mesfûrların dâ’imâ ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıklarından ahvâllerin diğer-gûn olmağla karye-i mezbûr ahâlisine emr-i şerîf ile vâki‘ tekâlif ve ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından dâhi bilâ emr-i şerîf tekâlif-i şakka mütâlebesiyle mesfûrların ta‘addî ve rencîde etdirilmeyüb zâhir olan ta‘addîden men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim vermek ricâsına ‘arz eylediği hilâf-ı kânun ta‘addî etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1155/Ağustos 1742

4- Sayfa:3 Hüküm:2

Dubniçe Kalesi toprağında İbrahim'in dedelerinden beri tasarruf ettikleri yerlerin kendisine verilmesi

Bosna vâlisine ve defterdârına hüküm ki

Dubniçeli İbrahim harami başı dimekle ma‘rûf kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunun Dubniçe Kal‘ası toprağından âbâ ‘an cedd mutasarrıf olduğu Komalat? ve Miletinçe? nâm çiftlikleri yerlerinin resm-i filorisin edâ edüb ve ba‘de’l-feth çiftliklerinin tapu temessiğünün buna virilmek iktizâ eder iken sen ki defterdâr-ı mümâileyhsin zikrolunan çiftliklerin tama‘-ı hâmından nâşi buna vermeyüb Dubniçeli Busatlu? oğlu İbrahim Ağa dimekle ma‘rûf kimesnenin ziyâde akçesin alub bunun ‘abâ en cedd mutasarrıf olduğu çiftliklerin mezbûr İbrahim’e verüb iki üç seneden berü mezbûr İbrahim’in zabtında olmağla çiftliklerinin temessüğünü bundan taleb eylediğün vermeğin ta‘addî eylediğün bildirüb ecdâdı çiftliklerinin temessükleri mezbûr İbrahim’in ref‘inden kendüye verilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği sen ki vezîr-i müşâr ve defterdâr-ı mümâileyhâsın kadîmden zabt ve tasarrufunda ise yine bunun alıvirilmeyüb temessiğü verilmek bâbında fermân-ı ‘alişânım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1155/Ağustos 1742

5- Sayfa:3 Hüküm:3

Dubniçeli İbrahim'in tasarrufundaki yerlere Petruceli Ali'nin kanunsuz olarak yaptığı müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine bakıyye-i Nova civârında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm

Bakıyye-i Nova kazâsına tâbi‘ Dubniçeli İbrahim harami başı sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunun Gradişka Kal‘ası dizdârı Yusuf zîde hıfzuhunun timârı mülhâkâtından zikrolunan Dubniçe Kal‘ası toprağında abâ ‘an cedd mutasarrıf olduğu malın mülk-i av yeri çiftlik emlâki ve bağçelerinin âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken hâlâ bakıyye-i Nova kazâsına tâbi‘ olan Petruceli Ali nâm nâ’ib bin yüz elli senesinde fuzûlî zabt edüb külli gadr eylediğün ve yedinde temessiğü olduğun bildirüb şer‘le görülüb zikrolunan av yeri ve bağçeleri kendüye alıverilüb zabt etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘ ta‘arruz ve müdâhâle etdirilmemek emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1155/Ağustos 1742

6- Sayfa:3 Hüküm:4

Foça kazasında haksız ve zorla ahalinin akçelerini ve mallarını alan mültezimin müdahalesinin engellenmesi

Bosna vâlisi vezîr-i a‘zamü's-sâbık vezîr Mehmed Paşa'ya ve Foça ve kadılarına hüküm

Voynugân-ı Hersek tevâbi‘i mukâta‘ası mülhâkâtından Foça kazâsına tâbi‘ tetimme-i Foça re‘âyâsı gelüb zirâ‘atleriyle hâsıl eylediklerin terekeleri ‘öşrleriyle sâ’ir hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince edâda kusûrları yoğ iken mukâta‘a-ı mezbûre mültezimleri kanâ‘at etmeyüb kânun ve defterden ziyâde a‘şâr ve sâ’ir hukûk ve rüsûm taleb ve cebren aldıklarından ma‘adâ ‘aynî ‘öşrlerin dahî almayub hâsıl olan â‘şâra ez‘âf ve ... kıymet takdîr ve cebren ve kahren diledikleri mikdâr akçe aldıklarından ‘aynî onar on beşer atlu ile varub konub müft ve meccânen yem ve yiyecek ahz ve bunun emsâli bed‘ ve mezâlim tarh ve tahmîl ve ol-vechile ahvâlleri diğer-gûn perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is ve bâdî olmalarıyla bundan akdem â‘şâr ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince verdiklerinden sonra hilâf-ı kânun ve defter ziyâde talebi ve ‘aynî ‘öşr almayub kıymetinden ziyâde akçe talebi mütâlebesi ve

sâ'ir mezâlim ve ta'addîyât ile cevr ve eziyet etdirilmemek içün yedlerine buyruldular verilmişiken mültezimi olan Hersek sancağı alaybeyisi yedlerinde olan buyruldulara ve kânun ve deftere muhalif ber-minvâl-i muharrer zulm ve ta'addî eylediğün bildirüb zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri 'öşrleriyle ve sâ'ir hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince verdiklerinden sonra hilâf-ı kânun ve defter ziyâde mütâlebesi ve 'aynî 'öşr almayub akçe ahzı ve kânun ve defterden ziyâde hukûk ve rüsûm talebi ve ber-minvâl-i muharrer ve cevr-i mezâlim tarh ve tahammül ile fukarâya cevr ve ta'addî etdirilmeyüb asûde-i hâl olmalarına dikkat olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun ve defter mûcebince 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C sene 1155/Ağustos 1742

7- Sayfa:4 Hüküm:1

Hersek sancağında Kanberağa mahallesi Hacı Yusuf'un kızı Aişe'nin miras meslesinin kanuna uygun şekilde çözülmesi

Sâbıkâ vezîr-i a'zam olub hâlâ Bosna vâlisi olan vezîrim Hacı Mehmed Paşa'ya ve Mostar ve Dumna kadılarına hüküm ki

Mostarî Derviş Mehmed nâm kimesne gelüb Bosna eyâletinde Hersek sancağında medine-i Mostar mahallâtından Kanberağa mahallesi sâkinelerinden Aişe binti El-Hac Yusuf nâm hâtûn bin yüz kırk dört senesinde müteveffîye olan Dumna kazâsında mutasarrıfe olduğu çiftlik 'arsasında olan kârgir binâ kule yirmiden mütecâviz ma'mûr ve harâb mülk dam ve mülk harman 'arsaları ve sâ'ir emlâki ırs-i şer'le oğlu İbrahim ile zevci Şeyh Mustafa'ya intikâl ve ma'lûmü'l-hudûd çiftlik arâzisi dahi tapuya müstehak ve hakk-ı tapu oğlu mezbûr İbrahim'in olub henüz tapu ile almadın mezkûr İbrahim ve der-'akab babası mezbûr Şeyh Mustafa fevt olmalarıyla bu müteveffâ-ı mezbûr Şeyh Mustafa'nın lî-ebeveyn karındaşı olmağla emlâk-i mezbûr ırsen kendüye intikâl etmekle arâzisi mezbûru dahi sene-i merkûmede sâhib-i arzın tapuya me'zun vekîli Hüseyin sipâhiden tapu ile alub yedine verilen tapu temessüğü mûcebince zabt ü zirâ'ata ve 'öşr ve resmin sâhib-i arza edâ eder iken şimdi mütegallibeden Kara Ali oğlu Mustafa nâm kimesne zuhûr ve yine ol-yerleri senden sonra tapu ile aldım deyu sahte temessük ve mezbûr hüccete yerler ve zirâ' etmekle ... ve vülât huzûrlarında mürâfa'ı şer' oldukların iddi'âsı hilâf-ı kânun olduğu zâhir

olmağla yedinde olan mezbûr temessiğü ... ve zabtıçün bunun yedine üç kıt‘a buyruldu ve hükmü’ş-şer‘den mürâsele virilüb ve tekrâr mezbûr Mustafa’nın oğlu Mehmed’in vekâletiyle murâfa‘a olduklarından mu‘ârızadan men‘ i birle sabit olan hüccet-i şer‘iyyesi imzâ ve bir kıt‘a dahi mürâsele ve müteverrid fetâvâ-ı şerîfe virilüb kat‘a nizâ olunmayub bu makûle on sene mürûr eden arâzi dâ‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken mezbûr Mustafa hevâsına tâbi‘ kadıdan bezl-i irtişâ ile aldığı mezbûr hüccet ve i‘lâm ile bunun yedinde olan senedâta mugâyir bu sene-i mübârekede ol-yerleri fuzûlî zabt ve gadr eylediğün bildirüb yedinde olan senedât mûcebince arâzi-i mezbûr alıverilüb kemâkân kendüye zabt etdirilmesi istirhâm ve sâdır olan fermân-ı ‘ali üzere yedinde olan senedâta ba‘de'l-imrârü'n-nazar iddi‘âsını te’yit etmekle arâzi-i mezkûr merkûm Derviş Mehmed'e alıverilüb yedinde olan tapu temessiğü mûcebince ve buyruldu ve sâ’ir senetleri mûcebince er-karâr-ı sâbık zabt ü zirâ‘at etdirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu iftihâr’ül-emâcid ve’l-ekârim bi'l-fi‘il reis'ül-küttabım olan Mehmed Ragıb dâme mecdûhu i‘lâm eylediği i‘lâm mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1155/Ağustos 1742

8- Sayfa:4 Hüküm:2

Klis sancağında Gölhisar nâhiyesinde adı geçen köylerde ahalinin iskanı konusunda karşılan muhalefetlerin ortadan kaldırılması

…. Banaluka ve Kostayniçe ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Hasan nâm sipâhi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden Klis sancağında Gölhisar nâhiyesinde Çemhaka? ve Verlova ve Leşteniçe nâm karyelerinin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından ba‘zıları kadîmi karyelerinden kalkub varub taht-ı kazânızda vâki‘ kasabât ve kurâ ve sâ’ir ‘askerî çiftliklerinden sâkin ve mütemekkîn olmalarıyla bu dahi kadîm-i karyelerine nakl ve iskân etdirilmek istendikde hilâf-ı kânun ta‘allül ve timârı mahsûlâta gadr olunduğun bildirüb ol-mikdâr defterlü re‘âyâsı bulundukları mahallelerden kalmayub kadîmi karyelerine nakl ve iskân etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum.

Fî Evâ’il-i C sene 1155/Ağustos 1742

9- Sayfa:4 Hüküm:3

Travnik kazası yakınlarında Ahmed Efendi'nin mütevellisi olduğu vakfa hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Travnik kadısına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed zîde kadrûhu gelüb sâbıkâ mutasarrıf olan Ahmed Efendi dimekle ma‘rûf kimesne sâhibü'l-hayrın Travnik kazâsı sukûnda binâ ve vakf eylediği hamamın tevliyeti hâlâ berât-ı şerîfimle bunun üzerinde olub âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken efrâddan Ahmed ve Ali nâm kimesneler zuhûr ve birbirleriyle yekdil ve tevliyet-i mezkûr evlâd-ı meşrûta dâhil iken merkûm Ali’nin evlâd-ı vâkfına içe deyu bilâ berât ve bilâ sened vazife dâhil ve tevcîh ve bunun zabtına muhâlefet ve gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb tevliyet-i mezkûr berât mûcebince buna zabt etdirilmeyüb merkûm Ahmed’i ve gereği mezbûr Ali’nin bi-vech ve bilâ berât ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâeylediği ecilden yedinde berât mûcebince zabt etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1155/Ağustos 1742

10- Sayfa:4 Hüküm:4

Saray'da bulunan Sultan Mehmed Han Cami'sinin müezzinliği ve gedik timarına hariçden yapılan muhalefetlerin ortadan kaldırılması

Saray monlasına ve kadılarına hüküm ki

Nefs-i Saray'da vâki‘ merhûm Sultan Mehmed Han ‘aliyyü’l-Rahman ve'l-gufran Câmi‘-i şerîfinde mü’ezzini olan Salih Mehmed ve Mustafa nâm kimesneler gelüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Gradçaniçe nâm karye ve gayriden bin beş yüz altmış akçe gedik timâr ile câmi‘-i mezbûrun mü’ezzinin mezkûrân Mehmed ve Mustafa başka başka beravât-ı şerîfimle mutasarrıflar olub bin altı yüz kırk akçe yazar gedik timârlarının başkalemi olan sâlifü'l-beyân karye-i Gradçaniçe ve üç yüz kırk akçe yazar ve voynugân karye-i mezbûre ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘altı yüz yirmi akçe yazar karye-i Dolna nâm-ı diğer Hanik an voynugân-ı meşrûh? ve Mustafa ve Ca‘fer

Mehmed deyu çiftlik-i karye ve çiftlik-i voynugân müstakilen kayd ve berâtlarına dâhil olub âhardan dahl icâb etmez iken yine Saray nâhiyesinde nefs-i Blaroy ve gayriden altı bin dokuz yüz otuz iki akçe timâra mutasarrıf Abdi veled-i İsmail ve yine nefs-i Blaroy ve gayriden beş bin altmış altı akçe timâra mutasarrıf Hüseyin nâm sipâhiler zuhûr ve timârlarının başkalemi olan nefs-i Blaroy? ve mezrâ‘-ı Bardariç? der karib karye-i Blaroy zabta kanâ‘at etmeyüb bunların gedik timârları ve karyeler ve çiftlikler cem‘an timârları karyeleri ve mezrâ‘sı olmak üzere hilâf-ı defter-i hâkânî kânun müdâhâle ve mahsûl ve rüsûmâtın ahz ü kabzına muhâlefet olunduğun bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî zâhir olan müdâhale ve ta‘addîlerin men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Saray nâhiyesine tâbi‘ on bir nefer re‘âyâ ve yedi baştina ve iki çiftlik ve beş zemîn ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ bin altı yüz kırk akçe yazar karye-i Gradhaniç? ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ bir baştina ve hâsıl-ı ani’l-galebe ve resm-i çift ve ‘öşr-i kettân ve gayriden yekûn ma‘ gayride olmayub kırkar akçe yazar voynugân karye Gradhaniç? ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ üç baştina ve altı nefer re‘âyâ ve bir çiftlik ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ altı yüz yirmi akçe yazar karye-i Dolna nâm-ı diğer Mehanik ve meşruh defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde yine yazu-ı mezkûr ile tahrîr ve ma‘ gayride birikdirilüb üç bin yüz akçe yekûnunda iki def‘a bin beş yüz elli beş akçeleri ifrâz ve nefs-i Saray’da merhum SultanMehmed Han Câmi‘ Şerîfe mü’ezzinine mahsûs iki ‘aded gedik timâr ve hâlâ başka başka beravaât-ı şerîfimle mezkûrlar Mehmed ve Mustafa timârları olub ve yine Saray nâhiyesine tâbi‘ otuz beş nefer re‘âyâ ve baştina ve üç zemîn ve üç çiftlik ve iki mezrâ‘ ve hâsıl-ı resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve dönüm ve resm ve gendüm ve ‘öşr ... yekûn ma‘ gayriden dört bin dokuz yüz doksan dokuz akçe yazar Nefs-i Bazar-ı Blad önü deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin akçesi mezkûr Abdullah veled-i İsmail’in ve üç bin dokuz yüz doksan sekiz akçesi dahi mezkûr Hüseyin’in timârları aklâmı olub ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ hâsıl ani’l-galle ve resm-i çift ve ‘öşr-i kettân ve gayriden üç yüz elli akçe yazar an mezraa-i Palaniçe der-kurb-ı Varadi Palaridin der-tasarruf Kasım haliya der-tasarruf-ı Osman ve Bali şüreka deyu defter-i mufassal ahirinde muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde

Dobronik nâhiyesine tâbi‘ Merne ve Sonik ve ma‘ gayriden birikdirülüb dört bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin dokuz yüz akçesi yine mezkûr Abdullah veled-i İsmail'in timârı aklâmı olub bâkisi müştereği kaydında olduğu mestûr ve mukayyed olunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C sene 1155/Ağustos 1742

11- Sayfa:5 Hüküm:1

Hersek sancağında Novasil nâhiyesindeki timar yerlerinin tevcihi konusunda yaşanan anlaşmazlıkların ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi olan vezîrim el-Hac Mehmed Paşa'ya Novasil ve kadılarına hüküm

Blagay Kal‘ası müstahfızlarından Ali nâm müstahfız gelüb Hersek sancağında Novasil nâhiyesinde Heraç? nâm ve gayriden bin dört yüz akçe gedik timâr ile Blagay Kal‘ası müstahfızlığından berât-ı şerîfimle üzerlerinde olub gedik timârı mülhâkâtından müştereği ile kayd ve berâtına dahi Novasil nâhiyesine tâbi‘ Dolnahane karyesi toprağında Baştrasko derbend Ali veled-i Branko derbend Mustafa Kara Bayezid deyu defter-i hâkânîde mukayyed kurâya mutasarrıfı olan Kara Yusuf oğlu Beşir ve Cafer ve Mehmed ve Ahmed ve Hasan nâm kimesnelerin tasarruflarında olmağla zirâ‘atleriyle hâsıl eylediklerin terekelerden kânun üzere müteveccih olan sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyeleri müşterekleriyle gedik timârı tarafından ahz ü kabz olagelmekle bu dahî müşterekleriyle ahz ü kabz murâd eylediğinden mezkûrâna Hersek sancağında Koçan nâhiyesinde Merke nâm karye ve gayriden üç bin sekiz yüz yirmi beş akçe timâra mutasarrıf olan Hamza veled-i Derviş nâm sipâhi ile yekdil ve mezkûr Hamza'nın timârı aklâmından Novasil nâhiyesinde çiftlik Kara Bayezid der karye-i Arakoniça deyu mukayyed çiftlik yerleri ve çiftlik-i mezbûrların defter-i hâkânîde ve maktû‘ yazılmağla yerler dahi merkûm Hamza maktû‘ vermeyüz deyu müştereği ile senin ‘alâkan yokdur deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ta‘addî ve ol-vechile gedik timârı mahsûlüne gadr olunduğun bildirüb sâlifü'z-zikr Dolnahane karyesi ve hâsıl-ı mahsûb baştine-i merkumun defter-i hâkânî müşterekleriyle kendüye zabt ve zikrolunan baştine yerlerinden zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere müteveccih olan sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyeleri güzeştesiyle

müşterekleriyle kendüye ahz ü kabz etdirilmeyüb mezkûrları hilâf-ı defter-i hâkânî ta‘addî ve nizâ‘ etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Novasil nâhiyesine tâbi‘ on üç nefer re‘âyâ ve bir çiftlik ve baştina yazar derbend-i Ali keza derbend-i Mustafa Kara Bayezid ve Naslene karyesinde yirmi üç ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve çavdar ma‘ gayriden iki bin dokuz yüz kırk beş yazar karye-i Dolnahane defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Dolnahane tâbi‘ mezbûr deyu dokuz yüz akçe yazar ile tahrîr ve yine Novasil nâhiyesinde karye-i Karniçova el-mezbure ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb bin dört yüz akçe Blagay Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr olub ve gedik timâr-ı mezbûr ile Kal‘a-i merkûm müstahfızlığı hâlâ berât-ı şerîfimle mezkûr Ali’nin üzerinde ve yine defter-i icmâlde karye-i Dolnahane tâbi‘ Novasil deyu sekiz yüz kırk beş akçe yazu ile tahrîr ve bir def‘ada dokuz yüz akçe yazu ile tahrîr oldahi Kırniçova nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb bin dört yüz akçe Blagay Kal‘ası müstahfızânına mahsûs iki ‘aded gedik timâr olub ve bir def‘a dahi üçyüz akçe timâr yazu ile tahrîr ve ol-dahî Pesteriçe nâhiyesinde Dolnahane nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb üç bin on akçe ber-icmâl ve yine Novasil nâhiyesinde çiftlik karye-i Kara Bayezid ve karye-i Gradosice tâbi‘ tabi Bosna derbend resmi Kara Bayezid Mustafa Hüseyin ve Ca‘fer ber-vech-i maktû‘ deyu iki yüz akçe yazu ile tahrîr ve defter-i icmâlde yüz akçe yazusu olan yaylak yerine mutasarrıf ikam-ı karye-i Mevsura ve Koçan nâm karye ma‘ gayrihâ birikdirilüb üç bin sekiz yüz yirmi beş akçe ber icmâlde ve icmâl-i mezbûrân Hamid? veled-i Derviş’in timârı olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî muûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1155/Ağustos 1742

12- Sayfa:5 Hüküm:2

Bosna'da Rasoniç nehri üzerindeki köprü ve vakfın tamir edilmesi ve bununla ilgili olarak vergi muafiyeti konusunda yaşanan haksızlıkların ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine vezîr-i â‘zâm-ı esbak el-Hac Mehmed Paşa'ya ve Bosna kadısına hüküm ki

Rasoniçe nâm nehr-i ‘azimin üzerinde vâki‘ köprü ve vakfın mütevellisi ve ve nâm karyeler ahâlileri gelüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Boran? üç hâne ve Usek? ve Naskovik nâm-ı diğer Hıraseniç on altı hâne ve Vasilenik nâm karyeden beş hâne ve Ladik? nâm karyeden ve etrâfında olan derbendin derbendcileri olub icrâ-ı hıdmet edüb mukâbelesinde konulub ve cerahorluk hıdmetlerinde ve bilâ emr-i şerîf tekâlif-i şakkadan mu‘af olmak üzere sekiz yüz yetmiş târihinde yedlerine emr-i şerîf virilüb ... köprünün ta‘mir ve termim edüb etrâfındaki derbendleri gerekdiği hıfz ve hırâset edüb kusûrları olmaya ber-mûceb-i fermân-ı ‘alî vâki‘ olan tekâlif-i şakkadan mu‘af ve müsellem olalar deyu defter-i hâkânîde mukayyed iken zikrolunan köprü seylden yıkılub harab tamir ve termime muhtaç oldukça ta‘mir ve termîmin ber-mûceb-i defter-i hâkânî üzerlerine kayd olunan kurâ ahâlileri ta‘mir ve termîm etmeyüb re‘âyâ fukarâsı selamet bâ karar yerine bey‘ içün ve sâ’ir emti‘a ve eşyâ götürdüklerinde ahz ve cebren köprü-yü mezkûru ta‘mir ve termîm etdik deyu fukâra-ı râ‘iyyet ta‘addî ve rencîde edüb oldukların bildirüb zikrolunan köprü ber-mûceb-i defter-i hâkânî ta‘mir ve termîmi üzerlerine mukayyed olan kurâ ahâlileri ma‘rifet-i şer‘le ta‘mir ve termîm etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî sâ’ir kurâ ahâlileri ta‘mir ve termîm etdik deyu ta‘addî ve rencîde etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i mufassala mürâca‘at olundukda zikrolunan köprü ta‘mir ve termîm ve etrâfında olan derbendlerin gerektiği hıfz u hırâset edüb mukâbelesinde tekâlif-i şakkadan mu‘af ve müsellem olmak üzere vech-i meşrûh üzere ber-mûceb-i fermân-ı ‘ali mu‘afileri defter-i cedîdde sebt oldu deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1155/Ağustos 1742

13- Sayfa:5 Hüküm:3

Leh muharebesinde esir düştükten sonra bir miktar altın ödeyerek serbest kalan Mustafa'nın tekrar altın talebiyle rencide edilmemesi

Bosna vâlisine ve Bosna eyâletinde vâki‘ kadısına hüküm

Kazâ-i mezbûrda vâki‘ Ostroviçe Kal‘ası sâkinlerinden Mustafa gelüb bundan akdem Lih Muhârebesinde küffâra esir düşüb ba‘dehu yüz yirmi frengi altunu bahâ ile

çıktıkda men‘i vâki‘ olmağla ba‘de'l-yevm bahâ nâmıyla bir akçe ve bir habbe verilmeye deyu yedine iki kıt‘a buyruldu dahi virilmeğin şimdi meblâğ-ı mezbûr kefere hissesinden taleb olundukda sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhâsın bir hissesi en‘âm ve iki hissesi olan seksen frengi altunu mütâlebesiyle tarafınızdan ta‘addî olunduğun bildirüb ol-bâbda hükm-ü hümâyûn ricâ eylediği bu mukadddemâ ehl-i İslâm üsârâ bilâ bahâ ıtlâk altunu ahz-ı mukaddemâ Bosna tarafından mebnî ... kefere esirleri verilmişken mezkûr Mustafa’dan bahâ taleb olunması iktizâ etmekle minba‘ad mezbûr olmamağla bahâ talebiyle rencîde olunmamak bâbında fermân-ı ‘alişânım yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1155/Ağustos 1742

14- Sayfa:5 Hüküm:4

Leh Muharebesinde esir düştükten sonra bir miktar altın ödeyerek serbest kalan Şaban'ın tekrar altın talebiyle rencide edilmemesi

Bosna vâlisine ve Bosna eyâletinde vâki‘ kadısına hüküm

Kazâ-i mezbûrda vâki‘ Ostroviçe Kal‘ası sâkinlerinden Şaban nâm kimesne ‘arz-ı hâl edüb bundan akdem Lih Muhârebesinde ayağına üç kurşun isâbet ve mecrûh ve ba‘dehu küffâra esir olub yüz yirmi frengi altunu bahâ ile çıkarub men‘i vâki‘ olmağla ba‘de'l-yevm bahâ nâmıyla bir akçe ve bir habbe virülmeye deyu yedine iki kıt‘a buyruldu dahi verilmişken şimdi küffâr cânibinden meblâğ-ı mezbûr taleb oldukda sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhasın bir hissesi en‘âm ve iki hissesi olan seksen altun mütâlebesiyle tarafınızdan ta‘addî olunduğun bildirüb ol-bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği bu minvâl üzere ehl-i İslâm üsârâ bilâ bahâ ıtlâk olunmak şartıyla mukaddemâ Bosna tarafından mebnî ... kefere esirleri verilmişken mezbûr Şaban'dan bahâ mütâlebesi iktizâ etmekle minba‘ad mezbûrdan olmamağla bahâ mütâlebesiyle rencîde etdirilmemek bâbında fermân-ı ‘alişânım yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1155/Ağustos 1742

15- Sayfa:6 Hüküm:1

Bosna sancağında Saray nâhiyesinde adı geçen yerlerin belirtilen kişilere tevcih edilmesi ve hariçden yapılan müdahalelerin engellenmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi Mehmed Paşa'ya Saray Bosna kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Abdullah veled-i İsmail ile Hüseyin nâm sipâhiler gelüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Belarovi? ma Duçak İbrahim ve Derviş? nâm Bayram Dede Demur nâm karye ve gayriden altı bin dokuz yüz otuz üç akçe timâra mezkûr Abdullah veled-i İsmail ve nefs-i Belarovi? ve gayriden üç bin dokuz yüz doksan sekiz akçe timâr merkûm Hüseyin ber vech-i iştirâk başka başka berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârlarının başkalemi olan sâlif'üz-zikr defter-i mufassalda Nefs-i Bazar Belavori? ve defter-i icmâlde nefs-i Belarovi? deyu defter-i hâkânîde mukayyed ve timârının başkalemi olan nefs-i Belarovi? ile mezkûr Abdullah veled-i İsmail'in müştereğiyle kayd ü berâtına dâhil ve Vokovik nâm-ı diğer Biron ve mezrâ‘a-ı Bavroniçe? deyu defter-i hâkânîde mukayyed karye ve mezrâ‘asından âhardan dahl olunmak icâb etmez iken Saray nâhiyesinde Gradhaniç ma‘ Hasan vech-i mezbur ve gayriden bin beş yüz elli akçe gedik timârıyla nefs-i Saray’da Sultan Mehmed Han Câmi‘ şerîfinde müezzin olan Mehmed nâm kimesne gedik timârı karyesi müştereğiyle zabta kanâ‘at etmeyüb bunların timârlarının başkalemi olan Nefs-i Bazar Belavori? ve hâsıl-ı mahsûb baştina ile merkûm Abdullah’ın âhar müştereğiyle kayd ü berâtına dâhil karye ve mezrâ‘asında kânun ve hilâf-ı defter-i hâkânîye müdâhale ve timârların mahsûlune gadr eylediklerin bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâtlarına mugâyir dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûna ve mufassala mürâca‘at olundukda Saray nâhiyesine tâbi‘ otuz beş nefer re‘âyâ ve on dokuz baştina ve iki mezrâ‘a ve üç zemîn ve üç çiftlik ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve müzevvec ve gendüm yekûn ma gayrihâ dört bin dokuz yüz doksan dokuz akçe yazar Nefs-i Bazar Belavori? defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayriden beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin akçesi mezkûr Abdullah veled-i İsmail’in ve üç bin dokuz yüz doksan sekiz akçesi Hüseyin’e kayd etti ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ hâsıl-ı ‘öşri’l-galle ve resm-i çift ve ‘öşr-i kettân ve gayriden üç yüz elli akçe yazu ile mezrâ‘a-i Yarumca? der kurb-ı Varadiş? Melaver? Der tasarruf-ı Kasım bin Emiri hâlâ der

tasarruf Osman veledeş ve Bâ fermanî ve Filorine? nâhiyesine tâbi‘ beş nefer re‘âyâ ve bir baştina hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ yedi yüz elli akçe yazar karye-i Berluska? defter-i mufassalda onlar dahi başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde Berluşka? nâm karyeler mukayyed bin üç yüz akçesi ikrâz deyu rüsumun nâhiyelerine tâbi‘ ve mezkûr nâm karye ile birikdirilüb ma‘ gayriden dört bin akçe olduğu ber-icmâl ve icmâl-i mezkûrun üç bin dokuz yüz akçesi mezbûr Abdullah veled-i İsmail bâkisi müştereğiyle kaydını ... Saray nâhiyesine tâbi‘ üç nefer re‘âyâ ve hâsıl-ı ‘öşr’il-galle ve resm-i çift ve ‘öşr-i kettân dört yüz akçe yazu ile mezrâ‘a Tomon der nezd-i karye-i Belavori? diğer ... nâm yerlerdir der-tasarruf Mustafa ve Mehmed ve Ahmed evlâd-ı Silahdâr Süleyman Beğ hâlâ Der yed-i Mustafa ve baki müşterek deyu olduğu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiyesinde çift arâzi‘ile birikdirilüb ma‘ gayriden on bir bin dört yüz elli akçe olduğu ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen eyâlet-i Bosna defteri .. kâtiblerinden Ahmed kaydında nâhiye-i mezbûra tâbi‘ on bir nefer re‘âyâ ve yedi baştina ve iki çift ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ bin altı yüz akçe yazar karye-i Gradhaniç defter-i mufassalda olduğu muharrer kalemiyle tahrîr defter-i icmâlde ma‘ gayriden üç bin yüz akçesinden bin beş yüz elli akçe yazu ile nefs-i Saray’da Sultan Mehmed Han Câmi‘-i Şerîf mü’ezzinliğine mahsûs bir gedik timâr tahrîr ve defter-i hâkânîde mestûr ve olduğu üzere Mehmed üzerinde olub ber-mûceb-i defter-i hâkânî eşkinci timârlar taraflarının icmâl ve mufassalları başka ve câmi‘-i mezbûr mü’ezzinliğine mahsûs gedik timârın dahi icmâl ve mufassalı başka başka olmağla birbirlerinin karye ve mezrâ‘ ve arâzîlerinden ‘alâkaları olduğuna bi'l-fi‘il defter-i icmâlde olan haliyle mutasarrıf dâme mecduhû ‘arz eylediği defter-i icmâlde mümâileyhin ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1155/Ağustos 1742

16- Sayfa:6 Hüküm:2

Hersek sancağında Novasil nâhiyesinde belirtilen karyelerde hariçden yapılan kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Novasil ve kadılarına hüküm

Blagay Kal‘ası müstahfızlarından Mahmud nâm müstahfız gelüb Hersek sancağında Novasil nâhiyesinde Gornadirin nâm karye ve gayriden bin beş yüz akçe gedik timâr ile Blagay Kal‘ası müstahfızlığına berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub gedik timârının başkalemi olan sâlifü'z-zikr Gornadirin karyesi ve hâsıl-ı mahsûb on baştinaların vâki‘ olan mahsûl ve rusûmuna âhardan bir-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Vidoska nâhiyesinin Viranik? nâm karye ve gayriden bin dört yüz akçe gedik timâr ile Virgoraç Kal‘ası müstahfızı olan nâm müstahfız müştereğiyle kayd ü berâtına dâhil yine Novasil nâhiyesine tâbi‘ Dolna Dratye? karyesi ve hâsıl-ı mahsûb on dört baştinaların ‘öşr ve resmini ahz ü kabzına kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânîye bunun mu‘af olduğu gedik timârının başkalemi olan sâlifü’z-zikr Gornadirin karyesi hâsıl-ı mahsûb on dört baştinaların ‘öşr ve resmine fuzûlî müdâhale ve ta‘addî eylediğin bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Novasil nâhiyesine tâbi‘ iki nefer re‘âyâ ve on ‘aded baştina ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve mahlût yekûn ma‘ gayriden … bin beş yüz akçe yazar karye-i Küredoline? defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i … tâbi‘ Novasil deyu yazu-ı mezkûr ile tahrîr Blagay Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr olub ve yine Novasil nâhiyesine tâbi‘ altı nefer re‘âyâ ve bir zemîn ve on dört adet baştina hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve mahlût yekûn ma‘ gayriden iki bin yüz üç akçe yazar karye-i Dolna Derne defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Dolna Derne deyu bin dört yüz akçe yazu ile tahrîr ve olan Blagay Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr olub ve yine defter-i icmâlde bir def‘a dahi karye-i Dolna Derne’ye tâbi‘ yedi yüz akçe yazu ile tahrîr ve olduğu Vidoska? nâhiyesinde ve Beravid? nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb bin dört yüz akçe Virgoraç Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr iken Virgoraç Kal‘ası mukaddemâ bundan akdem Liyubuşka Kal‘ası muhâfazasından olmak üzere tashîh olunub ...kları olmamakla yine Virgoraç Kal‘asında paşa palankasında sâkin olmak şartıyla yahut mukayyed ve defter-i hâkânîde mahall-i tashîh olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1155/Ağustos 1742

17- Sayfa:7 Hüküm:1

Hersek sancağında Novasil nâhiyesinde adı geçen karyelerde hariçden yapılan kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Novasil ve kadılarına hüküm ki

Blagay Kal‘ası müstahfızlarından Ali nâm müstahfız gelüb Hersek sancağında Novasil nâhiyesinde Çergonam nâm karye ve gayriden bin dört yüz akçe gedik timâr ile Blagay Kal‘ası müstahfızlığına hâlâ berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub gedik timârı mülhâkâtından müştereğiyle kayd ü berâtına dâhil Novasil nâhiyesine tâbi‘ Dolnahane karyesi ve hâsıl-ı mahsûb baştinalarda âhardan bir-vechile dahl olunmak icâb etmez iken yine Hersek sancağında Kukan nâhiyesinde Künbednam nâm karye ve gayriden üç bin sekiz yüz yirmi beş akçe timâra mutasarrıf olan Hamza veled-i Derviş timârı mülhâkâtından Nevesin? nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Karabayezid der-karye-i Dagalonca defter-i hâkânîde mukayyed çiftliği zabta kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâtına mugâyir bunun müşeterekiyle kayd ü berâtına dâhil Dolnahane karyesi ve mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden ‘öşr ve rüsûmu müştereğiyle gedik timârı tarikinden alınagelen ma‘lûmü'l-hudûd yerlerin ‘öşr ve rüsûmu kânuna müdâhale ve bundan akdem mezbûr ile mahall-i zirâ‘at üzerinde vâki‘ şer‘le olduklarından hudûdu yerinde olan hüccet-i şer‘iyyesi mezkûr ma‘lûmü'l-hudûd yerler bunun müştereğiyle kayd ü berâtına dâhil Dolnahane karyesinde mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden ‘öşr ve rüsûmu müşterekleri timârı tarafından alınagelen yerlerden olduğu şer‘an sâbit ve müşterekleri buna hükm ü şerîf mezkûr bi-vech mu‘ârızadan men‘i birle kıbelü’ş-şer‘iyyeden hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken yine mezkûr kâni‘ olmayub ol-hüccet-i şer‘iyye ve kadîme mugâyir ta‘addîden halî olmadığın bildirüb defter-i hâkânî ve hüccet-i şer‘iyye mûcebince ‘amel olunub mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve hilâf-ı defter-i hâkânî ol-vecihle olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle ve defter-i mufassala mürâca‘at olundukda Novasil nâhiyesine tâbi‘ on üç nefer re‘âyâ ve yanına der yed-i Ali veled-i Raho ve der yed-i Karabayezid baştine ve sâ’ire yigirmi iki çiftlik bir mezrâ‘a bir birer hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve çavdar yekûn ma‘ gayriden iki bin dokuz yüz kırk beş akçe yazar karye-i Dolnahane’yi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde sekiz

yüz kırk beş yazusu Blagay Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr ve dokuz yüz akçe yazuların dahi yine nâhiyesinde Sarsak? nâm karye ile birikdirilüb ma‘gayriden bin dörder yüz akçe yazular ile yine kal‘a-i mezbûre müstahfızânına mahsûs başka başka iki ‘aded gedik timârlar ve üç yüz akçe yazusu dahi Tadriç nâhiyesine tâbi‘ Dolnamarla? nâm karye taraflarına kadar yekûn ma‘ gayriden üç bin üç akçe ber icmâl ve diğer alınan gedik timârlardan bin dört yüz akçe bir gedik timâr Ali üzerinde ve yine Novasil nâhiyesine tâbi‘ ber vech-i maktû‘ iki yüz akçe yazu ile çiftlik karye-i yarısı der-karye-i Rialonca der- Yerseniç Kara Bayezid ve der yed-i Mustafa Çelebive Ca‘fer Ağa deyu olduğu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yüz akçe yazu ile yaylak yeri der-tasarruf karye-i ahâli-yi mezbûr Kuman? nâhiyesine tâbi‘ Perekne nâm karye ile birikdirilüb üç bin sekiz yüz yirmi beş akçe olduğu ber-icmâl ve tamâmen defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere Hacı? veled-i Derviş kaydında olduğun ber-mûceb-i defter-i hâkânî tarikinin icmâl ve mufassalları başka yelerinden arâzilerinden ‘alâkaları olmamak iktizâ eder ve Dolna Canid nâm karye el-mezbure hudûdu dâhilinde olmak üzere ba‘de’l-tahrîr hüccet olunduğun bi’l-fi‘il defter emîni olan Halis Şerîf dâme mecduhû i‘lâm eylediği ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1155/Ağustos 1742

18- Sayfa:8 Hüküm:1

Klis sancağı kazalarının imdad-ı hazeriyye vergilerinin kanuna uygun olarak tahsil edilmesi

Klis sancağında vâki‘ kadılara ve a‘yân-ı vilâyete hüküm ki

Hâlâ ber vech-i arpalık Klis sancağına mutasarrıf olan Abdi dâme ikbâluhu ‘arz-ı hâl gönderüb livâ-i mezbûr işbu sene-i mübâreke cemâziye'l-ahirin altıncı gününde ‘avâtıf-ı ‘aliyye-i hüsrevânemden kendüye tevcîh ve ihsânım olmağla livâ-i mezbûrda vâki‘ kazâlardan sancak mutasarrıfı içün tertîb olunan imdâd-ı hazeriyyeden kıste’l yevm hesâbı ve şurûtu hazeriyye üzere tarafına ‘aid olan hisseyi senden bir mikdârını selefi İbrahim Paşa tarafından ahz olunduğun bildirüb hazeriyyeler reşen sene-i gurre-i muharrem olmağla kıste’l-yevm hesâbı üzere ve şurût-ı hâzeriyye mûcebince tarafına ‘aid olan hâzeriyyesi tevcîh edenlerden tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûriyeti

istid‘â eylediği divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan hazeriyye tertîbi defterlerine nazar olundukda Bosna eyâletinde Klis sancağında vâki‘ kazâlardan livâ-i mezbûr mutasarrıfiçün tertîb kılınan imdâd-ı hazeriyye altı ayda bir def‘a iki bin yedi yüz seksen bir guruş olub bir senede tamâm hazeriyyesi beş bin beş yüz altmış guruş olduğu mukayyed bulunmağın şurût-ı hazeriyye mûcebince ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân sâdır olmuşdur.

Fî evâhir-i C sene 1155/Ağustos 1742

19- Sayfa:8 Hüküm:2

Boçaç Kalesi müstahfızlarından Mehmed'in Bosna sancağında tasarruf ettiği yerlere hariçden yapılan kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi olan vezîrim Hacı Mehmed Paşa’ya Erminan? ve kadılarına hüküm

Boçaç Kal‘ası müstahfızlarından Mehmed nâm müstahfız sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Bosna sancağında Erminan? nâhiyesinde mezrâ‘a-i Harik? ve gayriden bin altı yüz akçe gedik timâr ile Boçaç Kal‘ası müstahfızlığına berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub Erminan? nâhiyesine tâbi‘ sâlifü'l-beyân mezrâ‘a-i Harik? hâriç ez-defter deyu defter-i hâkânîde mukayyed mezrâ‘a müştereğiyle müstahfız-ı mezkûr Mehmed'in kayd ü berâtına dâhil olub âharın ‘alâkası olmayub ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken havass-ı hümâyûnuma yine Erminan? nâhiyesine tâbi‘ Sokolan Kiro karyesi mutasarrıfı ve mültezimi olanlar sâlifü'l-beyân karye-i Sokolan Kiro ma‘ mezrâ‘a-i Aluna Aren ve Polona Hofasine Çernadin deyu mukayyed karye ve mezrâ‘aları zabta kanâ‘at etmeyüb müstahfız-ı mezkûrun müştereğiyle kayd ü berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Harik? mezrâ‘ası içün havass-ı hümâyûn mülhâkâtından mârü'z-zikr karye ve mezrâ‘a olmak üzere hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûlî müdâhale ve tagallüben zabt edüb müstahfız-ı mezkûre gadr-ı külli eylediklerin bildirüb Erminan? nâhiyesine tâbi‘ mezrâ‘anın el-mezbûr ber-mûceb-i defter-i hâkânî müştereğiyle müstahfız-ı mezkûr Mehmed'in gedik timârı tarafından zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince tamâmen ahz u kabz etdirilüb havass-ı hümâyûna mutasarrıfları taraflarından mültezimlerini ol-vechile hilâf-ı defter-i hâkânî mezrâ‘a-i mezbûre dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-ü

hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Erminan? nâhiyesine tâbi‘ hâsıl-ı ani’l-galle ve gayriden iki bin akçe yazu ile mezrâ‘a-i Harik? hâriç ez- defter deyu defter-i mufassalda mahall-i muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mezrâ‘a-i Harik’e tâbi‘ Erminan? hâriç ez-defter deyu üç bin akçe yazu ile tahrîr ve bir def‘a bin altı yüz ve bir def‘a bin dört yüz akçeleri Ağraz? Ve Boçaç Kal‘ası müstahfızânına mahsûs iki ‘aded icmâl ve bin altı yüz akçe yazar icmâl tamâmen müstahfız-ı mezkûr Mehmed'in timârı ve bin dört yüz akçe icmâl dahi kal‘a-i mezbûr müstahfızânından Cafer’in timârı hâlâ başka başka berâvât-ı şerîfimle üzerlerinde olub ve yine Erminan nâhiyesine tâbi‘ karye-i Sosluk? kirha? ma‘ mezrâ‘a-i Alon? İvan? ve Dobrulu? ve Hıradisne? ve Menavil? ve Dordo? Niko? Sihan İvan altmış bir hâne ve altmış zemîn Samola Konik ve Rekbe Osos ve Horolna SenehanDerbend Prado ve Kolomanya ber vech-i maktû‘ peşin üç yüz akçe deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine Erminan? nâhiyesine tâbi‘ karye-i İnce? ve mezrâ‘a-i Esluca Lusye Bobovas ve Losgam ma‘ gayriden birikdirilüb havass-ı hümâyûnum mülhâkâtında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1155 /Ağustos 1742

20- Sayfa:8 Hüküm:3

Podgoriça kazası naibi Ahmed'e kanunsuz olarak hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Podgoriça ma‘ Karadağ kazâsına ber vech-i ma‘işet mutasarrıf olan mevlânâ müderrisinden İsmail zîde ‘ilmuhûya hüküm ki

Sen ki mevlânâ-i mümâileyhasın hâlâ kâzâ-ı mezbûrda nâ’ibin olan Ahmed zîde ‘ilmihu gelüb mezbûr kâzâ-ı mezbûr mahkemesinde tarafından nâ’ib olub beyne’l ahâli icrâ-ı ahkâm’üş-şer‘iyye edüb hilâf-ı şer‘i şerîf ve mugâyir-i kânun kimesneye vaz‘ ve ta‘addîsi olmayub herkes kendüden râzı ve şükrân üzereler olub şer‘an ve kânunen dahl olunmak icâb etmez iken eshâb-ı ağrazdan ba‘zı kimesneler hilâf-ı inhâ bir tarikiyle emr-i şerîfim ısdâr ve biz senin kazâ-i mezbûrda nâ’ib olduğunu istemezüz deyu hilâf-ı şer‘i şerîfe mütecâviz ve rencîdeden halî olmadıkların ve husûs-ı mezbûru İskenderiye

sancağında vâki‘ Podgoriça ve işbu Vizanik kal‘alarının ‘ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ ve ağavât ve fukarâları mahzar-ı birle i‘lâm etdiklerin bildürüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî evâhir-i C sene 1155/Ağustos 1742

21- Sayfa:8 Hüküm:4

Böğürdelen'e bağlı adı geçen timar karyelerine Mehmed ve Ahmed isimli zorbaların yaptıkları kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre Böğürdelen ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timar karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kokorin ve nâm karyeler re‘âyâlarından ve ve ve dahi ba‘zıları gelüb bunların kurâ-ı mezbûr topraklarından zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve rüsûmu sahiplerden edâ edegeldikleri tapu ve temessükle ma‘lûm’ül-hudûd yerlerine âhardan ber-vechile dahl icâb etmez iken ecânibden Mehmed ve Ahmed nâm kimesneler zuhûr ve şirrete sülûk ve mücerred ta‘ciz içün zikrolunan yerleri karyeteyn-i mezbûretân sipâhilerinden tapu ile almışidik deyu nizâ‘ ve hilâf-ı kânun zabtlarına muhâlefet edüb ta‘addî üzere oldukların bildirüb tapu ve temessükle yerleri kemâkân kendülerin zabt etdirilmeyüb mezbûrların hilâf-ı kânun dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediklerin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1155/Ağustos 1742

22- Sayfa:9 Hüküm:1

Böğürdelen'de timar karyelerine Derviş isimli kişinin hariçden yaptığı kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi ve Böğürdelen ve kadılarına hüküm

Böğürdelen kazâsına tâbi‘ timâr karyelerinden Estola? ve Dohak? ve Beravine? nâm karye re‘âyâlarından ve ve dahi ba‘zıları gelüb kurâ-ı mezkûre topraklarından tapu ve temessükle tasarruflarında olan ma‘lûm'ul-hudûd yerleri zirâ‘at ve hırâset ve ‘öşr ve rüsûmu sâhib-i arza edâ edüb dahl icâb etmez iken Derviş nâm kimesne zuhûr ve ol-yerleri hâlâ kurâ-ı mezbûre sipâhileri Abdulbaki ve Osman nâm kimesnelerden tapu ile aldım deyu müdâhale ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb ve kânun üzere ‘amel olunub hilâf-ı kânun ol- vecihle müdâhale ve mu‘ârıza etdirilmeyüb zâhir olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i ricâ eyledükleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1155/Ağustos 1742

23- Sayfa:9 Hüküm:2

Hersek sancağında Selim isimli sipahinin zeametine hariçden yapılan müdahalelerin engellenmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub Bosna vâlisi vezîre ve Hersek sancağında vâki‘ kadılara hüküm

Erbâb-ı timârdan Selim veled-i Mustafa nâm sipâhi gelüb Hersek sancağında resm-i yaylak ve otlak livâ-i Hersek mukaddemâ mîrlivâ hassından iken … mîrlivâ hassında ifrâz ve tevkî‘ kalemiyle yirmi bin akçe ze‘âmet olmak üzere tashîh ve Abdurrahman'a tevcîh olunub lâkin hayâtında babası fevtinde gayriden ze‘âmet ve timâr tasarrufu hilâf-ı kânun ve sulbü olduğu muhakkak olduğu zâhir ve tevcîhi fâsid ve Mustafa'nın ocaklığıdır deyu alması kânun ve teveccühâta mugâyir ve merkûm Selim veled-i Mustafa'nın alması kânuna ve teveccühâta mutâbık eylediğin bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecduhû i‘lâmıyla ze‘âmet-i mezbûr on bin akçesi bahâsına mîrlivâ olanlara bin beş yüz akçe vermek şartıyla bin yüz elli beş senesi Cemaziye'l-evvelinin on üçüncü gününde merkûm Mustafa'nın ref‘inden mezkûr Selim veled-i Mustafa'ya ibkâ ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğun bildirüb berât ve defter-i hâkânî mûcebince timâr-ı mezbûr kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz u kabz etdirilmeyüb mezkûr Mustafa'yı ve âharını hilâf-ı kânun ve defter bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûna mürâca‘at

olundukda timâr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere târih-i mezkûrda merkûm Selim veled-i Mustafa'ya ibkâ ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed olunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1155/Ağustos 1742

24- Sayfa:9 Hüküm:3

İzvornik sancağında mutasarrıf olan Mehmed ve Osman'ın toprağına Ali Odabaşı'nın kanunsuz müdahalesinin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub Bosna vâlisine ve Bögürdelen ve kadılarına hüküm

Zü‘emâdan Mehmed ve Osman zîde kadruhuma gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları ze‘âmetleri karyelerinden İzvornik kazâsına tâbi‘ Berlosil nâm-ı diğer Yuvak? Ve Dolna Sirka? nâm karyelerin mümtâz ve mu‘ayyen hudûdları dâhilinde kadîmden ‘öşr ve rüsûmu ze‘âmetleri tarafından alınagelen bir mikdâr yerler içün civârında vâki‘ nâm toprağında çiftlik arâzisinde mutasarrıf olan Ali Odabaşı dimekle ma‘rûf kimesne karye-i mezbûre sipâhisiyle yekdil ve ol-yerler benim çiftliğim arâzisinden ve karye-i mezbûr toprağındandır deyu kadîme mugâyir müdâhale ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb ol-yerlerin kadîmisi üzere a‘şâr ve rüsûmu ze‘âmetleri tarafından ahz u kabz etdirilmeyüb mezbûr Ali'yi ve karye-i mezbûr sipâhisi hilâf-ı kânun kadîme mugâyir müdâhale ve mu‘ârıza etdirülmeyüb zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledükleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1155/Ağustos 1742

25- Sayfa:9 Hüküm:4

Saraybosna'da Uzunak mahallesinde meyhaneler kurup içki satan gayrimüslim kişilere engel olunması

Hâlâ Bosna vâlisi sadr-ı a‘zam-ı sâbık vezîre ve Saray Bosna monlasına hüküm ki

Mezbûre-i Saray Bosna mahallâtından Uzunak? mahallesi ahâlisi gelüb mahalle-i mezbûre sâkinlerinden zımmi tâ'ifesinden Yovan ve Mano ve Garmok Mariye ve Mostârî Sihat ve Meliç Mariye ve Markoniç Bane ve Harkola ve Kireka ve Roniçe ve Havusa ve Mihorsa ve Agila İvan ve sâir hevâlarına tâbi' nâm zımmiler birkaç seneden berü mahalle-i mezbûrede meyhâneler ihdâs ve hamr ve sâ'ir hamrât bey' ve şirâ ma' beyninde bin yüz elli senesinden berü fesâdâta ba'is ahali-i mahalle-i mezbûreye mutazarrır olmaktan nâşi bundan akdem men'i içün sâdır olan emr-i 'ali mûcebince kıbelü'ş-şer'den hüccet-i şer'iyye ve ol-tarafından dahi üç kıt'a buyruldu verilmiş iken mesfûr 'adem-i ita'at ve inkıyâd ve yine olan bey' ve şirâlarında izhâr ve mahalle-i mezbûre ahâlisi ehl ve 'ıyalleriyle mahalle-i mezbûrede sâkin olmalarına isimleri merkûm ve mahallesinde perâkende ve perişân olmalarına ba'is ve yedinde oldukların ve mahalle-i mezbûrede küşâde olunan meyhâneleri murâfa'a-i şer'le men' ü def' olundukdan sonra ba'zıları hafiyyen bey'i cesâret eyledikleri ihbâr olunmağla mümâna'at ve şirâ ... üzere kıbel'üş-şer'den tenbih ve te'kidi müş'ir i'lâm-ı şer'iyye virildiğin bildirüb ve mesfûrların ol-vechile hamrâtından olan hamrın bey' ve şirâsı men' ü def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnuma istirhâm etmeleriyle yedlerinde olan i'lâm-ı şer'iyye mûcebince müskirât olan hamrın men' olunması içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1155/Ağustos 1742

26- Sayfa:9 Hüküm:5

Bosna sancağında Dobor nâhiyesindeki has karyelerine hariçden yapılan kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Hâlâ Bosna vâlisi sadr-ı a'zam-ı sâbık vezîre ve Saray Bosna monlasına hüküm

Banaluka Kal'ası ağavâtındanve zîde kadruhuma gelüb Bosna sancağında Dobor nâhiyesine tâbi' karye-i Dolaniç? ve tevâbi'i ber-vech-i hass-ı hümâyûn karyeleri mümâileyhânın 'uhdelerinde olub karye-i mezbûre ve mahalle-i Doblava? ve mahalle-i Harniç? deyu defter-i hâkânîde mukayyed mahalle-i âhardan dahl olunmak icâb etmez iken nefs-i Saray'da müteveffâ Hüsrev Bey 'imâret ve medrese ve hangâh ve medrese ve müfti ve mü'ezzini dahi mezbûr mülhâkâtdan Sin nâhiyesine tâbi' Kesiliç nâm-ı diğer Boyurna? ve mahalle-i Dedelofça ve mahalle-i Cesriç? deyu mukayyed karye ve mahalleleri zabt ü zirâ'at etmeyüb havass-ı hümâyûnum mahallâtından olan sâlifü'z-zikr

ve Doblava? mahallesiçün vakf-ı mezbûrun Dedelofça mahallesi Ruher nâm mahallesi dahi Harniç? mahallesidir deyu iki seneden berü vakf-ı zabt ve mahsûl ve rüsûmun tagallüben ahz u kabz edüb gadr ve ta‘addî etdirdiğin bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub mugâyir-i defter-i hâkânî hass-ı hümâyûn mülhâkâtından olan karye ve mahallere dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at oldukda Dobor nâhiyesine tâbi‘ karye-i Dolaniç? ve tahtında kırk sekiz baştinanin bin kırk dört hânesi iki yüz seksen bir ve üç hânesi yüz kırkar ve bir hânesi kırkar ve mahalle-i Doblova? tahtında yirmi dokuz baştina bin yirmi hânesi iki yüz seksen bir ve iki hânesi yüz kırkar ve mahalle-i Hayr? nâm tahtında on üç baştinanin hânesi iki yüz seksen bir deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiyesine tâbi‘ Sohaniç? nâm karye ile birikdirilüb havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından olmak üzere tahrîr ve Sin nâhiyesine tâbi‘ nefs-i Saray'da müteveffâ Hüsrev Bey'in binâ eylediği ‘imâret ve medrese ve hangâh ve türbesi vakfı yaptırıldığı mahalde altmış bir nefer gebrân re‘âyânın altmış iki hânesi doksan bir hass-ı gayr-i ez-resm-i filori ve nim ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ dört bin sekiz yüz kırk beş akçe yazar karye-i Kesiliç nâm-ı diğer Boyurna? ve iki nefer Müslümân ile elli nefer gebrân re‘âyânın elli dört hânesi doksan bir ve iki hânesi yine doksan bir ve bir hânesi altmışar hâsıl-ı gayri ez-resm-i filori ve nim ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ üç bin dört yüz kırk sekiz akçe yazu ile yine mahalle-i Dedelofça ‘an karye-i Kesiliç el-mezbûr ‘an vakf-ı ve mahalle-i Harniç ‘an karye-i Kesiliç halî ma‘ kurâ ve mahallât-ı sâ’ire zikrolunan kurâ ve mahallât memnû‘ül-kalem ve maktû‘ül-kıdem ‘imâret-i mezbûreye vakf olub sınırında sâkin olan keferenin cizye-i şer‘iyyeleri mîri içün zabt olunur defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere olduğu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr olunmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî havass-ı hümâyûn tarafı başka ve vakf-ı mezbûr tarafından başka olduğu bi'l-fi‘il defter emîni olan Seyyid Halil Şerîf dâme mecduhû ‘arz eylediği defter emîni ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1155/Ağustos 1742

27- Sayfa:10 Hüküm:1

Blagay Kalesi müstahfızlarından Mehmed'in tasarrufunda bulunan gedik timarı toprağına hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Novasil ve kadılarına hüküm ki

Blagay Kal‘ası müstahfızlarından Mehmed nâm müstahfız sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Hersek sancağında Novasil nâhiyesinde Dolna Dobrani nâm karye ve gayriden bin dört yüz üç akçe gedik timâr ile Blagay Kal‘ası müstahfızlığına hâlâ berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub gedik timârının başkalemi olan müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Dolna Dobrani karyesinin mümtaz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden ‘öşr ve rüsûmu müştereğiyle gedik timârı tarafından alınagelen ma‘lûmü'l-hudûd yerlerin ‘öşr ve rüsûmuna âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken yine nâhiye-i mezbûrda Gorna Dobrani nâm karyenin gedik timâra mutasarrıf yine kal‘a-i mezbûre müstahfızı Mehmed nâm sipâhi ol-yerlerini gedik timârı mülhâkâtından olan mârü'z-zikr Gorna Dobrani karyesi arâzisindendir deyu iddi‘â ve bundan akdem mahall-i nizâ‘ın üzerinde vâki‘ olduklarından karyetân-ı merkûmetân beynlerinde hudûd-ı kadîmeleri Maralar? bayırından kiçi taşlarına andan bura kara maşatlık taşlarına andan Nokorin bayırının ‘araba yolu ile şaranpolun sağ yanında dolumdol? üst yanında direk taşına andan diğeri aşağı has yolunca Hraniç? andan derinine kenâr ile Uğurlu yolun aşağısına bulunca Sayedariçe varınca andan Gorna Dobrani Dolna değirmen altı yanından pareye andan Osomi ili Senikosikten Domla yanında taş üstünde nişâne varınca andan tarafa geçince Neraka andan Çoplaneye andan Gorna Derizne? Dolna Dobrani ve Rodol karyelerinin hudûd-ı fâsılaları olduğu şer‘an sâbit ve kıbelü'ş-şer‘den hudûd-ı sınurları mu‘ayyen hüccet-i şer‘iyye verilmişken yine müstahfız-ı merkûm kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve ol-hüccet-i şer‘iyyeye ve kadîme mugâyir müdâhale ve ‘öşr ve rüsûmun ahz u kabza muhâlefet ve ta‘addî eylediğin bildirüb hüccet-i şer‘iyye mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve kadîme ve ol-hüccet-i şer‘iyye mugâyir ol-vechile olan müdâhale ve ta‘addîsî men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâle ve mufassala mürâca‘at olundukda Novasil nâhiyesine tâbi‘ on dört baştina ve bir zemîn ve altı nefer re‘âyâ ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve mahlût yekûn ma‘ gayriden iki bin yüz akçe yazusu olan Dolna Dobrani nâm karye ve defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Dolna Dobrani tâbi‘ Novasil deyu dört yüz akçe yazu ile tahrîr ve Blagay Kal‘ası

müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr olub gedik timâr-ı mezbûr ile kal‘a-i merkûm müstahfızlığı hâlâ berât-ı şerîfimle mezkûr Mehmed’in üzerinde ve yine defter-i icmâlde karye-i Dolna Dobrani tâbi‘ Novasil deyu bir def‘a dahi yedi yüz akçe yazu ile tahrîr ve Liyubuşka nâhiyesinde ve Birûn? nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb bin dört yüz akçe ve Virgoraç Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr ile Podgoriça Kal‘ası neferâtına bundan akdem Liyubuşka Kal‘ası muhâfazasında olmak üzere tashîh olunub lüzûmları olmamağla neferâtın livâ-i mezbûrda Busol? Kal‘asında paşa tabyasında sâkin olmak şartıyla defter-i hâkânîde olan mahall-i tevkî‘ kalemiyle tashîh olunub ve yine Novasil nâhiyesinde üç nefer re‘âyâ ve on baştina ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve mahlût yekûn ma‘ gayriden bin beş yüz akçe yazusu olan karye-i Gorna Dobrani dâhi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde olduğu Blagay Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1155/Ağustos 1742

28- Sayfa:10 Hüküm:2

Mostar'da Kanberağa Mahallesi'nde Aişe kadından kalan miras yerleri üzerinde sahte hüccetle hak iddia eden Mustafa'nın müdahalesinin ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Eyâlet-i Bosna’da vâki‘ Dumna ve kadılarına hüküm ki

Derviş Mehmed nâm kimesne sudde-i sa‘adetime gelüb medine-i Mostar mahallâtından Kanberağa Mahallesi sâkinlerinden Aişe nâm hâtûn bin yüz kırk dört senesinde müteveffiye oldukda Dumna kazâsına tâbi‘ Merkodik? karyesinde vâki‘ çiftlik ve sâ’ir emlâki zevci Şeyh Mustafa ile oğlu İbrahim nâm kimesnelere intikâl ve mezbûrenin karye-i merkûm toprağında müstakilen mutasarrıf olduğu ma‘lûmü'l-hudûd tarlalarının hakk-ı tapusu bî-hasebi'l-kânun oğlu mezbûr İbrahim’in olub henüz sâhib-i arzdan resm-i tapu ile almadan fevt olmağla emlâk-ı mezbûrun hissesi babası mezkûra intikâl eyledükden sonra ol-dahi müte‘akiben fevt olub bu müteveffâ-ı mezbûrun lî-ebeveyn karındaşı olduğu ecilden emlâk-i mezkûr bi-hasebü'ş-şer‘ buna intikâl etmekle müteveffâ-ı mezbûre vech-i meşrûh üzere müstehak tapu olan yerlerini dâhi sâhib-i arz vekîli olan Hasan nâm kimesneden kânun üzere resm-i tapu ile

alub yedine verilen memhûr ve ma‘mûl bir temessük mûcebince zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve rüsûmu sâhib-i arza edâ edüb ber-vechile dahl icâb etmeyüb ve arâzi-i mezkûrede müştereği bulunmağın Kara Ali oğlu Mustafa nâm kimesne zuhûr ve ol-yerlerde müştereğim deyu hilâf-ı inhâ hevâsına tâbi‘ kadıdan aldığı hüccet ile İbrahim-i mezkûrun hilâf-ı kânun ve kânuna müdâhale ve sâbıkâ Bosna vâlisi Abdullah Paşa huzûrunda murâfa‘a-ı şer‘ olduklarından iddi‘âsı lağv-ı mahz olduğu zâhir ve yedinde olan müzevvir hüccet ve tezkiresi şakk olunub kemâkân bunun zabtı içün müşârü'n-ileyha tarafından bunun yedine buyruldu ve mûcebince kıbelü'ş-şer‘den mürâsele vermeyüb ve bu makûle on sene mürûr eden arâzi dâ‘vâsında istimâ‘ı memnû‘ iken mezkûr Mustafa memnû‘ olmadığından nâşi şakk olunan hüccete göre yine hevâsına tâbi‘ kadıdan müzevvir hüccet peydâ ve hilâf-ı kânuna müdâhale ve ta‘addîden halî olmayub gadr-ı murâd eylediğin bildirüb arâzi-i mezbûr yedinde olan buyruldu ve mürâsele mûcebince kemâkân bunun zabt etdirilüb mezkûrun hilâf-ı inhâ zâhir olan mürâselesi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1155/Eylül 1742

29- Sayfa:11 Hüküm:1

Gölhisar kazasına bağlı Live karyesinde oturan Ali'nin evini basıp, kardeşlerini öldürüp malını gaspeden zımmi eşkıyanın muhakeme edilmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Gölhisar ve kadılarına hüküm ki

Gölhisar kazâsına tâbi‘ Live nâm karye sâkinlerinden Ali nâm kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bu bundan akdem Özi Muhârebesi'nde dest-i a‘dâya giriftâr ve esir oldukda yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Tırnova karyesi sâkinlerinden eşkıyâdan Közik ve Todor ve İlya nâm zımmîler birbirleriyle yekdil ve hudûd eşkıyasıyla müttefik ve bunun menzilin basub babasını mecrûh ve karındaşı Osman ile hemşiresi Fatıma'yı hilâf-ı şer‘i şerîfe ve bî-gayri hakkın katl ve menzili derûnunda olan bi'l-cümle emvâl ve eşyâsın nehb ve garet eyledüklerin ve mesfûrlar hâlâ Gölhisar kazâsında vâki‘ kapudân

çiftliği dimekle ma‘rûf çiftlikde sâkin oldukların bildirüb şer‘le görülüb nehb ve garet eyledüklerin emvâl ve eşyâsı alıverilüb âharı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1155/Eylül 1742

30- Sayfa:11 Hüküm:2

Blagay Kalesi müstahfızlarından Mehmed'in tasarrufundaki gedik timarı toprağına Mahmud tarafından yapılan müdahalenin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi olan vezîre ve Novasil ve kadılarına hüküm ki

Blagay Kal‘ası müstahfızlarından Mehmed nâm müstahfız gelüb Hersek sancağında Novasil nâhiyesinde Dolna Dobrani nâm karye ve gayriden bin dört yüz üç akçe gedik timâr ile Blagay Kal‘ası müstahfızlığına berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârının başkalemi olan müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Dolna Dobrani karyesinde hâsılıyla mahsûb baştina ve Novo Derne der-yed-i İlyas sipâhi ve zemîn yaya nâm-ı diğer Remine Baba ve diğer Umurna ve diğer Lofna ve Çukurbaşı ve zemîn ve çayır ve tarlaların ‘öşr ve rüsûmuna âhardan dahl icâb etmez iken yine Novasil nâhiyesinde Gorna Dobrani nâm karye ve gayriden gedik timâra mutasarrıf yine Blagay Kal‘ası müstahfızlarından Mahmud gedik timârı karyesini ve hâsılı ile mahsûb baştinaların zabta kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve bunun berâtına mugâyir bunun müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Dolna Dobrani karyesi hâsıl ile mahsûb baştina ve zemîn ve çayır ve tarlanın ‘öşr ve rüsûmuna fuzûli müdâhale ve ta‘addî eylediğün bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâtına mugâyir ol-vecihle olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Novasin nâhiyesine tâbi‘ elli nefer re‘âyâ ve baştina olan derbend-i İlyas sipâhi Dermeniçe ivan derbend-i Osman Ferhad ve zemin-i Baba nâm-ı diğer Umurna ve diğer Dolna dimekle ma‘rûf hâriç ez-defter derbend-i İlyas Derviş derbend-i Sinan Bey mîrlivâ-i İzvornik İsveti derbend iki çayır bir derbend-i sipâhi koca derbend? Mahmud Derviş voyvoda öşrün virüb baştine ve sâ’ire on iki ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve mahlût yekûn ma‘gayriden iki

bin yüz üç akçe yazar karye-i Dolna Dobrani defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde bin yüz üç akçesi Blagay Kal‘ası müstahfızlığına mahsûs bir gedik timâr tahrîr ve Mehmed üzerindedir ve yedi yüz akçesi dahi Liyubuşka nâhiyesine tâbi‘ Derkor Raşlova nâm karye ile birikdirilüb bin dört yüz akçe iken Bergorça Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr tahrîr ta‘yin neferât-ı ... Kal‘asının paşa tabyasında sâkin olunmak şartıyla yüz on iki senesinde mahall-i tevkî‘ kalemiyle tashîh ve yine Novasil nâhiyesine tâbi‘ iki nefer re‘âyâ ve baştina İsveti derbend-i Hasan derbend-i Ali Şüca‘ derbend-i Mahmud Derviş ve ber-vech-i maktû‘ yüz elli akçe yazar iki baştina Mirahoy ve Zahofen ma‘ Odovac derbend-i Nova derbend-i İlyas sipâhi Derviş Mahmud Derviş ve üç baştina sâ’ire ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve mahlût yekûn ma‘ gayriden bin beş yüz akçe yazar karye Kurna beratına dâhi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine Blagay Kal‘ası müstahfızânına mahsûs müstakil bir gedik timâr olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî mestûr olduğu üzere karye-i Dolna Dobrani karye-i Dolna Dobrani el-mezburenin icmâl ve mufassal başka ve sâlifü'z-zikr karye-i Gorna Dobrani'nin defter-i icmâl ve mufassal başka olduğun bi'l-fi‘il defter emîni Halis Şerîf dâme mecduhû ‘arz eylediği defter emîni ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1155/Eylül 1742

31- Sayfa:11 Hüküm:3

Hersek'te Foça kazası ahalisinden kanunsuz olarak ikrâmiye adıyla alınan verginin ortadan kaldırılması ve hazeriyye şartlarının gereğinin yapılması

Bosna vâlisine ve Foça kadısına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Hersek sancağına birkaç seneden berü ocak tevcîh olunmakdan nâşi livâ-i mezbûre tarafından nasb olunan müsellimlerine rü’yet kılınan birkaç def‘a tebdîl ve tahrîr olduğun Foça kazâsı fukarâsından mugâyir-i şurûtu hazeriyye ve sâlâriyye şer‘i şerîf ikrâmiye nâmıyla yüz elli beş guruş ahz ve fukaraya gadr etmeleriyle ber-muktezâ-ı kazâ-ı cedîd bâ-fermân-ı ‘ali vâli ve sancak mutasarrıfların ta‘yin ve tahsîs kılınan hazeriyyeyi edâ etdikleri müsellimler tarafından hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i şurût-ı hazeriyye ikrâm mütâlebesiyle kazâ-i mezbûr ahâlileri cevr ve ta‘addî olunmağın ol-vechile zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında

sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhasın sana hitâben emr-i şerifim verilmek ricâsına iltimas etmeleriyle şurût-ı hazeriyye mûcebince ‘amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1155/Eylül 1742

32- Sayfa:11 Hüküm:4

Mostar'da İstodinçe karyesinde Hüseyin Çavuş'un tasarrufunda olan yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Mostar kadısına hüküm

Kazâ-i mezbûr sükkânından Hüseyin Çavuş zîde kadruhu gelüb Ahmed nâm kimesne yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ İstodinçe nâm karyede vâki‘ harâbe müşrif yerin dahi mülk dükkânında mutasarrıf olduğu hissesini şu kadar akçe ile ‘adedi ma‘lûm olmayub müşârü'n-ileyha ümena-i karmene kal‘ası bundan akdem buna bey‘ ve teslîm ve kabz-ı semen edüb liva monlası mecalis-i şer’a çıkub bunun mülk-i müşterâsı olan hissesini şer‘an şayi‘ etmeleriyle dahl olunmak icâb etmez iken mütegallibeden Hüseyin Ağa dimekle ma‘rûf kimesne min ba‘ad mezbûrda hissem vardır deyu hevâssına tâbi‘ sâbıkâ Mostar ... ... müdâhale ve gadr sevdâsında olduğu ve bu bâbda şeyhü'l-İslâmdan bunun yedine fetvâ-ı şerîf verildiğin bildirüb fetvâ-ı şerîfesi mûcebince ‘amel olunub mezkûr Hüseyin’in hilâf-ı şer‘i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-ı şerîfim şayi‘ zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği şer‘le men‘ olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1155/Eylül 1742

33- Sayfa:11 Hüküm:5

Hersek sancağında İbrahim ve Bayram'ın babalarından kalan yerlere hariçden yapılan kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Hâlâ Bosna vâlisi sadr-ı a‘zam-ı sâbık vezîrim Mehmed Paşa'ya ve Novasil ve kadılarına hüküm ki

İbrahim ve Bayram gelüb Hersek sancağında Koçan? nâhiyesinde Breger? nâm karye ve gayriden üç bin sekiz yüz yirmi beş akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf

babaları Hamza veled-i Derviş fevt olmağla timâr-ı mezbûr vâli-i sâbık tarafından bunun tevcîh ve ber-vech-i iştirâk-ı mîr-i mîrân terekesiyle mutasarrıflar olunub timâr-ı mezbûr mülhâkâtından Novasil nâhiyesine tâbi‘ altı yüz akçe yazusu olan çiftlik-i Karabayezid der karye-i Hraloniç? ve yüz akçe yazu ile yaylak yeri der-tasarruf karye-i Kopa deyu defter-i hâkânîde mukayyed çiftlik ve yaylağa âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Hraloniç? nâm karye ve gayriden gedik timâra mutasarrıf Blagay Kal‘ası müstahfızların çiftlik-i mezbûr bizim gedik timârımız olan Hraloniç? karyesinde değildir yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ olan Uluca karyesi toprağındandır deyu hilâf-ı defter ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb defter-i hâkânî mûcebince’amel olunub mugâyir-i defter-i hâkânî ol-vechile olan ta‘addîlerin men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘amremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Novasil nâhiyesine tâbi‘ Haçilik Kara Bayezid der-karye Oloviçe tâbi‘ Bosna der pedereş yine Kara Bayezid hala der yed-i Mustafa Çelebi Ca‘fer Ağa ber vech-i maktû‘ iki yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde çiftlik Karabayezid an kurb-ı Gradinçe? tâbi‘ Novasil’de deyu ikiyüz yaylak dere der-tasarruf Kurne kosta tâbi‘ mezbûr deyu yüz akçe yazular ile tahrîr Mohan? nâhiyesinde Birekin? nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb üç bin sekiz yüz yirmi beş akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen Hamza veled-i Derviş’in timârı olub ve yine Novasil nâhiyesine tâbi‘ yirmi yedi nefer re‘âyâ ve kırk beş baştina ve bir zemîn ve iki mezrâ‘ ve iki çiftlik ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayriden ... bin üç yüz akçe yazusu olan Gradinçe? nâm karye dahî defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde tahrîr ve Gradinçe? tâbi‘i Novasil deyu üç bin akçe yazu ile tahrîr ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb altı bin altı yüz akçe ber-icmâl ve yine defter-i icmâlde karye-i Gradinçe? tâbi‘ Novasil deyu bin dört yüz akçe yazu ile tahrîr ve Blagay Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik ve bir def‘a dahi sekiz yüz akçe yazu ile tahrîr ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb bin dört yüz yirmi akçe ve bir def‘a dahi üç yüz akçe yazu ile tahrîr ve İzvornik’de? kal‘a-i mezbûre müstahfızânına mahsûs başka başka gedik timârlar olub ve yine Novasil nâhiyesine tâbi‘ olan üç yüz ... gedik timârlar olub ve iki def‘a dahi yedişer yüz ve bir def‘a dahi bin dört yüz akçe yazular ile tahrîr ve anlar dahi kal‘a-i mezbûr müstahfızânına mahsûs başka başka gedik timârlar olub ve yine Novasil nâhiyesine tâbi‘ on üç nefer re‘âyâ ve baştina Harisko Derbend Ali ve

Hazarniko der yed-i Mustafa Kara Bayezid baştinaha-i sâ'ire yirmi üç ve çiftlik bir ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve çavdar yekûn ma' gayriden iki bin dokuz yüz kırk beş akçe yazar karye-i Dolnahane dahi defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Dolnahane'ye tâbi' Novosil sekiz yüz elli beş akçe yazar ile tahrîr ve olduğu Blagay Kal'ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B sene 1155/Eylül 1742

34- Sayfa:12 Hüküm:1

Bosna'da tamahkar olup halkın fazladan akçelerini alan Birçe kadısı olan Ali'nin ahaliye yaptığı zulmün ortadan kaldırılması

Eyâlet-i Bosna'da Birçe ma' ... kazâsı civârında vâki' Mevlânâ kadısına hüküm

Birçe ma' Knezin kazâsı ahâlisi gelüb hâlâ kazâlarında sâkin kadıları olan Ali nâm kadıyı ziyâde tama'kâr olmağla şer'-i 'akd-ı nikâh yirmi akçe kadıya ve beş akçe hademe içün alınmak kânun iken kadı-ı mezbûr şer'-i 'akd-ı nikâh ve sâ'ir mevâddan kânun üzere 'aid olanı almağa kanâ'at etmeyüb hilâf-ı şer' ve kânun bin yüz elli senesinde cebren külli akçelerin ahz ve bunun emsâli zulm ve ta'addîsinin nihâyeti olmadığın bildirüb şer'le görülüb mezbûrun hilâf-ı şer' ve kânun cebren alınan akçeleri geri eshâb-ı hukûk istirdâd ve ve min ba'ad hilâf-ı şer' ve kânun zâhir olan ta'addîsi men' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B sene 1155/Eylül 1742

35- Sayfa:12 Hüküm:2

Srebreniçe'deki iskelelerden geçiş vergisini kanuna aykırı olarak fazladan alan memurların müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Srebreniçe kadısına hüküm

Kazâ-i mezbûr ahâlisi sudde-i sa‘adetime adem ve ‘arz-ı hâl gönderüb kazâ-i mezbûrda vâki‘ Drina nehri üzerinde olan iskelelerden Lebovik ve Segrinik iskelelerinde kayıklar ile mürûr ve ‘ubûr eylediklerinden kânun ve defter mûcebince resm-i geştilerin edâya râzılar iken kabzına me’mûr olan kanâ‘at etmeyüb kânun ve defterden ziyâde talebiyle bunları ta‘ciz ve rencîde eylediklerin bildirüb hilâf-ı kânun ve defter zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun ve defter mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1155/Eylül 1742

36- Sayfa:12 Hüküm:3

Çelebibazarı kazasında Rüstem sipahinin timar toprağına Mehmed, Mustafa ve Ahmed tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve Çelebibazarı kadısına hüküm

Erbâb-ı timârdan Rüstem nâm sipâhi gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinin Çelebibazarı kazâsına tâbi‘ Segil karyesinin mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden ‘öşr ve rüsûmu timârı tarafından alınagelen üç kıt‘a tarlaların ‘öşr ve rüsûmuna dâhil olunmak icâb etmez iken erbâb-ı timâr karyelerinin civârında vâki‘ Odloniç? nâm karyenin ber vech-i iştirâk sipâhileri olan Mehmed ve Mustafa ve Ahmed çeribaşı nâm sipâhiler zuhûr ve zikrolunan yerler benim sâlifü’z-zikr timârımız karyesi toprağındandır deyu kânun ‘öşr ve rüsûmuna müdâhale ve bundan akdem mahall-i zirâ‘at üzerinde ... muvacehelerinden murâfa‘a şer‘-i şerîfe olduklarından zikrolunan Segil karyesinin hudûdu İsremçe? nâm mevazi‘nin vuku‘undan başkaya ve andan Kona bayırıyla İstona Eset ini ve andan Yerlova bayırıyla büyük kayalık ile ve küçük su ile Veloviç Lobaniçe aşağı yanında vâki‘ yol ile Torgradine? nâm kal‘a yerine andan beru ayak ini ile Kovgo kebe kuhpanar olan Laksenik dağına ataniye içinden muharrer ve müntehi olan yerler mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde olduğu nice nifak ve müstemin … dahil vuku‘ ve ihtiyâr kimesnelerin ihtiyârlarıyla şer‘an bâ’is ve mezbûrlar mu‘ârızdan men‘ ve kat‘ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet yerler kıbel’üş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken mezbûrlar kadîme ve ol-hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir müdâhaleden halî oldukların bildirüb hüccet-i şer‘iyye mûcebince

‘amel olunub mezbûrların ol-vechile olan müdâhaleleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1155/Eylül 1742

37- Sayfa:12 Hüküm:4

Beline kazasında Derviş Hasan'ın tasarrufunda olan yerlerde sahte temessükle hak iddia eden kimselerin muhalefetlerinin ortadan kaldırılması

Sadr-ı esbak hâlâ Bosna vâlisi olan vezîrim Mehmed Paşa'ya ve Beline kadısına hüküm ki

Derviş Hasan Tuzlevî ‘arz-ı hâl edüb bundan akdem bin yüz elli senesinde sefere gidüb Özi muhârebesinde bi-kazâillahi te‘âlâ esir düşmekle Beline kazâsına tâbi‘ Kuray nâm karye toprağında vâki‘ yedinde olan tapu temessiğü mûcebince mutasarrıfı olduğu yerleri karye-i mezbûreden ma‘lûmü'l-esâmi kimesneler peydâ eyledikleri sahte temessük ile fuzûli zabt ü zirâ‘at etmeleriyle bu dahî dört seneden sonra halâs olub geldikde merkûmlardan ol-yerleri alub zabt ve merkûmların fuzûli zabt eyledikleri senelerin noksan arâzisini taleb eyledikde bâ‘zıları hilâf-ı şer‘ i şerîf vermekde ta‘allül ve ta‘addî ve muhâlefet ve gadr üzere oldukların ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfe mûcebince şer‘le görülüb merkûmların zimmetlerine vech-i meşrûh üzere teveccüh eden hakkı tamâmen tahsîl ve alıverilüb hilâf-ı şer‘i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-ı şerîfe ta‘allül ve nizâ‘ etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1155/Eylül 1742

38- Sayfa:13 Hüküm:1

Saraybosna'da yapılması gereken bazı işler için Molla Ahmed isimli kimsenin tayin edildiği ve kendisine müdahale edilmemesi

Saray Bosna kazâsı nâ’ibine hüküm ki

Hâlâ akzâ-yı kudâtü'l-müslimîn Saray Bosna kadısı mevlânâ Abdürrezzak Nursi? zîde fazlıhu sudde-i sa'adetime 'arz-ı hâl edüb Saray Bosna kazâsında 'askerîden ma'adâ beledî tâ'ifesinden umûr-ı kısmetine müte'allik mevâdd-ı mahsûs Saray Bosna kadıları taraflarından tahrîr olunagelmekle mevlânâ-yı mümâileyhe bu def'a vâki' olan ba'zı madde-i mahsûsanın tahrîri içün tarafından Molla Ahmed nâm kimesne ta'yin ve yedine mürâsele verdiğin bildirüb mezbûrun tahrîr ve taksîmine sen ki nâ'ib-i mümâileyhasın tarafından ve taraf-ı âhardan müdâhale olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1155/Eylül 1742

39- Sayfa:13 Hüküm:2

Saraybosna'da hayvan derilerini başka kazadan gelenlere satarak debbağların kazançlarını azaltan kasapların müdahalesinin ortadan kaldırılması

Saray Bosna nâ'ibine hüküm ki

Medine-i Saray Bosna'da sâkin debbağ tâ'ifeleri gelüb bunlar kazâ-i mezbûrda vâki' kasab tâ'ifelerinin zebih eyledikleri davarların derilerini kadîmden berü bunlar alub beynlerinde tevzî' ve taksîm ve debbağât edüb bunlar kifâyet mikdârı almadan âhar mahalle bey' olagelmiş değil iken kasab tâ'ifeleri hafiyyen âhar kazâdan gelen timâr tâ'ifelerine bey' edüb bunların kâr ve kesblerine noksân tertîb eylediğini bildirüb men' ü def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1155/Eylül 1742

40- Sayfa:13 Hüküm:3

Kostayniçe nâhiyesinde Ali Ağa ve kardeşleri Osman ve Mehmed'in tasarruflarındaki yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Kostayniçe ve kadısına hüküm ki

Tovmi Kal'asında fârisân-ı sâni ağası Ali zîde kadruhu ile karındaşları Osman ve Mehmed nâm kimesneler gelüb Kostayniçe nâhiyesinde vâki' sûret-i defter-i cedîd-i

hâkânîde mukayyed tapulu ve temessüklü zabta ve zirâ‘ate ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edegeldikleri mâ‘lûmetü'l-hudûd yerlerine âhardan ve ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken eshâb-ı ağrazdan ba‘zıları defterde mukayyed ve mükerrer tapu temessüğü ile size zabt etdirmezüz deyu hilâf-ı kânun ve defter ve mugâyir temessük müdâhale eylediklerin bildirüb arâzi-i mezkûr yedlerinde olan sûret-i defter-i cedîd-i hâkânî ve tapu temessükleri emrim mûcebince kemâkân kendülere zabt ü zirâ‘at etdirilüb mezbûrların hilâf-ı kânun ve defter mugâyir temessük zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1155/Eylül 1742

41 Sayfa:13 Hüküm:4

İzvornik sancağında Mustafa isimli sipahinin tasarrufundaki yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi İzvornik ve Memlehateyn ve kadılarına hüküm

Sen ki Foça kadısı ve Memlehateyn kazâsı nâ’ibi Mevlânâ Derviş Ebubekir zîde fazlıhuya mektûb gönderüb İzvornik sancağında Memlehateyn kazâsı muzâfâtından Avasin nâhiyesinde Lukaveniç? nâm karye ve gayriden on iki bin dört yüz elli akçe timâra mutasarrıf olan erbâb-ı timârdan Mustafa nâm sipâhi meclîs-i şer‘a varub timârının başkalemi olan sâlifü'z-zikr Lukaveniç? ma‘ zemîn-i zirâ‘atgân re‘âyâsı karye-i mezbûrda deyu defter-i hâkânîde mukayyed karyesinin mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden ‘öşr ve rüsûmu timârı tarafından alınagelen mâ‘lûmü'l-hudûd timârın ‘öşr ve rüsûmuna âhardan ber-vecihle dahl olunmak icâb etmez iken İzvornik nâhiyesinde Bradolovik nâm karye ve gayrisinden bin altı yüz elli akçe timâra mutasarrıf Murâd bin Abdullah nâm sipâhi ol-yerler benim timârım karyesi arâzisindendir deyu iddi‘â ve merkûmun vekîl-i şer‘îsi Kalu Ahmed nâm sipâhi ile murâfa‘a-i şer‘ olduklarından mezkûr Mustafa sipâhinin timârı karyesinin hudûd-ı kadîmesi Bosna bayırı tepesinden diğer aşağı bayır sarnısı yukarı yola varınca oradan doğru ‘araba yoluyla İsteriç suyuna müntehi ve hudûd-ı mezkûr dâhilinde olan yerler sâlifü'z-zikr Buvaveniç? karyesinin mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde ve doksan

seneden mütecâviz ‘öşr ve rüsûmu mezkûr Mustafa’nın selefleri ve kendüsü ahz ü kabz idegeldikleri ve vuku‘u olan hüsn-i ihtiyâr ve bî-kusûr? kimesneler şehâdet etmeleriyle müstehvir ve mütedâirine? ve ihtiyâr ve şehâdetleriyle şer‘âtine kıbel’üş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmişken sipâhi-i mezkûr havassına tâbi‘ yerlerin ve minva-l-i zikr hilâfına bir tarikle peyda eylediği hüccet ile merkûm Mustafa sipâhinin timârı karyesinden gayet mübeyyin ve mahsûlleri olan yerlerinin ‘öşr ve rüsûmunu tagallüben ahz u kabz ve gadr sevdâsında olduğunu haber vermeleriyle hilâf-ı şer‘-i şerîfe ve kadîme mugâyir ol-vechile olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ ve kadîmisi üzere müşterekleriyle mezkûr Mustafa sipâhiye zabt ve ‘öşr ve rüsûmu ahz u kabz etdirülmemek bâbında hükm-i hümâyûnum virilmemek ricâsına vâki‘ hüsn-i bi’l-iltimas ‘arz ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Novosil nâhiyesine tâbi‘ on yedi nefer re‘âyâ ve otuz beş baştina ve bir zemîn ve seksen üç nefer gebrân ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve ispençe ve gendüm ve mahsul-i haymehânehâ gayr-i ez cizye ve gayr-i ez ağnâm yekûn ma‘ gayri on iki bin akçe yazusu olan karye-i Bokaviç ma‘ zemîn zirâ‘atden re‘âyâyı karye-i mezbûr der karye-i Vaziye der kurb-ı Yazovaniç tahrir ma‘a gayri deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Kürne ma‘ mezrâ‘-i hâsıl tâbi‘ Novosil ma‘ mezrâ‘-i Yalmaluz deyu on iki bin yazu ile tahrîr ma‘ gayrihâ birikdirilüb yirmi dört bin dokuz yüz akçe ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun on iki bin dört yüz elli akçesi merkûm Mustafa’nın timâr-ı bâkisi müştereği kaydında ve İzvornik nâhiyesinde vakf-ı merhûm Bahşi Beğ kal‘a-i İzvornik’de olan ve zâviyesine ve mukayyed deyu yazıldığı mahalde İzvornik nâhiyesinde hububat ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve ‘öşr-i hubûbât ve gayride ve mahsûlün bağçe-i ... yekûn ma‘ gayriîden bin altı yüz elli akçe yazusu olan karye-i Bradonoviç? nâm karye dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve vakf-ı mezbûr mülhâkâtından iken müteveffâ-ı mezbûr Bahşi Beğ .... nâm nehirde binâ eylediği köprü ve kârbansaray muhâfazası içün köprüye kurbunda vakf-ı bağçesi ve bir mikdâr yeri olub köprü ve kârbansaray hıfz edenler mahsûlüne mutasarrıf olmak üzere şart ve ta‘yin ve seksen seneden mütecâviz zâviyenin ve kırk seneden mütecâviz köprü zaviyenin ve kırk seneden mütecaviz köprü ve kârbansarayın binası olub zaviyeye vakf olan karye-i merkûm ile köprü ve kârbansaray muhâfazasına ta‘yin olunan bağçe ve arâzinin mahsûlüne gâh mir-liva gâh mütegallibeden ba‘zı kimesneler fuzûlî müdâhale ve tagallüben zabt etmeleriyle zikrolunan bağçe ve arâzisi yazu-ı

mezkûr ile edasına kalem-i timâr olub mezkûr Murâd'ın babası Abdullah'a tevcîh olunmak içün defter-i hâkânîdeolan mahall-i tevkî' kalemiyle kırk üç senesi saferinin on sekizinci gününde tashîh ve tevcîh ve merkûm Abdullah'ın fakir yedinde dahi olmağla merkûm Murâd kırk yedi senesinde tevcîh ve an vakf-ı Bahşi Beğ deyu bin altı yüz elli akçe timâr-ı mezbûr hâlâ berât-ı şerîfimle merkûm Murâd veled-i Abdullah'ın üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1155/Eylül 1742

Sâbık vezîr

42- Sayfa:14 Hüküm:1

Bosna çavuşlar kethüdası Hacı Mehmed'in Travnik'de kendisine ait nısf hamam hissesine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Travnik kadısına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın çavuşlar kethüdâsı el-Hac Mehmed gelüb bu kendü hâlinde olub cânib-i mîrîye deyni ve hilâf-ı şer'i şerîf kimesneye vaz' ve ta'addîsi yoğ iken ba'zı eshâb-ı ağrâzın ifk ve iftirâsıyla mukaddemâ eyâlet-i Bosna'da mutasarrıf olduğu emlâk ve 'akarâtı bâ-fermân-ı 'ali-i cânib-i mîrîyeden fürûht olunub ba'de'l-istirhâm ve istid'â eylediği ve vaz' olunan emlâk ve 'akarâtı bilâ-kusûr kendüye istirdâd olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn ve şevket-makrûnumla mu'anven emr-i şerîfimle sâdır olmuş iken Travnik'de vâki' bu kendü malıyla binâ eylediği nısf hamâm hissesini sâbıkâ çavuşlar kethüdâsı Salih Ağa dimekle ma'rûf kimesne tagallüben zabt eyledikden sonra fevt olub veresesi yedlerinde girdikde bunun mülkünü hilâf-ı şer'i şerîf ve mugâyir-i emr-i 'ali ve külli gadr etmeleriyle bundan akdem yedlerine verilen buyruldu mûcebince Travnik kadısı huzûrunda mübâşir ma'rifetiyle murâfa'a-i şer' olunduklarında zikrolunan nısf hamâm mümâileyh Mehmed'in kendü malıyla binâ eylediği mülk sarnıcı olub hâlâ zabtında idiğü ba'zı müslimînden el-Hac Ebubekir ve Hacı Ömer ve Hacı Mustafa ve İsmail nâm kimesneler Ali 'alâ tarîkü'ş-şehâde ihbârlarıyla mülk sarnıcı olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduğu Travnik kadısı Mevlânâ İbrahim zîde

fazlıhu i‘lâm ve i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak bâbında Bosna vâlisi sâbık vezîr Mehmed Paşa tarafından buyruldu verilmiş iken ahali-i mahalleden ba‘zı kimesneler zikrolunan nısf hamâm hissesi içün müteveffâ-ı mezkûr Salih’in veresesi vakf etmişidi deyu bî-vech-i şer‘i dahl ve ta‘arruz ve bunun zabtına mümâna‘at eyledikleri ve bu bâbda fetvâ-ı şerifeleri olduğun bildirüb mukaddemâ sâdır olan emr-i ‘ali ve fetvâ-ı şerîfe ve i‘lâm-ı şer‘iyye mûcebince hamâm-ı mezbûrdan hissesi kendüye zabt etdirilüb hilâf-ı emr-i ‘ali ve i‘lâm-ı şer‘iyye ve fetvâ-ı şerîfe bir ferde ta‘allül ve nizâ‘ etdirilmemek bâbında emr-i şerîf ricâ eylediğin ecilden divân-ı hümâyûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda Bihke kapudânı Ahmed ve çavuşlar kethüdâsı Mehmed ve Tuzla palankası kapudânı ve Nohsa Mehmed dimekle ma‘rûf kimesnelerin hilâf-ı şer‘ fürûht olunan emvâl ve eşyâ ve emlâkin ve arâzileri her ne ise iştirâ’ edenlerden tamâmen girüye redd ve kemâfi'l-evveli kendü taraflarından zabt etdirilmemek içün kırk üç senesinde baş defterdâr i‘lâmıyla hatt-ı hümâyûn-ı şevketmakrûnumla mu‘anven emr-i şerîfim virildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim ve yedinde olan i‘lâm-ı şer‘iyye mûcebince zabt etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1155/Eylül 1742

43- Sayfa:14 Hüküm:2

Semendire sancağında Mustafa sipahinin tasarrufundaki yerlerde otlak resmini vermeyip kendisini darp eden zımmi kişilerin muhakeme edilmesi

Bosna vâlisi vezîr-i sâbık Travnik ve kadılarına hüküm

Erbâb-ı timârdan Mustafa nâm sipâhi gelüb Semendire sancağında Borin? nâhiyesinde berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden Bodmirha? nâm karyesi toprağında vâki‘ otlak yerlerine zamânında haricîden koyunlarıyla varub durub otundan ve suyundan intifâ‘ edüb ‘öşr ve resm gibi bir nesne vermeyenlerden kânun üzere otlak resimlerin taleb eylediğin Travnik kazâsı sâkinlerinden Aleks veled-i Nikol ve Petro veled-i Mihal ve ve nâm zımmîler birbirleriyle yekdil ve otlak hakkı vermediklerinden ma‘adâ bin yüz elli dört senesinde bunun üzerine hücûm ve hilâf-ı şer‘i şerîf ağzına beş altı darb ve dokuz dişini ihrâc edüb külli gadr ve ta‘addî eylediklerin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık müte‘addid fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb

murâfa‘a-ı şer‘le görülüb dişlerinin şer‘an lâzım gelen diyetini tamâmen tahsîl alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden fetvâ-ı şerîfesi mûcebince şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1155/Eylül 1742

44- Sayfa:14 Hüküm:3

Banaluka kazasında İbrahim'in tasarrufundaki yerlere Ömer Bey'in kanunsuz olarak yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Banaluka kadısına hüküm ki

İbrahim zîde kadruhu gelüb Banaluka kazâsına tâbi‘ Sursa? Hermuyan? Kobaş mukâta‘ası karyelerinden âhar Belubin? karyesinde Havarlar? mahallesi toprağında vâki‘ ma‘lûmü'l-hudûd üç buçuk baştina yerleri bundan akdem bin yüz elli senesinde müstehak tapu yerlerinde bu sâhib-i arza kânun üzere alub yedine virilen temessük mûcebince zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve rüsûmun sâhib-i arza edâ edübber-vecihle dahl olunmak icâb etmez iken ol-baştina yerleri civârına vâki‘ bir buçuk? baştina yerlerin mutasarrıflarından Ömer Bey dimekle ma‘rûf kimesne mütegallibeden? olmağla kendü yerlerine kanâ‘at etmeyüb hevâsına tâbi‘ ehl-i ‘örf tâ’ifesine istinâden bunun tasarrufunda baştina yerlerinin hudûdunu tecâvüz ve bir mikdar yerleri hilâf-ı kânun fırsat-ı hiyle ve buna gadr eylediğin bildirüb sen ki mevlânâ-ı mümâileyhasın husûs-ı mezbûru mahall-i nizâ‘ üzerinde şer‘le görülüb vukûf olan bâ‘zı kimesnelerden tefahhus ve mezkûrun fuzûlî zabt eylediği baştina yerleri alıverilüb ve mezbûr hilâf-ı kânun ve mugâyir-i temessük zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1155/Eylül 1742

45- Sayfa:14 Hüküm:4

Prepol kazasında Saliha'nın annesi ve kardeşlerinden kalan miras hissesine kız kardeşinin yaptığı kanunsuz müdahalenin ortadan kaldırılması

Sâbık vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Prepol kadısına hüküm ki

Saliha nâm hâtûn gelüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ nâm karye sâkinelerinden iken vâlidesi nâm hâtûn yine karye-i mezbûrda sâkin hemşiresi nâm hâtûn ile er karındaşlarından intikâl eden emvâl ve eşyâ ve sâ’ir malın çiftlik olan bilâ taksîm ber vech-i iştirâk zabt ve tasarrufunda iken vâlidesi mezbûre müteveffiye olmağla hissesi ırs-i şer‘le buna intikâl etmekle vâlidesinin hemşiresi mezbûre hatun kendüsü hissesine kanâ‘at etmeyüb cümlesin kânun zabt ve bu dahi vâlidesinden müntakil hisse-i şâyi‘asın taleb eyledikde hilâf-ı şer‘i şerîf vermeğe ta‘allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında olduğun bildirüb şer‘le görülüb ’alâ farzu'llahi te‘âlâ vâlidesi mezbûreden müntakil hisse-i şâyi‘asın alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1155/Eylül 1742

46- Sayfa:14 Hüküm:5

Hersek sancağında Salih sipahinin tasarrufundaki yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Hersek kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Salih nâm sipâhi gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden Hersek sancağında Sağur? nâhiyesinde ... nâm karye ve gayriden iki bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timârının bin yüz elli senesinde vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı berât mûcebince tahvîl târihine düşüb dahl olunmak icâb etmez iken kazâ-i mezbûrede sâkin âhardan nâm kimesne hilâf-ı kânun fuzûli zabt ve gadr-ı külli eylediğin bildirüb berât mûcebince tahvîl târihine düşeni mahsûlât ve rüsûmâtı alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1155/Eylül 1742

47- Sayfa:15 Hüküm:1

Mostar kazasında Hacı İbrahim'in tasarruf ettiği yerlere müştereği olan kişi tarafından yapılan kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Hâlâ Bosna vâlisi sadr-ı a‘zam-ı sâbık vezîr Mehmed Paşa'ya ve Mostar ve kadılarına hüküm

Mostar kazâsı sâkinlerinden el-Hac İbrahim nâm kimesne gelüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ erbâb-ı timâr karyelerinden Mamik? nâm karye toprağına hîn-i tahrîrde karye-i mezbûr sipâhilerine resm-i filori hâsıl yazılmış kadîmi üç kıt‘a re‘âyâ baştinaları nâm kimesne ile ber vech-i iştirâk mutasarrıf ve beher sene zabt ü zirâ‘at ve icâb eden resm-i filorisi karye-i mezbûr sipâhilerine edâ edüb anın müştereği mezbûr zikrolunan baştina yerlerinden hissesini zabta kanâ‘at etmeyüb ziyâde tecâvüz ve kâbil-i taksîm ol-mikdâr müsinn ve ihtiyâr ve garib kimesneler ile herkesin hissesi sâhib-i arz ma‘rifetiyle ve hisseleri ta‘yin olunmuş iken mezkûruna kâni‘ olmayub hilâf-ı kânun bunun hissesine dahl ve ta‘addîden halî olmadığın bildirüb bâbında kânun üzere hükm-i hümâyûn ricâ içün kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1155/Eylül 1742

48- Sayfa:15 Hüküm:2

Bosna sancağına bağlı Çelebibazar kazasında Ahmed Beşe'nin haksız müdahalesinin engellenmesi

Bosna vâlisine ve Çelebibazarı kadısına hüküm

Özice Kal‘ası kapudânı Mehmed gelüb Bosna sancağında ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Varalar nâhiyesine tâbi‘ erbâb-ı timâr karyeleri Halnik ve İvanhan ve Rafene nâm celebde Dolna Luka nam mahalde Lora Volona dimekle ma‘rûf yaylak ve ma‘lûmetü'l-hudûd çayırlar sâhib-i arz temessüğiyle mutasarrıf ve abâ ‘an cedd yaylak-ı mezbûrda ... çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ ve çayırların dahi otu çıkub ‘öşrü edâ eder iken Bolahaniç nâm karye sâkinlerinden Ahmed Beşe dimekle ma‘rûf kimesne hevâsına tâbi‘ ... ... ve fuzûlî zabt edüb gadr olmağla kânun üzere ‘amel olunub mugâyir-i kânun ve ta‘addî etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1155/Eylül 1742

49- Sayfa:15 Hüküm:3

Klis'e bağlı timar karyeleri ahalisine sipahileri olan Mustafa, Hüseyin ve Yusuf'un yaptığı kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a'zam olub hâlâ Bosna vâlisi olan vezîr Mehmed Paşa'ya ve Klis sancağında vâki' kadısına hüküm ki

Timâr karyelerinden kazâ-i mezbûr muzâfâtından Sanim? nâhiyesine tâbi' Mirâsol? nâm karyelerin re'âyâları gelüb bunların karyelerinden defter-i hâkânîde resm-i filori karye-i mezbûr sipâhilerine hâsıl-ı kayd olunmağla bunlar dahi karyeleri toprağında tasarruflarında olan yerlerinin resm-i filorileri ber-mûceb-i defter-i hâkânî karyelerinin sipâhilerine varub kusûrları yoğ iken sipâhileri olan Mustafa ve Hüseyin ve Yusuf nâm sipâhiler kanâ'at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ziyâde talebiyle ve rencîde ve perâkende ve perişân olmalarına ba'is oldukların ve bu bâbda şeyhü'l-İslamdan fetvâ-ı şerîfeleri olduğunu bildirüb fetvâ-ı şerîfeleri ve defter-i hâkânî mûcebince resm-i filorileri verdiklerinden sonra hilâf-ı defter-i hâkânî ziyâde talebiyle ta'addî ve rencîde etdirilmeyüb ol-vechile ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Sasnic nâhiyesine tâbi' karye-i Berzic? baştina altı mahsûl haymana ve nısf-ı bâd-ı hevâ ve resm-i 'arûs ve yava tapu-ı zemîn ve hâne altı yekûn ma' gayriden bin iki yüz elli sekiz akçe ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi' karye-i Meraolna baştina on altı esbab ve mahsûl-ı haymana nısf-ı bâd-ı hevâ ve resm-i 'arûsane .... ve tapu-ı zemîn ve hâne on altı yekûn ma' gayriden üç bin dokuz yüz doksan yedi akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde sâlif'üz-zikr karye-i Biresniçe tâbi' Sasnic resm-i filori ve haymana ve bâd-ı hevâ ve resm-i 'arûsiye deyu yazu-ı mezkûresiyle ve karye-i Mirâsolye? ve yaylak ve Haralluka ve Biresniç resm-i filori ve gayriden deyu olunur yazu-ı mezkûresiyle tahrîr ve Zahi nâhiyesine tâbi' Setlan? nâm karye ve ma' gayriden yerler dutub yedi bin dört yüz elli beş akçe yekûnundan altı bin iki yüz akçesi ifrâz ve ... ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin sekiz yüz yirmi sekiz akçesi sâlifü'l-beyân Setan? nâm karye ve gayriden dört? bin yüz on sekiz akçe timârı ber vech-i iştirâk mutasarrıf Mustafa ve Hüseyin ve Yusuf veledân-ı İbrahim'in timârları aklâmı bâkıyyesi müşterekleri

kaydında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1155/Eylül 1742

50- Sayfa:15 Hüküm:4

Hersek sancağında Sokol nâhiyesinde Kosaniç karyesinin rüsûm-ı serbestiyesine hariçden yapılan müdahalelerin engellenmesi

Sokol ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Mustafa veled-i Ahmed zîde kadruhu gelüb Hersek sancağında Sokol nâhiyesinde on iki bin iki yüz akçe yazar Kosaniç nâm karye defter-i icmâlde ma‘ gayride birikdirilüb otuz iki bin yüz seksen beş akçe ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yirmi beş bin iki yüz seksen beş akçesi hâlâ bunun berât-ı şerîfimle üzerinde bakıyyesi müştereği kaydında olub zikrolunan Kosaniç karyesi ve icmâline dâhil Murad Bey rüsûm-ı serbestiyesine âhardan dahl olunmak icâb etmez iken mîr-i mîrân mirlivâ ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından hilâf-ı kânun ve defter-i mufassala ve ze‘âmeti mahsûsuna gadr olduğu bildirüb ze‘âmet-i mezbûr karyeleri ber-mûceb-i defter-i hâkânî müştereğiyle buna zabt ve vâki‘ olan rüsûm-ı serbestiye ve sâ’ir mahsûlât ahz ü kabz etdirilmeyüb mîr-i mîrân mirlivâ ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın ecilden icmallü ze‘âmet karyeleri serbest olmak kanun-ı ma‘murede cedd-i ceddine kat‘a dahl olunmaz defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1155/Eylül 1742

51- Sayfa:16 Hüküm:1

Dobor'da Sjenica karyesinde Ahmed'in tasarrufundaki yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîrim ve eyâlet-i Bosna’da vâki‘ kadısına hüküm

Ahmed nâm kimesne gelüb Bosna sancağında ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Dobor nâhiyesine tâbi‘ erbâb-ı timâr karyelerinden Sjenica nâm karye toprağında sekiz ‘aded re‘âyâları baştina ve bir çiftlik bir karye-i mezbûr hâsıl ile mahsûb mezkûr olan baştina ve çiftliğe haymane dâhil olan temessüğü mutasarrıf olmayub ... zabta mümâna‘at ve ‘öşr ve rüsûmu sâhib-i arza edâ edüb tapu ve temessükle çiftlik ve baştina yerlerine âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Telçak Kal‘ası neferâtından ve ve ve dahi ba‘zıları bunun tapu ve temessükle berât mûcebince müdâhale ve ta‘addî eylediklerin bildirüb tapu ve temessükle berâtla yedinde olan sâhib-i arza ber-mûceb-i kendüye zabt etdirilüb mezkûrların hilâf-ı kânun ve sâhib-i arz temessüğü mugâyir ol-vechile olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ emr-i şerîfim ... defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i mufassala mürâca‘at olundukda .... nâhiyesine tâbi‘ üç nefer re‘âyâ ve ve sekiz ‘aded baştina ... ... bir çiftlik ve hâsılı tahtında ... ... ve ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayriden bin akçe yazusu olan ... nâm karye defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve erbâb-ı timâr ... olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1155/Ekim 1742

52- Sayfa:16 Hüküm:2

Gölhisar kazasında İştar karyesinde arazi tasarruf edenlere hariçden yapılan müdahallerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Gölhisar kadısına hüküm

Erbâb-ı timâr karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ İştar nâm karyeden ve ve nâm kimesneler gelüb bunların karye-i mezbûr toprağında tasarruflarında olan yerlerinden def’an mevzû‘ kayd olunmakla zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerden ‘öşrü mevaddın maktû‘ası sipâhisi tarafına edâ edüb dahl olunmak icâb etmez iken hassa sipâhisi olan bakisine ... ‘öşre mevâd maktû‘aundan ahza kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânun ve defter ‘öşr talebiyle ta‘addî ve rencîdeden halî olunmadığın ve fetavâ-ı şerîfesin olmadığın bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 1155/Ekim 1742

53- Sayfa:16 Hüküm:3

Bosna'da Kobaş ve diğer bazı nâhiyelerde vergilerin toplanmasında yaşanan keyfiyetlerin ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîr-i a'zam-ı esbak vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm

Bosna eyâletinin zü'emâ ve erbâb-ı timâr kal'a ve palanka dizdârı ve müztahfizân neferâtı 'arz-ı hâl edüb Bosna sancağında Kobaş ve gayri nâhiyelerde isimleri defter-i 'atika mutâbık timâr ve ze'âmet kurâsının yazuları bir yük doksan bin akçeye ve isimleri defter-i 'atika mutâbık olmayub lakin hîn-i tahrîrde ze'âmet ve timâr olmak üzere ihtiyâr olunan kurâ ve mezari'le yazuları dahi iki yük yetmiş altı bin yedi yüz elli akçeye ve İzvornik sancağında Böğürdelen ve gayri nâhiyelerde isimleri defter-i 'atika mutâbık timâr ve ze'âmet kurâsının yazuları bir yük on altunun dört yüz akçeye isimleri defter-i 'atika mutâbık olmayub hîn-i tahrîrde ze'âmet ve timâr olmak üzere ihtiyâr olunan kurâ ve mezari'le yazuları dahi on yük dokuz bin otuz akçeye bi't-tâbi' ve el-halet ü hazihi Bosna ve İzvornik sancaklarının tahrîr-i cedîdleri külli olmayub bir mikdâr mahallerden 'ibâret olmağla Semendire sancağı misillü mücerreden? icmâle bağlanmağa tahammül olmamağla yine icmâl-i kadimleri ocağları münâsib görülüb iken meşkûk tahrîr olunan mahallerin kangı icmâle tâbi' oldukları ma'lûm olunmakdan nâşi eshâb-ı ze'âmet ve timârdan sâhib çıkanları .... dek ve ma'rifet-i şer'i ve sancaklusu ma'rifetiyle görülüb şer'an ve kânun esnâ-i halde oldukları sûretde ze'âmet ve timârlarına ilhâk olunmak içün keyfiyet sevenleri der-sa'adetce 'arz ve i'lâm olunmak üzere baş defterdârım i'lâmıyla bin yüz elli dört senesi Ramazan'ının on dördüncü gününde sâdır olan fermân-ı 'ali defterhâne-i 'âmiremde kayd ve hıfz olunmuş ise ba'zıları tama'ı ham teb'aiyyet ve tahrîr-i cedîdin yazusuyla beher timârı ikişer üçer kayd ol-vechile bunlara gadr olunduğun bildirüb mukaddemâ sâdır olub defter-i hâkânîye kayd olunan fermân-ı 'ali mûcebince keyfiyet sevenleri der ol-mikdâr 'arz ve i'lam olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan kuyûdâta mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 1155/Ekim 1742

54- Sayfa:16 Hüküm:4

Üsküb'deki Mustafa Paşa Vakfı'nın Mostar nâhiyesindeki gelirlerine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Hâlâ Bosna vâlisi vezîrim ve Mostar ve kadılarına hüküm

Üsküb'de vâki‘ müteveffâ Mustafa Paşa evkâfının evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mütevellisi olan Murtaza zîde kadruhu gelüb Hersek sancağında Mostar nâhiyesinde müslimân veya gavur gedik Mustafa Paşa Çiftliği dimekle meşhurdur. Madam ki doksan doksan nefer müsellem Urunca nâm karye ki Mustafa Paşa Çiftliği dimekle meşhûr çiftlikde sâkin ve mütemekkinlerdir madam ki deryaya varınca karadol çekmeyüb ve hassa kayıkları deryaya çıkmalu olduk da hidmetinde bulunub hidmetlerinde kusurları kusûrları olmaya resm-i filori ve bilâ emr-i şerîf tekâlif-i şakkadan emîn olduklarına ellerinde emr-i şerîf olmağın bir karâr-ı sâbıkâ mukayyed kılınub defter-i cedîd-i hâkânîye kayd olundu ve yine Liyubuşka nâhiyesinde çiftlik-i müteveffâ-ı Mustafa Paşa’ya Avrence? dimekle ma‘rûf mezrâ‘nın ... ve mezrâ‘-ı mezbûrun hudûdunda hıdmetlerinde vukûf nâmlarına mestûr ve mukayyed olan Ramar? ve Sinver? ve Ubuye? ve İslan? nâm adaların irtidaflarıyla ve dalyanlarıyla ve balıkhâneleriyle bilcümle deryaya varınca adalar ve sâ’ir ağlar ve dalyanların mer‘a ile mezar‘iha an kuraya sâbık-ı vakf içün defter-i cedîd-i hâkânîye kayd olunub hâsıl-ı bin iki yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve çiftlik-i mezbûrun defter-i hâkânîde ve hüccet-i şer‘iyyede mezkûr hudûdu dâhilinde olan yerlerden cânib-i vakfa ‘âid olan mahsûl ve rüsûmuna ahzdan birer cihetle dahl olunmak icâb etmez iken ecânibden ba‘zı kimesneler hilâf-ı defter-i hâkânîde vakfa ‘âid olan mahsûl ve rüsûmun müdâhale ve ta‘addî ve mahsûl-i vakfa ‘aid olduğun bildirüb çiftlik-i mezbûr hudûdu dâhilinde olan arâzi ve dalyanlar mûceb-i defter-i hâkânî taraf ve kânun zabt ve mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilmeyüb âharı bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1155/Ekim 1742

55- Sayfa:16 Hüküm:5

Mostar'da Firuzağa mahallesinde sakin olup vefat eden Hamza Ağa'nın kızı Hadice ile kocası Ahmed'in kızın amcası Murad'dan nafaka talep etmesi hakkında hüccet ve fetva gereğince muamele edilmesi

Mostar kadısına hüküm

Mostar sâkinlerinden Murâd nâm kimesne gelüb Mostar kazâsı mahallâtından Firuz Ağa mahallesi sükkânından iken bundan akdem bin yüz elli senesinde fevt olan li-ebeveyn er karındaşı Hamza Ağa dimekle ma‘rûf kimesnenin sagîre kızı Hadice nâm sagîreyi bi-hakkın bi-hakku’l-hakkane vâlidesi nâm hâtûn ... ecnebîden Ahmed nâm kimesneye tevzîc edüb sagîre-yi mezbûrenin ... hisse-i icrâsı? olmayub bu dahi akrabâ ... olduğundan mezbûreden çıkıb mezbûreyi taleb ve almak istedikde mezbûr zevc-i mezkûr Ahmed ile yekdil ve yekcihet ve bezl-i irtişâ ile hilâf-ı şer‘i şerîfe peydâ eyledikleri nafaka hücceti ile bundan nafaka iddiâ‘ ve murâfa‘ı şer‘i şerîfe olduklarından sagîre-i mezbûrenin ... mal itlâk olunur bir nesnesi olmadığından mezkûrların ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ ve sagîre-yi mezbûre ... hükmü birle kıbelü'ş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmişiken mezkûrlar hilâf-ı şer‘i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye .. vermeğin ta‘allül ve muhâlefet üzere oldukların ve şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-yı şerîfe olunduğun bildirüb fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyyeleri mûcebince şer‘le görülüb alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûn ricâ üzere şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1155/Ekim 1742

56- Sayfa:17 Hüküm:1

Bosna'da Çelebibazarı kazasının muzafatında Mustafa'nın tasarrufundaki yerlere Yahya Ağa ve kardeşleri tarafından yapılan müdahalelerin engellenmesi

Hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Çelebibazarı ve kadılarına hüküm

Erbâb-ı timârdan Mustafa nâm sipâhi gelüb Bosna sancağında Çelebibazarı kazâsı muzâfâtından ve Varalar nâhiyesine tâbi‘ Oderine? nâm karye ve gayriden beş

bin dokuz yüz doksan dokuz ber vech-i tekmîl altı bin akçe timâra babası Süleyman fevtinde Bosna tezkiresiyle mutasarrıf olub yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ çiftlik ... nâm çiftlik ve İzdin ve Beraven nam … nâm mahalde Turne Vodan veerise nam Hovine yerler deyu defter-i hâkânîde mukayyed çiftlik mütegalliben timâr-ı mezbûr mülhâkâtından ve hâsılı tahtında ani’l-galle resm-i çift ve ‘öşr-i kettân timâr-ı mezbûrda hâsıl-ı kayd olunmayub âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez ve Olaçine kazâsı sâkinlerinden mütegallibeden Yahya Ağa dimekle ma‘rûf ve karındaşları birbirleriyle yekdil ve hilâf-ı defter-i hâkânî çiftlik-i mezbûrun mahsûl ve rüsûmuna fuzûlî müdâhale şâhid-i mezbûr ikâmeti ve ma‘adasına tâbi‘ nâ’ibe istinâden ile gadr-ı murâd eylediğin bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub mugâyir-i defter-i hâkânî âhardan olan mezkûrun ... olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle ve mufassala mürâca‘at olundukda ve Serbar nâhiyesine tâbi‘ Davud bin Hüseyin zâviye? nâm cebelünün Durne Mer’a nâm mahalde Burne ve Lodine verne nâm çayır yerleridir hâsıl ani’l-galle ve resm-i çift ve ‘öşr-i kettân ve gayri iki yüz elli akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Dırar nâhiyesinde karye-i Buddar? Bodorine ma‘ gayrihâ birikdirilüb beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr ve tamâmen vedh-i tekmîl altı bin akçelik olmak üzerine bir atlı Süleyman üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1155/Ekim 1742

57- Sayfa:17 Hüküm:2

Hersek sancağında Koman nâhiyesinde Murad'ın timarına hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîrim Yeğen Mehmed Paşa'ya ve Taşlıca ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Murad nâm sipâhi gelüb Hersek sancağında Koman nâhiyesinde Ravriş? nâm karye ve gayriden altı bin akçe timâra bunun ahbar-ı icradır ki ve berât-ı şerîfimle üzerinde ve timârına ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken âhardan Ahmed zuhûr ve şirrete sâlik ve bundan akdem timâr-ı mezbûra müdâhale ve

mezbûr Murad'ın hasmı merkûm Ahmed'in bir dürlü 'alâkası ve ocaklığı? olmayub ... sancaklısından müsinn ve ihtiyârlarının şehâdetleriyle nümâyân ve düstûr-ı mükerrem Ali Paşa edamallahü te'âla iclalehûnun bundan akdem Bosna vâlisi iken ... merkûm Murâd'ın terkîn ve mûcebince asitâne-i sa'adetimden dahi berât olunmuş iken mezbûr Ahmed kanâ'at etmeyüb çavuşlar kethüdâsına asitâneden tekrâr Bosna tarafından terkîn ve gadr-ı murâd ve timâr-ı mezbûr merkûm Murâd'ın üzerinde olduğu bi'l-fi'il re'isü'l-küttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecduhû i'lâm etmeğin mûcebince timâr-ı mezbûr elli beş senesi rebi'ül-ahirinin yedinci gününde merkûm Murad'ın ibkâ ve mukarrer ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğun bildirüb timâr-ı mezbûr yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilmeyüb ve bunun berâtı mûcebince tahvîl târihine düşen mahsûl ve rüsûmundan mezkûrun tagallüben ahz ü kabz eylediğin tahsîl ve tamâmen kendüye alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûna mürâca'at olundukda timâr-ı mezbûr hâlâ berât-ı şerîfimle merkûm Murâd'ın üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın berât mûcebince zabt etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 1155/Ekim 1742

58- Sayfa:17 Hüküm:3

Saray varoşunda gayrimüslimlerin kiliseleri olduğu halde kale benzeri yeni binalar kurdukları hususunun araştırılması ve dikkatli olunması

Sâbıkâ vezîr-i a'zam olub hâlâ Bosna vâlisi olan vezîre ve Saray Bosna nâ'ibine hüküm ki

Saray Bosna ahâlileri 'arz-ı hâl edüb medine-i Saray varoşunda bâlâda vâki' keferelerin kadîmi kiliseleri var iken mesfûrlar kanâ'at etmeyüb kadîme mugâyir müceddeden ... ... ve dürlü dürlü kavi binâlar ihdâs edüb kal'a ... nesneler binâ vaz'ı ... nâşi mahall-i şübhe ve bâ'is kasd-ı ... olduğun bildirüb sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhâsın ma'rifetinle kânun üzere ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le görülüb ... ederken keşf ve tahmîn ... ile tahmîn olunub vuku'u ve hususu üzere 'arz ve i'lâm olunmak içün sana hitâben emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden ma'rifet-i şer'le keşf ve i'lâm olunmak bâbında fermân-ı 'alişânım içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 1155/Ekim 1742

59- Sayfa:17 Hüküm:4

Bosna sancağında Nova nâhiyesinde adı geçen karyelerde timar ve zeamet yerlerinin tahririnin yapılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak Yeğen Mehmed Paşa'ya ve Nova ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Hüsrev nâm sipâhi gelüb Bosna sancağında Nova nâhiyesinde Dobroboş? nâm karye ve gayriden sekiz bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timâr ve âharların refiklerinden yüz elli iki senesi zilhiccesinin dördüncü gününde vâli-i sâbık tarafından buna ibkâ virilen tereke mûcebince asitâne-i sa'adetime 'arz olunub ze'âmet ve timâr karyelerinden kal'a-i cedîdde vâki' olunub tahrîr olunan kurâ ve mezâri'in sâhib olanları ... eyledikleri halde yine ze'âmet ve timârların karyelerine ilhâken 'arz olunmak üzere şerîfim sâdır olmuş iken timârı mülhâkâtından Kostayniçe nâhiyesinde Dobrosil karyesinin defter-i mufassalda yüz doksan dokuz akçe yazusu var iken tahrîr-i cedîd-i mufassala yirmi bin akçe yazu ile tahrîr olunub Bosna tarafından birkaç ... virilüb mezkûra gadr olunduğun bildirüb karye-i mezbûr tahrîri cedîdi üzere yirmi bin akçe yazusuyla timâr-ı ze'âmet olmak üzere kendüye virilmesiçün istid'â-ı defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle ve mufassala mürâca'at olundukda münâza'ı fihâ olan Dobrosil karyesi defter-i mufassalda ... ve mezraa-i Dolna Draviş? deyu yüz doksan dokuz akçe yazu ile mukayyed ve mezkûr ...nın timârı ... ve tahrîr-i mufassal-ı cedîdde karye-i Dobrosil der ... karye-i ... deyu yirmi bin akçe yazu ile tahrîr olunduğun Bosna ve İzvornik sancaklarının tahrîr-i cedîdleri külli olmayub bir mikdâr mahallelerden 'ibâret olmamağla Semendire? sancağı ... mücerreden icmâle bağlanmağın ... olmamağla yine icmâl-i kadîmlerine ... münâsib görülüb ... ... tahrîr olmağla mahallelerin kazâ-i icmâle tâbi' oldukların ma'lûm olmamakdan nâşî vürûd-ı emr-i şerîfimden altı ay tamâmına değin ... kurâ ve mezrâ' eshâb-ı ze'âmet ve timârdan sâhib çıkanları olur ise Bosna vâlileri ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le ve sancaklu ma'rifetleriyle şer'an ve kânunen isbâta ... oldukları sûretde ze'âmet ve timârlarına ilhâken 'arz olunmak üzere yüz elli dört Ramazanının on dördüncü gününde baş defterdârım i'lâmı mûcebince olan defter bâ fermân-ı 'ali defter

defterhâne-i ‘âmiremde hıfz olunduğu mestûr ve mukayyed ve mezkûrun kaydında olub iddi‘â eylediği Dobrosil mezrâ‘sı yüz doksan dokuz akçe yazu ile mezrâ‘ olmak ... ve kal‘a-i cedîdde yirmi bin akçe yazu ile tahrîr olunan Dobrosil dahi kadîmi karye olmak üzere birbirlerine ... olmayub iken bu mikdâr meşkûken? tahrîr olunan mahaller kangı ze‘âmet ve timâra tâbi‘ birer mahallinde sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhasın ma‘rifetinle ve ma‘rifet-i şer‘le ve sancaklu ma‘rifetleriyle isbâta ... oldukları halde icmâl-i kadîmlerie ilhâken ibkâsıçün ‘arz olunmak üzere emr-i şerîfim sâdır olduğuna binâ’en bu husûsu dahi vech-i meşrûh üzere mahallinde görülüb ... eylediği halde ‘arz ve i‘lâm olunmak içün emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi’l-fi‘il reisü’l-küttabım olan Mehmed Ragıb dâme mecduhû i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1155/Ekim 1742

60- Sayfa:18 Hüküm:1

İstanbul'da vefat eden Hacı Mehmed isimli kimsenin İstari Eflak zabiti olan Mehmed Ağa'dan alacağı olan hakkının eşi Hatice'ye tahsil edilmesi

Bosna kadısına İstari Eflak kadısına hüküm ki

İstanbul’da Taif-zâde mahallesi sâkinelerinden Hadice nâm hâtûn gelüb mezbûrenin zevci Hacı Mehmed’in vekîli hâlâ İstari Eflak zâbiti olan Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesne bin yüz kırk yedi senesinde üç ay va‘desiyle ber-mûceb-i temessük karz virdiği altı yüz sekiz guruş hakkını va‘desi tamâmında götürmeyüb gadr-ı murâd etmekle bundan akdem zevc-i merkûm Hacı Mehmed’in vekîli ile vâki‘ şer‘i şerîf olduklarına meblâğ-ı merkûm deyni olduğu mukarrer ve .... ve iki ay mihr ile edâya ... ve bin yüz elli senesinin zi’l-ka‘desinde i‘lâm-ı şer‘iyye dahi virülüb meblâğ-ı mezkûru kıbel olan? zevc-i merkûm Hacı Mehmed fevt ve meblâğ-ı merkûm müteveffâ-ı mezbûrun karındaşı Hasan ve bundan ma‘adâ oğlu Musa ile mezbûreye intikâl ve oğul-ı mezbûr dahi müteveffiyen fevt olub anın dahi hissesi mezbûr Hatice’ye intikâl etmiş iken zabt ve merkûm Mehmed meblâğ-ı merkûmu bu ana değin göndermeyüb zimmetinde kalmayub ve bu dahi az almağa ... ... olduğundan ve ... ile ma‘zûr olduğun bildirüb mahallinde şer‘le görülüb şer‘le sâbit olan hakkı tarafından vekîline ta‘yin olunan mübâşir ma‘rifetiyle alıverilüb ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 1155/Ekim 1742

61- Sayfa:18 Hüküm:2

Foça kazası muzafatından Sokol'da vergi verecek yeri olmayanların tekalif talebiyle rencide edilmesinin engellenmesi

Sâbıkâ vezîr-i a'zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Foça ve kadılarına hüküm ki

Sen ki Foça kadısı Mevlânâ ma'den-i muhtass-ı Mustafa zîde fazlıhusun mektûb gönderüb Hersek sancağında erbâb-ı timârdan Salih ve Mustafa ve diğer Salih nâm sipâhilerin timârları mülhâkâtından Foça kazâsı muzâfâtından Sokol nâhiyesinde vâki' nevâhinin ahâlileri üzerlerine ve zirâ'atci rütbe ve Konuş? nâm yaylaklarda edâsı lâzım gelen 'avârız ve imdâd-ı seferiyye ve hazeriyye ve sâ'ir evâmir-i şerîfimle vâki' tekâlifden tahammüllerine göre hisselerine düşeni Sokol nâhiyesi ahâlileriyle tamâmen cem'ine me'mûr olanlara edâ edüb civârlarında vâki' Srebrenice kazâsına tâbi' Vrodine? karyesi toprağında bi'l-fi'il zabt ve tasarruflarından tekâlif alınmak icâb etdirilmemek ve yerleri olmayub tekâlif talebiyle ta'addî olunmak icâb etmez iken Vrodine? karyesi ahâlisi zuhûr ve mücerred kendü tekâliflerin tahakkuk içün vâki' olan tekâlifden bir kalem dahi hisse virüle deyu mevadlarına tâbi' ba'dehu Paşa'nın mukâta'ası zabtına istenilen tekâlif mütâlebesiyle ta'addî ve rencîde etmeleriyle bundan akdem sipâhileri mezkûrun taraflarından murâfa'a-i şer' olduklarından mezbûrların hilâf-ı kânun tekâlif mütâlebesiyle zâhir olan ta'addîleri men' ü def' içün cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye dahi verilmişken mezbûrlar kâni' ve mündefi' olmayub hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyye ta'addîden halî olmalarıyla hüccet-i şer'iyye mûcebince 'amel olunub hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyye tekâlif talebiyle ahâli-i mezbûrun zâhir olan ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâki' hüsn-I tedavir-i … 'arz eylediği ecilden kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1155/Ekim 1742

62- Sayfa:18 Hüküm:3

Saray nâhiyesinde Abdullah'ın tasarrufundaki yerlere kanunsuz olarak hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîr Yeğen Mehmed Paşa'ya ve kadısına ve Saray kazâsı nâ’ibine hüküm

Erbâb-ı timârdan Abdullah veled-i İsmail nâm sipâhi gelüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde nefs-I Palasorova ve gayriden altı bin dokuz yüz otuz üç akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub yine livâ-i mezbûrda Visoka nâhiyesinde otuz iki nefer re‘âyâ ve bir çiftlik ve hâsılı tahtında ve bennâk ve mücerred ve gendüm ve ‘öşr-i bostan ve sekbân ve kettân ve kuvvare ve sebze ve piyaz ve meyve yekûn ma‘ gayriden dört bin akçe yazar karye-i Istarova ve Nedovaniste ve Rodinik selo Vodovine nâm yerlerdir deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde hisse-i an karye-i Usubareva Selnı Losoma deyu üç yüz akçe yazu ile tahrîr ve Dobrovocesine ve Honik nâm -ı diğer Kara ivan nâm karye ve ma‘ gayriden birikdirilüb dört bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun dokuz yüz akçesi merkûm Abdullah veled-i İsmail’in timârı akarı bakıyyesi müşterek kaydına ve dört bin akçesinin üç bin akçesi dahi ikrâz ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb üç bin yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr dahi tamâmen Visoka nâhiyesinde Avsoniç? nâm karye ve gayriden beş bin beş yüz akçe timâra mutasarrıf Mustafa? veled-i İsmail’in kaydında ve dört bin akçe yazu-ı mezkûrundan bâki kalan yedi yüz akçesi dahi ma‘ gayrihâ birikdirilüb bin üç yüz akçe ber-icmâl-i mezbûr dahi tamâmen Selim’in timârı iken merkûmân Selim ve Mustafa veled-i İsmail karye-i mezbûrunda vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmunun herkes berâtları yazularına göre hisselerine düşeni kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânun ziyâdeye tecâvüz ve tebaret-i? mahsûlüne gadr olunduğu bildirüb ber mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmunun berâtları yazularına göre ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı kânun defter-i hâkânî ve berâtlarına mugâyir müştereklerini ziyâdeye tecâvüz ve bunun hissesine düşeni ahz u kabz ve tasarruf etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1155/Ekim 1742

63- Sayfa:19 Hüküm:1

Bosnalı Mehmed Ağa'nın İstanbul'da oturan eşi Hatice'ye intikal eden mirasından haksız yere akçe ve eşyasını alan Taşlıca kazasından Mehmed ve Ahmed'in muhakeme edilmesi ve aldıklarını kendilerinden tahsil edilmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîrim Taşlıca ve kadılarına hüküm ki

İstanbul'da Ali Paşa-yı ‘atikde Debbağzâde mahallesi sâkinlerinden Hadice nâm hâtûn gelüb mezbûrenin bin yüz elli senesinde vefât eden zevci Bosnevî Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesnenin terekesi mezbûreyi veled-i Ali Musa'ya ırs-i şer‘le intikâl edüb ba‘de’t-taksîm oğlu mezkûr Musa dahi fevt olmağla muhallefâtı ırsen buna mahsûs olub âhardan dahl olunmak icâb etmez iken Taşlıca kazâsından Mehmed Efendi dimekle ma‘rûf kimesne ile Ahmed nâm kimesne zuhûr ve birbirleriyle yekdil ve şirrete sülûk edüb merkûm Ahmed zevcinin müteveffâ-ı mezkûr Bosnevî Mehmed’in mûrisidir deyu mezkûr Mehmed tarafından vekâleten havassına tâbi‘ kimesnelerin i‘tinasıyla peydâ eyledikleri müzevvir hüccet ibrâzıyla ... şer‘iyye kânunun bî-gayri hakkın ve kazıyye bin guruş nukûd akçesiyle bir balgami kabzalu hançer ve bıçağını alub ziyâde gadr ve hayf etmeleriyle bundan akdem mezbûr tarafından mektûb ve ademisi taleb eylediğin mezkûrlar hilâf-ı şer‘i şerîfe ta‘allül ve gadr sevdâsında oldukların ve tarafından nâm kimesneyi vekîl eylediğin bildirüb şer‘le görülüb merkûmların bî-gayri hakkın aldukları meblâğ ve hançer ve bıçağı ve külli mezbûre alıverilüb hilâf-ı şer‘i şerîfe ta‘allül etdirilmeyüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1155/Ekim 1742

64- Sayfa:19 Hüküm:2

Visoka nâhiyesinde Abdullah ve Ömer isimli sipahilerin tasarrufundaki yerlere yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre Visoka ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Abdullah ve Ömer nâm sipâhiler sudde-i sa‘adetime gelüb Bosna sancağında Visoka nâhiyesinde Lodnalovik ve çiftlik-i Mustafa bin Teymur der-karye-i İşbodça? ve gayriden üç bin beş yüz doksan beş akçe timâr merkûmûn ocaklıklar ve hakk-ı sarucalar? olduğu ihtiyârının şehâdet eyledikleri eyâlet-i Bosna’nın timâr defter kethüdâsı vekîli Mehmed i‘lâmıyla bin yüz elli senesi Şevvâlinin on ikinci gününde vâli-yi sâbık tarafından mezbûrân Abdullah ve Ömer ibkâ ve verilen tezkire mûcebince asitâne-i sa‘adetimde dahi berât etmeyüb beravât-ı şerîfimle üzerlerinde ve ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Bosna alaybeyisi Ahmed ‘arzen Mehmed ile Ömer ‘arz ve Bosna tarafından tezkire vaad etmeğe refiklerinden timâr-ı mezbûrun nısfı mezbûr Abdullah ile ve nısfı dahi merkûm Ömer’in iş bu bin yüz elli beş senesi Cemâziye’l-evvelinin beşinci gününde ibkâ ve mukarrer ve hâlâ başka başka beravât-ı şerîfimle üzerlerinde olmağla timârları karyelerinin yedlerinde olan beravât-ı şerîfem mûceblerince zabt ve kânun üzere tahvîlleri târihine düşen mahsûl ve rüsûmların ahz u kabz edüb ol-vechile tarlaları? mahsûlune gadr olunduğun bildirüb timâr-ı mezbûr yedlerinde olan beravât-ı şerîfim mûceblerince kendülere zabt ve tahvîlleri târihine düşen mahsûl ve rüsûmları ahz u kabz etdirilmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâtlarına mugâyir ol-vechile ta‘allül ve nizâ‘ etdirilmeyüb zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûna mürâca‘at olundukda timâr-ı mezbûr ber vech-i münaz‘ merkûmân Abdullah ve Ömer’in ve târih-i merkûmda ibkâ ve tevcîh ve hâlâ başka başka beravât-ı şerîfimle üzerlerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın berâtları mûcebince zabt etdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1155/Ekim 1742

65- Sayfa:19 Hüküm:3

Bosna'nın defter müteferrikalarından olup Klis sancağında timar tasarruf eden Mustafa bin Ahmed'e hariçden yapılan müdahalelerin önlenmesi

Bosna vâlisine ve Klis sancağında vâki‘ ve kadılarına hüküm

Eyâlet-i Bosna’nın defteri müteferrikalarından Mustafa veled-i Ahmed gelüb Klis sancağında ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Bernova nâhiyesinde Lestebofya nâm karye ve gayriden on yedi bin yüz elli dokuz akçe timâra eyâlet-i Bosna’nın defteri

müteferrikalığı ile berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârı mahallâtından müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ karye-i Omolan? ve Dokovir ve Loloniç ve Bereva karyesinin hudûdu dâhilinde kadîmden ‘öşr ve rüsûmu timârı tarafından alınagelen ma‘lûmü’l-hudûd yerlerin ‘öşr ve rüsûmuna âhardan dahl olunmak icâb etmez iken eshâb-ı ağrazdan ba‘zıları hilâf-ı kânun ve defter ve mugâyir-i kadîm-i kânun-ı müdâhale timârı mahsûlüne gadr olunduğun bildirüb karye-i mezbûre kadîmesi üzere müştereğiyle kendüye ahz u kabz etdirülüb mugâyir-i kadîm ve hilâf-ı kânun âharın müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def ‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhaâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda ... nâhiyesine tâbi‘ yirmi sekiz ‘aded baştina ve iki ‘aded zemîn ve on sekiz ‘aded çiftlik ve yirmi sekiz nefer re‘âyâ ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ on üç bin beş yüz akçe yazusu olan karye-i Omolan? ve Dokovir ve Loloniç ve Bereva karye-i mezbûr hudûdundaki zikr olunur Oladeniç nâm nehrin üzerinde Boğdase Taste Ebsador nâm mevâzi‘ andan Kesrice andan Kırsaltay andan Tardon Raste andan Sohova deresi andan İsladine Bayırına andan Hadene andan İsbah nâm mahalle andan Beravaç andan Vales mahalle andan Kali Selaviç andan Sihadol andan Burseniç andan Omrinik andan Grasine andan Gıraseniç anadan Palaseniç andan Memko andan Selçona Palan andan Kırlona Bala andan Sisan polana andan Umur oğlu andan Kolçibere Vıraç andan Loseniç andan Rağadani andan Furuç nâm mahallede nihâyet olur deyu defter-i ‘atîkde mukayyed bulunmağın defter-i cedîdde kayd olundu deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Dolna nâm karye ve ma‘ gayrihâ ile birikdirilüb otuz beş bin beş yüz akçe yekûnünde on beş bin beş yüz akçesi ikrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen merkûmun timârı mülhâkâtı bâkisi müştereği kaydında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1155/Ekim 1742

66- Sayfa:19 Hüküm:4

Gölhisar mahkemesinde naib olan Mevlana İbrahim'e yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Gölhisar kadısına hüküm ki

‘Ulemâdan kıdvetü'l-‘ulemâ-i muhakkikîn Mevlânâ İbrahim zîde ‘ilmihu gelüb bu kazâ-i mezbûr mahkemesinde nâ’ib olub icrâ-ı ahkâm-ı şer‘iyye edüb kimesneye hilâf-ı şer‘i şerîf vaz‘ ve ta‘addîsi olmayub herkes kendüsünden râzı ve şükrân üzere olub üzerine dahi şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken ba‘zı eshâb-ı zulmün zulm ve ta‘addîlerine ruhsat vermedigünden buna garez ve icrâ-ı garez içün biz senin nâ’ib olduğun istemezüz deyu hilâf-ı kânun ve mugâyir ta‘addî ve rencîde eylediğin bildirüb ol-bâbda kânun üzere hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1155/Ekim 1742

67- Sayfa:20 Hüküm:1

Saray nâhiyesinde İbrahim ve Ahmed isimli sipahilerin akrabalarından kalan yerlere Murad Bey tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Hâlâ Bosna vâlisi vezîr-i a‘zam-ı sâbık Yeğen Mehmed Paşa'ya ve kadısına ve Saray Bosna nâ’ibine hüküm ki

Erbâb-ı timârdan İbrahim ve Ahmed nâm sipâhiler gelüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Dobro.. nâm karye ve gayriden on dokuz bin yedi yüz akçe timâra mutasarrıf Durak'ın bundan akdem Özi Kal‘asında şehîden fevtinden mîr-i mîrândan Ömer'e tevcîh ve tezkire olunub iken mezkûrlardan İbrahim ve Ahmed müteveffâ-ı mezbûr Durak'ın akrabâları ve ocakları dirliği olduğundan timâr-ı merkûm Ömer’in kasr-ı yedinden yine vâli-yi sâbık tarafından ber vech-i münâza‘a tevcîh olunub tezkire virilmekle virilen tezkire mûcebince asitâne-i sa‘adetimde dahi berât etdirilib dokuzar bin yedişer yüz yetmiş beşer akçelik üzere hâlâ başka başka beravât-ı şerîfimle üzerlerinde iken Bekir Paşa karındaşı Murâd Bey dimekle ma‘rûf kimesne hilâf-ı defter-i hâkânî ve bunların yedlerinde olan berâtlarına mugâyir kânuna müdâhale ve tagallüben mahsûl ve rüsûmu ahz ü kabz edüb gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb timâr-ı mezbûr yedlerinde olan beravât-ı şerîfime ve defter-i hâkânî mûcebince kendülere zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz u kabz etdirilmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâtlarına mugâyir ber-vechile dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb

ve bunların berâtları mûcebince tahvîlleri târihine düşen mahsûl ve rüsûmunda ve kânun ahz ü kabz eylediği tahsîl ve kendülere bî-kusûr alıverilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûna mürâca‘at olundukda timâr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere bi-vechi menâfi‘ merkûmâna tevcîh ve hâlâ beravât-ı şerîfimle üzerlerinde olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın berâtları ve defter-i hâkânî mûcebince zabt etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1155/Ekim 1742

68- Sayfa:20 Hüküm:2

Bosna defter çavuşlarından Mehmed bin Derviş'in tasarrufundaki yerlere Osman tarafından yapılan müdahalelerin engellenmesi

Sadr-ı esbak hâlâ Bosna vezîri Mehmed Paşa’ya Brod ve kadılarına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna’nın defter çavuşlarından Mehmed veled-i Derviş Çavuş zîde kadruhu gelüb Bosna sancağında Brod nâhiyesinde nefs-I İrenim ve gayriden bin beş yüz akçe timâr mutasarrıfı Halil beğin hizmetinde Hasan ve Hüseyinin kasr-ı yedinde mezkûr Mehmed veled-i Derviş Çavuş'un dedesi Ahmed Çavuş ilhâken mîr-i mîrân tarafından tevcîh ve tezkire ve bin yüz kırk beş senesinde eyâlet-i Bosna'nın defteri çavuşluğu ilhâkıyla buna berât olundukda bin doksan dört senesinde Halil kaydında olan bin beş yüz akçe timâr berât olunacak iken sehven icmâlinde berât yazusu tecâvüz eylediğine binâ’en müştereği mezbûr Osman bunun üzerinde olan bin beş yüz akçeyi ... ... kalmayub ma‘dud olmağla mezbûr Halil kaydında kalan timâr mülhâkâtı? üzerine müceddeden bin yüz elli beş senesi Muharrem’inin yirmi altıncı gününde tevcîh ve hâlâ Saray nâhiyesine tâbi‘ Serdune? nâm karye ve gayriden üç bin akçe timâr ile birikdirilüb dört bin beş yüz akçelik üzerine berât-ı şerîfimle üzerinde olmağla timâr-ı mezbûru defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz murâd eylediğin mezbûr Osman hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât fuzûli müdâhale ve zabtına muhâlefet ve ta‘addî eyledikde gadr eylediği vesayir berât mûcebince tahvîl târihine düşen mahsûl ve rüsûmu dahi fuzûli ahz ü kabz edüb buna her vechile gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb timâr-ı mezbûr defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince

kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu âharları? tamâmen kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilib hilâf-ı kânun ve mugâyir defter-i hâkânî ve berât merkûm Osman dahl ve ta‘arruz etdirilmeyib zâhir olan müdâhalesi men‘ ü def‘ ve fuzûli aldığı iki senenin mahsûl ve rüsûmu girü kendüye alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûnuma mürâca‘at olundukda nefs-i İrenim ve gayriden bin beş yüz akçe timâr târih-i mezbûrda mezbûr Mehmed veled-i Derviş Çavuş’un sıhhati üzere üzerinde olan üç bin akçe timârına ilhâken tevcîh ve hâlâ dört bin beş yüz akçelik üzere berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1155/Ekim 1742

69- Sayfa:20 Hüküm:3

Taşlıca kazasında vergi verecek yeri olmayan Abdullah'ın tekalif talebiyle rencide edilmesinin engellenmesi

Bosna vâlisine ve Taşlıca kadısına hüküm

Abdullah nâm kimesne gelüb Taşlıca kazâsına tâbi‘ Osodol? nâm karye toprağında bi'l-fi‘il tasarrufunda ‘avârız hânesine bağlu tekâlif alınmak icâb eder kadîmi re‘âyâ emlâk ve yerleri olmayub tekâlif talebiyle ta‘addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûr ahâlisi vâki‘ olan tekâlifi bizimle ma‘an vir deyû rencîde ve bundan akdem murâfa‘a olduklarına muâ‘rıza men‘i birle yedinde i‘lâm ve vâli tarafından dahi buyruldu verilmişken mezbûrlar memnû‘ olmayub yine hilâf-ı kânun ol-vechile rencîdeden halî olmadıkların bildirüb hilâf-ı kânun müdâhaleleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1155/Ekim 1742

70- Sayfa:20 Hüküm:4

Dubniçe Kalesi civarında babasından kalan yerlere mutasarrıf olan İbrahim'e hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Dubniçe ve kadılarına hüküm

İbrahim nâm kimesne gelüb Dubniçe Kal‘ası civârında vâki‘ Komaşke? ve nâm çiftliklere tâbi‘ yerlere tapu ve temessükle babası Ömer nâm kimesne mutasarrıf iken fevt olub ol-yerler buna intikâl etmekle her sene zirâ‘at ve hırâset ve ‘öşr ve rüsûmu sâhib-i arza edâ edüb dahl olunmak icâb etmez iken ba‘zı mütegallibe kimesneler ol-yerlerde kânuna müdâhale ve cebren zabt ve gadr eyledüklerin bildirüb ol-yerler kendüye alıverilüb kemâkân zabt ü zirâ‘at etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1155/Ekim 1742

71- Sayfa:21 Hüküm:1

Novi Kalesi ağalarından Salih ve Bekir ticarete giriştikleri esirlerden paralarını alamamışlar, daha sonra esirlerin kaçmasından Ali Ağa'yı sorumlu tutarak müdahale etiklerinden kanun gereğince muamele edilmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi olan vezîre ve Novi kadılarına hüküm ki

Novi Kal’ası ağavâtından burda sâkin Ali zîde kadrîhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bundan akdem yine kal‘a-i mezbûr ağavâtından Salih ve Bekir Ağa dimekle ma‘rûf kimesnelerden bahâya kat‘ eyledikleri esirleri taraflarından ticârete mâdûn olduklarından mezkûr esirler bundan yüz yirmi dört altunluk mikdârı emtia‘ alub meblâğ-ı mezkûru buna edâ etmediklerinden mesfûrları ele götürüb tahsîli içün habs etdirdikde mesfûrlar habsden halâs ve dârü'l-harbe firâr ve bunun hakkı zimmetlerinde kalub gadr-ı külli etmişler iken mezbûrân Salih ve Bekir tezvirâta sâlik ve bahâya kat‘ eyledikleri esirlerimizin firâr eylemelerine senin habsin sebeb oldu bahâ ve bedel-i kitâbetini senden aluruz deyu bu makule sebeb dâ‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken mezkûrlar bunu hilâf-ı şer‘i şerîf ve bî-gayri hakkın ta‘cîz ve rencîde etmeleriyle mezbûrlardan ol-vechile olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ i birle kıbel’üş-şer‘iden verilen i‘lâm ve müteferrid fetavâ-ı şerîfeler mûceblerince ‘amel olunub hilâf-ı şer‘i şerîfe ve mugâyir-i fetavâ-ı şerîfe ve i‘lâm zâhir olan ta‘addîleri men‘içün bundan esbak Bosna vâlisi tarafından yedine buyruldu verilmişken mezbûrlar kâni‘ olmayub yine ol-

vechile hilâf-ı şer‘i şerîfe ve mugâyir-i fetvâ-ı şerîfe ve i‘lâm buna ta‘addî ve rencîde eylediklerin bildirüb mezbûrların fî-mâ-ba‘d mugâyir-i senedât-ı şer‘iyye ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden fetvâ-ı şerîfe mûcebince şer‘le men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1155/Ekim 1742

72- Sayfa:21 Hüküm:2

Tuzla Kapudanı Derviş Hasan'ın Memlahateyn ve bağlı karyelerde tasarruflarındaki çiftliklerde vergi tahsili konusunda yaşanan muhalefetlerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ sadr-ı a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi olan vezîrim Mehmed Paşa'ya Memlahateyn ve Gradçaniç kadılarına hüküm

Tuzla Kapudânı Derviş Hasan zîde kadruhu gelüb Memlahateyn savbi ve tevâbi‘ mukâta‘ası ‘uhde ve iltizâmında olmağla mukâta‘a-ı mezbûr karyelerinden taht-ı hükûmet ve kazânızda vâki‘ ba‘zı karyeler toprağında olan çiftliklerde defter-i cânibde maktû‘ol-makûle defterde maktû‘ kaydı bulunan çiftlikler topraklarından yine zirâ‘at ve hırâset edenlerden ve zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden ‘öşre mu‘adil ve maktû‘ları taleb eyledikde eshâbı içün defterde kayd olunduğu mikdâr maktû‘ verüb ‘öşre mu‘adil vermeyüz deyu hilâf-ı kânun ta‘allül ve muhâlefet ve ol-vechile mahsûl-i maktû‘ kesr ve noksân tertîb eylediğin bildirüb kânun üzere ‘öşre mu‘adil maktû‘ları alıverilüb hilâf-ı kânun ol-vechile ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1155/Ekim 1742

73- Sayfa:21 Hüküm:3

Bihke Kalesi muhafazasında olan İbrahim Paşa'nın haksız ve kanunsuz işlerle ahaliye yaptığı zulm ve müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Bihke kadısına hüküm

Bihke fukarâtı ve re‘âyâsı gelüb bunlar kendü hallerinde olub hilâf-ı şer‘i şerîfe kimesneye vaz‘ ve ta‘addîleri olmayub ve üzerlerine dahi şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken sâbıkâ Klis sancağı mutasarrıfı olub Bihke Kal‘ası muhâfazasında olan İbrahim Paşa bunları hilâf-ı şer‘i şerîfe ahz ve bî-gayri hakkın tecrîm eylediğinden ma‘adâ her bir hâneden dahi bî-gayri hakkın zulmen birer yük ‘alaf ve birer şinik buğday ve birer şinik arpa ve birer buçuk vukiyye yağ ve birer koç ve üç bin ‘aded şendele ta‘bîr olunur nesnelerin müft ve meccânen aldığından gayrı neferât fukarâsından üç bin ağavât tâ’ifesinden kimisinden beşer kimisinden yedişer yüz vukiyye unluk alub kal‘anın anbarını açub ve mîri erzâkı ekl ve iylak ve bunun emsâli zulm ve ta‘addîsinin nihâyeti olmadığın bildirüb paşa-ı mümâileyhinin hilâf-ı şer‘i şerîfe ve bî-gayri hakkın vech-i meşrûh üzere zulmen aldığı eshâbına istirdâd ve fîmâ ba‘d zulm ve ta‘âddîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i N sene 1155/Kasım 1742

74- Sayfa:21 Hüküm:4

İstanbul'da Sinan Paşa Cami evkafının İstolçe'de bulunan karyelerin vergilerinin vakf edilmesi için Ali isimli kişiye tahsil edilmesi

İstolçe ve kadılarına hüküm ki

Ali nâm kimesne gelüb İstanbul’da kasaba-i Beşiktaş’da vâki‘ merhum kapudân-ı sâbık Sinan Paşa Câmi‘ Şerîfi evkâfından taht-ı kazânızda vâki‘ kurâlarının a‘şâr-ı şer‘îye ve rüsûm-u ‘örfiyyelerin üslûb-ı sâbık üzere cem‘ ve tahsîl edüb mahallinde câmi‘i mezbûrun hüddâmına vazîfelerin verüb ve ba‘zı müceddeden terk edüb bâki kalan elli guruşa sene-i sâbık üzere bin yüz elli beş senesi Martı ibtidâsından Şubat ayına değin vakf-ı mezbûr mütevellisi tarafından buna der-‘uhde ve ihtirâm ve zikrolunan meblâğ-ı mezkûru vakf-ı şerîf içün nez‘ ahz ü kabz edüb umûr-ı vakf-ı câmi‘ mezkure virilmekle ol-vechile tasarrufuna âhardan bir ferd mâni‘ olmaya deyu yedine memhûr temessük verildiğin bildirüb temessüğü mûcebince zabtı içün emr-i şerîfim ricâ eylediği temessüğü mûcebince zabt etdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N sene 1155/Kasım 1742

75- Sayfa:21 Hüküm:5

Brod nâhiyesi naibi olan İbrahim Efendi'ye hariçden kanunsuz olarak yapılan müdahalelerin engellenmesi

Saray Bosna kazâsı nâ'ibine hüküm ki

İbrahim Efendi dimekle ma'rûf kimesne gelüb sen ki mevlânâ-ı mümâileyhasın tarafınızdan Saray Bosna nevâhilerinden Brod nâhiyesinde sâkin olub hilâf-ı şer'i ve kânun kimesneye zulm ve ta'addîsi olmayub herkes ef'âl ve ef'âlâtından rızâ ve şükrân üzereler iken nâhiye-i mezbûrdan eshâb-ı ağrâzdan ba'zı kimesneler senin nâ'ibi olduğun istemezüz deyu hilâf-ı şer'i şerîf ve bilâ emr-i münîf ta'ciz ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb eshâb-ı ağrazdan olan mezbûrların hilâf-ı şer' ve kânun ve bilâ emr-i münîf ol-vechile olan ta'addîden men' olunmak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N sene 1155/Kasım 1742

76- Sayfa:21 Hüküm:6

Prepol kazasında Ahmed Beşe'nin küçük oğluna kalan yetim malını çocuğun annesi ile kocası zabt ettiğinden kanun gereğince onlardan alınarak muhafaza edilmesi

Sadr-ı esbak hâlâ Bosna vâlisi Prepol ve kadılarna hüküm

Kurd Mehmed Ağa dimekle ma'rûf kimesne gelüb 'emmisi oğlu Ahmed Beşe dimekle mevsuf kimesnenin ... sagîri oğlu Zeyne nâm sagîrin vasiyesi Prepol kazâsı sâkinlerinden vâlidesi İnsane nâm hâtûn hâlâ zevci İsmail nâm kimesne ile yekdil olub mâl-ı eytâmı sadâkat ve istikâmet olunmak üzere hıfz etmeyüb umûruna sarf ve zayi ve telef edüb hıyâneti sâbit olmağla şer'an 'azli lâzım gelmeğle mezbûreyi ma'rifet-i şer'le 'azl ve yerine nev vâsi nasîb olunmağla mezbûrenin zimmetinde olan mâl-ı eytâmı taleb eyledikde mezbûr bî-vech-i şer'iyye vermekde ta'allül ve muhâlefet üzere olunub mâl-ı eytâmı gadr olunduğun bildirüb şer'le görülüb mâl-ı eytâm alıverilüb sadâkat ve istikâmet üzere hıfz etdirilmek bâbında emr-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N sene 1155/Kasım 1742

77- Sayfa:22 Hüküm:1

Mostar nâhiyesinde Dobriçe ve başka karyelerde gedik timarı tasarruf eden Hüseyin Halife'ye hariçden yapılan müdahalelerin engellenmesi

Hâlâ Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Mehmed Paşa'ya Mostar kadısına hüküm ki

Mostar Kal‘asında vâki‘ câmi‘ şerîfinin imâmı olan Hüseyin Halife zîde fazluhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Hersek sancağında Mostar nâhiyesinde Dobriçe nâm karye ve gayriden iki bin altı yüz doksan beş akçe gedik timâr ile Mostar Kal‘ası câmi‘ şerîfi imâmetliği hâlâ berât-ı şerîfimle bunun üzerinde olub gedik timârının başkalemi olan kayd ve berâtına dahi sâlif'z-zikr Dobriçe nâm karyesine âhardan bir dürlü dahl olunmak icâb etmez iken havass-ı hümâyûn mülhâkâtından yine livâ-i mezbûrda ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Blay nâhiyesinde Gorna Deruçe? nâm karye zâbiti olanlar karye-i mezbûreyi zabta kana‘at etmeyüb bunun gedik timârının başkalemi olan Deruçe? karyesi içün dahi hassa-ı mezbûr karyelerindendir deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât ve kânuna müdâhale ve ta‘addîden halî oldukların bildirüb ber-mûceb-i defter-i hâkânî kayd ve berâtına dâhil Deruçe? karyesi kendüye zabt u vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz u kabz etdirilüb hassa-ı mezbûr zâbiti tarafından hilâf-ı defter-i hâkânî bir dürlü dahl ü ta’arruz ve etdirilmemek bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassal ve defter-i aklâmâta? mürâca‘at olundukda Mostar nâhiyesine tâbi‘ Deruçe? nâm karye tahtında on baştina ve üç zemîn neferât dokuz ve bir zâbitan ve hâsıl-ı ispençe ve resm-i çift ve gendüm ve sebzevat ve resm-i ‘arûs yekûn ma‘ gayriden iki bin üç yüz altmış beş akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihâ birikdirilüb iki bin altı yüz doksan beş akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen Mostar Kal’ası Câmi‘ imâmına mahsûs bir gedik timâr ve hâlâ berât-ı şerîfimle mezbûr Hüseyin Halife’nin üzerinde olub ve Mostar kazâsı muzâfâtından Blay nâhiyesine tâbi‘ Gorna Deruçe? nâm karyenin hâsılı tahtında on baştina ve bir nefer ve bir çiftlik fî sene yüz altmış üç ve maktû‘ iki yüz altmış akçe yazu ile ol-dahi defter-i mufassalında muharrer kalemiyle tahrîri olunduğu mestûr ve mukayyed olunmağın defter-i aklâmâtda muharrer

kalemiyle tahrîr olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N sene 1155/Kasım 1742

78- Sayfa:22 Hüküm:2

Gorance nâhiyesi muzafatından Rotine? nâhiyesindeki birkaç karyenin çeşitli işler için vekil tayin ettikleri zeamet sahibi kişiye bazıları tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Gorance kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Rotine? nâhiyesi sâkinlerinden Kenzim nâm zü‘emâ gelüb nâhiye-i mezbûr Tırnoviçe ve ve Kiçibakan nâm karyeler ahâlileri emr-i şerîfimle tekâlif ve sâ’ir umûr ve husûsların görülmek içün cümle ma’rifeti ve ma’rîfet-i şer‘le buna taraflarından vekîl etmeleriyle bu dahi mezbûrların umûr ve husûsların sadâkat ve istikâmet üzere görüb herkes kendüden rızâ ve şükrân üzere olub vekâleti umûruna âhardan ber-vechile dahl dahl olunmak icâb etmez iken kurâ-ı merkûmeden ba‘zıları birisinin vekîl olduğunu istemezüz deyu bî-vech ve bilâ-sened vekâleti umûruna müdâhale ve ta‘addîden halî olmadıkların ve yedinde senedât-ı şer‘iyyesi olduğun bildirüb mezbûrun bî-vech ve bilâ-sened vekâleti umûruna müdâhale etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N sene 1155/Kasım 1742

79- Sayfa:22 Hüküm:3

Süleyman'ın İzvornik kadılığına tevcih edildiğinin bildirilmesi ve alması gereken ücret konusunda kendisine müdahalede bulunulmaması

İzvornik sancağında vâki‘ kadılara hüküm ki

Livâ-i mezbûr işbu bin yüz elli beş senesi Şa‘ban-ı şerîfinin yirmi ikinci gününde ‘avâtıf-ı ‘ali-i hüsrevânemden kıdvetü'l-emâsil ve'l-ekârim Süleyman dâme

‘izzzuhûya tevcîh ve ‘inâyet ve ihsânım olmağla sen ki mümâileyhasız livâ-i mezbûrda vâki‘ kazâlardan sancak mutasarrıfına virilmesi fermân olunan imdâd-ı hazerîyeden kıste'l-yevm hesâbı ve şurût-ı hazeriyye üzere mîr-i mümâileyhin tarafına ‘âid olan ma‘rifet-i şer‘le tahsîl ve tarafına edâ ve teslîm olunub mugâyir-i emr-i ‘ali bir ferde ta‘allül ve tereddüd etdirilmemek bâbında mîr-i mümâileyha istid‘â-yı ‘inâyet eylediği vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘âlişânım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî evâhir-i N sene 1155/Kasım 1742

80- Sayfa:22 Hüküm:4

İzvornik sancağında Ömer'in tasarrufundaki timar karyesine Ebubekir sipahinin yaptığı müdahalenin engellenmesi

Hâlâ Bosna vâlisine İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Ömer nâm sipâhi gelüb İzvornik sancağında Penavosa nâhiyesinde İslâm? nâm karye ve gayrisinden on dört bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olmağla timârı mülhâkâtından Ragevine? nâhiyesinden Polonik nâm karye yirmi iki nefer re‘âyâ ve altı baştina ve hâsıl-ı ispençe ve gendüm on bin akçe yazu ile defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde iki bin otuz akçesi ifrâz ve Ravris nâhiyesinde Belava nâm karye ve ma‘ gayriden birikdirilüb on yedi bin üç yüz elli akçe an ze‘âmet deyu ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin akçesi mezkûr Ömer’in timârı mülhâkâtı dört bin iki yüz akçesi dahi Ebubekir’in timârı bakıyyesi müşterekleri kaydlarında ve tahrîr-i cedîdden dahi zikrolunan Kayluk karyesi altı bin akçe yazu ile tahrîr olunub ve Bosna ve İzvornik sancaklarının tahrîr-i cedîdleri hükm olmayub bir mikdâr mahallelerden ‘ibâret olmağın Semendire sancağı misillü icmâl bağlanmağa tahammül olmamağın icmâl-i kadîmlerine ircâ‘ları münâsib ve ve girü kangı icmâle tâbi‘ oldukların ma‘lûm olmağla eshâb-ı ze‘âmet ve timârdan zâhir çiftlere Bosna vâlisi ma‘rifeti ve ve ma‘rifet-i şer‘ ve sancakları ma‘rifetleriyle ze‘âmet ve timârlarına ilhâken tevcîhi içün bâ-telhis sâdır olan emr-i ‘alinin sûreti defter-i hâkânîde mahfûz olub hilâfına mu‘ârıza iktizâ etmez iken mezbûr Ebubekir hilâf-ı defter-i hâkânî sâlifü’z-zikr Terişnik karyesi içün ... nim kayd ve berâtıma dâhildir ... ola zabt ederim deyu mu‘ârıza ve gadr-ı murâdıyla ahvâli diğer gün olduğun bildirüb

karye-i mezbûra mezbûr Ömer ve Ebubekir ve sâ'ir müştereklerine ber-mûceb-i defter-i hâkânî zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz u kabz etdirilüb mezbûr Ebubekir'i ve âharı ber-vechile hilâf-ı defter-i hâkânî mu‘ârıza etdirilmemek bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i hümâyûnumda mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i N sene 1155/Kasım 1742

81- Sayfa:23 Hüküm:1

İstanbul'da Sinan Paşa Cami evkafının Hersek sancağındaki karyeleri gelirlerine İsmail tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Hersek sancağında vâki‘ kadılarına hüküm ki

İbrahim ve Salih nâm kimesneler gelüb nezâret-i şeyhü'l-İslâmîde olan evkâfından kasaba-i Beşiktaş'da vâki‘ kapudân-ı sâbık müteveffâ Sinan Paşa Câmi‘ Şerîfi evkâfının defterde mukayyed karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ Gable ve Seleva nâm karyelerin mütevellisi Es‘ad zîde kadruhû tarafından bin yüz elli beş senesinde zabtı bunların ‘uhde ve iltizâmlarında olmağla vakf-ı mezbûr karyelerinde vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtını kânun ve defter mûcebince taraf-ı vakfdan ahz u kabz etmek istediklerinde âhardan dahl olunmak icâb etmez iken ecânibden İsmail nâm kimesne zuhûr ve bî-vech ve bilâ sened ahz u kabzına muhâlefet ve re‘âyâyı tahrîk ve ihtilâl ve gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i L sene 1155/Aralık 1742

82- Sayfa:23 Hüküm:2

İzvornik'de Srebreniçe kazasında İslam Halife'nin tasarrufundaki yerlerde vergi konusunda karşılaşılan müdahale ve muhalefetlerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre İzvornik sancağında

vâki‘ Mevlânâ kadılarına hüküm ki

E’imme ve hutebâdan İslâm Halîfe ‘arz-ı hâl edüb İzvornik sancağında kazâ-i mezbûra tâbi‘ Srebreniçe nâhiyesinde Polodnase nâm karye ve gayriden bin sekiz yüz otuz akçe gedik timâr ile Srebreniçe nâhiyesinde vâki‘ câmi‘i şerîfin berât-ı şerîfimle imâm ve hatîbi olub yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ iki yüz akçe yazusu olan çiftlik-i Timurhan ve otuz akçe yazusu olan zemîn-i Mehmed Evrenos müstakilen kayd ve berâtına dâhil olmağla zikrolunan çiftlik mutasarrıflarının zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinin ‘öşrleriyle sâ’ir rüsûmâtı ve zemîn-i mezbûr mutasarrıflarının zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden ‘öşre mu‘âdil bedel-i ‘öşrlerin taleb eyledikleri eshâbı defterde yazulan yazu mikdârı akçe verüb ‘öşr ve resm ve bedel-i ‘öşr vermeyüz deyu hilâf-ı kânun ve defter ta‘allül ve muhâlefet ve ol-vechile timârı mahsûlüne kesr-i noksân tertîb eylediğin bildürüb kânun ve defter mûcebince ‘öşr ve rüsûmların alıverilüb hilâf-ı kânun ol-vechile ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûna ve defter-i icmâle ve mufassala mürâca‘at olundukda Srebreniçe nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Timurhan ve Mehmed Hüseyin der-tasarruf Nasuh kethüdâ bin Hasan ve Ramazan hâlâ der-tasarruf Mehmed Hasan zirâ‘at edüb zemîne ‘öşr virür ma‘a salariye hâsıl iki yüz ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ zemîn-i Mehmed Evrenos der-tasarruf Bayezid Hâce ma‘ bağat bedel-i ‘öşr ve rüsûm-ı sâ‘ire kânun zabta sâhib-i arz edâ eder hâsıl-ı otuz akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Baseniç nâhiyesine tâbi‘ Polodnase nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb bin sekiz yüz otuz ber-icmâl ber-icmâl ve Srebreniçe Kal‘ası Câmi‘ şerîfi imâm ve hatîbine mahsûs bir gedik timâr ve hâlâ berât-ı şerîfimle merkûm İslâm halife üzerine olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene1155/Aralık 1742

83- Sayfa:23 Hüküm:3

Çayniçe kazasında Kara Mustafa Paşa Vakfı'nın akarlarından olan arazide Murad ve Mustafa'nın kanunsuz müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîri ve Çayniçe ve kadılarına hüküm ki

Çayniçe kazâsında vâki‘ mütevveffâ Kara Mustafa Paşa Vakfı'nın bi'l-fi‘il mütevellisi olan Ataullah zîde kadruhu gelüb vakf-ı mezbûrun vakfiye ma‘mûl bâhâsından mukayyed ‘akar eden Çayniçe kazâsında vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd vakıf ‘arsa üzerinde kazâ-i mezbûrda sâkin Murad ve Mustafa nâm kimesneler hilâf-ı şer‘i şerîf fuzûli bunun üzerinde müceddeden han binâ ve ihdâs edüb kal‘a ve ... olmamağla bu dahi tevliyeti hasebiyle mezbûrlardan vâki‘ olan hüccet-i şer‘iyyesi men‘ ü def‘ vaad eyledikleri ber vech-i şer‘le ta‘allül eylediklerin ve tevliyetde şeyhül-islamdan fetevâ-ı şerîfe virildiğin bildirüb fetevâ-ı şerîfesi mûcebince şer‘le görülüb ber-muceb-i fetevâ-ı şerîfe icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L sene 1155/Aralık 1742

84- Sayfa:23 Hüküm:4

Yenibazar'da ahaliye zulm ederek mallarını gasbeden adı geçen zorba kimselerin müdahale ve zulmlerinin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre Yenibazar ve ve kadılarına hüküm ki

Prizren sancağında Tergovişte kazâsında vâki‘ Ozrin Kal‘asının neferâtından Kurt Mehmed zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime gelüb bu kal‘a-i mezkûrda sâkin ve kendü hâlinde ve ber-vechile rencîde icâb eder halî olmayub ve üzerine dahi şuhûd ve ‘udûl ile şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken Yenibazar sâkinlerinden Şehman oğlu Mehmed ve el-Hac Musa oğlu Mustafa ve diğer Mehmed Çelebioğulları ve ve Vezîrceli Mustafa ve oğlu Ebubekir ve Hota? karyesinden İsmail nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayub emvâllerine Hevalerine ve Zirçe karyesinden Murâd oğlu Hüseyin ve Efrenk Şosa? ve ve ve Baliyeva? karyesinden Kozerin? Marko? oğlu Dozana? ve vukiyyeleriyle düşende palankasında Kurtoğlu oğlu Ahmed ve Derviş oğlu Abdullah ve Bezle karyesinden Bobo? oğlu Seydi ve Hüseyin ve Veloka kimesne karındaşlarıyla İstol karyesinden Arnavud tâ’ifesi dimekle ma‘rûf Dogolpolna palankasına Celal oğlu ve Rabil Ömer Odabaşı ve oğlu nâm kimesneler ile yekdil ve bin yüz elli dört senesinde Bergoşa? kazâsında bir dürlü me’muriyetleri ferâğ iken bî-vechi Kalice? çiftliğinde yedi hâne kefere re‘âyâsından ve Haraton? çiftliğinde sâkin yedi hâne re‘âyâ fukarâsından ve

Doline? nâm çiftliğinde sâkin beş hâne re‘âyâ fukarâsından ve Dirine? nâm çiftliğinden üç hâne kefere re‘âyâsından Kuyuca? ve Kalınca nâm çiftliğinde sâkin olanların dahi bunun ... ve bi’l-cümle emvâl ve eşyâların nehb ve gâret ve hâne ve tereke ve otlakların ihrâk-ı bi’nnâr eylediklerinden ma‘adâ bundan dahi yüz altmış sığır ile dokuz yüz baha keçi ve elli vukiyye penayirini ve bin vukiyye revgân-ı sâde ve iki bin vukiyye penâyiri nehb ve gâret ve yedi ‘aded anbarında undan iki yüz yetmiş hımıl terekesini ihrâk-ı bi’n-nâr edüb külli gadr eylediklerin ve mezbûrlar taht-ı kazâlarınızda mürûr üzere oldukların bildirüb bulundukları mahaldeahz ü murâfa‘a-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği bulundukları mahalde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L sene 1155/Aralık 1742

85- Sayfa:24 Hüküm:1

Bosna'da Nanska? Kale'sinde bulunan tekkenin meşihatı görevinde olan Şeyh Abdülkadir'in taamiye akçesini almasına mani olan mukata emininin müdahalesinin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisine Bosna’da vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm

Şeyh Abdülkadir zîde celâluhu gelüb Nanska? Kal‘asında vâki‘ tekkenin meşihâtı bin yüz elli senesinde babası eş-şeyh İbrahim fevtinden buna tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde ve tekke-i merkûmenin be def’a mukâta‘ası malından almak üzere senevî bin iki yüz altmış akçe ta‘amiyesi olmağla mukâta‘a-ı mezbûr emîni olub kazâ-i mezbûrda sâkin nâm kimesneden taleb eyledikde yedimde olan berâta mugâyir nice dürlü ‘illet irâdıyla üç seneden berü vermeyüb buna ve derviş fukarâsına gadr-ı murâd eylediğin bildirüb berât mûcebince ta‘yin olunan ta‘amiye güzeştesiyle tamâmen alıverilüb ta‘allül etdirmemek bâbında hükm-ü hümâyûn ricâ etmeğin berate mûcebince tahsîl etdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L sene 1155/Aralık 1742

86- Sayfa:24 Hüküm:2

Saraybosna'da Rüstem Bey evkafı mukataasından olan yerleri tasarruf edenlerden Mehmed Efendi'nin yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Bosna monlasına hüküm ki

Bosna ahâlisinden ve ve dahi ba‘zıları sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunlar Saray Bosna'da vâki‘ müteveffâ Rüstem Bey evkâfı mukâta‘asından dekkâkin ve menâzele taraf-ı vakfdan icâre-i mu‘accele ve mu‘ahhire ile yedlerinde hakk-ı temessükleriyle mutasarrıflar olub ve alınagelen icârelerin ... vâki‘ tamâmen edâda kusûrları olmayub içlerinden biri fevt oldukda tasarrufunda olan dükkân ve menzîli evlâdlarına intikâl ve şer‘an ve kânûnen ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken hâlâ vakf-ı mezbûr mütevellisi olan Mehmed Efendi dimekle ma‘rûf kimesne mücerred ta‘ma‘-ı hâmından nâşi ... fevt olanların dekkâkin ve menzîllerini evlâdlarına zabt etdirmeyüb ve kâh evlâd-ı inâsa kârgir dükkan ve mahzen intikâl etmez taraf-ı vakfdan zabt ederim deyu müdâhale ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb müteveffâ-ı mezbûrun ol-vechile hilâf-ı şer‘ ve kânuna zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L sene 1155/Aralık 1742

87- Sayfa:24 Hüküm:3

Bosna'da Visoka nâhiyesinde ahalinin miras meselesine sipahilerin müdahalede etmesinin engellenmesi

Bosna monlasına hüküm ki

Siremli İsmail ‘arz-ı hâl edüb bunun babası filan nâm kimesne sipahi Siremli Ali Efendi dimekle ma‘rûf kimesneden mukaddemâ fevt olub validesi merkûm dahi fevt oldukda oğlu ve kızı ve baba ve bir er karındaşı ve sâ’ir eshâb-ı tapudan kimesnesi kalmayub kazâ-i mezbûre muzâfâtından Visoka nâhiyesine tâbi‘ Davudali? karyesi toprağından tasarrufunda olan yerleri kânun üzere tapuya müstehak deyu veli mecrumu müslümânları takrîr eyledikleri resm-i tapu ile ... yerleri almağa taleb iken hâlâ sâhib-i arz olan filan nâm sipâhiler mücerred tama‘-ı hâmından nâşî ol-yerlerini ol-dahi müslümânlar takrir eyledikleri resm-i tapu ile vermeyüz ayrı verdiğimiz tapu ile icmâl

yahud âhara virürüz deyu hilâf-ı kânun-ı ta‘addî ve buna gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb ol-bâbda kânun üzere emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak emrim olmuşdur.

88- Sayfa:24 Hüküm:4

Çayniçe kazasında Ali'nin İstanbul'da oturan Hacı Mehmed'e olan borcunun, her ikisinin de vefat etmesi sebebiyle yakınları arasında alacak-verecek meselesindeki anlaşmazlığın ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Çayniçe kadısına hüküm ki

İstanbul sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Hazinedar el-Hac Mehmed nâm kimesnenin ... er karındaşı Ahmed ve hemşiresi Aişe ve zevcesi Hatice nâm hâtûnlar sudde-i sa‘adetime gelüb bunlardan karındaşı ve mezbûr Hatice nâm hâtûnun zevci müteveffâ-ı merkûm el-Hac Mehmed nâm kimesnenin bin yüz kırk dört senesinde Çayniçe sâkinlerinden Ali mîralay Bosna nâm kimesne zimmetinde cihet-i karz-ı şer‘den ber-mûceb-i temessük iki bin seksen guruş alacağı olmağla almadan fevt olub meblâğ-ı mezbûr ırs-i şer‘le bunlara intikâl ve taleb olmak üzere iken mezkûr Ali dahi fevt olmağla Çayniçe sâkinlerinden oğlu İbrahim nâm kimesneden hakkı mûrislerin taleb ve almak murâd eylediklerinden bin üç yüz yetmiş iki guruş edâ ve teslîm ve bâki kalan yedi yüz sekiz guruşu edâ etmek üzere ta‘ahhüd etdirüb şimdi bunlar dahi taleb eylediklerin mezkûr ziyâdesiyle şirret olmağla edâda ta‘allül ve gadr sevdâsında olduğun bildirüb şer‘le görülüb meblâğ-ı mezbûr bunların yedlerinde olan temessükleri mûcebince zimmetinde bâki kalan hakları bi’t-tamâm tahsîl ve ol-vechile bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1155/Aralık 1742

89- Sayfa:24 Hüküm:5

Banaluka'da Kobaş nâhiyesinde resm-i filorileri toplayan memurların kanunsuz olarak fazla vergi talebiyle ahaliye yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Banaluka ve kadılarına hüküm

Banaluka kazâsına tâbi‘ Kobaş nâhiyesinde Ranovinye? karyesinde Mehmed Bey ve diğer Mehmed Bey ve Ali Bey gelüb karye-i mezbûre toprağında ahrazdan? olan baştina yerlerinden defterde resm-i filorisi kayd olmağla defter mûcebince edâda kusûrları yoğiken cem‘ine me’mûr olanlar hilâf-ı kânun ve defter ziyâde talebiyle ta‘addî eylediğin bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i hümâyûnum ricâ etdikleri ecilden kânun üzere tasarruf kânun üzere ‘amel oluna deyu yazıldı.

Fî Evâ’il-i Za sene 1155/Ocak 1743

90- Sayfa:25 Hüküm:1

Mostar kazasında adı geçen gayrimüslim kişilerin ağaçlarına İbrahim Bey'in kanunsuz müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub Bosna vâlisi Mehmed Paşa'ya ve Mostar ve kadılarına hüküm ki

Mostar kazâsı muzâfâtından Boska? kal‘a nâhiyesi sâkinlerinden Yosko ve ve nâm zımmîler sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb nâhiye-i mezbûrede Serad? dimekle ma‘rûf nâm mahallerde vâki‘ babalarından müntakil mevazi‘i mülk eşcârlarına âhardan ber-vechile ‘alâka ve müdâhale olmayub şer‘an dahl olunmak icâb etmez iken İbrahim Bey dimekle ma‘rûf kimesne zuhûr ve şirrete sülûk ol-eşcâr mukaddemâ kasd-ı an yed eden ... olmuş olur olub zabt eden .... zabt ederiz deyu fuzûlî müdâhale bundan akdem tarafından vekâletine nâ’ib olan oğlu Arslan Bey dimekle ma‘rûf kimesneler ile murâfa‘a-ı şer‘i şerîfe olduklarından iddi‘âsı hilâf olduğu şer‘an zâhir ve hilâf-ı şer‘i şerîfe müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ ve kat‘-ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet ve ibrâ-ı zimmet birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilüb bu mukaddemâ ber vech-i şer‘le görülüb fasl-ı husûmet ve ibrâ-ı zimmet birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilen da‘vânın istimâ‘ı memnû‘ iken mezkûr zımmî? mündefi‘ olmayub mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ol-vechile müdâhale ve ta‘addîden halî olduğun ve bu bâbda da‘vâlarına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb fetvâ-ı şerîfeleri ve hüccet-i şer‘iyyeleri mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ol-vechile müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak içün emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek emrim olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1155/Aralık 1742

91- Sayfa:25 Hüküm:2

İstari Eflak kazası varoş kasabası ahalilerinin vergi sorumluluğu olmamasına rağmen kanunsuz olarak akçelerini alan kadılarının müdahalesinin ortadan kaldırılması

kadısına hüküm ki

İstari Eflak kazâsına tâbi‘ varoş kasabası ahâlileri gelüb bunların üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmayub şer‘an ber-vechile rencîde olmaları icâb etmez iken hâlâ kadıları olan nâm kadı bin yüz elli senesinden berü hilâf-ı şer‘i şerîf ve mugâyir-i kânuna vâki‘ olan tekâlif ve sâ’ir mevâddan kendüsiçün külli akçelerin alub ziyâde gadr ve ta‘âddî eylediğin bildirüb hilâf-ı şer‘i şerîf ve mugâyir-i kânun aldığı akçelerin alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L sene 1155/Aralık 1742

92- Sayfa:25 Hüküm:3

Saraybosna'da Hacı Ali Mahallesi'ndeki vakfın mütevellisi Salih'e hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi ve Saray Bosna kazâsı nâ’ibine ve kadılarına hüküm ki

Salih zîde kadruhu gelüb mahallâtında kalan el-Hac Ali mahallesinde vâki‘ eshâb-ı hayrâtdan müteveffâ Kenan Ali Ağa dimekle ma‘rûf nâm sâhibü'l-hayr vakfının evlâdiyet ve meşrûtiyyet üzere bi'l-fi‘il berât-ı şerîfimle mütevellisi olub üzerine edâsı lâzım gelen hıdmet-i lâzimesin sadâkat ve istikâmet üzere görüb cümle ol mahall-i ef‘âl ve akvâlatdan hoşnud ve râzılar olub tevliyet üzerine âhardan dahl olunmak icâb etmez iken mahalle-i mezbûr ahâlisinden Mustafa ve Mehmed ve hevâlarına tâbi‘ ve nâm kimesneler birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve mücerred celb-i mal içün bî-vechi ve bilâ-berât ve bilâ-sened tevliyet üzerine müdâhale ve ta‘addîden

halî olmadıkların ve husûs-ı mezbûru vech-i meşrûh üzere olduğu sen ki mevlânâ-ı mümâileyh-i Abdülfettah zîde ‘ilmihusun ‘arz eylediğin bildirüb bî-vech ve bilâ-berât ve bilâ-sened tevliyet üzerine müdâhale etdirmeyüb ol-vechile zâhir olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1155/Aralık 1742

93- Sayfa:25 Hüküm:4

Bosnalı Sava isimli hekimin Bosna ve Rumeli'de geçip gittiği yerlerde uğradığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna ve Rum eyâletlerinde vâki‘ kadılarına hüküm ki

Etibbâdan Bosnevî Sava nâm zımmi gelüb mezkûr ... hekim olub Rumili ve Bosna eyâletlerinde taht-ı kazâlarında kendü hâlinde mürûr ve ‘ubûr edüb bir ferde ta‘addîsi yoğ iken taht-ı kazânızda vâki‘ mürûr eylediği mahallelerde serdâr ve gümrükcü ve a‘yân ve zâbitân ve sâ’irleri taraflarından hilâf-ı şer‘i şerîfe ve fuzûlî müdâhale ve yedinde olan üzerine müdâhale oldukların bildirüb taht-ı kazânızda mürûr eylediği mahallelerde hilâf-ı şer‘i şerîfe rencîde etdirilmemek bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ ve mezkûr Bosnevî Sava istinkak olundukda külliyen ihtimâli ola hîn-I tahrirde mutâbık eylediğin sâbıkâ Rumili kadı‘askeri olub hâlâ hassa hekimbaşı olan mevlânâ Mehmed edamallahü teala fezailihu i‘lâm eylediği mevlânâ-ı müşârü'n-ileyhsin i‘lâmı mûcebince hilâf-ı şer‘i şerîf mürûr ve ‘ubûr eylediği mahallelerde ta‘addî etdirilmemek bâbında fermân-ı ‘âlişân yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za 1155/Aralık 1742/Ocak 1743

94- Sayfa:25 Hüküm:5

Akhisar kazasında Mustafa'nın tasarrufunda olan tarlaya Mehmed, Hasan ve İbrahim'in müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Akhisar kadısına hüküm

Mustafa nâm kimesne gelüb erbâb-ı timâr karyelerinden Akhisar kazâsına tâbi‘ nâm karye toprağında vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd bir kıt‘a tarlayı sâhib-i arzdan resm-i tapu ile yüzden alub otuz beş seneden mütecâviz zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb dahl olunmak icâb etmez iken âhardan Mehmed ve Hasan ve İbrahim nâm kimesneler birbirleriyle yekdil ve sâlifü'z-zikr tapulu ve temessüklü tarlasının zabtına hilâf-ı kânun ve kânuna muhâlefet ve hilâf-ı kânun müdâhaleden halî olmadıkların bildirüb tapulu ve temessüklü tarlasının kendüye zabt ve mezkûrların hilâf-ı kânun müdâhaleleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükmü ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za 1155/Aralık 1742/Ocak 1743

95- Sayfa:25 Hüküm:6

Bosna mukabelecisi Ali'nin alması gereken öşr ve sâlâriyyeleri vermek hususunda muhalefet edenlerin müdahalelerinin engellenmesi

Bosna vâlisine eyâlet-i Bosna’da vâki‘ kadısına hüküm

Eyâlet-i Bosna mukâbelecisi olan Ali zîde kadruhu gelüb eyâlet-i Bosna'da nehr-i Sava sâhilinde bi‘avnihi sübhânehü te‘âlâ müceddeden feth ve küşâd ve Bosna ve Kardarin? tarafında zabt olunması fermân olan kazâ-i mezbûra tâbi‘ ve ve tevâbi‘ mukâta‘ası karyeleri toprağından zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere müteveccih olan sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyeleri ahz u kabz etmeğin murâd eyledikde ecânibden bâ‘zıları muhâlefet ve zirâ‘atçileri dahi ta‘allül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb hâsıl-ı mezbûr karyeleri toprağında zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere müteveccih olan sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyeleri alıverilüb kimesneye muhâlefet etdirilmemek bâbında hükmü ricâ eylediği ecilden kânun ve defter mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L sene 1155/Aralık 1742

96- Sayfa:26 Hüküm:1

Banaluka kazasında İslatiye karyesinde vergi toplayan memurların kanuna aykırı olarak fazla vergi talebiyle ahaliye yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Banaluka ve kadılarına hüküm ki

Ebubekir nâm kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Banaluka kazâsına tâbi‘ İslatiye nâm karye toprağında tasarrufunda olan baştina yerlerinde defterde resm-i filori kayd olunmamağla defter mûcebince resm-i filorilerin edâ edüb ta‘addî olunmak icâb etmez iken cem‘ine me’mûr olanlar kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânun ve defter ziyâde mütâlebesiyle ta‘addî ve rencîde eylediklerün bildirüb hilâf-ı kânun ve defter ziyâde talebiyle ta‘addî ve rencîde etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1155/Ocak 1743

97- Sayfa:26 Hüküm:2

Gölhisar kazasında Mahmud, dizdar Ömer Ağa ve İmam Ahmed'in zorla akçelerini alan Ali'nin muhakeme edilerek gereğinin yapılması

Bosna vâlisine sâdır-ı esbak vezîr Mehmed Paşa'ya ve Gölhisar ve kadılarına hüküm ki

Gölhisar kazâsı sâkinlerinden Mahmud ve dizdâr Ömer Ağa ve İmam Ahmed dimekle ma‘rûf kimesneler gelüb bunlar kendü hâllerinde olub üzerlerine şuhûd-ı ‘udûl ile şer‘an bir nesne sâbit ve zâhîr olmuş değil iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Ali nâm kimesne kendü hâlinde olmayub bin yüz elli senesinde hevâsına tâbi‘ ehl-i ‘örfe istinâden hilâf-ı şer‘i şerîf ve bi-gayr-ı hakkın bunların yedi yüz guruşların tagallüben gasb edüb gadr eyledükde ve bu bâbda şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe virüldüğün bildirüb mûcebince şer‘le görülüb alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1155/Ocak 1743

98- Sayfa:26 Hüküm:3

Banaluka kazasında Mekorinçe'de İbrahim'in tasarrufunda olan nehirden balık tutanlardan gereken verginin alınması ve gizli avlanmanın yasaklanması

Bosna vâlisine Banaluka kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan İbrahim nâm sipâhi gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden kazâ-i mezbûrda Banaluka Kal‘ası civârında Mekorinçe nâm karyesi toprağında cereyân eden nehir ve Viryana? suyundan ‘öşr-i mâhî defterde timârına hâsıl yazılmağla zikrolunan nehirden sayd-ı mâhî edenlerden müteveccih olan ‘öşrlerin taleb eyledikde ahâli-i karyeden ve âhardan bâ‘zıları bundan ... hafiyyen sayd-ı mâhî ve ‘öşrün vermeyüb ol-vechile timârı mahsûlüne gadr-ı külli olduğun bildirüb nehr-i mezkûrdan sayd-ı mâhî edenlerden bilâ-in hafiyyeten sayd edenler men‘ olub timârı mahsûlüne gadr etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun ve defter mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1155/Ocak 1743

99- Sayfa:26 Hüküm:4

Tuzla kapudanı Hasan ile Hacı Osman'ın akçelerini gasbeden Gradinçe kapudanı Mehmed'in müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İzvornik ve Gradinçe ve Brod ve ve kadılarına hüküm

Tuzla kapudânı Hasan ile Hacı Osman gelüb mezbûr Hasan kapudân bin yüz elli senesinde bâ-fermân-ı ‘ali Moskof seferine me’mûr olundukda tarafından mezkûr Hacı Osman’ı vekîli edüb ol-dahi tarafından hıdmet görüb kusûru yoğ iken sefer-i hümâyûnumda küffâra Özi muhârebesinde esir olub ba‘dehu halâs olub üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken Gradinçe kapudânı olub ümmet-i Muhammed'e ehl-i ‘örfe gamz ve akçelerin almak ‘uhdelerinde olan Mehmed nâm kimesne tabi vâki‘ mevâd ... ile hevaâsına tâbi‘ ehl-i ‘örfe istinâden hilâf-ı şer‘i şerîf ve bigayri-hakkın on bir kîse akçelerin gasb ve ziyâde gadr eylediklerin ve bu bâbda me’mûrlarına ... men‘ ... ... ve mezbûr kimesne mürur ve ubur etme üzere oldukların bildirüb bâ‘zıları kadimi üzere görülüb tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek üzere yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1155/Ocak 1743

100- Sayfa:26 Hüküm:5

Prepol kazasında Kolaşin Kalesi sakinlerinden Hasan'ın oğlunun öldürülmesi ve hanelerinin ve sekiz kişinin yakılması ile ilgili adı geçen kimseler hakkında gereğinin yapılması

Bosna vâlisine ve Saray monlasına ve Prepol kadısına hüküm ki

Prepol kazâsında Kolaşin Kal‘ası sükkânından Hasan nâm kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunun oğlu nâm kimesneye bin yüz elli senesinde kal‘a-i merkûm neferâtından İbrahim ve oğlu İsmail ve Osman ve Murâd ve Ahmed ve Hasan nâm kimesneler ile refikleri bigayri-hakkın katl eylediklerinden gayri kal‘a-i mezbûr civârında çiftliğinde beş hânesi ve anbarın terekesiyle ve sekiz nefer re‘âyâyı ihrâk-ı bi'n-nâr ve oğlunun meyyitin sûkunda bulub ba‘de'l-keşf tefahhus olundukda kal‘a-i mezbûrenin neferât ve ağaları oğlu mezbûru katl edenler bâlâda tahrîr olunan kimesneler ve refikleridir deyu haber vermeleriyle bu dahi mezbûrları mürâsele ile dokuz def‘a da‘vâ-ı şer‘ eyledikde ita‘at-i şer‘ etmeyüb tekrâr vâli tarafından def‘aatle mübâşir ta‘yin olundukda kal‘a-i mezbûrenin ağaları sâhib çıkub ele vermeyüb icrâ-ı hakk olunduğun bildirüb şer‘le görülüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğü ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1155/Ocak 1743

101- Sayfa:27 Hüküm:1

İzvornik sancağı muzafatından Beline'de Osman'ın tasarrufundaki yerlere timar tezkirecisi İbrahim'in yaptığı müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi ve İzvornik ve kadısına hüküm

Osman nâm sipâhi gelüb İzvornik sancağının kazâsı muzâfâtından Beline nâhiyesine tâbi‘ Bağonik nâm karye ve gayriden sekiz bin ile iki yüz akçe timâr elli beş senesi cemâziye'l-ahirin yirminci gününde mîr-i mîrân tezkiresini mutasarrıf Mehmed’in ... buna tevcîh-i berât üzerine ve timârının başkalemi olan sâbıkâ? Karye-i Bogovik nam-ı diğer Bergoriç vech-i meşruh defter mûcebince kırkar nefer re‘âyâ ve on

baştina ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayriden on üç bin akçe yazu ile tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Bağonik ma‘ Rasnepalad tâbi‘ Bezlova mezkûreyle tahrîr ve yazub mezkûrenin altı bin beş yüz akçesi ibrâz ve ma‘ gayrihâ mezkûrların sekiz bin iki yüz yirmi akçe ze‘âmet ve icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen mezkûr ‘arzın timârı olub timâr-ı karyenin mahsûl ve rüsûmu olan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken eyâlet-i Bosna’nın timâr tezkirecisi olan İbrahim şirrete sülûk ve karye-i mezbûr hâsılından olduğundan kurâ-ı âhar ile birikdirilüb otuz beş bin akçe ze‘âmete olunmağla? tevkî‘ mahall-i tashîh olunmak içün ... tereke ederim deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ve bunun yedinde olan berât-ı şerîfime mugâyir fuzûli müdâhale ve mahsûl ve rüsûmun ... ahz ü kabz edüb ta‘addî eylediğin bildirüb timâr-ı mezbûr yedinde olan berât mûcebince kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmun kânun mûcebince ahz ü kabz etmeyüb ve mugâyir-i berât mezkûrenin ol-vechile mîr-i mîrânda olan tezkire ile razı etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûnum mürâca‘at vech-i meşrûh olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1155/Ocak 1743

102- Sayfa:27 Hüküm:2

Bosna'da İstari Eflak mukaata karyelerinde dizdar Mustafa ve Kurdoğlu Hüseyin'in müdahale ve zulümlerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı sâbık vezîr Mehmed Paşa'ya İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

Bosna eyâletinde vâki‘ bostâniyân hassa neferâtının ber vech-i ocaklık ‘uhdelerinde olan İstari Eflak mukâta‘ası kurâsından Dragolunca? nâm karye re‘âyâları kendü hallerinde olub kimesneye ta‘addîleri yoğ iken öteden berü ‘isyân ve tuğyân ile mevsûf olan Rusay Kal‘ası dizdârı Mustafa ve refîki Kurdoğlu Hüseyin nâm kimesneler kendü hallerinde olmayub fukarâ-ı ra‘iyyeti ızrâr ‘adet-i müstemirreleri olduğundan bu def‘a dahi nice eşkıyânın başlarına cem‘ ve mukâta‘a-ı mezbûrun karyesi re‘âyâsından her sene imdâd-ı hazeriyyelerin nehb ü garet ve mezbûrların ihrâk-ı bi’n-nâr eylediklerinden başka karye-i mezbûreyi dahi leylen basub kezalik re‘âyâsından ve hâlâ pek yarar kapudân Ferhâdzâde Mehmed dâme ikbâlihûnun karye-i mezbûrda

vâki‘ çiftlik ... mevcûd mahsûlât hubûbâtı ... ve garet ve üç ‘aded defterlerin ihrâk-ı bi'n-nâr eyleyüb mezbûrlar ahz ve ihkjâk-ı hakk oldukça ... etmeleriyle ihkâk-ı hakk olunmak içün emr-i şerîfim verilmek rızâsına sâbıkâ İstari Eflak kadısı Seyyid Mustafa zîde fazlıhu ve mukâta‘a emîni ... Mehmed zîde kadruhu başka başka ‘arz etmeleriyle muhâlefet-i ma‘rifet-i şer‘i ve sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhasın ma‘rifetinle ihkâk-ı hakk olunmak üzere emr-i şerîfim tahrîri bâbında baş darem? Ali ‘uluvvühû i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1155/Ocak 1743

103- Sayfa:27 Hüküm:3

Taşlıca kazasında Hatice isimli kadının miras meselesinde ortaya çıkan anlaşmazlıkların çözülmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub Bosna vâlisi vezîre ve Taşlıca kadısına hüküm ki

Hatice nâm hâtûn gelüb bunun karındaşı Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesne bundan akdem Mısır tarafından vilâyeti olan Bosna’ya sılâ-yı rahm içün vardukda kazâ-i mezbûra tâbi‘ Vestine nâm karyelerde vâki‘ mâlik olduğu emlâki ve eşyâsı huzûr-ı müslimînde hüccet-i şer‘i şer‘iyye ile ... teslîm ve kurâ-ı mezbûr toprağında tasarrufunda olan tapu ve temessük yerlerinin dahi hakk-ı tasarrufu rızâsıyla ferâğ ve tefvîz ve kırk seneden berü ol-yerlerin mutasarrıfa ve zabta kanâ‘at ve herkesden ve ‘öşr ve rüsûmun sâhib-i arza edâ edüb dahl olunmak icâb etmez iken nâm hâtûn zuhûr ve ol-yerleri karındaşı hâtûn-ı mezbûr sana müslimîn huzûrunda tefvîz eyledikde sâhib-i arz ma‘rifeti bulunmayub yedine sâhib-i arz temessüğü verilmekle karındaşın merkûm fevt olub oğlu Musa’ya intikâl etmekle hâlâ mezkûr Musa dahi fevt olub atası olduğu itibâriyle hakk-ı tapu benimdir deyu iddi‘a ve tarafından irsâl eylediği vekîlleri dahi karye-i mezbûr sipâhilerin kuvvet-i mâliye ile itmâ‘ ve bu makûle eden on sene mürûr eden arâzi da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken hilâf-ı kânun ol-yerleri yedinden almak kasdıyla rencîdeden halî olmadıkların bildirüb ol-yerler bir karâr-ı sâbık kendüye zabt u zirâ‘at etdirilüb mezbûrenin vekîlleri mezbûrları hilâf-ı kânun dahl etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Za sene 1155/Ocak 1743

104- Sayfa:27 Hüküm:4

Saray kazasında Osik karyesinde Derviş Ali'nin arazisi üzerinde hak iddia eden Münteha isimli kadının müdahalesinin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a'zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Saray nâ'ibine hüküm

Kuzâtdan Derviş Ali zîde fazlıhu gelüb bunun Saray kazâsına tâbi' Osik nâm karyede vâki' çiftlik emlâk ve arazisinden âharın 'alâkası olmayub ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken yine Saray sâkinelerinden Münteha nâm hâtûn zuhûr ve şirrete sâlik ve sâlifü'z-zikr çiftlik emlâk ve arâzisi benim müteveffâ? zevcim olub Özi Kal'ası ma'rekesinde nâ-bedid olan Abdi Bey oğlu Ahmed Bey nâm kimesnenin idi hâlâ mevazi-i mezbûr ..... etmiş deyu yine eyâlet-i Bosna'nın çavuşlar kethüdâsı olan Macar oğlu Mehmed Ağa nâm kimesneye istinâden bunun sâlifü'z-zikr çiftliğinden hâsıl-ı iki senelik mahsûlü ... bin yüz elli senesinde tahsil dahl ve gadr-ı külli eylediğin ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetevâ-ı şerîfe ve hüccet-i şer'iyyesi olduğun bildirüb mûceblerince şer'le görülüb alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Za sene 1155/Ocak 1743

105- Sayfa:27 Hüküm:5

Saray kazasında Osik karyesinde Derviş Ali'nin arazisi üzerine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a'zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Saray kazâsı nâ'ibine hüküm

Kuzâtdan Derviş Ali zîde fazlıhu gelüb bunun Saray kazâsına tâbi' Osik nâm çiftlik emlâk ve arâzisinden âharın 'alâkası olmayub dahl icâb etmez iken yine Saray sâkinlerinden Arnavud Süleyman nâm kimesne zuhûr ve şirrete sâlik ve mücerred 'arzen bunun hâlâ tasarrufunda olan çiftlik-i mezbûresinden mukaddemâ mutasarrıf Abdullah Bey oğlu Ahmed Bey bundan akdem Özi Kal'ası ma'rekesinde nâ-bedîd oldu

hâlâ sağ imiş deyn-i zevcesi Münteha nâm hâtûn tarafından vekîlim deyu eyâlet-i Bosna'nın hâlâ çavuşlar kethüdâsı Macar oğlu Mehmed Ağa'ya istinâden bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer'i şerîfe üzere habs ve iki senelik mahsûl kıymeti olur üzere fuzûli yedi yüz yetmiş iki guruş olub ziyâde gadr ve ta'addî eylediğin ve şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe ve hüccet-i şer'iyyesi olduğun bildirüb mûceblerince şer'le görülüb alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Za sene 1155/Ocak 1743

106- Sayfa:28 Hüküm:1

Bosna Brod'da kanuna aykırı olarak ahalinin fazla akçelerini ve yemeklerini alıp kanunsuz işler yapan kadı'nın müdahale ve zulmünün ortadan kaldırılması

Kadısına hüküm ki

Bosna Brod kazâsı ahâlisi sudde-i sa'adetime 'arz-ı hâl edüb hâlâ bunların kadıları olan nâm kadı kadîmden kadılar oturageldiği mahallerde oturmayub da'vet olunmaların devre çıkub karye-be-karye gidüb fukarânın ehl ve 'ıyâlleriyle sâkin oldukları evlerin üzerlerine konub müft ve meccânen yem ve yemek ve koyun ve kuzu ve sâ'ir me'kûllerin ve bî-nemâz teftîş nâmıyla ve hilâf-ı şer' ve kânun akçelerin alduğuna dâ'ir içlerinden biri fevt oldukda veresesinden sagîr ve sagîre ve gâib ve gâibe olmayub hâzır ve kibâr olub kısmet taleb etmezlerken cebren kısmet edib ve resm-i kısmet ziyâde olmak içün müteveffânın metrukâtından ziyâde bahâya dutub da'vet-i nikâh ve hüccet-i şer'iyye ve 'ıtk-ı nâme ve mürâsele ve resm-i kısmet ve sâ'ir mevaddan kânundan ziyâde akçelerin alub bunun emsaâli zulm ve ta'addîsinin nihâyeti olmayub perâkende olduğun bildirüb ol-vechile zulm ve ta'addîsi men' ü def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1155/Ocak 1743

107- Sayfa:28 Hüküm:2

Saray kazasında arazi tasarruf eden Tırhala eski kadısı olan Abdülkerim'e Beşir isimli kişinin müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray nâ'ibine hüküm

Kuzâtdan sâbıkâ Tırhala kadısı olan Abdülkerim zîde fazlıhu gelüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ Havilik? nâm karye toprağından arâzi tasarruf edenlerden Beşir nâm kimesne tasarrufunda olan malûmü'l-hudûd çayırlarının hakk-ı tasarrufu hüsn-i rızâsı ve sâhib-i arz temessüğü mûcebince kendüye tefvîz ve ol-dahi tefvîz ve yedine verilen sâhib-i arz temessüğü mûcebince sekiz seneden berü zabt ve her sene önü ‘öşr ve rüsûmu sâhib-i arza edâ edüb ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken mezbûr Beşir zuhûr ve şirrete sâlik ve mücerred ta‘cîz içün zikrolunan çayırları sinîn-i merkûmeden mukaddemâ sana ferâğ olduğuma nâdim oldum oldum girü ehlüne alub zabt ederim deyu yedinde olan sâhib-i arz temessüğüne mugâyir hilâf-ı kânun müdâhale ve ta‘addîden halî olmadığın bildirüb yedinde olan sâhib-i arz temessüğü mûcebince ol-çayırlar kemâkân kendüye zabt etdirilüb mezbûrda hilâf-ı kânun ve mugâyir temesük dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm ricâ eylediğin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Za sene1155

108- Sayfa:28 Hüküm:3

Yenibazar'da Mahmud'un hayvanlarını ve mallarını gasbeden adı geçen gayrimüslim kişilerin muhakeme edilerek hakkının tahsil ettirilmesi

Bosna vâlisi vezîr-i sâbık Yeğen Mehmed Paşa'ya ve Yenibazar ve kadılarına hüküm ki

Koyun celebi tâ'ifesinden Mahmud gelüb bu öteden berü âbâ ‘en cedd Rumeli cânibinde koyun iştirâ' ve asitâne-yi sa‘adetimde Abdullah'a bey‘ edüb bundan akdem koyun hıdmetinde olan ve Rago? nâm zımmî on iki nefer çobanlarıyla eyâlet-i Bosna'da Yenibazar kazâsında iki bin beş yüz baş koyun iştirâ' ve Yenibazar kazâsında anbar ve karyesi cem‘ edüb hilâf-ı şer‘i şerîf ve ba‘zıları yoğ iken karye-i mezbûr sâkinlerinden Semdân? ve Brad? oğulları Ostoyan? ve Tugvan? ve İzednir? nâm zımmîler kendü hâllerinde olmadıklarından nâşi yekdil ve hevâlarına tâbi‘ eşkıyâlar ile baştinalarına

cem‘ ve bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer‘i şerîf bî-gayri hakkın üzerlerine hücûm ve zikrolunan koyunlar ile on iki re‘bargir ile dokuz yüz guruş nukûd akçesi gasb ve garet ve ezâ eylediklerinden ma‘adâ hayvanâtların? dahi soyub üzerlerinde olan emvâl ve eşyâların dahi gasb ve garet ve ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhasın ma‘rifetinle ve ol-tarafa âhar husûs içün ta‘yin olunan dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşlarından iftihârü'l- emâcid ve’l-ekârim Yeğen Mehmed dâme mecduhû mübâşeretiyle şer‘le görülüb gasb ve garet eylediklerin ol-mikdâr koyun ve bargir ve nukûd akçesiyle gasb ve garet eyledikleri emvâl ve eşyâsı tahsîl ve alıverilüb icrâ-ı hakk ve i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1155/Ocak 1743

109- Sayfa:28 Hüküm:4

Rusçuk eski kadısı Yayçeli Hacı Mehmed'in Bosna'dan İstanbul'a gelecek olan evlat ve hizmetkarına yolculuk boyunca zorluk çıkarılmaması

Bosna'dan asitâne-i sa‘adetime gelince yol üzerinde vâki‘ kadılar ve nâ’iblere kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârlarına ve sâ’ir a‘yân-ı vilâyete hüküm

Sâbıkâ Rusçuk kadısı Yayçeli el-Hac Mehmed zîde fazlıhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb mevlânâ-ı mümâileyhin Bosna'dan asitâne-i sa‘adetime gelecek bir nefer ehli ve bir nefer oğlu ve üç nefer kızları başka üç câriye ve hıdmetkâr ve hıdmetkârdan cem‘an on üç nefer kimesnelerin mürûrlarına mümâna‘at üzere olduğun bildirüb mezkûrların mürûrlarına mümâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği sen ki mevlânâ ve sâ’ir mümâileyhâsız vech-i meşrûh mürûrlarına muhâlefet olunmamak bâbında fermân-ı ‘alişânım yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1155/Ocak 1743

110- Sayfa:28 Hüküm:5

Çelebibazar'da Ömer'in timarında bazılarının araziyi tam olarak ekip biçmediğinden mahsulüne zarar gelmesi sebebiyle bunun engellenmesi

Bosna vâlisi vezîr-i sâbık Mehmed Paşa'ya ve Çelebibazar kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Ömer nâm sipâhi gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ ve nâm karyeleri toprağında zirâ‘at ve hırâset eden defterlü re‘âyâsı tasarrufundan zirâ‘ate salih hâsıl verir yerlerin bi't-tamâm zirâ‘at etmeden bırakub varub âhardan karyesi toprağında zirâ‘at ve hırâset etmeleriyle ol-vechile timârı mahsûlüne gadr olduğu bildirüb ol-bâbda kânun üzere hükm-ü hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1155/Ocak 1743

111- Sayfa:29 Hüküm:1

Hersek'de Ömer sipahinin timar toprağına hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya ve Hersek sancağında vâki‘ kadısına hüküm

Erbâb-ı timârdan Ömer nâm sipâhi gelüb Hersek sancağında kazâ-ı mezbûr muzâfâtından Bolarine? nâhiyesinde Sorir? nâm karye ve gayriden yedi bin yetmiş iki akçe timâr berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub başkalemi olan sâlifü'z-zikr Sorir? karyesi hudûdu dâhilinde vâki‘ yüzer akçe yazular ile geçid ab-ı Sorir? ve geçid ab-ı nehr-i Bolarine? deyu defter-i hâkânîde müstakilen kaydında? hesâb etmeyüb dahl icâb etmez iken müteveffâ Mustafa Paşa evkâfından Kalaruç? mütevellisi Murtaza ve Alaeddin nâm kimesneler ile Nefs-i Bazar mensuh ze‘âmetine mutasarrıf Mustafa nâm kimesneler bunun sâlifü’z-zikr geçidleri ... hilâf-ı defter-i hâkânî mahdes geçidi ve sefîne ... ... edenleri geçirüb bunun geçidlerin ... ve ol-vechile timârı mahsûlüne gadr olunduğun bildirüb mezbûrların hukûk-ı defter-i hâkânî ol-vechile gadr ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ ve timârına hâsıl-ı kayd olunan geçidi kânun ve defter mûcebince buna ahz ü kabz etdirilmeyüb ta‘allül ve nizâ‘ etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Hersek sancağında Bolarine? nâhiyesinde çiftlik-i İskender? der-karye-i Sorir? ... Mehmedzâde İbrahim ile Hüseyin hâsıl-ı kayd ile geçid ab-ı Sorir? ... ve geçid ab-ı nehr-i Bolarineyüz yekûn ma‘ gayriden beş yüz akçe yazu

ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde icmâlde başkalemi olan sâlifü'z-zikr Sorir nâm karye ve ma' gayriden birikdirilüb yedi bin yetmiş iki akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen mezbûr Ömer'in timârı ve Bosna sancağında ve ... nâhiyesinde Nefs-i Bazar ... neferât seksen yedi ve baştina otuz dokuzar ...bir ve hâsılı tahtında ispençe ve zabt yekûn ma' gayriden altı bin iki yüz seksen iki akçe ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi' karye-i Dolna bî-vech-i neferât on altı baştina dört çiftlik üç zemîn iki hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm yekûn ma' gayriden iki bin yedi yüz akçe yazular ile olduğu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde iki bin yedi yüz akçe yazu ile Gorna ve Dolna ... deyu tahrîr ve bin sekiz yüz akçesi ikrâz ve sâlifü'z-zikr Nefs-i Bazar ... ve Saray nâhiyesine tâbi' ... nâm karye ve ma' gayriden birikdirilüb otuz iki bin beş yüz dokuz akçe 'an ze'âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun on dört bin beş yüz akçesi sâlifü'z-zikr Erzasoniç nâm karye ve gayriden ze'âmet-i mezbûr Mustafa'nın ze'âmeti ... bâkisi müştereği kaydında ve Hersek sancağında Döseniç nâhiyesinde nefs-i kazâ-i ... diğer ... varoşu ... kasr-ı? mezbûr sâbıkâ mutasarrıf iken birûn-ı bağlar ve yerler merhûm Mustafa Paşa bir câmi' ve muallimhâne ve kârbân binâ edüb ve nehr-i ... üzerine bir cisr yapub ve emr-i şerîfe mûcebince zikrolunan ... kazâsı cümle mahsûlât ve nevâhi arâziyle ...kuzusuyla? müşârü'n-ileyh Mustafa Paşa'ya temlik? olunmuş bu ... kasr-ı? mezbûr dâhilinde Hıradine nâm mezrâ' ve Mihayil yerleri ve göl? üzerinde dört göz değirmân ve iki döşek oda olan ve câmi' ve guslhâne tasarrufuna türbeye ve kârbân-ı Saray ve köprü ta'mir ve termîmine vakf edüb kasr-ı? mezbûr hudûdunda vâki' bağlar ve yerler ve bağçeler ve emr-i murâd ... ile müşârü'n-ileyha Mustafa Paşa'ya temlîk olunmağın ber-mûceb-i ... defter-i cedîdde kayd olundu deyu ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1155/Ocak 1743

112- Sayfa:29 Hüküm:2

Bosna'da Tuzla kazasında Abdurrahman, Süleyman, Mehmed ve Ali isimli kimselerin tarlalarına hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Bosna eyâletinde vâki' kadısına hüküm

Tuzla kazâsına tâbi‘ Osiçan? karyesi sâkinlerinden Abdurrahman bin Ahmed ve Süleyman bin Ahmed ve Mehmed bin ve Ali ve Ahmed ve diğer Ali bin Osman nâm kimesneler gelüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ İra? nâm-ı diğer Düzünçe? nâm karye toprağından tapulu ve temessüklü ma‘lûm’ül-hudûd tarlaları babaları nâm kimesne mutasarrıf iken fevt olub ol-yerler ... ol-kânun bunlara intikâl etmeğle bunlar dahi babalarından müntakil yerleri her sene zabt ü zirâ‘at ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ etmeyüb dahl icâb etmez iken karye-i mezbûr sâkinlerinden Durakoğulları İbrahim ve Hüseyin nâm kimesneler ile sâ’irleri zuhûr ve şirrete sülûk ve hevâlarına tâbi‘ Mü’min Ağa dimekle ma‘rûf kimesneye iştirâken hilâf-ı kânun ... müdâhale ve bundan akdem babalarının yedlerinde olan sâhib-i arz temessüği mûcebince bunlara zabt ve mezbûrların müdâhaleleri men‘i birle sâbıkâ Bosna vâlisi tarafından buyruldu ve taraf-ı şer‘iden üç dört kıt‘a mürâsele ile kendü? yedlerine tenbih olunmuş iken mezbûrlar kemâl-i şekâvetlerinden nâşî ... olmayub müdâhaleden halî oldukların bildirüb yedlerinde olan sınırları mûcebince kendülere zabt ü zirâ‘at etdirilüb mezbûrların hilâf-ı kânun müdâhaleleri men‘ ü def‘ bâbında hükm ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1155/Ocak 1743

113- Sayfa:29 Hüküm:3

İzvornik sancağında Böğürdelen nâhiyesinde adı geçen karyelerde ziraatle uğraşan ahali arasındaki anlaşmazlıkların kanun gereğince çözümlenmesi

Hâla Bosna vâlisi vezîre İzvornik ve Böğürdelen kadılarına hüküm ki

İzvornik Kal‘ası kapudânı İbrahim ve karındaşı Ali zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında Böğürdelen nâhiyesinde Harami? Hemric? Karun? karyelerinin derbend-i İzvornik kazâsı muzâfâtından Kazorid? nâhiyesine tâbi‘ Dolna Berliç? derbend Vodnazir nâhiyesinde mezbûra tâbi‘ Ariler? Medona? nâm karyeler mümâileyhin Bosna defterdârı tarafından ber vech-i iştirâk hüccetlerine müdâhale sâlifü'z-zikr yerler toprağına zirâ‘at ve hırâset edenlerden zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerine deftere ve deftere rüsûmlarıyla tereke .... ile tarafından reftine murâd eyledikde ta‘allül ve nizâ‘ eylediklerin bildirüb icrâ-ı hakk birle hükm ola ki ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at bu zikrolunan nâhiyesine

tâbi‘ Nevizne ve hâsılı tahtında ispençe yekûn on bin otuz yedi akçe yazar ... ... derbend-i kadîm kazâ ve nâhiyesinde altmış üç nefer re‘âyâ ve hâsılı tahtında gendüm yekûn üç bin altı yüz elli yedi akçe yazar karye-i İvenik? derbend-i kadîm ve Froşa? nâhiyesinde on baştina ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk yekûn beş bin yedi yüz akçe yazar karye-i Karan nâm-ı diğer Dorla? defter-i ‘atikde muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde havass-ı hümâyûnum mülhâkâtında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1155/Ocak 1743

114- Sayfa:29 Hüküm:4

Bosna'da Travnik kazasına bağlı karyelerde kanuna aykırı olarak ahalinin fazla akçelerini ve yemeklerini alıp kanunsuz işler yapan kadı'nın müdahale ve zulmünün ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Travnik kazâsına tâbi‘ Devin? ve İstok? ve Gradseniç? nâm karyelerin ahali ve re‘âyâları gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım imdâd-ı seferiyye ve hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlif tahammüllerine göre hisselerine düşeni cem‘ine me’mûr bulunanlara tamâmen edâ edüb kusûrları olmayub bir dürlü ta‘addî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken kadıları olan nâm kadı hilâf-ı şer‘i şerîfe ve mugâyir-i kânun-ı kalemiye nâmıyla akçe mütâlebesiyle muayyen meccânen ve yem ve yemek ve sâ’ir zemîn talebiyle tea‘ddî ve rencîdeden halî ve gadr üzere olmalarıyla bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen imdâd-ı seferiyye ve hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifden hisselerine düşeni tamâmen edâ eylediklerinden hükm-ü mezkûrlardan hilâf-ı şer‘i şerîfe ve mugâyir-i emr-i hümâyûn ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ ve memnû‘ olmazlar ise isim ve resmleriyle ‘arz ve i‘lâm olunmak içün bundan akdem emr-i şerîfim verilmişiken mücerred ‘adem-i ita‘atlerinden nâşi ber-vechile memnû‘ ve mütenebbih? olmayub ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb hilâf-ı şer‘i şerîfe ve mugâyir-i emr-i münif ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince müceddeden hükm-ü hümâyûnum ricâ ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca‘ât olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim

verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1155/Ocak 1743

115- Sayfa:30 Hüküm:1

Hersek sancağında Selim bin Mustafa ile Kurd Selim bin Selim'in tasarruflarındaki yaylak ve otlaklardan yararlanıp resm vermeyenlerden kanun üzere vergi alınması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub Bosna vâlisine ve Hersek sancağında vâki‘ kadılara hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Selim veled-i Mustafa ve Kurd Selim veled-i Selim nâm sipâhiler gelüb Hersek sancağında resm-i yaylakhâ ve otlakhâ livâ-i Hersek'de ber vech-i tahmîn yirmi bin akçe yazusunda icmâli bozulmamak üzere beher sene mîrlivâ olanlara bin beş yüz akçe verilmek şartıyla otuz bin akçe timârlı başka başka beravât-ı şerîfimle mutasarrıflar olub Selava ve Hona der-tasarruf Eflakan teaddi ve yaylak Seliçe Polan ve gayri der yed-i Cafer Beğ ve yaylak ... tâbi‘ mezbûr ve yaylak ve çayır der-karye-i Kona Pınarı der uhde-I Hızır Beğ .... ve ma gayri ile bildirilüb mîr-livâ-i Hersek haslarında iken beher sene sancak mutasarrıflarına üçer bin akçe virilmek şartıyla zikrolunan otlak ve yaylaklar yirmi bin akçe eşkinci ze‘âmet olmak bin yüz kırk târihinde tevkî‘ kalemiyle tashîh ve Abdurrahman'a tevcîh ve hâlâ ber vech-i şurûh ve otuz bin akçelik üzere başka başka beravât-ı şerîfimle merkûmân Selim veled-i Mustafa ve Kurd Selim veled-i Selim üzerlerinde olmağla merkûmân ol-yaylakları zevâtında? koyun ve sâ’ir hayvânatlar ile çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ edenlerin tahammüllerine göre resmleriyle otlak yerlerine dahi hariçden koyunlar ile gelüb oturub otundan ve suyundan intifâ‘ eyleyüb ‘öşr ve resm gibi bir nesne vermeyenlerin kânun üzere resm-i otlakları taleb ve almak istediklerinden içlerinden ba‘zıları hilâf-ı kânun vermeğin ta‘allül ve ba‘zıları dahi noksân tekâlif ile gadr sevdâsında olub ol-vechile timârları mahsûlünü kesr ve noksân tertîbine bâ‘is olduğun bildirüb livâ-i mezbûrda vâki‘ olub fi'l-asl mîrlivâ-i Hersek hassından olan yaylaklara zâmânında koyun ve sâ’ir davarlarıyla çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ edenlerin tahammüllerine göre resm-i davarıyla otlak yerlerine zamânında hâriçden koyunlarıyla gelüb oturub otundan

ve suyundan intifâ‘ ve ‘öşr ve resm gibi nesne vermeyenlerin kânun üzere otlak resmleri alıverilüb hilâf-ı kânuna bir dürlü ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1155/Ocak 1743

116- Sayfa:30 Hüküm:2

Çelebibazar'da Ömer sipahinin tasarrufunda olan yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîrim Mehmed Paşa'ya ve Çelebibazar kadısına hüküm ki

Ömer nâm sipâhi gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ olan Çiftlik nâm karye toprağında vâki‘ kuraya zirâ‘at ve hırâset olunub ‘öşr ve resim alınagelen yerlerden olub on beş seneden berü zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmi sâhib-i arza edâ edüb geldiği ma‘lumât olunan tapu ve temessüklü yerlerine âhardan dahl olunmak icâb etmez iken civârında vâki‘ Kanukce? nâm karye ahâlisi? ol-yerleriniz mer‘amızdır deyu hilâf-ı kânun ve kânun-ı müdâhale ve hayvânatları mer‘a eyledikleri bildirüb yerleri kendüye zabt etdirilüb mezbûrların mer‘âlık iddi‘âsıyla olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ olunmak bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ eylediği şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1155/Ocak 1743

117- Sayfa:30 Hüküm:3

Hersek sancağında Selim bin Mustafa ile Kurd Selim bin Selim'in tasarruflarındaki yaylak ve otlaklardan yararlananlardan kanun üzere vergi alınması ve hariçden yapılan müdahalelerin engellenmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîrim Mehmed Paşa'ya ve Hersek sancağında vâki‘ kadılara hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Selim veled-i Mustafa ve Kurd Selim veled-i Selim nâm sipâhiler gelüb Hersek sancağında resm-i yaylakhâ ve otlakhâ-ı livâ-i Hersek'i ber vech-i tahmin yirmi bin akçe yazusundan icmâli bozulmamak üzere beher sene mîrlivâ bulunan bin beş yüz akçe vermek şartıyla timârlara başka başka beravât-ı şerîfimle mutasarrıflar olub yaylak kânun der-tasarruf olan ... ... ve yaylak ... ... ve gayri der-yed-i Cafer Beğ ve yaylak-ı Ramhor'a tâbi' mezbûr ve yaylak ve çayır der-karye Lona der-'uhde-i Cafer Beğ ve ma' gayrihâ birikdirilüb mîrlivâ-i Hersek haslarından iken beher sene sancak mutasarrıflarına üç bin akçe vermek şartıyla zikrolunan otlak ve yaylaklar yirmi bin akçe eşkinci ze'âmet olunmak bin yüz kırk târihinde tevkî' kalemiyle tashîh ve Abdurrahman'a tevcîh ve hâlâ ber vech-i meşrûh otuz bin akçelik üzere başka başka beravât-ı şerîfimle merkûmân Selim veled-i Mustafa ve Kurd Selim veled-i Selim üzerlerinde olmağla merkûmân ol-yaylaklar zamânında koyun ve sâ'ir hayvânatlarıyla çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ' edenlerin tahammüllerine göre resmleriyle otlak yerlerine dahi hâriçden koyunlarıyla gelüb oturub otundan ve suyundan intifâ' edüb ve 'öşr ve resm gibi bir nesne vermeyenlerin kânun üzere resm-i otlakları taleb ve almak istediklerinden içlerinden ba'zıları hilâf-ı kânun verilmemek? ta'allül ve ba'zıları dahi noksân tekâlifi ile gadr sevdâsında olub ol-vechile timârları mahsûlüne gadr kesr ve noksân tertîbine bâ'is oldukların bildirüb livâ-i mezbûrda vâki' olub fi'l-asl mîrlivâ-i Hersek hassından yaylaklara zâmânında koyun ve sâ'ir davarlarıyla çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ' edenlerin tahammüllerine göre resmleri otlak yerlerine zamânında hâriçden koyunlarıyla gelüb oturub otundan ve suyundan intifâ' ve 'öşr ve resm gibi bir nesne vermeyenlerin kânun üzere otlak ve resmleri alıverilüb hilâf-ı kânun bir dürlü ta'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1155/Ocak 1743

118- Sayfa:30 Hüküm:4

Memlehateyn kazasına bağlı adı geçen karyelerde avarızhaneye bağlı vergi verecek yerleri olmayanların tekalif talebiyle rencide ettirilmemesi

Bosna vâlisi ve Memlehateyn ve kadılarına hüküm

Memlehateyn kazâsına tâbi‘ Turna? ve Bresnaliç? ve Biragok? ve Ushan? nâm karyeler ahâlileri gelüb karyeleri topraklarından emlâk ve arâziye mutasarrıf olmalarıyla emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifi edâda kusûrları olmayub Moğlay kasabası toprağında bi'l-fi‘il tasarruflarında ‘avârızhânesine bağlu tekâlif alınmak icâb eder emlâk ve yerleri olmayub kasabâ-ı mezbûre toprağına tekâlif mütâlebesiyle rencîde olunmak icâb etmez iken kasabâ-ı mezbûr ahâlisi toprağında vâki‘ olan tekâlifi bizimle ma‘an verin deyu hilâf-ı kânun rencîde ve remîde eylediklerin bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Za sene 1155/Ocak 1743

119- Sayfa:31 Hüküm:1

Taşlıca kazasından Ramazan'ın Selim Paşazade Rüstem Bey'den alacağı olan hakkının tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Taşlıca ve kadılarına hüküm

Ramazan nâm kimesne gelüb Taşlıca’da sâkin Selim Paşazâde Rüstem Bey dimekle ma‘rûf kimesne bundan akdem bin yüz elli senesinde bunun kefâletiyle bâ-temessük sabıka Vidin ve ... defterdârı Mustafa Efendi dimekle ma‘rûf kimesneden bin yüz elli senesinde istikrâz eylediği bin yüz guruş defterdâr-ı mümâileyhe kefil-i bi'l-mal olduğuna binâ’en bunun tamâmen alub ve yedinde olan deyn-i temessüğünü buna teslîm ve meblâğ-ı mezbûru bu mezkûre kefâletine binâ’en edâ eylediğin müş‘ir cânib-i şer‘iden hüccet-i şer‘iyye verildiğin bildirüb yedinde olan hüccet-i şer‘iyye ve deyn-i temessüğü mûcebince meblâğ-ı mezkûr mezbûrdan ma‘rifet-i şer‘le tamâmen tahsîl ve bî-kusûr kendüye alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1155/Ocak 1743

120- Sayfa:31 Hüküm:2

İzvornik sancağında Abdullah'ın tasarrufundaki zeamet toprağına hariçden yapılan müdahalelerin engellenerek kanun üzere muamele edilmesi

Bosna vâlisine İzvornik sancağında vâki‘ kadılarına hüküm

Zü‘emâ’dan Abdullah zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Bırvenik nâhiyesinde Dolnaderin? nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıfı olduğu ze‘âmeti karyelerinden yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Urlaki? nâm karye toğrağından arâzi tasarruf edenlerden Kuy? ve Malin? nâm zımmîler mutasarrıf oldukları ma‘lûmü’l-hudûd bana tefvîz eylediler deyu Hüseyin Beşe dimekle ma‘rûf kimesne bunun zemîninde izni yoğ iken hilâf-ı kânun kaziyye bin yüz elli senesinden beru zabt ve ve bu mevzia arâzi-i hayriyenin nukud nakd-i sâhibinin rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle olunagelmiş iken hilâf-ı kânun ve mugâyir ma‘rifet-i sâhib-i arz ve bilâ-temessük ol-vechile ta‘addî ve mahall-i nizâma bâ‘is ve ze‘âmeti mahsûlüne kesr ve noksân tertîbine bâdî olduğun bildirüb o cânibde kânun üzere hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği imdi bu makûle arâzi tasarruf edenler bunun zevâtının izni yoğ iken birbirlerinden bir olanlar husûsunda sâhib-i arz muhtardır derler ise resmlerin tasarrufuna izin verirdiler ise bey‘lerin fesh edüb edâ yerleri eski sâhiblerine tasarruf etdirir kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1155/Ocak 1743

121- Sayfa:31 Hüküm:3

Mostar'da kuyumcu kethüdası olan Haydar'a hariçden yapılan müdahalenin önlenmesi

Mostar kadısına hüküm ki

Mostar sükkânından Haydar nâm kimesne gelüb bu Mostar kazâsında kuyumcuyân esnâfının cümle ma‘rifetle kethüdâları olub herkes kendüden râzı şükrân üzereler iken eshâb-ı ağrazdan nâm kimesne hukûk-ı şer‘i bî-vech ve bilâ sened etmeğin nefs-i umûruna müdâhaleden halî olmadıkların bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1155/Ocak 1743

122- Sayfa:31 Hüküm:4

Bosna'da Brod kazasında Hacı Ebubekir Ağa'nın terekesinin tahrir ve taksiminin yapılması

İzdin kadısına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'da vâki' Bosna Brod kazâsı sâkinlerinden iken bundan akdem fevt el-Hac Ebubekir Ağa dimekle ma'rûf kimesnenin sagîr ve sagîre ve gâ'ib ve vesâyâsı olmağla terekesinin tahrîri şer'an iktizâ ve husûs-ı mezbûr mevâd-ı mehsûseden olmağla Bosna Brod kadısı tahrîrden men' olunub müteveffâ-ı mezbûrun terekesi tahrîri müntakilen sana tefvîz ve sipâriş olunmağla gerekdir ki müteveffâ-ı mezbûrun cem'i muhallefât ve terekesini ta'yin olunan çukadâr Ebubekir ma'rifetiyle tahrîr ve terkîm ve beyn'el-verese bi'l-fariziyet'üş-şer'iyye tevzî ve taksîm ve hâlâl-i müstemirre beyne'el-verese vâki' olan da'vâların dahi vech-i şer'iyye üzere istimâ' edüb nasb ve vâsi ve tenfîz vesaya ve sâ'ir umûr-ı kısmetlerin tekmîlden sonra hâsıl olan rüsûm mikdarı ve harç-ı hüccet ve memnû' sûretde defterleriyle çukadâr-ı mezbûr ile bu tarafa irsâl edüb hala suret-i udul eyleyemesin deyu bi'l-fi'il Rumili kadı'askeri olan Mevlânâ Ziyaeddin dâme edâmellahü te'âlâ fezâilühü tarafından mühürlü mekûb verilmekle müşârü'n-ileyhin mektûbu mûcebince 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'alişân yazılmışdır.

Fî evâhir-i Za sene 1155/Ocak 1743

123- Sayfa:31 Hüküm:5

İzvornik sancağında Taşlıca nâhiyesinde Ömer müstahfızın timarına hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Taşlıca ve kadılarına hüküm

Srebreniçe Kal'ası müstahfızlarından Ömer nâm müstahfız gelüb İzvornik sancağında Taşlıca nâhiyesinde çiftlik-i kebir ... ve gayriden yedi yüz akçe gedik timâr ile Srebreniçe Kal'ası müstahfızlığına berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub gedik timârının başkalemi olan sâlifü'l-beyân çiftlik-i kebir kadı müşterekleri olanlar çiftlik-i mezbûrun

vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmundan berâtları yazularına göre hisselerine düşeni almağa kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî berâtları yazularından ziyâdeye tecâvüz ve bunun berât yazusuna göre hissesine düşen mahsûl ve rüsûmu dahi tagallüben ahz ü kabz edüb buna gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât müşterekleri mezbûrlar hisselerinden ziyâdeye tecâvüz etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda Taşlıca nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i kebir ... deyu dört bin üç yüz akçe yazu ile defter-i icmâlde tahrîr ve yedi yüz akçesi ikrâz ve Srebreniçe Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr ve hassa berât-ı şerîfimle mezbûr Ömer’in üzerinde olub ve yine defter-i icmâlde çiftlik-i kebir ... deyu dört bin üç yüz alçe yazu ile tahrîr ve yedi yüz akçesi ikrâz ve defterde Srebreniçe Kal‘ası müstahfızânına mahsûs ber-icmâl ve bir def‘a dahi bin dört yüz akçesi ikrâz ve Breçka Kal‘ası müstahfızânına mahsûs ber-icmâl ve yine çiftlik-i mezbûrun yazu-ı mezbûresinde bin dört yüz akçesi dahi ikrâz ve ... nâhiyesine tâbi‘ ... Dravye? nâm karye ve ma‘ gayride birikdirilüb otuz yedi bin sekiz yüz akçe yekûnunda beş bin akçesi ikrâz Viradoniç Kal‘ası dizdârına mahsûs ber-icmâl ve iki bin akçesi dahi ikrâz ve kal‘a-i mezbûre kethüdâsına mahsûs ber-icmâl ve iki bin akçesi dahi ikrâz ve kal‘a-i mezbûre topçuluğuna mahsûs ber-icmâl ve iki def‘a bin altışar yüz akçeleri ikrâz ve mezbûr ser-bölüklüğüne mahsûs başka başka birer icmâl on .. def‘a bin dörder yüz yedi yüz akçeleri ikrâz ve kal‘a-i mezbûre müstahfızânına mahsûs başka başka icmâl olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün

Fî evâhir-i Za sene 1155/Ocak 1743

124- Sayfa:32 Hüküm:1

Tuzla kapudanı Hasan'ın vekili olan Osman'ın haksız yere parasını alan Mehmed'in müdahalesinin ortadan kaldırılarak paranın tahsil ettirilmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Bosna eyâletinde vâki‘ Gradiç ve ve kadılarına hüküm ki

Tuzla kapudânı olan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Hasan kapudân zîde kadruhu gelüb mümâileyhe bin yüz elli senesinde fermân-ı ‘alî Özi Kal‘asına me’mur oldukda

tarafından Hacı Osman nâm kimesneyi vekîl nasîb edüb ve hıdmetini edâda kusûru olmayub ba‘diy? olunmak icâb etmez iken kal‘a-i mezbûre muhârebesinde ve kaza-i İzdinde mümâileyhe esir olub Gradiç hâce kapudânı olan Mehmed nâm kimesne ‘ıyâl.. bî-gayri hakkın akçelerin almak ‘adet-i müstemirresi olmağla mezkûr Mehmed vekîl-i mezbûrdan bunun mâlı olmak üzere hilâf-ı şer‘i şerîfe ve bî-gayri hakkın sene-i mezkûrede sekiz kese akçesi gasb ve ziyâde gadr ve mümâileyhe dahi esir iken halâs ve malını taleb eyledikde bî-vechi şer‘ ta‘allül ve muhâlefet üzere olduğun ve mezbûr taht-ı hükûmet ve kazânızda mürûr ve ‘ubûr üzere olduğun bildirüb bulunduğu mahalde şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘i şerîfe ve bî-gayri hakkın gasb eylediği ol-mikdâr guruş hakkı tamâmen tahsîl ve bî-kusûr alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği bulunduğu mahallere mahallere şer‘le şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Za sene 1155/Ocak 1743

125- Sayfa:32 Hüküm:2

Prepol'da vergi sorumluluğu olmayan Kolaşin Kalesi ahalisinden kazaya uğrayıp ölenler için talep edilen öşr-i diyetin yasaklanması

Prepol ve kadısına hüküm ki

Prepol kazâsına tâbi‘ Kolaşin Kal‘ası ahâlileri gelüb bunların vilâyetleri sengistân olub üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken ve ‘öşr-i diyet memnû‘ iken ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından karyelerinizden ba‘zı kimesneler damdan uçub ağaçdan düşüb ve üzerlerine duvar yıkılıb bunun emsâli kendü sun‘u ile helâk olmuşdur deyu ‘öşr-i diyet nâmıyla bunları rencîde ve remîdeden halî olmadıkların bildirüb ol-bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden imdi kendü sun‘u ile ağaçdan ve damdan ve atdan ve merkebden ve gayriden düşüb ve suya gark ve ateşe hark ve üzerine duvar yıkılıb ve duvar ve dam altında kalıb ve dağda canavar parçalayub ve yıldırım vurub bunun emsâli kendü sun‘u ile helâk olanlar içün ‘öşr-i diyet alınmak memnû‘ ve merfû‘dur bu bâbda kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1155/Şubat 1743

126- Sayfa:32 Hüküm:3

Prepol kazası muzafatından Viraniş nâhiyesine bağlı karye ahalilerinden kazaya uğrayıp ölenler için talep edilen öşr-i diyetin yasaklanması

Prepol kadılarına hüküm ki

Prepol kazâsı muzâfâtından ve Viraniş nâhiyesine tâbi‘ ve ve nâm karyeler ahâlileri sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunların vilâyetleri sengistân olub üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken ve ‘öşr-i diyet memnû‘ iken ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından karyelerinizden ba‘zı kimesneler damdan uçub ağaçdan düşüb ve üzerlerine duvar yıkılıb bunun emsâli kendü sun‘u ile helâk olmuşdur deyu ‘öşr-i diyet nâmıyla bunları rencîde ve remîdeden halî olmadıkların bildirüb ol-bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden imdi kendü sun‘u ile ağaçdan ve damdan ve atdan ve merkeb ve gayriden düşüb ve suya gark ve ateşe hark ve üzerine duvar yıkılıb ve duvar ve dam altında kalıb ve dağda canavar parçalayub ve yıldırım vurub bunun emsâli kendü sun‘u ile helâk olanlar içün ‘öşr-i diyet alınmak memnû‘ ve merfû‘dur bu bâbda kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1155/Şubat 1743

127- Sayfa:32 Hüküm:4

Saraybosna'da Muhlisiddin mahallesinde harap olan menzil ve han yerlerinin yeniden bina edilmesine yapılan müdahalelerin önlenmesi

Bosna vâlisine ve Bosna Saray nâ’ibine hüküm ki

Zü‘emâdan el-Hac Süleyman zîde ‘ilmihu gelüb Saray Bosna mahallâtından Muhlisüddin mahallesinde vâki‘ senin mülkünde müte‘allik olan Paşohanı dimekle ma‘rûf mülkhanı ittisâlinde ma‘lûmetü'l-hudûd ve bir bâb mülk menzîli olmağla kurb-ı sûkda vâki‘ olduğundan ehl-i ‘örf kimesneler sâkin olmak mümkün olmadığından harâbe-i müşrif olmağla sâlifü'z-zikr mülk menzillere etmekçi fırını binâ ve bir tarafdan hân-ı mezkûre idhâl olunmasından kimesneye zarâr şer‘îsi olmayub ‘ibadullah ittifa‘ ile civârında eshâb-ı ağrazdan ba‘zıları bî-vech ve hilâf-ı şer‘i şerîf mümâna‘at eylediklerin

bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ‘ibadullaha nâfi‘ olub kimesneye zarâr-ı şer‘îsi yoğsa ta‘mirine mümâna‘at olunmamak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1155/Şubat 1743

128- Sayfa:32 Hüküm:5

Saray kazasında Abram ve Menteş isimli yahudilerin Bergoviçe Kalesi sakinlerinden Ağozade Mahmud'dan alacağı olan haklarının tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Saray kazâsı nâ’ibine hüküm

Abram ve şerîki Menteş nâm yahûdiler gelüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ Bergoviçe Kal‘ası sâkinlerinden Ağozâde Mahmud nâm kimesne zimmetinde yine kal‘a-i mezbûr sâkinlerinden Mehmed ve Ali ve Zülfikar nâm kimesneler kefâletleriyle ber-mûceb-i temessük hüccet-i şer‘îden bin yüz elli senesinden berü bin beş yüz yirmi beş guruş olacak hakları olmağla meblâğ-ı mezkûru Mahmud’dan ve yahud kefillerinden taleb olunmak istendikde hilâf-ı şer‘î şerîfe vermeğin ta‘allül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb meblâğ-ı mezkûr mezkûr Mahmud'dan yahud kefillerinden alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1156/Şubat/Mart 1743

129- Sayfa:33 Hüküm:1

Visoka nâhiyesinde Mustafa bin İbrahim Paşa'nın fazla vergi talebiyle Breçka Kalesi müstahfızlarına yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Tuzla ve kadılarına hüküm

İzvornik sancağında Tuzla kazâsı muzâfâtından Visoka nâhiyesine tâbi‘ Breçka Kal‘ası müstahfızânı gelüb bunlar varoş-ı kal‘a-i Breçka'da sâkin ve kal‘a-i mezbûr müstahfızlarından olub varoş-ı mezbûr defter-i hâkânîde kal‘a-i mezbûr dizdârına mahsûs gedik timâr mülhâkâtında sâlifü'z-zikr varoş-ı kal‘a-i Breçka'nın hâsılı tahtında zemîn ma‘ bağçehâ-ı der-kenâr-ı nehr-i Sava der-kurb-ı kal‘a-i Breçka ma‘ çayır ve tarlahâ der-tasarruf-ı müstahfızân ve müslümânân ve gebrân varoş-ı mezbûrda sâkin

olan cemâ‘at-i müslimîn ve sâ’ir şehirlerde sâkin olan müslimânlar gibi rüsûm vermeyüb bâd-ı hevâları ve resm-i ‘arûsiyeleri kal‘a-i mezbûr dizdârına mahsûl kayd olundu deyu tahrîr ve bunlar yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ çiftlik mir-i Mehmed ve gayriden yirmi bin akçe ze‘âmete mutasarrıf eyâlet-i Bosna’nın defteri kâtiblerinden Mustafa veled-i İbrahim Paşa'nın ze‘âmeti mülhâkâtından olan çiftlikler ve zemînler toprağında zirâ‘at ve hırâset etmeleriyle zirâ‘atleriyle hâsıl eylediklerin terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyelerin vermekde râzılar iken zâ‘im-i mezbûr kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânun ve defter ziyâde talebiyle ve kesim nâmıyla ta‘addî ve rencîde eylediğin bildirüb kânun ve defter mûcebince ‘amel olunub mugâyir-i kânun ve defter ol-vechile olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Visoka nâhiyesine tâbi‘ varoş-ı kal‘a-i Breçka cemâ‘at-i Müslimân varoş-ı mezbûr fukarâ kırk bir mahsûl-i zemîn ve bağçehâ der-kenâr-ı nehr-i Sava der-kurb-ı kal‘a-i Breçka ... varoş-ı mezbûr ma‘ çayırhâ ve tarlahâ der-kurb-ı nehr-i Sava der-tasarruf-ı müstahfızân ve Müslimân ve gebrân hâsıl-ı ‘adet’ül-’öşr ... rüsûm yüz elli akçe varoş-ı mezbûrda olan Müslimânlar gibi rüsûm vermeyüb bâd-ı hevâları resm-i ‘arûsiyeleri kal‘a-i mezbûr dizdârlarına mahsûl kayd olundu deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine Visoka nâhiyesinde ... nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb üç bin altı yüz akçe Breçka Kal‘ası dizdârına mahsûs bir gedik timâr olub ve gedik timâr-ı mezbûr ile kal‘a-i mezbûr dizdârlığı berât-ı şerîfimle Mustafa üzerinde ve yine Visoka nâhiyesinde çiftlik-i Yusuf bin Mahmud der-tasarruf Hamza bin Yusuf ve Hasan bin Ferhad ve Bayram bin Nasuh kendü ... ve tasarruf eyledikleri yerlerinden zirâ‘at edüb ‘öşr ve rüsûm-ı sâ’ire mukâbelesinden her yıl cizye cem‘ine gelenlere edâ eder hâsıl fî sene ber vech-i nakd iki yüz altmış akçe çiftlikhâ-ı sâ’ire der-nâhiye-i Visonka deyu olduğu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve çiftlik-i mezbûr ma‘ çiftlik-i sâ’ire ile birikdirilüb iki yüz elli üç ‘aded çiftlik ve zemînler ber-mûceb-i defter-i mufassal yirmi bin akçe eşkinci ze‘âmet olunmak otuz sekiz senesi cemâziye’l-ulâsının on ikinci gününde bâ-hatt-ı hümâyûnum defter-i mufassalda olan mahall-i tashîh ve defter-i icmâlinde yirmi bin akçe yazu ile ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen merkûm Mustafa veled-i İbrahim Paşa'nın ze‘âmeti ve Bosna ve İzvornik sancaklarının tahrîr-i cedîdleri külli olmayub birer mikdâr mahallerden ‘ibâret olmağla Semendire

sancağı misillü müceddeden icmâl bağlanmağa tahammülü olmamağla yine icmâl-i kadîmleri irca‘ları münâsib görülüb lâkin kangı icmâle tâbi‘ oldukları ma‘lûm olmamağla vürûd-ı emr-i şerîfimle altı ay tamâmına değin mezbûr kurâ ve mezrâ‘ eshâb-ı ze‘âmet ve timârdan hâsıl-ı çiftleri olur ise Bosna vâlisi ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘i ve sancaklusu ma‘rifetleriyle görülüb şer‘an ve kânunen isbâta kâdir oldukları sûretde ze‘âmet ve timârlarına ilhâken tevcîhi içün der-sa‘adetime ‘arz ve ilâm olunmak üzere baş defterdârım i‘lâmı mûcebince verilen kâ’ime bâ-fermân-ı ‘ali ve defterhâne-i ‘âmiremde hıfz olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1155/Şubat 1743

130- Sayfa:33 Hüküm:2

İzvornik sancağı karye ve mezralarının tevcihi konusunda bazı kimselerin yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine hüküm

İzvornik sancağının zü‘emâ erbâbı ile İzvornik Kal‘asının müstahfızânı gelüb bundan akdem vâki‘ olan istilâda âbâ ‘en cedd mutasarrıf oldukları ze‘âmet ve timârlarının birer mikdâr arâzisi ve ba‘zılarının ze‘âmet ve timârları mülhâkâtında olan karyeleri hudûd-ı küffârda kalub bu def‘a bî-inâyetillâhi te‘âla feth ve teshîri müyesser olub kemâ-fi’l-evvel İzvornik sancağı feth ve ilhâk ve kurâ ve mezâri‘ ze‘âmet ve timâr ol-karyeleri ircâ‘ı münâsib görülmekde ise Bosna vâlisi tarafına eshâbına ilhâken tevcîhi bâbında sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince sâbıkâ Bosna vâlisi el-Hac Mehmed Paşa edâmallahü te‘âlâ i‘lâm edüb i‘lâmı tarafından ber-mûceb-i emr-i ‘âli sâhib olanlara müceddeden ve tezkere verilmekle mütegalibeden ba‘zı kimesneler tama‘ı hama düşüb tahrîr-i cedîdde ta‘allül olunan ispençe ihrâc ile abâ ‘an cedd mutasarrıf olanları tîmâr ve ze‘âmetleri kendi hidmetkârlarına tevcîh ve bu bâbda külli gadr eylediklerin bildirüb bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîFî üzere sen ki müşârünileyhsin ma‘rifetinle ve ma‘rifet-i şer‘le sancaklusunun müsinn ve ihtiyârlarından salifü’n-zikr kadîm ze‘âmet ve tîmârları gedik tîmâr mülhakâtından iken ba‘de’l-istîlâ Nemçe keferesi ta‘allül etmeğin ise âhara i‘tibâr olunmak kadîmî tevcîhle

olduğu sıhhat üzere i‘lâm olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârünileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istirhâm eyledikleri üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1155/Şubat 1743

131- Sayfa:33 Hüküm:3

Visoka nâhiyesine bağlı adı geçen karyelerde avarızhaneye bağlı vergi verecek yeri olmayanların tekalif talebiyle rencide ettirilmemesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîrim ve Saray Bosna monlasına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Visoka nâhiyesine tâbi‘ Recaşahili nâm karye ahâlisi gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen ‘avârız ve nüzul ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâliflerin cem‘ine me’mûr olanlara edâ edüb nâhiye-i merkûma tâbi‘ ve ve nâm karyeler topraklarında bi'l-fi‘il zabt-ı tasarruflarında hâne-i ‘avârıza bağlu tekâlif alınmak icâb eder emlâk ve yerleri yoğ iken kurâ-ı merkûm ahâlileri bizim karyelerimizde vâki‘ olan tekâlifi dahi bizimle ma‘an edâ edin deyu hilâf-ı kânun ta‘addî ve rencîde etmeleriyle men‘ ü def‘ olunmak bâbında bundan akdem yedlerine mürâsele-i şer‘iyye ve mûcebince buyruldu dahi verilmiş iken mezbûrlar kâni‘ olmayub yine ol-vechile tekâlif mütâlebesiyle ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb ol-vechile olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden hilâf-ı şer‘ ve kânun bilâ emr-i hümâyûn ta‘addî etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1155/Ocak 1743

132- Sayfa:33 Hüküm:4

Bosnalı Mehmed Ağa'nın miras malına Taşlıca kazasından Ömer ve Mehmed Efendi'nin kanunsuz müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Saray Bosna ve Taşlıca kadılarına hüküm ki

Mahmiye-i İstanbul'da sâkine Hadice nâm hâtûn gelüb bunun zevci Bosnevî Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesnenin yüz elli senesinde fevt oldukda muhallefâtı üzere şer‘le bununla oğlu Musa nâm kimesneye intikâl ve ba‘de'n-neseb oğlu Musa dahi

fevt olmağla hisse-i sâbıkâsı buna intikâl etmekle âharın ‘alâkası olmayub dahl olunmak icâb etmez iken Taşlıca kazâsı sâkinlerinden Ömer ve Mehmed Efendi dimekle ma‘rûf kimesneler zuhûr ve şirrete sâlik ve birbirleriyle yekdil olub şâhid-i zor ve sahte hüccet ile hilâf-ı şer‘i şerîfe ve bî-gayri hakkın bunun zikrolunan mal-ı murisinden sekiz bin guruş nukûd ve bir ‘aded belgami saplı sim hançer ve bir bıçağı ahz ve zabt etmeleriyle bu dahi tarafından âhara götürüb taleb ve almak murâd eyledikde ber-vechile icrâsı mümkün olmayub gadr-ı külli olduğun ve tarafından nâm kimesneyi vekîl eylediğin bildirüb mübâşir ma‘rifetiyle mahallinde şer‘le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer‘i şerîf ve bî-gayri hakkın ahz eyledikleri mal-ı mûrisi girü tahsîl ve vekîline alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğin ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1155/Ocak 1743

133- Sayfa:34 Hüküm:1

İzvornik sancağında hizmetleri karşılığında tekaliften muaf olan Tuzla kazası ahalilerinden hariçden zorla vergi alınmasının önlenmesi

Bosna vâlisine kadısı ve Memlehateyn kazâsı nâ’ibine hüküm ki

Tuzla kazâsı ahâlisi sudde-i sa‘adetime mühürlü mahzar gönderüb Bosna eyâletine tâbi‘ İzvornik sancağında vâki‘ Tuzla kazâsı ahâlilerinin ekserîsi hıdmet-i cevâmi‘ ve neferât-ı palanka ve bir mikdârı dahi Memlehateyne havi maktû‘sunun hıdmetine me’mûr olmalarıyla zikrolunan Memliha harami mazrufata misüllü ve zirâ‘atden ve hırâsetden müteberrik ve mukaddemâ vâki‘ olan seferlerde külli hıdmetleri zâhir ve … olan hıdmetlerine mukâbil tekâlifden mu‘af mukaddemâ iddi‘âlarıyla hisse-i tekâlif mütâlebesiyle rencîde olunmaları icâb etmez iken ba‘zı eshâb-ı ağraz mezbûr olub hilâf-ı kânun ve defter üzerlerine hisse-i tekâlif tahmîl ve cebren tahsîl eylediklerinden ahvâlleri diğer gün ve perişân olduğundan gayri memliha hıdmetinde mukataalıya ve mal-ı mîrinin kesr ve noksânına sebeb oldukların bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına kazâ-i mezbûrun a‘bân ve ağval? mahzar-ı birle i‘lâmı ve sen ki Memlehateyn nâ’ibi Mevlânâ İbrahim zîde ‘ilmihusun sudde-i sa‘adetime ‘arz ve zikrolunan hesab-ı maktû‘su gayri ez-kalemiye senevî yedi yedi yüz yirmi sekiz buçuk guruş mal ile Tuzla palankası yerlü

neferâtlarının mevâcibleri mukati‘ taraflardan zabt olunmak üzere ocaklıkları olduğu baş muhâsebeden ve nefs-i kazâ-i Memliha bâlâ-ı vezîr? mahallâtından sâkin Abdüsselam? Memliha mahsûsuna mu‘âvenetleri mukâbil ‘avârız-ı divâniyeden mu‘af olundukları defterhâne-i ‘âmiremden ve Tuzla kazâsından altı ayda bir def‘a Bosna vâlileri içün iki yüz guruş ve edâ-ı mezbûr mutasarrıfı içün kezâlik altı ayda bir def‘a yedi yüz yirmi guruş imdâd-ı hazeriyye ve seferiyyeleri hazeriyyelerinin üç katı tertîb ve tesviye kılındığı divân-ı hümâyûnum kılınmadan ihrâc olunmağla mahallinde ma‘rifet-i şer‘le sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhasın ma‘rifetinle görülüb mahalle-i mezbûr hıdmetine me’mûr olan kimesneler imdâd-ı hazeriyye ve seferiyyeden mu‘af ve gayri mu‘af dâhil olmak üzere evâmir-i ‘aliyye ile vârid olan sâ’ir tekâlifden icâb ve iktizâ eden hisselerini ahali-i sâ’ire ile ma‘an edâ eylediklerinden sonra bilâ emr-i şerîf tekâlif-i şakka mütâlebesiyle rencîde olunmalarıçün emr-i şerîfim tahrîri measire bi’l-fi‘il başdefterdârım Ali dâme ‘ilmihu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Z sene 1155/Şubat 1743

134- Sayfa:34 Hüküm:2

Bosna sancağında Saray nâhiyesinde adı geçen karyelerin tasarrufu konusundaki anlaşmazlıkların giderilmesi

Bosna vâlisine eyâlet-i Bosna'da vâki‘ kadısına hüküm

Zü‘emâdan Hüseyin zîde kadruhu gelüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Bahun? nâm karye ve gayriden yirmi beş bin dört yüz doksan dokuz akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti aklâmından Virnaski nâhiyesine tâbi‘ yirmi dört baştina ve sekiz nefer re‘âyâ ve dört zemîn yekûn iki bin dört yüz akçe yazar karye-i Kirelova ma‘ mezrâ‘-ı Ohariçe ve mezrâ‘-ı Virelova sirine ve mezrâ‘-ı Barnik? ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ yirmi sekiz ‘aded baştina yekûn ma gayrihâ iki bin iki yüz akçe yazusu olan karye-i İslana defter-i mufassal-ı ‘atikde muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Saray nâhiyesinde Bahut? nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb yirmi bin dokuz yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen mümâileyhin ze‘âmeti aklâmından iki bin dört yüz akçe yazar sâlifü’z-zikr Gorna Ola? ve iki bin iki yüz akçe yazar Taşlan? nâm karyeleri bundan akdem dâr’ül-harbde olub bî-inayetullahitealâ feth

ve teshîri mü'esser olub Bosna sancağına hatm olunan İbrahim'i ceridede vâki' olub ve bundan akdem olunmağla feth-i cedîd olan tahrîr olundukda Bosna sancağında Kostayniçe nâhiyesine tâbi' karye-i Göküpol? mahalle-i Barinçe? der nezd-i yirmi üç nefer re'âyâ ve bir çiftlik ve mahalle-i Mahaniç? ma' mahalle-i Esubar? der karye-i Göküpol? Hali ani'r-reaya mahalle-i mezbûrenin .... düşmandan tahlis olunan arâzîde olmağla ba fermân-ı 'alî deftere kayd olundu deyu iki çiftlik ve mahalle-i Binkene der nezd-i mahalle-i Berhod ve on üç nefer re'âyâ ve bir çiftlik ve mahalle-i Osud? der nezd-i mahalle-i Tirlene ve dokuz nefer re'âyâ ve bir çiftlik ve mahalle-i Savuçe? ma' mahalle-i Olariçe? ve mahalle-i Bevirgan? on bir nefer re'âyâ ve bir çiftlik ve mahalle-i Dodris? der nezd-i karye-i Karusolac? otuz üç nefer re'âyâ ve bir çiftlik ve mahalle-i Binrik? nâm-ı diğer Oslavaç? der nezd-i mahalle-i Berdorine yedi nefer re'âyâ ve üç çiftlik ve mahalle-i Bales der nezd-i karye-i Melehan bir çiftlik ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma gayrihâ altmış sekiz bin ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi' karye-i İslana ma' mahalle-i Variçe? der nezd-i nehr-i Vane yirmi dört nefer re'âyâ ve iki çiftlik ve mahalle-i Bahok? der nezd-i nehr beher on bir nefer re'âyâ ve iki çiftlik ve mahalle-i Savari? der nezd-i nehr beher dokuz nefer re'âyâ ve iki çiftlik ve mahalle-i Baverik? der nezd-i mahalle-i Islavac ve on bir nefer re'âyâ ve bir çiftlik ve bir zemîn ve mahalle-i Arboran der nezd-i mahalle-i Dıradarni altı nefer re'âyâ ve iki çiftlik ve mahalle-i Pernic der nezd-i mahalle-i İslana on yedi nefer re'âyâ ve iki çiftlik bir zemîn ve iki mahallât-ı sâ'ire ve yüz üç neferât-ı sâ'ire ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma' gayrihâ doksan bir bin akçe yazular ile defter-i mufassal-ı cedîdde tahrîr ve defterhâne-i 'âmiremde hıfz olunan deftere yazuya kurâ ve mezrâ' ve arâzi der livâ-i Bosna ve İzvornik ber-mûceb-i tahrîr-i cedîd Bosna sancağında Kobaş? ve Virbasik? ve Kostaniç? ve gayri nâhiyelerde mutâbık ve defter-i 'atik bir yük doksan bin ve gayri mutâbık iki yük yetmiş altı bin yedi yüz elli akçe idhâline ... bu sancakların tahrîr-i cedîdleri külli olmayub feth-i cedîd olan bir mikdâr mahallerden 'ibâret olmağla Semendire misüllü müceddeden icmâl bağlanmağa tahammülleri olmamağın yine icmâl-i kadîmlerine ircâ'ları münâsib görülüb ze'âmet ve timâr murâdları Bosna vâlisi ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ve sancaklu ma'rifetleriyle görülüb iddi'â eden zü'emâ erbâb-ı timâra ilhâken tevcîh içün der-sa'adetime 'arz ve i'lâm olunmak üzere baş defterdârım i'lâmıyla olan defter bin yüz elli dört senesi Ramazan'ının on dördüncü günü târihiyle bâ-fermân-ı alî defterhâne-i 'âmiremde hıfz olunduğu mestûr olub sâdır

olan emr-i şerîfim şurûtu üzere Bosna defterdârı ve bi'l-cümle ehl-i divân ve sancaklusu ma'rifetleriyle ba'de'l-icrâ sâlifü'z-zikr Küre Ola? ve İslâmiye? nâm karyeler ve olduğu mezrâ'ları icmâl-i kadîmi üzere elli dört senesi Zilka'de'sinin dokuzuncu gününde sâbıkâ Bosna vâlisi vezîrim el-Hac Mehmed Paşa i'lâm olduğu ... tarafından ilhâken mümâileyh Hüseyin'e tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mukayyed olub kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr kurâ ve mezrâ' âhardan dahl olunmak icâb etmez iken ecânibden ba'zı kimesneler hilâf-ı defter-i hâkânî mümâileyhin kayd ve berâtına dâhil kurâ ve mezrâ' içün bilâ sâhib olmağla çiftlik ihdâs etmek üzere etmek üzere Bosna defterdârı tarafından tezkire olduk deyu kânun zabt edüb gadr ve ta'addî eyledüğü bildirüb kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr kurâ ve mezrâ'lar ber-mûceb-i defter-i hâkânî kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz u kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât mezbûrları ol-vechile dahl û ta'arruz etdirilmemek bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Z sene 1155/Şubat 1743

135- Sayfa:35 Hüküm:1

Gradçaniçe kazasında Cafer Kapudan'ın tasarrufundaki yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a'zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Gradçaniçe ve Teşne kadılarına hüküm ki

Cafer Kapudân zîde kadruhu gelüb bu Gradçaniçe kazâsına tâbi' Estine nâm karye hudûdu dâhilinde tapu ve temessükle mutasarrıf ve beher sene zabt ü zirâ'at ve 'öşr ve resmi sâhib-i arza edâ edegeldiği ma'lûmet'ül-hudûd Forskof? adası dimekle ma'rûf tarlalarına âhardan ber-vechile müdâhale icâb etmez iken zikrolunan tarlalarının ittisâlinde vâki' nehr-i kebîr taşdıkda bunun tarlaları derûnuna cârî ve muhtar ve mu'ayyen hudûdlarının bir mikdâr yerlerin bozub Forsika? karyesi ahâlisinden Ahmed Ağa ve Hüseyin Kethüdâ ve Mehmed Alemdar ve Halil ve Ali Ağa dimekle ma'rûf kimesneler ile sâ'irlerinin mutasarrıf oldukları tarlalarına mahlût olmağla mezkûrlar

sâlifü'z-zikr? tarlalarının bir mikdârın fuzûlï zabt ve bu dahi bundan akdem mezbûrlar ile murâfa'a-i şer'i şerîfe oldukların ol-yerler bunun tapu ve temessükle yerlerinden olduğu sâbit ve hükm-ü birle cânib-i şer'den virilen hüccet-i şer'iyye mûcebince yerleri zabt olunub dahl olunmak icâb etmez iken mezkûrlar hilâf-ı kânun müdâhale ve zabtına muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetâvâ-ı şerîfesi olduğun bildürüb mûcebince 'amel olunub hilâf-ı kânun ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere 'amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî evâsıt-ı Z sene 1155/Şubat 1743

136- Sayfa:35 Hüküm:2

Teşne kazası muzafatından Maglaj nâhiyesinde avarızhaneye bağlı vergi verecek yerleri olmayanları tekalif talebiyle rencide eden Musa ve Mehmed Ağaların müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Gradsaniça kadısına hüküm

Gradsaniçe? kazâsında sâkin ve ve ve dahi ba'zıları gelüb bunların Teşne kazâsı muzâfâtından Maglaj nâhiyesi toprağında bi'l-fi'il zabt ve tasarruflarında tekâlif alınmak icâb eder hâne-i 'avârıza bağlu emlâk ve yerleri olmayub ber-vechile rencîde icâb etmez iken nâhiye-i mezbûr ahâlilerinden Musa Ağa ve Mehmed Ağa dimekle ma'rûf kimesneler ve dahi sâ'irleri nâhiyemizde vârid olan tekâlifisiz dâhi bizimle ma'an edâ edersiz deyu hilâf-ı kânun ta'addî ve rencîdeden hâli olmalarıyla bundan akdem murâfa'a-i şer' olduklarında hilâf-ı kânun ta'addîleri men' i birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye verilmişken memnû' olmayub mugâyir-i hüccet-i şer'iyye hilâf-ı kânun girü ta'addî ve rencîde üzere oldukların ve fetevâsı olduğun bildirüb fetevâ-ı şerîfe ve hüccet-i şer'iyyeleri mûcebince 'amel olunub hilâf-ı kânun ta'addîleri men' olunmak bâbında hükm ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Z sene 1155/Şubat 1743

137- Sayfa:35 Hüküm:3

Mostar kazasından Ahmed ve Ömer'in babalarından kalan yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Mehmed Paşa'ya ve Mostar kadısına hüküm ki

Mostar kazâsı sâkinlerinden Ahmed ve Ömer nâm kimesneler gelüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ Börgene? nâm karyede vâki‘ olub Ağa Çiftliği dimekle ma‘rûf mülk çiftliğin yerin babaları Ömer nâm kimesne mukadddemâ hayâtında iştira eyledikde yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Buçak? nâm karye zirâ‘atde vâki‘ bir mikdâr arâziyi nâm kimesnenin cela-yı vatanına sâhib-i arza resm-i tapu ile alıb on sene mikdârı müte‘allik mutasarrıf oldukdan sonra ta‘addî olduğu zikrolunan arâzi ve nısf-ı çiftlik bunlar ile baba bir er karındaşları Hüseyin nâm kimesneye intikâl ve bunlar olduğu ... bulunmalarıyla ol-çiftlik ve arâzi hisseleri taraf-ı şer‘den hüccet-i şer‘iyye dahi tasarrufhât? nâm kimesne zabt eder iken ~~tarlaları mezkûr Hüseyin~~ yitük? birâderleri Hüseyin tezvîrâta sâlik ve pederi müteveffâ-ı mezbûr zikrolunan çiftlik ve arâziyi Bekir nâm adam? almışdır deyu hilâf-ı şer‘ ve kânun ve mu‘ârıza ve Mostar kadısı hıdmetinde teberrük ve mezkûrlarıyla murâfa‘ai şer‘ olduğundan idgâsı tezvîr ve ol-çiftlik ve arâzi babaları müteveffâ-ı mezkûrdan ber-mûceb-i senedât? bunlar ile birâderleri mezkûra intikâl eylediği zâhir ve nümâyân ve mezbûr Hüseyin ve mu‘ârazadan men‘ birle hüccet-i şer‘iyye ve mürâsele ve vâli tarafından buyruldu verilüb badehu bunlar dahi mutasarrıfa kadir beş altı sene mikdârları? zabt-ı zirâ‘atden ve ‘ör ve rüsûmun sâhib-i arza edâ edüb dahl icâb etmez iken birâderlerinden fûm-ı hüccet memnû‘ ve mütenebbih olduğu baştina ol-vechile müdâhale ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb yedlerinde olan senedât-ı şer‘le mûcebince ‘amel olunub zâhir olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Z sene 1155/Şubat 1743

138- Sayfa:35 Hüküm:4

Saraybosna'da kuzatdan Derviş Ali'nin eşyalarını gasbeden Arnavud Süleyman ve Saka Mustafa denilen kimselerin muhakeme edilerek aldıkları eşyaların tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Saray nâ'ibine hüküm

Kuzâtdan Bosnevî Derviş Ali zîde fazlıhu gelüb mümâileyhe sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhasın senin zimmetinde bundan akdem tarafından bilâ emr-i şerîf kal'a bend ve habs oldukda Saray Bosna sâkinlerinden yeniçerilik iddi'âsında olan Arnavud Süleyman ve Saka Mustafa dimekle ma'rûf kimesnelerin bin yüz elli senesinde bunun sâkin olduğu menzîlin dâhiliyesi olan odasında mahfûz sebt-i sandukası içün olan ma'lûmü'l-hudûd emvâl ve eşyâsı hilâf-ı şer'i şerîf ahz u kabz eyledikleri şer'an sâbit ve kıbelü'ş-şer'den hüccet-i şer'iyye ve i'lâm virildükden sonar keyfiyeti i'lâm olunmak üzere sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince tefahhus oldukda vech-i meşrûh üzere olduğu tarafınızdan dahi i'lâm ve merkûmân eşkıyâdan olmalarından nâşi mahallinde ihkâk-ı hakk kifâyet olmayub gadr-ı külli eylediklerin bildirüb ocak tarafından ta'yin olunan mübâşir ma'rifetiyle şer'le görülüb vech-i meşrûh üzere ahz eyledikleri eşyâsını vermeğin muhâlefet ederler ise asitâne-i sa'adetime ihzâr olunmaları bâbında hükm-i hümâyûnum sudûriyeti istirhâm vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Z sene 1155/Şubat 1743

139- Sayfa:35 Hüküm:5

Saraybosna'da kuzatdan Derviş Ali'nin eşyalarını gasbeden yeniçerilerden Arnavud Süleyman ve Saka Mustafa hakkında kanun üzere muamele edilmesi

Sâbıkâ vezîr-i a'zam olub Bosna vâlisi olan vezîre ve Saray nâi'bine hüküm

Kuzâtdan Bosnevî Mevlânâ Derviş Ali zîde fazlıhu gelüb Saray sâkinlerinden iken bundan akdem Özi muhârebesinde şehîden fevt olan Abdi Bey oğlu Ahmed Bey dimekle ma'rûf kimesnenin Sarı Ahmed Paşazâde Mustafa Bey dimekle ma'rûf kimesneye ırs-i şer'le intikâl eden çiftlik ve 'arsası semen-i ma'lûme ile mezkûrdan iştirâ' ve çiftlik-i mezbûrda sâkin ve kimesneye bir dürlü vaz' ve ta'âddîsi yoğ iken bin yüz elli senesinde sâbıkâ Bosna vâlisi vezîr-i a'zam-ı esbak vezîr Tohluca Mehemmed Paşa mümâileyhin eshâb-ı ağrazın hilâf inhâ' ifâde ve iftirâlarıyla kal'a-bend eyledikde Saray Bosna'da sâkin dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinin altıncı cemâ'atinin neferâtından Arnavud Süleyman ve Saka Mustafa nâm şahıslar çiftlik-i mezbûr içeri girüb dâhiliye odasında memhûresinde? sandukasını ve derûnunda olan ber-mûceb-i defter-i eşyâ ve

nukûddan? üç yüz yetmiş sekiz altun ve yirmi sekiz guruşluk beyaz akçe ve bir cedîd destâr ve bir sim tas? ve bir zümrüd hatemi ahz ve gadr-ı külli eyledikleri nümâyân ve cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm olunmuşiken müteveffânın ürud ü futurlarında icrâ-ı hakk olunmayub zimmetlerine kadir bildirüb ber-mûceb-i hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm mahsûlâtın ahz u kabz eyledikleri nukûd ve eşyâ her ne ise tamâmen tahsîl olunmak bâbında istid‘â ve sâdır olan fermân-ı ‘alişânım imtisâlen mümâileyh Derviş Ali zîde fazlıhunun yedinde olan ‘arz ve bir kıt‘a ve hüccet-i şer‘iyyesine ba‘de’l.. ve ba‘de’l-istihbâr? zikrolunduğu üzere mahallinde ma‘lûmü’l-mikdâr nukûd ile eşyâyı ma‘lûmesinde ... olduğu ma‘rifet-i şer‘i zâhir olduğun müntehsının olduğu ma‘lum ve ihtâr olub ve bâlâda mestûr olan Saray Bosna’da sâkin ... iddi‘âsında Arnavud Süleyman vaz’ına Mustafa nâm kimesne icrâ müdde‘âsı? olmağla ... mübâşir ma‘rifetiyle şer‘le murâfa‘a ... şer‘i üzere hakk-ı tevcîhle sâbit muamele icrâ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim tahrîr içün bi’l-fi‘il dergâh-ı mu‘allâm yeniçeri ağası olan vezîr Hasan Paşa i‘lâm edib müşarun ileyhin i‘lâm eylediği vezîr-i müşârü’n-ileyhanın i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak bâbında emr-i fermân sâdır olmuşdur.

Fî evâhir-i Z sene 1155/Şubat 1743

140- Sayfa:36 Hüküm:1

Alacahisar sancağının eski mutasarrıfı Hacı Mehmed ve kardeşinin İstanbul'a giderken adı geçen eşkıyaların saldırısına uğradığından kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Srebreniçe kadısına ve Saray Bosna nâ’ibine hüküm ki

Sâbıkâ Alacahisar sancağı mutasarrıfı el-Hac Mehmed dâme ikbâluhu gelüb mîr-i mirân-ı mümâileyh bundan akdem asitâne-i sa‘adete gelir iken Srebreniçe kazâsına tâbi‘ Vekürle? nâm karyeye nüzûl eyledikde karye-yi mezbûr sâkinlerinden eşkıyâdan Abid oğulları Karabaş Hasan ve Mustafa ve İbrahim Kalkancı Yusuf dimekle ma‘rûf şahıslar bin yüz elli senesinde mîr-i mîrân-ı mümâileyhin karındaşı İsmail nâm kimesne kendü hâlinde iken şakî-i mezbûrlar karındaşı mezkûru darb-ı şedîd ile darb ve mecrûh ve ba‘dehu? sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhsin tarafınızdan ta‘yin olunan mübâşir ma‘rifetiyle karındaşı mezkûru ahz ve Srebreniçe mahkemesinde vâki‘ şer‘ olduklarında karındaşı mezkûrun üzerinde şer‘an bir nesne sâbit vezâ’if olduğu zâhir taraf-ı şer‘den

yedine i‘lâm-ı şer‘iyye verilmişiken yine müdefi‘ olmayub hilâf-ı şer‘i şerîfe bilâ kayd habs olduğun bildirüb karındaşı mezbûru habsden ıtlâk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyh ve mevlânâ-ı mûmâ-ileyhsin yedinde olan i‘lâm-ı şer‘ mûcebince şer‘le üzerlerine bir nesne sâbit olmamağın ahz û habs olduğu zâhir ve olduğundan habsden ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Z sene 1155/Şubat 1743

141- Sayfa:36 Hüküm:2

Saraybosna'da Kazgancı Osman'ın kanunsuz işler yaparak ahaliye yaptığı türlü müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîrim Mehmed Paşa'ya Saray Bosna kadısına hüküm ki

Saray Bosna ahâlisi gelüb Saray Bosna kazâsı sâkinlerinden Kazgancı Osman dimekle ma‘rûf kimesne kendü hâlinde olmayub şerîr gammaz olub dâ’imâ kadı ve nâ’ib ve voyvoda ve subaşı ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi yanlarına varub fukarâ hilâf-ı vâki‘ mevâd istinâdıyla hilâf-ı şer‘i şerîfe ve ‘avârız akçelerin almağa bâ‘is ve kendüsü dahi alub ve ‘alâka ve medhali olduğu il mesâlihine ve bilâ-emr-i şerîf tekâlîfleri umûruna karışub bunun emsâli ta‘addîsinin nihâyeti olmaduğun bildürüb ol-vechile hilâf-ı şer‘i şerîfe ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Z sene 1155/Şubat 1743

142- Sayfa:36 Hüküm:3

Prepol kazasında Mehmed ve Radovan isimli kişileri kaçırıp esir olarak satmak isteyen kimseler hakkında kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Prepol ve kadılarına hüküm

Hutebâdan Gusine Kal‘asında vâki‘ merhûm ve mağfurân Sultan Ahmed Han tâbe serâh Câmi‘ şerîfi hâtîbi olan Ahmed Halife gelüb Prepol kazâsına tâbi‘ Kolaşin Kal‘ası sâkinlerinden Haso ve Ramazan ve İlyas ve Süleyman ve Sinan ve diğer

Ramazan nâm kimesneler kendü hallerinde olmayub Podmele? kazâsına tâbi‘ Berât nâm karyeye varub çiftçisi Abdullah nâm kimesnenin oğlu Mehmed ile ve Nikola nâm zımmînin oğlu Radovan nâm zımmîyi bin yüz elli senesinde ahz û firâr ve eyâlet-i Bosna’da vâki‘ Nikşik Kal‘asına götürüb esir olmak üzere bey‘ ve bu dahi çiftçiler ile tecessüs ve tefahhus bulunca gerek kara nâmı ve gerek sâ’ir bahâne ile külli zarâr ve hasâret ve ol-vechile mağdûr olduğun bildirüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek emrim olmuşdur.

Fî evâhir-i Z sene 1155/Şubat 1743

143- Sayfa:36 Hüküm:4

Klis sancağında Estine karyesinde Şaban'ın haksız yere kale neferatından olan kimselerin paralarını aldığından kanun gereği mumale edilmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi Bosna eyâletinde Klis sancağında vâki‘ kadısına hüküm ki

Livâ-i mezbûrda vâki‘ neferatından Kal‘ası neferâtından ve ve nâm kimesneler gelüb bunlar kendü hallerinde olub hilâf-ı şer‘i şerîfe kimesneye vaz‘ û ta‘addî ve deyn ve kefâletleri olmayub ve üzerlerine dahi şühûd-ı ‘udûl ile şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken kazâ-i mezbûra tâbi‘ Estine nâm karye sâkinlerinden Şaban nâm kimesne zuhûr ve bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer‘i şerîfe ve bî-gayri hakkın beher berâtlardan dörder guruşların ahz ve ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb mezbûrun hilâf-ı şer‘i şerîfe bî-gayri hakkın alduğu akçeleri alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Z sene 1155/Şubat 1743

144- Sayfa:36 Hüküm:5

Bosna Eyâleti’nde İzvornik sancağının eski mutasarrıfı Mehmed'in harem kethüdasını katleden eşkıyadan İbrahim Beşe ve Yusuf Beşe'nin zulm ve eziyetlerinin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi ve Bosna eyâletinde vâki‘ kadısına hüküm ki

Nureddin ve Salih ve Abdüssamed ve ve nâm kimesneler gelüb sâbıkâ İzvornik sancağı mutasarrıfı olan Mehmed dâme ikbâluhunun hârem kethüdâlığı hıdmetinde olan nâm kimesne kendü hâlinde olub hilâf-ı şer‘i şerîfe kimesneye vaz‘ ve ta‘addîsi olmayub üzerine şuhûd-ı ‘udûl ile şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden eşkıyâdan İbrahim Beşe ve Yusuf Beşe dimekle ma‘rûf kimesneler kendü hâllerinde durmayub birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer‘i şerîfe ve bî-gayri hakkın katl edüb ziyâde gadr ve ta‘addî ve fesâd ve kânunlarçün hükûmet ve kazânızda gadr üzere oldukların bildirüb şer‘le görülüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1156/Şubat/Mart 1743

145- Sayfa:37 Hüküm:1

Gölhisar kazasında mahkemesinde naib olan İbrahim'e hariçden yapılan müdahale ve muhalefetin ortadan kaldırılması

Gölhisar kadısına hüküm ki

‘Ulemâdan Beritoğlu? İbrâhim zîde ‘ilmihu gelüb bu kazâ-i mezbûr muhakemesinde nâ’ib olub beyne'l-ahâli icrâ-ı ahkâm-ı şer‘iyye edüb hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânun kimesneye vaz‘ ve ta‘addîsi olmayub herkes kendüden râzı ve şükrân üzere olub üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken eshâb-ı ağrazdan ba‘zı kimesneler mücerred ta‘ciz içün biz senin nâ’ib olduğun istemezüz deyu rencîdeden halî olmadığın bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1156/Şubat/Mart 1743

146- Sayfa:37 Hüküm:2

Bosna'da Rençe? Kalesi nefer ve zabitlerine hariçden yapılan müdahale ve muhalefetin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve eyâlet-i Bosna’da vâki‘ mevlânâ kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûrda vâki‘ Brandan? kapudânlığına tâbi‘ Rençe? Kal‘asının yerlüyân neferât-ı zâbitânı gelüb kal‘a-i mezbûrda taraf-ı ‘âmiremde vâki‘ mürûr ve ‘ubûr eden ebnâ-i sebîlin hıfz ve hırâsetden ve evâmir-i şerîfimle vâki‘ tekâlif ve umûr-ı mühimmenin fermânım olduğu vechile temşiyet ve icrâsında kadîmden ehl-i kazâ kal‘a-i merkûm neferâtına i‘ânet idegelmişler iken kadîme mugâyir ba‘zıları ta‘allül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb kadîme mugâyir ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1156/Şubat/Mart 1743

147- Sayfa:37 Hüküm:3

Bosna'da Rençe? Kalesi nefer ve zabitlerine hariçden yapılan müdahale ve muhalefetin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub Bosna vâlisi vezîre ve eyâlet-i Bosna’da vâki‘ kadısına hüküm

Kazâ-i mezbûrda vâki‘ ve Brandan? kapudânlığına tâbi‘ Rençe? kal‘asının yerlüyân neferâtı ve zâbitânı gelüb kal‘a-i mezbûr taraf-ı ‘âmiremde vâki‘ mürûr ve ‘ubûr eden ebnâ-ı sebîlin hıfz ve hırâsetinde ve evâmir-i şerîfimle vâki‘ tekâlif ve umûr-u mühimmenin fermânım olduğu vechile temşiyet ve icrâsında kadîmden ehl-i kazâ kal‘a-i merkûm neferâtına i‘ânet edegelmişler iken kadîme mugâyir ba‘zıları ta‘allül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb kadîme mugâyir ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1156/Şubat/Mart 1743

148- Sayfa:37 Hüküm:4

Gradişka Kalesi kapudanı İbrahim'in İstanbul'a gelmesi için gereken iznin verilmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub Bosna vâlisi olan vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Gradişka Kal‘asının kapudânı olan İbrahim zîde kadruhu gelüb bu gece gündüz kal‘a-i mezbûrda sâkin ve ‘uhdesinde alınagelen hıdmet edâ edüb lâkin ba‘zı umûr ve husûsçün asitâne-i sa‘adete ‘azim olmak murâd eylediğin bildirüb asitâne-i sa‘adete gelmesine izin verilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsın ba‘zı husûsiyeti ru’yet içün asitâne-i sa‘adete gelmesine izin virilmek emrim olmuşdur.

Fî Evâ’il-i M sene 1156/Şubat/Mart 1743

149- Sayfa:37 Hüküm:5

Gradişka Kalesi Ağası Yusuf'un Bosna eski defterdarı Mustafa Efendi'den alacağı olan hakkının kefillerinden tahsil edilmesinde yaşanan muhalefetin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya ve Travnik ve kadılarına hüküm ki

Gradişka Kal‘ası ağası olan Yusuf zîde kadruhu gelüb Travnik kazâsında sâkin olub sâbıkâ Bosna defterdârı Mustafa Efendi dimekle ma‘rûf kimesne hıdmetinde bin yüz elli senesinde ber-mûceb-i temessük cihet-i karz-ı şer‘iden iki bin guruş alacak hakkı olub ve meblâğ-ı mezbûru kazâ-i mezbûreden Salih ve Mehmed nâm kimesneler kefîl-i bi’t-tamâm olmalarıyla meblâğ-ı merkûmu edâ etmeden mezkûr Mustafa fevt olub yine kazâ-i mezkûreden tekâlif kabz eden veresesi Mehmed Bey dimekle ma‘rûf kimesneden taleb eyledikde hilâf-ı şer‘i şerîfe ve vermekde ta‘allül ve gadr olduğun bildirüb ber-mûceb-i temessük müteveffâ-ı mezbûrun zimmetinde sâbit olan hakkı veresesinden ve yahud kefîl-i mezkûrlardan bi't-tamâm tahsîl ve alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1156/Şubat/Mart 1743

150- Sayfa:37 Hüküm:6

Yayçe'de oturan Derviş Ali Efendi'nin Bakıyye-i İmoçka'nın eski kadısı Mevlana Mehmed'e yaptığı türlü kötülük ve eziyetlerin ortadan kaldırılarak kanun gereğince mumale edilmesi

Sâbıkâ vezîr-i azâm olub Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya ve Yayçe kadısına hüküm ki

Sâbıkâ Bakıyye-i İmoçka kadısı olan Mevlânâ Mehmed zîde fazlıhu gelüb Mevlânâ-ı mümâileyh hâlâ Yayçe kazâsında sâkin ve kendü hâlinde iken bundan akdem yine Yayçe kazâsında sâkin Ammar oğlu Derviş Ali Efendi dimekle ma'rûf kimesne kazâ-i mezbûrda sâbıkâ niyâbeti vaktinde buna hânesine da'vet ve bu dahi varub bundan bir kimesne da'vâcısı olmayub ve mezkûr dahi ve bir hükmü yoğ iken buna bin yüz elli senesinde bî-gayri hakkın habs ve sekrân olduğu halde buna nice nice kelimât-ı nâ-hemvâr ile şütûm-ı galiza ile şetm ve ba'de bu dahi hânesinden çıkub gitdikde dahi ardınca hıdmetkârı İbrahim'i irsâl ve ol-dahi … ardından gelüb beynü'n-nâs 'ırzını hetk ve ziyâde gadr etmekle bu dahi ... varub sâbıkâ Bosna vâlisi vezîr-i a'zam sâbık el-Hac Mehmed Paşa edâma'llâhu te'âlâ iclâlehû tarafına adem irsâl ve keyfiyyet hâlini ifâde ve mezbûr ile huzûrunda mürâfi' olmalarıçün vezîr-i müşârü'n-ileyh tarafından mübâşir ta'yin ve Travnik kadısı huzûrunda mürâfi' iken sadedinde iken beynlerine muslihûn tavassutuyla fî-mâ-ba'd da'vâ-ı mezkûrdan tarafeyn-i ferağ ve birbirleri zimmetlerin ıskât edüb kat'-ı nizâ' ve fasl-ı husûmet ve ibrâ-ı zimmet birle kıbelü'ş-şer'den hüccet-i şer'iyye virilüb ve bu makûle bir def'a şer'le görülüb fasl olunub kat'-ı nizâ' ve ibrâ-ı zimmet birle kıbelü'ş-şer'den hüccet-i şer'iyye verilen da'vânın tekrâr istimâ'ı ve sebeb-i da'vâsı dahi memâlik-i mahrûsemin memnû' ve merfû' iken mezbûr Derviş Ali yine memnû' ve mütenebbih olmayub dürlü dürlü şerir ve tezvîrâta tasaddi ve sebeb olduğun bağçeyi şimdi senden aldum deyu hilâf-ı şer'i şerîfe ve ibrâ-ı mugâyir bî-vech-i şer'i rencîde ve remîdeden halî olduğun bildirüb hüccet-i şer'iyyesi mûcebince 'amel olunub hilâf-ı şer'i şerîfe ve ibrâ-ı mugâyir bî-vech-i şer'i rencîde ve remîde etdirilmeyüb ol-vechile zâhir olan ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M sene 1156/Şubat/Mart 1743

151- Sayfa:38 Hüküm:1

Sokol nâhiyesinde zeamet tasarruf eden Zeynelabidin bin İbrahim'e kardeşleri Ali ve Hüseyin tarafından yapılan müdahale ve muhalefetlerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim ve Hersek ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Zeynelabidin veled-i İbrahim zîde kadruhu gelüb Hersek sancağında Sokol nâhiyesinde Lomak nâm karye ve gayriden on beş bin yetmiş sekiz ber vech-i tekmîl yirmi bin akçe ze‘âmet babası kasr-ı yedinden bin yüz otuz bir senesinde buna tevcîh ve berât-ı şerîfimle üzerinde ve divân-ı hümâyûnumda mukîm ve şer‘an ve kânunen dahl olunmak icâb etmez iken karındaşı Ali ve Hüseyin muaddemâ babamız üzerinde idi biz dahi hisse aluruz deyu nizâ‘ ve birkaç def‘a divân-ı Bosna’da ba‘de'l-murâfa‘a mu‘arızaları men‘i birle müteverrid buyruldu verilmişken memnû‘ ve mütenebbih olmayub tekrâr da‘vâ-ı tasaddi ve ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb ze‘âmet-i mezbûr ber- mûceb-i defter-i hâkânî mümâileyhe zabt etdirilüb karındaşları mezbûrları ol-vechile dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûna mürâca‘at oldukda ze‘âmet-i mezbûr babası kasr-ı yedinden mümâileyhe otuz bir târihinde tevcîh ve berâtla üzerinde ve hıdemâtda mukîm ve şer‘an ve kanûnen dahl icâb etmez iken karındaşları Ali ve Hüseyin mukaddemâ babamız üzerinde idi biz dahi hisse aluruz deyu birkaç def‘a divân-ı Bosna'da ba‘de'l-murâfa‘a mu‘arızaları men‘ olunmuş iken mütenebbih olmayub gadr sevdâsında olmalarıyla karındaşları zuhûrunda huzûr-ı âsafide yahud divân-ı Bosna’da murâfa‘a olunmadıkça der-kenâr olunmayub kaydı bozulmamak üzere elli beş senesi rebi‘ül-ahirininin dokuzuncu gününde bâ emr-i alî kaydına şer‘le virildiğü mestûr ve mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzere berât mûcebince zabt etdirilüb mu‘ârızaları men‘ ü def‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1156/Şubat/Mart 1743

152- Sayfa:38 Hüküm:2

Bosna eski defterdarı olan Mustafa Efendi'nin borcunun varisleri tarafından tahsil edilmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa’ya ve Travnik kadısına ve Saray kazâsı nâ’ibine hüküm ki

Yusuf zîde kadruhu gelüb Gradişka kal‘asının müstahfızan yerlüyân mevâciblerini kabzına me’mur olub ve makbuzundan sâbıkâ Bosna defterdârı müteveffâ Mustafa Efendi dimekle ma‘rûf kimesneye bin yüz elli senesine mahsûben cizye peşini olmak iki bin guruş teslîm ve bu dahi fevt oldukda müteveffâ-ı mezbûrun peşin ve mevkûf ve haraç i‘lâm içün ba‘zı kimesnelerden istidâne ile virdiğü on dört bin üç yüz yetmiş yedi buçuk guruş bi’t-tamâm eshâbına edâ ve teslîm eylemek şartıyla cizye-i mezbûre taht-ı kazânızda sâkin Gradçaç kapudânı Mehmed kapudânın ‘uhdesinde kayd ve berât virildiği cizye kalemine mukayyed ve husûs-ı mezbûr ma‘rifet-i şer‘le görülüb mezbûr Yusuf'un iddi‘â eylediği meblâğ-ı cizye merkûm içün verilmiş ise merkûm Mehmed kapudândan ve eğer sâ’ire-i mevâdd içün verilmiş ise müteveffâ-ı mezbûrun yine taht-ı kazânızda sâkin emvâl ve eşyâsına vaz‘u'l-yed olan vârisinden iktizâ etdirilen bi'l-fi‘il baş defterdârım olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekâbir Ali dâme ‘ilmihu i‘lâmı içün müteveffâ-ı mezbûrun veresesi ve merkûm Mehmed kapudân ve mezkûr Yusuf'un şâhidleri Bosna’da olmağla mahallinde şer‘le görülüb ihkâk-ı hakk olunmak üzere mezkûr Yusuf fermân-ı ‘alî ricâsında olduğun Mahmud Paşa mahkemesi nâ’ibi kıdvet’ül-emâsil ve’l-akrân mevlânâ Mehmed Hıfzı zîde ‘ilmuhu dahi i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1156/Şubat/Mart 1743

153- Sayfa:38 Hüküm:3

Klis sancağında Gölhisar kazasında tekalif tahsili hususunda ortaya çıkan muhalefet ve müdahalenin ortadan kaldırılması

Klis sancağı mutasarrıfına ve Gölhisar ve kadılarına hüküm ki

Klis sancağında Gölhisar kazâsına tâbi‘ Çiftlik karyesi ahâlileri gelüb civârlarında vâki‘ Molhak? karyesinde sâkin Ali ve Salih ve Ahmed ve Ramazan ve Bektaş ve Şerif Ahmed ve sâ’ir bâ‘zı kimesnelerin bunların karyeleri toprağından bi'l-fi‘il zabt ve tasarruflarında hâneye bağlu tekâlif alınmak icâb eder baştina arazileri olmağla üzerlerine edâsı lâzım gelen ‘avârız imdâd-ı hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle

vâki‘ tekâlifden tahammüllerine göre â‘lâ ve evsat ve ednâ i‘tibâriyle ma‘an edâ içûn taleb eylediklerinden mezkûrlar mücerred tekâlifden hisselerini vermemek içün bizler sâkin olduğumuz karyede tekâlifden hissemizi verdük iki tarafa tekâlif vermeyüz deyu hilâf-ı kânun ta‘allül ile anların hisseleri dahi bunların üzerlerine tahmîl olunub perâkende olmalarına bâ‘is oldukların ve bu bâbda fetevâ-ı şerîfeleri olduğun bildirüb fetevâ-ı şerîfeleri mûcebince şer‘le görülüb emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifden hisselerine isâbet eden âlâ ve evsat ve ednâ i‘tibâriyle bunlar ile ma‘an edâ etdirilüb hilâf-ı kânun ol-vechile ‘illet ibrâzıyla muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1156/Şubat/Mart 1743

154- Sayfa:38 Hüküm:4

Bosna'da Yayçe kazasında gedik timar tasarruf eden Süleyman Halife'ye yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub Bosna vâlisi vezîre Bosna nâ’ibine hüküm

Süleyman Halife gelüb Bosna’da vâki‘ Yayçe Kal‘asında Sultan Süleyman Han tâbe's-serah câmi’ şerîfinde beş yüz altmış akçe gedik timârıyla câmi‘-i mezbûrda berâtıyla mü’ezzin olan akrabâsından Abdullah veled? fevt oldukda müteveffâ-ı mezbûr Abdullah akrabâsından Farraş Mustafa bin Mehmed'e kazâ-i mezbûrda sâkin kal‘a-i Yayçe dizdârı İbrahim Ali ve asitâneden? berât ve sekiz sene bilâ kal‘a ve mezrâ‘ mutasarrıfına dizdâr-ı mezbûrun ‘arzıyla bin yüz elli senesinde müe’ezzinin gedükten buna mezrâ‘ ve voyvoda ve ba‘zı mutasarrıfın müteveffâ-ı mezbûr Abdullah’ın karındaşı oğlu diğer Mustafa kendü beratı olmamak bin dört yüz akçelik gedik timârını oğlu Safer Mehmed ferâgat ve bura dizdâr-ı merkûm ile yekdil ve bunun ahzına muvasıl senesi yoğ iken dizdâr-ı merkûm mukaddemâ buna ‘arz olunan beş yüz altmış akçelik mü’ezzinlik ... bunun üzerinde mutasarrıfına ‘arz ve berât mukaddema merkûm içün buna verdiği ‘arzı inkâr ve bu dahi dizdâr-ı mezbûra ‘avârız? akçesi nâmıyla dört bin beş yüz guruş akçesi mezbûrdan ve almak istemiş iken vermeyüb ziyâde gadr ve mezbûr ile mukaddemâ Bosna civârında vâki‘ olduklarından dürlü dürlü hileyle ... ile beş yüz guruş akçesi mücerreden ızrâr kasdıyla ...ziyâde gadr olunmağın bu bâbda da‘vâsına mutâbık fetevâ-ı şerîfe olduğun bildirüb mûcebince huzûr-ı

murâfa‘a-i şer‘le görülüb dizdâr-ı mezbûrun zimmetinde berât ve tevcîh olan berat mucibince tahsîl ve alıverilüb ber-mûceb-i fetevâ-ı şerîfe icrâ-ı hakk ve hilâf-ı şer‘i şerîfe ızrâr kasdıyla ta‘addî etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1156/Şubat/Mart 1743

155- Sayfa:39 Hüküm:1

Bakıyye-i İmoçka'da ahali tarafından Mehmed isimli kadıya yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Bakıyye-i İmoçka ve kadılarına hüküm

Kuzâtdan Mehmed zîde fazlıhu gelüb mevlânâ-ı mümâileyh kazâ-i mezbûr icrâ-ı ahkâm-ı şer‘iyye edüb kimesneye vereceği yoğ iken Bakıyye-i İmoçka ahâlisinden ma‘lûmü'l-esâmî kimesnelerin tahrikle mücerred ızrâr kasdıyla birkaç re‘âyâ mevlânâ-ı mümâileyhin sen ki divân-ı Bosna'ya ihtâr ve Bosna vâlisi huzûrunda vâki‘ oldukların üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken memnû‘ olmayub divân-ı Bosna'dan ta‘yin olunan mübâşir ve vâliye verilen akçesin senden alırız deyu hilâf-ı şer‘i ta‘addîlerinden nâşi bin yüz elli senesinde fuzûlî iki yüz elli guruşu alub ziyâde gadr olunduğun ve bu bâbda fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfe mûcebince alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1156/Mart 1743

156- Sayfa:39 Hüküm:2

Saray kazasında haffaf-başı olan Monla Salih'e kanuna aykırı olarak yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Saray kazâsı nâ’ibine hüküm ki

Monla Salih dimekle ma‘rûf kimesneler gelüb bu yine Saray kazâsında vâki‘ cürûfciyân esnâfından haffaf-başı olub edâ-ı hıdmet herkes kendüden râzı ve hoşnûd olub dahl olunmak icâb etmez iken eshâb-ı ağrâzdan bâ‘zıları bî-vech ve bilâ-

sened haffaf-başılığı umûruna müdâhale ve ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb haffaf-başılık umûruna müdâhale etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mezbûr Monla Salih hıdmet-i merkûme esnâfının ... ve muhtarları ise haffaf-başılık hıdmetinde istihdâm etdirilmek bâbında fermân-ı ‘alişânım sâdır olmuşdur.

Fî Evâ’il-i M sene 1156/Şubat/Mart 1743

157- Sayfa:39 Hüküm:3

Birçe kazasında vergilerin toplanması hussunda yaşanan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Birçe ve kadılarına hüküm

Sen ki Birçe kadısı Mevlânâ Ali zîde ‘ilmihusun sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb havass-ı hümâyûnumda Birçe kazâsında ehl-i İslâm ve ehl-i zımmiyân re‘âyâsının ekseri hoşnûd iken çiftçiyân tâ’ifesinden ve tasarruflarında olan emlâk ve yerleri .... ve ve dahi ma‘lûmü'l-esâmî kimesnelerin kazâ-i mezbûr toprağından bi'l-fi‘il zabt ve tasarruflarına tekâlif icâb eder hâneye bağlu emlâk ve yerleri olmağla imdâd-ı hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ olan tekâlifden tahammüllerine göre hisselerine düşeni ma‘an cem‘ine me’mûr olduğu edâ etmeğin murâd eylediği mezkûrlar sipah ve sâ’ir ‘askerîlik iddi‘âsıyla ta‘allül ve muhâlefet ve hisseleri mezkûr re‘âyâ ... tahsîl ve edâya takâtları olmayub ... diğer .... ol-evâmir-i şerîfimle vâki‘ olan tekâlifden tahammüllerine göre hisselerine düşeni cem‘ine me’mûr olunan ma‘an edâ etdirilüb hilâf-ı kânun mezkûrlara ol-vechile sipah ve ‘askerîlik iddi‘âsıyla ta‘addî etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek ricâsını ... iken kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı M sene 1156/Mart 1743

158- Sayfa:39 Hüküm:4

İstari Eflak ahalisinin tekaliflerini toplayan zabit Mehmed'in müdahalelerinin ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

İstari Eflak hassa reâ‘yâları gelüb bunlar karyeleri toprağında zirâ‘atler ile hâsıl eyledikleri terekelerinden sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyelerine ve yuvalarına ve imdâd-ı hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâliflerinden cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i cem‘ine me’mûr olanlara edâ edüb rencîde icâb etmez iken hâlâ zâbitleri olan İstari Eflak kazâsında sâkin Haseki? Mehmed bin yüz kırk senesinden berü havassına tâbi‘ nâm kimesne ile yekdil ve kendü peydâ eylediği defter mûcebince kendüsü içün ma‘lûmü'l-mikdâr ez-ziyâde akçelerin almayub zımnında kalan ve mukaddemâ buyurdu verilmişken icrâ-ı hakk olunduğun bildirüb alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı M sene 1156/Mart 1743

159- Sayfa:39 Hüküm:5

İstari Eflak kazası muzafatından Yenivaroş kazası ahalisinin çeşitli işleri için vekil tayin ettiği Yusuf Ağa'ya hariçden yapılan müdahalelerin önlenmesi

Bosna vâlisine İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

İstari Eflak kazâsı muzâfâtından Yenivaroş kazâsı sâkinlerinden Yusuf Ağa bin Ali nâm sipâhi dimekle ma‘rûf kimesne gelüb İstari Eflak kazâsında sâkin çiftlikân eshâbı ve sâ’ir ahâlilerin rızâları ve cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tekâlif ve sâ’ir vâki‘ olan umûr ve husûsların görmeye taraflarından buna vekîl nasb ve ta‘yîn ve taraf-ı şer‘den yedine hüccet-i şer‘iyye virilmekle bu dahi rızâları ile yedlerine verilen hüccet-i şer‘iyye mûcebince vâki‘ olan umûr ve husûsları sadâkat ve istikâmet üzere görüb herkes kendüden rızâ ve şükrân üzereler olub hilâf-ı şer‘i şerîfe kimesneye vaz‘ ve ta‘addîsi olmayub ve üzerine dahi şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken eshâb-ı ağrâzdan bâ‘zı kimesneler mücerred icrâ-ı ‘arz içün biz senin vekîl olduğun istemezüz deyu hilâf-ı şer‘i şerîfe ve yedinde olan hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir tevcîh ve bilâ-sened kânuna müdâhaleden halî oldukların bildirüb yedinde olan hüccet-i şer‘iyye mûcebince ‘amel olunub eshâb-ı ağrâzdan olanların bî-vech-i şer‘iyye ve mugâyir-i şer‘iyye zâhir olan ta‘addîlerin men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1156/Mart 1743

160- Sayfa:39 Hüküm:6

İstari Eflak kazasında tekalif konusunda zabitler tarafından ahaliye yapılan zulm ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

İstari Eflak hassa re‘âyâsı gelüb bunlar üzerine edâsı lâzım gelen imdâd-ı hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifden tahammüllerine göre hisselerine düşeni taraf-ı şer‘iden beher karyenin knezlerine virilen mahsûl-ı defter mûcebince cem‘ine me’mûr olanlara edâ edüb bir dürlü kusûrları olmayub rencîde olunmaları icâb eder halleri yoğ iken zabıtları olanlar mücerred kendülerinin ... tahammüllerine göre .... tevzî‘ defterin ve zimmetinde kendü taraflarından kânunen birer ve ikişer nefer ademlerini? karyeleri knezlerinin ve re‘âyâ fukarâsının üzerine ta‘yin ve anlar dâhi ... ve hilâf-ı şer‘i şerîfe ve bilâ emr-i münif? kendüleri içün cebren ta‘addîden ve resm ... re‘âyâ fukarâsından hilâf-ı kânun nice akçelerin alub ol-vechile zulm-i sarîh ve gadr-ı a‘zam etmeleriyle bundan akdem ... eylediklerinden hilâf-ı şer‘i şerîfe ve bilâ emr-i münîf re‘âyâ fukarâsı bed‘ ve mezâlim ile rencîde olunmayub hüccet etdirilmemek içün vâli tarafından yedlerine buyruldu verilmişken mezbûrlarına memnû‘ olmayub hilâf-ı şer‘i şerîfe ve mugâyir-i kânun yine ol-vechile ... ve mezâlim ile re‘âyâ fukarâsını rencîdeden halî olmayub perâkende olmalarına bâ‘is oldukların bildirüb zabıtların mezbûrların hilâf-ı şer‘i şerîfe ol-vechile adem ta‘yini ile ta‘addî? ve mezâlim etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı M sene 1156/Mart 1743

161- Sayfa:40 Hüküm:1

İstari Eflak kazası ahalisinden kanuna aykırı olarak para alan kadı'nın müdahalesinin ortadan kaldırılması

Eyâlet-i Bosna'da İstari Eflak kazâsı havâlinde Mevlâna kadısına hüküm ki

İstari Eflak kazâsı re‘âyâsı gelüb bunlar kendü hâllerinde iken İstari Eflak

kazâsında sâkin hâlâ kadıları nâm karye salyâneleri bozduğu vakitde taraf-ı şer‘den defter olundukda kendü içün kadı kâimesi deyu hilâf-ı şer‘i şenî mütesellim re‘âyâyı rencîde etmekle bundan akdem kadılar kendü içün kânundan ziyâde bî-vech-i nesne celebi rencîde etdirmek içün bâ-hatt-ı hümâyûn erişmemeğe ve ol-tarafına buyruldu verilmişken buna kana‘at etmeyüb bin yüz elli senesi hilâf-ı şer‘i ve mugâyir-i kânuna münif kendü içün üç yüz elli guruşların alub perâkende olunmasın bâ‘is olduğundan ... kadı-ı mezbûrun kendü içün ve fuzûlî aldığı hakk-ı fukarâ her ne ise girü eshâbına istirdâd olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ettikleri ecilden mahallinde şer‘le görüle deyu yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı M sene 1156/Mart 1743

162- Sayfa:40 Hüküm:2

Saray sakinlerinden İbrahim'in Movas isimli gayrimüslim kişiden alacağı olan hakkının tahsil edilmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi Mehmed Paşa ve Saray Bosna nâ’ibine hüküm ki

İbrahim nâm kimesne gelüb bunun yahûdi tâ’ifesinden Saray sâkinlerinden Movas nâm yahûdi zimmetinde cihet-i şer‘ide bin yüz elli senesinde bin yedi yüz altun alacak hakkı olub bundan akdem taleb eyledikde vermekde ta‘allül ve murafâ‘i şer‘ olduklarından meblâğ-ı mezbûr zimmetinde olduğu şer‘an sâbit ve buna teslîm eylemesine tenbih olunmuş iken mesfûr bu ana dek vermeyüb gadr sevdâsında olduğun bildirüb şer‘le görülüb meblâğ-ı merkûm alıverüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1156/Mart 1743

163- Sayfa:40 Hüküm:3

Bosna'da çeşitli kötülükler yaparak ahaliye zulm ve eziyet eden İbrahim isimli kişinin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve eyâlet-i mezbûrda vâki‘ kadılarına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr ahâlisi gelüb yine kazâ-i mezbûrda sâkin Rabor? dimekle ma‘rûf İbrahim nâm kimesne kendü hâlinde olmayub şerîr ve gammaz olub dâimâ kadısı ve nâ’ibi ve voyvoda ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi yanlarına varub fukarâyı hilâf-ı vâki‘ mevâd istinâdıyla gammâz ve tecerrüm ve ‘alâka ve müdâhale olmadığun il mesâlihine karışub bunun emsâli zulm ve ta‘âddîsinin nihâyeti olmayub bundan akdem vech-i meşrûh üzere olan ta‘âddîsi men’ ve kendü hâlinde olmak üzere emr-i şerîfim dahi sâdır olmuş iken yine memnû‘ ve mündefi‘ olmayub ahvâlleri diğer gün olduğun bildirüb vech-i meşrûh üzere olan ta‘addîsi üzerlerinden men’ü def’ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1156/Mart 1743

164- Sayfa:40 Hüküm:4

Sokol nâhiyesinde Bazariliç karyesinde timar tasarruf eden Ali sipahiye vergi hususunda yapılan muhalefetlerin ortadan kaldırılması

Foça kadısına hüküm ki

Ali nâm sipâhi gelüb berât ile mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden Foça kazâsı muzâfâtından Sokol nâhiyesine tâbi‘ Bazariliç nâm karye toprağında zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyeleri defterde mukayyed bâ‘isle ve ra‘iyyeti oğullarının üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i ra‘iyyet ve sâ’ir ... ve rüsûmları kânun ve defter mûcebince taleb eyledikde ba‘zıları hilâf-ı kânun ve defter vermekde ta‘allül ve muhâlefet ve timârı mahsûlüne gadr-ı külli eylediklerin kânun ve defter mûcebince alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1156/Nisan 1743

165- Sayfa:40 Hüküm:5

Mostar kazasında Derviş ve Mehmed'in tasarruf ettikleri babalarından kalan yerlere hariçden gayrimüslim kişilerin yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Mostar kadısına hüküm

Mostar kazâsında Derviş ve Mehmed ve nâm kimesneler gelüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kösfe? nâm karye toprağında İstoraç yaylasında Börgene nâm mahallede vâki‘ babaları müteveffâ nâm kimesneden müntakil ma‘lûmü'l-hudûd tarlaları bunlar yirmi beş seneden mütecâviz ber vech-i iştirâken zabt ü zirâ‘ate ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb dahl olunmak icâb etmeyüb ve bu makûle on sene mürûr eden arâzi da‘vâsında istimâ‘ı memnû‘ iken Raca nâm zımmînin oğulları ve nâm zımmî zuhûr ve bunlar bunda inayet eyledikleri mürûr hüccet ibrâzına hilâf-ı kânun vaz‘ı müdâhale edenlerin zabtına mahallinde ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb hilâf-ı kânun ol-vechile zâhir olunan müdâhale ve ta‘addîden men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden fetevâ-ı şer‘i olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1156/Nisan 1743

166- Sayfa:40 Hüküm:6

İstari Eflak hassa reayalarına zabit Mehmed tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'da İstari Eflak hassa re‘âyâları gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfimle vâki‘ tekâliflerin kendüleri mâ‘rifetiyle cümle mevâcihesinden? tevzî‘ ve defter olunduğu üzere emr ve defter mûcebince cem‘ine me’mûra edâ edüb bir dürlü kusûrları olmayub rencîde olunmaları icâb eder hâlleri yoğ iken bin yüz elli senesinde zâbitleri olub İstari Eflak kazâsı sâkinlerinden bostânî hasekilerinden Mehmed nâm kimesne ba‘zı rüşvet-i cevr ve tarafgir kadı ile yekdil ve cümlenin gıyâbında on dört kise akçeye bi't-tamâm tevzi‘ ve defter ve kadı içün hilâf-ı şer‘ ve kânun ve mugâyir-i emr ve defter üç yüz elli guruş defter ve re‘âyâ fukarâsına ziyâde gadr olunduğundan bunlar dahi sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhasın tarafına varub ahvâllerini ifâde eylediklerinden husûs-ı mezbûre mukaddemâ ta‘yin ve ahvâllerin ma‘rifet-i şer‘le ru’yet ve yedlerine mumzî ve mahtûm defter verilüb ve verilen defter mûcebince deynlerini edâ edüb bilâ ziyâde ve noksân rencîde olmamaları içün buyruldu verilmişken zabtları mezkûr kanâ‘at etmeyüb mukaddemâ kendü kul ... peydâ eylediğü

defter mûcebince kendüsü içün hilâf-ı emr ve defter beş altı kise akçe alub ziyâde gadr eylediklerin bildirüb mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 156/Nisan 1743

167- Sayfa:41 Hüküm:1

Foça kazasında Ahmed, Süleyman ve Ümmühan hatunun müştereken tasarruf ettikleri yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Foça ve kadılarına hüküm ki

Ahmed ve Süleyman nâm kimesneler gelüb Foça kazâsına tâbi‘ Doçik? ve Resnik? nâm karyeler toprağında vâki‘ birkaç kıt‘a ma‘lûmü'l-hudûd tarlalarda Ümmühan nâm hâtûn ile bunlar ber vech-i iştirâk mutasarrıf ve zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ eder iken müşterekleri mezbûr hâtûn bundan akdem müteveffiye oldukda oğlu mezbûr ol-yerlerden hissesi kânun üzere tapuya müstehak ve hakk-ı tapu müştereği ırsıyyet i‘tibâriyle bunların ‘arzıyla hîn-i tapuda ba‘zı Müslümânlar ta‘addî etmeğin resm-i tapu ile alınmak tâlibler iken karye-i mezbûrda sipahileri bunlara vermeyüb müteveffiye-i mezbûre hâtûnun ‘emmisi Rüstem nâm kimesneye verüb gadr-ı külli eylediği bildirüb kânun üzere bâ‘zı Müslümânlar ta‘addî eylediklerin resm-i tapu ile kendülerden alıverilüb vaz‘ü'l-yed üzere mezkûru hilâf-ı kânun ta‘allül ve nizâ‘ etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1156/Nisan 1743

168- Sayfa:41 Hüküm:2

Bosna'da Avram isimli gayrimüslim kimsenin Bosna kazası naibi Abdülfettah'dan alacağı olan hakkının tahsil edilmesi

Bosna kazâsı civârında vâki‘ kadılarına hüküm ki

Avram nâm yahûdi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb hâlâ Bosna kazâsı nâ’ibi olan Abdülfettah nâm nâ’ib zimmetinde hukûk-ı şer‘îden bin yüz elli senesinde ma‘lûmü'l-mikdâr alacak hakkı Bosna’da sâkin oğlu ve vekîli nâm yahûdiye beher

mâh ceste ceste edâ ve teslîm etmek üzere ta‘ahhüd etmiş iken mezbûr meblâğ-ı mezbûrdan bir mikdârı oğlu mesfûr edâ ve bâki kalan hakkı dahi taleb eyledikde edâda ta‘allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında olduğun bildirüb şer‘le görülüb nâ’ib-i mezkûrun zimmetinde kalan hakkı oğlu mesfûra alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere şer‘le tahsîl olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1156/Nisan 1743

Vâlisiyle tertîb olunmuşdur.

169- Sayfa:41 Hüküm:3

Saraybosna'da Abdürrezzak isimli kadı'nın kendisine ait olan resm-i kısmeti zabteden naibi Abdülfettah'dan alacağı hakkının tahsil edilmesi

Saray Bosna civârında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Mevlânâ Abdürrezzak Nursî zîde fazluhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb hâlâ Saray Bosna kazâsında tarafından nâ’ib olan Abdülfettah dimekle ma‘rûf kimesne resm-i kısmetden kânun üzere mümâileyh tarafına ‘âid olan resm-i kısmeti ahz û kabz edüb on aydan berü göndermeyüb zimmetinde kaldığın bildirüb şer‘le görülüb nâ’ib-i mezkûrun zimmetinde olan resm-i kısmet mahsûlün her ne ise alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1156/Nisan 1743

Vâlisiyle tertîb olunmuşdur.

170- Sayfa:41 Hüküm:4

Bosna kadısı Abdürrezzak'ın kendisine ait olan resm-i kısmeti zabteden naibi Abdülfettah'dan alacağı hakkının tahsil edilmesi

Saray Bosna civârında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Bosna kadısı Mevlânâ Abdürrezzak zîde fazlıhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı-hâl kazâ-i mezbûru on aydan berü tarafından nâ‘ib olan Mevlânâ Abdülfettah nâm nâ‘ib zemânında nice külliyetle âdemler fevt olub resm-i kısmetden kânun üzere tarafına ‘âid olan ahz u kabz edüb bu ana dek bir nesne göndermediğinden gayrı hüccet-i şer‘den dahi zimmetinde beş yüz elli guruş alacağı olmağla taleb eyledikde vermekde ta‘allül ve muhâlefet eyledüğü bildirüb şer‘le görülüb resm-i kısmetden ‘âid olan ile hüccet-i şer‘den olan ol-mikdâr guruş alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere şer‘le tahsîl olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S 1156/Nisan 1743

171- Sayfa:41 Hüküm:5

Hersek kazasında Rukiye ve Ümmügülsüm'e miras kalan yerlere babalarının karısı tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi Hersek ve kadılarına hüküm ki

Rukiye ve Ümmügülsüm nâm hâtûnlar gelüb bunların babalarına Kurban Mustafa Efendi dimekle ma‘rûf kimesne Hersek kazâsında sâkin iken yüz on yılından berü mütevellî ve sâhib-i farâş iken bin yüz elli senesinde fevt oldukda kazâ-i mezbûrda olan bunca emlâk ve eşyâ her ne ise ırs-ı şer‘le bunlara intikâl etmişken Hersek kazâsında sâkin müteveffâ-ı mezbûrun zevcesi nâm hâtûn tezvirâta tasaddi ve bunların babalarından intikâl eden hisse ırsiyetleriçün emlâk ve eşyâlardan buna ... eylediği dükkân bey‘ etmişdi deyu ... vech-i şer‘i üzere etbâ‘ına kadir .. iken kânun ol-vechile ne ile zabt ve ziyâde gadr eylediklerin bildirüb fetevâ-ı şerîfesi mûcebince şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1156/Nisan 1743

172- Sayfa:41 Hüküm:6

Saray'da Ahmed ve kardeşlerinin babalarından miras kalan yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray Bosna nâ’ibine hüküm ki

Medine-i Saray sâkinlerinden Ahmed ve ve nâm kimesneler ‘arz-ı hâl edüb kazâ-i mezbûr toprağından mâ‘lûmu'l-hudûd bağçeye babaları Abdullah Efendi dimekle ma‘rûf kimesne yirmi yedi seneden mütecâviz berât-ı şer‘le mutasarrıfının fevt olub bağçe-yi mezkûr ırsen buna intikâl edüb ber vechi iştirâk mutasarrıf ve bu makûle bilâ gadr-ı şer‘le on beş sene mürûr eyleyen emlâk da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ken bâ‘zı kimesneler zuhûr ve ve mücerred ikrâz kasdıyla zikrolunan bağçe mukaddemâ bizim idi ve kâh âhar-ı mezbûr tezvîrata tasaddî ve müdâhale ve ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkları ve bu bâbda fetevâ-ı şerîfe ve mâ‘rifet-i şer‘iyyeleri olduğun bildirüb mûcebince ‘amel olunub mezbûrların hilâf-ı şer‘a müdâhalesi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin ecilden vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1156/Nisan 1743

173- Sayfa:41 Hüküm:7

Abdullah ve Numan kardeşlerin vefat eden dizdar babaları İsmail'in kimseye borcu olmadığı halde bazılarının alacak iddiasıyla yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray nâ’ibine hüküm ki

Abdullah ve Numan ve ve nâm karındaşlar gelüb sâbıkâ Bosna dizdârı olan babaları İsmail Efendi dimekle ma‘rûf kimesnenin bir ferde deyni olmayub şer‘an dahl ve rencîde olunmak icâb etmez iken babaları mezbûr fevt olmağla ba‘zı kimesneler zuhûr ve birbirleriyle yekdil ve yekcihet da‘vâdan ve kimi rûz-ı şehâdet ile şirret ve tezvîre sülûk ve sizin babanız fevt ve dahi Bosna dizdârı olmağla her birimizden alacaklarımız varub sizden alıveririz deyu bunları dâ’imâ ta‘addî ve rencîdeden halî olmayub ... diger-gûn olduğun bildirüb ol-vechile alacağımız vardır deyu akçe talebiyle ve ısdâr kasdıyla bir dürlü rencîde etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî Evâ’il-i S sene 1156/Nisan 1743

174- Sayfa:42 Hüküm:1

Hersek sancağında timar tasarruf eden Abdullah ve Numan ile diğer kardeşlerin babalarının vefatıyla kendilerine kalan yerlerin deftere kaydolunması

Bosna vâlisine hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Abddullah ve Numan veledân-ı İsmâil nâm sipâhiler sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Hersek sancağında ve nâhiyesinde bâc-ı mürûr-ı ‘ubûr ... mahall-i İstolçe ... ve gayriden yirmi bin akçenin icmâli bozulmamak üzere on iki bin akçesi babaları mezkûr İsmail'in fevtinde ve Hasan'ın ref‘inden ber vech-i iştirâk bunlara tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerlerinde olub lâkin timâr-ı mezbûr Bosna defterhânesinde kaydı olmadığın bildirüb yedinde olan berâtın Bosna defterhânesine kayd olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûna mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed ve sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhasın yedinde olan berât-ı şerîfim Bosna defterhânesine kayd olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 115

175- Sayfa:42 Hüküm:2

Çayniçe kazasında Mehmed Efendi'nin tasarrufundaki yerlere daha önce kendi rızasıyla burayı satan Müntaha hatunun müdahalesinin önlenmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Saray Bosna monlasına hüküm ki

Çayniçe kazâsından ... Mevlânâ el-Hac Mustafa zîde fazlıhu gelüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ ... karyesi toprağında Bostor çiftliği dimekle ma‘rûf çiftlik emlâk ve arâzisinde mutasarrıf müteveffâ Ahmed Bey dimekle ma‘rûf kimesnenin zevcesi Münteha binti Abdürrezzak nâm hâtûn çiftlik-i mezkûrdan mutasarrıf olduğu üç hisse emlâkdan pay hakkı Mehmed Efendi dimekle ma‘rûf kimesneye semen-i ma‘lûmeye bey‘i bât ile bey‘ ve teslîm ve mezbûr dahi teslîm ve üç hisse tarla ve buğdayların dahi hüsn-ü rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle ferâğ ve tefvîz ve mezbûr dahi tefevvüz ve

semeni olan meblâğ-ı ma‘lûmu bi't-tamâm yedinden ahz eylemekle arazî ... emlâkin zabt eyledikden sonra olduğu zikrolunan çiftlikden üç hisse emlâkin temîn-i ma‘lûm buna bey‘i bât eylediği ve tasarrufunda olan üç hisse yerleri dahi hüsn-i rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle buna ferâğ ve tefvîz ve bu dahi tefvîz ve yedine virilen sâhib-i arz temessüğü mûcebince tarla ve çayır ve koruların zabt ve yerlerin zirâ‘at ve hırâset edüb malın müştereğiyle arâzî ve koru makûle sene-yi âhardan dahl olunmak icâb etmez iken bî-vech-i şurûh ve kendüye oldukda mezbûre Münteha zuhûr ve şirrete sâkin ve şirret-i meşhûr Suhte Süleyman nâm kimesneyi tarafından vekîl ve mevâdları kadıyı bezl-i irtişâ ile itmâ‘ı ve zikrolunan çiftlik emlâk ve yerleri benim idi bey‘ ve ferâğına nâdim oldum deyu yedinden olan sâhib-i arz temessüklerine ve fetvâ-ı şerîfelere ve senedlere sâ’irelerin rencîde etmeyüb hilâf-ı şer‘i ve bî-gayri hakkın bin yüz elli senesinde emlâk ve yerleriyle zirâ‘atle hisse-i ma‘lûm iken mahsûl ... zabt eyledikden sonra yedinden cebren tapu temessüklerin dahi alub ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhasın ma‘rifetinle yedinde olan fetavâ-ı şerîfe ve senedleri şer‘iyyeleri mûcebince su‘ali görülüb mahsûl ve yerleri alıverilüb hilâf-ı şer‘i ve kânun ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ etmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1156/Nisan 1743

176- Sayfa:42 Hüküm:3

Akhisar kazası muzafatından Köprü nâhiyesinde züemanın kanunsuz olarak fazla vergi talebiyle ahaliye yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Ze‘âmet karyelerinden Akhisar kazâsı muzâfâtından Köprü nâhiyesine tâbi‘ Dolna ve Gürle? ve Kosika? nâm kurâ re‘âyâları gelüb bunlar karyeleri toprağında zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyeleri ve sâ’ir hukûk ve rüsûmları kânun defter mûcebince ze‘âmetlerine ve kusûrları olmayub hilâf-ı kânun defter ziyâde talebiyle ta‘addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken zü‘emâlar-ı mezbûr ferâgat etmeyüb hilâf-ı kânun defter ziyâde taleb ve cebren alınmadığından ma‘adâ ırgadiye ve sâ’ir mezâlim talebiyle ta‘addî ve rencîdeden halî olmadığın

bildirüb men‘ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1156/Nisan 1743

177- Sayfa:42 Hüküm:4

Srebreniçe kazasında Alacahisar sancağı eski mutasarrıfı Hacı Mehmed'e saldırıp adamlarını öldüren ve eşyalarını gaspeden eşkıyalar hakkında kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Srebreniçe ve kadılarına hüküm

Sâbıkâ Alacahisar sancağı mutasarrıfı Hacı Mehmed dâme ikbâluhu gelüb eyâlet-i Bosna'da Srebreniçe kazâsında Raç? iskelesine bir buçuk sa‘at karîb ve Kesil? nâm karyeye bin yüz elli senesinde bi-hasbe'l-iktizâ bir konağa varub nüzûl ve kendü hâlinde iken karye-i merkûme eşkıyâsından Ahmed oğulları Karabaş Hasan ve Mustafa ve İbrahim oğulları Helvacı Yusuf dimekle ma‘rûf şakîler hevâlarına tâbi‘ kimesneler ile yekdil .... harâb ile akşam vaktinde mîr-i mîrân-ı mümâileyhin yanında olan bir konakda bî-gayri hakkın üç nefer ademin katl ve helâk ve yanlarında bulunan emlâk ve eşyâsını bigâ ve garet eylediklerinden ma‘adâ mîr-i mîrân-ı mümâileyhin konağına ... ile gelüb birâderi İsmail ve bir ademiyle dahi harâb olunmalarıyla bu anda halâs ve Srebreniçe mahkemesine varub mezbûrların ihzârlarını iltimâs? eyledikde ber-vechile mezkûrlar ita‘at-i şer‘ olunmayub ba‘de’l-keşf ve hasâretleri nümâyân ve keyfiyet i‘lâm olunduğun bildirüb sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhasın ma‘rifetinle eşkıyâ-ı merkûm ahz ve ihzâr-ı şer‘ ve kânun olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği vech-i meşrûh üzere şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1156/Nisan 1743

178- Sayfa:43 Hüküm:1

Hersek sancağında Koman nâhiyesinde Bayram, İbrahim ve Durmuş kardeşlerin tasarrufundaki yaylak yerlerine hariçden Blagay Kalesi müstahfızı Ali'nin müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Novasil ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Bayram ve İbrahim ve Durmuş veledân-ı Hamza nâm sipâhiler gelüb Hersek sancağında Koman nâhiyesinde Bireket nâm karye ve gayriden üç bin sekiz yüz yirmi beş akçe timâra ber vech-i iştirâk berât-ı şerîfimle mutasarrıflar olub yine livâ-i mezbûrda Novasil nâhiyesinde bir def'a maktû' iki yüz akçe yazusu olan çiftlik-i Karabayezid der-karye-i Avaluçe? ve yüz akçe yazusu olan yaylak ... müstakilen kayd ve berâtlarına dahil olmağla çiftlik-i mezkûrun 'öşre mu'âdil maktû'lar yayla-ı mezbûre zevâtının koyun ve sâ'ir davarlarıyla çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ' edenlerin tahammüllerine göre yaylak resmi almak istediklerinden yine livâ-i mezbûrda ve nâhiye-yi mezkûrede Hayranik? nâm karye ve gayriden bin dört yüz akçe gedik timâr ile Blagay Kal'ası müstahfızlığına mutasarrıf Ali gedik timârı karyelerini zabta kanâ'at etmeyüb çiftlik-i mezkûr ve yaylak-ı mezkûrda ber-vechile 'alâkâsı yoğ iken hilâf-ı defter-i hakânî çiftlik-i mezkûr ve yaylak-ı mezkûr içün gedik mülhâkâtından olmak üzere kânuna müdâhale zabtlarına muhâlefet eylediğin bildirüb zikrolunan çiftlik ve yaylak ber-mûceb-i defter-i hakânî kendülere zabt çiftlik-i mezkûrun 'öşre mu'âdil maktû'lar resm-i yaylak kânun ve defter mûcebince ahz u kabz etdirülüb müstahfız-ı mezkûr Ali'yi hilâf-ı defter-i hakânî dahl ve ta'arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Novasil nâhiyesine tâbi' çiftlik-i Karabayezid der-karye-yi Avaluçe? derbend Selim? bin Karabayezid hâliyâ derbend Mustafa Çelebi ve ... ... ber vechi maktû' iki yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiye-i mezbûra tâbi' yüz akçe yazar yaylak ... der-tasarruf ahâli-i karye-yi mezbûruna ... tahrîr ve Muman? nâhiyesine tâbi' Berkene? nâm karye ve ma' gayrihâ birikdirilüb üç bin sekiz yüz yirmi beş akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen iştirâken merkûmân Bayram ve İbrahim ve Durmuş evladlarından zımmî üzerlerinde olub Novasil nâhiyesine tâbi' on üç nefer re'âyâ ve yirmi iki baştina ve bir çiftlik ve bir mezrâ' ve baştina ... derbend Ali varınca derbend Mustafa kurâ-ı Bayezid hâsıl-ı ispençe ve gendüm ve çavdar yekûn ma' gayrihâ iki bin dokuz yüz kırk beş akçe yazar Dolnahane nâm karye dahi defter-i mufassalda tahrîr ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi' Haraniçka? nâm karye ve ma' gayrihâ birikdirilüb bin dört yüz akçe ber-icmâl ve Blagay Kal'ası müstahfızânına mahsûs bir

gedik timâr ve hâlâ berât-ı ‘ali üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın ve defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1156/Nisan 1743

179- Sayfa:43 Hüküm:2

Akhisar kazası muzafatından Köprü nâhiyesinde adı geçen karye ahalilerine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Ze‘âmet karyelerinden Akhisar kazâsı muzâfâtından Köprü nâhiyesinden Görez? Vihoska? ve Dolna Berkoska? nâm karyeler ahâlileri ‘arz-ı hâl edüb Klis sancağında Köprü nâhiyesinde her sene on üç ‘aded baştina ile karye-i Görez? Berkoska ... mahsûl-i haymana ve resm-i ‘arûs ve tapu-ı zemîn ve resm-i otlak ve zevayid-i karye-i Tonora hariçten geldikde resm-i otlak umûr-ı hâne umur hane yigirmifi sene eylediğimiz ve hâne ocağı elli ve hâne-yi mezbûr yekûn ma‘ gayrihâ iki bin iki yüz elli ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ on beş ‘aded baştina ve bir pay esbâb ile ve yine Dolna ve Kosika? mahsûl–i haymana ve ... ve resm-i ‘arûs ... ve tapu-ı zemîn ve resm-i otlak der-nezd-i hudûd-ı karye-i mezbûra hâriçden gelenler resm-i otlak Köprü hâne on iki ma‘ iki yüz ve hâne iki ma‘ yüz yekûn ma‘ gayrihâ üç bin akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihâ birikdirilüb yirmi iki bin altı yüz elli akçe ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen zü‘emâdan Ahmed nâm zaimin ze‘âmeti ve sâlifü’z-zikr Kurne Vihoska? karyesi topraklarından ve Yavezne der kurb-ı Ağrişte ziyâde ta‘addîde bulunub ber-vechile ‘öşrde mütehammil? olduğundan hîn-i tahrîrde resm-i filori alınmak üzere muharrer kalemiyle defter-i hâkânîye kayd ve hîn-i tahrîrden berü ze‘âmetleri ... kanâ‘at ve icrâ-ı hıdmet ve filorinin daha ibrâd? ve ifsâdı .. var iken mezkûr Emhar’ın ... muharrer ze‘âmet-i mezbûr mukadddemâ mutasarrıfının tama‘-ı hâmından nâşi kırk iki senesinde Kosika? karyesinde ‘an ‘öşr alınmak üzere hilâf-ı inhâ bir tarikiyle filori? kaydı terkîn ve ‘öşre tebdîl etdirmekle Kosika? karyesi ahâlilerinin ekserîsi âhar mahallere gönderüb ... ve perişân ve ba‘is kalanları dahi perâkende olmak üzere olub ber-vechile arâzileri ‘öşre mütehammil olmamakla meccânen? Kosika? karyesinin ‘ayn-

i ‘öşr kaydı terkîn ve hîn-i tahrîrde kayd olduğu resm-i filori kayd ve mezbûr resm-i filori edâ olunmak içün sâbıkâ Bosna vâlisi olan sadr-ı a‘zam-ı esbak vezîrim el-Hac Mehmed Paşa edamallahüte‘âla iclalehu ‘arz ve müşârü’n-ileyhanın ‘arzı mûcebince karye-i mezbûrenin ‘öşr-i filori terkîn ve icmâl-i kadîmesi üzere resm-i filori alınmak içün elli dört şevvalinde ... tevkî‘ defter-i hâkânîde olan mahall-i tashîh olunmayub ve karye-i merkûm ahâlisi üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i filorilerin ber-mûceb-i tashîh icmâl edâ etmeyüb kusuûrları olmayub hilâf-ı defter-i hâkânî ‘ayn-i ‘öşr talebiyle re‘âyâ fukarâsı bir dürlü ta‘addî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken zâ‘im-i merkûm kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ‘ayn-i ‘öşr talebiyle ta‘addî ve rencîde eylediğin bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hîn tahrîrde hâsıl-ı kayd olunan resm-i filorilerin ... tashîh icmâl edâ eylediklerinden sonra ‘ayn-i ‘öşr talebiyle bir dürlü ta‘addî ve rencîde etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâlve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1156/Nisan 1743

180- Sayfa:44 Hüküm:1

Bosna sancağında İbrahim'in tasarrufunda olan zeamet yerlerine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Kadısına hüküm ki

İbrahim zîde kadruhu gelüb Bosna sancağında Hubana nâhiyesinde Kurle İras nâm karye ve gayriden yirmi bir bin beş yüz akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti olub müşterekle kayd ve berâtına dâhil kazâ-i mezbûra tâbi‘ Nozana nâhiyesine Letova ve icmâline dâhil olan kazâ-i ... olub rüsûm serbestiye hâriçden ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken ehl-i ‘örf tâ’ifesine taraflarından hilâf-ı kânun müdâhale müşterekleri mümâileyhin ze‘âmeti mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb ... nâhiyesine tâbi‘ karye-i mezbûre ve icmâline dâhil olan kurâ ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleri serbestiyet üzere müşterekle kendüye zabt ve vâki‘ olanlar ... ... ve sâ’ir mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz u kabz etdirilüb ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından hilâf-ı kanûn dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim

ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda Boraç? nâhiyesine tâbi‘ İvene? nâm karye defter-i icmâlde bin yedi yüz akçe yazar ... tahrîr ve ma‘ gayride birikdirilüb yedi bin akçe yekûnundan elli akçesi ikrâz ve ... ze‘âmete deyu ber-icmâl ve icmâl-i merkûm tamâmen mümâileyhin ze‘âmeti mülhâkâtı olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın imdi icmâl ve ze‘âmet-i şerîfe olmak kânuna mukarrerdir bu bâbda defter-i hâkânî mûcebince kânun üzere yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1156/Nisan 1743

181- Sayfa:44 Hüküm:2

İzvornik sancağında Bırvenik, Brod ve Tergovişte kazalarında tekalif konusunda yaşanan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîrim Mehmed Paşa ve Rumili vâlisine Bırvenik Tergovişte kadılarına hüküm

Sâbıkâ cizye muhâsebecisi vekîli olan Mehmed zîde mecduhû gelüb mümâileyhin ber vech-i malikâne ‘uhdesinde olan Üsküb kazâsı mülhâkâtından bilâ İzvornik sancağından Bırvenik ve Brodi sancağından Tergovişte kazâsında vâki‘ Zezene maktuaları karyelerinden taht-ı kazânızda vâki‘ Uğurlu ve Balişka ve Brodince ve Veran ve ve ve Turaheniç karyelerinden defter-i hâkânîde mukâtâ‘at? merkûm ‘öşr hâsıl-ı kayd olunmağla kurâ-ı mezbûre toprakları zirâ‘at ve hırâset eden çiftlik eshâbından â‘yân ve ‘askerî tâ’ifesinden ve sâ’irlerinin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyye tarafından maktû‘ ve murâfık? arazîleri olanlar taleb eyledikde mezbûrlar ‘askerîlik iddi‘asıyla biz ‘öşrleri maktû‘an vermek üzere sâbıkâ maktû‘sı merkûm arâzîlerinden yedinden temessüğümüz vardır deyu ... eyledikleri temessük ibrâzıyla hilâf-ı defter-i hâkânî maktû‘ virür deyu ... kılıb tekâlifi ile birkaç seneden berü vermeyüb ol-vechile maktû‘ât-ı merkûm mahsûllerine gadr-ı külli murâd eylediklerin bildirüb maktû‘ât-ı merkûm kûraları toprağından zirâ‘at ve hırâset edenlerden zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyelerin güzeştesiyle alıverilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ol-vechile maktû‘ virirüz deyu ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ etmeğin kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1156/Nisan 1743

182- Sayfa:44 Hüküm:3

Bosna'da Selim isimli müstahfızın tasarrufundaki timar toprağına hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya ve kadısına ve Saray Bosna kazâsı nâ’ibine hüküm ki

Basofça Kal‘ası müstahfızlarından Selim nâm müstahfız gelüb Bosna sancağında ve Saray kazâsı muzâfâtından Sanaridi nâhiyesinde mezrâ‘a-ı Ursuma‘? ve gayriden bin dört yüz akçe timâr ile kal‘a-i mezbûr müstahfızlığı bilâ sâhib olduğundan işbu bin yüz elli altı senesi Safer’inin dördüncü gününde buna tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu bildirüb gedik timâr-ı mezbûr yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince zabtı vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâta mugâyir âharı bir dürlü dahl û ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûna mürâca‘at olundukda gedik timâr-ı mezbûr ile kal‘a-i mezbûr müstahfızlığı târih-i merkûmda buna tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın yedinde olan berât-ı ‘âlişânım mûcebince zabt etdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1156/Nisan 1743

183- Sayfa:44 Hüküm:4

İstari Eflak kazasında Osman Ağa'nın tasarrufundaki yerlere hariçden yapılan müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisine İstari Eflak ve kadılarına hüküm

İstari Eflak kazâsına tâbi‘ palankası sâkinlerinden Osman Ağa bin el-Hac Hüseyin dimekle ma‘rûf kimesne gelüb yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Adenik? nâm-ı diğer Rumçe nâm karye toprağından ma‘lûmü’l-hudûd yerler üç seneden berü mütecâviz bu zevcesine kalub kânun üzere müstehak tapu olunub bu ol-yerleri bundan akdem sâhib-i arzdan resm-i tapu ile alub yedine virilen sâhib-i arz temessüğü mûcebince zabt ü zirâ‘at

ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken İstari Eflak kazâsına tâbi‘ Havikonce? karyesinden üzerlerine nâm ... zuhûr ve zikrolunan yerler mukaddemâ mebâd olan zevci Kuyumcu Todosine nâm zımmînin idi şimdi mebâd olmağla benim kızlarıma intikâl eder bir kerede alur zabt ederüm deyu hilâf-ı kânun ve kânuna müdâhale ve bundan akdem murâfa‘a-i şer‘ olduklarından minvâl-i meşrûh üzere bunlardan sâhib-i arzdan resm-i tapu ile alub zabt eylediği ve ... iddi‘âsı hilâf-ı kânun olduğu şer‘an zâhir ve mu‘ârızadan men‘i birle kıbelü’ş-şer‘den bunun yedine hüccet-i şer‘iyye verilmişken yine memnû‘ olmayub hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye müdâhâleden halî olmadığın bildirüb hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı kânun müdâhale etdirilmeyüb men‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1156/Nisan 1743

184- Sayfa:45 Hüküm:1

Rusçuk eski kadısı Hacı Mehmed'in Bosna Brod sakinlerinden bazı kimselerden alacağı olan hakkının muhalefet ettirilmeden tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Bosna Brodi kadısına hüküm ki

Sâbıkâ Rusçuk kadısı Mevlânâ el-Hac Mehmed zîde fazlıhu gelüb bundan akdem Bosna'da iken Bosna Brodi sükkânından ba‘zı ma‘lûmü'l-esâmî kimesnelerin bin yüz elli senesinde ma‘lûmü'l-mikdâr akçe karz verüb ba‘dehû merkûmların zimmetlerinde olan hakkını taleb ve almak içün tarafından oğlu Derviş Ali nâm kimesneyi irsâl ve ol-dahi mezbûrlardan taleb eyledikde edâda ta‘allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların oğlu mezkûr enbâ ve ihtiyâr ve ol-vechile mümâileyh gadr ve hayf olunduğun ve tarafından oğlu merkûm Ali’yi vekîl eylediğin bildirüb şer‘le görülüb bir minvâl-i muharrer mezbûrları zimmetlerinde sâbit ve müteveccih olan hakkı ... ise vekîl-i merkûm alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere şer‘le görülüb tahsîl ve edâda ta‘allül ve muhâlefet etdirildi ise isim ve resmleriyle ‘arz ve i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1156/Nisan 1743

185- Sayfa:45 Hüküm:2

Blagay Kalesi müstahfızlarından Ali ve Ahmed'in Novasil nâhiyesinde tasarruflarındaki timarlara hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Hâlâ Bosna vâlisi sadr-ı a‘zam-ı sâbık vezîre ve Novasil ve kadılarına hüküm ki

Blagay Kal‘ası müstahfızlarından Ali ve Ahmed nâm müstahfızlar gelüb Hersek sancağında Novasil nâhiyesinde merkûm Ali'nin berât-ı şerîfimle ve mezkûr Ahmed'in mîr-i mîrân berâtıyla mutasarrıf oldukları gedik timârları mülhâkâtından Novasil nâhiyesinde yirmi dört ‘aded baştina ve bir çiftlik ve on nefer re‘âyâ ve hâsılı tahtında resm-i ispençe ve resm-i çift ve ve öşr-i asel ve gayriden yekûn ma‘ gayrihâ iki bin dokuz yüz kırk beş akçe yazar Dolnahane nâm karye defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Dolnahane tabi Novosil deyu bir def‘a sekiz yüz kırk beş akçe yazu ile tahrîr ve Blagay Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr olub ve yine defter-i icmâlde karye-yi Dolnahane tabi Novosil deyu bir def‘a dahi dokuz yüz akçe yazu ile tahrîr ve Mironik? nâm karye el-mezbûr ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb kal‘a-i merkûm müstahfızânına mahsûsen bir gedik timâr ve gedik timâr-ı mezbûr hâlâ berât-ı şerîfimle mezkûr Ali'nin üzerinde ve sâlifü'z-zikr Dolnahane karyesinin hîn-i tahrîrde re‘âyâsı tasarrufunda olan yirmi dört ‘aded baştinalarda ... ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Hersek sancağına ve Blagay mukâta‘ası mutasarrıfları karye-i mezbûrede hîn-i tahrîrde karye-i mezbûr re‘âyâsı tasarrufunda olmayub ‘öşr ve resmi gedik timârlarına hâsıl-ı kayd olunan sâlifü’l-beyân yirmi dört ‘aded re‘âyâ baştina karyesine hilâf-ı defter-i hâkânîye ve ... baştinasidir deyu müdâhale ve ta‘addî eylediklerin bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânîye ol-vechile olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûna ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1156/Nisan 1743

186- Sayfa:45 Hüküm:3

Hersek'de Hüseyin ve Mehmed isimli züemanın Bosna defterdarı Mehmed Bey'den alacağı olan hakkının tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve eyâlet-i mezbûrda vâkî‘ kadısına hüküm

Zü‘emâdan Hüseyin ve Mehmed zîde kadruhu gelüb voynugân-ı Hersek mukâta‘asını bin yüz elli altı senesinde zabt etmek üzere Bosna defterdârı Mehmed Bey dimekle ma‘rûf kimesneden iltizâm ve yerel iltizâm olmak üzere ber vech-i peşîn beş yüz altmış guruş ahz eyledikden sonra mezbûr Mehmed fevt ve yerine defterdâr olan nâm kimesne mukâta‘a-ı mezbûreyi âhardan iltizâm ve bunlardan iltizâm olmak üzere verdikleri meblâğ-ı mezbûr zimmetinde kalmağla terekesine vaz‘u'l-yed olan kazâ-i mezbûrda sâkin veresesinden taleb eyledikde vermekde ta‘allül ve muhâlefet eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1156/Nisan 1743

187- Sayfa:45 Hüküm:4

Hersek'de Novasil nâhiyesinde Hüseyin ve Ali'nin tasarrufundaki yerlere hariçden yapılan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub Bosna vâlisine ve Novasil ve kadılarına hüküm ki

Hüseyin ve Ali nâm kimesneler gelüb Hersek sancağında Novasil nâhiyesinde Dolnaderirne? nâm karye ve gayriden bin dört yüz üç akçe gedik timârı ile Blagay Kal‘ası müstahfızlığına merkûm Hüseyin ve Ali ve Novasil nâhiyesinde Bergot? nâm karye ve gayriden bin dört yüz akçe gedik timârı ile Novasil Kal‘ası müstahfızlığına dahî merkûm Ali mîr-i mîrân berâtıyla mutasarrıf ve Blagay Kal‘ası müstahfızlığına dahî merkûm Ali mîr-i mîrân berâtıyla mutasarrıf ve Blagay Kal‘ası müstahfızı merkûmun timârının başkalemi mezkûrun gedik timârı mülhâkâtından ber vech-i iştirâk kayd ve berâtına dâhil Novasil nâhiyesine tâbî‘ sâlifü’z-zikr Dolnaderirne? karyeleri toprağında hîn-i tahrîrde karye-yi mezbûre re‘âyâsı tarafından on dört re‘âyâ baştinasi olub ve on baştinaları ‘öşr ve resmi timârı karyesi hâsılıyla mahsûb ve bu anâ gelince gedik timârları tarafından ahz u kabz olunagelüb dahl icâb etmez iken Hersek sancağında voynugân mukâta‘ası taraflarından mültezimlerin birkaç seneden berü

karye-i mezbûrda hîn tahrîrde re‘âyâ tasarrufunda olub ‘öşr ve resmi hâsıl-ı kayd olunan on dört ‘aded baştinaları hilâf-ı defter-i hâkânî voynuk baştinasidir deyu fuzûlî müdâhale ve ‘öşr ve resmini ahz û kabz müdâhale ve ta‘addî eylediklerin bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub mugâyir-i dfter-i hâkânî ol-vechile olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâle ve mufassala mürâca‘at olundukda Novasil nâhiyesine tâbi‘ on dört ‘aded baştina ve bir zemîn ve altı nefer re‘âyâ ve hâsılı tahtında ispençe ve resm-i çift ve gendüm ve ‘öşrden yekûn ma‘ gayri iki bin yüz akçe yazusu olan Dolnaderirne? nâm karye defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Dolnaderirne? tâbî‘ Novasil ve bunun dört yüz üç akçe yazu ile tahrîr ve Blagay Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr ve gedik timâr-ı mezbûr ile kal‘a-i merkûm müstahfızlığı berâtla muharrer üzerinde ve yine defter-i icmâlde karye-i Dolnaderirne? tâbi‘ Novasil deyu bir def‘a dahî yedi yüz akçe yazu ile tahrîr ve Novasil nâhiyesinde ve Bergot? nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb bin dört yüz akçe ve Birgorince? Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timârların kal‘a-i merkûm neferâtı Bosil? Kal‘asında sâkin olmak üzere defter-i hâkânîde olan mahall bâ-hatt-ı tevkî‘ bin yüz on iki Şevvâl’inde tashîh olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1156/Nisan 1743

188- Sayfa:46 Hüküm:1

Prepol kazası muzafatından Bomaliç? nâhiyesinde adı geçen karye ahalilerine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Prepol kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûre muzâfâtından Bomaliç? nâhiyesine tâbî‘ Basice? ve Susaç? nâm karyeler ahâlileri gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifi vermeğe râzılar iken bin yüz kırk yedi senesinden berü karyeleri sâkinlerinden Askuryân? oğulları ve nâm kimesneler vâki‘ olan tekâliflerine kendüleriçün emr-i defterden ziyâde akçe zamm ve fukarâdan tahsîl ve ekl-ü bel‘ edüb gadr-ı külli eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb ba‘de'l-muhâsebe ol-vechile fukarâdan aldıkları

istirdâd ile icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1156/Mayıs 1743

189- Sayfa:46 Hüküm:2

Akhisar Kalesi sakinlerinden Hasan'ın savaş sırasında esir düşüp kefaletle serbest kalmasından sonra kefalet parası konusunda yaşanan anlaşmazlıkların ortadan kaldırılarak ahidnameye uygun muamele edilmesi

Bosna vâlisine hüküm ki

Bosna'da vâki‘ Akhisar Kal‘ası sükkânından Hasan nâm kimesne gelüb bundan akdem ol-tarafda vâki‘ olan cenk ve cidâle esnasında Nemçelü’ye tâbi‘ Liko dimekle ma‘rûf a‘dâya giriftâr ve iki seneden mütecâviz esir olub ba‘de'l... Mahmud Paşa vekîli Hasan Ağa dimekle meşhûr kimesne kefâletiyle minvâl bahâ ile halâs ve ... dâhil ve bu ana dek ... üzere olmayub mugâyir-i ‘ahidnâme-i hümâyûna ta‘addî ve rencîde olunmamak icâb etmez iken bu hâlâ tarafından â‘dâ ... hâriç ziyâde baha mütâlebesiyle mugâyir-i ‘ahidnâme-i hümâyûn kefîl-i merkûm ta‘ciz ve rencîde olundığın bildirüb ‘ahidnâme-i hümâyûnum mûcebince tahlis olunub mugâyir şurûtu ta‘addî ve rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ divân-ı hümâyûnda mahfûz olan ‘ahidnâme-i hümâyûna mürâca‘at olundukda mukaddemâ ve bu .. vâki‘ olan cenk ve cidâle esnâsında tarafından ahz ve kefîl zindânlarda mahbus olan mîr esirler minvâl-i kadîm üzere bi’l-cümle azâd ve ıtlâk olunub ve sâ’ir ... olan esirlerden dahi tasaddî hâliyetinde? olanları münâsib vechile mümkün olan ma‘kûl ve mikdâr bahâ ile ıtlâk olunmak câ’iz olub ve esir sâhibi ile uzlaşmayub serâ‘yı vâki‘ olundukda hâkim? oldukda bunlar mâbeynlerin ve tevkîf ve eger mümkün olmaz ise aldıkları bahâları şuhûd ile isbât ve yahûd sâhiblerine yemin teklifi ile zâhir oldukda edâ olunub ıtlâk olunan ve sâhibleri ziyâde akçe tama‘ı ile esârin tahlisine tâbi‘ olunmasına ve devlet-i ‘aliyemin? dahi nice memleketine varacak büyük elçisini varub anda esir aramak ve ıtlâklarına sa‘y eylemek husûslarında ihtimâm eylediklerin ricâl ve zâbitân Nemçe-i İslâm’da olan esirlere takayyüd edenler ... mukaddemâ ve mu’ahhar bu .. içün devlet-i ‘aliyyem tarafından mahsûs ademler ta‘yîn olunmadığı ta‘zîrde müşârü’n-ileyha-ı sârik? tarafından hâkim olanlar esârin fukarâsına sâhib çıkub ve bahâların vech-i meşrûh üzere

ayrılmayub? bahâları kendülere irsâl olunmak üzere ol-mikdârları serhâdlere irsâl birle Müslimân esirlerin tahlisine sa‘y ve ihtimâm ve bu vech üzere esirlerin halâsına tarafınızdan merhamet ile takayyüd oluna deyu meşrût kılındığı Nemçe... i‘tâ olunan ‘ahidnâme-i hümâyûnumda mestûr ve mukayyed bulunmağın sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhsin ‘ahidnâme-i hümâyûnum şurûtu üzere mezbûrun bahâsı sûret-i i’tirada ifrâğ ile vaz‘ ve ziyâde mütâlebesiyle rencîdeden tahlis-i ihtimâm eylemeğin bâbında fermân-ı ‘âlişân içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1156/Mayıs 1743

190- Sayfa:46 Hüküm:3

Yayçe kazasında Mehmed'in yerliden naib olmak yasak olmasına rağmen her gelen kadıya naib olması ve kanunsuz işler yapması sebebiyle kanun üzere muamele edilmesi

Yayçe kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr ahâlisi gelüb yerlüden nâ’ib olmak memnû‘ iken kazâ-i mezbûrda sâkin Mehmed nâm kimesne yerlüden olmağla her gelen kadının nâ’ibi olub ehl-i ‘örf tâ’ifesi ve oğulları ve nâm kimesneler ile mutâbık ve fukarânın bî-gayri hakkın akçelerin aldığı ba‘is ve kendüsü dahi alub ve iki hasım da‘va ile mahkemeye varduklarında nâ-hakk olan tarafdan ahz-ı rüşvet etmekle ol-tarafa himâye ve ibtâl-i hakka bâdî olmağla mezbûr niyâbetden ref‘ ve niyâbet hıdmetinde istihdâm olunmamak üzere bundan akdem emr-i şerîfim sâdır olmuşiken merkûm ita‘at-i emr-i münif etmeyüb yine nâ’ib olub kemâ fi'l-evvel zulm ve ta‘addîsinin nihâyeti olmadığın bildirüb mezbûr niyâbetden ref‘ ve niyâbet hıdmetinden istihdâm olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1156/Mayıs 1743

191- Sayfa:46 Hüküm:4

Bosna'da Novasil nâhiyesinde karye zabitinin kanuna aykırı müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sâdır-ı esbak vezîre ve eyâlet-i mezbûrda vâki‘ mevlâna kadısına hüküm ki

Timâra tekâ‘üd Osman ve Kapuseniç nâm kimesne ve nâm kimesne ile karye-i mezbûr ahâlisi ‘arz-ı hâl edüb karye-yi mezbûrun mümtâz ve mu‘ayyen hudûd dâhilinde kadîmü'l-eyyâmdan berü ‘öşr ve resmin mukâta‘a karyelerinden merkûm tarafından alınagelen bir mikdâr yerleriçün civârında vâki‘ yine mukâta‘a karyelerinden Novasil nâm karyenin zâbiti nâm kimesne ahâlisiyle yekdil ve ol-yerler Novasil karyesi toprağındandır deyu müdâhale ve bundan akdem mahalli şer‘le üzerinde mürâfi‘ olduklarından zikrolunan Botoşka? karyesinin hudûdu ... deresiyle Rodasoniç? suyuna varınca Bosna suyuna varınca ... olub hudûd-ı mezkûre dâhilinde olan yerler bî-vech-i botoşka? karyesi arâzisi olduğu şer‘an sâbit ve zâhir olmağla bî-vech-i mu‘ârızadan men‘i birle kıbelü’ş-şer‘de hüccet-i şer‘iyyesi verilmişken ol-hüccet-i şer‘iyye ve kadîme mugâyir-i müdâhaleden halî olmadıkların bildirüb ve hüccet-i şer‘iyye ve kadîmden üzere ‘amel-i ecilde hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince şer‘le görülmek emrim olmuşdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1156/Mayıs 1743

192- Sayfa:47 Hüküm:1

Hersek sancağında Hamza'nın tasarrufundaki timar yerlerinde vergilerin konusunda yaşanan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre Hersek sancağında vâki‘ kadısına hüküm

Erbâb-ı timârdan Hamza nâm sipâhi gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ Marisçe? nâm karyesi toprağından bir çiftlik yerden defter-i hâkânîde yüz elli akçe maktû‘ yazmağla çiftlik-i mezbûr yerlerini zirâ‘at edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden ‘öşre mu‘adil maktû‘ların taleb eylediği eshâbı içün defterde yazulan yüz elli akçeyi verüb ‘öşre mu‘adil vermeyüz deyu hilâf-ı kânun vermekde ta‘allül eylediklerin bildirüb kânun üzere ‘öşre mu‘adil maktû‘ları alıverilüb hilâf-ı kânun ancak yazusunu viririz deyu ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükmü ricâ eylediğün ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra sene 1156/Mayıs 1743

193- Sayfa:47 Hüküm:2

Kobaş mukataası mutasarrıflığına divan-ı hümayun çavuşbaşı olan Mehmed'in tayin olunması ve kendisine müdahale edilmemesi

Bosna vâlisine ve eyâlet-i Bosna'da vâki' ve kadılarına hüküm ki

Saray Bosna sâkinlerinden Hasanzâde Ahmed zîde kadruhu gelüb taht-ı kazânızda vâki' Kobaş mukâta'asının ber vech-i malikâne berât-ı şerîfimle mutasarrıfı olan iftihârü'l-ekârim ve'l-emâcid ... divân-ı hümâyûnumda çavuşbaşı olan Mehmed dâme mecdihu feth-i cedîde dâhil mukâta'a-ı merkûmenin ta'yinine murâd-ı mezari' bin yüz elli altı senesi mah-ı ibtidasında senenin tamâmına değin zabt ve ber-mûceb-i defter-i hâkânîde vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtın cem' ve tahsîl ve ahz ü kabz ve tasarruf ne mikdar mahsûlât hâsıl olunmasıyla tarafına irsâl eylemek üzere diğer bir ... üzerinde olmamağın ve irsâl ve zabtiçün yedine memhûr temessük verdiğin bildirüb yedinde olan temessiğü mûcebince maktû'a-ı merkûmenin zikrolunan murâd-ı …buna zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmât kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb … dahl ve ta'arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğin temessiğü mûcebince zabt etdirilmek bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra sene 1156/Mayıs 1743

194- Sayfa:47 Hüküm:3

Bosna'da adı geçen yerlerin tevcihleri ve deftere kaydedilmesi için kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine hüküm ki

Mîr-i mîrân-ı Bosna havâssından olub Pozer? ve Koca? mesâlihasından? Bosna cânibi hudûdundan kalan Novi nâhiyesinde Darveş kal'a-i Novi ve Sana nâhiyesinde Haramik? ve Komraz? nâhiyesinde Bras? ve Dolvenik? nâm karyeler mîr-i mîrân-ı Bosna havassından ifrâz ve ber vech-i kabûl yirmi bin akçe eşkinci ze'âmet olmak üzere tevkî' kalemiyle tashîh ve şart ve ibrâz etmek şartıyla eyâlet-i Bosna'nın

ocakzâdelerinden Viço ile Mehro ve müstehak olan Mustafa'ya vermeğin ricâsına sâbıkâ Bosna vâlisi vezîrim el-Hac Mehmed Paşa ‘arz etmeğin Novi nâhiyesinde otuz dört hâne fî yüz altışar Darveş kal‘a-i Novi ile Sana nâhiyesinde yirmi iki hâne fî yüz altışar Haramik? ve Hemdad? nâhiyesinde on sekiz hâne fî yüz altışar ... ve Dolvenik? nâm karyeler mîr-i mîrân-ı Bosna havassından ifrâz ve ber vech-i kabûl yirmi bin akçe eşkinci kal‘am-i ze‘âmet olub mümâileyh Mustafa'ya tevcîh olunmak içün mahall-i tevkî‘ kalemiyle tashîh ve tenbih-i defter olunub yüz elli dört senesi şa‘banının yirmi sekizinci gününde tevcîh ve berât hâlâ berâtıyla mezkûr Mustafa’nın üzerinde olduğu defter-i hâkânîden ihrâc olundu şimdi Bosna eyâletinde vâki‘ Bihke ve Ostroviçe ve Novi ve Ferona ve Kamengrad ve Novaberda kuyûdâtlarından olan kuyûdâttan ve ağavât ve neferâta muhzırlarını hâlâ Kamengrad ve bakıyye-i Kosaniçe? kazâları muzâfâtından olub zikrolunan kal‘alar eyâlet-i Bosna’nın nihâyetinde vâki‘ ve ekserileri gühistân ve sengistân olduğundan gayri Nemçe kralının tahtgahı olan Beç Kal‘asına ancak elli sa‘at karîb düşman deyn-i memleketi ve kal‘aları yanında? vâki‘ bir serhâd olmağla re‘âyâ ve berâyası akl-ı kıbel? ve esnâyı istilâ? ve husûmet birkaç karâr edemeyüb aher ... ze‘âmet hîn-i mezbûr iktizâ edüb Kal‘a neferâtı fukarâlarının dâhi bir dürlü kâr ve kesiri olmayub rûz-ı ... naktiyane muhtâç oldukları hisle bundan akdem yüz yetmiş sene makûle serhâd-i mezbûr feth ve isticâr? ve karz-ı tasarruf-ı hâkânîye müyesser olduğundan neferât fukarâsı kal‘alarını muhâfazasında sarf-ı hudût ile makam ve serhâd-i İslâm kemâl rağbet etmelerine vesile olmak üzere kal‘aları civârında birer ve ikişer tarla mikdârı arâzisini beher yerine taraf-ı mîrîden ahz ve kurâ-ı neferâtı hamîyet ve sıyânet ve kuyûd ve şurûtlarına rağbet ve rağbet olunmak içün havass-ı hümâyûn ve havass-ı mîr-i mîrân kayd olunub maktû‘a-ı filori ve resm-i ‘aliyyesi sâl be-sâl Bosna vâlilerine edâ ve yine mezkûremden berü tasdik-i hâl ve itminana kabili ile geçüb giden neferât fukarâsı ve gerek kazâ ahâlisi leyl ü nehar devâm-ı ‘ömr-i devlet-i şahâneme da‘vât hıdmetinde iken hâlâ Bosna’nın çavuşlar kethüdâsı el-Hac Mehmed tama‘-ı hâmından nâşî bu fukarâları ra‘iyyet etmek içün kazâ-i mezbûrlardan arâzi-i mîriyesi havass-ı hümâyûnumdan ref‘ ve kendü sabî oğlu Mustafa ismine ze‘âmet etdirüb arâzileri ‘öşr ve resm murâdıyla serbestiyet üzere kendü tezkiresiyle olan çavuşlarından ba‘zıları kazâ fukarâsı üzerlerine şart ve ra‘iyyet fukarâsına nice dürlü cevr ve eziyet ve serhâd ... olan neferât ve zâbitânını mukaddemâ ra‘iyyet bilâ izn-i şer‘iyyesi hilâf-ı kânun olmağla rencîde ve yerlerinden mâl ve devâirin bî-gayri hakkın

ahz ve ra‘iyyet fukarâsının mukaddemâ kabz verilmiş malları mükerreren teftîş ve harem-i hümâyûna ve emr-i vechile tevzî ve ... ... şurût-ı nizâm serhâd-ı İslâmiye’nin ihtilâsına ve kal‘a-i mezkûrede muhâfaza ... olan neferât fukarâsının ve sâ’ir kazâ ahâlisinin perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is olmağla bu makûle bedî‘ ve ... üzerlerinden def‘ ile ze‘âmet-i mezkûr ref‘ ve terkîn ve ... kadîmesi üzere arâzi-i maktû‘ları ve resm-i filorileri ... olan Bosna vâlileri tarafından tahsîl olunmak bâbında fermân-ı celîl ol-mikdâr ihsân olunmuş mahzar-ı birle istirhâm eylediklerin bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecduhu i‘lâm etmeğin mûcebince sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhasın görüb vâki‘ hîn-i ‘arz eylemek bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1156/Mayıs 1743

195- Sayfa:48 Hüküm:1

Bosna'da Visoka nâhiyesinde Mustafa bin İsmail'in babasından kalan yerlere amca oğulları Osman ve Abdullah'ın müdahalelerinin engellenmesi

Bosna vâlisi Visoka ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Mustafa veled-i İsmail nâm sipâhi gelüb Bosna sancağında Visoka nâhiyesinde ... nâm karye ve gayriden beş bin beş yüz akçe timâra babası İsmail kırk sene mutasarrıf ve ve ba‘de'l-fevtinde Mustafa'ya ocaklık i‘tibâriyle bin yüz kırk beş senesinde tamâmen buna tevcîh ve bilâ nizâ‘ mutasarrıfiken müteveffâ İsmail’in karındaşı oğulları Osman ve Ahmed'in ocakların ‘alâkası yoğ iken hilâf-ı inhâ iki bin akçesin alub gadr etmekle eyâlet-i Bosna'nın zü‘emâ ve erbâb-ı timârı muhzır ve defter kethüdâsı sâbıkâ Mustafa zîde kadruhu ile bi'l-fi‘il re’isü'l-kütttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecduhûnun i‘lâmları mûcebince bin yüz elli altı senesi rebi‘ü'l-evvelin gurresinde ilhâken buna ifâ ve tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken ref‘ olunan mezbûrlardan Osman ve Ahmed taraflarından bilâ-berât kânuna müdâhaleden ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı dahi ahz u kabz edüb timârı mahsûlâtdan kesrine ba‘is ve bâdî oldukların bildirüb timâr-ı mezbûr yedinde olan berâte ve defter-i hâkânî mûcebince buna zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı dahi kânun ve defter mûcebince kendüye ahz ü kabz etdirilüb ref‘ olunan mezbûrlardan Osman ve Ahmed'i dahl etdirilmemek bâbında hükm-ü

hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1156/Mayıs 1743

196- Sayfa:48 Hüküm:2

Saraybosna'da Abdurrahman'ın niyabet konusunda alacak verecek meselesi sebebiyle Debbağzade İbrahim tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Saray Bosna nâ’ibine hüküm ki

Kuzâtdan Abdurrahman zîde fazlıhu gelüb Saray Bosna sâkinlerinden Debbağzâde İbrahim dimekle ma‘rûf kimesne bundan akdem buna senin içün Birçe? ma‘ Knezin kazâsının on aylık niyâbeti beher şehr yirmi beş guruşdan iki yüz elli guruş aldım deyu bunun bin yüz elli iki senesinde ol-mikdâr guruşu alub yedine sened verüb bu dahi varub ancak bir ay zabt eyledikden sonra mezkûr niyâbet benimdir deyu ehl-i ‘örf tâ’ifesine istinâden niyâbet-i mezkûru kendü zabt ve bu dahi verdiği meblâğ-ı mezbûrdan bir aylıkdan ma‘adâsını taleb eyledikde hilâf-ı şer‘i şerîf vermekde ta‘allül ve gadr-ı murâd eylediğün bildirüb mahallinde şer‘le görülüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1156/Mayıs 1743

197- Sayfa:48 Hüküm:3

Yenibazar'da Hacı İbrahim ve Yahya'nın terekelerini gasbeden Prizren sancağının eski mutasarrıfı olan Mehmed Paşa tarafından uğradıkları müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi Paşa'ya ve Yenibazar kadısına hüküm ki

el-Hac İbrahim ve Yahya zîde kadruhu gelüb bunlardan üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmayub ber-vechile rencîde icâb eder halleri yoğ iken Yenibazar'da sâkin sâbıkâ Prezren sancağı mutasarrıfı olan Mehmed Paşa bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer‘i şerîfe ve bî-gayri hakkın bunların anbarlarından ber-mûceb-i defter ma‘lûmü'l-vekîl terekelerin ahz eylediğinden ma‘adâ ma‘lûmü'l-vekîl terekelerin dahi Bosna'ya gider iken esnâ-rahda cebren ahz ve ziyâde gadr ve ta‘addî eylediğün bildirüb şer‘le görülüb Paşa-ı mezkûrun hilâf-ı şer‘i şerîf ve bî-gayri hakkın cebren aldığı ol-mikdâr terekeleri alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1156/Mayıs 1743

198- Sayfa:48 Hüküm:4

Taşlıca kazası muzafatından Dursak? nâhiyesine bağlı karyelerde ahalinin resm-i tapu ile almak istedikleri yerlere Arnavud taifesinden yapılan müdahalelerin önlenmesi

Bosna vâlisine ve Taşlıca kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Dursak? nâhiyesine tâbi‘ ve ve ve nâm karyelerin re‘âyâsı gelüb karyeler topraklarında arâzi tasarruf edenlerden ve ve ve dahi bâ‘zıları fevt olub oğulları ve kızları ve baba bir er karındaşları ve sâ’ir tapu ile verilmesi fermân olunanlardan kimesneleri kalmayub yerleri kânun üzere tapuya müstehak ve bunlar ahâli-yi karyeden olub ... olmağla ol-yerleri resm-i tapu ile almağa tâlipler iken sâhib-i arz olanlar tama‘-ı hâmından nâşî bunlara vermeyüb âhar mahallelerde sâkin Arnavud tâ’ifesinden ve ve nâm kimesnelere verüb gadr eylediklerinden nâşî karye topraklarında koyun ve sâ’ir hayvânâtları ra‘y olunub otundan ve suyundan intifâ‘ idegeldikleri mahsûs mer‘aları yerlerini dahi hilâf-ı kânun kânun-ı mezbûrlar zirâ‘at ve hırâset ve ol-vechile müzâyakalarına bâ‘is oldukların bildirüb bir mikdârı mücerred müstehak tapu olan yerler bunlara tapu ile alıverilüb zirâ‘at ve hırâset ve ol-mer‘a yerleri dahi kemâkan mer‘alık üzere zabt etdirilüb mezbûrların hilâf-ı kânun ve mugâyir-i kadîme ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kadîmi mer‘a olub satılmak ve tapu ile

virilüb zirâ‘at olunmak hilâf-ı kânundur girü mer‘alığa hükm olunub ol-bâbda kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1156

199- Sayfa:49 Hüküm:1

Taşlıca kazası muzafatından Dursak? nâhiyesine bağlı karyelerde ahaliye Arnavud eşkıyası tarafından yapılan kötülük ve müdahalelerin önlenmesi

Bosna vâlisi olan sadr-ı esbak vezîr Mehmed Paşa'ya Taşlıca ve kadılarına hüküm ki

Taşlıca kazâsı muzâfâtından Dursak? nâhiyesine tâbi‘ ve ve nâm karyeler ahâlileri gelüb bunlar kendü hâllerinde olub hilâf-ı şer‘i şerîfe kimesneye vaz‘ ve ta‘addîleri yoğ iken taht-ı hükûmet ve kazânızda sâkin Arnavud eşkıyâsından ve nâm şakîler dahi ba‘zıları üzerlerine musallat ve bin yüz elli senesinden berü leylen ve nehar emvâl ve eşyâ ve devvâb ve mevâşîleri sarf ve garet eylediklerinden gayri bî-gayri hakkın ademlerin dahi katl ve bunun emsâli kasd ve şekâvetlerinin nihâyeti olmadığın bildirüb şer‘le görülüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk ve şer ve mezarratları üzerlerinde def‘ ü ref‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1156/Mayıs 1743

200- Sayfa:49 Hüküm:2

Saray kazası muzafatından Birçe'de Mevlana Abdurrahman'ın naibliğine karşı yapılan müdahalelerin engellenerek gaspedilen parasının tahsil edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı a‘zam vezîre Saray nâ’ibine hüküm ki

Kuzâtdan kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm Mevlânâ Abdurrahman zîde fazlıhu gelüb bu kendü hâlinde hilâf-ı şer‘i şerîfe kimesneye vaz‘ ve ta‘addîsi olmayub ve üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken Saray kazâsı muzâfâtından Birçe nâhiyesinde vâki‘ ve ... Koseniç? kazâsı sâkinlerinden kel Ahmed ve kasi Hasan nâm kimesneler eşraf olmalarıyla biz senin nâ’ib olduğunu istemezüz ve seni ... ederüz deyu bin yüz elli

senesinde hilâf-ı şer‘i şerîfe ve bî-gayri hakkın cebren yüz elli guruşların alub ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer‘i şerîfe ve bî-gayri hakkın aldukları otuzar guruşu tamâmen tahsîl ve kendüye alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk ... ol-vechile ta‘addî ve rencîde etdirilmemek olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğin ecilden mahallinde şer‘le ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1156/Mayıs 1743

201- Sayfa:49 Hüküm:3

Deli Ahmed ve Monla Ömer'e Gürcüzade Ali Efendi tarafından yapılan iftira ve müdahalelerin önlenerek bunlardan zorla aldığı paranın tahsil edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre İzvornik kadısına hüküm ki

Deli Ahmed ve Monla Ömer dimekle ma‘rûf kimesneler gelüb bunlar kendü hallerinde olub hilâf-ı şer‘i şerîfe vaz‘ ve ta‘addîleri olmayub üzerlerine dahi şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Abdurrahman Efendi dimekle ma‘rûf kimesnenin etbâ‘larından nâm kimesnenin bunlara garez ve ‘adâveti olmağla kazâ-i mezbûra tâbi‘ mahalle-i Zirkasi? sâkinlerinden Gürcüzâde Ali Efendi dimekle ma‘rûf kimesneye istinâden mücerred garez ve ‘adâveti icrâ içün bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer‘i şerîf ve bî-gayri hakkın bunların kazf ve cebren elli guruşları alub ziyâde gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb şer‘le görülüb mezbûrun hilâf-ı şer‘i şerîfe ve ta‘addîsi olduğu merkûm hakkı tamâmen tahsîl ve bî-kusûr kendüleri alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ra sene 1156/Mayıs 1743

202- Sayfa:49 Hüküm:4

Bosna, İzvornik, Saray ve diğer nâhiyelerde zeamet tevcih edilen sadrazam çukadarlarından Abdullah'a hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve İzvornik ve kadılarına ve Saray nâ'ibine hüküm

Sadr-ı a'zam çukadârlarından Abdullah gelüb Bosna ve İzvornik sancaklarında Saray ve gayri nâhiyelerde ... nâm karye ve gayriden yirmi bin altı yüz otuz yedi akçe ze'âmete mîr-i mîrân mürâsele mutasarrıf eyâlet-i Bosna'nın defteri müteferrikalarından Ömer'in oğlu İbrahim'in bilâ veled fevtinden elli beş senesi zi'l-ka'desinin on dördüncü gününde mümâileyhe tevcîh ve berât eyledikden sonra mâh-i mezbûrun on altıncı gününde eyâlet-i mezbûrun defteri müteferrikalığı gereği el-hakk etdirüb ze'âmet-i mezbûr ile eyâlet-i merkûme müteferrikalığı hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğun bildirüb ze'âmet-i mezbûrunda olan berât mûceb-i târih-i mezbûrdan tarafından subaşı zîde kadruhuya zabt ve tahvîl târihine düşen mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berâtı âharı bir dürlü dahl ve ta'arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûnuma mürâca'at olundukda ze'âmet-i mezbûrenin defteri müteferrikalığı vech-i meşrûh üzere mümâileyha Abdullah çukadâr sadr-ı 'alînin hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın kânun üzere târihine düşen mahsûl ve rüsûmun mahsûlât ve rüsûmâtı vaz' eyler olanlardan tahsîl olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ra sene 1156 /Mayıs 1743

203- Sayfa:49 Hüküm:5

Saray'da Başçarşu karyesinde Hacı Süleyman'ın tasarrufunda olan emlak ve yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîr-i esbak ve vezîre ve Saray nâ'ibine hüküm ki

'Ulemâdan el-Hac Süleyman zîde 'ilmihu gelüb bunun mahiyyeti Saray mahallelerinden Müslihiddin mahallesinde vâki' Başçarşu kurbunda Yahyacı hanı dimekle ma'rûf bi'l-fi'il tasarrufunda olan mülhâkâtı cizyeleri meşruh ve tahmîl ve termi' müteveccih olmağla bu dahi hân-ı mezbûr ... bir bâb malın bir mikdârı han-ı mezbûr ilhâk ve bir tarafda dahi etmekçi furunı binâ ve hân-ı mezbûr mutasarrıf ve termi' murâd eyledikde kimesneye zahir-i şer'iyyesi yoğ iken yine medine-i mezbûr

sâkinlerinden olub eshâb-ı ağrazdan ba‘zı kimesneler zuhûr ve mücerred ‘arzen binâ ve bu ... muhâlefet ve gadr ve ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhasın ma‘rifetinle şer‘le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer‘i şerîf ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ra sene 1156/Mayıs 1743

204- Sayfa:50 Hüküm:1

Saray'da Ahmed ve Monla Ömer'e Gürci oğlu Ali Efendi tarafından yapılan müdahalelerin önlenerek bunlardan zorla aldığı paranın tahsil edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı sâbık vezîre ve Saray nâ’ibine hüküm

Ahmed ve Monla Ömer nâm kimesneler gelüb bunlar kendü hâllerinde olub hilâf-ı şer‘i şerîfde bir ferde vaz’ ve ta‘addîleri olmayub ve üzerlerine dahi şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken medine-i Saray sâkinlerinden Gürci oğlu Ali Efendi dimekle ma‘rûf kimesne mütegallibeye istinâden bunlar Abdurrahman Efendi dimekle meşhûr kimesnenin etbâ‘ından olduklarına binâ’en bunlara garez ve ‘adâvet ve mücerred icrâ-ı garezkasdıyla ifâ-ı şerr ve bin yüz elli senesi hilâf-ı şer‘i şerîfe ve bî-gayri hakkın elli guruşlarun alub ziyâde gadr ve ta‘addî eyledüklerin bildirüb şer‘le görülüb meblâğ-ı mezkûr kendülere alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ra sene 1156/Mayıs 1743

205- Sayfa:50 Hüküm:2

Bosna'da Osad sancağında adı geçen karyelerde kanuna aykırı işler yaparak ahalinin fazladan paralarını alan voyvodalar hakkında kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı a‘zam-ı esbak vezîre Osad ve kadılarına hüküm

Havass-ı hümâyûnum karyelerinden Bosna sancağında Osad nâhiyesinde Berodeniç? ve Gürne ve Karin Dolna ve Karir ve Karveloska nâm karyeler ahâlileri gelüb ... karyeleri topraklarında zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinde kânun üzere müteveccih olan sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyelerin ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince voyvodalarına edâ edüb kusûrları olmayub hilâf-ı kânun ve defter ziyâde talebiyle bir dürlü ta‘addî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken birkaç seneden berü voyvodaları olanlar hukûk ve rüsûmu cem’i ze‘âmetde kifâyet mikdârı adam ile varub bir münâsib mahalle konulub a’şâr-ı şer‘iyye ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince ahz u kabzına kanâ‘at etmeyüb ziyâde atlu ve adem ile varub karye be karye gidüb ve fukarânın ehl ü ‘ıyâlleriyle sâkin oldukları evleri üzerlerine konub fi‘ilen ve meccânen ... ve zâhirelerin aldıklarından ma‘adâ a’şâr-ı şer‘iyye ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların kânun ve defterden ziyâde taleb ve ev başına mugâyir-i kânun ve defter dürlü ‘illet ve bahâne ile ma’lumü’l-mikdâr akçe ve ikişer vukiyye revgân-ı sadelerin alub ve içlerinden birinin üzerine şer‘an bir cürüm sâbit olmadığın tahrîri ve cerîme nâmıyla dahi külli akçelerin alub bunun emsâli zulm ve ta‘addîsinin nihâyeti olmadığından ahvâlleri ve ... gün ve perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is olduğun bildirüb ve kânun ve defter mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı kânun ve defter ol-vechile olan zulm ve ta‘addîlerin men‘ ü def‘ olunması bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Osad nâhiyesine tâbi‘ üç ‘aded mahallât ve yetmiş dokuz nefer re‘âyâ ve seksen üç ‘aded baştina ve bir çiftlik ve üç ‘aded zemîn ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve ispençe ve gendüm ve mahlût yekûn ma‘ gayrihâ on üç bin sekiz yüz otuz dokuz akçe yazar karye-i Brodeniç? ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ on yedi nefer re‘âyâ ve on altı ‘aded baştina ve iki çiftlik ve bir hisse çayır ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve ispençe ve gendüm mahlût yekûn ma‘ gayrihi iki bin beş yüz altmış üç akçe yazar karye-i Közye? ve ... ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ yirmi sekiz nefer re‘âyâ ve on üç ‘aded baştina ve ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve ispençe ve gendüm ve mahlût yekûn ma‘ gayrihi dört bin akçe yazar karye-i Dolna ve ... ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ otuz yedi nefer re‘âyâ ve on dört ‘aded baştina ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve ispençe ve gendüm ve mahlût yekûn ma‘ gayrihi iki bin dört yüz yirmi sekiz akçe yazar ... nâm karyeler defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde havass-ı hümâyûnum mülhâkâtında olduğu mestûr

ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i R sene 1156/Mayıs/Haziran 1743

206- Sayfa:50 Hüküm:3

Saray cebecilerinden İsmail'in Klis kazasına bağlı Dolnak? karyesinden Musa, Yusuf ve bazı kimselerden alacağı olan hakkının muhalefet etdirilmeden tahsil edilmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisine Klis ve kadılarına hüküm ki

Dergâh-ı mu‘allâm cebecilerinden İsmail nâm cebeci sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Klis kazâsına tâbi‘ Dolnak? nâm karye ahâlilerinden Musa ve Yusuf ve nâm kimesneler ile ve sâ’irleri buna var asitâne-i sa‘adete bizim mesâlihlerimizi gör ve her ne kadar akçe harç ve sarf edersen sana verelim deyu bin yüz elli senesinde buna emr etmeleriyle bu dahi üzerlerine binâ’en asitâne-i sa‘adete gelüb cebehâne ocağının onuncu bölüğü olan vakıf malının beş yüz guruşu istikrâz ve ehl-i mezbûrun mesâlihlerine harç ve sarf ve tamâmen mesâlihlerin görmüş iken varub masrûfı olan meblâğ-ı mezbûru taleb eyledikde mezbûrlar şirrete sülûk ve hevâlarına tâbi‘ mütegallibeden ba‘zı kimesnelere istinâd ile dürlü ‘illet ve bahâne ile vermeğe ta‘allül ve külli gadr eylediğün bu bâbda şeyhü’l-İslâmdan fetevâ-ı şerîfe virildüğün bildirüb ve hüccet-i şer‘le görülüb mezbûrların emr ile mesâlihlerine harç ve sarf eyledüğü meblâğ-ı mezbûru tamâmen tahsîl ve alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i R sene 1156/Mayıs/Haziran 1743

207- Sayfa:50 Hüküm:4

Bosna'da Şerişin? karyesinde emlak ve yerleri olmayanların tekalif talebiyle rencide edilmemesi

Bosna vâlisi ve Bosna nâ’ibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûr havassından nâhiyesine tâbi‘ Şerişin? nâm karye sâkinlerinden Mehmed ve nâm kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunlar nâhiye-i karye-i

mezbûr toprağında tekâlif talebiyle ta‘addî ve rencîde olub ol-bâbda emlâk ve yerleri yoğ iken karye-i mezbûr ahâlileri tekâlif talebiyle ta‘addîden halî oldukların bildirüb men‘ ü def’ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1156/Mayıs 1743

208- Sayfa:50 Hüküm:5

Foça kazasında ehl-i ırz emini Mehmed'in evini basıp annesini yaralayan ve eşyalarını gasbeden Şevvali Mehmed isimli eşkıya hakkında gereğinin yapılması

Hâlâ Bosna vâlisi olan sadr-ı esbak vezîrim Mehmed Paşa ve Foça ve kadılarına hüküm ki

Foça kazâsı sâkinlerinden mutasarrıf Hüseyin halife gelüb ve yine kazâ-i mezbûr sükkânından Şevvali dimekle ma‘rûf Mehmed nâm şakî kasabalarında serdar oldum deyu eşkıyâ tâ’ifesiyle yekdil ve ehl-i ‘ırz emîni Mehmed'in dürlü dürlü tezvirâtla evlerin basmak gayri müstemirresi olduğundan bin yüz elli senesinde bunun dahi kasabâ-ı mezbûrda sâkin olduğu müştereğin hilâf-ı şer‘-i şerîfe basub ihtiyâr vâlidesi nâm hâtûn bî-gayri hakkın darb ve mecrûhdan fevt olduğu cüz’i ve külli eşyâsını gasb ve garet verilmiş nâm kölesini dahi ahz ve hâlâ hıdmetinde istihdâm etmeğin taleb eyledikde hilâf-ı şer‘i şerîf vermeğe ta‘allül ve muhâlefet ve ziyâde gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb zâbitânı ma‘rifetinle şer‘le görülüb mezbûrun gadr-ı garet eyledüğü eşyâsıyla kölesi alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R sene 1156/Haziran 1743

209- Sayfa:51 Hüküm:1

İzvornik sancağı muzafatından Ragevine nâhiyesinde Ömer'in tasarrufundaki timar toprağına yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı sâbık vezîrim İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Ömer nâm sipâhi gelüb İzvornik sancağında ve kazâsı muzâfâtından Ragovine nâhiyesinde Adasine nâm karye ve gayriden yedi bin elli akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârı mülhâkâtından yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ hâsıl-ı yedi yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda mezrâ‘-ı Sumkeniç ve mezbûrlar Bevaciste Selese nezd-i karye-i Pircaniste ve defter-i icmâlde mezrâ‘a-ı Sumkeniç der karye-i mezbûrda ve bu mukayyed mezrâ‘a müntakilen bunun kayd ü berâtına dâhil olub âharın ‘alâkası olmayub dahl icâb etmez iken yine Ragovine nâhiyesine tâbi‘ Adosine karyesi sâhibi olan ve nâm sipâhiler zikrolunan ... karyesinin zabt-ı kanâ‘at etmeyüb müntakilen bunun kayd ve berâtına dâhil sâlifü’l-beyân mezrâ‘ya hilâf-ı defter-i hâkânî kânuna müdâhale ve bundan akdem murâfa‘a-ı şer‘ olduklarından sâlifü’z-zikr mezrâ‘ bunun müntakilen timârı mülhâkâtından olub mezbûrların ‘alâkaları olmayub ber mûceb-i defter-i hâkânî ... şer‘an sâbit ve zâhir ve bî-vech ve hilâf-ı kânun ve mugâyir-i defter-i hâkânî mezbûrlar mu‘arızadan men‘ ve bunun hükm-i birle zabtiçün icrâ-ı şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmişken mezbûrlar memnû‘ ve mütenebbih olmayub ol-hüccet-i şer‘iyye ve defter-i hâkânîye mugâyir ... olan müdâhale timârı mahsûsa gadr-ı külli eyledüklerin bildirüb mezrâ‘-ı mezkûr defter-i hâkânî ve yedinde olan hüccet-i şer‘iyye mûcebince müntakilen kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûlü ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince tamâmen ahz ü kabz etdirilmeyüb ... karyesi mutasarrıflarını ve âharı ber-vechile dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Ragevine nâhiyesine tâbi‘ hâsıl-ı beş yüz akçe yazu ile mezrâ‘-ı Sumkeniç ve mezbûra Bevaciste Seleste nezd-i karye-i Pircaniste deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mezrâ‘-ı Sumkeniç der karye-i mezbûr ... yine beş yüz akçe yazu ile tahrîr ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ ... ... nâm karye ve ma‘ gayri birikdirilüb yedi bin elli akçe ber-icmâl ve icmâl-i merkûm tamâmen mezkûr Ömer’in timârı olub ve yine Ragevine nâhiyesine tâbi‘ on dokuz nefer re‘âyâ ve altı ‘aded ... ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs yekûn ma‘ gayrihâ iki bin beş yüz akçe yazu ile karye-i ... defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i ... ma‘ resm-i ... deyu iki bin akçe yazu ile tahrîr ve ma‘ gayri birikdirilüb altı bin beş yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i merkûm dahi ma‘ gayri birikdirilüb dokuz bin akçenin doksan altı bin akçesi ‘aşârın timârı bâkisi

müştereği kaydında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûceb-i vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R sene 1156/Haziran 1743

210- Sayfa:51 Hüküm:2

Saraybosna'da Gazi Hüsrev Bey evkafının hangah tekkesi şeyhleri olan Ahmed ve Mehmed'e hariçden Mustafa tarafından yapılan müdahalenin engellenmesi

Bosna Saray kazâsında nâ’ibü'ş-şer‘ olan Mevlânâya hüküm ki

Şeyh Ahmed ve Şeyh Mehmed Efendi dimekle ma‘rûf zîde fazlıhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bu Saray Bosna'da vâki‘ mütevaffâ Gazi Hüsrev Bey evkâfından bî-vechi yirmi akçe vazîfe ile hângâh tekkesinin evlâdîyet üzere şeyhi olub meşîhata bir vechile dahl olunmak icâb etmez iken ecânibden Mustafa nâm kimesne bir tarikle hilâf-ı inhâ meşîhat-ı mezkûru üzerinden ref‘ ve gadr eylediğin bildirüb keyfiyet-i ahvâli mahallinde tefahhus ve sıhhati üzere der-i devlet-medârıma ‘arz ve ilâm olmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğün ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1156/ Mayıs 1743

211- Sayfa:51 Hüküm:3

Trebin kazasında Nasuh Ağa vakfının mütevellisi olan Mustafa'ya hariçden Hacı Mehmed tarafından yapılan müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Banaluka ve kadılarına hüküm

Mustafa nâm kimesne gelüb Banaluka kazâsı muzâfâtından Trebin kazâsında vâki‘ müteveffâ Nasuh Ağa vakfının bi'l-fi‘il berât-ı şerîfimle mütevellisi olub mezbûru sadâkat ve istikâmet ile rû’yet edüb gallesine hâriçden dahl olunmak icâb etmez iken Banaluka kazâsında sâkin el-Hac Mehmed nâm kimesne mütegallibeye istinâden bin yüz elli iki senesinden berü hilâf-i şer‘i şerîf ve kânun-ı ‘aliyye-i vakfiye ahz ü kabz ve ekl ve bel‘ edüb vakf-ı şerîfe gadr-ı külli eylediğin bildirüb şer‘le görülüb vazife ahz ü kabz eylediği ‘aliyye-i vakf olundığı hasebiyle kendüye alıverilüb icrâ-ı icrâ-ı şer‘ ve

ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R sene1156

212- Sayfa:51 Hüküm:4

Bosna'da Tercüman Yusuf'un maaşını eksik veren cizyedarların muhalefet ve müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi Mehmed Paşa'ya hüküm

Tercümân Yusuf gelüb yevm-i kırk sağı? akçe ‘ulûfesi Bosna cizyedârlarının ma‘yişatlarından almak üzere vâlilerinin yanlarında bâ-berât-ı ‘âlişân Nemçe-i sâni tercümânlık hıdmetinde olub yedinde olan berât-ı ‘âlişân mûcebince icâb eden ‘ulûfesi cizyedârlardan taleb eylediği tahammül bu kadar deyu edâsında muhâlefet üzere oldukların bildirüb berât mûcebince tahsîl etdirilmek üzere emr-i şerîfim ricâ ve hâzine-yi ‘âmiremde mahfûz olan baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda mezkûr Yusuf tercümânlığına mestûr ve müstehak olmağla yevmi kırkar sağı? akçe ‘ulûfe ile Bosna vâlileri yanında tercümânlık hıdmetinde bulunub taraf-ı mîrîye kesr ve noksân tertîb etmek üzere müstehak olduğu ‘ulûfesi Bosna eyâleti cizyedârları ma‘yişatdan almak üzere tercümânlık hıdmeti mukâbelesinden merkûm Yusuf ... yevmi kırkar sağ? akçe ‘ulûfe ile tercümânlık mezbûr müceddeden sâbıkâ Bosna vâlisi sâdır-ı esbak Abdullah Paşa'nın ‘arzı mûcebince kırk yedi senesi zi'l-ka‘desinin on dokuzuncu gününde ... hümâyûn tevcîh ve hâlâ berât- şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhasın ma‘rifetinle ‘ulûfesinin cizyedârlardan tahsîl için emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi’l-fi‘il baş defterdârım olan ... dâme ‘uluvvuhu i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R sene 1156/Haziran 1743

213- Sayfa:52 Hüküm:1

Saray'da Bosna defter kethüdası olan Hacı Mustafa'nın vefatıyla alacaklı olanların alacaklarını muhallefattan almayıp çocuklarından isteyerek müdahalede bulunduklarından kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Saray nâ'ibine hüküm ki

Saray sükkânından ve ve nâm kimesneler sudde-i sa'adetime 'arz-ı hâl edüb bunların babaları olub Bosna defter kethüdâsı olan el-Hac Mustafa nâm kimesne fevt olub düyûn-ı kesîresi olmağla muhallefâtı deynine vefâ etmeyüb ve bunlar muhallefâtından bir şeyine vaz'ü'l-yed etmeyüb ve dâyinler muhallefâtını guramâ ile alub şer'an dahl olunmak icâb etmez iken dâyinleri olanlar müteveffâ babanızın zimmetinde olan alacağımızı sizden alırız deyu hilâf-ı şer'i ta'addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb hilâf-ı şer'le zâhir olan ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R sene 1156/Haziran 1743

214- Sayfa:52 Hüküm:2

Klis sancağında Gölhisar'da Mustafa'ya tevcih edilen timara hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı a'zam vezîre Klis sancağında vâki' kadısına hüküm

Banaluka Kal'ası müstahfızlarından Mustafa nâm müstahfız gelüb sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Gölhisar nâhiyesinde çiftlik ... Torhak? ve gayriden bin altı yüz on akçe gedik timâr ile Banaluka Kal'ası müstahfızlığına mutasarrıf olan Mehmed fevt olub sâbıkâ Banaluka kazâsı nâ'ibi Ömer akrabâsından merkûm Mustafa 'arz ve bir müştereği sâhib-i ... olmağla mugâyir-i şurût ocaklık mîr-i mîrânına üzerine berât ve gadr etmekle ref'inden sene-yi hamse ve hamsin ve mi eve elf Receb'inin yirmi ikinci günü târihiyle kazâ-i mezbûr nâ'ibi Mustafa 'arzıyla merkûm merkûm Mustafa'ya tevcîh ve icmâlde berât olunub hâlâ üzerlerinde olduğun bildirüb timâr-ı mezbûr defter-i hâkânî ve nezdinde olan berât mûcebince kendüye zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmu ahz ü kabz etdirilüb mezbûr ... ve âharı hilâf-ı defter-i hâkânî dahl ve ta'arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'amîremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûna mürâca'at olundukda timâr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere

mezkûrda mezkûr Mustafa'ya tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R sene 1156/Haziran 1743

215- Sayfa:52 Hüküm:3 (Üzeri çizilmiş)

216- Sayfa:52 Hüküm:4

Hersek'de Mostar nâhiyesinde Babüssade ağası olan İbrahim'in tasarrufundaki yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Mostar ve kadılarına hüküm ki

Bi'l-fi'il bâbü's-sa'adetim ağa olan İbrahim dâme 'ulüvvuhu mektûb gönderüb taht-ı nazarınızda olan evkâfdan Üsküb'de vâki' müteveffâ Mustafa Paşa Câmi' şerîfi ve imâreti evkâfı mülhâkâtından Hersek sancağında Mostar nâhiyesinde müslümânân karye-i Avroniçe? Mustafa Paşa çiftliği dimekle meşhûrdur deyu defter-i hakânîde mestûr ve müteveffâ-ı mezbûr Mustafa Paşa çiftliği mezbûru vakfa ve mahsûl ve rüsûm câmi' ve imâretine şart ve ta'yin eylediği vakfa ma'mül bahâsında mukayyed olub âharın bir dürlü 'alâkası olmayub âhardan dahl olunmak icâb etmez iken hâlâ vakf-ı mezbûrun evlâdın ve meşrûtun üzere mütevellisi olan Murtaza zîde kadruhu çiftliği mezbûru ve mûceb-i defter-i hâkânî vakfın üzere zabt ve mahsûl ve rüsûmun ahz ü kabz edegelmiş iken ecânibden Mostarlı Mehmed Ağa ve Salih Kethüdâ ve ... kal'ası sükkânında Hassa Ali dimekle ma'rûf kimesneler zuhûr ve mukaddemâ sen ki vekîlin nâm kimesne çiftliği mezbûr arâzisinden bir mikdâr yerlerimizde mülkiyet üzere vermiş idi bizim mülkümüzdür deyu hilâf-ı defter-i hâkânî kânun zabt ve hâsıl olan mahsûlâtı ahz ü kabz ve ol-vechile vakf-ı şerîfe gadr etmeleriyle çiftlik-i mezbûr ber-mûceb-i defter-i hâkânî taraf-ı vakıfdan zabt ve mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir vakfiye-i ma'mül bahâ mezkûrları ol-vechile ta'allül ve nizâ' etdirilmemek bâbında hükm-ü hümâyûnum vermeğin ricâsına 'arz ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan defter-i mufassala mürâca'at olundukda Mostar nâhiyesine tâbi' doksan nefer müslümânân karye-i Avroniçe? Mustafa Paşa çiftliği dimekle meşhûr deyu yazıldığı mahallede Liyubuşka

nâhiyesinde çiftlik müteveffâ Mustafa Paşa Avroniçe? dimekle ma‘rûf mezrâ‘nın vakfıdır ve mezrâ‘-ı mezbûrda hudûdu hüccetlerinde ve vakfiyelerinde mestûr ve mukayyed olan Risar Meresin ve Avine ve İslah nâm adalar ki otlaklarıyla ve dalyanlarıyla ve balıkhâneleriyle ve bi'l-cümle deryâya varınca adâlar ve sazlıklar ve dalyanlar ve mer‘â ile mezrâ‘ bir mikdâr sâbıka vakf içün defter-i hâkânîde kayd olundu hâsıl-ı bin iki yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R sene 1156/Haziran 1743

217- Sayfa:52 Hüküm:5

Saray'da Boliçe karyesinde akrabası Selim'in vefatından sonra ocaklığın Mehmed Ağa'ya verilmesi gerekirken hariçden birine verilmesi hususunda gereğinin yapılması

Bosna vâlisi sâbıkâ sadr-ı a‘zam ve Saray Bosna nâ’ibine hüküm ki

Sadr-ı a‘zam gönüllüyân ağası olan Mehmed zîde kadruhu gelüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Boliçe nâm karye ve gayriden yedi bin yedi yüz yetmiş akçe timâra bundan akdem mutasarrıfı Selim fevt oldukda Bosna'nın ocaklık şurûtu üzere akreb-i akrabâsına verilmek iktizâ eder iken ecânibden İslâm mezkûrun fevtinden alub berât etdirüb iken mezkûr İslâm timâr-ı mezbûre ze‘âmet etmeyub hıdemât-ı hümâyûnumda nâ-mevcûd ve tüccâr tâ’ifesinden olub ref‘inden mezbûr Mehmed'in ocağı dirliği olduğundan elli beş senesi Receb-i Şerîfi'nin yirmi sekizinci gününde mezkûr Mehmed'in tevcîh ve berât-ı şerîfimle üzerinde iken mezkûr İslam mezbûru tekrâr bir tarîkiyle sene-yi mezbûre Ramazân-ı Şerîfi'nin sekizinci gününde mezûr Mehmed'in üzerinde olub berât etdirüb gadr etmekle timâr-ı mezbûr mezkûr İslâm'ın fevtinde ocaklık şurûtu üzere merkûm Mehmed'in elli altı senesi Rebi‘ü'l-evvel'inin on beşinci gününde ikâ ve tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğun bildirüb timâr-ı mezbûr yedinde olan berât ve defter-i hâkânî mûcebince kendüye zabt ve ‘atîk ve cedîd berât mûcebince tahvîl târihine düşen mahsûl ve rüsûmu ahz u kabz etdirilüb hilâf-ı kânun ve defter-i mezkûr İslâm'ı ve akdî bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i

hümâyûnuma mürâca‘at olundukda timâr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere tevârih-i mezkûrede merkûm Mehmed tevcîh ve ikâ ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1156/Haziran/Temmuz 1743

218- Sayfa:53 Hüküm:1 (Üzeri çizilmiş)

219- Sayfa:53 Hüküm:2

Saraybosna'da İlya isimli yahudinin Bosna eski defterdarı olan İsmail Efendi'den alacağı olan hakkının tahsil edilmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya Saray Bosna kazâsı nâ’ibine hüküm ki

Yahûdi tâ’ifesinden İlya nâm yahûdi gelüb bunun sâbıkâ Bosna defterdârı İsmail Efendi dimekle ma‘rûf kimesne zimmetinde bin yüz elli üç senesinde memhûr deyn-i temessüğü mûcebince farz-ı şer‘iyye yedi bin sekiz yüz elli guruş hakkı olub âharı mezkûr İsmail fevt olmağla Bosna Saray’ında sâkin zevcesi nâm hâtûn ve oğulları ve nâm kimesneler emlâk ve muhallefâtın zabt etmeleriyle taleb eyledikde mücerred verilmemek içün bir nesnesi zabt etmedik deyu teklif ibtâl hakkı bâ‘is oldukların ve Taraklı Ali dimekle ma‘rûf kimsneyi vekîl eylediğin bildirüb temessüğü mûcebince müteveffâ-ı mezbûrun zimmetinde olan ol-mikdâr guruş hakkı muhallefât kabz eden vârislerinden müteveffâ kaleminden alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1156/Haziran/Temmuz 1743

220- Sayfa:53 Hüküm:3

İzvornik'de Gradçaç nâhiyesinde arazi tasarruf eden ahaliden kanunsuz olarak nakit dışında ayni öşr isteyen zabitlerinin müdahalelerinin engellenmesi

Bosna vâlisi vezîr-i esbak Gradçaç ve kadılarına hüküm ki

İzvornik sancağında Gradçaç nâhiyesine tâbi‘ ... mezrâ‘sı ahâlisinden ve ve ve dahi ba‘zıları ‘arz-ı hâl edüb Gradçaç nâhiyesine tâbi‘ dokuz nefer re‘âyâ ile mezrâ‘-ı Ahulula ve tahtında çiftlik hassa Mehmed el-çeri der mezrâ‘-ı Ahulula Ferhad ve Mehmed ve Hızır ve Hüdaverdi yerlerinde haliya der tasarruf İlyas bin Mehmed ma‘ bağ bir kıt‘a dönüm ve yek tasarruf edüb sâhib-i arza edâ eder ma‘ resm-i ‘arûs ber vech-i kayd hâsıl fî beş yüz yekûn ma‘ gayriden dokuz yüz altmış dokuz akçe yazu ile defter-i hâkânîde mukayyed ve bunlar zikrolunan çiftlik ve iki dönüm ve bir kıt‘a bağa mutasarrıf olmalarıyla ber-mûceb-i defter-i hâkânî tahrîr olunan yüz akçe ber vech-i nefer zâbitlerine her sene edâ edüb kusûrları yoğ iken havass-ı mutasarrıfı olan zâbitleri ber-mûceb-i defter-i hâkânî nakden yüz akçeye almağa kanâ‘at etmeyüb ol-çiftlik ve bağdan hâsıl olan mahsûlünden ‘aynî ‘öşr alırım deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânun bunları ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ol-vechile zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmakçün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1156/Haziran/Temmuz 1743

221- Sayfa:53 Hüküm:4

Mostar kazasında Mustafa Paşa Çiftliğinin mutasarrıfı olan Murtaza'nın vergilerin ödenmesi hususunda karşılaştığı muhalefetlerin önlenmesi

Bosna vâlisine Mostar ve kadılarına hüküm

Murtaza zîde kadruhu gelüb evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mütevellisi olduğum bâbü's-sa‘âdetim ağası nezâretinde olan evkâfdan Mostar kazâsına tâbi‘ Müslimân karye Goriçe ki Mustafa Paşa Çiftliği dimekle meşhûr olan çiftlik sadr-ı a‘zam-ı esbâk ceddi müteveffâ Mustafa Paşa'nın Üsküp'de vâki‘ câmi‘-i şerîf ve ‘imâreti evkâfından olmağla çiftlik-i mezbûr toprağından zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyelerin tâleb ve almak istedikde hilâf-ı kânun vermekde ta‘allül ve gadr-ı külli eylediklerin bildirüb kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyelerin alıverilüb hilâf ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek

bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1156/Haziran/Temmuz 1743

222- Sayfa:53 Hüküm:5

Nova Kalesi neferatının tasarruflarında olan adı geçen yerlere yerlere kanunsuz olarak yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi olan vezîre ve Kostayniçe ve kadılarına hüküm

Nova Kal‘ası neferâtı gelüb Bosna sancağında Kostayniçe nâhiyesinde Dobrovil der nezd-i karye-i Düzünçek? ve Virbilân? der Brod karye-i Dobrovil ve Dolna mir Düzünçek? der nezd-i karye-i Dolna ve Dunçek? der nezd-i Gorna ve Pirekurne Deriçeva nâm karyeler beyninde vâki‘ ve zikrolunan karyelerin arâzilerine bunlar tapu ve temessükle yerlerine fuzûlî müdâhale ve zabıtlarına muhâlefet ve ta‘addî eylediklerin bildirüb kânun üzere ‘amel olunub hilâf-ı kânun ta‘addî müdâhale etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i mufassalda tahrîr-i cedîde mürâca‘at olundukda Kostayniçe nâhiyesine tâbi‘ yirmi beş nefer re‘âyâ ve bir baştina ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayriden yirmi bin akçe yazar karye-i Dobrovil? der nezd-i ve karye-i Dunçek? ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ yedi nefer re‘âyâ ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayriden yedi bin akçe yazar karye-i Virbilân? der nezd-i karye-i Dobrovil? ve yine nâhiye-i mezbûrdan kırk dört nefer re‘âyâ ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayriden otuz bir bin akçe yazar karye-i Dolna.. ... der nezd-i ... ve Dunçek? ve yine Kostayniçe nâhiyesinde otuz dört nefer re‘âyâ ve iki baştina ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayriden yirmi dört bin akçe yazar karye-i Dolna ve Dunçek? der nezd-i Gorna ve Dunçek? nâm karyeler defter-i mufassal-ı cedîdde muharrer kalemiyle tahrîr olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1156/Haziran/Temmuz 1743

223- Sayfa:54 Hüküm:1

Klis'de Uskopye nâhiyesinde Mustafa, Mehmed, İdris ve Ali sipahilerin tasarruflarındaki yerlerde vergiler hususunda ortaya çıkan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine sâdır-ı esbâk vezîre ve Klis sancağında vâki' Mevlânâ kadısına hüküm

Erbâb-ı timârdan Mustafa ve Mehmed ve İdris veledân-ı Ömer ve Ali nâm sipâhiler gelüb Klis sancağında Uskopye nâhiyesinde Boğvine? nâm karye ve gayriden dokuz bin altı yüz otuz üç akçe timâr merkûm Mustafa ve Kobaş nâhiyesinde ... nâm karye ve gayriden dokuz bin altı yüz akçe timâra dahi iştirâken merkûmlardan Mehmed ve İdris ve yine Uskopye nâhiyesinde Novasil nâm karye ve gayriden dokuz bin altı yüz otuz altı akçe timâra dahi mezkûr Ali başka başka beravât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârları aklâmından karye ve berâtlarına dâhil kazâ-i mezbûr muzâfâtından Kelüc? nâhiyesine tâbi' çiftlik ... Mustafa deyu mukayyed çiftlik-i mezbûrdan defter-i hâkânîde 'öşr yazılub ve hîn-i tahrîrden berü 'öşr alınagelmişken bir müddetden berü hilâf-ı kânun ve defter-i filori vermeyüb 'öşr vermeyüz deyu mutasarrıfları ve zirâ'atçileri ta'addî ve muhâlefet ve ol-vechile timârları mahsûlünün kesr ve noksânına bâ'is oldukların bildirüb çiftlik-i mezbûr toprağından zirâ'at ve hırâset edenlerin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun ve defter mûcebince sekizde bir 'öşr ile sâlâriyeleri alıverilüb hilâf-ı kânun ve defter ol-vechile ta'addî ve tereddüd etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda İstona nâhiyesine tâbi' karye-i Novasil nâm-ı diğer Feristan ma' Blagay ova bir baştina ve zemîn Kırçova der hudûd karye-i mezbûre der tasarruf Saraç Ali ve bağı şürekâ zirâ'at edenler sâhib-i arza resm-i filorisin edâ ederler yekûn ma' gayrihâ iki bin ve Kelüc? nâhiyesine tâbi' çiftlik icmali Mustafa 'an kefîl Yahya bin Hüseyin ve baki şürekâ 'an hisse-i karye-i İstar ve İhmanlu Mustafa'dan gayri dört yüz altmış akçe mutasarrıfı olan şürekâ karye-i Kırka ve Suvçar ma' otlak ve yaylak ve çayır tâbi' Kelüc? hîn-i tahrîrde tasarrufunda bulunmağla defter-i cedîde 'uhdesine kayd oldu otlak ve kışlak-ı Hüseyin Brod ma' Kurle Polye tâbi' Kelüc? otundan ve suyundan intifâ' edenlerin kânun üzere resm-i otlak ve gayri dört altmış akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer

kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayriden birikdirilüb yirmi iki bin dokuz yüz dokuz akçe yekûnde ... beş bin altı yüz otuz üç akçesi merkûm Mustafa’nın ve dokuz bin altı yüz kırkar akçesi dâhi mezbûrlardan Mehmed ve İdris ve Saraç Ömer’in timârları yeri altı yüz otuz altı akçesi dahi mezkûr Ali’nin timârı aklâmından olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1156/Haziran/Temmuz 1743

224- Sayfa:54 Hüküm:2

Bosna'da Prizren sancağı eski mutasarrıfı Ferhadzade Mehmed ile saray kapıcıbaşlarından Mehmed arasındaki alacak-verecek anlaşmazlığının kanun gereğince giderilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Mehmed Paşa'ya ve Yenibazar ve Saray Bosna kazâsı nâ’iblerine hüküm ki

Sen ki Bosna nâ’ibi Mevlânâ Abdülfettah zîde ‘ilmihusun mektûb gönderüb eyâlet-i Rumili’nde Prizren ve İskenderiye müstehâkların vâki‘ Tergovişte ve Bihar ve Akova ve Komandan kazâları ahâlileri Bosna eyâletinde vâki‘ Yenibazar'da sâkin sâbıkâ Prizren sancağı mutasarrıfı Ferhadzâde Mehmed Paşa'dan din ü devletten akab bundan akdem iştirâken eylediklerine binâ’en mîr-i mîrân-ı mümâileyhin dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşlarından Mehmed dâme mecduhu mübâşir ile divân-ı Bosna’ya ihzâr ve sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhsin huzûrunda da‘vâları istimâ‘ ve asr-ı tarafına ‘arz ve himâye olunmak üzere leffen müstehâk sana ve nâ’ib-i mümâileyh hatt-ı bâ sâdır olan emr-i şerîfimle kapucıbaşı mümâileyh ... vürûd ve mîr-i mîrân-ı mümâileyh ihzâr ve hissesi olan sâlifü'z-zikr üç ‘aded kazâ ahâlilerinden hüccet-i şer‘iyyesi mestûr ve ... kimesneler kendüleri asâleti ve mevcûd olmayan ahâli-yi kazâ-i merkûmlar taraflarından vekâleti ta‘yîn murâd etdikleri ... konûd ve eşyâdan mumza ve memnû‘ asitâne-yi sa‘adetime gönderilen defterde tasrîh olduğu vech üzere huzûrunda ‘umurlarından meclîs-i şer‘de da‘vâya kasd eylediklerinden mîr-i mîrân-ı mümâileyh içün Prezren sancağında mutasarrıf iken da‘vet-i ahâli ile içlerine varub bir gice misafirimize rızâlarıyla verdikleri raziyyetden ma‘adâ ... bir hisselerin almadım deyu inkâr ve kazâ-i mezbûrdan ahâlileri mer‘alarını vech-i şer‘ ile isbâta kadir

olmadıklarından icrâ-ı şer‘ ve ber mûceb-i emr-i ‘ali ihkâk-ı hakk husûsunda tahrîr olunmadan yirmi bir seneden mütecâviz da‘vâları mütemâdi olub ve ref‘ ve ref‘i iştirâk eden kazâlar ahâlilerinden ba‘zıları ... keferesi mukaddemâ Yenibazar palankası ... hücûmu tertîbiyle Bosna tarafından ... etdirdikleri aşağı? Yenibazar ve havâlisinde olan ehl-i İslâm ve re‘âyâ tâ’ifesinin emvâl ve eşyâların nehb ü gâret ve şer‘i ‘aliyye mîr-i mîrân-ı mümâileyh dahi ol-hallerde bezr-i cânibi seferinde bulunmak hasebiyle ‘asker dahi ‘iyâl ve emvâline .... düşen tevzi‘ meblâğ ve husûsî mezbûr içün münâza‘a ve da‘vâya kasdları töhmetlerin ... ve ... vesile eylediklerine yakiînen vukûf tahsîlinden sonra tarafından... mesâliheye rağbet ve iltimaslarıyla ıslâh ... olub ba‘de’l-yevm tarafeyn kendü hallerinde olanları cümleden mîr-i mîrân-ı mümâileyhe mezbûr zikrolunan kazâlar ahâlilerinin hilâf-ı şer‘i şerîfe bir akçelerin almayub ve aldırmayub bir dürlü mal ve ‘arzlarına kabz etmediği üzere .... ahâli-yi kazâ-i merkûmun dahi mer‘aları olmayub asitâne-yi sa‘adetimde ta‘yin-i murâd etdikleri altmış üç bin guruşluk nukûd ve eşyâ ve sâ’ir hukûkları da‘vâsından mîr-i mîrân-ı mümâileyhin zimmetini ibrâ ve iskât-ı berât-ı hüccet-i şer‘iyye olunmağla mezbûr hilâf-ı şer‘i şerîf ecr-i tarafeyn hareket etmemek üzere .... ve hüccet-i şerîfenin merkûmun üzere mu‘ahedelerine mugâyir hareketleri zuhûr eder ise haklarından gelmeleri içün bir kıt‘a hüccetleri divân-ı hümâyûnum kaleminde kayd ve neşr olunmak içün dürlü ... irsâl olunub ol-vechile da‘vâ ve nizâ‘ları kat‘ ve vaz‘ ve halim? olduğunu ... sen ki na’ib-i mümâileyhsin vâki‘ halî ... ‘arz eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘alişânım sâdır olmuşdur.

Fî evâsıt-ı Ca sene 1156/Temmuz 1743

225- Sayfa:54 Hüküm:3

Üsküb kazası ahalisinin sancak mutasarrıfları olan Mehmed Paşa'dan alacakları olan haklarının tahsil edilmesi

Bosna eyâletinde Saray na’ibine hüküm ki

Üsküb kazâsı ahâlisi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bundan akdem Üsküb sancağı mutasarrıfı Murad Paşa'nın hilâf-ı şer‘i şerîf ve bî-gayri hakkın bin yüz senesinde cebren .... akçeden zimmetinden ma‘lûmü’l-mikdâr alacakların olmağla ma‘rifet-i şer‘le tahsîl bâbında bundan akdem ısdâr etdirdikleri emr-i şerîfimle

tarafından vekîl-i şer‘iyye üzere kethüdâsı Mehmed ile vâki‘ eyâletlerinden üzerinde sâbit ve edâsına tenbih olmuşiken mezbûr ‘azl olmağla .... edâ etmeyüb ... vatan-ı asliyesi üzere Bosna'ya getirilüb hâlâ Bosna'da sâkin olduğun bildirüb şer‘le görülüb emrim sâdır olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden ma‘rifet-i şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1156/Haziran/Temmuz 1743

226- Sayfa:55 Hüküm:1

Çelebibazar'da Çavuş Çiftliği'nin tasarrufu konusunda kanuna aykırı olarak yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Çelebibazarı kadılarına hüküm ki

Hasan ve Mehmed nâm kimesne gelüb Çelebibazar kazâsında Çavuş Çiftliği dimekle ma‘rûf ma‘lumü'l-hudûd yerlere Hatice ve Müsemma ve ve nâm karındaşları iştirâken mutasarrıflar iken mezkûr Hatice ol-yerlerden hissesi rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle yirmi sene mukaddemâ bunların babaları İbrahim ve Nâim oğlu Hasan nâm kimesne ferâğ ve tefvîz ve mezbûrân dahi tefvîz ve iştirâken zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ etdirilirken babaları mezkûr İbrahim fevt olmağla ol-yerlerden hissesini tahsîl olunmak meccânen bunlara intikâl etmekle bunlar dahi bunlardan bir minvâl muharrer yirmi seneden berü tasarruflarında olan yerleri dahi ol-mezbûru ma‘an hilâf-ı kânun âhardan nâm kimesneler tapuların virilmekle mezbûrlar fuzûlî müdâhale ve ta‘addî ve bunlar gadr-ı murâd eyledikleri bildirüb babalarından müntakil ol-yerlerden hisseleri ber-karar-ı sabık kaydları zabt ü zirâ‘at etdirilüb mezbûrları ve hisse-i ‘arz mezkûru hilâf-ı kânuna müdâhale ve ta‘addîsi etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ca sene 1156/Temmuz 1743

227- Sayfa:55 Hüküm:2

Hersek hassa mülhakatından Gaçka nâhiyesinde Abdurrahman'ın tasarrfufundaki yerlere yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak Mehmed Paşa'ya ve Hersek ve ve ve kadılarına hüküm ki

Hersek sancağında sâkin re‘âyâ fukarâsı adem ve ‘arz-ı hâl gönderüb bunların karyeleri sâhil olub yaylaka eşedd-i ihtiyâç ile muhtâç olmalarıyla livâ-i mezbûrda taht-ı kazâlarınızda vâki‘ havass-ı hümâyûn ve ze‘âmet ve timâr karyeleri topraklarından vâki‘ resmleri defterde havass-ı hümâyûn ve ze‘âmet ve timâra hâsıl yazılmış kadîmisi yaylakların zemîninden koyun ve sâ’ir davarlarıyla çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ ve tahammüllerine göre resmin sâhib-i arz olanlara edâda kusûrları olmayub ber-vechile rencîde olunmaları icâb etmez iken mîrlivâ-i Hersek hassa mülhâkâtından yine livâ-i mezbûrda Gaçka nâhiyesinde vâki‘ dört yüz akçe yazu ile yaylak ve hakk ve Dumna nâhiyesine tâbi‘ üç yüz akçe yazu ile otlak ve çayır der kurb-ı karye-i Sekari? ve üç yüz akçe yazu ile yaylak ... yollarına ve Dolna Muraha? nâhiyesine tâbi‘ doksan akçe yazu ile yaylak-ı Ramhor? deyu defter-i hâkanîde mukayyed üç ‘aded yaylak ve bir otlak ve çayır yirmi bin akçe eşkinci ze‘âmet Abdurrahman'a tevcîh olunmak üzere yüz kırk târihinde her sene mîrlivâya üç bin akçe vermek şartıyla ... tevkî‘ tashîh ve hâlâ ze‘âmet-i mezkûrun on bin akçesi Selim veled-i Mustafa ve on bin akçesi dahi Kurd Selim veled-i Süleyman berâtıyla üzerlerinde olub lâkin merkûmân Selim ve Kurd Selim ziyâde tama‘kâr olmalarıyla ber mûceb-i defter-i hâkânî tashîh olunan sâlifü'z-zikr yaylak ve otlak ve çayırın resmini almağa kanâ‘at etmeyüb berâtlarından yaylakhâ-ı ve otlakhâ-ı livâ-i Hersek deyu musarrah olmağla livâ-i mezbûrda vâki‘ bi’l-cümle ze‘âmet ve timâr ve havass-ı hümâyûn karyelerinden olan yaylak ve otlak rüsûmâtı dahi bizimdir deyu hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve hilâf-ı inhâ bir tarikle şikâyetden emr ısdâr ve beher sene ... on beş atlu ile bunların ze‘âmet ve timâr ve havass-ı hümâyûn karyelerinde vâki‘ resmin sâhib-i arza edâ edegeldikleri yaylaklara varub .... ve .... otlak ve yaylak resmi taleb ve bunlardan birer koç bahâsı ikişer guruşların ahz eylediklerinden gayri yaylak ve otlak resmi nâmıyla dahi başka akçe? ve eşyâları alub ta‘addî ve tecâvüz etmeleriyle bundan akdem defterhânesi görüldükde mezbûrların zikrolunan üç ‘aded yaylak ve bir otlak ve çayır resminden ma‘adâ ze‘âmet ve timâr ve havass-ı hümâyûn karyelerinden olan otlak ve yaylak resmlerinden ‘alâkaları olmadığın defter emîni ‘arz ve mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında sâdır olan emr-i ‘ali mûcebince emîni ve sâ’ir ze‘âmet ve timâr mutasarrıfları mezbûrân

ile Bosna vâlisi sâbık huzûrunda murâfa‘a olduklarından mu‘ârızadan men‘ ve kat‘ı nizâ‘ beravât-ı müşârü’n-ileyh tarafından yedlerine buyruldular i‘tâ olunmuşiken mezbûrân Selim veled-i Mustafa ve Kurd Selim ‘adem-i ita‘atlerinden nâşi yine ol-vechile hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i emr-i ‘ali ve buyruldu müdâhale ve re‘âyâ fukarâsının tazyik ve cebren akçelerin alub külli gadr ve perâkende ve perişân olmalarına ba‘is oldukların bildirüb defter-i hâkânî ve yedlerinde olan buyruldu ve evâmir-i şerîfe mûcebince ‘amel olunub mezbûrların ... hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i emr-i ‘ali ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘i külli ile men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Gaçka nâhiyesine tâbi‘ dört yüz akçe yazu ile yaylak ve hakk-ı der tasarruf otlakdan? yüz yazu Dolna nâhiyesine tâbi‘ üç yüz akçe yazu ile otlak ve çayır der kurb-ı karye-i Sekâri? der ‘uhde-i hazar bin ... tahsîl? ve üç yüz akçe yazu ile yaylak ... ... ve gayriden der hazar bin ... ve Dolna Muraha? nâhiyesine tâbi‘ doksan akçe yazu ile yaylak-ı Ramor? defter-i icmâlde birikdirilüb mîrlivâ-i Hersek hassı mülhâkâtından olmak üzere muharrer kalemiyle tahrîr ba‘dehu Hersek sancağı mutasarrıflarına üç bin akçe vermek şartıyla zikrolunan yaylak ve otlak resmleri mîrlivâ hassından ref‘ ve yirmi bin akçe eşkinci ze‘âmet olmak üzere Abdurrahman'a tevcîh olunmak üzere yüz kırk târihinde tevkî‘ kalemiyle mahall-i tashîh ve ber vech-i tahminen yirmi bin akçe yazu ile resm-i yaylakhâ ve otlakhâ-ı livâ-i Hersek deyu defter-i icmâlde sâbit ve hâlâ on bin akçesi Selim veled-i Mustafa ve on bin akçesi dahi Kurd Selim veled-i Selim üzerlerinde ve yine Gaçka nâhiyesine tâbi‘ timâr karyelerinden sekiz yüz on beş akçe yazu ile yaylak-ı Birice? der kurb-ı ... ma‘ yaylakhâ-ı sâ’ire der nâhiye-yi Gaçka ve Dumna nâhiyesine tâbi‘ timâr karyelerinden üç bin akçe yazar ... ve ... nâm karye tahtında elli akçe maktû‘ ile yaylak ... ... ve çayır ve ‘öşr ... Sekari? ma‘ Dolovhiç? der ... ... ma‘ yaylakhâ-ı sâ’ire der nâhiye-i Dumnave ze‘âmet yaylaklarından Sokol nâhiyesine tâbi‘ hâsıl-ı ber vech-i maktû‘ iki yüz elli ve ... yekûn dört yüz akçe yazar yaylak-ı Bolna? der karye-i Esonik? yaylakhâ-ı sâ’ire ve livâ-i mezbûrun nevâhisinde vâki‘ hass-ı hümâyûn ve ze‘âmet ve timâr karyelerinin tahtlarında ve başka tahrîr olunan gedik yaylak ve gedik otlaklar anlar dahi der kenârda mestûr olduğu üzere muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter olunmağın bu takrirde mukaddemâ mîrlivâ-i Hersek hassı mülhâkâtından iken ze‘âmetine tashîh olunan Gaçka ve Dumna ve Dolna Movariha?

nâhiyelerinde vâki‘ zikrolunan ancak üç yaylak ile otlak mezkûrlardan Selim veled-i Mustafa ve Kurd Selim veled-i Selim taraflarından zabt olunub sâ’ire yaylak ve otlaklarda ‘alâkaları olmamak iktizâ eyledükde bi'l-fi‘il defter emîni olan Seyyid Ali kâtibini dâme mecduhu i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ca sene 1156/Temmuz 1743

228- Sayfa:55 Hüküm:3

Çelebibazarı kazasında Şahin Paşa oğullarının avarızhaneye bağlı vergi verecek yerleri olmadığından tekalif talebiyle yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîrim ve Çelebibazarı kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Durmuş ve Ahmed zîdehümâ gelüb Çelebibazarı kazâsına tâbi‘ Glasniç? cemâ‘atinden Şahin Paşa oğulları olub Çelebibazarı kazâsı toprağından tasarruflarında ‘avârızhânesine bağlu tekâlif alınmak icâb eder kadîmî re‘âyâ emlâk ve ‘arâzisi olmayub tekâlîf talebiyle rencîde olunmaları icâb etmez iken cemâ‘at-i mezbûrdan ba‘zıları hilâf-ı kânun ve mugâyir-i kadîm vâki‘ imdâd-ı seferiyye ve hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifi bizimle virirsüz deyu hilâf-ı kânun rencîde ve remîde etmeleriyle bundan akdem cemâ‘at ve ihtiyâr kimesneden su‘âl olundukda bunların tasarruflarında ‘avârızhânesine bağlu tekâlif alınmak icâb eder kadîmî re‘âyâ yerleri ve emlâki olmadığın ihtiyâr ve şeyhleri ve mu‘ârızadan men‘i birle i‘lâm olmuş iken mezbûrlarına vâki‘ olmayub yedlerinde olan i‘lâm mugâyir hilâf-ı kânun rencîde ve remîde eylediklerin bildirüb kânun üzere ‘amel olunub hilâf-ı kânun ol-vechile ve sâ’ire bahâne ile rencîde ve remîde etdirilmeyüb zâhir? olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ca sene 1156/Temmuz 1743

229- Sayfa:56 Hüküm:1

Vişegrad kazasında Ahmed ve Durmuş'un tasarruflarındaki yerlerde vergi konusunda yaşanan muhalefetlerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Ahmed ve Durmuş nâm kimesne gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları ze‘âmetleri karyelerinden Vişegrad kazâsına tâbi‘ Hrtar ve tevâbi‘ karyelerinin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarının üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i ra‘iyyet ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince taleb eylediklerinde içlerinden ma‘lûmü'l-esâmi Müslim re‘âyâ tâ’ifesinden ba‘zıları hilâf-ı kânun ve defter vermeğin ta‘allül ve muhâlefet eylediklerine binâ’en bundan akdem murâfa‘a olduklarında mezbûrlar defterlü re‘âyâlarından oldukların ikrâr ve i‘tirâf etmeleriyle resm-i ra‘iyyet ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince edâ eylemeleriçün cânib-i şer‘iden tenbih birle hüccet-i şer‘iyye verilmişken yine ol-hüccet-i şer‘iyyeye ve kânuna mugâyir ta‘allül ve tereddüd eylediklerin bildirüb yedlerinde olan hüccet-i şer‘iyyede isimleri mestûr re‘âyâ ile sâ’ir defterlü re‘âyâsının resm-i ra‘iyyet ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince kendülerin alıverilüb hilâf-ı hüccet-i şer‘iyye ve mugâyir-i kânun ve defter ta‘allül ve tereddüd etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ca sene 1156/Temmuz 1743

230- Sayfa:56 Hüküm:2

Şahin Paşazade Ahmed ve kardeşinin Birçe ve Knezin kasabası topraklarında avarızhaneye bağlı vergi verecek yerleri olmadığından rencide edilmemeleri

Bosna vâlisi vezîre Birçe ma‘ Knezin kadısına hüküm ki

Şahin Paşazâde Ahmed zîde kadruhu ve karındaşı zîde kadruhu ‘arz-ı hâl edüb bunların Birçe ve Knezin kasabaları topraklarından bi'l-fi‘il zabt ve tasarruflarında tekâlif alınmak icâb eder ‘avârızhânesine bağlu kadîmî re‘âyâ emlâk ve yerleri olmayub tekâlifden hisse telebiyle bir dürlü ta‘addî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken zikrolunan kazâlar ahâlilerinden eshâb-ı ağrazdan ba‘zıları mücerred ta‘ciz kasdıyla hilâf-ı kânun imdâd-ı seferiyye ve sâ’ir emr-i şerîf ile vâki‘ olan tekâlifi bizim ile

virirsüz deyu ta‘addî ve rencîde ve bundan akdem murâfa‘a olduklarında dahi kadîmî re‘âyâ yerleri olmadığı sâbit ve mu‘ârızadan men‘ ü def‘ birle kıbelü’ş-şer‘den i‘lâm ve mûcebince vülât tarafından buyruldular verilmişken mezbûrlar memnû‘ olmayub ol-i‘lâm ve buyruldulara ve kânuna mugâyir rencîde eylediklerin bildirüb kânun üzere ‘amel olunub berât-ı şerîfime mugâyir hilâf-ı kânun ol-vechile bunlar rencîde ve remîde etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1156/Temmuz 1743

231- Sayfa:56 Hüküm:3

Knezin nâhiyesinde avarızhaneye bağlı vergi verecek yerleri olmayan züema ve sipahilere ahalinin tekalif talebiyle yaptığı müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisine ve Birçe ma‘ Knezin kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan Durmuş ve zîde kadruhuma ile erbâb-ı timârdan ve nâm sipâhiler sudde-i sa‘adete ‘arz-ı hâl edüb bunların Knezin nâhiyesi karyeleri topraklarında bi'l-fi‘il zabt ve tasarruflarında ‘avârızhânesine bağlu tekâlif alınmak icâb etmez kadîmî re‘âyâ emlâk ve yerleri olmayub tekâlif talebi ile rencîde olunmak icâb etmez iken kurâ-ı mezkûre ahâlileri imdâdı seferiyye ve sâ’ir vâki‘ olan tekâlifi bizimle ma‘an vergi deyû hilâf-ı kânun rencîde ve remîde ve bundan akdem kurâ-ı mezkûre ahâlileriyle murâfa‘a olunduklarından hâneye bağlu kadîmî re‘âyâ emlâk yerleri olmadığı sâbit olduğundan gayri ahâli ve re‘âyâ dahi ikrâr ve i‘tirâf eylediklerin taraf-ı şer‘de i‘lâm ve mûcebince rencîde etdirilmemek içün sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhasin tarafınızda ve ... tarafında ... verilmişken yine hilâf-ı kânun ve yedlerinde olan ta‘addîleri mugâyir-i rencîde eylediklerin bildirüb yedlerinde olan senedât ve kânun üzere ‘amel olunub hilâf-ı kânun rencîde ve remîde etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1156/Temmuz 1743

232- Sayfa:56 Hüküm:4

Knezin nâhiyesinde durumlarına göre belirlenen tekalifleri veren ahaliye Birçe nâhiyesindeki bazı kimselerin fazladan tekalif talebiyle yaptıkları zulm ve müdahalelerin önlenmesi

Bosna vâlisi sâdır-ı esbâk vezîre ve Birçe ma‘ Knezin kadısına hüküm ki

Knezin nâhiyesi ahâlisinden ve ve ve ve dahi ba‘zıları sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunların fukarâ-i hâl olmalarıyla imdâd-ı seferiyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifden ‘alâ ve evsat ve ednâ i‘tibâriyle tahammüllerine göre hisselerine isâbet edeni vermeğe râzılar iken Birçe nâhiyesinde kasem ve me’mul kimesneler kanâ‘at etmüyüb kendü tekâliflerin tahkîk ve bunların üzerlerine tahammüllerinden ziyâde tarh ve tahmîl ve ol-vechile zulm ve ta‘addî etmeleriyle bundan akdem murâfa‘a olduklarından mezbûrların zulm ve ta‘addîleri zâhir olmağla ta‘addîleri men‘i birle cânib-i şer‘den i‘lâm olan taraflarından buyruldu verilmişken mezbûrlar ol-buyruldulara ve kânuna muhâlif tahammüllerinden ziyâde tekâlif tahmîli ile cevr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb yedlerinde olan berât ve kânun üzere ‘amel olunub hilâf-ı kânun ol-vechile zulm ve ta‘addî etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1156/Temmuz 1743

233- Sayfa:56 Hüküm:5

Saraybosna'da Saray mahallesinde Mervadi isimli yahudinin alacağı olan hakkının muhalefet ettirilmeden tahsil edilmesi

Saray Bosna nâ’ibine

Sen ki Saray Bosna nâ’ibi Mevlânâ Abdülfettah zîde ‘ilmihu mektûb gönderüb medine-i Saray muhallâtından cedîd yahûdi hânede mütemekkin Mervadi veled-i Arsak nâm yahûdi meclîs-i şer‘a varub medine-i mezbûrda vâki‘ Hüsrev Bey Bedestânında taht-ı icâresinde olan dükkâna mülâsık dükkânının meşâhiri Cafer dimekle ma‘rûf Mesâri el-Hac Hasan nâm kimesnenin bin yüz elli senesinde kâmilen ihsas olundukda iki bin guruş alındığı serha eyledük deyu bunun ifşâ ve huzûr-ı şenâ‘at husûsu mezkûrları bundan ma‘adâ ... mu‘arıza mebnî olunmuş olub ‘arza zâhir Bosna kadısı

el-Hac Cafer ihtiyârıyla ve ba‘de’t-tahrir yüz guruş aldığından ma‘adâ o dahi ehl-i ‘örf ve hilâf-ı şer‘ i şerîf ... ... dahi olub ta‘addî eylemekden başka tekrâr ehl-i ... ve bölükbaşı ahz ü kabz mahsub ve ta‘addî olunanlar hâriç ile... ... müceddeden ve ta‘arruza ... yüz guruşu tahrîm ve taksîm ve kânuna gadr etmekle ve defterde olan ba‘zı kimesnelerden isticbâr müdâhaleden ‘arz ve i‘lâm eyledikleri ecilden Saray Bosna ahâlisinden Hasan Yahûdi mesfûr hilâf-ı cihet’ül-feth ve bî-gayri hakkın dokuz yüz guruşun ahz eylediği cümlesine ‘ale’t-tarik ... ... teslîm olunan fetevâ-ı şerîfimle müdâhale şer’I şerif hükm-i hümâyûnum ricâsına ‘arz eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1156/Temmuz 1743

234- Sayfa:57 Hüküm:1

Çelebibazar'da Mustafa ve Ali'nin tasarrufundaki yerlere dizdar Hasan'ın kanunsuz müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Çelebibazarı kadısına hüküm

Ser-gönüllüyân sadr-ı ‘ali Mehmed zîde kadruhu gelüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ ... nâm karye toprağında arâzi tasarruf edenlerden Mustafa ve Ali Yesar nâm sipâhiler tasarruflarında olan ma‘lûmü'l-hudûd yerlerin rızâları ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle bundan ferâğ ve tefvîz ve bu dahi tefvîz ve yedine virilen sâhib-i arz temessüği mûcebince zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb dahl olunmak icâb etmez iken bu diyâr-ı âhara gitdikden sonra Saray dizdârı Hasan nâm kimesne yedinde olan sâhib-i arz temessüğüne mugâyir hilâf-ı kânun müdâhale peydâ eylediğü müzevver hüccet ile tagallüben fuzûli ol-yerleri zabt ve ol-vechile gadr-ı külli eylediğün bildirüb yedinde olan senedi mûcebince ol-yerler alıverilüb kendüye zabt ü zirâ‘at etdirilmemek bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ eylediğü ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1156/Temmuz 1743

235- Sayfa:57 Hüküm:2

Hersek'de Koman nâhiyesinde Süleyman'ın tasarrufundaki yerlerde vergi hususunda yaşanan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbâk vezîre ve Hersek sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Süleyman nâm sipâhi gelüb Hersek sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Koman nâhiyesinde Rabraz? nâm karye ve gayriden yedi bin iki yüz elli akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden yine nâhiye-i mezbûrede Golaviş? nâm karyesinde baştina yerlerinden ve yine nâhiye-i mezbûrede çiftlik-i Mahmud der karye-i Gorna Arva? ve çiftlik-i Mahmud der-karye-i Kurne Gıradaç ve yine livâ-i mezbûrede Bohiçka? nâhiyesinde Vergan eflakan ve yine Koman nâhiyesinde zemîn ve mal ve baştina ve sâ’ir ... karyelerinden defter-i hâkânîde hîn-i tahrîrde maktû‘ ve Koman nâhiyesinde Dolna Oser ve Reni karyesinden baştina yerlerinden dahi resm-i filori kayd olunub lâkin eshâb-ı ‘öşre mu‘adil maktû‘ ve resm-i filorileri vermeyüb ta‘allül zikrolunan maktû‘ ve resm-i filori ile sefere eşmeğe ber-vechile iktidârı olmamağla maktû‘ ve resm-i filori kaydları ref‘ ve terkîn ve ‘aynî ‘öşr alınmak üzere mahalleri tevkî‘ kalemiyle elli beş senesi şa‘bânında tashîh ve sebt-i defter olundukda icmâli dâhilinde olub beş yüz yirmi akçe yazusu olan sâlifü’z-zikr Seridye? ve Beryegan? Olahan nâm karyesi tashîh olunacak iken mu‘zıl olacağına binâ’en hasha-I eflakan Hersek karyelerinden Serdiye? ve Beryegan karyesine tashîh ve sehv olunmağla minvâl-i meşrûh üzere icmâli mahall-i sıhhati üzere tashîh olunmak bâbında bundan akdem istimâ‘ı ve beş yüz yirmi akçe yazu ile karye-i Serdiye? ve Beryegan Eflakan Koman nâhiyesinde Ranerva nâm karye ve gayrihâ ile birikdirilüb defter-i icmâlde ma‘ gayrihâ yedi bin iki yüz elli akçe ber-icmâl ve tamâmen mezkûr Süleyman'ın üzerinde diğer Bahtene nâhiyesine tâbi‘ on baştina ile karye-i Serdiye defter-i mufassal aklâmında muharrer kalemiyle tahrîr ve çiftlik-i Mahmud der karye-i Gorna Gıradaç ve çiftlik-i Mahmud der karye-i ve Verne Serdiçe ve birer Zemin ve mal-I Vasene ve Vasim Radona ve DolnaİsirI karyelerinin maktû‘ ve resm-i filorileri ref‘ ve terkîn ve ‘aynî ‘öşr almak üzere târih-i merkûmda tevkî‘ kalemiyle tashîh ve sebt-i defter olunmamak bu takrirce merkûm Süleyman'ın icmâline dâhi olub sâlifü'z-zikr beş yüz akçe yazusu olan Serdiye ve Beryegan? nâm karyesi tashîh olunacak iken mufassal olduğundan hissehâ-ı aklâmân Hersek karyelerinden Serdiye? ... karyesi tashîh ve sehv olmağla karye-i mezbûreden tashîh kaydı ref‘ ve tashîh-i mezbûr minvâl-

i meşrûh üzere icmâli mahalline sıhhati üzere tashîh olmayacak bi'l-fi‘il defter emîni olan Seyyid Ali Kâtib dâme mecduhu dahi ‘arz ve ‘arzı mûcebince sehven havass-ı hümâyûn dâhilinde olan Serdiye ... karyesine vâki‘ tashîh karye-i mezbûreden ref‘ ve terkîn ve sıhhat üzere Serdiye? ve Beryegan? ... karyesinin icmâli mahalline tashîh olunmak iktizâ eder deyu bi’l-fi‘il re’isü’l-küttâbım Mehmed Ragıb dâme mecduhu dahi i‘lâm etmeğin hissehâ-ı aklâmân Hersek karyelerinden Serdiye? ... karyesine vâki‘ olan tashîh kaydı bin yüz elli altı senesi cemâziye’l-evvel ve ... on dördüncü gününde tevkî‘ kalemiyle ref‘ ve tashîh-i mezbûr minvâl-i meşrûh üzere icmâl-i mahâline tashîh olunduğun bildirüb ber-mûceb-i tashîh-i icmâl zikrolunan karyeler ve çiftliklerin topraklarında zirâ‘at idenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerden sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyeleri alıverilüb mukaddemâ maktû‘ ve resm-i filori kayd olunmuş idi deyu ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda sâlifü'z-zikr karyeler ve çiftliklerin maktû‘ ve filori kaydları mahallerinden târih-i mezbûrda ref‘ ve terkîn ve ‘aynî ‘öşrleri alınmak üzere tevkî‘ kalemiyle tashîh ve sebt-i defter olunduğun mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1156/Temmuz 1743

236- Sayfa:57 Hüküm:3

Birçe kazası muzafatından Knezin'de Sultan Selim Han Cami'sinin vaizi Hüseyin'in avarızhaneye bağlı vergi verecek yeri olmadığından tekalif talebiyle rencide edilmemesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbâk vezîre ve Birçe kadısına hüküm ki

Meşâhatten Seyyid Şafî Hüseyin zîde ‘ilmihu gelüb Bosna eyâletinde Birçe kazâsı muzâfâtından Knezin kazâsında vâki‘ merhûm ve mağfuran Sultan Selim Han tâbe's-serahû Câmi‘ şerîfinin vâ‘iz ve nâsihi olub kazâ-i mezbûre toprağında bi'l-fi‘il tasarrufunda ‘avârız hânesine bağlu tekâlif alınmak icâb eder kadîmi re‘âyâ emlâk ve yerleri olmayub tekâlif talebi ile rencîde olunmak icâb etmez iken kazâ-i mezbûre ahâlisi zuhûr ve imdâd-ı seferiyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifi bizimle ma‘an ver deyu hilâf-ı kânun ta‘addî rencîde ve remîde eylediklerin bildirüb men‘ ü

def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1156/Temmuz/Ağustos 1743

237- Sayfa:57 Hüküm:4

Saray kazası muzafatından Boraç nâhiyesinde Ali'nin tasarrufundaki timarına hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbâk vezîre ve Saray nâ’ibine hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Ali nâm sipâhi gelüb Bosna sancağında Saray kazâsı muzâfâtından Boraç nâhiyesinde Cernik nâm karye ve gayriden üç bin akçe timâr hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olmağla timâr-ı mezbûru yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince zabt ve kânun üzere tahvîl târihine düşen mahsûlât ve rüsûmâtı ahz u kabz murâd eyledikleri ecilden ba‘zıları timârı karyesi re‘ayâsını tahrîk ve emlâk ve timâr-ı mezbûr berât ile senin üzerinde değildir deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfe mugâyir ta‘addî ve müdâhale eylediklerin bildirüb timâr-ı mezbûr yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince kendüye zabt ve kânun üzere tahvîl târihine düşen mahsûlât ve rüsûmâtı ahz u kabz eylemeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât âharı dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûnuma mürâca‘at olundukda timâr-ı mezbûr mutasarrıfları Mustafa ve Ataullah kasr-ı yedinde kırk bir senesi saferinin yirmi sekizinci gününde merkûm Ali’ye tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerlerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın berât mûcebince zabt eylediğü içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1156/Temmuz/Ağustos 1743

238- Sayfa:57 Hüküm:5

Akhisar kazasında Mehmed'in tasarrufundaki yerlerde tekalif toplayan kişilerin fazladan vergi talebiyle yaptıkları müdahalelerin kaldırılması

Bosna vâlisi vezîr sadr-ı esbâk Paşa'ya ve Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Bosnalı Mehmed zîde kadruhu gelüb bunun Akhisar kazâsına tâbi‘ Çapolik nâm karye toprağından tekâlif alınmak icâb eder mülk-i çiftlik ve ma‘lûmü'l-hudûd yerleri olmağla vâki‘ olan imdâd-ı hazeriyye ve sâ’ire emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifden tahammüllerine göre hissesine düşeni cem‘ine me’mûr olanlara edâda kusûru olmayub tahammüllerinden ziyâde tekâlif mütâlebesiyle rencîde olunmak icâb etmez iken kazâ-i mezbûr ahâlisi hilâf-ı kânun tahammüllerinden ziyâde tekâlif taleb ve sâbıkâ Bosna vâlisi tarafından buyruldu verilüb ve yedlerinden buyruldu mahallinde sıhhat mahfûz kayd ve rencîde olunmamak içün kıbelü'ş-şer‘den tenbih ve i‘lâm dahi verilmişken ahâli-yi kazâyı mezbûrdan ba‘zıları eshâb-ı ağrazdan ba‘zı kimesnelerin tahrikiyle mücerred ta‘ciz kasdıyla hilâf-ı kânun ziyâde rencîde ve remîdeden halî oldukların bildirüb men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1156/Temmuz/Ağustos 1743

239- Sayfa:58 Hüküm:1

İzvornik sancağında Durak'ın tasarrufundaki yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve İzvornik ve Böğürdelen ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Durak nâm sipâhi gelüb İzvornik sancağında Ravireş? nâhiyesinde Dolna Behliç? nâm kaye ve gayriden altı bin akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârının başkalemi olan müşteregiyle kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Dolna Behliç? ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Behliç ve Böğürdelen nâhiyesinde Mirlana Versiniç nâm karyeler topraklarında zirâ‘at hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere müteveccih olan sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyye ile sâlifü'z-zikr Gorna karyesi hâsıl ile mahsûb çiftlik Hasan ve Ali evlâd-ı Mustafa Ağa hâsıl-ı fî sene ber vech-i nakdi ... defter-i hâkânîde mukayyed çiftlik ‘aid olan mahsûlün müşteregiyle ve timârı mülhâkâtından müstakilen kayd ve berâtına dâhil ve Beline? nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Hasan ve Ali ma‘ evlad-ı Mustafa Ağa ve yine ... nâhiyesinde çiftlik-i Hasan ve Ali evlâd-ı Mustafa Ağa zirâ‘at edüb bunun ‘öşr ve rüsûm-ı sâ’ire sâhib-i arza ve yerler hâsıl-ı fî sene ber vech-i ... çiftliklerden ber-mûceb-i defter-i hâkânî ‘aid olan kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz murâd eyledikde zikrolunan

karyeler ahâlileri ve çiftlik mutasarrıfları hilâf-ı kânun ~~ve defter~~ ta‘allül ve muhâlefet ve ol-vechile timârı mahsûlüne gadr olunduğun bildirüb defter-i hâkânî ve kânun üzere ‘amel olunub hilâf-ı kânun defter ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda ... nâhiyesine tâbi‘ on iki nefer müslimân ve yedi nefer gebrân ve beş ‘aded baştina ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve ispençe ve gendüm ve ... çiftlik-i Hasan ve Ali evlâd-ı Mustafa Ağa der tasarruf Ali bin Cafer der karye ... ... karye-i Gorna Behliç? tâbi‘ ... ‘öşr ve sâlâriyye mukal‘abesinden hâsıl-ı zemîn ve birer hâsıl-ı sene ber vech-i nakdi yüz yekûn ma‘ gayride üç yüz üç yazar karye-i Gorna Behliç? ve Böğürdelen Dolna nâhiyesinde otuz dokuz nefer gebrân ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve ... yekûn ma‘ gayriden üç bin beş yüz akçe yazar karye-i mîrlivâ-i der Serderiç? karye-i mezbûr ahâlisi Braselic? nâm derbendde ... ... nâm mevâzi‘ varınca vâki‘ olan derbendi hıfz eder ... nâhiyesinde çiftlik-i Hasan ve Ali ma‘... ... ... hâlâ der tasarruf Ahmed bin Hasan ve Mustafa bin Ali ve Osman veledân Ahmed ve ‘öşr ve rüsûm-ı sâ’ire mukâbelesinden sâhib-i zemîn edâ eder hâsıl-ı fî sene ber vech-i nakdi yüz akçe ve yine ... nâhiyesinde çiftlik-i Hasan ve Ali ve evlâd-ı Mustafa Ağa babalarından intikâl eden yerler der hisse-i der tasarruf Ahmed bin Hüseyin ve Mustafa bin Ali ve Ali ve Osman veledân-ı Mehmed zirâ‘at edüb ... ‘öşr ve rüsûm-ı sâ’ire sâhib-i zemîne ... hâsıl-ı fî sene ber vech-i nakdi yüz akçe deyu defter-i mufassalada muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde üç bin beş yüz akçe yazar sâlifü’z-zikr karye-i Dolna Behliç? ma‘ Resm-i Belud? nâm karye karyenin yazusu mezkûrundan iki bin iki yüz akçesi ve üç bin üç yüz akçe yazar karye-i Gorna Behliç? ma‘ Resm-i Belud? nâm karyenin yazusu mezkûrundan üç bin yüz ve üç bin beş yüz akçe yazusu olan karye-i ... ma‘ Resm-i Belud? deyu mukayyed karyenin dahi yazu-ı mezkûrundan beş yüz akçesi ikrâz ve yüz akçe yazar çiftlik-i Hasan ve Ali veledân-ı Mustafa tâbi‘ ... ... ve yüz akçe yazusu olan çiftlik-i Hasan ve Ali ... ... der karye-i .... tâbi‘ ... deyu tahrîr ve birikdirilüb altı bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen merkûm ... Ali timârı olduğun mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1156/Temmuz/Ağustos 1743

240- Sayfa:58 Hüküm:2

Yenibazar cizyedarı İsmail'in vefat eden Bosna cizyedarı Hacı Mustafa'dan alacağı olan hakkının yerine cizyedar olan Mehmed Ağa'dan tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Saray kazâsı nâ'ibine hüküm ki

Yenibazar cizyedârı İsmail zîde kadruhu gelüb bin yüz elli altı senesinde Bosna cizyesi cibâyeti 'uhdesinde olan Hacı Mustafa nâm kimesneye sene-i merkûmda virdiği bin guruş akçesin kable'l-edâ fevt oldukda yerine cizyedâr olan Mehmed Ağa dimekle ma'rûf kimesne meblâğ-ı merkûmun edâsına mütekeffil ve müte'ahhid olduğuna binâ'en kendüden taleb olundukda vermeğe ta'allül ve muhâlefet ve gadr-ı murâd eylediğün bildirüb mahallinde şer'le görülüb merkûm Mehmed'in zimmetinde sâbit ve şer'le buna müteveccih olan hakkı alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C sene 1156/Temmuz/Ağustos 1743

Bu dahi Rumili defterine kayd olunmuşdur.

241- Sayfa:58 Hüküm:3

Tatarbazarı'nda Hatice ve Ümmügülsüm'ün vefat eden babaları Mehmed Ağa'dan kalan miras malının paylaşılması konusunda diğer hanımdan olan kardeşleri Emine'nin müdahalesinin ortadan kaldırılması

Rumili vâlisine ve Tatarbazarı ve kadılarına hüküm ki

Hatice ve Ümmügülsüm nâm hâtûnlar gelüb Tatarbazarı mahallâtından Masla? mahallesi sâkinlerinden babaları müteveffâ Mehmed Ağa dimekle ma'rûf kimesne fevt oldukda mahalle-i mezbûrda vâki' mutasarrıf olduğu bir bâb mülk menzîli ırs-ı şer'le bunlar ile zevcesi Aişe hâtûndan mütevellid diğer kızı Emine nâm hâtûna intikâl etdikde murisleri müteveffâ-ı mezbûrdan mütevellisiyle kızları merkûmun ma'rifet-i şer'le ta'dil ve taksîm ve menzîl-i mezbûr ber vech-i iştirâk bilâ-nizâ' on sene mikdârı mutasarrıflar içün Emine .... vâlidesi Aişe müteveffiye oldukda hissesi kızı âhar zevcinde ve ... hâsıl oğlu nâm sagire intikâl ve menzîl-i merkûmdan herkes hissesin zabta râzılar mezbûr Emine emr-i zuhûr ve şirrete sâlik ve mirâsa tâbi' zevci nâm

kimesne ile yekdil ve mücerred ta‘ciz içün İbrahim Efendi dimekle ma‘rûf kimesneye tarafından da‘vâya vekîl ve menzîl-i merkûm vâlidem müteveffâ-ı mezbûr Aişe'den bi'l-cümle bana intikâl etti deyu iddi‘â ve bunların hisselerin inkâr ile hilâf-ı şer‘i şerîf bunların ta‘addî ve rencîdeden halî olmadığın ve bu bâbda dâ‘vâlarına muvâfık şeyhü'l-islâmdan fetvâ-ı şerîfe virildüğün bildirüb mûcebince şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘i şerîf ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1156/Temmuz/Ağustos 1743

242- Sayfa:58 Hüküm:4

Bosna'da Beline nâhiyesinde kanunsuz olarak fazladan yerler ve vergiler zabt eden Mustafa sipahinin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Beline kadısına hüküm ki

El-Hac Ali zîde kadruhu gelüb ber vech-i malikâne berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu Böğürdelen mukâta‘ası mülhâkâtından Beline nâhiyesine tâbi‘ .... Belişne? ve Çenevir Taviş? ve Kuzu? ve ... nâm karyeler taraflarından erbâb-ı timârdan Mustafa nâm sipâhinin timârı çiftlikleri olmağla mezkûr Mustafa ‘öşr ve resm-i kadîmden çiftliklerin tarafından alınagelen yerlerden ‘öşr ve resmin almağa kanâ‘at etmeyüb kurâ-ı merkûm topraklarından kadîmden ‘öşr ve resmi mukâta‘a-ı merkûm tarafından alınagelen bir mikdâr yerleri dahi hilâf-ı kânun ve kadîm mugâyir-i kânun zabt ve ‘öşr ve resmin ahz ü kabz edüb mukâta‘a-ı merkûm malının kesr ve noksân terettübüne bâ‘is olduğun bildürüb ol-yerler kadîmesinin üzere mukâta‘a-ı merkûm tarafından zabt ve ‘öşr ve resmi ahz ü kabz etdirilüb mezkûr Mustafa'yı hilâf-ı kanûn ve kadîme mugâyir dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûn ricâ etmeğin kanûn üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1156/Ağustos 1743

243- Sayfa:58 Hüküm:5

Bosna'da Saray nâhiyesinde İslam sipahinin tasarrufundaki timar toprağına kanunsuz olarak yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine hüküm

Erbâb-ı timârdan İslâm nâm sipâhi gelüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Hoçeniç nâm karye ve gayriden bin yedi yüz yetmiş akçe timâra mutasarrıfiken Zenne oğlu Mehmed nâm şerîr şirrete sülûk ve Bosna alay beyinin yedinden beyaz olmağla timâr-ı mezbûr ocaklık olmak üzere ‘arz-ı tahrîr ve timârın üzerinden ref‘ ve gadr etmişiken merhameten timâr-ı mezbûr ma‘rifetle kendüye ibkâ ve hâlâ berâtıyla üzerinde olub içün mezbûr Mehmed’in öteden berü şirretinin ‘âdet-i müstemirresi olduğun bildirüb kat‘ı nizâ‘ olunmak içün timâr-ı mezbûrun keyfiyeti sancaklusundan ve nâhiye-i mezbûrenin zü‘emâ ve erbâb-ı timârından su’al ve husûs-ı mezbûr sıhhati üzere der-i devlet-medârıma ‘arz ve ‘ilâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğün ecilden sancaklusundan su’al ve ‘arz olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1156/Ağustos 1743

244- Sayfa:59 Hüküm:1

Saray nâhiyesinde Osik karyesinde Derviş Ali ve kardeşi Hacı İbrahim'in tasarruflarındaki yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray nâ’ibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Osik nâm karyeden Derviş Ali ve karındaşı el-Hac İbrahim nâm kimesneler gelüb karye-i mezbûr toprağından arâzi tasarruf edenlerden Abdi Bey oğlu Ahmed Bey dimekle ma‘rûf kimesne bundan akdem bin yüz elli senesinde Özi Muhârebesinde şehiden fevt oldukda oğlu kalmayub tasarrufunda olan degirmân ve sâ’ir emlâki dahi zevcesi Münteha nâm hâtûn ile Sarı Ahmed Paşazâde Mustafa Bey dimekle ma‘rûf kimesneye intikâl ve karye-i mezbûr toprağında mutasarrıf olduğun yerleri murisleri sâhib-i arza resm-i tapu ile alub ve ol-emlâki dahi mutasarrıflar iken yerleri rızâlarıyla sâhib-i arz ma‘rifetiyle bunlara ferâğ ve tefvîz ve bunlar dahi tefvîz murislerinde müntakil emlâk ve degirmânı dahi bâ-hüccet-i şer‘iyye bey‘i kat‘i ile bey‘ ve teslîm ve bunlar dahi iştirâ’ ve ol-yerleri zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb malın müşterekleri olan degirmân ile tapu ve temessükle berâtından

âharın ‘alâkası olmayub dahl olunmak icâb etmez iken kazâ-i mezbûrdan Mostarlı Hasan Beşe dimekle ma‘rûf kimesne zuhûr ve mezbûr Bosna havaslar kethüdâsı el-Hac Mehmed ile eyâlet-i mezbûrenin timâr defterdârı el-Hac Mehmed'in etbâ‘ından olub ve mezbûrların buna garez ..leri olmağla mücerred ‘arzlarını icrâ içün müteveffâ-ı mezbûr Ahmed Bey Özi cânibine me’mûran gider oldukda bey‘i zımnında olan alacağı mukâbelesinde emlâkinden dört göz degirmânı ile ma‘lûmü'l-hudûd yerleri bana vermiş idi deyu iddi‘â ve hilâf-ı şer‘i malın müşterâları olan emlâkin dört göz degirmân ile tapu yerlerin dahi bu sene zabt edüb bana gadr ve mezbûr Hasan'ın çavuşlar kethüdâsı ve timâr defterdârı mezkûrâna istinâdı olmağla anlar mezbûr-ı sâhib ve bir dürlü mukâvemet mümkün olmayub gelüb bunlara gadr olunduğun bildirüb mezkûr Hasan zâbiti ma‘rifetiyle sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin huzûrunda vâki‘ ve malın müşterâsı olan dört göz degirmân ile tapu ve temessükle kânun zabt eden mezbûrdan girü alıverilüb icrâ-ı hakk ve husûs-ı mezbûrdan ‘alâkası olmayan mezbûrları da‘vâlarına karışdırılmayub ta‘addîleri men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ vech-i meşrûh üzere şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1156/Ağustos 1743

245- Sayfa:59 Hüküm:2

İzvornik'de Beline nâhiyesinde Hacı Ali'nin tasarrufundaki yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbâk vezîre ve Böğürdelen ve kadılarına hüküm ki

El-Hac Ali zîde mecduhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb İzvornik sancağında Böğürdelen kazâsı muzâfâtından Beline nâhiyesine tâbi‘ karye-i Bersim? ve kasabâ-i Debova Kosine ve karye-i Urkasele ve karye-i Morovik? ve karye-i Eslaye? karye-i Küre ve Alvaç? ve karye-i Dolna ve Alvaç? ma‘ ve Bovaliç kazâ-i Böğürdelen bin altı yüz yirmi bir guruş mal ve yedi yüz elli guruş mu‘accele ile yüz elli altı senesi martı ibtidâsından a‘şar ile müceddeden mirî maktû‘ kayd ve zamm olunan meblâğ-ı mezbûr İzvornik Kal‘asında vâki‘ Tayyibe?-i Ali muhâfazasına vaz‘ olunacak Fâris? cedîd cemâ‘atinin mevâcibine bu yüz elli yedi senesinde ocaklık ta‘yin olunmak ve kazâ-i mezbûr umûr ve husûs-ı mezbûr Bosna vâlileri tarafından görülmek şartıyla bu mümâileyhe tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde ve malikâne virilen at ve kurâ ve

mezâri‘ ve zirâ ve mîr-i mîrân ve mîrlivâ ve mütesellimler ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından bilâ emr bir akçe vermeye tale ile rencîde ve remîde etdirilmeyüb mefrûz’ül-kalem ve maktû‘aül-kadem müvekkel? olunmak serbestiyet üzere ... olduklarınca nâ’iblere malikâne bir berât ile mutasarrıf olmaların hoşnûd olmayub tutulan? malikâne şurûtundan olduğu mahallinde mukayyed olub ancak elli iki târihinde Belgrad muhafızları tarafından kazâ-i mezbûrun umûr ve husûs rû’iyyet olunmak üzere emr olunduğundan nâşi üç seneden berü Belgrad a‘yânı tama‘ı hamı ta‘yin ve günâ gün cevr ve ezâ ve fukarâ üzerlerine emvâlin keşîde tarh ve tahmîl etmeleriyle fukarâ-ı ra‘iyyet ber-vechile tahammül edemeyüb esker re‘âyâ dâr’ül-harbe firâr ve perâkende ve perişân ve ol-vechile mal-ı mirînin kesr ve noksânına badî olduklarından ve ... mezbûrda vâki‘ ze‘âmet ve timâr karyelerinin harâbına bâ‘is olmalarıyla perâkende olan re‘âyâ evtân-ı kadîme ircâ‘ olunmak emriyle bundan akdem istir‘â olundukda kazâ-i mezbûrda umûr ve husûs Bosna vâlileri taraflarından rû’iyyet olunmak üzere fermân-ı ‘alî sâdır olduğun bildirüb kazâ-i mezbûr sen ki vezîr-i müşârünileysin tarafınızdan rû’iyyet ve âharın müdâhalesi men‘ü def‘ ve maktû‘a-ı merkûm serbestiyet üzere mümâileyhin tarafından voyvodasına zabt ve hilâf-ı şurût serbestiye âhardan bir ferdi ber-vechile dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve hazine-i ‘âmiremde mahfûz olan baş muhâsebe defterlerine nazar oldukda bâlâda isimleri mestûr kurâ ve kazâ-i Böğürdelen voyvodalığı ol-mikdâr mal ve mu‘accele ile ber vech-i meşrûh târihçe-i mezkûrda şurût-ı merkûm ile dergâh-ı mu‘allâm gediklülerinden mümâileyh Ali’ye ber vech-i malikâne tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın şurûtu ve kaydı mûcebince ‘amel ve hareket olunub hilâfına ruhsat ve cevâz gösterilmemek bâbında emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1156/Ağustos 1743

246- Sayfa:59 Hüküm:3

Özice kazasında İbrahim, Ali, Necib ve Mehmed'in tasarruflarında olan yerlere İsmail tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Belgrad muhâfızı vezîre ve Özice ve kadılarına hüküm ki

İbrahim ve Ali ve Necib ve Mehmed nâm kimesneler gelüb Özice kazâsına tâbi‘ Bosika nâm karye toprağında gebrân baştinasi dimekle ma‘rûf ma‘lûmü'l-hudûd

yerlerde bunlar ber vech-i iştirâk sâhib-i arz temessükle mutasarrıf olmalarıyla beher sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edegeldikleri tapu ve temessükle yerlerine âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Bosova? yaylasına mutasarrıf İsmail nâm sipâhi hilâf-ı kânun ve bunlardan yedinde olan sâhib-i arz temessüküne mugâyir-i fuzûlî müdâhale ve ta‘addî eylediğin bildirüb tapu ve temessükle yerleri yedlerinde olan sâhib-i arz temessüğü mûcebince kendüden zabt etdirilmeyüb mezkûrun hilâf-ı kânun ve yedlerinde olan sâhib-i arz temessüğüne mugâyir zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediklerin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1156/Ağustos 1743

247- Sayfa:60 Hüküm:1

Bosna'da Saray nâhiyesinde Mervadi isimli yahudi kimseye Mestahri Hayka denilen Mostarlı Hacı Hasan tarafından yapılan müdahalelerin engellenerek kanuna uygun muamele edilmesi

Saray Bosna nâ’ibine hüküm ki

Sen ki Saray nâ’ibi Mevlânâ Abdulfettah zîde ‘ilmihusun mektûb gönderüb medine-i Saray muhallâtından cedîd yahûdi hânede mütemekkîn Mervadi veled-i Arsak nâm yahûdi meclîs-i şer‘a varub medine-i mezbûrede vâki‘ Hüsrev Beğ bedestânında taht-ı icâresinde olan dükkâna mülâsık dükkânında Mestahri Hayka dimekle ma‘rûf Mostarî Hacı Hasan nâm kimesne bin yüz elli senesinde dükkânımdan ... altunundan iki bin guruşluk altunumu sirkat eyledün deyu buna iftirâ ve huzûr-ı şer‘ide husûs-ı mezkûru bundan da‘vâ ve ba‘de't-tahlîs mu‘ârızadan men‘ olunmuşiken ehl-i ‘örf tâ’ifesine hilâf-ı inhâ gammaz ahz ve habs ve envâ‘i cevr ü ezâ ile üzerine ve bî-gayri hakkın yüz guruş aldığından ma‘adâ bir def‘a dahi ehl-i ‘örfe gammaz ve hilâf-ı şer‘i şerîfe ve bî-gayri hakkın dört yüz guruş dahi alub gadr eylediğinden başka tekrâr ehl-i ‘örfe gammaz ... ahz ve habs ve ... ta‘mir olunur ise hariç ile cevr ü ezâ ve mecrûh ve bî-gayri hakkın dört yüz guruşu dahi tahrîm ve takdîm ve buna külli gadr etmekle vukûfî olan ba‘zı? kimesnelerden istihbâr ve vâki‘ halî ‘arz ve i‘lâm ediver deyu el-Hac ve Saray Bosna ahâlisinden hâzır-ı bi'l-meclîsde gâfirden istihbâr olundukda mezbûr Mostarî Hayka Hacı Hasan yahûdi-i mesfûru hilâf-ı inhâ üç def‘a gammaz ve bî-gayri

hakkın dokuz yüz guruş ahz eyledükde cümlesi ‘alâ tarîku'ş-şehâde ve bu bâbda şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe virilmekle vâki‘ halî hükm-i hümâyûnum virilmek ricâsına bi’l-iltimas ‘arz eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1156/Ağustos 1743

248- Sayfa:60 Hüküm:2

Saraybosna'da Nasârâ taifesine kiliselerinin tamiri konusunda hariçden müdahale etdirilmemesi

Hâlâ Bosna vâlisi sadr-ı a‘zam-ı esbâk vezîrim Mehmed Paşa'ya ve Bosna monlasına hüküm ki

Sâbıka Saray Bosna nâ’ibi Mevlânâ Abdulfettah zîde ‘ilmihu mektûb gönderüb medine-i mütemekkîn ehl-i zemîn Nasârâ tâ’ifesi meclîs-i şer‘a varub feth-i hâkânîden berü yedlerinde tereke olan kilise-i kadîmleri bundan akdem küffârın istilâsından harâb oldukda bin yüz kırk iki senesinde der‘aliyeme ‘arz olundukda bilâ-tevsi‘ ve bilâ terki‘ vaz‘ı kadîmesi üzere ta‘mir olunmasına mümâna‘at olunmamak içün sâdır olan emr-i celîl’ül-kadr mûcebince târih-i mezkûrda ta‘mir olunub vaz‘ı kadîminden ziyâde bir nesne vaz‘ olunmuş değil iken on dört sene mürûrundan sonra eshâb-ı ağrazdan ba‘zı kimesnelerin gammaz ve da‘vâsıyla gelüb ta‘mir etmişsin deyu ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından tahrîm kasdıyla rencîde olundukların bi'l-iltimâs nâ’ib-i mümâileyh ‘arzıyla inhâ etmekle divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan ahkâm kaydına müraca‘at olundukda yedlerinde olan fetvâ-ı şerîfe mûcebince feth-i hâkânîden berü yedlerinde tereke olunmuş kiliseler vaz‘ı kadîme üzere bilâ-tevsi‘ ve bilâ terki‘ bir nesne ziyâde etmeksizin ta‘mirine mümâna‘at olunmamak içün kırk iki senesinde emr-i şerîfim virildiğü mestûr ve mukayyed ve kimesne-yi mezbûrun kadîmi kiliseleri olub ve mukaddemâ sâdır olan emr-i ‘ali mûcebince bilâ-tevsi‘? ve bilâ terki‘ vaz‘ı kadîmi üzere ta‘mir edüb ziyâde bir nesne vaz‘ etmişler değiller ve sâdır olan emr-i ‘alîden sonra kilise-yi merkûmu ve tevâbi‘atını ta‘mir ve bir nesne ihdâs etmemişler ise ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından teftiş bahânesiyle mugâyir-i emr-i ‘ali tahrim kasdıyla ta‘addî olunmamalarıçün emr-i şerîfim virilmek bâbında bi’l-fi‘il re’isül-küttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecdûhu i‘lâm etmeğin ‘ilâmı mûcebince ‘amel ve hareket

olunub mukaddemâ sâdır olan emr-i ‘aliye mugâyir rencîde ve remîde etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1156/Ağustos 1743

249- Sayfa:60 Hüküm:3

Saray kazasında Şeyh Ahmed Efendi'den miras kalan yerlerin paylaşılması konusunda yaşanan muhalefet ve anlaşmazlıkların ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı sâbık Mehmed Paşa'ya ve Saray nâ’ibine hüküm ki

Sen ki Saray nâ’ibi mevlânâ el-Hac Mehmed zîde ‘ilmihusun mektûb gönderüb medine-i Saray sâkinelerinden Hacı Meryem binti eş-Şeyh Ahmed Efendi nâm hâtûn meclîs-i şer‘a varub yine medine-i mezbûre sâkinelerinden Ümmügülsüm binti Mahmud nâm hâtûn ve kız karındaşı Fatıma nâm müteveffiyenin kebir oğlu Turgud ve kebire kızı Aişe’nin vekîli ve zevci ve diğer kız karındaşı ‘atike tarafından vekîl olan el-Hac Mehmed an el-Hac Osman mevâhiyelerinden medine-i mezbûre mahallâtından el-Hac Cafer mahallesinde vâki‘ ma‘lûmü'l-hudûd ve erbâ‘-ı selâsesi mekr ve ... ‘arz-ı mirî bir kıt‘a bağçenin mutasarrıf-ı evveli olan ‘Abacı Osman fevt olub bağçe-i mezkûre min ciheti'l- ... vârisleri olan Mehmed ve Abdülmümin nâm sagîrlere ırsen ve kanûnen müntakil iken mezbûre Ümmü Gülsüm ile mezbûr ... ‘atike ve ... babaları mukaddemâ medine-i mezbûre mütesellemi iken bağçe-i mezkûre-yi sagîrân-ı mezbûrânın taraflarından menkûlâtları ... kânunen? keyllerinden yirmi iki bin akçeye bir tarikle iştirâ’ ve tefvîz eylediğinden sonra Banaluka mütesellimi iken maktûlen fevt olub sagîrân-ı mezbûrân dahi ba‘de’l-bulûğ maktûl-ı mezbûr Mahmud'un veresesinden bağçe-yi mezkûreyi hâkimü'l-muvakkit huzûrunda sigârın tarafından vekâlete mesâğ-i şer‘iyye olmadığından ma‘adâ bey‘i mezkûrda takrîr ve gaben-ı fâhiş vukû‘undan nâşî bey‘i mezkûrun ‘adem-i sıhhati ma‘adâ eylediklerinden hakim-i vakt dahi vekâlet merkûmenin ‘adem-i sıhhatinden ma‘adâ gaben-ı fâhiş vuku‘undan nâşî bey‘i mezkûrunu şer‘an fesh ve mezbûrân Mehmed ve Abdülmümin hükm ve teslîm etmişken maktûl-i mezbûrun veresesi mütenebbih? olmayub tekrâr da‘vâya sülûk eylediklerinden mu‘ârızaları şer‘an ba‘de'l-men‘ mezbûrânın yedlerinde bâ-hüccet-i şer‘iyye îkâ olundukdan sonra yedinde olan bâ-hüccet-i şer‘iyye mantûkınca zevci Abdullah Efendi dimekle ma‘rûf nâm müteveffâ hayâtında ba‘de’l-mezâyid doksan yedi bin akçeye iştirâ’

ve tefvîz ve medine-i mezbûrda mutasarrıf oldukdan sonra maktûl-i mezbûrun veresesi tekrâr da‘vâ ve mu‘ârızaları muhâlefet ba‘de’l-men‘ zevci müteveffâ-ı mezbûr Abdullah yedine hüccet-i şer‘iyye virilüb ol-dahi bana hüccet-i şer‘iyye beş yüz guruşa bey‘ edüb kezâlik mutasarrıf iken bundan akdem sâbıkâ Bosna vâlisi Abdullah Paşa edâmallahü te‘ala iclâlehu huzûrunda tekrâr murâfa‘a olduklarından mu‘ârızaları men‘ ve yedine hüccet-i şer‘iyye verilmişken mezbûre Ümmü Gülsüm ve Turgud ile vekâlât-ı mezbûrân mütenebbih olmayub üç ay mukaddem medine-i mezbûre mahkemesinde baş kâtib olan Ali huzûrunda murâfa‘a olduklarından senedâtına iltifât etmeyüb hilâf-ı şer‘i şerîfe bağçe-yi mezkûre-yi yedinde nizâ‘ ve mezbûrlara hükm etmekle senedâtına nazar ve mevâhib-i şer‘iyyesi icrâ olunmak murâd ... dedikde mezbûre Ümmü Gülsüm ve Turgud ile vekâlât-ı mezbûrân havâlilerinden ber vech-i iddi‘â gaben-ı fâhiş binâ’en bey‘i evvelin şer‘an fesh olunduğu ma‘lûmumuz değildir deyu inkâr etmeleriyle müddei‘-yi mezbûre müdde‘âsını şer‘an isbât ve beyân eylediğinden sonra bağçe-yi mezkûrda mezbûreye hükm ve kat‘-ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet bilâ kıbel’üş-şer‘den yedine hüccet-i şer‘iyye virilüb iken mezbûre Ümmü Gülsüm ve vekâlât-ı mezbûrân ba‘zı kimesnelere istinâden tekrâr mugâyir-i kânun-ı şer‘iyye da‘vâya tasaddî eyledikleri sûretde bu makûle bir def‘a şer‘le görülüb dahl olunub kat‘-ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet bilâ kıbelü’ş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye virilen da‘vânın istimâ‘ı memnû‘ olmağla hüsn üzere ibkâ ve iştirâ’ olunmamak içün hâzinemden yedine emr-i şerîfim virilmek ricâsına vâki‘ hüsn bildirilmesi ‘arz eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1156/Ağustos 1743

250- Sayfa:61 Hüküm:1

Banaluka kazası muzafatında kale çeribaşısı Osman'ın tasarrufundaki yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîr Yeğen Mehmed Paşa'ya Banaluka ve kadılarına hüküm ki

Banaluka kazâsı muzâfâtından Kal‘asının çeribaşısı olan Osman zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb kal‘a-i mezbûr ... vâki‘ müstahfız timârı karyelerinden nâm karye toprağından yedinde olan sâhib-i arz temessüğü mûcebince

mutasarrıf olduğu ma‘lûmü'l-hudûd yerleri her sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edegeldiği yedlerinde ahârın ‘alâkası olmayub ahârdan ber vechiyle dahl olunmak icâb etmez iken Banaluka kazâsı sâkinlerinden mütegallibeden nâm kimesne fuzûlî ve tagallüben zabt ve hilâf-ı kânun ve mugâyir-i temessük gadr eylediğün bildirüb yerlerin yedinde sâhib-i arz temessüğü mûcebince kendüye zabt etdirilüb mezkûrun hilâf-ı kânun ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1156/Ağustos 1743

251- Sayfa:61 Hüküm:2

Dubniçe Kalesi topçubaşısı İbrahim'in tasarrufunda olan yerlere Ahmed Kethüda'nın müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîr Yeğen Mehmed Paşa'ya Kostayniçe ve kadılarına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Dubniçe Kal‘asının topçu başısı olan İbrahim zîde kadruhu suddde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Bosna sancağında Kostayniçe kazâsı muzâfâtından Dubniçe nâhiyesine tâbi‘ nâm karye toprağında yedinde olan sâhib-i arz temessüğü mûcebince mutasarrıf olduğu ma‘lûmü'l-hudûd yerleri her sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmi sâhib-i arza edâ edüb âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Dubniçe Kal‘ası sâkinlerinden mütegallibeden Ahmed Kethüdâ dimekle ma‘rûf kimesnelerin fuzûli ve tagallüben zabt ve hilâf-ı kânun buna gadr etmekle mezkûrun hilâf-ı kanûn zabt eylediği yerleri yedinde olan sâhib-i arz temessüğü mûcebince kendüye zabt etdirilmemek içün vâli tarafından buyruldu dahi ve nâhiyesinin mezkûr kal‘a olmayub gadr üzere olduğun bildirüb vech-i meşrûh üzere yerleri kendüye zabt ve mezkûrun ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1156/Ağustos 1743

252- Sayfa:61 Hüküm:3

İzvornik'de Beline nâhiyesinde Hacı Ali isimli saray müteferrikası ve Bosna defter katiblerinden Mustafa'nın tasarruf yerlerinin belirlenmesi ve müdahale etdirilmemesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbâk vezîr Mehmed Paşa'ya ve Böğürdelen kadısına hüküm ki

Dergâh-ı mu‘allâm müteferrikalarından el-Hac Ali zîde mecduhu gelüb İzvornik sancağında Böğürdelen kazâsı muzâfâtından Beline nâhiyesinde mîrlivâ-i İzvornik haslarından kasaba-i Hasovir ve Kosta-ili ve Gumaşelse ve Korozovin v eve Tirsiniç Terseniç nâm karyeler ber vech-i malikâne berât-ı şerîfimle mümâileyhin ‘uhdesinde olub kasabâ-ı mezbûr ve kurâ-ı mezkûr topraklarından yine livâ-i mezbûrda Podmir nâhiyesinde çiftlik-i Mehmed Elvan'ın? ve gayriden yirmi bin akçe ze‘âmete mutasarrıf eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Mustafa veled-i İbrahim Paşa'nın ma‘lûmü'l-hudûd çiftlikleri olmağla zü‘emâ-ı merkûm zikrolunan kazâ ve kurâ topraklarından olan çiftliklerinin kadîminden ol-çiftliklerinin tarafdan zabt ve tasarruf olunan yerlerine kanâ‘at etmeyüb kasabâ-ı mezbûr ve kurâ-ı mezkûr topraklarından kadîmü'l-eyyâmdan ve hass-ı merkûm tarafından zabt ve ‘öşr ve resmin alınagelen yerlerine kendü çiftlikleri arâzisinden olunmak za‘imiyle kadîme mugâyir tecâvüz ve ekser yerlerini fuzûlî zabt ve ol-vechile mal-ı mukâta‘aya kesr ve mümâileyhe gadr eylediğin bildirüb ol-diyârın müsinn ve ihtiyâr ve ta‘arruz ve ehl-i vukûf kimesnelerinden ta‘ciz ile herkesin yerleri mu‘ayyen olub zikrolunan kasaba ve kurâ topraklarına kadimden hassa tarafından zabt ve ta‘şîr olunan arâzî kemâkân mümâileyhin tarafından ve bunca sene zabt ve â‘şâr ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz etdirilüb za‘im-i merkûmu ve subaşısını kadîme mugâyir hass-ı mezbûr tarafından zabt ve ta‘şîr olunan arâziye müdâhale ve tecâvüz etdirilmeyüb zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâle ve mufassala mürâca‘at ... nâhiyesine tâbi‘ nefs-i kasaba .. bir def‘ası yetmiş yedi nefer re‘âyâ ile hâsıl-ı gendüm ve resm-i tapu yekûn ma‘ gayri on altı bin akçe ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ yetmiş nefer müslimânân ve bir baştina ve yedi nefer gebrân ve yirmi dokuz baştina ile hâsıl-ı resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve resm-i tapu yekûn ma‘ gayrihâ on dört bin üç yüz akçe yazar ... ... ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ on üç nefer müslümânân ve üç baştina ve dört nefer gebrân ve on bir baştina ile hâsıl-ı resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve resm-i tapu yekûn ma‘ gayrihâ on

bir bin yüz akçe yazar ... yerler ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ üç nefer müslümânân ve yirmi beş nefer gebrân ve dört baştina ile hâsıl-ı resm-i çift ve gendüm ve resm-i tapu-ı zemîn yekûn ma‘ gayrihâ beş bin beş yüz seksen akçe yazar ve Bireseliç? nâm karyeler defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mîrlivâ-i İzvornik haslarından olub ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ çiftlik-i Turhan ve çiftlik-i Ali ve çiftlik-i ... ve çiftlik-i Osman Çavuş ve çiftlik-i Hüseyin bin Musa? ve çiftlik-i ... ve çiftlik-i İlyas ve çiftlik-i ... ... ve çiftlik-i Turhan bin ... ve Mustafa ve çiftlik-i Hasan el-Çeri ve Yusuf el-Çeri ve çiftlik-i Hasan bin Cafer ve Abdi ve Mehmed ve Osman ve Mehmed ve çiftlik-i İbrahim ve Mehmed veledân-ı Mustafa ve çiftlik-i Mehmed bin ... ... ve çiftlik-i Mehmed bin ... Ali ve çiftlik-i İbrahim ... der-karye-i ... ... ve çiftlik-i Osman Çelebi hudûd-ı Bosna ahâlisinden hüccet ile alduğu yerlerdir ve çiftlik-i Hasan el-Çeri ve Hüseyin ve Mustafa ve Muharrem ve çiftlik-i Mehmed ve çiftlik-i Ali ve çiftlik-i Bâli bin Murâd ... ve çiftlik-i Hasan ve divâne Bâli mîr Ali ve çiftlik-i Hüseyin ve Osman bin İsmail ve çiftlik-i ... Mehmed ve ... veledân Ferhad ve çiftlik-i Cafer ve Bâli veledân ... ve çiftlik-i Bedri bin İskender ve Durali ve çiftlik-i Alişah Hüseyin ve Rüstem ve çiftlik-i ... Ali ve ... ve çiftlik-i Ferhad ve çiftlik-i Kurd Ali Seyami? ve çiftlik-i Durali ve Korkud ve ... ve çiftlik-i Ferid bin Mehmed ve zemîn-i Ali ve çiftlik-i Mehmed Bey bin İskender Bey ve çiftlik-i Yusuf ve Abdullah ve çiftlik-i Hüseyin ve ... ve çiftlik-i hassa İhtiyar bin Mehmed ve çiftlik-i ... ... ve çiftlik-i Hüseyin Emin ve çiftlik-i ... bin Hasan Elvan ve çiftlik-i Murâd bin Mahmud ve çiftlik-i Hasan bin İbrahim ve Kurd ve Osman deyu mukayyed çiftlikler dahi defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde ... nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Pir Mehmed el-Kâtib ve sâ’ir çiftlikler ve zemînler ile birikdirilüb iki yüz elli üç ‘aded çiftlikler ve zemînlerden ber-mûceb-i defter-i mufassal kırk bin altı yüz elli dokuz akçe yazusu olub ol-çiftlikler ve zemînler yirmi bin akçe eşkinci ze‘âmet olub el-Hac İbrahim Paşa'nın Câmi‘nin hademesine iktizâ eden vezâyif beher sene çiftlikler-i mahsûseden ze‘âmet-i mezbûre mutasarrıfı vermek şartıyla yüz otuz dokuz târihinde tevkî‘ kalemiyle tashîh ve mesâlihe tevcîh ve hâlâ eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Mustafa veled-i İbrahim Paşa'nın berâtla üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1156/Ağustos 1743

253- Sayfa:62 Hüküm:1

Klis sancağında Uskopye nâhiyesinde Mustafa, Mehmed ve Ali sipahilerin tasarrufundaki yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîr-i sâbık Mehmed Paşa'ya ve Klis sancağında vâki‘ mevlânâ zîde fazlıhuya hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Mustafa ve Mehmed veled-i Derviş veledân-ı Ömer ve Ali nâm sipahîler gelüb Klis sancağında Uskopye nâhiyesinde Boğut nâm karye ve gayriden dokuz bin altı yüz otuz üç akçe timârı merkûm Mustafa ve Virsak? nâhiyesinde Oladka? nâm karye ve gayriden dokuz bin altı yüz kırk akçe timâra dahi iştirâken mezbûrân Mehmed veled-i Derviş ve yine Uskopye nâhiyesinden Novasil? nâm karye ve gayriden dokuz bin altı yüz otuz altı akçe timâra dahi mezkûr Ali başka başka beravât-ı şerîfimle mutasarrıflar olub timârları aklâmından kayd ve berâtlarına dâhil kazâ-i mezbûr muzâfâtından Keluç? nâhiyesine tâbi‘ çiftlik İhmanlü Mustafa deyu mukayyed çiftlik-i mezbûreden defter-i hâkânîde ‘öşr yazulub hîn-i tahrîrden berü ‘öşr alınagelmişken bir müddetten berü hilâf-ı kânun ve defter filori verüb ‘öşr vermeyüz deyu mutasarrıfları mezbur akçeleri ta‘allül ve muhâlefet ve ol-vechile timârları mahsûlünün kesr ve noksânına bâ‘is oldukların bildirüb çiftlik-i mezbûr toprağına zirâ‘at ve hırâset eylediklerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun ve defter mûcebince sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyeleri alıverilüb hilâf-ı kânun ve defter ol-vechile ta‘allül ve tereddüd etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnûm ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Uskopye nâhiyesine tâbi‘ karye-i Novasil nâm-ı diğer Merseban? ma‘ Blagay on bir baştina ve zemîn ... der-hudûd-ı karye-i mezbûr der-tasarruf Siraç Ali ve bağı şirken zirâ‘at edenler sâhib-i arza resm-i filorisi edâ edenler yekûn ma‘ gayrihâ iki bin ve Kilaviç nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i İhmanlu Mustafa ‘an tahvîl Yahya bin Hüseyin ve bağı şirken ‘an-ı hisse karye-i İsavir İhmanlu Mustafa'dan gayri İsavire mutasarrıf olan şüreka ve karye-i Kırk ve Suhan? ma‘ otlak ve yaylak ve çayır tâbi‘ Keluç? hîn-i tahrîrde tasarrufunda bulunmağın defter-i cedîd ‘uhdesinde kayd olundu otlak ve kışlak Hüseyin ... ma‘ Kırlene tâbi‘ Keluç? otundan ve suyundan intifâ‘ edenlerden kânun üzere resm-i otlak alınır hâsıl-ı ‘an galle ve ‘öşr-i giyâh ve resm-i otlak ve gayriden dört yüz altmış akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i

icmâlde ma‘ gayrihâ birikdirilüb yirmi iki bin dokuz yüz akçe yekûnun ... beş bin altı yüz otuz üç akçesi merkûm Mustafa’nın ve dokuz bin altı yüz kırk akçesi dahi mezbûrân Mehmed veled-i Derviş veledân Ömer'in timârları ve yedi bin altı yüz otuz altı akçesi dahi mezkûr Ali'nin timârı aklâmından olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1156/Ağustos 1743

254- Sayfa:62 Hüküm:2

Klis sancağında Uskopye nâhiyesinde Derviş sipahinin tasarrufundaki yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbâk vezîre İmoçka ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Derviş nâm sipâhi gelüb Klis sancağında Uskopye nâhiyesinde İsmerobin? nâm karye ve gayriden bin dokuz yüz doksan iki akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârı aklâmından İmoçka kazâsı muzâfâtından Velin? nâhiyesine tâbi‘ müştereği kayd ve berâtına dâhil defter-i mufassala çiftlik hisse vafur icmalde mezraa-I hisse Balaver ve karye-i Lesavih dahi mezrâ‘-ı Bramin? ve mezrâ‘-ı ... ve mezrâ‘-ı Boyol? ve çayır-ı ... deyu beş yük? akçe ve defter-i icmâlde mezrâ‘-ı hisse Balaver der karye-i ... ve mezrâ‘-ı ... ... çiftlik-i Hasan bin deyu yine beş yüz akçe yazu ile mukayyed olan mezrâ‘alara hâriçden dahl olunmak icâb etmez iken Uskopye nâhiyesinden Virloça? nâm karye ve gayriden yedi bin yedi yüz akçe timâra mutasarrıf Mustafa ve karye-i mezbûr ve gayriden on dört bin beş yüz elli ber vech-i tekmîl yirmi bin akçe ze‘âmete mutasarrıf Mustafa ze‘âmet ve timârlarının başkalemi olan karye-i Virloça? virilen ve hâsıl-ı kayd olunan resm-i filori ve ... ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve tapu-ı zemîn ber-mûceb-i defter-i hâkânî almağa kanâ‘at etmeyüb bunun müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil mezrâ‘lara hilâf-ı defter-i hâkânî müştereğiyle timârı tarafına ‘aid olan mahsûl ve rüsûmun ahz u kabz ta‘addîden halî olmadığın bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Velin? nâhiyesine tâbi‘ bir zemîn ve hâsılı tahtında gendüm ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve bulacana ve tapu-ı zemîn yekûn ma‘ gayrihâ beş yüz akçe yazu ile çiftlik-i hissesinden merdum-ı Hasan Bey ve hisse-i mezrâ‘-i Bodsalar der karye-i Kefavir ve

mezrâ‘-i Hisaniç ve mezrâ‘-i Boyal ve mezrâ‘-i ... ve çayır-ı Veli hâliyâ der-tasarruf Ahmed Ağa ve dört kurâ ve Hüseyin bin Yusuf ve Mustafa Selona ve Sevin Ahmed ve Kadir ve Ali bin Hasan ve Ali bin Mehmed ve Durak bin Hamza mezbûreden Ca‘fer ve Mehmed ve Ömer ve İlyas bin Hasan mezkûr şahısdan hüccet-i şer‘iyye ile iştirâ’ edüb tasarruflarında bulunmağın defter-i cedîd-i ‘uhdelerinde kayd olundu deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mezrâ‘-i hassa-ı ... der-karye-i ... ve mezrâ‘-i ... çiftlik-i Hasan Bey ve ... .. mezkûresiyle tahrîr ve Uskopye nâhiyesine tâbi‘ karye-i ... . birikdirilüb yirmi üç bin doksan akçe ze‘âmet ve bu ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrdan bin dokuz yüz doksan iki akçesi merkûm .... bâkisi müştereğin olub ve Uskopye nâhiyesine tâbi‘ yirmi dokuz baştina yirmi dokuz hâne yekûn dört bin üç yüz akçe yazu ile karye-i ... ma ... bâd-ı hevâ der-karye-i mezbûr ve resm-i ‘arûs deyu ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayri dokuz bin altı yüz akçe yekûnundan yedi bin akçesi ikrâz ve ber-icmâl ve tamâmen mezkûr Mustafa'nın ‘adet-i emlâk ve yekûn-ı mezbûrun bâki iki bin altı yüz akçesi dahi ma‘ gayriden ... birikdirilüb on bir bin dört yüz elli akçe ze‘âmet deyu olduğu ... ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen mezkûr Mustafa'nın ze‘âmeti olan ... mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1156/Ağustos 1743

Bir sûreti yazılmışdır.

dahî birikdirilüb mezkûru timârı mülhâkâtı olan mezrâ‘ tahrîr-i ‘arz yazılan bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve balacine ze‘âmet ve timârları melfuz olmak üzere müdâhâle eylediklerin Arise ve Ehlüne kal’ası ve tevabi’ mezrâ‘-ı mezbûrun resm-i filorisi İhmanlu müdâhâle ederler ... ... müdâhale etdirilmemekçün ber vech-i meşrûh

255- Sayfa:62 Hüküm:3

Hersek'de Prepol kazasında Hacı Haydar'ın tasarrufundaki yerlerde tekalif konusunda ehl-i örf tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Prepol ve kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan el-Hac Haydar nâm sipâhi gelüb Hersek sancağında ve nâhiyesinde nâm karye ve gayriden altı bin akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden Prepol kazâsına tâbi‘ ve ve nâm karyelerinin resm-i cürm-ü cinâyet ve sâ’ir bâd-ı hevâsı müstakilen defterde timârına hâsıl yazılub ahârına bir dürlü dahl olunmamak icâb etmez iken mîr-i mîrân ve mîrlivâ ve ve tevcîh ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından fuzûlî ve hilâf-ı defter-i hâkânî dahl ve ta‘arruz ve husûs-ı mezbûr minvâl-i meşrûh üzere olduğu sen ki Prepol kadısı Mevlânâ İbrahim zîde fazlıhusun tarafınıza ‘arz olunduğun bildirüb hilâf-ı kânun ve defter-i tapu olan müdâhâle ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğün ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1156/Eylül 1743

256- Sayfa:63 Hüküm:1

Hersek'de Trebin Kalesi tüccarlarından Ömer ve Ali'nin ticaret mallarının Foça kazasına bağlı karye ahalileri tarafından çalındığı için gerekenin yapılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbâk Mehmed Paşa'ya Foça ve kadılarına hüküm ki

Ömer ve Ali nâm kimesneler sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb mezkûrlar Bosna eyâletinde Hersek sancağında Trebin Kal‘ası tüccârlarından olmalarıyla bundan akdem bin yüz elli senesinde ve Vidin'den iştirâ’ edüb Dubrovnik iskelesine götürmek üzere yedlerinde bulunan meta‘larıyla kerbân ile giderler iken esnâ-ı tarîkden Foça kazâsına tâbi‘ Teşne? ve Torotsa? ve Yukaru Mirkali karyesi ahâlileri birbirleriyle yekdil ve öteden berü mürûr ve ‘ubûr eden tüccârın emvâl ve erzakların nehb ü gâret ‘adet-i müstemirreleri olduğundan karbânân-ı mezbûr ... beynlerinde vâki‘ Yoyomiska? dimekle ma‘rûf halî muvazzaf hîn-i nüzûllerinden karye-i mezbûr ahâlileri hafiyye-i bir ... şem‘i ‘aselleriyle vazîfe sirkat edüb ziyâde gadr etmeleriyle bunun ... olan karye-i mezkûrân ahâlilerinden taleb ve sû’al olundukda her yerleri külliyen inkâr ve gadr-ı külli sevdâsında oldukların bildirüb sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetinle ve ma‘rifet-i şer‘le mahallinde mezbûrlardan tefahhus ve su‘al olundukda sirkat eyledikleri ol-mikdâr şem‘i ‘asellerin bi't-tamâm zuhûra getürülüb bunlardan alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk ve hilâf-ı şer‘i şerîf ta‘allül ve gadr etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahâlinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1156/Eylül 1743

257- Sayfa:63 Hüküm:2

İstar'ın eski kadısı olan Mevlana İsmail'in ailesinin İstanbul'a getirilmesi hususunda yolculukları esnasında muhalefet etdirilmemesi

Edirne? kadısına ve Edirne bostancıbaşına ve İstari Eflak'dan asitâne-i sa‘adetime gelünce bunun üzerinde vâki‘ kudât ve nüvvâb ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri zâbitleri ve sâ’ir zâbitâna hüküm

Sâbıkâ İstar kadısı Mevlânâ İsmail zîde fazlıhu ‘arz-ı hâl edüb mümâileyhe bundan akdem kazâ-i mezbûr hîn-i ... şiddet-i şitâ vâki‘ olduğundan ‘ıyâl ve evlâdını kâzâ-ı mezbûrda bırakub şimdi mütevellisi olduğu medine-i Hazret-i Ebâ Eyyûb-ı Ensârî'ye nakl-i murâd eylediğin bildirüb ‘ıyâl ve evlâdının esnâ-ı rahda mürûrlarına mümâna‘at olunmamak bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ ve mümâileyh İsmail zîde fazlıhu ‘an-asıl Ebâ Eyyûb-ı Ensârî'de Baba Haydar Mahallesi ve Rumili kazası sükkânından olub bundan akdem ısdâr olan kadısı olmağla ba‘de'l-‘azl zevce-yi mezkûresi tama‘-ı hâmından ve kızı Fatıma nâm sagîre ve zevcesinin babası Süleyman nâm kimesneyi ma‘an asitâne-ye getirmeyüb hâlâ kazâ-i mezbûrda oldukları vâki‘dir deyu Kuzâtdan Mustafa ve Ömer ve Hüseyin ve es-seyyid Ömer zîde fazlıhum ile sâ’ir ... Müslimîn ‘ala fezaili ibtidâ ile esnâ-ı tarikde mürûr ve ‘ubûrlarına mümâna‘at olunmamak bâbında istid‘â-yı inâyet edecek Hızır kazâsı nâ’ibi Mevlânâ Mustafa zîde ‘ilmihu i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince ‘amel olua deyu emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1156/Eylül 1743

258- Sayfa:63 Hüküm:3

Gradişka kapudanı İbrahim'in Bosna'da tasarruf ettiği yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Bosna eyâletinde vâki‘ kadısına hüküm

Gradişka kapudânı İbrahim zîde kadruhu gelüb Bosna eyâletinde kazâ-i mezbûra tâbi‘ nehr-i Sava sâhilinde vâki‘ havass-ı hümâyûnum arâzilerinden Doniçe ve Kobaş ve

Biresa Dolça nâhiyesinde Körpesil? ve Demirvaç? ve Obak? şah ve Asim? ve ... ve Araçak? ve Soriçe nâm karye mukaddemâ eyâdi-i küffâra giriftâr ve elli iki târihinde ve memâlik-i mahrûseme zamm olundukdan sonra kurâ-ı mezbûr topraklarında ma‘lûmü'l-hudûd yerleri bu sâhib-i arza resm-i tapu ile alub yedine virile temessük mûcebince her sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmi sâhib-i arza icrâ edüb dahl olunmamak icâb eder iken âhardan ba‘zıları zuhûr ve ol-yerler içün eyâdî-i küffâra giriftâr olmalarından mukaddemâ bizim ve babamızın tasarruflarında idi yine biz zabt ederiz hilâf-ı kânun ol-vechile rencîde ve remîde eylediklerin bildirüb yedinde olan sâhib-i arz temessüğü mûcebince ol-yerler kendüye zabt ü zirâ‘at etdirilüb ol-mikdârları hilâf-ı kânun ol-vechile müdâhâle ve mu‘ârıza etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R sene 1156/Haziran 1743

259- Sayfa:63 Hüküm:4

Hersek'de Çayniçe kazası ahalisinden kanuna aykırı olarak hayvan, zahire ve para alan liva mutasarrıfının müdahale ve zulmünün ortadan kaldırılması

Çayniçe kadısına hüküm ki

Çayniçe kazâsı ahâlisi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Hersek sancağında vâki‘ Çayniçe kazâsı ahâlileri eyâlet ve elviye mutasarrıflarına imdâd-ı seferiyye ve hazeriyyeden hisselerine isâbet edeni edâ ederler iken livâ-i mezbûr mutasarrıfı kanâ‘at etmeyüb senede birkaç def‘a buyruldu ile Delibaşısını yirmişer otuzar adem ile karyelerine gönderüb koyun ve kuzu yağ ve bal ve sâ’ir zâhire taleb ve cebren ahz ve yirmişer ve otuzar ve kırkar guruşların dahi alub ve karye be karye gezdirüb paşa içün hazeriyye yemekliği nâmıyla dahi beher karyeden altı yüz guruş virilen bargir ve tekrâr koyun ve kuzu ve bal ve yağ ve sığır ve dakik ve hınta ve şa‘ir ahz ü kabz dahi ... dahi külli akçelerin alub bunun emsâli zulm ve ta‘addîsinin nihâyeti olmamakla mukaddemâ kânun zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve divân-ı hümâyûnda mahfûz olan tertîb defterleri görüldükde Hersek sancağında vâki‘ Çayniçe kazâsında livâ-i mezbûr mutasarrıfı içün üç yüz altmış yedi guruş ‘adet-i bedeliye rûz-ı kasımdan rûz-ı hızıra varınca bir def‘a ve rûz-ı hızırdan rûz-ı kasıma varınca bir def‘a verilmek içün imdâd-ı hazeriyye tertîb kılınub imdâd-ı seferiyyesi

hazeriyyenin üç katı olmak üzere nizâm verildiği mukayyed bulunmağla ahâli-yi kazâ-i mezkûr hazeriyye fermân olan senelerde hazeriyyelerini ve sefer vuku‘unda dahi seferiyyelerini meşrûta üzere gönderüb edâ ve teslîm eylediklerinden sonra vücûh-ı mezâlim ile fukarâya ta‘addî ve rencîde olunduklarıçün şurûtuyla emr-i şerîfim sadâret-i uzmâ bi’lfi‘il reis’ül-küttabım olan Mehmed Ragıb dâme mecduhû i‘lâm eylemeğin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R sene 1156/Haziran 1743

260- Sayfa:63 Hüküm:5

Bosna'da Brod kazası muzafatından İbreice? kasabası ahalisine fazladan tekalif talebiyle yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre Bosna ve Brod kadısına hüküm ki

Sen ki Bosna Brod kadısı Mevlânâ Ahmed zîde fazlıhusun sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb kazâ-i mezbûr muzâfâtından İbrice? kasabası ve Nenmeli? ahâlisinden Yasir... meclîs-i şer‘a varub bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen imdâd-ı seferiyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifden tahammüllerine göre hisselerine isâbet edeni edâda ber-vechile kusûrları olmayub bilâ emr-i şerîf tekâlif-i şakka mütâlebesi ve sâ’ir vücûh-ı mezâlim ile ta‘addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken kazâ-i mezbûr ahâlisi birbirleriyle yekdil ve vâlilere viregeldikleriniz otlak ve saman ve hatab ve sâ’ir nesneyi dahi bizimle ma‘an virinüz deyu hilâf-ı kânun ta‘addî ve rencîde ... etmeleriyle bundan akdem istid‘â eylediklerinden ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak içün sâdır olan emr-i şerîfim mantukınca Bosna vâlileri taraflarına dahi yedlerine buyruldu verilmişiken hâlâ kazâ-i mezbûr ahâlisinden birkaç nefer kimesneler sâ’ir re‘âyâyı tahrik ve şirrete sâlik ve hilâf-ı kânun bunların üzerlerine külliyen nesne tarh ve tahmîl ve gadr-ı külli etmeleriyle keyfiyet-i ahvâllerin vukûf-ı tâmmı olan ba‘zı kimesnelerden tefahhus ve hakîkat-ı hal-i vuku‘a ve ... üzerine der-i devletine ‘arz ve i‘lâm edilür deyu ilhâk? etmeleriyle hâl-i minvâl muharrer üzere olduğundan ahâli-yi kazâ ihtiyâr ve senin dahi ‘ulemâdan muhit olmağla hilâf-ı kânun zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâsına vâki‘ halî ‘arz eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1156/Eylül1743

261- Sayfa:64 Hüküm:1

Mostar'da alaybeyi oğlu Hacı Mustafa'nın terekesinin tahrir olunması için çukadar Mehmed'in görevlendirilmesi hususunda gereğinin yapılması

Mostar kadısına hüküm

Kazâ-i mezbûr ahâlisinden iken bundan akdem vefât eden alaybeyi oğlu el-Hac Mustafa nâm kimesnenin terekesi tahrîr olunmak muktezâsı olmağla husûs-ı merkûm bu tarafdan sana tefvîz ve sipâriş olmasına gerekdir ki tereke-yi müteveffâ-ı mezbûru ta‘yin olunan çukadâr Mehmed zîde kadruhu ma‘rifetiyle tahrîr ve terkîm ve beyne'l verese bi'l-fariziyetü'ş-şer‘iyye tevzi‘ ve taksîm eyledikden sonra mukaddemâ kadîmi olan hâsıl olan resm-i kısmeti mümzâ ve mahtûm defter ile çukadâr-ı merkûma teslîm ve bu tarafa irsâl eylesin deyu bi'l-fi‘il Rumeli kazâskeri olan Mevlânâ Mehmed Pîrîzâde edâmallahü te‘ala tarafından beher mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R sene 1156/Haziran 1743

262- Sayfa:64 Hüküm:2

İzvornik sancağında Mustafa'nın tasarrufundaki timar yerlerine Ahmed sipahi tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbâk vezîre ve İzvornik sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Mustafa veled-i Abdullah nâm sipâhi gelüb İzvornik sancağında ... nâhiyesinde Korsinkara? ma‘ Reseniç-i Baluta? nâm karye ve gayriden altı bin akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârının başkalemi olub dört bin altı yüz akçe yazusu olan sâlifü'z-zikr Korsinkara karyesi müstakilen kayd ve berâtına dâhil olub âharın ‘alâkası yoğ iken yine livâ-i mezbûrda ve nâhiyesinde Prepubovik? nâm karye ve gayriden bin altı yüz elli akçe timâra mutasarrıf Ahmed nâm sipâhi bunun timârının başkalemi olan sâlifü'z-zikr Korsinkara karyesinde benim dahi hissem

vardır deyu üç dört seneden berü hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve bir mikdârını fazladan zabt ve taksîd ve ol-vechile gadr eylediğün bildirüb zikrolunan Korsinkara karyesi hudûdu dâhilinde olan yerler ile kendüye zabt ve mezbûru âharı hilâf-ı defter-i hâkânî bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda ... nâhiyesine tâbi‘ on yedi nefer re‘âyâ ve yirmi baştina ile hâsıl-ı ispençe ve gendüm ve resm-i tapu-ı zemîn ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs yekûn ma‘ gayrihâ dört bin altı yüz akçesi yazar Korsinkara nâm karye ve defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihâ birikdirilüb altı bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen merkûm Mustafa veled-i Abdullah’ın timârı ve İzvornik nâhiyesine tâbi‘ on yedi nefer Müslümânân ve yirmi nefer gebrân ile hâsıl-ı resm-i çift ve bennâk ve ispençe ve ‘öşr-i hubûbât ve gayri yekûn ma‘ gayrihâ bin altı yüz elli akçe yazar Prepubovik? nâm karye dahi defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Prepubovik? tâbi‘ İzvornik bağçe ve bir mikdâr arâzi der-karye-i kurb-ı Köprü-i Yahya Bey deyu yine ol-mikdâr akçe yazu ile tahrîr ve kırk üç târihinde tevkî‘ kalemiyle... ‘n vakf-ı Yahya Bey deyu eşkinci kalemi timâr olunmak üzere tashîh ve hâlâ berât ile Ahmed üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1156/Eylül 1743

263- Sayfa:64 Hüküm:3

Saraybosna'da Mernova karyesinden Meryem'in tasarrufundaki yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Saray Bosna kazâsında nâ’ib’üş-şer‘ olan zîde ‘ilmihuya hüküm

Sen ki Saray Bosna kazâsı nâ’ibi Mevlânâ Hacı Mehmed zîde ‘ilmihusun sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Saray Bosna kazâsına tâbi‘ Mernova nâm karye sâkinlerinden Meryem nâm hâtûn meclîs-i şer‘a varub mezbûre oğlu Abdi Çelebi dimekle ma‘rûf kimesnenin yüz elli beş senesinde fevt oldukda oğlu ve kızı kalmayub karye-i mezbûr toprağında tasarrufunda olan ma‘lûmü'l-hudûd yerleri kânun üzere tapuya müstehak hakk-ı tapu baba bir er karındaşı Beşar dimekle ma‘rûf kimesnenin olduğu ecilden fevt olmağla mezbûre hâtûn sâhib-i arz’dan resm-i tapu ile alub zabt ü

zirâ‘at ve ‘öşr ve resmi sâhib-i arza edâ edüb dahl olunmak icâb etmez iken müteveffâ-ı mezkûr Beşar’ın akrabâsı nâm kimesne zuhûr ve ol-yerlerin hakk-ı tasarrufuna ... mezbûr Beşar’ın idi resm-i tapu ile almadın kânun olmağla ben alurum deyu hilâf-ı kânun müdâhale ve mezbûrun zabtına muhâlefet etmekle merkûmun ol-vechile hilâf-ı kânun müdâhalesi men‘i içün cânib-i şer‘iden mürâsele vermesine memnû‘ olmadığın bâ’isle ol-vechile hilâf-ı kânun müdâhâle ve ta‘addîden halî olmamağla mezbûrun müdâhâleden men‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum virilmek ricâsıyla vâki‘ halî yazılmasın ‘arz eylediğin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1159/Ağustos 1746

264- Sayfa:64 Hüküm:4

İzvornik'de Mehmed'in tasarrufunda olan zeamet yerlerine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i ‘a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi olan vezîrim Mehmed Paşa'ya Dubrovnik ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Mehmed zîde kadruhu gelüb İzvornik cânibinde Ostan? nâm karye ve gayriden yirmi bin akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmetinin başkalemi olan karye-i Ostan? ma‘ Talise hâriç ve bu iki nefer re‘âyâ ve dört baştina hâsıl-ı ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ sekiz bin beş yüz akçe ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ yirmi iki nefer re‘âyâ ve bir baştina ve hâsıl-ı ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayriden on bir bin dokuz akçe yazu ile karye-i Somamac ve iki ‘aded baştina ve hâsıl-ı ‘an ‘öşr ve’r-rüsûm bin akçe yazu ile karye-i Temiron? ve altı nefer re‘âyâ ve altı baştina ve hail-ı ispençe ve gendüm ma‘ gayri beş bin beş yüz akçe yazu ile karye-i Oraca? ve sekiz nefer re‘âyâ ve hâsıl-ı ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ üç bin yüz akçe yazu ile karye-i Kokol? defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Kokol? el-mezbûr üç bin akçe yazu ile tahrîr ve zikrolunan karyeler ve ma‘ gayriden birikdirilüb yirmi dokuz bin yedi yüz akçe yekûnundan yirmi bin akçesi ifrâz ‘an ze‘âmet deyu ber-icmâl ve icmâl-i merkûm tamâmen mümâileyh Mehmed’in ze‘âmeti ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub ve bin akçe yazar karye-i Artova? beş bin beş yüz akçe yazar karye-i Oraca? ve üç bin yüz akçe yazar karye-i Kokol? ma‘ ‘öşr-ü bağât-ı re‘âyâ-ı karye-i mezbûr der-hudûd-ı

Resüç? deyu yine defter-i icmâlde tahrîr ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ Godosa? nâm karye ve ma‘ gayriden birikdirilüb on beş bin dokuz yüz akçe ‘an ze‘âmet deyu ber-icmâl ve icmâl-i merkûm dahi tamâmen karye-i Godosa? ve gayriden yirmi bir bin dokuz yüz akçe ze‘âmete mutasarrıf İbşir Mustafa veled-i Ali’nin ze‘âmeti aklâmından olmağla mezbûr İbşir Mustafa veled-i Ali karye-i Artova? ve karye-i Oraç? ve karye-i Kokol el-mezbûrunun vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmâtdan berâtları yazularına göre hissesine düşeni almağa kanâ‘at etmeyüb bunun ze‘âmetinin başkalemi olan karye-i Osine? ve on bir bin akçe yazar Saaniç? karyesinde ‘alâkası olmayub müştereği değil iken mücerred tama‘ hâmından nâşî anlar dahi benim hissem vardur deyu hilâf-ı defter-i hâkânî kânun müdâhâle ve ol-hâne ile mahsûl ve rüsûmunu ahz u kabz virilen yazusundan ziyâdeye tecâvüz ve mümâileyhin ze‘âmeti mahsûlüne gadr eylediğü bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub mezbûr İbşir Mustafa’yı ol-vechile hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât zikrolunan Usye? ve Somaniç? karyelerine dahl ü kabz ve berât yazusundan ziyâdeye tecâvüz etdirilmeyüb ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1156/Eylül 1743

265- Sayfa:65 Hüküm:1

Dubrovnik kapudanı Hüseyin'in Dobor nâhiyesinde tasarrufunda olan yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve kadısına hüküm ki

Dubrovnik Kapudânı Hüseyin zîde kadruhu gelüb bu havass-ı hümâyûnumda kazâ-i mezbûr muzâfâtından Dobor nâhiyesinde Sohaniç nâm karyede defter-i hâkânîde mukayyed Dilak? ve Hariç? nâm mahalleler arâzisine izn-i sâhib-i arz ile mutasarrıf ve çiftliklerin resm-i filorilerin hâsıl hass-ı hümâyûn zâbitlerine edâ edüb zikrolunan mahallelerde Hüsrev Bey İmâreti vakfının ‘alâkâsı yoğ iken yoğ iken vakf-ı mezbûr mütevellisi zikrolunan mahallelerde resm-i filorilerini ben almadım deyu hilâf-ı defter-i hâkânî kânun müdâhâle eylediğün bildirüb mütevelli-i mezbûrun hilâf-ı defter-i hâkânî

ol-vechile olan müdâhâle ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassal ve defter-i evkâfa mürâca‘at olundukda Dobor nâhiyesine tâbi‘ mahalle-yi Dilak? ve tahtında yirmi dokuz baştinanin yirmi yedi hânesi iki yüz seksener ve iki hânesi yüz kırkar ve mahalle-yi Sarıca? tahtında on üç baştina ve iki hânesi iki yüz seksener deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiyesine tâbi‘ Sohaniç nâm karye ve gayriden ile birikdirilüb havass-ı hümâyûn mülhâkâtından Vesne? nâhiyesine tâbi‘ nefs-i Saray'da merhûm Hüsrev Bey'in binâ eylediği imâret ve medrese ve hangâh ve türbesi vakfiyye yazıldığı mahale iki nefer Müslimân ile altı yedi nefer gebrân re‘âyânın altı yedi hânesi doksanar ve iki hânesi yine doksanar ve bir hânesi altmışar ve hâsıl-ı gayri ez resm-i filori resmi ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ üç bin dört yüz doksanar ve hâsıl-ı gayri ez resm-i filori gendüm yekûn ma‘ gayrihâ üç bin dört yüz doksan sekiz akçe yazu ile mahalle-i Lofça? ‘an karye-i Keseniç? ve on dört nefer gebrân re‘âyâ hâne doksanar ve hâsıl-ı gayri ez resm-i filori gendüm yekûn ma‘ gayrihâ bin dokuz yüz yirmi sekiz akçe yazu ile mahalle-i Saruca ‘an karye-i Küre'ye civârınca ve mahalle-i Sarıca ‘an karye-i Eseniç? halî ma‘ kurâ-ı ve mahallât-ı sâ’irede zikrolunan kurâ ve mahallât memnû‘ü'l-kalem ve maktû‘ü'l-kıdem ‘imâret-i mezbûreye vakf olub sûretde sâkin olan keferenin cizye-i şer‘iyyeleri mîrîyye içün zabt olunur deyu defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr olunmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî havass-ı hümâyûn tarafına başka ve def‘a tarafı dâhi başkadır deyu iftihâru’l-emâcid ve’l-ekârim bi'l-fi‘il defter emîni Seyyid Ali Kâtibi dâme mecduhû dahi ‘arz etmeğin ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1156/Ekim 1743

266- Sayfa:65 Hüküm:2

Bosna'da Mahmud Beşe'nin vefatından sonra miras malının paylaşımı konusunda hanımı Hatice'nin müdahale ve muhalefetinin engellenmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi olan Mehmed Paşa'ya ve Saray kazâsı nâ’ibine hüküm ki

Medine-i Bosna sâkinlerinden nâm hâtûn gelüb bunun babası Mahmud Beşe dimekle ma‘rûf kimesne bin yüz elli senesinde fevt oldukda medine-i Bosna mahallâtından Hacı Yahya mahallesinde vâki‘ mutasarrıf olduğu bir bâb mülk menzîl ve sâ’ir emvâl ve eşyâsı ırs-ı şer‘le bunun ve yine Bosna sâkinlerinden karındaşı Salih nâm kimesne ile vâlidesi Hadice nâm hâtûna intikâl ve kable’t-taksîm karındaşı mezkûr dahi fevt olmağla onun dahi hissesi bunun vâlidesi mezbûreye münhasır olmuşken vâlidesi mezbûr bunun babası ve karındaşı müteveffâ-ı mezbûrlardan müntakil sâlifü'z-zikr mülk menzil ve sâ’ir emvâl ve eşyâdan hissesine isâbet edeni ahz ü kabza kanâ‘at etmeyüb cümlesin ahz ü zabt edüb külli gadr etmekle bu dahi muhallefât-ı merkûmun kısmet-i ‘adeti ile taksîm ve babası ve karındaşı müteveffâ-ı mezbûrlardan müntakil ve vâlidesi mezbûrenin ahz ü kabz eylediğün sâlifü’z-zikr mülk-i menzil ve sâ’ir emvâl ve eşyâdan kendüye isâbet eden hisse-i sâbıkasın taleb eyledikde vâlidesi mezbûr şirrete sâlik ve ben senin baban müteveffâ-ı mezbûre yirmi beş seneden mukaddem yüz elli guruş kabz vermişdim deyu iddi‘â ve bunun ve bunun tarafından vekîl-i şer‘isi ile bundan esbak Bosna kadısı huzûrunda murâfa‘a murâd eylediğün vâlidesi mezbûr ağvasına tâbi‘ tedârik eylediğin şâhid-i rûz ittifâkıyla ibtâl-i hakk ve gadr-ı murâd eylediğin ve bu bâbda şeyhü'l-İslamdan fetvâ-ı şerîfe virildiğin bildirüb fetevâ-ı şerîfesi mûcebince şer‘le görülüb babası ve karındaşı müteveffâ-ı mezbûrlardan tafsilen sâlifü’z-zikr mülk-i menzil ve sâ’ir emvâl ve eşyâdan kendüye isâbet eden hisse-i şâyi‘ası her ne ise tamâmen tahsîl ve vâlidesi mezbûreden alıverilüb hilâf-ı şer‘i şerîf ve mugâyir fetâvâ-ı münif ol-vechile bir dürlü ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek emrim olmuşdur.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1156/Ekim 1743

267- Sayfa:65 Hüküm:3

Üsküb'de oturan Mehmed'in Üsküb sancağı eski mutasarrıfı olan Murad Paşa'dan alacağı olan hakkının muhalefet etdirilmeden tahsil edilmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîrim ve Hersek ve kadılarına hüküm ki

Üsküb sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne gelüb bundan akdem Üsküb Kal‘ası dizdârı olan Mehmed nâm kimesne fevt oldukda sâbıkâ Üsküb sancağı mutasarrıfı Murâd Paşa buna altı yüz guruş ve İstanbul’a gönderdiği ademe dahi yüz guruş ve bir dizdârlık ‘arzını verüb ve İstanbul’a gönderir dizdârlık berâtını sonra gönderdirim deyu bin yüz elli senesinde yedi yüz guruş akçesin alub lâkin paşa-ı merkûm dizdârlığı merkûmu üzerine yapdırmayub ve berâtını dahi göndertmeyüb meblâğ-ı merkûm zimmetinde iken ol-esnâda ‘azl ve hâlâ vatan-ı aslîsi olan Hersek kazâsında olduğun bildirüb şer‘le görülüb mezbûrun zimmetinde bâ’is ve müteveccih olan meblâğ-ı merkûm yedi yüz guruşu hakkı tamâmen tahsîl ve bundan alıverilüb ta‘allül ve tereddüd etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1156/Ekim 1743

Şerhi tashîh olunmak üzere yazılmışdır.

268- Sayfa:65 Hüküm:4

Trebin ve Lubin kazasında kardeşiyle ortak mal ve emlakı olan Hasan'ın vefatından sonra Hasan'ın çocuklarına hakkını vermeyen kardeşi Hüseyin'in müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîrim Trebin ve Prepolye kadılarına hüküm ki

Saliha nâm hâtûn gelüb bâ-hüccet-i şer‘iyye vasîleri olduğu oğulları Ahmed ve Ali ve Ömer nâm sagîreler babaları Hasan Ağa dimekle ma‘rûf kimesne bin yüz elli senesinde fevt olmağla Trebin kazâsında vâki‘ emlâk ve ‘akar ve eşyâ-ı sâ’iresiyle Lubin kazâsına tâbi‘ Ramor nâm karyede olan mülk-i kılle ve hâne ve bağçe ve bağlar ve tapu temessüğü ma‘lûmü'l-hudûd arâziye karye-i mezbûrede sâkin babalarından karındaş Hüseyin Ağa dimekle ma‘rûf kimesne ile iştirâken tasarruflarında olan emlâk-ı mezkûre ve arâzîden babalarının nısf hissesi dahi ırsen ve kânunen oğulları mezkûruna intikâl etmekle vesâyeti hasebiyle zabt u murâd eyledikde ‘ammileri mezbûr hilâf-ı şer‘i şerîf ol-emlâk ve arâziye kazâ’en zabt edüb eytâm-ı mezkûrlardan gadr-ı külli eylediğün

bildirüb yedinde olan hüccet-i şer‘iyye mûcebince şer‘le görülüb Trebin kazâsında olan emlâk ve ‘akâr ve eşyâ ile karye-i mezbûreden olan kılle ve hâne ve bağlar ve arâzîden olan babaları hissesi vesâyeti hasebiyle kendüye alıverilüb zabt ü hıfz etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğü ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1156/Ekim 1743

269- Sayfa:66 Hüküm:1

Saraybosna'da Gazi İsa Bey evkafından Klis yakınlarında Varoş mahallesinde vakıf gelirlerine yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve Saray kazâsı nâ’ibine hüküm ki

Bâbü's-sa‘adetim ağası olan İbrahim Ağa dâme ‘uluvvuhu ‘arz gönderüb taht-ı kazâlarında olub Saray Bosna'da vâki‘ müteveffâ Gazi İsa Bey evkâfından medine-i mezbûrede Klis kurbundan Varoş nâm mahallede vakıfın zâviyesi ittisâlinde vâki‘ vakf-ı mezbûrda defter-i hâkânî vakfiyye-i ma‘mûlu'n-bahâsı mukayyed vakf-ı ‘arsa üzerine mebnî hanelerden vakfiyye-i mâ‘mûl-bahâdan ta‘yin olunan mukâta‘a defterin hâlâ zikrolunan hânelerden kazâ-i mezbûrede sâkin eshâbdan vakf içün taleb olundukda kazâ-i mezbûrede vâki‘ Mevlevîhâne vakfında vakfiyye-i ma‘mûlu'n-bahâsı mukayyed olundukda vekîl iken mezbûrlar Mevlevîhâne şeyhi olan nâm kimesne ile yekdil ve yedi sekiz seneden berü cânib-i vakf-ı şerîfe bir akçe ve bir habbe vermeyüb mevlevîhâne vakfı olmak emr-i şerîfim mûcebince hilâf-i şer‘i şerîf ve mugâyir-i vakfiyye-i ma‘mûlu'n-bahâ ahz ü kabz ve Gazi İsa Bey Vakfı olduğu ber-mûceb-i vakfiyye-i mümâileyhâ sâbit ve zâhir oldukda ber-mûceb-i şarta vâkıf ta‘yîn olunan mukâta‘a-ı zemîn-i vakf içün mütevelli kâ’imakâmı mezbûrdan alıverilüb icrâ-ı hakk ve hilâf-ı şer‘i şerîf ve mugâyir-i vakfiyye-i ma‘mûlu’n-bihâ bir ferde ta‘allül ve tereddüd etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1156/Ekim 1743

270- Sayfa:66 Hüküm:2

Bosna'da İbrahim sipahinin timarına müştereken mutasarrıf olan Muhammed' sipahinin müdahalesinin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi olan vezîrim Mehmed Paşa'ya Osad ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan İbrahim nâm sipâhi gelüb Bosna sancağından Ulumçe? nâhiyesinde Dobrolonik? nâm karye ve gayriden üç bin akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub Osad nâhiyesine tâbi‘ dokuz bin üç yüz akçe yazar Nakkaş Bazarı ... müştereğiyle bunun kayd ve berâtına dâhil olmağla ba‘zı bazar yerleri müştereğiyle zabt ve kabz edüb mahsûl ve rüsûmundan ber-mûceb-i defter-i hâkânî berât yazusuna göre hissesine düşeni ahz ü kabz etmeğe murâd eyledikde müştereği olan Muhammed nâm sipâhi tama‘-ı hâmından nâşî Nakkaş Bazarı ... senin ‘alâkan bu kadar olucak hissesi Dobrolonik? karyesinden ... hilâf-ı defter-i hâkânî ta‘allül ve hissesine isâbet edeni vermeyüb cümlesin kendüsü tagallüben ahz ü kabz edüb külli gadr eylediğün bildirüb defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince ‘amel olunub müştereği mezkûr Muhammed Ağa ve sâ’irelerini ol-vechile senin ‘alâkan bu kadar deyu ta‘allül etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda Osad nâhiyesine tâbi‘ dokuz bin üç yüz akçe yazu ile Nakkaş Bazarı ... Ulumeniç? nâhiyesine tâbi‘ Dobrolonik? nâm karye ve gayrihâ ile birikdirilüb defter-i icmâlde dokuz bin yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrdan üç bin akçesi mezkûr İbrahim ve beş bin sekiz yüz yetmiş dört akçesi dahi defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere Muhammed ve yakını müşterekleri timâr kaydında olmağın ber-mûceb-i taksîm-i icmâlde Nakkaş Bazarı ... ol-mezbûrede merkûm İbrahim’in hissesine iki bin dört yüz yedi akçe isâbet ve iktizâ eylediğün bi’l-fi‘il defter emîni olan Seyyid Ali Kâtibi dâme mecdûhu ‘arz eylediği mümâileyhâ ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1156/Ekim 1743

271- Sayfa:66 Hüküm:3

Klis sancağında Uskopye nâhiyesinde Hacı Hasan'ın tasarrufundaki gedik timarına ecanibden Ali tarafından yapılan müdahale ve muhalefetin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve Klis kadısına hüküm ki

Akhisar Kal‘ası müstahfızlarından el-Hac Hasan nâm müstahfız gelüb Klis sancağında Uskopye nâhiyesinde Rahiç? nâm karye ve gayriden yedi yüz akçe gedik timâr mutasarrıfı Mustafa'nın hüsn-i rızâsıyla kasr-ı yedinden bin yüz elli dört senesi zilhiccesinin on sekizinci gününde kendüye tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde ve edâ-ı hıdmet edüb âhardan dahl olunmak icâb etmez iken ecânibden Ali nâm kimesne zuhûr ve timâr-ı mezbûresinden ref‘inden bana berât oldu deyu hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve zabta muhâlefet ve gadr-ı murâd eylediğün bildirüb timâr-ı mezbûr yedinde olan berât ve defter-i hâkânî mûcebince kendüye zabt ve hıdmeti mukâbelesinde müstehak olduğun mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilmeyüb mezbûru ve âharı hilâf-ı defter-i hâkânî ol-vechile müdâhâle ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûnuma mürâca‘at olundukda gedik timâr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere târih-i mezkûrda merkûm el-Hac Hasan'a tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın kaydı mûcebince zabt etdirilmemekiçün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1156/Ekim 1743

272- Sayfa:66 Hüküm:4

Lubine kazasında Hasan Ağa'nın vefatından sonra miras paylaşımı hususunda yaşanan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbâk vezîre ve Lubine ve kadılarına hüküm ki

Saliha nâm hâtûn gelüb Lubine kazâsına tâbi‘ Trebin Kal‘ası sâkinlerinden zevci Hasan Ağa dimekle ma‘rûf kimesne kazâ-i mezbûrda vâki‘ emlâk ve ‘akâr ve eşyâya mutasarrıf olduğundan ma‘adâ kazâ-i mezbûra tâbi‘ Ramoniç? nâm karye toprağından mülk-i kılle ve hâne ve bağçe ve bağlar ve ma‘lûm’ül-hudûd arâziye mutasarrıf zevceyi âharı Aişe nâm hâtûn zikrolunan kılle ve hâne ve bağçe ve bağlarının tasarruflarını kırk beş sene mukaddem sahih-i şer‘ ile mezbûr Hasan’a hibe ve temlîk ve olduğu ittihab ve temliği ve arâzisinin dahi nısfını ricâsını ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle ferâğ ve tefvîz ve bî-gayri hakkın mezbûr Aişe müteveffiye ve emlâki mezkûre bâ-mezbûr bu ebniyeden zabt

ve arâzisi dahi ... zirâ‘at ve ‘öşr ve rüsûmun sâhib-i arza edâ ederken mezkûr Hasan dahi bin yüz senesinde fevt olub tereke-i mezbûr Saliha müteveffiye oğulları olub zemîn-i mensûbeleri olduğun Ahmed ve Ali ve Ömer nâm sagîreler ile mezbûr Aişe’den mütevellid diğer oğlu kal‘a-i mezbûr ağalarından Hüseyin nâm kimesneye ve mezbûre Saliha’ya ve arâzisi ve ... oğulları mezbûrlara intikâl etmekle ol-emlâki ve ‘akâr ve eşyâdan kendünün ve hissesi olduğun sagîreden mezbûrun Ali mâ karz edilüb hisse şâyi‘alarıyla ol-yerlerden dahi oğulları merkûmunun hisselerini ahz ü kabz ve kasden müdâhale eyledikleri mezbûr Hüseyin hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânun bi’l-külliye emlâk ve ‘akar ve arâzi ve eşyâyı zabt ve vâlidesi müteveffâ-ı mezbûrenin mu‘ayyen terekesi ... mukaddemâ ... ferâğını inkâr ve murâfa‘a-i şer‘ olduklarından vech-i meşrûh üzere olduğun bâbında ... ve sagîrden mezkûrunun hisseleri hükm-i birle hüccet-i şer‘iyye virilmeğin mezbûr Hasan ma‘iyyetinde olub hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye virilen ta‘allül ve muhâlefet ol-vechile bunun ebnâ-ı ceddi gadr-ı külli eylediğün ... şer‘le görülüb ber mûceb-i hüccet-i şer‘iyye ihkâk-ı hakk ve hilâf- şer‘i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve kânun üzere muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1156/Ekim 1743

273- Sayfa:66 Hüküm:5

Mostar'da cami evkafının arsalarına hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Mostar ve kadılarına hüküm

Medine-i Mostar’da Alihan Dede binâ eylediğü câmî‘ şerîf evkâfının berât-ı şerîfimle mütevellisi olan Seyyid Kadri zîde şerefehu gelüb câmî‘i mezbûr evkâfından medine-i mezbûrede vâki‘ menâzil ve bağçelere icâre ile ba‘zıları mutasarrıflarken ol-vakıf menâzil ve bağçeler mukaddemâ istirdâd-ı fukarâdan nâşî bi'l-külliyen harâb olub eser-i binâ ve eşcâr kalmayub ‘arsa ... kalub zikrolunan ‘arzlar şer‘an taraf-ı vakfa râci‘ olmağla cânib-i vakfdan zabta murâd oldukda ‘arz-ı merkûm-ı mezkûrede bir-vechile ‘alâkâsı olmayan mütegallibeden Zaloğlu el-Hac Ali ve Yenice oğlu Hacı Mehmed ve Kobariç oğlu ve dahi ba‘zıları hilâf-ı şer‘i şerîf ve kânun-ı mülkiyet üzere zabta ve tasarruf ve ol-vechile vakf-ı şerîfe gadr-ı külli etdiklerin ve fetvâsı olduğun

bildirüb ‘arsa-ı merkûm-ı mezkûre taraf-ı vakfın zabt ve tasarruf ve mezbûrların vaz‘ı zabt eyledikleri şeylerde ol-‘arsalardan hâsıl olan dahi vakf içün alıverilmemek bâbında hükm-i hümâyûn ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1156/Ekim 1743

274- Sayfa:67 Hüküm:1

Bosna'da cizye tahsildarı Süleyman Paşazade Hasan Bey'in cizye tahsili sırasında mal ve eşyaları gasbedenler hakkında gerekenin yapılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Çerniçe ve kadılarına hüküm ki

Süleyman Paşazâde Hasan Bey dimekle ma‘rûf kimesne ‘arz-ı hâl edüb bin yüz elli senesinde Çerniçe kazâsında cizye cibâyeti ‘uhdesinde olmağla yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Raçe? nâm karye sâkinlerinden Keklik Sekyan nâm zımmî kendü hâlinde olmayub bunun oğlu Osman nâm kimesne tarafından kazâ-i mezbûrede sâhib-i ehl-i zimmetin mâl-ı cizyelerin tahsîl ve buna gönderirken mesfûr Keklik Sekyan buna .. hilâf-ı şer‘i şerîf sadr-ı şerîr ile darb ve bî-gayri hakkın süvâr olduğu târikde verilmiş cebren vazîfenin ve bir vazîfe ... ve üç yüz guruşlarımızı cebren garet ve ahz edüb ta‘addî etmekle bundan akdem mesfûrun zimmetinde olan bargir ve eşyâyı yedinden alurken meblâğ-ı mezbûru zimmetde kalmağla taleb eyledikleri hilâf-ı şer‘i şerîfe ta‘allül etmekle murâfa‘ası şer‘ oldukların mesfûr zikrolunan bargir ve eşyâ ile üç yüz guruş alduğun ikrâr eylediği şer‘an nesne ve zâhir ve hükm-i birle kıbel’i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmişken yine edâda ta‘allül ve muhâlefet eylediğün bildirüb hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince şer‘le görülüb meblâğ-ı mezbûr mesfûrlar tahsîl ve kendüye alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâkı olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğün ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i N sene 1156/Ekim1743

275- Sayfa:67 Hüküm:2

Akhisar kazasından Ömer Beşe'nin Travnik sakinlerinden Adil oğlu Ömer tarafından yapılan müdahalenin önlenerek haksız yere aldığı paranın tahsil edilmesi

Hâlâ Bosna vâlisi vezîrim Mehmed Paşa'ya Travnik ve Akhisar kadılarına hüküm ki

Akhisar kazâsı sâkinlerinden Ömer Beşe dimekle ma‘rûf kimesne gelüb bu medine-i Travnik sâkinlerinden Adil oğlu Ömer Bey dimekle ma‘rûf kimesneden bin yüz elli üç senesinde mudârebe tarikiyle aldığı beş bin guruş akçe ile ibtidâ-i Tuna yalısına bal mumun cem‘ ve iştirâsına ‘azimet edüb Tuna yalısına vardukda esnâ-ı rahda ve kıt‘a-ı tarike rast gelüb bunun ta‘addî ve taksirsiz yanında mevcûd bulunan meblâğ-ı merkûmu kıt‘ai tarîk-i darb-ı dest ile alub bu kendüye güç ile halâs edüb meblâğ-ı merkûm şer‘an bundan akdem gelmeyüb ve üzerinde dahi şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken mezbûr Ömer zuhûr ve hilâf-ı şer‘i şerîfe sene-i mezbûrda iki bin beş yüz guruş vazifeli ve bî-gayri hakkın bundan alub ziyâde gadr eylediğinden ma‘adâ iki bin beş yüz guruş dahi senden alurum deyu tekrâr hilâf-ı şer‘i şerîf ve bî-gayri hakkın buna ta‘addî ve rencîdeden halî olmadığın şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe verdiğün bildirüb fetvâ-ı şerîfe mûcebince şer‘le görülüb mezbûrun ol-vechile hilâf-ı şer‘i şerîfe ve ta‘addî olduğu ol-mikdâr guruşu hakkı tamâmen tahsîl ve alıverilüb hilâf-ı şer‘i şerîf ve mugâyir-i fetevâ-ı münîf zâhir olan müdâhâle ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğü ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i N sene 1156/Ekim 1743

276- Sayfa:67 Hüküm:3

Bosna'da Saray nâhiyesinde Hüseyin'in tasarrufunda olan zeamet yerlerinin tahririnin yapılarak kimseye müdahale etdirilmemesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub Bosna vâlisi Mehmed Paşa'ya ve Saray kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan Hüseyin zîde kadruhu gelüb bundan akdem sâdır olan fermân-ı şerîfimle feth-i cedîdde bulunan ze‘âmet ve timâr arâzileri icmâl-i kadîmlerine ircâ‘ı münâsib olmağın Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Bahur nâm karye ve gayriden yirmi beş bin dört yüz doksan dokuz akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti mülhâkâtından Saray kazâsı muzâfâtından Derbağı? nâhiyesine tâbi‘ iki bin

dört yüz akçe yazusu olan karakol ve iki bin iki yüz akçe yazusu olan Senedişe? nâm karyeden mezâri-i mezrâ‘ları ve icmâl-i kadîmi üzere mümâileyhâ ilhâken berât olunmak içün Katrine? mutasarrıfının tevâbi‘nden olan mahalle-i Bayraniçe? der-nezd-i Brahâliç ve mahalle-i Brahâliç der-nezd-i mahalle-i Bayraniç ve mahalle-i Mihaliç ma‘ mahalle-i İstomar? der-nezd-i mahalle-i Meğirkol ve mahalle-i Birke ve der-nezd-i ve mahalle-i Rohoka mahalle-i Rusoka der-nezd-i mahalle-i Birke ve mahalle-i Samvaç ma‘ mahalle-i Molariç ve mahalle-i Kurtan ve mahalle-i Dobrise der-nezd-i ve karye ve

ve Ra‘da ve mahalle-i Braberdel nâm-ı diğer İstolaç der-nezd-i ve mahalle-i Dursa ve mahalle-i Balın der-nezd-i Fremke? ve karye-i Mesdaniç ma‘ mahalle-i Harmiç der-nezd-i nehr-i Osa ve mahalle-i nehr-i Osa der-nezd-i nehr-i Osa ve mahalle-i Bovaç der-nezd-i nehr-i Osa ve Sağran? ma‘ mahalle-i tapu der-nezd-i İslaniç? ve mahalle-i Alas? Karaç? der mahalle-i İslaniç? ve mahalle-i Kabanik? Bobova? der-nezd-i mahalle-i Hababa? der-nezd-i Mesraniç? ve mahalle-i Bağverbin? der-nezd-i mahalle-i İsmovaç? ve mahalle-i Dravariç? der-nezd-i mahalle-i Bağverbin? ve mahalle-i Avluvan? der- bir mahalle-i İsraniye? zikrolunan mahallât ve mezrâ‘lar arâzîleri ve kurâsı feth-i cedîd olmak takrîbi ile hîn-i tahrîrde temyiz ta‘yîn olunmayub imrâr-ı müddet ile ıyâl-i küffârda mukayyed isim ve şöhret ettiğinden kadîmî karyeteyn-i mezbûreteynin yazularına dâhil mahallât iken başka başka yazu ile kimi çiftlik ve kimi karye ‘itibâr ber-minvâl-i meşrûh tahrîr ve sebt-i defter olunub mümâileyh Hüseyin’e şurût-ı mezbûra tatbik? ve ilhâken berât olundukda mahallât-ı mezkûrundan olduğu sûretde ol-mikdâr yazuya tahmin ... mahalleden ‘ibâret olub havass-ı hümâyûn mültezimleri taraflarından ba‘zı mezrâ‘ları havaslarındır deyu müdâhale ve ze‘âmeti mahsûlüne gadr olunmak mahalline müsinn ve ihtiyâr-ı vukûf-ı şâhi olunmalarıyla ma‘rifet-i şer‘iyye karyeteyn-i mezbûreteyn başka serbest ve tahrîr-i hudûd ve hüccet-i şer‘iyye olunub hudûdları mahallerde mezkûrdan .... isticâr karyeteyn-i mezkûreteynden kadîmi .....ndan olduğu nihâyet oldukda işbu .. mahallât ve mezrâ‘lar bâ-hatt-ı tevkî‘ tashîh ‘ale’t-tasrih defter-i mufassala sebt ve sûret-i i‘tâ ber-minvâl tashîh birle tahrîr olunmak içün istid‘â-ı ... noksân olduğu üzere defter-i mufassal tahrîr-i cedîdde tahrîr olunduğu ‘ale’l-ifrâz zikr olduğu üzere terkîb-i muvassala ... ve icmâlde tahrîr olunan karyelerin mahalline tevkî‘ kaleminden ber-minvâl-i meşrûh üzere müceddeden berât olunmak iktizâ eyledikde defter emîni Seyyid Ali Kâtibi dâme mecduhu ‘arz etmeğin re’isü'l-küttab iken buna istinâden karyelerin tahrîrlerini defter

mûcebince tahrîr-i cedîd ve tahrîr olduğu vechile zikr ... eden tecdîden ‘ale'l-ifrâz ve ‘örfiyyet-i ma‘mûre icmâl-i tahrîr olan karye-i mezbûrlar ... sebt olunmak içün bin yüz elli altı senesi cemâziye’l-ahirenin yirmi ikinci gününde vârid olan emr-i şerîf mûcebince ve bâ-hatt-ı tevkî‘-i defter-i icmâlde ve mufassalda tashîh olduğun bildirüb zikrolunan mahallât ve mezâri‘ ber-mûceb-i ... kendüye zabt etdirilen âharı dahi ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûz-nâmçe ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed olduğu defter-i hâkânî mcebince ‘amel içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N sene 1156/Ekim/Kasım 1743

Sayfa:68

olan sâlifü’z-zikr Osokolna? karye sancak-ı Banaluka nâm kapudân ber vech-i ocaklık mutasarrıf olduğu Kobaş? mukâta‘ası karyelerindendir deyu hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve fuzûli zabt etmekle murâfa‘a olduklarına karye-i merkûm mümâileyh Mustafa’nın ze‘âmetinin başkalemi olduğu

277- Sayfa:68 Hüküm:1 (Üzeri Çizilmiş)

278- Sayfa:68 Hüküm:2

Bosna'da Banaluka nâhiyesinde Mustafa'nın tasarrufundaki zeamet yerine Banaluka kapudanı tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Lofça ve kadılarına hüküm

Eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Mustafa veled-i Ali kadruhu gelüb Bosna sancağında Banaluka nâhiyesinde Osikapolye? nâm karye ve gayriden on beş bin altı yüz elli altı ber vech-i tekmîl yirmi bin akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti mülhâkâtından müntakilen kayd ve berâtına dâhil Lofça nâhiyesine tâbi‘ beş yüz elli akçe yazusu olan çiftlik gelenleri ve yol ve boş ve yol deyu defterde mukayyed çiftliğine âhardan dahl icâb etmez iken Banaluka Kal‘ası kapudânı nâm kapudân çiftlik-i mezkûr içün ber vech-i ocaklık mutasarrıfı olduğum Kobaş mukâta‘ası mülhâkâtındandır deyu müdâhâle ve fuzûli zabt ve bundan akdem murâfa‘a

olduklarından çiftlik-i mezkûr bunun kaydına dâhil mârû'z-zikr çiftlik olduğu bâbında ve zâhir olmağla mu‘ârızadan men‘-i birle kıbelü'ş-şer‘iden hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken mezbûr yine memnû‘ olmayub hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale eylediğün bildirüb defter-i hâkânî mûcebince çiftlik-i mezkûr mümâileyh Mustafa'ya zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmât kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb mezbûr kapudân ve ahârı hilâf-ı defter-i hâkânî dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûna ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Banaluka nâhiyesine tâbi‘ çiftlik ve ... ve yol ve boş ve yolüstü nâm harâbe kal‘a yeridir mezkûrun tasarrufunda olan yerlerdir hâliyâ der-tasarruf Hüseyin Bey bin Malkoç Bey hâliyâ der-tasarruf İdris Bey dört nefer re‘âyâ ile hâsıl-ı resm-i çift ve bennâk ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ beş yüz elli akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Banaluka nâhiyesine tâbi‘ Osikapolye? nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb yedi bin dört yüz kırk dokuz akçe ‘an ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen mümâileyh Mustafa veled-i Ali'nin ze‘âmeti mülhâkâtından olub ve Kobaş nâhiyesine tâbi‘ yetmiş dokuz baştina ve beş yüz re‘âyâ ve altmış üç ve on beş ve altı hâneler ile Osikapolye? nâm karye dahi ve defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde havass-ı hümâyûnumda olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N sene 1156/Ekim/Kasım 1743

279- Sayfa:68 Hüküm:3

Bosna'da Banaluka nâhiyesinde defter katibi Mustafa bin Ali'nin zeametine hariçden müdahale olunmaması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Banaluka ve kadılarına hüküm

Eyâlet-i Bosna’nın defter kâtiblerinden Mustafa veled-i Ali zîde kadruhu gelüb Bosna sancağında Banaluka nâhiyesinde Osikapolye? nâm karye ve gayriden on beş bin altı yüz elli altı ber vech-i tekmîl yirmi bin ze‘âmet bin yüz elli altı cemâziye'l-ahirinin on altıncı gününde sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhasın tarafından mezbûrdan müceddeden tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğun bildirüb ze‘âmet-i mezbûr defter-i hâkânî ve yedinde olan berât mûcebince kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve

rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb âhardan dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyânum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûnuma mürâca‘at olundukda ze‘âmet-i mezbûr vech-i meşrûh üzere târih-i mezkûr mümâileyh Mustafa veled-i Ali’ye mezbûrdan tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğun mestûr ve mukayyed ve defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N sene 1156/Ekim/Kasım 1743

280- Sayfa:68 Hüküm:4

Banaluka nâhiyesinde defter katibi Mustafa'nın tasarrufundaki zeamete Banaluka kapudanının müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Banaluka ve kadılarına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna’nın defteri kâtiblerinden Mustafa veled-i Ali zîde kadruhu gelüb Bosna sancağında Banaluka Osikapolye? nâm karye ve gayriden on beş bin altı yüz elli altı ber vech-i tekmîl yirmi bin akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmetinin başkalemi olan sâlifü’z-zikr Osikapolye? bağçevân? Banaluka kapudânı nâm kapudân ber vech-i ocaklık mutasarrıfı olduğum Kobaş mukâta‘ası karyelerindendir deyu hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve kânuna zabt etmekle murâfa‘a olduklarından karye-yi mezbûr mümâileyh Mustafa’nın ze‘âmetinin başkalemi olduğun sâbit ve zâhir ve mugâyir-i defter-i hâkânî mu‘ârızadan men‘i birle kıbelü’ş-şer‘iyyeden hüccet-i şer‘iyye verilmeğin yine memnû‘ olmayub ol-hüccet-i şer‘iyyeye ve defter-i hâkânîye mugâyir müdâhaleden halî olmadığın bildirüb defter-i hâkânî mûcebince karye-i mezbûre mümâileyh Mustafa veled-i Ali'ye zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilmeyüb kapudân-ı mezbûr hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Banaluka nâhiyesine tâbi‘ Osikapolye? nâm karye on üç zemîn ve yirmi nefer re‘âyâ ile hâsıl-ı resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve nim ve gendüm ma‘ gayrihâ iki bin yedi yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihâ birikdirilüb yedi bin dört yüz kırk dokuz akçe ‘an ze‘âmet deyu ber-icmâl ve icmâl-i

mezbûr tamâmen mümâileyh Mustafa veled-i Ali kaydında olub ve Kobaş nâhiyesine tâbi‘ Osikapolye? nâm karyeye yetmiş dokuz baştina ve beş nefer re‘âyâ ve altmış üç ve on beş ve altı hâneler ile defter-i mufassalda olduğu tahrîr ve defter-i icmâlde havass-ı hümâyûnumdan olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i N sene 1156/Kasım 1743

281- Sayfa:69 Hüküm:1

Bosna'da Braç nâhiyesinde İbrahim'e tevcih edilen timar yerine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbâk ve Bosna eyâletinde vâki‘ kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan İbrahim nâm sipâhi gelüb Bosna sancağında kazâ-i mezbûr mülhâkâtından Braç nâhiyesinde ... nâm karye ve gayriden iki bin yüz akçe timâra mutasarrıf Hüseyin'in Özi Muhârebesi'nde nâ-bedid olduğundan bin yüz elli dört senesi Şevval'inin yirmi birinci gününde Bosna tarafından kendüye tevcîh ve verilen tezkire mûcebince hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub timârına âhardan müdâhale icâb etmez iken âhardan ba‘zıları zuhûr ve hilâf-ı kânun ve deftere müdâhaleden halî olmadıkların bildirüb timâr-ı mezbûr yedinde olan berât ve defter-i hâkânî mûcebince kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilmeyüb hilâf-ı kânun bir ferde dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterâne-yi ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûnuma mürâca‘at olundukda timâr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere târih-i mezkûrda merkûm İbrahim’e tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyedbulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i N sene 1156/Kasım 1743

282- Sayfa:69 Hüküm:2

Bosna'da Yonaş isimli yahudinin babası hayatta iken adı geçen kale ağalarına verdiği borcun kendisine ödenmesi hususunda müdahale olunmaması

Bosna vâlisine ve Saray Bosna nâ'ibine hüküm ki

Bosna sâkinlerinden Yonaş nâm yahûdi gelüb bunun babası Oraf nâm yahûdi hâl-i hayâtında iken yine Bosna sâkinlerinden kal'a müstahfızlarından Mustafa Ağa ve Hüseyin Ağa ve İbrahim Ağa ve diğer Mustafa Ağa ve Sinan Ağa ve Mehmed Ağa ve Şaban Ağa dimekle ma'rûf kimesneler bin yüz elli senesinde mahz ü ma'mûleye nutk-ı? deyn-i temessükleri mûcebince birbirlerinin kefâletleriyle dört ay va'desiyle cihet-i karz-ı şer'îden altı bin yüz guruş verüb va'desi hulûlünde irâdı bin dokuz yüz guruş verüb temessüklerine zahriye olunub hâlâ zimmetlerinde kalan iki bin iki yüz guruş almadan babası mesfûr mürd olmağla ırs-ı şer'i buna intikâl ve bu dahi taleb eyledikde birbiriyle yekdil ve şâhid-zor ... bize üç kise akçe murâbaha virdün deyu ta'allül eylediklerin ve bu bâbda fetevâ-ı şerîfesi olunduğun bildirüb şer'le görülüb alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i N sene 1156/Kasım 1743

283- Sayfa:69 Hüküm:3

Bosna'da Uskopye kazasında Araf isimli yahudinin İbrahim Paşa'ya verdiği borcun paşanın vefatı sebebiyle varislerinden tahsil edilmesi

Bosna vâlisine Uskopye ve kadılarına hüküm ki

Araboğlu Araf nâm yahûdi sudde-i sa'adetime 'arz-ı hâl edüb sâbıkâ Ada Kal'ası muhâfazasında olan Bosnevî İbrahim Paşa zimmetinde bin yüz elli senesinde ber-mûceb-i temessük beş bin guruş alacak hakkı olmağla almadan paşa-ı mezbûr fevt olmağla Uskopye kazâsında sâkin terekesi kabz eden oğulları ve sâ'ir vârislerinden tâleb eyledikde vermekde ta'allül ve muhâlefet ve gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb ber-mûceb-i temessük paşa-ı mezbûrun zimmetinde olan meblâğ-ı mezbûr ve veresesinden tamâmen tahsîl ve buna alıverilüb ta'allül etdirilmeyüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği şer'le görülmeğin emrim olmuşdur.

Fî evâhir-i N sene 1156/Kasım 1743

284- Sayfa:69 Hüküm:4

Saraybosna'da sakin Avram oğlu Mohima isimli yahudinin adı geçen kişilerden alacağı olan hakkının tahsil edilmesi hususunda müdahale olunmaması

Bosna vâlisine ve İzvornik ve Tuzla ve Bihke ve Kamengrad ve Brodçe kadılarına ve Saray Bosna nâ'ibine hüküm ki

Saray Bosna sâkinlerinden Avram oğlu Mohima nâm yahûdi gelüb bunun İzvornik kapudânı İbrahim .. ve Kamengrad sâkinlerinden el-Hac Şaban ve Bihke sâkinlerinden Osman ve diğer Osman ve Brodçe sâkinlerinden Hüseyin ve Topal İbrahim ve Celeb Hasan ve Hüseyin hâne sâkinlerinden Ahmed nâm kimesneler zimmetlerinde bin yüz elli altı senesinde cihet-i karz-ı şer'îden memhûr temessükleri mûcebince sekiz yüz guruş ve Tuzla sâkinlerinden Derviş Bey dimekle ma'rûf kimesnenin keâaletlerine sene-i mezbûrdan mezkûrların zimmetlerinde bin üç yüz guruşu yedinde olan memhûr temessükleri mûcebince alacak hakkı olub taleb eyledükde vermekde ta'allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb şer'le görülüb yedinde olan memhûr temessüklerin mûcebince tahsîl ve alıverilüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i N sene 1156/Kasım 1743

285- Sayfa:69 Hüküm:5

Saraybosna'da Davin ve Karabaş isimli yahudilerin İbrahim Paşa'dan alacakları olan haklarının tahsil edilmesi hususunda yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Medine-i Saray Bosna sâkinlerinden Davin ve Karabaş nâm Yahûdiler gelüb bunun Akhisar kazâsı sâkinlerinden müteveffâ İbrahim Paşa zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden bin yüz elli üç senesinden berü memhûr temessüğü ve defter mûcebince oğlu Mustafa Bey dimekle ma'rûf kimesnenin kefâletiyle on kise akçe alacağı olub almadan merkûm İbrahim Paşa fevt olmağla muhâlefeten kabz eden kazâ-i mezbûr sâkinlerinden merkûm Mustafa ve sâ'ir vârislerinden mukaddem merkûm taleb olundukda yedinde mütegallibeden olmalarıyla vermekde bir dürlü ta'allül ve muhâlefet ve hilâf-ı şer'i

şerîfe gadr sevdâsında oldukların bildirüb şer‘le görülüb müteveffâ-ı merkûm zimmetinde memhûr temessüğü ve defter mûcebince meblâğ-ı merkûm vârislerinden müteveffâ kılınmasından tamâmen tahsîl ve alıverilmek bâbında şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i N sene 1156/Kasım 1743

286- Sayfa:70 Hüküm:1

Bosna'da Brod'da Haydar Beşe'nin Tüfenkçi Durak'dan alacağı olan hakkının vefatı sebebiyle çocuklarına tahsil edilmesi hususunda yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sadr-ı esbak hâlâ Bosna vâlisi olan vezîrim Bosna eyâletinde vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Nâm hâtûn gelüb mezbûrenin vasîyyesi olduğu Abdulfettah ve sagîr ve Havva ve Meryem ve Nefîse nâm sagîrelerin babaları Haydar Beşe dimekle ma‘rûf kimesne kazâ-i mezbûra tâbi‘ Brod nâm karyede vâki‘ mutasarrıf olduğu üç yüz guruşu kıymetlü malın çiftliği bin yüz elli senesinde yine kazâ-i mezbûrda sâkin Tüfenkçi Durak nâm kimesneye yetmiş guruş mukâbelesinde rehn-i vaz‘ edüb ba‘dehu fevt olmağla çiftlik-i mezkûru ırs-ı şer‘le sagîrden mezbûruna intikâl edüb bu dahi vesâyeti hasebiyle meblâğ-ı mezbûru edâ ve çiftlik-i mezkûru sığâr içün zabt etmek istedükde merkûm Durak ve şirrete sülûk deyn-i çiftlik bey‘i kat‘i ile almış idim deyu hilâf-ı şer‘i şerîf ve kânun zabt edüb ziyâde gadr eylediğün bildirüb şer‘le görülüb alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i L sene 1156/Kasım 1743

287- Sayfa:70 Hüküm:2

Hersek sancağında Gaçka nâhiyesinde adı geçen yerlerin tahrirlerinin yapılarak mutasarrıflar arasındaki anlaşmazlıkların ortadan kaldırılması

Blagay ve ve kadılarına hüküm

Bosna eyâletinde mutasarrıf olan sadr-ı esbak vezîrim Mehmed Paşa edemallahü iclâlehû mektûb gönderüb Hersek sancağında vâki‘ mîrlivâ havassında Gaçka nâhiyesinde dört yüz akçe yazusu olan yaylakçık der-tasarruf Eflâkân Burnak? ve Dolna nâhiyesinde üç yüz akçe yazûsu olan yaylak-ı Saliçe? Bolana? Alacedîd? Hasrenik? Movihsenik? ve Dolna Morame? nâhiyesinde doksan akçe yazusu olan yaylak altı yüz ve yine Dune? nâhiyesinden üç yüz akçe yazusu olan otlak ve çayır der-kurb-ı Bunakarin? der-’uhde-i hassasının? mümhâsıl? bin yüz kırk târihinde mîrlivâ hassının ifrâz ve mîrlivâ beher sene üçer bin akçe vermek şartıyla yirmi bin akçe eşkinci kal‘a ze‘âmet olmak üzere tevkî‘ kalemiyle mahall-i tashîh ve sebt-i defter ve berât olundukda vech-i meşrûh sebt ü berât olunmak iktizâ eder iken resm-i yaylakhâ ve otlakhâ livâ-i Hersek deyu sebt ü berât olunduğundan el-yevm ber vech-i münâsafe mutasarrıfları Selim veled-i Mustafa ve Kurt Selim veled-i Selim ol-üç ‘aded yaylaklar ile bir ‘aded otlağa kanâ‘at etmeyüb berâtlarınızdan tasrîhen rem-i yaylakhâ otlakhâ livâ-i Hersek deyû tahrîr olunmakla livâ-i mezbûrda vâki‘ cümle yaylaklar ve otlaklar bizimdir deyû berâtları mûcebince birer emr alub ve mîrlivâ taraflarından mu‘tad üzere beher mandıradan otariye nâmıyla koç ve kuzu ve revgân tahsîl etmeleriyle livâ-i mezbûr mutasarrıflarına ve havass-ı hümâyûn ve timâr ve ze‘âmet mutasarrıflarına gadr-ı külli olunduğundan gayri mîri mültezimân ve zü‘emâ ve erbâb-ı timâr beynlerinde nizâ‘ ve ihtilâle mûceb olmağla mukaddemâ tashîh olunan üç ‘aded yaylak ile bir ‘aded otlak müceddeden tevkî‘ kalemiyle tashîh ve müfredât üzerinde icmâle sebt ve kayıtlarından resm-i yaylakhâ ve otlakhâ livâ-i Hersek deyu tahrîr olunan mahall-i terkîn ve mutasarrıflarının müceddeden berâtları tashîh ve zikrolunan üç yaylak ve bir otlaktan ma‘adâ livâ-i mezbûrda olan bi'l-cümle yaylaklar kadîmden tevcîhle ve kimilerin taraflarından zabt olunagelmiş ise yine ol-vechile zabt olunmak içün dahi başka emr-i şerîfim verilmek bâbında ‘inâyet ricâsına ‘arz ve husûs-ı mezbûrun minvâl-i meşrûh üzere olduğun sen ki Blagay kadısı Ahmed ve Mostar nâ’ibi Şerîf Mehmed ve İstolçe nâ’ibi İbrahim ve Hraniç? nâ’ibi diğer İbrahim ve Novasil nâ’ibi Ömer zîde ‘ilmihu dahi başka başka ‘arz ve zikrolunan üç ‘aded yaylak ile bir ‘aded otlak mezkûrân Selim ve Kurt Selim taraflarından zabt olunan sâ’ir yaylak ve otlaklardan ‘alâkaları olmamak iktizâ eylediğinden ma‘adâ zikri mürûr eden yaylak ve otlak ze‘âmete tashîh olundukda başka başka isimleri tasrîh olunarak kal‘am-i câri? olmak lâzım iken resm-i yaylakhâ ve otlakhâ livâ-i Hersek deyu tahrîr olunub sehv olunduğun

bi'l-fi'il defter emîni olan Mustafa dâme mecduhû 'arz ve vezîr-i müşârü'n-ileyhânın ve kadı-ı mezbûr ve nüvvâb-ı mezkûrunun ve defter emîni mümâileyhâ 'arzları mûceblerince mezbûrân Selim veled-i Mustafa ile Kurd Selim veled-i Süleyman üç 'aded yaylak ile bir 'aded otlakdan gayrının 'alâkaları olmayub sehven olduğu zâhir olmağla beher sene Hersek sancağı mutasarrıflarına üç bin akçe vermek şartıyla mukaddemâ mîrlivâ hassının ifrâz olunan üç 'aded yaylak ve bir 'aded otlak yirmi bin akçe eşkinci kalemi ze'âmet olub mutasarrıfları mezbûrâna ber vech-i münâsafa sıhhat üzere tevcîh ve berât olunmak içün mahall-i tevkî' kalemiyle müceddeden tashîh olunmak üzere bi'l-fi'il Re'isü'l-küttâbım Mehmed Ragıb dâme mecduhû dahî i'lâm eylediği defter-i icmâli götürdüb mümâileyhânın i'lâmı mûcebince mukaddemâ sehven olan tashîhin kaydı ref' ve terkîn ve şurût-ı mezkûr ile mâru'z-zikr üç 'aded yaylak ile bir 'aded otlak yirmi bin akçe eşkinci kalemi ze'âmet olub mezbûrâna ber vech-i münâsafa sıhhat üzere tevcîhi içün vârid olan emr-i 'alî mûcebince işbu sene-i mübâreke Ramazanının yirmi dördüncü gününde bâ-hatt-ı tevkî' mahall-i tashîh olunub memhûr sûret-i icmâl vermekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L sene 1156/Kasım/Aralık 1743

288- Sayfa:71 Hüküm:1

Hersek sancağında Hasan'ın tasarrufundaki zeamet yerlerine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a'zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîrim Mehmed Paşa'ya ve Hersek kadısına hüküm ki

Zü'emâdan Hasan zîde kadruhu gelüb eyâlet-i Bosna'da vâki' Hersek sancağında ve nâhiyesinde mürûr ve 'ubûr ... der mahall-i Esmoliç? ve Debne? ve gayriden ber vech-i tekmîl yirmi bin akçe ze'âmet olmak üzere eyâlet-i Bosna'nın zâ'imi müteveffânın ilhâkiyle mutasarrıf el-Hac Hüseyin bilâ-veled vefât ve akrâbâ fevt oldukda yüz elli iki senesinin Şevvali'nin dördüncü gününde mîr-i mirân İsmail'e tevcîh asitâneden tahvîl oldukdan sonra merkûm el-Hac Hüseyin'in fevtinden mezbûr İsmail'in fevtine elli üç Muharrem'inin sekizinci gününde asitâneden buna tevcîh ve berât ve Bosna defterhânesinde kayd olunmadıkda merkûm İsmail ze'âmet-i mezbûresi mutasarrıflık kitâbetiyle oğlu Numan'a ... ve mîr-i mirân tarafından virilen tezkiresi

asitâneden berât etmeden mezbûr İsmail el-Hac Hüseyin ... olduğu tereke ve tahvîli merkûm Hasan'a verüb ... Hasan'a mezbûr Rebi‘ü'l-ahirenin üçüncü gününde tevcîh ve berât ve mutasarrıfiken mezkûrun oğulları merkûmân babamız ... deyu bunun ref‘inde ber vech-i iştirâken alub ferâgat olunduğun Bosna'nın defter kethüdâsı Mehmed ve defterdârı el-Hac Mehmed i‘lâm etmeleriyle ze‘âmet-i mezbûr el-Hac Hüseyin'e ... ve merkûm İsmail'in ve Hüseyin'in hakikat? olan İsmail’in oğulları ve müteveffânın refiklerine sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhasın tarafınızdan buna .. ve tezkire ve bu makûle senedi verüb dirliğine ... etmek inkâr birle tekrâr rûcu‘ ve dahliyeti hîle ile olmuşdur deyu oğullarının nizâ‘ ve berât etdirmesi kânun ve tevcîh mugâyir ve merkûm İsmail’in dahliyetinden berât etdirmesi kana‘at-ı ferâğ mutâbık olmağla timâr-ı mezbûr yirmi bin akçe ze‘âmet olmak üzere ... müteveffâ mezbur ile me‘an İsmail'in mukaddemâ eylediğine binâ’en merkûmânın ze‘âmetlerinden elli altı senesi Ramazân'ının yirmi yedinci gününde müteveffâ-ı mezburun neferleri ilemezbur müteveccih... ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğun bildirüb defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûna mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın sene-i mezbûrede vâki‘ olan mahsûlâtlar ve rüsûmâtı berât mûcebince tahvîl târihini düşmüşken mezbûr İsmail’in oğulları İbadullah ve Numan ze‘âmet-i mezbûr mahsûlüne kanûn ve tagallüben zabt edüb gadr etmekle berât mûcebince tahvîl târihine düşüb mezbûrân kânun ahz ü kabz eyledükde mahsûlât ve rüsûmâtı mezbûreden alıverilmek emr-i şerîfim sudûru bâbında bi'l-fi‘il re’isü’l-küttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecduhû i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1156/Aralık 1743

289- Sayfa:71 Hüküm:2

İbrahim Paşa'nın Karir isimli sarrafdan aldığı borcun paşanın vefatı sebebiyle muhallefatından tahsil edilmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam hâlâ Bosna vâlisi vezîrim Mehmed Paşa'ya ve Bosna eyâletinde vâki‘ kadısına hüküm ki

İsmail muhâsebe-i bâbü's-sa‘de gelüb bundan akdem Ada Kal‘ası muhafızı iken fevt olan Rüstem Paşa karındaşı İbrahim Paşa mukaddemâ asitâne-i sa‘adetimde sarraf Karir nâm zımmî yedinden bundan kefâletiyle cihet-i karz-ı şer‘îden bir kıt‘a memhûr

temessük mûcebince bin yüz elli senesinde iki bin iki yüz kırk guruşu ve bir kıt‘a memhûr temessük mûcebince altı yüz guruşu alub edâ-ı deyn etmeden paşa-ı mezkûr fevt olub bu meblâğ-ı merkûmu kefâletine binâ’en sarraf-ı mesfûra edâ edüb zimmetinde kaldığın ve tarafından nâm kimesneyi vekîl eylediğin bildirüb şer‘le görülüb müteveffâ-ı mezbûrun zimmetinde ber-mûceb-i temessük ol-mikdâr guruşu hakkı kazâ-i mezbûrda sâkin muhallefâtına vâz‘ü'l-yed olan vereselerinden tamâmen tahsîl ve vekîl-i merkûma alıverilüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğün ecilden temessiğü mûcebince eşyâsına vâzı'ül-yed olunanlardan şer‘le tahsîl olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1156/Aralık 1743

290- Sayfa:71 Hüküm:3

Prepol kazasına bağlı Kosaniç karyesinde timar tasarruf eden sipahinin vefatından sonra ahalinin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Paşa'ya ve Prepol kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan nâm kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden Prepol kazâsına tâbi‘ Kosaniç nâm karye toprağından arâzi tasarruf edenlerden nâm kimesne bunun zamânında fevt olub oğlu ve kızı baba bir er karındaşı ve sâ’ir tapu eshâbından kimesne kalmayub yerleri kânun üzere tapuya müstehak ve hakkı tapu ehl-i karyeden yere zarûret olunanlar külli olmağla verdikleri resm-i tapu ile karye-i mezbûr ahâlisinden olub yere zarûretleri olan ve ve nâm kimesnelerin tapu ile vermek istedikde âhardan ba‘zı kimesneler hilâf-ı kânun tapu ile vermesine mümâna‘at üzere oldukların bildirüb ol-bâbda kânun üzere hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1156/Aralık 1743

291- Sayfa:71 Hüküm:4

Prepol'de Kosaniç karyesinde Süleyman'ın tasarrufundaki yerlerde karye sipahisi Eyüb'ün fazladan tekalif talebiyle yaptığı müdahalenin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya ve Prepol ve kadılarına hüküm ki

Süleyman nâm kimesne gelüb Prepol kazâsına tâbi‘ Kosaniç nâm karye toprağında vâki‘ mutasarrıf olduğun ma‘lûmü'l-hudûd tarla ve beher sene ot biçilür çayırından defterde maktû‘ kayd olunmakla ol-yerleri zirâ‘atle hâsıl eylediğün terekesinden ve beher sene ot biçilür çayırını hâsıl olan otlağından ‘öşre mu‘adil maktû‘ların tamâmen vermeğe râzı iken karye-i mezbûr sipâhisi olan Eyüb nâm sipâhi kanâ‘at etmeyüb mutlak ‘öşr alırım deyu hilâf-ı kânun ve defter-i ta‘addî eylediğün bildirüb sipâhi-yi mezbûrun hilâf-ı kânun ve defter ol-vechile zâhir olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğü ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1156/Aralık 1743

292- Sayfa:71 Hüküm:5

Hersek sancağında Koman nâhiyesinde Hasan'ın tasarrufundaki yerlerde karye zabitinin kanuna aykırı olarak ayni öşr talebiyle yaptığı müdahalenin önlenmesi

Bosna vâlisine ve Taşlıca ve kadılara hüküm ki

Hasan zîde kadruhu gelüb Hersek sancağında Taşlıca kazâsı muzâfâtından Koman nâhiyesine tâbi‘ Gorna Horunca? nâm karyede vâki‘ âbâ ‘an ced mutasarrıf olduğun Hacı Ömer çiftliği dimekle ma‘rûf çiftliklerde defter-i hâkânîde maktû‘ kayd olunmağla bu livâ çiftlik yerlerinden zirâ‘atle hâsıl eylediğün terekesinden ‘öşre mu‘adil maktû‘an edâya râzı iken karye-i mezbûr zâbiti ‘aynî ‘öşr alırım deyu hilâf-ı kânun rencîdeden halî olmadığın bildirüb men‘ ü def‘ içün hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Hersek sancağında Koman nâhiyesinde karye-i Gorna Horunca? baştina ‘adedi sekiz ve çiftlik-i Hacı Ömer bin Hacı Mehmed zimmetine kayd olan Rahona? ve Kırbasova? ve Osovona? ve Fosona? ... ve Rideva? ... resm-i çiftlik mezbûr kayd ber vech-i maktû‘a’ ve hâsıl-ı ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayri iki bin yedi yüz yetmiş beş akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâle Emaniç? nâhiyesine tâbi‘ Bersalaniye? nâm karye ve gayri ile birikdirilüb on bin yüz seksen beş akçe ber-

icmâl olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1156/Aralık 1743/Ocak 1744

293- Sayfa:72 Hüküm:1

Bosna'da Alacahisar'da Hacı Mehmed'in zeamet tasarruf eden Ali ve diğer Ali'den alacağı olan hakkının tahsil edilmesi hususunda yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Ber vech-i arpalık Alacahisar sancağı mutasarrıfı olub hâlâ Belgrad muhafızı vezîrim Yahya Paşa'ya ve Alacahisar ve kadılarına hüküm ki

Bosnevî el-Hac Mehmed zîde kadruhu gelüb mümâileyhin Alacahisar kazâsında sâkin zü‘emâdan Ali ve diğer Ali nâm kimesneler zimmetlerinde kahve bahâsından el-hac Hüseyin kefâletiyle memhûr temessükleri mûcebince bin yüz elli senesinde bin üç yüz guruş alacak hakkı olub lâkin kırk bir gün va‘de ile mezkûrânın mutasarrıf oldukları ze‘âmetlerinin berâtları buna emânet vaz‘ edüb on bir aydan berü meblâğ-ı mezkûreyi göndermeyüb zimmetlerinde kaldığın meblâğ-ı mezbûru ahz u kabz içün tarafından Osman nâm kimesneyi vekîl eylediğin ve berâtların dahi vekîl-i mezbûra teslîm eylediğin bildirüb şer‘le görülüb temessükleri mûcebince zimmetlerinde olan ol-mikdâr guruş hakkı tamâmen tahsîl ve vekîl-i mezbûra bî-kusûr alıvirülüb ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1156/Aralık 1743

294- Sayfa:72 Hüküm:2

İsak isimli yahudinin Ada muhafızı Bektaş Paşa'dan alacağı olan hakkının tahsil edilmesi hususunda yapılan müdahalenin önlenmesi

Bosna vâlisine ve eyâlet-i Bosna’da vâki‘ ve kadılarına hüküm ki

İsak nâm yahûdi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Ada muhâfızı Bektaş Paşa zimmetinde yedinde olan memhûr deyn-i temessüğü mûcebince bin yüz elli

senesinden berü ma‘lûmü'l-mikdâr guruş alacak hakkı olmağla edâ etmeden ‘azl olunub meblâğ-ı mezbûr zimmetinde iken Bosna'ya ‘azîm ve hâlâ taht-ı kazânızda olduğun bildirüb taht-ı kazânızda bulunduğu mahallinde şer‘le görülüb ber-mûceb-i temessük zimmetinde olan meblâğ-ı mezbûr tahsîl ve alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1156/Aralık 1743/Ocak 1744

295- Sayfa:72 Hüküm:3

Prepol'de Kosaniç karyesinde vefat eden Mehmed'in tasarrufundaki yerleri tapu ile almak isteyenlere vermeyip başka karyedeki kardeşine veren karye sipahisinin müdahalelerinin ortada kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Prepol ve kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timâr karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kosaniç nâm karye ahâlisinden Süleyman ve Ahmed ve Osman ve ve ve nâm kimesneler gelüb yine karye-i mezbûre toprağında arâzi tasarruf edenlerden Mehmed nâm kimesne fevt oldukda oğlu ve kızı ve baba bir er karındaşı ve sâ’ir tapu eshâbından kimesnesi kalmayub tasarrufunda olan ma‘lûmü'l-hudûd yerleri kânun üzere tapuya müstehak oldukda bunlar ehl-i karyeden olub yere zarûretleri olmağla ele verdiğin resm-i tapu ile almağa tâlibler iken karye-i mezbûre sipâhisi olan nâm kimesne bunlara vermeyüb âhar karyeden olan karındaşı nâm kimesneye verüb hilâf-ı kânun ta‘addî eylediğin bildirüb bu bâbda kânun üzere hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1156/Aralık 1743/Ocak 1744

296- Sayfa:72 Hüküm:4

Akhisar kadısı Mevlana Ahmed'in alacağı olan hakkının verilmesi hususunda gereğinin yapılması

Klis sancağında vâki‘ kadılara ve a‘yân-ı vilâyetine hüküm ki

Akhisar kadısı Mevlânâ Ahmed zîde fazluhu sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Klis sancağı emirü'l-ümerâ-ı kirâm Taşlıcalı Mehmed Paşa'ya elli altı senesi rebi‘ül-ahirinin ikinci gününde tevcîh olunmağla selefi Abdi Paşa ile beynlerinde hesâbları görülüb livâ-yi mezbûr hazeriyyesinden kıste'l-yevm hesâbı üzere selefi mîr-i mîrân mümâileyhe iktizâ edeni virildikten sonra ma‘dâsı mîr-i mîrân-ı mümâileyh Mehmed Paşa'ya alıverilmek bâbında Mevlânâ-ı mümâileyh bi'l-iltimâs ‘arz ve livâ-i mezbûr mîr-i mîrân-ı mümâileyh Mehmed Paşa'ya târih-i mezbûrede tevcîh olunub ve hazeriyyede re’s-i sene-i gurre-i Muharrem i‘tibâr olunmağla bu takrirce livâ-i mezbûrun mutasarrıf-ı sâbıkın üzerinde sene-i mezkûrede üç ay bir gün durmuş olub ve livâ-i mezbûrede mutasarrıflarına mu‘ayyen olan beş bin beş yüz altmış guruş hazeriyyenin kıste'l-yevm hesâbı üzere mutasarrıf-ı sâbıkına bin dört yüz beş buçuk guruş iktizâ eyledüğü hesâb olmağın ber-minvâl-i muharrer livâ-i mezbûr hazeriyyesinden sâbıkâ livâ-i mezbûr mutasarrıfı mümâileyh bin dört yüz beş buçuk guruş virilüb ma‘dâsı halefi mîr-i mîrân-ı mümâileyh Mehmed Paşa şurûtu üzere vâkit ve niyâbetiyle edâ ve teslîm olunmak içün emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecduhu i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za sene 1156/Ocak 1744

297- Sayfa:72 Hüküm:5

Bosna'da eşinden haber alamayan Fatıma Hatun ve çocuklarının arzıyla teftiş yapılması hakkında

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîrim Yeğen Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Fatıma nâm hâtûn ile beş nefer yetimleri gelüb mezbûrenin zevci içün Kuzâtdan Hasan nâm kadı mukaddemâ Kurd Ömer nâm kimesnenin ma‘işeti olan Bosna'da vâki‘ Novatraç? kazâsının niyâbetini alub bunun karındaşı nâm kimesne beş nefer hıdmetkarlarıyla kazâ-i mezbûra ‘avdet ve birkaç ay mahalli merkûmunda hükûmet eyledikden sonra ... nâ-bedîd ve yedi seneden berü haberleri zuhûr etmemekle mezbûre dahi bu sene-i mübârekede cânib-i merkûma mahsûs adem irsâl ve keyfiyetlerin istifsâr eyledikde mezbûrlar Priştine ve Kuminova? ve Alacahisar ve Veratna? ve Koçtak?

kadıları beyninde vaz‘ oldular deyu ahâli-i kazâ-i mezbûr ihtiyârları timârıyla şimdi merhamet-i husûs-ı mezbûru sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin teftiş ve tefahhus ve vâki‘ halî ‘arz ve i‘lâm etmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve istirhâm eylediğin bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecduhu i‘lâm etmeğin sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin görüb vâki‘ halî ‘arz etmeğin bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 156/Aralık 1743

298- Sayfa:73 Hüküm:1

Koman nâhiyesinde Süleyman'ın timar toprağında vergilerin alınması hususunda yaşanan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Bosna'da vâki‘ kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Süleyman nâm sipâhi gelüb Hersek sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Koman nâhiyesinde Raberde? nâm karye ve gayriden yedi bin iki yüz elli akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ Golosna? nâm karyesinden baştina yerlerinden ve yine nâhiye-i mezbûrede çiftlik-i Mahmud der karye-i Gorna Dobroç? ve çiftlik-i Mahmud der karye-i Virbe? ve Gürünhak? nâhiyesinde Sredye? Virbe? karyesinde baştina yerlerinden ve yine Koman nâhiyesinde zemîn-i Emâl ... ... karyelerinden defter-i hâkânîde hîn-i tahrîrde maktû‘ ve Koman nâhiyesinde Dolna Osarveril? karyesinde baştina yerlerinden dahi resm-i filori kayd olunub iken eshâb-ı ‘öşre mu‘adil maktû‘ ve resm-i filorilerin vermeyüb ta‘allül etmeleriyle bundan akdem edâda ta‘allül ederler ise ‘aynî ‘öşrleri alıverilmek içün emr-i şerîf sâdır olmuşiken vermeyüb gadr etmeleriyle zikrolunan maktû‘ ve resm-i filori ile sefere eşmeğe ber-vechile iktidârı olmamağla sâlifü’z-zikr karyeler ile çiftliklerden maktû‘ ve resm-i filori kaydı mahallinde ref‘ ve terkîn ve ‘aynî ‘öşr alınmak içün livâ-i mezbûr alaybeğisi Hüseyin zîde kadruhunun ‘arzı ve re’isü'l-küttâbım Mehmed Ragıb dâme mecduhunun i‘lâmı ile zikrolunan çiftlik ve karyelerden maktû‘ ve resm-i filori kaydı ref‘ ve terkîn ve ‘aynî ‘öşr alınmak içün mahalleri tashîh olunmak içün vârid olan emr-i şerîfim elli beş senesi şabanının beşinci gününde mahall-i bâ-hatt tevkî‘ tashîh olunmağla defter-i hâkânî ve taraf-ı şer‘iden virilen mürâsele ve buyruldu mûceblerince zikrolunan kurâ ve çiftlikler topraklarında elli altı senesinde zirâ‘at ve hırâset edenlerin

zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden ‘aynî ‘öşrlerin bunun tarafından subaşısı kabz etmekle yürür deyu dahl olunmak icâb etmez iken karye-i Golosna? el-mezbûre toprağında çiftliğe mutasarrıf Hacı Salih nâm kimesne zuhûr ve bizler kadîmden ‘öşr vermeyüb ancak maktû‘ ve resm-i filori verürdük şimdi ‘öşür vermeyüz deyu ta‘allül ve tarafından subaşısının makbuzâtı olan ‘aşârı veremleri mürûrundan sonra yedinden alub timârı mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb zikrolunan kurâ ve çiftlikler topraklarında zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden ‘aynî ‘öşrleri tamâmen güzeştesiyle tahsîl ve bî-kusûr kendüye alıverilüb ber-vechile mezbûra ve âhara ta‘allül ve nizâ‘ etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrda mûcebince ve filori kaydı terkîn ve ‘aynî ‘öşrlerin alıverilmek içün bâ-hatt tevkî‘ tashîh olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za sene 1156/Ocak 1744

299- Sayfa:73 Hüküm:2

Silistre muzafatından Maglaj nâhiyesinin ahalisine Abdülatif isimli iskele zabitinin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Silistre kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Maglaj nâhiyesi ahâlisi gelüb bunlar emr-i şerîfle üzerlerine edâsı lâzım gelen tekâliflerini cem‘ine me’mur olanlara edâ edüb kusûrları olmayub dahl olunmak icâb etmez iken kazâ-i mezbûrda vâki‘ Maglaj Kal‘ası altında Bosna suyu üzerinde vâki‘ iskele zâbiti olan Abdullatif nâm kimesne kendü hâlinde olmayub mücerred celbi akçe sevdâsıyla ‘alâkası olmadığı el-mesâlihine ve bilâ emr-i şerîf tekâlifleri umûruna karuşub ta‘addî ve tecâvüz ve perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is olduğun bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1156/Ocak 1744

300- Sayfa:73 Hüküm:3

Bosna'da Arnavud taifesinden bazılarının kendi menfaatleri için kale kapudanlarına yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sadr-ı esbak hâlâ Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya ve Bihke ve ... ve kadılarına hüküm ki

Taht-ı kazâlarınızda sâkin Bihke Kal‘ası kapudânı Derviş Ahmed ve İsterveniç Kal‘ası kapudânı Esyar? ve Krobye? Kal‘ası kapudânı Mustafa ve Nova Kal‘ası kapudânı Cafer zîde kadruhu gelüb bunlar kendü hâlinde olub hilâf-ı şer‘i şerîf kimesneye vaz‘ ve ta‘addîleri olmayub ve üzerlerine dahi şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken Arnavud tâ’ifesinden malûm’ül-esâmi kimesneler zuhûr ve celb-i mal sevdâsıyla şirrete sülûk edüb biz ticâret tarikiyle karyelerde gezer iken refîkimiz katl olundu ve malımız garet olundu siz bilürsüz deyu tezvirâne ta‘addî ve bundan akdem merkûmların ta‘addîleri şer‘le men‘ olunmuş iken memnû‘ ve mütenebbih olmadıklarından nâşî hilâf-ı inhâ Bosna vâlileri tarafına ... ve mübâşir gönderüb bunları ahz ve bî-gayri hakkın akçelerin alub ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb merkûmların hilâf-ı şer‘i şerîf zâhir olan müdâhele ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1156/Ocak 1744

301- Sayfa:73 Hüküm:4

Mirmiran Yayçeli Mehmed'in İstanbul'a giderken Srebreniçe kazasında adamlarını öldürüp malını gasbeden eşkıyalar hakkında gereğinin yapılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve kadısı ve Srebreniçe kazâsı nâ’ibine hüküm ki

Sen ki Srebreniçe kadısı nâ’ibi Mevlânâ Mehmed zîde ‘ilmuhusun sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb emîrü'l-ümerâ-ı el-kirâm Yayçeli Mehmed dâme ikbâluhu meclîs-i şer‘a varub mîr-i mîrân-ı mümâileyh bin yüz elli senesinde asitâne-yi sa‘adetim tarafına ‘arzına Srebreniçe kazâsına tâbi‘ Raha? iskelesine bir buçuk sa‘at karîb ve Kesil nâm karyeye nüzûl edüb hilâf-ı şer‘ kimesneye vaz‘ ve ta‘addîsi yoğ iken karye-i mezbûr sâkinlerinden Derviş Ahmed oğulları Mustafa ve İbrahim ve oğulları ve

karındaşları ile Uzunca nâm karyeden Karabaş Hasan ve Helvacı oğlu Yusuf dimekle ma‘rûf şakîler birbirleriyle yekdil ve hevâlarına tâbi‘ kimesnelere istinâden akşama karîb üç nefer ademini bî-gayri hakkın darp ve katl ve mîr-i mîrân-ı mümâileyhin maktûl-i mezbûrân yanında olan malûmü’l-mikdâr akçe ve eşyâsını nehb ve garet eylediklerinden ma‘adâ karındaşı İsmail ve bir ademini dahi ... ve külli gadr eyledikde kıbelü'ş-şer‘den keşf ve hüccet-i şer‘iyye olmağla eşkıyâ-ı merkûm ahz ve ihzâr-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek ricâsına vâki‘ halî bi’l-iltimâs ‘arz eylediğin ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1156/Ocak 1744

302- Sayfa:73 Hüküm:5

Çayniçe Kalesi neferatının mevaciblerinin verilmesi hususunda yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Çayniçe ve kadılarına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed zîde ‘ilmihu gelüb Çayniçe ve tevâbi‘ mukâta‘ası ber vech-i malikâne berât-ı şerîfimle bunun üzerinde olub mukâta‘a-ı mezbûr malından kal’ası neferâtının mevâciblerini berâtları mûcebince taraflarında havâlecilerine emr-i şerîfimle râyicü'l-vakt olan akçeden vermeğe râzı iken mezbûrlar mücerred akçeler içün dürlü dürlü rayic olan akçeden almakda ta‘allül ve tereddüd ve ol-vechile cevr ve eziyetden halî olmadıkların bildirüb şer‘le görülüb rayiç olan akçeden eyledikden sonra hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i emr-i ‘ali ol-vechile olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1157/Mart 1744

303- Sayfa:74 Hüküm:1

Banaluka Kalesi müstahfızı Mehmed'in vefatıyla timarına kanunsuz olarak Ali'nin yaptığı muhalefet ve müdahalenin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre Banaluka kadısına ve Gölhisar nâ’ibine hüküm ki

Banaluka Kal‘ası müstahfızlarından Mustafa nâm müstahfız sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Klis sancağında Gölhisar nâhiyesinde çiftlik-i Bali ve Turhan ve gayriden bin altı yüz on akçe gedik timâr ile Banaluka Kal‘ası müstahfızlığına mutasarrıf olan akrabâsından Mehmed nâm müstahfız bundan akdem fevt oldukda Gölhisar nâ’ibi Ömer zîde ‘ilmuhu buna ‘arz etmişiken bir tarik ile zâyi‘ olmağla ecânibden Ali hilâf-ı inhâ ve mugayiyr-i şurût ocaklık mîr-i mîrânından alub yerlerde ve gadr etmekle ber-mûceb-i ocaklık nâ’ibi Mustafa tekrâr ‘arz etmeğle bin yüz elli beş senesi Receb'inin ikinci gününde timâr-ı merkûm mezkûr Ali'nin zimmetinde buna tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub edâ-ı hıdmet edüb âhardan ber vech ile dahl olunmak icâb etmez iken ref’ olunan mezkûr Ali zuhûr ve Banaluka Kal‘asının farisân ol-cemâ‘atin yevmi on sekiz akçe ‘ulûfe ile sekizinci uçbaşılığı hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub âhara kasr-ı yed eylediği yoğ iken mücerrde tama‘-ı hâmından nâşî uçbaşılık-ı mezkûrun âhara kasr-ı yed eyledüm deyu timâr-ı mezbûrda ‘ulûfesi kalmamışken hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât ve kânun zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmun tagallüben ahz ü kabz ve gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb timâr-ı mezbûr ile kal‘a-i mezbûre müstahfızlığı yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince kendüye zabt ve berât mûcebince hıdmet mukâbelesinde müstehak olduğu mahsûl ve rüsûmundan mezbûrun kabz eylediği her ne ise tamâmen tahsîl ve kendüye alıverilüb hilâf-ı kânun ve mugâyir-i berât timâr-ı mezbûra bir dürlü dahl etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda timâr mezkûr Ali'nin ref‘inde târih-i mezkûrede merkûm Mustafa'ya tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazıldı.

Fî Evâsıt-ı Z sene 1156/Ocak/Şubat 1744

304- Sayfa:74 Hüküm:2

Novasil'de yeniçeri emeklisi Salih'in avarızhaneye bağlı tekalif verecek yeri olmadığından tekalif talebiyle yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Novasil kadısına hüküm ki

Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinden Salih bin Selim nâm kimesne ‘arz-ı hâl eder bu sahih dirliğe mutasarrıf dergâh-ı mu‘allâm yeniçeri tekâ‘üdlerinden olub kazâ-i mezbûra tâbi‘ Bertaç? nâm karye toprağında bi'l-fi‘il zabt ve tasarrufunda hâne-i ‘avârıza bağlu tekâlif icâb eder emlâk ve yerleri olmayub tekâlif talebiyle rencîde olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûre ahâlileri vâki‘ olan ‘avârız ve imdâd-ı seferiyye ve hazeriyye sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifi sen dahi bizimle ma‘an virirsin deyu hilâf-ı kânun bunu ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb hilâf-ı kânun ol-vechile zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z sene 1156/Ocak/Şubat 1744

305- Sayfa:74 Hüküm:3

Çayniçe kazasından Mustafa'nın parasını alıp zulm eden Prepol'da oturan Ömer sipahi ve kardeşi Süleyman'ın müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Sadr-ı esbak hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Prepol ve kadılarına hüküm ki

Çayniçe kazâsı muzâfâtından Hoşça? nâhiyesine tâbi‘ Rude? nâm karyede vâki‘ müteveffâ Mustafa Paşa Câmi‘ Şerîf ve cisr-i vakfının sâbıkâ mütevellisi olan Mustafa nâm kimesne gelüb bu kendü hâlinde olub hilâf-ı şer‘i şerîf kimesneye vaz‘ ve ta‘addîsi olmayub üzerine dahi şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken Prepol kazâsında sâkin mütegallibeden Ömer sipâhi ve karındaşı Süleyman nâm kimesneler birbirleriyle yekdil ve mücerred ‘arz havâlisine tâbi‘ ehl-i ‘örfe istinâden bin yüz elli senesinde bî-gayri hakkın bunun ma‘lûmü'l-mikdâr akçesini ahz ve ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb mûcebince şer‘le görülüb vech-i meşrûh üzere bî-gayri hakkın ahz eyledikleri meblâğ-ı mezbûru alıverilüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i fetevâ-ı münif ta‘addî etdirilmeyüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z sene 1156/Ocak/Şubat 1744

306- Sayfa:75 Hüküm:1

Hersek'de Roda? kasabasında Mustafa Paşa'nın yaptırdığı köprünün tamiri ve sefine tedariki konusunda Ömer sipahinin müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Viseniç? vekadılarına hüküm ki

İftihârü'l-havâss ve'l-mukarrebîn mu‘temedü'l-mülûk ve's-selâtîn bi'l-fi‘il babü's-sa‘ade ağası olan İbrahim Ağa dâme ‘uluvvuhu ‘arz gönderüb nezâretinde olan evkâfdan Bosna'da vâki‘ Hersek sancağında nefs-i Roda kasabasında müteveffâ Mustafa Paşa binâ eylediği câmi‘ şerîfden nehr-i ... üzerinde olan cisr münhedim olub ebnâ-ı sebilin mürûru ... ve taraf-ı vakfdan bir kıt‘a sefine inşâ’ olunması bâbında bundan akdem Bosna vâlisi Osman Paşa buyruldu verüb ve sefine tedârik olmuş iken Reisoğlu Mehmed nâm kimesne bir kıt‘a sefine ihdâs ve vakf-ı şerîfe ve mürtezika-ı vakf kurâlarına gadr-ı külli gadr etmekle nehr-i mezbûr ittisâlinde olan arâziyi dahi vakf-ı mezbûrdan alub kimesnenin kaydında olmayub cisr-i mezkûrun kurbunda taraf-ı vakfdan bir sefine inşâ’sı ehem ve elzem olduğun sâbıkâ Bosna vâlisi ‘arz ve kazâ-i mezbûr kadısı i‘lâm ve ahâlisi mahzar etmeleriyle kadıya âharın inşâ’ ve ihdâs eylediği sefine mahall-i mezbûreden ref‘ ve taraf-ı vakf-ı şerîfeden birkaç kıt‘a sefine inşâ’ ve cisr-i merkûmun kurbunda kıyâm etdirilmek içün bundan akdem istid‘â ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda Hersek sancağının Grad nâhiyesinde nehr-i Drina üzerinde ebnâ-i sebilin mürûr ve ‘ubûru içün hâriç ez-defter müceddeden sefine inşâ’ ve nefs-i Grad'da mürûr ve ‘ubûr edenlerden resm alınır ber vech-i kabûl bin akçe yazu ile tevkî‘ kalemiyle tashîh ve defter-i icmâle sebt ve karye-i merkûme ve gayriden on üç bin üç yüz seksen dört akçe timâra mutasarrıf eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiplerinden İsmail veled-i Hüseyin ve on üç bin üç yüz seksen üç akçe timâra mutasarrıf Süleyman veled-i Abdurrahman beş yüz akçe ile kayd ve berâtlarına dâhil olduğu mestûr ve mukayyed olmağın mukaddemâ tashîh olunan sipâhi-yi mezbûrların vesâ’irlerin kayd ve berâtlarına dâhil değil ise vech-i meşrûh üzere vakf-ı şerîfe tarafına inşâ’ olunmak üzere bundan akdem emr-i şerîfim verilmişken Nomlaki? nâhiyesine tâbi‘ Sevrin? nâm karye ve gayriden yedi bin yetmiş iki akçe timâra mutasarrıf Ömer sipâhi timârı mülhâkâtında olan müceddeden ve Sevrin? ve Geçid köprüsünü zabta kanâ‘at etmeyüb ve taraf-ı vakfdan inşâ’ olunan sefineye müdâhil ve ol-vechile vakf-ı şerîfeye gadr sevdâsında olmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince ‘amel ve hareket olunub mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfime mugâyir ta‘addî ve tecâvüzü men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim

virilmek ricâsını ‘arz eyledüğü ecilden ve bu def‘a dahi defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Nomlaki? nâhiyesine tâbi‘ hâsıl yüz akçe yazar Geçid Alasorin? ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ hâsıl yüz akçe yazar Geçid Alasorin? ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ hâsıl yüz akçe yazar Geçid Alaköprüsüne deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Sevrin? nâm karye ile birikdirilüb yedi bin yetmiş iki akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezkûr tamâmen merkûm Ömer’in timârı olduğu mestûr ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere ol-dahi bulunmağın defter-i hâkânî ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene 1156/Şubat 1744

307- Sayfa:75 Hüküm:2

Üsküb kazası ahalisinin kanunsuz olarak fazladan paralarını alan eski kadıları Genç Ali Efendi'nin aldığı paraların sahiplerine tahsil edilmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olan Bosna vâlisi vezîre ve Saray kadısına hüküm ki

Üsküb kazâsı ahâlisi gelüb bundan akdem bin yüz elli senesinde kadıları olan Saray sâkinlerinden Genç Ali Efendi dimekle ma‘rûf kimesne emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlif vuku‘unda kendü nefsi içün emir ve defterden ziyâde beher takdîm defterine üçer ve dörder yüz guruş zamm ve hilâf-ı şer‘ on kise akçeden ziyâde akçelerin alub gadr eylediğin bildirüb şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i emr-i defter kendü nefsiçün aldığı akçelerin alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene 1156/Şubat 1744

308- Sayfa:75 Hüküm:3

Bosna'da Dubniçe nâhiyesinde Ahmed'in babasından kalan yerlere Dubniçe Kalesi dizdarı Hasan'ın kanunsuz müdahalesini ortadan kaldırmak

Sadr-ı sâbık vezîr Mehmed Paşa’ya ve Dubniçe kadısına hüküm ki

Banaluka kadısı Mevlânâ Mehmed zîde fazluhu mektûb gönderüb Bosna sancağında Dubniçe nâhiyesinde feth-i cedîd kurâlarından Gürye? Miradomça? nâm karyede vâki‘ Dubniçe Kal‘ası dizdârı Hasan nâm kimesne hilâf-ı kânun fuzûlî zabt ve murâfa‘a olduklarında çiftlik-i merkûm Ahmed'in babasından müntakil yerleri olduğu şer‘an sâbit ve hüccet-i şer‘iyye verilmişiken mündefi‘ olmayub gadr-ı murâd eylediğin Banaluka kadısı Mevlânâ-ı mümâileyh ‘arz etmekle husûs-ı merkûm sen ki Bosna vâlisi vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetinle mahallinde şer‘le görülüb ihkâk-ı hakk olunmak üzere emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecduhu i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene 1156/Şubat 1744

309- Sayfa:75 Hüküm:4

Kostayniçe kazasındaki kale ağaları ve neferatının babalarından kalan yerlerin elden çıkması ve sonra yeniden feth olunmasıyla yeniden almak istediklerinde Bosna eski defterdarının bu yerleri bunlara vermeyip zorba kişilere verdiğinden gerekenin yapılması

Sadr-ı sâbık vezîr Mehmed Paşa'ya ve Kostayniçe ve kadılarına hüküm ki

Kostayniçe kazâsında vâki‘ Kozariçe Kal‘ası ve anâ tâbi‘ feth-i cedîd olan Kal‘a-i Sodor? Kal‘a-i Drenovaç ve Kal‘a-i İslana ve civârında vâki‘ kıla‘ ve palankaların kapudân ve ağaların ve zâbitânı yine kazâ-i mezbûrede nehr-i Or? sâhilinde Kizepol? karyesi ve mahallât toprağında mukaddemâ âbâ ‘an cedd mutasarrıf oldukları çiftlik ve arâzileri nice eyâdi-i küffâra giriftâr olub bundan akdem elli altı târihinde ... ... feth ve teshîr olduğunda mezkûran on çiftlik yerlerini ibraz ve külli bahâ ile almağa tâlib iken sâbıkâ defterdârı tama‘-ı hâmından nâşî mezkûrlara vermeyüb mütegallibeden Bosnazâde Hüseyin İbrahim ve ... sâkinlerinden sâkininden Ali Çavuş oğlı Ömer nam kimesnelere voyvoda talebi verüb gadr eylediğinden ma‘adâ re‘âyâ fukarâsının cizye-i kefere tarafına firâr ve sâ’ir ... ... mezbûrenin nizâmı ihlâline bâ‘is olmağın ve ... ve cizye-i kadîmin tasarruflarında olub hâlâ fethi cedîd olan sâlifü’z-zikr arâzi ve çiftlikleri el virdiği bahâ ile sâhib olanlara alıvermek bâbında kıla‘-ı mezkûrenin kapudân ve ağât ve zâbitânı memhûr mahzar ile ... ... husûs-ı mezbûr mahallinde sen ki Bosna vâlisi vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifet-i şer‘le görülüb kabz kılınmak içün emr-i şerîfim

sudûru bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım Mehmed Ragıb i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene 1156/Şubat 1744

310- Sayfa:76 Hüküm:1

Mostar kazasında saray kapıcı oğullarından Mustafa'ya tevcih edilen timar ile Mostar'ın kile ve kantar ihtisab ve ihzariyesine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Mostar kadısına hüküm ki

Dergâh-ı mu‘allâm kapucı oğullarından Mustafa bin Ahmed gelüb Mostar kazâsında ihtisâb ve ihzâriyesi hâlâ berât-ı şerîfimle bunun üzerinde olub kazâ-i mezbûrun kile ve kantarı kadîmden berü ihtisâb ve ihzâriyesiyle ma‘an zabt ve tasarruf eyledikleri mezkûr Mustafa’nın timâr eylediği yevmi on akçe cizye mândesi mukâbili zikr olunan kile ve kantar dahi berâtına idhâl ve kemâfi'l-evvel zabt etmek üzere kendüye otuz üç târihinde ve berât ve culûs-ı mevku‘unu ve vukû‘unda dahi tahrîr-i berât üzere âhardan dahl olunmak icâb etmez iken Ahmed ve Mehmed ve Hüseyin nâm kimesneler zuhûr ve ‘öşrün tarafından berât etdirdik deyu fuzûli müdâhale ve mezkûr Mustafa'nın zabtına muhâlefet etmeleriyle cevâb-ı mûcebince tarafından virilen berât-ı ‘alişânım mûcebince kendüye zabt etdirilüb mezkûrenin mugâyir-i berât-ı ‘alişâna müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda ber vech-i muharrer kazâ ve mezbûrun ihtisâb ve ihzâriyesi kapucı oğullarına mahsûs ve dört bin akçe yer hassa olub keyl ve kantarı dahi ma‘an zabt olunmak üzere cizye mândesi mukâbili târih-i mezkûrda mezbûrun Ahmed'in üzerinde ve dergâh-ı mu‘allâm kapucıların defterine dahi nazar olunduğu ber vech-i meşrûh hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mukayyed bulunmağın zikrolunan ihtisâb ve ihzâriye kantarcılık ‘askeri ... mahallinde berât kaydı bulunmamağla mezkûr Mustafa bin Ahmed'e yedinde olan berât-ı ‘alişânım mûcebince zabt etdirilüb mezkûrların mugâyir-i berât-ı ‘alişân ol-vechile müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak içün emr-i şerîfim sudûrunu re’isü'l-küttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecduhu i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene 1157/Ocak/Şubat 1745

311- Sayfa:76 Hüküm:2

Kostayniçe kazasındaki kale ağaları ve neferatının babalarından kalan yerlerin elden çıkması ve sonra yeniden feth olunmasıyla yeniden almak istediklerinde Bosna eski defterdarının bu yerleri bunlara vermeyip zorba kişilere verdiğinden gerekenin yapılması

Bosna vâlisine Kostayniçe ve kadılarına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'da vâki' feth-i cedîd olan Kostayniçe kazâsında vâki' kal'aların ağvât ve zâbitânı ve neferânı 'arz-ı hâl edüb Bosna sancağında Kostayniçe nâhiyesinde Gökerpolna? ve Kostayniçe kazâsı muzâfâtından İslanid? nâhiyesine tâbi' İslanid? nâm karyeler topraklarında vâki' çiftlik ve arâziler âbâ 'an cedd zabt ve tasarruflarında iken eyâdi-i küffâra giriftâr olub ... eyledikde feth ve teshîr olundukda cânib-i mirîden füruht olunmak bâbında şeref sudûr olan fermân-ı 'alişânım mûcebince el virdiği bahâ ile çiftlik ve arâzilerin almağa tâlibler iken sâbıkâ Bosna defterdârı tama'-ı hâmından nâşî bunlara vermeyüb mütegallibe ve zulmden ba'zı kimesnelere tapu ile verüb bunlara gadr olunduğun bildirüb zikrolunan karyeler topraklarında âbâ 'an cedd tasarruflarında olan çiftlik ve arâzileri el virdiği bahâ ile kendülere alıverilmek bâbında istid'â-ı 'inâyet ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz defter-i mufassala mürâca'at olundukda Kostayniçe nâhiyesine tâbi' Gökerpolna? ve tahtında çiftlik-i Yusuf Kethüdâ ve mahalle-i Mohaniç? ma' mahalle-i Estobar? der nezd-i karye-i Gökerpolna? ve çiftlik-i İbrahim Kethüdâ ve çiftlik-i Ömer Efendi ... ve mahalle-i Bereket? der nezd-i mahalle-i Rosor? ve çiftlik-i Ömer 'Alemdâr ve mahalle-i Rosor? der nezd-i mahalle-i Bereket? ve çiftlik-i Ömer Efendi ... ve mahalle-i Banamovaç? ma' mahalle-i Uluberiç? ve mahalle-i Bevirgâh? ve çiftlik-i Mehmed ve şirken? ve mahalle-i Domursan? der nezd-i karye-i Mermersoraç? ve çiftlik-i İbrahim tezkire-i eyâlet-i Bosna ve mahalle-i Binerik? nâm-ı diğer Eslovaç? der nezd-i mahalle-i Dombersin? ve çiftlik-i der nezd-i âhar ve çiftlik der nezd-i Mehmed ve çiftlik-i der nezd-i İbrahim ve mahalle-i Yaş? der nezd-i karye-i Münkehal? ve çiftlik-i der nezd-i Mehmed ve şirken? ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma' gayrihâ altmış sekiz bin akçe ve Salarine? nâhiyesine tâbi' karye-i İslanid? ma' mahalle-i Karinçe? der nezd-i nehr-i Öz ve tahtında çiftlik-i Dağurzade?

Mehmed Bey ve çiftlik-i Mehmed ve mahalle-i Nehak? der nezd-i nehr-i Özi ve çiftlik-i der nezd-i Yusuf Kethüdâ ve çiftlik-i der yed-i Mustafa ve mahalle-i Sovari? ma‘ ... der nezd-i İslanid? ve çiftlik-i der yed-i Mehmed ve çiftlik-i der yed-i İbrahim ve mahalle-i Somarik? der nezd-i mahalle-i ... ve çiftlik der tasarruf Mehmed ve mahalle-i ‘Oloberat? der nezd-i mahalle-i Dezdarlı? ve çiftlik-i der yed-i Yusuf Kethüdâ ve çiftlik-i der yed-i Mustafa ve mahalle-i Bizinçe? der nezd-i mahalle-i İslanid? ve çiftlik-i der yed-i Mehmed ve çiftlik-i der yed-i Osman ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ doksan bir bin akçe yazu ile defter-i mufassal tahrîr-i cedîdde muharrer kalemiyle başka başka tahrîr olundukda mestûr ve mukayyed bulunmağın husûs-ı mezbûr sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhsin mahallinde ma‘rifetinle şer‘le görülüb ... verilmek üzere emr-i şerîfim sudûruçün bi’l-fi‘il re’isü’l-küttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecduhu i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M sene 1157/Mart 1744

312- Sayfa:76 Hüküm:3

Bosna'da Liyubuşka Kalesi müstahfızı Ömer'in Blagay nâhiyesinde tasarruf ettiği timarına hariçden Ali'nin müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve eyâlet-i Bosna’da vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Liyubuşka Kal‘ası müstahfızlarından Ömer nâm müstahfız sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Hersek sancağında Blagay nâhiyesinde Virde? nâm karye ve gayriden bin dört yüz akçe gedik timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub bin elli senesinden berü berâtı zimmeti mukâbelesinde müstehak olduğu mahsûlden cem‘ eylediği istinâden mütegallibeden Ali nâm kimesne hilâf-ı şer‘i şerîf ve tagallüben ahz ve ta‘addî olunmağla kazâ-i mezbûrda sâkin muhallefâtına vaz‘ü'l-yed olan vârislerinden taleb eyledikde ber vech-i şer‘i edâda ta‘allül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb şer‘le görülüb alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ermeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1157/Mart 1744

313- Sayfa:77 Hüküm:1

Mostar kazasında Börgene karyesi ahalisinin haksız yere paralarını alan eski mültezimleri olan Ahmed Bey'den aldıklarının tahsil etdirilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Mostar ve kadılarına hüküm ki

Mostar kazâsına tâbi‘ malikâne karyelerinden Börgene nâm-ı diğer Avastalık? karyesi ahâlisi gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifleri cem‘ine me’mur ve zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerin ‘öşrleriyle sâ’ir hukûk ve rüsûmları dahi kânun ve defter mûcebince karyelerin zabtına edâda kusûrları yoğ iken mukâta‘a-ı mezbûrenin bin yüz elli senesinde mültezimleri olan Mostar kazâsı sükkânından Zalo Ahmed Bey ve Sile oğlu dimekle ma‘rûf Çiko? nâm kimesneler muhârebe esnâsında bunlardan iştirâ’ eyledikleri zehâyirin akçelerini vermediklerinden ma‘adâ zehâyir-i merkûme nakli husûsiçün bilâ emr-i şerîf kendüsiçün cebren külli akçe tahsîl ve ahz u kabz ve ziyâde gadr eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ emr-i münif cebren kendüleriçün aldukları akçelerin alıverilüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1157/Mart 1744

314- Sayfa:77 Hüküm:2

Prepol kazasında kanunsuz olarak yerliden naib olan kimsenin rüşvetle haksız olanları kayırdığından niyabetden azledilmesi

Mevlânâ-ı Prepol kadısı zîde fazluhuya hüküm ki

Prepol kazâsı ahâlisi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb yerliden nâ’ib olmak memnû‘ iken hâlâ nâ’ibin olan nâm kimesne yerlüden olub ... kadılara nâ’ib olub iki hasım bir da‘vâ ile mahkemeye vardukda na-hakk olan tarafdan ahz-ı rüşvet ile ol-tarafa meyl ve himâye ve ibtâl-i hakk ve ol-vechile zulm ve ta‘addîsinin nihâyeti olmayub ahvâlleri diğer-gûn olduğun bildirüb mezbûr niyâbetden ‘azl olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Bir sûreti dahi Taşlıca kadısına hitâben vech-i meşrûh üzere

Fî Evâ’il-i S sene 1157/Mart 1744

315- Sayfa:77 Hüküm:3

Prepol kazası ahalisine mütesellim ve ehl-i örf taifesinden beş yüz atlı kimsenin gelip beleşten yem ve yemek talebiyle yaptıkları müdahalenin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub Bosna vâlisine Prepol ve kadılarına hüküm ki

Prepol kazâsı ahâlisi gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen ‘avârız ve imdâd-ı hazeriyye ve seferiyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle tekâliflerin üzerine mu‘ayyen edâ edüb kusûrları yoğ iken mütesellim ve ehl-i ‘örf tâ’ifesi tarafından beş yüz atlu adem ile varub karye neferlerine gidüb ehl ü ‘ıyâllerinin oldukları evleri üzerlerine konub müft ve meccânen yem ve yemek mütâlebesiyle ta‘addî ve rencîde eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘i şerîf ve mugâyir-i kânun kurâya ol-vechile zulm etdirilmeyüb zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Bir sûreti dahi Bosna vâlisine ve Taşlıca kadısına hitâben yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S sene 1157/Nisan 1744

316- Sayfa:77 Hüküm:4

Hersek'de Lubin nâhiyesinde Dola karyesi reayasına vergi hususunda diğer karye zabitlerinin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Lubin ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan nâm sipâhi ile berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden Hersek sancağında Köprü Fahsine kazâsına tâbi‘ Dola nâm karyesinin re‘âyâsı gelüb mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde kadîmü'l-eyyâmdan berü ‘öşr ve rüsûmun timârı tarafından alınagelen re‘âyâ-ı mezkûrenin tasarruflarında olan ma‘lûmü'l-hudûd yerlere dahl olunmak icâb etmez iken hevâlarında vâki‘ havâss karyelerinden Kurlan? ve Esobin? nâm karyelerinin zâbitleri zuhûr ve livâ-i mezbûr zâbiti olduğumuz ... ... karyeler arâzisinden altmış guruş resmin biz alırız deyu iddi‘â ve bundan akdem murâfa‘a-i şer‘ olundukda ol-yerler bunun timârı karyesinde hudûdu dâhilinde re‘âyâ-ı mezkûrenin tasarruflarında olub kadîmden ‘öşr ve resmin timârı

tarafından alınagelen yerlerden olduğu zâhir ve mu‘arızadan men‘i birle hüccet-i şer‘iyye verilmişiken ol-hüccet-i şer‘iyye mugâyir-i şer‘îden halî olmadıkların bildirüb ol-yerlerin ‘öşr ve resmin üzerinde timârı tarafından ahz u kabz etdirilmeyüb mezbûrların kadîme ve hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1157/Mart 1744

317- Sayfa:77 Hüküm:5

Taşlıca kazası muzafatından Derviyan? nâhiyesinde ayanlık iddiası ve mütesellim veya voyvoda takribiyle ahalinin zorla para ve eşyalarını alan Hacı Ömer oğlu Mustafa'nın müdahalesinin önlenerek aldıklarının tahsil etdirilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbâk vezîre ve Taşlıca kadısına hüküm ki

Ze‘âmet karyelerinden Taşlıca kazâsı muzâfâtından Derviyan? nâhiyesi ahâlilerinden ve ve dahi ba‘zıları ‘arz-ı hâl edüb bunların üzerlerine bir nesne sâbit olmuş değil iken Taşlıca kazâsı sâkinlerinden Hacı Ömer oğlu Mustafa nâm kimesne a‘yânlık iddi‘âsında olduğundan ma‘adâ kâh mütesellim ve kâh voyvoda olmak takrîbiyle hilâf-ı şer‘-i şerîf bin yüz elli senesinde bunları ahz ve bî-gayri hakkın cebren ve kahren ma‘lûmü’l-mikdâr akçe ve eşyâların alub gadr-ı külli ve bunlar dahi da‘veti ve taleb üzereler etmek mezbûr fevt olmağla terekesine vaz‘ üzere olub kazâ-i mezbûr sâkinlerinden oğulları ma‘lûmü’l-esâmi kimesnelerden taleb ve almak istediklerin mezbûrlar hilâf-ı şer‘i şerîf vermeğin ta‘allül ve muhâlefet eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb müteveffâ-ı mezbûrun terekesine vaz‘ üzere olan oğulları mezbûrlardan akçe ve eşyâların alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S sene 1157/Mart/Nisan 1744

318- Sayfa:77 Hüküm:6

Perin Kalesi ağaları ve neferatına Telçak Kalesi ağaları ve neferatı tarafından görevleri hususunda yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbake vezîre Perin ve kadılarına hüküm ki

Perin Kal‘ası muhâfazasından olan ağavât ve neferât mektûb gönderüb ‘uhdelerine lâzım gelen gerek kal‘a-i mezbûre muhâfazası ve gerek kadîmden kal‘a-i mezbûr havâlisinden hıfz ve hırâset olunagelen mahallelerin gereği gibi muhâfazasında ihtimâm ve dikkat edüb kadîme mugâyir rencîde ve remîde olunmak icâb etmez iken civârımızda vâki‘ Telçak Kal‘ası muhâfazasında olan ağvât ve neferât öteden berü hıfz ve hırâsetine me’mur oldukları mahalleleri muhâfaza etmeyüb kadîme mugâyir olanları dahi siz muhâfaza edin diyu kadîme ve olagelene mugâyir kulları rencîde ve remîde ve gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb kadîmden hıfz edegeldikleri yerleri gereği gibi muhâfaza eylediklerinden sonra kadîme ve olagelene mugâyir mezbûrlara bunları ol-vechile rencîde ve remîde etdirilmeyüb zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S sene 1157/Nisan 1744

319- Sayfa:78 Hüküm:1

Bosna'da Novi nâhiyesinde adı geçen yerlerin zeametlikden çıkarılıp Bosna havassına dahil edilmesi için tevki kalemiyle tashih olunması

Kamengrad kadısına hüküm ki

Bosna vâlisi vezîrim Mehmed Paşa edamallahüte‘ala iclâlehu sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Bosna sancağında Novi nâhiyesinde kal‘a-i Novi Varoş ile Haymane? nâhiyesinde Ceravik ve Kamengrad nâhiyesinde Raste? ve Herlovik karyeleri nefs-i Saray ve gayri ile birikdirilüb mîrlivâ-i Bosna havassından olmak üzere muharrer kalemiyle tahrîr ve kadîmü'l-eyyâmdan berü serhâdâtın feth ve teshîr-i müyesser oldukda neferât fukarâsı kal‘aları muhâfazalarında ikâmet etmelerine vesile olmak üzere kal‘aları civârında birer ikişer tarla mikdârı arâziyi her birine taraf-ı mîriden ihsân ve neferâtı sıyânet ve kuyûd ve şurûtlarına rağbet ve ri‘âyet olunmak içün havass-ı hümâyûnuma ve havass-ı mîr-i mîrâna kayd olunub maktû‘ filori ve kesm-i ‘adîyesi sâl

be sâl mîr-i mîrân tarafına edâ ve sinîn-i maziyyeden berü asûde hâl iken Bosna çavuşlar kethüdâsı Hacı Mehmed tama‘-ı hâmından nâşi fukarâyı neferâta ra‘iyet eylemek içün zikrolunan bir varoş ve iki karye mîr-i mîrân hassından ifrâz ve ber vech-i kabûl yirmi bin akçe eşkinci ze‘âmet olmak üzere sâbıkâ Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa'dan aldığı ‘arz ile oğlu Hacı Mustafa ismine elli dört senesi şa‘banında tevkî‘ kalemiyle mahallelerin tashîh ve berât etdirüb neferât fukarâsının ve sâ’irenin perişân olmalarına bâ‘is olmağla bid‘at-i seyyi’eyi üzerlerinden ref‘ ve ze‘âmet-i mezbûrenin kaydı terkîn ve fimâba‘d kadîmesi üzere havass kayd ve mîr-i mîrân tarafından zabt olunmak üzere Bosna eyâletinde vâki‘ Bihke ve İstirseniç? ve Bovi? ve Karune? ve Kamengrad ve Moraç? kapudânları ve ağvât ve neferât-ı müşârü'n-ileyh tarafına mahzar ve sâdır olan emr-i ‘ali mûcebince ehl-i vukûfdan tefahhus ve mahzarları nefs-i alâmda mutâbık olmağla mahzarları mûcebince elli beş fukarâ içün zikrolunan varoş ve iki karye ze‘âmetden ref‘ ve kaydı terkîn kemâ-fi'l-evvel mîr-i mîrân-ı Bosna havassı tarafından zabt olunmak üzere mahalleleri tashîh olunmak bâbında ‘inâyet ricâsına ‘arz ve sâlifü’z-zikr iki ‘aded karye ve bir varoş fi'l-asl mîr-i mîrân-ı Bosna havassı icmâlinde olmağla müşârü’n-ileyhin ‘arzı mûcebince ze‘âmetlikden ref‘ ve icmâl-i kadîmi mûcebince mîr-i mîrân-ı Bosna havassına idhâl ve ilhâk olunmak içün mahalleleri tevkî‘ kalemiyle tashîh olunması bâbında bi’l-fi‘il re’isü’l-küttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecduhu dahi i‘lâm etmeğin sâlifü’z-zikr bir varoş ve iki ‘aded karyeler ze‘âmetden ref‘ ve icmâl-i kadîmi mûcebince mîr-i mîrân-ı Bosna havassına idhâl ve ilhâk olunmak içün mahalleleri tashîh olunmak bâbında vârid olan emr-i şerîfim mûcebince mahalleleri bin yüz elli yedi senesi saferinin on altıncı gününde tevkî‘ kalemiyle tashîh olunub sûret-i icmâl verilmekle vech-i meşrûh üzere zabt etdirilmemek bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S sene 1157/Nisan 1744

320- Sayfa:78 Hüküm:2

Bosna'da Dumna, Bakıyye-i İmoçka, Ehlune ve Glamoç kazalarının ahalilerinin paralarını, yiyecek içeceklerini ve hayvanlarını alan eşkıyaların aldıklarının sahiplerine tahsil etdirilmesi

Ehlune ve Dumna ve Bakıyye-i İmoçka ve Glamoç ve kadılarına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Dumna ve Bakıyye-i İmoçka ve Ehlune ve Glamoç kazâlarının ahâli-i fukarâları gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen imdâd-ı hazeriyye ve seferiyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ olan tekâlif cem‘ine me’mur olanlara ve hukûk ve rüsûmların dahi kazâları zâbitlerine edâ edüb ber-vechile rencîde olunmağa emir icâb etmez iken öteden berü zulm ve cebr ile ma‘rûf ... zulm ve cebâbireden olan civârlarında vâki‘ ... palankasında ‘azebân ... İbrahim Paşazâde dimekle ma‘rûf Mehmed ve Ali Paşazâde Zâ‘im Ali ve Ömer dimekle ma‘rûf kimesneler ve tevâbi‘lerinden Ahlona? sâkinlerinden Zolta Hüseyin nâm mütegallibeler birbirleriyle yekdil olmalarıyla birkaç eşkıyâyı cem‘ ve kendü eline uydurub hilâf-ı şer‘i şerîfe ve bilâ emr-i münif bin yüz kırk senesinde bunların kazâlarında karye-i Bezer? keşt-i güzâr ile kazâlarında çıkmayub hilâf-ı şer‘i şerîf bunları ahz ü kabzına ve külünkler ile darb ve mecrûh ve ta‘arruz ve bilâ emr-i şerîf ve mürûriye nâmıyla ve âhar bahâne ile kimesneden beş ve kimesneden onar altın cebren ve kahren aldıklarından gayri müft ve meccânen yem ve yemek ve koyun ve kuzu ve sâ’ir me’kûlât ve meşrûbâtların alub zulm ve ta‘addîlerinden fukarânın ekseri perâkende ve perişân ve bî-gayri hakkın dahi zulm ve cebrlerine takat getürmeyüb diyâr-ı âhara firâr etmesine yüz tutub ve bu misüllü zulm ve ta‘addîlerinin nihâyeti oldukların bildirüb şer‘le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer‘i şerîfe ve bilâ emr-i münif ve bi-gayri hakkın ol-vechile zulmen aldıkları emvâl ve erzâkın üzerlerine tahsîl ve alıverilüb eshâb-ı hukûk-ı istirdâd edüb bir dürlü ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S sene 1157/Nisan 1744

321- Sayfa:78 Hüküm:3

Bosna'da Mustafa Bey bin İskender Paşa evkafı mütevellisi Ahmed Halife'nin görevine ecanibden Ali'nin müdahalesinin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya ve Saray Monlasına hüküm ki

Bosna'da vâki‘ müteveffâ Mustafa Bey veled-i İskender Paşa evkâfının yevmi altı akçe vazîfe ile kitâbeti on seneden mütecâviz mâliye? tarafından verilen berât-ı şerîfim mûcebince Ahmed Halife üzerinde olub ve bilâ-nizâ‘ mutasarrıf iken ecânibden

Ali nâm kimesne zuhûr ve bir takrîb ile ‘askerîden olduğu berât etdirdüb mütevelli-i vakıfdan fuzûli vazife mütâlebe ve Ahmed Halife'ye gadr-ı ta‘addî etmekle kitâbet-i mezbûr küçük evkâf muhâsebesinden mezkûr Ahmed Halife'nin üzerinde olduğu mukayyed olmağla mezkûr Ali'yi ‘askerî berâtıyla bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum virilmek ricâsına bi'l-fi‘il nâzır-ı vakf olan bâbü's-sa‘adetim olan İbrahim Ağa dâme ‘uluvvuhu ‘arz etmekle berât mûcebince ‘amel olunmak içün sâdır olan fermân-ı ‘ali mûcebince emr-i şerîfim tahrîriçün küçük evkâf muhâsebesinden memhûr kâime virilmekle berât mûcebince ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1157/Nisan/Mayıs 1744

322- Sayfa:78 Hüküm:4

Saraybosna nâhiyesinde bağlı karye ahalisinin tasarruf ettikleri yerlere subaşıların vergi hususundaki müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Bosna monlasına hüküm ki

Timâr karyelerinden Saray Bosna nâhiyesine tâbi‘ Blazoy? nâm karyeler ahâlilerinin ehl-i zimmet re‘âyâ fukarâsı gelüb bunların karyelerinde vâki‘ karye-i mezbûre toprağında kadîmü’l-eyyâmdan ve feth-i hâkânîden berü hangisinden zimmet idegeldikleri mu‘ayyen yerlerine kıbel’üş-şer‘i ve mugâyir-i kadîm dahl ve rencîde olunmaları icâb etmez iken Saray Bosna’ya tâbi‘ zikrolunan karyeleri sipâhisi neferâtı tarafından subaşısı olanlar mücerred celb-i mal sevdâsıyla ol-karyeleri toprağına madamki … gibi zimmet idegeldiğiniz mu‘ayyen yerleri zirâ‘at ve hırâset ‘öşr ve resmin alınagelen yerlerindendir deyu fuzûli müdâhale ve bundan akdem murâfa‘a-i şer‘ olduğundan evvel nizâ‘ olunan yerler feth-i hâkânîden berü ehl-i zimmet re‘âyâsından aldıkları defter olunagelen yerlerden olduğu şer‘le sâbit ve mezbûrlar müdâhaleden men‘i birle kıbel’üş-şer‘iden bunların yedlerine hüccet-i şer‘iyye verilmişken bî-vech-i şer‘i takrîrden halî oldukların ve husûs-ı mezbûr fetevâyı meşrûh üzere olduğun sen ki Bosna kadısı Mevlânâ Mustafa zîde fazluhusun ‘arz eylediğin bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1157/Nisan/Mayıs 1744

323- Sayfa:78 Hüküm:5 (Üzeri çizilmiş)

324- Sayfa:79 Hüküm:1

Foça kazasına bağlı karye ahalisinin kanunsuz olarak paralarını alan Ak Mehmed'in müdahalesinin önlenerek aldıklarının tahsil etdirilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Foça ve kadısına hüküm ki

Foça kazâsına tâbi‘ Vemakoça? nâm karye ahâlileri gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen imdâd-ı seferiyye ve hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifden tahammüllerine göre hisselerine isâbet edeni edâda kusûrları olmayub cevr ve ta‘addî olmak icâb etmez iken Foça kazâsında sâkin a‘yândan Ak Mehmed dimekle ma‘rûf kimesne tama‘-ı hâmından nâşî bin yüz elli senesinden berü fuzûli tekâlifleri umûruna karışıb beher vârid olan tekâlifden üzerine kendüsiçün ol-mikdâr akçeden ve bî-gayri hakkın ve cebren tahsîl ve ol-vechile bu ana değin külli akçelerin alub ahvâl-i fukarâ diğer-gûna olduğun bildirüb şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘i şerîf mugâyir-i defter olduğu istirdâd ve ihkâk-ı hakk ve fimâba‘d umûrlarına müdâhale eylememek içün hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra sene 1157/Mayıs 1744

325- Sayfa:79 Hüküm:2

Dumna, Bakıyye-i İmoçka, Ehlune ve Glamoç ahalilerine Ömer isimli mutasarrıf tarafından zahire ve yiyecek talebiyle yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya Dumna ve Bakıyye-i İmoçka ve Ehlune ve Glamoç ve ve kadılarına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'da Hersek sancağında vâki‘ Dumna ve Bakıyye-i İmoçka kazâlarının ve Klis sancağında vâki‘ Ehlune ve Glamoç kazâlarının ahâli ve re‘âyâları

sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb kazâlarında vesâ’ir eyâlet-i merkûmede vâki‘ kazâlardan bâc-ı ‘ubûr mukaddemâ hâriç ez-defter olduğundan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim defter emîni el-Hac Mustafa dâme mecduhunun ‘arz-ı nâtık olduğu üzere tevkî‘ kalemiyle ze‘âmete tashîh ve ref‘ olunarak tevârih-i muhtelife ile gelüb yüz elli altı senesinde Ömer'in üzerinde karâr ve bâc-ı sınur İşkobye? ve Koska? ve Köprüz? Ve Bravne?den ‘ubûr eden Çelikşân? ve beher re’s kâvdan? onar akçe bâc alınır hâriç ez-defter ma‘ bâc-ı ‘ubûr bârgir ve ‘araba ki Bosna’da vâki‘ kazâlardan deryâ tarafına bargir ve araba ile mürûr eden şem‘i asel ve celdek? ve sahtiyân ve meşin ve ‘aba ve kebe ve sâ’ir emtia‘dan onar sağ akçe alınır deyu yirmi bin akçe ze‘âmete mutasarrıf mümâileyh Ömer onar akçesine kanâ‘at etmeyüb tama‘ı hâma ... birle bunların kendü nefsleriçün tedârik ve tahmîl eyledikleri kadar kifâye zehâyirlerinden tuz ve pirinç ve hınta ve şa‘irden bunlar dahi lafz-ı emtia‘dan dâhildir ze‘âmetim ‘avâidindendir deyu bu makûle me’kûlât ve meşrûbâtdan dahi alırım deyu hilâf-ı kânun ve defter yirmi otuz atlı adem ile kazâ-be-kazâ gezüb müft ve meccânen yem ve yemek ve sâ’ir me’kûlâtları ahz eylediğinden ma‘adâ dürlü dürlü cevr ve eziyete tâkatleri olmayub perişân olmalarına bâ‘is olduğun bildirüb merkûm Ömer’in ber minvâl-i muharrer vukû‘ bulan zulm ve ta‘addîsi men‘ olunmak içün sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhasın ve Mevlânâ-ı mümâileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfimin sudûru istirhâm etmeleriyle hilâf-ı defter-i hâkânî ve yedinde olan berâtına mugâyir re‘âyâ fukarâsı ol-makûle mezâlim ve ta‘addiyât ile rencîde ve remîde etdirilmeyüb tea‘ddîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında bi’l-fi‘il re’isü’l-küttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecduhu i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i R sene 1157/Mayıs 1744

326- Sayfa:79 Hüküm:3

Hayvanlarını satmak için Bosna'ya giden Osman'ın eşkıyaların saldırısına uğrayarak öldürülmesi ve mallarının çalınması sebebiyle katillerin yakalanmasıve aldıklarının vekili olan kardeşi Ahmed'e tahsil ettirilmesi

Bosna vâlisine ve Kamengrad Teşne ve Srebreniçe ve Novasin ve Hraniçe ve kadılarına hüküm ki

Edirne sâkinelerinden Hadice nâm hâtûn gelüb bunun celeb tâ'ifesinden zevci Osman nâm kimesnenin bin yüz elli beş senesinde koyun ve sâ'ir hayvanları iştirâ' ve getürmek üzere ticâret tarikiyle on kese mikdârı nukûd akçe ve sâ'ir emvâl ve eşyâ ve 'alâtları Bosna cânibine gitmeleriyle ve ve ve refikleri şakîler cümlesini bî-gayri hakkın katl ve nukûd ve sâ'ir emvâl ve eşyâların ahz ve kendülerin ihfâ ve külli gadr eylediklerin ve mezbûrlar taht-ı hükûmet ve kazâlarınızda geşt ü güzâr üzere oldukların ve tarafından karındaşı Ahmed nâm kimesneyi vekîl eylediğin bildirüb kâtilleri mezbûrlar oldukların mahallede ahz ve şer'le görülüb zevci mezbûrun ahz ve tahsîl eyledikleri nukûd ve sâ'ir emvâlesi tamâmen tahsîl ve vekîl-i mezbûra alıverilüb icrâ-ı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğün ecilden şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R sene 1157/Mayıs 1744

327- Sayfa:79 Hüküm:4

Dumna, Bakıyye-i İmoçka, Ehlune ve Glamoç ahalilerine Ali isimli mutasarrıf tarafından zahire ve yiyecek talebiyle yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a'zam olub Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya Dumna ve Bakıyye-i İmoçka ve Ehlune ve Glamoç ve kadılarına hüküm ki

Hersek sancağında vâki' Dumna ve Bakıyye-i İmoçka ve Klis sancağında vâki' Ehlune ve Glamoç kazâları ahâlileri gelüb eyâlet-i Bosna'da vâki' Klis sancağında ve Ehlune nâhiyesinde resm-i otlağı Ehlune ve Glamoç ve bâc-ı mahall-i tarik ... ... berü oğlu ze'âmetine mutasarrıf olan Ali nâm zâ'im iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim defter emîni el hac Mustafa zîde mecduhunun 'arz-ı nâtık olduğu üzere defter-i hâkânî mûcebince ze'âmetine hâsıl yazılan yaylağ-ı mezbûrun resmi ile celîb-i mezbûrdan ber mûceb-i defter beher yükde ta'yin olunan ikişer para resmini almağa kanâ'at etmeyüb zikrolunan kazâlar ahâlileri kendü me'kûlâtları içün âhar mahallerde kazâlarına getirdikleri tuz ve pirinç ve hınta ve şa'ir yüklerinden ve füruht eyledikleri bargirlerinden dahi rüsûmât mütâlebesiyle rencîde eylediğinden gayri otuz atlu ile kazâ be kazâ gezüb hilâf-ı şer'i şerîf müft ve meccânen me'kûlât taleb ve nice güne cevr ve eziyet eylediğinden merkûmun ta'addîsinden hâlleri diğer gün olmağla mezbûrun ol-makûle ta'addîsi men' ü def' olunmak içün emr i şerîfim virilmesine istid'â ve istirhâm

etmeleriyle sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin husûs-ı merkûm ma'rifetinle mahallinde şer'le görülüb zâ'im-i merkûmun defter-i hâkânî ve yedinde olan berâtına mugâyir fukarâdan müft ve meccânen yem ve yiyecek mütâlebesiyle ve sâ'ir mezâlim ile ta'addî ve müdâhaleleri men' olunmak bâbında bi'l-fi'il re'isü'l-küttâbım olan Mehmed Ragıb dâme mecduhu i'lâm etmeğin i'lâmı mûcebince 'amel olunmak yazılmşdır.

Fî Evâ'il-i R sene 1157/Mayıs 1744

328- Sayfa:80 Hüküm:1

Bosna'da Mehmed ve Havva'nın babalarından kalan yerlere hariçden Hacı Mehmed Beşe'nin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi ve Saray kadısına hüküm ki

Mehmed nâm kimesne ile Havva hâtûn gelüb Bosna kazâsı muzâfâtından nefs-i Monça? kazâsında sâkin bunların babaları nâm kimesne müte'akiben anaları ve li-ebeveyn kız karındaşları bin yüz elli senesinde fevt olub terekeleri ırs-ı şer'le bunlar ile li-ebeveyn karındaşları nâm kimesneye intikâl etmişken kable't-taksîm karındaşları merkûm Şaban dahi fevt olub anın dahi verâsetini Saray sâkinelerinden zevcesi Fatıma nâm hâtûn ile bunlara intikâl etmeğin beynü'l-farîzatü'ş-şerîfe tevzî' ve taksîm olmaların bi'l-külliye tereke-yi mezbûre Fatıma vaz'ı yed ve ba'zı kimesnelere istinâden atıyye Saray sâkinlerinden Hacı Mehmed Beşe dimekle ma'rûf gaddâr ile ekser ve kendüde muhallefâtı ahz ve tagallüben zabt edüb ziyâde gadr ve ta'addî eylediklerin bildirüb muhallefât-ı merkûm ... ... deyu beyne'l-verese müstemirre 'adâlet ile va'ı tevcîhleri kendünden alıverilüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin ecilden şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R sene 1157/Mayıs 1744

329- Sayfa:80 Hüküm:2

Novasil'de Mustafa'nın tasarrufundaki timarında vergi hususunda Fazlullah, Bekir ve Osman isimli mutasarrıfların muhalefet ve müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Novasil ve kadılarına

Erbâb-ı timârdan Mustafa nâm sipâhi gelüb Hersek sancağında Ragor? nâhiyesine tâbi‘ ... nâm karye ve gayriden on altı bin kırk sekiz akçe timâra mutasarrıf olub timârı aklâmında müşterekleriyle kayd ve berâtlarına dâhil Novasil nâhiyesine tâbi‘ Sobonik? nâm karye toprağında vâki‘ baştina yerleri zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerine kânun üzere ‘öşr ile sâlâriyye ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların dâhi kânun ve defter mûcebince taleb eylediği baştina yerlerine mutasarrıf Fazlullah ve Bekir ve Osman ve mezbûrların etbâ‘larından birkaç nefer kimesneler birbirleriyle yekdil ve hilâf-ı kânun ve defter vermeğe ta‘allül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb zirâ‘atleri ile hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere ‘öşürleriyle sâ’ir hukûk ve rüsûmları dahi kânun ve defter mûcebince alıverilüb hilâf-ı kânun ve defter ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Novasil nâhiyesine tâbi‘ baştina ... der yed-i Mehmed der yed-i Yusuf ve der yed-i Musul? Murâd altmış beş ‘adet baştina-i sâ’ire ve iki zemîn ve iki tarla ve bir çiftlik ve bir yaylak ve dokuz nefer re‘âyâ ve dört bâb âsiyâb ile ve hâsıl-ı ispençe ve cev ve çavdar yekûn ma‘ gayrihâ dokuz bin yüz akçe yazar karye-i Sobonik? defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Sobonik? tâbi‘ Novasil deyu beş bin beş yüz akçe yazu ile tahrîr ve Ragona? nâhiyesine tâbi‘ Kurnereniç? nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb on altı bin seksen üç akçe ‘an ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçesinden ile bin üç yüz doksan dokuz akçesi merkûm Mustafa’nın timârı aklâmı bakıyye-i müştereği kaydında olduğu mestûr ve mukayyed olunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i R sene 1157/Mayıs 1744

Ahâlinin tazallüm ve inhâlârı üzerine merkûmânın hilâf-ı şer‘ şerîf tasallutları vâki‘ ise ‘arz ve i‘lâm olunmak içün Bosna vâlisine hitâben yazıldı.

Fî gurre-i R sene 1181

330- Sayfa:80 Hüküm:3

Akhisar kazasında Mehmed'in tasarrufundaki yerleri fuzuli olarak zabt eden Ahmed Paşazade Hasan Bey'in müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîri Yeğen Mehmed Paşa'ya ve Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed zîde kadruhu gelüb Akhisar kazâsına tâbi‘ Börüçe çiftliği dimekle ma‘rûf ma‘lûmü’l-hudûd çiftlik arâzisi ile Mak karyesi toprağında mutasarrıf olduğu arâzileri zabt ü zirâ‘at eder iken yine Akhisar kazâsı sükkânından erbâb-ı mütegallibeden olub Ahmed Paşazâde Hasan Bey dimekle ma‘rûf kimesne ba‘zı mütegallibeye istinâden ol-yerleri bin yüz kırk dört senesinde fuzûli zabt etmekle mezkûrun fuzûli zabt eylediği senelerin şer‘le müteveccih olan noksân arâzisine taleb ve almak istediğinde vermekde dürlü ‘illet ve bahâne ve hilâf-ı şer‘i şerîfe gadr ve ta‘addî eylediğin ve bu bâbda şeyhü'l-İslâmdan müta‘addîd fetvâ-ı şerîfe virildüğün bildirüb fetevâ-ı şerîfe mûceblerince şer‘le görülüb mezkûrun zimmetinde vech-i meşrûh üzere şer‘le müteveccih olan noksân arâzisine her ne ise alıverilüb bir dürlü ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1157 /Haziran 1744

331- Sayfa:80 Hüküm:4

Akhisar kazasında vefat eden Yusuf Bey'den miras malını ve yerleri zabt eden zorba kişilerin müdahalelerinin ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya ve Akhisar ve kadılarına hüküm ki

İsmihan ve Ayşe nâm hâtûnlar gelüb bunların babaları Yusuf Bey dimekle ma‘rûf ve vâlideleri Fahriye ve kız karındaşları Meryem nâm murisleri fevt olduklarından Akhisar kazâsına tâbi‘ tasarruflarında olan Buriniçe çiftliği dimekle ma‘rûf çiftlik ve yine kazâ-i mezbûreye tâbi‘ ve nâm mevzi‘lerde vâki‘ çiftlik emlâklarıyla eşcâr-ı müsmirre ırs-ı şer‘le bunlara ve karındaşları Süleyman Ağa ve Mustafa Ağa ve Rüstem Ağa dimekle ma‘rûf kimesnelere intikâl edüb bunlar zikrolunan emlâk ve ‘akarât ve eşcâr-ı müsmirelerinde müteveccih olan hisselerin

almadan Akhisar kazâsında sâkin erbâb-ı mütegallibe ve cebbâreden müteveffâ Ahmed Paşa Bosna vâlisi ile hilâf-ı şer‘i şerîf ve bî-gayri hakkın murislerinden intikâl eden emlâk ve eşcârdan cümlesi fuzûli ve tagallüben zabt ba‘de vefâten oğlu Hasan Bey dimekle ma‘rûf kimesneden akrabâsından İbrahim Paşa'ya ve dahi ve ba‘zı mütegallibeye intikâlen fuzûli ve tagallüben zabt edüb bu ana gelince ihkâk-ı hakk bulunmayub merkûmların tagallübeleri henüz mündefi‘ ve zâyil olub taraflarından nâm kimesneyi vekîl eyledikleri ve bu bâbda şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb fetevâ-ı şerîfeleri mûcebince şer‘le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer‘i şerîfe bî-gayri hakkın tagallüben zabt eyledikleri emlâk ve eşyâlarıyla eşcâr-ı müsmirre vaz‘ü'l-yed olan merkûm Hasan'dan alıverilüb bir dürlü ta‘allül etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1157 /Haziran 1744

332- Sayfa:81 Hüküm:1

İskender Paşa evkafından Saraybosna'da bulunan bahçenin mütevellisinin vefatından sonra buraya hariçden yaplan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre Saray Bosna kadısına hüküm ki

Bi'l-fi‘il bâbü's-sa‘adetim ağası olan İbrahim Ağa dâme ‘uluvvuhu sudde-i sa‘adetime ‘arz gönderüb taht-ı nezâretinde olan evkâfdan müteveffâ İskender Paşa evkâfından Saray Bosna'da vâki‘ ma‘lûmü'l-hudûd bir kıt‘a vakf-ı bağçeye vakf-ı mezbûr mütevellisi temessüküyle mutasarrıf olan sâbıkâ Bosna defterdârı Mustafa Efendi dimekle ma‘rûf kimesne mezbûren fevt oldukda bağçe-i mezbûr intikâl-i ‘adî ile sulbi oğlu Mehmed Efendi dimekle meşhûr kimesne ile sulbiye kızları Hamide ve Ayşe nâm hâtûnlara ‘ale's-seviye intikâl ve yedlerine taraf-ı vakıfdan temessük verilib ber-vechile icâb etmez iken taraf-ı şer‘iden kaym nasb olunan ile deynleri zuhûr ve mücerred ta‘cir içün bağçe-yi mezkûru müteveffâ-ı mezbûrun deyni içün âhara füruht ederiz deyu kânuna müdâhale ve divân-ı Bosna'ya ihzâr ve vâki‘ şer‘i şerîf olduklarına bağçe-i merkûm ber muktezâ-ı şer‘ müteveffânın evlâdları mezbûrlara hükm ve kıbelü'ş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm verilmekle mûcebince ‘amel olunub

mezbûrlar mu‘arızadan men‘i birle yedlerine verilen buyruldu ve senedât-ı şer‘iyye ve fetevâ-ı şerîfe mûceblerince bağçe-yi merkûm kendülere zabt etdirilüb hilâf-ı şer‘i şerîf ve mugâyir-i kânun mu‘arızaları men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına ‘arz etmeğin vech-i meşrûh üzere şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1157 /Haziran 1744

333- Sayfa:81 Hüküm:2

Bosna piyade hassa ocağının İstari Eflak ve buraya bağlı yerlerin iki senelik muhasebesini göndermeyen mültezim Kara Mehmed hakkında kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre Yenibazar kadısına hüküm ki

Bosna piyâde hassa ocağı orta-i kebîrinin mütevellisi olan Süleyman Çavuş zîde kadruhu ‘arz-ı hâl edüb ocak-ı mezkûr ocaklığının İstari Eflak ve tevâbi‘ mukâta‘asını yine ocak-ı merkûm neferâtından Kara Mehmed haseki beher senelerin mîrîsi ve gerek ocaklığını vakt-i ... edâ eylemek üzere ba memhûr temessük bin yüz elli beş ve elli altı seneleri ber vech-i iltizâm der ‘uhde ve tefvîz olunmağla mültezim-i merkûm ol-bâbda Yenibazar nâm mahalde tavattun edüb gelüb zikrolunan senelerin muhâsebelerini görmeyüb birkaç def‘a kendüye adem ve mektûb gönderülüb kat‘a ahz etmeyüb ana taraf-ı mîriye ve gerek ocak-ı merkûm gadr sevdâsında olduğun bildirüb bu def‘a dahi ol-tarafda olan ocaklık mevâcibi vermeğin ve vezâif ve gerek muhâsebelerin ber mûceb-i şurût berât-ı ‘alişân görmeğin muhâlefet edüb asitâne-i sa‘adetime ihzâr olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ca sene 1157/Haziran 1744

334- Sayfa:81 Hüküm:3

Akhisar kazasında Mehmed'in babasından kalan çiftlik emlak ve arazisine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya ve Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Mehmed zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb babası Süleyman Ağa dimekle ma‘rûf kimesne mukaddemâ Saray Bosna tüccârından ve murâbahacı tâ’ifesinden ... Hacı Mustafa nâm kimesneden bi-hasebi'l-iktizâ bin guruş mikdârı akçe istidâne edüb ba‘dehu meblâğ-ı mezbûr babası üzerine devr-i şer‘i ve ilzâm-ı ribh olunmadan merkûm el-Hac Mustafa şirrete sülûk ve kendü kul mücerrediyle beş bin iki yüz guruş deyni olmak üzere bir tarikiyle aldığı temessük ile babası merkûmun Akhisar kazâsında mutasarrıf olduğu Buriniçe çitlik dimekle ma‘rûf çiftlik emlâkını ve ma‘lûmetü'l-hudûd arâzisiyle Mak? karyesinde olan yerler içün bana bey‘i bi'l-vefâ ile bey‘ eyledi deyu babası mezkûru iğfal ve ol-dahi meblâğ-ı mezbûru tedârik ve kendüye teslîm edinceye değin derûnunda sâkin olmak şartıyla temessük ve kul ve arâzi-i mezkûru emâneten ve emlâkini dahi bey‘i bi'l-vefâ ile vermişiken sâbıkâ Bosna vâlisi mütevveffâ Ahmed Paşa'ya eyâlet-i Bosna virildiğin mezkûr Hacı Mustafa müşârü'n-ileyhe varub zikrolunan emlâk ve arâziyi bey‘i bât-ı kat‘i ile bey‘ etmişler deyu beş bin iki yüz guruşa bey‘ ve teslîm etmekle babaları mezkûr dahi ahvâlini ifâde ve i‘lâm içün asitâne-i sa‘adetime gelüb emr-i şerîf ısdâr etmek sadedinde iken bi-emr-i şerîf müte‘akiben fevt olub çiftlik-i mezbûr ile arâzi-i merkûm buna intikâl etmişiken müşârü'n-ileyh hilâf-ı şer‘i şerîf ve mugâyir-i kânun ve fuzûli ve buna gadr-ı külli eylediğinden ma‘adâ çiftlik-i mezbûr derûnunda fukarâya cebren bir taş kal‘a binâ etdirüb ba‘de çiftlik-i mezbûr ile babası müteveffâ-ı mezbûrdan müntakil elli altmış kese kıymetlü emlâk ve arâzilerin oğlu Hasan'a hibe edüb hâlâ mezbûr Hasan derûnunda sâkin ve bu vaz‘u'l-yed kalmayub husûs-ı mezbûr içün müta‘addîd evâmir-i şerîfe ısdâr ve vâki‘ şer‘i vârid eyledikde mezbûr Hasan babası Ahmed Paşa'ya ve akrabâsından İbrahim Paşa'ya istinâden tenfîz evâmir ve icrâ-ı hakk kâbil olmamağla ol-vechile ahvâli mükerrer ve makdûr ve henüz ihkâk-ı hakk olunmayub merkûmların tagallübü dahi olan zâil olduğun ve bu bâbda da‘vâsına muvaffak şeyhü'l-İslâmdan müte‘addid fetevâ-ı şerîfe virildiğin bildürüb fetevâ-ı şerîfe mûceblerince şer‘le görülüb babası mezbûrdan müntakil emlâk ve yerleri vaz‘ü'l-yed olan merkûmdan alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin şer‘le ve kânun üzere ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1157 /Haziran 1744

Merkûmânın zulm ve ta‘addîleri murâfa‘a ... ba‘de't-tahkîk ‘arz ve i‘lâm olunmuşdur ...

Fî Evâ'il-i ... sene 181/... 1768

335- Sayfa:81 Hüküm:4

Akhisar kazasındaki karyelerde ahalinin zahire, hayvan ve yiyeceklerini zorla alan zorba taifesinden İbrahim Paşa'nın oğlu Mustafa ve kardeşi Malkoç ve yeğeni Ali'nin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya ve Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Akhisar kazâsına tâbi've Betugan? mukâta'ası kurâlarından ve ve nâm karyeler ahâlileri gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen 'aşâr-ı şer'iyye ve sâ'ir hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince kendü zâbitlerine edâ edüb âhardan dahl olunmak icâb etmez iken mukâta'a-ı mezbûrede 'alâkası olmayan Akhisar kazâsında sâkin zâlim ve mütegallibe ve cebâbireden müteveffâ İbrahim Paşa'nın oğlu Mustafa'nın ve karındaşı Malkoç Bey ve karındaşı oğlu Ali Bey dimekle ma'rûf kimesneler kendü hâllerinde durmayub hevâlarına tâbi' nice eşkıyâyı başlarına hücum ve bunların karyelerine varub alub ve 'ıyâlleriyle sâkin oldukları evleri üzerlerine konub müft ve meccânen yem ve yemek ve arpa ve saman ve koyun ve kuzu ve tavuk ve yağ ve sâ'ir me'kûlâtların aldıklarından gayri içlerinden ba'zıları cebren ahz ve götürüb odun ve kereste ve orakçı ve sâ'ir iktizâ eden hıdmetlerinden bî-gayri hakkın taleb ve götürüb nice müddet-i icâl bir nesne vermediklerinden ma'adâ buna ol-vechile üzere ve bî-gayri hakkın emsâli zulm ve ta'addîlerinin nihâyeti olmamağla perâkende ve perişân olmalarına bâdî ve ahvâlleri diğer-gûn olduğun bildirüb mezbûrların vech-i meşrûh üzere zâhir olan zulm ve ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ca sene 1157 /Haziran 1744

336- Sayfa:82 Hüküm:1

Banaluka kazasında İbrahim'in dedesinden kalan yerleri kanunsuz olarak zabt eden Hacı Osman'ın müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Banaluka kadısına hüküm ki

Feth-i cedîd kurâlarından Banaluka kazâsına tâbi‘ Dubniçe Kal‘a sâkinlerinden İbrahim nâm kimesne gelüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ Çan nâm karye toprağında arâzi tasarruf edenlerden büyük babası Ömer kethüdâ dimekle ma‘rûf kimesne fevt oldukda oğlu olmayub tasarrufunda olan tarlaları kânun üzere tapuya müstehak ve hakk-ı tapu bunun vâlidesi olub müteveffâ-ı mezbûrun kızı Fatıma nâm hâtûnun olmağla sâhib-i arzdan resm-i tapu ile alub zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ eder iken vâlidesi mezbûr dahi müteveffiye oldukda tasarrufunda olan yerleri bî-hasebi'l-kânun tapu ile buna intikâl edüb dahi ol-yerleri ... zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden el Hac Osman nâm kimesne zuhûr ve arâzi-i mezkûru hilâf-ı şer‘i şerîf ve mugâyir-i kânuna tagallüben fuzûli zabt etmekle bundan akdem murâfa‘a-ı şer‘ olduklarından ol-yerler vech-i meşrûh üzere ... ... müntakil olduğu şer‘an sâbit ve mezbûrun hilâf-ı kânun ta‘addîsi men‘ ü def‘ ve buna zabt etdirilmemek içün yedine i‘lâm-ı şer‘iyye verilmişken mezkûr Osman hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânun ve bî-vech-i şer‘i müdâhale ve nizâ‘dan halî olmadığın bildürüb yedinde olan i‘lâmı şer‘iyye ve sâhib-i arz temessüğü mûcebince ‘amel olunub mezbûrun hilâf-ı kânun ve mûceb-i şer‘le zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ca sene 1157/Haziran 1744

337- Sayfa:82 Hüküm:2

Bakıyye-i Nova'da yerliden naib olmak yasak olmasına rağmen her gelen kadıya naib olub haksız yere para alarak türlü eziyetler eden Ahmed Efendi'nin niyabetten azledilmesi

Mevlânâ-ı Bakıyye-i Nova kadısına hüküm ki

Bakıyye-i Nova ahâlisi gelüb yerlüden nâ’ib olmak memnû‘ iken hâlâ kazâ-i mezbûrede nâ’ib olan Ahmed Efendi dimekle ma‘rûf kimesne yerlüden olmağla her gelen kadılara nâ’ib olub ehl-i ‘örf tâ’ifesiyle yekdil ve fukarânın akçelerin almağa ba‘is ve kendüsü dahi alub ve iki hasım bir da‘vâ ile vardukda nâ-hakk olan kimesnenin akçesin almağla ol-tarafda himâye edüb ibtâl-i hakka ba‘is ve bunun emsâli zulm ve

ta‘addîsinin nihâyeti olmadığın bildirüb mezbûr niyâbetten ‘azl olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ca sene 1157/Haziran 1744

338- Sayfa:82 Hüküm:3

Trebin ve Klyuç kazalarından Mehmed Ağa, Yusuf Ağa, İbrahim oğlu İsmail ve diğer Mehmed Ağa'nın alacakları olan haklarının tahsili konusunda yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Mehmed Paşa'ya ve Trebin ve Klyuç ve kadılarına hüküm ki

Hâlâ Klis sancağı mutasarrıfı Mehmed dâme ikbâluhu ‘arz-ı hâl gönderüb Trebin ve Klyuç kazâları sâkinlerinden Mehmed Ağa ve Yusuf Ağa İbrahim oğlu İsmail ve diğer Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesneler zimmetlerinde bin yüz elli senesinde beynlerinde emvâl mukâta‘aya müte‘allik hesâb ve kitâblarına ba‘de'l-murâfa‘a sâbit ve zâhir ve hükm-i birle hâsıl-ı zirâ‘at verilen hüccet-i şer‘iyye mûcebince ma‘lûmü'l-hudûd alacağı olduğun sâbit olan hüccet-i şer‘iyye mûcebince hakkı taleb eylediğin hilâf-ı şer‘i şerîf virilmeğin ta‘allül ve muhâlefet gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince şer‘le görülüb alıverilüb hilâf-ı şer‘i şerîf ta‘allül ve tereddüd etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il C sene 1157/Temmuz 1744

339- Sayfa:82 Hüküm:4

Saraybosna'da babalarından kalan yerleri yeğenleriyle müştereken tasarruf eden Emine ve Münteha, yeğenlerinin bıraktığı yerleri almaya talipken hariçden Mehmed'e verildiğinden kanun gereğince muamele edilmesi

Sâbıkâ vezîr-i ‘âzam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya ve Saray Bosna kadısına Dumna kadısına hüküm ki

Emine ve Münteha nâm hâtûnla gelüb taht-ı hükûmet ve kazâlarınızda vâki‘ bunların kız karındaşları kızları Fatıma ve Leyla ve Murad Han ve Asiye ve Zehter nâm hâtûnlar ile otuz seneden mütecâviz babalarından müntakil tapu ve temessükle ma‘lûmetü'l-hudûd tarlaları ber vech-i iştirâk zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ eder iken müşterekleri mezbûreler ol-yerlerden hisselerin âhara ferâğ-ı murâd eylediklerinden bunlar müşterekeler oldukları i‘tibâriyle el verdiği bahâ ile almağa tâlibeler iken mezbûrlar sâhib-i arz ile yekdil ve bunlara vermeyüb hilâf-ı kânun âhardan Yayçevi ... Mehmed Efendi dimekle ma‘rûf kimesneye verüb ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin ve taraflarına nâm kimesneyi vekîl eylediklerin bildirüb müşterekeleri yerleri kendülere alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikden ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1157/Temmuz 1744

340- Sayfa:82 Hüküm:5

Klis sancağı muzafatından İskobine nâhiyesinde icmalli zeamet karyelerinin serbest olduğu halde ehl-i örfün vergi hususunda yaptığı müdahalelerin kaldırılması

Klis sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan Mustafa zîde kadruhu gelüb Klis sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından İskobine? nâhiyesinde Bekine? nâm karye ve gayriden yirmi dört bin altı yüz altı akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmetinin başkalemi olub müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Bekine? ve icmâline dâhil olan kurâ-ı icmâllu ze‘âmet karyelerinden olub ve bu makûle icmâllu ze‘âmet karyelerin serbest olmağla ze‘âmet karyesinde vâki‘ olan cürm-i cinâyet resm-i ‘arûsâne ve kul ve câriye müjdegâneleri ve sâ’ir bâd-ı hevâlarına ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından dahl olunmak icâb etmez iken mîr-i mîrân ve mîrlivâ ve mütesellim ve voyvoda ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarına hilâf-ı kânun-ı müdâhale olduğun bildirüb ol-bâbda kânun üzere hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda İskobine? nâhiyesine tâbi‘ iki bin sekiz yüz altmış akçe yazusu olan karye-i Bekine? nâm-ı diğer ... ... âhardan ... resm-i filori ve ... ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûsâne ve ... defter-i icmâlde ma‘ gayrihâ birikdirülüb kırk sekiz bin altı yüz on üç akçe ze‘âmete ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yirmi dört bin

otuz altı akçesi mümâileyh Mustafa veled Yusuf'un ze'âmeti bâkisi müştereği kaydında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın imdi bu makûle icmâllu ze'âmet karyeleri serbest olmak kânun-ı mukarrer deyu defter-i hâkânî kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmıştr.

Fî evâhir-i C sene 1157/Ağustos 1744

341- Sayfa:83 Hüküm:1

Öziçe kazasında kanunsuz olarak fazladan vergi alan ve ahaliye türlü eziyetler eden ayandan bazı kimselerin müdahalelerinin engellenmesi

Öziçe kadısına hüküm ki

Sen ki Öziçe kadısı Mevlânâ Seyyid Mehmed zîde fazluhusun sudde-i sa'adetime mektûb gönderüb Öziçe kazâsında sâkin 'ulemâ ve sulehâ ve zü'emâ ve erbâb-ı timâr ve re'âyâ ve berâyâdan cem'i gafîr ve cem'i kesir meclîs-i şer'i şerîfe varub üzerlerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfimle vâki' tekâliflerin cem'ine memûr olanlara edâ edüb ber-vechile rencîde icâb etmez iken a'yân-ı vilâyetden ba'zı kimesneler mücerred celb-i mal kasdıyla birkaç seneden berü kendü nefsleriçün emr ü defterden birkaç kat ziyâde üzerlerine akçe zamm ve cem' ve tahsîl eylediklerinden ma'adâ bilâ emr-i şerîf tekâlif-i şakka ve nice dürlü bed' ve mezâlim ile üzerlerine hasseten tarh ve tahmîl ve tahsîl ile fukarâ-ı ra'iyyeti rencîde etdirmekden halî olmamalarıyla hilâf-ı kânun ve mugâyir emr ve defter zâhir olan ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına vâki' halî bi'l-iltimâs 'arz eylediğin ecilden kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1157/Ağustos 1744

342- Sayfa:83 Hüküm:2

Akhisar kazasında vefat eden Süleyman ile Yerebakan Hacı Mustafa arasında alacak verecek ve arazi meseleleri sebebiyle oğulları arasındaki anlaşmazlığın ve sipahi Hasan'ın müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Mehmed Paşa'ya ve Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin mektûb gönderüb eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Sedd-i Cedîd Kal‘ası sükkânından Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesne vârid olan emr-i şerîfim mûcebince hasmı Hasan Bey dimekle meşhûr kimesne ile divân-ı Bosna'da Travnik ve Akhisar kadıları ve müftü ve ‘ulemâ-ı belde ma‘rifetiyle ‘akd olunan meclîs-i şer‘ ... merkûm Mehmed babası Süleyman nâm kimesne on dokuz sene mukaddem murâbahacı tâ’ifesinden Yerebakan el-Hac Mustafa nâm kimesneden bin guruş mikdârı istidâne ve ba‘dehu üzerine devr-i şer‘i ve ilzâm-ı ribh olunmamak ile mezbûr Hacı Mustafa şirrete sülûk ve kendü kul mücerrediyle beş bin iki yüz guruş deyni olmak üzere bir tarik ile aldığı temessükü babası mezkûrun Akhisar kazâsında âbâ ‘an ced mutasarrıf olduğu Buriniçe? çiftliği dimekle ma‘rûf çiftliğin emlâki ve arâzisi ve Mak? karyesinde olan çiftliğin emlâki ve arâzisini bey‘i bi'l-vefâ ile bey‘ eyle deyu babası mezbûru iğfâl ve meblâğ-ı mezbûru tedârik ve kendüye teslîm edinceye değin derûnunda sâkin olmak şartıyla mezbûr el-Hac Mustafa'dan temessük ahz ve ferağ ve ... ve emlâk-ı mezkûre ile arâzilerin mezbûr Hacı Mustafa'ya bey‘i bi'l-vefâ ile bey‘ edüb tahliye ve teslîm olmadığından gayri üç sene ve dörtten sonra mezbûr Hacı Mustafa zikrolunan emlâk ve arâziyi ol- vâkitte Bosna vâlisi ve merhum Hasan Bey'in babası Ahmed Paşa'ya fuzûli bey‘ ve ol-esnâda babası mezbûr da‘vâ ve mukâvemet edemediğinden asitâneye gelüb emr-i ‘ali ısdâr etdirmek üzere iken fevt ve müşârü’n-ileyh Ahmed Paşa Bosna'dan ma‘zûl ve Vidin cânibine gitdikden sonra kethüdâsı merkûm Hacı Mustafa taraf-ı devlet-i ‘aliyyeden mübâşir ta‘yin olunan kapucıbaşı ve Monla? ma‘rifetleriyle ihkâk-ı hukûk içün Bosna'ya ihzâr oldukda da‘vâ etmek içün müşârü’n-ileyh Ahmed Paşa tarafından tenbih ve tehdidî müş‘ir mektûb vürûd etmekle hakikatden nâşî da‘vâ edemeyib imrâr-ı vakt ve mezbûr Hasan Bey emlâk ve arâzi-yi mezkûreyi zabt ve ba‘dehu mezbûr Hacı Mustafa ve Paşa-ı müşârü'n-ileyh fevt ve mezkûr Hasan bey Özi muhârebesinde esir ve ol-vechile da‘vâ-ı mezkûrenin te’hirine i‘tirâz-ı şer‘iyyesi olmağla yedinde olan emr-i ‘ali ve fetevâ-ı şeyhü’l-islâm? mûceblerince ol-emlâk ve arâziyi iddi‘â ve kıble’s-sû’al mezbûr Hasan Bey cevânibde mücerred mezbûr Hacı Mustafa ve merkûm Mehmed'in babası mezkûr Süleyman babam Ahmed Paşa'ya bey‘i bât ile bey‘ ve babam dahi bana hibe etmişdir ol-ecilden zabt ederim deyu mukâbil ve men‘i ... olduğu inkâr ve şer‘an bey‘i bi'l-vefâ ...

olmadığın merkûm Mehmed'den bey‘ine taleb olduğun babası mezbûr Süleyman münâza‘ı fihâ olan emlâk ve arâziyi ber minvâl-i muharrer mezkûr Hacı Mustafa'ya bey‘i bi’l-vefâ ile bey‘ ve akçesin tedârik ve teslîm edinceye değin derûnunda sâkin olunmak üzere mukavele eylediğin şuhûdü'l-‘udûl ile bi'l-vechile isbât eylediğinden merkûm Hasan Bey dahi ibrâz ve ol-vechile mezbûr Hacı Mustafa emlâk ve arâzi-yi mezkûreyi babası temlik ve tefvîz etmedin Ahmed Paşa'ya bey‘i sahih olmayub ve mezbûr Süleyman dahi kabl-el-istirdâd bey‘i mu‘teber olmayub ve mezbûr Mehmed kendüye ve babası mezkûr Ahmed Paşa'nın tenbih ve tehdidî müş‘ir iki kıt‘a mektûbunu ibrâz ve mazmunlarını merkûm Hasan Bey dahi ikrâr ve i‘tirâf ve Ahmed Paşa'nın tehdidi ve oğlu merkûmun esirliği hâlinde ‘ıyâli da‘vâ te’hirine gadr-ı şer‘ ve Buriniçe? çiftliğinin mukaddemâ sipâhisi merkûm Hasan Bey ve hâlâ oğlu Hızır bi'l-meclis ... Vifak? karyesi sipâhisi dahi ‘ıyâlinden Mehmed sipâhi oldukların merkûm Hasan Bey ikrâr ve sipâhi timârı toprağında arâzi tefvîzi hilâf-ı kânun olmağla ber-mûceb-i fetevâ-ı münif mezbûr Hasan Bey mu‘arızadan men‘ ve zikrolunan emlâk ve arâzi merkûm Mehmed'e hükm ve fasl ve hasm-ı birle kıbelü’ş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şer‘iyye i‘tâ olunmağla ol-hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şer‘ mantuklarınca ol-emlâk ve arâzi merkûm Mehmed'e zabt ve tasarruf ve mezbûr Hasan ... eylemek şer‘an lâzım gelüb ancak merkûm Hasan Bey nâfızü'l-kelam ve mu‘teberandan olmağla fimâba‘d hilâf-ı şer‘i şerîf vechen mine'l-vücuh fuzûli müdâhale ve mu‘arızâsı men‘ içün yedinde olan hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şer‘ mûcebince kat‘ıyyü’l-me‘al hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına bi’l-iltimâs ‘arz etmeğin ecilden ‘arz-ı hâl mûcebince ... mu‘arızâsı men‘ olunmak bâbında fermân-ı ‘alişânım yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1157/Ağustos 1744

343- Sayfa:83 Hüküm:3

Saray'da vergi sorumluluğu olmayan Abdullah'a hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray Bosna monlasına hüküm ki

Saray sâkinlerinden Mehmed gelüb bunun karındaşı Abdullah kendü hâlinde iken üzerine bir nesne sâbit olmadan eshâb-ı ağrâzdan ba‘zıları hilâf-ı şer‘i şerîf ve bi-gayr-ı hakkın hilâf-ı vâki‘ murâd isteyenlerle nâ-hakk yere karındaşı mezbûru ... edüb

hilâf-ı şer‘i şerîf ve bilâ emr-i münif ta‘addî eylediklerin bildirüb mezbûr habsden ıtlâk resmiyle ... olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin ecilden şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1157/Ağustos 1744

344- Sayfa:84 Hüküm:1

Podmir kazasında türlü kötülükler peşinde olan ve kendi zimmetlerine mal geçiren Gusine Kalesi neferatından adı geçen kişiler hakkında gereğinin yapılması

Podmir ma‘ Bilad kadılarına hüküm ki

Podmir kazâsında vâki‘ Gusine Kal‘asının kapudânı olan Yusuf zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb kal‘a-ı mezbûre neferâtlarından Kadri kethüdâ bin Ahmed ve Yeni kethüdâ İbrahim bin Şaban ve refîki Kurd Kethüdâ bin Receb nâm şakîler kendü hâllerinde olmayub öteden berü şekâvetle meşhûr olmalarıyla şer‘i şerîfe emr-i münif ve zabtına ‘adem-i ita‘atlerinden nâşî ehl-i ‘örfe mühimmîn ve taraf-ı devlet-i ‘aliyemden zuhûr eden umûr-u mühimmenin bâ‘is ve ber-vechile husûl-i bedî? kayd olmayub ‘ibâdullahın kethüdâ malını gasb ve kethüdâ hetk ve dürlü dürlü fesâd ve şekâvete cesâret eylediklerinden nâşî mezbûrların zulümlerine tâkat getüremeyüb perâkende ve perişân olmalarıyla bâdî olduklarından gayri ... ihtilafa bâ‘is olmalarıyla eşyâ-ı mezbûrlardan kala‘ı merkûmeden ihrâc ve diyâr-ı âhara nefy ve icrâ olmadıkça nizâmı mümkün ve gayri ve ... ... ve arâzileri mezbûr olmağla eşyâ-ı merkûmlar ihrâc-ı nefy için kal‘a-bendleri olmaları bâbında emr-i şerîfim virilmek ricâsına vâki‘ halî ‘arz etmeğin inhâ’ olunan malda töhmet ... sâbit olur ise ba‘de’l-sicil kal‘a-bendler için ‘arz olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1157/Ağustos 1744

345- Sayfa:84 Hüküm:2

Hersek'de Srebreniçe nâhiyesine bağlı Nefs-i Bazar İzminepolye'de Salih'in tasarrufundaki zeamet yerlerinde mutasarrıfların vergi ödeme hususundaki muhalefetlerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Foça kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan Salih veled-i Mustafa ‘arz-ı hâl edüb Hersek sancağında Srebreniçe nâhiyesinde Nefs-i Bazar İzminepolye ve gayriden yirmi bin beş yüz akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti aklâmından müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil kazâ-i mezbûre muzâfâtından Sokol nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Mehmed Bey deyu mukayyed olan defter-i hâkânîde maktû‘ yazılmağla çiftlik-i mezbûr toprağında zirâ‘at olunan yerlerin hâsıl olan mahsûlâtdan ve bağa ve bağçelerden hâsıl olan meyve ve üzümlerinden kânun üzere ‘öşre mu‘adil maktû‘ların taleb eyledikde hâlâ mutasarrıfların çiftlik-i mezbûrdan defter-i hâkânîde yüz akçe maktû‘ yazılmağla ancak yazılan mikdâr akçe verüb ‘öşre mu‘adil maktû‘ vermeyüz deyu hilâf-ı kânuna ta‘allül ve muhâlefet ve ol-vechile ze‘âmeti mahsûsuna kesr ve noksân tertîb eylediğin bildirüb kânun üzere ‘öşre mu‘adil maktû‘ları alıverilüb hilâf-ı kânun ol-vechile ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-ü hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Sokol nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Mehmed Bey müteferrika-i dergâh-ı ‘ali ma‘ bağât ve tarla ve köylerin ve ... ... ve hüccet-i şer‘iyye ile tasarrufunda bulunan yerleriyle der mahalle-i Barlaca? ve bağçe der karîb câmi‘-i şerîf Mehmed Bey der nefs-i Foça der tasarrufu Mehmed Bey el-mezbûr ber vech-i maktû‘ yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde çiftlik-i Mehmed Bey der Berlaca tâbi‘i Foça deyu yine yüz akçe yazu ile tahrîr ve İzminepolye nâhiyesine tâbi‘ Nefs-i Bazar İzminepolye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb kırk sekiz bin akçe ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yirmi bin akçesi mümâileyh Salih veled-i Mustafa’nın ze‘âmeti mülhâkâtı bâkisi müştereği kaydında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1157/Ağustos 1744

346- Sayfa:84 Hüküm:3 (Üzeri Çizilmiş)

347- Sayfa:84 Hüküm:4

Hersek sancağı muzafatından Kosriç nâhiyesinde Nefs-i Bazar Osto-Kolna ve dahil olan icmalli zeamet karyelerinin serbest olduğu halde ehl-i örfün vergi hususunda yaptığı müdahalelerin kaldırılması

Hersek sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan Salih ve Mustafa zîde kadruhu gelüb Hersek sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Kosriç nâhiyesinde Nefs-i Bazar Osto-Kolna ve gayriden yirmi bin beş yüz akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmetin başkalemi olub müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Nefs-i Bazar Osto-Kolna ve icmâline dâhil olan kurâ icmâllu ze‘âmet karyelerinden olub ve bu makûle icmâllu ze‘âmet karyeleri serbest olmağla ze‘âmet karyesinde vâki‘ olan cürm-i cinâyet ve resm-i ‘arûsâne ve kul ve câriye müjdegâne ve sâ’ir bâd-ı hevâlarına ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından dahl olunmak icâb etmez iken mîr-i mîrân ve mîrlivâ ve mütesellim ve voyvoda ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından hilâf-ı kânun müdâhale olunduğun bildürüb ol-bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda Kosriç nâhiyesine tâbi‘ sekiz bin akçe yazusu olan Nefs-i Bazar Osto-Kolna ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb kırk sekiz bin akçe ‘an ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yirmi bin akçesi mümâileyh Salih veled-i Mustafa’nın ze‘âmeti mülhâkâtı bâkisi müştereği kaydında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın imdi bu makûle icmâllu ze‘âmet karyeleri serbest olmak kânun mukarrerdir defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdıri

Fî evâsıt-ı B sene 1157/Ağustos 1744

348- Sayfa:84 Hüküm:5

Saraybosna'da İskender Paşa evkafından caminin imâmet görevine getirilen Yusuf Halife'ye hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Saray Bosna monlasına hüküm ki

İftihârü'l-havas ve'l-mukarrebin bi'l-fi‘il bâbü's-sa‘adetim ağası olan İbrahim Ağa dâme ‘uluvvuhu sudde-i sa‘adetime ‘arz gönderüb taht-ı nezâretinde olan evkâfdan Saray Bosna'da müteveffâ İskender Paşa nâm sâhibü'l-hayrın ve Selebresa? nâm karye

mahsûlâtından almak üzere yevmi on beş akçe vazife ile câmi‘-i şerîfde imâm olan Abdullah halife fevt olub cihet-i mezkûre mahlûl oldukda Yusuf halifeye tevcîh ve yedine mâliye tarafından berât-ı ‘alişânım verilüb lâkin cihet-i merkûm mezbûr Abdulla'ın tevliyet olmak üzere diğer Abdullah nâm kimesne ‘askerî berâtıyla alub ... ve gayriden tevcîhat gadr etmekle ol-bâbda mezbûr ‘askerî berâtıyla olan diğer Abdullah’ın üzerinden ref‘ ve ‘askerîden olan kaydı terkîn olunduğu berâtına şerh verilmeyüb ancak mezbûr diğer Abdullah’a memnû‘ olmayub gadr-ı murâd etmekle imâmet-i mezbûr vazife-i mersûmesiyle merkûm Yusuf halifeye kaydı ve berât mûcebince zabt etdirilüb gerek ref‘ olan mezkûr diğer Abdullah'a ve gerek âhar imâmet-i mezbûreye tasaddî ve ta‘addî etmeyüb zuhûra gelen bî-vech-i mu‘ârızaları men‘ ü def‘ olunmak bâbında siz ki vezîr-i müşârü’n-ileyh ve mevlânâ-ı mümâ-ileyhsin size hitâben hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına ‘arz etmeğin hazine-i ‘âmiremde mahfûz olan küçük evkâf muhâsebesi defterlerine nazar olundukda vech-i meşrûh üzere imâmet-i mezkûr Abdullah halife mahlûlünde elli yedi senesi cemâziye'l-evvelinin yirmi dördüncü günü li-ebeveyn karındaşı diğer Abdullah halifeye ‘askerîden tevcîh ve mezbûr diğer Abdullah'ın bundan esbak ‘askerî rûznâmçesinde olan kaydı ref‘ ve terkîn ve yüz elli yedi senesi cemâziye’l-ahirinin ikinci gününde müceddeden mezbûr Yusuf halifeye tevcîh ve küçük evkâf defterlerine kayd olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın berât mûcebince vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1157/Ağustos 1744

349- Sayfa:85 Hüküm:1

Bosna'da Abdullah'ın tasarrufundaki zeamet toprağında vergi tahsili hususunda yapılan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Gelbova sancağında vâki‘ kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Abdullah zîde kadruhu gelüb Gelbova sancağında vâki‘ kazâ-i mezbûreye tâbi‘ muzâfâtından İstrahov? nâhiyesinden iki bin beş yüz altmış altı akçe yazusu olan yine ve bin iki yüz akçe yazusu olan Rudine? ve Görez nâhiyesinde iki bin sekiz yüz elli akçe ve iki bin iki yüz elli akçesi ifrâz olunan Beruselvediç? nâm karye ve gayriden on dokuz bin yirmi dokuz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen merkûm Abdullah'ın berât-ı şerîfimle üzerinde olub lâkin zikrolunan karyelerden ‘öşrü

mukâbelesinde hîn-i tahrîrde resm-i filori yazılub ancak timâr-ı mezbûr muhâsebe olub resm-i filorisi ‘öşre mu‘adil olduğu ecilden mesârif-i seferiyyesine vefâ etmekle resm-i filori mukâbelesinden ‘aynî ‘öşr alınmak içün mahall-i tashîh olunmak bâbında Gelbova sancağı ... ... İbrahim zîde kadruhu ... yüz kırk bir senesi Zilhiccez'sinin on dokuzuncu gününde vârid olan fermân-ı ‘alişânım mûcebince resm-i filorisi ref‘ ve ‘aynî ‘öşr alınmak içün mahalleri bâ-hatt-ı tevkî‘ tashîh ve ba‘dehu mezbûr Abdullah'ın icmâl-i mezbûrdan mukaddemâ ifrâz olunan ... tashîh etdirdiği on dokuz bin yirmi dokuz akçe yine icmâl-i mezbûrun sâ’ir kurâsıyla birikdirilüb Derez? nâhiyesinde çiflik-i İbrahim ve Malkoç ve gayriden üç bin üç yüz elli akçe kılıç timâr ile ... sekiz bin altı yüz on üç akçe ve icmâl olub ve icmâl-i mezbûrun nısfı merkûm Abdullah’ın ve nısfı âhara dahi Yusuf’a tevliyet ve başka başka berât-ı şerîfimle olunmak üzere yüz kırk yedi senesi Şaban'ının on dördüncü gününde vârid olan emr-i şerîfim mûcebince mahalleri bâ-hatt-ı tevkî‘ tashîh ve hâlâ ze‘âmet-i merkûmun nısfı mezbûr Abdullah'ın nısfı âharı dahi ... Mustafa veled-i Yusuf başka başka berât-ı şerîfimle üzerlerinde olmağla ze‘âmet-i mezbûr mülhâkâtından mahalline rû’yet verdirüb karyesi bilâ timârı el-mezbûre müştereğiyle mümâileyh Mustafa ile zabt ve zikrolunan mahalle toprağında hîn-ı tahrîrde tereke verilen kânun üzere ‘aynî ‘öşr verile defter-i hâkânîde hâsıl-ı kayd olunan resm-i bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve tapu-ı zemîn kânun ve defter mûcebince müştereğiyle ahz ü kabz etmek murâd eylediğinde mahalle-i mezbûr toprağında baştina yerleri zirâ‘at ve hırâset edenler içün ... resm-i filorin virürüz ‘aynî ‘öşr vermeyüz deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ta‘allül ve muhâlefet ve müştereğiyle ze‘âmeti mahsûlüne gadr-ı külli olduğun bildürüb zikrolunan mahalline zirâ‘at ve hırâset ettiğün zirâ‘atiyle hâsıl eylediği terekelerden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyeleri alıverilüb ... ‘aynî ‘öşr vermeyüb resm-i filori veririz deyu hilâf-ı kânun ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1157/Ağustos 1744

350- Sayfa:85 Hüküm:2

Hersek sancağında Mustafa'nın tasarrufundaki timar toprağında vergi tahsili hususunda yapılan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Mehmed Paşa'ya ve Berik? ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Mustafa nâm sipâhi sudde-i sa‘adetime gelüb Hersek sancağında Berik? nâhiyesinde Arkonik? nâm karye ve gayriden sekiz bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârının başkalemi olan sâlifü'z-zikr Arkonik? karyesi toprağında defter-i hâkânîde maktû‘ yazılmış çiftlik ve arâzi-i sâ’ire ve bağçe yoğ iken karye-i mezbûre toprağında yerlere mutasarrıf olanlardan zirâ‘atlarıyla hâsıl eyledikleri terekelerden ve bağçelerinin hâsıl olub bey‘ ve intifâ‘ olan meyvelerden ‘öşrlerin taleb eyledikde eshâbı bizim tasarrufumuzda olan yerlerimiz ve bağçelerimiz maktû‘ kayd olunmuşdur deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ‘öşrlerin vermekde muhâlefet eylediklerin bildirüb kânun ve defter mûcebince ‘öşrleri alıverilüb hilâf-ı kânun ve defter ol-vechile ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at oldukda Berik? nâhiyesine tâbi‘ otuz beş baştina ve yirmi sekiz nefer re‘âyâ ve bir zemîn ve bir yaylak ile hâsıl-ı ispençe ve gendüm ve mahlût ve ‘öşr-i meyve yekûn ma‘ gayrihâ sekiz bin iki yüz bir akçe yazar Dolna Arkonik? nâm karye defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Arkonik? tâbi‘-i ... deyu üç bin üç yüz akçe yazu ile tahrîr ve ber vechi tekmîl beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen ve Bukir? nâhiyesine tâbi‘ bin beş yüz akçe yazusu olan karye-i Dulir? resm-i filori ve haymana ve nısf-ı bâd-ı hevâ ve resm-i ‘örf hâriç ez-defter ve altı yüz akçe yazar karye-i resm ve resm-i filori ve hâne ve resm-i ‘arûs ve nısf-ı bâd-ı hevâ hâriç ez-defter ber vech-i tahmîn deyu ber mûceb-i kayd-ı merkûm Mustafa’nın kayd ve berâtına dâhil olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın kânun ve defter mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1157 /Ağustos 1744

351- Sayfa:86 Hüküm:1

Kanuna aykırı işler yapan Nova kadısının müdahalelerinin ortadan kaldırılarak gereğinin yapılması

Kadısına hüküm ki

Bakıyye-i Nova kazâsı ahâlisi gelüb bunların içlerinden biri te'ehhül eyledikde kânun üzere yirmi akçe kadıya ve hademe-i mahkeme içün beş akçe cem'an yirmi beş akçe resm-i 'akd-ı enkihâ er cânibinden vermeye râzılar iken kadıları olan nâm kadı kanâ'at etmeyüb hilâf-ı kânun beş ve onar guruş aldığından ma'adâ içlerinden biri fevt oldukda veresesinde sagîr ve sagîre ve gâ'ib ve gâ'ibesi olmayub cümle verese hâzır ve kibâr olub kısmet taleb etmezler iken hilâf-ı şer' ve kânun cebren tahrîr ve resm-i kısmet mütâlebesiyle ta'addî ve rencîde olundukların bildirüb men' ü def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1157/Eylül 1744

352- Sayfa:86 Hüküm:2

Ehlune kazasında işlenen bir katl suçuyla ilgili olarak kanunen diyet ve kassam gerekmediği halde maktulün mirasçılarının bunları istediklerinden meselenin kanuna uygun hallolunması

Ehlune kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' ve nâm karyeler ahâlileri gelüb nâm kimesne bunların karyelerine kazâ-i mezbûra tâbi' kurb olan nâm karyeye sûret-i istimâ'ı olunur kimesnenin mülkü olmayan halî yerde haricen kıymet olunub katli ma'lûm olmamağla kassâm ve diyeti ücreti olan mezkûr karye ahâlisinden lâzım geldiği şeyhü'l-İslâmdan fetevâ-ı şerîfe verilüb ve bunların karyeleri ba'îd olub şer'an kassâm ve diyet lâzım gelmiş değil iken kıymet-i mezkûrun vereseleri ve nâm kimesneler zuhûr ba'de'l-kassâm diyeti ücreti olan mezkûr karye ahâlisinden taleb eylediklerinde mezbûrlar diyetin bir mikdârını vermek ma'adâsını mezkûrların kurbiyyetin ba'îdetin olanlarından aldın deyu hilâf-ı şer' ve mugâyir-i fetevâ-ı münif ta'addîden halî olmadıkların bildirüb hilâf-ı şer' ve mugâyir-i fetevâ-ı münif ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1157/Eylül 1744

353- Sayfa:86 Hüküm:3

Virhovine nâhiyesine bağlı Aslana karyesinde kanuna aykırı olarak fazla vergi talep eden zabitlerin müdahalelerinin önlenerek gereğinin yapılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Yayçe kadısına hüküm ki

Havass-ı hümâyûnum karyelerinden kazâ-i mezbûr muzâfâtından Virhovine nâhiyesine tâbi‘ Aslana nâm karyenin ahâli ve re‘âyâsı gelüb karye-i mezbûrda defter-i hâkânîde yirmi yedi baştina tahrîr olunub zikrolunan baştinalar bunların tasarruflarında olmağla ol-baştinalardan resm-i filorileriyle kânun ve defter mûcebince vermeye râzılar olub bundan akdem ziyâde mütâlebe olunmamak üzere yedlerine buyruldu verilmiş iken zâbitleri olanlar kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânun ve defter ziyâde taleb ile ta‘addî ve rencîde eylediklerin bildirüb kânun ve defter mûcebince edâ eylediklerinden sonra hilâf-ı kânun ve defter ziyâde taleb ile rencîde ve remîde etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Virhovine nâhiyesine tâbi‘ yirmi yedi baştina ve yirmi yedi hâne ve iki yüz seksen akçe yazu ile Aslana nâm karye defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Aslana tâbi‘-i mezbûr hâne yirmi fî iki yüz seksen akçe yazu ile tahrîr ve havass-ı hümâyûnumda olduğu mestûr ve mukayyed olunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1157/Eylül 1744

354- Sayfa:86 Hüküm:4

Saray kazasından Hatice hatunun kızlarının miras malı konusunda yaşanan anlaşmazlıkların ortadan kaldırılarak mahkeme kararının uygulanması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Saray kadısına hüküm ki

Bosna’da Saray kazâsında sâkineler olan Münteha ve Emine bint-i Mehmed Efendi bin Abdullah dimekle ma‘rûf nâm hâtûnlar taraflarından vekîl-i şer‘leri Abdullah Ağa dimekle meşhûr meclîs-i şer‘ hazırda Bosna ahâlisinden hâlâ Rumeli kaleminin ser-

tevcîh-i pişârı olub zikri atî arâziye vaz‘ı yedi mütehakkık olan Mehmed Efendi dimekle meşhûr kimesne muvâcehesinde müvekkileleri mezbûr zenân Münteha ve Emine Rabovin? karındaşları Hatice ile sâlifü’z-zikr Saray kazâsında vâki‘ ma‘lûmetü’l-hudûd ve ... Krudvaçe Çiftliği arâzisi İndoşa? kazâsında kâin birisinin arâzisine şer‘an ber vech-i iştirâk tapu ile mutasarrıflar iken merkûme Hatice fevt oldukda hissesi kızları Fatıma ve Leyla ve Serra ve Han ve Esye ve Defter hâtûnlar tapu-ı misli ile aldıklarından sonra müvekkilelerim mezbûretân tapu-ı misli ile teferruka râzılar iken izin ve rızalarısız merkûm Mehmed’e emînleri ma‘rifetleriyle ferâğ ve tefvîz ol-dahi nüfûz edüb lâkin müştereklerinin rızâları yoğ iken âhara ferâğları hilâf-ı kânun olub ve henüz dört seneye dahi bâliğ olmamağla yedinde olan hükm-i hümâyûn mûcebince ferâğları fesh olunub sâhib-i arzları ma‘rifetleriyle müvekkilelerim mezbûre nâmına ferâğ ve tefvîzine tenbih olunmak murâdımdır deyu bi’l-vekâle da‘vâ ve merkûm Mehmed zikrolunan arâzileri müvekkiletân-ı mezbûretânın izin ve rızâ iltimâslarıyla ber vech-i muharrer nüfuz etmişdim deyu cevâb verüb lâkin husûs-ı mezkûrda sâhib-i arzın huzûru lâzım olduğundan ma‘adâ merkûmetân Münteha ve Emine ol-tarafda olmalarıyla mezbûr Mehmed oğlu olub ol-tarafda sâkin sâbık Erdin? kadısı Mevlânâ Ali zîde fazluhuyı mahallinde merkûmetân ile murâfa‘aya kabûlüne merkûme vekâlât ile tevliyet ve mahallinde terâfü‘ ve ihkâk olunmak bâbında tarafına hükm-i hümâyûnum istirhâm eylediklerin a‘lemü’l-‘ulemâi’l-mütebahhirîn bi’l-fi‘il Rumeli kadı‘askeri olan Mevlânâ Mehmed Said edâmellahu te‘ala fezâ’iluhu i‘lâm etmeğin müşârü’n-ileyhin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1157/Eylül 1744

355- Sayfa:86 Hüküm:5

Babüssaade Ağası nezaretindeki evkafın muhasebecisi olan İsmail'in İzvornik sancağı mutasarrıfı Yayçeli Mehmed'ten alacak hakkının ödenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Mehmed Paşa’ya ve İzvornik kadısına hüküm ki

Bâbü's-sa‘adetim ağası nezâretinde olan evkâfın hâlâ muhâsebecisi olan İsmail zîde mecduhu sudde-i sa‘adetime gelüb umûru’l-‘ümerâ el-kirâm hâlâ İzvornik sancağı mutasarrıfı Yayçeli Mehmed dâme ikbâluhu zimmetinde cihet-i şer‘den memhûr deyn-i temessükü mûcebince bin yüz on dört senesinden berü mümâileyhânın dört yüz guruş

alacak hakkı olub bu ana gelince edâya ihmâl ve ‘özrünle eylediğin bildirüb şer‘le görülüb mîr-i mîrân-ı mümâileyhin zimmetinden sâbit ve müteveccih olan ol-mikdâr guruş hakkı mümâileyhden yahud kefîl-i bi’l-mal olan kazâ-i mezbûrda sâkin karındaşı dizdâr Mustafa’dan alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden temessükü mûcebince şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1157/Eylül 1744

356- Sayfa:86 Hüküm:6

Avusturya'nın elindeki esirlere anlaşmaya aykırı olarak fazla kefalet bedeli talep etmesi üzerine Bosna sınırındaki Rakoviçe'de tarafların bir araya gelerek anlaşmaları

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Mehmed Paşa’ya hüküm ki

Bundan akdem Nemçelü ile müteka‘id olan mesâlihadan tarafeynin esirleri ma‘kûl ve mu‘tedil bahâ ile ıtlâk olunmakdan nâşî husûs-ı ‘ahidnâme-i hümâyûnda meşrûta iken Nemçelü yedinde bulunan üserâ-ı müslîmine hadd-i i‘tidâlden ziyâde bahâ taleb olunmakdan nâşî husûs-ı merkûm Bosna serhâddinde vâki‘ Rakoviçe nâm mahalde tarafeynin ricâl ve zabitânı ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘le görülüb kâ‘ide-i serhâd üzere nizâ‘ları mezbûr ve madde-i merkûme bir hüsn-i sûrete ifrâğ ve esir eshâbı ‘arz olunub lâkin nihâyet serhâd-i Bosna'da Nemçe esirlerinden bir mikdârın serhâd zâbitleri birer takrîb ile ahz etmişler iken kendülerde olan ehl-i İslâm ıtlâk etmeyüb husûs-ı merkûm muhtell ve müşevveş kalmağla ber-mûceb-i ‘ahidnâme-i hümâyûn zikrolunan serhâdlerde dahi madde-i merkûm cümle mevâli ve ma‘rifet-i şer‘le görülüb dahl olunmak içün sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhasın sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu sâlifü’z-zikr kal‘aların kapudân ve ağavât ve zabitânı mahzar birle istidâ‘ etmeleriyle divân-ı hümâyûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda bundan akdem muhârebe esnâsında esir ve Nemçelüye tâbi‘ Hırvatlu? yedlerinde bulunub sebilleri tahliye olunmuş iken bahâlarında nizâ‘ vâki‘ olan seksen dört nefer Bosnalının keyfiyetleri bâ-fermân-ı ‘ali Karyoviçe? nâm mahalde tarafından me’mûr olanlar ile ba‘de’l-müzâkere Bosnalı tarafından üç bin Macar alınub verilüb ziyâde taleb olmamak üzere Macar Kraliçesi tarafından eshâbına tenbih olunduğu ve Nemçelünün dahi Bosnalı yedlerinde esirleri olduğu Nemçe kapu kethüdâsı tarafından der-sa‘adetime inhâ ve meblâğ-ı mezbûr dahi mütâlebe olunmamak üzere Bosnalı yedinde mevcûd

esirlerinden ol-mikdâr esir verilmek ve dahi ziyâde esirleri zuhûr eder ise onların bahâları dahi ‘ahidnâme-i hümâyûn mûcebince Nemçelü tarafından eshâbına edâ olunmak vechile cümlesi ıtlâk olunmak husûsu mukaddemâ iltimâs olundukda ‘ahidnâme-i hümâyûnumda şart ve ta‘yin kılındığı üzere Tatar tâ’ifesinde ve sâ’iresinde bulunan esirlerden kazâra yanında olanları münâsib vechile mümkün olan ma‘kûl ve mu‘tedil bahâ ile ıtlâk olunmak câ’iz ola ve esir sâhibi ile uzlaşmayub nizâ‘ vâki‘ oldukda hâkimü’l-vakt olunanlar mâbeynlerin tevfîk edeler eğer mümkün olmaz ise aldıkları bahâları şuhûd ile isbât ve yahud sâhiblerine yemin teklifiyle zâhir oldukda edâ olunub ıtlâk olunalar ve sâhibi dahi ziyâde akçe tama‘ıyla üserâ muhtelisine mâni‘ olunmaya deyu onların üserâsı hakkında ve devlet-i ‘aliyyemin dahi Nemçe mülküne varacak büyükelçisi varub anda esir aramak ve ıtlâklarına sa‘y etmek husûslarında ihtimâm eyledikde ricâl-i zabitân-ı Nemçe-i İslâm’da olan esirlere takayyüd edeler ve bu madde içün devlet-i ‘aliyyem tarafından mahsûs adamlar ta‘yin olunmadığı takdirce kraliçe-i müşârü’n-ileyha tarafından hâkimü’l-vakt olanlar üserâya sahip çıkıb ve bahâların vech-i meşrûh üzere ayırtladılıb bahâları kendülere isal olunmak üzere ol-makûleleri serhâdlere irsâl birle İslâm esirlerinin mütehallisine sa‘y ve ihtimâm edeler deyu ehl-i İslâm esirleri hakkında ‘ahidnâme-i hümâyûnunda münderic olan şurût ve kuyûda ri‘âyet olunarak husûs-ı merkûm bi’t-taharri ru’yet ve karârdâde olan meblâğ-ı mezbûr üç bin altın tahsîl etdirilüb ‘ala-eyy-i halin kat‘-ı nizâ‘ ihtimâm ve üserâ-ı sâ’ire husûslarında dahi ‘ahidnâme-i hümâyûnum mûcebince lâzım gelen bahâlarıyla ıtlâk olunmasına sa‘y ve ikdâm olunmak içün sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhsin sana hitâben mukaddemâ emr-i şerîfim verildiği mukayyed bulunmağın bu def‘a dahi husûs-ı merkûmu sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhsin ibtidâ-ı emirde ber-hakk-ı meşrû‘ mülahaza ve tefekkür ve zikrolunan kal‘alar ve eyâlet-i merkûmede vâki‘ kılâ‘-ı sâ’ire ahâlisinden hâlâ Nemçelü yedinde olan esirleri ve Nemçelü’den dahi sâlifü’z-zikr kılâ‘ ve memleket-i merkûmede vâki‘ sâ’ir mahallerin ahâlisi yedinde esir bulunanları gereği gibi haber alındıktan sonra ‘ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince ıtlâkları keyfiyeti Nemçelü zabitânı ile müzâkere ve bir hüsn-i sûrete ifrağ ve tamâm-ı nizâm ve temşiyet verilüb ba‘dehu muktezâsında ‘amel ve hareket olunmak üzere emr-i şerîf ısdâr ve irsâl olunmak içün vâki‘ halî sıhhâti ve hakikâti üzere der-sa‘adetime i‘lâm ve iş‘âr eylemek içün emr-i şerîfim sudûru bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan el-Hac Mustafa dâme mecduhu i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1157/Eylül 1744

357- Sayfa:87 Hüküm:1

Banaluka kazasında vefat eden Hüseyin Bey'in terekesinin taksimi için kanuna uygun muamele edilmesi

Mevlânâ Derviş Ali zîde fazluhuya hüküm ki

Banaluka kazâsı ahâlisinden ecilden fevt olan Hasan Beyzâde Hüseyin Bey dimekle ma‘rûf kimesnenin terekesi tahrîr husûsu bu tarafda sana tefvîz ve sipâriş olmuşdur. Görüldür ki müteveffâ-ı merkûmun kazâ-i mezbûrda ve sâ’ir kazâlarda ism-i mal ıtlâk olunur her ne var ise ta‘yin olunan çukadâr ma‘rifetiyle tahrîr ve terkim ve beyne'l-verese ‘ala-farazallahi te‘âla tevzi‘ ve taksîm edüb hilâf-ı şer‘-i şerîf hareketten ihtirâz edesin deyu bi'l-fi‘il Rumeli kadı‘askeri olan Mevlânâ Mehmed Esad edamallahu te‘âlafezâilühü tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1157/Eylül/Ekim 1744

358- Sayfa:87 Hüküm:2

Bosna valiliğine tayin edilen vezir Ali Paşa'nın Bosna'ya varmasına kadar silahtarı olan Ali'nin mütesellim tayin olunması

Eyâlet-i Bosna’da kadılara hüküm ki

Kapu kethüdâsı Ahmed zîde mecduhu gelüb bu esnâda sadr-ı sâbık vezîrim Ali Paşa edâmellahü te‘âla iclâlehuya eyâlet-i Bosna tevcîh olunub müşârü’n-ileyhin Bosna'ya vusûlüne değin eyâlet-i Bosna zabt ve rabt ve Selanik'e irsâli iktizâ eden mekkâri tedâriki ve levâzimât-ı sâ’ire içün vezîr-i müşârü’n-ileyhin sâbıkâ silahdârı olan dergâh-ı mu‘allâm müteferrikalarından Ali dâme mecduhu mütesellim nasb ve ta‘yin olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i N sene 1157/Ekim/Kasım 1744

359- Sayfa:87 Hüküm:3

Bosna'da oturan Ebubekir'in kanunsuz işlerinin ve ehl-i örf taifesine yaptığı zulmün ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Banaluka kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr ahâlisi gelüb medine-i mezbûre sâkinlerinden Kırkman Ebubekir dimekle ma‘rûf kimesne kendü hâlinde olmayub şerir ve gammaz olub dâ’ima kadı ve nâ’ib ve mütesellim ve voyvoda ve subaşı ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesinin yanlarına varub fetvâ-ı hilâf-ı vâki‘ mevâd işleriyle ehl-i ‘örf tâ’ifesine gammaz ve tecrîm ve bî-gayri hakkın akçelerin alub ve alınmağa bâ‘is olub ‘alâka ve medhali olmadıkları ... ve sâlihine ve bilâ-emr-i şerîf tekâlifleri umûrlarına karışub bunun emsâli zulm ve ta‘addîlerinin nihâyet olmadığun bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i N sene 1157/Ekim/Kasım 1744

360- Sayfa:88 Hüküm:1

Saray'da Ali Paşa'nın kardeşi Murtaza'nın eşkıyadan olan Ali ve adamları tarafından darp edilmesi ve kardeşinin ölmesi üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Saray monlasına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Ali Paşa dimekle kimesne gelüb bu karındaşı Murtaza nâm kimesne öyle kendü hâlinde gider iken yine kazâ-i mezbûr sükkânından Orlulu Ali nâm şakî hevâsına tâbi‘ ma‘lûmü'l-esâmi yedi nefer eşkıyâ ile yekdil ve bunun hânesi kurbunda yoluna inib alet-i darb ile karındaşı mezbûru bî-gayri-hakkın darb ve cerh eylediklerinden ma‘adâ üzerlerinde mevcûd bulunan beş yüz guruş nukûd ve üç yüz guruşluk eşyâsını nehb ve garet ve hilâf-ı şer‘i şerîf ziyâde rencîde ve ta‘addî ve tecâvüz ve fesâd ve şekâvet eyledikleri ve karındaşı mezbûr ol-darbden müte’essiren fevt olduğun bildirüb şer‘le görülüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i N sene 1157/Ekim/Kasım 1744

361- Sayfa:88 Hüküm:2

Hersek'de Dabri nâhiyesine bağlı Kokoviçe karyesinde Derviş'in timar yerlerinin tespit edilip resm-i filori ve diğer vergilerin tahsilinde kanun üzere muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîr Ali Paşa'ya ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Derviş veled-i İbrahim nâm sipâhi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Hersek sancağında Dabri nâhiyesinde Kokoviçe nâm karye ve gayriden on yedi bin sekiz yüz seksen yedi akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub kazâ-i mezbûr muzâfâtından İmoçka nâhiyesine tâbi‘ defter-i mufassalda haymânegân karye-i Goriçe bedel-i filori ve tahtında beş yüz kırk akçe yazu ile mezra‘-ı İlyepolye? üç hâne rüsûm-ı filori edâ eder üç hâneden gayri mezra‘-ı mezbûrdan ve hâriçden zirâ‘at edenler sâhib-i arza ‘öşr vereler deyu ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ beş yüz akçe yazu ile bağât-ı Bodile? deyu tahrîr ve defter-i icmâlde haymânegân karye-i Goriçe? ma‘ karye-i Direlofça? ve bağât-ı Bodile? ma‘ gayrihâ ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr bunun kayd ve berâtına dâhil olub âhardan müdâhale olunmak icâb etmez iken Ehlune mukâta‘asının ber vech-i malikâne mutasarrıfları hileye sâlik ve havass-ı hümâyûnumdan ‘uhdelerinde olan İmoçka nâhiyesine tâbi‘ karye-i Bodile? ve karye-i Pilopolye? mezbûr Molkon? nâm-ı diğer Diralivâç? nâm karyeleri zabta kanâ‘at etmeyüb sâbıkü’l-bünyân haymânegân karye-i Goriçe? ma‘ karye-i Direlofça? ve mezra‘-ı Pilepolye? ve bağât-ı karye-i Bodile? içün bizim mukâta‘amız mülhâkâtındandır deyu hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhale ve timârı mahsûlüne gadr-ı külli eylediklerin bildirüb zikrolunan haymânegân karye-i Goriçe? ma‘ karye-i Direlofça? ve mezra‘-ı Polye? ve bağât-ı karye-i Bodile? ber mûceb-i defter-i hâkânî timârı tarafından kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb mukâta‘a-ı mezbûr mutasarrıflarını hilâf-ı defter-i hâkânî ber-vechile dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala ve mufassal-ı eflâkâna mürâca‘at olundukda İmone? nâhiyesine tâbi‘ bedel-i filori yüz yirmi akçe yazu ile baştina-i Malko veled-i Boray ... ‘an-karye-i Gorna Selorin ve baştina-i sâ’ire iki ve hâsıl beş yüz kırk akçe yazu ile mezra‘-ı Pilepolye? üç hâne rüsûm-ı filori edâ

eder üç hâneden gayri mezra‘-ı mezbûrede ve hariçden göl yatağı zirâ‘at edenler sâhib-i arza ‘öşr vereler yekûn ma‘ gayrihâ dokuz yüz akçe yazu ile haymânegân karye-i Goriçe? ve bedel-i filori ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ on yedi bağ ve altı zemîn ve bir baştina yekûn ma‘ gayrihâ beş yüz akçe yazu ile bağât-ı karye-i Bodile? defter-i mufassal-ı eşkinciyânda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde yazu-ı mezkûre ile haymânegân karye-i Goriçe? ma‘ karye-i Direlofça? deyu tahrîr ve yine nâhiye-i Eyine? tâbi‘-i Drecan nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb on bin akçe ber-icmâl ve tamâmen mezkûr Derviş veled-i İbrahim kaydındadır ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ yedi nefer re‘âyâ ve seksen altı ‘aded baştina ve bir asiyâb ve doksan üç baştina ma‘ hâne-i fî yüz altmış üç ve maktû‘ât yüz on akçe yazu ile karye-i Goriçe? ve kırk beş baştina yüz altmış üç akçe yazu ile karye-i mezbûr Molkondere? nâm-ı diğer Dralivâç? ve bir zemîn ve bir göl ve bir asiyâb ve üç ‘aded baştina fî yüz altmış ve maktû‘ât beş yüz altmış üç akçe yazu ile karye-i Pilopolye? der-kurb-ı karye-i Drinovaç? ve beş nefer re‘âyâ ve yetmiş ‘aded baştina ve sekiz zemîn ve yetmiş sekiz baştina ma‘ hâne fî yüz altmış üç ve maktû‘ât üç yüz seksen akçe yazu ile karye-i Bodile? defter-i mufassal-ı eflâkânda onlar dahi havass-ı hümâyûndan olmak üzere defter-i hâkânîde mestûr olunduğu üzere başka başka muharrer kalemiyle tahrîr ve defter olunmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî timâr tarafının icmâl ve mufassalları başka ve havass-ı hümâyûn tarafı dahi başka olduğun bi’l-fi‘il defter emîni olan Hasan dâme mecduhu ‘arz etmeğin ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i L sene 1157/Kasım 1744

362- Sayfa:88 Hüküm:3

Züemadan Osman ve Rüstem'in tasarrufundaki kovanlardan tekalif tahsil edilmesi hususunda yaşanan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Hâlâ Bosna vâlisi olan sadr-ı sâbık vezîr Ali Paşa’ya Novasil ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Osman ve Rüstem gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları ze‘âmetleri mülhâkâtından Novasil kazâsına tâbi‘ ve nâm karyeleri topraklarında ‘öşr-i kovan defterde ze‘âmetlerine hâsıl-ı kayd olunmağla hâlâ kovanlarının hâsıl olan ballarından müteveccih olan ‘öşrlerin taleb eylediklerinde içlerinden ba‘zıları ta‘allül ve

muhâlefet ve ze‘âmetleri mahsûlünün kesr ve noksân terettübe bâ‘is oldukların bildirüb kovanlarının hâsıl olan ballarından müteveccih olan ‘öşrlerin alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun ve defter mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i L sene 1157/Kasım 1744

363- Sayfa:88 Hüküm:4

Hasan ve kardeşi Ali ile Mısri Mustafa oğullarının avarızhaneye bağlı vergi verecek yerleri olmadığından rencide etdirilmemesi

Hâlâ Bosna vâlisi olan sadr-ı sâbık vezîr Ali Paşa'ya ve Taşlıca kadısına hüküm ki

Hasan bölükbaşı ve karındaşı Ali ve Mısri Mustafa oğulları ve gelüb bunlar öteden berü seferber ve kazâ-i mezbûra tâbi‘ Serlar? nâm karye toprağından hâne-i ‘avârıza bağlu bi’l-fi‘il zabt ve tasarruflarından tekâlif alınmak icâb eder emlâk ve kadîmi re‘âyâ yerleri olmayub tekâlif mütâlebesiyle rencîde olunmak icâb eder hâlleri yoğ iken karye-i mezbûre ahâlileri emr-i şerîfimle vârid olan tekâlifden siz dahi bizimle ma‘an hisse verirsiz deyu tekâlif mütâlebesiyle bunları ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1157/Aralık 1744

364- Sayfa:89 Hüküm:1

Blagay kazasında Ferşad ve Mustafa sipahilerin avarızhaneye bağlı vergi verecek yerleri olmadığından rencide etdirilmemesi.

Blagay ve ve kadılarına hüküm ki

Ebnâ’-ı sipâhiyândan Ferşad ve Mustafa ve ve ve nâm sipâhiler gelüb bunlar âbâ ‘an-cedd ebnâ’-ı sipâhiyândan olub Blagay kazâsına tâbi‘ nâm karye toprağında bi’l-fi‘il zabt ve tasarruflarında hâne-i ‘avârıza ta‘lik-i tekâlifden alınmak icâb eder kadîmi re‘âyâ emlâk ve yerleri olmayub ‘avârız ve imdâd-ı seferiyye ve

hazeriyye ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlif talebiyle ta‘addî olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûre ahâlisi ‘avârız ve imdâd-ı seferiyye ve hazeriyye ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlif ve ehl-i ‘örf tâ'ifesi taraflarından dahi hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-emr-i münif kaftan? bahâ nâmıyla akçe mütâlebesiyle ta‘addî ve rencîdeden halî olmadukların bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i L sene 1157/Kasım 1744

365- Sayfa:89 Hüküm:2

Nova kazasında Derviş'in tasarrufundaki timar yerlerine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Hâlâ Bosna vâlisi olan vezîr Ali Paşa'ya ve bakıyye-i Nova ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Derviş nâm sipâhi gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden bakıyye-i Nova kazâsı muzâfâtından İmota? nâhiyesinde ve nâm karyelerinin bin yüz elli senesinin mahsûl ve rüsûmu bunun berâtı mûcebince tahvîl târihine düşmüş iken yine kazâ-i mezbûr sükkânından ve nâm kimesneler fuzûli ve hilâf-ı kânun müdâhale ve timârı mahsûlüne gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb ol-bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L sene 1157/Kasım 1744

366- Sayfa:89 Hüküm:3

Foça kazasında İbrahim'in tasarrufundaki timar yerlerine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna Vâlisi vezîr Ali Paşa'ya Foça ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan İbrahim nâm sipâhi gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden Foça kazâsı muzâfâtından Tağut? nâhiyesinde İsveti? nâm karyesinin mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde vâki‘ kadîmü'l-eyyâmdan berü ‘öşr

ve resmi bunun timârı tarafından alınagelen ma‘lûmul-hudûd yerlerine âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken nâm sipâhi zuhûr ve evli yerler benim timârım karyelerinden nâm karyenin arâzisindendir ‘öşr ve resmin ben alırım deyu fuzûli müdâhale ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb ol-yerlerin ‘öşr ve resm-i kadîmisi üzere ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı kânun zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L sene 1157/Kasım 1744

367- Sayfa:89 Hüküm:4

Hersek'de Dabri nâhiyesinde Derviş bin İbrahim'in tasarrufundaki yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak Ali Paşa'ya ve kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Derviş veled-i İbrahim nâm sipâhi gelüb Hersek sancağında ve Dabri nâhiyesinde Komeriçe? nâm karye ve gayriden on yedi bin sekiz yüz seksen yedi akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub kazâ-i mezbûr muzâfâtından Kukan? nâhiyesine tâbi‘ dört yüz on akçe yazusı olan Mirgovine? nâm karye müştereğiyle bunun kayd ve berâtına dâhil olmağla karye-i mezbûre toprağında kadîmden ‘öşr ve resmin bunun timârı tarafından alınagelen yerlere âhardan dahl olunmak icâb etmez iken Samahor? Kal‘ası kethüdâsı Mehmed gedik timârı mülhâkâtından yine Kukan? nâhiyesinde iki yüz elli akçe yazu ile kaydlarına dâhil olan Mirgovine? nâm karye toprağında defter-i hâkânîde mukayyed iki ‘aded baştinalarını zabta kanâ‘at eylemediğinden ma‘adâ eflâkân-ı Hersek mukâta‘asına mutasarrıf olanlar dahi yine Kukan? nâhiyesinde karye-i Drevegova? mahallât-ı Mirgune? ve karye-i Kenâriçka? ‘an-mahallât-ı Mirgovine? deyu mukayyed karyelerden defterde mukayyed baştina yerlerini zabta kanâ‘at etmeyüb dört yüz on akçe yazu ile müştereğiyle bunun kaydına dâhil Mirgovine? karye toprağında kadîmden ‘öşr ve resmi bu timârı tarafından alınagelen bir mikdâr yerler içün dahi bizim baştina yerlerimizdir deyu kadîme mugâyir fuzûli müdâhale eylediklerin bildirüb mezbûrların hilâf-ı kânun ve defter-i kadîme mugâyir müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassal ve mufassal-ı eflâkâna mürâca‘at

olundukda Kukan? nâhiyesine tâbi‘ üç baştina ve hâsıl ma‘ ispençe ve ‘öşr-i hubûbât ve rüsûm-ı sâ’ire dört yüz üç akçe yazar karye-i Mirgovine? karye-i mezkûr kimesneye verilmeyüb defterde mahlûl bulunmağın ber-mûceb-i mufassal tevcîh olundu deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr defter-i icmâlde Osanica nâhiyesine tâbi‘ Breslatine? nâm karye ve gayrileriyle birikdirilüb on bin yüz seksen beş akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun dört bin yüz seksen beş akçesi mezkûr Derviş veled-i İbrahim'in bakıyyesi müşterekleri kaydlarında ve yine Kukan? nâhiyesine tâbi‘ iki nefer re‘âyâ ve iki baştina hâsıl ma‘ ispençe ve ‘öşr-i hubûbât ve rüsûm-ı sâ’ire iki yüz elli akçe yazar karye-i Mirgovine? defter-i mufassalda muharrer kalemiyle ol-dahi tahrîr defter-i icmâlde yine nâhiyesine tâbi‘ Hilovine? nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb iki bin elli akçe yazu ile kal‘a-i Samahor? müstahfızânı kethüdâsına mahsûs bir gedik timâr ve tamâmen Mehmed üzerinde ve yine Kukan? nâhiyesine bir nefer re‘âyâ on altı baştina ma‘ hâne on altı fî yüz altmış üçer maktû‘ yüz akçe yazu ile karye-i Duregova? hubûbât-ı mezkûre ve bir nefer re‘âyâ ve on bir baştinanin yedisi fî yüz altmış üçer maktû‘ât ve yedi yüz on akçe yazu ile karye-i Kenârika? ‘an-mahallât-ı Mirgovine? deyu defter-i mufassal-ı eflâkânda mestûr olduğu üzere havass-ı hümâyûnda olmak üzere muharrer kalemiyle başka başka tahrîr olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî gedik timâr-ı mezbûr ve gedik ve müstahfız ve havass-ı hümâyûnlar kadîmisi ne güne zabt edegelmişler ise yine ol-vechile zabt eylemeleri içün bi’l-fi‘il defter emîni olan Hasan dâme mecduhu ‘arz etmeğin ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L sene 1157/Kasım 1744

368- Sayfa:90 Hüküm:1

Cebeci Mustafa'nın Kostayniçe kazasında tasarrufunda olan timar yerlerine hariçden Mustafa tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bakıyye-i Kostayniçe kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ nâm karye sâkinlerinden Cebeci Mustafa dimekle ma‘rûf kimesne gelüb karye-i mezbûre toprağında vâki‘ Hoçul? Hamdi yeri dimekle ma‘rûf yerler yedi sekiz seneden mütecâviz zirâ‘at ve hırâset olunmayub boz ve halî kalub kânun üzere tapuya müstehak oldukda bu dahi ol-yerleri bozdan ve sâhib-i arzdan resm-i tapu ile yedine verilen sâhib-i arz temessükü mûcebince zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve

resmin sâhib-i arza edâ edüb âhardan bir dürlü dahl ve ta‘arruz olunmamak icâb etmez iken âhardan Mustafa nâm kimesne zuhûr ve şirrete sülûk ve ol-yerleri bahâsından mukaddem sâhib-i arzdan almış idim şimdi alub zabt ederim deyu hilâf-ı kânun ol-vechile fuzûli müdâhale ve ta‘addîden halî olmadığın bildirüb ol-yerler yedinde olan sâhib-i arz temessükü mûcebince kemâkân kendüye zabt ü zirâ‘at etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i L sene 1157/Kasım 1744

369- Sayfa:90 Hüküm:2

Novasil kazasında Derviş'in tasarrufundaki timar yerlerinde vergi tahsili hususunda yaşanan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Novasil ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Derviş nâm sipâhi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden Novasil kazâsına tâbi‘ Kokoriçe? ve ve nâm karyelerinin bâd-ı hevâsı defterde timârına hâsıl-ı kayd olub âhardan ber-vechile olmak icâb etmez iken hilâf-ı kânun ve mugâyir-i defter müdâhale olduğun bildirüb hilâf-ı kânun ve mugâyir-i defter zâhir olan müdâhale ve ta‘addîlerin men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1157/Kasım/Aralık 1743

370- Sayfa:90 Hüküm:3

Hersek sancağı müteselliminin çeşitli bahanelerle Kara Mustafa Paşa Cami-i Şerifi evkafından Brode karyesinin fukarasına fazladan akçe talebiyle yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Çayniçe kadısına hüküm

Bi’l-fi‘il bâbü's-sa‘adetim ağası olan İbrahim Ağa dâme ‘uluvvuhu sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb taht-ı nezâretinde olan evkâfından Bosna eyâletinde Hersek sancağında Çayniçe kazâsında vâki‘ müteveffâ Kara Mustafa Paşa Câmi‘ şerîfi

evkâfından olub kazâ-i mezbûre muzâfâtından Brode nâm karye fukarâları kadîmden taraf-ı vakfa veregeldikleri rüsûm-ı ra‘iyyetleri kânun ve defter mûcebince taraf-ı vakfa ve imdâd-ı hazeriyye ve seferiyyelerin olmağla ve eyâlet ve elviye mutasarrıfları taraflarından kabzına me’mûr olanlara edâ edüb ber-vechile rencîde müdâhale iktizâ etmez iken Hersek sancağı mütesellimi olanlara muharrer ve celb-i mal kasdıyla hilâf-ı şer‘ ve bilâ emr-i münif yapağı akçesi nâmıyla beher sene kırk guruş fukarâ-ı ra‘iyyeti tecrîm kasdıyla ta‘ciz etmekle mütesellim-i merkûmun yapağı akçesi nâmıyla ve sâ’ir bahâne ile hilâf-ı şer‘i şerîf ve bilâ emr-i münif vaz‘ ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında vâki‘ hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına nâzır-ı mümâileyh ‘arz eylediği hilâf-ı şer‘ ve kânun ve bilâ emr-i hümâyûn ta‘addîsi men‘ olunmak emrim olmuşdur.

Fî Evâ’il-i Za sene 1157/Aralık 1744

371- Sayfa:90 Hüküm:4

Mehmed'in iltizamındaki Dumna mukataası karyelerinin başkasına verilmesi sebebiyle çıkan anlaşmazlıkların ortadan kaldırılması

Sâbıkâ sadr-ı a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi olan vezîr Ali Paşa’ya Saray Bosna kadısına ve Dumna kadısına hüküm ki

Mehmed zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb eyâlet-i Bosna’da vâki‘ Dumna Kal‘ası neferâtı ocakları olan ve Dumna mukâta‘ası karyelerini bin yüz elli iki senesinde iki bin iki yüz altmış iki buçuk guruşa buna der’uhde ve iltizâm ve bu dahi iltizâm ve meblâğ-ı mezbûru tamâmen bunun yedinden ahz ü kabz etmeleriyle sene-i merkûmede mukâta‘a-ı mezbûre karyelerinin zabtı müyesser olmadan mukâta‘a-ı mezbûre âhara verilmekle kal‘a-i mezbûrede sâkin meblâğ-ı mezbûru ahz ü kabz eden ma‘lûmü’l-esâmi neferâttan hakkını taleb ve almak istedikde bî-vech-i şer‘i vermekde ta‘allül ve muhâlefet eylediklerin ve bu bâbda fetevâ-ı şerîfe ve i‘lâm-ı şer‘iyyesi olduğun bildirüb fetevâ-ı şerîfe mûcebince şer‘le görülüb yedinde olan senedât mûcebince meblâğ-ı mezbûru geri alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Za sene 1157/Aralık 1744/Ocak 1745

372- Sayfa:90 Hüküm:5

Taşlıca'da bezirgân taifesinin sorumlu olmadığı bac-ı mürur vergisini kanunsuz olarak alan liva müteselliminin müdahalesinin ortadan kaldırılması

Sâbık vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre Taşlıca kadısına hüküm ki

Bâzergân tâ’ifesinden ve ve nâm ve dahi ba‘zıları sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Taşlıca-ı Hersek sancağı mutasarrıflarına bâc-ı mürûr hâsıl yazılmış değil iken livâ-i mezbûr mütesellimi sizin iştirâ’ eylediğiniz emti‘anın beher yükünden bâc nâmıyla akçe alırım deyu hilâf-ı kânun ve defter ta‘addî ve gadr-ı külli murâd eylediklerin bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediklerin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Za sene 1157/Aralık 1744/Ocak 1745

373- Sayfa:90 Hüküm:6

Saraybosna'da Aişe hatunun dedesinden kalan mirasdan hakkını vermeyen üveğ babası Mustafa'nın müdahalesinin ortadan kaldırılarak hakkı olanın tamamen tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Bosna kadısına hüküm ki

Saray Bosna sâkinelerinden Aişe nâm hâtûn gelüb yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden iken bin yüz elli senesinde vefât eden büyükbabası nâm kimesnenin verâseti ırs-ı şer‘le bununla sâ’ir murislerine ba‘de’l-intikâl bulundukda sagîr bulunduğundan ‘ala ma-farazallahu Te‘âla bunun hisse-i ırsiyyesini yine Saray sâkinelerinden vâlidesi nâm hâtûn ahz edüb bu dahi ayrışub baliğ ve murisi müteveffâ-ı mezkûrdan müntakil emvâl-i murisini kable’l-ahz vâlidesi mezbûr dahi müteveffiye oldukda onun dahi verâseti ırs-i şer‘le bununla yine kazâ-i mezbûrda sâkin üveğ babası el-Hac Ömer oğlu Mustafa nâm kimesneye intikâl eyledikde mezkûr mütegallibe ve eşirrâdan olduğundan bunun murisi mezkûrlardan ber-mûceb-i defter-i kassam intikâl eden hisse-i ırsiyyesini fuzûli ahz ü kabz etmekle bu dahi mezkûrun ... olan hisse-i ırsiyyesini taleb eyledikde hilâf-ı şer‘-i şerîf beyhûde i‘tirâz-ı ... irâdıyla

vermekde ta‘allül ve muhâlefet ve ol-vechile gadr sevdâsında olduğun ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetevâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb mûcebince şer‘le görülüb mezkûrun ... olan mal-ı murisi her ne ise tamâmen tahsîl ve alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek emrim olmuşdur.

Fî evâhir-i Za sene 1157/Aralık 1744/Ocak 1745

374- Sayfa:91 Hüküm:1

Banaluka nâhiyesinde Bali Ağa Çiftliği karyesinde Ahmed'in tasarrufundaki zeamet yerlerine Kobaş mukataası zabitlerinin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ sadr-ı a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîr Ali Paşa’ya Banaluka kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Ahmed zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Bosna sancağında Banaluka ve gayri nâhiyelerde mümâileyhin mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden Banaluka nâhiyesine tâbi‘ Bali Ağa çiftliği dimekle ma‘rûf karyesinin mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde ‘öşr ve resmi kadîmden ze‘âmeti tarafına alınagelen yerlerinden bir mikdâr yerlere âhardan dahl olunmak icâb etmez iken medine-i Banaluka sâkinlerinden olub civârlarında vâki‘ Kobaş mukâta‘asının zâbitleri olan Kapudân Hüseyin ve Tato Mehmed ve ve nâm kimesneler zuhûr ve zikrolunan yerler bizim zâbiti olduğumuz mukâta‘a-ı mezkûr karyelerinden nâm karyenin hudûduna karîb olmağla ‘öşr ve resmi biz alırız deyu hilâf-ı kânun ve kadîme mugâyir müdâhale ve ta‘addî etmeleriyle bundan akdem ısdâr eyledikleri emr-i şerîfimle mahall-i nizâ‘nın üzerinde ‘akd-ı meclîs-i şer‘de mezbûrlar ile vâki‘ olduklarında zikrolunan Bali Ağa çiftliğinin karyesinin hudûdu Graboçe? kaynağından yunuğuyla? dik yukarı tarike varınca andan tarikiyle Mitroviçe? suyuna andan Esterigon? bayırın altı yanından eriklik mevâsı ve Kör Hasan’ın evi üstü yanıyla dik aşağı tarikiyle Bokoviçe? deresine andan dere-i merkûm ile asiyâbın altı yanıyla eski tarikle dereye ve Hatib yaylası ta‘bir olunur mahale varınca andan zikr-i sebk eden kaynağı merkûm müntehi olub hudûd-ı mezkûre ile mahdûd yerlerinin ‘öşr ve resmi mümâileyhin ze‘âmeti tarafına alınagelen yerlerden olduğu şer‘an sâbit ve mezkûr yerlerin bî-vech-i mu‘ârızadan men‘ ve buna hükmü birle cânib-i şer‘den yedine hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken mezbûrlar ziyâde huşûnet sâhibi olmalarıyla ber-vechile

memnû‘ ve mündefi‘ olmayub girü ol-vechile müdâhale ve ta‘addîden halî oldukların bildirüb yedlerinde olan hüccet-i şer‘iyye mûcebince ‘amel olunub kadîme mugâyir mezbûrların ol-vechile müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Za sene 1157/Aralık 1744/Ocak 1745

375- Sayfa:91 Hüküm:2

Bosna'da Sedd-i Cedid kalesinden Mehmed Ağa'nın çiftliklerinden haksız yere vergi alındığını bildirmeleri üzerine emlak ve arazinin Mehmed'e zabt ve tasarruf ettirilip kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Akhisar kadısına ve Bosna Brodi nâ’ibine hüküm ki

Sen ki Akhisar kadısı Ahmed ve Bosna Brodi nâ’ibi Derviş Ebubekir zîde fazluhusun sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince divân-ı Bosna’da ‘akd olunan meclîs-i şer‘de eyâlet-i Bosna’da vâki‘ Sedd-i Cedîd Kal‘asından Mehmed Ağa bin Süleyman Ağa dimekle ma‘rûf kimesne Akhisar kazâsı sâkinlerinden Ahmed Paşazâde Hasan Bey dimekle ma‘rûf kimesne muvâcehesinde mezbûr Akhisar kazâsında vâki‘ babası mezbûr Süleyman’ın Bor? Hasan? ve Mak? nâm iki ‘aded çiftlik arâzisini hükm olunub ancak zikrolunan iki çiftlik merkûm Hasan’ın zabtında olub ... bunun babasının verdiği tohum ve tarafından ... ‘ameleleriyle zir‘a olunan mahsûllerini merkûm Hasan ahz ü kabz etmekle mahsûl-i mezkûre bedel iş bu sene-i mübârekenin mahsûlü bunun makbuzu olub lâkin bundan ma‘adâ fuzûli zabt ettiği senelerin noksân arâzisini yedinde olan emr-i ‘ali ve fetvâ-ı şer‘iyye mûceblerince taleb ve da‘vâ ve sâbıkâ Bosna vâlisi tarafından buyruldu ile mübâşir ta‘yin olunan ... ağası Ahmed zîde kadruhu ma‘rifetiyle ve ma‘rifet-i şer‘le zikrolunan çiftlikler üzerlerine varılub sinîn-i mezkûrede noksân arâzileri mahallinde emr-i vukûf ve subaşılar ihtiyârlarıyla ba‘de külli’l-mesârif ve’l-ihrâcât iki bin sekiz yüz yirmi şinik şa‘ir ve bin elli altı şinik hınta ve üç yüz otuz dört şinik erzen ve iki yüz yetmiş iki buçuk şinik ... ve bin şinik ‘alef cem‘an beş bin dört yüz seksen iki buçuk şinik mahlûta zehâyir ve bin sekiz yüz hammal otluk noksân arâzi keşf ve beyân olunub zikrolunan zehâyir ve otluk ‘aynî ve yahud kıymetleri buna hükmü birle yedime hüccet-i şer‘iyye verilmeğin hâlâ merkûm Hasan edâ etmeyüb ta‘allül etmeğin su’al olunub zehâyir-i

mezkûr yahud kıymetleri alıverilmesi matlûbumdur dedikde kable's-su'al merkûm Hasan cevâbında zehâyir-i mezkûr zayi' ve telef olduğunu ikrâr lâkin sinîn-i mezkûrda zehâyir-i mezkûrenin kıymet misilleri ne mikdâr eylediği ma'lûm değildir deyu inkâr edüb Hasan'ın sinîn-i mezkûrede zehâyir-i mezkûrenin kıymet misilleri ne mikdâr etdiğini müdde'a-ı merkûm Mehmed'den ... taleb olundukda ehl-i vukûf şuhûd-ı 'udûlden Dumna sâkinlerinden Ahmed bin Süleyman ve Krupa sükkânından İbrahim Ağa bin Kabil Ağa ve Mustafa Ağa bin Süleyman Ağa ve Bojine sâkinlerinden Ali bin Halil ve Petroviçe sâkinlerinden Ali bin Mehmed nâm kimesneler meclîs-i ma'kud-ı mezkûrda hazırûn olub kabbe'l-istişhâd sinîn-i mezkûrda zehâyir kıymetleri mütefâvit? olub ancak sene be-sene râyiç olduğu üzere aksâm-ı zehâyirden tevcîh eden beş bin dört yüz seksen iki buçuk şinik mahlût zehâyirenin ve bin sekiz yüz hammal otluğun kıymet misilleri dokuz bin üç yüz beş buçuk guruş eylediğini bi'l-muvâcehe şehâdet ve haber vermeleriyle ba'de't-te'dib ve't-tezkiyye? şehâdetleri makbûl olmağın mûcebince zehâyir-i mezkûrenin ve otluğun kıymet misilleri olan meblâğ-ı mezbûrun edâsını merkûm Hasan Bey'e tenbih olduğun siz ki Mevlânâ-ı mümâileyhümâsız 'arz eyledüğüz ecilden divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda zikrolunan emlâk ve arâzi merkûm Mehmed'e hükm ve fasl ... birle kıbelü'ş-şer'den verilen hüccet-i şer'iyye ve i'lâm-ı şer'i mûcebiyle ol-emlâk ve arâzi merkûm Mehmed'e zabt ve tasarruf etdirilüb merkûm Hasan-ı mezbûr hilâf-ı şer'-i şerîf vechen mine'l-vücûh müdâhale ve mu'arıza etdirilüb mu'arızâsın men'i içün sâbıkâ Bosna vâlisi sadr-ı esbak Mehmed Paşa edâmallahu te'âla iclâlehunun 'arzı mûcebince işbu sene-i mübâreke-i Receb-i şerîfi evâ'ilinde emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z sene 1157/Ocak 1745

376- Sayfa:91 Hüküm:3

Blagay kazasında merhum Sultan Süleyman Han Cami'sinin zarar gören kubbesinin yenilenmesi için iki yüz kuruş tahsis edilerek caminin tamir edilmesi

Sâbıkâ Bosna vâlisi vezîr-i mükerrem Paşaya hüküm ki

Blagay kadısı Mevlânâ el-Hac Halil zîde fazlıhu mektûb gönderüb Blagay kazâsında vâki‘ merhûm ve mağfûrunleh Sultan Süleyman Han tâbe’s-serahullahın binâ eylediği câmi‘-i şerîfin kubbesi kurşun puşîde ve iki seneden berü şiddet-i riyâh te’sirinden kubbe-i merkûmenin tahtaları zebûn olub kemeri dahi ‘üryân kalmağla kesret-i bârân vâki‘ oldukça yevmen fe-yevmen câmi‘-i şerîf inhidâma teveccüh câmi‘-i merkûmda edâ-ı salât ‘adem-i imkânda olub kasabâ-ı merkûmda Cum‘a ve ‘ıydin kılınır câmi‘-i şerîf olmadığından civârda olan bilâd ve emsâr câmi‘lerine muhtâç ve varmak ... min-külli’l-vücûh câmi‘-i merkûmun ta‘mir ve termimi muktezâsı olmağla kasabâ-ı mezbûr ahâlisi ta‘mir ve termimi bâbında ma‘rifet-i ... ve cümle ma‘rifetiyle keşf ve tahrîrin iltimâs eylediklerinde müsinn ve ihtiyâr-ı müslimîn ile mahallinde keşf ve tahrîr olundukda kurşun ... ve kubbe-i merkûmenin tahtaların tertîbine vefâ eylemeyen kurşun ile neccâriye ve sâ’ir levâzımına kıllet üzere tahmin olunub kazâ-i mezbûr tarafından dahi i‘ânet olunacak ancak iki yüz guruş mesârif ile ta‘mir ve termimi olur deyu ... vukûf nâmı olan müslimîn mahallinde ba‘de’t-tahrîk tahrîri ‘ala-tarikü’ş-şehâde? ihtiyârları sadaka-ı mekârin olduğu dahi ‘ala şer‘iyye ... olub ol-bâbda hükm-i hümâyûnum verilmeğin ricâsına bi’l-iltimâs ‘arz eylediği ecilden sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhsin ma‘rifetinle ‘arz olunduğu vech üzere iki yüz guruş masraf ile câmi‘-i mezbûrun ta‘mir-i muktezâsı olan mevâzi‘ ta‘mir ve tekmîl ‘arz olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî evâhir-i Za sene 1157/Aralık 1744/Ocak 1745

377- Sayfa:92 Hüküm:1

İzvornik'te otuz yıldan beri Srebreniçe Kalesi dizdarlığını yapan Ahmed'in yerine muhalefetle başka birinin tayin edildiğinden Ahmed'in yeniden dizdarlık görevine atanması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa’ya hüküm ki

Emirü’l-ümerâ-ı kirâm İzvornik sancağı mutasarrıfı Mehmed dâme ikbâluhu sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb livâ-i mezbûrda Sevin? nâhiyesinde Rosmad? nâm karye ve gayriden üç bin iki yüz elli akçe gedik timârlarıyla Srebreniçe Kal‘ası dizdârlığına Ahmed nâm kimesne otuz seneden berü müşerref olub dahl icâb eder halî yoğ iken eşkıyâdan Helvacıoğlu Osman nâm kimesnenin hilâf-ı inhâ bundan akdem

Bosna vâlisi tarafına teslîm eylediğine ... dizdârlık-ı mezkûr mezbûr Ahmed'in mürûrundan ref‘ ve Abdullah nâm kimesne elli altı senesi Zilka‘desinde tevcîh olunub ol-vechile mezbûr Ahmed'e ve mezbûr Ahmed kendü hâlinde ve cümlesi kendüden hoşnud ve râzı ve her vechile hüsn-i hâl üzere olmağla dizdârlık-ı mezkûr kendüye ibkâ olunmak ricâsına vâki‘ halî ‘arz etmeğin husûs-ı mezbûr sen ki Bosna vâlisi müşârü’n-ileyhsin ma‘rifetinle görülüb hakk-ı ‘aynın üzere ihkâk-ı hakk etmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1157/Ocak 1745

378- Sayfa:92 Hüküm:2

Saraybosna'da Emine'nin kocası Çolak Mustafa'nın Emin Mehmed'in genç oğullarını evine götürüp tecavüz etmesi ve kendisine fiili ve sözlü şiddet göstermesi sebebiyle boşanmak istediğini ve talep ettiği mehrin verilmediğinden gerekenin yapılması

Vezîr-i esbak Bosna vâlisi Ali Paşa’ya ve Saray Bosna kadısına hüküm ki

Saray Bosna kazâsı sâkinelerinden Emine nâm hâtûn gelüb bundan akdem bunun zevci kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Çolak Mustafa Efendi dimekle ma‘rûf kimesne kendü hâlinde olmayub Emin Mehmed’in şabb-ı emred oğulların menziline getürüb fi‘il-i şenî‘ kasd etmek ‘adet-i müstemirresi olduğuna binâ’en bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri-hakkın buna darb-ı şedîd ile darb ve elfâz-ı mühmele ile şetm ve sagîre veledin helâk eylediğinden ma‘adâ buna tatlik etmekle bu dahi andaki vâlidesi menzilinde sâkine olub mezbûrdan mehrin taleb etmek istendiğinde vermediğinden ma‘adâ ... mu’amelesiyle ta‘addî eylediğin ve bu bâbda şeyhü’l-islâmların fetevâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb mûcebince şer‘le görülüb alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin mahallinde şer‘le görülmek emrim olmuşdur.

Fî Evâ’il-i Z sene 1157/Ocak 1745

379- Sayfa:92 Hüküm:3

Prepol kazasına bağlı Veniçka karyesinde Hasan'ın tasarrufundaki yerlere kanunsuz olarak Taşlıca kazasından Hamza'nın yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine vezîr Ali Paşa'ya Prepol ve kadısına hüküm ki

Hasan nâm kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Prepol kazâsına tâbi‘ Veniçka? nâm karyede vâki‘ on iki seneden mütecâviz mutasarrıf olduğu çiftliği arâzisinden Poztraniçe? tarlası dimekle ma‘rûf tapulu ve temessüklü yerlerine âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmeyüb ve bu makûle on sene mürûr eden toprak da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken âhardan Taşlıca kazâsı sükkânından Hamza nâm kimesne zuhûr ve şirrete sâlik ve ol-yerler sinîn-i merkûmdan mukaddem nice aydan deyu şâhid-zor ikâmetiyle havâlisine tâbi‘ sâbıkâ yerlerin nâ’ibi olan Taşlıcalı Monla Süleyman dimekle ma‘rûf kimesneden aldığı mezbûr hüccet ibrâzıyla hilâf-ı kânun ve fuzûli müdâhale ve ta‘addîden halî olmadığın bildirüb tapulu ve temessüklü yerleri bir kadar sâbık kendüye zabt etdirilüb mezbûrun hilâf-ı kânun ta‘addî men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1157/Ocak 1745

380- Sayfa:92 Hüküm:4

Boşnak İbrahim Paşa'nın vefatıyla Akhisar'daki miras malından paşanın Hatice isimli çocuklu cariyesinin, çocuğunun hissesine düşenin verilmesi hususundaki muhalefetin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi olan vezîrim Ali Paşa’ya ve Akhisar ve kadılarına hüküm ki

İstanbul sâkinelerinden olub sâbıkâ Ada-ı Kebir muhafızı Boşnak İbrahim Paşa’nın ümmü-veled câriyelerinden Hatice nâm hâtûn gelüb paşa-ı mümâileyhin yüz elli senesinde fevt ve Akhisar kasabası toprağında vâki‘ mutasarrıf olduğu mülk çiftlik ve sâ’ir emlâk ve asiyâb ‘ala ma farazullahi te‘âla ırs-i şer‘le bundan mütevellit müteveffâ-ı mezbûrun sülbiye kızı nam sagîre ile yine kazâ-i mezbûrede sâkin oğlu Mustafa Bey dimekle ma‘rûf kimesneye intikâl edüb merkûm Mustafa zikrolunan

mülk-i çiftlik ve sâ'ire emlâk ve eşyâdan kendü hissesine düşeni almaya kanâ'at etmeyüb bunun bâ-hüccet-i şer'iyye-i vâsiyesi olduğu sagîre-i mezbûrenin hissesin dahi hilâf-ı şer'-i şerîf fuzûli zabt ve ahz ü kabz edüb sagîre-i mezbûreye ziyâde gadr ve ta'addî olunduğun ve tarafından nâm kimesneyi bâ-hüccet-i şer'iyye vekîl eylediğin bildirüb şer'le görülüb vech-i meşrûh üzere babası müteveffâ-ı mezbûrdan müntakil sâlifü'z-zikr emlâk ve eşyâdan hisselerine vaz'ül-yed olan karındaşı mezbûrdan sagîre-i mezbûrenin babasından intikâl eden emvâl ve eşyâ ve emlâk-ı mezbûrdan isâbet eden hisse-i şâyi'ası her ne ise vekîl-i merkûme alıverilüb icrâ-ı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği hüccet-i şer'iyyesi mûcebince şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Z sene 1157/Ocak 1745

381- Sayfa:93 Hüküm:1

Murad isimli kimsenin Ehlune kazasında babası Receb'ten kalan ve karısı Rabia'nın tasarrufundaki yerlere kanuna aykırı olarak amca oğullarının yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı sâbık ve Ehlune ve kadılarına hüküm ki

Murad nâm kimesne gelüb Ehlune kazâsına tâbi' Bresne? ve Kablenik? nâm karyeler ve Ehlune Kal'ası kurbunda vâki' babası Receb üç yaşından müntakil emlâk ve arâziye mutasarrıf olan bunun zevcesi Rabia nâm hâtûnun tasarrufunda olan emlâkının ve arâzisinin nısfını hâl-i hayâtında ve kemâl-i 'akl ve sıhhatinde müslimîn mahzarında heyet-i sahiha-i şer'iyye ile ta'yin ve teslîm ve bu dahi ... ve tesellüm ve nısfını dahi rızâsı ve sâhib-i arz ma'rifetiyle ferâğ ve tefvîz ve bu dahi nüfûz ve yedine verilen temessük mûcebince zabt ü zirâ'at ve 'öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ve ba'dehu mezbûre bilâ-veled müteveffâ olub terekesi 'emmisi oğulları Receb ve Abdullah nâm kimesneler ile buna intikâl ve yerleri tapuya müstehak olmağla bu müştereği olduğu hasebiyle ol-yerleri dahi resm-i tapu ile alub yedine verilen tapu temessükü mûcebince zabt ü zirâ'at ve 'öşr ve resmin sâhib-i arza edâ eder iken mezbûr Receb ve Abdullah'a zuhûr ve ol-emlâktan hisse taleb ve ol-yerleri dahi hilâf-ı kânun biz tapu ile alırız deyu müdâhale ve beynlerine müstehak tavassut ve ma'lûmü'l-mikdâr akçe mukâbelesinde ol-yerler ve emlâka dâ'ire-yi 'amme-i da'vâ ve mütâlebâttan bunun zimmetini ma'rifet-i

şer‘le ibrâ ve iskât ve ibrâ-ı zimmetini hâvî cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilüb ve bu makûle şer‘le görülüb ibrâ-ı zimmet birle kıbelü’ş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilen da‘vânın tekrâr istimâ‘ı memnû‘ iken ol-hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir müdâhale eylediklerin bildirüb mûcebince şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve kânun-ı mezbûrların zâhir olan müdâhaleleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Z sene 1157/Ocak 1745

382- Sayfa:93 Hüküm:2

Mostar kazasında yasak olmasına rağmen yerliden naib olan Ali Efendi'nin rüşvet aldığından niyabetten azledilmesi

Mostar kadısına hüküm ki

Serhâd-ı İslâmiye’den Mostar Kal‘asında ve kazâsında sâkin ‘ulemâ ve sulehâ ve e’imme ve hutebâ ve sâ’ir ehl-i vukûf sudde-i sa‘adetime ‘adem ve ‘arz-ı hâl gönderüb yerliden nâ’ib olmak memnû‘ iken hâlâ kazâ-i mezbûrda sâkin Trebenli? maktûl Osman Paşa dâmadı Ali Efendi dimekle ma‘rûf kimesne kazâ-i mezbûrda bir tarikiyle nâ’ib olmağla kendü hâlinde durmayub iki hasm da‘vâ ile mahkemeye vardıklarında nâ-hakk olan tarafdan ahz-ı rüşvet ve ol-tarafa himâye ve iptâl-ı hakka bâ‘is olduğundan ma‘adâ kazâ-i mezbûrda fetvâya me’zûn değil iken umûr-ı fetvâya karışub nizâm-ı vilâyetin ihtilâline bâdî olduğun bildirüb merkûm Ali niyâbetten ref‘ olunub fimâba‘d niyâbet hıdmetinde istihdâm olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve yerlüden nâ’ib memnû‘ olmağla fimâba‘d mezbûr Ali Mostar’da nâ’ib olmamak üzere emr-i şerîfim sudûru içün bi’l-fi‘il şeyhü’l-islâm ve müftü’l-enâm olan Mevlânâ es-Seyyid Mustafa edâmellahü Te‘âla fezailühü işâret etmesiyle işâretleri mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene 1157/Ocak/Şubat 1745

383- Sayfa:93 Hüküm:3

Banaluka kazasında Ebubekir'den altı kıta tarlanın tasarruf hakkını beş yıl süreyle devralan Mehmed'in vefatından sonra Ebubekir'in sahte hüccet ile bu tarlaları geri almak istediğinden kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Banaluka kadısına hüküm ki

Kuzâttan kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm Ahmed zîde fazluhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Banaluka kazâsına tâbi‘ İslatiye nâm karye toprağında arâzi tasarruf edenlerden Ebubekir nâm kimesne tasarrufunda olan Çerili? ve Berniçe? ve İstankovik? dimekle ma‘rûf altı kıt‘a tarlalarının hakk-ı tasarrufun hüsn-i rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle bin yüz elli senesinde bunun babası Mehmed nâm kimesne altmış bin akçe mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ve babası mezbûr nüfûz ve yedine verilen sâhib-i arz temessükü mûcebince istihkâmen kat‘-ı nizâ‘ içün kıbelü’ş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilüb ber-mûceb-i sâhib-i arz temessükü ve hüccet-i şer‘iyye mûcebince ol-yerlere beş sene tasarruf ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ eder iken babası mezbûr fevt olmağla ol-yerler bî-hasebi’l-kânun meccânen yevmen ba‘de’l-intikâl zabt ü zirâ‘at murâd eyledikde merkûm Ebubekir zuhûr ve şirrete sülûk ile hevâsına tâbi‘ kadıya istinâden peydâh eylediği müzevver hüccet ibrâzıyla ferâğa nâdim oldum deyu bin yüz elli beş senesinde sâlifü’z-zikr babasından müntakil yerlerin fuzûli ve tagallüben zabt ve ziyâde gadr eylediğin şeyhü’l-İslâmdan müte‘addid fetevâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb fetevâ-ı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyye mûcebince şer‘le görülüb babasından müntakil sâlifü’z-zikr yerleri geri kendüye alıverilüb zabt ü zirâ‘at etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene 1157/Ocak/Şubat 1745

384- Sayfa:93 Hüküm:4

Bosna valisinin haslarından Dumine kazasına bağlı karyelerde bazı zorba kişilerin haksız yere mahsulü aldığından gereğinin yapılarak mahsullerin geri kendisine tahsil edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve ve kadılarına hüküm ki

Kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunun havass-ı hümâyûnumda ber vech-i malikâne ‘uhdesinde olan mukâta‘ası

karyelerinde Dumna kazâsına tâbi‘ ve ve nâm karyelerin bin yüz elli senesinde vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmun ahz ü kabz eyledikden sonra ve Dumna kazâsı sâkinlerinden mütegallibeden ve ve ve dahi ma‘lûmü’l-esâmi kimesneler zuhûr ve der-anbâr olan mahsûl-i merkûmdan ma‘lûmü’l-keyl mahsûlden hilâf-ı şer‘-i şerîf tagallüben ahz ü kabz etmeleriyle mezbûrların bî-vech-i şer‘i tagallüben ahz ü kabz eyledikleri mahsûl-ı merkûmu taleb eylediğin bî-vech-i şer‘i edâda ta‘allül ve muhâlefet oldukların ve bu bâbda şeyhü’l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb mûcebince şer‘le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-ı münif tagallüben ahz eyledikleri mahsûl geri kendüye alıverilüb ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene 1157/Ocak/Şubat 1745

385 Sayfa:93 Hüküm:5

Tuzla'da Osman'ın tasarrufundaki zeamet karyelerinde mahsulün nakledilmesi hususunda yaşanan muhalefet sebebiyle mahsulün başka bazara naklettirilerek hiç kimseye müdahale ve muhalefet ettirilmemesi

Tuzla ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Osman zîde-kadruhu gelüb mümâileyhin berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden taht-ı kazânızda vâki‘ ... ve tevâbi‘ karyeleri topraklarında zirâ‘at ve hırâset eden defterlü re‘âyâsı yerlerinde tasarruf eden hâriç re‘âyâ tâ’ifesinin zirâ‘at ve hırâsetleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri ‘öşürlerin evvelen karyelerinde olan anbara ba‘dehu her hafta bazar durur her hafta tereke satılur bazara nakl etdirmek istendikde içlerinden ba‘zılarının hevâlarına tâbi‘ ba‘zı mütegallibeye istinâden hilâf-ı kânun ta‘allül ve muhâlefet ve mümâileyhin ze‘âmeti mahsûlünün kesr ve noksân terettübüne bâdî oldukların bildirüb hilâf-ı kânun üzere âharı bazara nakl etdirilüb hilâf-ı kânun kimesneye ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1158/Şubat 1745

386- Sayfa:94 Hüküm:1

Hersek'de Zagorye nâhiyesinde Abdullah'ın timar yerlerinde vergi tahsili hususunda yaşanan muhalefet ve müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Foça ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Abdullah nâm sipâhi gelüb Hersek sancağında Zagorye nâhiyesinde İzgrad? nâm karye ve gayriden üç bin yüz yirmi akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârı aklâmından Foça kazâsı muzâfâtından Kukan nâhiyesine tâbi‘ üç nefer re‘âyâ ve üç baştina ve bir zemîn ve hâsılı tahtında resm-i çift ve gendüm ve ‘öşr-i ‘asel yekûn ma‘ gayrihâ dokuz yüz elli akçe yazu ile karye-i Lori? ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ karye-i Grevasil? ve tahtında iki yüz yetmiş akçe yazu ile baştina-i Rayko? Radiçe? der-yed-i Skola? Rahoklor? ‘İnan-ı? cedîde ve beş nefer re‘âyâ ve beş baştina ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve ‘öşr-i gâh yekûn ma‘ gayrihâ bin iki yüz akçe yazu ile karye-i Ruserle? ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ ber vech-i maktû‘ beş yüz akçe yazu ile karye-i Günmavde? der yed-i Bradlovi? ve Hacı ve Mahmud Vefik? ve Logol? Görice? karye-i mezbûrede bi’l-fi‘il mevcûd kimesne olmayub karye-i mezbûrede olan yerler ve burada olanların tasarruflarında olub ‘öşr ve ispençe ve sâ’ir sipâhiye ‘aid olan hukûk ve rüsûm bedel-i ber vech-i beş yüz akçeye kabûl ettikleri ecilden defter-i cedîde kayd olundu deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i mezbûru ve Grevasil? ve Resule? ve Gobrora-i? Gorna nâhiyesine tâbi‘ Koman hâsıl-ı dört yüz sekiz akçe yazu ile Zagorye nâhiyesine tâbi‘ İzgrad? nâm karye ve ma‘ gayrihi birikdirilüb üç bin yüz yirmi akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen mezkûr Abdullah’ın kaydında olmağla sâlifü’l-beyân karyeleri ber-mûceb-i defter-i hâkânî müstakilen zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmun kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz murâd eyledikde âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Alanrahancızâde? ve Bülbüloğlu dimekle ma‘rûf kimesneler zümre-i cebâbire ve mütegallibeden olmalarıyla kemâl-i tagallüblerinden naşî hilâf-ı defter-i hâkânî yedinde olan berât-ı şerîfime mugâyir mezkûr Abdullah'ın zabtına müdâhale ve mahsûlât ve rüsûmâtının ahz ü kabzına mümâna‘at ve külliyet ile gadr eylediklerin bildirüb mezbûre defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfimle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince tamâmen ahz ü kabz etdirilüb mezbûr ile hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i

berât dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olunduğu mestûr ve mukayyed olunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1158/Şubat 1745

387- Sayfa:94 Hüküm:2

Ehlune kazasında Emine, Hatice ve Zeyneb'in tasarrufundaki yerlere komşu çiftliklerin mutasarrıfları olan Abdülhalil Kethüda ve Köprez Kapudanı Mustafa'nın müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi olan vezîrim Paşa edâmellahu Te‘âla ve Ehlune ve kadılarına hüküm ki

Emine ve Hadice ve Zeyneb ve nâm hâtûnlar gelüb Ehlune kazâsına tâbi‘ Eminoğlu Çiftliği dimekle ma‘rûf çiftlik arâzisine tapu temessükü ile mutasarrıflar ve her sene zirâ‘at ve hırâset ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb dahl olunmak icâb etmez iken çiftlik-i mezbûr ittisâline vâki‘ makarr ve nevâ‘i çiftliği yerlerine mutasarrıflar olan Abdulhalil Kethüdâ ve Köprez Kapudânı Mustafa dimekle ma‘rûf kimesneler tasarruflarında olan zabta kanâ‘at etmeyüb bunların çiftlikleri yerlerinden ba‘zı yerlerde tecâvüz ve zabta murâd etmeleriyle bundan akdem mahall-i nizâ‘ın üzerinde terafu‘ ve herkesin yerleri müsinn ve ihtiyâr ma‘rifetleriyle beyân ve temessükü mûcebince zabt ve mezbûrların kânuna mugâyir mu‘ârızaları men‘i birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken yine ol-hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir hilâf-ı kânun müdâhale ve ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb şer‘le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve kânun zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1158/Şubat 1745

388- Sayfa:94 Hüküm:3

Travnik kazasında Elçi İbrahim Paşa Vakfı'nın mütevellisinin zorla parasını alan vakfın zaviyesi Şeyhi İbrahim ve talebeden Monla Mahmud'un müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre Travnik ve kadılarına hüküm ki

Travnik kazâsı sükkânından Ahmed nâm kimesne gelüb Travnik kazâsında vâki‘ müteveffâ Elçi İbrahim Paşa vakfının tevliyeti bundan akdem bir müddet bunun üzerinde olub ba‘dehu mezkûreyi rızâsıyla nâm kimesneye bi’l-cümle mürtezika-ı vakf muvâcehelerinde ferâğ ve kasr-ı yed eyledikde bunun ma‘rifet-i şer‘le muhâsebesi görülüb zimmetinden bir akçe ve bir habbe alacakları olmadığı zâhir ve nümâyân ve husûs-ı mezbûre müteallik ‘arz-ı da‘vâdan mürtezika-ı vakf mütevelli-i cedîd ibrâ-ı hıdmet birle bunun yedine temessük ve kıbelü’ş-şer‘den hüccet verilüb ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Travnik kazâsında sâkin vakf-ı mezbûrun zâviyesi Şeyhi İbrahim ve talebeden Monla Mahmud dimekle kimesneler şirrete sâlik ve mücerred icrâ-ı garez ve celb-i mal sevdâsıyla hevâlarına tâbi‘ ehl-i ‘örfe istinâden ol-ibrâ-ı hüccetine mugâyir vazife iddi‘âsıyla bunu rencîde ve tekrâr mezbûrlar ile vâki‘ şer‘ olduklarında mezbûrlar mu‘ârızadan men‘ ve ol-hüccet-i şer‘iyye üzerine imzâ olunmuş iken mezbûrlar kanâ‘at etmeyüb hevâlarına tâbi‘ ehl-i ‘örf ve kadıya istinâden bin yüz elli senesinde bunun hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye cebren ve bî-gayri-hakkın bin iki buçuk guruş ahz ve gadr-ı külli eylediklerin ve bu bâbda müta‘addîd fetevâ-ı şerîfeleri olduğun bildirüb mûcebince şer‘le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ahz eyledikleri akçesi alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1158/Şubat 1745

389- Sayfa:94 Hüküm:4

Klis kazasında ahalinin mal, eşya ve hayvanlarını gasbeden eşkıyaların muhakeme edilerek aldıklarının sahiplerine tahsil etdirilmesi

Klis mutasarrıfına ve Klis ve ve kadılarına hüküm ki

Klis kazâsı ahâlisi gelüb bunlar kendü hallerinde olub ber-vechile dahl icâb eder halleri olmadığın yine kazâ-i mezbûrdan eşkıyâdan ma‘lûmü’l-esâmi şakîler

birbirleriyle yekdil ve kendü hallerinde olmalarıyla bin yüz elli senesinde onların ba‘zılarının dîrîn ve ba‘zılarının dahi emvâl ve eşyâ ve hayvânâtların yağma ve garet ve kat‘-ı tarik ve perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is ve şerr ve mazarratlarından ber-vechile ... mâzîleri ve ... ve eşkıyâ-i mezbûrlar taht-ı hükûmet ve kazânız emrim üzere oldukların bildirüb mezbûrlar bulundukları mahalde şer‘le görülüb nehb ve garet emlâkı ol-mikdâr eşyâ ve hayvanları girü eshâb-ı hukûka istirdâd ve alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1158/Şubat 1745

390- Sayfa:95 Hüküm:1

Taşlıca kazasında zorla ahalinin paralarını alıp ev ve arazilerine el koymak isteyen eşkıyaların müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Taşlıca ve kadılarına hüküm ki

Taşlıca kazâsı sâkinlerinden ve ve ve ve ve nâm kimesneler sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunlar kendü hallerinde olub hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ ve ta‘addîsi olmayub ve üzerlerine dahi şuhûd-ı ‘udûl ile şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine kazâ-i mezbûr sükkânından eşirra ve mütegallibeden Bayrakdar Mustafa ve Ömer Ağa ve Mehmed ve Zeynelabidin ve ... oğulları Süleyman ve Salih ve Yabanoğlu Ramazan dimekle ma‘rûf kimesneler kendü hallerinde durmayub ma‘lûmü’l-esâmi kimesneler ile yekdil ve yekcihet ve birer bahâne ile bunları ... mezbûr ... ve hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hakk bin yüz elli senesinde ma‘lûmü’l-mikdâr akçelerin olub ve şerr ve mazarratlar müdâhale bir dürlü evin ve arâzilerin kalmayub cümlesi perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is ve halî oldukların bildirüb şer‘le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri-hakkın aldıkları ol-mikdâr akçelerin alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkak-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1158/Şubat 1745

391- Sayfa:95 Hüküm:2

Akhisar kazasındaki Boriçye Çiftliği'nin tasarrufu hususunda Mehmed bin Süleyman ile Ahmed Beşezade Hasan Bey arasındaki anlaşmazlığın ortadan kaldırılarak çiftlik ve emlakin Mehmed'e verilmesi

Bosna vâlisine ve Akhisar kadısına hüküm ki

Sen ki Akhisar kadısı Mevlânâ Ahmed zîde fazluhusun mektûb gönderüb bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince ta‘yin olunan mübâşir ile Akhisar kazâsında vâki‘ mahall-i nizâ‘ olan Boriçye? çiftliği dimekle ma‘rûf çiftlik üzerine varılub müslimîn mahzarlarında ‘akd-ı meclîs-i şer‘i nevî olundukda Sedd-i Cedîd Kal‘ası sükkânından Mehmed bin Süleyman meclîs-i ma‘kûd-ı mezkûrda kazâ-i mezbûr sükkânından Ahmed Beşezâde Hasan Bey dimekle ma‘rûf kimsenin üzerine da‘vâ edüb bundan on dokuz sene mukaddem babam mezkûr Süleyman işbu müşâhede olunan Boriçye? çiftliği emlâkı ve arâzilerini medine-i Saray Bosna sâkinlerinden Yerebakan el-Hac Mustafa nâm kimesneye bey‘i bi’l-vefâ ile bey‘ ba‘dehu mezbûr el-Hac Mustafa üç seneden sonra merkûm Hasan Bey'in babası Ahmed Beşe’ye fuzûli bey‘ Ahmed Beşe dahi oğlu mezbûr Hasan Bey’e hibe edüb ve merkûm Hasan Bey’in zabt ve tasarrufunda olub bu def‘a mezbûrân Bosna’dan vârid olan emr-i şerîf ile murâfa‘a-i şer‘ olduğumuzda çiftlik-i mezbûr emlâk ve arâzisi buna hükm ve istirdâd olunub lâkin merkûm Hasan Bey’in zabt ve tasarrufunda olmağla merkûm Hasan Bey müşâhade olunan çiftlik-i mezkûr üzerinde bulunan dört yüz guruş kıymetli menzil ve yüz guruşluk kıymetli asiyâb ve yüz guruş kıymetli ahur ve bin guruş kıymetli Samakoy alâtıyla ve değirmen ve çardak ve iki ‘aded kömürhânesiyle ve üç yüz elli guruş kıymetli samanlık ve bağçelerim etrâflarında her biri birer paralık iki yüz elli guruş kıymetli on bin parmaklık mismârlarıyla ve her biri ikişer paralık yüz guruş kıymetli iki bin belut direk ve her biri ikişer paralık yüz guruş kıymetli iki bin ‘aded ... hedm ve itlâf ve bağçelerimden on seneden berü ikrârın üzere iki yüz yirmi sekiz guruş kıymetli ceviz üç yüz yedi haml kuru meyve ve on senede beher sene elli beş guruş kıymetli dörder dut haml yaş meyve ki on senede beş yüz guruşluk yaş meyvesin ahz ve izâ‘at? edüb ... mezkûre ile meyvenin mecmû‘ kıymetleri yalnız üç bin yüz yirmi sekiz guruş olub ve menzil ‘arsasında müceddeden kule binâ ve ihdâs etmekle su’al olunub meblâğ-ı mezbûr alıverilmesi ve ihdâs eylediği kule-i kal‘aya tenbih olunması matlubumdur

dedikde ‘ani’s-su’al merkûm Hasan Bey cevabında Samakoy ve samanlığı hedmini inkâr ve sâ’ir enbiye-i mezkûreyi hedmi ve kule ihdâsını ve ol-mikdâr meyveyi ahz ve istihlâki olub lâkin iddi‘â olduğu üzere kıymetlerini ayırdığın inkâr edecek merkûm Mehmed'in da‘vâsına mutâbık tenbih taleb olundukda ‘udûl-ı müslimînden Boriçye? karyesi sükkânından Receb ve İbrahim ve Murâd ve Ramazan nâm kimesneler meclîs-i ma‘kûd-ı mezkûre li-ecli’ş-şehade hâzirûn olub eserü’ş-şehâdetü’ş-şer‘i fil-hakika Hasan Bey merkûm Mehmed'in iddi‘â eylediği bin guruş kıymetli Samakoy alâtıyla ve değirmen ve çardak ve iki ‘aded kömürhânesiyle ve üç yüz elli guruş kıymetli samanlığını hedm ve itlâf ve bunlardan ma‘adâ hedm ve itlâf eylediği menzil kıymeti dört yüz guruş ve asiyâb kıymeti yüz guruş ve üç yüz kıymeti yüz guruş ve on bin parmaklık mismârlarıyla kıymetleri iki yüz elli guruş ve iki bin belut direk kıymetleri yüz guruş ve iki bin ... kıymetleri yüz guruş ve ahz ve istihlâk eylediği yüz otuz yedi haml kuru meyve kıymeti iki yüz yirmi sekiz guruş ve on senede beher sene yaş meyve dörder ceviz haml elli guruşdan kıymeti beş yüz guruş mecmû‘ kıymetleri üç bin yüz yirmi sekiz guruş etdiğine şâhidleriz şehâdet ederiz deyu her biri edâ-ı şehâdet-i şer‘ ettiklerinde ba‘de’t-ta‘dil ve’t-tezkiye şehâdetleri ma‘lûmü’l-mu‘ayyen mûcebince ebniye-i mezkûre ile sâ’ire kıymetleri olan meblâğ-ı mezbûr üç bin yüz yirmi sekiz guruşun edâsına ve kule-i mezbûre kal‘asına merkûm Hasan Bey’e tenbih olunduğun vâki‘ halî sen ki Akhisar kadısı mevlânâ-ı mümâileyhsin bi’l-iltimâs ve sâbık Bosna Brodi kadısı olub Derviş Ebubekir zîde fazluhu dahi ‘arz etmekle divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda verilen hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şer‘i mûceblerince ol-emlâk ve arâzi merkûm Mehmed’in zabt ve tasarruf ve mezbûre ... eylemek şer‘an lâzım gelmekle ... hilâf-ı şer‘-i şerîf vechen mine’l-vücûh ve fuzûli müdâhale ve mu‘ârızâsı men‘i içün bundan akdem Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Mehmed Paşa edâmellahu Te‘âla iclâlehunun ‘arzıyla emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed olunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı M sene 1158/Şubat 1745

392- Sayfa:95 Hüküm:3

Saraybosna'daki Gazi Hüsrev Bey evkafının mütevellisi İsmail Halife'nin vakfın su yollarının tamirini ederinden fazla paraya yaptırarak vakfı zarara uğrattığından masrafların belirlenip zararın tazmin edilmesi

Bosna vâlisine ve ve Saray Bosna Monlasına hüküm ki

Bi'l-fi'il bâbü's-sa'adetim ağası olan İbrahim Ağa dâme 'uluvvuhu 'arz gönderüb nezâretinde olub Saray Bosna'da vâki' müteveffâ Gazi Hüsrev Bey evkâfının bundan akdem icâbetinden hilâf-ı şart vâki' mütevellisi olan Bosna sâkinlerinden İsmail Halife dimekle ma'rûf kimesne mütevelli iken vakf-ı şerîfin su yolların ta'mirine mübâşeret ve vakfın nâzır ve kâtib ve câbi ve sâ'ir mu'temed ve mürtezikaları karışdırmayub bunları dörder paraya iken otuzar paraya hesâb ve mesârifât-ı sâ'ireleri dahi ez'âf ve muzâ'af ziyâde ile keşf ve tahrîr ve vakf-ı şerîfe gadr-ı külli eylediğini mürtezika-ı vakf iltimâs etmeleriyle hâlâ vakf-ı merkûmun olan deyn ve meşrutiyetin üzere mütevellisi Mehmed Efendi dimekle ma'rûf kimesne ve nâzır-ı vakf ve kâtib ve câbi ve mu'temed ve mürtezikanın sâ'ire muvâcehelerinde vakf nâmı olan râh-ı ebî mi'mâr mârü'z-zikr su yolları ve zamân-ı tevliyetinde görülen ta'mirlerin mesârifât-ı sâ'ireleri ma'rifet-i şer'le keşf ve tahrîr ve zimmetinde zuhûr eden mal-ı vakf tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına 'arz etmeğin vech-i meşrûh üzere şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1158/Şubat/Mart 1745

393- Sayfa:96 Hüküm:1

Travnik'de Elçi İbrahim Paşa Vakfı'nın mütevellisi Ahmed'e vakfa borcu olduğu iddiasıyla iftirada bulunan vakıf zaviyesinin şeyhi İbrahim ve talebeden Mahmud'un müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Travnik kadısına hüküm ki

Travnik kasabası sâkinlerinden Ahmed zîde kadruhu gelüb kasabâ-ı merkûmede vâki' müteveffâ Elçi İbrahim Paşa vakfının tevliyeti mukaddemâ bunun üzerinde iken tevliyet-i mezkûru bin yüz otuz üç senesinde rızâsıyla Süleyman nâm kimesneye mürtezika-ı vakf ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le kasr-ı yed olduğu vakf-ı mezkûre dâ'ir muhâsebâtın küllisini görüb gerek vakf-ı şerîfe ve bi'l-cümle mürtezika-ı vakfa bir akçe

ve bir habbe vereceği kalmadığını müş‘ir mütevelli-i cedîd ve mürtezika-ı vakfdan ibrâ-ı zimmet birle temessük ahz ve cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye olunub târih-i merkûmeden berü tevliyet-i mezbûr üç dört mütevelli yedine geçüb buna şer‘an ber-vechile dahl olunmak icâb etmeyüb ve bu makûle ibrâ-ı zimmet birle hüccet-i şer‘iyye verilen da‘vânın tekrâr istimâ‘ı memnû‘ iken vakf-ı mezkûrun zâviyesi şeyhi olan kasabâ-ı merkûm sükkânından Şeyh İbrahim ve talebeden Mahmud nâm kimesneler husûs-ı mezbûrda bir dürlü ‘alâka ve medhalleri yoğ iken ba‘zı eshâb-ı ağrazın tahrik ve igvâ’sıyla tezvirâta sâlik ve mücerred icrâ-ı garaz ve celb-i mal sevdâsıyla hevâlarına tâbi‘ ehl-i ‘örfe istinâden vakfa vereceğin vardır deyu ol-ibrâ hüccetine ve senedât-ı sâ’ireye mugâyir deyu ta‘ciz ve rencîde ve tekrâr murâfa‘a-i şer‘ olduklarında mezbûr mu‘ârızadan men‘ ve ol-hüccet-i şer‘iyye üzerine imzâ olunmuş iken mezbûrlar kanâ‘at etmeyüb tekrâr bunu mübâşir ma‘rifetiyle divân-ı Bosna’ya ihzâr ve Saray kadısı huzûrunda murâfa‘a-i şer‘ olduklarında üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken memnû‘ olmadıklarından nâşî hevâlarına tâbi‘ kadı ve ehl-i ‘örf tâ’ifesine istinâden yedinde olan senedât-ı şer‘iyyeye mugâyir bunun üzerine bî-gayri-hakkın bin yüz elli senesinde bin iki buçuk guruş deyn bindirib ve iki buçuk ay mikdârı bunu habs ve meblâğ-ı mezkûr içün cebren ve kerhen temessük ahz eylediklerinden ma‘adâ üç yüz altmış guruş dahi ahz ve gadr-ı külli eyledikleri ve bu bâbda fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb mûcebince şer‘le görülüb cebren ve kerhen ahz eyledikleri temessük ve akçesi gerü kendüye alıverilüb icrâ-ı hakk ve ta‘addîlerin men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1158/Şubat/Mart 1745

394- Sayfa:96 Hüküm:2

Travnik Kalesi müstahfızlarından vergi verecek emlak ve arazileri olmayan bazı kimselere tekalif talebiyle yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Travnik kadısına hüküm ki

Travnik Kal‘ası dizdârı Ali zîde hıfzuhu mektûb gönderüb kal‘a-i mezbûre müstahfızânından ve ve nâm müstahfızların Travnik kasaba toprağında bi’l-fi‘il tasarruflarından tekâlif alınmak icâb hâne-i ‘avârıza bağlı emlâk ve yerleri olmayub tekâlif mütâlebesiyle rencîde olunmaları icâb etmez iken kasabâ-ı merkûm

ahâlisi vâki‘ olan tekâlifi siz dahi bizimle ma‘an verin deyu hilâf-ı kânun tekâlif mütâlebesiyle mezbûrları rencîde etmeleriyle hilâf-ı kânun zâhir olan ta‘addîleri men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına ‘arz etmeğin kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1158/Şubat/Mart 1745

395- Sayfa:96 Hüküm:3

Klis kazasında Hasan-ı Kebir'de Bosna valisinin tasarrufundaki çiftlik mahsulünü zorla alan eşkıyaların bulundukları yerde muhakeme edilerek gasb ettikleri mahsulün geri alınması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa’ya Klis ve ve kadılarına hüküm ki

Hâlâ Yanya sancağı mutasarrıfı Mahmud dâme ikbâluhu gelüb Klis kazâsında vâki‘ Hasan-ı Kebir nâm mahalde sâkin Kör Sinan ve karındaşı Ömer ve Osman oğlu Aydın ve İlyas oğlu Ali ve Receb oğlu Receb ve Petroviçe’de Glomaç oğlu Mustafa ve birâderi Ali ve Memiş Ömer ve Kartaloğlu ve İshak Musa dimekle ma‘rûf kimesneler kendü hallerinde olmayub eşkıyâdan olmalarıyla birbiriyle yekdil ve yekcihet ve bin yüz elli senesinde mîr-i mîrân-ı mümâileyhin kazâ-i mezbûrda vâki‘ mutasarrıf olduğu çiftliği mahsûlünden eylediği mahsûlünu hilâf-ı şer‘-i şerîf tahsîl ve cebren ahz eylediklerinden gayrı oğlu dört beş Salih kapudânı? dahi bî-gayri-hakkın katl ve vâlidesini mecrûh edüb ziyâde zulm ve fesâd eylediklerin ve mezbûrlar taht-ı kazâlarda firâr üzere oldukların bildirüb bulundukları mahalde şer‘le görülüb gasb eyledikleri mahsûlu alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfm ricâ eylemeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1158/Şubat/Mart 1745

396- Sayfa:96 Hüküm:4

Hersek sancağında Foça kazasına bağlı Sokol nâhiyesinde Hasan'ın timarındaki haymanegân ve nevyaftegân tayfasının vergileri vermediklerinden muhalefetlerinin ortadan kaldırılması

Sâbık vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Foça ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Hasan veled-i Abbas nâm sipâhi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Hersek sancağında Foça kazâsı muzâfâtından Sokol nâhiyesinde Shodlak? nâm karye ve gayriden beş bin yedi yüz kırk bir akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârı aklâmından müştereğiyle mücerred ve berâtına dâhil birle nâhiye-i mezbûra tâbi‘ beş yüz akçe yazar haymânegân ma‘ nev-yâftegân müşterekleri olanlar şirrete sâlik ve senin sâlifü’z-zikr haymânegân ma‘ nev-yâftegân ‘alâkan yokdur deyu hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve zabt etdirmeyüb gadr-ı külli eylediklerin bildirüb mârü’z-zikr haymânegân ma‘ nev-yâftegân ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle buna zabt ve vâki‘ olan her ne ise herkesin berât yazusuna göre hisselerine düşeni ahz ü kabz etdirilüb mugâyir-i defter-i hâkânî sen ki ‘alâkan yokdur deyu nizâ‘ etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Sokol nâhiyesine tâbi‘ beş yüz akçe yazar haymânegân ma‘ nev-yâftegân defter-i icmâlin başkalemi olan sâlifü’z-zikr Shodlak? nâm karye ve ma‘ gayrihi birikdirilüb altı bin yedi yüz altmış dokuz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun altı bin akçesinden icmâl bozulmamak üzere bir def‘a üç bin ve bir def‘a dahi yedi yüz altmış dokuz akçeleri mezbûr Hasan veled-i Abbas'ın timârı aklâmı bakıyyesi müşterekleri kaydında ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ haymânegân ma‘ nev-yâftegân ma‘ resm-i tapu-ı eflâkân nâhiye-i Ravirse? ve merkûm ve tevâbi‘hâ der-nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Sokol der-kazâ-i Foça’da beş yüz akçe yazu ile ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Besrice? nâhiyesine tâbi‘ nefs-i Bazar-ı Ostogola? ve ma‘ gayrihi birikdirilüb kırk sekiz bin akçe ‘an-ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yirmi bin beş yüz akçesi Salih veled-i Mustafa'nın ze‘âmeti bâkisi müştereği kaydında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1158/Şubat/Mart 1745

397- Sayfa:97 Hüküm:1

Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Selim'in tasarrufundaki Hrasne karyesinin tasarrufu hususunda Bosna defter katibi Ahmed Habeşizade'nin muhalefetinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre Saray Bosna kadısına ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Selim nâm sipâhi gelüb Bosna sancağında Visoka nâhiyesinde Rahaniç nâm karye ve gayriden altı bin üç yüz akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub Saray nâhiyesine tâbi‘ dört bin üç yüz otuz sekiz akçe yazar Hrasne nâm karye ve bin beş yüz altmış iki akçe yazar voynugân karye-i mezbûr defter-i icmâlde beş bin dokuz yüz akçe yekûn olub yekûn-ı mezbûrun iki bin dört yüz akçesi ifrâz ve sâlifü’z-zikr Breminiç? nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb dört bin iki yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen bunun kayd ve berâtına dâhil olub ve yine Saray nâhiyesine tâbi‘ dört bin yedi yüz on altı akçe yazar Visoka? nâm karye ve yedi yüz elli iki akçe yazar Akıncıyân karye-i mezbûre dahi ma‘ gayrihâ birikdirilüb kırk üç bin iki yüz yirmi akçe yekûnu ber vech-i kabûl otuz bin akçe ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr dahi tamâmen eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Ahmed Habeşizâde’nin ze‘âmeti iken mezbûr Ahmed kayd ve berâtına dahi Hrasne nâm karyesini zabta kanâ‘at etmeyüb bunun müştereğiyle kaydına dâhil sâlifü’z-zikr Hrasne karyesi içün benimdir öteden berü zabtımdadır deyu hilâf-ı defter-i hâkânî bunun zabtına mümâna‘at ve ziyâde gadr ve ta‘addî ve timârı mahsûlüne noksân tertîb eylediğin bildirüb kayd ve berâtına dâhil marü’z-zikr Hrasne karyesini ber-mûceb-i defter-i hâkânî müştereğiyle kendüne zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb mezbûr Ahmed'in hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâtına mugâyir ol-vechile müdâhalesi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Saray nâhiyesine tâbi‘ üç nefer re‘âyâ ve iki baştina ve bir çiftlik ve bin beş yüz altmış iki akçe yazu ile voynugân karye-i Hrasne el-mezbûr ve hâsılları tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm ve gayrihi ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde beş bin dokuz yüz akçe yekûnlerinden iki bin dört yüz akçesi ifrâz ve Visoka nâhiyesine tâbi‘ Rahaniç nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb dört bin iki yüz akçe ber-icmâl ve tamâmen merkûm Selim'in kaydındadır ve yine Saray nâhiyesine

tâbi‘ altmış nefer re‘âyâ ve on dört baştina ve bir çiftlik ve dört bin yedi yüz on altı akçe yazar karye-i Hrasne ve yedi nefer re‘âyâ ve altı baştina ve yedi yüz elli iki akçe yazu ile Akıncıyân karye-i mezbûre ve hâsılları tahtlarında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm ve gayrihi ile anlar dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiyelerine tâbi‘ Vosye? nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb kırk üç bin iki yüz yirmi akçe ber vech-i kabûl otuz bin akçe ze‘âmet deyu ber icmâl ve tamâmen eyâlet-i Bosna’nın defteri kâtiblerinden Ahmed Habeşizâde kaydında olmağın ber mûceb-i defter-i hâkânî tarafının icmâl ve mufassalları başka başka olduğu bi’l-fi‘il defter emîni olan Hasan dâme mecduhu i‘lâm etmeğin defter emîni mümâileyhin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1158/Şubat/Mart 1745

398- Sayfa:97 Hüküm:2

Travnik kasabasındaki Tahmis mukatasının üçte bir hissesi malından alacağı olan Mahmud'un Travnik sakinlerinin vermekde muhalefet ettiklerinden kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Travnik ve kadılarına hüküm ki

Mahmud nâm kimesne gelüb bunun Travnik kazâsında vâki‘ Tahmis? mukâta‘asının sülüs hissesi malından bin elli senesinden berü yine Travnik sâkinlerinden berü dört yüz elli guruş alacak hakkı olmağla meblâğ-ı mezkûru taleb ve almak istedikde dürlü ‘illet irâdıyla ta‘allül ve muhâlefet ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb şer‘le görülüb mezkûr Hasan'ın zimmetinde olan ol-mikdâr hakkı bi't-tamâm tahsîl ve buna alıverilüb ihkâk-ı hakk ve ber-vechile ta‘allül ve tereddüd etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1158/Mart 1745

399- Sayfa:97 Hüküm:3

İstanbul'da Molla Fenari mahallesinde fevt olan Mehmed Efendi'nin Baniçe nâhiyesindeki miras yerlerine kötü niyetli kişilerin yaptıkları müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak Ali Paşa'ya ve Baniçe kadısına hüküm ki

Mustafa Bey ve Ömer Ağa dimekle ma‘rûf kimesneler gelüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ Veniçe cemâ‘ati ahâlisi olub mahmiyye-i İstanbul'da Monla Fenari mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Mehmed Efendi bin Hüseyin Efendi dimekle ma‘rûf kimesnenin emvâl ve eşyâ ve mülk bağçe ve ‘arsası vârislerine ba‘de'l-intikâl müteveffâ-ı mezkûrun terekesinden zikrolunan Veniçe cemâ‘ati hudûdu dâhilinde vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd ‘arsaya mutasarrıf olan oğlu Nurettin Mehmed nâm sagîrin kıbelü'ş-şer‘den hisse-i mezbûresi Fatıma binti Abdulvehhab nâm hâtûn ve sıbyânı hasebiyle sagîr-i mezkûrun zarûret-i nafakası içün zikrolunan bağçeden sagîr-i mezkûrun on yedi sehm hissesiyle ma‘lûmetü'l-hudûd ‘arsasını sıbyâna ve kendüye intikâl eden üç sehm hissesinden dahi mezbûre isâl etmiş misli ile mahzar-ı müslimînde bunlara bey‘-i bat-ı kat‘i ile bey‘ bunlar dahi iştirâ’ ve cânib-i şer‘den yedlerine hüccet-i şer‘iyye verilüb mülk-i müşterâlarına ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken eshâb-ı ağrazdan ba‘zıları mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye müdâhale ve zabtlarına mümâna‘at eylediklerin bildirüb hüccet-i şer‘iyye mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1158/Mart 1745

400- Sayfa:97 Hüküm:4

Saraybosna'da Blajevi karyesinde Fatıma'nın kardeşi Hatice ile müştereken tasarruf ettiği yerlerde Hatice'nin hissesine kanaat etmeyip fazladan yer tasarruf ettiğinden hisselerinin ayrılması hususunda gerekenin yapılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak Ali Paşa’ya ve Saray Bosna kadısına hüküm

Fatıma nâm hâtûn gelüb bu kazâ-i mezbûra tâbi‘ Blajevi nâm karye toprağında vâki‘ hemşiresi Hadice nâm hâtûn ile müşâ‘ ve müşterek tapu temessükü mûcebince

yerlere mutasarrıfeler olub dahi mezbûre Hadice ol-yerlerde hissesine kanâ‘at etmeyüb hissesinden ziyâde yer tasarruf edüb ziyâde ta‘addî eylediğin ve fetvâ verildiğin bildirüb hisseleri tefrîk ve ta‘yin etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1158/Mart 1745

401- Sayfa:97 Hüküm:5

Akhisar kazasına bağlı Florye, Blaghas, Gargorik, Tırbovina ve Bırda karyelerinin ahalilerine vergi tahsili hususunda zaimleri Abdi'nin yaptğı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Ze‘âmet karyelerinden Akhisar kazâsına tâbi‘ Florye Blaghas? ma‘ Gargorik Tırbovina? Bırda? nâm karye ahâlilerinden ve ve ve dahi ba‘zıları gelüb bunların karyeleri topraklarında tasarruflarında olan yerlerden defter-i hâkânîde maktû‘ kayd olunmağla bunlar dahi zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden ‘öşre mu‘adil maktû‘ların vermeye râzılar iken karye-i mezbûr za‘imi olan Abdi nâm za‘im hevâsına tâbi‘ ba‘zı kimesnelerin istinâden ‘öşre mu‘adil maktû‘ların almağa kanâ‘at etmeyüb birkaç seneden berü hâsıl eylediğiz mahsûllerinizden ‘öşr alırım deyu hilâf-ı defter-i hâkânî bunları ta‘addî ve rencîdeden halî olmadığın bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1158/Mart/Nisan 1745

402- Sayfa:98 Hüküm:1

Baniçe kasabasına bağlı İmlak mahallesinde Lujo isimli zımmi ve kardeşinin tasarrufunda olan yerlere Makaroğlu Petro'nun kanuna aykırı müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa’ya ve Baniçe kadısına hüküm ki

Baniçe kasabası mahlûtundan İmlak? mahallesi sâkinlerinden el-Hac Mehmed Hayri sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Baniçe kasabası toprağında arâzi tasarruf edenler Lajo? nâm zımmî hâlik oldukda oğlu ve kızı ve baba bir er karındaşı ve sâ’ir tapularıyla verilmesi fermân olunanlardan kimesnesi kalmayub tasarrufunda ma‘lûmetü'l-hudûd yerleri tapuya müstehak oldukda bu ol-yerleri sâhib-i arzdan resm-i tapu ile alub zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken âhardan Makaroğlu Petro nâm zımmî zuhûr ve şirrete sâlik ve mütegallibeden Macaroğlu nâm kimesnenin tahrik ve igvâsıyla ol-yerleri hâlik-el-mesfûr Lajo nâm zımmîden Müslim oğlu Mustafa nâm kimesneden iştirâ’ etdim deyu yedinde olan sâhib-i temessüke mugâyir hilâf-ı kânun müdâhele ve ta‘addî üzere olduğun ve bu bâbda fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfesi ve sâhib-i temessükü mûcebince ‘amel olunub mezbûrun hilâf-ı kânun ve mugâyir-i fetvâ-ı şerîfe ol-vechile olan müdâhalesi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1158/Mart/Nisan 1745

403- Sayfa:98 Hüküm:2

İzvornik sancağında Böğürdelen nâhiyesinde Abdullah'ın tasarrufundaki yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Böğürdelen ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Abdullah zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ karye-i Gorna İstasoviçe? ma‘ resm-i belut ve gayriden yirmi bin akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub yine Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ dört bin akçe yazar Boğasâkin? ma‘ resm-i belut nâm karyenin bin akçesi ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ dört bin akçe yazar karye-i Lolohan? ma‘ resm-i belutun dahi bin akçesi ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ yedi bin akçe yazar karye-i Dobrohik? ma‘ resm-i belutun beş bin sekiz yüz ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ on bir bin akçe yazar karye-i Badranik? ma‘ resm-i belutun dahi bin elli akçeleri ifrâz ve yüz akçe yazar zemîn-i Kirdorağnik? der-yed-i Lazar? der-karye-i Boğasakin? ve elli akçe yazar zemîn-i Radovil? Lagator? der-karye-i Lokor? ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ beş bin akçe yazar Dolna Mihovine? ma‘ resm-i belutun ve altı bin akçe yazar karye-i Gorna

İstasoviçe? ma‘ resm-i belut ile birikdirilüb yirmi bin akçe ze‘âmet deyu ber icmâl ve ze‘âmet-i mezbûr karyeleri bî-inayetillahi te‘âla feth ve teshîri müyesser olub livâ-i mezbûre ... olunan feth-i cedîd arâzisinde vâki‘ olmağla sâdır olan fermân-ı ‘alişânımda şurûtu üzere bin yüz elli beş senesi Saferi'nin yedinci gününden Bosna vâlisi vezîr el-Hac Mehmed Paşa tarafından mümâileyh Abdullah zîde kadruhuya ibkâ ve tevcîh ve verilen tezkire mûcebince elli sekiz Rebi‘ü’l-evveli'nin on yedinci gününde asitâne-i sa‘adetimden dahi berât ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olmağla altı bin akçe yazu ile ze‘âmetinin başkalemi olan karye-i Gorna İstasoviçe? ma‘ resm-i belut ve yine beş bin akçe yazu ile Dolna Mihovine? ma‘ resm-i belut ve yüz akçe yazu ile zemîn-i Kirdorağnik? der-yed-i Lazar? der-karye-i Boğasakin? ve elli akçe yazu ile zemîn-i Radovil? ... der-karye-i Todor? el-mezbûrun müstakilen ve karye-i Boğasakin? ma‘ resm-i belut ve karye-i Lolohan? ma‘ resm-i belut ve karye-i Dobrohik? ma‘ resm-i belut ve karye-i Ladmanik? ma‘ resm-i belut el-mezbûrunu dahi müşterekleriyle zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmun kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz murâd eyledikde âhardan ba‘zı kimesneler hilâf-ı defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfime mugâyir fuzûli müdâhale ve tagallüben mahsûl ve rüsûmun ahz ü kabzına ve gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât âharı dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere ze‘âmet-i mezkûr hâlâ berât-ı şerîfimle Abdullah zîde kadruhu üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî ve berâtı mûcebince zabt etdirilmek emrim olmuşdur.

Fî evâhir-i Ra sene 1158/Nisan 1745

404- Sayfa:98 Hüküm:3

Piri isimli kişinin vefat eden Bosna defterdarı Abdullah Efendi ve kardeşi İsmail'den alacak olan hakkının tahsili hususunda varislerinin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Saray monlasına hüküm ki

Pîrî zîde kadruhu gelüb bunun sâbıkâ Bosna defterdârı Abdullah Efendi dimekle ma‘rûf kimesne ile karındaşı İsmail zimmetlerinde birbirleri kefâletleriyle cihet-i karz-ı

şer‘iden bin yüz kırk üç senesinde ma‘lûmü'l-mikdâr akçe alacak hakkı olub bir mikdârın edâ ve kusûrunu edâ etmelerin mezkûrlar fevt olmalarıyla muhallefâtların kabz eden Saray sâkinlerinden vârislerinden ma‘lûmü'l-esâmi kimesnelerden taleb eyledikde edâda ta‘allül eylediklerin bildirüb temessükleri mûcebince meblâğ-ı mezbûr ma‘rifet-i şer‘le vârislerinden tahsîl ve bî-kusûr alıverilüb ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ra sene 1158/Nisan 1745

405- Sayfa:98 Hüküm:4

İzvornik sancağında İspireçe nâhiyesinde Mehmed'in tasarrufundaki timar yerlerine hariçden yapılan müdahalelerin kaldırılarak kanun ve defter gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre İzvornik ve İspireçe ve ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Mehmed veled-i Yusuf nâm sipâhi gelüb İzvornik sancağında İspireçe nâhiyesinde Dudin? nâm karye ve gayriden on bin beş yüz akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub âhardan ber-vechile dahl icâb etmez iken ecânibden ba‘zı kimesneler fuzûli müdâhale ve mahsûl ve rüsûmâtının ahz ü kabzına mümâna‘at ve gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb timâr-ı mezbûr berâtı mûcebince müştereğiyle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu ahz ü kabz etdirilüb mugâyir-i berât âharı müdâhale etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda Raverniş? nâhiyesine tâbi‘ Bolyomiç? ma‘ resm-i belut nâm karyenin üç bin akçesinden bin akçesi ifrâz ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ çiftlik-i Kiremaş? der-karye-i mezbûre sekiz bin akçesinden dört akçesi ifrâz ve İstriçe? nâhiyesine tâbi‘ başkalemi olan Dudin? ma‘ resm-i belut nâm karyenin altı bin akçesi ile birikdirilüb yedi bin dört yüz akçe yekûnundan altı bin akçesi bunun ve Raverniş? nâhiyesine tâbi‘ iki bin akçe yazar karye-i Prak? ve Rakübe? nâhiyesine tâbi‘ Blovik? ma‘ resm-i belut nâm karyenin bin akçesinden iki bin altı yüz akçesi Vukoselak? nâhiyesine tâbi‘ dört bin akçe yazar Harlıç? ma‘ resm-i belut ve binâvisne? nâhiyesine tâbi‘ Dobreluna? ma‘ resm-i belut nâm karyenin on beş bin akçe

yazusundan iki bin akçesi ve Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ yüz altı akçe yazar zemîn-i Marilusak? karye-i Gorna İstasoviçe? ma‘ bağât ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ beş yüz akçe yazar zemîn-i İstonak Minalovak? der-karye-i Dornik ? ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ yüz akçe yazar çiftlik-i Kiradovak? ‘an-karye-i Priboy yekûn on bir bin üç yüz altı akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrdan dört bin beş yüz akçeyi ifrâz ve merkûm Mehmed veled-i Yusuf'un timârı aklâmından olub timâr-ı mezbûr yüz elli sekiz senesi saferinin yirmi yedinci gününde buna tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ra sene 1158/Nisan 1745

406- Sayfa:99 Hüküm:1

İzvornik sancağında Travnik nâhiyesinde Rüstem'in tasarrufundaki zeamet yerlerine İzvornik Kalesi müstahfızlarından İbrahim Ağa'nın hak iddia ettiğinin bildirilmesi üzerine buranın berat kaydı olmadığından reisülküttab arzı gereğince muamele olunması

Bosna vâlisine ve Travnik ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Rüstem zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında Travnik nâhiyesinde Rabor nâm karye ve gayriden yirmi dokuz bin dokuz yüz elli akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti mülhâkâtından Travnik kazâsı muzâfâtından Saline? nâhiyesinde tahrîr-i ‘atikde beş bin beş yüz akçe yazusu olan Gorna Bralovaç? nâm karye def‘a-ı sânide tahrîr olundukda muharrer ve vilâyet yedi bin akçe yazu ile tahrîr ve defter-i ‘atike mugâyir olduğundan tevkî‘ kalemiyle tashîh ve yine beş bin beş yüz akçeye tenzîl ve hîn-i fetihden berü müstakilen zabt olunagelmişken dört beş seneden berü İzvornik kal‘ası müstahfızlarından İbrahim Ağa dimekle ma‘rûf kimesne karye-i mezbûrda nim hissem vardır deyu hilâf-ı defter-i hâkânî bilâ-sened fuzulî müdâhale ve berât mûcebince tahvîl târihine düşen mahsûl ve rüsûmu tagallüben ahz ü kabz edüb ze‘âmeti mahsûlüne gadr eylediğin bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve bilâ-sened mezbûrun müdâhalesi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Saline? nâhiyesine tâbi‘ on altı nefer re‘âyâ ve on yedi baştina ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm

yekûn ma‘ gayrihâ yedi bin akçe karye-i Gorna Graduvac? defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde altı yüz elli akçe ifrâz ve Travnik nâhiyesine tâbi‘ Radur? nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb yirmi bin dokuz yüz akçe yekûnundan yirmi bin akçe ifrâz ve ze‘âmet deyu bir icmâl ve yine karye-i mezbûrenin altı bin üç yüz elli akçesi dahi ifrâz ve Moşadin? nâhiyesine tâbi‘ Mahic? nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb on yedi bin yüz akçe ze‘âmet deyu ol-dahi başka bir icmâl iken zikrolunan Radurna? nâm karye ve gayriden yirmi bin dokuz yüz akçe ze‘âmet babası Pîrî Çavuş'un şehiden fevtinden Hasan'a tevcîh ve mahsûl olub ze‘âmet-i mezbûrdan karye-i Gorna Graduvaç? defter-i ‘atikde beş bin beş yüz akçe yazusu olub müştereği yoğ iken vilâyet kâtibi icmâl-i cedîdde yedi bin akçe yazub altı bin üç yüz elli akçesini ifrâz ve on yedi bin yüz akçe yazusu olan Mahic? nâm karye-i mezbûre icmâline yazub zulm ve ta‘addî ve gadr etmekle icmâl-i mezbûrdan ihrâc ve icmâl-i ‘atîk ve berâtları mûcebince karye-i mezbûre beş bin beş yüz akçe olmak üzere bin on üç senesinin Zilka‘desi'nin evâhirinde tevkî‘ kalemiyle icmâl-i mezbûrlar hâllolunub tashîh ve ber-mûceb-i icmâl bin otuz yedi senesinde dahi karye-i mezbûre beş bin beş yüz akçe yazularıyla mümâileyh zâ‘im-i merkûm Rüstem’in tamâmen berât dâhilinde iken karye-i mezbûrenin yedi bin akçe yazusundan bin beş yüz akçesi ifrâz ve defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere defter-i icmâlde İzvornik Kal‘ası müstahfızlarına mahsûs bir gedik timâr olmak üzere muharrer kalemiyle tahrîr ve kuyûdât tetebbu‘ olundukda yüz elli altı senesinden yüz elli sekiz senesine gelinceye değin kimesne berât olunduğu kaydı mahallî bulunmadığından bi'l-fi‘il defter emîni Hasan dâme mecduhu ‘arz ve mümâileyhin ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘alişânım sudûrunu bi’l-fi‘il re’isü'l-küttâb olan el-Hâc Mustafa dâme mecduhu ilâm etmeğin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R sene 1158 /Mayıs 1745

407- Sayfa:99 Hüküm:2

Saraybosna'da Podgora Cemaati karyesinde Kuyumcuzade Osman'ın tasarrufundaki yerlerde vergi verecek yeri olmayan reayaya ayanlık iddiasındaki bazı kişilerin vergi talebiyle yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Saray Bosna kadısına hüküm ki

Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri neferâtlarından onuncu bölük neferâtından Kuyumcuzâde Osman nâm yeniçeri gelüb bunun Saray Bosna muzâfâtından Desik? nâhiyesine tâbi‘ Podgora cemâ‘at nâm karye toprağında zabt ve tasarrufunda hâne-i ‘avârıza bağlı tekâlif alınmak icâb eden kadîmi re‘âyâ emlâk ve yerleri olmayub tekâlif talebiyle ta‘addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûre ahâlilerinden olub a‘yânlık iddi‘âsında olan ba‘zı kimesneler ber-vechile yekdil ve mücerred tama‘ı hamlarından naşî ta‘ciz ve celb-i mal ve kendülerinin zîr-i himâyelerinde olanların tekâliflerini tahkîk içün ta‘addîsi vâki‘ olan ‘avârız ve sâ’ir tekâlif senedini bizimle ma‘an ver deyu tekâlif talebiyle ta‘addî ve rencîde eylediklerin bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i R sene 1158/Mayıs 1745

408- Sayfa:99 Hüküm:3

İzvornik'de Travnik nâhiyesinde Rüstem'in tasarrufundaki zeamet yerlerinde hariçden mahsul ve rüsuma yapılan müdahele ve muhalefetin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa’ya ve Travnik ve Böğürdelen ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Rüstem zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında Travnik nâhiyesinde Rabor nâm karye ve gayriden yirmi bin dokuz yüz elli akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub müştereği kayd ve berâtına dâhil Brovanik? nâhiyesine tâbi‘ dokuz bin akçe yazar ze‘âmetinin başkalemi olan karye-i Rabor el-mezbûre ve Bırvenik? kazâsı muzâfâtından Saline? nâhiyesine tâbi‘ yüz elli akçe yazar mezra‘-ı Pirmivi? ve Kosaniç? nezd-i karye-i Gorna Grabovaç ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ beş yüz akçe yazu ile mezrâ-ı Istageva? ve Bostanic? ve Sovukpınar? ve Milaguvac? ve Volye Glava? ve Bezeva? ve İstepan? ve Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ dört bin dört yüz akçe yazularıyla karye-i Kameniçe ma‘ resm-i belut ve bu defter-i hâkânîde mukayyed karye ve mezra‘lar müstakilen ve müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil ve Sobin? nâhiyesine tâbi‘ üç bin dokuz yüz akçe yazu ile karye-i İrlinaç? ... ... karye dahi müştereğiyle mümâileyhe zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtların ve defter mûcebince ahz ü kabz ve edâ eylediğin edâdan ba‘zı kimesneler birbirleriyle yekdil ve

yekcihet ve zikrolunan yerler ve ... senin ‘alâkan yokdur deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât fuzûli müdâhale ve zabtına muhâlefet ve ze‘âmet mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb defter-i hâkânî ve yedimde olan berât-ı şerîfim mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât âharı ber-vechile dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda Brovnik nâhiyesine tâbi‘ dokuz bin akçe yazar karye-i Rabor ve Sana? nâhiyesine tâbi‘ yüz elli akçe yazulık mezra‘-i Priboy ve Kosaniç birle karye-i Gorna Grabovaç? ve Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ dört bin dört yüz akçe yazar karye-i Mamiç? ma‘ resm-i belut ve Sana nâhiyesine tâbi‘ beş yüz akçe yazar mezra‘-i İnegoka? ve Bostaniç? ve Sovukpınar? ve Milaguvac? ve Volye Glava? ve Bırda? ve İstepan? ve Sobin? nâhiyesine tâbi‘ üç bin dokuz yüz akçe yazar İrlinaç? karyesinin bin dört yüz akçesi ve ma‘ gayrihi birikdirilüb ... bin dokuz yüz elli akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mümâileyhin Rüstem zîde kadruhunun üzerinde dâhil mestûr ve mukayyed bulunduğu defter-i hâkânî ve berâtı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R sene 1158 /Mayıs 1745

409- Sayfa:99 Hüküm:4

Klis’de Güzelhisar kazasında Polnik ve Sinovine karye ahalilerinin köprü tamirine karşılık imdad-ı hazariye ve seferiyeden muaf oldukları iddiasıyla yaptıkları muhalefetin ortadan kaldırılması

Klis sancağında vâki‘ Güzelhisar kadısına hüküm

Güzelhisar kazâsı ahâlisi gelüb üzerlerine edâsı lâzım gelen imdâd-ı hazeriyye ve seferiyyelerin eyâlet ve sancak mutasarrıflarına meşrut hazeriyye ve seferiyye üzere ta‘dil ve tesviye vechi üzere cümle ma‘rifeti ile edâ edüb ve imdâd-ı hazeriyye ve seferiyyede mu‘af ve gayri mu‘af dâhiller iken kazâ-i mezbûra tâbi‘ Polnik ve Sinovine nâm karye ahâlileri bizler cisr ta‘mirine me’mûruz deyu mu‘afiyet iddi‘âsıyla imdâd-ı hazeriyye ve seferiyyeden hisselerine düşeni vermekden ta‘allül ve muhâlefet ve ahâli-i merkûmenin hisselerine isâbet eden tekâlif dahi bunlara tahmîl olunmakla ahvâlleri diğer-gûn olduğun bildirüb sâlifü’z-zikr karyeler ahâlilerine dahi imdâd-ı hazeriyye ve seferiyyeden hisselerine isâbet eden duyûnlarıyla ma‘an edâ etdirilmemek bâbında emr-

i şerîfim sudûrunu istid‘â ve istirhâm ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan imdâd-ı hazeriyye ve seferiyye defterleri tetebbu‘ olundukda sarâhaten imdâd-ı seferiyyeden mu‘afiyetleri içün yedlerinde divân-ı hümâyûn tarafından emr-i şerîfim olmayanlar haklarında mu‘af ve gayr-ı mu‘af dâhiller olmak şurûtı seferiyyeden olduğu mukayyed bulunmağın kazâ-i mezbûrun imdâd-ı hazeriyye ve seferiyyesinden cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le zikrolunan karyelerin hisselerine isâbet edüb sicil-i mahfazada mukayyed olan her ne ise ahâli-i merkûm ile ma‘an edâ etdirilüb bilâ emr-i şerîf mu‘afiyet iddi‘âsıyla ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek içün şurûtu mûcebince emr-i şerîfim sudûru içün bi’l-fi‘il re’isü’l-küttâbım olan el-hac Mustafa dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R sene 1158 /Mayıs 1745

410- Sayfa:100 Hüküm:1

Hersek sancağında Hüseyin ve Abdulmümin'in tasarruflarındaki timar yerlerinden Karsaniç karyesinde mutasarrıf olan Süleyman Bey'in vergi hususundaki muhalefetinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Hersek sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan olub ve Hüseyin ve Abdulmümin nâm sipâhiler gelüb Hersek sancağında ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Mileşeva nâhiyesinde Karsaniç nâm karye ve gayriden mîr-i mîrân berâtıyla mutasarrıf oldukları timârlarının başkalemi olan sâlifü'z-zikr Karsaniç nâm karye toprağında baştina ve çayır yerleri mukaddemâ İstepan manastırı ma‘ kilise-i İsveti Sava râhiblerinin tasarruflarında iken defterde maktû yazulub lâkin mesfûrlar harbi kefereye firâr etmeleriyle yerleri halî ve ... kaldıkda ol-yerlere mutasarrıf olanlar sâhib-i arza ‘öşr vermek şartıyla mutasarrıf olmaları içün defter-i hâkânîde mahalli tevkî‘ kalemiyle tashîh olunmağla hâlâ ol-yerlere ve çayırlara mutasarrıf çiftlik eshâbından Süleyman Bey dimekle ma‘rûf kimesnenin ol-yerlerde zirâ‘atıyla hâsıl eylediği tezkiresinde ve otu biçilür ol-çayırların hâsıl olan otlaklarından kânun üzere ‘öşr taleb eylediklerinde ‘öşr vermem maktû‘ vereyim deyu hilâf-ı kânun ve mugâyir-i defter-i hakanî edâda ta‘allül ve muhâlefet ve maktû‘ teklifi ile gadr-ı murâd eylediğin bildirüb ‘aynî ‘öşrü alıverilüb maktû‘ teklifi ile ta‘allül ve muhâlefet

etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Mileşeva nâhiyesine tâbi‘ sekiz nefer re‘âyâ on altı baştina ve iki çiftlik ile karye-i Karsaniç ve tahtında ber vech-i maktû‘ yüz akçe yazu ile zemîn-i İstepan? der yed-i Kurd Mahmud ve Karacan ... der-tasarruf-ı Alfohan? Maloko? ve sâ’ir ruhbanân-ı kilise-i İsveti Sava ve bir ‘aded zemîn-i sâ’ire ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve mukâta‘a yekûn ma‘ gayrihi beş bin yedi yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde iki bin sekiz yüz elli akçe ile tahrîr ve ma‘ gayrihi üç bin yüz elli beş akçe başka başka iki ‘aded icmâl ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ üç yüz akçe yazu ile manastır-ı İstepan? Limelura? ma‘ kilise-i Tvisne? ve Ohuk? Defirhobe? ve bağât ve bağçe ve asiyâb ... ve çayır der-tasarrufu ruhbanân-ı Brak? Sağbetyar? olmak üzere oldahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ba‘dehû dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri mütekâ‘idlerinden yevmi yirmi akçe ‘ulûfeye mutasarrıf Ömer Halil gelüb manastır-ı mezbûr ma‘ kilise râhibleri harbi kefereye firâr etmeleriyle yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Kosaniç ma‘ gayri karyelerde mutasarrıf oldukları baştina ve bağçe ve emlâkları halî kılmakla ‘ulûfesi hazine-i ‘âmiremde ve mukâbelesinde zikrolunan bağ ve bağçe ve emlâkları temlîk ve baştina ve çayırları sâhib-i arza ‘öşrün vermek şartıyla tasarruf kendüne mahsûs olmak üzere yüz üç târihinde tevkî‘ kalemiyle sebt ve defter olmuşdur ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ hâsıl bedel ve ‘öşrünü ve rüsûm-ı sâ’ire sal be-sal haracın verirler ber vech-i maktû‘ beş yüz akçe yazu ile manastır der kurb-ı kal‘a-i Mileşeva ki İsveti Sava manastırı der-mezkûr manastırda mütemekkin olub gelüb üzerinde hıdmet eder keşişân-ı mezbûr manastıra müte‘allik olan Kevbura? nâm karyede bağlarına ve tarlalarına ve kışlık nâm mevzi‘de bağları ve tarlaları ve Sumal? nâm karyede iki kıt‘a bağa ve Karsaniç nâm karyede Bolokbirde? nâm bir tarla der-kurb-ı karye-i Suhotil? nâm tarla ve Dalaç? nâm tarla ve İlvad? nâm mevzi‘de tarlaları ve Desec? nâm bir tarla der kurb-ı Ömerli Sente? ve Geçdem? ve Vesiluka? ve Naslak? ve Fernersek? der mevzi‘-i Suluvin? nâm yerlerde bağları ve tarlaları ve bağçeleri ve asiyâbları ve hassa çayırları ve suluca yeri ... tahvîlinden keşiş tasarrufunda olub ber mûceb-i hükm-i hümâyûn sal be-sal hazine-i ‘âmire içün haracın beş yüz akçe maktû‘ verirler imiş hâlâ vilâyet tahrîr olundukda emr-i sâbık üzere mezbûr kilise-i İsveti Şak da vâki‘ olan keşişler üzerine bir karâr-ı sâbık mukarrer kılınub defter-i cedîd-i hâkânîye kayd olundu deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr olduğu tahrîr

ba‘dehu Şahin Mehmed gelüb mezbûr manastır râhiblerinin İvaniye? nâm mevzi‘den olan tarlalar İvanyepolye? dimekle meşhûr çiftlik arâzisi olub mezkûr râhiblerin isyanları zâhir olub harbi kefereye firâr etmeleriyle tasarrufunda olan ma‘lûmetü’l-hudûd tarla ve çayır ve bâğ ve bağçe ve bi’l-cümle tevâbi‘-i vakfıyyesi ve tevâbi‘ ve levâhıkıyla kendüye ... lâkin mezkûr manastırda olan Karsaniç nâm karyede Mersus? Sarım? ve Ovak? nâm mevâzi‘de tarlaları ve tarla-ı sâ’ire ile ruhbânân birle başka deyu üç yüz akçe hâsıl-ı kayd olunub Ömer Halil kendüye mahsûs olub sâhib-i arz ‘öşrün vermek şartıyla yirmi akçe tekâ‘üd ‘ulûfesi hazine-mende olmak üzere tevkî‘ kalemiyle tashîh etdirüb lâkin Kosaniç nâm karyede olub zikrolunduğu üzere İsveti Şak manastırlarında emânet-i senevî Bosna hazinesine beş bin akçe maktû‘ verilmek şartıyla ve sâhib-i arza ‘öşr vermek üzere bin üç târihinde mezbûr Mehmed Şahin tevkî‘ kalemiyle tashîh olunmağla bu takdirce Kosaniç nâm karye-i el-mezbûrede zikrolunan vech üzere mevzi‘-i mezbûrda olan tarlayı İsveti Şak manastırı dâhilinde olub şurût-ı mezbûra dâhil olmuş olacağı ve bâlâda zikrolunduğu üzere defter-i hâkânîde mestûr Kosaniç-i el-mezbûreden olan iki ‘aded icmâllerde bin doksan dokuz târihinden elli sekiz târihine gelince kuyûdât tetebbu‘ olundukda berât olundukları kayıdları mahallî bulunmadığın bi’l-fi‘il defter emîni olan Hasan dâme mecduhu ilâm etmeğin ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1158/Mayıs 1745

411- Sayfa:100 Hüküm:2

Gölhisar'ın Hıristiyan reayasının kilise teftişi bahanesiyle kanuna aykırı olarak zorla paralarını alıp eziyet eden vali ve sancak mutasarrıflarının müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Gölhisar kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûrun ehl-i zimmet re‘âyâları sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen imdâd-ı hazeriyye ve seferiyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâliflerin cem‘ine me’mûr ve resm-i ispençe hukûk ve rüsûmlarını dahi zâbitlerine edâ edüb bilâ-emr-i şerîf kilise binâ ve ta‘mir etmeyüb ber-vechile şer‘an dahl ve ta‘addî olunmak icâb etmez iken vâlileri ve sancak mutasarrıfları taraflarından ba‘zıları zuhûr ve mücerred ve celb-i mal içün hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-emr-i münif

kilise teftişi nâmıyla kazâlarına gelüb akçe taleb ve cebren ve kahren fukarânın külli akçelerin alub bunun emsâli zulm ve ta‘addîlerinden perâkende ve perişân olmaları mukarrer olduğun bildirüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ emr-i münif ol-vechile zâhir olan zulm ve ta‘addîleri üzerlerinden men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ emr-i münif ta‘addî etdirilmemek emrim yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1158/Mayıs 1745

412- Sayfa:101 Hüküm:1

Saraybosna'da Hoca Kemal Efendi Cami'sinde vakıf mütevellisinin imâm, hatib, müezzin vesair hizmetlilerin vazifeleri karşılığı olan akçeleri vermek hususunda yaptığı muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Saray Bosna monlasına hüküm

Sen ki Saray Bosna kadısı Mevlânâ Mustafa zîde fazlıhusun mektûb gönderüb medine-i Saray Bosna’da vâki‘ eshâb-ı hayrâtdan müteveffâ Hoca Kemal Efendi Câmi‘-i şerîfinde imâm ve hatib ve mü’ezzin ve sâ’ir hademesinin vezâ’ifini nukûd-ı mevkûfeyi istirbah ve hâsıl olan mürâbahâsından verilmek üzere şart ve ta‘yin eylediği vakfına ma‘mûlu’n-bihâsının mestûr ve mukayyed ve hâlâ kazâ-i mezbûrda sâkin vakf-ı mezbûr mütevellisi olan nâm kimesne câmi‘-i şerîfinin haremi ‘uhdesinden hâsıl olan nukûd-ı mevkufe-yi istirbah ve mürâbahâsın ahz ü kabz etmekle hâlâ câmi‘-i mezbûrda imâm ve hatib ve mü’ezzin ve sâ’ir hademeleri hıdmetleri şart-ı vâki‘ mûcebince edâ edüb vakf-ı mezbûr mütevellisi mezbûrdan berâtları mûcebince hıdmetleri mütevellisinde müstehak oldukları vazifeleri taleb eyledikde vakfda müsâ‘ade var iken vermekden ta‘allül ve muhâlefet ve câmi‘-i mezbûrun harâb ve mu‘attal olmasına bâdî olmağla mürtezika-ı vakf şart-ı vâkıf mûcebince hıdmetleri mukâbelesinde müstehak oldukları vazifeleri vakf-ı mezbûr mütevellisi mezbûrdan alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâsına ‘arz eyledikleri ecilden şer‘ ile görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1158/Mayıs 1745

413- Sayfa:101 Hüküm:2

İzvornik'de Telçak Kalesi ser-dizdarı olan Hasan ve kethüdası Mehmed'in tasarrufundaki yerlerde vergi tahsili hususunda ortaya çıkan muhalefetin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya İzvornik sancağında vâki' kadısına hüküm ki

Telçak Kal'ası serdizdârı Hasan zîde hıfzuhu ve kethüdâsı Mehmed zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Telçak nâhiyesinde varoş-ı Kal'a-i Telçak ma' resm-i belut ve gayriden üç bin beş yüz akçe gedik timârlarıyla kal'a-i mezbûr dizdârlığına mümâileyh Hasan ve yine varoş-ı mezbûre ve gayriden iki bin akçe gedik timâr ile kal'a-i mezbûre kethüdâlığına dahi merkûm Mehmed başka başka berât-ı şerîfimle mutasarrıflar olub gedik timârlarının başkalemi olan varoş-ı Kal'a-i Telçak-ı el-mezbûreyi defter-i hâkânî müşterekleriyle zabt ve defter-i hâkânîde hâsıl-ı kayd olunan a'şâr ve rüsûmâtı ahz ü kabz murâd eylediklerinden varoş-ı mezbûr ahâlileri öteden berü bizler senede bir mikdâr kesim verirdik yine size kesim nâmıyla bir mikdâr akçe veririz deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ta'allül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb defter-i hâkânî mûcebince kânun üzere 'amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî kesim veririz deyu ber-vechile ta'allül etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Telçak nâhiyesine tâbi' on sekiz nefer re'âyâ ve dokuz baştina ve kayd-ı hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve 'öşr-i bostan ve 'öşr-i kettân ve 'öşr-i meyve ve 'öşr-i küvvâre ve resm-i elyaf? ve resm-i haymâne ve bâd-ı hevâ ve resm-i 'arûs yekûn ma' gayrihâ yedi bin otuz akçe yazar varoş-ı Kal'a-i Telçak defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde beş bin dokuz yüz akçesi ifrâz ve ma' gayrihi yedi bin on akçe yekûnundan üç bin üç yüz akçe ifrâz ve ma' gayrihi üç bin beş yüz Telçak Kal'ası dizdârına mahsûs gedik deyu ber-icmâl ve hâlâ berât-ı şerîfimle mümâileyh Hasan'ın üzerinde olub ve diğer yedi bin on akçe yekûnun iki bin akçesi dahi ifrâz ve kal'a-i mezbûre kethüdâsına mahsûs gedik deyu ber-icmâl ve ol-dahi berât-ı şerîfimle kethüdâ-ı mezbûr Mehmed'in üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1158/Mayıs 1745

414- Sayfa:101 Hüküm:3

İzvornik'de Bırvenik nâhiyesinde Abdullah bin Cafer'in tasarrufundaki yerlere Ali isimli mutasarrıfın kanunsuz olarak zorbalıkla mahsul ve rüsumuna yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Sâbık vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîrim Ali Paşa'ya Beline kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan Abdullah veled-i Cafer zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb İzvornik sancağında Bırvenik nâhiyesinde Dolna Drin nâm karye ve gayriden yirmi dokuz bin dokuz yüz doksan akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti aklâmından müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil Beline nâhiyesine tâbi‘ altı bin akçe yazar Obrak? nâm-ı diğer Obravaç nâm karyesinin hâsılı tahtında yüz otuz akçe yazusu olan çiftlik-i Veli Ağa hîn-i tahrîrde bu vechile tahrîr-i defter olunub lâkin mürûr-ı eyyâm ile ism-i ‘atîki terk bu senevî Nisanı üzere Veli Selo deyu tesmiye ve zemân-ı kesireden berü halî ve feth-i cedîd arâzisinde vâki‘ olmağla müceddeden tahrîr olundukda ism-i ‘atîkini bilir kimesneler olmadığından ma‘adâ mümâileyh Özi’de yed-i a‘dâya giriftâr olub vakt-i tahrîrde bulunmadığından Obrava nâm-ı diğer Veli Selo tahrîr olunmayub yalnız Veli Selo deyu tahrîr-i cedîde kayd ve feth-i cedîd arâzisi külli olmadığından kadîmi icmâllerine ircâ‘ı içün sâdır olan emr-i şerîfim şurûtu üzere Bosna defterdârı ve cümle sancaklı ve ma‘rifet-i şer‘le ba‘dehu'l-isbât kayd-ı ‘atîki mûcebince mümâileyhe tevcîh ve tezkire ve berât olunub ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken yine livâ-i mezbûrede Zavireş? nâhiyesinde Bolluca? nâm karye ve gayriden on iki bin iki yüz elli akçe timâra mutasarrıf Ali nâm sipâhi timârı aklâmından Beline nâhiyesine tâbi‘ altı bin akçe yazusu olub kayd-ı ‘atîkinde Obrovaç deyu mukayyed olan karyeyi tahrîr-i cedîdde karye-i Rivisne? nâm-ı diğer Obrovaç deyu tahrîr-i defter etdirmekle ol-karyeyi zabta kanâ‘at etmeyüb mümâileyhin sâlifü’z-zikr müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil çiftlik-i Veli Ağa içün benim timârım karyesi olan mezbûr Obradkovac? karyesiyle bir karyedir deyu hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli tagallüben zabt ve mahsûl ve rüsûmun ahz ü kabz edüb ze‘âmeti mahsûlüne gadr-ı külli eylediğinin bildirüb ol-bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ ve defter-i hâkânîde mukayyed müştereğiyle kayd ve berâtına

dâhil olan çiftliği tahrîr-i cedîdde muharrer vilâyet başka mezra‘ olmak üzere tahrîr eylemekden nâşî mezbûr Ali tahrîr-i cedîdde i‘tibâren mezra‘-ı mezbûreye hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhale etmekle ber mûceb-i defter-i ‘atîk mezra‘-ı mezbûre müştereğiyle ze‘âmeti tarafından zabt olunmak üzere emr-i ‘ali sudûrunu istid‘â ve husûs-ı mezbûr defter-i hâkânîye dâ’ir olan mevaddan olmağla defter-i mufassal tahrîr-i ‘atîk ve cedîd kemâl-i tahrîr ile tetebbu‘ olunub mezra‘-ı mezbûre tahrîr-i ‘atîkde karye-i mezbûrenin hâsılı ile mahsûb olan çiftlik midir ber mûceb-i defter-i hâkânî kimin tarafından zabt olunmak iktizâ eder defter emîni ‘arz eylemek üzere bi’l-fi‘il re’isü’l-küttâbım olan el-hac Mustafa dâme mecduhu i‘lâm ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Beline nâhiyesine tâbi‘ ve hâsılı tahtında yüz otuz akçe yazu ile çiftlik-i Veli Ağa der yed-i Mehmed veledeş der-tasarruf-ı Hasan kâtibân-ı Bali ber-mûceb-i tapu nâm sâhib-i zemîne verir yekûn ma‘ gayrihâ altı bin akçe yazar karye-i Obrak nâm-ı diğer Obrovaç defter-i mufassal-ı ‘atîkde muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Bırvenik nâhiyesine tâbi‘ Dolna Drin nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb on dört bin beş yüz doksan dokuz akçe yekûnundan sekiz bin akçesi ifrâz ve ma‘ gayrihi yirmi dört bin iki yüz akçe ze‘âmet deyu ber-icmâl ve tamâmen mümâileyhin kaydında ve yine Beline nâhiyesine tâbi‘ altı bin akçe yazar karye-i Obraduvac? ma‘ mezra‘-ı Yivekrasuhak? olduğu defter-i mufassal-ı ‘atîkde muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihi altı bin beş yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-ı mezbûrun on üç bin beş yüz akçesi Ali bâkisi müştereği kaydında ve yine Beline nâhiyesine tâbi‘ dört yüz akçe yazu ile mezra‘-i Veli Selo der nezd-i karye-i Brodac ve nehr-i Sava defter-i mufassal tahrîr-i cedîdde muharrer kalemiyle tahrîr ve dört bin dört yüz akçe yazar karye-i Rimosa? nâm-ı diğer Obradkovaç? ma‘ mezrâ-ı Brasahgı? der-nezd-i nehr-i Drin halî ‘anür-re‘âyâ deyu olduğu defter-i mufassal-ı cedîdde muharrer kalemiyle tahrîr ve defter olunub ve Bosna ve İzvornik sancaklarının tahrîr-i cedîdleri husûsu içün yüz elli dört târihinde bâ-fermân-ı ‘alî defterhâne-i ‘âmiremde hıfz olunan defterde şurût-ı mezbûreye tatbikan gerek zâ‘im-i mezbûr ve gerek merkûm Ali müceddeden berât eylediklerinde mezbûr Ali tahrîr-i cedîd mûcebince nakl-i mahallinde zikr ve beyân olunarak berât olunduğuna binâ’en ber-mûceb-i defter-i atîk ve cedîd mezra‘-ı Veli Selo ‘alâkası olmamak iktizâ eder ve mümâileyh Abdullah veled-i Cafer berât eyledikde defter-i ‘atîk mûcebince berât olunub nakl-i mahallinde zikr ve beyân olmadığından iştibâh vâki‘ olub fark ve

temyizi mümkün olmamakla bâlâda iddi‘â ve istirhâm eylediği vech üzere mahallinde tahrîr-i cedîdde yalnız Veli Selo deyu tahrîr olunduğu vâki‘ olub sancaklusu ve ma‘rifet-i şer‘le sübût bulunduğu hâlde müştereğiyle mümâileyh Abdullah veled-i Cafer zîde kadruhu zabt etdirilmek üzere emr-i şerîfim sudûrunu bi’l-fi‘il defter emîni olan Hasan dâme mecduhu ‘arz eylediği defter emîni ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak emrim yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1158/Mayıs 1745

415- Sayfa:102 Hüküm:1

Gölhisar kazasında Lobova karyesinde Hacı Mehmed'in tasarrufundaki yerlere Ali isimli kişinin müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa'ya ve Gölhisar ve kadılarına hüküm ki

Gölhisar kazâsına tâbi‘ Lobova nâm karyeden Hacı Mehmed nâm kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb karye-i mezbûre toprağında resmî defterde sâhib-i arza hâsıl-ı kayd olunmuş mutasarrıf olduğu ... beher sene kânun ve defter mûcebince resmin sâhib-i arza edâ edüb ber-vechile kusûru olmayub dahl olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûreden Ali nâm kimesne karye-i mezkûrede bir câmi‘ binâ ve kendü imâmet ve hitâbet etmekle şirrete sâlik ve câmi‘-i mezbûrun vakfı olmamakla meccânen ben imâmet ve hitâbet ederim mutasarrıf olduğun ... beher nevbetinden bana beş para ver deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i kânun ve defter ve bilâ-sened fuzûli müdâhale ve ta‘addî eylediğin bildirüb hilâf-ı kânun ve defter ve bilâ- sened ol-vechile ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak emrim yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1158/Mayıs 1745

416- Sayfa:102 Hüküm:2

Kara Mustafa Paşa Vakfı tarafından Hersek sancağında Gable nâhiyesinde kiraya verilen yerlerde kiralarını ödemeyip başkalarına kiraya verilmesine de muhalefet edenler hakkında kanun gereğince muamele dilmesi

Sâbık vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisine ve kadısına ve Gable nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki

Bi'l-fi‘il bâbü's-sa‘adetim ağası İbrahim Ağa dâme ‘uluvvuhu sudde-i sa‘adetime ‘arz gönderüb taht-ı nezâretinde olub Üsküb'de ve gayride vâki‘ müteveffâ Kara Mustafa Paşa evkâfından Hersek sancağında Gable nâhiyesinde ma‘lûmetü’l-hudûd vakf-ı mezbûrun defterde mukayyed hisse-i çiftliği arâzisi olan yerler beher sene taraf-ı vakfdan icâre ile olunageldiğinden mütevelli-yi mezbûr dahi zamânında beher sene ol-yerleri ba‘zı kimesnelere memhûr tezkire ile taraf-ı vakfdan icâre ile icâr edüb lâkin mezbûrlardan ba‘zıları beher sene taraf-ı vakfa verilegelen icârenin vakf-ı şerîfe vermeyib gadr-ı murâd etmeleriyle ol-makûle icâreleri vermekden muhâlefet edenlerin taht-ı icârelerinde olan yerler taraf-ı vakfdan âhara icâr olunmak bâbında mukaddemâ vakf-ı mezbûr mütevellisi Murtaza zîde kadruhunun yedine i‘tâ olunan emr-i ‘alî mûcebince mahallinde ma‘rifet-i şer‘le üzerine varılub icârelerini edâya taraf-ı şer‘den tenbih olundukda ba‘zıları beher sene verilegelen icâreleri taraf-ı vakf-ı şerîfe yine vermeyib vakfa gadr sevdâsında olub ve âhara icâre dahi muhâlefet edüb ita‘at-ı şer‘ etmemeleriyle mezbûrların taht-ı icârelerinde olan arâzi-yi merkûme âhara tefevvüz olunmasına mümâna‘at etmemeleri içün Mostar nâ’ibi tarafından tenbih ve sâbık Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Yeğen Mehmed Paşa edâmehullahu te‘ala iclalehu tarafından dahi buyruldu verilmişken yine memnû‘ ve mütenebbih olmamalarıyla ber vech-i meşrûh muktezâ-ı şer‘ üzere vakf-ı mezbûrun meşrutiyet üzere mütevellisi ma‘rifetiyle vukûf-ı şer‘le ol-makûlelerin taht-ı icârelerinde olan vakf arâzileri verilen fetvâ-ı şerîfe mûcebince âhara icârına mümâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına vâki‘ halî ‘arz eylediği ber vech-i meşrûh şer‘ ve kânun üzere ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘‘alişân yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1158/Mayıs 1745

417- Sayfa:102 Hüküm:3

Yenipazar kadısı Mevlana Hacı Mustafa'nın karısının malı gasp edildikden sonra gizlice üveğ annesinin yanına gittiğinden geri getirtilmesi hususunda yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa'ya ve Saray monlasına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olub kuzâttan muvakkaten Yenibazar kadısı olan Mevlânâ el-Hac Mustafa zîde fazluhu gelüb bunun Saray'da sâkin taht-ı nikâhında olan zevcesi nâm hâtûn bundan akdem bin yüz elli senesinde ba‘zı kimesnelerin tahrik ve iğvâsına ma‘lûmü'l-mikdâr malını gasb eylediğinden ma‘adâ mezbûr bunun izinsiz Saray Bosna'da üveğ vâlidesi nâm hâtûnun menziline firâr ve kendüyi anda ihfâ etmekle bu birkaç def‘a mezbûreyi Saray Bosna'da kendü menziline nakl-i murâd ve taraf-ı şer‘den dahi tenbih olunmuşken ba‘zı kimesnelere istinâden mütenebbih olmayub hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘allül ve gadr-ı murâd eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü’l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfesi olduğunu bildirüb mûcebince şer‘le görülüb ber mûceb-i fetvâ-ı şerîfe icrâ-ı şer‘ ve ihkâk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden fetvâ-ı şerîfem mûcebince şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1158/Mayıs 1745

418- Sayfa:102 Hüküm:4

Yenipazar kazası mülhakatından Tergovişte kazası toprağında köy köy gezip halktan zorla para ve hayvanlarını gasbederek eziyet eden Kuzay Kalesi'nde oturan zorba kişiler hakkında kanun gereğince muamele olunması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa’ya Yenibazar ma‘ Tergovişte kazâsı nâ’ibi Mevlânâ el-Hac Hasan zîde ‘ilmihuya hüküm ki

Sen ki Mevlânâ-ı mümâileyhsin mektûb gönderüb Yenibazar kazâsı mülhâkâtından Tergovişte kazâsına tâbi‘ Ramuşka? nâm karye sükkânından Hüseyin bin Ali ve Şaronya karyesi sükkânından Fazlı bin Abdullah nâm kimesneler ile sâ’irlerin meclîs-i şer‘a varub bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk ve rüsûmların karyeleri zâbitlerine ve emr-i şerîfimle vâki‘ tekâliflerin cem‘ine me’mûra edâ edüb ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Kuzay Kal‘ası sâkinlerinden Dizdâr Mustafa Ağa ve Kurdoğulları Hüseyin ve Mustafa ve Receb Ağa ve Ebubekir dimekle ma‘rûf

kimesneler kendü hallerinde olmayub dâ'ima kırk elli neferâtlı adam ile kazâ-i mezbûrede kurâ be-kurâ gezib meccânen yem ve otlak ve sâ'ir me'kûlâtların aldıklarından re'âyâ fukarâsından zecren ... üç yüz re's koçların ahz ve hilâf-ı şer'-i şerîf nice kimesneyi tecrih ve re'âyânın ehl ü 'ıyâllerine ta'arruz ve Hüseyin nâm kimesneyi bilâ-emr-i şerîf otuz kırk gün habs edüb ol-vechile ahvâlleri diğer günâ olub kurâ-ı mezbûr re'âyâlarının perâkende ve perişân olmalarına bâ'is ve bâdî olmalarıyla mezbûrunun zulm ve ta'addîleri fukarâ üzerlerinden men' ü def' olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâki' halî sen 'arz ve Tergovişte kazâsında sâkin 'ulemâ ve sulehâ ve zü'efâ ve sâ'ir ümmet-i Muhammed fukarâları dahi mahzar etmeleriyle kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ca sene 1158/Haziran 1745

419- Sayfa:103 Hüküm:1

İzvornik'de Beline nâhiyesine bağlı çiftliklerin mahsulünün Elçi İbrahim Paşa Cami hademesi olan Salih'e vazifesi karşılığı tevcih edildiğini fakat defterde bu yerlerin yanlışlıkla Mustafa'nın üzerinde olduğundan bu yanlışlığın düzeltilerek Mustafa'nın müdahalesinin önlenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya Beline ve kadılarına hüküm

Zü'emâdan Mahmud zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında ve nâhiyesinde Gradçaç nâm karye ve gayriden yirmi iki bin beş yüz akçe ze'âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub Beline nâhiyesine tâbi' beş yüz akçe yazu ile defter-i hâkânîde mukayyed olan çiftlik-i Vidin ve Elvan der nezd-i karye-i Harmonik nâm çiftlik müştereğiyle mümâileyhin kayd ve berâtına dâhil olub berâtıyla âharın 'alâkası olmayub dahl icâb etmez iken yine livâ-i mezbûrda Podmir nâhiyesinde Menjen aklâmından çiftlik-i Pir Mehmed el-Kâtib ve sâ'ir iki yüz elli üç 'aded çiftlik ve zemînler yirmi bin akçe ze'âmet olub Elçi İbrahim Paşa Câmi'nin hademesine iktizâ eden vezâ'ife beher sene çiftlikler mahsûlunden ze'âmet-i mezbûre mutasarrıf olanlar yedinden verilmek şartıyla Salih'e tevcîh olunmak içün mahalli tevkî' kalemiyle tashîh ve sebt-i defter olunduğu mümâileyhin müştereğiyle kayd ve berâtına mezbûr Vidin Elvan Çiftliği dahi sehven ma'an tashîhi ve Mustafa veled-i İbrahim Paşa'nın kaydında karâr ve bu vechile gadr olunduğundan çiftlik-i mezkûr mezbûr Mustafa'nın kaydından

tevkî‘ kalemiyle ref‘ ve terkîn ve icmâl ve mufassalına şerh verildiğin bildirüb çiftlik-i mezbûr ber mûceb-i defter-i hâkânî mümâileyhe müştereğiyle zabt etdirilüb mezbûr Mustafa’yı hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Beline nâhiyesine tâbi‘ hâsıl-ı ‘ani’l-’öşr beş yüz akçe yazu ile çiftlik-i Vidin-i Elvan nezd-i karye-i Harmonik ve der yed-i Rubic veled-i Yovan ve Dukil veled-i Markus ve Melvac veled-i Ruben zirâ‘at edüb sâhib-i zemîne ‘öşr verir deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde İzvornik nâhiyesinde Gradhic nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb yirmi üç bin iki yüz akçe ze‘âmet deyu ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yirmi iki bin beş yüz akçesi mümâileyh Mahmud’un ve yedi yüz akçesi İbrahim veled-i Abbas kaydında ve bu defter nâhiyesinde ber vech-i nakd hâsıl-ı senede kırk akçe yazu ile Çiftlik-i Pir Mehmed el-Kâtib Marol ve Kosek ve Markos'un yerleridir ‘öşr ve rüsûm mukâbelesinde her bir cizye cem‘ine gelenlere edâ eder deyu çiftlik ve zemîn-i sâ’ire ile defter-i mufassalda başka başka tahrîr ve ba‘dehû Bosna vâlisi vezîr Abdullah Paşa mektûb gönderüb İzvornik sancağında Podmir nâhiyesinde ‘öşr ve rüsûm mukâbelesinde ber vech-i nakd kırk akçe edâsıyla ve iki ‘aded çiftlik-i sâ’ire ile yüz doksan akçe yazusu üzere Pîr Mehmed el-Kâtib ve Beline nâhiyesinde senede nakid beş yüz akçe yazusu olub yetmiş yedi ‘aded çiftlik-i sâ’ire ile on bir bin altmış beş akçe yazusu üzere çiftlik-i Vidin Kasr-ı Elvan ve kezâlik nâhiye-i sâ’irelerde dahi ‘ale’t-tafsil zikrolunduğu vech üzere bundan akdem Menjen aklâmından olub sâbıka Bosna vâlisi Elçi İbrahim Paşa İzvornik sancağında Beline nâhiyesinde binâ eylediği câmi‘-i şerîf hademesinin vazifelerine ta‘yin olunub hademe tarafından zabt olunmakla zikrolunan câmi‘ hademesinin yedlerinde olan berâtları mûcebince iktizâ eden vazifelerin beher sene çiftlikler mahsûlünden verilmek şartıyla zikrolunan çiftlikler ve zemînler yirmi bin akçe eşkinci ze‘âmet olmak bâbında ‘inâyet ricâsına ‘arz ve mezkûr mürûr eden çiftlikler ve zemînler iki yüz elli üç ‘aded olub yazuları kırk bin altı yüz elli dokuz akçe olduğu defter emîni Hacı Mustafa ‘arz etmekle câmi‘-i mezbûr hademesinin iktizâ eden vezâ’ifi beher sene çiftlikler mahsûlünden ze‘âmet mutasarrıfları olanlardan verilmek şartıyla Sâlih'e tevcîh olduğu içün bin yüz otuz sekiz senesi Cemâziye’l-evvvelinin on ikinci günü târihiyle tevkî‘ kalemiyle tashîh ve defter-i icmâle dahi minvâl-i meşrûh üzere sebt ve târih-i mezbûrdan ‘an-‘ane ile gelüb yüz elli altı senesinde eyâlet-i

Bosna'nın defteri kâtiblerinden Mustafa veled-i İbrahim Paşa kaydında karâr ve defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere ber vech-i nakd beş yüz akçe yazu ile çiftlik-i Vidin el-mezbûreden mümâileyhin ze‘âmeti dâhilinde olmağın bu takdirce bâlâda zikrolunub mümâileyh Mahmud ile İbrahim veled-i Abbas'ın ze‘âmeti dâhilinde yedi yüz akçe yazu ile çiftlik-i Vidin mezbûr Mustafa’nın ve İbrahim Paşa eslâfından mârü'z-zikr merkûm Sâlih’e nakl olunduğu üzere sâ’ir zemîn ve çiftlikler ile ma‘an tevcîh ve sehv olduğun defter emîni Hasan dâme mecduhu ‘arz ve otuz sekiz senesinde çiftlik-i Pir Mehmed el-Kâtib ze‘âmetine Gladcic ze‘âmet icmâli dâhilinde olub beş yüz akçe yazu ile kayd Vidin Elvan Çiftliğinin dâhil edilmesi sehv olduğu kuyûdâtından zâhir olmağla tevkî‘ kalemiyle mezbûr Mustafa’nın kaydından ref‘ ve terkîn ve icmâl ve mufassalına şerh verilmek iktizâ eder deyu bi'l-fi‘il re’îsü'l-küttâbım el-Hac Mustafa dâme mecduhu i‘lâm etmeğin beş yüz akçe yazar sâlifü'z-zikr Vidin Elvan Çiftliği bin yüz elli sekiz senesi Rebiü'l-ahiri'nin üçüncü gününde tevkî‘ kalemiyle bâ-emr-i ‘ali mezbûr Mustafa veled-i İbrahim Paşa'nın kaydından ref‘ ve terkîn ve icmâl ve mufassalına şerh verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak deyu yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1158/Haziran 1745

420- Sayfa:103 Hüküm:2

İzvornik sancağında Sapna nâhiyesindeki Rüstem'in zeametinin zorla mahsul ve rüsumunu alan İsmail ve kardeşlerinin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa'ya ve İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Rüstem zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb İzvornik sancağında Brovnik nâhiyesinde Zanoz nâm karye ve gayriden yirmi bin dokuz yüz elli akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti aklâmından müstakilen kayd ve berâtına dâhil İzvornik kazâsı muzâfâtından Sapna nâhiyesinde beş yüz akçe yazar İstaragova ve Boşaniç ve Soukpınar ve Miraguvaç ve Dolna Glava ve Yerze ve Lesak nâm mezra‘larında âharın ber-vech ile ‘alâkası olmayub dahl olunmak icâb etmez iken yine livâ-i mezbûrda Srebreniçe kazâsı muzâfâtından Kuşlat nâhiyesinde Kamaniçe nâm karye ve gayriden mîr-i mîrân berâtıyla timâra mutasarrıf olan İsmail ve biraderleri ve

nâm sipâhiler timârları aklâmından nâhiye-i mezbûra tâbi‘ iki yüz akçe yazar Dolna Vloglava nâm mezra‘ların zabtına kanâ‘at etmeyüb mümâileyhanın müstakilen kayd ve berâtına dâhil sâlifü’z-zikr mezra‘larına hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve fuzûli ve tagallüben birkaç seneden berü zabt ve mahsûl ve rüsûmların ahz ü kabz edüb ol-vechile ze‘âmeti mahsûlüne gadr-ı küllî olunduğun bildirüb mümâileyhanın ze‘âmeti aklâmından olan marü’z-zikr mezra‘lar ber mûceb-i defter-i hâkânî mümâileyha zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı ahz ü kabz etdirilüb mezbûrları hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve nizâ‘ etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Sapna nâhiyesine tâbi‘ İstaragova ve Boşaniç ve Soukpınar ve Miraguvaç ve Dolna Glava ve Yerze ve Lesak hâsıl-ı ‘an'il ‘öşr hubûbât ve rüsûm-ı sâ’ire deyu beş yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Brovnik nâhiyesinde Zanoz nâm nâm karye ve ma‘ gayrihi birikdirilüb yirmi bin dokuz yüz elli akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen mümâileyh Rüstem zîde kadruhunun ze‘âmeti Kuşlat nâhiyesine tâbi‘ mezra‘-i Dolna Vloglava der-yed-i Drin ve Dudriç mezra‘-ı mezbûrîni zirâ‘at edenler ‘öşr ve rüsûm-ı sâ’ire edâ ederler hâsıl-ı ‘an'il ‘öşr ve rüsûm deyu iki yüz akçe yazu ile ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Kamaniçe nâm karye ve ma‘ gayrihi birikdirilüb dokuz bin altı yüz akçe ze‘âmet ber-icmâl olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak emrim yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1158/Haziran 1745

421- Sayfa:103 Hüküm:3

İzvornik'de Bırvenik nâhiyesinde Abdullah'ın tasarrufundaki zeamet karyelerinde defterli reayalarından bazılarının kanuna aykırı olarak kendisinin izni olmadan başka kişilere ferağ ettiklerinden gerekenin yapılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Perve ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Abdullah zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb emr-i şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden İzvornik sancağında Bırvenik nâhiyesinde Dolna Dirin ve tevâbi‘ karyeleri toprağında arâzi tasarruf eden defterlü re‘âyâlarından ba‘zıları tasarruflarında olan yerlerin

mümâileyhin zamânında izni ve mu‘afiyeti olmadan ba‘zı kimesnelere hilâf-ı kânun ferâğ ve ta‘addî eylediklerini bildirüb ol-bâbda kânun üzere hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1158/Haziran 1745

422- Sayfa:104 Hüküm:1

İzvornik ve Böğürdelen kazalarında Osman'ın tasarrufunda bulunan arazi ve çiftliklerinin mahsul ve rüsumlarını zorla alan kimselerin muhakeme edilerek alacağı olanın kendisine tahsil tahsil edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya İzvornik ve Böğürdelen ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Osman nâm sipâhi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb İzvornik sancağında İzvornik kazâsı muzâfâtından Ragevine nâhiyesinde Pastah nâm karye ve gayriden altı bin akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil başkalemi olan sâlifü'z-zikr Pastah ve icmâli dâhilinde ve Dolna Cerovin karyeleriyle Mala Mirâsun nâm mezra‘sı ve Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ Dolna Meltuna ve hâsılı tahtında iki zemîn ve bir çiftliğine âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken sancaklusundan ba‘zıları hilâf-ı defter-i hâkânî mâru'z-zikr Pastah ve Dolna Cerovin nâm karyelerine fuzûli müdâhale ve ba‘zıları dahi Mala Mirâsun mezra‘sın tagallüben zabt ve mezkûr ve Dolna Meltuna karyesiyle hâsılı tahtında zemîn ve çiftliği dahi İzvornik sancağı mutasarrıfları tarafından cebren zabt ve kurâ-ı mezbûrunda müşterekleri olanlar dahi kurâ-ı mezbûruna halî vaz‘-ı yed etdirmeyüb ol-vechile ziyâde gadr ve zulm olunduğun bildirüb sâlifü’z-zikr karye ve mezra‘ ve zemîn ve çiftlik ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle buna zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî müştereklerini ta‘allül ve livâ-i mezbûr mutasarrıfları tarafından ve âhardan bir ferdi dahi dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-yi ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at Ragevine nâhiyesine tâbi‘ karye-i Pastah neferân on dokuz ve baştina altı hâsılı tahtında eşkinci ve gendüm yekûn ma‘ gayrihi iki bin beş yüz ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ mezra‘-ı Mala Mirâsun ma‘ mezra‘-ı Lulun der-yed-i Vukra veled-i Yovan zirâ‘at

edüb sâhib-i zemîne kânun üzere ‘öşr verir ve hâsıl-ı ‘ani’l-’öşr ve’r-rüsûm beş yüz ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ karye-i Dolna Ceravun neferân yirmi beş ve baştina dört ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihi beş bin akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde iki bin akçe yazu ile karye-i Pasah ma‘ resm-i belut ve üç yüz akçe yazu ile mezra‘-ı Mala Mirâsun ve dört bin akçe yazu ile karye-i Dolna Ceravun deyu tahrîr ve ma‘ gayrihi birikdirilüb altı bin beş yüz akçe ber-icmâl ve Böğürdelen nâhiyesinde karye-i Dolna Meltona neferân yedi ve baştina dört ve zemîn bir ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve çiftlik-i Hüseyin Çavuş üste dimekle ma‘rûfdur yerler halî olmağın tapu ile verilüb tasarruf edüb ‘öşr ve rüsûm-ı sâ’ire mukâbelesinde sâhib-i zemîne edâ eder hâsıl fî sene ber vech-i nakd iki yüz ve iki yüz elli akçe yazu ile zemîn ve yerler otlu yerlerdir karye-i Bogosalik ‘öşr ve ispençe verir yekûn ma‘ gayrihi iki bin beş yüz akçe yazu ile ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde iki bin akçe ifrâz ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Mifarda nâm karye ve ma‘ gayrihi birikdirilüb üç bin beş yüz akçe ol-dahi ber-icmâl ve icmâl-i evvel ile icmâl-i sâninin beş yüz akçesi mâru’z-zikr Pastah nâm karye ve gayriden dokuz bin akçenin topundan altı bin akçesi mezbûr Osman'ın timârı bâkisi müşterekleri kaydında ve yine Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ karye-i Melik ma‘ resm-i belut der-hudûd-ı karye-i mezbûre neferân üç ve hâsıl-ı ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihi bin akçe yazu ile ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâl nefs-i İzvornik ve ma‘ gayrihi birikdirilüb mîrlivâ-i İzvornik ve ma‘ gayrihi hassından olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın ve defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1158/Haziran 1745

423- Sayfa:104 Hüküm:2

Klis sancağında Ehlune nâhiyesinde Ali'nin tasarrufunda olan Virde karyesi ahalilerinin vergi tahsili hususunda yaptıkları muhalefetlerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa'ya Ehlune ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Ali nâm sipâhi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Klis sancağında Ehlune nâhiyesinde Virde nâm karye ve gayriden üç bin akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub başkalemi olan mezbûr Virde karyesi tahtında çiftlik-i

Timurşah Bey hassı hâsıl ‘ani’l-galle ve resm-i çift ve ‘öşr-i giyâh ve gayrihi deyu iki yüz akçe yazu ile defter-i hâkânîde mukayyed olmağla karye-i mezbûre toprağında zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden ‘öşr ile sâlâriyyelerin sekizde bir ve her sene otu biçilir çayırların hâsıl olan otlaklarından ve sâ’ir bey‘ ve iştirâ’ eyledikleri mahsûllerinden şer‘le teveccüh eden ‘aynî ‘öşrlerin taleb eyledikde zirâ‘at edenler tasrihan ‘öşr yazılmamışdır ‘öşr vermeyiz maktû‘ veririz deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânun tagallüb ve timârı mahsûlüne gadr olunduğun bildirüb ‘aynî ‘öşrleri alıverilüb maktû‘ veririz deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânun tagallüb etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-yi ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-yi hümâyûn ve defter-i icmâl ma‘rifetiyle mürâca‘at olundukda Ehlune nâhiyesine tâbi‘ karye-i Virde nâm-ı diğer Radnik baştina ‘aded on beş ve asiyâb bir ‘öşr-i mâhî der-nehr-i Rasak ve Brut’dan Üstodu nâm nehre varınca der-yed-i ahâli-i karye-i mezbûr ‘öşr-i mâhî verirler fî sene on ve mahsûl-i haymâne ve bad-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve Bolaçine ve Sayvi zemîn yüz seksen yekûn ma‘ gayrihi iki bin sekiz yüz ve zemîn ‘aded bir ve çiftlik ‘aded iki ve iki yüz akçe yazu ile çiftlik-i Timurşah Bey hassı ve İbrahim bin Mustafa ‘an-hisse-i karye-i Virde nâm-ı diğer Radovnik hâlâ der-tasarruf-ı Ali bin Şitak voyvoda ma‘ otlak ve yaylak hîn-i tahrîrde tasarrufunda bulunmağın ve defter-i cedîdde ‘uhdesine kayd olundu tâbi‘-i Ehlune hâsıl ‘ani’l-galle ve resm-i çift ve ‘öşr-i giyâh ve gayrihi yekûn-ı Virde ma‘ çiftlikhâ üç bin akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ze‘âmet ber-icmâl ve icmâli tamâmen Ali'nin timârı olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak emrim yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1158/Haziran 1745

424- Sayfa:104 Hüküm:3

Gölhisar kazasında Ahmed sipahinin tasarrufunda olan yerlerde cami yaptırma bahanesiyle vergi vermek istemeyen Kuduz Ali'nin fukaralara da kötülük etmesi sebebiyle kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa'ya Gölhisar ve kadılarına hüküm ki

Gölhisar kazâsına tâbi‘ Liyova nâm karye ahâlisinden Ahmed nâm sipâhi ve ve dahi sâ’irleri sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Kuduz Ali dimekle ma‘rûf kimesnenin karye-i mezbûre toprağında bi’l-fi‘il zabt ve tasarrufunda tekâlif icâb eder hâneye bağlı emlâk ve yerleri olmağla ‘avârız ve imdâd-ı seferiyye ve hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâliflerden tahammülüne göre hissesine düşeni taleb eylediklerinde mezbûr şirrete sâlik ve karye-i mezbûrda ben müceddeden kendü malım ile bir câmi‘ binâ edüb imâm ve hatib olmağla tekâlif vermem deyu hilâf-ı kânun ta‘allül hissesin fukarâya saldırıb gadr-ı küllî eylediğin bildirüb tahammülüne göre hissesine düşeni bunlar ile ma‘an edâ etdirilüb hilâf-ı kânun imâm ve hatibim deyu ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak emrim yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1158/Haziran 1745

425- Sayfa:104 Hüküm:4

Bosna eski defterdarı olan Mustafa Efendi'nin vefatından sonra borçlarının kalan malından tahsil edilmesi için borçlu olduğu kimselerin tespit edilerek gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa’ya ve Saray Bosna kadısına hüküm ki

El-Hac Mehmed Hayri ve nâm kimesneler gelüb yüz elli altı senesine mahsûben eyâlet-i Bosna cizyesini sâbık Bosna defterdârı müteveffâ Mustafa Efendi dimekle ma‘rûf kimesne cânib-i mîrîden der’uhde eyledikleri cizye-i mezbûrun peşin ve mevkûf ve harc-ı aklâm ve sâ’ir mesârifiçün Bosna’da vâki‘ Gradişka Kal‘ası neferâtının malı havâlecilerinden olmak üzere asitâne-i sa‘adetimde bulunan havâlecileri yedinden iki bin guruş istidâne edib Bosna’ya ‘azim olundukda esnâ-ı rahda fevt olunduğuna binâ’en sene-i mezbûre cizyesi müteveffâ-ı mümâileyhin peşin ve mevkûf ve harc-ı aklâm ve ‘avâ’idât-ı içün asitânede bulunan Bosna ahâlilerinden ve sâ’ir kesândan istikraz eylediğin akçeleri eshâbına edâ eylemek şartıyla cizye-i mezbûre Gradçaç kapudânı Mehmed kapudâna der’uhde olunmakla zikrolunan Gradişka neferâtı meblâğ-ı mezbûru cizyedâr-ı merkûm Mehmed kapudândan mahallinde tamâmen ahz ve kapudân-ı merkûm dahi meblâğ-ı mezbûru peşin ve mevkûf hesâbına mahsûb etmiş iken kapudân-ı mezbûre hileye sülûk ve meblâğ-ı mezbûru müteveffâ-ı mümâileyhin

eshâb-ı duyûn-ı sâ'iresine verilecek tezkiresinde dahi mükerreren ahz ve ol-vechile eshâb-ı duyûna gadr etmişlerdir deyu mükerreren emvâl-i müteveffâdan aldıkları akçe neferât-ı merkûmeden red ve tahsîl ve eshâb-ı duyûna teslîm etdirilmek içün emr-i şerîfim verilmek ricâsıyla duyûn eshâbı istid'â etmeleriyle mahallinde sen ki Bosna vâlisi vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le görülüb kabz eylemek üzere emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi'il baş defterdârım olan Yusuf dâme 'uluvvuhü i'lâm eylediği i'lâmı mûcebince 'amel olunmak içün fermân-ı 'alişân yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ca sene 1158/Haziran 1745

426- Sayfa:105 Hüküm:1

İzvornik sancağında Böğürdelen nâhiyesinde Abdullah'ın zeamet yerlerinden Gorna İstasoviçe karyesinin vergi serbestiyeti olmasına rağmen hariçden yapılan müdahalelerin engellenerek kanun gereğince muamele edilmesi

Böğürdelen ve kadılarına hüküm ki

Zü'emâdan Abdullah zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında Böğürdelen nâhiyesinde karye-i Gorna İstasoviçe ve gayriden yirmi bin akçe ze'âmete berâtla mutasarrıf olub ze'âmetinin başkalemi olan karye-i Gorna İstasoviçe ma' resm-i belut ve yirmi bin akçe icmâline dâhil olan kurâ serbest olmağla rüsûm serbestiyesine hariçden dahl olunmak icâb etmez iken hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i fuzûlî müdâhale ve re'âyâsının bi'l-küllîye perâkende ve perişân olmalarına bâdî ve ze'âmeti mahsûlüne gadr olunduğun bildirib ol-bâbda emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca'at olundukda Böğürdelen nâhiyesine tâbi' altı bin akçe yazar karye-i Gorna İstasoviçe ma' resm-i belut deyu defter-i icmâlde tahrîr ve ma' gayrihi bildirilib yirmi bin akçe ze'âmet deyu ber-icmâl ve tamâmen mümâileyh Abdullah'ın ze'âmeti olub mestûr ve mukayyed bulunmağın imdi icmâllü ze'âmet karyeleri serbest olmak kânunumuzdur deyu bu bâbda defter-i hâkânî ve kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C sene 1158/Temmuz 1745

427- Sayfa:105 Hüküm:2

İzvornik sancağında Bırvenik nâhiyesinde Rüstem'in mutasarrıf olduğu zeameti mülhakatından bir kısmının gedik timarı olarak kaydedilmesinden ortaya çıkan anlaşmazlıkların giderilmesi için defterde yeniden düzeltilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve İzvornik kadısına hüküm ki

Zü'emâdan Rüstem zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında Bırvenik nâhiyesinde Rabor nâm karye ve gayriden yirmi bin dokuz yüz elli akçe mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhâkâtından kazâ-i mezbûr muzâfâtından Sapna nâhiyesinde hîn-i tahrîrde beş bin beş yüz akçe yazu ile mukayyed olan Gorna Grabovaç karyesi tahrîr-i sânîde yedi bin akçe yazu ile tahrîr ve altı yüz elli akçesi Rabor ze'âmetine ve altı bin üç yüz elli akçe dahi Kuşlat nâhiyesinde Kamaniçe timârına verilüb yazu-ı mezkûrî tamâm olmuşken yazu-ı mezkûrden olmak üzere bin beş yüz akçe dahi İzvornik Kal'ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr olmak üzere tahrîr ancak karye-i mezbûrenin yedi bin akçe yazuya tahammülü olmamakla tahrîr-i 'atîki mûcebince beş bin beş yüz akçeye tenzîl ve 'an'ane ile gelüb kayd ve berâtına dâhil olub karye-i mezbûreye hariçden dahl olunmak icâb etmez iken dört beş seneden berü İzvornik Kal'ası müstahfızlarından İbrahim nâm kimesne Gorna Grabovaç karyesinde benim dahi hissem vardır deyu bilâ-sened fuzûli müdâhale ve gadr-ı murâd etmekle zikrolunan bin beş yüz akçe gedik timârın kaydı tevkî' kalemiyle ref' ve terkîn ve ber-mûceb-i defter-i hâkânî müstakilen tarafından zabt olunmak içün yedine emr-i şerîf ihsân olunması bâbında istid'â-ı 'inâyet ve Sapna nâhiyesine tâbi' on altı nefer re'âyâ ve on yedi baştina ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm yekûn ma' gayrihâ yedi bin akçe yazar karye-i Gorna Grabovaç ve defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde altı yüz elli akçe ifrâz ve Bırvenik nâhiyesine tâbi' Rabor nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb yirmi bin dokuz yüz elli akçe yekûnundan yirmi bin akçe ifrâz ve ze'âmet deyu ber-icmâl ve yine karye-i mezbûrenin altı bin üç yüz elli akçesi dahi ifrâz ve Kuşlat nâhiyesine tâbi' Kamaniçe nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb on yedi bin yüz akçe ze'âmet deyu ol-dahi başka ber-icmâl iken zikrolunan Rabor nâm karye ve gayriden yirmi bin dokuz yüz elli akçe ze'âmet babası Pîrî Çavuş'un fevtinden Hasan'a tevcîh ve tahsîl olub ze'âmet-i mezbûrdan karye-i Gorna Grabovaç'a defter-i 'atîkde beş bin beş yüz akçe olub müştereği yoğ iken vilâyet kâtibi icmâl-i cedîdde yedi bin akçe yazub altı bin üç yüz elli akçesin ifrâz ve on yedi bin yüz akçesi olan Kamaniçe nâm karye ve gayriden el-mezbûrun yazusuna zamm ve ta'addî ve gadr etmekle icmâl-i

mezbûrdan ihrâc ve icmâl-i ‘atîk ve berâtları mûcebince karye-i mezbûr beş bin beş yüz akçe olmak üzere bin on üç senesi Zilka‘desi'nin evâhirinde tevkî‘ kalemiyle mahalli tashîh ve yüz otuz yedi senesinde dahi kezâlik tevkî‘ kalemiyle mufassala mahalli dahi tashîh olunmağın sâlifü'z-zikr Rabor nâm karye ve gayriden yirmi bin dokuz yüz elli akçe tamâmen târih-i mezbûrdan ‘an‘ane ile gelüb minvâl-i meşrûh üzere mümâileyh Rüstem üzerinde karâr ve hâlâ berâtla üzerinde olub ve yine karye-i mezbûrenin yedi bin akçe yazusundan bin beş yüz akçesi ifrâz ve defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere İzvornik Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr olmak üzere defter-i icmâlde muharrer kalemiyle tahrîr ve kuyûdât tetebbu‘ olundukda yüz altı senesinden yüz elli sekiz senesine gelinceye değin kimesneye berât olduğu kaydı bulunmayıb ve bâlâda zikrolunduğu üzere ber-mûceb-i tahrîr ve tashîh karye-i mezbûrenin yazusu tamâm olmuşken yine karye-i merkûme yedi bin akçe ile tahrîr ve bin beş yüz akçesin ifrâz ve kal‘a-i mezbûre müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr tahrîr etmekle zâ‘im-i mezbûre gadr ve ze‘âmetine noksân tertîb eylediğin bi’l-fi‘il defter emîni olan Hasan dâme mecduhu ‘arz ve karye-i mezbûrenin yazusu tahrîri kadîmi mûcebince mukaddemâ tevkî‘ kalemiyle tashîh olundukda bin beş yüz akçe gedik timârın mahalli dahi karye-i mezbûre yazusun tecâvüz eylediğine binâ’en terkîn olunmak iktizâ eder iken sehven terkîn olunmamakla karye-i mezbûre müstakilen mezbûr Rüstem'in tarafından zabt olunmak içün bin beş yüz akçe gedik timârın icmâlde olan mahalli tevkî‘ kalemiyle terkîn olunmak iktizâ eylediğin bi’l-fi‘il re’isü’l-küttâbım olan el-hac Mustafa dâme mecduhu i‘lâm eylediği mümâileyhin i‘lâmı mûcebince sâlifü'z-zikr Gorna Grabovaç karyesi müstakilen mezbûr Rüstem'in tarafından zabt olunmak içün karye-i mezbûre yazusundan İzvornik Kal‘ası müstahfızânına mahsûs gedik timâr olmak üzere tahrîr olunan bin beş yüz akçesi terkîn olunmak içün vârid olan emr-i şerîfim mûcebince bin yüz elli sekiz senesi Cemâziye’l-evvelinin yirmi ikinci gününde defter-i icmâlde tevkî‘ kalemiyle terkîn olunub sûret-i icmâl verilmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1158/Temmuz 1745

428- Sayfa:105 Hüküm:3

İzvornik'te malikane ile has arazi tasarruf eden Ali'ye vergi tahsili hususunda Ömer'in yaptığı muhalefetin ortadan kaldırılması

Böğürdelen ve kadılarına hüküm ki

Ali zîde kadruhu gelüb İzvornik ber vech-i malikâne berât-ı şerîfimle ‘uhdesinde olan havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından Böğürdelen kazâsı muzâfâtından Maçova-i zir nâhiyesine tâbi‘ Gorna Dobrovaç ve karye-i Klose? derbend-i kadîm nâm karyeleri zabt ve topraklarında zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atlarıyla hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyelerin taleb ve ahz ü kabz murâd eyledikde Ömer nâm kimesne zuhûr ve zikrolunan karyeler mülk çiftlik olmak üzere mukaddemâ mukâta‘a-ı mezbûre mutasarrıfı temessük ile bize vermişti hâliyâ yedimizde olan temessük mûcebince mülkiyet üzere ben zabt ve hâsıl olan a‘şar ve rüsûmâtın ahz ü kabz ve mukâbelesinde senede maktû‘an bir mikdâr akçe veririm deyu bu makûle havass-ı hümâyûn ve ze‘âmet ve timâr mülhâkâtından olan kurâ birine temlik olunub yedine mülknâme-i hümâyûn verildikden sonra mülkiyet üzere defter-i hâkânîde mahalli tevkî‘ kalemiyle tashîh olunmadıkça zâ‘im ve sipâhi voyvoda temessükü ile mülk olmaz iken mezkûr hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânun fuzûli zabt ve mal-ı mukâta‘anın kesr ve noksânına bâdî olduğun bildirüb karye-i Gorna Dobrovaç ve karye-i Klose? derbend-i el-mezbûrların ber-mûceb-i defter-i hâkânî havass-ı hümâyûnum tarafından zabt ü zirâ‘at ve hırâset edenlerin hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyye ve sâ’ir vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb mezkûrun mülkiyet üzere zabt ve ta‘şir ve mahsûlât ve rüsûmâtın ahz ü kabz ve senede maktû‘an bir mikdâr akçe veririm deyu kânun ve deftere mugâyir zâhir olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Maçova-ı Zir nâhiyesine tâbi‘ on altı nefer re‘âyâ ve dört baştina ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs yekûn ma‘ gayrihâ bin yüz on bir akçe yazar karye-i Gorna Dobrovaç ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ altı nefer re‘âyâ ve tahtında ispençe ve gendüm ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs yekûn ma‘ gayrihâ sekiz yüz elli akçe yazar karye-i Klose? derbend-i kadîm defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Gorna Dobrovaç-ı el-mezbûre yazı-ı mezkûresiyle ve karye-i Klose? el-mezbûre dahi beş yüz on akçe yazu ile tahrîr ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ Hlodnik nâm karye ve

gayrihi ile havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1158/Temmuz 1745

429- Sayfa:106 Hüküm:1

Saraybosna'da Lubine nâhiyesinde toprak tasarruf eden Mustafa ve Osman ve Ramazan isimli yeniçerileri kanuna aykırı olarak hapsederek darb eden Vidoska Kalesi kapudanı İsmail hakkında kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Saray monlasına hüküm

Medîne-i Saray Bosna sükkânından dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinden Mustafa ve Osman ve Ramazan nâm yeniçeriler gelüb bunların yine medîne-i mezbûre muzâfâtından Lubine nâhiyesine tâbi‘ Bodegil? nâm karye toprağında emlâk ve arâzileri olmağla bundan ba‘zı umûrların görmek içün karye-i mezbûreye vardıklarında kendü hallerinde olub hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesne vaz‘ ve ta‘addîleri olmayub ve üzerlerine dahi şuhûd-ı ‘udûl ile şer‘an bir nesne temin ve zâhir olmamakla ve bunların dahi bir töhmetlerin zuhûrunda ahz ve habsı ve şer‘-i şerîf ihzârı zâbitleri olan serdar ma‘rifetiyle görülegelüb dahl olunmak icâb etmeyüb zâbitleri olmayan yine medîne-i mezbûr kılâ‘ından Vidoska Kal‘ası kapudânı olan İsmail nâm kapudân kendü hâlinde olmayub bin yüz elli senesinde bunları hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânun ahz ve habs ve darb-ı şedîd ile darb ve tecrid edüb ziyâde gadr ve cevr eylediğin bildirüb zâbiti ma‘rifetiyle şer‘le görülüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazıldı.

Fî Evâhir-i C sene 1158/Temmuz 1745

430- Sayfa:106 Hüküm:2

İzvornik Kalesi'nde senelik malı ocaklık olarak Tabya-ı Ali neferatının ulufelerine tahsis edilen mukataanın mahsul ve rüsumun zabt eden eşkıyaların müdahalelerinin ortadan kaldırılması ve aldıklarının tahsil edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Böğürdelen kadısına hüküm ki

Dergâh-ı mu‘allâm müteferrikalarından el-Hac Ali zîde mecduhu gelüb ber vech-i malikâne berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu Böğürdelen mukâta‘asının senevî malı ber vech-i ocaklık İzvornik Kal‘asında vâki‘ Tabya-ı Ali neferâtının ‘ulûfelerine merbut ve mu‘ayyen olub bin yüz elli yedi senesinde mukâta‘a-ı mezbûrenin a‘şar ve sâ’ir mahsûlâtından tahsîl ve neferât-ı merkûmenin ‘ulûfelerine verilmek üzere Böğürdelen'de mümâileyh tarafından voyvoda yanında mevcûd olan bin altı yüz yirmi bir guruş yine Böğürdelen sâkinlerinden cebbâre ve mütegallibeden ma‘lûmü'l-esâmi kimesneler birbirleriyle yekdil ve hilâf-ı şer‘ ve bî-gayri hakkın ve cebren ve fuzûli ahz ve kendü umûrlarına sarf ve istihlâk ve ta‘addî eylediklerinden mâ‘adâ neferât-ı merkûm gelüb ocakları odabaşına ve mezbûre ‘ulûfelerini mümâileyh el-Hac Ali’nin zulm ve ta‘addîden halî olmayub ol-vechile mezbûr gadr olduğun bildirüb şer‘le görülüb mezbûrların cebren ve fuzûli gasben ahz eyledikleri otuz guruş tamâmen tahsîl ve alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûn ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C sene 1158/Temmuz 1745

431- Sayfa:106 Hüküm:3

Banaluka'da evladı ve kardeşi olmayan Hüseyin Bey'in tarla ve meyve ağaçlarının İbrahim Kapudan ile mirasçılar arasında pay edildiği ve İbrahim'in hissesine kanaat etmediğinden müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Banaluka kadısına hüküm ki

Osman ve Ömer zîde kadruhumâ gelüb medîne-i Banaluka sâkinlerinden murisleri zâ‘im Hüseyin Bey bin Hasan Bey dimekle ma‘rûf kimesne bundan akdem bin yüz elli yedi senesinde fevt oldukda oğlu ve kızı ve baba bir er karındaşı olmayub kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kobaş Mukâta‘ası toprağında vâki‘ mutasarrıf olduğu ma‘lûmü’l-hudûd birkaç tarlaları tapuya müstehak ve zikrolunan arâzi üzerinde işleme ve terbiyesi ile neşv ü nemâ olmuş mülk meyve eşcârları bî-hasebü'ş-şer‘ bunlar ile İbrahim Kapudân dimekle ma‘rûf kimesneye intikâl edüb ol-yerler Hüseyin’e verildiği sûrette eşcârların görüb gözetmekde su‘ubet olduğundan el verdiği bahâ ile vereseye verilmek kânun-ı mukarrer olmağın bunlar ol-yerlerden hisselerine isâbet eden kânun üzere olub zabt etmek istediklerinde kapudân-ı mezkûr İbrahim hissesine ferâgat etmeyüb ziyâdeye

tecaâvüz etmekle merkûm ile murâfa‘a-ı şer‘ olduklarında verilen fetvâ-ı şerîfe mûcebince kânun üzere herkes hissesine isâbet eden yerler içün cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmişken mezbûr İbrahim râzı olmayub bi'l-küllîye zabt ederim deyu hilâf-ı kânun müdâhale ve ta‘addîden halî olmayub gadr-ı murâd eylediğin bildirüb ol-yerlerden kânun üzere herkes hissesi el verdiği bahâ ile sâhib-i arzdan alıverilüb merkûm İbrahim'in hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve fetvâ-ı şerîfe ol-dahi zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1158/Ağustos 1745

432- Sayfa:106 Hüküm:4

Saraybosna'da Kulelioğlu Bedros adındaki gayrimüslim kişinin Bosna cizyedarı Haseki Hasan Ağa'dan alacak hakkının ödenmesi hususundaki muhalefet ve müdahalenin ortadan kaldırılması

Saray Bosna monlasına ve ve kadılarına hüküm

Kulelioğlu Bedros nâm zımmî gelüb hâlâ Bosna cizyedârı olan Haseki Hasan Ağa dimekle ma‘rûf kimesne zimmetinde bin yüz elli altı ve elli yedi senelerinde Manastır cizyesi cibâyeti içün ber-mûceb-i temessük cihet-i karzdan üç bin dört yüz elli guruş alacak hakkı olub def‘âtle taleb eylediğin günâ ... içün ve te’hir ile edâdan imtinâ‘ ve cevr ve eziyet eylediğin ve merkûm taht-ı kazâlarınızda mürûr üzere olduğu ve tarafından el-Hac Ahmed nâm kimesneyi vekîl eylediğin bildirüb bulunduğu mahalde zâbiti ma‘rifetiyle şer‘le görülüb temessükü mûcebince zimmetinde sâbit olan hakkı tahsîl ve vekîl-i mezbûre alıverilüb ihkâk-ı hakk ve ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinden şer‘le görülüb temessükü mûcebince zimmetinde sâbit olan hakkını edâda ta‘allül eder ise ‘arz ve i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1158/Ağustos 1745

433- Sayfa:107 Hüküm:1

Saraybosna'da Gazi İsa Bey Evkafı arsasından Visoka nâhiyesindeki değirmen ve dinki işletme hakkını satın alan Hacı Ahmed'e vakfın mütevelli ve mürtezikalarından bazı kimselerin yaptıkları müdahalenin ortadan kaldırılması ve kanuna uygun muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Saray kadısına hüküm ki

İftihârü'l-havass ve'l-mukarribin mu‘temedi'l-mülûk ve's-selâtin bi'l-fi‘il bâbü's-sa‘adetim ağası olan İbrahim Ağa dâme ‘uluvvühü mektûb gönderüb Saray Bosna'da vâki‘ müteveffâ Gazi İsa Bey Evkâfı ‘arsasından Saray kazâsına tâbi‘ ber-mûceb-i vakfiye-i ma‘mûlu'n-bihâ Visoka nâhiyesine tâbi‘ nehr-i Zelezniçe üzerinde sekiz göz asiyâb ve iki denk yirmi sene mukaddem nehr-i merkûmun tuğyânı sebebiyle küllîyen münhedim ve sekiz sene harâb kalmış iken Palu Mustafa Paşa dimekle kimesne merhum İsa Bey Vakfı'na senevî üç yüz altmış akçe mukâta‘a ve yitik mülk olmak üzere taraf-ı vakfdan bâ-izn-i mütevelli yedine temessük olub müceddeden binâ ve yirmi seneden mütecâviz bilâ-nizâ‘ mutasarrıf iken merkûm Mustafa fevt olub hâsılen verâseti sulbi oğlu el-Hac Mehmed ve kızı Bugayyine'ye intikâl ve taraf-ı vakfdan temessük verilüb merkûmân dahi hüsn-i rızâlarıyla el-Hac Ahmed bin Osman nâm kimesneye füruht ve taraf-ı vakfdan temessük verilmiş iken ... ... vakfı hissesi olmak üzere vakf-ı mezbûrun mütevelli ve mürtezikalarından ba‘zı kimesneler zuhûr hilâf-ı şer‘-i vâkıf ve mugâyir-i vakfiye-i ma‘mûlu’n-bihâ müdâhale ve birkaç def‘a murâfa‘a-i şer‘ olunduklarında iddi‘âların tezvirât olduğu şer‘an sâbit ve zâhir ve sâbık Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Yeğen Mehmed Paşa iclalehu tarafından buyruldu ve sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhsin tarafından dahi buyruldu verilüb vakf-ı mezbûr mürtezikaları men‘ olunmuşken yine memnû‘ olmayub ta‘addîden halî olmalarıyla merkûm el-Hac Ahmed bin Osman’ın yedinde olan ‘atik ve cedîd temessükâtı ve buyrulduları ve fetvâ-ı şerîfe mûceblerince zabt etdirilmeyüb mürtezika-i mezbûrlardan zâhir olan ta‘addîlerin men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına ‘arz eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1158/Ağustos 1745

434- Sayfa:107 Hüküm:2

Böğürdelen'de hassa çukadarı Bekirpaşazade Mustafa'nın babasının mutasarrıf olduğu çiftlik yerlerine İzvornik kapudanı İbrahim ve kardeşi Ali'nin fazladan tekalif talebiyle yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak Ali Paşa'ya ve Böğürdelen kadısına hüküm ki

Çukadâr-ı hassa Bekirpaşazâde Mustafa zîde mecduhu gelüb kazâ-i mezbûrda vâki‘ babası müşârü'n-ileyh mukaddemâ ve hâlâ bu ber-mûceb-i temessük mutasarrıf olduğu Konuşada ve Odovnik dimekle ma‘rûf ma‘lûmü’l-hudûd çiftlikleri yerlerinden defterde maktû‘ kayd olunub ol-yerlerde hâsıl olan mahsûllerinden ‘öşre mu‘adil maktû‘ların tarafından vekîli ve kethüdâsı Ömer zîde kadruhu vermeğe râzılar iken sâhib-i arz olan İzvornik kapudânı İbrahim ve karındaşı Ali nâm kimesneler kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânun ve defter ziyâde ve ‘öşr talebiyle ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb hâsıl olan mahsûllerinden ‘öşre mu‘adil maktû‘nun verdikden sonra hilâf-ı kânun ve defter ziyâde ve ‘öşr talebiyle ta‘addî ve rencîde etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1158/Ağustos 1745

435- Sayfa:107 Hüküm:3

Yenişehir-i Fener kazasına bağlı Filibe karyesinden Memi bin Kasım'ın tasarruf ettiği değirmenin gelirlerinin bir kısmını evlatlarına vakfettiğini fakat zorbalıkla tanınan Tiryaki Ömer'in vakfın gelirlerini zorla aldığından kanun gereğince muamele edilmesi

Yenişehr-i Fenar kadısına hüküm ki

Ahmed nâm kimesne gelüb Yenişehr-i Fenar kazâsına (sehven kayd ‘aynıyla mahalline) tâbi‘ Filibe nâm karye toprağında bunun cisr-i Güçde? Memi bin Kasım nâm kimesnenin mülkiyet üzere mutasarrıf olduğu bir göz değirmenini tescîl-i şer‘ ve teslîm ile alınmak birle vakf ve hâsıl olan gallesin evlâd ve evlâdına vakf-ı şart eylediği vakfiye-i ma‘mûlu’n-bihâsında mukayyed ve bu evlâd-ı vâkıfdan olmağ ber-mûceb-i şart-ı vâkıf berât-ı şerîfimle galle-i mezkûre evlâdiyet ve meşrutiyet üzere mutasarrıf olub âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Yenişehr-i Fenar sâkinlerinden

Tiryaki Ömer nâm kimesne galle-i vakf-ı mezkûru dokuz seneden berü nısf bilâ-sened cebren ahz ü kabz ve buna zabt etdirmeyib bundan akdem murâfa‘a-i şer‘ olduklarında merkûm Ömer'in değirmen-i mezkûrda bir dürlü ‘alâka ve müdâhale olmadığı … zâhir olmuş iken mezbûr Ömer ziyâde mütegallibeden olmağla mukaddemâ irtişâ’ ve ber-vechile mukâvemete iktidâr olmayub buna gadr eylediğin ve bu bâbda müte‘addîd fetavâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb ol-tarafa âhar husûs içün ta‘yin olunan mübâşir ma‘rifetiyle fetavâ-ı şerîfine ve vakfiye-i ma‘mûlu’n-bihâ ve berât-ı mûcebince şer‘le görülüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1158/Ağustos 1745

436- Sayfa:107 Hüküm:4

Ehlune'de Ahmed kardeşi Hasan ile arazi tasarruf ederken kardeşinin vefatından sonra Hasan'ın annesinin oğlunun hissesini almak istediğinden bu müdahalenin ortadan kaldırılması ve gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîrim Ali Paşa'ya ve Ehlune ve kadılarına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Ahmed zîde kadruhu gelüb Ehlune kazâsına tâbi‘ Butucan? nâm karye toprağında babasından müntakil ma‘lûmetü'l-hudûd yerlere baba bir er karındaşı Hasan ile ber vech-i iştirâk mutasarrıflar iken karındaş-ı mezbûr Hasan bin yüz elli altı senesinde fevt oldukda oğlu ve kızı kalmayub tasarrufunda olan ma‘lûmetü'l-hudûd yerlerden nısf hissesi bî-hasebi'l-kânun tapuya müstehak ve hakk-ı tapu baba bir er karındaşı olduğu itibâriyle mezbûr Ahmed olub ol-yerlere bî-garaz müslümanlar takdir eyledikleri resm-i tapu ile sâhib-i arz olan Mehmed nâm sipâhiden sene-i mezbûrede olub zâbiti ve zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin edâ edüb âhardan dahl olunmak icâb etmez iken karındaşı müteveffâ Hasan’ın vâlidesi Viran nâm hâtûn zuhûr ve şirrete sülûk ve sen karye-i mezbûrenin müşterek sipâhisi ve sâhib-i arzısın sâhib-i arz timârı toprağında müstehak tapu olan yerleri zabt eden oğlumun yerleri alub zabt ederim sana zabt etdirmem deyu hilâf-ı kânun müdâhil ve zabt ve tasarrufuna mümâna‘at eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü’l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfesi mûcebince şer‘le görülüb hilâf-ı kânun ol-vechile zâhir

olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B sene 1158/Ağustos 1745

437- Sayfa:107 Hüküm:5

Saraybosna sakinlerinden Kolotoğlu Mahmud Paşa'nın terekesini kaydetmek üzere kassam tayin olunması gerektiği ile ilgili Rumeli kadısı Mevlana Abdurrahman tarafından mühürlü mektub verilerek gereğince mumele edilmesi

Kadısına hüküm ki

Saray Bosna sükkânından Kolotoğlu Mahmud Paşa nâm müteveffânın terekesini tahrîr iktizâ eder halî olunduğu ihbâr olunub mevadd-ı mahsûsadan olduğuna binâ’en terekesini tahrîr içün mahsûsan kassam ta‘yin olunmakla gerektir ki ta‘yin olunan çukadâr ma‘rifetiyle tereke-i müteveffâ-ı mezbûru tahrîr ve terkim ve beyne'l-verese bi'l-fariziyet'üş-şer‘iyye tevzi ve taksîm eyleyib hîn-i tahrîr vâki‘ da‘vâların vech-i şer‘ üzere istimâ‘ eyleyesin deyu bi'l-fi‘il Rumeli kadısı olan Mevlânâ Abdurrahman tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N sene 1158/Ekim 1745

438- Sayfa:108 Hüküm:1

İzvornik kazasına mallarını satmak için gelen Arnavud taifesinin, daha önce mahalle ve karyelere girmesinin yasaklanmasına rağmen bunların kazaya gelerek Müslüman ahaliye saldırdığından Müslüman ahalinin şikayeti ile bunun ortadan kaldırılması ve kanuna uygun muamele edilmesi

Sâbıka sadr-ı a‘zam olub Bosna vâlisi vezîr Ali Paşa'ya İzvornik kadısına hüküm ki

İzvornik kazâsı ahâlisi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb kazâ-i mezbûre haricinden gelen Arnavud tâ’ifesinden çerçi hirefeti yedlerinde olan emti‘aların kazâ-i mezbûrda bey‘ ve şira edecek han ve dekâkin ve çarşı bazarlarda kadîmden füruht

olunagelen mahallerde füruht etmeyüb mahallât ve karye kapıya gidib nisvan tâ'ifesiyle mu'amele ve muhâlâta ve hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addî eylediklerinden mâ'adâ ümmet-i Muhammed'in ehl ü 'ıyâllerine ta'arruz ve hetk-i 'ırzlarına cesâret etmeleriyle bundan akdem men' olunmuşken memnû' olmayub hâlâ yine ol-vechile ta'addî ve tecâvüz üzere olmalarıyla mezkûrların vech-i meşrûh üzere olan ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikde mahallinden şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 1158/Ağustos/Eylül 1745

439- Sayfa:108 Hüküm:2

Saray nâhiyesinden Osman ve Ömer'in zeamete mutasarrıf olan yeğenleri Hüseyin vefat edince bunların hakkı olan toprağı Bosna timar tezkirecisi İbrahim'in aldığından ve Banaluka Kalesi azeban-ı sani ağalığının tevcihi konusunda yaşananan karışıklık sebebiyle kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîr Süleyman Paşa'ya ve Saray monlasına hüküm ki

Osman ve Ömer nâm kimesneler gelüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Masura? nâm karye ve gayriden yirmi beş bin dört yüz doksan dokuz akçe ze'âmetine mutasarrıf karındaşları oğlu Hüseyin bilâ-veled fevt olub ze'âmet-i mezbûr bunların hakk-ı sarihleri olub ve bilâ-dirlik iken Bosna'nın timâr tezkirecisi İbrahim kendü üzerine berât ve bunlara gadr eyledikde Bosna alaybeği 'arz ve eyâletli mahzar eylediklerine binâ'en ze'âmet-i mezbûr ref'inden ber vech-i iştirâk bunlara tevcîh ve berât olunmuşken mezbûr Osman içün üzerinde Banaluka Kal'asının 'azebân-ı sânî ağalığı vâriddir deyu Bosna vâlisi tarafından 'arz olub ancak ağalık-ı mezbûr sâbıka Bosna vâlisi vezîr Yeğen Mehmed Paşa tezkiresiyle Osman''ın oğlu Mehmed üzerinde ve müşârü'n-ileyhin Bosna'dan hareketinden mütesellimlerden mezbûr Tezkireci İbrahim aldığı 'arzla ağalık-ı mezbûru Mehmed'in fevtinden olmak üzere Osman ismine berât etdirüb ancak mezbûr Mehmed hayâtta ve ağalık-ı mezbûra mutasarrıf olmağla Tezkireci İbrahim'in bu def'a zuhûr eden 'arzı kalemde hıfz ve oğlu mezbûr hâlâ hayâtta olduğu mahallinden şer'an sâbit oldukda hüccet ve hücceti 'arz ve i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğin ancak münâza'ün-fih olan ze'âmet müteveffâ Hasan'ın bilâ-veled ve karındaşı ve akrabâ mahlûlünden olmak üzere

elli yedi senesi Receb'inin yirminci günü târihiyle Bosna vâlisi vezîr Yeğen Mehmed Paşa tarafından Tezkireci İbrahim'e tevcîh ve asitâneden dahi berât ba‘dehu müteveffâ Hasan'ın ‘ammileri Ömer'in Gradişka Kal‘ası müstahfızlığı timârı ve Osman'ın Banaluka Kal‘ası ‘azebân-ı sânî ağalığı ‘ulûfesin olub dirliği olanlara ocaklık şurûtuna dâhil değiller deyu Tezkireci İbrahim'in kaydına şerh verildikten sonra mezbûrân Ömer ve Osman'ın dirlikleri olmayub ve müteveffâ-ı mezbûrun sahih ‘ammileridir deyu Bosna alaybeyisi Ahmed ‘arz ve zü‘emâ ve erbâb-ı timârı mahzar ve defterhânesi görüldükde Ömer ismine Gradişka Kal‘ası müstahfazlığı timârı olmadığı ve kal‘a kalemi kaydı görüldükde zikrolunan ‘azebân-ı sânî ağalığı Osman kasr-ı yedinden elli senesinde oğlu Ferhad'a tevcîh ve Ferhad'ın fevtinden dahi elli sekiz senesinde Mehmed'e verildiği mukayyed ve mezbûrânın üzerlerinde dirlikleri olmadığına binâ’en Tezkireci İbrahim'in ref‘inden ze‘âmet-i mezbûr elli sekiz Cemâziye'l-ahiresinde mezbûrân Ömer ve Osman'a ber vech-i munasafa tevcîh ve berât olunub şimdi ze‘âmet-i mezbûrun merkûm Tezkireci İbrahim'in üzerinden mezbûrâna verildiği ma‘lûm olmadığına binâ’en kaydına şerh verilmesiçün Bosna vâlisi vezîrim Ali Paşa edamallahü te‘âlâ iclalehü ‘arz etmekle defterhâne ve kal‘a kalemi kuyûdâtında tekrâr görüldükde müşârü'n-ileyhin ‘arzında tahrîr olunduğu üzere Lofça nâhiyesinde nısf karye-i Radosofça nâm karyeden bin dört yüz akçe gedik timârı Gradişka Kal‘ası müstahfızı timârı iken otuz târihinde eşkinci timârına tashîh ve otuz üç târihinde tekrâr Banaluka Kal‘ası gedik timârı olmak üzere Ömer ismine berât ve hâlâ üzerinde olduğu defter-i hâkânîde mestûr ve kal‘a kalemi kuyûdâtında dahi mukaddem olan der-kenâra mugâyir ağalık-ı mezbûre Ferhad fevtinden Bosna mukâbelesi tezkiresiyle mutasarrıf karındaşı Mehmed fevt olmağla elli yedi senesi Şevval'inde sâhib-i evvel Osman'a tevcîh ve berât olunub lâkin Osman'a berât olunduğu sehven deftere kayd olunmadığından Ferhad fevtinden elli yedi Receb'inin on altıncı günü târihiyle mezbûr Mehmed'in geri kalan Bosna mukâbelesi tezkiresi zuhûr eyledikde ağalık-ı mezbûr karındaşı Ferhad fevtinden metruk tezkire mûcebince elli sekiz Cemâziye'l-ahire'sinde mezbûr Mehmed'e asitâneden dahi tevcîh ve berât verildiği kal‘a kaleminden mukayyed bulunmağın bu sûretde mezbûr Ömer'in üzerinde Banaluka Kal‘ası müstahfızlığı timârı olduğuna binâ’en ze‘âmet-i mezbûrda ocaklık şurûtuyla ve âhar vechile ‘alâkası olmayub ancak ağalık-ı mezbûr Ferhad fevtinden olmak üzere Bosna'dan karındaşı Mehmed'e elli sekiz Receb'i târihiyle tezkire ve asitâneden Mehmed fevtinden elli yedi

Şevval'i târihiyle Osman'a tevcîh ve ba‘dehü mukaddem Mehmed'e verilen tezkire mûcebince tekrâr asitâneden Mehmed'e tevcîh olduğuna binâ’en husûs-ı mezbûrda iştibah vâki‘ olub der-kenâr olunduğu üzere ağalık-ı mezbûru mukaddemâ karındaşı Ferhad fevtinden Bosna'dan tezkire ve bu def‘a asitâneden berât eden Mehmed hâlâ hayâtta ve ağalık-ı mezbûra mutasarrıf olduğu halde Tezkireci İbrahim'in ze‘âmet-i mezbûrede ‘alâkası olmayub ze‘âmet-i mezbûr tamâmen merkûm Osman'a berât olunmak iktizâ eder ağalık-ı mezbûru Bosna'dan karındaşı Ferhad fevtinden tezkire etdiren mezbûr Mehmed fevt olmuşken metruk tezkire âharın yedine girmek takrîble berât olunmuş ise ağalık-ı mezbûr mukaddemâ merkûm Osman'a tevcîh ve berât olunduğuna binâ’en ze‘âmet-i mezbûr Osman'ın ref‘inden sâhib-i arz İbrahim'e verilmesi va‘de-i tevcîh mutâbık olmuş olur ancak husûs-ı mezbûr mahallinde hasımlar muvâcehesinde şer‘le görülüb sıhhati ‘arz olunmağa muhtaçdır deyu mahalline havâle birle Tezkireci İbrahim'in ‘arzı üzerine bi'l-fi‘il re’îsü'l-küttâbım olan el-Hac Mustafa dâme mecduhu i‘lâm ve mezbûrân Osman ve Ömer'in dahi yedlerine hasları merkûm ile mahallinden şer‘le murâfa‘a ve sıhhati ‘arz olunmak ancak siz vezîr-i müşâr ve Mevlânâ-ı mümâileyhümâsız size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu re’îsü'l-küttâb mümâileyh i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 1158/Eylül 1745

440- Sayfa:108 Hüküm:3

Mevlana Mehmed Hayri'nin Bihke Kapudanı Ahmed ve Mahmud Ağa ve Kamengrad sakinlerinden Yusuf Ağa ve bazı kimselerden alacak hakkının kendisine tahsil edilmesi hususunda ortaya çıkan muhalefetin engellenmesi

Bosna vâlisine Bihke ve Kamengrad kadılarına hüküm ki

Mevlânâ Mehmed Hayri zîde fazluhu ‘arz-ı hâl edüb Mevlânâ-ı mümâileyh bundan akdem İstanbul'a gelir oldukda Bihke Kapudânı Ahmed ve Mahmud Ağa ve Kamengrad sâkinlerinden Yusuf Ağa ma‘rûf kimesneler ile ve ve nâm kimesnelerden cihet-i karz-ı şer‘den bin elli senesinde ber mûceb-i temessükât ma‘lûmü'l-mikdâr alacak hakkı olmağla mevcûddan meblâğ-ı merkûmu İstanbul'da edâ etmek üzere kabûl ve ta‘ahhüd etmişler iken mezbûrlar beş seneden berü asitâneye gelüb bundan bi'l-iktizâ mahalline ma‘mûlü'n-bih temessükleriyle vekîl gönderdikde

mezbûrlar mücerred vermemek içün kendisi gelmedikçe vekîle akçe veririz deyu ta‘allül ve muhâlefet ve gadr-ı küllî sevdâsında olduğu ve tarafından nâm kimesneyi vekîl eylediğin bildirüb mezbûrların zimmetlerinde temessükleri mûcebince tevcîhlerinden hakkı tamâmen tahsîl ve vekîl-i merkûm bî-kusûr alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden temessükleri mûcebince vekîl-i şer‘isine şer‘le tahsîl etdirilmek içün fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 1158/Eylül 1745

441- Sayfa:109 Hüküm:1

Kladine ve Olova kazasına bağlı Kladine nâhiyesi sakinlerinin hazeriye ve seferiyelerini Olova nâhiyesi ahalisi ile birlikte yarı yarıya öderken, birkaç senedir Olova ahalisinin mikdarın üçte birini verdiklerinden geri kalanını kendileri ödedikleri için kanuna uygun olarak eskisi gibi ödenmesi

Bosna vâlisi vezîre Kladine ma‘ Olova kadısına hüküm ki

Kladine ma‘ Olova kazâsına tâbi‘ Kladine nâhiyesi ahâlisi gelüb eyâlet-i Bosna’da vâki‘ Kladine ma‘ Olova kazâsı iki nâhiyeden ‘ibâret olmağla vâki‘ olan hazeriyye ve seferiyyelerini öteden berü ber vech-i münâsafa edâ edegelmişler iken birkaç seneden berü mârü’z-zikr Olova nâhiyesi ahâlisi hazeriyye ve seferiyyelerinin sülüsünü kendüleri ve sülüsânını Kladine nâhiyesi ahâlisine tahmîl eyledikleri mukaddemâ Bosna vâlisi tarafına enhâ ve ta‘yin olunan mübâşir ve a‘yân ma‘rifetleriyle zikrolunan nâhiyeler ahâlileri muvâcehelerinde âhar tarafına gadr ve himâye olunmaksızın kadîmden ne vechile edâ edegeldiklerin tefahhus ve isti‘lâm olunmak üzere ısdâr olunan buyruldu mûcebince ahâli-i mezkûreden hakikat-i hâl istifsâr olundukda Olova nâhiyesi ahâlisi kadîmden ber vech-i münâsafa edâ edegeldiklerin ikrâr etmeleriyle keyfiyetleri ber minvâl-i muharrer müşârü'n-ileyh tarafına i‘lâm ve kadîmleri üzere ‘amel olunmak içün tekrâr vârid olan buyruldu mûcebince ahâli-i merkûm seferiyye ve hazeriyyeden hisselerini ber mu‘tad-ı kadîm münâsafa üzere edâ etmeleri içün taraf-ı şer‘den tenbih birle hüccet-i şer‘iyye verilüb ber mûceb-i hüccet-i şer‘iyye ‘amel ve hareket eylemeleri içün emr-i şerîfim verilmek ricâsına sen ki Kladine ma‘ Olova kadısı Mevlânâ Ahmed zîde fazluhusun ‘arz eylediğin nâhiye-i mezbûr ahâlileri ‘arz-ı hâlleriyle enhâ ve istirhâm eylediklerin bildirüb divân-ı hümâyûnumda

mahfûz olan seferiyye ve hazeriyye tertîbi defterleri tetebbu‘ olundukda Bosna sancağında vâki‘ Kladine kazâsında Bosna vâlileriçün dört yüz yirmi guruş öteden berü ‘âdet-i beled üzere her rûz-ı Kasım'dan rûz-ı Hızır'a varınca bir def‘a ve rûz-ı Hızır'dan rûz-ı Kasım'a varınca dahi bir def‘a verilmek üzere imdâd-ı hazeriyye ve seferiyye tertîb kılınıb Olova nâhiyesi içün başka imdâd-ı hazeriyye vaz‘ ve tertîb kılınmayıb kazâ-i merkûme dâhil midir mahallinde sicilden ma‘lûm olmağla husûs-ı merkûm sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetinle sicil-i mahfûz görülüb ibtidâ hazeriyye vaz‘iyed cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le ‘ale't-tariki't-ta‘dil nâhiye-i merkûme ahâlilerinin hisselerine tarh ve tahmîl olunub sicil-i mahfûzdan mukayyed olan hisselerin her ne mikdâr ise ziyâde ve noksân teklif ile mümâna‘at ve ta‘addî olunmak üzere emr-i ‘ali sudûriçün bi'l-fi‘il re’îsü'l-küttâbım olan el-Hac Mustafa dâme mecduhu i‘lâm etmeğin mümâileyhin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 1158/Eylül 1745

442- Sayfa:109 Hüküm:2

Bosna iskelelerinde tüccarların mal ve eşyalar için üzerlerine düşen vergileri ödedikleri halde bazı kişilerin kapancılık adı altında tüccarlardan kanuna aykırı olarak fazladan para talebiyle yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılarak kanuna uygun muamele edilmesi

Eyâlet-i Bosna'da vâki ve kadılarına hüküm ki

Tüccâr tâ’ifesinden ve nam tâcirler gelüb bunlar ba‘zı mahallerden iştirâ’ eyledikleri emti‘a ve eşyâ ile taht-ı kazâlarınızda vâki‘ iskelelere varub resm-i gümrük ve sâ’ir edâsı lâzım geleni edâ edüb kusûrları olmayub emti‘a ve eşyâların tâlibe bey‘ ve intifâ‘ murâd eylediklerinde ba‘zı kimesneler mücerred celb-i nef‘ ve tama‘ı hamları sebebiyle kapancılık nâmıyla hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-sened bunlardan akçe talebiyle ta‘addî ve rencîde eylediklerin bildirüb mezkûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-sened ol-vechile olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i N sene 1158/Eylül/Ekim 1745

443- Sayfa:109 Hüküm:3

Bosna iskelelerinde tüccarların mal ve eşyalar için üzerlerine düşen vergileri ödedikleri halde bazı kişilerin kapancılık adı altında tüccarlardan kanuna aykırı olarak fazladan para talebiyle yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılarak kanuna uygun muamele edilmesi

Eyâlet-i Bosna'da vâki‘ ve kadılarına hüküm ki

Tüccâr tâ’ifesinden ve nâm tâcirler gelüb bunlar ba‘zı mahallerden iştirâ’ eyledikleri emti‘a ve eşyâ ile taht-ı kazâlarınızda vâki‘ iskelelere varub resm-i gümrük ve sâ’ir edâsı lâzım geleni edâ edüb kusûrları olmayub emti‘a ve eşyâların tâlibe bey‘ ve intifâ‘ murâd eylediklerinde ba‘zı kimesneler mücerred celb-i nef' ve tama‘ı hamları sebebiyle kapancılık nâmıyla hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-sened bunlardan akçe talebiyle ta‘addî ve rencîde eylediklerin bildirüb mezkûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-sened ol-vechile olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i N sene 1158/Eylül/Ekim 1745

444- Sayfa:109 Hüküm:4

Yovan isimli gayrimüslim kişinin babası tüccar Çiçekli'nin Ehlune'de evinde misafir kaldığı gayrimüslim kişinin saldırısına uğrayarak öldürülerek malının gasp edildiğinden kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Ehlune ve kadılarına hüküm ki

Çiçeklioğlu Yovan nâm zımmî gelüb bunun babası Çiçekli nâm zımmî tüccâr tâ’ifesinden olmağla yedinde olan hayvânâtların füruht ba‘dehû Ehlune kazâsına tâbi‘ nâm karye sâkinlerinden nâm zımmînin hânesine misâfir olub mesfûr zımmî kendü hâlinde olmayub bunun babası Çiçekli zımmîyi bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayr-ı hakkın nısf'ul-leyl katl eylediğinden ma‘adâ hevâsına tâbi‘ kimesneler ile yekdil ve yanında mevcûd ma‘lûmü'l-mikdâr altın ve eşyâsını bil-cümle ahz ü kabz edüb ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb babası maktûl-i mesfûrdan müntakil mesfûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayr-ı hakkın ahz u kabz

eyledikleri altın ve eşyâsı tamâmen tahsîl ve alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N sene 1158/Ekim 1745

445 Sayfa:110 Hüküm:1

Gradişka Kalesi müstahfızlarından Osman ve Süleyman'ın tasarrufundaki yerlere Salih'in yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Travnik kadısına hüküm ki

Gradişka Kal‘ası müstahfızlarından Osman ve Süleyman nâm müstahfızlar gelüb eyâlet-i Bosna'da vâki‘ feth-i cedîd olan Gradişka Kal‘asının kabl'el-istilâ altmış üç nefer timârlı müstahfızânı olmağla ba‘de'l-istilâ Bosna'da timâr defterdârı Nemçelü Mehmed Efendi dimekle ma‘rûf kimesne zikrolunan müstahfız timârlarından güzîde ve mahsûldâr olan kazâ-i mezbûr muzâfâtından Laşva nâhiyesine tâbi‘ Botoş? ve Brod nâhiyesine tâbi‘ Orahoviçe nâm karye ve gayriden on dört ‘aded ve gedik timârlar bildirilib yirmi bin akçe ze‘âmet olmak üzere bâ-hatt-ı tevkî‘ kalemi ile tashîh ve oğlu Mustafa ismine berât ve kusûr kalan müstahfızân ve dizdâr gedik timârların Banaluka Kal‘asında tabya-i hümâyûn muhâfazasına ta‘yin etdirüb ba‘dehu bî-‘avnihi te‘âlâ kal‘a-i mezbûre feth ve teshîr olundukda Banaluka Kal‘asına naklolunan müstahfızân ve dizdâr gedik timârları kemâ-fi'l-evvel kal‘a-i mezbûre naklolunub müstahfızâna mahsûs gedik timârlardan ze‘âmete tahsis olunan on dört ‘aded gedik timârlar ‘ali ... kalmağla zikrolunan on dört ‘aded gedik timârlar dahi elli yedi senesi Saferü’l-hayrın yirmi beşinci gününde başdefterdâr telhisi mûcebince ze‘âmetlikden ref‘ ve karye-i mezbûre müstahfızânına mahsûs gedik timâr olmak üzere icmâl-i kadîmisi mûcebince defter-i icmâlde mahalleri tevkî‘ kalemiyle tashîh ve zikrolunan gedik timârlarından kazâ-i mezbûr muzâfâtından Laşva nâhiyesinde çiftlik-i Mehmed bin Aydın ve gayriden bin altı yüz akçe gedik timâr ile kal‘a-i mezbûre müstahfızlığı merkûm Osman ve Brod nâhiyesinde Srebonik ve Orahoviçe nâm karye ve gayriden bin altı yüz gedik timâr dahi ber-mûceb-i tashîh mezkûr Süleyman’a tevcîh ve hâlâ başka başka berât-ı şerîfi üzerlerinde olmağla zikrolunan gedik timârları defter-i hâkânî ve yedlerinde olan berât-ı ‘alişânım mûcebince zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtın ahz ü kabz eylediklerinde Sâlih veled-i Mustafa zuhûr ve ze‘âmetlikden ref‘ ve icmâl-i kadîmisi

üzere müstahfızlarının timârı olmak üzere tashîh olunan gedik timârları ref‘inizden kemâ-fi’l-evvel ze‘âmet olmak üzere elli sekiz senesinde bana tevcîh ve tezkire olunmuşdu sizlere zabt etdirmeyib mîr-i mîrân tezkiresi ile ben zabt ederim deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât fuzûli müdâhale ve zabtlarına mümâna‘at ve ta‘addî eylediğin bildirüb ber vech-i muharrer mezbûrun defter-i hâkânî ve berâtlarına mugâyir müdâhalesi men‘ ve sâlifü’l-beyân gedik timârları ber-mûceb-i tashîh icmâl yedlerine verilen berât-ı ‘alişânım mûcebince kendülere zabt etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda Laşva nâhiyesinde marü’z-zikr Çiftlik-i Mehmed bin Aydın ve gayriden bin altı yüz akçe gedik timâr berâtıyla Osman ve Brod nâhiyesinde Srebonik nâm karye ve gayriden bin altı yüz akçe gedik timâr dahi berâtıyla Süleyman üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed olunmağın zikrolunan gedik timârlar yedlerinde olan berât-ı ‘alişânım mûcebince müstahfızân-ı mezbûrân Süleyman ve Osman zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı ahz ü kabz etdirmeyib defter-i hâkânîye mugâyir mezkûrun zâhir olan müdâhalesi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru içün bi’l-fi‘il re’îsü’l-küttâbım el-Hâc Mustafa dâme mecduhu i‘lâm eylediği mümâileyhanın i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘alişânım yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1158/Kasım 1745

446- Sayfa:110 Hüküm:2

Foça kasabasında babalarından kalan yerleri tasarruf eden Hasan'ın kendi hissesinden bir kısım yerleri Hüseyin'e sattığı fakat Hasan'ın kardeşlerinin sahte bir temessükle burayı zabt ettiğinden kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Foça kadısına hüküm ki

Foça kasabası sâkinlerinden Hüseyin nâm kimesne gelüb bundan akdem Foça kazâsında vâki‘ Sorik nâm karyede sâkin Mustafa nâm kimesne fevt oldukda karye-i mezbûrede mutasarrıf olduğu ma‘lûmetü'l-hudûd yerleri oğulları karye-i mezbûreden Hasan ve Şahbaz'a bî-hasebi'l-kânun meccânen intikâl ve emlâka dahi mezbûrlar ile kızı Fatıma nâm hâtûn münhasıran oldukda mezbûr Hasan zikrolunan yerlerde ve emlâkda olan hissesin rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifet ve ma‘rifet-i şer‘le medîne-i Sofya’da buna bey‘ ve mezbûr Şahbaz ile ber vech-i iştirâken mutasarrıf olub âhardan bir vech ile dahl

olunmak icâb etmez iken mezbûr Şahbaz ve Fatıma emlâk-ı mezbûr ile arâzi-i merkûmu fuzûli zabt etmeleriyle bundan akdem mezbûrlar ile Foça kadısı huzûrunda şer‘le murâfa‘a olduklarında babamız mezbûr Mustafa vefâtından on beş sene mukaddem nısfiyet üzere emlâkın ma‘rifet-i şer‘le ve yerlerin ferâğ ve tefvîz etmekle bizler dahi hayâtında on beş sene mutasarrıf ba‘dehû vefâta zabt ve tasarrufumuzdadır deyu bir müzevver hüccet ve temessük peydâ ve mazmunlarına şâhide havâle ve birkaç def‘a mehl-i şer‘iyye verilmiş iken isbât-ı beyyineden bi’l-küllîyye izhâr-ı ‘acz ve iddi‘âları lağv ve mahz ve tezvîrât olduğu emr-i şer‘ zâhir ve nümâyân olmağla emlâk-ı mezbûre ile arâzi-i merkûmenin zabtına ve mezbûr Şahbaz ve Fatıma’nın kasr-ı yedlerine tenbih birle ve yedine taraf-ı şer‘den hüccet-i şer‘iyye ve ma‘rifetiyle buyruldu verilmişken icrâ-ı hakk olmadığın ve bu bâbda şeyhü’l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfesi ve sâhib-i arz temessükü mûcebince emlâk-ı mezbûr ile arâzi-i merkûmu buna zabt etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden yedinde olan hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L sene 1158/Kasım 1745

447- Sayfa:110 Hüküm:3

Yenipazar kazasında sakin Prizren sancağının eski mutasarrıfı Mehmed'in kanunen üzerinde herhangi bir vergi sorumluluğu yok iken Bihor Akova ve Kameran vesair kaza ahalilerinden bazı kişilerin yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Yenibazar ve kadılarına hüküm ki

Sâbıka Prizren sancağı mutasarrıfı olub hâlâ Yenibazar kazâsında sâkin Mehmed dâme ‘ikbalühü ‘arz-ı hâl edüb mîr-i mîrân-ı mümâileyh kendü hâlinde olub kimesneye hilâf-ı şer‘-i şerîf vaz‘ ve ta‘addîsi olmayub ve üzerlerine dahi şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken Bihor ve Akova ve Kameran ve kazâları ahâlilerinden ma‘lûmü’l-esâmî kimesneler zuhûr ve hukûk iddi‘âsıyla mîr-i mîrân-ı mümâileyhe ‘adâvet-i dünyeviye zâhireleri olan kimesnelerin hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayr-ı hakkın ta‘addî edüb lâkin bu makûle ‘adâvet-i dünyeviye zâhireleri olan kimesnelerin şer‘i şehâdetleri makbûl olmadığına yedine şeyhü’l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfesi mûcebince ‘amel olunub mezbûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-ı

münif ol-vechile gadr ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği fetvâ-ı şerîfe mûcebince mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1158/Aralık 1745

448- Sayfa:111 Hüküm:1

İzvornik sancağının eski mutasarrıfı Baliçeli Mehmed'in selefi olan İbrahim Paşa'dan alacağı olan hakkının tahsil ettirilmesi

İzvornik sancağında vâki‘ kadılar ve a‘yân-ı vilâyete hüküm ki

Sâbıka livâ-i mezbûr mutasarrıfı Baliçeli Mehmed dâme ikbâluhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb İzvornik sancağında elli yedi senesi Muharrem'i gurresinde mîr-i mîrân-ı mümâileyhe tevcîh ve ihsân olub gelen rûz-ı Kasım'dan rûz-ı Hızır'a varınca livâ-i mezbûrdan tevcîhi târihinden tarafına ‘â’id hazeriyyeden kıste'l-yevm hesâb-ı hissesine isâbet eden hazeriyye selefi İbrahim Paşa tarafından ahz ü kabz ve zimmetinde kaldığın bildirüb livâ-i mezbûrun mu‘ayyen olan hazeriyyesinden tevcîhi târihinde kıste’l-yevm hesâbı üzere mîr-i mîrân-ı mümâileyhe ‘â’id olan hazeriyye her ne ise mîr-i mîrân-ı mümâileyhden va sâ’ir lâzım gelenlerden ma‘rifet-i şer‘ ve cümle ma‘rifetiyle tamâmen tahsîl ve alıverilüb ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek içün hükm-i hümâyûnum ricâ ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan tevcîhat defterlerine mürâca‘at olundukda İzvornik sancağında elli altı senesi Safer'inin altıncı gününden mutasarrıf-ı sâbıkı İbrahim Paşa'ya ba‘dehü elli yedi senesi Muharrem'i gurresinden sâbıka Alacahisar sancağı mutasarrıfı Yayçeli Mehmed Paşa'ya ba‘dehü sene-i mezbûre Ramazan'ının on üçüncü gününde Koca Mehmed Paşa'ya tevcîh olunduğu mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak fermân-ı ‘alişânda yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1158/Kasım/Aralık 1745

449- Sayfa:111 Hüküm:2

Çayniçe kazasında Fatıma Hatun'un tasarrufunda olan Tırnaniçe çiftliğini zabt eden Ebubekir Paşa'nın oğlunun müdahalesinin ortadan kaldırılarak alacak hakkının tahsil olunması

Bosna vâlisine Çayniçe ve kadılarına hüküm ki

Fatıma nâm hâtûn gelüb Çayniçe kazâsına tâbi‘ Tırnaniçe dimekle ma‘rûf mutasarrıf olduğu çiftlikde âharın ‘alâkası yoğ iken kazâ-i mezbûr sükkânından Ebubekir Paşa oğlu nâm kimesne çiftlik-i mezkûru bin yüz elli senesinde hilâf-ı kânun ve mugâyir-i temessük sâhib-i arz tagallüben ol-sene mikdârı zabt ve gadr etmekle bundan akdem Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa huzûrunda murâfa‘a-i şer‘ olduklarında çiftlik-i mezkûrların hüküm ve yedinde olan sâhib-i arz temessükü ve buyruldu ve i‘lâm mûcebince hâlâ zabt etmekle lâkin fuzûli zabt eylediği senelerin noksân arâzisinde dahi mezbûrdan taleb eyledikde bi vech-i şer‘i i‘âde ta‘addî ve gadr-ı küllî ve şiddette olduğun bildirüb şer‘le görülüb mezbûrların zimmetinde kalan ol-senelerin noksân arâzisini mezbûrdan tahsîl olunub alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1158/Kasım/Aralık 1745

450- Sayfa:111 Hüküm:3

Baniçe kazasına bağlı Monok karyesinden Sava isimli gayrimüslim kadının Müslüman olacağına dair yapılan iddialarla uğradığı müdahalelerin ortadan kaldırılması ve gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Baniçe ve kadılarına hüküm

Baniçe kazâsına tâbi‘ Monok nâm karyeden Sava bint-i Nikola nâm nasrâniye ‘arz-ı hâl edüb bunun üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken karye-i mezbûreden ve nâm kimesneler zuhûr ve mücerred celb-i mal içün sen müslüman olurum demişsin deyu iddi‘â ve huzûr-ı şer‘a vardıkda iddi‘âları lağv-ı mahz olub bunun üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmamakla mu‘ârızaları men‘ ü def‘ olunmuşken nefsini âhara tezvice murâd eyledikde mezbûrlar yine hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘addî üzere olduğun ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü’l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfesi mûcebince şer‘le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-ı münif ol-vechile gadr ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği fetvâ-ı şerîfe mûcebince mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1158/Aralık 1745

451- Sayfa:111 Hüküm:4

Yayçe kazasında Darüssade Ağası Hacı Mustafa'nın yaptırdığı caminin vakıf mütevellisi Abdi ve mürtezikalarından bazılarından cerime namıyla kanuna aykırı zorla para talep ederek alan kadı'nın müdahalesinin ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Yayçe kazâsı civârında vâki‘ Mevlânâ ve kadılarına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Pekçe kasabasında vâki‘ müteveffâ Dârü’s-sa‘de Ağası Hacı Mustafa'nın binâ eylediği câmi‘-i şerîf vakfının mütevellisi Abdi ve mürtezikalarından ve ve nâm kimesneler gelüb bunlar ‘uhdelerine lâzım gelen hıdmetlerin edâ edüb ve mütevelli-i mezbûr beher sene muhâsebesin ma‘rifet-i şer‘le görülüb üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken siz vakfı harâb eylediniz deyu kazâları kadıları tarafından cerîme nâmıyla otuzar ve kırkar guruş taleb ve cebren alub hilâf-ı şer‘-i şerîf gadr olunduğun bildirüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayr-ı hakkın ol-vechile ta‘addî olunmamak emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘addî etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1158/Aralık 1745

452- Sayfa:111 Hüküm:5

Gölhisar kasabası toprağında vergi verecek emlak ve yerleri olmayan kimselere tekalif talebiyle ahalinin yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Gölhisar kadısına hüküm

Şahin ve ve nâm kimesneler gelüb bunların Gölhisar kasabası toprağında bi’l-fi‘il zabt ve tasarrufunda tekâlif icâb eder hâneye bağlı kadîmi re‘âyâ emlâk ve yerleri yoğ iken kasabâ-ı mezbûre ahâlisi hilâf-ı kânun tekâlif talebiyle ta‘addî eylediklerin bildirüb hilâf-ı kânun ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1158/Aralık 1745

453- Sayfa:111 Hüküm:6

Bosna'da vergi verecek emlak ve yerleri olmayan Mehmed sipahiye tekalif talebiyle ehl-i örf tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna kadısına hüküm ki

Ebnâ-ı sipâhiyândan Mehmed nâm sipâhi gelüb bunun kazâ-i mezbûr toprağında bi'l-fi'il zabt ve tasarrufunda tekâlif olunmak icâb eder hâne-i 'avârıza bağlu emlâk ve yerleri olmayub tekâlif mütâlebesiyle ta'addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken kazâ-i mezbûr ahâlisi zuhûra gelüb mücerred üzerlerimize vâki' olan tekâlif bizimle ma'an edâ eyleye deyu hilâf-ı kânun tekâlif talebiyle ta'addî ve ehl-i 'örf tâ'ifesi taraflarından dahi bilâ-emr-i şerîf tekâlif-i şakka mütâlebesiyle rencîde olunduğun ve bu bâbda şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb mûcebince 'amel olunub hilâf-ı kânun ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğin kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S sene 1161/Şubat 1748

454- Sayfa:112 Hüküm:1

Saray kazasında Hüsrev Bey Evkafı akaratından vakfa intikal eden İmaret Hanı'na vakıf mütevellisi İsmail'in müdahalesiyle çıkan anlaşmazlık neticesinde han harap kaldığından bu müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve Saray Bosna kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sükkânından Mehmed Beşe ve Abdi Beşe dimekle ma'rûf kimesneler gelüb medîne-i Saray'da vâki' Hüsrev Bey Evkâfı'ndan vakfiye-i ma'mûlu'n-bihâsında mukayyed 'akâratından 'İmâret Hânı dimekle ma'rûf hân cânib-i vakfa intikâl eyledikde müzâyede olunub rağabât-ı nâs inkıtâ'ında icâre-i misli olan seksen guruş bin yüz elli yedi senesinde cânib-i vakfdan bi'l-isticâr ve mütevelli-i vakf Mehmed Efendi dimekle ma'rûf kimesnenin yedlerine verdiği temessük mûcebince hân-ı mezbûru zabt ve beher sene cânib-i vakfa verilmesi lâzım gelen icâre tamâmen kusûrları olmayub ve hân-ı mezbûru icâre-i mislinden noksân kalması ile isticâr

kılınmış değil iken hâlâ vakf-ı mezbûrun mütevellisi olan İsmail nâm kimesne mücerred mütevelli-i sâbık mezkûr Mehmed'e hayâtta iştirâ' etmek kasdıyla hân-ı mezbûru icâre-i mislinden noksân icâre etmekle biriniz alub âhara icâr ederim deyu üzerlerine musallat ve icâre-i mislinden ziyâde yüz elli altı buçuk guruşa olmak üzere kerhen icâr ve bunlara gadr-ı küllî etmekle mahallinde murâfa'a-i şer' ve husûs-ı mezbûr ve vukûf-ı tama'ı olan bî-garaz müslimînden su'al olundukda hân-ı mezbûr halî ve harâb olub seksen seksen guruşdan ziyâde icâreye hakkı olmadığından şer'an sâbit ve zâhir ve müteveli-i mezbûrun icâreye misli olan seksen guruş icâreden ziyâde icâra mütâlebesiyle hilâf-ı şer'-i şerîf zâhir olan ta'addîsi men' içün cânib-i şer'den i'lâm ve mûcebince 'amel olunmak üzere vâli tarafından buyruldu dahi verilmişken müteveli-i merkûm def' ve mündefi' olmayub cânib-i şer'den verilen i'lâma mugâyir hilâf-ı şer'-i şerîf yine icâre-i mislinden ziyâde icâre mütâlebesiyle ta'addîden halî olmayub ihlâlleri diğer-gûn olduğun bildirüb cânib-i şer'den verilen i'lâm-ı şer' mûcebince 'amel olunub mütevelli-i mezbûrun bî-vech ve hilâf-ı şer'-i şerîf zâhir olan ta'addîsi men' ü def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za sene 1158/Aralık 1745

455- Sayfa:112 Hüküm:2

İstanbul'da oturan sarraf Kokas isimli gayrimüslim kişinin Saraybosna'da vefat eden Durmuş Paşazade Ömer Paşa'dan alacağı olan hakkının muhallefatı malından tahsil edilmesi

Bosna vâlisine Bosna kadısına hüküm ki

İstanbul'da sâkin sarraf tâ'ifesinden Kokas nâm zımmî sudde-i sa'adetime 'arz-ı hâl edüb Saray Bosna sükkânından Durmuş Paşazâde Ömer Paşa zimmetinde bin yüz elli senesinde dört kıt'a temessükâtı mûcebince cihet-i karz-ı şer'iden iki bin yüz seksen dört guruş alacak hakkı olmağla kable'l-edâ Ömer Paşa fevt olmağla bi'l-cümle muhallefâtını Saray Bosna sükkânından müteveffâ-ı merkûmun li-ebeveyn er karındaşı Murad Paşa dimekle ma'rûf kimesne ile kızları ve nâm hâtûnlar ahz ü kabz etmeleriyle bu dahi duyûn-ı kesireye mübtelâ olduğundan ol-tarafa gitmeğe ber-vechile iktidârı olmadığın ve tarafından hüccet-i şer'iyye Hüseyin Efendi dimekle ma'rûf kimesneyi vekîl eylediğin bildirüb şer'le görülüb muhallefâtın kabz eden müteveffâ-ı

mezbûrun zimmetinde olan ol-mikdâr guruş hakkını bi’t-tamâm tahsîl ve vekîl-i mezbûra alıverilüb ber-vechile ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za sene 1158/Aralık 1745

456- Sayfa:112 Hüküm:3

Bosna'da Sedd-i Cedid Kalesi sakinlerinden Mehmed Ağa'nın mahkemeye başvurarak Bosna'da Akhisar kazasında babasının mutasarrıfı olduğu iki adet çiftliği Ahmed Paşazade Hasan'ın fuzuli yere zabt ettiğiyle ilgili görülen davada bir netice alınamadığından kanun üzere muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîrim Paşa'ya ve Bosna kadısı zîde fezâi’lühüye ve Akhisar kadısına hüküm ki

Sen ki Medîne-i Saray Bosna kadısı Mevlânâ Mehmed Nurullah zîde fezâi‘lühüsün sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Sedd-i Cedîd Kal‘ası sükkânından Mehmed Ağa bin Süleyman Ağa dimekle ma‘rûf kimesne meclîs-i şer‘a varub eyâlet-i mezbûrda vâki‘ Akhisar kazâsına tâbi‘ babası merkûm Süleyman'ın mutasarrıf olduğu Poriçye ve Mak nâm iki ‘aded çiftliği ve arâzisini yine Akhisar sükkânından Ahmed Paşazâde Hasan Bey dimekle ma‘rûf kimesne bundan akdem bin yüz kırk üç senesinden berü ve fuzûli zabt etmekle ve mezbûr dahi iddi‘â ve ısdâr eylediği emr-i şerîfimle sâbıka Bosna vâlisi müteveffâ Yeğen Mehmed Paşa huzûrunda mezbûr Hasan ile murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olunduklarında mezbûr Hasan'ın fuzûli zabt eylediği çiftlik-i mezbûrân buna hüküm ve mezbûr Hasan'ın kasr-ı yedine tenbih birle yedine hüccet-i şer‘iyye mûcebince hâliya alub zabt edüb lâkin zikrolunan çiftlikleri sene-i mezkûrlarda mezbûr Hasan fuzûli tasarruf edüb eylediği senede babası müteveffâ Süleyman pederi ve ‘amelesi ‘amelleriyle hâsıl olan mahsûlâtını ahz ü kabz etmekle mahsûl-ı mezbûru dahi ba‘de'l-hükm kabz edüb lâkin mahsûl-ı mezbûrdan mâ‘adâ çiftlik-i mezbûrân arâzisini fuzûli zabt eylediği senelerin noksân arâzisi zimmetinde olmağla tekrâr ısdâr eylediği emr-i şerîfim ve yedinde olan fetvâ-ı şerîfe mûcebince mezbûr Hasan'ın da‘vâ ve ma‘rifet-i şer‘le mahallinde ba‘de'l-keşf sinîn-i mezbûrede hâsıl olan aksâm-ı zehâirin kıymet-i misilleri olmak üzere şuhûd-ı ‘udûl ile sâbit ve zâhir olan dokuz bin üç yüz beş buçuk guruş mezbûre hükm-i birle cânib-i

şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilüb edâsına tenbih olunmuşken mezbûr Hasan edâda ta‘allül ve tekrâr murâfa‘a-i şer‘ olduklarında hüccet-i mezbûrenin mazmunu muvâfık-ı şer‘ olmağla tekrâr hükm-i birle bir def‘a dahi imzâ olunmakla mezbûr Hasan'ın çiftlik-i mezbûr arâzisini fuzûli zabt eylediği senenin noksân arâzisi olmak üzere zimmetinde sâbit ve hükm ve hüccet olunan meblâğ-ı mezbûr merkûmdan ma‘rifet-i şer‘le tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına bi'l-iltimâs vâki‘-i halî ‘arz eylediğin ecilden hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince şer‘ ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1158/Aralık 1745/Ocak 1746

457- Sayfa:112 Hüküm:4

Bosna'da bulunan İstari Eflak Mukataası Voyvadası Mustafa Haseki'nin Yenipazar'ın eski kapudan ve mütesellimi olan vefat eden Mehmed Paşa'dan alacağı olan hakkının tahsili hususunda varislerinin yaptığı muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılarak hakkının tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Yenibazar ve kadılarına hüküm ki

Hassa bostanı hasekilerinden olub eyâlet-i Bosna'da vâki‘ İstari Eflak Mukâta‘ası Voyvodası Mustafa Haseki gelüb mümâileyhin sâbıka Yenibazar kapudân ve mütesellimi olan Mehmed Paşa zimmetinde cihet-i şer‘den bin yüz elli senesinde ber-mûceb-i temessük ve gayr-ı ez-temessük bâkisi ma‘lûmü’l-mikdâr alacağı olub almadan fevt olmağla taht-ı kazânızda sâkin vârisleri ve ve nâm kimesneler muhallefâtı kabz eylediği taleb eyledikde vermekden ta‘allül eylediği alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

458- Sayfa:113 Hüküm:1

Bosna'da Sedd-i Cedîd Kalesi sakinlerinden Mehmed bin Süleyman'ın babasından kalan emlak ve araziyi zabt eden Yerebakanoğlu Hacı Mustafa ve oğlunun müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Akhisar kadısına hüküm ki

Saray Bosna kadısı Mevlânâ Mehmed Nurullah zîde fezâi'lühü mektûb gönderüb eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Sedd-i Cedîd Kal‘ası sükkânından Mehmed bin Süleyman meclîs-i şer‘a varub mukaddemâ vefât eden babası mezkûr Süleyman Saray Bosna'da sâkin tüccârdan Yerebakanoğlu Hacı Mustafa nâm kimesneden bin guruş mikdârı akçe istidâne ve vaktiyle ‘adem-i iktidârından nâşî bilâ-devr-i şer‘i mürâbaha zammıyla beş bin iki yüz guruş olmak üzere yedinde deyn-i temessükü ahz ve Akhisar kazâsına tâbi‘ mahallinde mutasarrıf olduğu Poriçye Çiftliği dimekle ma‘rûf çiftliğin emlâk ve arâzisiyle yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Mak nâm karyede vâki‘ bunun mahsûs ve müstakil tasarrufunda olan emlâk ve arâziyi dahi babası mezbûr derûnunda sâkin olmak şart-ı kasdıyla bilâ-tahliye rehn ve bey‘-i bi'l-vefâ târiki ile iştirâk eyledim deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf zabt eyledikden sonra sâbıka Bosna vâlisi müteveffâ Ahmed Paşa'ya fuzûli bey‘-i kat‘ ile bey‘ ve mezkûr dahi Kebiroğlu Hasan Bey'e hibe ve arâzi-i mezbûrenin zabtına sâhib-i arz olan Mustafa nâm sipâhi temessük vermekden imtinâ‘ eyledikde timârını sagîr oğlu Hüseyin Bey'e tevcîh ve bilâ-temessük fuzûli zabt ve mezbûrân cebâbire ve mütegallibeden olduklarından gayrı mezkûr Hasan Özi Ma'rekesi'nde esir olub halâs oluncaya dek da‘vâ haber-i imkânda olmayub i‘zâr-ı şer‘iyyeye binâ'en te'hir olunub ba‘dehü yedinde olan evâmir-i ‘aliyye ve fetavâ-ı şerîfe mûceblerince bunların esbak Bosna vâlisi Yeğen Mehmed Paşa huzûrunda husûs-ı mezbûru ru'yet ve fasla me'mûr olan sâbıka Akhisar kadısı Mevlânâ Ahmed ve Bosna Brodi nâ'ibi Mevlânâ Ebubekir zîde fazluhumâ ‘akd-ı meclîs-i şer‘ ve merkûm Hasan Bey ile murâfa‘a-i şer‘ olduklarında zikrolunan Poriçye ve Mak çiftlikleri bi'l-cümle emlâk ve arâzileriyle ber-muktezâ-ı şer‘ ve kânun buna hükm ile cânib-i şer‘den yedine hüccet-i şer‘iyye ve mûcebince zabtı içün buyruldu ba‘dehü bir def‘a dahi sâbıka Bosna vâlisi olan sadr-ı a‘zam-ı sâbık vezîrim Ali Paşa edemallahü te‘âlâ iclâlehü huzûrunda terâfu‘-i şer‘ ve senedât-ı şer‘iyyelerine ba‘de'n-nazar ol-hüccete tekrâr murâfa‘adan imzâ ve hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şer‘i mûceblerince zikrolunan emlâk ve arâzi-i merkûm Mehmed'e zabt ve tasarruf etdirilüb mezkûr Hasan'ın keff-i yedine tenbih ve mezbûr hilâf-ı şer‘ fuzûli müdâhalesi men‘ ü def‘ olunmak üzere bundan akdem emr-i şerîfim dahi verilmekle da‘vâları bu vechile şer‘le görülüb fasl olunmuşken hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i hüccet ve fetavâ-ı münif müdâhaleden halî olmamakla bir def‘a şer‘le görülüb fasl olunub cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilen da‘vânın istidâ‘ı memnû‘ olmağla hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânun ve hüccet-i şer‘iyye ol-vechile zâhir olan ta‘addîsi men‘

olunmak içün emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâki‘ halî bi'l-iltimâs Mevlânâ-ı mümâileyhe ‘arz eylediği hilâf-ı şer‘ ve kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ta‘addîsi men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene (1)158/Aralık 1745/Ocak 1746

459- Sayfa:113 Hüküm:2

Akhisar kazasında vefat eden Kör Süleyman Bey hayatta iken kendi tasarrufundaki Poriçye Çiftliği'ni Saraybosna tüccarlarından Yerebakan Hacı Mustafa'ya satmış o da babası Gazi Ahmed Paşa'ya satmışken, Süleyman'ın oğlu Mehmed'in hak iddiasıyla yaptığı müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Hasan zîde kadruhu gelüb Akhisar kazâsında emlâk ve arâzi tasarruf edenlerden müteveffâ Kör Süleyman Bey dimekle ma‘rûf kimesne hâl-i hayâtında iken kazâ-i mezbûrda vâki‘ Poriçye Çiftliği dimekle ma‘rûf mutasarrıf olduğu mülk-i çiftliği derûnunda olan mülk-i menzil ve bağçesini bi'l-cümle tevâbi‘ ve arâzisi ile bundan akdem ma‘rifet-i şer‘le Saray Bosna tüccârlarından Yerebakan Hacı Mustafa dimekle mevsuf kimesneye altı bin guruşa bey‘-i bat-ı sahiha-ı şer‘iyye ile bey‘ ve teslîm ve yine kazâ-i mezbûrda vâki‘ tasarrufunda olan ma‘lûmetü'l-hudûd yerlerin dahi hakk-ı tasarrufunda hüsn-i rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle mezkûr Hacı Mustafa'ya ferâğ ve tefvîz ve mezkûr dahi tefevvüz ve üç sene zabt ve tasarruf eylediğinden sonra mezkûr Hacı Mustafa dahi zikrolunan çiftlik emlâk ve yerleri altı bin guruş mukâbelesinde ber-minvâl-i muharrer bunun babası Gazi Ahmed Paşa'ya bey‘ ve teslîm ve ferâğ ve tefvîz ve babası mümâileyh dahi tefevvüz vermeden zabt ve tasarruf mezbûre mümâileyh Ahmed dahi zikrolunan çiftlik emlâkı bâ-hüccet-i şer‘iyye buna semen-i ma‘lûme mukâbelesinde bey‘-i bat-ı sahiha-ı şer‘iyye ile bey‘ ve teslîm ve arâzi-i mezbûrun dahi hakk-ı tasarrufun hüsn-i rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle buna ferâğ ve tefvîz ve bu dahi tefevvüz ve cânib-i şer‘den yedine verilen hüccet-i şer‘iyye ve sâhib-i arz temessükü mûcebince on beş seneden mütecâviz bilâ-nizâ‘ zabt ve yerlerin ze‘âmet ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb bî-hasebü'ş-şer‘ ve'l-kânun ber-vechile dahl ve rencîde olunmak icâb etmeyüb ve bu makûle bilâ-gadr-ı şer‘i on beş sene mürûr eden emlâk ve on beş sene mürûr eden toprak da‘vâlarının istimâ‘ı memnû‘ iken mezkûr Süleyman'ın

oğlu Mehmed nâm kimesne zuhûr ve şirrete sülûk ve mücerred ta‘ciz içün zikrolunan çiftlik emlâk ve yerleri içün sinîn-i merkûm-ı mukaddem benim fevt olan babam mezkûr Süleyman'ın idi deyu nizâ‘ ve a‘yân ve mütegallibeden hevâsına tâbi‘ kimesneler ile yekdil ve bir nefer ile ba‘dehü tarafından ısdâr etdirdiği buyruldu ile dürlü ‘illet ve bahâne ile fuzûli müdâhale ve zabtına mümâna‘at ve ta‘addîden halî olmayub gadr-ı küllî murâd eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü’l-İslâmdan mütevellid fetvâ-ı şerîfe olduğun bildirüb mahallince ‘amel olunub zikrolunan çiftlik emlâk ve yerleri kemâkân buna zabt etdirilüb merkûmun ol-vechile olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘ ve kânun ta‘addî etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1158/Aralık 1745/Ocak 1746

460- Sayfa:113 Hüküm:3

İstari Eflak ve buna bağlı mukataayı uhdesinde bulunduran Mustafa Haseki gelip ocaklık malından borç alan çiftlik sahibi, ayan ve knezlerin borçlarının bir kısmını çeşitli bahaneler ileri sürerek ödemediklerini bildirmesi üzerine kanun üzere müdahale ettirilmeden borçların tahsil ettirilmesi

Bosna vâlisine ve İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

Bostânî hasekilerinden Mustafa Haseki zîde kadruhu gelüb Hadîka-ı Hassa Ocaklığı olan İstari Eflak ve tevâbi‘mukâta‘ası mümâileyhin ‘uhdesinde olub mukâta‘a-ı mezbûr karyelerinden İstari Eflak kazâsına tâbi‘ Drayin? ve Tverrova? ve Bukovirnik? ve Prepol ve Sjenica ve Ras nâm karye ve ahâlileri ve zimmetlerin cihet-i karz-ı şer‘iden ber-mûceb-i hüccet-i şer‘iyye ve temessük ve yine kazâ-i mezbûrda vâki‘ çiftlikât eshâbları ve ve a‘yânları ma‘lûmetü’l-esâmi kimesneler ile kurâ-ı mezbûr knezleri ve ve nâm zımmîler zimmetlerinde ocaklık-ı mezbûr malından bin yüz elli senesinde ma‘lûmü’l-mikdâr guruşun bakîsi alacak olub taleb eyledikde dürlü dürlü ‘illet ve bahâne ile edâda ta‘allül üzere oldukların bildirüb şer‘le görülüb mezbûrların zimmetlerinde olan akrâz alıverilüb ber-vechile ta‘allül ve tereddüd etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z sene (1)158/Ocak 1746

461- Sayfa:114 Hüküm:1

Bosna'da Yenipazar kazası sakinlerinden askeriyeden Ferhad Beyzade Mehmed Paşa'nın terekesinin tahrîr edilmesi gerektiğinden Çukadar Mehmed kassam tayin edildiğinden kanuna uygun muamele edilmesi

Kuzâtdan Şeyh Mahmud zîde fazluhuya hüküm ki

Bosna'da vâki‘ Yenibazar kazâsı sükkânından ve tâ’ife-i ‘askerîden fevt olan Ferhad Beyzâde Mehmed Paşa'nın terekesini tahrîri mûceb-i halî olduğu ihbâr olunub mevâd-ı mahsûsadan olduğuna binâ’en terekesinin tahrîri içün bu tarafdan müstakilen kassam ta‘yin olunagelen Çukadâr Mehmed ta‘yin olunmuşdur gerekdir ki çukadâr-ı merkûm ma‘rifetiyle tereke-i müteveffâ-ı mezbûru tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese tevzî ve taksîm edilüb hîn-i tahrîrde iktizâ eden de‘âvîlerin dahi vech-i şer‘ üzere istimâ‘ ve fasl eyleyesin deyu bi’l-fi‘il Rumeli Kadıaskeri Mevlânâ Abdurrahman edamallahü te‘âlâ fezâi’lühü tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z sene 1158 / Ocak 1746

462- Sayfa:114 Hüküm:2

Klis sancağında Gradçaniçe'de Mustafa bin İsmail sipahinin Kurd bin Demir ile birlikte tasarruf ettiği yerlere Gradçaniçe karyesi sipahisi Mustafa'nın yaptığı müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve Uskopye ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Mustafa veled-i İsmail nâm sipâhi gelüb Klis sancağında Uskopye nâhiyesinde Siryani-i Büyük? nâm karye ve gayriden üç bin yüz on üç akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârı aklâmından Uskopye nâhiyesine tâbi‘ hisse-i Kurd veled-i Demir sipâhi der-karye-i Gradçaniçe deyu yüz akçe yazu ile kayd ve berâtına dâhil olub âhardan dâhil olunmak icâb etmez iken yine Gradçaniçe karyesinin sipâhisi diğer Mustafa timârı karyesin zabtına kanâ‘at etmeyüb bunun kayd

ve berâtına dâhil hisse-i Kurd veled-i Demir sipâhi ve bu mukayyed hisseye hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâtına mugâyir fuzûli müdâhale ve mahsûl ve rüsûmunun ahz ü kabzına mümâna‘at ve ta‘addî eylediğin bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâtına mugâyir ol-vechile olan müdâhale ve ta‘addî men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Uskopye nâhiyesine tâbi‘ iki çift ve hâsıl-ı ‘ani'l-galle ve resm-i çift ve ‘öşr-i kettân ve gayrihi yüz akçe yazu ile hisse-i Kurd veled-i Demir sipâhi ve Sefer bin Murâd der karye-i Gradçaniçe ve Dodokoviçe ma‘ otlak ve yaylak deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve Neretva nâhiyesine tâbi‘ Siryani-i Büyük? nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb üç bin yüz on üç akçe ber-icmâl ve tamâmen merkûm Mustafa veled-i İsmail üzerindedir yine Uskopye nâhiyesine tâbi‘ on altı nefer re‘âyâ on iki baştina ve iki zemîn ve dört çiftlik ve hâsıl-ı ‘an resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ bin beş yüz akçe yazar karye-i Gradçaniçe ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihi üç bin akçe ve ber-icmâl tamâmen defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere Mustafa kaydında olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî bâlâda zikr olundugu üzere Gradçaniçe ve Dodokoviçe nâm karyelerde yüz akçe yazu ile tahrîr olunan hisseye merkûm Mustafa veled-i İsmail ve bin beş yüz akçe yazar karye-i Gradçaniçe nâm karye dahi diğer Mustafa tarafından zabt olunmak iktizâ eder deyu bi'l-fi‘il defter emîni olan Mehmed Said dâme mecduhu ‘arz eylediği defter emîni mümâileyhin ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z sene 1158/Ocak 1746

463- Sayfa:114 Hüküm:3

Bostanıyan-ı Hassa Ocaklığı'ndan Yenipazar kazasında Brod nâhiyesi köylerinin aşar ve diğer rüsumlarını emaneten toplaması gereken Yenipazar kasabası sakinlerinden Hacı Osman ve Şahanoğlu Mustafa'nın bunları kendi zimmetlerine aldığından kanuna uygun olarak tahsil edilmesi

Bosna vâlisine Yenibazar ve kadılarına hüküm ki

Mustafa zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Bostaniyân-ı Hassa Ocaklığı'ndan eyâlet-i Bosna'da vâki‘ İstari Eflak ve sâ’ir kazâlarda olub ‘uhdesinde

olan Senisa ve tevâbi‘ mukâta‘ası mülhâkâtından Yenibazar kazâsında Brod nâhiyesi kurâlarının a‘şâr ve sâ’ir hukûk ve rüsûmlarını cem‘-i ta‘şir içün bin yüz elli senesinde Yenibazar kasabası sâkinlerinden Hacı Osman ve Şahanoğlu Mustafa nâm kimesnelere emâneten der’uhde ve anlar dahi sene-i mezbûrede kurânın a‘şâr-ı şer‘i ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların ahz ü kabz ve akçelerin kendü hevâlarına sarf ve istihlâk etmeleriyle mal-ı mukâta‘a taleb olundukda vermeyib ol-vechile zimmetlerinde kalub buna gadr-ı küllî olunduğun bildirüb mezbûrların ma‘rifet-i şer‘le muhâsebeleri görülüb mal-ı mukâta‘adan zimmetlerinde sâbit ve müteveccih olan cüz’i ve küllî her ne ise bi't-tamâm tahsîl ve buna alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z sene 1158/Ocak 1746

464- Sayfa:114 Hüküm:4

Travnik kazasında Osman Bey Mahallesi'nde bulunan nısf hamamına Bosna'nın çavuşlar kethüdâsı olan Salih Ağa satın almış ve burada mutasarrıf iken vefat edince burada zorbalıkla tanınan Hacı Mehmed'in kanuna aykırı olarak hak iddiasıyla yaptığı müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre Mevlânâ-ı Travnik ve fezâ’iluhu zîde fazlihümâ tevki‘-i ref‘-i hümâyûn vâsıl olmak ma‘lûm ola ki

zîde kadruhu gelüb eyâlet-i Bosna'nın sâbıka çavuşlar kethüdâsı el-hac Mehmed nâm kimesnenin füruht ve emlâkından medîne-i Travnik kazâsında Osman Bey mahallesinde vâki‘ nısf hamamına eyâlet-i Bosna'nın çavuşlar kethüdâsı olan Sâlih Ağa dimekle ma‘rûf kimesne ma‘lûmü'l-mikdâr akçeye cânib-i mîrîden bin yüz otuz dokuz senesinde mülkiyet üzere iştirâ’ ve akçesi tamâmen edâ ve teslîm ve cânib-i mîrîden mülknâme-i hümâyûn mûcebince zabt içün hatt-ı hümâyûn şevketmakrûn ile mukaddemâ verilen emr-i şerîf mûcebince mülkiyet üzere mutasarrıf iken fevt olmağla zikrolunan nısf mülk hamam sâ’ir emlâk ve eşyâsıyla vâlidesi Zilka‘de ve hemşîresi Havva ve zevceleri Sırma ve Safir nâm hâtûnlara intikâl ve mezbûrların dahi zikrolunan nısf hamamı tescîl-i şer‘i ve teslîm ile alınmak birle vakf ve beher sene cânib-i vakfdan icâr olunub hâsıl olan icâresinden Travnik mahallâtından Mahalle-i Osman Bey âhar ba‘dehu cânib-i şer‘den altışar vukiyye iki ‘aded mukavva mum ikâd olunub ve mum

bahâ ve ikâd eden iki çeyrek akçe vazife ve yine câmi‘-i mezkûr derûnunda beher leyal Ramazanında olan on ‘aded kanâdili ikâd olunub revgân bahâ ikâd eden iki çeyrek akçe vazife ve yine câmi‘-i mezbûrda beher gün sabah nemâzından sonra Hazret-i Resulü ekrem ve nebî-yi muhterem sallallahü ‘aleyhi ve sellemin pâk-ı münevver ve mutahhar ‘aziz-i şerîf rûh-ı şerîf ve murisleri mezkûr Hâlıc’ın rûhu içün bir sûre-i Yasin-i şerîf tilâvet edene olunub tilâvet edene dahi yevmi iki çeyrek akçe ve vakfının mütevellisi olanlara yevmi altışar akçe vazife verilüb bâkisinden hamam-ı mezbûrun iktizâ eden ta‘mir ve termimine harc olunub bâkî kal’ırsa mahalle-i mezbûra ahâlisinin vâki‘ olan tekâliflerine sarf olunmak üzere şart ve ta‘yin eyledikleri vukiyye-i ma‘mûlu’n-bihâlarından mukayyed ve bu vakf-ı mezbûrun şart-ı vâkıf mûcebince mütevellisi olmağla zikrolunan nısf hamamı ber-mûceb-i şart-ı vâkıf yedinde olan vukiyye-i ma‘mûlu’n-bihâda tasrih olunduğu üzere vakf içün zabt ve tevliyeti hasebiyle tâlibine icâr ve hâsıl olan icâresini ahz ve şart olunduğu üzere ikâd olunan mum ve kanâdil ikâd edenlere ve Yasin-i Şerîf tilâvet edene vazifelerin edâ ve umûr-ı vakfa sarf edüb hariçden ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken zümre-i cebâbireden mezkûr Hacı Mehmed kadılarıyla yekdil ve zikrolunan nısf hamamı murisleri müteveffâ-ı mezbûr Salih cânib-i mîrîden iştirâ’ etmezden mukaddem benim mülküm idi şimdi dahi vakfiyet üzere zabt etdirmeyib alub mülkiyet üzere zabt ederim deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i mülknâme-i hümâyûn fuzûli müdâhale ve mezbûr ile bundan akdem Bosna vâlisi tarafından verilen buyruldu mûcebince murâfa‘a-i şer‘ olunduklarında hamam-ı mezbûrda mezbûrun şer‘an bir dürlü ‘alâkası olmayub iddi‘âsı lağv-ı mahz olmağla ber-mûceb-i senedât cânib-i vakf hükm ve mezbûr bî-vech ve mugâyir-i senedât mu‘ârıza ve müdâhaleden men‘i birle zabt içün cânib-i şer‘den iki kıt‘a mürâsele ve bir kıt‘a i‘lâm ve vâli-i sâbık tarafından buyruldu verilüb kat‘-ı nizâ‘ faysal-ı husûs olmağla hilâfı ber-vechile müdâhale iktizâ etmez iken mezkûr Hacı Mehmed mücerred hamam-ı mezkûru zabt ve vakf-ı şerîfe gadr kasdıyla murâfa‘adan verilen i‘lâm ve mürâsele-i şer‘iyyeden ve senedât-ı sâ’ireden mugâyir bî-vech ve hilâf-ı şer‘-i şerîf yine müdâhaleden halî olmadığın bildirüb zikrolunan nısf hamam tevliyeti hasebiyle ber mûceb-i senedât vakfiyet üzere kendüye zabt ve şart-ı vâkıf icrâ etdirilüb mezkûr Hacı Mehmed'in mukaddemâ murâfa‘adan verilen mürâsele ve i‘lâma mugâyir ber-vechile dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb zâhir olan müdâhale men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z sene 1158/Ocak 1746

465- Sayfa:115 Hüküm:1

Prepol kazasına bağlı Hrasne, Taşova, Bessa, Bisteriç, Raşova ve bazı karyelerinden geçen bazı kimselerin yolculukları esnasında hayvanlarının kaybolduğu ve çalındığı, fakat kendilerinin hiç bir alakaları olmadığı halde valinin kanuna aykırı olarak teftiş edip kendilerini cezalandırdığını ve perişan olduklarını bildirmeleri üzerine bunun ortadan kaldırılması

Prepol ve kadılarına hüküm ki

Prepol kazâsına tâbi‘ Hrasne ve Taşova ve Bessa? ve Bisteriç ve Raşova ve ve ve ve nâm karyeler ahâlileri gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen ‘avârız ve imdâd-ı seferiyye ve hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifi tahammüllerine göre cem‘ine me’mûrlulara edâ edüb ber-vechile kusûrları olmayub müdâhale ve ta‘addî olunmak icâb etmez iken karyelerinden mürûr ve ‘ubûr eden ba‘zı kimesnelerin esnâ-ı tarikde bargirleri zâyi‘ ve sirkat olundukda bunların husûs-ı mezbûrda ‘alâka ve medhalleri olmayub üzerlerine dahi şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken vâli taraflarından hilâf-ı şer‘ ve bilâ-emr-i münif teftiş nâmıyla dâ’imâ bunları ta‘addî ve rencîde ve ol-bahâne ile tecrîm ve takrim edüb re‘âyâ kurâsının perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is ve bâdî olduğun sebeb hilâf-ı şer‘ ve bilâ-emr-i münif ol-vechile olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûn ricâ eyledikleri ecilden husûs üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene 1158/Ocak 1746

466- Sayfa:115 Hüküm:2

Klis kazası muzafatından Klyuç nâhiyesinde Mustafa sipahinin İhtimanlu Mustafa ile birlikte tasarruf ettikleri yerlerde tekalif tahsili hususunda ortaya çıkan muhalefetlerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîr ve Klis ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Mustafa nâm sipâhi gelüb Klis sancağında İsvetiye nâhiyesinde Bogova nâm karye ve gayriden dokuz bin üç yüz otuz üç akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub Klis kazâsı muzâfâtından Klyuç nâhiyesine tâbi‘ hâsıl-ı ‘ani’l-galle ve ‘öşr-i giyâh ve resm-i otlak ve gayrihi dört yüz altmış akçe yazu ile çiftlik-i İhtimanlu Mustafa ‘an-karye Bodositar? ma‘ otlak ba‘dehu deyu defter-i hâkânîde mukayyed müstakilen mezkûr Mustafa'nın kayd ve berâtına dâhil olmağla zikrolunan çiftlik-i İhtimanlu Mustafa ‘an karye Bodositar? toprağında zirâ‘at ve hırâset edenlerin hâsıl eyledikleri tezkirelerinde kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyelerin taleb ve almak tereddüd eyledikde çiftlik-i mezkûrdan defter-i hâkânîde maktû‘ yazılmayıb ‘öşr yazılmışken zirâ‘at eden re‘âyâ tâ’ifesi birbirleriyle yekdil ve üç seneden berü yerler ‘öşr vermeyib maktû‘ veririz deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânun maktû‘ teklifle ta‘allül ve timârı mahsûle gadr-ı küllî eylediğin bildirüb çiftlik-i İhtimanlu Mustafa ‘an-karye Bodositar? el-mezbûrda ber-mûceb-i defter-i hâkânî müstakilen kendüye zabt ve toprağında zirâ‘at edenlerin hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyye ve sâ’ir defter-i hâkânîde hâsıl olunan a‘şâr ve rüsûmâtını kânun ve defteri mûcebince tamâmen kendüye alıverilüb zirâ‘at edenlere ‘öşr vermeyib maktû‘ veririz deyu hilâf-ı kânun defter ber-vechile ta‘allül ve tereddüd etdirmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Klyuç nâhiyesine tâbi‘ hâsıl-ı ‘ani’l-galle ve ‘öşr-i giyâh ve resm-i otlak ve gayrihi dört yüz altmış akçe yazu ile çiftlik-i İhtimanlu ‘an-tahvîl becâyiş-i Hüseyin ve bâkî şürekâ ve hisse-i karye-i İstar ve İhtimanlu Mustafa’dan gayri İstar’a mutasarrıf olan şürekâ ve karye-i Vukra ve Susan ma‘ otlak ve yaylak ve çayır hîn-i tahrîrde tasarrufunda bulunmakla defter-i cedîdde ‘uhdesine kayd olunduğu ve tahtında otlak ve kışlak ... ve ma‘ beher sene bu dürlü yaz ve kış gelüb otundan ve suyundan intifâ‘ edenlerden kânun üzere resm-i otlak alınır deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde İsvine nâhiyesine tâbi‘ Novasir nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe ber-icmâl ve tamâmen defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere mezkûr Mustafa'nın kaydında olmağın ber mûceb-i defter-i hâkânî çiftlik-i mezbûrun hâsıl-ı olub maktû‘ olmadığın bi'l-fi‘il defter emîni Mehmed Said dâme mecduhu ‘arz eylediği defter emîni mümâileyhin ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene (1)158/Ocak 1746

467- Sayfa:115 Hüküm:3

Akhisar kazasında sakin Mehmed Ağa'nın tasarrufundaki yerlere karye zaimi olan Ahmed Bey'in zabt ederek yaptığı müdahalesinin ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre ve Akhisar kadısına hüküm ki

Sen ki Akhisar kadısı Mevlânâ Mahmud zîde fazluhusun mektûb gönderüb hâlâ Akhisar kazâsında sâkin Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesne meclîs-i şer‘a varub kazâ-i mezbûrda Vikovişka? karyesi sâkinlerinden Peter nâm zımmî karye-i merkûmede mülkiyet üzere mutasarrıf olduğu ma‘lûmü'l-hudûd mülk menzil ile mülk samanlık ve dam ve anbar ve üç asiyâb emlâkların kırk guruş mukâbelesinde ma‘rifet-i şer‘le bâ-hüccet-i şer‘iyye buna bey‘-i bât-ı kat‘i ile bey‘ ve teslîm ve bu dahi tesellüm ve zabt eyledikden sonra dahi mesfûr karye-i mezbûr toprağında vâki‘ bunun ile müşâ‘ ve müşterek ma‘lûmü'l-hudûd arâzi tasarruf ederken müşterek-i mezbûr ol-yerlerden hissesinden hakk-ı tasarruf dahi hüsn-i rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle altmış guruş mukâbelesinde buna ferâğ ve tefvîz ve bu dahi tefevvüz ve resm-i ferâğı dahi edâ edüb sâhib-i arz temessükün taleb eyledikde karye-i mezbûre zâ‘imi olan Ahmed Bey dimekle ma‘rûf kimesne mücerred tama‘ı hâmından nâşî ol-yerleri mesfûrun ferâğından olmak üzere kendü zevcesi nâm hâtûn üzerine temessük tahrîr ve hilâf-ı kânun gadr ve ta‘addî etmekle ve kânun üzere müşterek yerleri kendüye alıverilmek ricâsına bi'l-iltimâs vâki‘ halî ‘arz eylediğin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene 1158/Ocak 1746

468- Sayfa:115 Hüküm:4

İstari Eflak zabiti Mustafa Ağa'nın Yenipazar kazası sakinlerinden Mehmed Paşa'ya sattığı cariyeyi paşanın vefatından sonra varislerinden talep ettiği halde bunların vermek istemediklerinden dava açtığı sebebiyle kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Yenibazar ve kadılarına hüküm ki

İstari Eflak kadısı Mevlânâ mümâileyhsin sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb İstari Eflak zâbiti Mustafa Ağa dimekle ma‘rûf kimesne meclîs-i şer‘a varub Yenibazar kazâsı sâkinlerinden iken bundan akdem bin yüz elli senesinde fevt olan Mehmed Paşa dört yüz elli guruşa bir re‘s câriye bey‘ edüb lâkin paşa-ı merkûm fevt olmağla muhallefâtın ahz ü kabz eden yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden vereselerinden ma‘lûmü'l-ism mezbûrlardan ve müteveffâ malından taleb eylediğin mezbûrlar vermekden ta‘allül ve gadr sevdâsında olmalarıyla şer‘le görülüb müteveffâ-ı mezbûr malından alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına vâki‘ halî bi'l-iltimâs ‘arz eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1159/Ocak/Şubat 1746

469- Sayfa:116 Hüküm:1

Mostar kazası muzafatından Raka nâhiyesinde babadan kalma yerlere mutasarrıf olan Derviş Ağa bin Hüseyin Ağa'nın Dumna kazası sakinlerinden Koniçoğulları'ndan Haydar ve bazı kimselerin müdahale ve saldırısına maruz kalması sebebiyle muhakeme olunmasına rağmen saldırılarını sürdürmesi üzerine meselenin kanun gereğince hallolunması ve bu yerlerin tahriririn yeniden yapılması

Bosna vâlisi vezîre ve Mostar ve kadılarına hüküm ki

Ahmed zîde kadruhu gelüb Çermnik sancağında Mostar kazâsı muzâfâtından Raka nâhiyesine tâbi‘ havass-ı hümâyûnum karyelerinden Milepolana? karyesinin tahtında maktû‘ sekiz yüz akçe yazu ile çiftlik-i Derviş Ağa bin Hüseyin Ağa ‘an-mezra‘ Milepolana? ve mezra‘-ı Kurle İstar ve mezra‘-ı Radorye ve mezra‘-ı Yasurak? ve zemîn-i Alurya Graliçe ve çayır-ı Brestin ve hassa-ı mezra‘-ı Küçük Koska ve hassa-ı Urla Sokol ve zemîn-i Ahiruva Berosi ve bir meblâğ ve yaylak-ı İstodiksi? ve hassa-ı yaylak-ı Ostrehem? ma‘ hassa-ı çayır-ı Luğla ve mezra‘-ı Teliyer? ve yaylak-ı Mardoviye ve otlak yaylak ve çayırhâ ve asiyâbhâ ma‘ nâhiye-i Raka ve hüccet-i şer‘iyye ile defter kaydında bulunan berâtla bizim çiftlik mutasarrıfıdır haliyâ der-yed-i Derviş Ağa bin Hüseyin Ağa el-mezbûr deyu defter-i hâkânîde mukayyed ve bu

zikrolunan çiftlik mezra‘ ve yaylak âbâ ‘an-cedd yedinde olan senedât mûcebince feth-i hâkânîden berü mutasarrıf ve arâzilerin zabt ü zirâ‘at ve yaylaklara dahi zâmânında koyun ve sâ’ir davarlarıyla çıkıb yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ tahammülüne göre resm-i yaylağını tamâmen hass-ı hümâyûn mutasarrıfına edâda kusûru olmayub âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Dumna kazâsı ahâlisinden Koniçoğulları dimekle meşhûr Haydar ve ve nâm kimesneler zuhûr ve Dumna nâhiyesine tâbi‘ Dikon ve karye-i Perle toprağında vâki‘ mutasarrıf oldukları çiftliklerin arâzisi yedlerinde olan senedât mûcebince zabta kanâ‘at etmeyüb bunun âbâ ‘an-cedd mutasarrıf olduğu çiftlik-i mezbûre mülhâkâtından yaylak-ı Madusa el-mezbûre içün karye-i Dikon ve karye-i Perle'de tasarruflarında olan yerlerinden olmak üzere fuzûli müdâhale ve mezbûrun ile ... oldukların münâzâ‘-un fihâ olan yaylak mutasarrıf olduğu Derviş Ağa Çiftliği mülhâkâtından yaylak-ı Baduye el-mezbûre olduğu şer‘an sâbit ve ber-mûceb-i defter-i hâkânî ve senedât mezbûrlar mu‘ârızadan men‘ ve buna hüküm birle hüccet-i şer‘iyye verilmek memnû‘ olmayub hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye tekrâr müdâhale ve bir def‘a dahi Bosna kadısı huzûrunda terâfu‘-i şer‘ olduklarında yine müdâhaleden men‘ olmuşlar iken kâni‘ olmayub tagallüblerinden bâ-şedîd hilâf-ı kânun müdâhale ve zabt ve mümâna‘at ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb mezbûrların yaylak-ı mezkûreye hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve kânun zâhir olan müdâhaleleri men‘ ü def‘ ve ber-mûceb-i senedât kendüye zabt etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassal-ı eşkinciyân ve defter-i mufassal-ı eflâkâna mürâca‘at olundukda Raka nâhiyesine tâbi‘ hass-ı hümâyûnum karyelerinden karye-i Milivâdin tahtında maktû‘ sekiz yüz akçe yazu ile çiftlik-i Derviş Ağa bin Hüseyin Ağa ‘an-mezra‘-ı Milivâdin ve mezra‘-ı Kurla Radorin ve mezra‘-ı Yasurak ve zemîn-i Adorye Glaviçe ve çayır-ı Berosi ve hassa-i mezra‘-ı Küçük Koska ve hassa-ı İvrile Mokol ve zemîn-i Irgara Berosi ve bir kılınç ve yaylak-ı İstolu Defik ve hassa-ı yaylak-ı Üster ma‘ hassa-i çayır-ı Loglu ve mezra‘-ı Bilene ve yaylak-ı Mardovine ve otlak-ı Duvak ve çayırha ve asiyâbha tâbi‘ nâhiye-i Raka ve hüccet-i şer‘iyye ile tasarrufunda bulunan berâtla yeri çiftlik mutasarrıfdır hâliyâ der yed-i Derviş Ağa bin Hüseyin Ağa el-merhum el-mezbûr deyu defter-i mufassalda eflâkânından muharrer kalemiyle tahrîr ve defter olunub ve Dumna nâhiyesine tâbi‘ on iki baştina ve altı nefer re‘âyâ ve asiyâb ve üç bin akçe yazu ile karye-i Kosgun Pirlene ve Masin ve tahtında iki akçe maktû‘ ile

yaylak-ı Ehel ve Kosodel ve Esel Beyac ve çayır-ı Arsus pınarın ma‘ Lulusiçe der-nâhiye-i Dumna der-yed-i Cafer Bey ve Murâd bey ve üç yüz baştina ve beş bin altı yüz akçe yazu ile karye-i Kosgun ve karye ve iki bin akçe yazar karye-i Kosgun ve karye-i Pirlene ve Masin ve hâsılları tahtlarında baştina fî yüz altmış üçer maktû‘ât ve gayrihi ile defter-i mufassalda eşkinciyânda muharrer kalemiyle anlar dahi başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde hânemân leffen ‘atîk deyu tahrîr ve üçer ‘aded icmâle tevzi‘ ve başka başka berât ile defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere erbâb-ı timârdan Ali ve Abdulfettah veled-i Cafer ve Salih üzerlerinde olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânîde bâlâda zikrolunan çiftlik-i mezbûre tahsis ve tahrîr olunan arâzi başka ve timâr-ı mezbûrlara dahi tahassus olunan arâzi başka olduğun bi’l-fi‘il defter emîni olan Mehmed Said dâme mecduhu ‘arz eylediği mümâileyhin ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene 1158//Ocak 1746

470- Sayfa:116 Hüküm:2

Travnik kazasına bağlı Berveniçgora karyesinden bazı kimselere Travnik muzafatından İzniçe karyesi ahalilerinin kanuna aykırı olarak tekalif talebiyle yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Travnik kadısına hüküm ki

Travnik kazâsına tâbi‘ Berveniçgora karyesi ahâlilerinden ve ve ve dahi ba‘zıları gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen ‘avârız ve imdâd-ı seferiyye ve hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâliflerin karye-i mezbûr ahâlileriyle ma‘an edâ edüb ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken kazâ-i mezbûr muzâfâtından İzniçe nâhiyesine tâbi‘ Osoniçe karyesi toprağında bi’l-fi‘il zabt ve tasarruflarında hâne-i ‘avârıza bağlı emlâk ve yerleri olmayub tekrâr tekâlif talebiyle ta‘addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken mezkûr İzniçe karyesi ahâlileri zuhûr ve tekrâr bizim ile dahi tekâlif veriniz deyu hilâf-ı kânun müdâhale ve ta‘addî ve bundan akdem Bosna vâlisi tarafından verilen buyruldu ile murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olunduklarında müdâhaleleri men‘ ü def‘ birle taraf-ı şer‘den i‘lâm-ı şer‘i olunmuşken mezbûrlar hilâf-ı kânun ve mugâyir-i i‘lâm-ı şer‘iyye ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb i‘lâm-ı şer‘iyye mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı kânun ve mugâyir-i i‘lâm-ı şer‘iyye ol-vechile

ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1159/Ocak/Şubat 1746

471- Sayfa:116 Hüküm:3

İstari Eflak kazasından Krigoram ve Papas İstafan ve Petre vesair bazı zımmi kişilerin Mohalice ve Glekiçe ve Ravine Gurne ve İstrekova köylerinde tasarruflarında olan tapulu ve temessüklü baştina yerlerine Yenipazar kazası sakinlerinden Ferhad Ağazade Mehmed Paşa kanuna aykırı olarak bu yerleri fuzuli yere zabt ettiğini ve o vefat edince de varislerinin burada hak iddia ederek kendilerini sıkıntıya soktuklarını bildirmeleri üzerine müdahalelerinin ortadan kaldırılması ve kanun üzere kendilerine verilmesi

Bosna vâlisine ve İstari Eflak kadısına hüküm ki

Sen ki İstari Eflak Kadısı Mevlânâ Mustafa zîde fazluhusun mektûb gönderüb havass-ı hümâyûnumdan İstari Eflak kazâsına tâbi‘ ve nâm karyeler re‘âyâlarından Krigoram ve Papas İstafan ve Petre ve sâ’ir ma‘lûmü'l-esâmi zımmîler meclîs-i şer‘a varub yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Mohaliçe ve Glekiçe ve Ravna Gorna ve İstrekova nâm karyeler toprağında sâhib-i arz temessüküyle tasarruflarında olub her sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edegeldikleri tapulu ve temessüklü ma‘lûmü'l-hudûd ve kadîmi baştina yerlerine âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Yenibazar kazâsı sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Ferhad Ağazâde Mehmed Paşa bundan akdem ol-yerleri hilâf-ı kânun bin yüz elli senesinde fuzûli zabt ve fevt olmağla vârisleri biz ol-yerleri murisimiz müteveffâ-ı mezkûrun tasarrufunda idi deyu hilâf-ı kânun ve bunların yedlerinde olan sâhib-i arz temessükü ve sâ’ir senedâtlarına mugâyir mümâna‘at ve ta‘addî etmeleriyle ta‘addîleri men‘ ve tapulu ve temessüklü kadîmi baştinaları ber-karâr-ı sâbık mesfûruna zabt ü zirâ‘at etdirilmek bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâki‘ halî bi'l-iltimâs ‘arz eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî Evâ’il-i M sene 1159/Ocak/Şubat 1746

472- Sayfa:116 Hüküm:4

Bosna'nın timar tezkirecisi İbrahim'in Osman ve Ömer adlı kişilerle zeamet konusunda anlaşmazlık içinde olduğu bu sebeple ortaya çıkan düşmanlığın giderilmesi ve konuyu bilen kişilere sorularak haklı olan tarafın belirlenmesi ve kanun üzere muamele edilmesi

Bosna vâlisi Süleyman Paşa'ya ve Bosna eyâletinde vâki‘ Mevlânâ ve kadısına hüküm ki

Bosna'nın timâr tezkirecisi İbrahim zîde kadruhunun Osman ve Ömer nâm kimesnelerle ze‘âmet nizâ‘ı olduğun sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin emr-i şerîfim verilmek ricâsına mühürlü mektûbunla i‘lâm eylediğin ecilden sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetinle bi'l-muvâcehe merkûm İbrahim ve hasımları olan Osman ve Ömer nâm kimesnelerle murâfa‘a-i şer‘ ve nizâ‘ları olan ze‘âmet husûsu ahâli-i Bosna ve sancaklının zü‘emâ ve erbâb-ı timârı ve sâ’ir vukûf-ı tammı olan ba‘zı kimesnelerden su’al ve tarafına gadr ve himâye olunmamak ve fî-mâ-ba‘d bir taraf nizâ‘-ı tasaddi etmemek vechile hakk u nısf üzere görülüb eğer merkûm İbrahim'in iddi‘âsı cümle muvâcehesinde sâbit olub hasımları taraflarının iddi‘âya adem-i salahiyetleri bahir olur ise mezbûr İbrahim'e ol-tarafda tevcîh ve müzekkire ve eğer hasımları tarafı hak olunub mezkûr İbrahim'in da‘vâsı lağv olub iddi‘âya salahiyeti olmadığı zâhir olur ise merkûmlara dahi tekrâr ol-tarafda ibkâ ve tezkire etdirirdikten sonra keyfiyet vukû‘u üzere ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında fermân-ı ‘alişânım yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M sene 1159/Şubat 1746

473- Sayfa:117 Hüküm:1

Klis sancağında Pirlova nâhiyesinde mutasarrıf olan İbrahim'in bıraktığı yerlerin Mustafa isimli sipahiye tevcih edilmesi ve bununla ilgili yaşanan karışıklığın düzeltilmesi

Bosna vâlisi vezîrim paşaya hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Mustafa nâm sipâhi gelüb Klis sancağında Pirlova nâhiyesinde resm-i bâc mürûr ve ‘ubûr Pirlova hâriç ez-defter ber vech-i tahmin altı bin akçe timâr mutasarrıfı İbrahim'in kasr-ı yedinden Bosna vâlisi vezîrim Mehmed Paşa tarafından

tevcîh verilen tezkire mûcebince elli yedi senesinde asitâne-i sa‘adet'imden dahi berât ve altı bin akçelik üzere berât-ı şerîfimle bunun üzerimde ve timâr-ı mezbûrda mezkûr İbrahim'in ‘alâkası yoğ iken üç bin akçesin tekrâr âhardan Mehmed nâm kimesneye kasr-ı yed ve kasr-ı yedinden sâbıkâ Bosna vâlisi sadr-ı sâbık vezîr Ali Paşa tarafından tevcîh ve tezkire ve elli sekiz senesinde asitâne-i sa‘adeti'mden dahi berât olunub lâkin bunun kasr-ı yedinden haberi olmayub ... ile gadr olunduğun bildirüb sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetinle bi'l-muvâcehe görülüb sancaklusundan tahaffuz ve kasr-ı yedinden bunun haberi olmadığı zâhir oldukda vâki‘ halî ... üzere i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda timâr-ı mezbûr mutasarrıfı İbrahim'in kasr-ı yedinden mezkûr Mustafa'ya Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa tarafından tevcîh ve verilen tezkire mûcebince elli yedi senesinde asitâne-i sa‘adet'imden dahi berât ile üzerinde iken timâr-ı mezkûr üç bin akçe kılıç timâr olmak üzere tevkî‘ kalemiyle sebt ve muharrer tevcîhle ve berâtı gelince zabt etmek içün yedine buyruldu verilüb henüz tashîh olunmadın altı bin akçelik üzere İbrahim'e tevcîh ve sebt ve berât ve elli altı Safer'inin yedinci gününde ref‘inde merkûm Mehmed'e ibkâ ve berât ve badehü İbrahim'e ibkâ ve berât ve ba‘dehu oğlu Mustafa'ya kasr-ı yed ve elli sekiz senesinde berâtı Bosna Defterhânesi'ne kayd ve mezbûr Mehmed ref‘lerinden da‘vâ ... iken müslihûn tavassutlığı ile Mustafa'nın babası İbrahim çavuşlar kethüdâsı ve sâ’irlerin muvâcehelerinde oğlu içün timâr-ı mezbûrun üç bin akçe nısfını ricâsıyla merkûm Mehmed'e kasr-ı yedinden elli sekiz Cemâziye'l-evveli'nin on üçüncü gününde sâbıkâ Bosna vâlisi sadr-ı a‘zam-ı sâbık vezîr Ali Paşa tarafından fimâba‘d ahz tarafeyn nizâ‘ etmemek şartıyla tevcîh olunub verilen tezkire mûcebince yine elli sekiz Şevval'inin yirmi dokuzuncu gününde asitâne-i sa‘adet'imden dahi tevcîh ve hâlâ üç bin akçe timâr-ı mezkûr Mehmed'in üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın sen ki Bosna vâlisi vezîr-i müşarü'n-ileyhsin ma‘rifetinle bi'l-muvâcehe görülüb vâki‘ halî ‘arz olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1159/Ocak/Şubat 1746

474- Sayfa:117 Hüküm:2

Yenipazar ahalisinden doksan yük yapağıyı satın alan ulemadan Hacı Süleyman'ın Yenipazar sakinlerinden bazı kimselerin bunları gasbederek kendisine kötülük ettiklerinden kanun gereğince muamele edilerek mallarının tahsil edilmesi

Bosna vâlisi ve Yenibazar ve kadılarına hüküm ki

Saray Bosna'dan ‘ulemâdan el-Hac Süleyman zîde ‘ilmihu gelüb Yenibazar ahâlisinden bu bin yüz elli senesinde iştirâ’ eylediği doksan yük yapağıyı Yenibazar kasabasında vâki‘ nam hamamının derûnuna vaz‘ ve Saray Bosna'ya getirmek üzere iken Yenibazar sâkinlerinden Müslimîn ve re‘âyâdan ba‘zıları bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf gasben ol-mikdâr yapağısını ahz ve ziyâde gadr eylediklerin bildirüb ol-mikdâr yapağısını gasb eden mezbûrlardan alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M sene 1159/Şubat 1746

475- Sayfa:117 Hüküm:3

*Saraybosna sakinlerinden Hacı Salih ve Hacı Mustafa ve oğulları Mehmed ve Süleyman'ın İzvornik sakinlerinden Mehmed Paşa'dan alacağın*ın olduğu *ve* maddi sıkıntısı yüzünden borcun *çiftlik mahsulü olarak ver*il*mesi konusunda anlaştıklarını, fakat Mehmed Paşa'nın vefat etmesiyle varisleri olan hanımının ve oğlu*nun borcu ödemek istemediklerinden *kanun gereğince muamele edilerek haklarının ödenmesi*

Bosna vâlisine ve İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Saray Bosna sâkinlerinden Hacı Salih ve Hacı Mustafa ve oğulları Mehmed ve Süleyman gelüb bunların İzvornik sâkinlerinden Mehmed Paşa zimmetinde bin yüz elli guruş alacağı olduğu bundan akdem merkûmdan almak murâd eylediklerinde merkûm İran cânibine mürûr ve akçe tedârikinde ‘usreti olduğundan İzvornik sancağında vâki‘ çiftliklerinden elli beş ve elli altı senelerinde hâsıl olan mahsûlâtdan beş yüz şinik tereke mahsûlun huzûr-ı müslimînde bunlara olan deyni mukâbelesinde almak üzere havâle ve bunlar dahi havâleyi kabûl edüb lâkin henüz ol-mikdâr tereke mahsûllerin ahz etmeden merkûm fevt olub ol-mikdâr tereke mahsûlleri veresesinden olub İzvornik'de sâkin oğlu Derviş Bey ve zevcesi nâm hâtûnun yedlerine düşmekle hilâf-ı şer‘ kendü üzerlerine sarf ve istihlâk etmeleriyle bunlar dahi mezbûrların ahz ve istihlâk eyledikleri tereke

mahsûllerin mezbûrândan almak istediklerinde beyhûde ‘illet iradıyla edâdan imtinâ‘ ve gadr ... oldukların bildirüb mezbûrların ahz ve istihlâk eyledikleri tereke mahsûlleri bunlara alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M sene (1)159/Şubat 1746

476- Sayfa:117 Hüküm:4

Hersek Hassı Voyvodası Mehmed Hersek hassı mülhakatından Kopaç karyesine kanuna aykırı olarak zorbalıkla tanınan kimselerin müdahale ederek ahaliden bazılarına eziyet ederek hapsettiğini, ahalinin perişan olduğunu belirterek bunun ortadan kaldırılması için mahkemeye başvurmasına rağmen durumun düzelmemesi

Bosna vâlisi vezîre İmoçka ma‘ Dumna ve kadılarına hüküm ki

Sen ki nefs-i İmoçka ma‘ Dumna Kadısı Mevlânâ Şükrüzâde Halil zîde fazlühüsün mektûb gönderüb kazâ-i Dumna ber vech-i malikâne mutasarrıf olan Hersek Hassı Voyvodası Mehmed zîde kadruhu meclîs-i şer‘a varub Hersek sancağında Dumna nâhiyesinde mîrlivâ-i Hersek hassı mülhâkâtından defter-i hâkânîde üç yüz akçe yazu ile karye-i Kopaç deyu mukayyed olan karyeye hilâf-ı defter-i hâkânî âhardan ber-vechile dahl olmak icâb etmez iken zümre-i mütegallibe ve cebâbireden Komfut? sükkânından Papaz Bey ve Hüseyin Bey ve Murâd Bey dimekle ma‘rûf kimesneler birbirleriyle yekdil ve sâlifü'l-beyân Kopaç karyesi içün timâr mülhâkâtından Komfut? ve Lebe? ve Maben? karyeleri olmak üzere hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhale ve ahâlisinden ba‘zıların bî-gayri hakkın ahz ve habs ve der-zincir ve bi'l-külliye perâkende ve perişân olmalarına bâdî olduklarından hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânun ta‘addîlerinin men‘i içün bi'd-def‘aat ma‘rifet-i şer‘le tenbih olunmuşken bir dürlü memnû‘ olmayub bî-vech-i şer‘i ta‘addî ve rencîdeden halî olmamağla mezbûrların ol-vechile hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânun zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına ‘arz ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Dumna nâhiyesine tâbi‘ üç yüz akçe yazar Kopaç nâm karye nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Dumonak nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb mîrlivâ-ı Hersek hassından olmak üzere ve defter-i icmâlde muharrer kalemiyle tahrîr ve defter olunub

ve yine Dumna nâhiyesine tâbi‘ on iki baştina ve bir asiyâb ve bir yaylak ve üç bin akçe yazar karye-i Komfut? ve Lebe? ve Maben? ve otuz baştina ve iki çiftlik ve beş bin altı yüz akçe yazar karye-i Komfut? ‘an-karye-i Pirlene? on beş baştina ve bir zemîn ve iki çayır ve iki bin yedi yüz akçe yazar karye-i Komfut? ve karye-i Lebe? Maben? ve defter-i mufassala muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde yazuları hânümanhâ-ı ‘atik deyu tahrîr ve üç ‘aded icmâle tevzi ve taksîm ve icmâl-i mezbûrları tamâmen defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere Ali ve Abdulfettah veled-i Cafer ve Salih üzerlerinde olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî mîrlivâ-i Hersek hassı dâhilinde olan Kopaç nâm karyenin icmâli başka ve Komfut? karyelerinin dahi icmâl ve mufassalları başka olduğun bi'l-fi‘il defter emîni olan Mehmed Said dâme mecduhu ‘arz eylediği mümâileyhin ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M sene 1159/Şubat 1746

477- Sayfa:117 Hüküm:5

Saraybosna'da Ferhad Bey Mahallesi imâmı, hatibi ve ahaliden bazı kimselerin gelerek mahallelerinde eskiden beri Gayrimüslim olmadığından mahallelerinde Semerizade denilen bir kişinin Gayrimüslim birine mülk sattığını fakat kendilerinin buna razı olmadıklarını ve bu sebeple Gayrimüslim kişinin kendilerine saldırdığından kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi ve Saray Bosna monlasına hüküm ki

Medine-i Saray Bosna mahallâtından Ferhad Bey Mahallesi imâmı ve hatibi ve sâ’ir ahâli-i mahalle gelüb bunların mahalleleri müslüman mahallesi olub kadîmden kefere sâkin olmuş değil iken yine mahalle-i mezbûr sâkinlerinden olub ahâli-i İslâmdan Semerizâde dimekle ma‘rûf nâm kimesne mahalle-i mezbûrede mutasarrıf olduğun mülk-i menzilin bin yüz elli senesinde zımmî tâ’ifesinden Hacı Triko oğlu nâm zımmîden bey‘ ve ol-dahi iştirâ’ etmekle bunlar dahi ma‘rifet-i şer‘le menzili mezbûru bir müslime bey‘ etdirmek murâd ettiklerinden mesfûr zımmî ... makûlesinden olmağla bî-vech-i şer‘i ta‘allül eylediğin ve bu bâbda şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb mûcebince şer‘le görülüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek emrim olmuşdur.

Fî Evâhir-i M sene (1)159/Şubat 1746

478- Sayfa:118 Hüküm:1

Blagay Kal‘ası ser-bölüklerinden Ömer'in görevini bırakmasından sonra timar ve ser-bölüklüğü Osman'a tevcih edilmişken Ömer'in kendi halinde durmayıp bazı zorba kişilerle bir olup müdahale ederek mahsul ve rüsumu zorla alarak yeniden hak iddia etmesi üzerine müdahalenin ortadan kaldırılarak kanun üzere muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Novasil kadısına hüküm ki

Blagay Kal‘ası ser-bölüklerinden Hasan zîde kadruhu gelüb Hersek sancağında Novasil nâhiyesinde Gorna Bosavala nâm karye ve gayriden bin yedi yüz akçe gedik timârı ile Blagay Kal‘ası ser-bölüklerinden Ömer kânun-ı kadîm üzere kal‘a-i mezbûrede sâkin olmayub âhar kazâda sâkin olub terk-i hıdmet ol-vechile timâr-ı mezbûr ile kal‘a-i merkûm ser-bölüklüğü mahsûl olmağla kal‘a-i mezbûre dizdârı Osman zîde hıfzuhunun ‘arzıyla timâr-ı mezbûr ile ser-bölüklüğü mezbûr Ömer'in terk-i hıdmetinden bin yüz elli sekiz senesi mâh-ı Saferü'l-hayrın yirmi beşinci gününde buna tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub dahl olunmak icâb etmez iken mezkûr Ömer kendü hâlinde olmayub hevâsına tâbi‘ mütegallibeden ba‘zı kimesnelere istinâden timâr-ı mezbûr mukaddemâ benim idi deyu fuzûli müdâhale ve tagallüben mahsûlât ve rüsûmâtının ahz ü kabz ve zabtına mümâna‘at ve ta‘addîden halî olmadığın bildirüb timâr-ı mezbûr yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtını kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb ref‘ olunan mezbûr Ömer'in ve âharın mugâyir-i berât bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda sâlifü'z-zikr timâr ile Blagay Kal‘ası ser-bölüklüğü mezkûr Ömer'in terk-i hıdmetinden târih-i mezkûrede merkûm Hasan'a tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın berâtı mûcebince zabt etdirilmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M sene 1159/Şubat 1746

479- Sayfa:118 Hüküm:2

Dergah-ı ali kapıcılarından ve Saray kazasının mahzarbaşı olan Mehmed'in Saray sakinlerinden alması gereken yüz yirmi kuruşu Hasan isimli kimsenin vermek istemediğini, muhalefet ederek sıkıntı çıkardığını bildirmesi üzerine meselenin kanuna uygun olarak çözülmesi ve mikdarın eksiksiz olarak tahsil ettirilmesi

Bosna vâlisine Saray Monlasına hüküm ki

Mehmed ser-bölük bevvabin-i dergâh-ı ‘ali zîde kadruhu gelüb Saray kazâsının mahzarbaşılığı berât-i şerîfimle bunun üzerinde ve senevî otuz guruş olmak üzere bin yüz elli beş senesi Muharreminden dört sene tamâmına değin yüz yirmi guruş zabtını Saray sâkinlerinden Hasan nâm kimesne der’uhde ve iltizâm ve ol-dahi iltizâm ve makbuzâtı bedel-i iltizâmına baliğ olmuş iken meblâğ-ı mezkûr yüz yirmi guruşu vermekten ta‘allül ve muhâlefet ve ol-vechile gadr üzere olduğun ve tarafından İsmail Efendi dimekle ma‘rûf kimesneyi vekîl eylediğin bildirüb şer‘le görülüb mezkûrenin zimmetinde müctemi‘ olan meblâğ-ı mezbûr tamâmen tahsîl ve bî-kusûr alıverilüb ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M sene 1159/Şubat 1746

480- Sayfa:118 Hüküm:3

Bosna Brod'u kazası muzafatından İzeniçe'ye bağlı Dolna Luçak karyesinde Esmahan ve kızları Fatıma ve Neslihan'ın müşterek tasarruf ettikleri çiftliği kendi rızalarıyla ve karşılığını alarak Balyabadra muvakkıtı Mevlana Derviş Ebubekir'e bırakmalarından sonra Neslihan vefat edince diğerlerinin çiftliği Derviş Ebubekir'e bıraktıklarına pişman oldukları gerekçesiyle hak iddia ederek zorluk çıkarmaları üzerine bunların müdahalelerinin ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Bosna Brod'u ve kadılarına hüküm ki

Kuzâttan olub hâlâ Balyabadra muvakkıtı olan Mevlânâ Derviş Ebubekir zîde fazluhu gelüb Bosna Brod'u kazâsı muzâfâtından İzeniçe nâhiyesine tâbi‘ Dolna Luçak nâm karye toprağında arâzi tasarruf edenlerden Esmahan bint-i Ali ve kızları Fatıma ve Neslihan nâm hâtûnlar karye-i mezbûre toprağında vâki‘ ber vech-i iştirâk mutasarrıf

oldukları ma‘lûmü’l-hudûd çiftlik yerlerinin hakk-ı tasarrufun hüsn-i rızâsıyla ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle üç yüz doksan beş guruş semen mukâbelesinde buna ferâğ ve tefvîz ve bu dahi tefevvüz ve yedine verilen sâhib-i arz temessükü mûcebince ol-yerleri zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken mezbûre Neslihan müteveffiye olmağla mezbûrân Esmahan ve Fatıma zuhûr ve şirrete sülûk ve sâlifü'z-zikr çiftlik yerleriyle mukaddemâ sana ferâğımızdan nâdim olduk sana zabt etdirmeyiz biz zabt ederiz deyu iddi‘â ve bundan akdem murâfa‘a-i şer‘ olduklarında çiftlik-i mezbûr yerleri bunun hakk-ı muktezi olduğu şer‘an sâbit ve buna hükm mezbûrân men‘ birle kıbelü'ş-şer‘den bunun yedine hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken mezbûrân şerire vech olmalarıyla bir dürlü kâni‘ ve mündefi‘ olmayub ol-hüccet-i şer‘iyyeye ve sâhib-i arz temessüküne mugâyir hilâf-ı kânun ve fuzûli tekrâr ol-vechile müdâhale ve ta‘addîden halî olmayub gadr-ı murâd eylediklerin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb fetvâ-ı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyye ve sâhib-i arz temessükü mûcebince ‘amel olunub mezbûrânın hilâf-ı kânun ol-vechile olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M sene 1159/Şubat 1746

481- Sayfa:118 Hüküm:4

Hersek sancağında Novasil'e bağlı İzohol karyesi ve bazı timar yeri ile Blagay Kalesi müstahfızlığına mutasarrıf olan Salih'in kanun gereği kalede oturması gerekirken başka yerde oturması ve toprağının boş kalması sebebiyle, bu yerlerin ve görevinin Hasan isimli müstahfiza verilmesi üzerine kanun gereğince kayıt olunması ve herhangi bir müdahale ve saldırıya maruz bırakılmaması

Bosna vâlisine ve Novasil kadısına hüküm ki

Hasan nâm müstahfız gelüb Hersek sancağında Novasil nâhiyesinde İzohol nâm karye ve gayriden bin dört yüz akçe timâr ile Blagay Kal‘ası müstahfızlığına mîr-i mîrân berâtıyla mutasarrıf olan Salih kânun-ı kadîm üzere kal‘a-i mezbûrede sâkin olmayub âhar kazâda sâkin olub târik-i hıdmet ve ol-vechile timâr-ı mezbûr mahlul olmağla kal‘a-i mezbûre dizdârı Osman zîde hıfzuhunun ‘arzıyla timâr-ı mezbûr ile müstahfızlığı mezbûr Salih'in terk-i hıdmetinden bin yüz elli dokuz senesi mâh-ı

muharremü'l-haramın on üçüncü gününde buna tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğun bildirüb timâr-ı merkûm yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter ahz ü kabz etdirilüb ref‘ olunan mezbûr Salih'i ve âharı mugâyir berât bir dürlü dahl ve ta‘arruz ve zabtına mümâna‘at etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda zikrolunan timâr ile kal‘a-i mezbûre müstahfızlığı mezbûr Salih'in târik-i hıdmetinden târih-i mezkûrede merkûm Hasan'a tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın berâtı mûcebince zabt etdirilmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M sene 1159/Şubat 1746

482- Sayfa:119 Hüküm:1

Saraybosna'da Gazi İsa Bey zaviyesi vakfının akaratından olan değirmenler üzerinde hak iddia ederek kanuna aykırı davrananların engellenmesi, vakfın tevliyetinin deftere kaydedildiği üzere Mustafa bin Ataullah'ın ve mütevelliği kaymakamlığının Molla Yusuf'un üzerinde olduğu, kanun ve deftere aykırı olarak askeriden verilen beratın kaydının iptal edilmesi

Bosna vâlisine ve Saray Bosna Monlasına

Bi'l-fi‘il bâbü's-sa‘adetim ağası olan İbrahim Ağa dâme ‘ilmuhu mektûb gönderüb zir-i nezâretinde olan Saray Bosna'da vâki‘ müteveffâ Gazi İsa Bey zâviyesi evkâfının defter-i hâkânî ve vakfa ma‘mûlu’n-bihâsında mu‘tad ‘akarâtından Bosna sancağında Saray nâhiyesinde mukâta‘a-i asiyâbha-i Visoka bab dört nefer mukayyed değirmenler yirmi sene mukaddem nehr-i merkûmun tuğyânı sebebiyle harâba müşerref oldukda Garbi Ahmed nâm kimesne zikrolunan asiyâbları bilâ-izin mütevelli fuzûli binâ ve evlâd-ı evlâdına vakf eyledikden sonra tevliyetini ‘askeri tarafından berât etdirüb tekrâr nehr-i mezbûrun tuğyânı hasebiyle zikrolunan asiyâblar harâbe oldukda verile gelen mukâta‘asın beher sene taraf-ı vakfa vermek şartıyla zikrolunan asiyâbın binâsı mülk olmak üzere izni havi mütevelli-yi vakf tarafından verilen temessük mûcebince Balu Mustafa nâm kimesne zikrolunan asiyâbları mücerreden binâ ve yirmi seneden mütecâviz mutasarrıf oldukdan sonra fevt olub zikrolunan değirmenler ırs-i şer‘le vârislerine intikâl ve anlar dahi zabt ve tasarruf üzereler iken mülkiyetini el-hac Ahmed

bin Osman nâm kimesneye bey‘-i bat-ı kat‘i ile bey‘ eylediklerin nehr-i mezbûr tuğyân ve ol-değirmenler harâb ve mezkûr el-hac Ahmed müceddeden binâ eyledikde mezkûr Garbi Ahmed'in oğulları Ahmed ve Ali ve Yusuf ve Mahmud nâm kimesneler zikrolunan asiyâblar içün bizim meşrutamızdır deyu iddi‘â ve birkaç def‘a murâfa‘a-i şer‘ olunduklarında müdde‘aların vech-i şer‘i üzere isbâta kâdir olmadıklarından bî-vech-i mu‘ârızadan men‘ ü def‘ birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye mûcebince ‘amel olunmak içün sâbık sadr-ı a‘zam esbak vezîrim Ali Paşa edâmellahu te‘âla iclalehu taraflarından buyruldu verilmekle merkûm el-hac Ahmed'in yedinde olan senedât-ı şer‘iyye ve buyruldular ve fetvâ-ı şerîf mûceblerince zabt etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i şer‘-i şerîf mezkûrların ‘asker berâtıyla zâhir olan ta‘addîleri men‘ olunmak içün ağa-ı mümâileyhin ‘arzı mûcebince sâdır olan emr-i şerîfimle mahalline vardıkda mezbûrlar yine memnû‘ ve mündefi‘ olmayub hevâlarına tâbi‘ her gelen nâ’iblere istinâden ta‘ciz ve bu makûle bir def‘a şer‘le görülüb fasl olunan da‘vânın tekrâr istimâ‘ı memnû‘ iken kuvvet-i irtişa ile tekrâr istimâ‘ ve hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i şer‘-i şerîf tagallüben zabt etmek sevdâsıyla vakfa ve mutasarrıf-ı mezbûre gadr-ı murâd etmeleriyle hilâf-ı defter-i hâkânî ‘askeri rûznâmçesine müceddeden kayd ve berât etdirdikleri mesbuku'z-zikr asiyâbların kaydı ref‘ ve terkîn ve fimâba‘d veledân husûs-ı mezbûru istimâ‘ eylemeyüb mezkûr Garbi Ahmed vakfı mütevellisi mezbûrların müdâhaleleri men‘ ü def‘ ve merkûm el-hac Ahmed'in yedinde olan senedât-ı şer‘iyye ve defter-i hâkânî mûcebince kel-evvel taraf-ı vakfdan zabt etdirilmek bâbında sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyh ve Mevlânâ-ı mümâileyhsin size hitâben emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâki‘ halî ‘arz ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i evkâfa mürâca‘at olundukda Saray vakf-ı zâviye merkûm İsa Bey der-nefs-i Saray deyu defter-i evkâfta yazıldığı mahalde mukâta‘a-i asiyâbha-i Visoka bab dört fî sene üç yüz ma‘ mevadd-ı sâ’ire minha ihrâcat ber-mûceb-i vakf nâm mukayyed der-defter-i ‘atik cihet-i tevliyet-i ‘öşr ani'l-mahsûl ve cihet-i sâ’ire defter-i kadîmde imâm ve mü’ezzin ve kayyum ve mu‘allim deyu mukayyed olub lâkin teftiş olundukda merhum İsa Bey mescidi merhum Sultan Mehmed Han tabe-serahu hibe edüb câmi‘-i şerîf olub cihetleri karyelerde timâra emr olunub vakfnâmesinde evkâf-ı mezbûre mahsûlu zâviyesine meşrut olub ve cihet-i mescide ve kâtib ve cibâyet rey-i mütevelliye meşrut fermâ eylediğinde âyende ve revendeye ta‘am içün mesârifine sarf etmek üzere vakf-nâmesinde meşruttur deyu defter-i ‘atikde mukayyed olmağın vech-i meşrûh üzere defter-i cedîde kayd olundu

deyu muharrer kalemiyle tahrîr olunduğu mestûr ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak içün emr-i şerîfim verildiği defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan Anadolu muhâsebesi defterlerine nazan olundukda Saray Bosna'da Gazi İsa Bey Vakfi'nın tevliyetini evlâd-ı vakıfdan ber vech-i meşrut ‘öşr-i mahsûl ile Mustafa bin Ataullah'ın ve yevmi on akçe ile mütevelli kaymakamlığı Monla Yusuf üzerlerinde olduğu dahi mukayyed olunmağın hilâf-ı defter-i hâkânî ‘askeriden verilen berât kaydı ref‘ ve terkîn ve vech-i meşrûh üzere zabt etdirilmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M sene 1159/Şubat 1746

483- Sayfa:119 Hüküm:2

İzvornik’e *bağlı Böğürdelen kazasının ileri gelenleri mahkemeye giderek buranın sınıra yakın olduğundan düşman saldırısına maruz kaldığını ve bu sebeple hazeriyye ve seferiyye sorumluluklarının olmamasına rağmen eşkıyadan bazı kimselerin zorla akçelerini aldıklarını, halkın perişan olduğunu ve başka yerlere göç ettiğini belirterek vermeleri gereken vergiyi iki taksit olarak ödeyebileceklerinden* kanun *gereğince muamele edilerek ne kadar vergi verebileceklerinin tespit edilmesi*

Böğürdelen kadısına ve a‘yân-ı vilâyete hüküm ki

Bosna eyâletinde İzvornik sancağında vâki‘ Böğürdelen kazâsında sâkin ‘ulemâ ve sulehâ ve e’imme ve hutebâ ve zabitân ve zü‘emâ ve erbâb-ı timâr ve ağavât ve neferân ve sâ’ir re‘âyâ ve berayâ fukarâları Böğürdelen mahkemesinde meclîs-i şer‘a varub kazâları sinîn-i kesireden berü yed-i küffârda iken bî-hamdihi'l-müteal feth ve teshîri müyesser olub lâkin re’s-i hudûda bulunmakdan nâşi bi'd-def‘aat küffâr yed-i fa‘al tahrib ve ahâlisi ziyâde fakirü'l-hâl ve muzdaribü'l-bâl olub bundan akdem nice sene yed-i küffârda kaldığından belde-i mezkûrenin sâ’ir kazâlarına tahsis kılınan sayfiyye ve şitaiyye tâ‘bir olunur iki taksit ile olan hazeriyyesi kazâ-i merkûma tahsis kılınmamağla mütegallibeden ba‘zı kimesneler zuhûr ve nice günâ bed‘ ve mezâlim ve ta‘addîyatı bilâ-emr-i şerîf re‘âyâ fukarâ tahmîl ve cebren tahsîl eylediklerinden re‘âyâ fukarâsı merkûmunun zulm ve ta‘addîlerine takat getiremeyib kimi diyâr-ı âhara ve kimi memleket-i küffâra firâr ve ol-vechile mukâta‘at ve ze‘âmet ve mal-ı mîr-i mîrân bir akçe tahsîl mümkün olmayub eshâb-ı ze‘âmet ve mukâta‘ata külli gadr

olunduğundan kat‘-ı nazar bir müddet dahi minvâl-i meşrûh üzere kalub nizâm verilmez ise bakıyye kalanları dahi her biri birer mahalle firâr ve kazâ-i mezbûr bi'l-külliye harâb olacağı nümâyân olmağla sâ’ir kazâlar gibi bunların dahi bunların üzerlerine edâsı lâzım gelen iki taksit ile edâ etdirilir ise kazâ-i mezkûr şen ve abâdân olacağından iştibâh olmadığımız sen ki Böğürdelen kadısı Mevlânâ Mustafa zîde fazluhusun sen ‘arz ve İzvornik sancağında vâki‘ zü‘emâ ve erbâb-ı timâr ve nefs-i İzvornik Kal‘ası muhâfazasına me’mûr olunan ağavât ve zabitân ve sâ’ir neferân fukarâları dahi mahzar birle i‘lâm-ı hâl etmeleriyle divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan hazeriyye ve seferiyye tertîbi defterleri görüldükde fi'l-hakika Böğürdelen kazâsına sancak ve eyâlet mutasarrıflarının hazeriyye ve seferiyyelerinden nesne ta‘yin olunmayub ‘ala-halihi kalub ve harameyn defterlerinde dâhil kazâ-i mezbûr evkâf mührüne dâhil olmadığı ihrâc olunmağın lâkin eyâlet-i mezbûre ve livâ-i merkûme derûnlarında olan kazâlara müfredât üzere hazeriyye taksîm olunub ve kazâ-i mezbûre dahi vaz‘ ve mikdârı ta‘yin olunmak iktizâ eylediği binâ’en‘aleyh Münteha ve hudûdda bulunmaları hasebiyle sâ’irlere kıyas olunmayarak ne mikdâr hazeriyye ve seferiyyeye tahammülleri olduğu mahallinden i‘lâm olunub ba‘dehu tertîb defterlerine kayd ve şurûtuyla emr-i şerîfim verilmek iktizâ eyledikde bi'l-fi‘il re’isü’l-küttâbım el-hac Mustafa dâme mecduhu i‘lâm etmekle i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M sene 1159/Şubat 1746

484- Sayfa:120 Hüküm:1

Hersek sancağı alaybeyi Veys'in mektup gönderip Hersek sancağında İstolçe ve Nevesin nâhiyesinde bazı yaylak ve meraların defterde zabtı olmadığını bildirmesi üzerine buraların ismi belirtilen kişilere tevcih edilerek reisülküttab Hacı Mustafa'nın vereceği ilam üzere muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre ve İstolçe ve Nevesine ve kadılarına hüküm ki

Hersek sancağı alaybeyisi Veys zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Hersek sancağında İstolçe nâhiyesinde Sedef? Rilko? ve Nevesine nâhiyesinde Deyomrane? ve Gorodamir? ve Govan? nâhiyesinde Obruşin ve İrevilov? nâhiyesinde Polam? ve diğer Polam? ve Divman? nâm yaylaklar ve cisr-i Grazde ma‘ cisr-i Akova mürûrleri kimesnenin kayd ve berâtına dâhil olmayub ve havass-ı hümâyûn

ve evkâfa verilmeyüb haric-i ez-defterdir deyu beş bin akçe yazu ile bir kılıç timârı olmakluğa tevkî‘ kalemiyle sebt ve defter ve sancak mülâzımlarından Şahin veled-i Abdi'ye tevcîh olmak ricâsıyla ‘arz-ı hâl ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Gayli? nâhiyesine tâbi‘ tahtında on dört baştina ve yaylak-ı Meladpolye der-kurb-ı Zagorye der-tasarruf-ı ahâli-i karye ve on beş baştina fî yüz kırk üçer ve yüz akçe maktû‘ karye-i Dolna Bus? ve Dumna nâhiyesine tâbi‘ otuz altı ‘aded baştina ve dört yüz akçe maktû‘ ile hisse ‘an-yaylak-ı Briskoviçe der-kurb-ı nâhiye-i Zagorye ve Teşne? otuz beş fî yüz altmış üçer ve yedi yüz otuz akçe maktû‘ât ile karye-i Gorna Musori tâbi‘-i kazâ-i Nevesine ve yine Gayli? nâhiyesine tâbi‘ tahtında bir mezra‘ ve kırk elli baştina ve üç yüz akçe maktû‘ ile yaylak-ı Morine der-kurb-ı Nevesine ve zikrolunan baştinanin kırk üçü fî yüz altmış üçer ve yedi yüz altmış üç akçe maktû‘ât ile karye-i Gorna Kusen? tâbi‘-i kazâ-i Nevesine ve Gorna Rudye nâhiyesine tâbi‘ tahtında kırk ‘aded baştina ve beş yüz altmış akçe maktû‘ ile hisse buçuk yaylak-ı Hamza der-kurb-ı nâhiye-i Gaçka ve zikrolunan baştinanin otuz ikisi fî yüz altmış üçer ve bin üç yüz doksan maktû‘ât ile karye-i Ofçapolye tâbi‘-i kazâ-i Nevesine deyu havass-ı hümâyûnda olmak üzere başka başka defter-i mufassal aklâmında muharrer kalemiyle tahrîr ve timâr yaylaklarından Blagay nâhiyesine tâbi‘ yüz elli akçe yazu ile yaylak-ı Veys ma‘ Dudaye? Kullar? ma‘ Opçak? ol-dahi defter-i mufassal-ı eşkünciyânda muharrer kalemiyle tahrîr ve ze‘âmet karyelerinden Gorajde nâhiyesine tâbi‘ sekiz bin akçe yazu ile nefs-i kasabâ-ı Gorajde ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve Gorajde nâhiyesinde nefs-i Gorajde ve gayriden timâra mutasarrıf İsmail veled-i Haydar ve yine nefs-i Gorajde ve gayriden timâra mutasarrıf Süleyman veled-i Abdullah'ın timârları tahsîl olmağla nefs-i Gorajde kurbunda cereyân eden nehr-i Drin üzerinde cisr-i kebir enharın tuğyânı ile mürûr ve ‘ubûr içün sefine inşâ’ ve ber vech-i kabûl bin akçe yazu ile has timâr olub beş yüz akçesi mezbûrân İsmail veled-i Haydar'ın ve beş yüz akçesi Süleyman veled-i Abdullah'ın timârlarına ilhâken yüz kırk dört senesinde tevkî‘ kalemiyle defter-i icmâlde sebt olunub hâlâ târih-i mezbûrda berâtları dâhilinde olub ve mîrlivâ-i Dukakin hissesinden İbik? nâhiyesine tâbi‘ on beş bin akçe ile karye-i Belopolye-i Büzürk ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter olunub ve defâtir-i icmâlde ve mufassal ve evkâf tetebbu‘ olundukda bâlâda zikrolunduğu vechile defter-i hâkânîde mestûr olundukdan ma‘adâ İstolçe nâhiyesinde yaylak-ı Rilko? ve Nevesine

nâhiyesinde Delo Krana? ve Gorovamir? ve Guvan? nâhiyesinde Obrosvan? ve Lutre? nâhiyesinde Polam? ve diğer Polam? ve Divman? isimleriyle yaylak mahalleri defterhâne-i ‘âmiremde olmadığı bi'l-fi‘il defter emîni olan Mehmed Said dâme mecduhu ‘arz-ı hâl eylemeğin ancak enhar üzerine cisr binâ olunmakdan maksud-ı ‘ibâdu'llahın devlet ve mevâşilerinin istirahat ve mâh-ı hallerin müstelzim ve hevâ-ı hayrâtından olmağla cisrde mürûr ve ‘ubûr edenlerden resm-i râh alınması kânunen câ’iz olmayub defteri bulunmayan bilâ-defter dahi her bir karyenin mümtâz ve mu‘ayyen hudûd ve sınırı dâhilinde kâbil zirâ‘at yerlerden veyahud ehl-i karyenin hayvanlarına mahsûs kadîmi mer‘a ve kadîmden koruya geldikleri koru ve kadîmi otlak yerlerinden haric-i ez-defter olmuş olanlar men‘ ü def‘ olunub muktezâ-ı kânun üzere eshâbına zabt ve tasarruf etdirilmek kânun olub ve âhar kimesnenin karyesi hudûd ve sınırı dâhilinden olub ve bir ferdin tasarrufunda bulunan kûhî dağlardan iken sonradan ba‘zıları koyun ve sâ’ir davarlarla çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ ve yaylak ittihaz etmişler ise ol-makûlelerin bir kısmı mevkuf olmağla husûs-ı mezbûr sen ki vezîr-i müşâr ve kadı-ı mümâileyhimsiz bâlâda bast ve beyân olunan kânun üzere ma‘rifet-i şer‘le görülüb bir dürlü ‘özr ve âhara himâyeden ‘ârî vechile müsinn ve ihtiyâr ve bî-garaz kimselerden tefahhus ve hakikat-i halî ‘ala-vechi's-sıhha ‘arz-ı hâl ve i‘lâm olunmak bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan el-hac Mustafa dâme mecduhu i‘lâm eylemeğin mümâileyhin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1159/Şubat 1746

485- Sayfa:120 Hüküm:2

Bosna sancağında Saray nâhiyesine bağlı Nahoreva karyesinde Zaim *Hüseyin ölünce, kendisinin çocuğu olmadığından amcaları Osman ve Ömer'in bunun tasarrufundaki yerlerde hakları olduğunu beyan etmelerine rağmen Bosna timar tezkirecisi İbrahim'in bu yerleri hile ile kendisine zabt etmesi üzerine kanuna uygun olarak meselenin muhakeme edilmesi ve gereğinin yapılması*

Bosna vâlisi vezîrim el-hac Süleyman Paşa'ya hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhsin sudde-i sa‘adetime memhûr ‘arz gönderüb bundan akdem Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Nahoreva nâm karye ve gayriden yirmi beş bin dört yüz doksan dokuz akçe ze‘âmete mutasarrıf olan Hüseyin nâm

kimesne bilâ-veled fevt oldukda ‘emmisi Osman ve Ömer nâm kimesnelerin dirlikleri olmadığı halde hakk-ı sarihleri eyâlet-i Bosna timâr tezkirecisi İbrahim-i mîr-i mîrân tarafından tevcîh ve ba‘dehu merkûmân Osman ve Ömer ze‘âmet-i mezbûre hakk-ı sarihleri idiğini mütezammın alaybeyisi ve sancaklusu ‘arz ve mahzarlarıyla divân-ı hümâyûnuma ‘arz-ı hâl eylediklerinde merkûme-i mezbûr tezkireci İbrahim'den ref‘ ve merkûmân Osman ve Ömer'e ber vech-i iştirâk tevcîh olunmuşiken bu esnada tezkireci İbrahim hileye sülûk ve merkûmânın her birine birer töhmet-i müzevvere isnâd ve adem-i istihkâk irâd eylemek hasebiyle nizâ‘ mezkûrun fasl ve temyizi tarafına havâle olunmağla âhar tarafına gadr ve himâye olunmak üzere ma‘rifet-i şer‘le erbâb ve fevt mahzarlarında dirlikleri keyfiyeti bade'l-istihbar ve'l-istiknah merkûm Ömer'in üzerinde berât-ı ‘alişân ile Gradişka Kal‘ası müstahfızlığı olub ve Osman'ın hakkında isnâd olunan Banaluka Kal‘asının ‘azebân-ı sâni ağalığı dirliği oğlu Mehmed'in üzerinde iken mezbûr tezkireci İbrahim Osman üzerine bir dirlik kaydı düşürmek içün hileye sülûk ve sâbık Bosna vâlileri sadr-ı sâbık düstûr-i mükerrem ve mu‘azzam müş‘ir-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-‘âlem vezîrim Ali Paşa edâmellahü te‘âla iclâlehunun ve müteveffâ Yeğen Mehmed Paşa'nın ebab ve zehabları eyyâmında ve İzvornikli Mehmed Paşa'nın mütesellimliği hengâmında mezbûr tezkireci İbrahim ağalı-ğı mezbûru Mehmed'in fevtinden olmak üzere babası Osman üzerine tevcîh etdirmek içün mütesellim-i merkûmdan ‘arz ahz ve ol-vechile hilâf-ı inhâ’ tevcîh etdirilmekle mahalline yerlerin vâlidemizden mukaddem merkûm Mehmed divân-ı Bosna'da da‘vâ-ı hakk ve fevti gayr-i vâki‘ olub tezkireci İbrahim'in dâm-i tezvir ve hilesine giriftâr olduğu meclîs-i şer‘de tevatür ile sâbit olmağla ağalık-i mezbûr yine sâhib-i evvel merkûm Osman'ın oğlu Mehmed'e tevcîh ve ibkâ olundukdan sonra mezbûr Osman'ın üzerinde ağalık kaydı bulunması merkûm tezkireci İbrahim'in ... ve tezvirinden neşet ettiği Mehmed'in isbât-ı vücûd eylemesinden zâhir ve a‘yân ve bilâ-dirlik olan Osman'ın mağduriyetini ve hakk Osman'ın olduğu sâbit ve müsteban olub ve mezbûr tezkireci İbrahim ol-tarafda bulunmadığından terâfu‘-i müte‘azzir ve mezbûr tezkireci İbrahim ecnebi ve da‘vâsı hilâf olduğu müteferrid olmağla mezbûr tezkireci İbrahim'in bî-vech-i müdâhalesi men‘ ve ocaklık şurûtu mûcebince ze‘âmet-i mezbûre bir kılıç olmak üzere tamâmen Osman'a tevcîh olunmak içün istid‘â etmekle ta‘yin olunan zîde mecduhu mübâşir-i mezbûr tezkireci İbrahim ile merkûm Osman bu tarafda ahz ve tarafının yerlerinde senin ‘arz ve tezkiren olduğuna binâ’en bu cânibde feysal verilmesi mümkün olmadığı

cihetten sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin mezbûrları huzûruna ihzâr ve bi'l-muvâcehe terâfu'-i şer' ve tarafının keyfiyetlerin ağavât ve zâbitandan istifsar ile ze'âmet-i mezbûre kangısının hakk-ı sarihi olduğu sâbit olur ise ana tevcîh ve tezkire ve 'arz eylemek bâbında fermân-ı 'alişânım yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S sene 1159/Şubat/Mart 1746

486- Sayfa:121 Hüküm:1

Saraybosna kazası muzafatından Koniçe nâhiyesine bağlı kasaba ahalisinin gelip kasaba yakınlarındaki kilise papazlarının, bazı çiftlik sahibi rahiplerin vermeleri gereken tekalifi vermeyerek kendilerine sıkıntı çıkardıklarını bildirmesi üzerine kanuna uygun muamele edilerek üzerlerine düşen tekalifin tahsili

Saray Bosna kazâsı muzâfâtından Koniçe nâhiyesi nâ'ibine hüküm ki

Nâhiye-i mezbûre muzâfâtından kasabası ahâlisi gelüb kasabâ-ı mezbûre kurbunda vâki' kilise papaslarından ve çiftlik eshâbından ve ve nam râhibler ile ve ve ve dahi ba'zılarının bunların kasabası toprağında bi'l-fi'il tekâlif alınmak icâb edenler emlâk ve yerleri olmağla emr-i şerîfimle vâki' tekâlifden a'lâ ve evsat ve edna i'tibâriyle tahammüllerine göre hisselerin taleb eyledikde mesfûrlar vermeyüb bunlara çekdirüb ziyâde gadr ve ta'addî eylediklerin ve bundan akdem murâfa'adan yedlerine hüccet-i şer'iyye ve buyruldu verildiğin bildirüb hüccet-i şer'iyye ve buyruldu mûcebince şer'le görülüb emr-i şerîfimle vâki' tekâlifden a'lâ ve evsat ve edna i'tibâriyle tahammüllerine göre hisselerin alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S sene 1159/Şubat/Mart 1746

487- Sayfa:121 Hüküm:2

İzvornik sancağına bağlı timar karyelerinden bazı kişilerin gelip üzerlerine düşen tekalifi kusursuz olarak ödediklerini fakat sipahinin buna kanaat etmeyip kanuna aykırı olarak daha fazlasını talep ederek kendilerine eziyet etmeleri üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

İzvornik sancağında vâki‘ Mevlânâ zîde ‘ilmuhuya hüküm ki

Erbâb-ı timâr karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ ve nâm karyeler ahâlileri gelüb bunlar karyeleri topraklarında zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyeleri ve sâ’ir hukûk ve rüsûmları kânun ve defter mûcebince edâda kusûrları olmayub ziyâde ta‘addî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken sipâhileri olan nâm sipâhi sekizer ‘öşr ile sâlâriyyelerin ve sâ’ir hukûk ve rüsûmları kânun ve defter mûcebince almağa kanâ‘at etmeyüb ziyâde talebiyle rencîde eylediğin bildirüb kânun ve defter mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı kânun ve mugâyir-i defter bir dürlü ta‘addî ve rencîde etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1159/Şubat/Mart 1746

488- Sayfa:121 Hüküm:3

*Osman ve Ömer’in gelip Banaluka kazasında arazi tasarruf eden Mevani isimli kişinin vefat etmesiyle tasarrufundaki meyve ağaçlarının kendileriyle birlikte müşterek olarak bu kişinin kız kardeşi Rabia'ya kaldığını, fakat onun ve oğlu Mehmed'in de vefat etmesiyle Rabia'nın kocası İbrahim'e intikal ettiğini, İbrahim'in tek başına tasarruf etmek istediğini ve bunları*n hakkına göz diktiğini *bildirmeleri üzerine kanun gereğince muamele edilmesi*

Bosna vâlisine Banaluka ve kadılarına hüküm ki

Osman ve Ömer nâm kimesneler gelüb Banaluka kazâsına tâbi‘ ve ve nâm karye toprağında arâzi tasarruf edenlerden bunlar Mevani nâm kimesne bin yüz elli senesinde fevt olub oğlu ve kızı ve baba bir er karındaşı kalmayub terekesi tasarrufunda olan yerleri üzerinde mülk-i meşru‘ meyve eşcârı bî-hasebi'ş-şer‘ bunlar ile müteveffâ-ı mezbûrun baba bir kız karındaşı Rabia nâm hâtûna intikâl ve yerleri dahi kânun üzere tapuya müstehak ve hakk-ı tapu kız karındaşı mezbûre Rabia'nın olmağla mezbûre Rabia ile dahi ol-yerleri resm-i tapu ile sâhib-i arzdan almayub müteveffiye olub hisselerine ise oğlu Mehmed nâm sagîre ba‘de'l-intikâl sagîr-i mezbûr Mehmed dahi müte‘akiben fevt olub hisse-i şayi‘ası sagîr-i mezbûrun babası kazâ-i mezbûr sâkinlerinden İbrahim nâm kimesneye intikâl etmekle mülk-i mevrusları olan hisselerini

getirtmekte su‘ubet olmağla bunlar dahi eşcâra teb‘aiyyet ile ol-yerleri sâhib-i arzdan resm ile alub mezkûr İbrahim ile müşâ‘ ve müşterek mutasarrıf olmak istediklerinde merkûm İbrahim ben ol-yerleri müstakilen zabt ederim deyu bunların tapularıyla almalarına mümâna‘at etmekle yedlerinde olan fetvâ-ı şerîf mûcebince murâfa‘a-i şer‘ olduklarında murisleri olan mülk eşcâra … ile merkûm İbrahim ile ber vech-i iştirâk tapu ile verilmesine şer‘le tenbih ve cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken merkûm tenbih olmayub hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ol-vechile müdâhaleden halî olmadığın bildirüb ol-bâbda kânun üzere hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1159/Şubat/Mart 1746

489- Sayfa:121 Hüküm:4

Bosna sancağında Kobaş nâhiyesinde Boşevka karyesi havass-ı hümayun mutasarrıfları tarafından zabt edilirken Banaluka nâhiyesinde Ustukapolye karyesinde mutasarrıf olan Bosna defter katiplerinden Ali'nin sahte hüccetle burayı zorla zabt etmesi üzerine müdahalesinin ortadan kaldırılarak kanuna uygun muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre ve Banaluka ve kadılarına hüküm ki

Zîde kadruhu gelüb Banaluka Kal‘ası ağavât ve neferâtlarına ocaklık ta‘yin olunan havass-ı hümâyûnum karyelerinden Bosna sancağında ve Banaluka muzâfâtından Kobaş nâhiyesinde Boşevka karyesi hîn-i tahrîrden berü havass-ı hümâyûnum karyeleri mutasarrıfları tarafından zabt olunagelüb âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Banaluka nâhiyesinde Ustukapolye nâm karye ve gayriden on beş bin altı yüz elli altı ber vech-i tekmîl yirmi bin akçe ze‘âmete mutasarrıf eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Mustafa veled-i Ali ze‘âmeti mülhâkâtından müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil Kotor nâhiyesine tâbi‘ yüz yetmiş akçe yazu ile defter-i mufassalda Polye Boşavka deresiyle Ravna Reçiçe nâm dere mâbeynindedir ve defter-i icmâlde mezra‘-i Boşavkapolye deyu mukayyed olan mezra‘yı zabta kanâ‘at etmeyüb zikrolunan Boşavka karyesine kendü mezra‘sı olma üzere hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhale ve ze‘âmeti karyeleri re‘âyâsından tedârik eylediği şuhûd-zor ikâmeti ve akrabâsından sâbık Banaluka kadısından mugâyir-i defter-i hâkânî aldığı müzevver hüccet ile tagallüben zabt ve gadr eylediğin bildirüb sen

ki vezîr-i müşârü'n-ileyh ve Banaluka kadısı Mevlânâ-ı mümâileyhsin huzûrunuzda murâfa'a-i şer' olub mezbûrun hilâf-ı defter-i hâkânî aldığı hüccet ile zâhir olan müdâhalesi men' ü def' ve ber-mûceb-i defter-i hâkânî havass-ı hümâyûnum tarafından zabt etdirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istirhâm ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Kobaş nâhiyesine tâbi' yirmi altı 'aded baştina ve on bir nefer re'âyâ ve hâneha karye-i Boşavka defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde İsfiltiçepolye nâm karye ve ma' gayrihi birleşdirilib havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından olub ve Kotor nâhiyesine tâbi' hâsıl-ı 'ani'l-galle ve resm-i çift ve 'öşr-i giyâh ve gayrihi yüz yetmiş akçe yazu ile mezra'-i Polye Boşavka deresiyle Ravna Reçiçe nâm dere mâbeynindedir deyu ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mezra'-i Boşavkapolye deyu yine yazu-ı mezkûresiyle tahrîr ve Banaluka nâhiyesine tâbi' Ustukapolye nâm karye ve ma' gayrihi birikdirilüb yedi bin dört yüz kırk dokuz akçe ze'âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç aklâmı ve bâkisi müştereği kaydında olduğu mestûr ve mukayyed ve ber-mûceb-i defter-i hâkânî tarafının icmâl ve mufassal ve nâhiye kaydı başka başka olub birbirlerinden 'alâkaları olmamağla havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından olan Boşavka karyesine kâtib-i merkûmun hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhalesinin men'içün defter-i hâkânî mûcebince emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi'il re'isü'l-küttâbım olan el-hac Mustafa dâme mecduhu i'lâm eylediği i'lâmı mûcebince 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S sene 1159/Mart 1746

490- Sayfa:122 Hüküm:1

Saraybosna sakinlerinden Ümmühan ve Safiye'nin babaları Mataracı Mustafa Efendi'nin vefatından sonra mülkiyet üzere mutasarrıf olduğu emlak yerleri bunlara intikal etmişken mahalle imâmının ahaliyle birlik olup müdahale ederek kendilerine sıkıntı çıkardıklarını bildirmeleri üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre ve Saray Bosna kadısına hüküm ki

Medine-i Saray Bosna sâkinelerinden Ümmühan ve Safiye nâm hâtûnlar gelüb babaları müteveffâ Mataracı Mustafa Efendi dimekle ma'rûf kimesne medine-i mezbûr mahallâtından Abdulkerim Efendi Mahallesi'nde vâki' mutasarrıf olduğu mülk-i ahur ile

ma‘lûmü'l-hudûd mülk bağçesin hâl ü hayâtında ve kemâl-i sıhhat ve ‘aklda tescil-i şer‘i ve tesellüm ile'l-mütevelli vakf ve mahall-i mezbûrede vâki‘ mescide şart etmiş olmayub mülkiyet üzere mutasarrıf iken babaları merkûm Mustafa fevt oldukda marü'z-zikr ahur ile bağçe ırs-i şer‘le bunlara intikâl etmekle mülkiyet üzere zabt ve tasarruf edüb âhardan dahl olunmak icâb etmez iken mahalle-i mezbûre imâmı nâm kimesne zuhûr ve mahalle ahâlisiyle yekdil olub emlâk-ı mezbûr içün babaları merkûm Mustafa mescid-i mezbûr mürtezikasına vakf etmiştir deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf müdâhale ve gadr sevdâsında oldukların ve bu bâbda da‘vâların muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfeleri olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfe mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı şer‘-i şerîf ol-vechile zâhir olan müdâhaleleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1159/Şubat/Mart 1746

491- Sayfa:122 Hüküm:2

Bosna sancağında Laşva nâhiyesinde mutasarrıf olan Mustafa isimli sipahinin Visoka nâhiyesinde Goban karyesinde bulunan değirmenden vergi almak isteğini belirtmesi üzerine kanun ve deftere uygun olarak vergiyi Mustafa ve müştereğinin alması

Bosna vâlisine ve Saray Monlasına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Mustafa nâm sipâhi gelüb Bosna sancağında Laşva nâhiyesinde Srevaçgor nâm karye ve gayriden dokuz bin dört yüz akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârı mülhâkâtından müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil kazâ-i mezbûr muzâfâtından Visoka nâhiyesinde Goban nâm karyede vâki‘ bir bab asiyâbdan hîn-i tahrîrde resm-i asiyâb yazulub ve ol-asiyâb hâlâ ma‘den-i âhen asiyâbı olmağla icâb eden asiyâb resmi alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Visoka nâhiyesine tâbi‘ sekiz nefer müslimânân ile bir nefer gebrân re‘âyâ ve dört ‘aded baştina ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm ve bir asiyâb ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve polaçine ve tapu-ı zemîn yekûn ma‘ gayrihâ sekiz yüz akçe yazar karye-i Goban defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yazu-ı mezkûresiyle karye-i Goban ma‘ çiftlik-i Yusuf deyu tahrîr ve

Dubrovnik nâhiyesinde Reçiçe Merzi? nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb iki bin altı yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun bin dokuz yüz elli akçesi defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere mezbûr Mustafa'nın ve bâkisi kaydında oldukları bi'l-fi‘il defter emîni Mehmed Seyyid dâme mecduhu ‘arz ve mümâileyhin ‘arz-ı müfâdı üzere defter-i hâkânîde timârı mülhâkâtından olan mezkûr Goban karyesinde hâsıl-ı kayd olunan bir bab asiyâbın kânun üzere icâb eden resmini karye-i mezbûre mutasarrıfı almak kânun olduğu divân tarafından ve zikrolunan ma‘den-i âhen Kreşova mukâta‘ası senevî üç bin üç yüz doksan guruş mal ile dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Hüseyin dâme mecduhunun malikâne ‘uhdesinde olduğu başmuhâsebeden i‘lâm olunmağla bu sûrette karye-i mezbûrda vâki‘ otuz akçe resm ile mukayyed bir bab asiyâbın kânun ve defter mûcebince lâzım gelen resm-i mezbûr mutasarrıf ve müştereği tarafından alınmak iktizâ edüb istidâ’sı üzere asiyâb-ı mezkûrun ber-mûceb-i kânun ve defter icâb eden resmi merkûm Mustafa ve müştereği tarafından alınmak üzere emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il başdefterdârım olan Yusuf dâme ‘ilmuhu i‘lâm eylemek i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak bâbında cihân-ı ‘alişânım sâdır olmuşdur.

Fî Evâsıt-ı S sene 1159/Mart 1746

492- Sayfa:122 Hüküm:3

Ehlune kazası ahalisinin gelip kaza sakinlerinden Nuhbeyzâde Ali Bey ve Zenni Bacuoğlu Ali Ağa denen bazı kimselerin kendi hallerinde olmayıp kanuna aykırı işler yaptıklarını ehl-i örften bazı kişilere iftira attıklarını, çeşitli eziyetlerde bulunduklarını ve haksız kazanç sağladıklarını bildirmeleri üzerine bu işlerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Ehlune ve kadılarına hüküm ki

Ehlune kazâsı ahâlisi gelüb yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Nuhbeyzâde Ali Bey ve Zenni Bacuoğlu Ali Ağa dimekle ma‘rûf kimesneler kendü hallerinde olmayub şerir ve gammaz olub dâ’ima kadı ve nâ’ib ve voyvoda ve mütesellim ve subaşı ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi yanlarına varub fuzûli hilâf-ı vâki‘ mevad işleriyle ehl-i ‘örfe gamz ve bî-gayri-hakk akçeleri alınmağa bâ‘is ve kendüleri dahi alub ve ‘alâka ve medhalleri olmadığı el mesâlihine ve bilâ-emr-i şerîf tekâlifleri umûruna karışub ve bunun emsâli zulm ve ta‘addîlerinin nihâyeti olmadığın bildirüb ol-vechile olan ta‘addîleri men‘ ü

def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1159/Mart 1746

493- Sayfa:123 Hüküm:1

İzvornik sancağında ve İzvornik kazası muzafatından Krovine karyesinde demir hasıl edenlerden alınan vergiyi bazı kimselerin muhalefet ederek vermek istemediklerinin bildirilmesi üzerine bu muhalefetlerin ortadan kaldırılarak kanun ve defter gereğince vergilerin eksiksiz olarak tahsil edilmesi

İzvornik ve kadılarına ve İzvornik sancağı mütesellimine

Zîde kadruhu gelüb İzvornik Kal‘ası ağavât ve neferâtlarına ocaklık ta‘yin olunan havass-ı hümâyûnumdan İzvornik sancağında ve İzvornik kazâsı muzâfâtından Krovine nâhiyesinde Karak nâm-ı diğer Krovine karyesi mümâileyhin ‘uhde ve iltizâmından ve sâlifü’z-zikr Karak nâm-ı diğer Krovine karyesinin defter-i hâkânîde hâsılı tahtında ‘öşr-i ahen defterde hass-ı mezbûre hâsıl-ı kayd olunmağla karye-i mezbûre toprağında kadîmden demir hâsıl edenlerin demirlerinden kânun ve defter mûcebince ‘öşrlerin mezbûr müddet berü edâ idegelmişler iken içlerinden ba‘zıları hilâf-ı kânun ve defter vermekden ta‘allül ve muhâlefet ve ol-vechile hass-ı mezbûr mahsûlünün kesr ve noksân terettübe bâ‘is ve bâdî oldukların bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı kânun ve defter ta‘allül etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Krovine nâhiyesine tâbi‘ üç yüz üç nefer re‘âyâ ve on baştina ve hâsıl-ı resm-i çift ve bennâk ve ‘öşr-i ahen yekûn ma‘ gayrihâ beş bin yedi yüz doksan beş akçe yazar Karak nâm-ı diğer Krovine nâm karye defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1159/Mart 1746

494- Sayfa:123 Hüküm:2

Akhisar kazası ahalisinin arzuhal ederek yerli halktan naib olunması yasak olmasına rağmen yerli halktan Delivir Ali denen kimsenin gelen her kadıya naiblik yaptığını ve ehl-i örf taifesiyle anlaşarak görülen davalarda haksız yere akçe alarak ahaliyi zor durumda bıraktığını bildirmesi üzerine kanuna uygun muamele edilmesi

Akhisar kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr ahâlisi kul ve re‘âyâları sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb yerlüden nâ’ib olmak memnû‘ iken tarafından nâ’iblik olub Akhisar sâkinlerinden Delivir Ali dimekle ma‘rûf kimesne yerlüden olmağla her gelen kadılara nâ’ib olub ‘örf tâ’ifesiyle yekdil ve müttefik olmağla ba‘zı akçeleri almağa bâ‘is ve kendülerse dahi alub ve iki hasım da‘vâ ile varduklarında na-hakk olan kimesnenin akçesin alub ol-tarafa himâye ve ibtal-i hakk edüb icrâ-i hakk olmadığından gayri fukarâ-ı ra‘iyyeti nice günâ ta‘ciz ve rencîde ve halî olduğundan cümlesi kazâ-i âhara varub ve perâkende ve perişân olmağa yüz tutub bu misillü zulm ve ta‘addîsinin nihâyet olmadığın bildirüb mezbûr niyâbet hıdmetinde istihdâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1159/Mart 1746

495- Sayfa:123 Hüküm:3

Saraybosna muzafatından Koniçe nâhiyesinde Müslüman ahalisinin gelip civardaki kilise papazlarının kanun ve kadime aykırı olarak mahallede kadınların oturduğu yerlere bakan odalar ve yol üzerinde tuvaletler yaptığını ve buralardan gelen kötü kokuların kendilerini rahatsız ettiğini bildirmeleri üzerine bunun ortadan kaldırılması ve kanun gereğince muamele olunması

Bosna vâlisine ve Saray Bosna kazâsı muzâfâtından Koniçe nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki

Nâhiye-i mezbûre muzâfâtından kasabası mahallâtından mahallenin ehl-i İslâm ahâlisi gelüb bunların mahallesi fevkinden kadîmden ehl-i zimmet re‘âyâ tâ’ifesi ahâlisinin odaları olmayub ve mahallelerinde vâki‘ tarik-i hasslarında dahi kenefleri câri olunagelmiş değil iken civârlarında vâki‘ kilise papasları bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-emr-i şerîf ve bilâ-emr-i münif ve kadîme mugâyir mahalle-i

mezbûrede vâki‘ yolların tasarruflarında olan menzillerinin makarr-ı nisvan olan mahallerine nâzır odalar ve tarik-i hasslarına câri kenefler ihdâs etmeleriyle mesfûrların kadîme mugâyir ol-vechile ihdâs eyledikleri odaların nezâretinden ve keneflerinin her râyiha-i kerihesinden bunlar ve ümmet-i Muhammed ... ... küllisi olduğun bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin ecilden şer‘le görülmek emrim olmuşdur.

Fî evâhir-i S sene 1159/Mart 1746

496- Sayfa:123 Hüküm:4

Saraybosna kadısı Mehmed Nurullah'ın mektup gönderip Bosna'da Sedd-i Cedid Kalesi sakinlerinden Mehmed Ağa'nın hasmı Hasan Bey ile babaları zamanından kalma alacak meselesi yüzünden görülen davanın kanun ve hüccet gereğince çözülmesi talebi üzerine meselenin halli ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Saray Bosna kadısı Mehmed Nurullah zîdet fezâiluhu mektûb gönderüb eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Sedd-i Cedîd Kal‘ası sükkânından Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesne bundan akdem vârid olan emr-i şerîfim mûcebince hasmı Hasan Bey dimekle meşhûr kimesne ile divân-ı Bosna'da Travnik ve Akhisar kadıları ve müftü ve ‘ulemâ-i belde ma‘rifetleriyle ‘akd olunan meclîs-i şer‘i ... lede't-terâfu‘ merkûm Mehmed'in babası Süleyman nâm kimesne on dokuz sene mukaddem murâbahacı tâ’ifesinden Yerebakan el-Hac Mustafa nâm kimesneden bin guruş mikdârı akçe istidâne ve ba‘dehu üzerine devr-i şer‘i ve ilzâm-ı ribh olunmamak şirret-i mezbûr Hacı Mustafa şirrete sülûk ve kendü kul mücerrediyle beş bin iki yüz guruş deyni olmak üzere bir tarikle aldığı temessükü babası mezkûrun Akhisar kazâsında âbâ ‘an-cedd mutasarrıf olduğu Buriniçe Çifliği dimekle ma‘rûf çiftliğin emlâkı ve arâzisini Vifak? karyesinde olan çifliği emlâkı ve arâzisini bey‘-i bi'l-vefa bey‘ ile deyu babası mezbûru iğfal ve meblâğ-ı mezbûru tedârik ve kendüye teslîm edinceye değin derûnunda sâkin olmak şartıyla mezbûr el-hac Mustafa'dan temessük ahz ve ferâğ ve emlâk-ı mezkûre ile arâzilerin mezbûr el-hac Mustafa'ya bey‘-i bi'l-vefa ile bey‘ edüb tahliye ve teslîm olmadığından gayri üç sene ve dörtten sonra mezbûr el-hac Mustafa zikrolunan emlâk ve arâziyi ol-vakitte Bosna vâlisi ve merkûm Hasan Bey'in babası Ahmed Paşa'ya fuzûli bey‘ ve ol-

esnâda babası mezbûr da‘vâ ve mukavemet edemediği asitâneye gelüb emri ısdâr etdirmek üzere iken fevt ve müşârü’n-ileyh Ahmed Paşa Bosna'dan ma‘zûl ve Vidin cânibine gitdikten sonra kethüdâsı merkûm Hacı Mustafa taraf-ı devlet-i ‘aliyyeden mübâşir ta‘yin olunan kapucıbaşı merkûmu ma‘rifetleriyle ihkâk-ı hukûk içün Bosna'ya ihzâr olunduğun da‘vâ etmek içün müşârü’n-ileyh Ahmed Paşa tarafından tenebbüh ve tenessühü müş‘ir mektûb vürud etmekle havfından nâşi da‘vâ edemeyib emr ettikde ve mezbûr Hasan Bey emlâk ve arâzi-i mezkûreyi zabt ve ba‘dehu mezbûr el-hac Mustafa ve Paşa-ı müşârü’n-ileyhin fevt ve mezkûr Hasan Bey Özi Muhârebesi'nde esir ve ol-vechile da‘vâ-i mezkûrenin te’hirine i‘tirâz-ı şer‘iyyesi olmağla yedinde olan emri ve fetvâ-ı şeyhü’l-islâmı mûceblerince ol-emlâk ve arâzi iddi‘â ve kıble's-sual mezbûr Hasan Bey cevabında mücerred-i mezbûr el-hac Mustafa ve merkûm Mehmed'in babası mezkûr Süleyman babam Ahmed Paşa'ya bey‘ ve babam dahi bana hibe eylemiştir ol-ecilden zabt ederim deyu mukâbele ve bey‘-i bi'l-vefa olduğunu inkâr ve şer‘-i bey‘-i bi'l-vefa beyyinesi ... olmağla merkûm Mehmed'den beyyine taleb olundukda babası mezbûr Süleyman münâza‘un fihâ olan emlâk ve arâziyi ber-minvâl-i muharrer mezkûr Hacı Mustafa'ya bey‘-i bi'l-vefa ile bey‘ ve akçesin tedârik ve teslîm edinceye değin derûnunda sâkin olmak üzere mukâbele eyledikde şuhûd-ı ‘udûl ile bi'l-muvâcehe isbât etdirdikde merkûm Hasan Bey dahi ibrâz ve ol-vechile mezbûr el-hac Mustafa emlâk ve arâzi-i mezkûreyi babası temlik ve tefvîz etmedin Ahmed Paşa'ya bey‘-i sahih olmayub ve mezbûr Süleyman'ın dahi kable'l-istirdâd bey‘ mu'teber olmayub ve mezbûr kendüye ve babası mezkûr Ahmed Paşa'nın tenbih ve tehdid etmekle müş‘ir iki kıt‘a mektûbları ibrâz ve mazmunları merkûm Hasan Bey dahi ikrâr ve i‘tirâf Ahmed Paşa'nın tehdidi ve oğlu merkûmun esirliği hâlinde ‘ıyâli da‘vâ te’hirine gadr-ı şer‘ ve Buriniçe Çiftliğinin mukaddemâ sipâhisi merkûm Hasan Bey ve hâlâ oğlu Hızır bi'l-meclis ... Vifak? karyesi sipâhisi dahi ‘ıyâlinden Mehmed sipâhi oldukların merkûm Hasan Bey ikrâr ve sipâhi timârı toprağında arâzi tefvîzi hilâf-ı kânun olmağla ber-mûceb-i fetevâ-ı münif mezbûr Hasan Bey mu‘arızadan men‘ ve zikrolunan emlâk ve arâzi merkûm Mehmed'e hükm ve fasl ve hasm-ı birle kıbelü'ş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şer‘iyye i‘tâ olunmağla ol-hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şer‘ mantuklarınca ol-emlâk ve arâzi merkûm Mehmed'e zabt ve tasarruf ve mezbûr Hasan ... eylemek şer‘an lâzım gelüb ancak merkûm Hasan Bey nâfızü'l-kelam ve mu‘teberândan olmağla fimâba‘d hilâf-ı şer‘i şerîf vechen mine’l-vücuh fuzûli müdâhale ve mu‘arızâsı men‘ içün yedinde olan

hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâmı mûceblerince kat‘iyyü'l-me‘al hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına bi'l-iltimas sâbık Bosna vâlisi sadr-ı esbak Mehmed Paşa ‘arz ve ‘arzı mûcebince mu‘ârızâsı men‘ içün bundan akdem emr-i şerîfim üzere ve ber vech-i Mehmed yedinde olan ikrâr-ı ‘aliyye ve fetvâ-ı şerîf mûceblerince sâbık Bosna vâlisi müşârü’n-ileyh huzûrunda ru’yet ve fasla me’mûr olan Akhisar kadısı Mevlânâ Ahmed ve sâbık Niş kadısı olub ol-esnâda Bosna ordu nâ’ibi Mevlânâ Ebubekir zîde fazluhuma terâfu‘-i şer‘ eylediklerinde marü'z-zikr Buruniçe ve Mak çiftliklerinin bi'l-cümle emlâk ve arâzilerinin şer‘an ve kânunen buna hükm ve hüccet-i şer‘iyye i‘ta olunub mezbûrun kasr-ı yedine ba‘de't-tenbih şer‘i müşârü’n-ileyhim tenfiz ve kezâlik bundan akdem Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa edâmellahu te‘âla iclalehu dahi bir kıt‘a buyruldu vermekle yedinde olan senedâtını ibrâz ve ‘ala-vechi't-tahrîr tetebbu‘ olundukda bi'l-cümle mezâmini takrir-i meşrûhuna mutâbık ve şer‘ ve kânuna muvâfık olmağla hüccet-i mezkûreyi Saray Bosna kadısı Mevlânâ-ı müşârü’n-ileyh imza ve hükm-i evveli ibkâ etmekle bir def‘a şer‘le görülüb fasl olunub hüccet ve senedât da‘vânın tekrâr istimâ‘ü'n-nev‘ olmağla halî üzere ibkâ olunmak içün emr-i şerîf verilmek ricâsına Mevlânâ-ı mümâileyh i‘lâm eylediği divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîf verildiği mestûr ve mukayyed olmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim ve vezîr-i müşârü’n-ileyhin buyruldusu mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı şer‘ ve kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye müdâhale ve mu‘ârızadan men‘ olunmak bâbında yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1159/Mart/Nisan 1746

497- Sayfa:124 Hüküm:1

Yenipazar kasabası sakinlerinden Ferhadzade Mehmed Paşa'nın vefatından sonra oğullarının küçük olmasından dolayı vasi olan kardeşi İsmail'in tasarruflarında olan çiftliklerde bazı kimselerin kanuna aykırı olarak yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine İstari Eflak kadısına ve Yenibazar kazâsı nâ’ibine hüküm ki

Sen ki Yenibazar ma‘ Tergovişte ma‘ Mirofçacık kazâsı nâ’ibi Mevlânâ Mehmed zîde ‘ilmuhusun sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Yenibazar kasabası sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Ferhadzâde Mehmed Paşa'nın sagîr

oğullarının vâsi muhtaran müteveffâ-ı merkûmun karındaşı İsmail zîde kadruhu meclîs-i şer‘a varub müteveffâ-ı merkûm hâl-ı hayâtında Yenibazar kazâsına tâbi‘ Debrelü ve Ploke ve Tergovişte nâhiyesinde Dizede? ve İstari Eflak kazâsına tâbi‘ Aleksiçe ve Yoklim? ve Eşendenova? ve Ra? ve Ledgora nâm çiftlikleri eshâbından bâ-hüccet-i şer‘iyye iştirâ’ ve çiftlik-i merkûmunun zirâ‘at olunmaya bir an dahi rızâları ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle tefevvüz ve yedine verilen hüccet ve üç kıt‘a buyruldu ve sâhib-i arz temessükâtı mûcebince zikrolunan çiftlikleri zabt ve yerlerin zirâ‘at ve hırâset ve beher sene ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ eder iken fevt olub zikrolunan çiftlikler bî-hasebi'ş-şer‘ ve'l-kânun üzere sagîr-i merkûmuna intikâl ve mümâileyh sâlifü'z-zikr çiftlikleri ve yerleri bi'l-vesâye zabt-ı murâd eylediğin âhardan ba‘zı kimesneler yedinde olan senedât-ı şer‘iyyeye mugâyir fuzûlî müdâhale sudûrunda ol-vechile sâlifü'z-zikr çiftlik arâzileri yedinde olan hüccet-i şer‘iyye ve sâhib-i arz temessükâtı ve sâ’ir senedât mûceblerince sagîre-i merkûm tarafından vesâye-i mümâileyh İsmail'e zabt ve tasarruf etdirilüb âharın hilâf-ı şer‘ ve mugâyir müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında vâki‘ halî hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına bi'l-iltimas ‘arz eylediğin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1159/Mart/Nisan 1746

498- Sayfa:124 Hüküm:2

Teşne kazası muzafatından Maglaj nâhiyesi ahalilerinin gelip kendi rızalarıyla vekilleri olan Maglaj Kalesi ağalarından Abdülmümin Ağa'ya sadakatle sorumluluklarını yerine getirirlerken bazı mültezim ve kapudanların kanuna aykırı olarak kendilerinden akçe almak niyetiyle müdahale ettiklerini ve kendilerini sıkıntıya soktuklarını bildirmeleri üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Teşne kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Maglaj nâhiyesi ahâlileri gelüb bunlar emr-i şerîfimle vâki‘ olan tekâlif ve sâ’ir umûr ve husûsların cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le rızâlarıyla vekîller olan Maglaj Kal‘ası ağalarından Abdulmümin Ağa dimekle ma‘rûf kimesneye sadâkat ve istikâmet üzere getürüb her yerleri mezbûrun evzâ‘ ve etvarından hoşnud ve râzılar olub içlerinden birisine bir dürlü gadr ve ta‘addîsi olmayub dahl olunmak icâb eder halî yoğ iken âhardan ba‘zı has mültezimleri ve kal‘a-i mezbûre

kapudânlarından ve ve nâm kimesneler mücerred bunlardan celb-i akçe içün hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-emr-i münif mezbûr Abdulmümin'in vekâletin umûruna dahl ve ta‘arruz ve bunların kefâletin ve sâ’ir umûrlarına karışub ta‘addî ve husûmetlerinden ahvâlleri diğer güna ve perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is oldukların ve husûs-ı mezbûr minvâl-i meşrûh üzere oldukda sen ki Mevlânâ-ı mümâileyh Mustafa zîde fazluhusun taraflardan ‘arz olunduğun bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1159/Mart/Nisan 1746

499- Sayfa:124 Hüküm:3

Dubniçe Kalesi'nde muhafız ağalarından Ali'nin Bosna'da Sava nehri kıyısındaki karyelerde ekilip biçilmeyen boş kalmış yerleri sahib-i arzdan tapu resmi ile alarak vergisini verdiğini, fakat Travnik sakinlerinden taşkınlıklarıyla bilinen Bekir ve kardeşlerinin kanuna aykırı olarak müdahalede bulunduğunu buraları zorla zabt ettiğini bildirmesi üzerine müdahalelerinin ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Bosna'da vâki‘ Mevlânâ kadılarına hüküm ki

Dubniçe Kal‘asından Farisan ağalarından Ali zîde kadruhu gelüb eyâlet-i Bosna nehr-i Sava sahilinde vâki‘ havass-ı hümâyûnum karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ Bohar ve Sinancık ve Nefse? ve ve nâm karyeler toprağında vâki‘ kadîmden zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmi alınagelen ma‘lûmetü'l-hudûd yerler yirmi seneden mütecâviz ale't-tevâli bilâ-mâni‘ zirâ‘at olunmayub boz ve halî kalub kânun üzere tapuya müstehak evler ve aldukta bin yüz elli dört senesinde bu sâhib-i arzdan resm-i tapu ile alub yedine verilen memhûr temessük mûcebince her sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Travnik sâkinlerinden Bekir karındaşları Mahmud ve Mustafa nâm kimesne ziyâde zulm ve mütegallibe ve cebâbireden olub tagallüblerine binâ’en hevâlarına tâbi‘ ba‘zı mütegallibeye istinâden ol-yerlerde bî-hasebi'l-kânun ber-vechile ‘alâkaları yoğ iken hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânun ol-yerlere fuzûli müdâhale ve bin yüz elli sekiz senesinde tagallüben zabt ve ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin ve bu bâbda da‘vâsına

muvâfık fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb fetvâ-ı şerîfe mûcebince şer‘le görülüb ol-yerler kendüye alıverilüb yedinde olan sâhib-i arz temessükü ve senedât-ı sâ’ire mûcebince zabt ü zirâ‘at etdirilmeyüb ol-makûle yerlere hilâf-ı kânun ol-vechile mu‘ârıza ve müdâhale etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1159/Nisan 1746

500- Sayfa:125 Hüküm:1

Dubniçe Kalesi'nde muhafız ağalarından Ali'nin gelip Bosna'da Sava nehri kıyısında Zakoviçe karyesinde ekilip biçilmeyen boş kalmış yerleri sahib-i arzdan tapu resmi ile alarak vergisini verdiğini, fakat Gradişka Kalesi ağalarından eşkıyadan Buko oğlu İbrahim'in yalancı şahit ve sahte hüccetle burasının babasının olduğunu iddia ederek müdahalede bulunduğunu bildirmesi üzerine bu müdahalenin ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre ve Bosna'da vâki‘ Mevlânâ kadılarına hüküm ki

Dubniçe Kal‘asının Farisan ağalarından Ali zîde kadruhu gelüb eyâlet-i Bosna'da nehr-i Sava sahilinde vâki‘ havass-ı hümâyûnum karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ Zakomiçe nâm karye toprağında vâki‘ kadîmden zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmi alınagelen ma‘lûmetü'l-hudûd yerleri yirmi seneden mütecâviz ale't-tevâli bilâ-mâni‘ zirâ‘at etmeyüb boz ve halî kalub kânun üzere tapuya müstehak olmağla bin yüz elli dört senesinde bu sâhib-i arzdan resm-i tapu ile alub yedine verilen memhûr temessük mûcebince her sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Gradişka Kal‘ası ağalarından cebâbire ve mütegallibeden Buko oğlu İbrahim nâm mütegallibe zuhûr ve ol-yerler içün sinîn-i mezbûreden mukaddem müteveffâ babamın idi deyu müdâhale ve fevt ırs birle şâhid-zor ikâmetle kadının ‘azli vaktinde bunun ‘inâyetinde ol-yerleri tehdid ile peydâh eylediği hüccet-i mezbûre ile tagallübüne binâ’en ol-yerlerde bî-hasebi'l-kânun ber-vechile ‘alâkası yoğ iken hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânun bin yüz elli sekiz senesinde tagallüben ol-yerleri zabt edüb ziyâde gadr ve ta‘addî eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-ı şerîfe olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfe mûcebince şer‘le görülüb gıyâbında peydâh olunan hüccet-i müzevvere ile ‘amel olunmayub marü'z-zikr yerler

buna alıverilüb yedinde olan sâhib-i arz temessükü ve senedât-ı sâ'ire mûcebince zabt ü zirâ'at etdirilüb bu makûle yerlere hilâf-ı kânun ol-vechile mu'ârıza ve müdâhale etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra sene 1159/Mart/Nisan 1746

501- Sayfa:125 Hüküm:2

Prepol kazasına bağlı Orladik karyesi sakinlerinden İbrahim'in gelip varisi olduğu Safa Hatun'un vefatından sonra mutasarrıfı olduğu mülk emlâk bahçesinin kendisine ve Prepol kazasında Rabuniç karyesinden merhumenin annesi Aişe'ye intikal ettiğini, aralarında anlaşmazlık olduğunu ve mirasın taksimi için görülen davanın neticesini kabul etmediklerinden Aişe Hatun'un eşinin ve oğullarının evini basıp kendisine saldırdıklarını bildirmesi üzerine bunun ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Prepol ve kadılarına hüküm ki

Prepol kazâsına tâbi' Orladik karyesi sâkinlerinden İbrahim dimekle ma'rûf kimesne gelüb bunun vârisi olduğu Safa nâm hâtûn bundan akdem müteveffiye oldukda karye-i mezbûrede mutasarrıf olduğu mülk emlâk bağçesi bunun ile Prepol kazâsına tâbi' Rabuniç nâm karyede sâkine müteveffiye-i mezbûrenin vâlidesi Aişe nâm hâtûna intikâl etmekle beynlerinde nizâ' vâki' olduğundan bâ-ma'rifet-i şer' ve cemâ'at-i müslimîn ile emlâk ve bağçenin üzerine varılub hisselerine isâbet eden tefrîk ve taksîm ve mahallerine 'alâmet-i vaz' ve kat'-ı nizâ' ve fasl-ı husûmet birle kıbelü'ş-şer'den hüccet-i şer'iyye verilüb ve bu makûle bir def'a şer'le görülüb kat'-ı nizâ' ve fasl-ı husûmet birle kıbelü'ş-şer'den hüccet-i şer'iyye verilüb ve bu makûle bir def'a şer'le görülüb kat'-ı nizâ' ve fasl-ı husûmet birle kıbelü'ş-şer'den hüccet-i şer'iyye verilen da'vânın tekrâr istimâ'ı memnû' iken mezbûre hâtûn kâni olmayub yine Rabuniç karyesi sâkinlerinden zevci Ali ve oğulları Kudret Ali ve Haso dimekle ma'rûf kimesneler ile yekdil ve yekcihet ve sui-kasd ile bunun hânesini basub hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addî ve rencîde ve mezbûrların şerr ve mazarratlarından bir dürlü emin ve rahatı olmayub ahvâli diğer gün olduğun bildirüb hüccet-i şer'iyye mûcebince 'amel olunub bunun hisse-i şâyi'asına mezbûrları hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyye

ber-vechile dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb müdâhale ve ta‘arruzları men‘ ü def‘ ve mazarratları dahi üzerinden def olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1159/Mart/Nisan 1746

502- Sayfa:125 Hüküm:3

Prepol Kalesi neferatından İbrahim'in gelip Prepol kazasına bağlı Orladik karyesinde zeamet yeri olmayıp tekalif sorumluluğu yok iken bazı zorba kişilerin kanuna aykırı olarak kendileriyle birlikte vergi vermesi konusunda yaptıkları baskı sebebiyle zor durumda kaldığını bildirmesi üzerine bunun ortadan kaldırılarak kanun üzere muamele edilmesi

Bosna vâlisine Prepol ve kadılarına hüküm ki

Prepol Kal‘ası ‘azebân-ı evvel neferâtından İbrahim nâm kimesne gelüb bevvabân ‘an-cedd-i ‘azebân neferâtından ve ‘askeri zümresinden olmağla Prepol kazâsına tâbi‘ Orladik nâm karye toprağında zabt ve tasarrufunda hâneye bağlı zü‘emâ emlâk yeri olmayub ve tekâlif nâmıyla bir sene verdiği dahi yoğ iken karye-i mezbûre sâkinlerinden olub eshâb-ı ağrazdan ba‘zıları zuhûr ve şirrete sülûk karye-i mezbûrede vâki‘ olan tekâlifi sen dahi bizimle ma‘an ver deyu hilâf-ı kânun tekâlif talebiyle dâ’imen bunu ta‘addî ve rencîde etmeleriyle bundan akdem tekâlif celbiyle rencîde olunmamak üzere vâli tarafından buyruldu dahi verilmişken mezbûrlarına ol-vechile tekâlif mütâlebesiyle rencîdeden halî olmayub gadr-ı külli murâd eylediklerin bildirüb mezbûrların hilâf-ı kânun ol-vechile tekâlif mütâlebesiyle olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1159/Mart/Nisan 1746

503- Sayfa:125 Hüküm:4

Togur isimli kimsenin babası Bosna ruznamçesi iken vefat edince kendisi küçük olduğundan ruznamçelik vekaleten başka birine verilmiş iken, Ahmed isimli kimsenin bu

vekile karşı çıkarak müdahalede bulunması üzerine bu müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Bosna kadısına hüküm ki

Togur zîde kadruhu gelüb bunun babası nâm kimesne Bosna rûznâmçesi iken fevt oldukda rûznâmçelik buna intikâl edüb hâlâ bu ol-vakitte sagîr olduğundan sâbıkâ Bosna vâlisi ba‘de'l-ırsî ile yerine vekâlât etmek üzere nâm kimesneyi vekîl nasb ve ta‘yin edüb mezbûr dahi vekâlâti üzere rûznâmçelik hıdmeti edâ edüb ber-vechile âhardan dahl olunmak icâb etmez iken Ahmed nâm kimesne bî-vech-i şer‘ ve bilâ-sened vekîl-i merkûmun vekâlâtine müdâhale ve ta‘addî ve rencîdeden halî olmadığın bildirüb mezbûrun bî-vech-i şer‘ ve bilâ-sened müdâhalesi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1159/Mart/Nisan 1746

504- Sayfa:125 Hüküm:5

Bosna'nın eski ağası olan Abdullah Ağa'nın vefatından sonra kalan mallarının kanun gereğince tahririr yapılarak vasiyeti üzerine borçlarının ödenmesinden sonra kalan mallarının ailesine teslim edilmesi ve ailesinin İstanbul'a gönderilmesi

Sâbık Bosna'da yeniçeri zâbiti Turnacıbaşı el-Hac Osman zîde kadruhuya hüküm ki

Sâbık Bosna Ağası olub ol-tarafda bî-emrillahi te‘âla vefât eden müteveffâ Abdullah Ağa dimekle ma‘rûf kimesnenin ol-tarafda ma‘rifetin ve izn-i şer‘le tahrîr olunan metrukâtı ve zuhûr eden koyunlarının defterleri müteveffânın ademisi ile vusûl ve tahrîrin üzere ma‘lûm olub müteveffâ-ı merkûmun ol-tarafda duyûnu olmağla izn-i şer‘i ve vâsiyeti üzere Süleyman Çavuş'a ma‘rifeti derûnunun ile mevcûd üzere metrukâtı füruht ve sahih duyûnları edâ olundukdan sonra bir nesne fazla kalur ise izn-i şer‘le kadıya mezkûre teslîm olunub müteveffâ-ı mezbûrun ol-tarafda olan oğlu ve ‘ıyâlini dahi ve ma‘ merkûm ile asitâne-i sa‘adetime gönderilmek bâbında fermân-ı ‘ali ve vech-i meşrûh üzere ile irsâl olunmuşdur inşallahu te‘âla vusûlünde gerekdir ki ber vech-i muharrir müteveffâ Turnacıbaşı Abdullah'ın mevcûd ve tahrîr üzere metrukâtı hâlâ Bosna kadısı olan zîde fezailuhu ma‘rifeti ve vâsi-i merkûm Süleyman

Çavuş'a ma‘rifeti ve ru’yetker ve kemâl-i ihtimâm ile füruht ve duyûn-ı müsbitlerin izn-i şer‘le edâ ve teslîm olundukdan sonra bir nesne fazla kalur ise izn-i şer‘le vâsi-i merkûm ve teslîm etdirilüb müteveffâ-ı mezkûrun ol-tarafdan olan ehl ve ‘ıyâllerin dahi vâsi-i merkûm ile asitâne-i sa‘adetime gönderüb mazmûn-ı emr-i şerîfle ‘âmil olasız deyu bi'l-fi‘il dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası olan İbrahim Ağa dâme ‘ilmuhu tarafından mühürlü mektûb verilmeğin vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1159/Nisan 1746

505- Sayfa:126 Hüküm:1

Safiye isimli kadının arzuhal gönderip vefat eden kızının mal ve eşyalarının kendisine, oğullarına ve kızı Aişe'ye intikal ettiğini fakat Aişe'nin kocası Salih'in bu malların hepsini zabt ettiğini, kendi hissesini talep ettiğinde ise çeşitli bahanelerle vermediğini bildirmesi üzerine kanun gereğince mumale edilmesi

Bosna vâlisine ve Saray kadısına hüküm ki

Safiye nâm hâtûn ‘arz-ı hâl edüb kızı nâm hâtûn bin yüz elli senesinde müteveffiye oldukda emvâl ve eşyâsı buna ve kazâ-i mezbûrdan oğulları ve kızı Aişe nâm hâtûna intikâl etmiş iken mezkûr Aişe'nin zevci kazâ-i mezbûrdan Salih Efendi dimekle ma‘rûf kimesne cümlesin zabt edüb bu dahi kızı müteveffiye-i mezbûreden müntakil hisse-i şâyi‘asını mezbûr Salih'den taleb eylediğin dürlü ‘illet ve bahâne ile edâda muhâlefet ve gadr sevdâsında olduğun bildirüb şer‘le görülüb hisse-i şâyi‘ası tamâmen alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1159/Nisan 1746

506- Sayfa:126 Hüküm:2

Çayniçe kazasından bazı kimselerin gelerek kendi hallerinde olup kimseye bir zararları yokken kaza naibi Ahmed'in ve kaza sakinlerinden Abdülgani'nin kendilerine çeşitli iftira ve kötülüklerde bulunarak ve haksız yere akçelerini aldıklarını bildirmeleri

üzerine aldıkları akçelerin sahiplerine tahsil ettirilmesi ve kanun gereğince muamele edilmesi

Çayniçe kazâsı civârında vâki‘ Mevlânâ ve kadısına hüküm ki

Çayniçe kazâsı sâkinlerinden Şahbeyzâde Mehmed ve İbrahim ve diğer İbrahim Sipâhi ve Şah oğlu Salih ve Abdulfettah ve oğlu Ahmed ve diğer Salih ve dahi ba‘zıları gelüb bunlar kendü hallerinde olub hilâf-ı şer‘-i şerîfden kimesneye vaz‘ ve ta‘addîleri ve üzerlerine dahi şer‘an bir nesne ve zâhir olmuş değil iken hâlâ kazâ-i mezbûr nâ’ibi olan Ahmed nâm nâ’ib ile Abdulgani nâm kimesne birbirleriyle yekdil ve ehl-i ‘örf tâ’ifesinle müttefik ve dürlü dürlü ifk ve iftirâ ve tezvirât ile üzerlerine selk ve bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri-hakkın ma‘lûmü’'-mikdâr akçelerin alub ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri-hakkın zulmen aldıkları akçeleri bi't-tamâm tahsîl ve girü eshâbına istirdâd olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1159/Nisan 1746

507- Sayfa:126 Hüküm:3

Zaim İsmail ve Hüseyin'in gelip Çayniçe kazası muzafatından Gorajde nâhiyesinde bazı yerlerde tahrirden sonra meyve ağaçları dikilerek yapılan bahçelerden ve arıcılık yapanlardan alınması gereken öşürleri bazı kimselerin vermediğinden kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Çayniçe ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan İsmail ve Hüseyin zîde kadruhu gelüb Hersek sancağında Çayniçe kazâsı muzâfâtından Gorajde nâhiyesinde nefs-i Gorajde ve gayriden berât-ı şerîfimle ber vech-i iştirâk mutasarrıf oldukları ze‘âmetlerinin başkalemi olan sâlifü'z-zikr Gorajde nâm karye toprağından ba‘zı yerlere mutasarrıfları tahrîrden sonra meyve eşcârı ve bağçe edüb mezkûrların meyve eşcârları erişüb kemâlin bulub hâsıl olan meyve bey‘ ve intifâ‘ edüb bu makûle tahrîrden sonra gars olunan bağ ve bağçelerden kat‘â ‘öşr alınmak kânun olmağla mümâileyhümâ dahi ol-makûle müstakil meyvesi satılır bağçeleri olanların hâsıl olan mahsûlünden ve ba‘zı re‘âyâları dahi ze‘âmetleri

karyeleri toprağında kovan besleyüb anların dahi kovanlarından hâsıl olan asellerinden şer‘le müteveccih olan onda bir ‘öşrlerin taleb eyledikde eshâbı bizim bağçelerimiz kadîm olmayub sonradan ‘öşr olunub ve ‘öşr-i kovan dahi defterde hâsıl yazılmağla sizlere ‘öşr vermeyiz deyu hilâf-ı kânun ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb şer‘le görülüb müteveccih olan onda bir ‘öşrleri alıverilüb hilâf-ı kânun ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1159/Nisan 1746

508- Sayfa:126 Hüküm:4

Mostar'da sakin kepe dokuyuculardan bazılarının arz edip kazalarında sakin bazı terzilerin daha fazla kazanmak maksadıyla kanuna aykırı olarak kendilerine kötülük ettiklerini ve sıkıntı çıkardıklarını bildirmeleri üzerine müdahalelerin ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Mostar kadısına hüküm ki

Mostar'da sâkin ve kepe dokuyucu tâ’ifesinden ve nâm kimesneler sudde-i sa‘adetime ‘arz edüb bunların herbirleri san‘atlarında üstâda varub hıdmet eyleyüb tekmîl-i san‘at eyleyüb kethüdâ ve yiğitbaşı ve sâ’ir üstâdlar ma‘rifetleriyle nâsic çıkub hem-dest olmayub âhardan ... tezvire dahl ve ta‘arruz etmek kazâ-i mezbûrda sâkin derzi tâ’ifesinden ba‘zıları birbirleriyle yekdil ve bunların san‘atlarında ‘alâkaları yoğiken mücerred tam‘cılardan nâşi üzerlerine musallat ve celb-i mal kasdıyla sizler tekmîl-i san‘at edüb nâsic çıkmak lâzım geldikde bizim ma‘rifetimiz ile nâsic çıkmadıkça sizlere kepecilik işletdirmeyüz deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i ‘örf fuzûli müdâhale ve gadr ve ta‘addîden halî olmayub ahvâlleri diğer-gûn olduğun bildirüb derzi tâ’ifesinden olan mezbûrları ve âharı ol-vechile hilâf-ı şer‘ ve kânun ve mugâyir-i kadîm dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb bî-vech-i şer‘i zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1159/Nisan 1746

509- Sayfa:127 Hüküm:1

Prepol kazasından İbrahim Beşe'nin varisi olduğu Safa Hatun'un vefatıyla mirasının kendisine ve Safa'nın annesi Aişe'ye kaldığını fakat Aişe'nin buna kanaat etmeyip kocası ve kocasının arkadaşlarıyla birlik olup haksız yere bunun parasını aldıklarından bu müdahalelerin ortadan kaldırılarak hakkının tahsil edilmesi

Bosna vâlisine Prepol ve kadılarına hüküm ki

Prepol kazâsına tâbi‘ Orladik nâm karye sâkinlerinden İbrahim Beşe dimekle ma‘rûf kimesne gelüb bu kendü hâlinde olub hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ ve ta‘addîsi olmayub üzerine dahi şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken bundan akdem bunun vârisi olduğu Safa nâm hâtûn müteveffiye oldukda karye-i mezbûreden mutasarrife olduğu mülk emlâk bağçesi bunun Prepol kazâsına tâbi‘ Rabuniç nâm karyede sâkine müteveffiye-i mezbûrenin vâlidesi Aişe nâm hâtûna intikâl etmekle beynlerinde nizâ‘ vâki‘ olduğundan bâ-ma‘rifet-i şer‘ ve cemâ‘at-i müslimîn ile bağçenin üzerine varılub hisselerine isâbet eden tefrîk ve taksîm ve mahallerine ‘alâmet-i vaz‘ ve kat‘-ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet birle kıbelü'ş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilüb ve bu makûle ber vech-i şer‘le görülüb kat‘-ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet birle hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken mezbûre Aişe kâni‘ olmayub Prepol kazâsı sâkinlerinden zevci Kurd Sipâhi ve Uskopye? nâm karye sâkinlerinden Durmuş Sipâhi ve Ulacak karyesinden Mehmed nâm kimesneler ile yekdil ve yekcihet ve bin yüz elli senesinde ehl-i ‘örfe istinâden hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri-hakkın olmayub guruş almalarıyla ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin ve fetvâsı olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfe mûcebince şer‘le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri-hakkın ve fuzûli aldıkları ol-mikdâr guruş hakkı alıverilüb ber-mûceb-i fetvâ-ı şerîfe icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk ve mezbûrları bir dürlü ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1159/Nisan 1746

510- Sayfa:127 Hüküm:2

Sipahi Ali'nin arzuhal edip Hersek'e bağlı Sokol'da Mirmiran Hasan'a tevcih edilen Bastah geçidi ve bazı yerlerden Hasan'ın feragat etmesiyle kendisine tevcih edildiğini fakat Hasan'ın feragatinden vazgeçtiğini ve sıkıntı çıkararak müdahale

ettiğini bildirmesi üzerine müdahalenin ortadan kaldırılarak bu yerlerin Ali'ye tevcih edilmesi

Bosna vâlisine kadısına ve Sokol kasabası nâ'ibine hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Ali veled-i İbrahim nâm sipâhi 'arz-ı hâl edüb Hersek sancağında Sokol nâhiyesinde geçid-i Bastah ve gayriden üç bin akçe timâr mutasarrıfı Ali bilâ-veled ve bilâ-karındaş ve akrabâ fevt oldukda elli senesinde Mîr-i mîrân Hasan'a tevcîh ve anın dahi kasr-ı yedinden livâ-i mezbûr alaybeyisi Üveys 'arzıyla sene-i mezbûre Zilhicce'sinde mezbûr Ali veled-i İbrahim'e tevcîh olunmuş iken mezbûr Hasan mezbûr şirrete salik ve benim kasr-ı yedime gayr-ı vâkıfdır deyu elli yedi Şa'bân'ında bunun ref'inden kendüye ibkâ ve bu dahi divân-ı Bosna'ya 'arz-ı hâl eyledikde Hasan'ın kasr-ı yedi alaybeyi 'arzıyla olub sahih olmağla ref'inden yine sene-i mezbûre Ramazan'ında buna ibkâ olunub dahl olunmak icâb etmez iken mezbûr Hasan kasr-ı yedinde olan alaybeyi 'arzı olmayub vâli-i sâbık Yeğen Mehmed Paşa tarafından cebren almışdır deyu tekrâr da'vâ ve timâr-ı mezbûr mezkûr Hasan'ın kasr-ı yedinden alaybeyi 'arzı olub iddi'âsı lağv ve mahz olduğu ve defter kethüdâsı Mehmed i'lâm ve mûcebince elli sekiz senesi Rebi'ü'l-evvel'inin yirmi ikinci gününde Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa'ya ibrâz tarafından ibkâ ve mîr-i mîrân berâtı mûcebince müceddeden merkûm Ali veled-i İbrahim bin yüz elli dokuz senesi Rebi'ü'l-evvel'inin altıncı gününden dahi asitâne-i sa'adetim tarafından ibkâ ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub dahl olunmak icâb etmez iken mezkûr Hasan yine ol-vechile müdâhale ve mu'ârıza ve gadr-ı sardından olduğun bildirüb timâr-ı mezbûr yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince zabt etdirilüb mezbûr Hasan'ı hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât bir dürlü dahl ve ta'arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda timâr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere târih-i merkûmdan mezkûr Ali veled-i İbrahim'e tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın berâtı mûcebince zabt etdirilmek içün fermân-ı 'ali sâdır olmuşdur.

Fî evâhir-i Ra sene 1159/Nisan 1746

511- Sayfa:127 Hüküm:3

Ahmed isimli kimse yanında bazı hatunlar ile birlikte gelip Hersek sancağında Mostar kazasına bağlı Rama nâhiyesinde bazı çiftlik, yaylak ve otlaklarla ilgili kanun gerğince vergilerin verildiğini fakat zorbalıkla tanınan bazı kimselerin buralara müdahale ettiğini ve fuzuli yere zabt ederek kendilerine zulmettiklerini bildirmeleri üzerine bu müdahalelerin ortadan kaldırılarak gereğinin yapılması

Bosna vâlisi vezîre ve Mostar ve ve kadılarına hüküm ki

Ahmed nâm kimesne ile Ayni ve ve nâm hâtûnlar sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Hersek sancağında Mostar kazâsına tâbi‘ Rama nâhiyesinde çiftlik-i Derviş Ağa bin Hüseyin Ağa ‘an-mezra‘-i Belyovadye? ve mezra‘-i Kozla İstavir? ve mezra‘-i Valorye? ve mezra‘-i Savalık ber-zemin-i Alorye Alaviçe Rehaz? ber-zemin-i Rassa? mezra‘-i Göğen Kurd? Rassa? Olahudul? ber-zemin-i İrgova? ber-zemin ve yaylak-ı İstolo Daksi? ve ‘an-hisse-i yaylak-ı Ostriliçe ma‘ hisse-i Cabiroğlu ve mezra‘-i Bilebile? ve yaylak-ı Bardovine? ve otlak-ı Avak? ve çayırhâ ve asiyâbhâ tâbi‘-i nâhiye-i Rama ve hüccet-i şer‘iyye tasarrufunda bulunan yerleriyle resm-i çiftlik mutasarrıfıdır haliya der-yed-i Derviş Ağa bin Hüseyin el-merhum alub deyu defter-i mufassal-ı eflâkândan muharrer kalemiyle tahrîr ve havass-ı hümâyûn mülhâkâtından olub ve Rama nâhiyesine tâbi‘ karye Koskoven veled-i Matin? altı nefer re‘âyâ ve on iki baştina ve yaylak evsat ve Ersökelük? ve çayır-ı Gırhoşpınarı? ma‘ Dumomiçe? der-nâhiye-i Dumna der-yed-i Cafer Bey bin Murad Bey ve hâsıl-ı baştina hâne yekûn ma‘ gayrihâ üç bin akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde haymânehâ-ı ‘atik karye-i Moykon ve Manat ve Liye deyu üç bin akçe yazu ile tahrîr ve ber-icmâl ve tamâmen Ali Bey bin Rüstem yine Dumna nâhiyesine tâbi‘ karye-i Moykon ve karye-i Liye ve tahtında otuz baştina ve hâsıl-ı baştina-i Yakova? ma‘ gayrihâ beş bin altı yüz akçe yazu ile ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve icmâlde haymânehâ-ı ‘atik karye-i Moykon ve Manat ve Liye deyu yine yazu-ı mezkûresiyle tahrîr ve ma‘ gayrihi yerleri yekûn altı bin beş yüz ol-dahi ber-icmâl ve tamâmen Abdulfettah veled-i Cafer'in timârı ve yine Dumna nâhiyesine tâbi‘ on beş baştina ve iki çayır ve bir zemîn ile karye-i Moykon ve karye-i Liye ve Manat ve hâsıl-ı ispençe ve baştina yekûn ma‘ gayrihâ iki bin yedi yüz akçe yazu ile ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde haymânehâ-ı ‘atik der-karye-i Moykon ve Manat ve Liye deyu yine yazu-ı mezkûresiyle tahrîr ve ma‘ gayrihi üç bin akçe ol-dahi ber-icmâl ve tamâmen Salih'in timârı olduğu defter-i hâkânîde mukayyed

ve bunlar havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından çiftlik-i Derviş Ağa'nın Hasan'ın tahtına tahrîr olunan Bardovine? yaylağına yedlerinde olan sâhib-i arz temessüküyle mutasarrıf ve beher sene koyun ve sâ'ir davarlar ile zamânında çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ ve ber-mûceb-i defter-i hâkânî ... hassa-i hümâyûnum ve tevcîhi olanlara tamâmen edâ edüb bî-hasebi'l-kânun âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken erbâb-ı timârdan Ali ve Abdulfettah ve Salih nâm sipâhiler zuhûr ve mezbûrlar Meryemoğulları dimekle ma‘rûf zümre-i cebâbirden ve ba‘zı kimesneler istinâden zikrolunan Bardovine? yaylağına yedlerinde olan sâhib-i arz temessükâtına mugâyir kendülerinin olmak üzere fuzûli bilâ-sened müdâhale ve bunların zabtlarına mümâna‘at etmeleriyle merkûmlar ile murâfa‘a-i şer‘ olduklarında berât-ı mezbûrda mezbûrların ‘alâkası olub ber-mûceb-i senedât-ı kadîmi yaylakları olduğu şer‘an sâbit ve zâhir ve mezbûrlar bî-vech-i mu‘ârızadan men‘ ve bunlara hükm-i birle zabtiçün cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilüb dahl ve ta‘arruz icâb etmez iken mezbûrlar keff-i yed etmeyüb kemâ fi'l-evvel fuzûli zabt ve ta‘addîde gadr-ı murâd eylediklerin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şer‘iyyeleri olduğun bildirüb yedlerinde olan fetvâ-ı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyye ve senedât-ı sâ'ireleri mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı kânun mezbûrların ta‘addîleri men‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassal ve defter-i mufassal-ı eflâkâna mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1159/Mayıs 1746

512- Sayfa:128 Hüküm:1

Havaleci Hacı Mustafa'nın gelip Mostar Kalesi ve civarındaki neferattan Mostar kazasında sakin olan bazı kişilerin mevaciblerinin ödemesini yaptıktan sonra bazı kimselerin kanuna aykırı olarak kendisine müdahale ederek haksız yere para aldıklarını bildirmesi üzerine kanun gereğince meselenin halli ve zorla aldıkları paranın tahsil edilmesi

Bosna vâlisi vezîre Mostar ve kadılarına hüküm ki

Havâleci el-Hac Mustafa nâm kimesne gelüb bunun yüz elli üç senesinde Mostar Kal‘ası ve tarafları neferâtından Mostar kazâsında sâkin ma‘lûmü'l-esâmi kimesnelerin

müstehak oldukları mevâciblerinin havâle ciheti olub mevâcibleri içün iki bin beş yüz doksan sekiz guruş olmak üzere ol-vakitde yedine teslîm olunan vâli ‘arzıyla asitâne-i sa‘adetime geldikde müşâhede ve iki yüz altmış guruşunu tenzîl birle havâle olunan mahallinden makbuzâtı olan iki bin üç yüz otuz sekiz guruşu götürüb tamâmen kendülere edâ ve teslîm edüb bunun zimmetinde bir akçe ve bir habbeleri kalmayub ber-vechile ta‘addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken mezbûrlar birbirleriyle ittifak ve tertîbleri olunan iki yüz altmış guruş hâtemde tutma zerresinden alırız deyu üzerine şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmadında bunun hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hakk fuzûli ve zulmen iki yüz altmış guruş alub buna gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayrı hakkın aldıkları ol-mikdâr guruşu tamâmen tahsîl ve geri kendüye alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ra sene 1159/Nisan 1746

513- Sayfa:128 Hüküm:2

Pridova kapudanı Hacı Şaban Rudniçe dizdarı Abdullah ile Ali ve Salih isimli kişilerin gelip Kostayniçe muzafatından Virbaşki nâhiyesine bağlı Kenzepolye karyesinde mutasarrıflık yaptıklarını karye sipahilerinin kanuna aykırı olarak fazla akçe talebiyle kendilerine eziyet ettiklerini bildirmeleri üzerine bunun ortadan kaldırılması ve kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Kostayniçe ve kadılarına hüküm ki

Pridova kapudânı Hacı Şaban Rudniçe dizdârı Abdullah ve Ali ve Salih zîde kadruhumâ gelüb Bosna sancağında Kostayniçe kazâsı muzâfâtından Virbaşki nâhiyesinde Kenze Polye nâm karye toprağında vâki‘ kadîmi baştina yerlerinden olub Paprice? ve Preçaliçe? ve Mihayli ve Osovina Kovaç ve Poprik ve Dovorişte ve Sevaç ve Breznik dimekle ma‘rûf yerlerden defter-i hâkânîde resm-i filori yazılmağla bunlar zikrolunan çiftlik ve arâzilerin yerlerinden olan senedât mûcebince mutasarrıflar olub ve beher sene kânun ve defter mûcebince resm-i filorisin karye-i mezbûre sipâhilerine tamâmen edâ edüb kusûrları olmayub ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken sipâhileri olanlar resm-i filori beş ve on ve defter mûcebince ahz etmeyüb ziyâdeye tecâvüz ve taraflarından resm-i filori yazılan hakkıların? tamâmen resm-i filorilerin edâ

eylediklerinden sonra hilâf-ı kânun ve defter ‘öşr talebiyle sipâhi timârların zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ra sene 1159/Nisan 1746

514- Sayfa:128 Hüküm:3

Rüstem isimli kişinin gelip Bosna sancağında Gorna Obrad karyesinde babalarından kalan zeamet yerinin kendisine verilmesi gerekirken amcası Hasan'ın aldığını ve amcasının vefatından sonra da ecanibden İbrahim'e verildiğini, kendisinin ise hakkı olan yerden mahrum kaldığını bildirmesi üzerine buranın kendisine tevcih edilerek kanun ve berat gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine hüküm ki

Rüstem nâm kimesne gelüb Bosna sancağında Çırpan? nâhiyesinde Gorna Obrad nâm karye ve gayriden yirmi bir bin beş yüz ze‘âmete hîn-i fetihden berü âbâ ve ecedd ondan mutasarrıf olan Hasan şühedâen fevt oldukda oğlu Murâd ol-dahi fevt oldukda oğlu Hüseyin'e tevcîh ve Hüseyin dahi me’mûr olduğu Hırvat seferlerinde ve muhâfazalarda ve sâ’ir hıdemât-ı ‘aliyyelerde bezl-i vücûd ve pîr ve ihtiyâr olub rükûb ve nüzûle iktidârı olmadığından buna verilmek iktizâ eder iken ‘emmisi Hasan bir takrîb ile mîr-i mîrândan tezkire ve bu akrabâdan iken ‘emmisi Hasan dahi fevt oldukda ecânibden İbrahim'e tevcîh vire ve âbâ ve ecdâdın dirliğinden mahrûm ve ma‘dûr kaldım yedimde olan ecdâdın dört kıt‘a berâtı mûcebince hâlime merhem müteveffâ-ı mezbûr Hüseyin'in enhâsı olduğu ve ze‘âmet-i mezbûre âbâ ve ecdâdım can pâresi olduğu hâlâ sen ki Bosna vâlisi vezîr-i müşârü'n-ileyhsin eyâlet-i Bosna'nın ehl-i divânı ile ve zü‘emâ ve erbâb-ı timârdan tefahhus ve hakk ve hukuklarından olduğu nümâyân oldukdan sonra ze‘âmet-i mezbûre İbrahim'in ref‘inden kendüye tevcîh ve ‘inayet ve ihsân olunması bâbında ‘arz ve i‘lâm alması içün fermân-ı ‘alileri ricâ etmiş defterhânesi görüldükde ze‘âmet-i mezbûr bin yüz üç yüz iki rûznâmçesinde Hüseyin kasr-ı yedinde berâtıyla oğlu oğlu Mustafa üzerinde olduğu ‘arz olundukda ze‘âmet-i mezbûre Hüseyin kasr-ı yedindenden mutasarrıfı Hasan'ın bilâ-veled fevtinden sancak mülâzımlarından İbrahim'e elli beş senesinde sâbık Bosna vâlisi vezîrim Mehmed Paşa edâmellahu te‘âla iclalehu tarafından tevcîh ve verilen tezkire mûcebince berât ve

‘unvâna keşide buyurulan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn mahalline kayd oluna deyu sâdır olan fermân-ı ‘ali mûcebince elli altı senesi Zilka‘desi'nde kayd-ı şerh verildikde bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan el-Hac Mustafa dâme mecduhu i‘lâm eylediği mümâileyhin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i R sene 1159/Nisan/Mayıs 1746

515- Sayfa:128 Hüküm:4

Padişah hassı olan Kobaş mukataası karyelerinde mutasarrıf Ahmed'in gelip karye zabiti olan kişilerin kanaatsizlik ettiklerini ve kanuna aykırı olarak fazla akçe talebiyle eziyet ettiklerini bildirmesi üzerine bunların müdahalelerinin ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre Banaluka kadısına hüküm ki

Ahmed nâm kimesne gelüb hass-ı hümâyûnumdan Kobaş mukâta‘ası karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ nâm karyede vâki‘ bunun tasarrufunda olan baştina arâzisinde defter-i hâkânîde resm-i filori sâhib-i arza hâsıl yazılmağla kânun ve defter mûcebince resm-i filorisin kadîmi üzere tamâmen edâ edüb ve ta‘addî yoğ iken hâlâ karye-i mezbûre zâbiti olan ve nâm kimesneler kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kadîm ziyâde ta‘addî ve rencîde etmeleriyle bundan akdem murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında hilâf-ı defter-i hâkânî ve gadr ve mugâyir ziyâde talebiyle müdâhale ve mu‘arızaları men‘i birle cânib-i şer‘den verilmişken memnû‘ ve mündefi‘ olmayub hilâf-ı kânun ve defter ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ol-vechile müdâhale ve ta‘arruzdan halî olmadıkların ve bu bâbda fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince ‘amel olunub mezbûrların hilâf-ı kânun ve defter ziyâde mütâlebesiyle ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûn ricâ etmeğin kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i R sene 1159/Nisan/Mayıs 1746

516- Sayfa:129 Hüküm:1

Haydar, Osman ve İbrahim isimli kimselerin gelerek Brod nâhiyesinde mutasarrıf olan yakın akrabaları Ali ve Mustafa'nın vefatıyla kendilerine kalması gereken yerleri başka bir kazada oturan Osman'ın bazı zorba kişileri de yanına alarak elde ettiğini ve kendilerine kötülük ettiğini bildirmeleri üzerine gerekenin yapılması

Bosna vâlisi vezîre hüküm ki

Haydar bin Haydar ve Osman bin Haydar ve İbrahim bin Ömer kimesneler gelüb Bosna sancağında Brod nâhiyesinde Dolna Locani ve Siyagora? nâm karyeler ve gayriden beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timâra bundan Ali ve Mustafa nâm kimesneler mutasarrıflar iken bilâ-veled ve bilâ-karındaş fevt olduklarında bunlara ‘arzen nesne tarafından karîb akrabâlarından iken âhar kazâda sâkin Osman nâm kimesne fevt hâliyesi sebebiyle ba‘zı mütegallibeye istinâden timâr-ı mezbûru berât ve bunlara gadr ve bunlar karîb akrabâdan oldukları şer‘an sâbit ve yedlerine hüccet-i şer‘iyye verildiğin bildirüb yedlerinde olan hüccet mûcebince timâr-ı mezbûrun ocaklık i‘tibâriyle kendülere verilmek bâbında istid‘â-ı ‘inâyet ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda timâr-ı mezbûr otuz iki târihiyle Haydar üzerinde olduğu ‘arz oldukda ber vech-i iştirâk mutasarrıfları Mustafa ve Ali'nin bilâ-veled ve karındaş ve akrabâ yakınlarından Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa tarafından elli altı senesi Zilka‘desi'nin üçüncü gününden Osman'a tevcîh olunub verilen tezkire mûcebince bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan el-Hac Mustafa dâme mecduhu i‘lâmıyla elli yedi Şa‘ban'ında asitâne-i sa‘adetimden dahi tevcîh ve hâlâ berâtıyla üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın mezbûre Haydar ve Osman ve İbrahim içün müteveffâ-ı mezbûr anın karîb akrabâları olduğu ba‘zı kimesneler ‘ala-tarikü'ş-şehade haber verdiler deyu sâbıkâ Niş kadısı olub hâlâ Koniçe nâhiyesi nâ’ibi olan Derviş Ebubekir'in hatmiyle mahtûm tatbik olunmuş bir kıt‘a hüccet dahi ibrâz etmeleriyle ancak merkûmûnun yedlerinde olan hüccet hasımları muvâcehesinde olduğundan ma‘adâ bu makûle timârlar alaybeyi ‘arzıyla verilegelüb mezbûrûnun yedlerinde ise gıyâbında verilen işbu hüccetten ma‘adâ sened ittihaz olunur nesne olmayub eyâlet-i Bosna'nın tevcîhâtı dahi vâlilerine tefvîz olunmağla timâr-ı mezbûr hasımları Osman'a Bosna vâlisi vezîr müşârü’n-ileyh tarafından tevcîh olundukda bilâ-veled ve bilâ-karındaş akrabâ deyu tevcîh olunmağla husûs-ı mezbûr mahallinde hasımları muvâcehesinde görülüb merkûmlar müteveffâ-ı mezbûrân Mustafa ve Ali'nin karîb akrabâlarından olduğu şer‘an sâbit ve zâhir olur ise timâr-ı mezbûru mezkûr

Osman'ın ref‘inden ber-mûceb-i şurût ocaklık-ı mezkûrûna tevcîh ve tezkire olunmak içün sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim tahrîri bâbında re’isü'l-küttâbım mümâileyh i‘lâm eylediği mümâileyhin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R sene 1159/Mayıs 1746

517- Sayfa:129 Hüküm:2

Dubniçe nâhiyesinde Yasenovaç Kalesi ve Medvige, Moravaç, Gorna Obrun ve Dragaşik karyeleri ile Virbaşki nâhiyesinde Moştaniçe karyesinin Dubniçe nâhiyesi içerisinde tahrir olduğu halde Banaluka kazası ahalilerinin kadılarıyla birlikte Virbaşki nâhiyesi içerisinde tahrir olunduklarını iddia ederek kanunsuz olarak vergilerini kendileriyle vermeleri gerektiği konusunda yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve Bakıyye-i Kostayniçe kadısına hüküm ki

Sen ki Bakıyye-i Kostayniçe kadısı Mevlânâ mümâileyhsin nâ’ibin İbrahim zîde ‘ilmuhu sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Bosna sancağında Dubniçe nâhiyesinde Kal‘a-i Yasenovaç ve karye-i Medvige ve karye-i Moravaç ve Gorna Obrun ve Dragaşik karyeleri Virbaşki nâhiyesinde Moştaniçe karyesi ahâlileri meclîs-i şer‘a varub bunların karyeleri hîn-i tahrîrde Dubniçe Kal‘asına tertîb olmağla re‘âyânın iltimasları mûcebince ve Dubniçe kapudânı tarafından muhâfaza olunmak üzere Dubniçe nâhiyesine tahrîr olduğu defter-i hâkânîde mukayyed ve Dubniçe nâhiyesi Bakıyye-i Kostayniçe kazâsı muzâfâtından hîn-i tahrîrden berü zikrolunan karyelerin umûr-ı şer‘iyyeleri Bakıyye-i Kostayniçe kadıları tarafından görülüb ve evâmir-i şerîfimle vâki‘ tekâlifden tahammüllerine göre hisselerine düşeni Dubniçe nâhiyesi ahâlileriyle edâ edüb zikrolunan karyelerin umûr-ı şer‘iyyesi kadıasker mektûbu ve emr-i şerîfimle âhar kazâya naklolunmuş olmayub ve Banaluka kazâsı mesafe-i ba‘ide iken Banaluka kazâsı ahâlileri kadılarıyla yekdil ve mugâyir-i defter-i hâkânî mücerred ve ta‘ciz kasdıyla tahrîr-i ‘atikde sizin karyeleriniz Virbaşki nâhiyesinde ve nâhiye-i mezbûre Banaluka kazâsı muzâfâtından olmağla vâki‘ olan tekâlifi bizimle edâ ve umûr-ı şer‘iyyeniz dahi Banaluka kadıları tarafından görülmek üzere yedimizde buyruldu vardır deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ve bilâ-emr-i şerîf ta‘ciz ve ta‘addî ve kurâ-i merkûm re‘âyâları bundan

akdem keyfiyetlerin vâli-i sâbık tarafına ‘arz-ı hâl birle tazallüm eylediklerinde defter-i hâkânî mûcebince umûr-ı şer‘iyyeleri Bakıyye-i Kostayniçe kadıları ve tekâlifleri Dubniçe nâhiyesi ahâlileriyle edâ eylemeleri içün buyruldu dahi verilmiş iken mugâyir-i defter-i hâkânî ve verilen buyrulduya mugâyir ta‘addîden halî olmamalarıyla defter-i hâkânî buyrulduları mûcebince ‘amel olunub mugâyir-i defter-i hâkânî ve bilâ-emr-i şerîfe ol-vechile olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına nâ’ib-i mümâileyh ‘arz ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz defter-i mufassal-ı ‘atik ve cedîde mürâca‘at olundukda Virbaşki nâhiyesine tâbi‘ karye-i Moştaniçe ma‘ mezra‘-i Vitoy Potok ve Dobrime ve Mobri ve Gradise Polye ve tarik-i Selişte ve Dragasnik zikrolunan sekiz kıt‘a mezâri‘ hariç ez-defter zuhûr edüb karye-i mezbûre ahâlisi mutasarrıflardır ve tahtında kırk ‘aded baştinanin otuz yedi hânesi iki yüz seksen ve bir hânesi maktû‘ ikişer yüz ve bir hânesi dahi maktû‘ üçer yüz ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ karye-i Rakoviçe ma‘ mezra‘-i Beloniçe ve tahtında bir nefer re‘âyâ ve bir zemîn ve otuz üç baştinanin otuz iki hânesi iki yüz seksen ve bir hânesi maktû‘ ve iki yüz ellişer deyu defter-i mufassal-ı ‘atikte havass-ı hümâyûnumdan olmak üzere muharrer kalemiyle tahrîr başka başka tahrîr ve defter olmuşdur ve Dubniçe nâhiyesine tâbi‘ karye-i Moştaniçe tahtında on beş nefer re‘âyâ ve dört çiftlik ile mahalle-i Gonovaç ve yedi nefer re‘âyâ ve iki çiftlik ile mahalle-i Buhari der-nezd-i mahalle-i Hüsrevli ve on iki nefer re‘âyâ ve sekiz çiftlik ile mahalle-i Hüsrevli der-nezd-i mahalle-i Buhari ve yirmi üç nefer re‘âyâ ve iki çiftlik ile mahalle-i Gorna Sel der-nezd-i yaylak-ı Kozara? ve yirmi dört nefer re‘âyâ ve iki çiftlik ile mahalle-i Belofça ma‘ mahalle-i Beriça? der-nezd-i mahalle-i Gorna Sel ve on üç nefer re‘âyâ ve dört çiftlik ile mahalle-i Blaniçe der-nezd-i mahalle-i Belofça ve altı nefer re‘âyâ ve iki çiftlik ile mahalle-i Morada? der-nezd-i mahalle-i Blaniçe ve on dört nefer re‘âyâ ve altı çiftlik ve bir baştina ile mahalle-i Selohan der-nezd-i mahalle-i Blaniçe ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ yetmiş altı bin akçe yazu ve kal‘a-i Yasenovaç ve karye-i Medvige ve karye-i Moravaç ve Gorna Obrun ve Dragasnik karyeleri ve Virbaşki nâhiyesinde ve Moştaniçe karyesi Lefçe nâhiyesinde olub lâkin Dubniçe Kal‘asına karîb olmağla re‘âyânın iltimasları mûcebince Dubniçe kapudânı tarafından muhâfaza olunmak üzere Dubniçe nâhiyesine tahrîr olunub defter-i cedîd-i hâkânî kayd olundu deyu defter-i hâkânîde mestûr olduğu defter-i cedîd-i mufassal tahrîr-i cedîdde ol-dahi muharrer kalemiyle tahrîr ve defter olmuşdur ve tahrîr-i cedîd

üzere vâlileri sahhıyla musahhah buyrulduları olduğun bi'l-fi‘il defter emîni olan Mehmed Said dâme mecduhu ‘arz eylediği ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R sene 1159/Mayıs 1746

518- Sayfa:130 Hüküm:1

Çayniçe kadısı olan kocası Mustafa Efendi'nin vefatıyla Emine isimli kadın ile kızı Hatice'ye kalması gereken miras malını Çayniçe kazasından Yameni Ağa, Bayram sipahi ve birkaç kişinin zorla ve haksız yere zabt ettiğinden kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Çayniçe ve kadılarına hüküm ki

Emine bint-i Ali ve Hadice nâm hâtûnlar ile Monla Mehmed nâm kimesne gelüb bundan akdem Polaniçe kazâsı sâkinlerinden Çayniçe kadısı olub ve bin yüz elli senesinde kazâ-i mezbûrda fevt olan Mustafa Efendi bin Mehmed dimekle ma‘rûf kimesnenin mezbûre Emine zevcesi ve mezbûre Hadice kızı ve mezbûre Ali oğlu olmağla mezbûrun yanında mevcûd bulunan nukûd ve emvâl ve eşyâ ve sâ’ir muhallefâtı ırs-ı şer‘le bunlara intikâl etmiş iken Çayniçe kazâsına tâbi‘ Gaseva? karyesinden Yameni Ağa ve Mitoviçya imâmı ve Bayram Sipâhi dimekle ma‘rûf kimesneler ile ve nâm kimesneler fuzûli ve tagallüben zabt edüb bu ana değin bir akçe vermeye göndermeyüb ol-vechile gadr etmelerin ve taraflarından Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesneyi bâ-hüccet-i şer‘iyye Mehmed Paşa mahkemesinde vekîl nasb ve ta‘yin eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb mezkûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve fuzûli ve tagallüben zabt eyledikleri müteveffâ-ı mezbûrdan intikâl mal-ı mevrusları mezbûrlardan bi't-tamâm tahsîl ve bî-kusûr vekîlleri mezkûre alıverilüb mezkûrları hilâf-ı şer‘-i şerîf bir dürlü ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R sene 1159/Mayıs 1746

519- Sayfa:130 Hüküm:2

Prizrin sancağında timar mutasarrıfı olan Hasan'ın gelip bazı kimselerin eski karyelerinden kalkıp geldiğini ve raiyyet rüsumu ödenmesi sırasında sıkıntı çıkardıklarını bildirmesi üzerine muhalefetlerinin önlenerek bulundukları yerlerde vergilerinin alınması ve kanun ve defter gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Vidin muhafızına Yenibazar ve İstari Eflak ve Vidin ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Hasan nâm sipâhi gelüb Prizrin sancağında Bergosa nâhiyesinde Mariçe nâm karye ve gayriden on bin beş yüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârının sâlifü'z-zikr Mariçe ve tevâbi‘ karyelerinin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından ba‘zıları kadîmi karyelerinden kalkub varub taht-ı hükûmet ve kazâlarınızda vâki‘ ba‘zı kasabât ve kurâda ve ‘askerî çiftliklerinde sâkin ve mütemekkin olmalarıyla mezbûr ol-makûle re‘âyâsının kânun ve defter mûcebince rüsûm-ı ra‘iyyetlerin taleb eylediğin hilâf-ı kânun edâda ta‘allül ve timâr-ı mezbûr mahsûlüne gadr olunduğun üzere bulundukları mahalde rüsûm-ı ra‘iyyetleri alıverilüb hilâf-ı kânun ve defter bir dürlü ta‘allül ve gadr etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R sene 1159/Mayıs 1746

520- Sayfa:130 Hüküm:3

Saraybosna kazasından Mehmed Beşe ve Mehmed isimli kişilerin gelip avarızhaneye bağlı vergi verecek yerleri yok iken bazı kimselerin kendilerini taciz ederek vergilerinizi bizimle birlikte verin diyerek sıkıntı çıkardıklarını bildirmeleri üzerine bunun ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Saray kadısına hüküm ki

Mehmed Beşe dimekle ma‘rûf kimesne ile Mehmed nâm kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunların Saray Bosna kazâsında Banalohça nâm karye toprağında bi'l-fi‘il zabt ve tasarrufların hâne-i ‘avârıza bağlı tekâlif alınmak icâb eder kadîme re‘âyâ ve emlâk ve arâzileri olmayub tekâlif mütâlebesiyle ber-vechile rencîde ve remîde olunmaları icâb etmez iken karye-i mezbûr ahâlisi civârında vâki‘ ba‘zı kurâ ahâlileri yekdil ve yekcihet ve mücerred ta‘ciz ve celb-i mal sevdâsıyla emr-i şerîf ile

vâki‘ tekâlifden siz dahi bizimle ma‘an hisse verin hilâf-ı şer‘ ve kânun tekâlif talebiyle bunları ta‘addî ve rencîde ve remîde ve ol-vechile ahvâllerin diğer-gûn olduğun bildirüb karye-i mezkûr ahâlisine hilâf-ı şer‘ ve kânun ol-vechile tekâlif talebiyle ta‘addî ve rencîde ve remîde etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî evâsıt-ı R sene 1159/Mayıs 1746

521- Sayfa:130 Hüküm:4

Yahya, Abdurrahman ve Hasan isimli sipahilerin timarlarına, Semendire'ye bağlı Belgrad nâhiyesindeki Tuna ve bazı nehirlerin mültezimlerinin kanuna aykırı olarak mahsul ve rüsumlarını zorla zabt ettiklerinden müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre Böğürdelen ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Yahya ve Abdurrahman ve Hasan veled-i Osman nâm sipâhiler gelüb İzvornik sancağında Böğürdelen nâhiyesinde karye-i Çağlı ma‘ resm-i belut ve gayriden yirmi sekiz bin seksen akçenin topundan beş bin akçe timâra mezkûr Yahya ve beş bin akçe timâra dahi mezkûr Abdurrahman ve on sekiz bin seksen akçe timâra dahi merkûm Hasan veled-i Osman ber-vech-i iştirâk başka başka beravât-ı şerîfimle mutasarrıflar olub timârlarının başkalemi olan karye-i Çağlı el-mezbûre müstakilen kayd ve berâtlarına dâhil olmağla karye-i mezbûreye ve hâsıl-ı kayd olunan resm-i belut ve sâ’ir mahsûlât ve rüsûmâta âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Semendire sancağında Belgrad nâhiyesinde mukâta‘a mahsûl-i mâhî nehr-i Tuna ‘an-Böğürdelen ile nehr-i Lukovaç? deyu bir yük yirmi bin akçe yazu ile havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından iken elli beş târihinde kitabhâne-i hümâyûnum evkâfına ilhâken tevkî‘ kalemiyle tashîh olunmağla cânib-i vakfdan iltizâm edenler nehr-i Tuna ve Böğürdelen nehr-i Lukovaç?a değin haddolunan mâhînin cânib-i vakfa ‘aid olunan devrinde bir ‘öşrün ber-mûceb-i defter-i hâkânî almağa kanâ‘at etmeyüb mücerred tam‘ı hamlarından nâşi celb-i mal ve bunları ızrâr kasdıyla timârlarının başkalemi olan Çağlı el-mezbûre içün sizin ‘alâkanız yokdur kitabhâne-i hümâyûn evkâfındandır deyu hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhale ve tagallüben zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtın ahz ü kabz edüb timârları mahsûlüne gadr-ı külli eylediklerin bildirüb ve Böğürdelen

nâhiyesine tâbi‘ Çağlı el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkânî kendülere zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve resm-i kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb mültezim olanların hilâf-ı defter-i hâkânî kitabhâne-i hümâyûn vakfıdır deyu zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl mûcebince mürâca‘at olundukda Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ on sekiz nefer re‘âyâ ve bir baştina ve hâsıl-ı ispençe ve gendüm ve resm-i tapu-ı zemîn ve mahsûl ve resm-i belut der-sınur-ı karye-i mezbûre ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs yekûn ma‘ gayrihâ dört bin akçe yazu ile karye-i Çağlı defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Çağlı ma‘ resm-i belut deyu sekiz bin iki yüz akçe yazu ile tahrîr ma‘ gayrihi birikdirilüb yirrmi bin akçe ze‘âmet deyu ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr ma‘ gayrihi birikdirilüb yirmi sekiz bin seksen akçeni topundan beşer bin akçesi mezkûran Yahya ve Abdurrahman ve on sekiz bin seksen akçesi dahi merkûm Hasan veled-i Osman'ın timârları olub ve Semendire sancağında Belgrad nâhiyesine tâbi‘ mukâta‘a mahsûl-i mâhî-i nehr-i Tuna ‘an-Böğürdelen ile nehr-i Lukovaç? dörtte bir alınır fî sene bir yük yirmi bin akçe yazu ile ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle ve defter-i icmâlde mukâta‘a-i gümrük-i iskele-i Belgrad ve ma‘ gayrihi havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından iken elli beş Cemâziye’l-evvel'inde hasbunallahi te‘âla müceddeden binâ ve ihyâ olunan kitabhâne-i hümâyûnum evkâfına ilhâken şeref-bahş sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcebince sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince defter-i hâkânîde mahalli tevkî‘ vakfa tashîh ve hâlâ kitabhâne-i hümâyûnum evkâfından olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R sene 1159/Mayıs 1746

522- Sayfa:131 Hüküm:1

Bosna'da Ömer Ağa'nın Yayçeli Mustafa Bey ile birlikte müştereken tasarruf ettikleri zeamet toprağında Mustafa Bey'in vermesi gereken iki senelik iltizam akçesini taahhüt ettiği halde kimseye vermediğinden kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre hüküm ki

Ömer Ağa bin Selam sadr-ı ‘ali zîde mecduhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb mümâileyhin eyâlet-i Bosna'da vâki‘ ze‘âmet mukâta‘ası ber vech-i malikâne eyâlet-i mezbûre sâkinlerinden Yayçeli Mustafa Bey dimekle ma‘rûf kimesne ile iştirâken ‘uhdelerinde olub mukâta‘a-i mezbûrun bin yüz elli sekiz ve elli dokuz senelerinin iltizâmını müştereği merkûm tefvîz ve mukâta‘a-i mezbûrun mal-ı mîrisini tarafından havâlâta teslîm eylemek üzere ta‘ahhüd edüb bu ana gelince mal-ı mîrisinden bir akçe ve bir habbe kimesneye vermeyüb ve ol-havâlin oldukça mukâta‘a-i mezbûrun mal-ı mîrisi merkûmdan tahsîl olunması dahi mümkün olmayub gadr-ı külli murâd eylediğin bildirüb müştereği merkûm asitâne-i sa‘adetime ihzâr ve mezbûr ... murâfa‘a-i şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmeğin vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân sâdır olmuşdur.

Fî evâhir-i R sene 1159/Mayıs 1746

523- Sayfa:131 Hüküm:2

Bosna'da karyelerinin sipahileri olan kişilerin devamlı olarak bazı gayrimüslim kişilerden bedava yiyecek ve zahire aldıklarını, verdikleri ispençeden başka yeniden vergi talep ettiklerini ve uzunca süredir karyelerinde oturmalarına rağmen kanuna aykırı olarak kendilerini eski karyelerine göndermek istediklerinden bu müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine eyâlet-i mezbûrda vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ nâm karye sâkinlerinden ve nâm zımmîler gelüb bunlar İskenderiye sancağında erbâb-ı timâr karyesinden nâm karyenin defterlü re‘âyâlarından iken kalkub gelüb karye-i mezbûrda otuz seneden mütecâviz sâkin ve üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i ispençelerin kânun ve defter mûcebince sipâhilerine edâya râzılar iken sipâhileri mezbûrlar herbâr karyelerine gelüb üzerlerine konub müft ve meccânen yem ve yemek ve sâ’ir zâhirelerin aldıklarından ma‘adâ timâr seferlileriz deyu resm-i ispençe nâmıyla tekrâr her birinden başka başka birer ikişer guruş taleb ve cebren alub bu makûle on sene bir yerde sâkin olan re‘âyâyı kaldırmak teklifi hilâf-ı kânun iken sizi kadîm karyelerinize kaldırdım deyu herbâr hilâf-ı kânun ta‘addî ve perâkende ve perişân bâ‘is ve bâdî oldukların bildirüb hilâf-ı kânun ta‘addîsi men‘ ü

def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1159/Mayıs 1746

524- Sayfa:131 Hüküm:3

Böğürdelen nâhiyesinde timar tasarruf eden Salih ve Davut'un tasarruflarında olan Savica nehri balıklarından aldıkları vergiye Belgrad nâhiyesinde kitabhane-yi hümayuna vakfedilen mukataanın mültezimin aldığı öşre kanaat etmeyerek zabt ettiğinden bu müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Böğürdelen vekadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Salih veled-i Mehmed Paşa ve Davud veled-i Ali nâm sipâhiler sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb İzvornik sancağında Böğürdelen nâhiyesinde Misayir nâm karye ve gayriden on yedi bin beş yüz akçe timâra mezkûr Salih veled-i Mehmed Paşa ve yine Böğürdelen nâhiyesinde Hriliç? nâm karye ve gayriden altı bin akçe timâra dahi mezkûr Davud veled-i Ali beravât-ı şerîfimle mutasarrıflar olub Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ dört bin akçe yazar Misayir fî karye-i mezkûre Salih veled-i Mehmed Paşa'nın müstakilen ve yine Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ Bermik nâm karye dahi mezkûr Davud veled-i Ali'nin müştereğiyle kayd ve berâtlarına dâhil olmağla karye-i Misayir el-mezbûrenin hâsılı tahtında dalyanha-i mâhî der-nehr-i Savica ma‘ asiyâb der-hudûd-ı karye-i mezbûre deyu defter-i hâkânîde mezkûr Salih veled-i Mehmed Paşa'nın timârına hâsıl yazılmağla ve yine Misayir el-mezbûreyi mezkûr Salih müstakilen ve karye-i Bermik el-mezbûreyi merkûm Davud veled-i Ali müştereğiyle zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmun ve karye-i Misayir el-mezbûre hudûdu dâhilinde nehr-i Savica'da mâhî sayd edenlerin sayd eyledikleri mâhîden müteveccih olan ‘öşrünü mezkûr Salih ahz ü kabz ve edâ eyledikde âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Semendire sancağında Belgrad nâhiyesinde mahsûl-i mukâta‘a-i mâhî nehr-i Tuna ‘an Böğürdelen ila nehr-i Lolaca burada dörtte bir alınır deyu yüz yirmi bin akçe yazu ile havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından iken kitabhâne-i hümâyûnum evkâfına ilhâken tevkî‘ kalemiyle tashîh olunmağla cânib-i vakfdan mukâta‘a-i mezbûreyi iltizâm eden nâm kimesne Böğürdelen'den nehr-i Lolaca'ya varınca nehr-i Tuna'da sayd olunan mâhînin hâmil-i vakfa ‘aid olan dörtte bir ‘öşrün almağa kanâ‘at etmeyüb zikrolunan

Misayir karyesi hudûdundan nehr-i Savica'dan sayd olunan mâhînin ‘öşrüyle zikrolunan Misayir ve Bermik karye içün sizin timârlarınınz mülhâkâtından değildir kitabhâne-i hümâyûn vakfıdır deyu hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve karye-i mezbûrânı mümtâz ve mu‘ayyen hudûdları dâhilinde ‘öşr ve resmi kadîmden timârları tarafından alınagelen yerlerini vakfiyyet üzere tagallüben zabt ve timârları mahsûlüne gadr-ı külli eylediğin bildirüb karye-i Misayir el-mezbûr müstakilen mezkûr Salih ve Bermik karyesi dahi müştereğiyle mezkûr Davud veled-i Ali'nin timârları tarafından zabt ve herkese kânun ve defter mûcebince ‘aid olan mahsûl ve rüsûmun ahz ü kabz etdirilüb karye-i Misayir hudûdunda nehr-i Savica'dan sayd olunan mâhînin ‘öşrü ile karye-i mezbûrâna vakfiyyet iddi‘âsıyla zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ dokuz nefer re‘âyâ ve bir baştina ile karye-i Misayir ve hâsıl-ı ispençe ve gendüm ve dalyanhâ-i mâhî der-nehr-i Savica ma‘ asiyâb der-hudûd-ı karye-i mezbûr ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ma‘ gayrihâ dört bin akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihi birikdirilüb altı bin akçe ber-icmâl ve tamâmen mezkûr Salih veled-i Mehmed Paşa'nın kaydında olub ve yine Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ on iki nefer re‘âyâ ve iki baştina ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve resm-i tapu-ı zemîn ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs yekûn ma‘ gayrihâ dört bin sekiz yüz akçe yazar karye-i Bermik defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde üç bin yüz akçe yazu ile tahrîr ve yine Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ Hriliç? nâm karye ve ma‘ gayrihi birikdirilüb yedi bin üç yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun altı bin akçesi mezkûr Davud veled-i Ali'nin timârı bâkisi müştereğiyle kaydında ve Belgrad nâhiyesine tâbi‘ senede bir yük yirmi bin akçe yazu ile mukâta‘a-i mahsûl-i mâhî nehr-i Tuna ‘an-Böğürdelen ila nehr-i Lolaca dörtte bir alınır deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mukâta‘a-i gümrük-i iskele-i Belgrad ve ma‘ gayrihi havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından iken malikâne ve mukâta‘a kaydı ref‘ ve terkîn kitabhâne-i hümâyûnum evkâfına zamm ve ilhâk olunmak içün başdefterdâr Mustafa Atıf i‘lâmıyla vârid olan emr-i şerîfim mûcebince elli beş senesi Cemâziye'l-evvel'inin beşinci gününde tevkî‘ kalemiyle defter-i icmâl ve mufassalda mahal tashîh ve hâlâ kitabhâne-i hümâyûnum evkâfından olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1159/Mayıs 1746

525- Sayfa:132 Hüküm:1

Klis sancağı mutasarrıfı Yayçeli Mehmed Paşa'nın tasarrufunda olan karye ahalisine eziyet ettiğini zorla fazladan akçelerini aldığını ve durumu araştırmak için gönderilen Srebreniçe kadısı Hasan'ın da bunu doğruladığını bildirmesi üzerine bu eziyetlerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve İzvornik kadısına hüküm ki

Ahmed Ağa veled-i Yahya Ağa dimekle ma‘rûf kimesne gelüb bu İzvornik kazâsı muzâfâtından ve Hrasniçe sâkinlerinden olub İzvornik kazâsında vâki‘ ber vech-i mukâta‘a Klis sancağı mutasarrıfı Yayçeli Mehmed Paşa'nın ber vech-i malikâne ‘uhdesinde olmak takrîbiyle mukâta‘a-i mezbûr karyeleri re‘âyâsının a‘şar ve rüsûmların cebren ve kahren kânun ve defterden ziyâde taleb ve re‘âyânın zulm ve ta‘addîye ber-vechile tahammülleri olmadığından re‘âyâ fukarâsına sâbıkâ Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa edâmellahu te‘âla iclalehuya ahvâllerin ifâde ve husûs-ı mezbûr tefahhus ve ‘ala-vuku olunmak içün müşârü’n-ileyh tarafından verilen buyruldu mûcebince Birçe'ye muttasıl Srebreniçe kadısı Hasan zîde fazluhu ba‘de't-tefahhus ber vech-i muharrer re‘âyâ fukarâsına zulm ve ta‘addîsi sâbit olduğunu ve divân-ı Bosna'ya i‘lâm ve tekrâr Birçe civârında vâki‘ kazâların kadıları husûs-ı mezbûr gereği gibi tefahhus etmek içün verilen buyruldu mûcebince civâr kazâlar ahâlileri dahi zulm ve ta‘addîsin bi'n-nihâye olduğunu cebr verdiklerin tekrâr i‘lâm ve ol-i‘lâmları merkûm Yahya ile divân-ı Bosna'ya irsâl etmeleriyle buna dürlü dahl icâb etmez iken mümâileyh Mehmed Paşa buna ‘arz ve seni dahi ve kal‘abend etdirdi deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-emr-i münif kal‘abend teklifi ile ta‘addî ve rencîde ve ol-vechile ahvâli diğer-gûn olduğu ve husûs-ı mezbûr minvâl-i meşrûh üzere olduğun sen ki İzvornik kadısı Mevlânâ Sıdkı Mehmed zîde fazluhusun ‘arz eylediğin bildirüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-emr-i münif nefy ve kal‘abend teklifi ile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-emr-i münif ta‘addî etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1159/Mayıs 1746

526- Sayfa:132 Hüküm:2

Kobaş mukataası karyelerinde adı geçen kişileri tasarruf ettikleri yerlerde vergilerini eksiksiz olarak ödedikleri halde buna kanaat etmeyen karye zabitlerinin kanuna aykırı olarak fazla akçe talebiyle yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Banaluka kadısına hüküm ki

Ahmed ve Ebubekir ve Abdullah nâm kimesneler gelüb havass-ı hümâyûnumdan Kobaş mukâta'ası karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi' ve nâm karyeler topraklarında vâki' tasarruflarında olan kadîmi baştina yerlerinden defterde resm-i filori yazılmağla bunlar dahi tasarruflarından olan kadîmi baştina yerlerinin resm-i filorilerin kânun ve defter mûcebince mukâta'a-i mezbûre zâbiti olan ve nâm kimesnelere tamâmen edâ edüb kusûrları yoğ iken zâbitleri olan mezbûrlar kânun ve defter mûcebince almağa etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânun ziyâde ta'addî ve rencîde etmeleriyle bundan akdem murâfa'a-i şer'-i şerîf olduklarında hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânun ziyâde talebiyle zâhir olan ta'addîlerinin men'i içün cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye verilmeğin mezbûrlar memnû' ve mündefi' olmayub hilâf-ı kânun ve defter ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyye ziyâde talebiyle ta'addîden halî olmadıkların ve bu bâbda fetvâ-ı şerîfeleri olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîf ve hüccet-i şer'iyye ve kânun ve defter mûcebince 'amel mezbûrların hilâf-ı kânun ve defter ziyâde mütâlebesiyle ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun ve defter mûcebince 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ca sene 1159/Mayıs 1746

527- Sayfa:132 Hüküm:3

Bosna sancağında Travnik nâhiyesinde havass-ı hümayun karyelerinden Mumca? karyesi ahalisinin tasarruflarında olan baştina yerlerinden karye zabitlerinin kanuna aykırı olarak fazladan akçe talebiyle yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve eyâlet-i Bosna'da vâki' kadılarına hüküm ki

Bosna sancağında ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Travnik nâhiyesinde havass-ı hümâyûnum karyelerinden Mumca? nâm karye ahâlisi gelüb bunların tasarruflarında olan baştinalarından defter-i cedîd-i hâkânîde resm-i filori hass-ı hümâyûnuma hâsıl-ı kayd olunmağla bunlar tasarruflarında olan baştinalarından kânun ve defter mûcebince kadîmden veregeldikleri resm-i filorileriyle beher sene karyeleri zâbitine edâ edüb kusûrları olmayub hilâf-ı kânun ve defter ziyâde talebiyle bir dürlü ta‘addî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken birkaç seneden berü karyeleri zâbiti olanlar resm-i filorilerin kânun ve defter mûcebince almağa kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânun ve defter beher baştinalarından kânun ve defterden ziyâde altışar yüz yirmi beş akçe ziyâde taleb ve cebren aldıklarından ma‘adâ zemîn tasarruf edenlerden başka resm-i zemîn yazılmış değil iken yüz altmış akçe dahi resm-i zemîn alırım deyu ta‘addî ve cebren alub ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb kânun ve defter mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı kânun ve defter ziyâde talebiyle ta‘addî ve rencîde etdirilmeyüb mugâyir-i kânun ve defter zâhir olan zulm ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Travnik nâhiyesinde iki nefer re‘âyâ ve on iki baştina ile karye-i Muhoviçe? hâne on iki fî iki yüz seksen hâne iki fî yüz kırk akçe deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihâ birikdirilüb havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1159/Mayıs 1746

528- Sayfa:133 Hüküm:1

Bosna sancağında Premorye nâhiyesinden Dolna Premorye ve Gorna Premorye karyesi ahalilerinin tasarruflarındaki baştina yerlerinde vergilerini ödedikleri halde karye zabitlerinin kanuna aykırı olarak fazladan akçe talebiyle yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Bosna sancağında ve kazâ-i mezbûre muzâfâtından Premorye nâhiyesinde havass-ı hümâyûnum karyelerinden Dolna Premorye ve Gorna Premorye nâm karye ahâlileri gelüb bunların tasarruflarında olan baştinalarından defter-i cedîd-i hâkânîde

resm-i filori havass-ı hümâyûnuma hâsıl-ı kayd olunmağla bunlar tasarruflarında olan baştinalarından kânun ve defter mûcebince kadîmden veregeldikleri resm-i filorilerin beher sene karyeleri zabitâna edâ edüb kusûrları olmayub hilâf-ı kânun ve defter ziyâde talebiyle bir dürlü ta‘addî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken birkaç seneden berü karyeleri zâbiti olanlar resm-i filorilerin kânun ve defter mûcebince kadîmisi üzere almağa kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânun ve defter beher baştinalarından kânun ve defterden ziyâde altışar yüz yirmişer akçe taleb ve mugâyir-i kânun ve defter kadîme muhalif cebren aldıklarından ma‘adâ tasarrufunda olanlardan başka resm-i zemîn yazılmış değil iken yüz ellişer akçe dahi resm-i zemîn nâmıyla bî-gayri hakkın akçelerin alub ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı kânun ve defter zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Premorye nâhiyesinde karye-i Dolna Premorye baştina dokuz ve hâne dokuz fî iki yüz seksen ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ karye-i Gorna Premorye mezkûr karye Luka ve Baniçe nâm kal‘alar arasında iki menzil mâbeyninde Sekü? Avdorbe? ve Premorye dimekle ma‘rûf derbendlerin her vechile hıfzı elzemdir deyu Kobaş kadısı dergâh-ı mu‘allâma ‘arz eylediği otuz üç hâne filorilerin edâ ettiklerinden sonra derbend-i mezkûru hıfz edüb ebnâ-i sebilin mallarına ve nefslerine zarâr ve keder erişdirmeyüb vâki‘ olan zarârların tazmîn etdirilmek üzere hıdmetleri mukâbelesinde karakolluğdan ve karahorlukdan ve kürekçiden ve tekâlif-i ‘örfiyyeden mu‘af olmak üzere derbend kayd olunmak içün hükm-i şerîf vârid olmağın derbend kayd olundu deyu defter-i ‘atikde mukayyed olmağın vech-i meşrûh üzere defter-i cedîde kayd olundu neferât dokuz baştina yirmi bir ve zemîn bir hâne yirmi bir fî iki yüz seksen ve hâne bir fî yüz ve hâne dört fî yüz kırk ve hâne beş fî seksen ve yine Premorye nâhiyesinde karye-i Radoha der-karye-i Gorna Premorye baştina on altı fî iki yüz seksen deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1159/Mayıs 1746

529- Sayfa:133 Hüküm:2

İstanbul'da oturan Hacı İsmail'in gelip Taşlıca kazasından Gülçavuşoğlu Salih'in bir iş için İstanbul'a geldiğinde genç kölesi Ali'yi kandırarak, bir miktar parasını ve eşyasını çaldığını ve gizlice delikanlıyı alarak yola çıktığını ve Ali'yi tanıyan kimselerin yolda bunları görüp kendisine haber verdiğini bildirmesi üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Taşlıca ve ve kadılarına hüküm ki

İstanbul'da vâki‘ Cezire mahallesi sâkinlerinden el-Hac İsmail zîde kadruhu gelüb Taşlıca kazâsında sâkin Gülçavuşoğlu Salih nâm kimesne bin yüz elli dokuz senesinde bir umûr içün asitânede bulunmağla bunun Gürcü'l-asl abd-ı memlûkü Ali nâm şabb-ı emred gulâmını tahrik ve ızlâl ve bir mikdâr nukûd ve eşyâların sirkat ve gulâm-ı mezbûru hafiyyen alub ma‘an mahalline gider iken esnâ-ı rahda gulâmını mu‘âyene ve müsamere edenler haber verüb ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin mezbûrlar hâlâ taht-ı hükûmet ve kazânızda mürûr ve ‘ubûr üzere oldukların bildirüb bunların mahallinde şer‘le görülüb mezbûr Salih'ten gulâmını ve sirkat eylediği nukûd ve eşyâsı tahsîl ve tamâmen buna teslîm etdirilüb bî-vech-i şer‘i ta‘allül ve gadr etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhsin ma‘rifetinle bulduğu mahalde şer‘le görülmek emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ca sene 1159/Haziran 1746

530- Sayfa:133 Hüküm:3

Hersek sancağı mutasarrıfı Murad'ın Farisan canibi seraskeri olarak tayin edildiği için yerine Hasan isimli kişinin uygun olduğunu ve gerekenin yapılması

Hersek sancağında vâki‘ olan ... zîde kadruhuma hüküm ki

Ber vech-i arpalık Hersek sancağı mutasarrıfı Murâd dâme iclalehu bu sene-i mübarekede me’mûr olduğu vech üzere Fârisan cânibi ser‘askeri ma‘iyyetine ‘âzim ve râhi olmak takarrübü ile livâ-i mezbûra bir mütesellim nasb olmak muktezi ve Hasan zîde kadruhu her vechile zabt ve rabt-ı memlekete kâdir re‘âyâ-perver olmağla livâ-i mezbûre mütesellim nasb ve tarafına ‘aid ve râci‘ olanı ahz ü kabz etdirilmek içün emr-i şerîfim verilmek ricâsına kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân mîr-i mîrân-ı mümâileyhin kapu

kethüdâsı Durak zîde mecduhu ‘arz-ı hâl eylediği vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak bâbında fermân yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1159/Haziran 1746

531- Sayfa:133 Hüküm:4

Todor, Anaton ve Sençe isimli gayrimüslim kardeşlerin gelip babalarından kalan yeri diğer kardeşleri Melenirye'nin kendi rızaları olmadan başkalarına sattığını bildirmeleri üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

Todor ve Anaton nâm zımmîler ile hemşireleri Sençe nâm nasraniye gelüb bunlar Beralu? kazâsı sâkinlerinden olub babaları Bayar nâm zımmî bundan akdem mâlik oldukda kazâ-i mezbûr toprağında vâki‘ tasarrufunda olan bir kıt‘a mülk değirmeni bunlar ile karındaşları Melenirye nâm zımmîye intikâl ve bunlar karındaşları mesfûr Melenirye zımmîye hisselerin âhara füruht etmeğe ve ... dahi etmiş değiller iken mesfûr Melenirye zımmî kendü hissesiyle bunların hisselerin hakkını İstari Eflak kazâsı sâkinlerinden Beyvar ve Sele Marko nâm zımmîlere hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri-hakkın füruht mesfûr Marko zımmî ol-değirmeni fuzûli ta‘mir ve bunlar dahi ol-değirmende olan hisselerin taleb ve da‘vâ eylediklerinde mesfûr ve hâsıl olan gallenin nısfını bunlara verüb ve nısfını dahi kendüsi ahz ü kabz etmek üzere kavl etmişler iken bin yüz kırk yedi senesinden berü kavl eyledikleri galleden bunlara bir nesne vermeyüb hâlâ zimmetinde kaldığın bildirüb şer‘le görülüb mesfûrun şer‘le sâbit ve müteveccih olan her ne ise bî-kusûr alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1159/Haziran 1746

532- Sayfa:134 Hüküm:1

Prozor Kalesi dizdarı Hasan'ın arzı üzerine Özi Palankası'nın üç bin üç yüz akçelik bir nefer dizdar ve iki bin iki yüz akçelik bir nefer kethüda ve bin dörder yüz

akçelik iki nefer müstahfız timarlarının yeniden inşa edilen Prozor palankasına nakli ve ilhakı için gereğinin yapılması

Bosna vâlisi vezîr Süleyman Paşa'ya hüküm ki

Prozor Kal‘ası dizdârı Hasan zîde hıfzuhu mektûb gönderüb Bosna sancağında vâki‘ Boriçye Kal‘ası bundan akdem halî ve harâbe olduğuna binâ’en livâ-i mezbûrda Laşva nâhiyesinde voynugân karye-i Gırboniçe ve gayriden üç bin üç yüz akçe gedik timârı ile kal‘a-i mezbûre dizdârları İbrahim müstahfızân-ı neferâtıyla ma‘an kal‘a-i mezbûreden ihrâc ve Vakf-ı Özi palankası muhâfazasına ta‘yin ve gedik timârı mezbûr el-yevm palanka-ı mezkûre dizdârı Hasan'ın berâtıyla üzerinde ve mezbûrun ve müstahfızânın palanka-ı mezbûre ahâlisiyle imtizaçları olmayub ... Prozor adasında mücerreden binâ ve ihyâ olunan palankaya nakl ve muhâfazasında kıyâm etdirilmeleri içün sâbıkâ Bosna ve hâlâ Anadolu vâlisi olub Kars cânibi ser‘askeri vezîrim Ali Paşa edâmellahu te‘âla iclalehuya ‘arz-ı hâl edüb fi'l-hakika palanka-ı mezbûre muhâfazasına müstahfızânın Vakf-ı Özi palankasından ziyâdeleri olmağla palanka-ı mezbûre muhâfazasına takdir içün mahalleri tevkî‘ kalemiyle tashîh olunmak içün müşârü’n-ileyhe ‘arz ve vech-i meşrûh üzere hâlâ başdefterdârım olan Yusuf dâme ‘ilmuhu dahi i‘lâm ve bundan akdem Boriçovce Kal‘asının Vakf-ı Özi palankası muhâfazasına nakl ve ta‘yin olunan dizdâr timâr ile müstahfızân timârları Vakf-ı Özi palankasından Prozor adasında müceddeden binâ ve ihyâ olunan Prozor palankasına nakl ve palanka-ı mezbûre muhâfazasında hıdmette olmaları içün elli sekiz Zilhicce'sinde bir dizdâr ve bir kethüdâ ve iki müstahfızân timârlarının mahalleri tevkî‘ kalemiyle tashîh olunub ve Klis sancağında Kuprez nâhiyesinde çiftlik-i Bali veRama nâhiyesinde çiftlik-i Cafer ve Latiçe? nâhiyesinde çiftlik-i Ömer Ağa ve yine nâhiye-i mezbûrda çiftlik-i Yunus ve varoş-ı kal‘a-i Gradçaç ve gayriden on bir bin yedi yüz on dokuz akçe yazu ile başka dokuz ‘aded Boriçovce Kal‘ası müstahfızlığı timârları olduğu dahi defter-i hâkânîde mukayyed olub lâkin eyâlet-i Bosna'da vâki‘ minhâ istilâda tahrîr olunan Boriçovce Kal‘asının vâli buyruldusuyla tashîh kal‘a-i âhara nakl ve vaz‘ olunan timârlar müstahfızânı bu def‘a re's-i hudûda müceddeden binâ olunan Prozor palankasına nakl olunmaları içün vâli-i sâbık vezîrim Ali Paşa'nın eylediği ‘arzı mantûku üzerine feth-i hâkânîden berü Boriçovce Kal‘ası müstahfızânına mahsûl olan gedik timârların cümle tashîh olunmak iktizâ eder iken koz Bosna sancağında vâki‘ bir dizdâr ve bir kethüdâ ve iki nefer müstahfızân timârlarının mahalleri tevkî‘ kalemiyle tashîh olunub sâlifü'z-zikr

müstahfızân timârlarından Klis sancağında vâki‘ dokuz ‘aded gedik timârlar müşârü’n-ileyhin ‘arzlarında tasrih olunmadığından sehven tashîh olunmayub ‘ala halihi kalmağla marü'z-zikr Prozor palankası intihâ-i serhâdde vâki‘ olub muhâfazası dahi neferât-ı kesireye muhtâç olmağla sehven hariç-ez-tashîh kalan Klis sancağında vâki‘ dokuz ‘aded gedik timârların dahi müşârü’n-ileyhin ‘arzı mantûku üzere sâlifü'l-beyân Prozor palankası muhâfazasına nakl olunmak içün mahalleri tevkî‘ kalemiyle tashîh olunmak ricâsına ‘arz ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda Bosna sancağında Borgoviçe Kal‘ası müstahfızânı yazıldık mahalde Laşva nâhiyesine tâbi‘ üç bin üç yüz akçe yazu ile voynugân karye-i Gırloniçe? kal‘a-i mezbûre dizdârına mahsûl bir gedik timâr ve iki bin iki yüz akçe yazu ile timâra Draglonik? nâm karye dörder kal‘a-i mezbûre kethüdâsına mahsûl bir gedik timâr ve Bihke nâhiyesine tâbi‘ Poçile Gora nâm karye dörder bin dörder yüz akçe yazu ile kal‘a-i mezbûre müstahfızânına mahsûl iki ‘aded gedik timâr ve Klis sancağında yine kal‘a-i mezbûre müstahfızânı yazıldık mahalde Kuprez nâhiyesine tâbi‘ bin dört yüz yetmiş akçe yazu ile çiftlik-i Bali veRama nâhiyesine tâbi‘ bin dört yüz akçe yazu ile Çiftlik-i Cafer ve Latiçe? nâhiyesine tâbi‘ bin dört yüz akçe yazu ile yine çiftlik-i mezbûre ve bin dört yüz ve yedi yüz akçe yazular ile çiftlik-i Ömer Ağa ve Dalamuç nâhiyesine tâbi‘ bin yedi yüz yirmi dokuz akçe yazu ile çiftlik-i Cafer Ağa ve sekiz yüz yirmi akçe yazu ile çiftlik-i Yunus ve bin dörder yüz akçe yazu ile varoş-ı kal‘a-i Gradçaç kal‘a-i mezbûre müstahfızânına mahsûs dokuz ‘aded gedik timâr ve defter-i icmâlde muharrer kalemiyle tahrîr bura Bosna sancağında vâki‘ sâlifü'z-zikr bir dizdâr ve bir kethüdâ ve iki müstahfız timârları bundan akdem Vakf-ı Özi palankası muhâfaza ta‘yin olunmağla Prozor adasında müceddeden binâ ve ihyâ olunan palankaya nakl ve muhâfazasına kıyâm eylemeleri içün vezîr-i müşârü’n-ileyhin ‘arzı mûcebince tevkî‘ kalemiyle tashîh ve şerh ve Klis sancağında marü'z-zikr dokuz ‘aded gedik timâr içün minvâl-i meşrûh üzere tashîh olunmaya lâzım iken sehven ‘ala halihi kaldıkların bi'l-fi‘il defter emîni olan Mehmed Said dâme mecduhu ‘arz ve mukaddemâ Borgoviçe Kal‘asından Vakf-ı Özi palankasına bilâ-tashîh nakl olunan gedik timârların Prozor palankasına nakilleri içün müşârü’n-ileyhin bundan akdem sahh eylediği ‘arzında kal‘a-i mezbûre dizdârı İbrahim ile müstahfızân neferâtının timârları deyu tahrîr olunduğuna binâ’en Klis sancağında olan dokuz ‘aded gedik timârlar dahi ma‘an Prozor palankasına nakl olunmak iktizâ eder iken yalnız Bosna sancağında olan bir dizdâr ve bir kethüdâ ve

iki müstahfızân timârları nakl birle mahalleri tashîh olunub Klis sancağında olan dokuz ‘aded gedik timârların geri kalması sehv olmak iktizâ eylediğin bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan el-hac Mustafa dahi i‘lâm ve re’isü'l-küttâbım ve defter emîni mümâileyhanın i‘lâmlarında sehven hariç-ez-tashîh kalmış ve bu tahrîr olunan sekiz ‘aded müstahfızân timârlar sehven hariç kalmış olmayub sâbıkâ Bosna ve hâlâ Anadolu vâlisi olub Kars cânibin seraskeri olan vezîr-i müşârü’n-ileyhin husûl-ı merkûm içün bundan akdem vürûd eden ‘arzı mûcebince Vakf-ı Özi palankasının Bosna sancağında üç bin üç yüz akçelik bir nefer dizdâr ve iki bin iki yüz akçelik bir nefer kethüdâ ve bin dörder yüz akçelik iki nefer müstahfız timârları palanka-ı mezbûreden ifrâz ve ihrâc ve müceddeden binâ olunan Prozor palankasına nakl ve ilhâk olunub kaydolur palanka-ı mezbûrun hıdmet-i muhâfazasında olmaları içün tevkî‘ kalemiyle mahalleri tashîh olunduğu ve zikrolunan sekiz ‘aded gedik timârların nakl ve tashîhi maddesi vezîr-i müşârü’n-ileyhin ‘arzına sarâhaten zikr ve tahrîr olunmağla sen ki Bosna vâlisi vezîr-i müşârü’n-ileyhsin ma‘rifetinle görülüb hariç-ez-tashîh kalan marü'z-zikr müstahfız timârlarının dahi kal‘a-i mezbûreye nakl olunmalarının lüzum ve iktizâsı var ise der-sa‘adetime i‘lâm etmek bâbında divân-ı hümâyûnumda emr-i şerîfim tahrîri içün başdefterdârım mümâileyh Yusuf dâme ‘ilmuhu dahi i‘lâm eylediği başdefterdârım mümâileyhin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1159/Haziran 1746

533- Sayfa:135 Hüküm:1

Şeyhzade Ömer'in gelip Banaluka'da Hacı Osman mahallesinde sakin Ömer Bey isimli çocuk vefat edince babasından kalan tarlaların kızkardeşlerine intikal ettiğini, tarlaların tasarruflarını rızaları ile kendisine bıraktıklarını ve böylece tapu temessükü ile burayı tasarruf ederken kanuna aykırı olarak kızların bundan pişman olarak sıkıntı çıkardıklarını bildirmesi üzerine buranın kendisine bırakılması için gereğinin yapılması

Bosna vâlisi vezîre ve Banaluka ve kadılarına hüküm ki

Müderrisînden Şeyhzâde Ömer zîde ‘ilmuhu gelüb Banaluka mahallâtından el-Hac Osman mahallesi sâkinlerinden Ömer Bey bin el-Hac Ali Bey dimekle ma‘rûf sabi bin yüz elli yedi fevt olub baba bir karındaşı kalmayub Banaluka kazâsına tâbi‘ İzmiyan nâhiyesine tâbi‘ Sokolovan nâm karye toprağında ve Arnavudiye mahallesi kurbunda

vâki‘ Hatib Efendi pâresi tâ‘bir olunur ma‘lûmü'l-hudûd tarlaları bî-hasebi'l-kânun tapuya müstehak ve hakk-ı tapu ile li-ebeveyn kız karındaşları Aişe ve Ümmügülsüm ve Ümmühan ve Emine nâm hâtûnların olmağla bî-farz müslimânların takrir eyledikleri resm-i tapu ile sâhib-i arzdan aldıklarından sonra mezbûrlar dahi ol-yerlerin hakk-ı tasarrufların rızâlarıyla sâhib-i arz ma‘rifetiyle buna ferâğ ve tefvîz bu dahi tefevvüz ve yedine verilen tapu temessükü ve hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken mezbûrlar zuhûr ve şirrete sâlik ve ferâğımıza nâdim olduk deyu hilâf-ı kânun ve yedimde olan tapu tekmessüküne ve hüccet-i şer‘iyye ve mugâyir-i nizâ‘ üzere oldukların bildirüb ol-yerler tapu tekmessükü ve hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince buna zabt ü zirâ‘at etdirilüb mezbûrların hilâf-ı kânun ol-vechile ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1159/Temmuz 1746

534- Sayfa:135 Hüküm:2

Saraybosna sakinlerinden Mehmed Ağa ve Hacı Osman Ağa ve Süleyman Ağa isimli kardeşler gelip İzvornik sancağından İsmail oğlu Botoz ile bazı gayrimüslim kişiler birlik olup tasarruflarında olan çiftlikleri basıp para ve eşyalarını gasp ettiklerini bildirmeleri üzerine muhakeme edilerek kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine İzvornik ve Srebreniçe ve kadılarına hüküm ki

Saray Bosna sâkinlerinden Hacı Bektaş oğulları Mehmed Ağa ve el-Hac Osman Ağa ve Süleyman Ağa dimekle ma‘rûf karındaşlar gelüb bu kendü hâlinde hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye dahl ve ber-vechile ta‘addî ve rencîde olmak icâb etmez iken İzvornik sâkinlerinden İsmail oğlu Botoz nâm kimesne ile İzvornik kazâsına tâbi‘ Sülne nâm karyeden Ravna ve karındaşı Mano ve SaÇayniçe nâm karyeden Nikola ve Mirâstiya ve Treşniçe nâm karyeden Simo oğlu Yovan ve Tolçiliçe nâm karyeden Miloş ve ve ve nâm zımmîler zuhûr ve ber-vechile yekdil ve yekcihet ve mücerred icrâ-ı garaz ve ahz-ı intikam ve celb-i mal ve ızrâr kasdıyla bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf bunların Srebreniçe kazâsına tâbi‘ Obrodni nâm karyede vâki‘ ber vech-i iştirâk zabt ve tasarruflarında olan mülk çiftliklerin basub çiftçilerinden yedi yüz guruş nukûd akçeleriyle derûn-ı çiftlikte vâki‘ esâs-ı beyt ve evâni nuhas ve bir tüfenk ve bir küpe ve

sâ'ir ma‘lûmü'l-mikdâr emvâl ve eşyâların bî-gayri hakkın fuzûli ve tagallüben ahz ve gasb ve ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin mezbûrlar hâlâ taht-ı hükûmet ve kazâlarda mürûr ve ‘ubûr ile olanlarıyla henüz icrâ-ı hakk olunmayub mağdur oldukların bildirüb bulundukları mahalde şer‘le görülüb mezbûrlar hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri hakkın fuzûli ahz ve gasb eyledikleri ol-mikdâr guruş haklarıyla emvâl ve eşyâları mezbûrlardan tahsîl ve bî-kusûr alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden bulundukları mahalde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1159/Temmuz 1746

535- Sayfa:135 Hüküm:3

Saraybosna sakinlerinden bir hatun gelip Gazi İsa Bey Mahallelerinden Armağancı mahallesinde babasından intikal eden bir araziyi tasarruf ederken arazinin bitişiğindeki caminin imâmı İbrahim Efendi'nin, bu arazinin cami vakfına ait olduğunu ve kendisinin tasarrufunda olması gerektiğini iddia ederek kanuna aykırı olarak zabt ettiğini bildirmesi üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre ve Bosna Saray kadısına hüküm ki

Saray Bosna sâkinlerinden nâm hâtûn gelüb eshâb-ı hayrâtdan müteveffâ Gazi İsa Bey nâm sâhib-i hayrın medine-i mezbûre mahallâtından Armağancı mahallesinde vâki‘ ma‘lûmü'l-hudûd ‘arâzi-i hâliyyesini bunun babası nâm kimesne vakf-ı mezbûr mütevellisinden kendü malıyla nefsiçün eşcâr gars etmek üzere ma‘rifet-i şer‘iyle takdir olunan mukâta‘a ile alub eşcâr gars edüb ve ol-‘arazisi mukâta‘alu eşcârı mülk-i meşru‘a bağçe babası mezkûr altmış sene bilâ-nizâ‘ mutasarrıf oldukdan sonra intikâl-i ‘âdî ile buna intikâl etmekle bu dahi otuz sene bilâ-nizâ‘ mutasarrıfe olub âhardan dahl olunmak icâb etmez iken bağçe-i mezbûre ittisâlinde vâki‘ câmi‘in imâmı olan İbrahim Efendi dimekle ma‘rûf kimesne zuhûr ve şirrete sülûk ve bağçe-i mezbûre ‘arazisi benim imâmı olduğum câmi‘-i mezbûrun vakfından olmağla gallesi imâmı olanlara meşrutdur deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf fuzûli birkaç seneden berü zabt ve ziyâde gadr eylediğin ve bu bâbda fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-ı münife mûcebince şer‘le görülüb alıverilüb ber-mûceb-i fetvâ-ı şerîfe icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1159/Temmuz 1746

536- Sayfa:136 Hüküm:1

Bosna defterdârı Mustafa'nın gelip Banaluka kazasında tasarrufunda olan zeametine padişah haslarından olan Kobaş Belutye karyelerinden bazılarının mültezimlerinin kanuna aykırı olarak müdahalede bulunduklarını bildirmesi üzerine bunun ortadan kaldırılması ve kaanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Banaluka ve kadılarına hüküm ki

Bosna defterdârı Mustafa zîde kadruhu gelüb berâtla mutasarrıf olduğu ze‘âmeti aklâmından Banaluka kazâsına tâbi‘ Ustoka ve Busovaç ve tevâbi‘ karyelerinin mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde kadîmü'l-eyyâmdan berü ‘öşr ve resmi mümâileyhin ze‘âmeti tarafında alınagelen ma‘lûmü'l-hudûd yerlerinin ‘öşr ve resminde âharın ‘alâkası olmayub dahl olunmak icâb etmez iken civârında vâki‘ havass-ı hümâyûnumdan olub Kobaş Belutye mukâta‘ası karyelerinden ve ve nâm karyelerinin mültezimleri olan ve ve nâm kimesneler zuhûr ve şirrete sülûk ve zikrolunan yerler bizim mültezimi olduğumuz mukâta‘alarının sâlifü'l-beyân karyeleri sınırı dâhilinden ‘öşr ve resmi biz alırız deyu ol-yerlerin ‘öşr ve resmin fuzûli müdâhale ve ta‘addîden halî olmamağla bundan akdem murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında ol-yerlerin ‘öşr ve resmin kadîmü'l-eyyâmdan berü ze‘âmet-i mezkûr tarafından alınageldiği nümâyân ve aşikâr ve mukâta‘a-i mezkûr mültezimleri mezkûrûn taraflarından mugâyir-i kadîm zâhir olan müdâhaleleri men‘ olunmak bâbında taraf-ı şer‘den i‘lâm-ı şer‘iyye olunmuş iken mezkûrlar kâni‘ olmayub ol-i‘lâm-ı şer‘iyye ve kadîme mugâyir tekrâr fuzûli müdâhaleden halî oldukların bildirüb ol-yerlerin ‘öşr ve resmi kadîmisi üzere mümâileyhin ze‘âmeti tarafından kadîmisi üzere ahz ü kabz ve mezkûrların kadîme ve i‘lâmü'ş-şer‘a mugâyir ol-vechile zâhir olan ta‘addîleri men‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1159/Temmuz 1746

Emri girü gelüb buyruldu olunub zîrde sathı? üzere ... 3 B sene 1159/22 Temmuz 1746

537- Sayfa:136 Hüküm:2

Hersek sancağı mutasarrıfı Murad Paşa'nın kanuna aykırı olarak halktan fazla para, zahire ve eşya gasbettiği iddiaları için muhakeme edilmesi ve suçu sabit ise gerekenin yapılması

Kars cânibi ser‘askeri vezîr sadr-ı esbak Ali Paşa'ya ve ordu-ı hümâyûn kadısına hüküm ki

Hersek sancağı mutasarrıfı Murâd Paşa makarr-ı hükûmeti olan Taşlıca kazâsına nâzilinde fukarâdan yedi yüz elli guruşlukdan ziyâde zâhire ahz eylediğinden gayrı emr-i şerîfimle ta‘yin ve tahsis kılınan imdâd-ı seferiyyesinden fazla üç yüz elli guruş ve ehl-i şevkden beş yüz guruş ahz ve re‘âyânın emvâl ve eşyâlarına ta‘arruz edüb ve tahrîrine me’mûr olduğu ‘asâkir ile Hersek sancağında vâki‘ Prepol ve Kriçka ve İç-Viraneş? ve Taşlıca ve Çayniçe kazâlarına nüzûlünde ahz eylediği zehâyirin mîrî fiyatı üzere bahâlarını vermemekle mîr-i mîrân-ı mümâileyhin fukarâ-ı ra‘iyyetinden cebren ve gasben aldığı akçe ve zâhire bahâ ve emvâl ve eşyâ tahsîl ve girü eshâbına istirdâd olunmak bâbında vâki‘ halî Taşlıca kadısı Ömer Lütfi ve Prepol kadısı Mustafa ve Bihor ma‘ Kamrat kazâsı nâ’ibi Mehmed Emin ve Çayniçe kazâsı nâ’ibi Hüseyin zîde fazluhum başka başka ‘arz ve Prepol Kal‘asında ve Kamrat kazâsında vâki‘ Eflak palankasında ve Taşlıca ve Prepol kazâsı ve Çayniçe kazâsının bi'l-cümle ‘ulemâ ve sulehâ ve e’imme ve hutebâ ve ağavât ve a‘yân ve fukarâsı emr-i şerîfimle başka başka mahzar birle inha ve istid‘â etmeleriyle paşa-ı mümâileyh sen ki ser‘asker-i müşârü’n-ileyhsin ma‘iyyetinde bulunduğu cihetten müdde‘ilerinin vekîl-i şer‘ileri tarafına dâr-ı defterinde huzûrunda müstakilen meclîs-i şer‘de terâfu‘-i şer‘ şer‘an sâbit ve zâhir olan hilâf-ı gayri istirdâd ve ihkâk-ı hakk etdirmeye bezlü'l-cehd eylemek bâbında.

Fî evâhir-i C sene 1159/Temmuz 1746/Temmuz 1746

538- Sayfa:136 Hüküm:3

Banaluka Kalesinin zabitan ve neferatının gelip Bosna defter katiplerinden Mustafa bin Ali'nin tasarrufunda olan yerlere kanaat etmeyip Kobaş mukataası mülhakatından olan bazı karyelere kanuna aykırı olarak müdahale ettiğini bildirmeleri üzerine gerekenin yapılması

Bosna vâlisi vezîre Banaluka ve kadılarına hüküm ki

Banaluka Kal‘asının zâbitan ve neferâtı gelüb Bosna sancağında Banaluka nâhiyesinde karye-i Bosovaçko Selişte Şenite? yirmi sekiz ve tahtında hâne on dokuz ve hâne dokuz deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Banaluka nâhiyesinde varoş-ı Banaluka ve gayrihi ile birikdirilüb havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından ve yine Banaluka nâhiyesine tâbi‘ yirmi nefer re‘âyâ ve on üç zemîn ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve nim ve gendüm ve bir bab asiyâb yekûn ma‘ gayrihâ iki bin yedi yüz akçe yazu ile Ustuka Polye ol-dahi defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihâ yedi bin dört yüz kırk dokuz akçe ze‘âmet deyu ber-icmâl ve tamâmen ve Ustuka Polye ve gayride on beş bin altı yüz elli altı ber vech-i tekmîl yirmi bin akçe ze‘âmete mutasarrıf eyâlet-i Bosna'nın defter kâtiblerinden Mustafa veled-i Ali'nin kaydında olmağla mezkûr Mustafa kayd ve berâtına dâhil karyesin zabta kanâ‘at etmeyüb karye-i Bosovaçko Selişte el-mezbûr toprağında havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından olmak üzere mukayyed olan yirmi sekiz ‘aded baştina ocaklık ta‘yin olunan Kobaş mukâta‘ası mülhâkâtından olub müdâhale icâb etmez iken zâ‘im-i mezbûre Mustafa veled-i Ali zikrolunan baştinaları içün ze‘âmet mülhâkâtından olmak üzere hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhale ve hâsıl-ı kayd olunan resm mültezimlerin tagallüben ahz ü kabz edüb gadr eylediğin bildirüb zâ‘im-i mezbûrun defter-i hâkânîye mugâyir müdâhalesinin men‘içün emr-i şerîfim sudûrunu istirhâm ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda minvâl-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed ve karye-i Bosovaçko Selişte toprağında havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından olmak üzere defter-i hâkânîde mukayyed yirmi sekiz ‘aded baştinaye zâ‘im-i mezbûrun müdâhalesi defter-i hâkânîye mugâyir olmağla müdâhalesinin men‘içün defter-i hâkânî mûcebince emr-i şerîfim sudûrunu re’isü'l-küttâbım olan el-Hac Mustafa dâme mecduhu i‘lâm eylediği mümâileyhin i‘lâmı ve defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak emrim yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1159/Temmuz 1746/Temmuz 1746

539- Sayfa:137 Hüküm:1

Hersek sancağına bağlı Nevesin kazasının vali ve sancak mutasarrıfı için belirlenen imdadiye vergisi miktarının çok fazla olduğu ve halkın bunu ödemek için gücü olmadığı belirtilerek uygun olan miktarın belirlenmesi ricası üzerine halka fazladan yük olunmaması

Nevesine kadısına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'da vâki‘ kazâlardan vâli ve sancak mutasarrıflarına nizâm-ı cedîd üzere ta‘yin olunan imdâdiyeden Hersek sancağında vâki‘ Nevesine kazâsından taksit dâhilinde vâli içün dört yüz ve sancak mutasarrıfına sekiz yüz guruş ta‘yin olunub ancak meblâğ-ı merkûm i‘tidâli tecâvüz eylediğinden gayrı kudret ve tahammüllerinden ziyâde olub ve nizâm-ı mezbûrun vaz‘ından mukaddem vâliye iki yüz elli ve sancak mutasarrıfına beş yüz guruş altı ayda bir def‘a viregelmeleriyle nizâm-ı cedîd vaz‘ı tahammüllerinden ziyâde olduğundan niceleri perâkende ve perişân ve mevcûd olanlara dahi za‘af-ı târi olmağla kadîmisi üzere vâli ve sancak mutasarrıfına senede iki taksit ile verilen nizâm üzere ba‘de'l-yevm bin beş yüz guruş edâ ve ma‘adâsı hallerine merhameten tenzîl olunmak ricâsına bundan akdem kadısı ‘arz ve ahâlisi mahzar ve ber-minvâl-ı meşrûh üzere kudret ve tahammüllerinden ziyâde senevî tahmîl olunan dokuz yüz guruş hallerine merhameten tenzîl olunmak ricâsına sâbık Bosna vâlisi olub İran cânibi ser‘askeri sadr-ı esbak düstûr-ı mükerrem ve mu‘azzam müş‘ir-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-‘alem vezîr Ali Paşa edâmellahu te‘âla iclalehu dahi ‘arz eylediğin ‘arzı mûcebince tenzîl ve mahalline kayd ve bin yüz elli senesi evâ’il-i Şevval'de emr-i şerîfim verildiği mukayyed bulunmağla şimdi Nevesine kazâsı ahâlileri ber-minvâl-i meşrûh sâdır olan fermân-ı ‘ali mûcebince vâli tarafından buyruldu verilmiş iken el-yevm vâliler mukaddemâ ber-minvâl-i muharrer verilen emr-i ‘aliye i‘tibâr etmeyüb mugâyir-i emr-i ‘ali bin sekiz yüz guruş taleb ve emlâk ve ‘akarların bey‘ ile cebren tahsîl ve gadr etmeleriyle fimâba‘d gerek seferiyye ve gerek hazeriyyeleri mantûk-ı emr-i ‘ali üzere mahallerine edâ eyledikden sonra mugâyir-i emr-i şerîf mukaddemâ vâlileri tarafından verilen buyrulduya muhalif ziyâde nesne mütâlebe ve teklif olunmamak ricâsına ‘arz-ı hâlleriyle buyruldu sûreti irâd etmeleriyle mukaddemâ verilen emr-i şerîfim mûcebince ‘amel olunub mugâyir-i emr-i ‘ali ziyâde mütâlebesiyle fukarâ rencîde ve resmin alınmamak içün emr-i şerîfim sudûru bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Mustafa dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâm mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1159/Temmuz 1746/Temmuz 1746

540- Sayfa:137 Hüküm:2

Kobaş mukataası zabitinin gelip Banaluka kazası muzafatından İzmiyan nâhiyesine bağlı Sokolova karyesinde Boçaç Kalası müstahfızlarından Mehmed isimli iki kişinin tasarruflarındaki gedik timarına kanaat etmediklerini ve kanuna aykırı olarak Çarnik mezrasını zabt ettiklerini bildirmesi üzerine müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Banaluka kadısına hüküm ki

Bosna sancağında havass-ı hümâyûnumdan ber vech-i malikâne Kobaş mukâta'asının zâbiti olan zîde kadruhu gelüb mukâta'a-i mezbûre karyelerinden Banaluka kazâsı muzâfâtından İzmiyan nâhiyesinde Sokolova nâm karyesinin defter-i hâkânîde hâsılı tahtında mukayyed olan altmış 'aded baştinasinde Boçaç Kal'ası müstahfızlarının ber-vechile 'alâkaları yoğ iken kal'a-i mezbûre müstahfızlarından Mehmed ve diğer Mehmed nâm müstahfızlar zuhûr ve gerek timârları olan yine nâhiye-i mezbûra tâbi' Çarnik mezra'ları zabta kanâ'at etmeyüb sâlifü'z-zikr baştinaden dokuz 'aded baştinasi içün bizim gedik timârımız olan mezbûr Çarnik mezrâmızdır deyu hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhale ve tagallüben zabt edüb mahsûl-i hassa gadr-ı külli olduğun bildirüb sâlifü'z-zikr karye-i Sokolova tahtında mukayyed baştinalar ber-mûceb-i defter-i hâkânî dahi mezbûr tarafından mümâileyhe zabt etdirilüb müstahfızân-ı mezbûr yerlerinin hilâf-ı defter-i hâkânî ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda İzmiyan nâhiyesine tâbi' karye-i Sokolova Kirçe ma' mezra'-i Aloye Gora ve Dobro Polye ve Hodaniye Hırmavnik ve Dobrodol ve Bloçe baştina altmış zemîn bir hâne altmış karye iki yüz seksen deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiye-i mezbûra tâbi' Mamiçe ve Obrerajne? nâhiyesinde Burgulu nâm karyede ve ma' gayrihi birikdirilüb havass-ı hümâyûnumdan ve yine İzmiyan nâhiyesine tâbi' mezra'-i Çarnik hariç ez-defter hâsıl 'ani'l-galle ve gayrihi iki bin akçe yazu ile ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde üç bin akçe yazu ile mukayyed ve bin dört yüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve timârı mezbûrun bin altı yüz akçesi ifrâz ve ol-dahi başka

ber-icmâl ve icmâl mezbûrların Boçaç Kal‘asının müstahfızânına mahsûs iki gedik timâr ve gedik-i mezbûrân Mehmed ve diğer Mehmed'in başka başka beravât-ı şerîfimle üzerlerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1159/Temmuz 1746/Temmuz 1746

541- Sayfa:138 Hüküm:1

İstanbul'da sakin Bekir'in ve Halil isimli küçük çocuğun vasisi olan Mehmed'in gelip babaları Piri Ağa'nın Çayniçe kazasında sakin Bacdar Abdullah ve Yahya ile Taşlıca kazasından Ohri'nin önceki sancak mutasarrıfı olan Mehmed Paşa'dan alacağı varken vefat ettiğini fakat kendilerinin bu alacak miktar akçelerini alamadıklarını ve bunların zimmetinde kaldığını bildirmeleri üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre ve Çayniçe ve Taşlıca ve kadılarına hüküm ki

İstanbul sâkinlerinden Mehmed ve Bekir nâm kimesneler gelüb mezkûr Mehmed'in vasîsi olduğu Halil nâm sagîrin ve mezkûr Bekir'in babaları Piri Ağa dimekle ma‘rûf kimesnenin Çayniçe kazâsında sâkin Bâcdâr Abdullah nâm kimesne zimmetinde memhûr temessük mûcebince bin yüz elli senesinden berü karz-ı şer‘den on yedi bin akçe ve Yahya nâm kimesne zimmetinde dahi bâ-temessük on iki bin akçe ve Taşlıca kazâsı sâkinlerinden sâbıkâ Ohri sancağı mutasarrıfı Mehmed Paşa edâmellâhü teʿâlâ ile ber vech-i iştirâk mutasarrıf oldukları Çayniçe mukâtaʿası mâlından temessük mûcebince ma‘lûmetü'l-mikdâr alacağı olub almadan babaları mezkûr Piri fevt olub meblâğ-ı mezbûrlar ırs-i şer‘le mezbûr Bekir ile sagîr-i mezkûr Halil'e intikâl eylemeyüb merkûmların hâlâ zimmetlerinde kalduğun mezkûr Bekir kendü tarafından asâleten ve mezkûr Mehmed dahi sagîr-i mezkûr tarafından vesâyeten nâm kimesneyi vekîl eylediklerin bildirüb temessükleri mûcebince şer‘le görülüb paşa-ı mümâileyhin ve merkûmların zimmetlerinde babaları müteveffâ-ı mezbûr Piri'den müntakill hakları asâleten vesâyeten vekîlleri mezbûra alıverilüb hilâf-ı şer‘-i şerîf taʿallül etdirilmeyüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1159/Temmuz 1746

542- Sayfa:138 Hüküm:2

İstanbul'da sakin Bekir'in ve Halil isimli küçük çocuğun vasisi olan Mehmed'in gelip babaları Piri Ağa'nın Bosna Defterdarı Abdullah Efendi ile kardeşi İsmail'e borç verdiğini fakat borcun bir kısmını geri alamadıklarını bildirmeleri üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre ve Bosna monlasına ve Taşlıca kadısına hüküm ki

İstanbul sâkinlerinden Mehmed ve Bekir nâm kimesneler gelüb mezkûr Mehmed'in vasîsi olan Halil nâm sagîrin ve mezbûr Bekir'in babaları olan Piri Ağa dimekle ma‘rûf kimesneden bundan akdem Bosna Defterdârı Abdullah Efendi dimekle ma‘rûf kimesne ile karındaşı İsmail nâm kimesne birbirlerinin kefâletleriyle bin beş yüz otuz guruş istidâne eyleyüb baʿdehû meblâğ-ı mezbûrdan sekiz yüz otuz guruşunu teslîm ve temessüklerine zahriye ve bâkî yedi yüz guruş zimmetlerinde iken mezkûr Abdullah fevt olmağla muhallefâtını Saray Bosna'da sâkin ma‘lûmü'l-ism kimesneler ahz ve zabt etmeleriyle mezbûr Piri müteveffâ-ı mezkûr Abdullah'ın zimmetinde bâkî kalan yedi yüz guruş hakkını vârislerinden ve mezkûr İsmail'den tahsîl olunmak bâbında ısdâr etdirdiği emr-i şerîf ile Saray Bosna'ya ‘azîmet ve esnâ-ı râhda Taşlıca kazâsına vardıkda mezbûr Piri fevt olub terekesi ve meblâğ-ı mezbûr yedi yüz guruş ırs-ı şer‘le mezkûr Bekir'e ve sagîr-i mezbûr Halil'e intikâl eylediğinden mâʿadâ müteveffâ-ı mezbûr Piri'nin yanında mevcûd bulunub ma‘rifet-i şer‘le muharrer ve defter olunan emvâl ve eşyâsını dahi Taşlıca kazâsında sâkin beytü'l-mâl emîni nâm kimesne ahz ve zabt etmekle ol-dahi oğulları mezkûrlara intikâl etmişiken hâlâ merkûmların zimmetlerinde kalduğun ve merkûm Bekir kendü tarafından asâleten ve mezkûr Mehmed dahi sagîr-i mezbûr tarafından vesâyeten nâm kimesneyi vekîl eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb mûrisleri müteveffâ-ı mezbûr Piri'den müntakil müteveffâ-ı mezkûr Abdullah'ın ve karındaşı mezkûr İsmail'in zimmetlerinde birbirlerinin kefâletleriyle bâkî kalan yedi yüz guruşun müteveffâ-ı mezkûr Abdullah'ın hissesine isâbet eden muhallefâtını kabz eden veresesinden ve mezkûr İsmail'in hissesi dahi mezkûr İsmail'den ve müteveffâ-ı mezkûr Piri'nin yanında mevcûd olub beytü'l-mâl emîni mezkûrun ber-mûceb-i defter ahz ve zabt eylediği emvâl ve eşyâ dahi emîn-i mezkûrdan tamâmen tahsîl ve bu tarafa isâli içün ve vekîlleri merkûma teslîm etdirilüb

mezkûrlara hilâf-ı şer‘-i şerîf bir dürlü taʿallül ve muhâlefet etdirilmeyüb ihkâk-ı hakk ve muhâlefet üzere olanlar ‘arz olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1159/Temmuz 1746

543- Sayfa:138 Hüküm:3

Hersek sancağı mutasarrıfı Murad Paşa'nın ahaliye eziyet ettiği ve haksız yere akçe, mal ve zahire aldığına dair yapılan suçlamaların, Paşa'nın seferde olmasından dolayı muhakeme edilmesi mümkün olmadığı belirtilerek eğer suçu sabit ise gereğinin yapılacağı konusunda kendisinin tehdit edildiği ve ona göre davranması gerektiği hakkında

Hersek sancağı mütesellimine hüküm ki

Hersek sancağı mutasarrıfı Murad Paşa makarr-ı hükûmeti olan Taşlıca kazâsına nüzûlünde fukarâdan yedi yüz elli guruşdan ziyâde zahîre ahz eylediğinden gayri emr-i şerîfimle taʿyîn ve tahsîs kılınan imdâd-ı seferiyyesinden fazla üç yüz elli guruş ve ehl-i sûkdan beş yüz guruş ahz ve reʿâyânın emvâl ve eşyâlarına taʿarruz etdirüb ve tahrîrine me’mûr olduğu ‘asâkir ile Hersek sancağında vâki‘ Prepol ve Kırkça ve Zavireş ve Taşlıca ve Çayniçe kazâlarına nüzûlünde ahz eylediği zehâyirin mîrî fiyatı üzere bahâlarını vermediğini Taşlıca Kadısı Ömer Lütfi ve Prepol Kadısı Mustafa ve Bihor ma‘ Komaran kazâsı nâ’ibi Mehmed Emin ve Çayniçe kazâsı nâ’ibi Hüseyin zîde fazluhum başka başka ‘arz ve Prepol Kal‘asının ve Komaran kazâsında vâki‘ Ağavat Palanka'sında ve Taşlıca ve Prepol kazâsı ve Çayniçe kazâsının bi'l-cümle ‘ulemâ ve sulehâ ve e’imme hutebâ ve ağavât ve a‘yân ve fukarâsı bî-esrihim başka başka mahzar birle inhâ etmeleriyle paşa-ı mümâileyh hâlâ sefer-i hümâyûnumda olduğu cihetden ahâli ile terâfü‘-i şer‘ mümkün olmadığından ihkâk-ı hakk olunmak mâddesi tevkîf olunmuşdur ancak sen ki mütesellim-i mümâileyhsin livâ-i mezbûr ahâlisini mezâlim ve ta‘addîyât makûlesiyle zinhâr ve zinhâr sen bir dürlü rencîde ve remîde etmeyüb himâyet ve sıyânet ve neşr-i asâr-ı ‘adâlet eyleyesin eğer senin dahi cevr ve zulmün mesmû‘ olur ise bilâ-emân hakkından gelineceğini muhakkak bilüb ana göre hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı ‘alişânım sâdır oldu.

Fî Evâ’il-i B sene 1159/Temmuz 1746

544- Sayfa:139 Hüküm:1

Mostar kazası sakinlerinden Ali Sipahi'nin gelip Yanik karyesinde tasarrufunda olan bağına kanuna aykırı olarak Fazlullah isimli kişinin karısı Hatice'nin müdahale ve zabt ettiğini bildirmesi üzerine bunun ortadan kaldırılması ve kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Mostar kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Muytafzâde Ali Sipâhi sudde-i sa‘âdetime gelüb bunun kazâ-i mezbûra tâbi‘ Yanik nâm karye toprağında vâki‘ yedinde olan senedâtı mûcebince on beş seneden mütecâviz mülkiyet üzere mutasarrıf olduğu ma‘lûmü'l-hudûd bağında âharın ‘alâkası olmayub şer‘an dahl olunmak icâb eder hâli yoğ iken yine kazâ-i mezbûre sâkinlerinden Fazlullah'ın zevcesi Hadice nâm hâtûn zuhûr ve şirrete sâlike ve zikrolunan bâğ-ı mezbûr içün sinîn-i merkûmeden mukaddem benim çiftliğim mülk ‘arsasından olmağla yedinden alub zabt ederim deyu bu makûle bilâ ‘özr-i şer‘î on beş sene mürûr eden emlâk da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken hilâf-ı şer‘-i şerîf fuzûlî müdâhale ve zabtına mümâna‘at ve ta‘addîden halî olmadığın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü'l-islâmdan fetvâ-ı şerîf olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfesi mûcebince ‘amel olunub mezbûrenin vech-i meşrûh üzere hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-ı münîf zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1159/Temmuz 1746

545- Sayfa:139 Hüküm:2

Bosna sancağında Hrtar nâhiyesine bağlı Gorna İjleb karyesindeve bazı başka karyelerde zeamet tasarruf eden İbrahim'in gelip Birçe nâhiyesinde mutasarrıf olan Balçovi Mehmed Paşa'nın tamah edip kendi arazisine müdahalede bulunarak zorla rüsumlarını aldığını bildirmesi üzerine müdahalenin ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine eyâlet-i Bosna'da vâki‘ kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan İbrahim zîde kadruhu gelüb Bosna sancağında ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Hrtar nâhiyesinde Gorna İjleb nâm karye ve gayriden yirmi bir bin beş yüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti mülhâkâtından yine Hrtar hâsıl-ı ‘ani'l-galle ve resm-i çift ve ‘öşr-i kettân ve gayrihi beş yüz akçe yazusu olub müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil mezra‘-i Leskoviçe der-kurb-ı karye-i Klaçnik deyu defter-i hâkânîde mukayyed mezra‘sının mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden ‘öşr ve resmi müştereğiyle ze‘âmeti tarafından alınagelen yerlerin a‘şâr ve rusûmunda âharın bir dürlü ‘alâkası olmayub ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken havâss-ı hümâyûnumdan yine Bosna sancağında Birçe nâhiyesinde Vilos ve Pomolderbend nâm karyelere ber vech-i malikâne mutasarrıf olan Balçovî Mehmed Paşa tama‘-ı hâmından nâşî zikrolunan mezra‘anın mümtâz ve mu‘ayyen sınırı dâhilinde kadîmden ‘öşr ve resmin müştereğiyle ze‘âmeti tarafından alınagelen ma‘lûmetü'l-hudûd yerleriçün ber vech-i malikâne mutasarrıf olduğum havâss-ı hümâyûn karyelerinden sâbıku'z-zikr Pomol-derbend ve Dumoştiçe-derbend karyeleri arâzisindendir deyu fuzûlî müdâhale ve tagallüben ‘öşr ve resmini ahz ü kabz ve gadr ve ta‘addî ve bundan akdem ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle tarafından vekîl-i şer‘isi ile murâfa‘a-i şer‘ ve yedlerinde olan senedâtlarına hîn-i murâfa‘ada nazar olundukda mezra‘a-i mezbûre müştereğiyle bunun kayd ve berâtına dâhil olduğu senedâtlarından zâhir ve ol-yerlerin a‘şâr ve rusûmu dahi kadîmden müştereğiyle ze‘âmeti tarafından ahz ü kabz olunageldiği müsinn ve ihtiyâr ve bî-garaz kimesneler şahâdetleriyle şer‘an sâbit ve hükm-i birle kıbelü’ş- şer‘den hüccet-i şer‘iye ve i‘lâm ve sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin tarafından dahi mûcebince ke'l-evvel zabt ve ‘öşr ve resmi ahz ü kabz etdirilmek içün buyruldu verilmişiken mezkûr yine men‘ ve mündefi‘ olmayub kıbelü’ş-şer‘den verilen hüccet-i şer‘iyeye ve i‘lâmlara mugâyirmüdâhale ve ta‘addîden halî olmadığın bildirüb hüccet-i şer‘iyye ve buyruldu mûcebince ol-yerler kadîmisi üzere ze‘âmet-i mezbûr tarafından zabt ve ‘öşr ve resmi ahz ü kabz etdirilüb kadîme ve hüccet-i şer‘iyyeye ve buyrulduya mugâyirhass-ı mezbûr mutasarrıfını ber-vechile dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Hrtar nâhiyesine tâbi‘ hâsıl-ı ‘ani'l-gallât ve resm-i çift ve ‘öşr-i kettân ve gayrihi beş yüz akçe yazu ile mezra‘a-i Leskoviç der-nezd-i karye-i Klaçnik der-tasarruf-ı İbrahim ez-

zâ‘im ma‘ şürekâ deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Olofça nâhiyesine tâbi‘ Jirnoniçe nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb yedi bin dokuz yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun beş yüz akçesi merkûm İbrahim bâkîsi müştereği kayıdlarındadır ve Birçe nâhiyesine tâbi‘ on dokuz baştinanin on sekiz hânesi üç yüz on beş ve bir baştinasi fî sene ikişer yüz maktû‘ ile karye-i Pomol-derbend ve yine nâhiye-i mezbûrede on baştinanin on hânesi fî üç yüz on beş ile karye-i Dumoştiçe-derbend deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiyesine tâbi‘ Vilos nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere havâss-ı hümâyûn mülhâkâtından olmak üzere tahrîr olunmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî ze‘âmet tarafının icmâl ve mufassalı ve hass-ı hümâyûn tarafı dahi başka olduğun bi'l-fi‘il defter emîni Mehmed Said dâme mecduhû ‘arz etmeğin ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene (1)159//Temmuz/Ağustos 1746

546- Sayfa:139 Hüküm:3

Saraybosna kadısı Mevlana Mehmed Nurullah'ın tasarrufundaki harap halde bulunan kasap dükkanının zabit ve diğer gereken yerlere nöbetleşe olarak et tedarik eden dükkanlar arasında olmadığı halde Mevlana Yahya denilen kadı'nın mahkemeye gidip bunu şikayet ettiğinden kanuna uygun muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre ve Saray Bosna kadısına hüküm ki

Sen ki medine-i Saray Bosna kadısı Mevlânâ Mehmed Nurullah zîde fezâiluhû sudde-i sa‘âdetime mektûb gönderüb medine-i mezbûre sükkânından kuzâtdan kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm Mevlânâ Yahya zîde fazluhu meclîs-i şer‘a varub mevlânâ-ı mümâileyhin medine-i mezbûrede Adbeylik? Cisri dimekle ma‘rûf cisrin ittisâlinde kâ’in bir bâb kasâb dükkânı mülkiyet üzere tasarrufunda olub ekseri ahyânda tehî ve halî ve icâresi termîm ve ta‘mîre vâfiye olmayub ‘adîmü'l-intifâ‘ üzere iken hirfet-i kassâbân senenin fusûl-i erba‘asında ‘ale's-seviye narh-ı cârî üzere ‘ala-tarîki'l-münâvebe zâbitâna ve sa’ir ba‘zı muktazî olana lahm yetişdirmek ‘adet-i kadîmeleri olmağla mümâileyhin zikrolunan kassâb dükkânı bu ana değin nevbete dâhil değil iken nevbet mütâlebesiyle âzürde ve rencîde etmeleriyle mevlânâ-ı mümâileyh meclîs-i şer‘de ihbar ve teşekkî ve yedinde olan mürâselât-ı şer‘iyye ve sâ’ir senedât-ı

mu‘tebere-i mer‘iyye-i ibrâz ve irâ’et edüb fî nefsü'l-emr hakîkat-i hâli bast olunan minvâl üzere olmağın nevbet mukâlebesiyle rencîde olunmamak içün emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâki‘-i hâli bi'l-iltimâs ‘arz eylediğin ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1159/Temmuz/Ağustos 1746

547- Sayfa:140 Hüküm:1

Hersek sancağında Bistriçe nâhiyesinde zeamet tasarruf eden Salih'in gelip Sokol nâhiyesinde mutasarrıflık yapan Hasan'ın defter ve kanuna aykırı olarak kendi arazisi mülhakatından olan yerlere müdahalede bulunduğunu ve hak iddia ettiğini bildirmesi üzerine kanuna uygun muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Foça ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Salih veled-i Mustafa zîde kadruhu gelüb Hersek sancağında Bistriçe nâhiyesinde nefs-i Bazar-ı Ustokolne ve gayriden yirmi bin beş yüz akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti mülhâkâtından Sokol nâhiyesinde haymânegân ve nev-yaftegân ma‘ resm-i tapu-ı Eflâkân nâhiye-i Zavirişye ve Draçoviçe ve tevâbi‘hâ beş yüz akçe yazu ile tahrîr ve müstakilen müştereğiyle ve berâtına dâhil olub âharın ‘alâkası olmayub ecânibden bir dürlü dahl olunmak icâb etmez iken yine Sokol nâhiyesinde Suhodlak nâm karye ve gayriden beş bin yedi yüz kırk bir akçe timâra mutasarrıf olan Hasan veled-i Abbas timârı mülhâkâtından beş yüz akçe yazu ile mukayyed haymânegân ma‘ nev-yâftegân deyu mukayyed haymânegân ve nev-yâftegân ma‘ resm-i tapu-ı Eflâkân nâhiye-i Zavirişye ve Draçoviçe ve tevâbi‘hâda benim dahi beş yüz akçe hissem vardır deyu hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhele ve gadr sevdâsında olduğun bildirüb Sokol nâhiyesinde beş yüz akçe yazu ile mukayyed olan haymânegân ve nev-yâftegân ma‘ resm-i tapu-ı Eflâkân nâhiye-i Zavirişye ve Draçoviçe ve tevâbi‘hâ müştereğiyle kendüye zabt ve ‘aid olan kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb sûret-i defter-i hâkânî ve berâtına mugâyir mezkûr Hüseyin'i ve müştereklerini bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmemek hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Sokol nâhiyesinde haymânegân ve nev-yâftegân ma‘ resm-i tapu-ı Eflâkân nâhiye-i Zavirişye ve Draçoviçe ve tevâbi‘hâ der-nâhiye-i mezbûra tâbi‘-i Sokol der-kazâ-i Foça

beş yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Bistriçe nâhiyesinde nefs-i Bazar-ı Ustokolne ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb kırk sekiz bin akçe ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yirmi bin akçesi mümâileyh Salih veled-i Mustafa'nın ze‘âmeti ze‘âmeti mülhâkâtı bâkîsi müştereği kaydında ve yine defter-i icmâl haymânegân ma‘ nev-yâftegândır ol-dahi beş yüz yazu ile tahrîr ve Sokol nâhiyesinde Suhodlak nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb altı bin yedi yüz altmış akçe olduğu başka ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin yedi yüz altmış dokuz akçesi merkûm Hasan veled-i Abbas'ın timârı aklâmı bâkîsi müştereği kaydında olduğu mestûr ve mukayyed olmağın defter-i hâkânî ve berâtları mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1159//Temmuz/Ağustos 1746

548- Sayfa:140 Hüküm:2

Niş'te sakin Hasan isimli yeniçerinin gelip Saraybosna sakinlerinden Babaoğulları denilen kimselerden alacağı varken varislerinin çeşitli bahanelerle bunu ödemediklerini bildirmesi üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Saray Bosna monlasına hüküm ki

Niş sâkinlerinden dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinden Hasan nâm yeniçeri gelüb bunun Saray Bosna sâkinlerinden Babaoğulları dimekle ma‘rûf ve ve ve nâm kimesneler zimmetlerinde cihet-i şer‘de ber-mûceb-i temessük bin yüz elli senesinden berü dört yüz guruş alacak hakkı olub mezkûrlar meblâğ-ı mezbûrun iki yüz elli guruşun edâ ve temessüklerine zahriye olub bâkî yüz elli guruşu zimmetlerinde iken fevt olmalarıyla muhallefâtın kabz eden Saray Bosna kazâsı sâkinlerinden vârisleri ve ve nâm kimesnelerden taleb eyledikde bî-vech-i şer‘î dürlü ‘illet ve bahâne ile vermekden ta‘allül ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb şer‘le görülüb mûrisleri müteveffâ-ı mezkûrun zimmetinde şer‘le sâbit ve müteveccih olan hakları muhellefâtın kabz eden vârislerinden ve mâl-ı müteveffâdan alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1159//Temmuz/Ağustos 1746

549- Sayfa:140 Hüküm:3

Kasapbaşı Ocaklığı'nı uhdesinde bulunduran İbrahim'in, Bihke Kalesi ağalarından Ali-zade Osman'dan Üsküb mukatası malından alacak hakkı olduğunu, fakat bunun kendisine ödenmediğini bildirmesi üzerine kanun gereğince borcun eksiksiz bir şekilde tahsil ettirilmesi

Bosna vâlisine ve Bihke ve kadılarına hüküm ki

İbrahim zîde kadruhu Klis-i Bihke'de sâkin hâlâ Bihke Kal‘ası'nda topçuyân-ı sânî ağası olan Alizâde Osman dimekle ma‘rûf kimesne zimmetinde bin yüz elli altı senesinden berü sene-i mezkûrda mümâileyhin ‘uhdesinde olan kassâbbaşı ocaklığı mülhâkâtından Üsküb mukâta‘ası mâlından memhûr deyn temessükü mûcebince iki yüz elli guruş alacak hakkı olmağla mezkûr meblâğ-ı mezbûru şimdiye değin edâ etmek lâzım iken kemâl-i ta‘annüdünden nâşî bu ana dek bir akçe ve bir habbesin vermeyüb ol-vechile mümâileyhe gadr sevdâsında olduğun bildirüb sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetinle şer‘le görülüb emvâl-i mezkûreden merkûm Osman'ın zimmetinde memhûr deyn temessükü mûcebince müteveccih ve sâbit olan ol-mikdâr guruş hakkı tamâmen ve kâmilen bildirüb tahsîl ve bî-kusûr alıverilüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i temessük bir dürlü ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görüle deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B sene (1)159/Ağustos 1746

550- Sayfa:141 Hüküm:1

Hasan'ın arzuhal edip Akhisar kazasından Kör Süleyman Ağa'nın Saraybosna sakinlerinden Yerebakan Hacı Mustafa Ağa'ya emlak ve arazi satmış, daha sonra babası Gazi Ahmed Paşa burayı satın almış iken Süleyman'ın vefatından sonra onun oğlu Mehmed'in sahte hüccetle hak iddia etmesinden dolayı yaşanan anlaşmazlıkları bildirmesi üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Hasan veled-i Gazi Ahmed Paşa zîde kadruhu ‘arz-ı hâl edüb bundan akdem Akhisar kazâsı sâkinlerinden Kör Süleyman Ağa dimekle ma‘rûf kimesne kazâ-i mezbûr muzâfâtından Leskovine nâhiyesinde Lozniçe nâm karye toprağında vâki‘ mutasarrıf olduğu ma‘lûmü'l-hudûd mülk menzilin ve harim havlısı derûnunda ve kâşî kebîr oda ve diğer oda mahzeniyle ve anbârıyla ve bir bâb değirmen ve havlı hâricinde vâki‘ ahur ve samakoy kârhânesi ve yine bir bâb mülk değirmen ve eşcâr-ı müsmire ile dört kıt‘a mülk bâğçelerin kâffe-i tevâbi‘ ve levâhıklarıyla tarafından Saray Bosna sâkinlerinden Yerebakanzâde el-Hâc Mustafa Ağa dimekle mevsûf kimesneye bey‘-i bât-ı kat‘î ile bey‘ ve teslîm ve kezâlik karye-i merkûme toprağında taht-ı tasarrufunda olan ma‘lûmetü'l-hudûd çiftlik arâzîsi dahi rızâsıyla ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle semen-i ma‘lûme ile ferâğ ve tefvîz ve merkûm Hacı Mustafa dahi emlâkı teslîm ve arâzi-i tefevvüz edüb zabt eder iken merkûm Hacı Mustafa zikrolunan emlâk ve ‘akarı mümâileyhin babası Gazi Ahmed Paşa'ya bâ-hüccet-i şer‘iyye yalnız bin dokuz yüz guruşa bey‘-i bât-ı kat‘î ile mahzar-ı müslimînde bey‘ ve teslîm ve temlik ve arâzi sâbıku'l-arâzi dahi rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle üç bin guruşa ve yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kak karyesinde vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd bir mikdâr yerleri dahi üç yüz guruşa ki min haysü'l-mecmû‘ emlâk ve ve arâzi-i mezkûr Süleyman sıhhatinde huzûr-ı şer‘a varub sâbıku'z-zikr emlâkı vech-i meşrûh üzere mukaddemâ şurût-ı müfsideden ‘ârî bey‘-i bât-ı sahîha-i şer‘iyye ile merkûm el-Hâc Mustafa'ya bey‘ ve arâzii dahi rızâsıyla ferâğ-ı kat‘î ile ferâğ eylediğini tekrâr şuhûd mahzarında ikrâr ve kıbelü’ş-şer‘den ikrârı hüccet-i şer‘iyye olunub müşarü'n-ileyh bir sene mutasarrıf oldukdan sonra fevt ve mezkûrân Kör Süleyman ve Hacı Mustafa dahi müte‘âkıben fevt olmalarıyla emlâk-ı merkûme müşarü'n-ileyhden ırsen ve arâzi dahi bî-hasebi'l-kânun meccânen buna intikâl edüb ve on yedi sene ‘ale't-tevâlî bilâ-nizâ‘ zabt edüb şer‘an ve kânunen ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken bu makûle bilâ ‘özr-i şer‘î on beş mürûr eden emlâk ve on sene mürûr eden toprak da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken müteveffâ-ı mezkûr Kör Süleyman'ın oğlu yine Akhisar sükkânından öteden berü hile ve tezvirât ile meşhûr Mehmed nâm müzevvir zuhûr ve şirrete sülûk ve zikrolunan emlâk ve yerleri babam müteveffâ-ı mezbûr hayâtında sinîn-i merkûmeden mukaddem mezbûr Hacı Mustafa'ya bey‘i bi'l-vefâ ile bey‘ ve ferâğ etmişidi deyu nizâ‘ ve makûle arâzi-i mîrîyede i‘tibâr ancak sâhib-i arz temessüğüne olub bey‘i bi'l-vefâ mu‘teber olmayub iddi‘âsı hilâf-ı kânun olduğundan başka yedinde olan hüccet-i şer‘iyye ihticâca

sâlih ve ma‘mûlün-bih olduğunu Rumili Kazâskeri imzâsı ve da‘vâsına muvâfık şeyhü'l-İslâm'dan müte‘addîd fetevâ-ı şerîfe virilüb ve senedât-ı şer‘iyeleri var iken mezbûr ziyâde eşirradan olmağla yedinde olan fetevâ-ı şer‘iye ve hüccet-i şerîfe ve senedât-ı sâ’irelerine mugâyir hevâsına tâbi‘ şâhid-zor peydâ ve nâ’ib-i sâbıkdan bir tarik ile bezl-i irtişâ aldığı hüccet-i müzevvere ile bir takrîb ısdâr etdirdiği emr-i şerîf ile iki seneden berü hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânun çiftlik emlâklarıyla ve arâzilerin fuzûli ve tagallüben zabt edüb gadr-ı sarih eylediğin bildirüb ol-bâbda hükm-i hümâyûnum istid‘â ve ahkâm kaydına oldukda mahallinde şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘ ve kânun ta‘addî etdirilmemek üzere mümâileyhin sene elli sekiz Zilhicce'sinde ve sâhib-i mezbûr Mehmed'e dahi yine mahallinde şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘ ve kânun ve mugâyir-i hüccet mu‘arızadan men‘ oluna deyu elli dokuz Rebi‘ü'l-evvel'inde başka başka evâmir-i şerîfe virildiği mukayyed bulunmağın bunun yedinde olan hüccet-i şer‘iyye ve fetevâ-ı şerîfe ve senedât-ı şer‘iyeleri mûceblerince çiftlik emlâkıyla arâzileri bade's-subut buna alivirilüb kemakân etdirilmek içün emr-i şerîfim tahrîri bâbında iftiharu'l-emacid ve'l-ekârim bi’l-fi‘il re’isü'l-küttabım olan el-Hac Mustafa dâme mecduhû i‘lâm etmeğin mümâileyhin i‘lâmı mûcebince şer‘le görülmek bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî Evâhir-ı B sene 1159/Ağustos 1746

551- Sayfa:141 Hüküm:2

Hasan'ın arzuhal edip Akhisar kazasından Kör Süleyman Ağa'nın Saraybosna sakinlerinden Yerebakan Hacı Mustafa Ağa'ya emlak ve arazi satmış, daha sonra babası Gazi Ahmed Paşa burayı satın almış iken Süleyman'ın vefatından sonra onun oğlu Mehmed'in sahte hüccetle hak iddia etmesinden dolayı yaşanan anlaşmazlıkları bildirmesi üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Hasan veled-i Gazi Ahmed Paşa zîde kadruhu gelüb bundan akdem Akhisar kazâsı sâkinlerinden Kör Süleyman Ağa bin Yusuf dimekle ma‘rûf kimesne kazâ-i mezbûr muzâfâtından Leskovine nâhiyesinde Lozniçe nâm karye toprağında taht-ı tasarrufunda olan ma‘lûmü'l-hudûd çiftlik arâzisi rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle semen-i ma‘lûm ile Saray Bosna sükkânından Yerebakanzâde el-Hac Mustafa Ağa dimekle mevsuf kimesneye ferâğ ve tefvîz ve zabt ve tasarruf eder iken mümâileyhin

babası Gazi Ahmed Paşa'ya mahzar-ı müslimînde rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle üç bin guruşa ve yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kak karyesinde vâki‘ ma‘lûmü'l-hudûd çiftlik arâzisi dahi üç yüz guruşa min haysü'l-mecmû‘ üç bin üç yüz guruş mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ve müşârü'n-ileyh dahi tefevvüz eyledikde mezkûr Süleyman sıhhatinde huzûr-ı şer‘a varub vech-i meşrûh üzere mukaddemâ şurût-ı müfsideden ‘ârî ol-arâziyi hüsn-i rızâsı ile ferâğ-ı kat‘î ile ferâğ eylediğinü şuhûd mahzarında ikrâr ve kıbelü’ş-şer‘den hüccet olunub ve mezkûrân Kör Süleyman ve Hacı Mustafa fevt ve müşârü'n-ileyh dahi bir sene mutasarrıf oldukdan sonra fevt olub ol-yerler bî-hasebi'l-kânun meccânen müteveffâ-ı müşârü'n-ileyhden intikâl edüb on yedi sene ale't-tevâlî bilâ-nizâ‘ zabt edüb şer‘an ve kânunen ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken müteveffâ-ı mezkûr Kör Süleyman yine Akhisar sükkânından öteden berü hile ve tezvirât ile meşhûr Mehmed nâm müzevvir zuhûr ve şirrete sülûk ve zikrolunan çiftlikler arâzilerini babam müteveffâ-ı mezbûr hayâtında sinîn-i merkûmeden mukaddem mezkûr Hacı Mustafa'ya bey‘-i bi'l-vefâ ile bey‘ eylemiş idi deyu fuzûli müdâhale ve bu makûle arâzi-i mîrîyede i‘tibâr ancak sâhib-i arz temessüğüne olub bey‘-i bi'l-vefa mu‘teber olmayub iddi‘âsı hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânun iken mezkûr Mehmed bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer‘ ve kânun ve sâhib-i arz temessüğüne mugâyir hevâsına tâbi‘ şahid-zor peydâ ve nâ’ib-i sâbıkdan bir tarik ile bezl-i irtişâ ile aldığı hüccet-i mezbûre ile tagallüben zabt ve üç seneden berü arâzilerini zirâ‘at etmekle mümâileyh dahi da‘vâ ve yedinde olan sâhib-i arz temessükü ve hüccet ve hüccet-i şer‘iyye mûceblerince sâlifü'z-zikr çiftlikler arâzilerin alub zabt edüb lâkin zikrolunan senelerin noksân arâzilerini dahi yedinde olan şeyhü'l-İslâm fetvâ-ı şerîfesi taleb ve almak istedikde dürlü ‘illet ve bahâne ve hile ve tezvirât ile hilâf-ı şer‘ vermekde ta‘allül ve muhâlefet ve ol-vechile gadr sevdâsında olduğun bildirüb yedinde olan fetvâ-ı şerîf mûcebince şer‘le görülüb fuzûli zabt etdiği senelerin noksân arâzileri alıverilüb hilâf-ı şer‘ yedinde olan fetvâ-ı münife mugâyir mezkûr Mehmed'i bir dürlü ta‘allül ve tereddüd etdirmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1159/Ağustos 1746

552- Sayfa:142 Hüküm:1

Timar sahibi Abdülfettah isimli kişinin gelip Hersek sancağına bağlı Dumna nâhiyesinde tasarrufunda olan timar arazisine mütegallibeden bazı kişilerin müdahale ederek sıkıntı çıkardıklarını bildirmesi üzerine bu müdahalenin ortadan kaldırılması ve kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre ve Dumna ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Abdülfettah veled-i Cafer gelüb Hersek sancağında Dumna nâhiyesinde haymânehâ-i ‘atik Kongora ve Mirmande? ve Selibe? ve gayriden altı bin sekiz yüz akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub Dumna nâhiyesine tâbi‘ karye-i Kongora ve karye-i Pirlepe ve tahtında baştina ahdolunur ve ber vech-i maktû‘ dört yüz akçe yazu ile cem‘iyyet-i Gradine der-karye-i mezbûre ve Petro ve Gostoviti köyü olur imiş ma‘ haymânegân ve nev-yafte karye-i Kongora ve Lipe ve Mande ve hâsılı tahtında baştina ve maktû‘ât-ı hâne ve cem‘iyyet ve resm-i polaçine-i yeniçeri ma‘ gayriden beş bin altı yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde haymânehâ-i ‘atik-i Kongora ve Mande ve Lipe deyu beş bin altı yüz akçe yazu ile tahrîr ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb altı bin beş yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen mezkûr Abdülfettah veled-i Cafer'in timârı olmağla mezkûr Abdülfettah veled-i Cafer timâr-ı mezbûru defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince zabt ve timârına ‘aid olanı kânun ve defter mûcebince ahz ve kabz etmek murâd eyledikde zulm ve mütegallibeden ba‘zı kimesneler birbirleriyle yekdil ve yekcihet olub mugâyir-i berât ahz ü kabza muhalefet ve ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb timâr-ı mezbûr defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince kendüye zabt ve timârına ‘aid olanı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı kânun ve defter-i hâkânî âharın müdâhalesi ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1159/Ağustos 1746

553- Sayfa:142 Hüküm:2

Akhisar kazası muzafatından olan Kuprez nâhiyesinden bazı kişilerin gelip vergi verecek emlak ve arazileri olmadığı halde karye ahalilerinin tekalif talebiyle kendilerini rencide ettiklerini bildirmeleri üzerinekanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Ve ve ve nâm kimesneler gelüb bunların Akhisar kazâsı muzâfâtından Kuprez nâhiyesinde Osmanhanlı Çiftliği ve Erbosna? nâm karyeler topraklarında bi'l-fi‘il zabt ve tasarruflarında tekâlif olunmak icâb eder emlâk ve arâzileri olmayub tekâlif talebiyle ber-vechile rencîde ve remîde olmaları icâb etmez iken karye-i mezbûr ahâlisi zuhûr ve şirrete sülûk ve mukaddemâ bizim karyelerimizde sâkin olmanızla ol-takdirce vâki‘ olan tekâlifden siz dahi bizimle ma‘an hisse virün deyu hilâf-ı kânun bunların dâ’ima ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb kurâ-ı mezbûr ahâlisi yine ol-vechile tekâlif talebiyle rencîde ve remîde etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1159/Ağustos 1746

554- Sayfa:142 Hüküm:3

İstanbul yeniçerilerinden Vişegrad kazasına bağlı Toşine karyesinde sakin Hasan isimli emekli yeniçerinin gelip vergi verecek yeri olmadığı halde karye ahalilerinin tekalif talebiyle kendisini rencide ettiklerini ve Saray kazasında Sultan Mehmed Han'ın yaptırdığı ve harap durumda olan çeşmeleri kendisinin tamir ettirmek istediğini fakat bazı zorba kişilerin müdahalede bulunarak sıkıntı çıkardıklarını bildirmesi üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre ve Saray monlasına ve Vişegrad kadısına hüküm ki

Dergâh-ı Mu‘allâm yeniçerileri tekâ‘üdlerinden otuz dokuz bölüğünden Hasan nâm mütekâ‘id sudde-i sa‘adetime gelüb Vişegrad kazâsına tâbi‘ Toşine-miça? nâm karye toprağında zabt ve tasarrufunda tekâlif alınmak icâb eder kadîmî re‘âyâ emlâk ve yerleri olmayub tekâlif talebiyle rencîde olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûre ahâlileri birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve emr-i şerîfle vâki‘ tekâlifden sen dahi bizimle ma‘an hisse ver deyu hilâf-ı kânun ta‘ciz ve Saray kazâsına tâbi‘ nâm mahalde

eshâb-ı hayrâtdan Sultan Mehmed Han binâ eylediği çeşmelerin vakfı olmayub yolları bozulub harâba müşrif olmağla bu dahi kendü malından ta‘miratın murâd eyledükde eshâb-ı ağrazdan Hasan ve Mehmed ve sâ’ir ba‘zı kimesneler fuzûli müdâhale ve ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb karye-i mezbûre ahâlilerine ve eshâb-ı ağrazdan olan mezbûrlara hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânun ve ta‘addî ve rencîde etdirilmeyüb zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek bâbında fermân-ı ‘alişânım sâdır içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 1159/Ağustos/Eylül 1746

555- Sayfa:143 Hüküm:1

İzvornik sancağına bağlı Yasenovaç nâhiyesinde zeamet tasarruf eden Ebubekir'in gelip reayadan bazılarının vergi ve sorumluluklarını yerine getirmeyerek sıkıntı çıkardıklarını bildirmesi üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre Memlehateyn ve kadılara hüküm ki

Zü‘emâdan Ebu Bekir veled-i Mehmed zîde gelüb İzvornik sancağında Yasenovaç nâhiyesinde Moranka nâm karye ve gayriden yirmi üç bin yüz altmış altı akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti aklâmından Memlehateyn kazâsı muzâfâtından Gostil nâhiyesine tâbi‘ yedi bin altı yüz altmış altı akçe yazu ile karye-i Gorna Gradçaniça deyu defter-i hâkânîde mukayyed karye müstakilen mümâileyhin kayd ve berâtına dâhil olmağla karye-i Gorna Gradçaniça el-mezbûreyle ber-mûceb-i defter-i hâkânî müstakilen zabt ve toprağında zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eylediklerin terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyye ve sâ’ir vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtın kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz murâd eyledikde içlerinden ba‘zıları mütegallibeye istinâden hilâf-ı defter-i hâkânî vermekde ta‘allül eylediklerinden gayri karye-i mezbûreyi dahi zabta müdâhale ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtının ahz ü kabza mümâna‘at ve ze‘âmeti mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb karye-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkânî müstakilen kendüye zabt ve toprağında zirâ‘at edenlerin hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyye ve sâ’ir vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtıyla kânun ve defter mûcebince tamâmen ahz ü kabz etdirilüb bir ferde ta‘allül ve dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan

rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Gostil nâhiyesine tâbi‘ kırk iki nefer re‘âyâ ve yirmi ‘aded baştina hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve ispençe ve gendüm ve erzen ve ‘öşr-i küvvâre ve ‘öşr-i bostan ve ‘öşr-i kettân ve ‘öşr-i meyve ve bahâ-i gâh ve mahsûl-i haymânehâ gayri ez-karye ve ‘adet-i ağnam ve resm-i voynugân yekûn ma‘ gayrihâ yedi bin altı yüz altmış altı akçe yazar karye-i Gorna Gradçaniça defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Yasenovaç nâhiyesine tâbi‘ Moranka nâm karye ve gayrihi birikdirilüb yirmi üç bin yüz altmış altı akçe ze‘âmet deyu ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen mümâileyh Ebu Bekir veled-i Mehmed'in ze‘âmeti ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 1159/Ağustos/Eylül 1746

556- Sayfa:143 Hüküm:2

Maglaj Kalesi azeban ağası Mehmed'in gelip Veçiçe karyesinden Ömer, Mahmud ve bazı kimselerin kanuna aykırı olarak vermekle yükümlü olduğundan daha fazla tekalif talebiyle kendisini rencide ettiklerini ve zorla fazladan tekalif aldıklarını bildirmesi üzerine müdahalelerinin ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre Teşne ve kadılarına hüküm ki

Maglaj Kal‘ası ‘azebân ağası Mehmed zîde kadruhu gelüb bu Teşne kazâsı muzâfâtından Maglaj nâhiyesinde Veçiçe karyesi toprağında İsveyaseniç ma‘ Karaçik dimekle ma‘rûf çiftliğin ve arâziye mutasarrıf olmağla emr-i şerîfimle vâki‘ üzerine edâsı lâzım gelen tekâlifden tahammüllerine göre hissesine düşen karye-i mezbûre ahâlisi ile ma‘an edâ edüb tahammülünden ziyâde talebiyle rencîde ve remîde olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûre ahâlisinden Ömer bin Mümin ve Mahmud bin Hüseyin ve dahi ba‘zıları mücerred kendülerinin ve zîr-i himâyelerinde olan kimesnelere tekâliflerin tahkîk içün bunun üzerine tahammülünden ziyâde tekâlif tahmîl ve cebren tahsîl etmeleriyle bundan akdem murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında tahammülüne göre hisse isâbet eden tekâlifi edâ eyledikden sonra tahammülünden ziyâde tekâlif tahmîl olunmamak içün cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye ve vâli tarafından buyruldu dahi verilmiş iken mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve buyruldu yine ol-vechile ta‘addîden halî

olmadıkların bildirüb hüccet-i şer‘iyye mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı kânun tahammülünden ziyâde tekâlif tahmîli ile ta‘addî ve rencîde etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 1159/Ağustos/Eylül 1746

557- Sayfa:143 Hüküm:3

Saraybosna kadısı Mehmed Nuri'nin mektup gönderip Saraybosna'da Hacı Mustafa Hanı denilen han arsasının ve samanlığın mutasarrıflığını yapan kimselere ecanibden bazı kişilerin müdahalede bulunduğunu bildirmesi üzerine bunun ortadan kaldırılarak kanuna uygun muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre ve Saray Bosna Monlasına hüküm

Sen ki Saray Bosna kadısı Mevlânâ Mehmed Nuri zîdet fezailühusun mektûb gönderüb Saray Bosna'da vâki‘ eshâb-ı hayrâtdan müteveffâ Mâlikel-Hac Ali nâm sâhib-i hayrın evkâfı ‘arsalarından olub senevî yüz doksan altı akçe mukâta‘a-i kadîmelü Câmi‘-i ‘atik Mahallesi'nde vâki‘ tecdîd ve tavsifden müstağni el-Hac Mustafa Hanı dimekle ma‘rûf han ‘arsası ve samanlığa enkaz-ı kadîmesiyle bâ-izn-i mütevelli mutasarrıf olan Gümrükî İbrahim Ağa dimekle ma‘rûf kimesne yine bâ-ma‘rifet-i mütevelli Yusuf Ağa dimekle ma‘rûf kimesneye bâ-hüccet-i şer‘iyye bey‘-i bat-ı kat‘i ile bey‘ ve ferâğ ve mezbûr dahi yirmi üç sene mikdârı mutasarrıf iken Mahmud Bölükbaşı dimekle ma‘rûf kimesneye yüz elli guruşa bey‘-i bât-ı kat‘i ile bey‘ ve ferâğ ve mezkûr dahi ‘arsa-i mezkûre ile samanlık-ı mezbûra mutasarrıf ve cânib-i vakfa mukâta‘asın edâ eder iken bin yüz elli senesinde fevt oldukda han-ı mezbûr ‘arsasıyla samanlık-ı mezkûr zevcesi Mavi nâm hâtûn ile sulbi kebir oğulları Mehmed ve Süleyman nâm kimesnelere intikâl etmekle mezkûrlar dahi ber vech-i iştirâk mutasarrıflar iken mezkûr Süleyman Şark seferinde şehiden fevt olub zikrolunan ‘arsa-i mezkûre ve samanlık-ı merkûmdan hissesi Saray sâkinlerinden vârisleri ve ve nâm kimesnelere intikâl edüb âhardan müdâhale icâb etmez iken ecânibden ba‘zı kimesneler hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i senedât-ı şer‘iyye fuzûli müdâhale etmeleriyle yedlerinde olan hüccet-i şer‘iyye ve mütevelli temessükü ve senedât-ı sâ’irelerine mugâyir mezkûrların müdâhaleleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına ‘arz eylediğin ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 1159/Eylül 1746

558- Sayfa:144 Hüküm:1

Beyzade Mehmed ve reayadan bazı gayrimüslim kişilerin gelip Luçkova ve Gorna Bresniçe karyesinde vergi verecek yerleri olmadığı halde karye ahalilerinden bazı zorba kişilerin tekalif talebiyle kendilerini rencide ettiklerini bildirmeleri üzerine müdahalelerinin ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Bosna eyâletinde vâki‘ Mevlânâ kadılarına hüküm ki

Beyzâde Mehmed zîde kadruhu ve re‘âyâdan ve ve zımmîler gelüb Yenibazar cânibi mülhâkâtından Bosna sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Maglaj nâhiyesine tâbi‘ İsvetinarsiç nâm-ı diğer Luçkova ve Gorna Bresniçe nâm karye toprağında bunlar bi'l-fi‘il zabt ve tasarruflarında tekâlif alınmak icâb eder emlâk ve yerleri olmayub tekâlif mütâlebesiyle ta‘addî icâb eder halleri yoğiken karye-i mezbûre ahâlilerinden eshâb-ı ağrazdan ve ve ve dahi ba‘zıları birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve kemâl-i ta‘addîlerinden nâşi kendü tekâliflerin bunlara verdirmek kasdıyla ‘avârız ve imdâd-ı seferiyye ve hazeriyye ve sâ’ir evâmir-i şerîfimle vâki‘ tekâlif vuku‘unda siz dahi bizimle ma‘an verin deyu hilâf-ı kânun bunları ta‘addî ve rencîdeden halî olmamağla bundan akdem ta‘addîleri men‘ ü def‘ içün Maglaj zâbiti ma‘rifetiyle tenbih olunmuşiken yine kemâ-fi'l-evvel ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb mezbûrların ‘avârız ve imdâd-ı seferiyye ve hazeriyye ve sâ’ir evâmir-i şerîfimle vâki‘ tekâlif mütâlebesiyle hilâf-ı kânun zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 1159/Eylül 1746

559- Sayfa:144 Hüküm:2

Foça kazasının Bogosnik karyesinden yedi kız kardeşin gelip babaları Mustafa sipahiden kalan yerleri Ömer isimli sipahi ile birlikte tasarruf ederken Ömer vefat edince eski karısı Fatıma ile Çayniçe kazasından Ali sipahinin birlik olup kendi hisselerine müdahele ettiklerini bildirmeleri üzerine kanun üzere muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Bosna monlasına ve Foça kadısına hüküm ki

Foça kazâsına tâbi‘ Bogosnik nâm karyeden Havva ve Düriye ve Saliha ve Ümmühani ve Asuman ve Aişe ve Belkıs nâm hâtûnlar gelüb yine karye-i mezbûreden babaları Mustafa nâm sipâhi bundan akdem fevt oldukda verâseti bunlara karındaşları Yahya nâm sipâhiye ba‘de'l-intikâl babaları müteveffâ-ı mezkûrun kazâ-i mezbûrede vâki‘ emlâk ve sâ’ir muhallefâtın ber-mûceb-i defter-i kassam beyne'l-verese iktisam olundukdan sonra karındaşları mezbûr dahi fevt oldukda emlâk-i mezbûreden hissesi Ömer nâm sipâhi ile sâ’ir vereseye intikâl etmekle emlâk-i merkûmu anlar ile dahi ma‘an zabt edüb ber-vechile dahl icâb etmez iken mezkûr Ömer sipâhi fevt olmağla yine karye-i mezbûreden zevce-i metrûkesi Fatıma nâm hâtûn zuhûr ve şirrete sâlike ve hevâsına tâbi‘ Çayniçe kazâsına tâbi‘ Prisori nâm karye sâkinlerinden Ali nâm sipâhi ile yekdil ve zevci müteveffâ-ı mezkûr Ömer sipâhiden müntakil emlâk-i merkûmeden hisse-i sâbıkâsın zabta kanâ‘at etmeyüb sâlifü'z-zikr babaları müteveffâ-ı mezkûr emlâkından ma‘lûmetü'l-hudûd bir kıt‘a bağçeleri bin yüz elli senesinde fuzûli zabt ve bilâ-taksîm bunların hisselerini ellerinden almak sevdâsında olduğundan bundan akdem Foça kadısı huzûrunda yedlerinde olan fetvâ-ı şerîfe mûcebince mahallinde murâfa‘a ve ikâmet-i beyyine olunmuşiken ba‘zı ağyan ve mütegallibenin himâyesiyle henüz icrâ-ı hakk olunmayub mağdur oldukların bildirüb yedlerinde olan fetvâ-ı şerîfe ve defter-i kassam mûcebince şer‘le görülüb icrâ-ı hakk ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 1159/Eylül 1746

560- Sayfa:144 Hüküm:3

Hersek sancağında mutasarrıf olan Ali'nin gelüb mukataa karyelerinde bazı kişilerin kanuna aykırı davranarak öşr vermek istemediğini ve sıkıntı çıkardıklarını bildirmesi üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Lubine ve Ostolçe ve kadılarına hüküm ki

Hersek sancağında rüsûm-ı eflâkân Novasil ve tevâbi‘ mukâta‘ası karyelerine ber vech-i malikâne berât-ı şerîfimle mutasarrıf olan Ali zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb mukâta‘a-i mezbûre karyelerinden taht-ı kazânızda vâki‘

Raspas ve Buşika ve Zakovine ve nâm karyeler topraklarında zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyelerin mümâileyhin tarafından subaşısı nâm kimesne taleb eyledikde içlerinden ba‘zıları bizler ancak maktû‘ verüb ‘öşr vermeyüz deyu hilâf-ı kânun ve defter ta‘allül ve mukâta‘a-i mezbûrun mahsûlüne küllî gadr eylediklerin bildirüb kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyeleri tamâmen mümâileyhin subaşısına alıverilüb ol-vechile ta‘allül ve nizâ‘ etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i N sene 1159/Eylül 1746

561- Sayfa:144 Hüküm:4

Ehlune kazası ahalisinin gelip yerli halktan naib seçilmesinin yasak olmasına rağmen Kara Bekirzade Mustafa'nın naib olup kensilerine türlü eziyetler ve usulsüzlükler yaptığını bildirmeleri üzerine naibin derhal görevden azledilmesi ve kanun gereğince muamele edilmesi

Ehlune kadısına hüküm ki

Ehlune kazâsı ahâlisi gelüb yerlüden nâ’ib olmak memnû‘ iken sen ki Mevlânâ-ı mümâileyhsin kazâ-i mezbûr sâkinlerinden tarafından nâ’ibin olan Kara Bekirzâde Mustafa nâm nâ’ib yerlüden olmağla icrâ-ı ahkâm-ı şer‘yye etmediğinden ma‘adâ hevâsına tâbi‘ ba‘zı kimesneler ile yekdil ve ahâli ve re‘âyâya envâ‘-ı cevr ve zulm ve ta‘addî eylediğinden ma‘adâ iki hasım bir da‘vâ ile mahkemeye vardukda nâ-hakk olan tarafından ahz-ı rüşvet ve ol-tarafa himâye ve ibtâl-i hakk ve bunun emsâli zulm ve ta‘addîlerinin nihâyeti olmadığın bildirüb mezbûr niyâbetden ‘azl ve minba‘d niyâbet hıdmetinde istihdâm olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî Evâ’il-i N sene (1)159/Eylül 1746

562- Sayfa:145 Hüküm:1

Saray şehrinde at pazarında canbazlar kethüdası olan Ömer isimli kimsenin arzuhal edip zorbalıklarıyla bilinen bazı kişilerin kendisine müdahalede bulunduklarını, sebepsiz ve gereksiz yere kendi işlerine karıştıklarını bildirmesi üzerine bunun ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Saray Bosna kadısına hüküm ki

Medine-i Saray'da At Bazarı'nda canbazlar kethüdâsı olan Ömer nâm kimesne ‘arz-ı hâl edüb bu berât-ı şerîfimle canbazlar kethüdâsı olub ‘uhdesine lâzım gelen hıdmetin sadâkat ve istikâmet üzere edâ edüb herkes kendüden rızâ ve şükrân üzereler olub âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken eshâb-ı ağrazdan ba‘zıları bî-vech ve bilâ-berât müdâhale ve fuzûli umûruna karışub ihtilâle bâ‘is ve ta‘addî üzere oldukların bildirüb bî-vech ve bilâ-berât zâhir olan müdâhale ve ta‘addîlerini men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1159/Ekim/Kasım 1746

563- Sayfa:145 Hüküm:2

İpek patriki olan Yaniyus'un gelip iltizamında olan Yeni Pazar metropolidi Gregoryus'dan alacak hakkı olduğunu fakat vermek istemediğini ve muhalefet ettiğini bildirmesi üzerine borcun tahsil ettirilmesi ve kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Yenibazar kadısına hüküm ki

Hâlâ İpek ve tevâbi‘ patriki olan Yaniyus nâm patrik gelüb patrik-i mesfûrun iltizâmında olan metropolidlerden Yenibazar metropolidi Gregoryus râhib zimmetinde bin yüz elli senesinden bâ-temessük ma‘lûmü’l-mikdâr akçe alacak hakkı olmağla taleb eyledikde râhib-i mesfûr Yenibazar sâkinlerinden Ferhadoğulları dimekle ma‘rûf kimesnelere istinâden vermekde ‘inad ve muhâlefet üzere olduğun bildirüb yedinde olan deyn temessükü mûcebince râhib-i mesfûrun zimmetinde şer‘le bâ‘is olan hakkı tamâmen tahsîl ve alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1159/Ekim/Kasım 1746

564- Sayfa:145 Hüküm:3

Mehdizâde Mustafa Kethüda isimli kişinin arzuhal edip Banaluka kazasında Kobaş karyesi zabiti olan kimsenin kanuna aykırı olarak fazladan akçe talep ederek sıkıntı çıkardığını bildirmesi üzerine bunun ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre Banaluka ve kadılarına hüküm ki

Mehdizâde Mustafa Kethüdâ dimekle ma‘rûf kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Banaluka kazâsına tâbi‘ Kobaş karyesi toprağında vâki‘ çiftliği arâzisinden Matya İstonik ve Mitço Çaklolik ve Karko Bilisnik dimekle ma‘rûf ma‘lûmetü'l-hudûd tasarrufunda olan yerlerinden defterde maktû‘ yazılmağla bu dahi ol-yerleri yedinde olan temessük mûcebince zabt ü zirâ‘at ve zirâ‘atiyle hâsıl eylediği terekesinden ‘öşre mu‘adil maktû‘nun tamâmen vermeğe râzı iken karye-i merkûme zâbiti olan nâm kimesne kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânun birkaç kat ziyâde taleb ve ta‘addîden halî olmadığın bildirüb ziyâde talebiyle ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1159/Ekim/Kasım 1746

565- Sayfa:145 Hüküm:4

Teşne kazası muzafatından Maglaj Kalesi muhafazasında bulunan Farisan-ı Cedid Cemaatinin zabitan ve neferatının gelip kale ağalarından Süleyman'ın fuzuli yere maaşlarını gasb ettiğini bildirmeleri üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre ve Teşne kadısına hüküm ki

Bosna sancağında vâki‘ Teşne kazâsı muzâfâtından Maglaj Kal‘ası muhâfazasında olan Fârisân-ı Cedîd Cemâ‘ati'nin ve zabitân ve neferâtı gelüb cemâ‘at-i mezbûr neferâtının senevî sekiz yüz on üç buçuk guruş mevâcibleri Yenişehir ve Golos ve İnebahtı gümrükleri mukâta‘âtı emvâlinde ocaklık olmağla elli sekiz ve elli dokuz seneleri mevâcibleri yedlerinde olan ocaklık berâtı mûcebince ocaklıklarından ahz içün taraflarından ta‘yin olunan havâlecinin yedinden yine kal‘a-i mezbûre ağavâtından

Şaronye dizdârı Süleyman nâm kimesne hile ile ocaklık berâtını ahz ve bir dürlü neferâtın haber ve rızâları yoğ iken seneteyn-i merkûmeteyn mevâciblerin ocaklıklarından fuzûli kabz ve gasb edüb kendü hevâ hevesine sarf ve istihlâk eylediğinden başka ocaklık berâtlarını dahi vermeyüb yedinde tevkif etmekle mezbûr Süleyman'ın bu vechile mevâcib-i neferâtı ahz ve ekli ve bel‘e ‘adet-i müstemirresi olmakdan nâşi zimmetinde fukarâ-ı neferâtın vâfir akçeleri olmağın mezbûr Süleyman bulunduğu mahalde sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetinle ahz ve zimmetinde olan seneteyn-i merkûmeteyn mevâcibler ve ocaklık berâtları tahsîl ve istirdâd ve taraf-ı neferâta teslîm olunmak içün emr-i şerîfim sudûru ricâ ve istirhâm etmeleriyle hazine-i ‘âmiremde mahfûz olan büyük kal‘a rûznâmçe defterlerine mürâca‘at olundukda cemâ‘at-i merkûmenin senevî ol-mikdâr mevâcibleri mukâta‘ât-ı merkûme emvâlinden ocaklık olduğu ve seneteyn-i mezbûreteyn mevâcibleri olan altı yüz yirmi yedi guruş mukâta‘ât-ı merkûme emîninin ‘ademisi Monla Mehmed nâm yedinden irâd ve masraf kayd olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın mahallinde ma‘rifet-i şer‘a ve sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetinle görülüb faysal verilmek içün emr-i şerîfim tahrîri bâbında iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekabir bi'l-fi‘il başdefterdârım olan Mehmed dâme ‘uluvvuhu i‘lâm etmeğin defterdâr-ı mümâileyhin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L sene 1159/Kasım 1746

566- Sayfa:146 Hüküm:1

Birçe kazasında mütegallibeden olan Yahya'nın ahaliye ettiği eziyetlerin durdurulması ve gasbettiği malların sahiplerine tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Birçe ve kadılarına hüküm ki

Birçe kazâsında vâki‘ nefs-i Birçe'nin re‘âyâ fukarâsı sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunların kimesneye verecekleri olmayub ve bizim içün akçe harc ve sarf eyle deyu kimesneye emr etmişler olmayub ve üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine nâhiye-i mezbûre sükkânından zaleme ve cebâbireden olub a‘yânlık iddi‘âsında olan Yahya nâm mütegallibe zuhûr ve şirrete sülûk edüb ber vech-i malikâne ber vech-i mukâta‘asına mutasarrıf el-Hac Mehmed Paşa ile sizin içün da‘vâ eder iken dokuz kişiye bizi ızrâr etdi zarârımı sizden alurum deyu on beş atlu adam ile

karyelerine varub hâne be-hâne girüb cevr ve eziyet ile bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf bî-gayri hakkın re‘âyâ fukarâsından dört buçuk kise akçe cebren ve kahran tahsîl ve fuzûli ve tagallüben ahz ü kabz ve buna dahi kanâ‘at etmeyüb dört buçuk kise akçe dahi alurum deyu mu’aheze ve ta‘addî etmeğin vâli buyruldusuyla murâfa‘a-i şer‘ olduklarında merkûmun fuzûli ve tagallüben aldığı hakk-ı fukarâ girü bunlara istirdâd ve yine hükm-i birle cânib-i şer‘den i‘lâm ve buyruldu dahi verilmişiken merkûmun ta‘addîden nâşi ita‘at etmeyüb meblâğ-ı merkûmu teslîm etmedi hilâf-ı şer‘-i şerîf tekrâr cevr ve eziyete mübâderet re‘âyâ fukarâsının kendüsü etrâf kazâlara perâkende ve perişân ve bakiye kalanlar dahi firâra yüz tutub bu misüllü zulm ve ta‘addîsinin bahânesi olduğun bildirüb şer‘le görülüb mezbûrun hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri-hakkın fuzûli ve tagallüben aldığı ol-mikdâr kise akçe bi't-tamâm tahsîl ve bî-kusûr bunlara alıverilüb bir dürlü ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb keyfiyed ‘ala-vukû‘ der-i devlet medârıma ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1159/Kasım 1746

567- Sayfa:146 Hüküm:2

Bosna’da Radine mukataasını tasarruf eden Ömer Ağa'nın müştereği olan Nemçelü Mustafa Bey'den alacak hakkının tahsil edilmesi

Bosna vâlisine hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a‘yân Ömer Ağa-ı selâm-ı sadr-ı ‘ali sâbık zîde mecduhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb mümâileyhin eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Radine Mukâta‘ası ber vech-i malikâne eyâlet-i mezbûr sâkinlerinden Nemçelü Mustafa Bey dimekle ma‘rûf kimesne ile iştirâken ‘uhdelerinde olub mukâta‘a-i mezbûrun bin yüz elli sekiz ve dokuz senelerinin iltizâmı müştereği merkûma tefvîz ve mukâta‘a-i mezbûrun mal-ı mîrîsini havalâta teslîm eylemek üzere ta‘ahhüd edüb bu ana gelince mal-ı mîrîsinden bir akçe ve bir habbe kimesneye vermeyüb ve ol-havâlide oldukça mukâta‘a-i mezbûrun mal-ı mîrîsi merkûmdan tahsîl olunması dahi mümkün olmayub gadr-ı küllî murâd eylediğin bildirüb müştereği merkûm asitâne-i sa‘adetime ihzâr ve huzûr-ı asafide murâfa‘a-i şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında sen ki vezîr-i

müşârü'n-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmeğin vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘alişânım yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za sene 1159/Aralık 1746

568- Sayfa:146 Hüküm:3

Doboy Kalesi dizdarı Hüseyin bin Ahmed'in Teşne nâhiyesinde tasarruf ettiği timarına Mustafa ve Ali'nin müdahalelerinin engellenmesi

Bosna vâlisi vezîre ve Teşne ve kadılarına hüküm ki

Doboy Kal‘ası dizdârı Hüseyin veled-i Ahmed zîde fazluhu gelüb Bosna sancağında Teşne nâhiyesinde nefs-i Doboy ma‘ mahalle-i Malkovaç ve Nevesine ve gayriden dört bin üç yüz akçe gedik timâr ile Doboy Kal‘ası dizdârlığına berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub gedik timârının başkalemi olan sâbıku'z-zikr nefs-i Doboy ma‘ mahalle-i Malkovaç ve Nevesine ma‘ Valabir Kanumiç ve Tikrite deyu defter-i hâkânîde mukayyed ve müştereğiyle mümâileyhin kayd ve berâtına dâhil olub âharın ‘alâkası ve medhali olmayub bir dürlü dahl olunmak icâb etmez iken Teşne nâhiyesinde nefs-i kasabâ-ı Teşne erbâb-ı timârdan Mustafa ve İsmail veled-i Ali nâm sipâhilerin kayd ve berâtlarına dâhil olunmağla mezkûran Mustafa ve Ali timârları mülhâkâtında olan sâlifü'z-zikr nefs-i Teşne ve tahtında hâsılı ile mahsûb olan çiftlikleri zabta kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî dizdâr-ı mümâileyhin kayd ve berâtına dâhil olan nefs-i Doboy el-mezbûreye dahl ve müdâhale ve birkaç seneden berü hıdmeti mukâbelesinde müstehak olduğu mahsûl ve rüsûmun tagallüben ahz ü kabz edüb ol-vechile gadr sevdâsında olduğun bildirüb Teşne nâhiyesine tâbi‘ müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil nefs-i Doboy el-mezbûr ber-mûceb-i defter-i hâkânî müştereğiyle girüya zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilmek hilâf-ı defter-i hâkânî sipâhi mezkûrları ve âharı ber-vechile ta‘allül ve ta‘arruz etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Teşne nâhiyesinin nefs-i Doboy ve mahalle-i câmi‘-i şerîf-i merhum Sultan Selim Han der-nefs-i mezbûr neferân yüz otuz bir ve baştina ‘aded sekiz ve zemîn-i Ali Ağa ve Otluçuka dimekle ma‘rûfdur ve zemînhâ-i sâ’ire ‘aded yedi ve hâsıl-ı resm-i çift ve bennâk ve ispençe ve gendüm ve mahlût bi'l-hâsıl gayrihi on bir bin üç yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer

kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde nefs-i Doboy ma‘ mahalle-i Malkovaç ve Nevesine ma‘ Valabir Kanumiç ve karye-i Mallı Teşne deyu on bir bin altı yüz akçe yazu-ı mezkûresiyle tahrîr ve yazusu mezkûrînden dört bin üç yüz akçesi ifrâz ve Doboy Kal‘ası dizdârına mahsûs bir gedik timâr olub ve gedik timâr-ı mezbûr ile kal‘a-i mezkûre dizdârı Ahi Sofuzâde Hüseyin veled-i Ahmed'in berât-ı şerîfi üzerinde bâkisi müştereği yedinde ve yine Teşne nâhiyesinde iki ‘aded mahallât ve iki yüz otuz üç nefer re‘âyâ ve on bir ‘aded baştina ve on dört ‘aded zemîn ile nefs-i kasabâ-ı Teşne ve tahtında çiftlik-i Mehmed Kethüdâ Kal‘a-i Maglaj nefs-i Teşne varoşu dâhillerinde on kıt‘a tarla ve çayır ve gendüm baltasıyla ihyâ eylediği mîr-i havass yerleridir haliya der-yed-i Hüseyin bin Osman çift ve çiftlik-i Mustafa bin Sofu Oruç Teşne kurbunda Ostraniç nâm ve bir bölüğü varoş-ı mezbûre yerleridir bir hissedir bir mikdâr yeri Osman el-mezbûr benim ve çiftlik-i Mustafa bin Sofu Oruç Teşne kurbunda Ostroma nâm ... varoş-ı mezbûr yerlerinden bir hissedir bir mikdâr yeri Osman Mehmed tasarrufundadır hâsıl-ı resm-i çift ve bennâk ve nîm ve ispençe ve gendüm ve mahlût yekûn ma‘ gayrihâ yedi bin beş yüz elli akçe yazu ile ol-dahi defter-i mufassalda tahrîr kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde nefs-i Teşne ma‘ Ç. Mehmed Kethüdâ ve Ç. Mustafa bin Sofu Oruç ma‘ karye-i kurâhâ-i tâbi‘-i Maglaj deyu sekiz bin iki yüz akçe yazu ile ve tahrîr ve yazu-ı mezkûrunda altı bin akçesi ifrâz ve ber vech-i nâhiyesinde Seneviçe nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb on bin üç yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen merkûm Mustafa veled-i İsmail'in timârı ve yekûn-i mezkûrun iki bin iki yüz akçesi ifrâz ve ol-dahi başka ber-icmâl ve'l-hâsıl mezbûr nefs-i Teşne el-mezbûre ve gayriden üç bin akçe timâra mutasarrıf merkûm Ali'nin timârı mülhâkâtından olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1159/Kasım/Aralık 1746

569- Sayfa:147 Hüküm:1

Hasan bin Gazi Ahmed Paşa'nın Leskovine nâhiyesindeki emlak yerlerine Kör Süleyman'ın oğlu Mehmed'in müdahalelerinin önlenmesi

Bosna vâlisi vezîre ve sâbıkâ Eskicuma kadısı olub Akhisar kazâsında ikâmet üzere olan Mustafa Muhlizi? ve Akhisar kadısına hüküm ki

Hasan veled-i Gazi Ahmed Paşa zîde kadruhu gelüb bundan akdem Akhisar kazâsı sâkinlerinden Kör Süleyman Ağa bin Yusuf dimekle ma‘rûf kimesne kazâ-i mezbûr muzâfâtından Leskovine nâhiyesinde Ömer miralay-ı Luzniçe nâm karye toprağında vâki‘ mutasarrıf olduğu ma‘lûmü'l-hudûd menzilin ve harim havlısı derûnunda kâ’in kebir oda ve diğer mahzeniyle hâne ve anbarıyla bir bab değirmen ve havlı hâricinde vâki‘ ahur ve samakoy kârhânesini ve yine bir bab mülk değirmen ve eşcâr-ı müstemirre ile dört kıt‘a mülk bağçelerin kâffe tevâbi‘ ve levâhıklarıyla tarafından Saray Bosna sâkinlerinden Yerebakanzâde el-Hac Mustafa Ağa dimekle meşhûr kimesneye bey‘-i bât-ı kat‘i ile bey‘ ve teslîm ve kezâlik karye-i merkûme toprağında tasarrufunda olan ma‘lûmetü'l-hudûd arâzisini dahi rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle semen-i ma‘lûm ile ferâğ ve tefvîz ve merkûm Hacı Mustafa dahi emlâki teslîm ve arâziyi dahi tefevvüz edüb zabt eder iken merkûm Hacı Mustafa zikrolunan emlâk ve ‘akarı mümâileyhin babası Gazi Ahmed Paşa'ya bâ-hüccet-i şer‘iyye yalnız bin dokuz yüz guruşa bey‘-i bât-ı kat‘i ile mahzar-ı müslimînde bey‘ ve teslîm ve temlik ve arâzi sâbıku'l-beyânım dahi rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle üç bin guruşa ve yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kak karyesinde bir mikdâr yerleri dahi üç yüz guruşa min haysü'l-mecmû‘ emlâk ve ve arâzi-i mezkûrları beş bin iki yüz guruş mukâbelesinde bey‘ ve ferâğ ve mümâileyh dahi ol-emlâki iştirâ’ ve teslîm ve yerleri dahi tefevvüz eyledikde mezkûr Süleyman sıhhatinde huzûr-ı şer‘a varub mesbuku'z-zikr emlâki vech-i meşrûh üzere mukaddemâ şurût-ı müfsideden ârî bey‘-i bât-ı sahîha-i şer‘iyye ile merkûm el-Hâc Mustafa'ya bey‘ ve arâziyi dahi rızâsıyla ferâğ-ı kat‘i ile ferâğ eylediğinü tekrâr şuhûd mahzarında ikrâr ve kıbelü’ş- şer‘den ikrârı mûcebince hüccet-i şer‘iyye olunub mezkûrân Kör Süleyman ve Hacı Mustafa müte‘âkıben fevt ve babası müşârü'n-ileyh dahi bir sene mutasarrıf oldukdan sonra fevt olmağla emlâk-i merkûm babası müşârü'n-ileyhden ırsen ve arâzi dahi bî-hasebi'l-kânun meccânen mümâileyh Hasan zîde kadruhuya intikâl edüb ve on yedi sene ‘ale't-tevâlî bilâ-nizâ‘ zabt ve yerleri zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb şer‘an ve kânunen ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken bu makûle bilâ-‘özr-i şer‘î on beş sene mürûr eden emlâk ve on sene mürûr eden arâzi da‘vâlarının istimâ‘ı memnû‘ iken müteveffâ-ı mezkûr Kör Süleyman'ın oğlu yine Akhisar sükkânından öteden berü hile ve tezvirât ile meşhûr Mehmed nâm müzevvir zuhûr ve şirrete sülûk ve zikrolunan emlâk ve yerleri babam müteveffâ-ı mezbûr hayâtında sinîn-i merkûmeden mukaddem mezbûr Hacı Mustafa'ya bey‘ bi'l-

vefâ ile bey‘ etmişidi deyu nizâ‘ ve bu makûle arâzi-i miriyede sâhib-i arz ma‘rifeti olub zabt ve tasarrufiçün verdikde i‘tibâr ancak sâhib-i arz temessüğüne olub bey‘ bi'l-vefâ şer‘an ve kânunen muteber olmayub iddi‘âsı hilâf-ı şer‘ ve kânun olduğundan başka yedinde olan hüccet-i şer‘iyye ihticâca sâlih ve ma‘mûlü'n-bih olduğunu Rumili Kazâskeri imzâsı ve da‘vâsına muvâfık ve mutâbık şeyhü'l-İslâmdan müta‘addîd fetevâ-ı şerîfe ve senedât-ı şer‘iyeleri var iken mezbûr ziyâde mütegallibeden olmağla yedinde olan hüccet-i şer‘iye ve müta‘addîd fetevâ-ı şerîfe ve senedât-ı sâ’irelerine mugâyir hevâsına tâbi‘ şâhid-i zor peydâ ve nâ’ib-i sâbıkdan bir tarik ile bezl-i irtişâ ile aldığı hüccet-i müzevvere ile iki seneden berü hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânun çiftlik emlâklarıyla arâzilerin bi'l-külliye zabt edüb ziyâde gadr-ı sarih eylediğin bildirüb sen ki sâbık Eskicuma kadısı ve hâlâ Akhisar kadısı Mevlânâ-ı mümâileyhsiz ma‘an görüb zikrolunan çiftlik emlâkleriyle arâzilerin yedinde olan hüccet-i şer‘iyye ve müta‘addîd fetevâ-ı şerîfe ve senedât-ı şer‘iyeleri mûceblerince ber-karâr-ı sâbık kemakân kendüye zabt ve tasarruf etdirilüb mezkûr Mehmed'i vechen mine'l-vücuh bir dürlü ta‘allül ve tereddüd etdirmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istirhâm ve bâlâda mezkûr husûsa sen ki sâbık Eskicuma kadısı Mevlânâ Mustafa Muhlizi zîde fazluhusun müvella ta‘yin ve Akhisar kadısı Mevlânâ-ı mümâileyh ile ma‘an görüb i‘lâm eylemek üzere a‘lemü'l-‘ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalai'l-müteveri‘in bi'l-fi‘il şeyhü'l-İslâm ve müftiyi'l-en‘am olan Mevlânâ Mehmed Emin edâmellahu te‘âla fezailuhu işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince sen ki Eskicuma kadısı Mevlânâ Mustafa Muhlizi zîde fazluhusun müvella ta‘yin ve Akhisar kadısı Mevlânâ-ı mümâileyh ile ma‘an görüb i‘lâm olunmak emrim olmuşdur.

Fî Evâ’il-i Ş sene (1)159/Aralık 1746

570- Sayfa:147 Hüküm:2

Prepol kazasına bağlı Kolaşin nâhiyesinde ehl-i örften bazılarının ahaliden haksız yere para almalarının engellenmesi

Bosna vâlisi vezîr-i esbak Ali Paşa'ya ve Prepol ve kadılarına hüküm ki

Prepol kazâsı muzâfâtından civâr-ı Kolaşin nâhiyesinde sâkin re‘âyâ fukarâsıyla nâhiye-i mezbûrede vâki‘ manastır ve kilisenin râhibleri gelüb bunlar nâhiye-i mezbûra tâbi‘ ve ve nâm karyeler topraklarında zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri

terekeleri ‘öşrlerin ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince kurâ-i mezbûr zâbitlerine ve emr-i şerîfimle vâki‘ olan tekâliflerin dahi sâkin oldukları karyeleri ahâlisi ile cem‘ine me’mûr olanlara edâ edüb kusûrları olmayub dahl olunmak icâb etmez iken ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-emr-i münif teftiş nâmıyla ve sâ’ir nâm-ı beyhûde ile bî-gayri hakkın akçelerin alub ziyâde gadr ve zulm ve ta‘addî ve cevr etmeleriyle emvâllerini diğer-gûn olduğun bildirüb şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-emr-i münif akçe talebiyle zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-emr-i münif ta‘addî etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za sene 1159/Aralık 1746

571- Sayfa:148 Hüküm:1

Kostayniçe kazasına bağlı Dubiça nâhiyesinde hane basıp kız kaçıran Lipkalı, Yana, Petro isimli zımmiler ve bunlarla birlik olan Dubiça Kalesi kapudan vekili Derviş Ali'nin yargılanması

Bosna vâlisi vezîre ve bakıyye-i Kostayniçe ve kadılarına hüküm ki

Bakıyye-i Kostayniçe kazâsı muzâfâtından Dubiça nâhiyesine tâbi‘ Bojbek nâm karye sâkinlerinden Nikola nâm zımmî gelüb yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ Yazbek nâm karye sükkânından Lipkalı dimekle ma‘rûf zımmî ile Yana ve Petro nâm zımmîler nâhiye-i mezbûrede vâki‘ Dubiça Kal‘ası sâkinlerinden kapudân vekîli Derviş Ali nâm kimesne ile yekdil ve yekcihet olub ma‘lûmü'l-esâmi haydud eşkıyâsıyla nısfu'l-leyl menzilin basub Ankali Boyana nâm nasraniyeyi hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri hakkın bin yüz ellisenesinde tüfenk kurşunuyla katl ve kızı nâm nasraniyeyi darb-ı dest ile alub kendü menzillerine götürüb merkûm Lipkâlı kendüye ‘akd edüb karye-i mezkûreyi tahrib ve fesad ve şekâvet ve külli gadr eylediklerin Dubiça ağalarından zâbiti olan Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesneyi tarafından vekîl eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü’l-İslâmdan fetevâ-ı şerîfe virildüğin bildirüb mûcebince şer‘le görülüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L sene 1159/Kasım 1746

572- Sayfa:148 Hüküm:2

Birçe kazasında Yahya ve Gorgi oğlu Ali Naib'in ahaliye zulm ve müdahalelerinin önlenmesi

Bosna vâlisi vezîre Bosna monlasına ve Birçe kadısına hüküm ki

Birçe kazâsında vâki‘ nefs-i Birçe nâhiyesinin re‘âyâ fukarâsı gelüb bunların kimesneye verecekleri olmayub ve bizim içün akçe harca ve sarf eyle deyu kimesneye emr etmişler olmayub üzerlerine bir nesne şer‘an sâbit ve zâhir olmuş değil iken Birçe nâhiyesi sükkânından Yahya nâm mütegallibe Saray Bosna sâkinlerinden olub eşirra ve cebâbireden Gorgi oğlu Ali Naib dimekle ma‘rûf kimesne ile yekdil ve yekcihet olub ziyâde zalemeden olmalarıyla şirrete sülûk edüb ber vech-i malikâne Birçe mukâta‘asına mutasarrıf el-Hac Mehmed Paşa ile biz içün da‘vâ eder iken biz dokuz kise akçe etdik zarârımızı sizden alurız deyu ağasıyla hevâsına tâbi‘ on on beş atlu adamıyla karyelerine varub hâne-be-hâne girüb nice cevr ve eziyet ile bin elli senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri hakkın re‘âyâ fukarâsından dört buçuk kise akçe cebren ve kahran tahsîl ve fuzûli ve tagallüben ahz ü kabz edüb buna dahi kanâ‘at etmeyüb dört buçuk kise akçe dahi aluruz deyu mu‘âhaze ve cevr ve eziyet etmeleriyle vâli buyruldusuyla şer‘le görüldükde merkûmânın hilâf-ı şer‘-i şerîf cebren ve kahran aldıkları dört buçuk kise akçe şer‘an bade's-subut eshâb-ı hukûka reddiçün hükm-i birle cânib-i şer‘den i‘lâm-ı şer‘î ve buyruldu dahi verilmişiken merkûmân tagallüblerine binâ’en itâ‘at-i şer‘ etmeyüb meblâğ-ı merkûmu vermediklerinden ma‘adâ dört buçuk kise akçe dahi aluruz deyu re‘âyâ fukarâsına guna-gun cevr ve eziyet etmeleriyle ekser re‘âyâ kazâ-i âhara perâkende ve perişân ve bakiye kalanlar dahi firâra tasaddi edüb bu misüllü zulm ve ta‘addîlerinin bahânesi olduğun bildirüb şer‘le görülüb merkûmânın hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri-hakkın fuzûli ve tagallüben aldıkları meblâğ-ı merkûmu fukarâya redd etdirüb bi't-tamâmihi tahsîl ve bî-kusûr bunlara alıverilüb ol-vechile olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ ve keyfiyet ‘ala-vuku‘ der-i devlet-medârıma ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1159/Kasım 1746

573- Sayfa:148 Hüküm:3

Saraybosna'da vefat eden Mahmud'un eşi Ümmühani'ye kalan miras malına hariçden Korgor oğlu Mehmed, Berber Mehmed ve Mahmud Yusuf'un yaptıkları müdahalelerinin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa edâmellahu te'âla iclâlehuya Saray Bosna kadısına hüküm ki

nâm kimesne sudde-i sa'adetime gelüb Bosna sâkinlerinden 'usûbet-i nesebiyye cihetiye bunun murisi olan Mahmud nâm kimesne bin yüz senesinde fevt oldukda terekesi ırsen şer'le bununla Bosna sâkinelerinden zevce-i metrûkesi Ümmühani'ye intikâl ve bu ber vech-i meşrûh murisi olduğuna müteveffânın hayâtında hüccet-i şer'iyye dahi olmuşiken yine Saray Bosna sâkinlerinden Korgor oğlu Mehmed ve Berber Mehmed ve Mahmud Yusuf dimekle ma'rûf kimesne birbirleriyle ittihad ve bu Saray Bosna'ya dört konak ba'id Foça kasabasında olmak hasebiyle müteveffâ-ı merkûmun terekesini beynlerinde taksîm ve ... veresesi vardır deyu dürlü tezvirâta tasaddi ve bunu mirâsdan mahrum kaydına düşüb yine Saray Bosna'dan hevâdârları Cennet oğlu ve Ferevi Monla Abdullah ve Hacı İsmail oğlu Hacı Ahmed dimekle müte'ârif kimesnelerin i'ânetleriyle tereke-i müteveffâdan 'ala ve farazallâhu te'âla hissesine isâbet emlâk ve emlâk-i merkûma tâbi' ba'zı 'akarını mezbûre Ümmühani üzerine etmeğe sa'y ile buna küllî gadr sevdâsında oldukların bildirüb şer'le görülüb müteveffâ-ı merkûmdan isâbet eden emlâk ve gerek 'akardan hisse-i şayi'ası her ne ise alıverilüb mütegallibe-i mezbûrlara istinâden ta'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za sene 1159/Aralık 1746

574- Sayfa:149 Hüküm:1

Petrin'de oturan İbrahim'in şahitler huzurunda vekil aracılığıyla Kolaşin Kalesi sakinlerinden Süleyman'a nikahladığı kızını vermesi ve müdahalesinin önlenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa'ya ve kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûrda vâki' Kolaşin Kal'ası sâkinlerinden Süleyman nâm kimesne 'arz-ı hâl edüb Petrin sâkinlerinden el-Hac Osman'ın oğlu el-Hac Ali nâm yüzbaşı

Osman'ın hânesine varub şuhûd-ı mahzarından karındaşı İbrahim nâm kimesnenin sagîre kızının bunun babası mezkûr Osman'ın vekâletini buna ‘akd edüb ba‘dehu mezkûr el-hac Ali ‘akd-ı mezbûru karındaşı İbrahim'e ihtar ve enha eylediğin ol-dahi akd-ı merkûma râzı ve kabûl edüb menkuhâsı mezbûreye şer‘an müdâhale olunmak icâb etmez iken mezbûrlar birbirleriyle yekdil ve hilâf-ı şer‘-i şerîf menkuhâsı mezbûreyi buna vermeyüb gadr-ı murâd eylediğin bildirüb şer‘le görülüb menkuhâsı mezbûra kendüye alıverilüb ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1159/Aralık 1746

575- Sayfa:149 Hüküm:2

Saraybosna kazası ahalisinden kanunsuz olarak para toplayan Zaim Ahmed Ağa'nın müdahalesinin önlenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Saray Bosna monlasına hüküm ki

Saray Bosna kazâsının re‘âyâ fukarâsı gelüb bunların üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmayub kimesneye kendüleriçün akçe harc ve sarfına ve binâ ta‘mir eyle deyu emr etmişler değil iken medine-i Saray Bosna sâkinlerinden mütegallibe ve cebâbireden zâ‘im Ahmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesne taraf ve bin yüz elli senesinde ba‘zı mahallere binâ ve ta‘mir içün harc ve sarf eyledim deyu üzerlerine hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-emr-i münif dört bin guruşdan ziyâde akçe tevzi‘ ve cebren tahsîl ve ziyâde gadr ve ta‘addî etmekle bunlar dahi mezkûr ile murâfa‘a ve hilâf-ı şer‘ aldığı akçelerin ahz ü kabz murâd eylediklerinde murâfa‘adan ibâ ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb şer‘le görülüb mezkûrun hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-emr-i münif fuzûli tagallüben aldığı ol-mikdâr guruşların bi't-tamâm tahsîl ve kendülere bî-kusûr alıverilüb bir dürlü ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1159/Aralık 1746

576- Sayfa:149 Hüküm:3

Lubin kazasına bağlı Buyak nâhiyesi ahalisinden kanunsuz olarak vergi talep eden Lubin çerağı denilen kimselerin müdahalelerinin önlenmesi

Bosna vâlisine ve Lubin ve kadılarına hüküm ki

Lubin kazâsı muzâfâtından Buyak nâhiyesinin ahâlisi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunlar fakiru'l-hal ve ahvâlleri diğer-gûn emr-i şerîfimle üzerlerine edâsı lâzım gelen tekâlifden tahammüllerine göre hisselerine düşeni cem‘ine me’mûr olanlara edâ edüb kusûrları olmayub dahl-i ta‘arruz olunmaları icâb etmez iken içlerinden mün‘im ve mütemevvil Lubin çerağı dimekle ma‘rûf ba‘zı kimesneler kendü tekâlifleri tahkîk ve bunların üzerlerine tahammüllerinden ziyâde tekâlif tahmîl edüb vücuhla gadr etmeleriyle merkûmlarının taraflarından vekîl-i şer‘îleri İbrahim Beşe dimekle ma‘rûf ve nâm kimesneler ile yedlerinde olan fetevâ-ı şerîfe mûcebince sâbıkâ Bosna vâlisi ma‘rifetiyle murâfa‘a-i şer‘ olduklarında merkûmlar vech-i meşrûh üzere kendü tekâliflerini tahfîf ve bunların üzerlerine tahammüllerinden ziyâde tekâlif tahmîl eyleyüb hilâf-ı kânun gadr ve ta‘addî eyledikleri zâhir ve merkûmların hilâf-ı kânun zâhir olan müdâhale ve ta‘addîlerini men‘ birle cânib-i şer‘den verilen hüccet-i şer‘iyye mûcebince buyruldu dahi verilmişiken merkûmlar memnu‘ ve mütenebbih olmadıklarından nâşi mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve fetevâ-ı münifeye mugâyir yine ol-vechile müdâhale olunmalarından halî oldukların bildirüb yedlerinde olan hüccet-i şer‘iyye ve fetevâ mûcebince ‘amel olunub merkûmların hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye tahammüllerinden ziyâde tekâlif tahmîli ile zâhir olan müdahele ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z sene 1159/Aralık 1746/Ocak 1747

577- Sayfa:149 Hüküm:4

Yenipazar'a bağlı Dugapolana karyesinden Hüseyin'in Tergovişte kazasına bağlı Çaradine karyesinden Arnavud Kasım tarafından darb edilmesi ve hariçden bazı kişilerin Kasım'ın öldürülmesinden Hüseyin'i sorumlu tutarak yaptıkları müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Yenibazar ve kadılarına hüküm ki

Yenibazar kazâsına tâbi‘ Dugapolana nâm karye sâkinlerinden Hüseyin bin Mustafa Odabaşı gelüb bu kendü hâlinde bundan akdem Yenibazar'a gider iken Tergovişte kazâsına tâbi‘ Çaradine nâm karye sâkinlerinden Arnavud tâ’ifesinden Kasım nâm kimesne esnâ-ı tarikde önüne itüb tüfenk kurşunuyla sol uyluğundan darb ve kılıç ile katl kasdıyla üzerine hücum ve bu dahi mezbûrun şerrinden bir takrîble canını güçlükle halâs edüb dahl icâb etmez iken ve nâm kimesneler zuhûr ve şirrete sülûk ve sen bizim murisimiz mezkûr Kasım'ı katl eylemişsin biz dahi seni katl ederiz deyu ta‘addî ve can diyet talebiyle ta‘cizden halî olmadıkların bildirüb ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâsı olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfesi mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-ı münif ta‘addî ve rencîde etdirilmeyüb ol-vechile zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene 1159/Ocak 1747

578- Sayfa:150 Hüküm:1

Sjenica nâhiyesine bağlı Zitin karyesinden bazı zımmi reayanın paralarını ve hayvanlarını gasbeden Durak'ın müdahalelerinin önlenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

İstari Eflak kazâsı muzâfâtından Sjenica nâhiyesinde Zitin nâm karye re‘âyâlarından İvan ve Fersimane ve İstayko ve İstavud ve Antovine ve Sava ve Luko ve Rad ve Sav ve Radeç ve Dragik ve Meloline ve Boniçe nâm zımmîler gelüb bunlar kendü hallerinde olub hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye dahl ve ta‘addîleri yoğ iken yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Durak nâm kimesne kendü hâlinde olmamak ile ehl-i ‘örfe istinâden bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri hakkın iki yüz elli guruş ile on üç re’s kuzulu koyunu alub ziyâde gadr ve ta‘addî eyledükde ve bu bâbda da‘vâlarına muvâfık fetvâ-ı şerîfeleri olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfeleri mûcebince şer‘le görülüb mezbûrun hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri hakkın alduğu akçeler ile koyun ve kuzuları alıverilüb hilâf-ı şer‘-i şerîf bir dürlü ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za sene 1159/Aralık 1746

579- Sayfa:150 Hüküm:2

Ali bin Şeyh Mehmed'in Foça cizyesi malından duaguy hizmetinden emekli olan alacak hakkının tahsil edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Foça kadısına hüküm ki

Ali bin Şeyh Mehmed veledeş gelüb Foça cizyesi malından almak üzere yevmi beş akçe du‘âgûy vazifesine mutasarrıf olan babası Mehmed'in mahlûlünden üç akçesi bin yüz elli dokuz senesi Rebiülevvel'inin yirmi yedinci gününde buna tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olmağla berâtı mûcebince müstehak olduğu vazifesin cizyedâr olan nâm kimesneden taleb eyledikde pâre altışar akçeye olmak üzere verüb gadr-ı külli eylediğin bildirüb berâtı mûcebince müstehak olduğu vazifesin tamâmen tahsîl ve bî-kusûr alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve hazine-i ‘âmiremde mahfûz olan Anadolu Muhâsebesi defterlerine nazar olundukda Foça cizyesi malından olmak üzere yevmi üç akçe du‘âgûy vazifesi babası fevtinden bin yüz elli dokuz senesi Rebiülevvel'inin yirmi gününde buna tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve cizye kalemi defterlerine nazar olundukda mezbûr Ali'nin babası Şeyh Mehmed'in cizye-i mezbûre malından almak üzere mutasarrıf olduğu yevmi beş akçe du‘âgûy vazifesi pâre dörder akçeye mahsub olduğu mukayyed olmağın kayd ve berâtı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1160/Ocak 1747

580- Sayfa:150 Hüküm:3

Üsküp sancağı mutasarrıfı Süleyman'ın Saray nâhiyesinde tasarrufunda olan çiftliğine kanunsuz olarak hariçden yapılan müdahalelerinin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa ve Bosna monlasına hüküm ki

Hâlâ Üsküb sancağı mutasarrıfı Süleyman dâme ikbâluhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb mîr-i mîrân mümâileyhin kazâ-i mezbûr muzâfâtından Saray nâhiyesine tâbi‘ nâm mahalde vâki‘ mutasarrıf olduğu çiftliği derûnunda sâkin olan çiftçileri ve

sâ'ir re'âyâ fukarâların kendü hallerinde 'arzlarıyla mukayyed ve kimesneye hilâf-ı şer' bir dürlü ve men' ve ta'addîleri olmayub ve kendüleriçün akçe harc ve sarf eyle deyu kimesneye emr etmeleriyle ber-vechile şer'an dahl icâb etmeyüb ve üzerlerine edâsı lâzım gelen tekâliflerin tamâmen edâda kusûrları yoğ iken Saray Bosna sâkinlerinden a'yânlık iddi'âsında olan ma'lûmü'l-esâmi kimesneler birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve mümâileyh bin yüz elli altı senesinde sefer-i hümâyûnumda iken kendü nefisleriçün harc ve sarf eyledükleri sekiz kise akçeden olmak üzere kendü zu'mlarınca peydâh eyledikleri defter mûcebince zikrolunan çiftçi fukarâsının üzerlerine hilâf-ı şer' ve bilâ-subût-ı şer'î bin guruşdan mütecâviz akçe tevzi ve cebren tahsîl ve cümlesinin perâkende ve perişân olmalarına bâdî oldukların bildirüb şer'le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer' kendüleriçün re'âyâ fukarâsından cebren aldıkları meblâğ-ı mezkûr bi't-tamâm tahsîl ve eshâb-ı hukûka ba'de'l-istirdâd mezbûr re'âyâ fukarâları rencîde etdirilmeyüb zâhir olan ta'addîleri men' ü def' memnû' olmaz ise 'arz ve i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer'le görülmek içün emrim yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M sene 1160/Ocak 1747

581- Sayfa:150 Hüküm:4

Bosna'da Gazi İsa Bey Evkafı'nın han duvarı üzerine kanunsuz olarak yapılan binaların verdiği zararın ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Saray Bosna kadısına hüküm ki

zîde kadruhu gelüb mümâileyhin mütevellisi olduğu Bosna'da vâki' Gazi İsa Bey evkâfından Saray Bosna'da vâki' vakf-ı mezbûrun vakfiyye-i ma'mûlün-bihâsında mukayyed vakf hanın duvarı üzerine Solak ve ve ve nâm kimesneler hilâf-ı şer' bin yüz ellisenesinde fuzûli binâlar ihdâs edüb zarâr-ı şer'isi olduğun ve tarafından nâm kimesneyi vekîl eylediğin bildirüb mezbûrların ihdâs eyledikleri binâların zarâr-ı şer'isi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M sene 1160/Ocak/Şubat 1747

582- Sayfa:151 Hüküm:1

Nevesine nâhiyesinden Hatib İbrahim'in Derviş Süleyman'a yaptığı müdahalenin önlenmesi

Bosna vâlisi vezîrim Ali Paşa'ya ve Nevesine ve kadılarına hüküm ki

Sulehâdan Derviş Süleyman zîde salluhu sudde-i sa‘adetime gelüb Nevesine kazâsına tâbi‘ çiftlik-i Kara Osman ‘an-karye-i Viropol mezkûr karyede Belofça ve Adiste ve Leviro ve Visliç nâm yerleri ve bâki hüccetinde olan yerleri be-resm-i çiftlik tasarruf edermiş mezkûr Kara Osman'dan Kapucıoğlu nâm sipâhi hüccet-i şer‘iyye ile satun alub zikrolunan çiftlik ‘öşre bedel sipâhisine edâ olundukdan sonra dörtlemesini Sopot Bazarı'nda hatîb ve mü’ezzin olanlara kendü ruhı içün bir cüz Kelam-ı Kadîm tilavet eylemek üzere vakf eylediği defter-i hakanîde mukayyed ve bu Sopot Bazarı'nda hâlâ berât-ı şerîfimle mü’ezzin olub edâ-ı hıdmet edüb çiftlik-i mezbûrun hâsıl olan mahsûlünden ‘öşre mu‘adil maktû‘ı kadîmisi üzere ahz ü kabz olundukdan sonra ber-mûceb-i defter-i hâkânî dörtlemesini hâlâ hatib olan İbrahim nâm kimesne ile ma‘an ahz ü kabz murâd eyledikde mezbûr Hatib İbrahim kanâ‘at etmeyüb cümlesin sende alurum deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i şart-ı vâkıf ta‘addî ve tecâvüzden halî olmadığın bildirüb defter-i hâkânî ve şart-ı vakıf mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî hatib-i mezbûrun ta‘addîsin men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Nevesine nâhiyesine tâbi‘ hâsıl ber vech-i maktû‘ iki yüz akçe yazu ile çiftlik-i Kara Osman ‘an-karye-i Prozodol? mezkûr karyede Yelofça ve İçerika? ve Kopro? ve Biliç? nâm yerlerin ve bâki hüccetinde olan yerleri be-resm-i çiftlik tasarruf edermiş mezkûr Kara Osman'dan eylemek üzere vakf eylemiş vakıf-nâmesi mûcebince defter-i ‘atikde mukayyed olub sipâhisine maktû‘ edâ ide hitâbete ve mü’ezzine dörtlemesini deyu tasarruf eder deyu mukayyed bulunduğun vech-i meşrûh üzere defter-i cedîd-i hâkânîye kayd olundı deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Raborine? nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb bin dört yüz akçe yazu ile Liyubuşka Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr olduğun bi'l-fi‘il defter emîni olan Ebu Bekir dâme mecduhu i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1160/Ocak 1747

583- Sayfa:151 Hüküm:2

Travnik kazasından Haydar ve Yusuf isimli imâm ve hatibe hariçden kanunsuz tekalif talebiyle müdahale edilmesinin önlenmesi

Travnik kadısına hüküm ki

E'imme ve hutebâdan Haydar ve Yusuf zîde salluhumâ 'arz-ı hâl edüb bunların kazâ-i mezbûra tâbi' Handar? nâm karye toprağında bi'l-fi'il zabt ve tasarruflarında hâne-i 'avârıza bağlu tekâlif alınmak icâb eder emlâk ve arâzileri olmayub tekâlif talebiyle ta'addî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken karye-i mezbûr sâkinlerinden ba'zıları tekâlifden hisse talebiyle ve ehl-i 'örf tarafından dahi bilâ-emr-i şerîf tekâlif-i 'örfiyye ve şakka talebiyle ta'addî ve rencîde ve gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb hilâf-ı kânun ol-vechile olan ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M sene 1160/Ocak 1747

584- Sayfa:151 Hüküm:3

Mustafa bin Hasan Paşa'nın Klis sancağında Grasova nâhiyesindeki zeamet yerinin tevcih ve beratının düzenlenmesi

Bosna vâlisi vezîre ve Travnik kadısına hüküm ki

Mustafa veled-i Hasan Paşa zîde kadruhu sudde-i sa'adetime 'arz-ı hâl edüb Klis sancağında Grasova nâhiyesinde Beked nâm karye ve gayriden yirmi bin akçe ze'âmet olunur yer rûznâmçesinde berât ile Osman üzerinde olduğun 'arz olundukda mîr-i mîrân tezkiresiyle mutasarrıfı Atlu Beyzâde Mehmed fevt olmağla ocaklık şurûtu mûcebince bilâ-veled karındaşı akrabâ fevt vâki' ise deyu elli sekiz Rebiülahir'inde bâ-'arz-ı hâl mümâileyh Mustafa veled-i Hasan Paşa'ya tevcîh ve berât ve ba'dehu ze'âmet-i mezbûr Bosna tarafından Osman fevtinden Hasan üzerinde olmağla Hasan'ın fevtinden sıhhati üzere merkûm Mustafa'ya tekrâr ibkâ ve berât olundukdan sonra mezkûr Hasan Özi marekesinde şehiden fevt oldukda esir oldu mülahazasıyla oğlu Mehmed'e tevcîh olunmaksızın Atlu Beyzâde Mehmed fevt olmağla Yayçe dizdârı Mustafa 'arz-ı hâl ile alub gadr ve ze'âmet-i mezbûra Bosna Defterhânesi'nde on sekiz târihinde Mehmed kasr-ı yedinden Hüseyin ve Hüseyin fevtinde Osman ve Osman'ın fevtinden Hasan

üzerinde ocaklık şurûtu üzere Hasan'ın oğlu Mehmed'in hakk-ı sarihi olduğun Bosna'nın ehl-i divân ve mühürleri mutâbık on bir nefer alaybeyleri ve erbâb-ı timâr mahzar ve merkûm Mustafa dahi Hasan'ın oğlu olmak üzere Mehmed'i peydâ eylemişler deyu iddi‘â ve mezbûr Mehmed'in maskat-ı re’si olan Ehlune kazâsı mahallesi ahâlilerinden sû’al ve i‘lâm olunmağıçün buyruldu sâdır ve merkûm Mehmed'in vâlidesi Ümmü Gülsüm huzûr-ı şer‘de zevcem Hasan zâ‘imin firâşinden işbu oğlum Mehmed'i tevellüd etmişidim deyu takrir ve oğlu olduğunu on altı nefer kimesneler şahâdet eylediklerin kazâ-i mezbûr kadısı Mustafa i‘lâm ve ba‘dehu hasmı Mustafa'nın karındaşı Mehmed Paşa ile divân-ı Bosna'da Travnik kadısı muvâcehesinde dahi murâfa‘a ve çavuşlar kethüdâsı ve Hersek ve İzvornik ve Klis alaybeyleri Ulaş ve Ömer ve Mustafa ve zâ‘im Abdullah'ın şahâdetleriyle olduğunu kadı-i mezbûr dahi i‘lâm ve tekrâr defter kethüdâsı Mehmed ile timâr defterdârı Mustafa'ya havâle olundukda mezbûr Mehmed Atlubeyzâde Mehmed olduğu sûretde dahi kırk seneden berü ‘alâkası kalmayub Mustafa'nın müdâhalesi ocaklık şurûtuna mugâyir olduğuna i‘lâm ve kuyûdât ve i‘lâm ve mahzar mûceblerince ze‘âmet-i mezbûr Mehmed'in hakk-ı sarihi olduğu zâhir deyu mezkûr Mustafa veled-i Hasan Paşa’nın ref`inden ve babası Hasan'ın fevtinden elli dokuz Şaban'ında Bosna vâlisi Vezîr Süleyman Paşa edâmellahu te‘âla iclalehu tarafından mezkûr Mehmed veled-i Hasan'a tevcîh ve verilen tezkire mûcebince asitânemden dahi berât ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu defter-i hâkânîde mukayyed ve mümâileyh Mustafa veled-i Hasan Paşa ze‘âmet-i mezbûr kırk seneden mütecâviz Atlu Beyzâde Mehmed'in sepet ze‘âmeti olub karîb olan seferlerde kendüsi hıdmet edüb ba‘id olan seferlerde bedel gönderüb fevt olunca mutasarrıf ba‘dehu bilâ veled fevt oldukda mahlulünden asitâneden buna tevcîh ve berât olunub dahl icâb etmez iken Bosna'nın çavuşlar kethüdâsı Çukadar Abdullah ze‘âmet-i mezbûrun kaydı Bosna'da Hasan üzerinde olmağla ebnâından berât etdirin Mehmed'in babası Hasan'ın ze‘âmet-i mezbûre mutasarrıf olduğu varmıdır mahallinde vukûf-ı tam‘ı olan kimesnelerden sû’al ve hakikat-i hâl ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve Mevlânâ-ı mümâileyhimâsız size hitâben emr-i şerîfim ricâ ve defter-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda ze‘âmet-i mezbûr ber vech-i muharrer mezkûr Mehmed veled-i Hasan'ın üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed ve ze‘âmet-i mezbûr mutasarrıfı Mehmed'e Bosna tarafından mezkûr Mustafa veled-i Hasan Paşa'nın ref`inden tevcîh ve tezkire olundukda Bosna Defterhânesi'nde Hasan

üzerinde ve mezkûr Mehmed Hasan'ın oğludur deyu bu kadar kimesnelerin ihbarları ve ‘arz ve mahzar ve i‘lâm mûceblerince tevcîh ve tezkire olunub kimesnenin haber ve âgâhı yoğ iken tezkire oldı deyu merkûm Mustafa'nın mahallinden sû’al ve i‘lâm olunmasıçün emr-i şerîfim sudûrunu istirhâm eyledükde bi'l-fi‘il reisü'l-küttabım olan el-Hac Mustafa dâme mecduhu i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince sen ki Bosna vâlisi vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetinle görülüb bi'l-muvâcehe terâfu‘ ve ocaklık şurûtuna tatbik olunarak vâki‘ hâl ‘arz olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M sene 1160/Ocak/Şubat 1747

585- Sayfa:152 Hüküm:1

Brod kazasına bağlı Travnik kasabasında Ahmed Efendi Hamamı Evkafı'nın tamir edilmesine kanunsuz olarak müdahale eden Ahmed'in müdahalesinin engellenmesi

Bosna vâlisi vezîre ve Brod kadısına hüküm ki

Hafız el-Hac Mehmed salluhu gelüb Brod kazâsına tâbi‘ Travnik kasabası sûkunda vâki‘ sâbıkâ masraf-ı hassa olan Ahmed Efendi Hamamı vakfının tevliyeti vazife-i mu‘ayene ile ibtidâdan Travnik dizdârı Ömer'e ba‘dehu fevtinden ecânibden Ahmed'e on dört sene mukaddem tevcîh ve bir sene kasr-ı yedinden sonra fevt oldukda sagîr oğlu diğer Ahmed ‘uhdesinde gelmeğe kadir olmamağla âhardan hiç kimseye tevcîh ba‘dehu üç mikdârı bilâ-mütevelli halî olmağla hamamı harâba müşrif olduğundan merkûm Hafız el-Hac Mehmed taraf-ı şer‘den müceddeden mütevelli nasb ve ta‘yin olunmakla hamam-ı mezbûru ta‘mir ve ihyâ ve mürtezikaya şart-ı vakıf üzere vazifelerin edâ ve dahl olunmak icâb etmez iken mezbûr Ahmed da‘vâya tasaddi ve divân-ı Bosna'da murâfa‘a ve da‘vâdan menʿ birle mezkûr Hafız el-Hac Mehmed'in yedine virilen i‘lâm-ı şer‘î mûcebince vâli tarafından buyruldu verilmişiken mezbûr Ahmed tarafından vekâlet ile babası etmeğidir deyu hilâf-ı inha mezbûr Ahmed üzerine berât etdirilmekle tevliyet-i mezbûre meşrutası olmayub ve ‘uhdesinden gelmeğe kadir olmadığından hamamın ibtaline bâ‘is ve mezbûr Ahmed iki defʿa divân-ı Bosna'da ve bir defʿa mübâşir ma‘rifetiyle meclîs-i şer‘de merkûm Hafız el-Hac Mehmed ile baʿde't-terafu‘ bî-vech mu‘ârızadan men‘ birle virilen i‘lâmlar mûcebince Muhsinzâde vezîrim Abdullah Paşa edâmellahu te‘âla iclalehunün virdiği bir kıt‘a ve birer kıt‘a dahi

Mehmed Paşa ve Yeğen Mehmed Paşa'nın verdikleri buyruldularını ibrâz ile tevliyet-i merkûm Hafız el-Hac Mehmed'e ibkâdan sonra refʿinden yine mezbûr Ahmed'e tekrâr babası etmeği olmak üzere elli dokuz senesinde kendü ʻarz-ı hâli ve Travnik kadısı iʻlâmı ve Bosna vâlisi buyruldusu mûcebince ibkâ olunub hâlâ üzerinde olduğu mukayyed bulunmağın şimdi mezbûr Hafız el-Hac Mehmed tevliyet-i merkûmenin üzerinden refʿi gadrı mûceb olmağla yedinde olan senedât mûcebince kemakân ibkâsıçün istirhâm ve vakfiyye-i maʻmûlün-bihâ sûretine baʿde'n-nazar tevliyeti kimesneye meşruta olmadığı ecilden mücerred baba cihetidir deyu müdâhaleye kadir olmadığına merkûm el-Hac Hafız Mehmed'in yedinde fetvâ-ı şerîfe olmağla fetvâ-ı şerîfeye ve berât-ı şerîfeye mugâyir mezbûr Ahmed'in müdâhalesi iktizâ etmediğini mühürleri mutâbık Travnik kadısı İbrahim zîde fazluhunun divân-ı Bosna'ya ayıtdığı iʻlâmı dahi ibrâz eder deyu bi'l-fiʻil reʾisü'l-küttâbım el-Hac Mustafa dâme mecduhu iʻlâm etmeğin sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin mahallinde terâfuʻ-i şerʻ hak kangısının ise ʻarz olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M sene (1)160/Ocak/Şubat 1747

586- Sayfa:152 Hüküm:2

Dubiça Kalesi ağası Mustafa'ya ocaklık sebebiyle babasından kalan Çaçvine Kalesi azeban-ı cedid cemaati ağalığı ve Boçaç Kalesi muhafızlığı hizmetlerine hariçden Abdullah'ın kanunsuz müdahalesinin önlenmesi

Sâbıkâ vezîr-i aʻzam olub Bosna vâlisi vezîr Ali Paşa'ya hüküm ki

Dubiça Kalʻası'nın farisan ağası Mustafa zîde kadruhu gelüb Çaçvine Kalʻası neferâtı yevmiyelerinden tefrîk ile altmış nefer ʻazeban-ı cedîd cemâʻati tahrîr ve tertîb ve Boçaç Kalʻası muhâfazasına vazʻ ve taʻyin ve cemâʻat-i mezbûre ağalığı bunun babası Aliʻye tevcîh ve hıdmet-i muhâfazada kıyâm üzere iken cemâʻat-i merkûmeden kırk nefer refʿ ve bâki kalan yirmi nefer ile kalʻa-i mezbûrede muhâfaza üzere iken fevt olmağla ağalığı merkûma ocaklığı şurûtu üzere babası mahlulünden kendüye tevcîh ve hıdmet-i muhâfazada kıyâm üzere olub bundan akdem elli dört târihinde mukaddemâ cemâʻat-i mezbûreden refʿ olunan yedi yüz elli sekiz akçe yevmiye ile kırk neferi ibkâ ve kema fi'l-evvel cemâʻat-i merkûma zamm ve ilhâk ve bâ-fermân-ı ʻali ʻazeban-ı cedîd kaydı refʿ ve terkîn ve farisan-ı cedîd cemâʻatı olmak üzere kalʻa-i mezbûreden

ihrâc ve feth-i cedîd olan Dubiça Kal‘ası'na nakl olunub ba‘dehu merkûm Mustafa me’mûr olduğu vech üzere Dubiça Kal‘ası muhâfazasına varub hıdmet-i muhâfazada mukim ve bir dürlü hıdmet-i lazimesinde me’mûru yoğ iken ecânibden Abdullah nâm müzevvir zuhûr ve zikrolunan Dubiça Kal‘ası ağalarının bir dürlü haberleri yoğ iken müzevvir mahzar peydâ ve bu takrîb ile müdâhale ve üzerinden ref‘ ve gadr-ı sarih etmekle mezbûr müzevvir Abdullah'ın dam ve tezviri zâhir ve a‘yân oldukda merkûm Mustafa'nın babası etmeği kemakân kendüye ibkâ ve takrir kılınub ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğun bildirüb hasmı mezbûr ziyâde müzevvir olmağla tekrâr zuhûr ve şirrete ve tezvirâta sülûk eder ise bi'l-muvâcehe murâfa‘a olmadıkça hazineye halel gelmeyüb ve dizdâr olmamak üzere hazine-i şerîfe virilmemek bâbında istirhâm ve istid‘â eylemeğin hazine-i ‘âmiremde mahfûz olan Büyük Kal‘a defterlerine nazar olundukda vech-i meşrûh deyu i‘lâm-ı mezkûr merkûm Mustafa'ya ibkâ ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin huzûrunda murâfa‘a ve tezkiresi zuhûr eylemedikçe dizdâr olmamak üzere hazineye şerh verilmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M sene 1160/Şubat 1747

587- Sayfa:152 Hüküm:3

Trebin kazasına bağlı Lubin kasabasından Serdaroğlu Derviş'in yanındaki eşkıyalarla birlikte medrese talebelerinden Mustafa'nın kardeşi Osman'ın darb ile ölümüne sebep olduklarından kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Trebin kadılarına hüküm ki

Talebe-i ‘ulûmdan Mustafa nâm kimesne gelüb bunun karındaşı Osman nâm kimesne kendü hâlinde olub hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ ve ta‘addîsi olmayub ve üzerine dahi şuhûd-ı ‘udûl şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken kazâ-i mezbûra tâbi‘ Lubin kasabası nâm karye sâkinlerinden mütegallibeden Serdaroğlu Derviş nâm kimesne kendü hâlinde olmayub elli nefer eşkıyâ ile yekdil ve bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hakk mezbûr Osman'a darb-ı şedid ile darb ve mahrum ve ol-darbdan on beş güne varmadan mecrûhan fevt olmağla ziyâde gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb şer‘le görülüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği şer‘le görülmek emrim olmuşdur buyuruldu.

Fî Evâ'il-i S sene 1160/Şubat 1747

588- Sayfa:153 Hüküm:1

Saray kazasından avarızhaneye bağlı tekalif verecek yerleri olmayan Gülefse ve Ümmü Gülsüm'e hariçden yapılan müdahalenin önlenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Saray monlasına hüküm ki

Gülefse ve Ümmü Gülsüm nâm hâtûnlar gelüb bunların kazâ-i mezbûra tâbi‘ Pothar? Cemâ‘ati nâm karye toprağında bi'l-fi‘il zabt ve tasarruflarında hâne-i ‘avârıza bağlu tekâlif alınmak icâb eder emlâk ve arâzileri olmayub tekâlif talebiyle ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûre ahâlileri zuhûr ve birbirleri hevâsına tâbi‘ ehl-i ‘örf tâ'ifesiyle yekdil ve mücerred ve celb-i mal ve kendü tekâliflerin tahfîf içün üzerimize vâki‘ olan ‘avârız ve sâ'ir tekâlifi siz dahi bizimle ma‘an verin deyu hilâf-ı kânun ta‘addî eylediklerin bildirüb hilâf-ı kânun tekâlif talebiyle bunları ta‘addî ve rencîde etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S sene 1160/Şubat 1747

589- Sayfa:153 Hüküm:2

Kamengrad kazasına bağlı Rubiska karye zabitlerinin ahaliden kanunsuz olarak fazladan tekalif talebiyle müdahalede bulunmalarının önlenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre Kamengrad kadılarına hüküm ki

Ze‘âmet karyelerinden Kamengrad kazâsına tâbi‘ Rubiska nâm karye ahâlisi gelüb bunların sâbıku'z-zikr karyelerin toprağında vâki‘ tasarruflarında olan kadîmi baştina yerlerinden defter-i hâkânîde resm-i flori hâsıl yazılmağla kânun ve defter mûcebince resm-i filorilerin karyeleri zâ‘imlerine tamâmen edâya râzılar iken karyeleri zâbiti olanlar kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ol-yerlerden ‘öşr alurum deyu ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb hilâf-ı defter-i hâkânî ol-vechile olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defter-i hâkânî-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i mufassala mürâca‘at olundukda Kamengrad nâhiyesine

tâbi‘ hâsıl ma‘ resm-i filori bin iki yüz akçe yazar karye-i Rubiska baştina-i Dıragapulo der-yed-i Avik? ma‘ baştina-i sâ’ire ‘aded otuz iki deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1160/Şubat 1747

590- Sayfa:153 Hüküm:3

Durak ve Receb isimli sipahilerin Yarçe nâhiyesinde tasarruflarında olan pazarlarda hariçden kanunsuz yapılan müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Durak ve Receb nâm sipâhiler sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Bosna sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Yarçe nâhiyesine tâbi‘ hâsıl-ı altı yüz doksan akçe yazu ile bâc-ı siyah-ı Bazar-ı Yenivaroş nâm-ı diğer Seliç karîb-i kazâ-i mezbûr muzâfâtından Gorna-viniç nâhiyesine tâbi‘ beş yüz on akçe yazu ile bâc-ı siyah-ı bazar-ı Varoş merhum Yusuf Paşa bâc diğer Yusuf'un deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde Seliç nâhiyesine tâbi‘ Brodalkomiç nâm karye ve ma‘ gayrihi birikdirilüb iki bin ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun bin akçesi mezkûr Durak ve bin akçesi dahi merkûm Receb'in timârları ve hâlâ başka başka beravât-ı şerîfimle üzerlerinde olmağla zikrolunan iki varoş nâm-ı diğer Eski Seliçvaroş merhum Yusuf Paşa nâm-ı diğer Kosik el-mezbûrân topraklarında vâki‘ kadîmi Bazar yerine tüccâr tâ’ifesinin taşradan buna atla bey‘ içün getirdükleri emti‘a ve eşyâdan bâc-ı siyah resimlerinin kadîmisi üzere kânun ve defter mûcebince taleb ve ahz ü kabz murâd eyledikde âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken ecânibden ba‘zı kimesneler hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânun fuzûli müdâhale ve ahz ü kabzlarına muhâlefet ve gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb sâlifü'l-beyân varoşlarda vâki‘ kadîmi Bazar yerlerine taşra bey‘ içün tüccâr tâ’ifesinden getirdikleri emti‘a ve eşyâdan bâc-ı bazar-ı siyah resimleri kânun ve defter mûcebince tamâmen alıverilüb mugâyir-i defter-i hâkânî âharı dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S sene 1160/Mart 1747

591- Sayfa:153 Hüküm:4

İzvornik sancağında Mehmlehateyn'de eşkıya ile birlik olup ulema ve ahaliye zulmeden Tuzla kapudanı Hasan'ın müdahalelerinin önlenmesi

Bosna vâlisine Memlehateyn ve kadılarına hüküm ki

İzvornik sancağında Memlehateyn kazâsı muzâfâtından kasabâ-ı Memleha-i Zir'de sâkin zümre-i kuzâtdan kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm Mevlânâ Abdurrahman zîde fazluhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb mümâileyh kazâ-i mezbûrda bi'd-def‘aat hakimü'ş-şer‘ olub ahâli-i kazâ ile hüsn-i imtizâc edüb hilâf-ı şer‘ hareketi olmayub hüsn-i halini müş‘ir ahâli-i kazâ ve Saray Bosna monlası ve Birçe kadısı ve Öziçe ahâlileri taraflarından yedine ‘arz ve mahzar virilüb bî-vech-i şer‘î ta‘addî olunmak icâb etmez iken ‘ahd-i karîbde kazâ-i Memlehateyn'de sâkin mütegallibeden Tuzla kapudânı Hasan nâm kimesne kendü hâlinde olmayub ‘ulemâ zümresine garaz ve ‘adâvâtı olmağla mezbûrun şerr ve fesad icrâsına dâ’ima mümâna‘at üzere olduğundan bunu ehl-i ‘örfe birkaç def‘a gamz ve bî-gayri hakkın ızrâr ve bundan akdem kapudân-ı merkûmun haydud eşkıyâsıyla olan ittihadı mütebeyyin ve şekâveti zâhir ve fukarâya olan zulm ve ta‘addîsini i‘lâm ve tefhim içün mümâileyh dahi bî-nefsihi sâbıkâ Bosna vâlisi düstûr-ı mükerrem müş‘ir-i müfahham nizâmü'l-‘âlem vezîrim Süleyman Paşa edâmellahu iclâlehuya varub ifâde sadedinde olduğundan kapudân-ı merkûm itmâ‘ ile mümâileyhi muaheze ve timâr defterdârı kefâletiyle hânesinde habs ve kethüdâsı yediyle bin yüz elli dokuz senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri hakkın dokuz yüz guruş aldığından ma‘adâ kapudân-ı merkûmun şerr ve mazarratından nâşi mümâileyh Saray Bosna'ya varub bir sene karîb dâr u diyârından dûr ve mehcûr ve kasabâ-ı mezbûrede mutasarrıf olduğu menzilinde ve çiftliklerinde olan zehâyir ve eşyâsın dahi gadr ve ziyâde zulm ve ta‘addî eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîf verildiğin bildirüb fetvâ-ı şerîf mûcebince şer‘le görülüb ber-muktezâ-ı şer‘-i enver icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i şerîfim ricâ eylemeğin sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetinle şer‘le görulüb ihkâk-ı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S sene (1)160/Mart 1747

592- Sayfa:154 Hüküm:1

Saraybosna'da sakin Mustafa, İbrahim ve kardeşlerine kalan miras yerine Tuzla kapudanı Hasan'ın kanunsuz olarak yaptığı müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisine Memlehateyn ve kadılarına hüküm ki

Saray Bosna'da sâkin Mustafa ve İbrahim nâm karındaşlar ile hemşireleri Hadice ve Kadişe ile ve nam sagîrelerin hâlâ kıbelü'ş- şer‘den vâsiyyeleri olan vâlideleri Fatıma nâm hâtûn sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunların murisleri el-Hac Mehmed nâm kimesne zümre-i tüccârdan olmağla İzvornik sancağında Memlehateyn kazâsı muzâfâtından Memleha-i Zir kasabasında mutasarrıf olduğu menzilinde kendü hâlinde sâkin ve kimesneye ta‘addîsi yoğ iken hâlâ kasabâ-ı mezkûrede sâkin müteveffâ-ı mezbûrun kurbunda menzile mutasarrıf Tuzla kapudânı dimekle ma‘rûf Hasan nâm kimesne dâ’ima kendü hâlinde olmayub zulm ve cebâbireden olmağla murisleri mezbûrun menzilini yedinden almak kasdıyla üzerine musallat ve her bar ızrar ve ta‘addî ve mezbûrun ta‘addîsinden ehl ve ‘ıyâlini alub Saray Bosna'ya gidüb mezbûrdan hükkâma teşekki etmek üzere iken murisleri mezbûra bin yüz elli dokuz senesinde simli şerbet içirüb müte’essiren murisleri mezbûr fevt olub ziyâde gadr eylediğin ve bu bâbda yedlerinde sened-i şer‘iyye olduğun bildirüb şer‘le görülüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S sene 1160/Mart 1747

593- Sayfa:154 Hüküm:2

Gölhisar kazasında yerli halktan olmasına rağmen her gelen kadıya naib olan Rilozade Bekri İbrahim'in ahaliye ettiği türlü zulümlerin ortadan kaldırılması

Bosna Gölhisar kadısına hüküm ki

Gölhisar kazâsı ahâlileri sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb yerlüden nâ’ib olmak memnû‘ iken kazâ-i mezbûr sükkânından Rilozâde Bekri İbrahim dimekle ma‘rûf kimesne yerlüden olmağla her gelen kadılara nâ’ib olub ehl-i ‘örf tâ’ifesiyle yekdil ve

müttehid ve müttefik olmağın bî-gayri hakkın ve bî-vech akçelerin alınmağa bâ‘is ve kendüsü dahi alub ve iki hasım da‘vâ ile vardıklarında nâ-hakk olan kimesnenin akçesin alub ol-tarafa himâye edüb icrâ-ı hakk olunmaduğundan gayri fukarâyı nice günâ ta‘ciz ve teczim ve ta‘zirden halî olmadığından cümlesi vatan-ı asliyesin terk ve kazâ-i âhara perâkende ve perişân olmağa yüz tutub bu misüllü zulm ve ta‘addîsinin nihâyeti olmadığın bildirüb niyâbetden ref‘ olunub kazâ-i mezbûrede niyâbet hıdmetinde istihdâm olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S sene 1160/Mart 1747

594- Sayfa:154 Hüküm:3

Bosna defteri katiblerinden İbrahim tasarrufunda olan yerlere Banaluka kazasından azeban-ı sani cemaati ağası Osman ile müstahfız Ömer'in müdahalelerinin engellenmesi

Bosna vâlisine Saray Bosna monlasına ve Banaluka kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden İbrahim zîde kadruhu gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden Saray Bosna kazâsına tâbi‘ ve tevâbi‘ karyelerinin hâsıl olan mahsûlünden ta‘şir ve der-anbar eylediği ma‘lûmetü'l-keyl mahsûlüne ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Banaluka kazâsı sâkinlerinden ‘azeban-ı sâni cemâ‘ati ağası Osman ve müstahfız Ömer nâm kimesneler hilâf-ı şer‘ ve kânun fuzûli müdâhale ve bundan akdem murâfa‘a-i şer‘ olunduklarında fuzûli müdâhaleleri men‘ birle kıbelü'ş-şer‘den i‘lâm ve buyruldu dahi verilmişiken müddefi‘ olduklarından nâşi bin yüz elli senesinde ol-mikdâr keyl mahsûlün mezbûr Osman hilâf-ı şer‘-i şerîf fuzûli anbarından ahz ve gasb ve ana dahi kanâ‘at etmeyub hevâsına tâbi‘ ehl-i ‘örfe istinâden mümâileyhin Akhisar kazâsında vâki‘ mutasarrıf olduğu çiftliğinde mevcûd ve mâlik olduğu iki bin guruşluk ma‘lümü'r-re’s hayvânât ve çiftliği anbarından tekrâr üç yüz yük hınta ve şa‘irin dahi hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri hakkın gasb ve garet ve ziyâde gadr ve hayf eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfesi mûcebince şer‘le görülüb mezkûrun vech-i meşrûh üzere hilâf-ı şer‘-i şerîf gasb ve garet eylediği

mahsûl ve hayvânâtı tamâmen tahsîl ve buna alıverilmek bâbında hükm-i şerîfim ricâ eylediği şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1160/Mart 1747

595- Sayfa:154 Hüküm:4

Hacı Ahmed'in mahsulünü gasbeden Saraybosna sakinlerinden Abdi Bey oğlu Ahmed Bey'in vefatından sonra alacak hakkının karısı tarafından tahsil edilmesi

Bosna vâlisine Saray Bosna kadısına hüküm ki

Pîr ve ihtiyâr el-Hac Ahmed nâm kimesne gelüb kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Abdi Bey oğlu Ahmed Bey dimekle ma‘rûf kimesne bundan akdem bunun malın olduğu ma‘lûmu'l-keyl mahlût mahsûlüyle yüz elli üç keyl tohum mahsûlünü bî-gayri tagallüben fuzûli ahz edüb bu dahi taleb ve da‘vâ üzere iken almadan mezkûr fevt olub hâlâ zimmetinde kalmağla kazâ-i mezbûrede sâkine terekesini zabt eden zevcesi nâm hâtûndan müteveffâ-ı mezkûrun malından taleb eyledikde bî-vech-i şer‘î vermekde ta‘allül ve ibtal-ı hakk ve gadr sevdâsında olduğun ve bu bâbda fetvâ-ı şerîf mûcebince şer‘le görülüb müteveffâ-ı mezkûr Ahmed'in zimmetinde olan mahsûl ve tohum hakkı terekesini zabt eden zevcesi mezbûre malından alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1160/Mart 1747

596- Sayfa:154 Hüküm:5

Visoka nâhiyesinde Hacı Ahmed'in tasarrufunda olan çiftliğe Hacı Osman Ağa ve oğlunun kanunsuz müdahalelerinin engellenmesi

Bosna vâlisi vezîrim Ali Paşa'ya Saray Bosna kadısına hüküm ki

Pîr ve ihtiyâr Hacı Ahmed nâm kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb kazâ-i mezbûre muzâfâtından Visoka nâhiyesinde vâki‘ Hassa Çiftliği tâ‘bir olunur mutasarrıf olduğu nısf mülk çiftliğinde âharın bir dürlü ‘alâka va medhali olmayub ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Hacı Osman Ağa ve oğlu dimekle ma‘rûf kimesneler bundan akdem fuzûli nısf-ı mezbûru zabt edüb gadr-ı

küllî etmeleriyle merkûmlardan taleb eyledikde bî-vech-i şer‘î vermekde ta‘allül ve ibtal-ı hakk ve gadr sevdâsında oldukların ve bu bâbda da‘vâsına muvâfik şeyhü'l-İslâmdan müta‘addîd fetevâ-ı şerîfe verildiğün ve hüccet-i şer‘iyyelerin olduğun bildirüb fetevâ-ı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyye mûceblerince şer‘le görülüb nısf çiftlik-i mezbûr vaz‘u'l-yed olan merkûmlardan alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1160/Mart 1747

597- Sayfa:155 Hüküm:1

İpek Patriği Hekiyos'un Yenipazar metropoliti Gregoryus'tan alacağı olan hakkının tahsil edimesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Paşa'ya ve Yenibazar kadısına hüküm ki

Hâlâ İpek ve tevâbi‘ patriği olan Hekiyos nâm patrik ‘arz-ı hâl edüb patrikliğine dâhil metrepolitlerden Yenibazar metrepolidi Gregoryus nâm râhib zimmetinde yedinde olan memhûr deyn temessükü mûcebince ma‘lûmü'l-mikdâr akçe alacak hakkı olub bundan akdem def‘aatle kendüsünden taleb eyledikde râhib-i mesfûr ziyâde mu‘ânid olduğundan hevâsına tâbi‘ Yenibazar sükkânından Ferhadoğulları dimekle ma‘rûf kimesnelere istinâden vermekde ta‘allül ve muhâlefet eyledükde ber-mûceb-i temessük zimmetinde olan meblâğ-ı mezbûrun tahsîli içün bundan akdem emr-i şerîfim sâdır olmuşiken ‘adem-i ita‘atinden nâşi bu def‘a dahi edâda ta‘allül ve imtinâ‘ eylediğin bildürüb ta‘yin olunan mübâşir ma‘rifetiyle ber-mûceb-i temessük zimmetinde olan meblâğ-ı mezbûr bi't-tamâm tahsîl tarafından ademisine alıverilüb ve eğer bu def‘a dahi edâda imtinâ‘ üzere olur ise mesfûr Gregoryus Râhib mübâşir-i mümâileyh ma‘rifetiyle asitâne-i sa‘adetime ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘alişânım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene (1)160/ Mart 1747

598- Sayfa:155 Hüküm:2

Srebreniçe kazasından ayanlık iddiasında olan İbrahim, Osman, Yusuf ve İsmail'in eşkıyalarla birlikte Yayçeli Hasan Paşazade Mustafa ve adamlarına saldırıp mallarını gasbetmesi üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa'ya ve Srebreniçe ve kadılarına hüküm ki

Yayçevî Hasan Paşazâde Mustafa zîde kadruhu gelüb havass-ı hümâyûnumdan olub Srebreniçe mukâta'asının bin yüz elli dokuz senesinde mümâileyhin iltizâmında iken mukâta'a-i mezbûre karyelerinden Srebreniçe kazâsına tâbi' Milo-Çernik nâm karyeye nüzul ba'de birkaç adam ile Srebreniçe kazâsı çarşısuna varub kendü hâlinde ve hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' ve ta'addîleri yoğ iken yine kasabâ-ı mezbûre sâkinlerinden olub a'yânlık iddi'âsında olan vâ'iz İbrahim ve Helvacızâde Osman ve karındaşı oğlu Alemdar Yusuf ve Beyzâde oğlu İsmail nâm şâkiler kendü hallerinde hevâsına tâbi' ma'lûmu'l-esâmi eşkıyâ ile yekdil ve yekcihet olmalarıyla altı çeri ile bunların üzerine hücum ve tariklerin kat' ve adamlarından ba'zısını kılıç ve hançer ile darb ve mecrûh ve bargirleri helâk ve yanlarında mevcûd olan emvâl ve eşyâların nehb ve garet edüb ancak canlarını halâs ve karye-i mezbûreye vasıl oluncaya değince mecrûh olanlara za'af-ı târî ve el-an halleri diğer gûn olub da'vet-i şer' olduklarında pîşe-i şekâvet garet-i müstemirreleri olmakdan nâşi ita'at-i şer' etmeyüb ol-ecilden icrâ-ı şer' ve ihkâk-ı hakk olduğun bildirüb mahallinde şer'le görülüb eşkıyâ-ı merkûmûnun bî-vechi şer'i nehb ve garet eyledikleri emvâl ve eşyâ bi't-tamâm tahsîl ve keyfiyet sıhhati üzere 'arz ve i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra sene 1160/Mart 1747

599-- Sayfa:155 Hüküm:3

Memleha-yı Zir kasabasından Tuzla kapudanı Derviş Hasan'ın Mustafa, İbrahim ve kardeşlerinin sahte belge ile kendisine iftira attığı iddiası üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Memlehateyn ve kadılarına hüküm ki

Memlehateyn kazâsı muzâfâtından Memleha-i Zir kasabası sükkânından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Tuzla Kapudânı Derviş Hasan zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bu kendü hâlinde olub hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ ve ta‘addîsi olmayub üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken Mustafa ve İbrahim nâm karındaşlar ile Hadice ve Kadişe ile ve nâm sagîrelerin hisseleri vâlideleri olan Fatıma nâm hâtûn zuhûr ve bundan işbu Memlehateyn kazâsı nâ’ibi olan nâ’ib-i sâbık Muharremî Abdurrahman nâm kimesne ile yekdil olub bundan mukaddem murisimiz müteveffâ el-Hac Mehmed'in kasabâ-ı mezbûrede vâki‘ senin menzilinin ittisâlinde mutasarrıf olduğu menzili elinden almak kasdıyla üzerine musallat ve simli şerbet içirüb sen helâk eyledin deyu müzevvir kâğıd ibrâz ve peydâ eylediği müzevvir kâğıdla hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘addî ve rencîde ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb mahallinde şer‘le görülüb mezbûrların ol-vechile hilâf-ı şer‘-i şerîf zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylemeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1160/Mart 1747

600- Sayfa:155 Hüküm:4

Memleha-yı Zir kasabasından Muharremi Abdurrahman'ın Tuzla kapudanı Derviş Hasan'a kanunsuz müdahalesinin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa'ya Memlehateyn ve kadılarına hüküm ki

Memlehateyn kazâsı muzâfâtından Memleha-i Zir kasabası sükkânından Tuzla kapudânı Derviş Hasan zîde kadruhu gelüb bu kendü hâlinde olub hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ ve ta‘addîsi olmayub üzerine şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine kasabâ-ı mezbûre sükkânından cühelâ ve eşirradan olub Muharremî Abdurrahman nâm müzevvir zuhûr ve memâlik-i mahrûsemde sebeb da‘vâsı memnû‘ iken ehl-i ‘örf tâ’ifesine verdiğim dokuz yüz guruşa sen sebeb oldun meblâğ-ı merkûmu senden alurum deyu dâ’ima ta‘cize ve rencîdeden halî olmayub gadr sevdâsında olduğun bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1160/Mart 1747

601- Sayfa:155 Hüküm:5

Kladine ve Olova kazasından Ali, Hüseyin, Memi ve Şaban isimli sipahilere kanunsuz olarak hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Kladine ma‘ Olova kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûre nâ’ibi Mevlânâ Salih zîde ‘ilmuhu sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Ali Sipâhi ibn-i İbrahim Sipâhi ve Hüseyin Sipâhi ibn-i Ali Sipâhi ve Memi Sipâhi ibn-i Mehmed Sipâhi ve Şaban Sipâhi ibn-i Veli Sipâhi nâm kimesneler meclîs-i şer‘a varub bu yer hîn-i fetihden berü evlâd-ı sipâhiden sipâhi ve âbâ ‘an-cedd ‘askerî ve zümre-i erbâb-ı timârdan olub Kladine kazâsı muzâfâtından Olova nâhiyesinde Ekizdere Cemâ‘ati kurâlarından Glavitçe ve Malankonik nâm karyeler toprağında vâki‘ emr-i şerîf-i ‘alişânımla vârid olan tekâlif almak icâb eder emlâk ve kadîmi re‘âyâ yerleri olmayub tekâlif mütâlebesiyle ta‘addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken kurâ-i mezbûre ahâlileri üzerlerine edâsı lâzım gelen tekâlifi siz dahi bizimle ma‘an verün deyu hilâf-ı kânun tekâlif mütâlebesiyle ta‘addî ve rencîde ve bundan akdem murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında hilâf-ı kânun tekâlif mütâlebesiyle zâhir olan ta‘addî ve rencîdeleri men‘ ü def‘ birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye ve birkaç kıt‘a dahi buyrulduları verilmişiken merkûmlar yine memnû‘ ve mündefi‘ olmayub ol-hüccet-i şer‘iyyeye ve buyruldulara mugâyir hilâf-ı kânun tekâlif mütâlebesiyle ta‘addî ve rencîdeden halî olmayub ol-bâbda kânun üzere hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına bi'l-iltimas vâki‘ halî ‘arz ve i‘lâm eylediğin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1160/Mart 1747

602- Sayfa:156 Hüküm:1

Tuzla kapudanı Derviş Hasan'ın Memlehateyn'de naib olan Muharremizade Abdurrahman ile ahali arasında anlaşmazlık olduğunu arz etmiş iken kapudan ile

Bosna kadısı Mehmed Nurullah'ın farklı farklı arzları olduğundan Bosna valisi tarafından hakikatin ortaya çıkarılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa'ya hüküm ki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Tuzla Palankası kapudânı Derviş Hasan zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb eşref-i kuzâtdan olub âbâ ‘an-cedd Memlehateyn nâhiyesinde sâkin ve mütemekkin ve hâlâ Memlehateyn kazâsında nâ’ibü'ş-şer‘ olan Muharremizâde Abdurrahman zîde ‘ilmuhu ehl-i ‘ilm ve sâhib-i hilm müteşerri‘ ve müstakim munsif ve perhizkâr olduğundan gayri iki üç def‘a kazâ-i mezbûrede nâ’ib olub cihet-i ahâli kendüden râzı ve bâ-fermân-ı ‘ali ve buyruldu vâli zuhûr eden umûr-ı mühimmede bezl-i makdûr ve hüsn-i halî zâhir ve cümle re‘âyâyı zalemeden sıyânet ve mazluma fevka'l-hudûd i‘anet üzere olub ancak mukaddemâ Mevlânâ-ı mümâileyh ile ahâli-i kazâ beyninde garaz ve a‘davât peydâ ve kîl ü kal bâ‘is olub lâkin el-yevm cümle ahâli kendüden emin ve asûde hâl üzere olmalarıyla mezbûr taraf-ı âhardan bir dürlü ta‘addî ve rencîde etdirilmemek bâbında vâki‘ halî kazâ-i mezbûrun ‘ulemâ ve sulehâ ve e’imme ve hutebâ ve ağavât ve zâbitan ve sipah ve zü‘emâ ve cümle re‘âyâsının ihbar ve iltimaslarıyla emr-i şerîfim verilmek ricâsına kapudân-ı mümâileyh ile Saray Bosna kadısı Mevlânâ Mehmed Nurullah zîdet fezailuhu başka başka ‘arz etmeleriyle sen ki Bosna vâlisi vezîr-i müşârü'n-ileysin husûs-ı mezbûru görüb vâki‘ halî sıhhat ve hakikati üzere ‘arz eylemen içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1160/Mart 1747

603- Sayfa:156 Hüküm:2

Bihke kazasında babalarından miras kalan mülk ve eşyadan Seyyid Mehmed’e hakkı olan hissesini vermeyen kardeşi Mahmud'un muhalefetinin engellenmesi

Bosna vâlisine Bosna eyâletinde vâki‘ Bihke kadısına hüküm ki

Seyyid Mehmed zîde sudde-i sa‘adetime gelüb bunun babası Bihke kazâsında Tarsi? Ağası Receb Ağa dimekle ma‘rûf kimesne Özi muhârebesinde şehiden fevt oldukda Bihke kazâsında vâki‘ çiftlikleriyle sâ’ir emlâk ve eşyâsı ırs-ı şer‘iyye bununla yine Bihke kazâsı sâkinlerinden karındaşı Mahmud nâm kimesneye intikâl etmişiken bu ol-vakitde sagîr bulunmağla karındaşı mezbûr cümlesin zabt edüb ve bu erişüb baliğ ve

hâlâ tasarrufa kadir olmağla hissesin taleb ve almak murâd eyledikde bî-vech-i şer‘î ta‘allül eylediğin bildirüb hissesi alıverilmek bâbında hükm-i şerîfim ricâ eylemeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra sene (1)160/Nisan 1747

604- Sayfa:156 Hüküm:3

Bölükbaşılarından Muharrem, Hüseyin, Osman ve Hasan'a otuz beşer kuruş verilerek sefere katılmak için görevlendirildikleri halde firar ettiklerinden kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre eyâlet-i Bosna'da vâki‘ ve ve kadılarına hüküm ki

Sâbıkâ Klis sancağı mutasarrıfı el-Hac Mehmed dâme ikbâluhu gelüb mîr-i mîrân-ı mümâileyh bundan akdem me’mûr olduğu sefer-i hümâyûnuma ‘azimeti esnâsında bölükbaşılarından Muharrem ve Hüseyin ve Osman ve Hasan nâm bölükbaşılara beher nefer otuz beşer guruş olmak üzere bin yüz elli senesinde mezbûruna ma‘lûmü'l-mikdâr akçe verüb edâ-ı hıdmet etmek üzere kavl ve ‘ahd ve kıbelü’ş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye vermişler mezbûrlar ma‘an gitmeyüb ve edâ-ı hıdmet eylemediklerinden gayri ba‘zı levendâtını iğfal ve ma‘an firâr ve hâlâ taht-ı hükûmet ve kazânızda mürûr ve ‘ubûr üzere oldukların bildirüb bulundukları mahalde şer‘le görülüb zimmetlerinde sâbit ve müteveccih olan hakkı alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra sene 1160/Nisan 1747

605- Sayfa:156 Hüküm:4

İzvornik Kalesi müstahfızlarından İbrahim bin Ali'nin Kuşlat nâhiyesinde tasarrufunda olan yerlere Srebreniçe Mukataası eminlerinin kanunsuz müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve İzvornik sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

İzvornik Kal‘ası müstahfızânından İbrahim bin Ali nâm müstahfız gelüb İzvornik sancağında kazâ-i mezbûre muzâfâtından Kuşlat nâhiyesine tâbi‘ Kivaniye nâm karye ve gayriden yedi yüz akçe gedik timâr ile İzvornik Kal‘ası müstahfızlığına berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârının başkalemi ve müşterekleriyle kayd ve berâtına sâbıku'z-zikr Kivaniye karyesini ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle zabt ve mahsûlât ve rüsûmâtın kânun ve defter mûcebince ahz ve kabz murâd eylediklerinde havass-ı hümâyûnumdan Srebreniçe Mukâta‘ası emînleri olanlar hilâf-ı defter-i hâkânî karye-i mezkûreye fuzûli müdâhale ve birkaç seneden berü mahsûlât ve rüsûmâtın tagallüben ahz ü kabz edüb gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb karye-i mezbûreyi ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle kendüye zabt ve mahsûl ve rüsûmun kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilmek hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâta mugâyir maktu‘-ı mezbûre emînleri ferağ etdirilmeğin bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Kuşlat nâhiyesine tâbi‘ beş nefer re‘âyâ ve on iki baştina ile hâsıl-ı resm-i çift ve bennâk ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ beş bin akçe yazar Kivaniye nâm karye defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yedi yüz akçesi ifrâz ve müstakil ber-icmâl ve İzvornik Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr ve tamâmen hâlâ mezbûr İbrahim bin Ali'nin timârı ve bin akçesi ifrâz ve Şubin nâhiyesine tâbi‘ İstergaç nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb iki bin beş yüz akçe olduğu başka ber-icmâl ve kal‘a-i mezbûra ser-cebeciyâna mahsûs gedik timâr olub ve bin üç yüz akçesi ifrâz ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb on iki bin iki yüz akçe olduğu eşkincilik üzere ve icmâl-i mezbûr kurâ-i âhar ile birikdirilüb on sekiz bin iki yüz akçe olub topundan on iki bin akçesi İbrahim veled-i Mehmed ve altı bin akçesi dahi Ahmed'in timârları ve karye-i Kivaniye el-mezbûrenin yazu-ı mezkûresinde iki bin akçesi dahi ifrâz ve Yasenovaç nâhiyesine tâbi‘ Rayaska nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb altı bin altı yüz akçe olduğu başka ber-icmâl olub ve Srebreniçe nâhiyesine tâbi‘ Nefs-i Bazar mukaddemâ Srebreniçe beş yük on iki bin altı yüz elli sekiz akçe yazu ile olduğu defter-i icmâlde tahrîr ve havass-ı hümâyûnumda olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra sene 1160/Nisan 1747

606- Sayfa:157 Hüküm:1

Prepol kazasına bağlı Hisarcık Kalesi sipahilerinden Mehmed ve Ali'nin, ahalinin kendi evi için yetiştirdiği sebzelerden kanunsuz olarak öşr talep etmelerinin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Prepol kadısına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'da Hersek sancağında Prepol kazâsı muzâfâtından Hisarcık Kal‘ası ahâlisinden ve ve ve dahi ba‘zıları sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Hisarcık Kal‘ası toprağında Topaltında bağçeleri olub bunlar kendülerinin evleri mühimmi içün bağçelerinde sebzevât zir‘a edüb bazara götürüb bey‘ ve emti‘a etmezler iken sipâhileri olan Mehmed ve Ali nâm sipâhiler ‘öşr aluruz deyu hilâf-ı şer‘ ve kânun ta‘addî etmeleriyle bundan akdem murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında mezbûrânın ol-vechile olan ta‘addî ve mu‘ârızaları men‘ birle hükm ve kıbelü'ş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmişken mezbûrân sipâhiler kâni‘ ve mündefi‘ olmayub ol-hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir girü ol-vechile mu‘ârıza ve ta‘addî eylediklerin ve bu bâbda da‘vâlarına muvâfık fetvâ-ı şerîfeleri olduğun ve husûs-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere olduğu müş‘ir sen ki Prepol kadısı Mevlânâ Mustafa zîde fazluhusun tarafından ‘arz olunduğun bildirüb mezbûrânın hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ‘öşr talebiyle zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘ ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1160/Mart 1747

607- Sayfa:157 Hüküm:2

Gradçaç kapudanı Mehmed'in Sokol nâhiyesinde Ahmed bin Abdüsselam'ın tasarrufundaki zeamet yerine yaptığı kanunsuz müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı a‘zam-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve İzvornik sancağında vâki‘ kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan Ahmed veled-i Abdüsselam zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Sokol nâhiyesine tâbi‘ Bresniçe nâm karye ve gayriden yirmi altı bin akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub Sokol nâhiyesine tâbi‘ otuz nefer müslümânân ve altı nefer gebrân re‘âyâ ve otuz sekiz ‘aded baştina ile karye-i

Bresniçe hâsıl-ı resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve ‘öşr-i küvvâre ve tahtında hâsıl yüz akçe yazu ile çiftlik-i Ali Kethüdâ der-kurb-i karye-i mezbûre der-tasarruf-ı Behram bin Murâd-ı Bursa yerleridir ve hâsıl-ı yüz yetmiş bir akçe yazu ile çiftlik-i Memi Hasan Milos ve Vaç? yerleridir tasarruf edüb ‘öşr verür ve hâsıl-ı altı yüz yetmiş beş akçe yazu ile zemîn-i Meryoko ve Milos ve Vaç? der-tasarruf-ı Mustafa Kethüdâ ma‘ bağ kıt‘a bir dönüm üç ‘öşr ve sâlâriyye verür yekûn ma‘ gayrihâ altı bin akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Bresniçe ma‘ belut deyu yine altı bin akçe yazu ile tahrîr ve ma‘ gayrihi birikdirilüb on bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen mümâileyh Ahmed veled-i Abdüsselam'ın karîb deyu Zavireş nâhiyesine tâbi‘ yedi nefer müslümânân re‘âyâ ve on üç ‘aded baştina ve hâsıl-ı resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve ‘öşr-i küvvâre ve resm-i tapu-ı zemîn yekûn ma‘ gayrihi altı bin beş yüz yetmiş akçe yazu ile karye-i İvranovik defter-i mufassalda muharrer kalemiyle ol-dahi tahrîr ve defter-i icmâlde üç bin üç yüz yetmiş akçesi ifrâz ve ma‘ gayrihâ beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe ol-dahi ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun bin beş yüz akçesi yine mümâileyh Ahmed veled-i Abdüsselam'ın bâkisi müştereği yedinde olub ve Visoka nâhiyesine tâbi‘ yedi bin beş yüz yirmi yedi akçe yazar Yablaniçe nâm karye defter-i icmâlde tahrîr ve ma‘ gayrihi birikdirilüb havass-ı hümâyûnumdan nefs-i bazar-ı ma‘den-i Srebreniçe hassı mülhâkâtından olmağla mümâileyh Ahmed veled-i Abdüsselam müstakilen defter ve berâtına dâhil ze‘âmetinin başkalemi olan karye-i Bresniçe el-mezbûr dahi hâsılıyla mahsub sâlifü'z-zikr çiftlikler ve zemîn ile müstakilen ve karye-i İvranovik el-mezbûre ki dahi müştereğiyle zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtın kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz murâd eyledikde hass-ı mezbûr voyvodası olan Gradçaç Kapudânı Mehmed nâm mütegallibe zuhûr ve Visoka nâhiyesine kabi Yablaniçe karyesini zabta kanâ‘at etmeyüb müstakilen kaydına dâhil Bresniçe karyesi ve hâsılıyla mahsub çiftlikler ve zemînlere ve ber-mûceb-i defter-i hâkânî ‘alâkası yoğ iken karye-i mezbûrenin hâsılıyla mahsub olan zemîn ve çiftliklere hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhale ve kâh müştereğiyle kaydına dâhil karye-i İvranovik el-mezbûrenin dahi nısfı hass-ı hümâyûn mülhâkâtındandır deyu müşterekiyle zabtına mümâna‘at ve gadr eylediğin bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub ve bî-vech mezbûrun hilâf-ı defter-i hâkânî ol-vechile zâhir olan müdâhalesi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda

vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1160/Mart 1747

608- Sayfa:158 Hüküm:1

Mostar kazasından Saliha'ya kardeşinden kalma yerlere akrabaları olan Mustafa ve Abdullah'ın yaptıkları kanunsuz müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Mostar kadısına hüküm ki

Mostar kazâsı sâkinelerinden Saliha nâm hâtûn sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ Bolata nâhiyesine tâbi‘ Polak nâm karye toprağında arâzi tasarruf edenlerden bunun baba bir er karındaşı Mehmed Efendi dimekle ma‘rûf kimesne fevt oldukda oğlu ve kızı ve baba bir er karındaşı olmayub etrâfda olan yerleri ma‘lûmü'l-hudûd tapuya müstehak oldukda bu ol-yerleri bî-garaz müslümanlar takdir eyledikleri resm-i tapu yurdu üzerinde sâkine olmak şartıyla alub zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmi sâhib-i arza edâ edegelüb ber-vechile dahl olunmak icâb etmeyüb ve bu makûle müteveffânın karındaşı oğluna tapu yoğ iken yine kazâ-i mezbûrdan mezbûrun karındaşı oğlu Mustafa ve Abdullah nâm kimesneler hilâf-ı kânun fuzûli müdâhale ve bunun zabtına muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb zikrolunan yerler yedinde olan sâhib-i arz temessüğü mûcebince kendüye zabt etdirilmeyüb mezkûrlara hilâf-ı kânun ve mugâyir-i fetvâ-ı münif müdâhale ve ta‘addîden men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1160/Mart 1747

609- Sayfa:158 Hüküm:2

Mostar kazasından Saliha'ya babasından kalma yerlerin kendi hissesini akrabaları olan Mustafa ve Abdullah'ın yaptıkları kanunsuz müdahalelerin engellenmesi

Sâbık vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîre ve Mostar ve kadılarına hüküm ki

Mostar kazâsı sâkinelerinden Saliha nâm hâtûn gelüb bunun babası Osman Efendi dimekle ma‘rûf kimesne bundan akdem bin yüz elli senesinde fevt oldukda muhallefâtından ırs-ı şer‘le bununla yine Mostar kazâsı sâkinlerinden karındaşı Salih nâm kimesneye intikâl etmişiken karındaşı mezkûr babası müteveffâ-ı mezkûrun muhallefâtından ‘ala ma-faradallahu te‘âla hissesine isâbet edeni ahz ü kabza kanâ‘at etmeyüb müteveffâ-ı mezkûrun bi'l-cümle terekesin fuzûli zabta hisse-i ırsiyye-i şer‘iyyesi vaktinde ve taleb ve da‘vâ sadedinde iken karındaşı mezkûr dahi fevt olmağla babası müteveffâ-ı mezkûrun muhallefâtından hissesine isâbet edeni karındaşı müteveffâ-ı mezkûrun terekesine vaz‘ü'l-yed yine Mostar kazâsı sâkinlerinden Mustafa ve Abdullah nâm kimesnelerden taleb eyledikde mezkûrlar dürlü ‘illet ve bahâne ile ta‘allül ve muhâlâfet ve gadr sevdâsında oldukların ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb mûcebince şer‘le görülüb babası müteveffâ-ı mezkûrun muhallefâtın hissesine isâbet eden her ne ise fuzûli ahz ü kabz eden karındaşı müteveffâ-ı mezkûrun terekesine vaz‘ü'l-yed olmalarıyla merkûmlardan alıverilüb ber-mûceb-i fetvâ-ı şerîfe icrâ-ı şer‘iyye ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene (1)160/Mart 1747

610- Sayfa:158 Hüküm:3

Mostar'da Zaloğlu Hacı oğulları Ali'nin, Alihan bin Hüseyin Bali evkafının arsasına yaptığı kanunsuz müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Mostar kadısına hüküm ki

Mostar kasabasında vâki‘ Alihan bin Hüseyin Bali nâm evkâfının evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere bi'l-fi‘il berât-ı şerîfimle mütevellisi olan Salih zîde mecduhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb vakf-ı mezbûr vakfiyye-i ma‘mûlu'n-bihâsında mukayyed ‘atik berâtında kazâ-i mezbûrda vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd vakıf ‘arsasına âhardan ber-vechile dahl icâb etmez iken yine kazâ-i mezbûrede sâkin Zaloğlu Hacı Oğulları Ali nâm kimesne mülkiyet üzere fuzûli zabt ve ba‘dehu fevt olmağla hisse-i merkûme yine

kazâ-i mezbûr sükkânından oğulları ve nâm kimesneler yerlerine düşmekle ol-dahi tevliyeti hasebiyle ‘arsa-i merkûmu mezbûrlardan da‘vâ-i vakf içün zabt etmek murâd eyledikde mezbûrlar babamızdan müntakil mülklerimizden deyu muhâlefet ve ‘inad murâd eyledikde ve bu bâbda fetvâ-ı şerîfe virildüğün bildirüb fetvâ-ı şerîfe mûcebince şer‘le görülüb ‘arsa-i merkûme vakf içün vaz‘ü'l-yed olan mezbûrlardan alıverilüb icrâ-ı şer‘î ve ihkâk-ı hakk olmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1160/Mart 1747

611- Sayfa:158 Hüküm:4

Mostar Kalesi müstahfızlarından Mehmed'e fazladan tekalif talebiyle ehl-i örf tarafından kanunsuz olarak yapılan müdahalenin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya Mostar kadısına hüküm ki

Mostar Kal‘ası müstahfızlarından olub kazâ-i mezbûra tâbi‘ Zemle nâm karye toprağında çiftlik eshâbından Mehmed nâm kimesne gelüb bu üzerine edâsı lâzım gelen imdâd-ı hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifden tahammüllerine göre hissesine düşeni karye-i mezbûre ahâlileriyle ma‘an edâ edüb bilâ-emr-i şerîf tekâlif-i şakka talebiyle ta‘addî olunmak icâb etmez iken ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından ba‘zı mütegallibe ile yekdil olmakdan nâşi hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-emr-i münif tekâlif-i şakka mütâlebesiyle dâ’ima ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene (1)160/Mayıs 1747

612- Sayfa:158 Hüküm:5

Kendi kazasındaki işlerini kanuna aykırı olarak yapmayıp Leş kazasındaki davalara bakan Akhisar kazası kadısının bundan men edilmesi

Zadrima ma‘ Leş kazâsı civârında vâki‘ Mevlânâ kadılarına hüküm ki

Zadrima ma‘ Leş kazâsı nâ’ibi Mevlânâ zîde ‘ilmuhu ‘arz-ı hâl gönderüb Akçahisar kadısı olanlar kadîmden bunun nâ’ibi olduğu kazâ-i mezbûra gelüb mahkeme-i mukaddemde da‘vâ ve kaziyye istimâ‘ edegelmiş değil iken hâlâ bunun nâ’ibi olduğu Leş kazâsına gelüb mahkeme edüb bilâ-emr-i şerîf fuzûli ba‘zı de‘âvi ve kaziyye istimâ‘ etmekle bunun kazâsında olan re‘âyânın ekseri mezbûr kadıya mürâca‘at edüb bunun kazâsında mütegallibe külli ihtilâli virdüğün bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene (1)160/Mayıs 1747

613- Sayfa:158 Hüküm:6

Çayniçe kazasına bağlı Pive nâhiyesindeki Pive Manastırı ahalilerine fazladan tekalif talebiyle ehl-i örf tarafından kanunsuz olarak yapılan müdahalenin ortadan kaldırılması

Çayniçe ve kadılarına hüküm ki

Çayniçe kazâsı muzâfâtından Pive nâhiyesine tâbi‘ Pive manastırı ahâlilerinden ve ve nâm zımmîler gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen imdâd-ı hazeriyye ve seferiyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifden tahamüllerine göre hisselerine düşeni tamâmen edâ edüb dahl icâb etmeyüb ve üzerlerine dahi şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken voyvoda ve subaşı ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından hilâf-ı kânun ve bilâ-emr-i şerîf çuka ve akçe ve pişkeş nâmına tekâlif-i şakka talebiyle ta‘addî ve rencideden halî olmadıkların bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 1160/Mayıs 1747

614- Sayfa:158 Hüküm:7

Çayniçe kazasına bağlı Gosnik karyesi ahalisine ehl-i örf tarafından kanunsuz olarak yapılan müdahalenin ortadan kaldırılması

Çayniçe ve kadılarına hüküm ki

Çayniçe kazâsına tâbi‘ Gosnik nâm karye ahâlileri gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen imdâd-ı hazeriyye ve seferiyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâliflerin cem‘ine me’mûr olanlara emr ve defter mûcebince edâ edüb dahl olunmak icâb etmez iken voyvoda ve subaşı ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından ba‘zıları mücerred celb-i mal sevdâsıyla bunların üzerlerine şuhûd-ı ‘udûlden şer‘an bir nesne sâbit olmadan hilâf-ı vâki‘ mevad isnâdıyla gelüb bilâ-emr-i münif bunların evleri üzerine konub müft ve meccânen yem ve yemlik ve koyun ve kuzu ve bal ve yağ ve tavuk ve arpa ve saman ve sâ’ir zâhirelerin ve külli akçelerin ahz ve bargirlerin meccânen istihdâm ve bunun emsâli zulm ve ta‘addîlerinin nihâyeti olmayub perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is ve ahvâlleri diğer gûn olduğun bildirüb ol-vechile olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 1160/Mayıs 1747

615- Sayfa:159 Hüküm:1

Yayçe'de birkaç mahalle ahalisi meselelerinin görülmesi için vekil tayin ettikleri Abdullah Bölükbaşı'ya hariçden kanunsuz olarak yapılan müdahalelerin engellenmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîr Ali Paşa'ya Yayçe ve kadılarına hüküm ki

Yayçe kazâsına tâbi‘ kasabası sâkinlerinden Abdullah Bölükbaşı dimekle ma‘rûf kimesne gelüb kasabâ-ı mezbûre mahallâtından Dufik ve Bistriçe ve Karinşan ve Kariska ve Böçik ve Korfiskçe ve Drupaya ve Bolik ve Pisniçe nâm mahalleler ahâlileri umûr ve husûsların görülmek içün cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le bâ-hüccet-i şer‘iyye taraflarından bunu vekîl nasb etmeleriyle bu dahi sadâkat ve istikâmet üzere umûr ve husûsların görüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ emr-i münif âhardan ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken eshâb-ı ağrazdan ba‘zı kimesneler hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-emr-i münif müdâhale ve vekâleti umûruna karışub ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb şer‘le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-emr-i münif zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 1160/Mayıs 1747

616- Sayfa:159 Hüküm:2

Gölhisar kazasına bağlı Somnik karyesinde çiftlik sahiplerinden Mehmed Efendi'ye fazla tekalif talebiyle hariçden kanunsuz olarak yapılan müdahalenin engellenmesi

Sâbıkâ vezîr-i a‘zam olub hâlâ Bosna vâlisi vezîr Ali Paşa'ya Gölhisar ve kadılarına hüküm ki

Gölhisar kazâsına tâbi‘ Somnik nâm karye sâkinlerinden çiftlik eshâbından Mehmed Efendi dimekle ma‘rûf kimesne gelüb bunun karye-i mezbûre toprağında bi'l-fi‘il zabt ve tasarrufunda tekâlif alınmak icâb eder çiftlik emlâk ve yerleri olmağla üzerlerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfle vâki‘ tekâlifden a‘lâ ve evsat ve edna i‘tibâriyle tahammülüne göre hissesine düşeni karye-i mezbûre ahâlisiyle ma‘an edâya râzı iken karye-i mezbûre ahâlisinden ve ve nâm kimesneler ile sâ’irleri zuhûr ve mücerred kendü tekâliflerin tahfîf ve buna çekdirmek içün tahammülünden ziyâde tekâlif tahmîl edüb ol-vechile ahvâli diğer-gûn olduğun bildirüb ziyâde tekâlif tahmîliyle fimâ-ba‘d ta‘addî ve rencîde etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 1160/Mayıs 1747

617- Sayfa:159 Hüküm:3

Uskopye nâhiyesinde defterli reayasından Tüccar Ömer, Tüccar Süleyman ve Tatar Ömer ve diğerlerinin eski karyelerinde iskan ettirilmesi

Akhisar ve Yayçe ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Mü’ezzin nâm sipâhi gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden Akhisar kazâsı muzâfâtından Uskopye nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Bali ve Cafer nâm karyelerinin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından tüccâr Ömer ve tüccâr Süleyman ve Tatar Ömer ve nâm kimesneler kadîmi sâkin oldukları karyelerinden kalkub varub taht-ı kazânızda vâki‘ ba‘zı kasabât ve kurâ

ve ‘askeri çiftliklerinde sâkin ve mütemekkin olmalarıyla bu dahi bu makûle defterlü re‘âyâsını bulundukları mahalden kaldırub kadîmi karyelerine nakl ve iskân etmek istedikde hilâf-ı kânun ta‘allül üzere oldukların karyelerine nakl ve iskân etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere iskân olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 1160/Mayıs 1747

618- Sayfa:159 Hüküm:4

Saraybosna'da imâm hatiblik ve sermahfillik yapan Abdullah'a hariçden kanunsuz olarak yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Bosna Saray monlasına hüküm ki

Saray Bosna'da vâki‘ eshâb-ı hayrâtdan Mehmed Bey nâm sâhibü'l-hayrın binâ eylediği câmi‘-i şerîfin bi'l-fi‘il berât-ı şerîfimle imâm ve hatib ve ser-mahfili olan Abdullah zîde salluhu gelüb bu üzerine edâsı lâzım gelen hıdemâtın edâ edüb kusûru olmayub ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken eshâb-ı ağrazdan ba‘zı kimesneler mücerred ta‘ciz içün bî-vechi şer‘î ve bilâ berât ve bilâ-sened bunun imâmet ve hitâbet ve ser-mahfilliği umûruna müdâhale ve ta‘addîden halî olmayub gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb berâtı mûcebince ‘amel olunub mezbûrun bî-vechi şer‘î ve bilâ-berât ve bilâ-sened ol-vechile olan müdâhale ve ta‘addîsini men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1160/Haziran 1747

619- Sayfa:159 Hüküm:5

Saraybosna'da Gazi İsa Bey Evkafı'na Abdurrahman bin Mahmud'un kanunsuz olarak yaptığı müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Saray Bosna kadısına hüküm ki

Mustafa bin Ataullah ‘arz-ı hâl edüb bâbü's-sa‘adetim ağası nezâretinde olan evkâfdan Saray Bosna'da vâki‘ Gazi İsa Bey Evkâfı'ndan hilâf-ı şart-ı vakıf vakfın zevâyidinden olmak üzere Abdurrahman bin Mahmud nâm kimesne yevmi on üç akçe du‘â-gûy vazifesi ihdâs ve kendüye tevcîh ve ba‘dehu Yusuf bin Mehmed'e kasr-ı yed

edüb vakfın ber-vechile müsâadesi olmayub gadr-ı külli etmekle cihet-i mezbûr muhdes ve hilâf-ı şart-ı vakıf olmağla cihet-i mezkûrun kuyûd-ı mahalli refʿ ve terkîn ve vakf-ı mallara ve mütevelli-yi vakf yedine ʻilm ü haber kaʼimesi verilmek ricâsına bi'l-fiʻil bâbü's-saʻadetim ağası olan İbrahim Ağa dâme ʻuluvvühu ʻarz ve mûcebince muhdes olduğuna binâʼen bin yüz altmış senesi Cemâziyeʼl-evvel'inin on yedinci gününde fermân-ı ʻali cihet-i mezbûrun kaydı terkîn ve mütevelli-i mümâileyhi taʻaddîden halî olmadığın bildirüb mezbûrun vazife mütâlebesiyle zâhir olan taʻaddîsi menʻ ü defʿ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve hazine-i ʻâmiremde mahfûz olan Küçük Evkâf Muhâsebesi Defterlerine nazar olundukda zikrolunan akçe on akçe muhdes cihetin kaydı târih-i mezbûrda nâzır-ı vakf mümâileyhin ʻarzı mûcebince bâ-fermân-ı ʻalişân refʿ ve terkîn olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın kaydı mûcebince ʻamel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâʼil-i C sene 1160/Haziran 1747

620- Sayfa:160 Hüküm:1

Dubniçe Kalesi neferlerinin mevaciblerini teslim etmeyen azeban ağası Abdullah'ın bulunduğu mahalde alıkonarak yerine gönderilmesi

ve ve kadılarına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'da vâkiʻ Dubniçe Kalʻasının ʻazebân-ı sâlis neferâtı sudde-i saʻadetime ʻarz-ı hâl edüb bunlar kalʻa-i mezbûre muhâfazasında leyl ve nehâr mevcûd ve hıdmet-i lâzımelerinden kusûrları olmayub sâʼir kalʻa-i mezbûre neferâtı müstehak oldukları mevâciblerin zâbitlerin yedinden ahz edüb ancak bunların ʻazebân ağaları Abdullah nâm kimesne bin yüz elli altı senesinin mevâcibleri içün asitâneye gelüb bu ana değin beher sene mevâciblerin ahz edegelmiş iken hâlâ mevâciblerini götürmeyüb ve tarafından vekîli oğlu nâm kimesneden taleb eylediklerinde vekîl-i mezbûr dahi babam gelsin deyu cevâb verdiğin bildirüb ol-bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden taʻyin olunan çavuş mübâşeretiyle mezbûr Abdullah bulunduğu mahalde ahz ve kayd u bend ile mahalline irsâl olunmak bâbında yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C sene 1160/Haziran 1747

621- Sayfa:160 Hüküm:2

Visoka nâhiyesinde Abdullah Muzafferi'nin tasarruf ettiği zeamet yerinde öşr vermeyip yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Saray Bosna kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan Abdullah Muzafferi zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Bosna sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Visoka nâhiyesinde nefs-i Visoka ma‘ mezra‘-i Muşin ve Hüsrev bin Alagöz ve gayriden yirmi beş bin beş yüz ber vech-i kabûl yirmi bin akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmetin başkalemi olan sâbıku'z-zikr nefs-i kasabâ-ı Visoka toprağında zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyelerin ve kasabâ-ı mezbûre toprağında vâki‘ bağçelerin hâsıl olub bey‘ ve intifâ‘ eyledikleri sebzelerinden ve müstakil sebzesi satılır bostanlarının dahi hâsıl olan sebzelerinden şer‘le teveccüh eden onda bir ‘öşrleriyle defterlü re‘âyâsının dahi sâ’ir hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince taleb eyledikde kasabâ-ı mezbûre ahâlileri dürlü ‘illet ve bahâne ile hilâf-ı kânun ve defter edâda ta‘allül ve muhâlefet ve ol-vechile ze‘âmeti mahsûlünün külli kesr ve noksân tertîbine bâ‘is ve bâdî oldukların bildirüb kânun ve defter mûcebince ‘amel olunub mezbûrları ve âharı hilâf-ı kânun ve defter bir dürlü ta‘allül ve tereddüd etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûn ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Visoka nâhiyesine tâbi‘ mahallât ve neferât ve baştina ve karye-i Muşin der-nezd-i Visoka neferât ve baştina ve zemîn ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve dönüm ve gendüm ve mahlût ve ‘öşr-i bostan ve kettân yekûn ma‘ gayrihâ yirmi beş bin akçe yazar nefs-i kasabâ-ı Visoka kasabâ-i mezbûre ahâlisi ehl-i hiref olub san‘atları ile zindegâni idegelmeğin rüsûm vaz‘ olunmayub defter-i cedîd mûcebince bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûsiyyeleri mîr-i mîrân hasslarına yazılmışdır ve baba toprağında zirâ‘at etdikleri tereke-i hukûk-ı şer‘iyye ve rüsûm-ı ‘örfiyyesin sâhib-i arza virdireler ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ baştina ve neferât ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve ‘öşr-i bostan ve kettân ve giyâh yekûn ma‘ gayrihâ beş yüz akçe yazar akıncıyân nefs-i Visoka deyu başka başka defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine yazu-ı mezkûreleriyle tahrîr ve ber vech-i kabûl yirmi bin akçe ze‘âmete ber-icmâl ve tamâmen mümâileyhin

ze‘âmeti olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî Evâsıt-ı C sene (1)160/Haziran 1747

622- Sayfa:160 Hüküm:3

Dubniçe Kalesi neferlerinin mevaciblerini teslim etmeyen azeban ağası Abdullah'ın alıkonulub yerine götürülmesi için görevlendirilen Hasan Çavuş'un yolunun geçtiği yerlerde muhafaza edilmesi

Asitâneden Bosna'ya varınca yol üzerinde vâki‘ kuzât ve nüvvâb ve sâ’ire zabitân zîde kadruhuya hüküm ki

Hasan Çavuş zîde kadruhu Bosna'da vâki‘ Dubniçe Kal‘asının ‘azebân-ı salis ağası olan Abdullah nâm kimesneyi neferât mevâcibleri husûsuçin be-emr-i ‘ali kayd u bend ile mahall-i mezbûra götürmeğe me’mûr olmak hasebiyle işbu emr-i şerîfimle mümâileyh her kangınızın taht-ı kazâsına vâsıl olur ise esnâ-ı rahda ve menâzilde muhâfazasına ihtimâm mu‘accelen savb-ı me’mûra isâllerine sa‘y-ı ikdâm olunmak içün size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu mümâileyh ‘arz-ı hâliyle istid‘â etmeğin vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘alişânım sâdır olmuşdur.

Fî Evâsıt-ı C sene 1160/Haziran 1747

623- Sayfa:160 Hüküm:4

Çayniçe kazasında Ebu Bekir Paşa'nın vefatından sonra karısının tasarruf ettiği çiftliğe kanuna aykırı olarak müdahalede bulunan paşanın kardeşi Hasan'ın müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya Çayniçe ve kadılarına hüküm ki

nâm hâtûn gelüb Çayniçe kazâsına tâbi‘ Harsoniç nâm karye toprağında ma‘lûmetü'l-hudûd ve'l-kat‘ çiftlik yerlerine mutasarrıf zevci müteveffâ Ebu Bekir Paşa hal-i hayâtda ve kemâl-i ‘akd ve sıhhatinde çiftlik-i mezkûr arâzisini rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle zevce-i mezbûreye ferâğ ve tefvîz ve yedine virilen temessük mûcebince zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ etdikde zevci mezbûr Ebu

Bekir Paşa Özi Muhârebesinde şehiden fevt oldukda karındaşları Hasan ve nâm kimesneler hilâf-ı kânun müdâhale ve sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin huzûrunda murâfa‘a ve yedinde olan temessüğü mûcebince ol-yerler mezbûreye hüküm birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye ve tarafından buyruldu verilmekle çiftlik-i mezbûr arâzisini zabt ü zirâ‘at edüb dahl olunmak icâb etmez iken müteveffâ-ı mezbûr karındaşı Hasan otuz kırk mikdârı eşkıyâ ile elli sekiz ve elli dokuz senelerinde hâsıl olan mahsûlâtını ahz ve çiftlik-i mezbûru cebren zabt edüb gadr eylediğin bildirüb yedinde olan hüccet-i şer‘iyye ve temessük ve buyruldu mûceblerince şer‘le görülüb çiftlik-i mezkûr kendüye zabt ü zirâ‘at ve hilâf-ı şer‘-i şerîf ahz eylediği mahsûlât her ne ise bi't-tamâm alıverilüb şer‘-i şerîf ve mugâyir-i kânun ta‘allül ve tereddüd etdirilmeyüb ta‘addîsini men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-ü hümâyûn ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C sene 1160/Temmuz 1747

624 Sayfa:161 Hüküm:1

İzvornik sancağına bağlı Tuzla kazasında kendi rızasıyla imâmlık görevini İbrahim'e bırakan Hasan'ın kanuna aykırı olarak yaptığı müdahalenin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Tuzla ve kadılarına hüküm ki

E’immeden İbrahim zîde salluhu gelüb İzvornik sancağında Tuzla kazâsında vâki‘ Tuzla Palankası müstahfızlarının yevmi yirmi akçe vazife ile imâmeti olan Hasan Halife imâmet-i mezbûru hüsn-i rızâsıyla bundan akdem merkûma ferâğ ve bin yüz elli beş senesi Muharrem'inin altıncı günü târihiyle ‘askeriden berât etdirüb ve imâmet-i mezbûrun kaydı maliye tarafında olmağla tekrâr altmış Cemaziyelahir'inin ikinci gününde mezkûrun kasr-ı yedinden maliyeden dahi berât etdirüb hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde ve edâ-ı hıdmet edüb dahl olunmak icâb etmez iken mezkûr Hasan zuhûr ve şirrete sülûk ve cihet-i mezkûru kasr-ı yed eylediğime nâdim oldum aldığın vazifeyi senden alurum deyu ve merkûm İbrahim'in edâ-ı hıdmet birle müstehak olub aldığı vazifeyi almak sevdâsıyla ta‘addî ve ta‘cizden halî olmaduğın bildürüb yedinde olan berâtı mûcebince imâmet-i mezbûr kendüyü zabt etdirüb ve mezbûrun hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i berât akçe mütâlebesiyle zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve hazine-i ‘âmiremde mahfûz Büyük Kal‘a

Kalemi defterlerine nazar olundukda imâmet-i mezbûr vech-i meşrûh üzere merkûm Hasan Halife'nin kasr-ı yedinde mezkûr İbrahim Halife'ye târih-i mezbûrede tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın berâtı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B sene 1160/Temmuz 1747

625- Sayfa:161 Hüküm:2

Hacı Ali bin Kasım, Arslan bin Mahmud ve İsmail bin Mustafa'nın Travnik kazasında Broska Kalesi sakinlerinden alacakları olan paranın tahsil edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Travnik ve kadılarına hüküm ki

El-Hac Ali veled-i Kasım ve Arslan veled-i Mahmud ve İsmail veled-i Mustafa nâm kimesneler gelüb Travnik kazâsına tâbi‘ Broska Kal‘ası sâkinlerinden kapudân Ahmed Ağa ve Zülfikar Ağa ve karındaşı Mustafa Ağa ve Abdullah Ağa ve Hüseyin Ağa ve Halil Ağa dimekle ma‘rûf kimesneler zimmetlerinde bunların babalarından müntakil memhûr deyn temessükleri mûcebince cihet-i karz-ı şer‘den ve ve emti‘a-i mütenevvi‘a bahâsından bâki kalan ma‘lûmü'l-mikdâr guruş alacak hakların da‘vâ ve taleb eylediklerinde mezbûrlar vermemek içün şirrete sülûk ve zamân mürûr eyledi deyu ta‘allül ve muhâlefet ve ziyâde ‘inad ve hayf eylediklerin bildirüb ta‘allül etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediklerin ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1160/Temmuz 1747

626- Sayfa:161 Hüküm:3

Tuzla kazasında timar tasarruf eden Mustafa ve Yaşar isimli sipahilere kanunsuz olarak hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Tuzla ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Mustafa ve Yaşar nâm sipâhiler gelüb ber vech-i iştirâk beravât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları timârları karyelerinden Tuzla kazâsına tâbi‘

Körkünik nâm karyelerinin mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde ve ‘öşr ve resmi kadîmü'l-eyyâmdan berü timârları tarafından alınagelen ma‘lûmü’l-hudûd yerlerine âhardan ber-vechile dahl icâb etmez iken civârlarında vâki‘ nâm karye sipâhisi olan Osman ve karındaşı oğulları ve nâm sipâhiler zuhûr ve ol-yerler ber vech-i iştirâk mutasarrıf olduğumuz timârımız karyelerinden sâbıku'z-zikr karyemiz toprağındandır ‘öşr ve resmin biz aluruz deyu hilâf-ı kânun ve kadîme mugâyir fuzûli müdâhale ve tagallüben zabt etmeleriyle bundan akdem mahall-i nizâ‘ın üzerinde murâfa‘a olduklarında ol-yerlerin hudûd-ı kadîmesi ... dimekle ma‘rûf mevzi‘den İştodna? ve de andan Pologa? andan ... Luga andan Luga kenârıyla Maruga üzerinde vâki‘ cisr-i sagîre varınca andan Baruga ile nehr-i İsterçe'ye müntehi olduğu meşhûr ve mütevâtir eyle sâbit ve mezbûrlar müdâhaleden men‘ ve kat‘-ı nizâ‘ birle cânib-i şer‘den yedine mufassal ve meşrûh hüccet-i şer‘iyye verilmişiken yine nizâ‘ ve tekrâr mahall-i nizâ‘ın üzerine varulub ma‘rifet-i şer‘le mu‘âyene oldukda ve ol-diyârın müsinn ve ihtiyârlarından ve sâ’ir ehl-i vukûfundan istifsar ve iştişhad olundukda halî minvâl-i muharrer üzere olduğunu ma‘lûmu'l-esâmi kırk nefer müslimîn ‘ala-tarikü'ş-şahade ihbar eyledikleri taraf-ı şer‘den i‘lâm ve mûcebince vâli tarafından müdâhaleleri men‘ birle buyruldu dahi verilmişiken mezbûrlar memnû‘ ve mündefi‘ olmayub yine ol-vechile nizâ‘ ve ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb ol-yerler kadîmisi üzere yedlerinde olan hüccet-i şer‘iyye mûcebince bunlara zabt ve ‘öşr ve resmi kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirüb mezbûrları hilâf-ı kânun ve mugâyir-i kadîme ve hüccet-i şer‘iyyeye muhalif dahl ve ta‘arruz etdirilmemek men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1160/Temmuz 1747

627- Sayfa:161 Hüküm:4

Tuzla kazasına bağlı Lukaviçe kazasında zeamet tasarruf eden Mustafa'ya hariçden kanunsuz olarak yapılan müdahalenin engellenmesi

Bosna vâlisi vezîre Tuzla ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden Tuzla kazâsına tâbi‘ Lukaviçe nâm karyesinin mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde ‘öşr ve

resmi kadîmü'l-eyyâmdan berü ze‘âmeti tarafından alınagelen ma‘lûmetü'l-hudûd yerlerine âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken civârında vâki‘ nâm karye sipâhileri Osman ve karındaşları ve nâm kimesneler ol-yerler bizim timârımız karyelerinden sâbıku'z-zikr karyemiz arâzisindendir ve ‘öşr ve resmin biz aluruz deyu hilâf-ı kânun ve kadîme mugâyir fuzûli müdâhale ve ta‘addî zabt etmeleriyle bundan akdem mahall-i nizâ‘ın üzerine varılub murâfa‘a olundukda ol-yerlerin hudûdu Radiçe Bayırı depesinden Armiripole ve andan araba yoluyla İsterce suyuna müntehi olub ‘öşr ve resmi kadîmü'l-eyyâmdan berü mümâileyhin ze‘âmeti tarafından ahz ü kabz olunageldiği mütevatiran şer‘le sâbit ve zâhir ve mezbûrlar mu‘ârızadan men‘ ve ol-yerlerin ‘öşr ve resmi kadîmisi üzere bunun ze‘âmeti tarafından ahz olunmak üzere yedine mufassal ve meşrûh cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmişiken tekrâr nizâ‘ ve yine mahall-i nizâ‘ın üzerine varılub mu‘âyene ve ol-diyârın müsinn ve ihtiyâr ve sâ’ir ehl-i vukûfdan istifsar olundukda minvâl-i meşrûh üzere olduğu ma‘lûmü'l-esâmi kırk nefer kimesneler ‘ala-tarikü'ş-şahade haber verdükleri taraf-ı şer‘den i‘lâm ve mûcebince müdâhaleleri men‘ olunmak içün vâli tarafından buyruldu dahi verilmişiken mezbûrlar memnû‘ olmayub ol-hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir hilâf-ı kânun ve kadîm yine nizâ‘ ve ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb hüccet-i şer‘iyye mûcebince ‘amel olunub ol-yerleri kadîmisi üzere ze‘âmeti tarafından zabt ve ‘öşr ve resmi kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirülüb mezbûrları hilâf-ı kânun ve hüccet-i şer‘iyye ve deftere mugâyir ol-vechile müdâhale ve nizâ‘ etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1160/Temmuz 1747

628- Sayfa:162 Hüküm:1

İzvornik sancağında Osman'ın tasarrufunda bulunan zeamet yerlerinde mahsul ve rüsumuna müşterekleri tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılarak herkesin hakkına düşeni alması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Osman veled-i sipâhi gelüb İzvornik sancağında Kuşlat nâhiyesinde Kasliç nâm karye ve gayriden yirmi yedi bin dokuz yüz akçe ze‘âmetinin topundan on üç bin dokuz yüz elli akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârı aklâmından İzvornik kazâsı muzâfâtından Beline rahiyesine tâbi‘ karye-i Plava ma‘ resm-i belut defter-i icmâlde iki bin akçe yazu ile tahrîr ve ma‘ gayrihi birikdirilüb on yedi bin üç yüz elli akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin sekiz yüz akçesi mezbûr Osman veled-i Mustafa ile sâbıku'z-zikr yirmi yedi bin dokuz akçenin topuna ol-mikdâr akçe timâr-ı Süleyman bin Durak'ın ve icmâl-i mezbûrun dört bin beş yüz akçesi dahi İspireçe nâhiyesine tâbi‘

nâm karye ve gayriden on bin beş yüz akçe timâra mutasarrıf Mehmed veled-i Yusuf'un ve üç bin dört yüz doksan dokuz akçesi dahi yine livâ-i mezbûrda Sokol nâhiyesinde Prisniç nâm karye ve gayriden yirmi altı bin akçe ze‘âmete mutasarrıf Ahmed veled-i Abdüsselam'ın ze‘âmet ve timârları aklâmı bâkisi müşterekleri kaydında olmağla karye-i Plava ma‘ resm-i belut vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtından müşterekleri yedlerinde olan berâtlarına yazularına göre hisselerine düşeni ahz ü kabza kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ziyâdeye tecâvüz ile bunun berâtı yazularına göre hissesine isâbet eden mahsûl ve rüsûmuna müdâhale ve gadr-ı murâd etdiklerin bildirüb karye-i Plava ma‘ resm-i belut el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmundan her kişinin yedlerinde olan berâtları yazularına göre hisselerine isâbet eden kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb müşterekleri mezbûrları hilâf-ı defter-i hâkânî berâtları yazularından ziyâdeye tecâvüz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B sene 1160/Temmuz/Ağustos 1747

629- Sayfa:162 Hüküm:2

Nevesine kazâsından Halil İsimli kimsenin babasından kalan tarlayı kanuna aykırı olarak zabt eden Receb Paşazade Osman Bey'in müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Nevesine kadısına hüküm ki

Halil nâm kimesne gelüb Nevesine kazâsına tâbi‘ Obrajan nâm karye toprağında arâzi tasarruf edenlerden bunun babası nâm kimesnenin yüz elli senesinde fevt oldukda karye-i mezbûre toprağında tasarrufiyet üzere ma‘lûmetü'l-hudûd bir kıt‘a tarlası bî-hasebi'l-kânun meccânen buna intikâl edüb âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken kazâ-i mezbûreden mütegallibeden Receb Paşazâde Osman Bey dimekle ma‘rûf kimesne hilâf-ı kânun fuzûli ve tagallüben zabt edüb gadr-ı külli ve bahâne ile vermeğin ta‘allül ve muhâlefet eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb babası müteveffâ-ı mezbûrdan müntakil mezbûrun hilâf-ı kânun ve fuzûli ve tagallüben zabt eylediği sâlifü'z-zikr tarlasını mezbûrdan kendüye alıverilüb zabt etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1160/Temmuz 1747

630- Sayfa:162 Hüküm:3

Hersek sancağında timar tasarruf eden Salih'e kanunsuz olarak hariçden yapılan müdahalelerin önlenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Hersek sancağında vâki‘ Mevlânâ kadıya hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Salih nâm sipâhi gelüb Hersek sancağında kazâ-i mezbûre muzâfâtından Opoştiçe? nâhiyesinde Osanica nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden nâm karye toprağında defterde mukayyed kadîmi otu biçilür çayırlarına timârına ‘öşr yazılmakla re‘âyânın hâsıl eyledikleri otlukdan şer‘le müteveccih olan ‘öşrlerine ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların taleb ve almak istedikde hilâf-ı kânun ve defter vermekde ta‘allül ve timârı mahsûlüne kesr ve noksân terettüb eylediğin bildirüb ol-bâbda kânun üzere emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun ve defter mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B sene 1160/Temmuz/Ağustos 1747

631- Sayfa:162 Hüküm:4

Srebreniçe kazasına bağlı Şubin nâhiyesinde Dronova karyesine hariçden yapılan müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre Srebreniçe ve kadılarına hüküm ki

İzvornik Kal‘ası müstahfızlarından İsmail nâm müstahfız gelüb İzvornik sancağında Srebreniçe kazâsı muzâfâtından Şubin nâhiyesinde Dronova nâm karye ve gayriden bin beş yüz akçe gedik timâr ile İzvornik Kal‘ası müstahfızlığına mîr-i mîrân tarafından virilen berât-ı şerîf ile mutasarrıf olub gedik timârının başkalemi olub müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Dronova deyu defter-i hâkânîde mukayyed karyeye ol-diyârda elsine-i nâsda diyâr-ı Lusili deyu tesmiye olub âharın kat‘a ‘alâkası ve medhali olmayub ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak iktizâ etmez iken Srebreniçe nâhiyesinde havass-ı hümâyûnumdan nefs-i bazar-ı Sas Mukâta‘ası mültezimi olanlar birkaç seneden berü sâlifü'z-zikr nefs-i Bazar-ı Sas el-mezbûru zabta kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil maru'z-zikr Dronova karyesini fuzûli ve tagallüben zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmun tagallüben birkaç seneden berü ahz ü kabz edüb ziyâde gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb sâbıku'l-beyân Dronova karyesini ber-mûceb-i defter-i hâkânî müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil maru'z-zikr kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb husûs-ı mezbûr mültezimlerini ve âharı hilâf-ı defter-i hâkânî bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Şubin nâhiyesine tâbi‘ on bir nefer re‘âyâ ve on bir ‘aded baştina ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ üç bin akçe yazusu olan Dronova nâm karye defter-i mufassal muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde tâbi‘-i Şubin ma‘ resm-i belut deyu üç bin akçe yazu-ı mezkûr ile tahrîr ve bin beş yüz akçesi ifrâz ve İzvornik Kal‘ası müstahfızlığına mahsûs bir gedik timâr olub ve Srebreniçe nâhiyesine tâbi‘ mahsûlât ve neferât ve zemîn ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve ‘öşr ve gallât-ı cemâ‘at-i gebrân ve kıst-ı bâc-ı bazar cürmü cinâyet ve resm-i canavar ve asiyâb ve resm-i ‘arûs yekûn ma‘ gayrihâ seksen altı bin yüz altmış beş akçe yazusu olan nefs-i Bazar-ı Sas defter-i mufassal olduğu muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde nefs-i Bazar-ı Sas tâbi‘-i Srebreniçe mülhâkâtından olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 1160/Ağustos 1747

632- Sayfa:163 Hüküm:1

Nevesine Kalesi'nden Filibelizade Osman Bey'e kanunsuz olarak hariçden yapılan müdahalenin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Paşa'ya ve Nevesine kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Nevesine Kal‘ası sâkinlerinden Filibelizâde Osman Bey dimekle ma‘rûf kimesne gelüb kazâ-i mezbûr ahâlisi tekâlif ve sâ'ir umûr ve husûsları ru'yet içün bunu taraflarından vekîl etmeleriyle bu dahi mezbûrların umûr ve husûsları sadâkat ve istikâmet üzere görüb herkes kendüden rızâ ve şükrân üzereler olub vekâleti umûruna âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken yine kal‘a-i mezbûreden ba‘zıları mücerred celb-i mal ve teczim ve ta‘zim kasdıyla bî-vechi şer‘î ve bilâ-emr-i şerîf tekâlifleri umûruna müdâhale ve ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 1160/Ağustos 1747

633- Sayfa:163 Hüküm:2

Memlehateyn'e bağlı Gorgonik karyesinden Ümmühan Hatun'un çiftlik yerine karye zaimleri Mustafa, Mehmed ve diğerlerinin yaptığı kanunsuz müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Memlehateyn kadılarına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Gorgonik nâm karye sâkinelerinden Ümmühan nâm hâtûn gelüb karye-i mezbûre toprağında vâki‘ oğlu sagîr Ömer'e babasından intikâl eden ma‘lûmü'l-hudûd çiftliği yerlerinden defter-i hâkânîde maktû‘ kayd olunmağla zirâ‘atle hâsıl eyledikleri terekesinden ‘öşr ve mu‘adil-i maktû‘ât-ı karye-i mezbûre zâ‘imlerine vermeğe râzı iken zâ‘imleri Mustafa ve Mehmed ve nâm kimesneler ‘öşr ve mu‘adil-i maktû‘ almağa kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânun ve defter ziyâde alırum deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf bunu ahz ve habs dürlü dürlü eziyet ve rüsvâ-ı hetk-i ‘ırz edüb hilâf-ı şer‘ ve

mugâyir-i kânun ve dahi bin yüz elli senesinden berü fuzûli ve tagallüben cebren ve kahren ma‘lûmü’l-mikdâr akçelerin alub ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin ve kazâ-i mezbûrda sâkin oldukların bildirüb şer‘le görülüb hilâf-ı kânun ve defter ol-vechile fuzûli ve tagallüben aldıkları akçelerin alıvirülüb hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânun ve defter ol-vechile zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ etdirilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘ ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1160/Ağustos 1747

634- Sayfa:163 Hüküm:3

Bosna defteri katiplerinden Mustafa'nın Banaluka nâhiyesinde tasrrufunda olan zeametine kanunsuz olarak hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Banaluka ve kadılarına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Mustafa zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Bosna sancağında Banaluka nâhiyesinde Osika-Dolna nâm karye ve gayriden on beş bin altı yüz elli altı ber vech-i tekmîl yirmi bin akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmetinin başkalemi olan sâlifü'z-zikr karye-i Osika-Dolna ve Banaluka kazâsı muzâfâtından Kotor nâhiyesinde mezra‘-i Dolna Posavçe ve yine kazâ-i mezbûr muzâfâtından Lefçe nâhiyesinde çiftlik-i Gül Bekir Voyvoda ve Yunus Voyvoda Osik tâbi‘-i harabe kal‘a yerleridir ve tasarrufunda olan yerlerdir ma‘ mezra‘-i Parviçe ve yine Banaluka nâhiyesine tâbi‘ zemîn-i Mustafa Çelebi Kurd İnihan ma‘ hisse-i Dizdâr Mustafa ve Mirkovine ve gayrı tasarrufunda olan tarlalar der-karye-i Hovitska deyu defter-i hâkânîde mukayyed karye ve mezra‘ ve çiftlik ve zemînin kadîmden ‘öşr ve resmin ze‘âmeti tarafından alınagelen yerlerine âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken havass-ı hümâyûnumdan Kobaş nâhiyesinde İsfiliç-i Dolna ve tevâbi‘ mukâta‘ası Banaluka Kal‘ası neferâtının ocaklıkları olmağla taraflarından vekîlleri defter-i hâkânîde havass-ı hümâyûnuma ta‘yin ve tahsis kılınan baştina arâzilerin zabta kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ziyâdeye tecâvüz ve mümâileyhin ze‘âmeti karye ve mezra‘ ve çiftlik ve zemînin kadîmden ‘öşr ve resmin ze‘âmeti tarafından alınagelen yerleriçün hass-ı mezbûr mülhâkâtındandır deyu fuzûli

müdâhale ve bundan akdem murâfa‘a-i şer‘ olduklarında vech-i meşrûh üzere olduğu şer‘an sâbit ve hass-ı mezbûr mutasarrıflarının mugâyir-i kânun ol-vechile zâhir olan müdâhale ve mu‘ârızaların men‘ ü def‘ ve defter-i hâkânî kadîmisi üzere mezkûrun ze‘âmeti tarafından zabt etdirilmek içün Bosna Brodu kadısı i‘lâm ve sâbıkâ Bosna vâlisi vezîrim Süleyman Paşa tarafından dahi buyruldu verilmişiken has zabıtları memnû‘ ve mütenebbih olmayub mugâyir-i defter-i hâkânî yine ol-vechile fuzûli müdâhale ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtının ahz ü kabzına mümâna‘at ve ta‘addî eylediklerin bildirüb defter-i hâkânî ve i‘lâm ve buyruldu mûceblerince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve kadîme mugâyir havass-ı hümâyûn mutasarrıflarının ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîlerin men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrun istirhâm ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Banaluka nâhiyesine tâbi‘ otuz nefer re‘âyâ ve on üç zemîn ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve nim ve gendüm ve mahlût ve ‘öşr-i bostan ve ba‘d-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve tapu-ı zemîn polaçine üç bin yedi yüz akçe yazar karye-i Osika-Dolna Sused? nâhiyesine tâbi‘ ‘ani'l-galle ve resm-i çift ve ‘öşr-i kettân ve gayrihi yüz yetmiş akçe yazu ile mezraʿ-i Dolna Posavçe deresiyle zâviye-i zâ‘im nâm mabeynindedir Lefçe nâhiyesine tâbi‘ altmış beş nefer re‘âyâ ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve mahlût ve ‘öşr-i bostan ve ba‘d-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve polaçine ve tapu-ı zemîn yekûn ma‘ gayrihi beş yüz elli akçe yazu ile çiftlik-i Keliker ve Güder ve Yunus Voyvoda Osik nâm harâbe kal‘a yeridir mezkûrun her kande olan yerlerdir hâlâ der-tasarruf-ı Hüseyin Bey ve Malkoç Bey der-tasarruf-ı İdris Bey ve yine Banaluka nâhiyesine tâbi‘ hâsıl ‘ani'l-galle yüz elli akçe yazu ile zemîn-i Mustafa Çelebi İsvetipetka sınırında Muhyi ve Receb nâm kimesnelerdir ve Cafer Ağa'dan ve hisar eri toprağından kendünün hüccet-i kadıda bulunan Sovuk tarlalardır deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde birikdirilüb ma‘ gayrihi yedi bin dört yüz kırk dokuz akçe ze‘âmet deyu ber-icmâl ve tamâmen eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden mümâileyh Mustafa veled-i Ali kaydındadır ve Kobaş nâhiyesine tâbi‘ beş nefer re‘âyâ ve yetmiş sekiz baştinanin altmış üç hânesi ikişer yüz seksen bir ve on beş hânesi fî yevm-i kırkar ve altı hânesi fî kırkar ile karye-i Osika-Dolna ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ on iki nefer re‘âyâ ve yirmi altı ‘aded baştinanin on sekiz hânesi fî ikişer yüz seksen ve altı hânesi fî yüz kırkar ve dört hânesi fî yüzer ve altı hânesi fî kırkar ve iki hânesi fî ellişer

ile karye-i Posavçe-i Dolna ve yine Banaluka nâhiyesine tâbi‘ altmış sekiz baştinanin elli dokuz hânesi fî ikişer yüz seksener ve dokuz hânesi fî yüz kırkar ve bir hânesi fî seksen ve iki hânesi fî altmış ve bir hânesi fî yüz kırkar ve üç hânesi fî kırkar ve bir hânesi fî otuzar ve bin hânesi fî yüz ve yüz akçe resm-i filori ile zemîn-i Mustafa Çelebi der-tasarruf-ı hod Kurd İnehan ve Mirhovine? ve sâ’ir mutasarrıf yerlerden kadîmden filoriciyân olub ve mezbûr filoriciyân ve defter-i cedîde kayd olunub on üç ‘aded zemîn-i sâ’ire ile varoş-ı Banaluka Gorna Podgorina ve Luznik ve Poncik ve Poçiçe ve Biyosuçe ve İstreluka ve Luçam ve Salem ve Popladiçe ve Mutiçiç ve Korosi ve Sadgoniç nâm mezra‘ların nısfında mutasarrıflardır mezbûr varoş halkı göçüb mutasarrıf oldukları yerlerden Mutiçiç nâm mezra‘da temekkün etmişlerdir ve Lefçe nâhiyesine tâbi‘ dört ‘aded baştinanin üç hânesi fî ikişer yüz seksener ve bir hânesi fî yüz kırk ve bir maktû‘sı fî bin dört yüz ile karye-i Yunus Voyvoda mukarrer ‘an-arâzi-i evvelinin ve tahtında ber vech-i maktû‘aiyyesine de yüz kırk akçe ile çiftlik-i Perver Çavuş ve karye-i Yunus Voyvoda Radivi Malisko ve baştina-i Halil ve Hüseyin ve Petre veled-i Karimite ve baştina-i Banalisko veled-i Dragovine ve baştina fî Radivi veled-i Yovan zikrolunan baştinalar halî ve harâbe kalub hîn-i tahrîrde Perver Çavuş tasarrufunda olmağın bir nim çiftlik ‘uhdesine kayd olundu deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle bunlar dahi başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde birikdirilüb defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere havass-ı hümâyûn mülhâkâtından sâlifü'z-zikr karye-i mezra‘i ve çiftlik zemîne tahsis olunan arâzi başka ve havass-ı hümâyûn mülhâkâtından olub baştinaye tahsis olunan arâzi dahi başka olduğun bi'l-fi‘il defter emîni Mehmed Said dâme mecduhu ‘arz ve ‘arzı ve defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub mugâyir-i defter-i hâkânî havass-ı hümâyûn zabıtlarının ol-vechile olan ta‘addîlerinin men‘içün defter emîni mümâileyhin ‘arzı mûcebince emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttabım olan el-Hac Mustafa dâme mecduhu i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak üzere emrim olmuşdur.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 1160/Ağustos 1747

635- Sayfa:165 Hüküm:1

Mehmed, İsmail ve diğer Mehmed Mustafa, Mehmed, İbrahim, Yusuf ve Osman'ın Hersek sancağında iştiraken tasarruf ettikleri Dumna Mukataası'na kanunsuz olarak hariçden yapılan müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Saray Bosna monlasına ve Dumna kadısına hüküm ki

Mehmed ve İsmail ve diğer Mehmed zîde kadruhum gelüb Hersek sancağında vâki‘ havass-ı hümâyûnumda Dumna Mukâta‘ası iştirâken berât-ı şerîfimle ber vech-i malikâne ‘uhde ve iltizâmlarında olub mukâta‘a-i mezbûre karyelerinden Dumna kazâsına tâbi‘ Kopaç nâm-ı diğer Koviçe ve ve tevâbi‘ karyeleri taraflarından zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atden hâsıl eyledikleri terekelerinden sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyelerin taleb ve almak istediklerinde ba‘zıları hilâf-ı kânun sâlâriyye vermekde ta‘allül ve muhâlefet eylediklerinden gayri harmanların döküb bunlara a’id olan ‘öşründen noksân ziyâdesin ihfâ edüb cüz’i nesne teklif ve ol-vechile gadr ve ta‘addî ve hass-ı hümâyûn kesr ve noksân tertîb olunduğun bildirüb ol-bâbda kânun üzere hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden imdi ‘öşrüyle sâlâriyye mütelâzimândır ‘öşr alınan yerden sâlâriyye dahi alınur ahd-ı hümâ âhardan çiftlik olmaz ol-bâbda kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 1160/Ağustos/Eylül 1747

636- Sayfa:165 Hüküm:2

Mustafa, Mehmed, İbrahim, Yusuf ve Osman'ın İzvornik sancağında ve Telçak nâhiyesinde tasarruf etikleri timara kanunsuz olarak hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İzvornik ve kadılarına hüküm ki

İzvornik Kal‘ası müstahfızlarından Mustafa veled-i Ahmed ve Mehmed veled-i Ahmed ve İbrahim ve Mehmed veled-i Receb ve Yusuf ve Telçak Kal‘ası müstahfızlarından Osman nâm müstahfızlar gelüb İzvornik sancağında ve kazâsı muzâfâtından Telçak nâhiyesinde Orasova Selişte nâm karye ve gayriden yedi yüz akçe gedik timâr ile İzvornik Kal‘ası müstahfızlığına merkûm Mustafa veled-i Ahmed ve bin beş yüz akçe gedik timâr ile yine kal‘a-i merkûm müstahfızlığına dahi merkûmân

Mehmed veled-i Ahmed ve Mehmed Receb ve bin yedi yüz akçe gedik timâr ile yine kal‘a-i merkûm müstahfızlığına dahi merkûm İbrahim ve sekiz yüz akçe gedik timâra dahi merkûm Yusuf ve bin dört yüz akçe gedik timâr ile dahi Telçak Kal‘ası müstahfızlığına dahi mezkûr Osman başka başka beravât-ı şerîfimle mutasarrıflar olub gedik timârlarının başkalemi olan sâlifü'z-zikr karye-i Orasova Selişte defter-i mufassalda yedi bin dokuz yüz ve defter-i icmâlde karye-i Orasova Selişte ma‘ resm-i belut deyu sekiz bin akçe yazu ile tahrîr ve müstakilen bunların kayd ve berâtlarına dâhil olub karye-i mezbûrenin mahsûl ve rüsûmuna âhardan dahl olunmak icâb etmez iken İzvornik sancağında Podmir nâhiyesinde çiftlik-i Pir Mehmed ve gayriden yirmi bin akçe ze‘âmete mutasarrıf eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Mustafa veled-i İbrahim Paşa ber-mûceb-i tashîh-i icmâl berâtlarına dâhil olan çiftlikler ve zemînleri defter-i hâkânî ve berâtı mûcebince zabta kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî bunların müstakilen kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr karyelerine fuzûli müdâhale ve karye-i mezbûrede sizlerin bir dürlü ‘alâkası yokdur benim ze‘âmetim aklâmındandır deyu ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb karye-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkânî ve yedlerinde olan berâtları mûcebince kendülere zabt ve ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâtlarına mugâyir zâ‘im-i mezkûru bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emri şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Telçak nâhiyesinde on dört nefer re‘âyâ ve yedi baştina ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve ispençe ve gendüm ve zemîn Koçi der-tasarruf-ı Mustafa veledeş zirâ‘at edüb ‘öşr virür yekûn ma‘ gayrihi yedi bin beş yüz akçe yazusu olan karye-i Orasova Selişte defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Orasova Selişte ma‘ belut tâbi‘-i Telçak deyu sekiz bin akçe yazu ile tahrîr ve yazusu mezkûrundan iki def‘a yedişer yüz ve iki def‘a dahi bin beş yüz ve bir def‘a dahi bin yedi yüz ve bir def‘a dahi sekiz yüz akçeleri ifrâz ve İzvornik Kal‘ası müstahfızânına mahsûs gedik timârlar olub ve yine defter-i icmâlde karye-i Orasova Selişte ma‘ resm-i belut el-mezbûrenin sekiz bin akçe yazusu mezkûrundan bir def‘a dahi bin dört yüz akçesi ifrâz ve ol-dahi Telçak Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr olub ve yedi yüz akçe yazar bir gedik timâr-ı mezkûr Mustafa veled-i Ahmed ve bin beş yüz akçe yazar iki ‘aded gedik timârlar dahi merkûmân Mehmed veled-i Ahmed ve Mehmed veled-i Receb ve bin yedi yüz akçe

yazar bir gedik timâr dahi mezkûr İbrahim ve sekiz yüz akçe yazar bir gedik timâr dahi mezbûr Yusuf'un başka başka beravât-ı şerîfimle üzerlerinde ve bin dört yüz akçe timâr ile Telçak Kal‘ası müstahfızlığı dahi berât-ı şerîfimle mezkûr Osman'ın üzerinde olub ve yine Telçak nâhiyesinde fî sene ber vech-i nakd iki yüz akçe yazusu olan çiftlik-i Yardım ve Hasan ve Bozdoğan Ferhad Rasovine ve Elvan yerleridir hâlâ der-tasarruf-ı Ahmed el-cündi ve Ümmethan bin Hasan ve Pervane Kurd ma‘ bağ zirâ‘at edüb ‘öşr ve rüsûm mukâbelesinde her yıl cizye cem‘ine gelen kullara edâ eder ve yine Telçak nâhiyesine tâbi‘ fî sene yüz akçe yazar çiftlik-i Osman bin Mehmed ve nısf zemîn ve hâne ve zemîn-i Leşte? der-yed-i Hasan Bey hâlâ der-tasarruf-ı Osman el-mezbûr ve ‘öşr ve rüsûm mukâbelesinde cizye cem‘ine gelen kullara edâ ede ve yine Telçak nâhiyesinde fî sene yüz akçe yazar çiftlik-i Ahmed ez-zâ‘im Dragopulo yerleridir zirâ‘at edüb ‘öşr ve sâlâriyye mukâbelesinde cizye cem‘ine gelenlere edâ eder deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle anlar dahi tahrîr olundukdan sonra Bosna eyâletine mutasarrıf vezîr Abdullah Paşa mukaddemâ mektûb gönderüb İzvornik sancağında Podmir nâhiyesinde ‘öşr ve rüsûm mukâbelesinde ber vech-i nakd yüz elli akçe hâsıl-ı ve iki ‘aded çiftlik-i sâ’ire ile yüz doksan akçe yazusu olan çiftlik-i Mir Mehmed el-Kâtib ve Telçak nâhiyesinde senede nakid iki yüz akçe hâsıl-ı olub on iki ‘aded çiftlik-i sâ’ire ile bin altı yüz elle akçe yazusu olan çiftlik-i Yardım ve nevâhi-yi sâ’irelerden çiftlik ve zemînler bundan akdem defter aklâmından olub sâbıkâ Bosna muhafızı İbrahim Paşa'nın İzvornik sancağında vâki‘ Beline nâhiyesinde binâ eylediği câmi‘-i şerîf hademesinin vazifelerine ta‘yin olunub hademe taraflarından zabt olunmağla zikrolunan câmi‘ hademesinin yedlerinde olan berâtları mûcebince iktizâ eden vazifeler beher sene çiftlikler mahsûlünden verilmek şartıyla zikrolunan çiftlikler ve zemînler yirmi bin akçe eşkinci ze‘âmet olmak üzere tashîh olunmak bâbında ‘inâyet ricâsına ‘arz edildiğin zikri mürûr eden çiftlik ve zemînler iki yüz elli üç ‘aded olub yazuları kırk bin altı yüz elli dokuz akçe olduğun ve defter emîni Mustafa ‘arz eyledikde zikrolunan çiftlikler ve zemînler yirmi bin akçe eşkinci ze‘âmet olub câmi‘-i mezbûr hademesinin iktizâ eden vezâifi beher sene çiftlikler mahsülünden ze‘âmet-i mezbûreye mutasarrıf olanlar yedlerinden verilmek ve ‘ayni ‘öşrleri alınmak şartıyla yüz otuz sekiz senesi Cemâziye’l-evvel'inin on ikinci gününden bâ-hatt-ı tevkî‘ kalemiyle tashîh ve defter-i icmâle sepet ve yirmi bin akçe ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr dahi tamâmen

merkûm İbrahim'in ze‘âmeti olduğu mestûr ve mukayyed olmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 1160/Ağustos/Eylül 1747

637- Sayfa:166 Hüküm:1

İzvornik sancağına bağlı Beline nâhiyesinde Ali, Behlül ve Mehmed isimli sipahiler tarafından yapılan haksız müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisine ve Beline ve kadılarına hüküm ki

İzvornik Kal‘ası kapudânı İbrahim zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında Beline nâhiyesinde Dodkovaç mezra‘sı toprağında vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd yerler mukaddemâ kânun üzere tapuya müstehak oldukda sipâhileri olan Ali ve Behlül ve Mehmed nâm sipâhilerin seleflerinden resm-i tapu ile alub yedine virilen sâhib-i arz temessükü mûcebince zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken hâlâ sipâhileri olan mezkûrlar yedinde olan temessüğüne mugâyir ol-yerlere hilâf-ı kânun fuzûli müdâhale ve zabtına mümâna‘at ve ta‘addî eylediklerin bildirüb ol-yerler yedinde olan sâhib-i arz temessükü mûcebince kendüye zabt etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Beline nâhiyesine tâbi‘ kırk yedi nefer re‘âyâ ve beş baştina ile hâsıl-ı ispençe ve gendüm ve ‘öşr-i küvvâre yekûn ma‘ gayrihâ yedi bin akçe yazusu olan karye-i Prodaç ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ mezra‘-i Dodkovaç der-yed-i Osman Ağa hâlâ der-yed-i Ahmed bin Osman Ağa ve İbrahim tasarruf edüb ‘öşr virür hâsıl-ı gendüm ve resm-i mücerredan yekûn ma‘ gayrihâ bin akçe yazu ile ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihâ birikdirilüb on sekiz bin akçe yekûnundan bir def‘a dört bin beş yüz ve bir def‘a dahi dokuz bin akçeleri ifrâz ve an ze‘âmet deyu başka başka iki ‘aded icmâller olub ve dört bin beş yüz akçe yazar icmâl-i evvel tamâmen merkûm Ali'nin timârı ve dokuz bin akçe yazar icmâlin dahi biner akçe Behlül ve Mehmed'in timârları bâkileri müşterekleri kayıdlarında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i N sene 1160/Eylül 1747

638- Sayfa:166 Hüküm:2

Klis sancağında Uskopye nâhiyesinde Ahmed b. Rüstem'in tasarruf ettiği zeamete müştereği olan Mehmed isimli sipahinin kanuna aykırı olarak yaptığı müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Klis sancağında vâki' Mevlânâ kadılarına hüküm ki

Zü'emâdan Ahmed veled-i Rüstem zîde kadruhu gelüb Klis sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Uskopye nâhiyesinde Drasniçe nâm karye ve gayriden yirmi sekiz bin sekiz yüz doksan akçe ze'âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze'âmeti mülhâkâtından yine nâhiye-i mezbûreye tâbi' Dolna-Rom nâm karye ile icmâline dâhil kurâda müştereği olan Mustafa nâm sipâhi karye-i mezbûre ve icmâline dâhil ve kurâda senin hissen azdır deyu berâtı yazusuna göre hissesine düşen mahsûl ve rüsûmunun ahz ü kabzına mümâna'at eyledükde bildirüb karye-i mezkûre ve icmâline dâhil-i kurâ müşterekleriyle kendüye zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtından her kesin berâtı berâtı yazusuna göre hissesine isâbet edeni ahz ü kabz etdirilüb müştereği mezbûru ve âharı hilâf-ı defter-i hâkânî ol-vechile rencîde ve remîde etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca'at olundukda Uskopye nâhiyesine tâbi' dokuz bin beş yüz akçe yazar Dolna-Rom nâm karye defter-i icmâlde ma' gayrihâ birikdirilüb yirmi altı bin dokuz yüz doksan akçe ze'âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun altı bin dokuz yüz doksan akçe hissesi mümâileyh Ahmed veled-i Rüstem ve yirmi bin akçesinden on bin akçesi dahi karye-i merkûm ve ma' gayriden on dört bin altı yüz elli akçe timâra mutasarrıf Mustafa bâkisi müşterekleri kayıdlarında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i N sene 1160/Eylül 1747

639- Sayfa:167 Hüküm:1

İzvornik Kalesi müstahfızı Dursun'un tasarrufunda olan Klokoniçe karyesine hariçden yapılan müdahalelerin önlenmesi

Sadr-ı esbak olub Bosna vâlisine İzvornik vekadılarına hüküm ki

İzvornik Kal‘ası müstahfızlarından Dursun nâm müstahfız gelüb İzvornik sancağında Şubin nâhiyesinde Pordaç nâm karye ve gayriden bin beş yüz akçe mîr-i mîrândan berâtla mutasarrıf olduğu gedik timârı karyelerinden müşterekleriyle kayd ve berâtına dâhil İzvornik nâhiyesine tâbi‘ bin dört yüz elli akçe yazusu olan Klokoniçe nâm karyeyi müşterekleriyle gedik timârı tarafından zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtın kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz murâd eyledikde yine İzvornik nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Pir Mehmed el-Kâtib ve gayriden yirmi bin akçe ze‘âmete mutasarrıf olan eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Mustafa veled-i İbrahim Paşa ze‘âmeti mülhâkâtından yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ ber vech-i nakd iki yüz akçe yazusu olan Haline mezra‘sını zabta kanâ‘at etmeyüb defter-i hâkânî bunun müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil olan sâlifü'z-zikr Klokoniçe karyesine fuzûli müdâhale ve dört seneden berü vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtın tagallüben ahz ü kabz edüb ziyâde gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb karye-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkânî gedik timârı tarafından müştereğiyle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb zâ‘im-i mezbûru hilâf-ı defter-i hâkânî bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda İzvornik nâhiyesine tâbi‘ on altı nefer re‘âyâ ve sekiz baştina ve hâsıl-ı resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve ‘öşr ve küvvâre ve iki bab asiyâb yekûn ma‘ gayrihâ bin dört yüz elli akçe yazar karye-i Klokoniçe defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde beş yüz akçesini ifrâz ve Şubin nâhiyesine tâbi‘ Pordaç nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb bin beş yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr İzvornik Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr olub ve yine İzvornik nâhiyesine tâbi‘ mezra‘-i Haline nezd-i karye-i Presil der-tasarruf-ı mezra‘-i mezbûrede Yusuf Ali tasarrufunda olan yerler der-tasarruf-ı Turhan etmişidi ‘öşr ve sâlâriyye ve rüsûm-i sâ’ire mukâbelesinde cizye cem‘ine gelen kullara edâ eder hâsıl-ı fî sene ber vech-i nakd iki yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde çiftlik-i Pir Mehmed el-Kâtib ve çiftlikhâ ve zemînhâ-i sâ’ire iki yüz elli üç ber vech-i defter-i mufassal ve gayrihi yirmi bin akçe

ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen hâlâ berât-ı şerîfimle mezkûr Mustafa veled-i İbrahim Paşa'nın üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i N sene 1160/Eylül 1747

640- Sayfa:167 Hüküm:2

Saraybosna'da zaviyedar ve vakıf mütevellisi olan Şeyh Mehmed'e hariçden müftü Hacı Mustafa'nın kanuna aykırı olarak yaptığı müahlenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı sâbık Ali Paşa'ya ve Saray Bosna kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûrda vâki‘ müteveffâ zâviyesinde bi'l-fi‘il zâviyedâr ve vakfının mütevellisi sulehâdan Şeyh Mehmed ile zâviye-i mezbûrede sâkin fukarâsı gelüb selâtin-i maziyyeden berü kazâ-i mezbûr muzâfâtından Podgrab nâm karye toprağında vâki‘ malümü'l-hudûd yerleri vakf-ı mezkûra hibe ve temlik ve yedine mülknâme-i hümâyûn verildikden sonra ol-dahi ol-yerleri tasarruf ve gallesin bunlara şart ve ta‘yin eylediği defter-i hâkânî vakfiyesinde mestûr ve mukayyed ve şart-ı vakıf mûcebince vakf olub gallesin ahz ü kabz edüb ve vakf-ı mezbûr galle cihet-i uhrâya vakfiyesinde bir nesne ta‘yin ve şart etmiş değil iken müftü el-Hac Mustafa zuhûr ve ol-yerler içün ben zabt ve gallesin ahz ve cihet-i uhrâya sarf ederim deyu hilâf-ı şart-ı vakıf fuzûli müdâhale ve birkaç seneden üzerlerine musallat ve galle-i vakıfdan bir mikdârın ahz ve gadr-ı külli eyledikde ve bu bâbda şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfi mûcebince şer‘le görülüb hilâf-ı şart-ı vakıf ahz eyledüğü galle-i vakf her ne ise alıverilüb ber-mûceb-i fetvâ-ı şerîfe icrâ-ı hakk ve ol-vechile zâhir olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i N sene 1160/Eylül 1747

641- Sayfa:167 Hüküm:3

Prepol kazasında arazi tasarruf eden Fatıma isimli hatundan kalan araziye Fatıma'nın kız kardeşinin kanuna aykırı olarak yaptığı müdahalenin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı sâbık vezîre Prepol ve kadılarına hüküm ki

Mehmed zîde kadruhu gelüb bunun ‘uhde ve iltizâmında olan havass-ı hümâyûnumdan Prepol kazâsı toprağında arâzi tasarruf edenlerden Fatıma nâm hâtûn bin yüz elli senesinde müteveffiye olub tasarrufunda olan yerleri kânun üzere bunun zamânında tapuya müstehak ve müteveffiye-i mezbûrenin oğlu ve sâ’ir tapu ile verilmesi fermân olunanlardan kimesnesi kalmamağla bu ol-yerleri kânun üzere resm-i tapu ile tâlibine vermek murâd eyledikde müteveffiye-i mezbûrenin kız karındaşı nâm hâtûn zuhûr ve kız karındaşı yerlerinde karındaşının hakk-ı tapusu yoğ iken müteveffiye-i mezbûrenin kız karındaşı mezkûre hakk-ı tapu benimdir deyu vech-i meşrûh müstehak-ı tapu olan yerleri resm-i tapu ile vermesine muhâlefet eylediğin bildirüb ol-yerler kânun üzere resm-i tapu ile tâlibine virilmek bâbında hükm-i hümâyûn ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N sene 1160/Eylül 1747

642- Sayfa:167 Hüküm:4

Osman bin Ali ve Mustafa'nın İzvornik sancağında Maçova-i Bala'da tasarruf ettikleri timarına Mehmed bin Ömer ile Durmuş'un kanunsuz müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Osman veled-i Ali ve Mustafa nâm sipâhiler gelüb İzvornik sancağında ve kazâsı muzâfâtından Maçova-i Balâ nâhiyesinde Podana nezd-i karye-i Gorna-Palu nâm karye ve gayriden üç bin iki yüz yirmi dört akçe timâra merkûm Osman veled-i Ali ve yine karye-i mezbûre ve gayriden üç bin iki yüz yirmi beş akçe timâra dahi mezkûr Mustafa başka başka beravât-ı şerîfimle mutasarrıflar olub timârları aklâmından üç bin akçe yazusu olan Gostil nâhiyesinde karye-i Dugalonik ma‘ resm-i belut ve iki bin dokuz yüz doksan dokuz yazar Gostil nâm karye ile birikdirilüb beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun bin dört yüz doksan dokuz akçesi merkûm Osman veled-i Ali ve bin beş yüz akçesi dahi mezkûr Mustafa'nın timârları aklâmı ve üç bin akçesi dahi sâlifü'z-zikr Dugalonik ve Gostil nâm karyelerden üç bin akçe timâra mutasarrıf Mehmed veled-i Ömer'in timârı olmağla müşterekleri

mezbûr Mehmed berâtı yazusuna göre hissesine düşeni ahz ü kabzına mümâna‘at etmeyüb akrâbasından Durmuş nâm kimesne ile yekdil ve berâtı yazusundan ziyâdeye tecâvüz ile bunların hisselerine müdâhale ve mahsûl ve rüsûmu tagallüben ahz ü kabz edüb timârları mahsûsuna gadr eylediklerin bildirüb zikrolunan karyelerin ber mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleri mezbûr Mehmed veled-i Ömer ile kendülere zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmdan herkes berâtları yazularına göre hisselerine isâbet eden kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb müşterekleri mezbûru hilâf-ı defter-i hâkânî ve yedlerinde olan berâtlarına mugâyir ziyâde tecâvüz ile bunların berâtları yazularına hisselerine düşen mahsûl ve rüsûma müdâhale etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N sene 1160/Eylül 1747

643- Sayfa:168 Hüküm:1

Beline kazasında arazi tasarruf eden İbrahim Kapudan'a kanunsuz olarak hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Beline kadısına hüküm ki

Çiftlik eshâbından İbrahim Kapudân gelüb bunun kazâ-i mezbûra tâbi‘ Brodaç nâm karye nezdinde vâki‘ yedinde olan sâhib-i arz temessükleri ve sâ’ir senedi mûcebince mutasarrıf olduğu çiftliği arâzîsinden Dobkovaç mezra‘sı dimekle ma‘rûf ma‘lûmü'l-hudûd yerlerinde kat‘a âharın ‘alâkası olmayub ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken kazâ-i mezbûra tâbi‘ Yordaç nâm karyede vâki‘ çiftlik eshâbından el-Hâc İbrahim ve ve nâm kimesneler zuhûr ve birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve mücerred ta‘cîz içün ol-yerler bizim çiftliğimiz olan Yordaç karyesi hudûdu dâhilindedir deyu nizâ‘ ve hilâf-ı kânun ve mugâyir-i sened ve temessükât fuzûlî bilâ-sened müdâhale ve zabt ve tasarrufuna mümâna‘at ve ta‘addîden halî olmayub gadr-ı küllî sevdâsında oldukların bildirüb yedinde olan sened ve temessükât mûcebince ‘amel olunub zikrolunan yerleri kemâkân kendüye zabt etdirilüb mezbûrları hilâf-ı kânun ve mugâyir-i temessükât ve sened-i sâ’ire bir dürlü dahl ve

ta‘arruz etdirilmeyüb zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N sene 1160/Eylül 1747

644- Sayfa:168 Hüküm:2

Prepol kazasında arazi tasarrruf eden Fatıma isimli kadının vefatından sonra kız kardeşinin kanuna aykırı olarak yaptığı müdahalenin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Prepol vekadılarına hüküm ki

Mehmed zîde kadruhu gelüb Prepol kasabası toprağında arâzî tasarruf edenlerden Fâtıma nâm hâtûn işbu sene-i mübârekede müteveffiye olub oğlu olmayub yerleri tapuya müstehak ve bu makûle müteveffiyenin yerleri ancak oğluna tapu ile verilib kızı ve er karındaşı ve kız karındaşına tapu ile fermân olunmamağla ol-yerleri bu sâhib-i arzdan resm-i tapu ile alub yedine verilen sâhib-i arz temessüğü mûcebince zabt ü zirâ‘at murâd eyledikde müteveffiye-i mezbûrenin kız karındaşı nâm hâtûn zuhûr ve ol-yerler kız karındaşım yerleri olmağla hakk-ı tapu benimdir deyu kavl-i hoduyla hilâf-ı kânun müdâhale ve zabtına mümâna‘at eyledikde ve bu bâbda şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb fetvâ-ı şerîfe ve sâhib-i arz temessüğü mûcebince ol-yerler kendüye zabt ü zirâ‘at etdirilüb mezbûreyi hilâf-ı kânun müdâhale ve mümâna‘at etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i L sene 1160/Ekim 1747

645- Sayfa:168 Hüküm:3

Saraybosna'da bulunan Misafirin Tekkesi'ne hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve Saray Bosna kadısına hüküm ki

Medine-i Saray Bosna'da vâki‘ Misâfirîn Tekyesi dimekle ma‘rûf zâviyenin bi'l-fi‘il zâviyedâr ve vakfının mütevellisi ‘ulemâ ve sulehâdan Mevlânâ Şeyh Mehmed zîde ‘ilmuhû ile derûnunda sâkin fukarâsı sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb vakf-ı

mezbûrun defterde mukayyed arâzîsinden olub kadîmü'l-eyyâmdan berü taraf-ı vakfdan zabt ve ‘öşr ve resmi ahz ü kabz olunagelen yerlerinden kazâ-i mezbûr muzâfâtından Viyoka? nâhiyesinde Bodkray? nâm karye toprağında vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd yerlerinde âharın bir dürlü ‘alâka ve medhali olmayub ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken civârında vâki‘ sonradan muhdes Câmi‘-i Medresesi vakfı mütevellisi olan medine-i mezbûre sâkinlerinden Müftî el-Hâc Mustafa Efendi dimekle ma‘rûf kimesne zuhûr ve sâlifü'z-zikr yerler içün câmi‘-i mezkûrun tederrüsîn vakfı arâzîsindendir deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ol-yerleri fuzûlî zabt ve birkaç seneden berü ‘öşr ve resmin tagallüben ahz ü kabz ve bunlara gadr etmekle mukaddemâ Bosna vâlisi müteveffâ Yeğen Mehmed Paşa vaktinde murâfa‘a-i şer‘ olduklarında ol-yerler vech-i meşrûh üzere zâviye-i mezbûre vakfı arâzîsinden ve kadîmü'l-eyyâmdan berü vakf-ı mezbûr tarafından zabt ve ‘öşr ve resmi ahz ü kabz olunagelen yerlerden olduğu tevâtüren bî-garaz Müslümîn ihbâr ve şehâdetleriyle şer‘an sâbit ve bunlara hükm ve mezkûrun mugâyir-i kadîm müdâhalesi men‘ birle tenbih olunmuşiken mezkûr cebâbireden olmağla kâni‘ ve memnû‘ olmayub mugâyir-i kadîm yine ol-yerleri tagallüben zabt ve ‘öşr ve resmin fuzûlî ve tagallüben ahz ü kabz ve ziyâde gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb ol-yerler kadîmi üzere bunlara zabt ve ‘öşr ve resmi ahz ü kabz etdirilüb mezkûrun hilâf-ı kânun ve kadîme mugâyir zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi şer‘le men‘ ü def‘ ve memnû‘ olmaz ise ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i L sene 1160/Ekim 1747

646- Sayfa:168 Hüküm:4

Klis sancağında Kuprez nâhiyesinde Ahmed'in tasarrufundaki zemaet yerine kanunsuz olarak hariçden yapılan müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya Mevlânâ Bihke kadısına hüküm ki

Mehmed zîde kadruhu gelüb Klis sancağında Kuprez nâhiyesinde Gorna ve Mosaç nâm karye ve gayriden yirmi iki bin altı yüz akçe ze‘âmete mutasarrıf Ahmed zîde kadruhunun berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti mülhakâtından Çiftlik-i Kasik Brefik tâbi‘-i Blay-ı Blagay der-tasarruf-ı Mustafa Bey Mîrlivâ-i Klis ber vech-i maktû‘ beş bin akçe yazusu olan çiftlik mümâileyhin tasarrufunda olmağla çiftlik-i

mezbûru zabt ve beher sene ‘öşre mu‘adil maktû‘nu zâ‘im-i mümâileyh tarafına edâ edüb dahl ve rencîde olunmak icâb etmez iken zâ‘im-i mezkûr kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânun ‘aynî ‘öşr mütâlebesiyle ta‘addîden halî olmadığın bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânun ol-vechile zâhir olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda Çiftlik-i Kasik Brefik tâbi‘-i Blay-ı Blagay der-tasarruf-ı Mustafa Bey mîrlivâ-i Klis ber vech-i maktû‘ beş bin akçe yazu ile defter-i icmâlde muharrer kalemiyle tahrîr ve Kuprez nâhiyesinde Gorna ve Mosaç nâm karye el-mezbûre ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb yirmi iki bin altı yüz elli akçe ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen mümâileyhin ze‘âmeti olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1160/Ekim 1747

647- Sayfa:169 Hüküm:1

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre Klis ve kadılarına hüküm

Klis sancağında ve Rama nâhiyesinde timar tasarruf eden Receb bin Mustafa ve Mahmud bin Hüseyin'e hariçden yapılan müdahalelerin engellenmesi

Erbâb-ı timârdan Receb veled-i Mustafa nâm sipâhi gelüb Klis sancağında ve kazâsı muzâfâtından Rama nâhiyesine tâbi‘ Gorna-Mesnik nâm karye ve gayriden iki bin akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârının başkalemi olan karye-i Gorna-Mesnik el-mezbûre defter-i icmâlde beş bin üç yüz kırk iki akçe yazu ile tahrîr ve bin sekiz yüz yirmi akçesi ifrâz ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb iki bin beş yüz altmış akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin akçesi merkûm Receb veled-i Mustafa'nın timârı bâkisi müştereği kaydında olub ve karye-i mezbûrenin yazu-ı mezkûresinden iki bin yedi yüz on iki akçesi dahi ma‘ gayrihî birikdirilüb üç bin beş yüz yirmi iki akçe yekûnundan üç bin akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen Mahmud veled-i Hüseyin'in timârı olub ve yine karye-i mezbûrenin yazu-ı mezkûresinden bir def‘a dahi dört yüz kırk akçesi ifrâz ve İskovine nâhiyesine tâbi‘ çiftlik ‘an-hisse-i zemînhâ-i kal‘a-i Şoşed ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb yedi bin dokuz akçe yekûnundan beş bin dokuz yüz doksan akçesi ifrâz ve ber-icmâl olub ve yine karye-i Gorna-Mesnik

el-mezbûrenin beş bin üç yüz kırk iki akçe yazu-ı mezkûresinden üç yüz yetmiş akçesi dahi ifrâz ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb sekiz yüz yetmiş akçe Şoşed Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr olduğu defter-i hâkânîde mukayyed ve mezkûr Receb veled-i Mustafa timârının başkalemi olan sâlifü'l-beyân Gorna-Mesnik karyesi ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtdan berâtı yazusuna göre hissesine düşeni ahz ü kabz murâd eyledikde müştereği olanlar karye-i mezbûrenin vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmundan yedlerinde olan berâtları yazularına göre hisselerine düşeni ahz ü kabza kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî berâtları yazularına mugâyir ziyâdeye tecâvüz ve bunun berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûl ve rüsûmuna dahi hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûlî müdâhale ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb karye-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmundan herkese yedlerinde olan berâtları yazularına göre hisselerine isâbet edeni kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât hisselerinden ziyâdeye tecâvüz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1160/Kasım 1747

648- Sayfa:169 Hüküm:2

Hacı Ali'nin Beline nâhiyesine bağlı Tresniçe karyesinde tasarrufunda olan yerlere züemadan Mahmud'un kanuna aykırı olarak yaptığı müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa'ya ve Beline kadısına hüküm ki

Dergâh-ı ‘ali müteferrikalarından el-Hâc Ali dâme mecduhunun İzvornik sancağında ber vech-i malikâne mutasarrıf olduğu havâss-ı hümâyûnumdan Böğürdelen Mukâta‘ası mülhakâtından kazâ-i mezbûr muzâfâtından Beline nâhiyesine tâbi‘ Tresniçe nâm karyede sâkin re‘âyâ fukarâsı gelüb karye-i mezbûre toprağında ma‘lûmü'l-hudûd yerler bundan akdem müddet-i medîde zirâ‘at olunmayub üç sene ‘ale't-tevâlî ve bilâ-mâni‘ boz ve halî koyub kânun üzere tapuya müstehak oldukda bunlar ol-yerleri bozdan ve sâhib-i arzdan resm-i tapu ile alub sâhib-i arz ma‘rifetiyle

tasarruflarında olan ma‘lûmetü'l-hudûd yerlerin beher sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb ber-vechile dahl icâb etmez iken zü‘emâdan Mahmud nâm kimesne zuhûr ve şirrete sâlik olub mücerred ta‘cîz ve celb-i mal içün ol-yerler mukaddemâ tahrîrden mukaddem mîrlivâ hassı iken ol-yerleri çiftlik eylemek üzere sâhib-i arzdan resm-i tapu ile almış idim dört beş seneden mütecâviz zirâ‘at edemeyüb şimdi zikrolunan yerleri ve zabt eylediğiniz senelerin noksân arâzîsini dahi alırım deyu hilâf-ı kânun bunları ta‘addî ve perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is olduğun ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-ı şerîfeleri olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfe mûcebiyle ‘amel olunub mezbûrun hilâf-ı kânun ve mugâyir-i fetvâ-ı münîf ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za sene 1160

649- Sayfa:169 Hüküm:3

Bosna'ya tereke taksimi için tayin olan Mevlana Ataullah'ın görevinde ihtimam göstermesi

Mevlânâ Ataullah zîde fazluhuya hüküm ki

Asitâne-i sa‘adetimden ba‘zı kısmet husûsu içün Bosna'ya ta‘yîn olunmanla esnâ-ı râhda Bosna'ya varub gelince yemîn ü yesârında musâdefe eylediğin mâdde-i mahsûsa vâki‘ oldukda tahrîr ve taksîm etmek üzere bu tarafdan sana tefvîz ve sipâriş olunmuşdur. Gerekdir ki esnâ-ı râhda vâki‘ olan mâdde-i mahsûsa ‘askerî muhallefâtını tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farazati'ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm husûsunda ihtimâm edesin deyu bi'l-fi‘il Rumeli Kazâskeri olan Mevlânâ Ahmed Neylî edâmallâhü teâlâ fazluhu tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene (1)160/Kasım/Aralık 1747

650- Sayfa:169 Hüküm:4

Bosna'da eski Kandiye kadısı Şerif Ahmed Efendi, Serdengeçti ağalarından Madanoğlu Hacı İbrahim ve Çikoloğlu Hacı Mehmed ile Novi Kalesi Kapudanı Cafer vefat ettiklerinden, bunların tereke taksimi ve gerekli davalarının görülmesi için Mevlana Ataullah'ın görevlendirilmesi

Mevlânâ Ataullah zîde fazluhuya hüküm ki

Saray Bosna sâkinlerinden sâbıkâ Kandiye kadısı Şerîf Ahmed Efendi ve Serdengeçdi ağalarından Madanoğlu el-Hâc İbrahim ve Saray Bosna sükkânından Serdengeçdi Çikoloğlu el-Hâc Mehmed ve ‘alemdârlardan bayrakdar ve intihâ-i serhâdd-i İslâmiyyeden Novi Kal‘ası Kapudânı Cafer Kapudân nâm kimesneler fevt olub terekelerini tahrîr ü taksîmi bu tarafdan sana tefvîz ve sipâriş olunmuşdur. Gerekdir ki müteveffiyûn-ı mezkûrûnun terekeleri ve gerek ve sâ’ir mâdde-i mahsûsadan tahrîri iktizâ eden mevâddı sen tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farazati’ş-şer‘iyye taksîm ve mevâdd-ı mezkûrûnun şer‘an iktizâ eden de‘âvilerin istimâ‘ edüb hâsıl olan rüsûm-ı ... ahz edesin deyu bi’l-fi‘il Rumeli Kazâskeri olan Mevlânâ Ahmed Neylî edâmallâhü teâlâ fazlıhu tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene (1)160/Kasım/Aralık 1747

651- Sayfa:169 Hüküm:5

Travnik kadısının ahaliden kanuna aykırı olarak mahkeme harcı adıyla para almasının engellenmesi

Travnik kadısına hüküm ki

Travnik kasabası ve kazâsına tâbi‘ Dob? ve Gradseniç ve Veşiva nâm karye ahâlileri gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen imdâd-ı hazariyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlîflerin emr ve defter mûcebince cem‘ini me’mûra edâ edüb kusûrları olmayub hilâf-ı kânun ve defter ta‘addî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken sen ki Mevlânâ-ı mümâileyhsin tarafından hilâf-ı kânun ve defter-i harc-ı mahkeme nâmıyla zikrolunan kurânın hisselerine isâbet ahz ü kabz irâdesiyle ta‘addî ve rencîde olundukların bildirüb hilâf-ı kânun ve defter ol-vechile harc-ı mahkeme nâmıyla

tarafından akçe mütâlebesiyle ta‘addî olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M sene 1161/Ocak 1748

652- Sayfa:170 Hüküm:1

Lubin kazasından İvan ve Yovan'ın babalarının satın aldığı tarlaları kanuna aykırı olarak zabt eden Abdülmümin'in müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre Lubin ve kadılarına hüküm ki

Lubin kazâsında Lodnik nâm karye sâkinlerinden İvan ve Yovan nâm zımmîler ‘arz-ı hâl edüb mesfûrların babaları Sava nâm zımmî karye-i mezbûre toprağında mutasarrıf olduğu ma‘lûmetü'l-hudûd tarlalarını İsmail Hoca dimekle ma‘rûf kimesneden istikrâz eylediği ma‘lûmü'l-mikdâr akçe mukâbelesinde rehn tarikiyle verüb lâkin bu makûle ‘arz-ı mîrînin rehniyyeti hilâf-ı kânun olmağla babaları mesfûr mezkûr İsmail'e akçesin verüb yerlerin almak üzere iken mezkûr İsmail fevt olub ol-yerleri oğlu el-Hâc Ahmed nâm kimesne zabt edüb mezbûr Hacı Ahmed dahi fevt Lubin kazâsında sâkin oğlu Abdülmümin zabt edüb ba‘dehû bunların babaları mesfûr Sava dahi meblâğ-ı mezkûru mezbûr Abdülmümin'e verüb yerlerin almak üzere iken mesfûr Sava dahi mürd olub ol-yerler bî-hasebi'l-kânun meccânen zımmî-i mesfûrlara intikâl edüb zımmî-i mesfûrlar dahi meblâğ-ı mezkûru mezbûr Abdülmümin'e verüb yerlerin alub zabt-ı murâd eylediklerinde mezkûr Abdülmümin şirrete sülûk ve ol-yerleri babanız mürd-i mesfûr benim büyük babam mezbûr İsmail'e feragat eylemiş ve gâh zamân mürûr eyledi deyu hilâf-ı şer‘ ve kânun dürlü dürlü ‘illet ü bahâne ile vermekde ta‘allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında olduğun ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfe mûcebince şer‘le görülüb ol-yerler kendülere alıverilüb mugâyir-i fetvâ-ı münîf bir dürlü ta‘allül ü tereddüd etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1161/Şubat 1748

653- Sayfa:170 Hüküm:2

Çayniçe kazasına bağlı Duştiçe nâhiyesinde akrabalarıyla müştereken tasarruf ettiği tarlaları satın almak isteyen Hüseyin Ağa'ya kanuna aykırı müdahalede bulunan Mustafa'nın müdahalesinin engelenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre Çayniçe ve kadılarına hüküm ki

Voynugân mukâta‘ası mülhakâtından Hersek sancağında Çayniçe kazâsına tâbi‘ Duştiçe nâhiyesi sâkinlerinden Hüseyin Ağa dimekle ma‘rûf kimesne gelüb nâhiye-i merkûma tâbi‘ Cemâat-i Melenli Zoka? nâm karye toprağında vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd tarlalara dede oğulları İsmail ve Osman ve Halil nâm karındaşlar ile ‘ale'l-iştirâk mutasarrıf ve zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ederler iken müşterekleri merkûmûn ol-yerlerden hisselerin âhara bey‘ eder olduklarında bu müşterek olduğu itibâriyle kânun üzere el virdüğü bahâ ile ol-yerlerden müşterekleri merkûmûnun hisselerin almağa tâlib iken mezbûrûn hisselerin buna vermeyüb bin yüz altmış senesinde yine karye-i merkûme ahâlisinden Mustafa nâm kimesneye verüb hilâf-ı kânun gadr-ı küllî etmeleriyle sâhib-i arz ma‘rifetiyle vâz‘u'l-yed olan mezbûrdan taleb ve almak istedikde mezbûr hilâf-ı kânun ben mezbûrlardan satun aldım deyu gûnâgûn hîle ve tezvîrât ile vermekde ta‘allül üzere olduğun ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb mûcebince şer‘le görülüb müşterekleri mezbûrûnun hilâf-ı kânun bey‘ eylediği hisselerin kânun üzere müşterek olduğu itibâriyle el virdüğü bahâ ile mezbûr Mustafa'dan buna alıverilüb hilâf-ı kânun ol-vechile ta‘allül etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S sene 1161/Şubat 1748

654- Sayfa:170 Hüküm:3

Çayniçe kazasına bağlı Duştiçe nâhiyesinde akrabalarının tasarruf ettiği yerleri satın almak isteyen Hüseyin Ağa'ya kanuna aykırı olarak Mustafa'nın yaptığı müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre Hersek sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Hüseyin Ağa dimekle ma‘rûf kimesne gelüb kazâ-i mezbûrede vâki‘ voynugân mukâta‘ası kurâlarından yine kazâ-i mezbûr muzâfâtından Duştiçe nâhiyesinde Melenli Cemâati'nden Zoka? nâm karye toprağında arâzî tasarruf edenlerden dede oğulları İsmail ve Osman ve Halil nâm karındaşlar karye-i merkûme toprağında vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd yerlerin yedi sekiz sene zabt ü zirâ‘at etmeyüb ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ etmediklerinden bî-hasebi'l-kânun yerleri tapuya müstehak oldukda mukâta‘a-i mezbûre zâbiti olan nâm kimesneden bu ol-yerleri alub birkaç seneden berü zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb yedine verilen sâhib-i arz temessüğüne mugâyir müdâhale icâb etmez iken ahâli-i karye-i merkûmeden Mustafa nâm kimesne zuhûr ve şirrete sülûk ve ol-yerler içün mezbûrûn İsmail ve Osman ve Halil senden sonra bana hakk-ı tasarrufun ferâğ etmeleriyle karye-i mezbûre mülteziminden yedimde temessük vardır deyu sonradan peydâ eylediği müzevver temessük ibrâzıyla hilâf-ı kânun ol-yerleri bin yüz altmış senesinde fuzûlî zabt ve ziyâde gadr ve ta‘addî eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb yedinde olan fetvâ-ı şerîfe ve sâhib-i arz temessüğü ve senedât-ı sâ’ireleri mûcebince şer‘le görülüb hilâf-ı kânun ve mugâyir-i temessük fuzûlî zabt olunan yerleri vâz‘u'l-yed olan mezbûrdan geri buna alıverilüb hilâf-ı kânun ve mugâyir-i temessük-i sâhib-i arz ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S sene 1161/Şubat 1748

655- Sayfa:170 Hüküm:4

Mostar Kalesi müstahfızlarından Ömer'in Mostar nâhiyesinde tasarrufunda olan timarına hariçden yapılan müdahalelerin engellenmesi ve defterde bu yerlerin kayıtlarının tashih edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre Mostar ve kadılarına hüküm ki

Mostar Kal‘ası müstahfızlarından Ömer nâm müstahfız gelüb Hersek sancağında Mostar nâhiyesinde Dolna Sirodol? nâm karye ve gayriden bin dört yüz akçe gedik timâr ile Mostar Kal‘ası müstahfızlığına mîr-i mîrân berâtıyla mutasarrıf olub gedik timârının başkalemiyle olan sâlifü'z-zikr Dolna Sirodol? ve timârı mülhakâtından yine Mostar nâhiyesinde karye-i Orlaha tahtında ber vech-i maktû‘ dört yüz akçe yazusu olan

zemîn-i Hacı Mehmed ‘an-baştina resm-i zemîn mutasarrıfdır deyu defter-i hâkânîde mukayyed zemîne ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Maglaj nâhiyesinde Gradçaniç nâm karye ve gayriden iki bin altı yüz on beş akçe timâra mutasarrıf Pir Ahmed timârı mülhakâtından üç yüz akçe yazu ile kayd ve berâtına dâhil karye-i Orlaha ve yine Mostar nâhiyesinde mezra‘-i Meloylamiç? ve gayriden bin dört yüz akçe gedik timâr ile Nosin Kal‘asında Paşa tabyası müstahfızlarından nâm müstahfız dahi üç yüz elli akçe yazu ile mezra‘-i Orlaha deyu kaydına dâhil olan mezra‘sın ber-mûceb-i defter-i hâkânî zabta kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ber vech-i maktû‘ dört yüz akçe yazu ile bunun kayd ve berâtına dâhil karye-i Orlaha? tahtında zemîn-i sâlifü'l-beyâna fuzûlî müdâhale ve ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Mostar nâhiyesine tâbi‘ karye-i Orlaha tahtında ber vech-i maktû‘ dört yüz akçe yazu ile zemîn-i Hacı Mehmed ‘an-baştina-i Radman? ve hisse-i Vakkâs? ve hisse-i Aho? Bego? ve hisse-i Rağ? ve hisse-i diğer Rağ? ve hisse-i İstomolah? ve hisse-i Kırk ve hisse-i Davud ve zemîn-i Argob? hâliyâ der-tasarruf-ı Hacı Mehmed resm-i zemîn mutasarrıfdır deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine Mostar nâhiyesine tâbi‘ Dolna Sirodol nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb bin dört yüz akçe yazu ile Mostar Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr ve yine Mostar nâhiyesine tâbi‘ hâsıl altı yüz elli akçe yazu ile zemîn-i Orlaha der-kurb-i karye-i Orhaha der-tasarruf-ı Ali bin Mustafa ve Ahmed Memi ve Ali Hasan ve Merd bin Abdullah ve Hasan İnehan der-karye-i mezbûre deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde üç yüz akçe yazu ile karye-i Orlaha deyu tahrîr ve Maglaj? nâhiyesine tâbi‘ Gradçaniç nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb iki bin altı yüz on beş akçe ber-icmâl ve tamâmen Pir Ahmed kaydında ve yine üç yüz elli akçe yazu ile mezra‘-i Orlaha tâbi‘-i Miloska deyu tahrîr ve Mostar nâhiyesine tâbi‘ Meloylamiç? nâm mezra‘ ve gayrihi ile birikdirilüb bin dört yüz akçe yazu ile İmoçka Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr iken kal‘a-i mezbûr neferâtı Nosin Kal‘asında Paşa tabyasında sâkin olmak şartıyla yüz on iki târihinde tevkî‘ kalemiyle defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere mahalleri tashîh olunmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî tarafeynin icmâl ve mufassalları başka başka olub birbirlerinde ‘alâkaları olmamak

iktizâ eylediğin bi'l-fi‘il defter emîni olan Mehmed Râkım dâme mecduhu ‘arz eylediği ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S sene 1161/Şubat 1748

656- Sayfa:171 Hüküm:1

Bosna'da Osiçani ve Boraç mahallelerinde arazi tasarruf eden Mehmed'e Doboy kapudanı Cafer'in kanuna aykırı olarak yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Bosna eyâletinde vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûrda sâkin Mehmed nâm kimesne gelüb ze‘âmet mülhakâtından kazâ-i mezbûra tâbi‘ Sine? kasabası mahallâtından Osiçani ve Boraç mahallelerinde vâki‘ mülk menzil ve sâ’ir emlâke mutasarrıf ve nâm kimesneler mutasarrıf oldukları mülk menzil ve emlâklerin tevâbi‘ ve levâhıklarıyla bâ-hüccet-i şer‘iyye buna bey‘-i bât-ı kat‘î ile bey‘ ve cânib-i şer‘den yedine verilen hüccet-i şer‘iyye mûcebince iki seneden mütecâviz mutasarrıf olub bir dürlü ber-vechile dahl olunmak icâb etmeyüb ve mülk-i müşterâsına âhardan müdâhale olunmak iktizâ etmez iken ecânibden ziyâde mütegallibeden Doboy Kapudânı Cafer dimekle ma‘rûf kimesne zuhûr ve şirrete sâlik ve mücerred bunun mülk-i müşterâsını bir tarik ile yedinden almak sevdâsında sâlifü'z-zikr menzil ve emlâk benim mutasarrıf olduğum emlâkime karîb olmağla ben alurum deyu iddi‘â ve bundan akdem tarafından vekîli ile murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında hudûdları başka ve mu‘ârızadan men‘ birle hüccet verilmişiken mezbûr bir dürlü mündefi‘ olmayub tekrâr hevâsına tâbi‘ şâhid-zor peydâ ve bezl-i rüşvet ile bunun gıyâbında bir müzevver hüccet peydâ ve müdâhale etmekle ve ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle mahallinde murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında mezbûrun iddi‘âsı lağv-ı mahz kat‘-ı nizâ‘ ve ibrâ-ı zimmet birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilüb ve mûcebince buyruldu dahi verilüb bu makûle bir def‘a şer‘le görülüb faslolunub kat‘-ı nizâ‘ ve ibrâ birle hüccet-i şer‘iyye verilen da‘vânın tekrâr istimâ‘ı memnû‘ iken ba‘zı mütegallibelere istinâden müceddeden celb-i mal ve ahz-ı intikâm kasdıyla mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ta‘cîzden halî olmadığın bildirüb hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince ‘amel olunub ol-vechile mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve senedât ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1161/Mart 1748

657- Sayfa:171 Hüküm:2

Saraybosna'da kantar rüsumunun belirlenmesinde eşya ve zahirelerin miri kantar ile ölçülmesine hariçden yapılan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray Monlasına hüküm ki

Şeyh dâmâdı Mustafa zîde kadruhu gelüb rüsûm-ı kantâr-ı Saray Bosna mukâta'ası mümâileyhin ber vech-i malikâne 'uhdesinde olmağla İstanbul ve Edirne ve sâ'ir mahaller misillü kazâ-i mezbûrda vezne gelüb eşyâ ve zehâyir-i mîrî kantâr ile vezn olundukda kânun-ı kadîm üzere rüsûmâtı tahsîl olunmak iktizâ eder iken tüccâr ve celeb ve çarıkcı ve bostancı tâ'ifesi ve sâ'ir ba'zı kimesneler mîrî kantâra 'adem-i itibâr ile kendüleri kantâr peydâ ve anınla vezn etdirdüb mâl-ı mîrînin kesr ü noksânına sebeb oldukların bildirüb fîmâ-ba'd kazâ-i mezbûra gelüb dâhil olan yaş ve kuru sığır derileri ve yaş ve kuru yemiş denkleri ve sâ'ir emti'a ve eşyâ her ne ise mîrî kantâr ile vezn etdirilüb âharın ihdâs eyledikleri kantârlar men' ü def' ve vezn olunan eşyâdan kânun üzere mîrî rüsûmâtı tahsîl etdirilmek içün emr-i şerîfim ricâ ve hazîne-i 'âmiremde mahfûz baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda mukâta'a-i mezbûre hâlâ berât-ı şerîfimle ber vech-i malikâne mümâileyhin üzerinde olduğu mestûr ve mahallinde şer'le görülüb kadîmden olagelmişe mugâyir ber-vechile kimesneye muhâlefet etdirilmemek üzere emr-i şerîfim tahrîr bâbında bi'l-fi'il baş defterdârım olan Mehmed dâme 'ulüvvuhu i'lâm eylediği i'lâmı mûcebince 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'alişân yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1161/Mart 1748

658- Sayfa:171 Hüküm:3

Teşne kazası kadısının ahaliden haksız yere para almasının engellenmesi

Teşne kazâsı civârında vâki' Mevlânâ zîde fazluhuya hüküm ki

Teşne kazâsı ahâlisi gelüb üzerlerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlîflerin cem‘ini me’mûra edâda kusûrları yoğ iken hâlâ kadıları olan nâm kadı ziyâde tama‘kâr olmakdan nâşî tekâlîfleri vukû‘unda emr ve defterden ziyâde kendü nefsiyçün yüz yirmişer guruş zamm ve salyâne ve cebren tahsîl eylediğinden ma‘adâ mücerred ta‘cîz ve celb-i mal sevdâsıyla üzerlerine musallat ve eslâfım olanlar beher tekâlîf vukû‘unda harc-ı defter ve ondalık ve kâtibiyye ve kalemiyye ve huddâmiyye nâmıyla dörder beşer yüz guruş alurlar imiş ben dahi ol-mikdâr guruşu sizden alırım deyu hilâf-ı şer‘ ve kânun ve bilâ-emr-i hümâyûn ve bî-gayri hakkın bunları ta‘addî ve rencîdeden halî olmayub gadr-ı murâd ve ol-vechile mağdur oldukların bildirüb mezbûrun hilâf-ı şer‘ ve kânun ve bilâ-emr-i hümâyûn ol-vechile olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene (1)161/Mart 1748

659- Sayfa:172 Hüküm:1

Teşne nâhiyesinden Salih'in tasarrufunda olan timar toprağına kanunsuz olarak hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Teşne ve kadılarına hüküm ki

Sâlih nâm kimesne ‘arz-ı hâl edüb Bosna sancağında Teşne nâhiyesinde Salnik nâm karye ve gayriden iki bin yüz akçe gedik timâr ile Teşne Kal‘ası kethüdâlığına mîr-i mîrân berâtıyla mutasarrıf olub timârına âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken yine nâhiye-i mezbûrede Kablin? nâm karye ve gayriden dört bin akçe timâra mîr-i mîrân berâtıyla mutasarrıf olan nâm sipâhi timârı karyesini zabta kanâ‘at etmeyüb sâlifü'z-zikr Salnik nâm karyede benim dahi hissem vardır deyu hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûlî müdâhale ve ta‘addîden halî olmadığın bildirüb mezbûrun hilâf-ı defter-i hâkânî zâhir olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Teşne nâhiyesine tâbi‘ dört ‘aded zemîn ve hâsıl resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve mahlût ve nısf bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve polaçine ve tapu-ı zemîn yekûn ma‘ gayrihâ sekiz yüz akçe yazar karye-i Salnik defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ mezra‘-i Salnik ol-mikdâr akçe

yazu ile tahrîr ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb iki bin yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr Teşne Kal‘ası kethüdâsına mahsûs bir gedik timâr olub ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ on bir nefer re‘âyâ ve iki baştina ve zemînhâ ve hâsıl resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm ve mahlût ve nısf bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve polaçine ve gayrihi yekûn ma‘ gayrihâ sekiz yüz akçe yazar Teşne nâm karye dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Novasil nâhiyesine tâbi‘ Kabline? nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb dört bin akçe ol-dahi başka eşkinci ber-icmâl olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1161/Mart 1748

660- Sayfa:172 Hüküm:2

Teşne Kalesi müstahfızlarından olan bir kimsenin mahkemede zabitler aracılığıyla görülen davasına ehl-i örfün yaptığı müdahalenin önlenmesi

Teşne kadısına hüküm ki

Teşne Kal‘ası müstahfızlarından ve nâm kimesneler gelüb bunların içlerinden birinin da‘vâ-ı şer‘îsi olub şer‘-i şerîfe ihzâr ve ahz ü habsleri lâzım geldikde kadîmden berü zâbitleri ma‘rifetiyle görülegelüb voyvoda ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından hilâf-ı kânun ahz ü habs teklîfiyle ta‘addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken hilâf-ı kânun ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından ahz ü habs teklîfiyle ta‘addî ve rencîde olundukların bildirüb kadîme mugâyir ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra sene (1)161/Mart 1748

661- Sayfa:172 Hüküm:3

Teşne kadısı iken ahaliden çeşitli eziyetlerle haksız yere paralarını alan Hacı İbrahim'in zulmen aldığı paraların sahiplerine tahsil ettirilmesi

Yayçe ve kadılarına hüküm ki

Teşne kazâsı ahâlileri gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfimle vâki‘ bi'l-cümle tekâlîflerin emr ve defter mûcebince cem‘ine me’mûr olanlara edâda

kusûrları yoğ iken Yayçe kazâsında sâkin kuzâtdan Ayoğlu? el-Hâc İbrahim Efendi dimekle ma‘rûf kimesne ziyâde tama‘kâr ve gaddâr olmağla bin elli dokuz ve altmış senelerinde bunların kazâlarında sâbıkâ kadıları iken mücerred celb-i mal sevdâsıyla bunların her birlerine birer dürlü bahâne ile ifk ve iftirâ ile hilâf-ı şer‘ ve kânun ma‘lûmü’l-mikdâr akçelerin tecrîm eylediğinden gayri tekâlîfleri vukû‘unda dahi emr ve defterden ziyâde kendü nefsiyçün hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri hakkın üç bin iki yüz yetmiş dört guruşların ahz ve ol-vechile cümlesi medyûn-ı müstağrak ve mezbûrun zulmünden kazâ-i mezbûrun ekser karyelerinin re‘âyâsı perâkende ve perîşân ve hisselerine düşen tekâlîflerin bunlar çeküb ahvâlleri dîger-gûn olduğun bildirüb şer‘le görülüb mezbûrun hilâf-ı şer‘ ve kânun fukarâdan zulmen aldığı hakların tahsîl ve bilâ-kusûr eshâbına istirdâd ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra sene (1)161/Mart 1748

662- Sayfa:172 Hüküm:4

Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Bahot ve diğer karyelerinde zeamet tasarruf eden Bosna defteri katiplerinden İbrahim'in hakkı olmayan yerlere kanunsuz müdahalelerinin önlenmesi

Bosna vâlisine ve Kostayniçe ve kadılarına hüküm ki

Sâbıkâ Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa edâmallahü teâlâ iclâlehu sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Bahot? nâm karye ve gayriden yirmi beş bin dört yüz doksan dokuz akçe ze‘âmete mutasarrıf eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Kâtib İbrahim'in ze‘âmeti mülhakâtından olub feth-i cedîdde vâki‘ Kostayniçe kazâsı muzâfâtından Virbaşki nâhiyesinde iki bin dört yüz akçe yazusu olan Kirepolye karyesi ve tevâbi‘nden olan mahallât topraklarında kadîmî baştinalardan defter-i hâkânîde resm-i filori mümâileyhin ze‘âmetine hâsılı kaydolunmuş iken ber-mûceb-i defter-i hâkânî resm-i filorisin almağa kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ‘öşr talebi ile re‘âyâ fukarâsını rencîde eylediğin karye-i mezbûrede kadîmî baştinalara mutasarrıf el-Hâc Şaban ve Dubniçe Dizdârı Abdullah ve Yusuf Kethüdâ ve Sâlih ve Mustafa nâm kimesneler divân-ı Bosna'ya ‘arz-ı hâl ve istirhâm ve kazâ-i mezbûr kadısı i‘lâm etmekle kânun ve defter mûcebince resm-i

filorilerin verdiklerinden sonra hilâf-ı defter-i hâkânî ‘öşr mütâlebesiyle re‘âyâ fukarâsı ve zirâ‘atcileri rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına ‘arz ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Virbaşki nâhiyesine tâbi‘ sekiz nefer re‘âyâ ve yirmi sekiz baştina ve iki bin dört yüz akçe yazar karye-i Kirepolye ma‘ mezra‘-i Ulbariç? ve mezra‘-i Direbova? Silne? ve mezra‘-i Barnik? ve mahalle-i Bayriç? der-nezd-i Brehaniç? ve mahalle-i Çaniç? der-nezd-i Bayriç? ve mahalle-i İspoyar? der-nezd-i karye-i Kekser? Polye? ve mahalle-i Berkene? der-nezd-i mahalle-i Rasok? ve mahalle-i Rasok? der-nezd-i mahalle-i Berkene? ve mahalle-i Olariç? ve mahalle-i Boyrekan? ve mahalle-i Havursa? der-nezd-i karye-i Kresevaç? ve mahalle-i Brerenk? nâm-ı diğer İstovaç? der-nezd-i mahalle-i Doverse? ve mahalle-i Bals? der-nezd-i karye-i Tekye? deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve ba‘dehû Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa mektûb gönderüb bundan akdem sâdır olan fermân-ı ‘alişân şurûtu üzere feth-i cedîdde bulunan ze‘âmet ve timâr arâzîleri icmâl-i kadîmlerine ircâ‘ münâsib görülmüş iken Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Bahot? nâm karye ve gayriden yirmi beş bin dört yüz doksan dokuz akçe ze‘âmete mutasarrıf Hasan'ın ze‘âmeti mülhakâtından karye-i mezbûre ile iki bin iki yüz akçe yazusu olan İslapine? nâm karye ve tevâbi‘ mezra‘lar icmâl-i kadîmîsi üzere merkûma ilhâken berât olunub ancak karyeteyn-i mezbûreteynin tevâbi‘nden olan mahalle-i Bayriçe? der-nezd-i Halice? ve mahallât-ı sâ’ire ve mezra‘lar arâzîleri bu def‘a feth-i cedîd olmak takrîbi ile hîn-i tahrîrde temyîz olunmayub imtidâd-ı müddet ile eyâdî-i küffârda mukayyed isim ve şöhret ettiğinden kadîmî karyeteyn-i mezbûreteynin yazularına dâhil mahallât iken başka başka yazular ile kimi çiftlik ve kimi karye itibâr ve ber-minvâl-i meşrûh tahrîr ve sebt-i defter olunub merkûm Hasan'a şurût-ı merkûmeye tatbîk ve ilhâken berât olundukda mahallât-ı mezkûrûn tasrîh olunmadığından mültezimleri taraflarından müdâhale olunmağla ba‘de'l-‘arz karye-i mezbûrların tahtlarında mufassal tahrîr-i cedîdde tahrîr olunduğu vechile ‘ale'l-infirâd defter-i mufassal-i atîkde ve icmâlde tahrîr olunan karye-i merkûmların mahallerine yüz elli altı târihinde tevkî‘ kalemiyle sebt ve sâlifü'z-zikr Bahot? nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb yirmi bin dokuz yüz doksan dokuz akçe ber-icmâl ve tamâmen defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden mümâileyh Kâtib İbrahim kaydında olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî karye-i Kirepolye mezbûrdan mufassal-i atîk mûcebince ‘öşr alınmak

iktizâ eylemediğin bi'l-fi'il defter emîni olan el-Hâc Mehmed Râkım dâme mecduhu ‘arz ve defter-i hâkânîde mestûr Kirepolye karyesinden defter-i mufassal-i atîk mûcebince ‘öşr alınmak iktizâ eylemediğin defter emîni mümâileyh ‘arz eylediği ‘arzı mûcebince karye-i mezbûre re‘âyâsı zâ‘imlerine ber-mûceb-i defter-i hâkânî kadîmden veregeldikleri resm-i filorilerin kânun ve defter mûcebince kadîmîsi üzere edâ eylediklerinden sonra ‘öşr mütâlebesiyle rencîde etdirilmemek içün emr-i şerîfim sudûru bâbında bi'l-fi'il reisü'l-küttâbım olan Abdullah Nâilî dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak bâbında emr-i şerîf sâdır olmuşdur.

Fî Evâhir-i Ra sene (1)161/Mart 1748

663- Sayfa:173 Hüküm:1

Ehlune Kalesinde hassa camisi kayyumu Mustafa'nın Ehlune nâhiyesinde tasarrufunda olan yerlere Dizdar Ahmed'in kanunsuz olarak yaptığı müdahalenin engellenmesi

Bosna vâlisine Klis sancağında vâki‘ kadısına hüküm ki

Ehlune Kal‘asında câmi‘-i hassa kayyumu olan Mustafa gelüb Klis sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Ehlune nâhiyesinde İspoviye? nâm karye ve gayriden bin yirmi akçe gedik timâr ile câmi‘-i mezkûr kayyumluğuna berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub zikrolunan İspoviye? nâm karye defter-i icmâlde iki bin dokuz yüz akçe yazu ile tahrîr ve dokuz yüz akçesi ve çayır-ı Lütfi Halife ma‘ asiyâbhâ der-nehr-i Bistriçe ile birikdirilüb Ehlune Kal‘asında câmi‘-i hassa kayyumuna mahsûs bir gedik timâr ve mezbûr Mustafa'nın berâtıyla üzerinde ve karye-i İspoviye? el-mezbûrenin altı yüz akçesi dahi ifrâz ve Kosova nâhiyesinde Kosova nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb dört bin yüz yetmiş akçe kal‘a-i mezbûre dizdârına mahsûs bir gedik timâr ve kal‘a-i mezbûre dizdârı Ahmed'in berât ile üzerinde olmağla dizdâr-ı mezbûr karye-i İspoviye? el-mezbûrenin vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmundan berâtı yazusuna göre hissesine düşeni almağa kanâ‘at etmeyüb bunun berâtı yazusuna göre hissesine düşene dahi ta‘arruz eylediğin bildirüb karye-i mezbûre müşterekleriyle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtından herkese berâtı yazusuna göre hissesine düşen ahz ü kabz etdirilüb dizdâr-ı mezbûru bunun hissesine düşene hilâf-ı defter-i hâkânî dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan

rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra sene 1161/Mart 1748

664- Sayfa:173 Hüküm:2

Saray nâhiyesinde Makon ve diğer karyelerde zeamet tasarruf eden Hüseyin'in vefatından sonra bu yerlerin hakkı olan akrabasına verilmesi hususunun görülmesi

Bosna vâlisine ve Saray Bosna Monlasına hüküm ki

Osman nâm kimesne gelüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Makon nâm karye ve gayriden yirmi beş bin dört yüz doksan dokuz akçe ze‘âmete mukaddemâ mutasarrıfı Hüseyin bilâ-veled ve karındaşı fevt oldukda ze‘âmet-i mezbûr ocaklık şurûtu üzere ‘ammileri mezkûr Osman ile Ömer'e verilmek lâzım iken timâr tezkirecisi İbrahim alub ve tarafeyne birkaç def‘a berât olundukdan sonra sâdır olan fermân-ı ‘ali ve ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle dîvân-ı Bosna'da halef ve selef alaybeğileri ve zü‘emâ ve erbâb-ı timâr muvâcehelerinde murâfa‘a-i şer‘ olunduklarında ocaklık şurûtu içün ihsân olunan hatt-ı hümâyûn cümle muvâcehelerinde ... ve ze‘âmet ve timâra mutasarrıf olanların biri fevt oldukda oğluna yoğ ise kılıca kâdir karındaşına yoğ ise akrabâsına verilüb ecnebîye verilmeğe ber-vechile rızâ-ı hümâyûn olmadığına binâ’en ze‘âmet-i mezbûrenin mezkûr Osman'a verilmesi kanâ‘at şurût-ı ocaklığa dâhil iken merkûm tezkireci İbrahim mezkûr Osman'ı ze‘âmet da‘vâsından iskât içün Banaluka Kal‘asının yevmi kırk akçe ‘ulûfe ile ‘azebân-ı sânî ağalığına mutasarrıf oğlu Mehmed hayâtta iken fevtinden olmak üzere ağalık-ı mezbûru mezkûr Osman'ın üzerine tevcîh etdirmesi mutlak tezvîrât olduğu şer‘an zâhir ve mezkûr Mehmed isbât-ı vücûd ağalığı ibkâ ve mezkûr Osman'ın bilâ-dirlik olduğundan iştibâh kalmayub karındaşı Ömer'in üzerinde müstahfız timârı olduğu Bosna Defterhânesi'nde mevcûd olduğundan ze‘âmet-i mezbûrede Ömer'in ve tezkireci İbrahim'in kat‘â ‘alâkaları olmayub ocaklık şurûtu üzere mezkûr Osman'ın hakk-ı sarîhi olduğu eyâlet-i Bosna'nın defter kethüdâsı ve timâr defterdârı ve çavuşlar kethüdâsı ve timâr defterdâr-ı sâbık u lâhık Bosna ve Klis ve İzvornik sancaklarının yedi nefer alaybeğileri bi'l-muvâcehe şehâdet ve ze‘âmet-i mezbûre mezkûr Osman'ın hakk-ı sarîhi olduğun memhûr mahzarlarıyla i‘lâm ve

tezkireci İbrahim'in ref‘inden sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhsin eslâfın vezîr Süleyman Paşa tarafından elli dokuz Rebîülevveli yirmi beşinci gününden mezkûr Osman'a tevcîh ve tezkire mûcebince asitâneden berât ve ‘unvânına hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum keşîde ve kaydı üzerine şerh verildikden sonra ze‘âmet-i mezbûr mukaddemâ mutasarrıfı Hüseyin'in bilâ-veled ve karındaş ve akrabâ fevtinden sâbık Bosna valîsi müteveffâ Yeğen Mehmed Paşa tarafından elli yedi Receb'inde timâr tezkirecisi İbrahim'e tevcîh ve tezkire ve berât olunub dahl icâb eder hâli yoğ iken Banaluka Kal‘ası yevmi kırk akçe ‘ulûfe ile ‘azebân-ı sânî ağası Osman ve Gradişka Kal‘ası müstahfız timârına mutasarrıf Ömer müteveffâ-ı mezkûr Hüseyin'in ‘ammileri olmak üzere ocaklığımızdır deyu iddi‘â ve divân-ı Bosna'da murâfa‘a ve ocaklık şurûtu su’âl olundukda tasrîhen ma‘lûmumuz değildir deyu cevâb ve merkûmân Osman ve Ömer'in dirlikleri olduğun şehâdet ve Banaluka ve Saray Bosna Brodu kadıları dahi dirlikleri olduğun başka başka ve zâbitân ve sâ’irleri mahzar ve timâr defterdârı ve mukâbelecisi i‘lâm ve mûcebince mezkûr Osman'ın ref‘inden tezkireci İbrahim'in üzerinde olan defterî kâtibliğine ilhâken elli dokuz Muharrem'inde ibkâ ve berât olunmuşiken sadr-ı esbak vezîr Hasan Paşa'nın Selâm Ağası mezkûr tezkireci İbrahim'den mal-i vâfire taleb ve vermeğe kudreti olmadığından mezkûru mübâşir ma‘rifetiyle Bosna'ya ihzâr ve vâli-i sâbık kethüdâsına mekâtib-i müekked tahrîr ve isâl ve ze‘âmet-i mezbûre mezkûr Osman'ın babası ve ecdâdı dirliği ve şurût mûcebince hakk-ı sarîhdir deyu tezkireci İbrahim'in ref‘inden Bosna tarafından merkûm Osman'a tevcîh ve berât etdirüb gadr ve mezkûr İbrahim'in mağdûriyeti ancak Selâm Ağası merkûmun himâyesi ve tama‘ından neş’et etmekle mezkûr Osman'ın ref‘inden tezkireci İbrahim'in üzerinde olan defteri kâtibliğine ilhâken altmış Safer'inin beşinci gününde ibkâ ve berât olunmuş iken mezkûr Osman tekrâr almak sevdâsıyla asitâneye firâr ve hasmı mezkûr ile sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin huzûrunda murâfa‘a ve tarafından ‘arz olunmadıkça ze‘âmete zarâr gelmemek üzere kaydına şerh verildiği defter-i hâkânîde mukayyed ve mezkûr Osman Bosna'nın fethinde kulaguz olan Ferhad Paşa'nın evlâdlarından ve ol-vakitden berü ocaklık şurûtu üzere ze‘âmet-i mezbûr tasarruf olunurken timâr tezkirecisi İbrahim hilâf-ı şurût hatt-ı hümâyûn alub ve sâbıkâ Bosna vâlisi vezîr-i müşârü'n-ileyh Süleyman Paşa huzûrunda bi'l-muvâcehe murâfa‘a ve hakk-ı sarîhi olduğun cümle alaybeğiler ve zü‘emâ haber verdiklerine binâ’en müşârü'n-ileyh tarafından mezkûr Osman'a tevcîh ve tezkire ve ‘arz verüb mûcebince berât ve ‘unvânına hatt-ı hümâyûn-ı

şevket-makrûnum keşîde kılınmışiken mezkûr İbrahim ba‘zı kimesnelerin i‘ânetiyle tekrâr üzerinden ref‘ ve kendüye gadr eylediğin bildirüb ol-bâbda istid‘â-ı inâyet ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed ve eyâlet-i Bosna'nın tevcîhâtı vâlilerde olduğundan gayri mezkûr tezkireci İbrahim hasmı merkûm Osman ile sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin huzûrunda bi'l-muvâcehe terâfu‘ hasmın oldukça ze‘âmet ve defterî kâtibliğine zarâr gelmemek içün yine emr-i ‘ali kaydına şerh verildiğine binâ’en mezkûr Osman hasmı merkûm ile huzûrunda şer‘le murâfa‘a ve keyfiyyetleri eyâlet zâbitânından ve sâ’ir vukûf-ı tâmmı olan kimesnelerden su’âl ve hak kangı tarafda ise keyfiyyeti ‘alâ-vukû‘ihî ‘arz ve i‘lâm eylemen içün emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il reîsü'l-küttâbım Abdullah Nâilî dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince ahad-i tarafeyne gadr ve himâye olunmamak şartıyla terâfu‘-ı şer‘ ve keyfiyyetleri bi'l-muvâcehe su’âl ve vâki‘-i hâl ‘arz olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra sene 1161/Mart 1748

665- Sayfa:174 Hüküm:1

Birçe ve Knezin kazasında hass-ı hümayun karyeleri ahalilerine kanunsuz olarak Yayçeli Mehmed Paşa'nın oğlu tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Birçe ma‘ Knezin kadısına hüküm ki

Sen ki Mevlânâ-ı mümâileyh Abdurrahim zîde fazluhusun mektûb gönderüb Birçe ma‘ Knezin kazâsına tâbi‘ havâss-ı hümâyûnum karyelerinden ve ve ve nâm karyeler re‘âyâlarından ma‘lûmü'l-esâmî kimesneler meclîs-i şer‘a varub bunların karyeleri topraklarında vâki‘ taht-ı tasarruflarında zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edegeldikleri arâzîlerine dahl icâb etmez iken kurâ-i mezbûreye mukaddemâ ber vech-i malikâne mutasarrıf olan Yayçeli Mehmed Paşa’nın oğlu nâm kimesne ben ol-yerleri bundan akdem sâhib-i arz olan babam mümâileyh Mehmed Paşa ve müştereği karındaşı Dizdâr Mustafa'dan tapu ile aldım deyu hilâf-ı kânun tagallüben zabt edüb ol-vechile perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is ve gadr-ı küllî olmağla sâlifü'z-zikr arâzîleri eshâbına geri alıverilüb zabt etdirilmek bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına

vâki‘-i hâli der-i devlet-medâra ‘arz ve i‘lâm ediver deyu iltimâs etmeleriyle sen ki Mevlânâ-ı mümâileyhsin bi'l-iltimâs ‘arz eylediğin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra sene 1161/Mart 1748

666- Sayfa:174 Hüküm:2

Birçe ve Knezin kazasına bağlı Belasniçe'de ve Golçin karyesinde karışıklık çıkarak düzeni bozan kişilerin müdahalelerinin engellenmesi

Bosna vâlisine Mevlânâ Birçe ma‘ Knezin kadısına hüküm ki

Sen ki kazâ-i mezbûr kadısı Mevlânâ-ı mümâileyh Dede Abdurrahim zîde fazluhusun mektûb gönderüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ Belasniçe kasabası ahâlisinden Kara Mustafa Hoca ve Haço Ahmed ve Kâfveoğulları Hasan ve Mehmed ve Şaro Mustafa ve oğlu Sâlih ve Reyhan oğlu Ömer ve oğulları Murad ve Ali ve kazâ-i mezbûra tâbi‘ Golçin nâm karye sâkinlerinden Beyâzî nâm kimesneler ehl-i fesâddan olduklarından ma‘adâ emr-i şerîfimle vârid olan umûr-ı mühimmenin ta‘tîline ve umûr-ı vilâyetin ihtilâline bâ‘is olur sû’-i harekâta cesâretlerinden sâ’irleri itâ‘atten hurûc ile nizâm-ı memleketin ihtilâline ve mâl-ı mîrînin ‘adem-i tahsîl ile kesr ü noksânına sebeb ‘illet olmalarıyla fesâd ve ihtilâlleri men‘ ü def‘ olunmak içün emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â eylediğin ecilden sen ki Bosna vâlisi müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetin ve ma‘rifet-i şer‘le görülüb vâki‘-i hâl ‘arz ve i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra sene 1161/Mart 1748

667- Sayfa:174 Hüküm:3

Çayniçe kazasına bağlı Melenli karyesinde ulemadan Mustafa Halife'nin tasarruf ettiği yerlere Hüseyin Ağa denilen kişinin kanunsuz olarak yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Çayniçe kadısına hüküm ki

Voynugân-ı Hersek mukâta‘ası aklâmından Çayniçe kazâsına tâbi‘ Melenli nâm karye sâkinlerinden olub Melenli cemâ‘atinin imâm ve câmi‘ hatîb ve mu‘allim-i sıbyân

olan ‘ulemâdan Mustafa Halîfe zîde salluhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb mukâta‘a-i mezbûre karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ ... nâm karye toprağında arâzî tasarruf edenlerden Monla Halil ve İsmail nâm kimesneler ile hemşîreleri Mühtehâ nâm hâtûn ber vech-i iştirâk mutasarrıf oldukları ma‘lûmetü'l-hudûd yerleri her sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin mukâta‘a-i mezbûr mültezimi olanlara edâ ederler iken zikrolunan yerleri mezbûrlar hüsn-i rızâlarıyla sâhib-i arz ma‘rifetiyle ma‘lûmü’l-mikdâr semen mukâbelesinde bin yüz altmış senesinde buna ferâğ ve tefvîz ve bu dahi tefevvuz ve mukâta‘a-i mezbûr mültezimi tarafından yedine verilen iki kıt‘a temessük mûcebince ol-yerleri zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ve ol-yerler üç sene ‘ale't-tevâlî bilâ-mâni‘ boz ve halî kalmayub ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Hüseyin Ağa dimekle ma‘rûf kimesne zuhûr zikrolunan yerler yedi sene zirâ‘at ve harâset olunmayub ‘öşr ve resmi sâhib-i arza edâ olunmadı müstehakk-ı tapu oldu deyu İstanbul'da sâkin mukâta‘a-i mezbûr mutasarrıfı Abdullah zîde kadruhuyu iğfâl ve mümâileyhden hilâf-ı kânun aldığı temessük ile müdâhale ve buna gadr ve bu dahi asitâne-i sa‘adetime gelüb mukâta‘a-i mezbûr mutasarrıfı mümâileyh Abdullah zîde kadruhuya ifâde eyledikde mültezimi mezbûrun buna verdiği temessük mûcebince ‘amel olunub ol-yerler kemâkân buna zabt etdirilüb mezbûr Hüseyin'e hilâf-ı kânun verdiği temessüğe ‘amel olunmamak içün müceddeden bunun yedine temessük verilmekle bu dahi varub arâzî-i mufavvazasında yedinde olan temessükât mûcebince zabt ü zirâ‘at murâd eyledikde mezbûr Hüseyin hilâf-ı kânun alub lağv olan temessüğü sened ittihâz ile hilâf-ı kânun ve fuzûlî gâh kendüsü ve gâh tarafından vekîli nâm kimesne hilâf-ı kânun müdâhale ve bunun zabtına mümâna‘at ve gadr sevdâsında olduğun ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü’l-İslâmdan fetâvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfe mûcebince ‘amel olunub zikrolunan yerler yedinde olan temessükât mûcebince kendü zabt ve zira‘ât etdirilüb mezbûr Hüseyin'in hilâf-ı şer‘ ve kânun ol-vechile zâhir olan müdâhalesi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 116/Mayıs 1748

668- Sayfa:174 Hüküm:4

İzvornik sancağında Bırvenik nâhiyesinde adı geçen mahallerin kayıtlarında yapılan yanlışlıkların düzeltilerek doğru şekilde kaydedilmesi

Bosna vâlisine ve İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Rüstem zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında Bırvenik nâhiyesinde Rabor nâm karye ve gayriden yirmi bin dokuz yüz elli akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti mülhakâtından İzvornik kazâsı muzâfâtından Sapna nâhiyesinde mezra‘-i İstancık? ve Bostaniçe? ve Soğukpınar ve Monlagüvah? ve Vilne? Glak? ve Brak? ve Restan? defter-i mufassalda bin elli akçe yazu ile muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mezra‘-i İstacık? tâbi‘-i Sapna deyu beş yüz akçe yazu ile Bırvenik nâhiyesinde Rabor nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb yirmi bin dokuz yüz elli akçe yekûnundan yirmi bin akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûre mukaddemâ mutasarrıfı Hasan Çavuş icmâl-i atîk mûcebince yirmi bin dokuz yüz elli akçe ze‘âmetinin vilâyet kâtibi dokuz yüz elli akçesin ifrâz ve âhar ze‘âmete kayd eylemediğinden karyeleri ve mezra‘ları icmâl-i atîk mûcebince icmâl-i cedîde tashîh ve ba‘dehu sâlifü'z-zikr mezra‘nın bin elli akçe yazusu ber-mûceb-i icmâl beş yüz akçeye bâ-hatt-ı tevkî‘ tashîh ve beş yüz akçe yazu ile icmâl-i mezbûrun dahi dokuz yüz elli akçesi kayd ve berâtına dâhil iken Koslak? nâhiyesinde Maciç? nâm karye ve gayriden yirmi yedi bin dokuz yüz akçenin topundan on üç bin dokuz yüz ellişer akçe timârlara mutasarrıf Osman ve Mehmed zikrolunan yirmi bin dokuz yüz elli akçenin yirmi bin akçe icmâl-i cedîdden bâkî dokuz yüz elli akçesiyle sâlifü'z-zikr mezra‘nın beş yüz akçeye tashîh ve tenzîl olunandan bâkî kalan beş yüz elli akçesi seleflerimiz kaydına dâhil olunduğundan hâlâ mutasarrıf olduğumuz timârımız mülhakâtındandır deyu hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve ta‘addî etmeleriyle mugâyir-i defter-i hâkânî zâhir olan ta‘addîleri men‘ ve ze‘âmeti tarafından zabt etdirilmesi içün emr-i şerîfim sudûrunu istirhâm ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Sapna nâhiyesine tâbi‘ hâsıl ‘an-’öşr-i hubûbât ve rüsûm-ı sâ’ire bin akçe yazu ile mezra‘-i İstancık? ve Bostaniçe? ve Soğukpınar ve Monlagüvah? ve Vilne? Glaka? ve Brak? ve Restiyak? deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde beş yüz akçe yazu ile Bırvenik nâhiyesine tâbi‘ Rabor nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb yirmi bin dokuz yüz elli akçe yekûnundan yirmi bin akçesi ifrâz ve ze‘âmet deyu ber-icmâl ba‘dehû dergâh-ı muallâm çavuşlarından Hasan Çavuş gelüb icmâl-i atîk mûcebince

yirmi bin dokuz yüz elli akçe ze‘âmetden yirmi bin akçe ze‘âmete mutasarrıf olan babası Pîrî Çavuş fevtinden kendüye tevcîh olunub vilâyet kâtibi ziyâde yazub nısf yazusuna tahammülü yoğ iken ifrâz ve âhar ze‘âmete kayd eyleyüb gadr etmekle karyeleri ve mezra‘ları icmâl-i atîk ve berâtları mûcebince icmâl-i cedîde bin on üç senesinde tevkî‘ kalemiyle tashîh olundu ve icmâl-i mezbûr mülhakâtından olub sâlifü'z-zikr bin akçe yazu ile tahrîr olunan İstancık? mezra‘sı dahi defter-i mufassalda ber-mûceb-i icmâl-i merkûm beş yüz akçe yazu ile bin otuz yedi senesinde tevkî‘ kalemiyle tashîh olunmağla icmâl-i mezbûrun yirmi bin akçesi bâkî kalan dokuz yüz elli akçe mahlûl icmâl olmak üzere birikdirilüb yirmi bin dokuz yüz elli akçe ze‘âmet bin doksan sekiz rûznâmçesinde berâtla Mustafa üzerinde olduğu ‘arz olundukda mutasarrıfı el-Hâc Mehmed'in rızâsıyla kasr-ı yedinden vezîr Abdullah Paşa tarafından yüz kırk altı senesinde Hasan'a tevcîh ve berât ve tahvîlinden mîr-i mîrân tezkiresiyle mümâileyh Rüstem'in timârı dâhilinde Haciç? karyesi feth-i cedîd arâzîsinde vâki‘ olmağla sâdır olan fermân şurûtu mûcebince vezîr el-Hâc Mehmed Paşa tarafından elli dört senesinde verilen tezkire mûcebince elli sekiz senesinde tevcîh ve berât ve ber-minvâl-i meşrûh icmâl-i mezbûrun yirmi bin dokuz yüz elli akçesi mahlûl-i icmâl olmak üzere merkûm Rüstem'in üzerindedir ve yine icmâl-i mezbûrun dokuz yüz elli akçe ile mâru'l-beyân icmâl-i atîk mûcebince defter-i mufassalda beş yüz akçe tashîh olunan İstancık? mezra‘sı mahlûl-i mufassal olmak üzere beş yüz elli akçe yazu ile Haciç? nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb cem‘an yekûn yirmi yedi bin dokuz yüz elli akçe ze‘âmet bin seksen rûznâmçesinde berâtla İbrahim üzerinde iken kasr-ı yedinden vezîr Ahmed Paşa tarafından bin seksen dokuz senesinde Mustafa'ya tevcîh ve berât ile üzerinde olmağla fevtinden ze‘âmeti aklâmından olub feth-i cedîd arâzîsinde vâki‘ olan mezra‘ları şurûtu ba‘de'l-icrâ ze‘âmetinin nısfı oğlunun oğlu Osman'a ve nısf-ı âharı dahi oğlunun oğlu Mehmed'e otuz dört senesinde vezîr el-Hâc Mehmed Paşa tarafından verilen tezkire mûcebince elli dokuz senesinde tevcîh ve defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere başka başka berât ile üzerlerinde olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî icmâl-i mezbûrun dokuz yüz elli akçesi babaları Mustafa ba‘dehû oğlunun oğulları Osman ve Mehmed'in timârı dâhillerinde olub ve mümâileyh Rüstem'in dahi eslâfından bin doksan sekiz rûznâmçesinde diğer Mustafa gelüb mezbûr Rüstem'in kaydlarında zikrolunan dokuz yüz elli akçe mahlûl-i icmâl olmak üzere dâhil olmağla kuyûdât tetebbu‘ olundukda tarafeynin sahîhi ve sakimi? münfehim olmamağla mahallinde

gereği gibi tefahhus ve su’âl ve kadîmden kangı tarafdan zabt olunagelmişdir sıhhati üzere ‘arz ve i‘lâm olunmak iktizâ eder ve kezâlik bâlâda tafsîl olunduğu vechile sâlifü'z-zikr icmâl-i atîk mûcebince defter-i mufassalda beş yüz akçe ile tashîh olunan İstancık? mezra‘sı icmâl-i merkûmun müfredâtından iken mahlûl-i mufassal olmak üzere beş yüz elli akçe yazu ile hâsıl-ı ze‘âmetine mutasarrıf merkûm Mustafa'nın ba‘dehû oğlunun oğulları merkûmân Osman ve Mehmed'in kaydlarına dâhil olması sehv olunmağla bu takdîrce mezra‘-i merkûme kaydlarından ref‘ ve terkîn olunmak iktizâ eyledikde bi’l-fi‘il defter emîni olan el-Hâc Mehmed Râkım dâme mecduhu ‘arz ve ‘arzı mûcebince merkûmânın sehven kaydlarına dâhil beş yüz elli akçe yazunun ref‘ ve ba‘de't-terkîn mahlûl-i icmâl olmak üzere merkûm Rüstem'in kaydına dâhil dokuz yüz elli akçe yazu merkûmânın dahi kayd ve berâtlarına dâhil olub tarafeynin sıhhat ve sekâmeti ma‘lûm olmamağla anın dahi mahallinde gereği gibi tefahhus ve su’âl ve kadîmden kangı tarafdan zabt olunagelmişdir sıhhat ü hakîkati üzere ‘arz ve i‘lâm eylemeniz içün siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-ı mümâileyhimsiz size hitâben emîn-i mümâileyhin ‘arzı mûcebince ref‘ vr terkîni musarrıh emr-i şerîfim tahrîr bâbında bi'l-fi‘il reîsü'l-küttâbım olan Abdullah Nâilî dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ref‘ ve terkîn olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 116/Mayıs 1748

669- Sayfa:175 Hüküm:1

İzvornik sancağına bağlı Bırvenik nâhiyesinde Rabor ve diğer karyelerde adı belirtilen mezra ve mahallerin kayıtlarında yapılan yanlışlıkların düzeltilmesi

Buniçe vâlisine ve İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Rüstem zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında Bırvenik nâhiyesinde Rabor nâm karye ve gayriden yirmi bin dokuz yüz elli akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti mülhakâtından İzvornik kazâsı muzâfâtından Sapna nâhiyesinde tâbi‘ mezra‘-i İstancık? ve Bostaniçe? ve Soğukpınar ve Monlagüvah? ve Vilne? Glava? ve Bert? ve İstak? hâsıl ‘an-’öşr-i hubûbât ve rüsûm-ı sâ’ire deyu bin elli akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mezra‘-i İstancık? tâbi‘-i Sapna deyu beş yüz akçe yazu ile tahrîr ve karye-i Rabor el-mezbûre ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb yirmi bin dokuz yüz elli akçe

yekûnundan yirmi bin akçesi ifrâz ve ze‘âmet ber-icmâl ve ba‘dehû kurâ ve mezra‘ları vilâyet kâtibi ziyâde yazmağla icmâl-i atîk ve berâtları mûcebince bin on üç senesi Zilka‘desinde bâ-hatt-ı tevkî‘ tashîh ve otuz yedi senesinde dahi zikrolunan mezra‘nın defter-i mufassalda olan bin elli akçe yazusu ber-mûceb-i icmâl emr-i şerîfimle beş yüz akçeye tevkî‘ kalemiyle tashîh ve yazusu tenzîl ve defter-i mufassala şerh verilüb icmâl-i mezbûrdan mezkûr Rüstem'in seleflerinden gelüb kayd ve berâtına dâhil iken zikrolunan yirmi bin dokuz yüz elli akçe yekûn-ı mezbûrun dokuz yüz elli akçesiyle zikrolunan İstancık? ve Bostancık? ve Soğukpınar ve Monlagüvah? ve Vilne? Glava? ve Bert? ve Esban? mezra‘sının beş yüz elli akçe yazsu mahlûl-i mufassal olmak üzere Kuşlat nâhiyesinde Haciç? nâm karye ve gayriden yirmi yedi bin dokuz yüz akçenin topundan on üçer bin dokuz yüz akçe timârlara başka başka beravât-ı şerîfimle mutasarrıf Osman'ın ve Mehmed'in dahi kaydlarına dâhil olub lâkin defter-i mufassalda beş yüz akçe yazu ile icmâl-i atîk mûcebince tashîh olunan İstancık? mezra‘sı Rabor nâm karye ve gayriden yirmi bin dokuz yüz elli akçe icmâlin müfredâtdan olub icmâl-i mezbûra mutasarrıf olanlar tarafından zabt olunmak üzere iken beş yüz elli akçe yazu ile mahlûl-i mufassal olmak üzere merkûmânın kaydına dâhil olub sehv olmağla kaydlarından bâ-fermân-ı ‘ali işbu bin yüz altmış bir senesi Cemâziye’l-evvelinin on üçüncü gününde ref‘ ve terkîn olduğun bildirüb mezra‘-i mezbûrenin beş yüz elli akçesi merkûmânın kaydlarından ref‘ ve terkîn olunmağla fîmâ-ba‘d kaydımıza dâhildir deyu bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 116/Mayıs 1748

670- Sayfa:176 Hüküm:1

Hersek sancağında Dabri nâhiyesinde zeamet sahibi Seyfullah'ın tasarrufunda olan yerlere ve Solun pazarının bac-ı siyahının alınmasına hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Nevesine ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Seyfullah veled-i Ali zîde kadruhu ‘arz-ı hâl edüb Hersek sancağında Dabri nâhiyesinde Ragvad nâm karye ve gayriden on altı bin on sekiz ber vech-i tekmîl yirmi bin akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub yine Dabri nâhiyesinde mezra‘-i Kokorine tâbi‘-i Blagay deyu müstakilen ve Nevesine nâhiyesine tâbi‘ dokuz yüz elli akçe yazu ile hisse ‘an-bâc-ı siyah-ı Solun ma‘ haymâne-i Şaban Hüseyin ‘an-karye-i Bireç tâbi‘-i Anhur? deyu kayd ve berâtına dâhil olub âhardan dahl olunmak icâb etmez iken yine bâc-ı siyah-ı Solun'dan hisseye mutasarrıf olan Oniçe? Kal‘ası müstahfızları hisselerine isâbet eden bâc-ı siyahı ahz ü kabza kanâ‘at etmeyüb bunun hissesine düşen bâc-ı siyaha müdâhale eylediklerinden ma‘adâ mâru'z-zikr mezra‘-i Kokorine'ye dahi hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve hâsıl olan mahsûlât ve rüsûmâtın ahz ü kabzına mümâna‘at ve gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb mezra‘-i merkûme müstakilen ve bâc-ı siyah-ı merkûme dahi kal‘a-i mezbûre müstahfızlarıyla kendüye zabt ve mezra‘-i mezbûrenin vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu ile bâc-ı siyah-ı Solun'dan hissesine isâbet eden kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb kal‘a-i mezkûre müstahfızlarını hilâf-ı defter-i hâkânî mezra‘-i mezbûreye ve bâc-ı siyah-ı Solun'dan hissesine düşene dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Dabri nâhiyesine tâbi‘ mezra‘-i Kokorine tâbi‘-i Blagay der-kurb-i Ranya? ma‘ Osina? der-yed-i ahâli-i karye-i Ranya? mezkûr mezra‘-i Kokorine Ranya? nâm karye ahâlisi üzerlerine kaydolundu ki sâhib-i timâra ‘öşrün verirler deyu beş nefer re‘âyâ ve hâsıl dört yüz yetmiş akçe ve Nevesine nâhiyesine tâbi‘ hisse ‘an-bâc-ı siyah-ı Solun ma‘ haymâne-i Şaban Hüseyin ‘an-karye-i Birveç tâbi‘-i Anhur? deyu dokuz yüz elli akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve ma‘ gayrihâ on bin on sekiz akçelik ve yüzünden? müstahfızân-ı Kal‘a-i Hakonya? deyu mümâileyh Seyfullah veled-i Ali'nin kayd ve berâtına dâhil olub ve yine Nevesine nâhiyesine tâbi‘ niyâbet ma‘ bâc-ı siyah-ı Solun gayr-i ez mahsûlât-ı nefs-i bazar-ı Solun dâhil bâ-Bazar-ı Solun hâsıl iki bin dört yüz elli ve yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ hisse ‘an-bâc-ı siyah-ı Solun ma‘ haymâne-i Manya? Borko? der-karye-i Lomca? tâbi‘-i Anhur? ve Melake? ki Memi Ağa'nın değirmenleri kurbundadir sâhib-i timâra ‘öşrün verirler deyu dokuz yüz elli akçe yazular ile anlar dahi defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde beş yüz elli akçe yazu ile bâc-ı siyah-ı Solun tâbi‘-i Nevesine deyu tahrîr ve ma‘ gayrihâ yedi yüz akçe ber-icmâl

ve Oniçe? Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr ve bir def‘a dahi dokuz yüz elli akçe yazu ile bâc-ı siyah-ı Solun tâbi‘-i Nevesine deyu tahrîr ve ma‘ gayrihâ bin dört yüz akçe başka ber-icmâl ve ol-dahi Kal‘a-i mezbûre müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 116/Mayıs 1748

671- Sayfa:176 Hüküm:2

Ehlune Kalesi ağaları ile kalenin kapudanı olan Hasan arasında anlaşmazlık yaşanan yerler hususunda görülen davanın kararlarına yapılan müdahalelerin engellenmesi ve gerekenin yapılması

Bosna vâlisine ve Ehlune ve kadılarına hüküm ki

Klis sancağında vâki‘ Ehlune Kal‘ası ağalarından Mehmed diğer Mehmed ve Ömer ve Ahmed ve İbrahim ve Hasan ve Abdullah ve Sâlih ve diğer Hasan zîde kadruhu gelüb bunların kefîl-i bi'l-mâl oldukları Ehlune kazâsı sâkinlerinden sâbıkâ Ehlune Kal‘ası Kapudânı olan Hasan nâm kapudânın zimmetinde kefâletden iki bin yedi yüz elli guruş akçe deyni mukâbelesinde Ehlune kazâsında vâki‘ mutasarrıf olduğu ma‘lûmetü'l-hudûd mülk menzil ve samanlık ve mülk çiftliği ve emvâl-i sâ’iresini bin yüz elli senesinde bâ-hüccet-i şer‘iyye bunlara bey‘-i bât-ı kâti‘u'n-nizâ‘la bey‘ ve teslîm eyledikden sonra mezbûr hîle ve hud‘a ve şirrete sâlik ve bir takrîb ile emlâk-i merkûmeyi hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri hakkın fuzûlî ve tagallüben zabt ve mücerred gadr eylediği merkûm ile bi'd-defa‘at Bosna vâlileri huzûrunda ‘akdolunan meclîs-i şer‘de bi'l-muvâcehe murâfa‘a olduklarında emlâk-i merkûme bunlara hükm-i birle dört kıt‘a hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şer‘î mûceblerince müta‘addîd vâli buyurulduları ve redd ü teslîmi içün senedât-ı sâ’ire dahi verilmişiken mezbûr mütemerridînden olmağla mütenebbih olmayub teslîminden imtinâ‘ ve ol-hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şer‘î ve buyruldulara ve senedât-ı sâ’irelerine mugâyir hilâf-ı şer‘-i şerîf fuzûlî ve tagallüben zabt ve gadr sevdâsında olduğun bildirüb yedlerinde olan hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm ve buyruldular ve senedât-ı sâ’ireleri mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı şer‘-i şerîf hîle ve hud‘a ile zabt eylediği emlâk-i müşterâlarını geri bunlara alıverilüb hilâf-ı şer‘-i şerîf bir

dürlü ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 116/Mayıs 1748

672- Sayfa:177 Hüküm:1

Ovannes isimli sarrafın Usturumca Kalesi varoşunda oturan Mahmud Paşa'dan alacağı olan hakkının oğullarından tahsil edilmesi hususunda yapılan muhalefetlerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Ostroviçe ve Yayçe ve kadılarına hüküm ki

Sarrâf tâ’ifesinden Ovannes nâm zımmî ‘arz-ı hâl edüb Ostroviçe Kal‘ası varoşunda sâkin Kolotoğlu dimekle ma‘rûf Mahmud Paşa bin yüz elli yedi senesinde Yanya sancağı kendüye tevcîh olundukda mesfûrdan ber-mûceb-i temessük istikrâz eylediği meblâğdan bâkî on bir bin sekiz yüz bir guruş zimmetinde iken paşa-ı merkûm İran seferine me’mûr ve sefer-i mezbûrda fevt olmağla terekesini kabz eden Kebiroğulları olub hâlâ Ostroviçe Kal‘ası Kapudânı Mehmed ve Petroviçe Kal‘ası Kapudânı Hüseyin ve Havle? Kal‘ası Dizdârı İsmail nâm karındaşlar müteveffâ babaları merkûmun bâkî kalan deynine mukırr ve edâya ta‘ahhüdlerini müş‘ir memhûren mektûb gönderüb ve ba‘dehû merkûmlar kapudânlık ve sâ’ir umûrları içün dahi iki kıt‘a temessük ile tekrâr iki bin yüz yetmiş guruş istikrâz ve bunlardan ma‘adâ ber-mûceb-i defter emirleriyle hâric ez-temessük verdiği nukûd ve alıverdiği eşyâ bahâsı iki bin yedi yüz bir guruşa bâliğ ve min-haysü'l-mecmû‘ zimmetlerinde on altı bin altı yüz yetmiş iki guruş alacağı olub ve meblâğ-ı mezbûra müteveffâ-ı merkûmun kethüdâsı Yayçeli Receb ve hazînedârı Mehmed nâm kimesneler dahi kefîl olmalarıyla bundan akdem mahalline adam gönderdikde ‘avk u te’hîr vermekde ta‘allül ve bu vakte gelince meblâğ-ı merkûm mikdârı murâbaha verüb ol-vechile harâb olmasına bâ‘is olub gadr olduğun bildirüb ol-tarafa âhar husûs içün mübâşir ta‘yîn olunan sadr-ı a‘zam ağalarından zîde kadruhu ma‘rifetiyle şer‘le görülüb vekîli nâm kimesneye alıverilüb ihkâk-ı hakk ve hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülüb mezbûrların zimmetlerinde olan hakkı sâbit ve zâhir oldukdan sonra edâda ta‘allül ederler ise keyfiyet ‘arz ve i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 116/Mayıs 1748

673- Sayfa:177 Hüküm:2

Sarraf Ovannes'in Usturumca Kalesi'nde oturan Mahmud Paşa'dan alacağı olan hakkının oğulları tarafından tahsil edilmesi ve bu konuda kesinlikle muhalefet ettirilmemesi

Bosna vâlisine ve Ostroviçe ve Yayçe ve kadılarına hüküm ki

Sarrâf tâ'ifesinden Ovannes nâm sarrâf 'arz-ı hâl edüb eyâlet-i Bosna'da vâki' Ostroviçe sükkânından Kolotoğlu Mahmud Paşa elli yedi senesinde Yanya sancağı kendüye tevcîh olundukda bundan bâ-temessük istidâne eylediği akçeden on bir bin sekiz yüz guruşu edâ etmedin İran seferine me'mûren gidüb anda fevt ve meblâğ-ı mezkûr zimmetinde kalmağla terekesine vâzı'u'l-yed olan oğulları hâlâ Ostroviçe Kal'ası Kapudanı Mehmed ve Petroviçe Kal'ası Kapudânı Hüseyin ve Havle? Kal'ası Dizdârı İsmail nâm kimesne meblâğ-ı mezkûru mukır ve edâya ta'ahhüdlerini müş'ir mektûbları gelüb ve ba'dehû zikrolunan kapudânlıklar ve umûr-ı sâ'ireleri içün dahi iki kıt'a temessükleriyle iki bin yüz yetmiş guruş istikrâz eylediklerinden ma'adâ hâric ez-temessük ber-mûceb-i defter emirleriyle nukûd ve alıverdiği eşyâ bahâsından iki bin yedi yüz guruş ki min-haysü'l-mecmû' on altı bin altı yüz yetmiş iki guruş alacağı olmağla meblâğ-ı mezkûra müteveffâ-ı mezkûr kethüdâsı Yayçeli Receb ve hazinedârı Mehmed nâm kimesneler kefîl bi'l-mâl olmalarıyla bundan akdem adam gönderüb taleb eyledikde dürlü 'illet ü bahâne ile 'avk u te'hîr ve vermekde ta'allül ve bu âna gelince meblâğ-ı mezkûr içün katı vâfir murâbaha verüb ol-vechile ahvâli dîger-gûn ve gadr-ı küllî eylediklerin bildirüb mahallinde şer'an sâbit olan hakkı gerek merkûmlardan ve gerek kefîlleri mezbûrlardan tamâmen tahsîl ve tarafından vekîline alıverilüb ihkâk-ı hakk ve eğer edâda ta'allül ederler ise keyfiyyeti ahvâl vukû'u ve sıhhati üzere der-i devlet-medârıma 'arz ve i'lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görülüb ber-mûceb-i temessük sâbit olan hakkı tamâmen tahsîl ve bî-vech-i şer'î edâda muhâlefet eder ise keyfiyyet vukû'u üzere 'arz ve i'lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ca sene 1161/Mayıs 1748

674- Sayfa:177 Hüküm:3

İstolçe kazasında Karakulakoğlu Ali Bey'in kardeşleri İsmail ve Süleyman ile müştereken sahip olduğu yerlerden Ali Bey'in hakkı olanın varislerine tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve İstolçe ve kadılarına hüküm ki

İstanbul sâkinlerinden müteveffâ Karakulak oğlu Ali Bey dimekle ma‘rûf kimesnenin oğlu Mehmed Emin ve verese-i sâ’ire gelüb müteveffâ-ı mezbûrun iki bin guruşdan mütecâviz deyni olmağla hâlâ İstanbul'da olan muhallefâtı deynine vefâ etmemekle İstolçe kasabası ve kazâsına tâbi‘ ve nâm karyeler toprağında müteveffâ-ı mezbûra vâlidesinden müntakil ve kendü akçesiyle iştirâ’ eylediği çiftlik ve hayvânât ve emlâk ve mahsûlât ve sâ’ir menkûlâtları Ostroviçe sâkinlerinden müteveffâ-ı mezbûrun karındaşları İsmail ve Süleyman nâm kimesneler ile bin yüz elli senesinden berü iştirâken zabt ve vâki‘ olan mahsûlât-ı ahır? ve müteveffâ-ı mezbûrun ‘uhdesinde olan mukâta‘a mezbûr İsmail iltizâmen zabt ve bedel-i iltizâmdan bir akçe ve bir habbe vermeyüb zimmetlerinde kalmağla bir def‘a mekâtîb tahrîr ve taleb eylediklerinde bir dürlü iktifâ’ etmeyüb hevâlarına tâbi‘ mütegallibeye istinâden bunlara gadr-ı küllî murâd eylediklerin ve taraflarından müteveffâ-ı mezbûrun ‘utekâsından el-Hâc Süleyman nâm kimesneyi bâ-hüccet-i şer‘iyye vekîl eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb mezbûrânın müteveffâ-ı mezbûr ile iştirâken mutasarrıf oldukları emlâk ve çiftlik ve mahsûl ve sâ’ir hayvânâtları ve bedel-i iltizâmdan zimmetlerinde müteveccih olan hakk-ı mevrûsları tamâmen tahsîl ve vekîlleri mezbûra teslîm ve ihkâk-ı hakk olmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ca sene 1161/Mayıs 1748

675- Sayfa:177 Hüküm:4

Bedros Agop ve Ovannes'in eski Yanya mutasarrıfı Kolotzade Mahmud Paşa'dan alacağı olan haklarının oğullarından veya vekilleri olan Receb Kethüda'dan tahsil ettirilmesi

Bosna vâlisine ve Saray Bosna Monlasına hüküm ki

İstanbul'da Mercan sûkunda sâkin sarrâf tâ'ifesinden Bedros ve Agop ve Ovannes nâm zımmîler sudde-i sa'adetime 'arz-ı hâl edüb bunlar bin yüz elli yedi senesinde sâbıkâ Yanya mutasarrıfı Bosnavî Kolotzâde Mahmud Paşa kethüdâsı Receb nâm kimesnenin kefâletiyle iki kıt'a temessükât mûcebince iki bin dört yüz guruş istidâne edüb meblâğ-ı mezbûru kıble'l-edâ fevt oldukda müteveffâ-ı merkûmun oğlu İsmail Bey dimekle ma'rûf kimesne bundan akdem İstanbul'a geldikde meblâğ-ı merkûmu taleb eylediklerinde vilâyete varır muhallefâtından altı ay mürûrunda tamâmen gönderirim deyu ta'ahhüd ve üç seneden berü hakların göndermeyüb gerek müteveffâ-ı mezbûrun oğulları ve gerek kefîli merkûmdur 'illet ü bahâne ile gadr sevdâsında oldukların ve oğlu ve mezkûr Receb Kethüdâ Saray Bosna'da oldukların bildirüb şer'le görülüb müteveffâ-ı merkûm zimmetinde olan ol-mikdâr guruş hakları muhallefâtın füruht eden oğullarından veyahud vekîli merkûmdan tamâmen tahsîl ve bunlara bî-kusûr alıverilüb ta'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek içün.

Fî Evâsıt-ı C sene (1)161/Haziran 1748

676- Sayfa:178 Hüküm:1

Karakulak Ali Bey'in İstolçe'de bulunan mirasının varisleri arasında paylaşılması meselesinde ortaya çıkan müdahale ve muhalefetlerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İstolçe ve kadılarına hüküm ki

Mehmed Emin ve ve nâm kimesneler ile ve nâm hâtûnlar gelüb bunların mûrisleri İstanbul sâkinlerinden Karakulak Ali Bey dimekle ma'rûf kimesne bundan akdem fevt oldukda iki bin guruşdan mütecâviz deyni zuhûr ve İstanbul'da olan terekesi deynine vefâ etmemekle İstolçe kasabası ve kazâsına tâbi' ve nâm karyelerde vâki' murisleri müteveffâ-ı mezbûrun müteveffâ babası ve vâlidesinden müntakil İstolçe sâkinlerinden bunların 'ammileri İsmail kapudân ve Süleyman nâm kimesneler ile ber vech-i iştirâk mutasarrıf oldukları iki 'aded mülk menzil ve bir bâğçe ve beş 'aded çiftlik ve bâğ ve bir re's câriye ve hayvânât ve sâ'ir mahsûlât ve mûrisleri müteveffâ-ı mezbûrun kendü akçesiyle iştirâ' eylediği ba'zı emlâkini mezkûr İsmail ve Süleyman bin yüz kırk yedi senesinden berü zabt ve hâsıl olan mahsûllerini dahi ahz ve umûrlarına sarf ve istihlâk ve mûrisleri müteveffâ-ı mezbûrun hayâtında 'uhdesinde

olan mukâta‘ayı mezkûr İsmail iltizâmen zabt etmekle ma‘lûmü’l-mikdâr alacağı olub hesâbın ru’yet ve taleb üzere iken almadın mûrisleri mezkûr fevt olmağla meblâğ-ı mezbûr bunlara intikâl eyleyüb bunlar dahi defa‘atle mektûb irsâl ve taleb eylediklerinde merkûmlar ısgâ’ etmeyüb hevâlarına tâbi‘ mütegallibeye istinâden vermekde hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘allül ve gadr sevdâsında oldukların ve murisleri müteveffâ-ı mezbûrun mu‘tefî El-Hâc Süleyman nâm kimesneyi ahz ü kabza ve sulh ve ibrâya bâ-hüccet-i şer‘iyye taraflarından vekîl eylediklerin bildirüb merkûmların şer‘an hesâbları görülüb murisleri müteveffâ-ı mezbûrdan müntakil ‘ammileri merkûmların zimmetlerinde vech-i meşrûh üzere olan emlâk ve hayvânât ve câriye ve iltizâm akçesinden ve sâ’ir muhallefâtından şer‘le müteveccih olan hakların tahsîl ve vekîlleri mezbûra alıverilüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘allül etdirilmeyüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C sene 1161/Haziran 1748

Mahalline kaydolmuşdur.

677- Sayfa:178 Hüküm:2

Yanya kazasına bağlı Uğur? nâhiyesinde İbrahim ve Mustafa arasında yaşanan arazi anlaşmazlığında kayıtlardaki karışıklığın çözülmesi için gereken tahkîkatın yapılması

Rumeli vâlisine ve Yanya nâ’ibine hüküm ki

Yanya sancağında Yanya kazâsı muzâfâtından Uğur? nâhiyesinde Samarvilov nâm karye ve gayriden dokuz bin akçe timâr yüz otuz rûznâmçesinde berât ile Osman üzerinde bulunduğu ‘arz olundukda timâr-ı mezbûr elli sekiz Ramazan'ı târihiyle tahvîl hükmüyle mutasarrıf İbrahim'in fevtinden kasr-ı yed ve şerhine i‘tibâr olunmamak üzere elli dokuz senesi Rebi‘ü'l-evvel'inde Mustafa'ya tevcîh ve berât olundukdan sonra mezkûr İbrahim hayâtta iken fevt oldu deyu timârın Mustafa alub berât ve gadr ve fevti gayr-i vâki‘ olduğu cümle sancaklusu tevâtüren haber vermeleriyle Mustafa'nın ref'inden sâhib-i evvel İbrahim'e Miralay Ömer ‘arzıyla ba'de'l-i'lâm altmış Receb'inde

İbrahim'e verilüb ve hâlâ berât ile üzerinde olduğu defter-i hâkânîde ve tahvîl kaydında ve mîr-i mîrân defterinde mukayyed olmağın şimdi mezkûr Mustafa timâr-ı mezbûr İbrahim'in fevtinden bana tevcîh ve berât ve iki sene zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu ahz edüb ber-vechile dahl icâb eder halim yoğ iken livâ-i mezbûr alaybeyisinin ademisi alaybeyiliğin ibkâ içün asitâneye geldiğinde garazından nâşi timâr-ı mezbûru iki sene mürûrundan sonra fevti gayr-ı vâki‘dir deyu hilâf-ı inhâ İbrahim ismine ‘arz tahrîr ve ref'imden alub gadr ve alaybeyiden ‘arz taleb eylediğimde benim ‘arzımla ref' olunmuş mükerrer ‘arz vermem deyu cevab edüb gadr olmuşdur deyu husûs-ı mezbûru sen ki Rumeli vâlisi vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ‘arz eylemen bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına istirhâm eylediği timâr-ı mezbûru fevti gayr-i vâki‘ olmak üzere ibkâ etdiren İbrahim timâr-ı mezbûra mukaddemâ tahvîl hükmüyle mutasarrıf olan İbrahim midir yohsa hile ile bir âhar İbrahim'e ibkâ mı olunmuşdur sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetinle hasmıyla mahallinde murâfa‘a-i şer‘ ve hakikat-i hâl livâ-i mezbûrun zü‘emâ ve erbâb-ı timârından ve sâ’ir vukûfu olanlardan ba‘de's-sû’al ‘arz ve i‘lâm olunmak iftihar’u'l-emâcid ve'l-ekarim bi’l-fi‘il re’isü’l-küttâbım olan Abdullah dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fi-Evâhir-i C sene (1)161/Haziran 1748

678- Sayfa:178 Hüküm:3

Yayçe Kalesi yanındaki nehir üzerinde bulunan köprünün tamir edilmesi sırasında harcanan masrafın belirlenmesi

Bosna vâlisine ve Yayçe ve kadılarına hüküm ki

Bâbü's-sa‘adetim ağası nezâretinde olan evkâfın hâlâ muhâsebecisi olan İsmail zîde mecduhu gelüb mümâileyhin pederi Yayçe kal‘ası ittisâlinde vâki‘ nehir üzerinde binâ eylediği cisr mürûr-ı ezmine ile harâb ve taşları mevcûd olmağla cisr-i mezbûr sekiz yüz guruş ile ta‘mir ve tekmîl olur deyu Yayçe Kal‘ası sükkânından Mustafa Bey dimekle ma‘rûf kimesne ihbar etmekle mümâileyh dahi babası müteveffâ-ı mezbûrun hayrâtını ihyâ ve imar etmek içün mezkûr Mustafa'ya ol-mikdâr guruş ile ta‘mir olur ise ta‘mire mübaşeret eyle deyu emretmekle mezkûr dahi cisr-i mezbûru ta‘mir eyledikden sonra hevâsına tâbi‘ kimesneler ile müttefik ve müttehid ve bezl-i irtişa ile celb-i mal sevdâsıyla kavl-i mücerrediyle iki bin guruş masrufu olmak üzere eylediği defter

mûcebince keşf hücceti dahi peydâ ve ol-mikdâr guruş masrufunda iştibah vâki‘ olduğun ve tarafından zîde kadruhuyu vekîl eylediğin bildirüb ma‘rifet-i şer‘ ve Bosna mimarı ma‘rifetiyle cisr-i mezbûr keşf ve masrufu ahâli-i kazâdan dahi gereği gibi tefahhus ve sû’al ve cisr-i mezbûrun ta‘mirine ne mikdâr masrufu olduğu mu‘âyene ve müşahede olundukdan sonra hüccet-i şer‘iyye olunub vâki‘-i hâl vuku‘ ve sıhhati üzere der-i devlet-medarıma ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülüb i‘lâm olunmak emrim olmuşdur. Buyurdum ki

Fî Evâhir-i C sene 1161/Haziran 1748

679- Sayfa:178 Hüküm:4

Yayçe nâhiyesinde Ömer ve Mehmed isimli kardeşlerin babalarından kendilerine intikal eden Boçaç Kalesi kethüdalığı ve timar yerlerinin tevcihi meselesinde yaşanan anlaşmazlıklar konusunda tahkîkat yapılması

Yayçe kadısına Boçaç Kal‘ası Dizdârı Mehmed zîde hıfzuhuya hüküm ki

Sen ki dizdâr-ı mümâileyhsin sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Bosna sancağında Yayçe nâhiyesinde mezra‘-i Süt? Ali Ağa çiftliği ve gayriden üç bin akçe gedik timâr ile Boçaç Kal‘ası Kethüdâlığı Ömer'in babası Mehmed fevtinden yüz otuz rûznâmçesinde berât ile üzerinde idüğü ‘arz olundukda kethüdâlık-ı mezbûr Yusuf nâm kimesnenin ocağı dirliği olduğu Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Ali Paşa tarafından kal‘a-i mezbûre dizdârı Mehmed'e sû’al ile havâle ve mezbûr Yusuf mezkûr Ömer'in karındaşı olub babaları Mehmed fevt oldukda mezkûr Ömer büyük bulunmağla kethüdâlık-ı mezbûru üzerine berât ve kal‘a-i mezbûru terk ve timâr-ı mezbûru karındaşı merkûm Yusuf'a kasr-ı yed ve Yusuf dahi berât etdirmek üzere iken merkûm Ömer fevt ve oğlu Mehmed timâr-ı mezbûr babam dirliğidir deyu Yusuf'un ref'inden mîr-i mîrândan alub ve nizâ‘ üzere iken ecânibden Ali'ye kasr-ı yed ve mîr-i mîrândan berât etdirdikden sonra Ali dahi Varçar? kasabasına gidüb terk-i kal‘a ve cismi nâ-mevcûd ve hıdmeti mu‘attal olduğun ve merkûm Yusuf kal‘ada sâkin ve timâr-ı mezbûr ocaklığı idüğün kal‘a-i mezbûre müstahfızânı ihtiyârlarından altı yedi nefer kimesneler haber ve şehâdet eylediler deyu dizdâr-ı mezbûr i‘lâm ve mûcebince gedik timâr ile kal‘a-i merkûme kethüdâlığı altmış senesi Receb'inde vezîr-i müşârü'n-ileyh tarafından mezkûr Yusuf'a tevcîh ve verilen tezkire mûcebince asitâneden berât olunduğu defter-i

hâkânîde mukayyed zikrolunan gedik timâr ile yirmi sene mikdârı kal‘a-i mezbûre kethüdâsı olan Ömer fevt oldukda timâr kethüdâlığı ocaklık şurûtu üzere kebir oğlu Mehmed'e mîr-i mîrândan tevcîh ve berât ve mutasarrıf iken hüsn-i rızâsıyla emekdarlardan Ali'ye kasr-ı yed ve divân-ı Bosna'da berât ve hıdmet-i me’mûresinde mukim olub dahl icâb etmez iken ve müteveffâ-ı mezbûr Ömer'in hayâtında karındaşı Yusuf âhar dirliğe mutasarrıf iken bu def‘a zuhûr ve babası dirliği iddi‘âsıyla bir ‘arz peydâ ve ba‘zı kimesnelere istinâden Ali'nin ismi mevcûd ve cismi nâ-mevcûddur deyu kethüdâlık-ı mezbûru kendü üzerine berât etdirüb gadr ve mezkûr Ali mevcûdü'l-cism ve hıdmet-i me’mûresinde mukim olub mağdur ve şâyeste-i merhametdir deyu mezkûr Yusuf'un ref'inden mezkûr Ali'ye ibkâ olunması bâbında kal‘a-i mezbûre dizdârı Mehmed ‘arz etmekle timâr-ı mezbûru merkûm Ali'ye kasr-ı yed eden mezbûr Mehmed veled-i Ömer ile merkûm Yusuf'un keyfiyetleri ve hak kimin idüğü mukaddemâ mahallinde bî-garaz ehl-i vukûfdan sû’al ve sıhhat ü hakikati i‘lâm olunmak içün kazâ-i mezbûr kadısına ve kal‘a-i merkûme dizdârına havâle olundukda mezbûr Mehmed'in babası Ömer yirmi beş sene vefâtına dek timâr-ı mezbûra asitâne berâtıyla mutasarrıf ve hıdmetinde mukim olub ve mezbûr Yusuf'un ol-hînde üzerinde dirlik bulunduğun on nefer kimesneler huzûr-ı şer‘de şehâdet eylediklerin kadısı Ali i‘lâm ve dizdârı dahi ‘arz etmekle timâr-ı mezbûr hilâf-ı enha müdâhale eden Yusuf'un ref'inden ve babası Ömer'in fevtinden elli altı senesi Safer'inde Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa tarafından merkûm Mehmed'e tevcîh ve berât olunduğu ve mezbûr Mehmed dahi yedinde olan berâtın verüb timâr-ı mezbûr ile kethüdâlık-ı merkûm hüsn-i rızâsıyla Ali'ye kasr-ı yed ve dizdâr Mehmed ‘arzıyla altmış senesi Cemâziye’l-evvel'inin on ikinci gününden Bosna Vâlisi Sadr-ı esbak Vezîrim Ali Paşa edamallahü te‘âla iclalehu tarafından tevcîh olunub verilen berâtı dahi mezkûr Ali ibrâz eder gedik kal‘a timârları eşkinci timârı gibi ocaklık şurûtuna dâhil olmayub mahlulden ibtidâen her kime tevcîh olunur ise hak onun olub müteveffânın gerek oğlu ve gerek akrabası timâr-ı mezbûr ocaklığımızdır deyu iddi‘âya salih olamazlar ve gedik timâr-ı mezbûr defter-i hâkânî ve mevcûd olan mîr-i mîrân berâtlarına nazaran ibtidâ müteveffâ-ı mezbûr Mehmed'in oğlu merkûm Ömer'e tevcîh ve yirmi beş sene ba‘de't-tasarruf fevtinden oğlu Mehmed'e tevcîh olunmuş iken müteveffâ-ı evvel Mehmed'in diğer oğlu Yusuf timâr-ı mezbûr ocaklığımdır deyu timâr-ı mezbûru mîr-i mîrândan alub tezkire ve berât etdirmesi hilâf olub ve mezbûr Ali'nin dahi mevcûdü'l-cism olub hıdmette mukim olduğun ve bu def‘a dizdâr-ı mezbûr

‘arzında tahrîr eylediğine binâ’en timâr-ı mezbûr mezkûr Yusuf'un ref'inden merkûm Ali'ye ibkâ iktizâ eder ancak timâr-ı mezbûr merkûm Yusuf'a mîr-i mîrândan tevcîh olundukda merkûm Ali içün terk-i kal‘a ve ma‘dumü'l-cismdir deyu ‘arz eden dizdâr Mehmed bu def‘a ‘arz veren Mehmed olub kangı tarafa verdiği ‘arz sahihdir mahallinde tekrâr ‘arz olunmağa muhtaç olmağla hasmı ile mahallinde murâfa‘a-i şer‘ ve timâr-ı mezbûr Ömer'in fevtinden kangısına tevcîh ve berât olunmuşdur ve mezkûr Ali'nin terk-i kal‘a ve ma‘dumü'l-cism olduğu vâki‘ midir değil midir neferât-ı kal‘a ve sâ’ir mevsûku'l-kelim kimesnelerden ba‘de's-su’al ‘arz ve i‘lâm olunmak içün size hitâben emr-i şerîfim sudûru bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım Abdullah dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1161/Haziran/Temmuz 1748

680- Sayfa:179 Hüküm:1

Travnik kasabasında bulunan Hacı Murtaza Vakfı'nın vakfiyesinde belirtilmiş olan şartlar gereğince kanunsuz olarak hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Travnik ve kadılarına hüküm ki

Bosna Brodu kadısı Mevlânâ Mustafa Abdüssamedzâde zîde fazluhu sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Travnik kasabası mahallâtından Hasan Ağa Mahallesi ahâlisinden iken bundan akdem fevt olan sâhibü'l-hayrât El-hac Murtaza Ağa dimekle ma‘rûf kimesnenin sülbiye kebire kızları İsmihan ve Meryem ve Adime? nâm hâtûnlar meclîs-i şer‘a varub babaları müteveffâ-ı merkûm El-hac Murtaza Vakfı'nın vakfiyesinde şart ve ta‘yin olunan cihât vazîfelerinden ve ta‘mirattan sonra galle-i vakfın ziyâdesi kendüsi hayâtta oldukça kendüsine ve ba‘de'l-vefât evlâd ve evlâdına batnen ba‘de batnin şart edüb hâlâ bunlar evlâd-ı vâkıftan olub vakf-ı merkûmun gallesinin izdiyâdı bunlara şart ve ta‘yin olunmuş iken izdiyâdından almak üzere medine-i Travnik'te sâkin ba‘zı kimesneler hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i şart-ı vâkıf her biri vazife ihdâs ve birer takrîb ile ‘askerîden üzerlerine berât etdirdüb edâ-ı hıdmet etmeyüb ve cihât-ı merkûme mu‘attal olduğundan gayri muhdes olub vakf-ı merkûm lüzumu olmayub ancak evlâd-ı vâkıfa gadr olunmağla hilâf-ı şart-ı vâkıf muhdes olan cihât-ı mezkûre ref' ve kaydları terkîn olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek

ricâsına vâki‘-i halî Mevlânâ-ı mümâileyh bi'l-iltimas ‘arz ve sâdır olan fermân-ı ‘aliye imtisalen bin yüz kırk dokuz senesi evâsıt-ı Safer târihiyle müverreh hâlâ Bosna Brodu Kadısı Abdussamedzâde Mustafa zîde fazluhunun imza ve hatmini haviye sicilden muhrec bir kıt‘a vakfiye sûretine nazar olundukda Travnik kasabası ahâlisinden Murtaza Ağa dimekle meşhûr kimesne kasabâ-ı mezbûrede vâki‘ bir bab han ve han-ı mezbûr kurbunda kâin bir bâb âhar handan hisse-i ma‘lûmesini vakf edüb ve gallelerinden yevmi beş akçe tevliyet ve dört akçe nezâret ve beş akçe imâmet ve bir akçe sure-i mülk-hân ve iki akçe hitâbet ve üçer akçe mü’ezzin-i evvel ve sânî ve beş akçe mu‘allim-i sıbyân ve bir akçe ferrâş ve bir akçe kayyum ve ikişer akçe üç cüzhân ve bir akçe yasin-hân ve altı akçe dersiâm vezâifi ta‘yin ve iki akçe şem'-i revgân baha ve üç akçe revgân-i zeyt ve nân bahâ ve beş akçe El-hac Hasan Mahallesi ahâlisinin tekâlîflerine imdâdiye tahsis ve fazla-i galleden câmi‘-i şerîf ve mu‘allimhâne ve hanlar ta‘mir olundukdan sonra bâki kalan fazla-i galle hayâtta oldukça kendüye ve ba‘de-vefâtihî evlâdına ve evlâd-ı evlâdına şart eylediğini nâtık olub vakf-ı mezkûr müsakkafat olmağla izdiyâd-ı galleden bî-lüzûm hilâf-ı şart-ı vâkıf vazîfe ihdâsı gayri-meşrû‘ iken Mustafa Halife iki akçe kitâbet ve Ömer Halife iki buçuk akçe cibâyet ve Hafız Mehmed üç akçe kurâlık ve El-hac Salih Halife iki akçe salâhanlık ve Mehmed Halife ve Hasan halife ikişer akçe devirhanlık ve Selim Halife bir akçe mü’ezzin-i salislik ve Osman Halife dimekle ma‘rûf kimesne üç akçe halife-i mekteb vazifesi ki cem‘an on yedi buçuk akçe hilâf-ı şart-ı vâkıf vezâyif ihdâsıyla evlâd-ı vâkıfa gadr eyledikleri ‘askerî rûznâmçesinde olan kayıdları nâtık olmağın ber-minvâl-i muharrer hilâf-ı şart-ı vâkıf muhdes olan vezâyif-i cihâtı kaydı terkîn olunmak emr-i savâb idüğün Rumeli Kazâskeri Şer‘iyyâtcısı Mevlânâ Abdullah zîde ‘ilmuhu i‘lâm eylediği ilâmı mûcebince kaydları ref' ve terkîn olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1161/Temmuz 1748

681- Sayfa:180 Hüküm:1

Bosna'da bulunan caminin yakınlarında eskiden beri imâmların oturduğu ve Müslüman yeri olan menzilin mutasarrıfı tarafından kanuna aykırı olarak gayrimüslim birine satılması meselesinin çözülmesi

Bosna vâlisine ve Bosna monlasına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ nâm karyede vâki‘ câmi‘-i şerîfin bi'l-fi‘il berât-ı şerîfimle imâmı ve vakfının mütevellisi olan El-hac Mehmed zîde ‘ilmuhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb zikrolunan câmi‘-i şerîf kurbunda kadîmü'l-eyyâmdan berü câmi‘-i merkûmede imâm olanlar sâkin olageldiği müslimîn menzilini mutasarrıfı olan nâm kimesne hilâf-ı şer‘-i şerîf nâm zımmîye îcâr edüb taklîl-i cemâ‘ate bâ‘is olduğu ve bu bâbda şeyhü'l-İslâmdan da‘vâsına muvâfık fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb fetvâ-ı şerîfesi mûcebince ‘amel olunub ber-mûceb-i fetvâ-ı şerîfe icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1161/Haziran/Temmuz 1748

682- Sayfa:180 Hüküm:2

Nevesine kazası muzafatında Hacı Süleyman ve İbrahim'in mutasarrıfı olduğu karyeler ahalisinden kanunsuz olarak vergi toplayan İstolçe Kapudanı İsmail'in muhalefet ve müdahalesnin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve İstolçe ve kadılarına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân El-hac Süleyman ve İbrahim zîde kadruhuma sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Hersek sancağında vâki‘ mukâta‘âttan Nevesine Eflakân Mukâta‘ası bin yüz altmış senesinde ber vech-i iştirâk mümâileyhimânın ‘uhde ve iltizâmlarında olmağla mukâta‘a-i mezbûr tevâbi‘nden Nevesine kazâsı muzâfâtından İmoçka ve Roga ve Bosusa? nâhiyelerine tâbi‘ ve ve nâm karyelerinin hâsıl olan ‘öşr mahsûlünden İstolçe sâkinlerinden sâbıkâ İstolçe Kapudânı olan İsmailî nâm kimesne bunların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri hakkın fuzulî ve tagallüben ma'lûmü'l-kîle mahsûllerin ahz ve zabt edüb küllî gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb şer‘le görülüb mezbûrun hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri hakkın fuzûlî ve tagallüben ahz ve zabt eylediği mahsûl tamâmen tahsîl ve kendülere alıverilüb bî-vech-i şer‘î ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek emrim olmuşdur.

Fî Evâsıt-ı B sene 1161/Temmuz 1748

683- Sayfa:180 Hüküm:3

İbrahim bin Mehmed'in Hersek sancağına bağlı Bistriçe nâhiyesinde bulunan Belen karyesinde tasarrufunda olan yerlere hariçden Mustafa isimli kişinin kanunsuz olarak yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Abdullah Paşa'ya Hersek ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan İbrahim veled-i Mehmed nâm sipâhi gelüb kazâ-i mezbûr muzâfâtından Hersek sancağında Osanica nâhiyesinde Novirkosi? nâm karye ve gayriden iki bin sekiz yüz otuz yedi ma‘ bedel üç bin akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı mülhâkâtından Bistriçe nâhiyesine tâbi‘ müstakilen kayd ve berâtına dâhil Belen nâm karyesine âhardan ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken yine livâ-i mezbûrda Ragozna? nâhiyesinde Braserkani? nâm karye ve gayriden on altı bin kırk sekiz akçe timâra mutasarrıf Mustafa nâm sipâhi zuhûr ve şirrete sülûk ve mücerred ta‘ciz içün bunun timârı aklâmından olan sâlifü'z-zikr Belen karyesi içün ‘alâkan yokdur benim timârım mülhâkâtındandır ben zabt edüb ‘öşr ve resmi ben alırım deyu hilâf-ı defter-i hâkânî fuzulî müdâhale ve zabtına mümâna‘at edüb gadr-ı küllî sadedinde olduğun bildirüb mâru’z-zikr Belen karyesi ber-mûceb-i defter-i hâkânî müstakilen kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu ahz ü kabz etdirilüb mezbûr Mustafa'yı hilâf-ı defter-i hâkânî bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Bistriçe nâhiyesine tâbi‘ bir nefer re‘âyâ ve üç ‘aded baştina ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ dokuz yüz yetmiş dört akçe yazu ile karye-i Belen defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve ve defter-i icmâlde beş yüz seksen akçe yazu ile tahrîr ve Osanica nâhiyesine tâbi‘ karye-i Novirkosi? el-mezbûr ile birikdirilüb iki bin sekiz yüz otuz yedi ma‘ bedel üç bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen merkûm İbrahim veled-i Mehmed'in timârı ve yine Bistriçe nâhiyesine tâbi‘ iki nefer re‘âyâ ve bir ‘aded zemîn ve on iki ‘aded baştina ve hâsılı tahtında ispençe ve resm-i çift ve mahlût yekûn ma‘ gayrihi iki bin iki yüz doksan dokuz akçe yazu ile karye-i Podgraden? defter-i mufassalda ol-dahi muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde birikdirilüb beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun bin

dört yüz doksan dokuz akçesi merkûm Mustafa'nın timârı mülhâkâtı bâkisi müştereği kaydında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1161/Temmuz 1748

684- Sayfa:180 Hüküm:4

İstolçe kazasında kanuna aykırı olarak ahaliye türlü eziyetler edip zorla paralarını alan ve ayanlık iddiasında olan İsmail Ağa'nın müdahalelerinin önlenerek aldığı paraların kendisinden tahsil ettirilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak Abdullah Paşa'ya ve İstolçe ve kadılarına hüküm ki

İstolçe kazâsı ahâlisi gelüb kazâ-i mezbûrda sâkin a‘yânlık iddi‘âsında olan İsmail Ağa dimekle ma‘rûf kimesne kendü hâlinde olmayub hilâf-ı şer‘-i şerîf ümmet-i Muhammed'e îsâl-i mazarrat ve cevr ve eziyyet ve zulmen akçelerin almak ‘âdet-i müstemirresi olduğundan nâşi bin yüz elli senesinden berü tekâlîf tevzî‘ vukû‘unda kendüsü içün başka tevzî‘ defterine küllî akçe zamm ve cebren bunlardan tahsîl ve zulm ve ta‘addîsinin nihâyeti olmayub perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is olduğun bildirüb mahallinde şer‘le görülüb merkûmun vech-i meşrûh üzere bî-gayri hakkın fuzûlî kendüsi içün aldığı akçeleri tahsîl ve eshâb-ı hukûka alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1161/Temmuz 1748

685- Sayfa:181 Hüküm:1

Klis sancağına bağlı Akhisar nâhiyesinde İşkovine karyesinde vergiler hususunda muhalefetleri görülen kimselerin muhalefetlerinin ortadan kaldırılması

Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Mehmed zâ‘im gelüb Bosna eyâletinde Klis sancağında Akhisâr nâhiyesinde nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti mülhakâtından Akhisar nâhiyesinde İşkovine nâm karyesi toprağında defterlü re‘âyâ ve defterlü re‘âyâsı yerlerin zirâ‘at eden hâriç re‘âyâ tâ’ifesinin zirâ‘atlerinde hâsıl eyledikleri

terekeleri ‘öşrlerini evvelen karye-i mezbûrede olan anbara ba‘dehû her hafta durur tereke satılur akreb bazara nakletdirmek istedikde içlerinden ba‘zıları hilâf-ı kânun ta‘allül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb ol-bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1161/Temmuz 1748

686- Sayfa:181 Hüküm:2

Klis kazası muzafatından İskovine nâhiyesinde bir gedik timar tasarruf eden Akhisar Kalesi müstahfızı Habib'e müdahalede bulunarak muhalefet eden Mustafa'nın müdahalesinin engellenmesi

Bosna vâlisine Klis ve kadılarına hüküm ki

Müstahfızândan Habîb nâm müstahfız sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Klis sancağında Klis kazâsı muzâfâtından İskovine nâhiyesinde Çiftlik-i Mehmed bin Dedi ve gayriden yedi yüz akçe gedik timâr ile Akhisar Kal‘ası müstahfızlığı mutasarrıfı Mustafa'nın terk-i kal‘a ve terk-i hıdmetinden dizdârı Hasan ‘arzıyla yüz altmış senesi Şaban'ının on beşinci gününde mezkûr Habib'e tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub âhardan dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken mutasarrıf-ı sâbık-ı mezkûr Mustafa zuhûr ve hilâf-ı defter-i hakanî müdâhale ve ta‘addîden halî olmadığın bildirüb gedik timâr ile kal‘a-i mezbûre müstahfızlığı defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince kendüye zabt ve berâtı mûcebince hıdmeti mukâbelesinde müstehak olduğu mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hakanî mezkûr Mustafa'yı ve âharı bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda gedik timâr ile kal‘a-i mezbûre müstahfızlığı vech-i meşrûh üzere târih-i merkûmda mezkûr Habib'e tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B sene 1161/Temmuz 1748

687- Sayfa:181 Hüküm:3

Klis kazasına bağlı Neretva nâhiyesinden Mehmed Ağa'ya türlü kötülükler edip katleden eşkıyaların kanun gereğince yargılanmaları

Bosna vâlisine Klis ve kadılarına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Neretva nâhiyesinde sâkin Mehmed ve Osman nâm karındaşlar gelüb babaları Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesne kendü hâlinde olub hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ ve ta‘addîsi yoğ iken yine nâhiye-i mezbûre sâkinlerinden ziyâde mütegallibe ve cebâbireden Bekinoğlu Ahmed nâm sipâhi kendü hâlinde olmayub babası mezbûra garaz ve a‘dâvat ve mücerred garaz-ı fâsidin icrâ ve katl kasdıyla hevâsına tâbi‘ üç nefer eşkıyâyı kendü menzilinde ihfâ ve Belgradcıklı el-Hâc Zodoğlu Ahmed Efendi dimekle meşhûr kimesne nâhiye-i mezbûrede nâ’ib ve Meydanoğlu dimekle ‘ârif şakîyi hevâsına teba‘iyyet ve nâ’ib-i mezbûr tarafından bâ-mürâsele da‘vet-i şer‘ ve babası mezbûr mahkemeye vardıkda mezbûr Ahmed sipâhi sâ’ir hevâdârlarıyla bu sene-i mübârekede babası mezbûru bî-gayri hakkın katl ve ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb mahallinde şer‘le görülüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B sene 1161/Temmuz 1748

688- Sayfa:181 Hüküm:4

Uskopye nâhiyesinde zeamet tasarruf eden Ahmedzade Rüstem'in kendi hissesine düşen miktara kanuna aykırı olarak müştereklerinin müdahalede bulunmalarının engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya Klis sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmedzâde Rüstem zîde kadruhu gelüb Klis sancağında kazâ-i mezbûre muzâfâtından Uskopye nâhiyesinde Dobrasin nâm karye ve gayriden yirmi sekiz bin sekiz yüz doksan akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden sâlifü'z-zikr Dobrasin karyesi defter-i icmâlde dört bin yirmi altı akçe yazularıyla tahrîr ma‘ gayrihî birikdirilüb yirmi sekiz bin akçe ze‘âmeti ber-icmâl ve yine nâhiye-i mezbûrede dokuz bin beş yüz akçe yazar Dolna Roda karyesi

dahi ma‘ gayrihâ yirmi altı bin dokuz yüz doksan akçe ze‘âmet başka ber-icmâl ve icmâl-i evvelin yirmi bin akçesi ile icmâl-i sânînin altı bin dokuz yüz doksan akçesi mümâileyhin ze‘âmeti mülhakâtı ve icmâl-i sânînin yirmi bin akçesinden icmâl bozulmamak üzere on bin akçesiyle icmâl-i evvelin dört bin akçesi yine karye-i Dolna Roda el-mezbûre ve gayriden on dört bin altı yüz elli akçe timâra mutasarrıf Mustafa'nın ve yine icmâl-i sânînin icmâl bozulmamak üzere beş bin akçesiyle icmâl-i evvelin ikişer bin akçeleri karye-i merkûme ve gayriden yedişer bin üçer yüz yirmi beşer akçe timârlara mutasarrıf Rüstem veled-i Mustafa ve Osman veled-i Davud kaydlarında olmağla mümâileyh kurâ-i merkûmeyi ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleri mezkûrlar ile zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmundan berâtı yazusuna göre hissesine isâbet edeni kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etmek murâd eyledikde müşterekleri kurâ-i merkûme ve icmâllerine dâhil karyelerin vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmundan herkes berâtları yazularına göre hisselerine isâbet edeni ahz ü kabza kanâ‘at etmeyüb berâtları yazularına mugâyir ziyâdeye tecâvüz ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb kurâ-i merkûme ve icmâllerine dâhil karyeler ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleri mezkûrlar ile kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmlarından herkese berâtları yazularına göre hisselerine isâbet eden kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb berâtları yazularına mugâyir müştereklerini bir dürlü ziyâdeye tecâvüz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî ve berâtları mûcebince ‘amel olunmak bâbında yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B sene 1161/Temmuz 1748

689- Sayfa:181 Hüküm:5

Mostar kazasında kürkçü taifesine kanuna aykırı olarak hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya Mostar ve kadılarına hüküm ki

Mostar kasabasında vâki‘ kürkçü tâ’ifesi gelüb Mostar kazâsında sayd ve peydâ olunan ve taşradan kasabâ-ı mezbûreye bey‘ içün gelen tilki ve sansar ve kuzu ve kedi

ve sâ'ir ecnâs-ı kürk derileri bunların san'atlarına mahsûs ve metâ'ları olub kadîmü'l-eyyâmdan berü kendülere kifâyet edecek mikdârı alub ta'ayyüş edegelüb kadîme mugâyir âhardan kat'â dahl ve ta'arruz ve iştirâ' olunmak icâb etmez iken Mostar kazâsı sâkinlerinden muhtekir tâ'ifesinden ba'zı kimesneler zuhûr ve hevâlarına tâbi' ecânibden olan kimesneler ile yekdil ve mücerred tama'ı hâmlarından nâşî bunlara mahsûs olan derileri eshâbından hufyeten iştirâ' ve ahz ve âhara bey' edüb küllî gadr ve ta'addî eylediklerin bildirüb mezbûrların hilâf-ı kânun ve mugâyir-i kadîm ol-vechile olan ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B sene 1161/Temmuz 1748

690- Sayfa:182 Hüküm:1

Hersek sancağına bağlı Mostar nâhiyesinde arazi tasarruf eden Mostar Kalesi Kethüdası Ahmed bin Mahmud'a kanuna aykırı olarak müdahalede bulunan Ali'nin müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak Vezîr Abdullah Paşa'ya Mostar ve kadılarına hüküm ki

Mostar Kal'ası kethüdâsı Ahmed veled-i Mahmud zîde kadruhu gelüb Hersek sancağında Mostar nâhiyesinde Gavraniç nâm karye ve gayriden bin sekiz yüz otuz akçe gedik timâr ile Mostar Kal'ası kethüdâlığına hâlâ berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârı mülhakâtından müstakilen kayd ve berâtına dâhil yine Mostar nâhiyesinde iki yüz kırk akçe yazar Çiftlik-i İskender Kethüdâ der-yed-i Hacı Hüseyin ve yine nâhiye-i mezbûrda vâki' seksen akçe yazar Çiftlik-i İskender Kethüdâ der-yed-i Asiye bint-i Hüdâverdi ve yine nâhiye-i mezbûrda vâki' seksen akçe yazar Çiftlik-i İskender Kethüdâ der-yed-i Hasan ve Hüseyin ve Kurd deyu defter-i hâkânîde mukayyed çiftliklerinde âharın 'alâkası olmayub dahl olunmak icâb etmez iken yine Mostar nâhiyesinde Dodolna nâm karye ve gayriden bin dört yüz akçe timâr ile Mostar Kal'ası müstahfızlarından Ali nâm müstahfız zuhûr ve şirrete sülûk ve zikrolunan çiftlikleri içün benim timârım mülhakâtındandır 'öşr ve resmin ben alırım deyu hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûlî müdâhale ve zabtına mümâna'at ve gadr ve ta'addîden halî olmaduğın bildirüb sâlifü'l-beyân çiftlikler ber-mûceb-i defter-i hâkânî müstakilen merkûm Ahmed

veled-i Mahmud'a zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb müstahfız-ı merkûm Ali'yi ve âharı dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Mostar kazâsına tâbi‘ hâsıl yüz yirmi akçe yazu ile Çiftlik-i İskender Kethüdâ nısf Podovine? nâm mevzi‘de ellerinde olan bâğları ve otlak yerleri ve Hacı Mehmed'den iştirâ’ eylediği bir kıt‘a tarla ki sâbıkâ Kurd Kethüdâ ve Mehmed ve Mustafa ve diğer Mehmed veledân-ı İskender Kethüdâ ma‘ ‘âdet-i ağnâm der-yed-i Hacı Hüseyin bin Ali ve ber vech-i maktû‘ yüz yirmi akçe yazu ile çiftlik-i Hüseyin ve Kurd nısf veledân-ı Mustafa Podolye nâm mevzi‘de olan bâğlarıyla hâliyâ der-yed-i Hanife bint-i Hüseyin ma‘ Memi Hulgar? ve otlak ber vech-i iştirâk yekûn iki yüz kırk ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ ber vech-i maktû‘ seksen akçe yazu ile Çiftlik-i İskender Kethüdâ nısf ve Mustafa bin Karaca ve Gorançe? ve Hamlan'da? tasarruflarında olan yerleri ve süflâda olan otlak der-yed-i Kurd Kethüdâ ve Mehmed ve Mustafa ve diğer Mehmed veledân-ı İskender Kethüdâ der-yed-i Hüdâverdi Hoca hâlâ der-yed-i Emine bint-i Hüdâverdi Hoca ve yine nâhiye-i merkûmeye tâbi‘ ber vech-i maktû‘ seksen akçe yazu ile Çiftlik-i İskender Kethüdâ Gorançe? ve Hamlan? nâm karyeler mâbeynlerinde vâki‘ olan der-yed-i Hasan ve Hüseyin ve Kurd veledân-ı Mustafa ve Hanife bint-i Hüseyin ma‘ ‘âdet-i ağnâm deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Çiftlik-i İskender ve Çiftlik-i Hüseyin yazuları cem‘ ve iki yüz kırk akçe yazu ile Çiftlik-i İskender Kethüdâ der-yed-i Hacı Hüseyin deyu tahrîr ve mezbûrân çiftlikler ile yine nâhiyesine tâbi‘ Gavraniç nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb bin sekiz yüz otuz akçe yazu ile Mostar Kal‘ası kethüdâlığına mahsûs bir gedik timâr ve tamâmen merkûm Ahmed veled-i Mahmud'un üzerinde ve yine Mostar nâhiyesinde vâki‘ iki baştina ve üç nefer re‘âyâ ve bir zemîn ve bir bâğ ile Podolye defter-i mufassalda muharrer kalemiyle bilâ yazu tahrîr ve defter-i icmâlde beş yüz kırk akçe yazu ile karye-i Podolye deyu tahrîr ve ma‘ gayrihî bin dört yüz akçe yazu ile yine kal‘a-i mezbûre müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr ve tamâmen Ali üzerinde olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere tarafeynin icmâl ve mufassalları başka başka olduğun bi'l-fi‘il defter emîni olan Mehmed Râkım dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebiyle ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B sene 1161/Temmuz 1748

691- Sayfa:182 Hüküm:2

Knezin nâhiyesinde tekalif alınacak yeri olmayan İbrahim sipahiye ahalinin tekalif talebiyle yapmış olduğu müdahalenin engellenmesi

Eyâlet-i Bosna'da vâki‘ olan Mevlânâ kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan İbrahim nâm sipâhi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunun kazâ-i mezbûr muzâfâtından Knezin nâhiyesine tâbi‘ Obad? nâm karye toprağında bi'l-fi‘il zabt ve tasarrufunda tekâlîf alınmak icâb eder hâneye bağlı emlâk ve yerleri olmayub tekâlîf talebiyle rencîde olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûr ahâlisi emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlîfden sen dahi hisse ver deyu hilâf-ı kânun ta‘addî etmeleriyle bundan akdem murâfa‘a-i şer‘ olduklarında emlâk ve yerleri olmadığı şer‘an zâhir ve mu‘ârızadan men‘ birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm verilmişken mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve fuzûlî müdâhale ve ta‘addîden halî olmadıklarından ma‘adâ ehl-i ‘örf tarafından dahi bilâ-emr-i şerîf tekâlîf-i şâkka talebiyle rencîde olunduğun bildirüb hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 1161/Ağustos 1748

692- Sayfa:182 Hüküm:3

İstari Eflak kazasında kardeşi ile müşterek arazi tasarruf ederken kardeşinin vefatından sonra burayı satın almak isteyen Murtaza Ağazade Yusuf'a kanuna aykırı olarak yapılan müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Muhsinzâde Abdullah Paşa'ya İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

Murtaza Ağazâde Yusuf dimekle ma‘rûf kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb İstari Eflak Mukâta‘ası karyelerinden İstari Eflak kazâsına tâbi‘ Belik ve Lovirek? ve Dobrabilek? nâm karyeler topraklarında vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd çiftlik arâzîsine li-ebeveyn karındaşı Murtaza nâm kimesne ile ber vech-i iştirâk mutasarrıflar iken kable't-taksîm mezbûr Murtaza fevt olub ol-yerlerden hissesi bî-hasebi'l-kânun meccânen oğlu nâm kimesneye intikâl ol-dahi fevt olub oğlu ve kızı ve baba bir er karındaşı kalmayub hissesi kânun üzere tapuya müstehak ve hakk-ı tapu li-ebeveyn hemşîresi nâm

hâtûnun olmağla almadan hemşîresi mezbûre dahi der-akab müteveffiye olub oğlu kalmayub hissesi tapuya müstehak olmağla bu dahi müşterek olduğu i‘tibârıyla bî-garaz Müslümânlar takdîr eyledikleri resm-i tapu ile almağa tâlib iken sâhib-i arz olanlar tama‘ı hâmlarından nâşî ziyâde bahâ ile âhara veririm deyu hilâf-ı kânun vermekde ta‘allül ve muhâlefet eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfe mûcebince kânun üzere ‘amel olunub sâhib-i arzı hilâf-ı kânun ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş sene 1161/Ağustos 1748

693- Sayfa:182 Hüküm:4

Büyük kale kalemi halifesi iken Bosna'da bazı kişilerden alacağı olan Ali Efendi'nin vefatı sebebiyle alacak hakkı ırsen oğlu İbrahim'in olacağından bu paranın, gönderdiği adamına tahsil edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrime Bosna eyâletinde vâki‘ kadısına hüküm ki

İbrahim Halîfe-i Kal‘a zîde kadruhu gelüb mümâileyhin sâbıkâ Büyükkal‘a Kalemi Halîfesi müteveffâ Ali Efendi dimekle ma‘rûf kimesnenin oğlu olub eyâlet-i Bosna'da taht-ı kazânda sâkin ağavât ve kapudânından ma‘lûmü'l-esâmî kimesnelerin kal‘a-i mezbûrda mahfûz olan mutâbık mühürleriyle memhûr bin yüz elli senesinden berü tevârîh-i muhtelife ile babası mümâileyhe verdikleri el-yevm yedinde olan üç kıt‘a ma‘mûlün-bih temessük mantûkları üzere gayr-i ez-teslîmât zimmetlerinde üç bin yüz elli dört guruş alacak hakkı ırs-ı şer‘le buna intikâl etmişken ol-havâlînin ihtilâli eyyâmına tesâdüf sebebiyle bu âna dek tahsîl olunmayub zimmetlerinde kaldığın ve tarafından ahz ü kabz ve buna îsâle adamı nâm kimesneyi ta‘yîn eylediğin bildirüb yedinde olan temessükât mûceblerince kapudânân ve ağavât zimmetlerinde gayr-i ez-teslîmât bâkî kalan ol-mikdâr guruşu adamı merkûma alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği şer‘le görüle deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene (1)161/Ağustos 1748

694- Sayfa:183 Hüküm:1

Mostar kasabasında Hacıbacı Mahallesi'nden Ali'nin kira ile oturduğu menzili tamir etmek istemesine karşı çıkan Hasan'ın müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya Mostar kadısına hüküm ki

Mostar kasabası sâkinlerinden Hacıbacı Mahallesi sâkinlerinden Ali nâm kimesne gelüb bu mahalle-i mezbûrede vâki‘ icâre ile sâkin olduğu menzili ta‘mir murâd eyledikde kimesneye zarâr-ı şer‘îsi olmayub dahl ve rencîde olunmak icâb etmez iken kasabâ-ı mezbûrede Hasan nâm kimesne zuhûr ve mücerred ta‘cîz ve celb-i mal sevdâsıyla hevâsına tâbi‘ ehl-i ‘örf ile müttefik ve zarâr vardır ta‘mir etdirmeyüz deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf müdâhale ve ta‘addî etmeleriyle bundan akdem ta‘addîleri men‘i içün Bosna vâlisi tarafından yedine buyruldu verilmişiken yine def‘ olmayub ta‘addîden halî olmadığın bildirüb şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş sene 1161/Ağustos 1748

695- Sayfa:183 Hüküm:2

Bosna Eyâleti’ne bağlı Tuzla kasabasında Mustafa Beşe'nin Bosna valisi kazaya geldiği zaman yaptığı masraflar için alacak hakkını vermekte muhalefet eden kişilerden parasının tahsil ettirilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya Memlehateyn ve kadılarına hüküm ki

Bosna eyâletinde Tuzla kasabası sâkinlerinden Mustafa Beşe dimekle ma‘rûf kimesne gelüb Memlehateyn kazâsına tâbi‘ Banovik ve Gorgevik nâm karyeler ahâlilerinden Cin Cafer ve Mahmud ve Mehmed ve Hâce Hasan ve Vitoğlu Hüseyin ve diğer Mehmed ve Gebeşoğlu ve dâmâdı ve Ratnikli? İbrahim ve Hüseyin ve Kaşıkcı Hasan ve karındaşları ve nâm kimesneler sâbıkâ Bosna vâlisi kazâ-i mezbûra geldikde buna bî-şartı'r-rücû‘ emredüb bu dahi emirlerine binâ’en kendü mâlından bin yüz altmış bir senesinde alıverüb mesârifleri içün verdiği lahm ve nân-ı azîz ve arpa ve bal ve yağ ve sâ’ir zahîre bahâsından yüz yetmiş guruş alacak hakkı olub taleb eyledikde vermekde ta‘allül ve bundan akdem edâsına taraf-ı şer‘den mezkûrlara tenbih

olunub ve tahsîli içün buyruldu dahi verilmişiken itâ‘at-i şer‘-i şerîf eylemediklerinden nâşî edâda ta‘allül ve mulâlefet ve henüz icrâ-ı hakk olunmadığın bildirüb şer‘le görülüb ol-mikdâr guruş hakkı alıverilüb ta‘allül ve tereddüd etdirilmeyüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i N sene 1161/Ağustos/Eylül 1748

696- Sayfa:183 Hüküm:3

Saray yeniçerilerinden emekli Mustafa Mehmed'in almadığı maaşının Ustruga Mukataasından kendisine tahsil edilmesi

Ustruga kadısına hüküm ki

Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri tekâ‘üdlerinden Mustafa Mehmed nâm mütekâ‘id sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Ustruga Mukâta‘ası malından almak üzere yevmi kırk akçe ‘ulûfeye ber vech-i tekâ‘üd berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub altmış senesine gelince berâtı mûcebince müstehak olduğu ‘ulûfesini İstanbul'da bulunan emîn-i mukâta‘adan alub ancak işbu sene-i mübârekede berâtı mûcebince müstehak olduğu ‘ulûfesi henüz alınmadığın bildirüb berâtı mûcebince müstehak olduğu vazîfesi mahallinde Ustruga Mukâta‘ası emîninden alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve hazîne-i ‘âmiremde mahfûz olan Anadolu Muhâsebesi defterlerine nazar olundukda Ustruga Mukâta‘ası malından almak üzere yevmi kırk akçe Mustafa Mehmed mütekâidîn-i yeniçeriyân-ı dergâh-ı ‘ali'nin berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın berâtı mûcebince müstehak olduğu vazîfesi alıverilmek içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i N sene (1)161/Eylül 1748

697- Sayfa:183 Hüküm:4

Mostar kasabasından Halil ve Salih'in babalarından kalan miras malından kardeşleri Emine ve Fatıma'nın hisselerine düşeni vermeye muhalefet ettiklerinden bunun önlenmesi ve gerekenin yapılması

Mostar kadısına hüküm ki

Emine ve Fâtıma nâm hâtûnlar gelüb bunların Mostar kasabası sâkinlerinden babaları Ahmed nâm kimesne bundan akdem fevt oldukda mâlik olduğu emvâl ü eşyâsı ırs-ı şer‘le bunlara ve Mostar kasabasından vâlideleri ve nâm hâtûnlara ve karındaşları Abdullah ve Halil ve Sâlih nâm kimesnelere ve kız karındaşları Leyla'ya münhasır olmağla kable't-taksîm karındaşları mezbûr Abdullah ve mezbûre Leyla dahi müteâkıben fevt olmalarıyla hisseleri bunlara ve vâlideleri ve karındaşları mezbûrlara intikâl etmekle ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve taksîm ve hisselerine isâbet edeni ifrâz ve ahz etmek murâd eylediklerinde karındaşları mezbûrân Halil ve Sâlih mücerred ibtâl-i hakk ve vermemek içün zamân mürûr etmekle hakkınız sâkıt olmuş olur deyu hisse-i şâyi‘aların vermeyüb küllî gadr ve ezâ eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb babaları ve karındaşları müteveffâ-ı mezbûrûndan müntakil emvâl ve eşyâdan bunlara isâbet eden hisse-i şâyi‘aları şer‘an alıverilüb ol-bâbda hilâf-ı şer‘-i şerîf ol-vechile ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnun ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i N sene 1161/Eylül 1748

698- Sayfa:183 Hüküm:5

Ehlune kazasında çiftlik tasarruf eden Hacı Mehmed'e karye sipahileri tarafından kanuna aykırı olarak fazladan tekalif talebiyle yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya Ehlune ve kadılarına hüküm ki

El-hâc Mehmed zîde kadruhu gelüb timâr karyelerinden Ehlune kazâsına tâbi‘ nâm karye toprağında vâki‘ mutasarrıf olduğu Piroluga dimekle ma‘rûf çiftlikte tasarrufunda olan yerlerinden defter-i hâkânîde resm-i filori karye-i mezbûre sipâhileri olanlara hâsıl-ı kayd olunmağla bu tasarrufunda olan sâlifü'z-zikr çiftliği yerlerinin resm-i filorisin kânun ve defter mûcebince edâya râzı iken hâlâ karye-i mezbûre sipâhileri olan ve nâm sipâhiler kanâ‘at etmeyüb mücerred ta‘cîz ve tama‘ı hâmlarından nâşî hilâf-ı kânun ve defter ‘öşr mütâlebesiyle ta‘addî ve rencîdeden halî

olmadıkların bildirüb hilâf-ı kânun ve defter ‘öşr mütâlebesiyle ta‘addî ve rencîde etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun ve defter mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i L sene 1161/Eylül/Ekim 1748

699- Sayfa:184 Hüküm:1

Saray kazasından Salih ve Mehmed'in Özi Kalesi Muharebesinde şehit olan babaları Mustafa Efendi'den miras kalan yerlere Serdengeçti bayrakdarlarından Mehmed Beşe ve kardeşi Mustafa Beşe tarafından kanunsuz olarak yapılan müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak Vezîr Abdullah Paşa'ya ve Saray Monlasına hüküm ki

Kazâ-i mezbûrdan Sâlih ve Mehmed nâm kimesneler gelüb bunların bundan akdem Özi Kal‘ası muhârebesinde şehîden fevt olan babaları Mustafa Efendi dimekle ma‘rûf kimesneden müntakil kazâ-i mezbûra tâbi‘ Virhomite? nâm karye toprağında vâki‘ yedlerinde olan sâhib-i arz temessüğü ve buyruldu ve hüccet-i şer‘iyye mûcebince on seneden mütecâviz bilâ-nizâ‘ mutasarrıf ve zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edegeldikleri ma‘lûmetü'l-hudûd yerlerine kat‘â âharın ‘alâkası olmayub ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmeyüb ve bu makûle on sene mürûr eden toprak da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken yine kazâ-i mezbûreden mütegallibeden Serdengeçti bayrakdârlarından Mehmed Beşe ve karındaşı Mustafa Beşe dimekle mevsûf kimesneler zuhûr ve birbirleriye yekdil ve şirrete sülûk ve mücerred ta‘cîz içün ol-yerler sizin dedeniz müteveffâ el-Hâc Mehmed Efendi'nindir sinîn-i merkûmeden mukaddem biz satın almışıdık bizimdir size zabt etdirmeyiz yedinizden alub biz zabt ederiz deyu nizâ‘ ve hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve senedât-ı sâ’ire fuzûlî müdâhale ve zabt ve tasarruflarına mümâna‘at ve ta‘addî etmeleriyle bunlar dahi bundan akdem Bosna vâlisi olan sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa edâmallahü teâlâ iclâlehuya ‘arz-ı hâl ve mezbûrlar ile murâfa‘a-i şer‘ olduklarında mezbûrların iddi‘âları lağv-ı mahz ve hilâf-ı kânun olmağla ol-yerler bunların vech-i muharrer üzere babaları müteveffâ-ı mezbûrdan müntakil olduğu şer‘an sâbit ve zâhir olmağla bunlara hükm ve mezbûrlar müdâhale ve mu‘ârızadan men‘ birle cânib-i şer‘den yedlerine i‘lâm-ı şer‘î verilüb ve üzerine dahi bunlara zabt etdirilüb mezbûrları ta‘arruz etdirilmeye deyu buyruldu sâdır olmuşiken

mezbûrlar yine kâni‘ ve mündefi‘ olmayub ol-i‘lâm-ı şer‘î ve hüccet-i şer‘iyye ve sâ’ire senedâtlarına mugâyir geri ol-vechile nizâ‘ ve zabtlarına mümâna‘at ve ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb yedlerinde olan hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şer‘î ve buyuruldular ve senedât-ı sâ’ire mûcebince ‘amel olunub zikrolunan yerleri kemâkân bunlara zabt etdirilüb mezbûrları hilâf-ı kânun ve mugâyir-i senedât dahl ve ta‘arruz etdirmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1161/Ekim 1748

700- Sayfa:184 Hüküm:2

Kapı ağası muhasebecisi olan İsmail Efendi'nin vefatından sonra hanımı ve çocuklarının, İsmail Efendi'nin Bosna Eyâleti’nde ve Akhisar kazasında alacağı olan kimselerden alacak hakkının alınması hususunda karşılaştıkları muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi ve Travnik ve Akhisar kadılarına hüküm ki

Vezîr-i a‘zam-ı sâbık müteveffâ Amucazâde Hüseyin'in kerîmesi muhadderâtdan fahru'l-muhadderât Rahime Hanım zîdet ‘iffetühâ sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl gönderüb bundan akdem vefât eden kapı ağası muhâsebecisi İsmail Efendi'nin zevcesi ve eytâmının bâ-hüccet-i şer‘iyye vâsiyye-i muhtârı olub müteveffâ-ı mezbûrun Travnik kazâsı sâkinlerinden olub hâlâ Bosna eyâletinde Çavuşlar Kethüdâsı olan Abdi Bey dimekle ma‘rûf kimesne zimmetinde bâ-temessük bin yüz elli yedi senesinde beş yüz guruş ve yine eyâlet-i mezbûrede vâki‘ Akhisar kazâsına tâbi‘ Glaviçe nâm karye sâkinlerinden olub zevci müteveffâ-ı mezbûrun karındaşı diğer Abdi Bey dimekle ma‘rûf kimesne zimmetinde dahi bâ-temessük altmış bir senesinde üç yüz iki guruş alacak hakkı olub kable’l-ahz zevci mezbûr fevt olmağla meblâğ-ı mezbûr ırs-ı şer‘le sâ’ir verese ile buna intikâl ve herkes ‘alâ-mâ faraza'llâhü teâlâ hisse-i ırsiyyelerin ahz ü kabz eyledikden sonra meblâğ-ı mezbûr bunun hissesine isâbet etmekle mezkûrların temessükleri mûcebince zimmetlerinde müteveccih ve sâbit olan ol-mikdâr guruş hakkın taleb eyledikde edâda ta‘allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların ve meblâğ-ı mezbûrun ahz ü kabzına tarafından sâbıkâ timâr defterdârı Mehmed Efendi dimekle ma‘rûf kimesneyi vekîl eylediğin bildirüb zâbitleri ma‘rifetiyle şer‘le görülüb

mezkûrların temessükleri mûcebince zimmetlerinde müteveccih ve sâbit olan ol-mikdâr guruş hakkı vesâyeten buna içün buna vekîl mezbûra alıverilüb ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1161/Ekim 1748

701- Sayfa:184 Hüküm:3

İstolçe kasabasından Ali Ahmed Kapudanzade'nin hanelerine eşkıya gönderip yakıp yıkan, eşyaları yağma eden ve hayatta olup olmadığını bilmedikleri yeğeni Ahmed'in kaçmasına sebep olan İstolçe Kapudanı Hüseyin ve ismi belirtilen diğer kişiler hakkında kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre ve İstolçe ve kadılarına hüküm ki

İstolçe kasabası sâkinlerinden Ali Ahmed Kapudânzâde zîde kadruhu ‘arz-ı hâl edüb sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin buyruldun ile ol-tarafda bu sene-i mübârekede asitâne-i sa‘adetime Ramazan-ı şerîfin on üçüncü günü ‘azîmet eyledikden sonra ‘îd-i şerîf günü öğle vaktinde hâlâ İstolçe Kapudânı Hüseyin Kapudân ve ‘emmisi Yaşar Süleyman dimekle ma‘rûf kimesne ile İsmail Kapudânzâde topçu ve kethüdâları Abbas ve Harem kethüdâları İbrahim ve odabaşıları Cafer ve Hasan ve diğer Hasan ve Sâlih Kethüdâ dimekle ma‘rûf kimesneler yirmi nefer hevâlarına tâbi‘ eşkıyâyı gönderüb kasabâ-ı mezbûrede vâki‘ Hisaraltı Mahallesi'nde iki yerde olan hânelerin hilâf-ı şer‘-i şerîf hedm eylediklerinden sonra makarr-ı nisvân olan hânelerine hücûm eylediklerinde bunun karındaşı Mustafa Kapudân'ın oğlu Ahmed atına süvâr ve firâr ve henüz hayâtı ve memâtı nâ-ma‘lûm ve cebren evlerine duhûl ve ehl ü ‘ıyâllerin ihrâc ve bi'l-cümle eşyâsıyla nisvân tâ’ifesine müte‘allik incü ve cevâhir ve esvâbların ve bu sene-i mübâreke mahsûben bunun iltizâmında olan Blagay ve İstolçe kazâlarının cizye-i şer‘iyyelerinden tahsîl eylediği mâl-ı cizye ve kendü mâlından sekiz bin guruş nukûd akçeyi bî-gayri hakkın yağmâ ve gâret ve beynlerinde taksîm ve der-anbâr eylediği yüz yirmi yük buğday ve sâ’ir zehâyir ile menzilini ihrâk-ı bi'n-nâr ve bunun emsâli nice fesâd ü şakâvete ictisâr eylediklerin bildirüb ol-bâbda istid‘â-ı inâyet eylediği ecilden mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le husâmesiyle mahallinde murâfa‘a ve töhmet-i

mezbûre şer‘an üzerlerine sâbit olur ise keyfiyyeti vukû‘u üzere i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene 1161/Ekim 1748

702- Sayfa:185 Hüküm:1

İstolçe Kalesi kapudanlarından İsmail'in kardeşi Ali Bey'in kendisine verdiği yerlere Gürcü Süleyman ve İbrahim tarafından kanunsuz olarak yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Abdullah Paşa'ya Bakıyye-i İmoçka ve ve kadılarına hüküm ki

Bakıyye-i İmoçka'dan İstolçe Kal‘ası kapudânlarından İsmail zîde kadruhu gelüb Karakulak-ı sâbık müteveffâ karındaşı Ali Bey dimekle ma‘rûf kimesne bin yüz altmış senesi Mart'ı ibtidâsından bir sene zabt etmek üzere mümâileyh İsmail'in ‘uhdesinde olan Bakıyye-i İmoçka mukâta‘ası derûnunda vâki‘ mutasarrıf olduğu rüsûm-ı eflakân-ı Nevesine mukâta‘ası kurâların iltizâmen mümâileyhe tefvîz ve yedine verdiği zabt temessüğü mûcebince bedel-i iltizâmın karındaşı müteveffâ-ı mezbûr edâ ve teslîm ve zabt ve âhardan dahl ve ta‘arruz icâb etmez iken karındaşı mezbûrun huddâmı Gürcü Hacı Süleyman ve şerîki İbrahim nâm kimesneler zuhûr ve sâlifü'z-zikr rüsûm-ı Eflakân mukâta‘ası içün altmış senesine mahsûben bizim iltizâmımızda olmağla karındaşının ve senin mazbûtun olan bedel-i iltizâmı biz senden aluruz deyu nizâ‘ ve ta‘addî ve asitâne-i sa‘adetimde Rumeli kazâskeri olan Mevlânâ Mehmed Saîd edâmallâhü teâlâ fazâiluhu huzûrunda mezbûrlar ile terâfu‘-ı şer‘ olduklarında iddi‘âları meşrû‘a olmadığından mezbûrlar mu‘ârızadan men‘ birle i‘lâm-ı şer‘î verilüb mugâyir-i i‘lâm-ı şer‘î ber-vechile rencîde icâb eder hâli yoğ iken mezbûrlar kâni‘ ve mündefi‘ olmayub hevâlarına tâbi‘ mütegallibeye istinâden mücerred ta‘cîz ve ihzâr kasdıyla ol-i‘lâm-ı şer‘iyyeye mugâyir geri mümâileyhi ve re‘âyâyı ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb yedinde olan i‘lâm-ı şer‘î mûcebince ‘amel olunub mezbûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i i‘lâm-ı şer‘î ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1161/Kasım 1748

703- Sayfa:185 Hüküm:2

Hersek kazasında Braniç Yaylağını tasarruf eden İsmail, Cihan ve Mehmed'in müştereklerinin yayalağın kullanımı hususunda kanuna aykırı olarak yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre Hersek ve kadılarına hüküm ki

Hersek kazâsına tâbi‘ Poçenk nâm karyeden İsmail ve Cihan ve Mehmed ve nâm kimesneler gelüb karye-i mezbûre hudûdunda vâki‘ Braniç Yaylağı dimekle ma‘rûf resmlü yaylağa bunlar karye-i mezbûre sükkânından Mustafa ve Mehmed ve ve nâm kimesneler ile otuz altı seneden mütecâviz ‘ale'l-iştirâk mutasarrıf ve ol-mikdâr seneden berü zamânında bunların koyunu ve sâ’ir davarları ile mezbûrların koyun ve sâ’ir davarları ile ma‘an çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ ve tahammüllerine göre resmin sâhib-i arza edâ edüb dahl icâb etmez iken müşterekleri mezkûrlar şirrete sülûk ve ol-yaylak müstakilen bizimdir sizin ‘alâkanız yokdur sizin hayvanlarınızı yaylatdırmazuz deyu hilâf-ı kânun ta‘addîden halî olmadıkların ve bu bâbda da‘vâlarına muvâfık fetvâ-ı şerîfeleri olduğun bildirüb mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı kânun ol-vechile zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1161/Kasım 1748

704- Sayfa:185 Hüküm:3

Saray nâhiyesinde Mustafa ve Ferhat'ın tasarrufunda olan Hrasne karyesine İbrahim Efendi'nin kanunsuz müdahalesinin ortadan kaldırılması ve Hrasne ve diğer adı geçen yerlerin tasarruflarının kanun gereğince yeniden düzenlenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak Saray nâ’ibine hüküm ki

Sen ki nâ’ib-i mümâileyh Ali zîde ‘ilmuhusun sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Bergosna nâm karye ve gayriden on beş bin akçe timâra eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Mustafa ve yine karye-i

merkûme ve gayriden on beş bin akçe timâra dahi Ferhâd veled-i Ahmed Çelebizâde nâm ve sipâhi ve başka başka beravât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları timârları mülhakâtından Saray nâhiyesine tâbi‘ altmış sekiz nefer re‘âyâ ve on sekiz baştina ve bir çiftlik ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve hınta yekûn ma‘ gayrihâ dört bin yedi yüz on altı akçe yazu ile Hrasne yine Saray nâhiyesine tâbi‘ yedi nefer re‘âyâ ve beş baştina ile hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm yekûn ma‘ gayrihî yedi yüz elli iki akçe yazu ile akıncıyân-ı karye-i Hrasne merkûmân Mustafa ve Ferhâd'ın kayd ve berâtlarına dâhil olur Hrasne nâm karye el-mezbûreyi hîn-i tahrîrden berü mezkûrân Mustafa ve Ferhâd'ın selefleri zabt edegelüb âhardan dahl icâb etmez iken yine livâ-i mezbûrda Visoka nâhiyesinde Resim? nâm karye ve gayriden altı bin üç yüz akçe timâra mutasarrıf Selim'in babası ve vekîli olan eyâlet-i Bosna'nın tezkirecisi İbrahim Efendi dimekle ma‘rûf kimesne zuhûr ve mezkûr Selim'in müştereğiyle kaydına dâhil yine Saray nâhiyesine tâbi‘ elli dokuz nefer re‘âyâ ve beş baştina ve üç çiftlik ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm yekûn ma‘ gayrihî dört bin üç yüz otuz sekiz akçe yazusu olan Hrasne nâm karye ile yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ on iki nefer re‘âyâ ve iki baştina ve çiftlik ile hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm yekûn ma‘ gayrihî bin beş yüz altmış iki akçe yazu ile voynugân-ı karye-i Hrasne el-mezbûreyi zabtına kanâ‘at etmeyüb hîleye sülûk ve mezkûr Selim'in berâtında ve yedinde olan sûret-i defter-i hâkânîde tahrîr olunan mâru'z-zikr Hrasne nâm karyeyi hakk ve mahkûk berât ve sûret-i defter ile mezkûrân Mustafa ve Ferhâd'ın kaydlarına dâhil olan sâlifü'z-zikr Hrasne nâm karye içün mezkûr Selim'in müştereğiyle kaydına dâhildir deyu da‘vâ-ı hakk ve sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ol-tarafda sâkin olduğun sarayında ‘akdolunan meclîs-i şer‘de mezkûr İbrahim'in yedinde olan senedâtına nazar olundukda fi'l-hâkîka mahkûk ve hîle ve tezvîr olduğu zâhir ve âşikâre ve sâlifü'z-zikr Hrasne nâm karye mukaddemâ mîr-i mîrân hassı iken tevkî‘ kalemiyle âhar kurâ ile ma‘an ze‘âmet üzere tashîh olunan ve mezkûr Mustafa ve Ferhâd'ın kaydlarına dâhil olan karye olduğu şehâdet ve tevâtür ile şer‘an sâbit ve merkûm Selim tarafından vekîli merkûm İbrahim ve müşterekleri mu‘ârızadan men‘ olunmağla defter-i hâkânî mûcebince zabt etdirilmek içün mezkûrân Mustafa ve Ferhâd veled-i Ahmed Çelebizâde'nin yedlerine emr-i şerîfim verilmek ricâsına sen ki nâ’ib-i mümâileyhsin bi'l-iltimâs ‘arz ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Saray

nâhiyesine tâbi‘ altmış sekiz nefer re‘âyâ ve on sekiz baştina ve bir çiftlik ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ dört bin yedi yüz on altı akçe yazu ile olan Hrasne nâm karye ve yedi nefer baştina ile hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ dört bin yedi yüz on akçe yazusu olan akıncıyân-ı karye-i Hrasne defter-i mufassalda tahrîr ve defter-i icmâlde Saray nâhiyesine tâbi‘ sâlifü'z-zikr Vigosna ve ma‘ gayrihî birikdirilüb kırk üç bin iki yüz yirmi akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun dâhilinde olan kurâ-i merkûme mîr-i mîrân-ı Bosna havâssından ifrâz ve ber vech-i minvâl otuz bin akçe bir kılıç ze‘âmet olmak üzere Ahmed Çelebizâde'ye tevcîhi içün sâbıkâ Bosna vâlisi vezîrim Ali Paşa ‘arzıyla yüz elli iki târihinde tevkî‘ kalemiyle tashîh ber vech-i minvâl zikrolunan otuz bin akçe ze‘âmetinin on beş bin akçesi eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Mustafa'nın ve on beş bin akçesi Ferhâd veled-i Ahmed Çelebizâde'nin timârları ve başka başka beravât-ı şerîfimle üzerlerinde ve yine Saray nâhiyesinde dokuz nefer re‘âyâ ve beş baştina ve üç çiftlik ve hâsıl resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ dört bin üç yüz otuz sekiz akçe yazusu olan Hrasne nâm karye ve yine Saray nâhiyesine tâbi‘ on iki nefer re‘âyâ? ve iki baştina ve bir çiftlik ile hâsıl resm-i çift bennâk ve gendüm yekûn ma‘ gayri bin beş yüz altmış iki akçe yazusu olan voynugân-ı karye-i Hrasne el-mezbûre defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve ve defter-i icmâlde karye-i Hrasne voynugân-ı karye-i mezbûre yine yazu-ı mezkûreleriyle tahrîr ve beş bin dokuz yüz akçe yekûnundan iki bin dört yüz akçesi birikdirilüb sekiz bin dört yüz elli akçe yekûnundan dokuz yüz akçesi ifrâz ve Visoka nâhiyesinde karye-i Resim? ve ma‘ gayrihâ dört bin iki yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen merkûm Selim'in timârı mülhakâtı ve sekiz bin dört yüz iki akçe yekûn-ı mezbûrun altı bin akçesi dahi ifrâz ve ol-dahi ber-icmâl ve yine sekiz bin dört yüz elli akçe yekûn-ı mezbûrun beş yüz akçesi dahi ifrâz ve yine nâhiyesine tâbi‘ Selim ... nâm karye ma‘ gayrihâ birikdirilüb on bir bin dört yüz yirmi akçe ‘an-ze‘âmet ber-icmâl ve yine sekiz bin dört yüz elli akçe yekûn-ı mezbûrun bin akçesi dahi ifrâz ve Dubrovnik nâhiyesine tâbi‘ Asvine? nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb beş bin üç yüz akçe ol-dahi ber-icmâl ve yine yekûn-ı mezbûrun dört yüz elli akçesi dahi ifrâz ve Brod nâhiyesine tâbi‘ nefs-i Bazar-ı Dimne? ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb üç bin yüz akçe ol-dahi başka ber-icmâl beş bin dokuz yüz akçe yekûnun altı bin iki yüz akçesi dahi ifrâz ve Novadar? nâhiyesinde İshak? nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb on bin dört yüz iki akçe ol-dahi ber-icmâl ve yine

yekûn-ı mezbûrun bin üç yüz akçesi dahi ifrâz ve Dubrovnik nâhiyesinde nefs-i varoş ma‘ gayrihâ birikdirilüb on altı bin sekiz yüz ber vech-i minvâl yirmi bin akçe ze‘âmet ol-dahi ber-icmâl olub altı bin akçe yazar icmâl Ali'nin timârı ve on bir bin dört yüz yirmi akçe yazar icmâlinin beş bin yedi yüz akçesi Murâd Muslu'nun timârı bâkîsi müştereği kaydında ve beş bin üç yüz akçe yazar icmâl dahi Hüseyin'in timârı ve on altı bin sekiz yüz ber vech-i minvâl yirmi bin akçe yazar icmâl dahi eyâlet-i Bosna'nın defterî zâ‘îm müteferrikalarından Mustafa'nın ze‘âmeti ve üç bin yüz akçe yazar nefs-i Bazar-ı Dimne? icmâli ile üç bin dört yüz elli akçe yazar İslova? nâm karye icmâli dahi eşkinci timârlar olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağla defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1161/Kasım 1748

705- Sayfa:186 Hüküm:1

Nevesine ve Bakıyye-i İmoçka kazalarında Hacı Süleyman, İbrahim ve Ali'nin ahaliyi tahrik ederek tekaliflerini vermelerine müdahale ve muhalefette bulunmalarının engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre Nevesine ve Bakıyye-i İmoçka ve kadılarına hüküm ki

Klis sancağı mutasarrıfı olan İbrahim dâme ikbâluhu ile İstolçe Kal‘ası kapudânlarından İsmail Kapudân zîde kadruhu gelüb rüsûm-ı Eflakân-ı Nevesine hâshâ-i Zarine? ve bâc-ı ‘ubûr-ı Gable ve kurâ-i İmoçka mukâta‘ası mutasarrıfları Mehmed Emin ve İdris nâm kimesneler taraflarından işbu bin yüz altmış bir senesinde bâ-temessük ber vech-i iştirâk ‘uhde ve iltizâmlarında olub mukâta‘a-i merkûme karyelerinden taht-ı kazânızda vâki‘ ve ve tevâbi‘ karyeleri re‘âyâsının üzerlerine edâsı lâzım gelen a‘şâr-ı şer‘iyye ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların dahi kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etmek istediklerinde eshâb-ı ağrâzdan el-Hâc Süleyman ve İbrahim ve Ali nâm kimesneler zuhûr ve kendü hâllerinde olmayub re‘âyâyı tahrîk ve ızlâl ve a‘şâr-ı şer‘iyye ve sâ’ir hukûk ve rüsûmlarının kânun ve defter mûcebince ahz ü zabtlarına mümâna‘at ve gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb ol-vechile ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun ve defter mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za sene 1161/Kasım 1748

706- Sayfa:186 Hüküm:2

Prepol kazasında Geger Milotin, kardeşleri ve akrabalarının kendileri tekaliflerini vermedikleri gibi, bağlı karyelerde bazı zımmi ahaliden fazladan ve zorla tekalif almaları üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre Prepol ve kadılarına hüküm ki

Prepol kazâsına tâbi‘ ve ve nâm karye topraklarında vâki‘ çiftlik eshâbından ve ve ve dahi sâ’irleri gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen ‘avârız ve imdâd-ı hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlîfden a‘lâ ve evsat ve ednâ i‘tibâriyle tahammüllerine göre hisselerine düşeni edâda kusûrları olmayub dahl olunmak icâb etmez iken Prepol kazâsında sâkin Geger Milotin ve karındaşları ve akrabâları ve ve nâm zımmîlerin zikrolunan kurâ topraklarında bi'l-fi‘il zabt ve tasarruflarında hâne-i ‘avârıza bağlı tekâlîf icâb eder emlâk ve yerleri olmağla üzerlerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîf ile vâki‘ tekâlîfden tahammüllerine göre hisselerine düşeni vermediklerinden ma‘adâ kendülerinin ve tarafdârları ba‘zı zımmîlerin tekâlîflerin tahkîk içün bunların üzerlerine tahammüllerinden ziyâde tekâlîf tahmîl ve cebren tahsîl ile çiftlikleri zirâ‘atçilerinin perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is oldukların bildirüb vâki‘ olan tekâlîfden tahammüllerine göre hisselerine düşeni bunlar ile ma‘an edâ etdirüb mesfûrların ol-vechile zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1161/Kasım 1748

707- Sayfa:186 Hüküm:3

İstari Eflak kazasına bağlı has karyelerinde ahaliden kanuna aykırı olarak zorla zahire ve hayvan alan mültezimlerin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

Has karyelerinden İstari Eflak kazâsına tâbi‘ ve ve nâm karyeler ahâlileri gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı ra‘iyyet ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların

kânun ve defter mûcebince karyeleri mültezimlerine edâ edüb bir dürlü kusûrları olmayub rencîde icâb etmez iken mültezimleri olanlar kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânun müft ve meccânen yem ve yemek ve arpa ve saman ve otluk ve koyun ve kuzu ve sâ’ir me’kûlât talebiyle ta‘addî ve rencîde ve cebren alub gadr-ı küllî eylediklerin bildirüb hilâf-ı kânun ol-vechile zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1161/Kasım 1748

708- Sayfa:186 Hüküm:4

İstari Eflak kazasına bağlı karyelerde kanuna aykırı olarak ahalinin paralarını alan karyelerinin zabiti olan Kara Halil'nin müdahalelerinin engellenmesi

Bosna vâlisine ve İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

Has karyelerinden İstari Eflak kazâsına tâbi‘ ve ve ve tevâbi‘ karyeleri ahâlileri gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince karyeleri zâbiti olanlara edâda bir dürlü kusûrları olmayub ziyâde talebiyle ber-vechile ta‘addî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken hâlâ karyeleri zâbiti olan İstari Eflak kazâsı sâkinlerinden Kara Halil nâm kimesne ziyâde cebâbire ve mütegallibeden olmağla hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince almağa kanâ‘at etmeyüb bin yüz elli senesinden berü kânun ve defterden ziyâde küllî akçelerin alub ziyâde gadr ve ta‘addî ve perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is ve bâdî olduğun bildirüb mahallinde şer‘le görülüb mezbûrun hilâf-ı şer‘ alub ve mugâyir-i kânun ve defter cebren aldığı hakk-ı fukarâ eshâbına istirdâd ve icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z sene 1161/Aralık 1748

709- Sayfa:186 Hüküm:5

Birçe kazası muzafatından Yakutcuk kasabasında Musa Paşa'nın yaptırdığı cami ve vakfının önceki mütevellisi olan Timurlenk Yahya'nın vakıf malını kendi isteğince harcadığından kanun üzere muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Birçe ve kadılarına hüküm ki

Birçe kazâsı muzâfâtından Yakutcuk kasabasında vâki‘ Musa Paşa'nın binâ eylediği câmi‘-i şerîfinin vakfının berâtla mütevellisi olan nâm kimesne ile vakf-ı mezbûrun nâzırı olan Mustafa Efendi dimekle ma‘rûf kimesneler gelüb bundan akdem vakf-ı mezbûra mütevelli olan Birçe kazâsı muzâfâtından Bestiç kasabası sâkinlerinden Timurlenk Yahya dimekle ma‘rûf kimesne on iki seneden berü mâl-ı vakfı sadâkat ve istikâmet üzere hıfz etmeyüb kendü hevâsına sarf ve istihlâk eylediği ol-bâbda fetvâsı olduğun bildirüb mütevelli-i sâbıkın ma‘rifet-i şer‘le muhâsebesi görülüb zimmetinde sâbit olan mâl-ı vakf her ne ise mütevelli-i merkûma alıverilüb ta‘allül etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene (1)161/Aralık 1748

710- Sayfa:187 Hüküm:1

Bosna'da Nova ve Çerniçe mukataası ahalisine mültezimler tarafından fazladan vergi vermeleri talebiyle yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre eyâlet-i Bosna'da vâki‘ ve kadılarına hüküm ki

Havâss-ı hümâyûnumdan eyâlet-i Bosna'da Eflakân-ı vilâyet-i Nova ve Çerniçe mukâta‘ası re‘âyâsı gelüb mukâta‘a-i mezbûre mülhakâtından taht-ı kazâlarınızda vâki‘ karye-i Brokaç ve karye-i Gradaç nâm-ı diğer Meriçloya? ve karye-i Batın? ve çiftlik-i hassa-i sahrâ-ı Kal‘a-i Rog ve Vir nâm kurâ ve çiftlikde tasarruflarında olan kadîmî baştina ve mezra‘ ve zemînlerden resm-i filori ve mukâta‘ât defter-i cedîd-i hâkânîde hass-ı hümâyûna hâsıl-ı kayd olunmakdan nâşî hîn-i tahrîrden berü havâss-ı hümâyûn tarafına verilegelen resm-i filori ve mukâta‘âtların kânun ve defter mûcebince kadîmîsi üzere has zâbitlerine edâ edegelmişler iken birkaç seneden berü kurâ-i mezbûre mültezimleri has tarafına icâb eden resm-i filori ve mukâta‘âtların kadîmîsi üzere kânun ve defter mûcebince ahz ü kabza kanâ‘at etmeyüb mugâyir-i defter-i hâkânî ‘öşr

talebiyle rencîde eylediklerin bildirüb ber-mûceb-i defter-i hâkânî has tarafına ‘âid olan resm-i filori ve mukâta‘âtların kânun ve defter mûcebince kadîmîsi üzere tamâmen edâ eylediklerinden sonra ‘öşr talebiyle zâhir olan ta‘addîleri men‘ içün emr-i şerîfim sudûrunu istirhâm ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan mufassal Eflâkân-ı Hersek defterlerine mürâca‘at olundukda Hersek sancağında Eflâkân-ı vilâyet-i Nova ve Çerniçe defterleri yazıldığı mahalde Kal‘a-i Rog nâhiyesine tâbi‘ kırk ‘aded baştina ile karye-i Rog ve tahtında bir çiftlik ve bir mezra‘ ile karye-i Brokaç ve tahtında olan altı ‘aded baştinanin on dördü fî yüz altmış üçer ve sekiz yüz doksan akçe maktû‘ât ve karye-i Adaç? nâm-ı diğer Cerimboya? ve tahtında on altı baştina fî yüz altmış üçer ve İmoçka nâhiyesine tâbi‘ bir nefer re‘âyâ ve bir mezra‘ ile karye-i Batın? ve tahtında altı ‘aded baştina ma‘ altı hâne fî yüz altmış üçer ve yüz kırk akçe maktû‘ât ve üç zemîn bir çiftlik-i sâ’ir ile çiftlik-i hassa-i sahra-ı Kal‘a-i Rog ve hisse-i baştina-i Elvanboray? ve baştina-i Planiye? ve baştina-i Ulus Beğ? ma‘ Luluda? ve hisse-i baştina-i Neplona? ve an hisse-i baştina-i Mihovil? emîn-i Irgun? ve hisse-i baştina-i Bol? ve an hisse-i Alorna? emîn-i Budoviçe? ve Dolna ve Gorna Esternova? ma‘ hisse-i otlak der-tasarruf-ı Mehmed Ağa ve Sinan Kethüdâ ve Davud ve Yakub ve Cafer evlâd-ı Nezir? Ağa ve İbrahim bin Yusuf hemşîrezâde-i Mehmed el-mezbûr hîn-i tahrîrde defter-i atîk mûcebince tasarruflarında bulunmağın defter-i cedîde üzerlerine kaydolundu ve tahtında sekiz ‘aded baştina ma‘ hâne ve bin yirmi akçe maktû‘ât ve Bososa? nâhiyesine tâbi‘ üç nefer re‘âyâ ile karye-i Vir? ve tahtında bir baştina ve yedi hâne fî yüz altmış üçer ve yüz otuz akçe maktû‘ât ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ bir zemîn ile karye-i Ragoriçe? ve tahtında sekiz ‘aded baştina ve on baştina fî yüz altmış üçer ve iki yüz kırk beş akçe maktû‘ât ile defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere havâss-ı hümâyûn mülhakâtından olmak üzere defter-i mezbûrda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter olunduğun iftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim bi’l-fi‘il defter emîni olan Halil dâme mecduhu ‘arz ve ‘arzı ve defter-i hâkânî mûcebince re‘âyâ-ı mezkûr tasarruflarında olan kadîmî baştina ve çiftlik ve mezra‘lardan defter-i cedîd-i hâkânîde has tarafına hâsıl-ı kaydolunan resm-i filori ve maktû‘âtların hîn-i tahrîrden bu âna gelince ne vechile edâ edegelmişler ise yine ol-vechile kadîmîsi üzere kânun ve defter mûcebince tamâmen edâ eylediklerinden sonra mugâyir-i defter-i hâkânî ‘öşr talebiyle rencîde olunmamaları içün mümâileyhin ‘arzı ve muktezâ-ı kânun üzere emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan

Abdullah Nâilî dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene 1161/Aralık 1748

711- Sayfa:187 Hüküm:2

Bosna'da Kulaş Kalesi yakınlarındaki İstiyariçe karyesinden Havva isimli kadının eşinden kendisine kalan yerlere kanuna aykırı olarak yapılan müdahalelerin önlenmesi

Bosna vâlisi vezîr Abdullah Paşa'ya eyâlet-i Bosna'da vâki‘ kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kulaş Kal‘ası civârında vâki‘ İstiyariçe nâm karye sâkinlerinden Havva bint-i Şaban nâm hâtûn gelüb karye-i merkûme toprağında arâzi tasarruf edenlerden bunun zevci Hasan nâm kimesne ma‘lûmetü'l-hudûd yerleri on iki seneden mütecâviz yine karye-i merkûmeden Mustafaoğulları Memi ve Hüseyin ve Ali ve Ömer ve Fazlı nâm karındaşlar ile babaları Mustafa'nın muvâcehelerinde bilâ-nizâ‘ müstakilen zabt ve tasarrufunda ve ‘öşr ve resmin sâhib-i ‘arza edâ ederken fevt oldukda oğulları sagîr Süleyman ve Ahmed'e meccânen intikâl ve ba‘dehû mezkûr Süleyman dahi fevt oldukda hissesini karındaşı sagîr-i mezkûr Ahmed sâhib-i arz ma‘rifetiyle alub zabt ve tasarrufunda iken sagîr-i mezkûr Ahmed dahi fevt oldukda ol-yerleri bu sâhib-i arzdan resm-i tapu ile alub yedine verilen sâhib-i arz temessüğü mûcebince beher sene zabt ve zira‘ât ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb bî-hasebi'ş-şer‘ ve'l-kânun ber-vechile dahl icâb etmez iken mezbûrûnun Memi ve Hüseyin ve Ali ve Fazlı zuhûr ve şirrete sülûk ve ol-yerler içün sinîn-i merkûmeden mukaddem fevt olan bizim babamız merkûm Mustafa'dan bize intikâl etmekle yedinden alub zabt ederiz deyu hilâf-ı kânun ve mugâyir-i temessük fuzûlî iddi‘â ve murâfa‘a-i şer‘ olduklarında vech-i meşrûh üzere olduğu şer‘an sâbit ve buna hükm ve mezbûrûnun bî-vech mu‘ârızadan men‘ birle kıbelü'ş-şer‘den bunun yedine bir kıt‘a hüccet ve i‘lâm-ı şer‘iyye verildiğinden ma‘adâ bu makûle on sene mürûr eden arâzi da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken merkûmûn kâni‘ ve mündefi‘ olmayub mücerred ta‘cîz ve yedinden almak sevdâsıyla yine ol-vechile mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve temessük dâ’ima ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb yedinde olan hüccet-i şer‘iyye ve sâhib-i arz

temessüğü mûcebince ‘amel olunub mezbûrların hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve temessük ol-vechile zâhir ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1162/Aralık 1748

712- Sayfa:187 Hüküm:3

Hersek kazası muzafatından Ragorna nâhiyesinde Iskara mahallesi ahalisinin haksız yere paralarını alan sipahileri Klyuç Kalesi dizdarı Ömer'in müdahalesinin önlenerek aldığı paraları sahiplerine vermesi

Bosna vâlisine ve Hersek ve kadılarına hüküm ki

Hersek kazâsı muzâfâtından Ragorna nâhiyesine tâbi‘ gedik timâr karyelerinden Yorca nâm karyede Iskara nâm mahalle ahâlisi gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen a‘şâr ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince sipâhileri olan Klyuç Kal‘ası Dizdârı Ömer nâm kimesneye edâda bir dürlü kusûrları olmayub hilâf-ı şer‘ ve kânun ve mugâyir-i defter bir dürlü ta‘addî olunmaları icâb etmeyüb ve üzerlerine dahi şer‘an bir nesne sâbit olmadan dürlü tezvîrât ve hîle ile bin yüz elli senesinden berü hilâf-ı şer‘ ve kânun ve mugâyir-i defter ve bî-gayri hakkın altı yüz yetmiş guruşların alub ziyâde gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘ ve kânun ve bî-gayri hakkın fuzûlî aldığı ol-mikdâr guruşları geri kendülere alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z sene 1161/Aralık 1748

713- Sayfa:188 Hüküm:1

Bosna 'da sakin Aişe'nin babası Mustafa Ağa'dan kendisine intikal eden mal ve emlak yerlerinin tasarrufu konusunda kanuna aykırı olarak hak iddia eden İzvornik Kalesi ağalarından Kapudan Mehmed Ağa bin Abdi Bey'in müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya eyâlet-i Bosna'da vâki‘ kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Aişe nâm hâtûn sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb kazâ-i mezbûr sükkânından iken bundan akdem bilâ-veled-i zükûr vefât eden babası zâ‘im Mustafa Ağa dimekle ma‘rûf kimesnenin bi'l-cümle emvâl-i metrûke ve emlâkiyle kazâ-i mezbûra tâbi‘ Gırbaviç nâm karyede vâki‘ çiftlik emlâki bi-hasebi'ş-şer‘ mezbûreye intikâl ve çiftlik-i mezbûra tâbi‘ ma‘lûmetü'l-hudûd yerler dahi kânun üzere tapuya müstehak ve hakk-ı tapu mezbûrenin olduğundan ol-yerleri bî-garaz Müslümânlar takdîr eyledikleri resm-i tapu ile sâhib-i arzdan alub yedine verilen sâhib-i arz temessüğü mûcebince zabt ve ol-çiftlik emlâkini dahi tasarruf eylemek murâd eyledikde babası müteveffâ-ı mezbûrdan müntakil çiftlik emlâkiyle ol-yerlere hilâf-ı şer‘ ve kânun ve yedinde olan sâhib-i arz temessüğüne mugâyir âhardan müdâhale ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken İzvornik Kal‘ası yerlüyân ağalarından Kapudân Mehmed Ağa bin Abdi Bey dimekle mevsûf kimesne zuhûr ve tezvîrâta sülûk ve mezkûr Mustafa zâ‘im yüz otuz dokuz ve kırk senelerine mahsûben benim ile kal‘a-i mezbûre ağavâtından Ahmed Ağa bin Osman ve Mustafa Ağa bin Ali ve Horos İbrahim Ağa ve Hüseyin Odabaşı dimekle meşhûr kimesneler ile kal‘a-i mezkûre neferâtlarının ocaklıkları olan Sübrüce? mukâta‘asını bizlerden iltizâm ve sinîn-i mezkûre bedel-i iltizâmından gerek ağavât-ı kal‘a ve neferât ve mîrîye ve gerek taraf-ı ‘aid akçeden zimmetinde olan akçeyi müslihûn tavassutuyla yedi yüz guruşa sulh ve bedel-i sulh olan meblâğ-ı mezbûru üç sene tamâmına değin ‘alâ-mehlin edâ eylemek üzere mâru’z-zikr çiftlik emlâkini bizlere bey‘ bi'l-vefâ ile bey‘ ve teslîm ve ol-yerleri dahi rehn eyledikden sonra kable’l-edâ fevt oldukda ol-çiftlik ve yerleri ağavât-ı merkûmdan ben iştirâ’ eyledim sana zabt ve tasarruf etdirmem deyu bu makûle ‘arz-ı mîrînin rehîniyyeti sahîh değil iken hilâf-ı kânun ve mugâyir-i şer‘ ol-vechile fuzûlî müdâhale ve mezbûrenin zevci ve vekîli olan İbrahim Bey bin Ferhad Bey dimekle ‘ârif kimesne yedinde olan fetevâ-ı şerîfeleri mûcebince bundan akdem mezkûrlar ile murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında babası müteveffâ-ı mezkûr merkûmûna olan ol-mikdâr guruş deynini müteferrikan edâ ve teslîm ve mezkûrlar dahi tamâmen ahz ü kabz eyledikleri ikrâr ile şer‘an sâbit ve zâhir ve ber vech-i muharrer mezbûr Mehmed Kapudân'ın zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ ve ol-çiftlik emlâki ve yerleri mezbûreye hükm-i birle kıbelü’ş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilüb ve yedinde olan sâhib-i arz temessüğü

mûcebince ol-yerleri bir müddetden berü zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ve ol-çiftlik emlâkini dahi tasarruf eder iken merkûm yine tekrâr zuhûr ve ol-hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir geri ol-vechile müdâhaleden halî olmadığın bildirüb hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince ‘amel olunub mezkûrun hilâf-ı şer‘ ve kânun ol-hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘ ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1162/Aralık 1748

714- Sayfa:188 Hüküm:2

Mostarova'da Köstevi Süleyman Ağazade Mehmed'in tasarruf ettiği yerlere Ahmed'in kanuna aykırı olarak yaptığı müdahalenin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Abdullah Paşa'ya Mostarova ve kadılarına hüküm ki

Köstevî Süleyman Ağazâde dimekle ma‘rûf Mehmed nâm kimesne gelüb Mostarova kazâsına tâbi‘ nâm karye toprağında vâki‘ sâhib-i arz temessüğü mûcebince mutasarrıf olduğu ma‘lûmetü'l-hudûd yerlerin beher sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb âhardan ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken yine Mostarova sâkinlerinden Ahmed nâm kimesne hilâf-ı kânun fuzûlî müdâhale ve ta‘addî ve ol-vechile gadr sevdâsında olduğun bildirüb kânun üzere ‘amel olunub mezbûrun hilâf-ı kânun zâhir olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1162/Aralık 1748

715- Sayfa:188 Hüküm:3

Prepol nâhiyesine bağlı Kekez karyesinden bazı çiftlik sahiplerine hariçden kendi vergi yüklerini azaltmak maksadıyla yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Abdullah Paşa'ya ve İstari Eflak kadısına hüküm ki

İstari Eflak kazâsı muzâfâtından Prepol nâhiyesine tâbi‘ Kekez nâm karyede çiftlik eshâbından ve ve ve dahi ba‘zıları ‘arz-ı hâl edüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen imdâd-ı hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlîfden a‘lâ ve ednâ ve evsat i‘tibâriyle tahammüllerine göre hisselerine düşeni cem‘ine me’mûr olanlara edâ edüb dahl olunmak icâb etmez iken yine karye-i mezbûreden Malatin ve Grilo nâm zımmîler hevâlarına tâbi‘ ba‘zı kimesneler ile müttefik ve müttehid ve mücerred celb-i mal sevdâsıyla tekâlîf tevzî‘inde kendü tekâlîflerin tahfîf içün bunların üzerlerine tahammüllerinden ziyâde tekâlîf tahmîl ve çiftçilerinden ve kendülerden cebren ve kahren tahsîl ve gadr eylediklerin bildirüb mezbûrların hilâf-ı kânun ol-vechile zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M sene 1162/Ocak 1749

716- Sayfa:189 Hüküm:1

Şeyh Mehmed ve kardeşi Salih'in Bosna'da tasarruf ettikleri yerlere hariçden kanunsuz olarak yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Bosna kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Sâ‘î Şeyh Mehmed ve karındaşı Sâlih nâm kimesneler sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb kazâ-i mezbûr muzâfâtından nâhiyesine tâbi‘ Nehr-i Alcı? ve Nir? nâm karye toprağında vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd dört kıt‘a mutasarrıf oldukları tarlaları her sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ eyleyüb âharın ber-vechile müdâhalesi icâb etmez iken yine nâhiye-i mezbûr sükkânından Mehmed nâm kimesne zuhûr ve ol-yerleri size zabt ü zirâ‘at etdirmem ben alırım deyu hilâf-ı kânun ve fuzûlî müdâhale ve bunların zabtına mümâna‘at ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb yerleri bunlara zabt ü zirâ‘at etdirilüb merkûmun hilâf-ı kânun ve fuzûlî zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M sene 1162/Ocak 1749

717- Sayfa:189 Hüküm:2

Banya sancağı eski mutasarrıfı olan Bektaş Paşa'dan bin altmış kuruş alacağı olan Acrail isimli gayrimüslim kişiye bu paranın tahsil ettirilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak Abdullah Paşa'ya ve Bosna eyâletinde vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Acrail nâm Yahûdi gelüb bunun Hersek sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Çaniçe kasabasında sâkin sâbıkâ Banya sancağı mutasarrıfı Bektaş Paşa zimmetinde bin yüz elli senesinde bâ-temessük bin dört yüz altmış guruş alacak hakkı olmağla mümâileyh bundan akdem meblâğ-ı mezkûrdan dört yüz guruşunu buna edâ edüb ve temessüğüne zahriye etmek içün temessüğünü bir tarîkle yedinden ahz eyledikden sonra vereceğim yokdur deyu temessük-i mezkûru dahi alıkoyub bin altmış guruş hakkı hâlâ zimmetinde kalmağla onu dahi taleb eyledikde gûnâgûn ‘illet ü bahâne ile vermekde ta‘allül ve gadr-ı küllî sevdâsında olduğun bildirüb şer‘le görülüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M sene 1162/Ocak 1749

718- Sayfa:189 Hüküm:3

Aişe isimli kadının kocası İbrahim'den kalan Kamengrad kazasındaki yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre Kamengrad ve kadılarına hüküm ki

Bakıyye-i Kostayniçe kazâsına tâbi‘ Tırnoviçe nâm karye sâkinlerinden Aişe bint-i Mustafa nâm hâtûn ‘arz-ı hâl edüb mezbûrenin bundan akdem zevci olan İbrahim nâm kimesne Kamengrad kazâsına tâbi‘ Sihod? nâm karye sâkinlerinden Mustafa bin Turan nâm kimesne ile karye-i mezbûre toprağında ma‘lûmü'l-hudûd arâzîye ber vech-i iştirâk mutasarrıflar iken mezbûr İbrahim fevt olub ol-yerlerden mutasarrıf olduğu sülüs hissesi oğlu Ömer nâm kimesneye bî-hasebi'l-kânun meccânen intikâl edüb mezbûr Ömer dahi fevt olub oğlu ve kızı ve baba bir er karındaşı ve vâlide-i mezbûre Aişe'den gayri tapu eshâbından kimesnesi kalmayub sülüs hisse-i mezbûre kânun üzere tapuya müstehak ve hakk-ı tapu mezbûre Aişe'nin olmağla bî-garaz Müslümânlar takdîr eyledikleri resm-i tapu ile aldıkdan sonra ol-yerler kâbil-i taksîm olmağla ol-yerlerden mezbûrenin hissesi sâhib-i arz ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tefrîk ve taksîm olunub ve

hudûd ve sınırı mübeyyin cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilüb yedine verilen hüccet-i şer‘iyye mûcebince ol-yerleri zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ eder iken mezbûr Mustafa cânib-i şer‘den verilen hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir hilâf-ı şer‘ ve kânun fuzûlî müdâhale ve ta‘arruzdan halî olmadığın bildirüb hüccet-i şer‘iyye mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı şer‘ ve kânun ve mugâyir hüccet-i şer‘iyye zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M sene 1162/Ocak 1749

719- Sayfa:189 Hüküm:4

Brod nâhiyesinde babalarından kalan yerlerin tasarrufu ve Travnik Kalesi dizdarlığının tevcihi konusunda Mahmud ve Ahmed isimli kardeşler arasındaki anlaşmazlıkların ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre Mevlânâ Brod kadısına hüküm ki

Mahmud nâm kimesne sudde-i sa‘adetime gelüb Bosna sancağında Brod nâhiyesinde çiftlik-i Ali bin Timurhan ve gayriden beş bin altı yüz akçe gedik timâr ile Travnik Kal‘asının İncehisar dizdârlığına mutasarrıf babası Mehmed fevt oldukda dizdârlık-ı mezbûr buna tevcîh ve berâtıyla üzerinde ve cülûs-ı hümâyûnum vukû‘unda tecdîd-i berât etdirüb yirmi seneden mütecâviz bilâ-nizâ‘ mutasarrıf olub dahl olunmak icâb etmez iken küçük karındaşı Ahmed yedinde olan berâtını sirkat ve Bosna tezkiresiyle kendü üzerine tevcîh ve berât etdirüb gadr eylediğin bildirüb mahallinde tarafeynin keyfiyeti bî-garaz kimesnelerden su’âl ve vâki‘-i hâl der-i devlet-medârıma ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda gedik timâr ile kal‘a-i mezbûre dizdârlığı mezkûr Mahmud veled-i Ahmed üzerinde iken kendü hâlinde olmayub eshâb-ı timârın hilâf-ı inhâ timârlarını ‘arz ve ızrâr eylediğinden başka Brod nâhiyesinin ba‘zı ahâlisin tahrîk ve dâ’ire-i itâ‘atden hurûclarına sa‘y ve ifsâd ile zâhir olan töhmeti hasebiyle dirliği sâ’ire mûceb-i ‘ibret âhara verilmek lâzım gelüb karındaşı Ahmed'in babası dirliği ve hakk-ı sarîhi ve dizdârlık ‘uhdesinden gelmeğe kâdir olduğuna binâ’en altmış bir senesi Zilhicce'sinin üçüncü günü târihiyle Bosna tezkiresi mûcebince karındaşı mezbûr Ahmed'e tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve

mukayyed bulunmağın sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetin ve ma‘rifet-i şer‘le mahallinde tarafeynin keyfiyetini su’âl ve ihkâk-ı hakk ve sıhhati üzere ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1162/Ocak 1749

720- Sayfa:189 Hüküm:5

Travnik'te oturan Molla Bekir'e nikahlanan Emine isimli kızı zorla alıkoyan ve daha önce kendisine nikahlandığını iddia eden Adil Çavuşoğlu Salih'in müdahalesinin önlenerek kızın Bekir'e verilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak Abdullah Paşa'ya Travnik ve kadılarına hüküm ki

Monla Bekir dimekle ma‘rûf kimesne gelüb Travnik'de sâkin ulemâdan Mevlânâ Vâ’iz Mehmed velîsi olduğu ‘emmisi kızı Emine nâm bikr-i bâliğayı bundan akdem küfüvü olduğu ecilden izn-i şer‘le buna ‘akd-ı nikâh edüb menkûhası mezbûreye şer‘an ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken Travnik sükkânından Adil Çavuş oğlu Sâlih nâm kimesne fısk ile ma‘rûf olub küfüvü olmadığından gayri ben bâkire-i mezbûreye nişân vermişidim ve gâh ben mukaddem nikâh etmişidim deyu müdde‘âsın vech-i meşrûh üzere isbât etmeden hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-nikâh mezbûreyi cebren zabt ve buna külliyet ile gadr eylediğin ve bu tarafından mümâileyh Mehmed'i vekîl eylediğin ve bu bâbda şeyhü'l-İslâmdan müta‘addîd fetevâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb fetevâ-ı şerîfe mûcebince şer‘le görülüb vech-i meşrûh üzere bilâ-nikâh cebren zabt eylediği menkûhası kendüye verilüb icrâ-ı şer‘ ve ber-mûceb-i fetâvâ-ı şerîfe ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1162/Ocak 1749

721- Sayfa:190 Hüküm:1

Hrtar nâhiyesinden Rüstem'in babası Mustafa'dan kalan yerlerin tevcihi konusunda İbrahim'le yaşadığı anlaşmazlığın giderilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya hüküm ki

Rüstem nâm kimesne gelüb Bosna sancağında Hrtar nâhiyesinde Körme? Aran? nâm karye ve gayriden yirmi sekiz bin beş yüz akçe ze‘âmete âbâ ‘an-ceddin babası Mustafa otuz sene mutasarrıf iken Özi Kal‘ası muhârebesinde şehîden fevt oldukda bu ol-vakitde sagîre bulunduğundan ‘emmisi Hasan alub der-‘akab fevt oldukda ol-esnâda Bosna vâlisi müteveffâ Yeğen Mehmed Paşa'nın hazînedârı Mehmed nâm kimesne hilâf-ı inhâ karındaşı İbrahim'e tevcîh etdirüb ba‘dehû sadr-ı esbak Ali Paşa Bosna vâlisi oldukda eyâlet-i Bosna'nın bi'l-cümle sancaklusu ‘arz-ı mahzar birle ifâde-i hâl eylediklerinde tekrâr vezîr-i müşârü'n-ileyh tarafından müceddeden sancaklusu birle i‘lâm eylemeleri içün buyruldu sâdır ve merkûm İbrahim'le murâfa‘a olmak üzere iken kuvvet-i irtişâ ile ze‘âmet-i merkûmenin çürük ve bî-hâsıl olan yazusundan dokuz bin akçe buna tezkire ve gadr olduğun bildirüb ol-bâbda istid‘â-ı merhamet eylediği sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetinle mezbûr Rüstem'in ve hasmı İbrahim'in keyfiyetleri eyâlet-i mezkûre zâbitân ve çeribaşılarından su’âl ve ahad-i tarafeyne meyl ve muhâbâdan ittikâ ve mücânebet olunmak şartıyla tarafeynin muvâcehesinde nizâ‘larına faysal ve vâki‘-i hâl ‘arz birle der-i devlet-medârıma ‘arz ve i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S sene 1162/Şubat 1749

722- Sayfa:190 Hüküm:2

Şubin nâhiyesine bağlı Mukonik karyesinde reayadan bazılarının kendi topraklarını bırakıp başka karye topraklarını ekip biçerek kendi karyelerinin mahsulünün azalmasına sebep olduklarından kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Abdullah Paşa ve eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Mahmud nâm sipâhi ‘arz-ı hâl edüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ Şubin nâhiyesinde berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden Mukonik nâm karyesinin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından ba‘zıları karye-i mezbûre toprağında bi'l-fi‘il zabt ve tasarruflarında zirâ‘ate sâlih hâsıl verür yerlerin bi't-tamâm zirâ‘at etmeyüb bırakub varub âharın karyesi toprağında zirâ‘at edüb ol-vechile timârı mahsûlünün kesrine bâdî olduğun bildirüb ol-bâbda kânun üzere hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S sene 1162/Şubat 1749

723- Sayfa:190 Hüküm:3

Bosnalı tüccar Babek'in, Danyal Luna ve Frenk Mosi denen Venedikli tüccarlardan alacak hakkını alamadığından ahidname gereğince muamele edilmesi

Bosna kadısına hüküm ki

Bosna tüccârından Babek nâm Yahûdi gelüb mesfûr bundan akdem ma‘lûmü'l-mikdâr emti‘a ve eşyâsıyla ticâret kasdıyla Venediklüye tâbi‘ İspanit? Kal‘asına vardukda Venediklü tüccârından Danyal Luna ve Frenk Mosi nâm Yahûdiler emti‘a ve eşyâsını ‘alâ-mehlin bin elli yedi buçuk yaldız altununa iştirâ’ ve ‘avdet ve müddet-i mehil tamâmında varub taleb eyledikde edâda ta‘allül ve müddet-i medîd habere tevakkuf etdirmekten nâşi dokuz yüz guruş dahi masrûfu olmağın mahallinde murâfa‘adan asl-ı mâl ve masrûfu hükm ve Venediklü hâkimleri tarafından sened verilmişiken edâda ‘inâd ve muhâlefet üzere oldukların inhâ ve ‘ahidnâme-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda Venedik bâzergânlarıyla bir kimesnenin ticârete müte‘allik nizâ‘ı vâki‘ oldukda müdde‘înin medyûnları gaybet edüb vardıkları yerlere varub hâkimi ma‘rifetiyle hakk u ‘adl üzere taleb eyleyeler eğer Venedik'e tâbi‘ yerlere firâr ederler ise baylos-ı Venedik beylerine i‘lâm edüb hakkı alıvermekde takayyüd eyleye deyu mestûr ve mukayyed bulunmağla ‘ahidnâme-i hümâyûn mûcebince asitâne-i sa‘adetimde mukîm Venedik baylosuna havâle ve baylos tarafından Venediklü hâkimlerine sened verilmekle verilen mektûb ve senedleriyle sen ki Bosna vâlisi vezîr-i müşârü'n-ileyhsin tarafından hudûdda olan cenerale mektûb tahrîr ve keyfiyeti i‘lâm eylemen içün emr-i şerîfim sudûrunu istirhâm ve baylos tarafından verilen senedleri dahi ibrâz etmekle iltimâsı mûcebince sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin hudûdda olan ceneral ile muhâbere ve mükâtebe ederek şurût-ı ‘ahidnâme-i hümâyûn mûcebince husûs-ı mezbûrun temşiyet ve itmâmına dikkat eylemen içün sana hitâben emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Abdullah Nâilî dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S sene 1162/Şubat 1749

724- Sayfa:190 Hüküm:4

Züemadan Ali'nin tasarrufunda olan zeamet karyelerinde öşr ve sâlâriyyelerini vermekte sıkıntı çıkaranların muhalefetlerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Abdullah Paşa'ya Bosna kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan Ali zîde kadruhu gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ İsurak ve Bebohayn? ve Korine nâm karyeleri topraklarından zirâ‘at ve hırâset edenlerin hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyelerin taleb eyledikde biz ‘öşr vermeyüb mukâta‘a olmak üzere kesim veririz deyu cümlesi hilâf-ı kânun ta‘allül ve muhâlefet ve ze‘âmeti mahsûlünün küllî kesr ü noksân-ı cezîline bâ‘is ve bâdî olduğun bildirüb kânun üzere mütevccih olan ‘öşrlerin alıverilüb hilâf-ı kânun ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1162/Şubat 1749

725- Sayfa:190 Hüküm:5

Saraybosna'da Alkotat? karyesi zabitlerinin kanuna aykırı olan tüm muamelelerinin engellenmesi

Bosna vâlisi vezîrim sadr-ı esbak Abdullah Paşa'ya Saray Bosna kadısına hüküm ki

Timâr karyelerinden kazâ-i mezbûr muzâfâtından nâhiyesine tâbi‘ Alkotat? nâm karye re‘âyâsından Şeyh Mehmed Sa‘î ve Şahin ve sâ’irleri gelüb karye-i mezbûre toprağında zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri ‘öşrleriyle rüsûm-ı ra‘iyyet ve sâ’ir hukûk ve rüsûmlarını kânun ve defter mûcebince karyeleri zâbitlerine edâya râzılar iken karyeleri zâbiti olan ve nâm kimesneler kânun ve defter mûcebince almağa kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânun ve defter ziyâde taleb eylediklerinden gayri hîn-i ta‘şîr ve rüsûm cem‘ zamânında gelmeyüb vakitli vakitsiz ziyâde atlu adam ile karyelerine varub ehl ü ‘ıyâlleriyle sâkin oldukları evleri üzerlerine konub müft ve meccânen yem ve yemek ve arpa ve saman ve koyun ve kuzu ve tavuk ve bal ve yağ ve gûnâgûn me’kûlât talebiyle rencîde ve tazyîk ve ahvâlleri diğergûn olub perâkende ve perîşân olmalarına bâ‘is oldukların bildirüb zâbitleri merkûmların hilâf-ı kânun ve defter ol-vechile olan zulm ve

ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1162/Şubat 1749

726- Sayfa:191 Hüküm:1

Teşne ve Banaluka'ya bağlı karyelerde mutasarrıf olan İbrahim'in zeameti topraklarında tekaliflerini ödemek istemeyen ahalinin muhalefetlerinin ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Abdullah Paşa Teşne ve Banaluka ve kadılarına hüküm ki

İbrahim ve zîde kadruhumâ ‘arz-ı hâl edüb Bosna sancağında Teşne nâhiyesine tâbi‘ karye-i Seriçe tahtında on beş baştina hâne on üç fî iki yüz seksener ve hâne bir fî yüz kırk ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ karye-i Hancık tahtında baştina otuz bir hâne otuz bir fî iki yüz seksener ve bir nısf baştina ve bir hâne nısf fî yüz kırk ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ karye-i Brik ve Ploçine tahtında on sekiz baştina ve hâne on beş fî iki yüz seksener ve bir hâne fî yüz kırk ve bir hâne fî yüz ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ karye-i Estegonya tahtında otuz baştina hâne yirmi dokuz fî iki yüz seksener ve hâne-i bir fî yüz kırk ve Banaluka kazâsı muzâfâtından Kobaş nâhiyesinde karye-i İsfiliç-i Luna tahtında beş nefer re‘âyâ ve seksen dört baştina ve hâne altmış üç fî altı yüz seksener ve hâne on beş fî yüz kırk ve hâne altı fî yüz kırk deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihâ birikdirilüb havass-ı hümâyûnum mülhakâtından olub Kobaş Mukâta‘ası mümâileyhimânın ber vech-i malikâne ‘uhdelerinde olmağla sâlifü'z-zikr karyeler ahâlilerinin üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i filorilerin kânun ve defter mûcebince kadîmden veregeldikleri vech üzere havass-ı hümâyûn tarafından ahz ü kabz murâd eylediklerinde kurâ-i mezbûr ahâlileri birbirleriyle yekdil ve Virandak? kapudânı Hüseyin Ağa ve tarafından ademisi Hasan Ağa dimekle ma‘rûf kimesnelere istinâden hilâf-ı kânun ve defter ve kadîme mugâyir resm-i filorilerin vermekde ta‘allül ve muhâlefet ve mal-ı mukâta‘anın kesr ve noksân terettübüne bâ‘is ve bâdî oldukların bildirüb zikrolunan kurâ ahâlilerinin üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i filorilerin kânun ve defter mûcebince ve kadîmden alınageldiği minvâl üzere havass-ı hümâyûnum tarafından ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı

kânun ve defter ve mugâyir-i kadîm ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince kânun üzere ‘amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1162/Şubat 1749

727- Sayfa:191 Hüküm:2

Travnik kazası mülhakatından Laşva nâhiyesine bağlı çayır ve otlaklara Hacı Adil Çavuşoğulları tarafından kanuna aykırı olarak yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya ve Travnik ve kadılarına hüküm ki

Travnik Kal‘ası müstahfızânından ve ve dahi ba‘zıları ‘arz-ı hâl edüb Bosna sancağında Travnik kazâsı muzâfâtından Laşva nâhiyesine tâbi‘ yaylak ma‘ çayırhâ ve otlak Travnik Kal‘asının üstü yanında vâki‘ olan yaylakda kal‘a-i mezbûre müstahfızları İskender Paşa'dan aldıkları yerler ve çayırlar ve otlaklar der hâsıl-ı ‘an'il-‘öşr-i giyâh ve resm-i yaylak ve otlak iki yüz kırk akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve eşkinci timârı mülhakâtından olmağla bunlar hâlâ kal‘a-i mezbûrede müstahfız ve yedlerinde olan tapu temessüğü mûcebince ol-yaylak ve çayır ve otlağa mutasarrıflar olub çayır-ı mezbûrun beher sene otunu biçüb onda bir ‘öşrün ve yaylak-ı mezbûra dahi beher sene zâmânında koyun ve sâ’ir davarlarıyla çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ ve tahammüllerine göre yaylak resmin sâhib-i arza edâda kusûrları olmayub mahsûs ve müstakil çayır ve yaylaklarıyla beher sene zamânında koyunlarıyla varub oturub otundan ve suyundan intifâ‘ edegeldikleri kadîmî otlak yerlerinde bî-hasebi'l-kânun âharın ‘alâkası olmayub ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Travnik sâkinlerinden zümre-i mütegallibeden Hacı Adil Çavuşoğulları dimekle ma‘rûf kimesneler zuhûr ve zikrolunan kadîmî otlak ve yaylak ve çayırlarına hilâf-ı kânun fuzûlî müdâhale ve tagallüben zabtlarına mümâna‘at ve gadr-ı küllî eylediğin bildirüb mezbûrların hilâf-ı kânun ve mugâyir-i kadîm zâhir olan müdâhaleleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i

mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1162/Mart 1749

728- Sayfa:191 Hüküm:3

Bakıyye-i Kostayniçe kazası ahalisinin, kadılarıyla birlik olup Virbaşki nâhiyesindeki has karyelerinden Mostayiç ve Rakoviç karyelerine yaptıkları kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması ve kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre Banaluka kadısına hüküm ki

Bosna sancağında Banaluka kazâsı muzâfâtından Virbaşki nâhiyesinde havâss-ı hümâyûnum karyelerinden Mostayiç ve Rakoviç nâm karyeler ahâlisi gelüb Virbaşki nâhiyesi Banaluka muzâfâtı ve hîn-i tahrîrden berü zikrolunan karyelerin umûr-ı şer‘iyyeleri Banaluka kadıları taraflarından görülüb ve evâmir-i şerîfimle vâki‘ tekâlîfden tahammüllerine göre hisselerine düşeni Virbaşki nâhiyesi ahâlisiyle ma‘an cem‘ine me’mûr olanlara edâ edüb ve Kostayniçe kazâsı toprağında bi'l-fi‘il tasarruflarında hâne-i ‘avârıza bağlu tekâlîf almak icâb eder emlâk ve yerleri ve umûr-ı şer‘iyyesi kadı‘askeri mektûbu ve emr-i şerîfimle âhar kazâya nakl olunmayub ber-vechile rencîde ve remîde olunmaları icâb etmez iken Bakiye-i Kostayniçe kazâsı ahâlisi kadılar ile yekdil ve mugâyir-i defter-i hâkânî sizin karyeleriniz Dubniçe nâhiyesine tahrîr olunmuşdur ve nâhiye-i mezbûre ve Bakiye-i Kostayniçe kazâsı muzâfâtından emr-i şerîf ile vâki‘ tekâlîfden siz dahi bizim ile ma‘an hisse veresiniz ve Kostayniçe kadıları dahi umûr-ı şer‘iyyenizi bizler görürüz deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ve bilâ-emr-i şerîf fuzûlî müdâhale ve ol-vechile ahvâlleri digergûn olduğun bildirüb defter-i hâkânî mûcebince umûr-ı şer‘iyyelerin Banaluka kadıları taraflarından görülüb bilâ-emr-i şerîf Kostayniçe kazâsı ahâlisinin ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Virbaşki nâhiyesine tâbi‘ karye-i Kostayniçe ma‘ mezra‘ Vilobisova? ve Tobruca? ve Horberin? ve Gradselulye? ve Dahna? ve tarîk-ı Sırna? ve Dırasnik? zikrolunan sekiz kıt‘a mezra‘ hâric ez-defter zuhûr edüb karye-i mezbûre ahâlisi mutasarrıflardır ve tahtında kırk ‘aded baştina ve hâne otuz yedi fî iki yüz seksener ve maktû‘ bir fî iki yüz elli deyu

defter-i mufassal-i atîkde muharrer kalemiyle tahrîr yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Virsaniç nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb ve havâss-ı hümâyûn mülhakâtından ve bâ-fermân-ı ‘ali defter-i hâkânîde hıfz olunan defterde Bosna sancağının tahrîr-i cedîdi küllî olmayub feth-i cedîd olan bir mikdâr mahallerden ‘ibâret olmağla Semendire sancağı misillü müceddeden icmâl bağlanmağa tahammülleri olmamağla yine icmâl-i kadîmlerine ircâ‘ı dahi münâsib görülüb ve isimleri defter-i atîka mutâbık ve gayr-i mutâbık havâss-ı hümâyûna tahsis kılınan kurâ ve mezâri‘ Bosna defterdârı tarafından zabt etdirilüb ve mîr-i mîrân hassı kurâ ve mezâri‘i yoğ iken hîn-i tahrîrde mîr-i mîrân hassı olmak üzere ihbâr ve tahrîr olunan kurâ ve mezâri‘in defter-i atîka mugâyereti sebebiyle müstakilen taraf-ı mîrîden Bosna defterdârı ma‘rifetiyle zabt etdirilmek ve ze‘âmet ve timâr kurâları Bosna vâlisi ve ma‘rifet-i şer‘ ve sancaklusu ma‘rifetleriyle görülüb iddi‘â eden zü‘emâ ve erbâb-ı timâra ilhâkan tevcîh olmak üzere tahrîr olduğu mestûr ve mukayyed olmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra sene 1161/Mart 1749

729- Sayfa:192 Hüküm:1

Ahmed ve Şehsüvar'ın Memlehateyn kazasında tasarruflarındaki zeamet karyelerinde ahaliden bazılarının hasıl eyledikleri terekelerin anbara konulması ve pazara nakledilmesi konusundaki muhalefetlerin engellenmesi

Memlehateyn ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed ve Şehsüvâr zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları ze‘âmetleri karyelerinden Memlehateyn kazâsına tâbi‘ ve ve nâm karyeler topraklarında defterlü re‘âyâsı yerlerin zirâ‘at ve hırâset eden defterlü ve hâriç re‘âyânın zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri ‘öşrlerin evvelen karyelerinde olan anbara ba‘dehû her hafta durur tereke satılur akreb bazara nakletdirilmek murâd eylediklerinde ba‘zıları ta‘allül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb ol-bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1162/Şubat 1749

730- Sayfa:192 Hüküm:2

Çerniçe kazasına bağlı Lazarik karyesinde baştina tasarruf eden Sava oğlu Resnava ve Gakim kardeşlerin toprağına Knez Mahara tarafından kanuna aykırı olarak yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Abdullah Paşa'ya Çayniçe ve kadılarına hüküm ki

Resnava ve Gakim veledân-ı Sava nâm zımmîler gelüb Bosna eyâletinde Çerniçe kazâsına tâbi‘ Lazarik nâm karye toprağında defter-i cedîd-i hâkânîde resm-i filori karye-i mezbûre mutasarrıflarına hâsıl-ı kaydolunmuş kadîmî baştinaye mutasarrıfe olan Mande ve Gorge nâm Nasrâniyyeler mutasarrıfe oldukları baştinalarını hüsn-i rızâları ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle bunlara ferâğ ve tefvîz ve bunlar dahi tefevvuz ve yedlerine verilen sâhib-i arz temessüğü mûcebince zabt ü zirâ‘at ve kânun ve defter mûcebince icâb eden resm-i filorilerin sâhib-i arza edâ edüb âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken yine karye-i mezbûre mütemekkinlerinden mütegallibe ve cebâbireden Knez Mahara nâm zımmî zuhûr ve yedlerinde olan sâhib-i arz temessüğüne mugâyir tapulu ve temessüklü kadîmî baştinalarına fuzûlî müdâhale ve ta‘addîden halî olmadığın bildirüb yedlerinde olan sâhib-i arz temessüğü mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı kânun ve mugâyir-i temessük mesfûru dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb yedlerinde olan sâhib-i arz temessüğü mûcebince baştina yerleri kendülere zabt ü zirâ‘at etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1162/Şubat 1749

731- Sayfa:192 Hüküm:3

Gaçka nâhiyesinde Bovle, Menzo, Menkü ve Bako kardeşlerin babaları Abukavik isimli zımmiden kalan tarlaları sahte hüccetle zabt eden Babikoğulları denen Lazar, Goriç ve Mabat'ın müdahaleleri devam ettiğinden Yeniçeri Abdi'nin görevlendirilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Abdullah Paşa'ya Çayniçe ve kadılarına hüküm ki

Bovle ve Menzo ve Menkü ve Bako nâm zımmîler gelüb Bosna eyâletinde Çerniçe kazâsı muzâfâtından Gaçka nâhiyesinde vâki‘ İrçenik? yaylasında Ayvaniç? Çeşmesi dimekle ma‘rûf nehr-i cârînin sağ tarafında ma‘lûmetü'l-hudûd bir kıt‘a tarlaya mutasarrıf olan babaları Abukavik nâm zımmî mürd oldukda tasarrufunda olan tarlası bî-hasebi'l-kânun meccânen bunlara intikâl ve bunlar dahi tarla-ı mezkûru otuz seneden mütecâviz her sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ederler iken yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Bolna nâm karye mütemekkinlerinden Babikoğulları dimekle meşhûr Lazar ve Goriç ve Mabat nâm zımmîler zuhûr ve hevâlarına tâbi‘ kadıdan bezl-i irtişa ile hilâf-ı inha peydâ eyledikleri müzevver hüccet ibrâzıyla mütegallibeye istinâden bunlara babaları mürd-i mesfûrdan müntakil ve sinîn-i merkûmeden berü zabt ve tasarrufularında olduğu lede’ş-şer‘ sâbit ve kemakân bunlara zabt ve mesfûrların müdâhaleleri men‘i içün cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmişiken ol-hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir rencîdeden halî olmadıklarından Bosna vâlisi tarafından verilen buyruldu ile tekrâr murâfa‘a olunduklarında yine mesfûrların şer‘an ve kânunen ‘alâkası olmamağla müdâhale ve ta‘addîleri men‘i içün cânib-i şer‘den i‘lam-ı şer‘iyye ve mûcebince buyruldu verilüb bir dürlü dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken mesfûrlar ta‘annüdlerinden nâşi yine memnû‘ ve mündefi‘ olmayub taraflarından yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Yeniçeri zümresinden Abdi nâm kimesneyi bunların üzerlerine musallat ve ol-dahi cebren ve kahren ellerinde olan senedâtlarına mugâyir arâzi-i mezkûreye fuzûli müdâhale ve zabtlarına mümâna‘at ve şerr ve mazarratından ahvâlleri diğergûn olduğun bildirüb yedlerinde olan hüccet mûcebince ‘amel olunub mezkûr Abdi'nin ve mesfûrların ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ve balarından müntakil tarlaları kemakân kendülere zabt ü zirâ‘at etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden hüccet-i şer‘iyye olan hüccet-i şer‘iyye mûcebince mahallinde ihkâk-ı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1162/Şubat 1749

732- Sayfa:193 Hüküm:1

İstolçe kazasından İsmail Kapudan ve kardeşi Süleyman'ın Özinovik mahallesinden Ahmed Ağa ile annesi Estimar ve kardeşleri Fatıma'dan hibe ile aldıkları bahçelerde yeniden hak iddia ederek yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya ve İstolçe kadısına hüküm ki

İstolçe kazâsı sâkinlerinden İsmail Kapudân ve karındaşı Süleyman zîde küdruhuma gelüb İstolçe kazâsı mahallâtından Özinovik Mahalllesi sükkânından Ahmed Ağa ibn-i Abdullah Ağa dimekle ma‘rûf kimesne ile vâlidesi Estimar? ve hemşiresi Fatıma nâm hâtûnlar kazâ-i mezbûre ittisâlinde vâki‘ nehr-i Pregova kenarında mutasarrıf oldukları ma‘lûmetü'l-hudûd mülk bağçelerini bin yüz kırk beş senesinde bâ-hüccet-i şer‘iyye bunlara hibe-i sahiha-i şer‘iyye ile hibe ve teslîm ve temlik ve bunlar dahi ittihab ve tesellüm ve temellük ve yedlerine verilen hüccet-i şer‘iyye mûcebince ol-bağçeyi on altı seneden mütecâviz zabt ve mutasarrıf olub şer‘an ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmeyüb ve bu makûle bilâ-‘özr-i şer‘î on beş sene mürûr eden emlâk da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken hâlâ mezbûretân Estimar? ve Fatıma zuhûre ve şerîrelerden olmalarıyla birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve üzerlerine musallat ve şirrete sâlike ve mücerred ta‘ciz ve ızrâr içün ol-bağçede sinîn-i merkûmeden bizim hissemiz var idi size hibe eylediğimize nâdime olduk size zabt etdirmeziz şimdi yedinizden alub yine biz zabt ederiz deyu nizâ‘ ve hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye fuzûli müdâhale ve zabtlarına mümâna‘at ve ta‘addîden halî olmayub gadr-ı küllî murâd eylediklerin bildirüb hüccet-i şer‘iyyeleri mûcebince ‘amel olunub sâlifü'z-zikr mülk-i mevhûbeleri olan bağçelerin kemakân bunlara zabt etdirilüb mezbûreleri hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ol-vechile dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1162/Şubat 1749

733- Sayfa:193 Hüküm:2

Mostar kazasından Mustafa ve Salih kardeşlerin annelerinden kendilerine intikal eden yerler üzerinde hak iddia eden Ümmügülsüm ve Hatice isimli teyzelerinin müdahalelerinin ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa'ya ve Mostar kadısına hüküm ki

Mostar kazâsı sâkinlerinden Mustafa ve Salih nâm kimesneler gelüb bunların vâlideleri Aliye nâm hâtûnun baba bir karındaşı Cafer Efendizâde dimekle ma‘rûf kimesne bundan akdem fevt oldukda oğlu ve kızı ve baba bir er karındaşı kalmayub Mostar kazâsı muzâfâtından Rakine ve Molata nâm nâhiyeler topraklarında vâki‘ mutasarrıf olduğu ma‘lûmetü'l-hudûd yerleri kânun üzere tapuya müstehak ve hakk-ı tapu vâlideleri mezbûrenin olmağla mezbûre ol-yerleri bî-garaz Müslümânların takdîr eyledikleri resm-i tapu ile sâhib-i arzdan alub yedine verilen sâhib-i arz temessüğü mûcebince ol-yerleri bilâ-nizâ‘ müstakilen zabt ve mutasarrıfe iken vâlideleri mezbûre dahi müteveffiye olub tasarrufunda olan sâlifü'z-zikr yerleri kânun üzere tapuya müstehak ve hakk-ı tapu oğulları oldukları itibâriyle bunların olmağla bunlar ol-yerleri bî-garaz Müslümânların takdîr eyledikleri resm-i tapu ile sâhib-i arzdan alub yedlerine verilen sâhib-i arz temessüğü mûcebince ol-yerleri on seneden berü zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmlerin sâhib-i arze edâ edüb âhardan ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmeyüb ve bu makûle on sene mürûr eden toprak da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken kazâ-i mezbûrda müteveffâ-ı mezbûrun diğer baba bir hemşîreleri olan Ümmügülsüm ve Hadice nâm hâtûnlar zuhûr ve birbirleriyle yekdil ve mücerred ta‘cîz içün müteveffâ-ı mezbûr bizim dahi baba bir karındaşımız olmağla biz dahi ol-yerleri sinîn-i merkûmeden mukaddem sizin müteveffiye olan vâlideniz mezbûre ile ma‘an tapulamışız ol-yerlerde bizim hissemiz vardır size zabt etdirmeziz şimdi yedinizden alub biz zabt ederiz deyu nizâ‘ ve hilâf-ı kânun fuzûlî müdâhale ve zabtlarına mümâna‘at ve ta‘addîden halî olmayub gadr-ı küllî murâd eylediklerin bildirüb yedlerinde olan sâhib-i arz temessüğü mûcebince ‘amel olunub zikrolunan yerleri kemâkân bunlara zabt etdirilüb mezbûreleri hilâf-ı kânun ol-vechile dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1162/Şubat 1749

734- Sayfa:193 Hüküm:3

İzvornik kaza ve karyelerinin ahalilerinin işlerinin görülmesi için vekil ettikleri Beyzade Mahmud'a hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İzvornik ve kadılarına hüküm ki

İzvornik kazâ ve kurâsı ahâlisi ‘arz-ı hâl edüb kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Beyzâde Mahmud zîde kadruhuyu tekâlîf ve sâ’ir vâki‘ olan umûr ve husûsların görmek içün taraflarından vekîl etmeleriyle merkûm dahi tekâlîf ve sâ’ir umûr ve husûsların sadâkat üzere ru’yet edüb cümlesi kendüden ve evzâ‘ ve etvârından rızâ ve şükrân üzere olub şer‘an bi vechile dahl olunmak icâb etmez iken eshâb-ı ağrâzdan ve ve dahi ba‘zıları mücerred mezbûr hevâlarına teba‘iyyet etmediği içün hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-emr-i münîf vekâleti umûruna müdâhale ve müdâhalelerinin men‘i içün vâli-i mezkûrdan buyruldu dahi verilmişiken yine memnû‘ olmayub kemâ fi'l-evvel rencîdeden halî olmadıkların bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 162/Mart 1749

735- Sayfa:193 Hüküm:4

İzvornik kazasından ahalinin vekil eylediği Beyzade Mahmud'a bazı kişilerin yapmış olduğu müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İzvornik ve kadılarına hüküm ki

İzvornik kazâsı sâkinlerinden Beyzâde Mahmud zîde kadruhu ‘arz-ı hâl edüb kazâ-i mezbûr ve kurâsı ahâlilerinin taraflarından cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le vekîlleri olduğuna binâ’en tekâlîf ve sâ’ir umûr ve husûsların görüb ba‘dehû bin yüz altmış bir senesi cümlesin vâridât-ı muhâsebeleri ru’yet olundukda masrûfâtları cümle makbûlleri olmağla husûs-ı mezbûra müte‘allik ‘amme-i da‘vâdan birbirlerinin zimmetlerin ibrâ ve iskât-ı birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmişiken içlerinden ba‘zıları birbirleriyle yekdil ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylemeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 162/Mart 1749

736- Sayfa:193 Hüküm:5

İzvornik kazasına bağlı Malloç karyesinde ahalinin mera ve tarlalarına gidip gelirken kullandıkları yol üzerinde yapılan binanın teşkil ettiği engel ve zararın ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İzvornik ve kadılarına hüküm ki

İzvornik kazâsına tâbi‘ Malloç nâm karyeden Alemdar el-Hâc İsmail dimekle ma‘rûf kimesne ile sâ’irleri gelüb bunların kadîmden mer‘a ve tarlalarına mürûr ve ‘ubûr edegeldikleri araba yollarına dahl icâb etmez iken âhardan ve ve nâm kimesneler zikrolunan yolun üzerine binâ ihdâs ve yolların sedd ü bend ve bunlara zarâr-ı şer‘îleri olduğun ve bu bâbda da‘vâlarına muvâfik şeyhü’l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfeleri olduğun bildirüb mezbûrların ihdâs eyledikleri binâsının zarâr-ı şer‘îleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 162/Mart 1749

737- Sayfa:194 Hüküm:1

İzvornik ve Memlehateyn'de ve bağlı kazalarda timar tasarruf eden Ali, Hasan, Salih bin Yusuf ve diğer Salih'in hisselerine kanaat etmeyip Mehmed isimli sipahinin toprağına yaptıkları haksız müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Abdullah Paşa’ya Memlehateyn ve İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Mehmed nâm sipâhi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb İzvornik sancağında Memlehateyn kazâsı muzâfâtından Dranik nâhiyesinde Kirloçi nâm karye ve gayriden dört bin dört yüz doksan dokuz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı mülhakâtından yine Memlehateyn kazâsı muzâfâtından İsteriçe nâhiyesine tâbi‘ karye-i Dolna Oferoğlu? ve yine Memlehateyn kazâsı muzâfâtından İsmoluk nâhiyesinde karye-i Mirhana? ve yine İzvornik kazâsı muzâfâtından Kuzay nâhiyesinde zemîn-i Radman Brigörde? der-karye-i Halonik? deyu mukayyed zemîn ve İzvornik kazâsı muzâfâtından Maçova-i Bâlâ nâhiyesinde Çiftlik-i Kiradnovi? ve Miloş Brigörde? der-karye-i Meküburti? merkûm Mehmed'in kayd ve berâtına dâhil olmağla müşterekleri olan Dranik nâhiyesinde Kirloçi nâm karye ve gayriden üç bin akçe timâra

mutasarrıf olan Ali ve İsteriçe nâhiyesinde Dolna Oferoğlu? nâm karye ve gayriden on iki bin üç yüz akçe timâra mutasarrıf Hasan ve yine karye-i Dolna Oferoğlu? ve gayriden on sekiz bin sekiz yüz doksan sekiz akçe timâra mutasarrıf Sâlih veled-i Yusuf ve yine karye-i Dolna Oferoğlu? ve gayriden dört bin beş yüz elli akçe timâra mutasarrıf diğer Sâlih nâm sipâhiler zikrolunan karyeler ve çiftlik ve zemînden berâtları yazularına göre hisselerine isâbet edeni kânun ve defter mûcebince ahz ü kabzına kanâ‘at etmeyüb mütegallibeden olmalarıyla senin bu karyelerde ve çiftlik ve zemînde ‘alâkan yokdur deyu hilâf-ı defter-i hâkânî bunun berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûl ve rüsûmuna müdâhale ve ta‘addîden halî olmayub ol-vechile timârı mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb sâlifü'z-zikr karyeler ve çiftlik ve zemîn müşterekleriyle kendüye zabt ve herkese berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûl ve rüsûm kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât müşterekleri mezbûrları ziyâdeye tecâvüz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda İsteriçe nâhiyesine tâbi‘ dokuz nefer Müslümân ve yirmi yedi nefer gebrân re‘âyâ ve kırk dokuz baştina ve dokuz bin yüz akçe yazar karye-i Dolna Oferoğlu? ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ otuz sekiz nefer Müslümân ve iki nefer gebrân re‘âyâ ve yirmi bir baştina ve dokuz bin akçe yazar karye-i Mirhana? ve hâsılları tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve gayrihi ve Kuzay nâhiyesine tâbi‘ hâsıl-ı ‘ani'l-‘öşr ve'r-rüsûm altı yüz akçe yazu ile zemîn-i Radman Brigörde? der-karye-i Melonik? babasından intikâl eden baştinasidir üzerinde her kim zira‘ât eder ise ‘öşr zemîn-i mezbûr sipâhisine mahsûb olub ve mezbûr Radman kendü ve kendü ile sâkin olan oğulları ve karındaşı ispençe ve rüsûm-ı sâ’ireyi edâ eder ve Maçova-i Bâlâ nâhiyesine tâbi‘ hâsıl ‘an-ispençe ve rüsûm-ı sâ’ire beş yüz akçe yazu ile Kiraradnovi? ve Miloş Brigörde? der-karye-i Meküburti? deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde Dolna Oferoğlu? tâbi‘-i karye-i el-mezbûrun yedi bin dokuz yüz ve ve karye-i Mirhana? el-mezbûrun ve zemîn ve çiftlik yedi bin beş yüz akçeleri ifrâz ve birikdirilüb on sekiz bin beş yüz yetmiş üç akçe yekûn kârdan yetmiş üç akçe dahi ifrâz ve ma‘ gayrihî on dokuz bin dokuz yüz doksan dokuz akçe ‘an-ze‘âmet deyu ol-dahi başka ber-icmâl ve yine karye-i Dolna Oferoğlu? el-mezbûrun iki bin ve karye-i Mirhana? el-mezbûrun bin beş yüz akçeleri ifrâz ve birikdirilüb ma‘ gayrihî dört bin beş yüz elli akçe ol-dahi başka ber-icmâl ve icmâl-i

ûlânın bin beş yüz akçesi merkûm Mehmed üzerinde iken kasr-ı yedinden ve timârının topundan üç bin akçesi Ali ve icmâl-i sânînin on iki bin üç yüz akçesi Hasan ve yine icmâl-i sânînin beş bin doksan dokuz akçesi Sâlih veled-i Yusuf ve icmâl-i evvel ve sânînin bâkîleri müşterekleri kaydlarında ve icmâl-i sâlis tamâmen defter-i hâkânîde mestûr olduğu diğer Sâlih kaydında olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî icmâl-i mezbûrlardan herkes yedinde olan berâtı yazusu mûcebince isâbet eden hisselerin zabt eylemek iktizâ eylediğin iftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'il defter emîni olan el-Hâc Halil dâme mecduhu 'arz eylediği 'arzı mûcebince 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'alişân yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1162/Mart 1749

738- Sayfa:194 Hüküm:2

Mostar kazasından Mustafa ve Salih kardeşlerin annelerinden kalan yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Abdullah Paşa'ya ve Mostar kadısına hüküm ki

Mostar sâkinlerinden Mustafa ve Sâlih nâm kimesneler gelüb bunların vâlideleri Aliye nâm hâtûn Mostar kazâsı muzâfâtından Rakine ve Molata? nâm nâhiyeler topraklarında vâki' ma'lûmetü'l-hudûd yerlere 'ammileri el-Hâc Ali ve el-Hâc Mehmed ve Beşîr nâm kimesneler ile ber vech-i iştirâk mutasarrıf ve zabt ederler iken mezbûrûn bundan akdem diyâr-ı âhara gidüb üç sene mikdârı nâ-bedîd olub sıhhat haberleri ve mektûbları gelmeyüb gaybet-i munkatı'a ile gâyib ve ol-yerlerden hisseleri kânun üzere tapuya müstehak ve hakk-ı tapu müştereği olduğu itibâriyle vâlideleri mezbûrenin olmağla mezbûre ol-yerlerden mezbûrûnun hisselerin kânun üzere resm-i tapu ile sâhib-i arzdan alub yedine verilen sâhib-i arz temessüğü mûcebince ol-yerleri on sene mikdârı bilâ-nizâ' müstakilen zabt ve mutasarrıfe iken vâlideleri mezbûre müteveffiye oldukda tasarrufunda olan sâlifü'z-zikr yerleri kânun üzere tapuya müstehak ve hakk-ı tapu oğulları oldukları itibâriyle bunların olmağla bunlar dahi ol-yerleri bî-garaz Müslümânların takdîr eyledikleri resm-i tapu ile sâhib-i arzdan alub yedlerine verilen sâhib-i arz temessüğü mûcebince on seneden berü mutasarrıf ve zabt ü zirâ'at ve 'öşr ve

resmlerin sâhib-i arza edâ edüb ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmeyüb ve bu makûle on sene mürûr eden toprak da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken hâliyâ mezbûrûn Hacı Ali ve Hacı Mehmed ve Beşîr zuhûr ve birbirleriyle yekdil ve mücerred ta‘cîz içün biz ol-yerlere sinîn-i merkûmeden mukaddem sizin müteveffiye olan vâlideniz mezbûre Âliye Hâtûn ile müşterek idik ol-yerlerde bizim hissemiz vardır size zabt etdirmeziz şimdi yedinizden alub biz zabt ederiz deyu nizâ‘ ve hilâf-ı kânun fuzûlî müdâhale ve zabtlarına mümâna‘at ve ta‘addîden halî olmayub gadr-ı küllî murâd eylediklerin bildirüb yedlerinde olan sâhib-i arz temessüğü mûcebince ‘amel olunub zikrolunan yerleri kemâkân bunlara zabt etdirilüb mezbûrlar hilâf-ı kânun ol-vechile dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1162/Mart 1749

739- Sayfa:195 Hüküm:1

Mehmed bin Abdülcelil isimli sipahinin İzvornik sancağında ve Memlehateyn kazasında tasarrufunda olan yerlere hariçden kanunsuz olarak yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Memlehateyn ve kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Mehmed veled-i Abdulcelil nâm sipâhi gelüb İzvornik sancağında Memlehateyn kazâsı muzâfâtından Banavişe? nâhiyesine tâbi‘ Lurbovik ve Brosakin ve yine kazâ-i mezbûr muzâfâtından Buruncu nâm karyelerden üç bin akçe timâra mutasarrıf Abdülcelil fevtinden Miralay Ahmed ‘arzıyla sene isnâ ve sittîn ve mie ve elf Rebîülâhirinin yedinci gününden buna tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub âhardan dahl icâb etmez iken timâr-ı mezbûr karyeleri ber-mûceb-i defter-i hâkânî zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtını ahz ü kabz murâd eyledikde âhardan ba‘zı kimesneler hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât fuzûlî müdâhale ve zabtına mümâna‘at eylediklerin bildirüb timâr-ı mezbûr karyeleri defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmât kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât bir ferdi dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhânede mahfûz rûznâmçeye mürâca‘at olundukda timâr-ı mezbûr vech-i meşrûh

üzere târîh-i mezbûrda merkûm Mehmed'e tevcîh ve hâlâ üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün emir yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1162/Mart 1749

740- Sayfa:195 Hüküm:2

İzvornik kazasından Safer oğlu Hasan, Alemdar Hacı İsmail'in mülk toprağına bitişik olan arazisini dışardan birisine satınca şüf’alık şartlarına göre fetva ile buranın İsmail'e satılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre İzvornik ve kadılarına hüküm ki

İzvornik kazâsına tâbi‘ Malloç nâm karye sâkinlerinden Alemdâr el-Hâc İsmail dimekle ma‘rûf kimesne ‘arz-ı hâl edüb bunun karye-i mezbûre toprağında mutasarrıf olduğu mülk menzil ve mülk bâğçe ve mülk ‘arsası ittisâlinde mülk ‘arsaya mutasarrıf olan Safer oğlu Hasan Beşe dimekle ‘arîf kimesne ‘arsa-i mezkûru âhardan İbrahim nâm kimesneye semen-i ma‘lûme ile bin yüz altmış senesinde bey‘ ve teslîm edüb mezkûr İbrahim dahi ‘arsa-i mezkûrede binâ ihdâs ettikten sonra ol-‘arsaya muttasıl mülk menzil ve mülk bâğçe ve ‘arsaya mutasarrıf olan mezkûr Hacı İsmail bey‘ istimâ‘ eylediği ânda ittihâz-i şüf‘a edüb şerâitine bî-tamâmihâ ri‘âyet etmekle ‘arsa-i mezbûre şüf‘a ile redd-i semen ile mezkûr Hacı İsmail'e hükm olunub mezbûr İbrahim'e binâsını men‘ ü def‘ etdirüb ‘arsayı zabt-ı murâd eyledikde hilâf-ı şer‘-i şerîf vermekde ta‘allül ve muhâlefet ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfe mûcebince şer‘le görülüb ‘arsa-i mezkûre alıverilüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-ı münîf ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Bir sûreti dahi İzvornik sancağı monlasına yazılmışdır. Târîh-i m.

Fî Evâsıt-ı Ra sene 1162/Mart 1749

741- Sayfa:195 Hüküm:3

Laşva nâhiyesinden Tahir'in tasarrufunda olan timar karyeleri dahilinde kereste elde ettikleri yerler üzerinde hak iddia eden Salih isimli sipahinin yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi ve eyâlet-i Bosna'da vâki‘ kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Tahir nâm sipâhi ile Bosna sancağında ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Laşva nâhiyesinde der-zemin-i Evlâd-ı Boçaç ve gayriden altı bin yedi yüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı ‘avninden yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil karye-i Orasniç ‘an-karye-i Gırboviç ma‘ Hacı Behram deyu defter-i hâkânîde mukayyed karye-i ahâlisi gelüb karye-i mezbûrenin mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde kadîmden ‘öşr ve resmin müştereğiyle timârı tarafından alınagelen ma‘lûmetü'l-hudûd yerlerin a‘şâr ve rüsûmuna ve karye-i mezbûre ahâlisinin kadîmü'l-eyyâmdan berü olan ve sâ’ir kerâstesini kat‘ ve intifâ‘ edegeldiği mubâh dağlara âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken yine Laşva nâhiyesinde Besire nâm karye ve gayriden dört bin üç yüz akçe timâra mutasarrıf olan Sâlih nâm sipâhi zuhûr ve timârı karyesi ahâlisi ile yekdil kadîmden ‘öşr ve resmin bunun timârı tarafından alınagelen yerleri içün benim timârım karyesi arâzîsindendir deyu ta‘addî eylediklerinden ma‘adâ kadîme mugâyir ahâli-i karye-i mezbûrenin zikrolunan mubâh dağlardan odun ve sâ’ir kerâstesini kat‘ ve intifâ‘larına mümâna‘at ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb şer‘le görülüb hilâf-ı kânun ve kadîme mugâyir zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Laşva nâhiyesinde on beş ‘aded baştina ve kırk beş nefer re‘âyâ ve bir çiftlik ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve mahlût ve nısf bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve polaçine ve tapu-ı zemîn yekûn ma‘ gayrihî üç bin sekiz yüz akçe yazusu olan karye-i Orasniç ‘an-karye-i Gırboviç ma‘ Hacı Behrâm deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine Laşva nâhiyesinde Rahm nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb sekiz bin dokuz yüz doksan dokuz akçe yekûnundan altı bin akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun icmâl bozulmamak üzere üç bin sekiz yüz akçesi mezkûr Tahir'in timârı mülhakâtı bâkîsi müştereği kaydında karye-i Laşva nâhiyesinde on sekiz ‘aded baştina ve bir zemîn dokuz nefer re‘âyâ ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve mahlût ve nısf bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve polaçine ve tapu-ı zemîn yekûn ma‘ gayrihî beş bin altı

yüz akçe yazusu olan karye-i Besire der-Galovik ‘an-Bravasil? Gırboviç deyu ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde dört bin iki yüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr dahi tamâmen mezkûr Sâlih'in timârı bakîsi müştereği kaydında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra sene 1162/Mart 1749

742- Sayfa:195 Hüküm:4

Mustafa ve Ahmed isimli zeamet sahibi kardeşlerin tasarruflarında olan yerlere kanunsuz olarak hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Paşa'ya İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Mustafa ve Ahmed veledân-ı Mehmed zîde kadruhumâ gelüb İzvornik sancağında İzvornik kazâsı muzâfâtından İstinçe nâhiyesine tâbi‘ Gorna Hrasne nâm karye ve gayriden yirmi üç bin dört yüz akçe ze‘âmet mutasarrıfı Mehmed'in Özi Muhârebesi'nde şehîden fevtinden oğulları merkûmân Mustafa ile Ahmed'e ber vech-i iştirâk sene sitte ve mie ve elf Zilka‘desinin gurresinde Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa iclâlehû tarafından tevcîh edüb verilen tezkire ile berât ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olmağla ze‘âmet-i mezbûr mülhakâtından yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ altı bin akçe yazusu olan sâlifü'z-zikr Divin nâm karye ma‘ gayrihâ birikdirilüb yedi bin dört yüz akçe icmâlinden bin dört yüz akçesi bunların bâkîsi müştereklerinin kayd ve berâtlarına dâhil olub âhardan dahl olunmak icâb etmez iken âhardan ba‘zı kimesneler hilâf-ı defter-i hâkânî icmâl-i mezbûrda sizin ‘alâkanız yokdur deyu fuzûlî müdâhale ve ta‘addîden halî olmadukların bildirüb sâlifü'z-zikr karye-i Divin ve icmâline dâhil kurâ ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle ze‘âmetleri tarafından kendülere zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtından berâtları yazularına göre hisselerine düşen kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî âhardan olan mezbûrları dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda mesbûku'l-beyân Divin karyesi ve icmâline dâhil kurâ müşterekleriyle mümâileyhimânın kayd ve berâtlarına dâhil olduğu mestûr ve mukayyed olmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olumak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra sene 1162/Mart 1749

743- Sayfa:196 Hüküm:1

Laşva nâhiyesinden Tahir'in tasarrufunda olan yerlere Salih isimli sipahinin eşkıya ile birlik olup yaptığı haksız müdahalelerin ortasan kaldırılması ve kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Abdullah Paşa'ya eyâlet-i Bosna'da vâki‘ kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Tahir nâm sipâhi gelüb Bosna sancağında ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Laşva nâhiyesinde der-zemin-i Evlad-ı Boçaç ve gayriden üç bin yedi yüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı mülhakâtından yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil karye-i Orasniç ‘an-karye-i Gırboviç ma‘ Hacı Behrâm deyu defter-i hâkânîde mukayyed karyesinin mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde ‘öşr ve resmin kadîmden müştereğiyle timârı tarafından alınagelen ma‘lûmetü'l-hudûd yerlerin a‘şâr ve rüsûmuna âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken yine Laşva nâhiyesinde Besire nâm karye ve gayriden dört bin üç yüz akçe timâra mutasarrıf olan Sâlih nâm sipâhi zuhûr ve timârı karyesi ahâlisinden ba‘zı eşirrâ ve mütegallibeden kimesneler ile yekdil ve kadîmden ‘öşr ve resmi bunun timârı tarafından alınagelen yerlerine fuzûlî müdâhale ve ta‘addî ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve kadîme mugâyir zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ ve vâki‘-i hâl i‘lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Laşva nâhiyesinde on beş ‘aded baştina ve kırk altı nefer re‘âyâ ve bir çiftlik ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve mahlût ve nısf bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve polaçine ve tapu-ı zemîn yekûn ma‘ gayrihî üç bin sekiz yüz akçe yazusu olan karye-i Orasniç ‘an-karye-i Gırboviç ma‘ Hacı Behrâm deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine Laşva nâhiyesinde Rahm nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb sekiz bin dokuz yüz doksan dokuz akçe yekûnundan altı bin akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun icmâl bozulmamak üzere üç bin sekiz yüz akçesi mezkûr Tahir'in timârı mülhakâtı bakîsi müştereği kaydında karye-i Laşva nâhiyesinde on sekiz ‘aded

baştina ve bir zemîn dokuz nefer re‘âyâ ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve mahlût ve nısf bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve polaçine ve tapu-ı zemîn yekûn ma‘ gayrihî beş bin altı yüz akçe yazusu olan karye-i Besire der-Galovik Bravasil? ‘an-karye-i Gırboviç deyu ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde dört bin iki yüz akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr dahi tamâmen mezbûr Sâlih'in timârı bâkîsi müştereği kaydında olduğu mestûr ve mukayyed olmağın defter-i hâkânî ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra sene 1162/Mart 1749

744- Sayfa:196 Hüküm:2

Laşva nâhiyesine bağlı Orasniç karyesi ahalisinin odun ve kereste ihtiyacını karşıladığı yerler üzerinde hak iddia eden Besire karyesinden bazı kişilerin sipahileriyle birlikte yaptığı kanunsuz müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîre Bosna eyâletinde vâki‘ kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Laşva nâhiyesine tâbi‘ Orasniç nâm karye ahâlisi gelüb bunların karyeleri hudûdu dâhilinde vâki‘ mubâh dağlardan bunlar ve herkes odun ve sâ’ir kerâstesin kat‘ ve intifâ‘ edegelüb âhardan dahl icâb etmez iken yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Besire nâm karye ahâlisinden ba‘zı kimesneler zuhûr ve karyeleri sipâhileriyle yekdil ve yekcihet ve zikrolunan dağlar bizim kadîmden koruya geldiğimiz mahsûs ve müstakil resmlü korumuzdur deyu hilâf-ı kânun bunları men‘ ve ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb mezbûrların kadîme mugâyir ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1162/Nisan 1749

745- Sayfa:196 Hüküm:3

Akkirman'ın eski kadısı Habibzade Abdullah'ın vefatından sonra eşine ve diğer mirasçılarına kalan yerlerden hasıl olan mahsulü haksız yere gasb eden kimseler hakkında kanun gereğince muamele edilmesi ve aldıklarının eksiksiz olarak ödetilmesi

Bosna vâlisine ve Saray Monlasına ve Dumna kadısına hüküm ki

Saray sükkânından kuzâttan sâbıkâ Akkirman kadısı Habibzâde Abdullah'ın zevcesi Aişe nâm hâtûn ile sâ'ir vereseleri gelüb bunların mûrisleri mezbûr Abdullah ve el-Hâc Mehmed ve el-Hâc İbrahim sâbıkâ Bosna vâlisi vezîrim Ali Paşa edâmallâhü teâlâ iclâlehunun zamânında maktûlen fevt olmalarıyla merkûm Abdullah'ın terekesi ırs-ı şer'le bunlara münhasıran olub âhardan ber-vechile dahl ve ta'arruz olunmak icâb etmez iken Dumna kazâsına tâbi' Dumna malikânesi bin yüz altmış senesinde mûrisleri merkûm Abdullah'ın iltizâmından olmağla malikâne-i merkûmeden hâsıl olan ma'lûmu'l-keyl mahsûlünü Dumna kazâsı ahâlisinden ma'lûmü'l-esâmî kimesneler fuzûlî ve tagallüben anbarından ihrâc ve gasben ahz ve âhara bey' edüb küllî gadr etmeleriyle bunlar dahi verâsetleri hasebiyle mezbûrların fuzûlî ve tagallüben gasb eyledikleri mahsûlü taleb ve almak murâd eylediklerinde mahsûl-i mezbûru vezîr-i müşârü'n-ileyhin etbâ'ından iştirâ' eyledik ve mahsûl-i mezbûr mûrisiniz Abdullah'ın değildir maktûlân-ı mezbûrân el-Hâc Mehmed ve İbrahim'indir deyu ibtâl-i hakk sevdâsıyla hilâf-ı şer'-i şerîf vermekde ta'allül etmeleriyle mezbûrlar ile mukaddemâ Saray ve Domanik kadıları huzûrlarında murâfa'a-i şer'-i şerîf olduklarında mezbûrların gasben ahz eyledikleri mahsûl mûrisleri müteveffâ-ı mezbûr Abdullah'ın olduğu şuhûd-ı 'udûl ile şer'an sâbit ve bunlara hükm ve edâya tenbih olunmuş iken mezbûrlar bir dürlü mücâb olmayub hilâf-ı şer'-i şerîf edâda ta'allül ve muhâlefet ve gadr-ı küllî sadedinde oldukların ve mezbûrlar hâlâ taht-ı hükûmet ve kazânızda geşt ü güzâr üzere oldukların ve bu bâbda da'vâlarına muvâfık fetvâ-ı şerîfeleri olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfeleri mûcebince bulundukları mahalde şer'le görülüb mûrisleri müteveffâ-ı mezbûrdan intikâl edüb mezbûrların hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i hakk tagallüben ahz ü gasb eyledikleri mahsûl her ne ise bi't-tamâm tahsîl ve bî-kusûr geriye bunlara alıverilüb bî-vech-i şer'î ta'allül ü tereddüd etdirilmeyüb icrâ-ı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca sene 1162/Nisan/Mayıs 1749

746- Sayfa:197 Hüküm:1

Akhisar Kalesi dizdarı Hasan'ın Laşva nâhiyesinde tasarrufunda olan yerlere kanuna aykırı olarak hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Akhisar Kal‘ası dizdârı Hasan zîde hıfzuhû gelüb Bosna sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Laşva nâhiyesinde karye-i Tırnovaç ma‘ mahalle-i Omak ve gayriden üç bin akçe gedik timâr ile Akhisar Kal‘ası dizdârlığına berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil gedik timârının başkalemi olan karye-i Tırnovaç ma‘ mahalle-i Omak ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ çiftlik-i Ferhad ve Mustafa ve Nasuh evlâd-ı Radil? Laşva nâhiyesinde Gırkoviçe nâm karyede Omak Mahallesi'nde Radnovi? ve İstancil'in baştinasidir ve yine Laşva nâhiyesinde çiftlik-i Ali Radur? ve bâkî şürekâ Gırboviçe nâm karye dahi Omak Mahallesi'nde Draznadik? ve ... baştinalarıdır deyu defter-i hâkânîde mukayyed karye ve mahalle ve baştinalar hîn-i tahrîrden bu âna gelince müştereğiyle gedik timârı tarafından zabt ve ‘öşr ve resmin ahz ü kabz olunagelüb âhardan dahl olunmak icâb etmez iken Prozor Adası Palankası dizdârlığına mutasarrıf olan Hasan Laşva nâhiyesinde voynugân-ı karye-i Gırboviçe ve gayriden üç bin üç yüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu gedik timârının başkalemi olan voynugân-ı karye-i Gırboviçe ve gayriden üç bin üç yüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu gedik timârının başkalemi olan voynugân-ı karye-i Gırboviçe ve akıncıyân-ı karye-i Gırboviçe ve çiftlik-i Memi bin Pir Ali ve Ali bin Milos Boyurak? ... dimekle ma‘rûf yerlerdir deyu defter-i hâkânîde müştereğiyle gedik timârına tahrîr ve tahsîs olunub kadîmden ‘öşr ve resmin müştereğiyle gedik timârı tarafından alınagelen yerlerin kadîmîsi üzere defter-i hâkânî mûcebince ‘öşr ve resmin almağa kanâ‘at etmeyüb ziyâdeye tecâvüz ve müştereğiyle mümâileyhin kaydına dâhil sâlifü'l-beyân karye ve mahalle ve çiftlik ve baştinalarına dahi hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kadîm fuzûlî müdâhale ve nısfından ziyâdesin tagallüben zabt ve müştereğiyle gedik timârı mahsûlüne gadr-ı küllî eylediğin bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub mugâyir-i defter-i hâkânî zâhir olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Laşva nâhiyesine tâbi‘ elli beş nefer re‘âyâ ve on beş ‘aded baştina ve iki çiftlik ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ üç bin beş yüz akçe yazar karye-i Tırnovaç ma‘ mahalle-i Omak ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ yedi nefer re‘âyâ ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ beş yüz elli akçe yazar çiftlik-i Ferhad ve Mustafa ve Nasuh evlâd-ı Radil? Laşva nâhiyesinde

Gırboviçe nâm karyede Omak Mahallesi'nde Radnovi? ve İstancil'in baştinasidir ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ üç nefer re‘âyâ ve hâsıl ‘ani'l-galle ve resm-i çift ve bennâk ve ‘öşr-i giyâh ve küvvâre ve gayrihi üç yüz elli akçe yazu ile çiftlik-i Ali Radur? ve bâkî şürekâ Gırloviçe nâm karyede Omak Mahallesi'nde ... ... baştinalarıdır deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde birikdirilüb dört bin dört yüz akçe yekûnlarından üç bin akçesi ifrâz ve Akhisar Kal‘ası dizdârına mahsûs bir gedik timâr ve hâlâ berât-ı şerîfimle mümâileyh Hasan'ın üzerinde olub ve yine Laşva nâhiyesine tâbi‘ on beş nefer re‘âyâ ve üç baştina ve bir zemîn ve iki bin iki yüz akçe yazu ile voynugân-ı karye-i Gırloviçe ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ on dört nefer re‘âyâ ve dört baştina ve bin yüz akçe yazar akıncıyân-ı karye-i Gırloviçe ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ üç nefer re‘âyâ ve dokuz yüz akçe yazar çiftlik-i Memi bin Ali ve Ali bin Milos Boyurak? ... dimekle ma‘rûf yerlerdir ve hâsılları tahtlarında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm ve gayrihi ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde akıncıyân el-mezbûrun sekiz yüz ve çiftlik-i Memi el-mezbûrun üç yüz akçeleri ifrâz ve birikdirilüb üç bin üç yüz akçe yazu ile Boriçaç Kal‘ası dizdârına mahsûs bir gedik timâr iken Prozor Adası'nda müceddeden binâ olunan Prozor Palankası'na ta‘yîn ve hıdmette olmaları içün yüz elli sekiz senesinde tevkî‘ kalemiyle defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere tashîh ve tamâmen diğer Hasan üzerinde olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî tarafeynin icmâl ve mufassalları ve tahrîr ü tahsîs olunan arâzîleri dahi başka başka olduğun bi'l-fi‘il defter emîni el-Hâc Halil dâme mecduhu ‘arz-ı hâl eylediği defter emîni mümâileyhin ‘arzı ve defter-i hâkânî mûcebince zabt etdirüb mugâyir-i defter-i hâkânî birbirlerine dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim tahrîri içün bi'l-fi‘il re’îsü'l-küttâbım olan Abdullah Nâilî dâme mecduhu dahi i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ca sene 162/Mayıs 1749

747- Sayfa:197 Hüküm:2

Yayçe Kalesi sakinlerinden Salih'in atlarını, silahlarını ve bazı eşyalarını zorla gasbeden Banaluka Kapudanı Hüseyin ve adamlarının yargılanması ve gasbedilen malların iade edilmesi

Bosna vâlisine Bosna eyâletinde vâki‘ Banaluka ve kadılarına hüküm ki

Yayçe Kal‘ası sâkinlerinden Sâlih nâm kimesne gelüb bu bir husûsu içün Banaluka'ya vardıkda düğüne müsâdif düşüb düğün-i mezbûrun bargir koşusunda bunun bargiri cümlesini geçüb hâlâ Banaluka sâkinlerinden olub Banaluka Kapudânı Hüseyin dimekle ma‘rûf kimesne buna musallat ve ol-bargiri bana furûht eyle ve illâ akçesiz alırım deyu hevâsına tâbi‘ Banaluka kazâsında Baverik nâm karye subaşısı Yusuf nâm kimesne ile karye-i mezbûreden Kovacı Aliya ve Fetas ve Baltiç nâm zımmîler ile yekdil ve bin yüz altmış senesinde ‘avdetinde karye-i mezbûrede bunun önüne çıkub katl kasd ve ol-bargir ile bir kılıç ve bir filinta ve bir çift piştov ve üzerinde mevcûd iki yüz guruşluk nakd akçesiyle sâ’ir esvâb ve eşyâsın cebren ve kahren gasb u gâret ve bu yedlerinden gücüle halâs bulub mağdûr olduğun bildirüb şer‘le görülüb eşyâ-i mağsûbesiyle akçe ve bargir ve pusatı tamâmen alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylemeğin mahallinde şer‘le görüle deyu yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 162/Mayıs 1749

748- Sayfa:197 Hüküm:3

Saraybosna kazasına bağlı Plazovi? ve Merisalik? karye ahalilerinin tarla ve çayırlarına zarar veren Çiftlik karyesinden Abdülkerim isimli kişinin zararının ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray monlasına hüküm ki

Saray Bosna kazâsına tâbi‘ Plazovi? ve Merisalik? nâm karyeler ahâlileri gelüb bunların karyeleri ile civârlarında vâki‘ Çiftlik nâm karyede çiftlik eshâbından olub yine kazâ-i mezbûrede sâkin Abdülkerim Efendi dimekle ma‘rûf kimesnenin Osik? ta‘bîr olunan çiftliği mâbeyninde kimesnenin mülkü olmamağla halî mevâzı‘dan kadîmü'l-eyyâmdan berü cereyân eden Lahlak? nâm karyenin suyunu Abdülkerim bin yüz altmış senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf mecrâ-ı kadîminden ihrâc ve bunların tarla ve çayırları arasına hurûc edüb tarla ve çayırlarının ta‘tîline bâ‘is ve bâdî ve küllî zarâr ve ziyân ve gadr ve ta‘addî eylediğin ve bu bâbda da‘vâlarına muvâfık fetvâ-ı şerîfeleri olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfeleri mûcebince şer‘le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ol-

vechile olan zarâr-ı şer‘îsi ma‘rifet-i şer‘le men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C sene 1162/Mayıs/Haziran 1749

749- Sayfa:198 Hüküm:1

İzvornik kazası muzafatından Rakovine nâhiyesinden Ömer'in tasarrufundaki yerlere kanuna aykırı olarak müdahalede bulunan sipahilerin müdahalelerinin engellenmesi

Bosna vâlisine ve İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Ömer nâm sipâhi gelüb İzvornik sancağında kazâsı muzâfâtından ve Rakovine nâhiyesinde karye-i Praline? Ali Bey ve gayriden yedi bin elli akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârı aklâmından yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ mezra‘-i Sönükçe? ve mezbûrlara ve tevâbi‘sinde nezd-i karye Praline? hâsıl beş yüz akçe yazu ile defter-i hâkânîde mukayyed mezra‘ müstakilen mezkûr Ömer'in kayd ve berâtına dâhil olub ber-mûceb-i defter-i hâkânî âharın ‘alâkası olmayub ber-vechile dâhil olmak icâb etmez iken yine livâ-i mezbûrda Salina nâhiyesinde karye-i Hosiz? ve Böğürdelen nâhiyesinde karye-i Yumnoviçe derbend-i kadîm deyu defter-i hâkânîde mukayyed karyelerin sipâhileri sâlifü'z-zikr karyeleri zabta kanâ‘at etmeyüb şirrete sülûk ve müstakil mezkûr Ömer'in kaydına dâhil olan mezra‘-i mezbûreyi mutasarrıf oldukları karye-i Hosiz? ve karye-i Yumnoviçe derbend deyu mukayyed karyelerdir deyu hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhale ve zabt ve mahsûlât ahz ü kabz ve timârı mahsûlüne gadr-ı külli olunduğun bildirüb Rakovine nâhiyesine tâbi‘ hâsıl beş yüz akçe yazu ile mezra‘-i Sönüçe? ve mezbûrlara ve ve tevâbi‘asında nezd-i karye-i Praline? deyu mukayyed mezra‘ ber-mûceb-i defter-i hâkânî müstakilen kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb mezbûrların hilâf-ı defter-i hâkânî zâhir olan müdâhaleleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Rakovine nâhiyesine tâbi‘ hâsıl beş yüz akçe yazu ile mezra‘-i Sönükçe? ve mezbûrlara ve tevâbi‘asında nezd-i karye-i Praline? defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine Rakovine nâhiyesinde karye-i Praline? Ali Bey ve ma‘ gayrihi

birikdirilüb yedi bin akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen merkûm Ömer'in timârı ve de berât-ı şerîfimle üzerinde olub ve Salina nâhiyesine tâbi‘ dört nefer re‘âyâ ve on üç baştina ve üç gebrân re‘âyâ ve bir mezra‘ ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm yekûn ma‘ gayrihi yedi bin dokuz yüz yirmi üç akçe yazu ile karye-i Hosiz? ve Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ on dört nefer re‘âyâ ve iki baştina ve hâsılı tahtında ispençe yekûn ma‘ gayrihâ iki bin beş yüz seksen altı akçe yazu ile karye-i Yumnoviçe derbend-i kadîm deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde yine Böğürdelen nâhiyesinde karye-i Dubrovnik ma‘ gayrihi birikdirilüb on beş bin iki yüz dokuz akçe ze‘âmet deyu ber-icmâl olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i R sene 1162/Mart 1749

750- Sayfa:198 Hüküm:2

Hersek sancağında Vidoska Kalesi sakinlerinden Ali Bey ile yeğeni Osman'ın, Hüseyin Kapudan ve Süleyman Ağa, Ahmed Ağa, Murtaza Ağa ve bazı kişilere yaptığı kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Bosna ve kadılarına hüküm ki

Hersek sancağında kazâ-i mezbûra tâbi‘ Vidoska Kal‘ası sâkinlerinden Hüseyin Kapudân ve Süleyman Bey ve Ahmed Ağa ve Murtaza Ağa ve diğer Ahmed ve Mustafa ve ve dimekle ma‘rûf kimesneler sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunlar kendü hallerinde ve hilâf-ı şer‘i şerîf kimesneye vaz‘ ve ta‘addîleri ve üzerlerine dahi şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmayub ber-vechile ta‘addî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken yine kal‘a-i mezbûre sâkinlerinden Ali Bey ve karındaşı oğlu Osman Bey dimekle müte‘ârif kimesneler zuhûr ve birbirleriyle yekdil ve mücerred ta‘ciz ve ızrâr ve celb-i mal sevdâsıyla üzerlerine musallat ve mukaddemâ sizin tahrikiniz ile bizim menzilimizden emvâl ve eşyâmız nehb ve garet olundu emvâl ve eşyâmızın nehb ve garet olunmasına siz sebep oldunuz nehb ve garet olunan emvâl ve eşyâmızı sizden alıruz deyu nizâ‘ ve bu makûle sebep da‘vâsı memâlik-i mahrûsemde memnû‘ iken mezbûrlar hilâf-ı kânun ve mevad-ı istinad ve hevâlarına tâbi‘ ehl-i ‘örf tâ’ifesine istinâden hilâf-ı şer‘-i şerîf ol-vechile bunları ta‘addî ve rencîdeden halî olmayub gadr-ı külli murâd ve ahvâlleri diğer-gûn olduğunda ve bu bâbda da‘vâlarına muvâfık fetvâ-ı

şerîfeleri olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfeleri mûcebince ‘amel olunub mezbûrlara hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-ı münif ol-vechile ta‘addî ve rencîde etdirilmeyüb zâhir olan müdâhil ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek emrim olmuşdur.

Fî evâhir-i R sene 1162/Nisan 1749

751- Sayfa:198 Hüküm:3

Semendire sancağında Özice nâhiyesinde Sultan Bayezid Han Cami'nin imâmı olan Ahmed bin İsa Halife'ye hariçden yapılan müdahalelerin engellenmesi

Özice kazâsı nâ’ibine hüküm ki

Ahmed veled-i İsa Halife ‘arz-ı hâl edüb Semendire sancağında Özice nâhiyesinde Breslofça nâm karye ve gayriden bin yedi yüz akçe gedik timârı ile Sultan Bayezid Han câmi‘-i şerîfi imâmetine berât-ı şerîfimle mutasarrıf ve âbâ ‘an-ced nân-pâresi olub dahl icâb etmez iken ecânibden nâm kimesne zuhûr ve imâmet-i mezbûreyi ‘askeriden berât etdirdim deyu zabtına mümâna‘at ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb mezbûrun ‘askeri kaydı ref‘ ve terkîn ve yedinde olan berât-ı ‘alişânım mûcebince gerek timâr ile imâmet-i mezbûre kendüye zabt etdirilmek içün yedine emr-i şerîfim ‘inâyet ve ihsân olunmak bâbında istid‘ânın defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda gerek timâr-ı mezbûr ile câmi‘-i mezbûr imâmeti yüz kırk dört rûznâmçesinde berâtıyla Ahmed ve İsa Halife üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed olmağın Özice'de vâki‘ merhum Sultan Bayezid Han câmi‘-i şerîfinde ... gallesi mahsûlünden almak üzere vazife-i mu‘ayyene ile imâm olan Ahmed nâm kimesne cühelâdan olub kâh sipâhilik ve kâh mütesellimlik iddi‘âsıyla fukarâyı ta‘addî etmekle ref‘inden Mehmed bin Mehmed'e vâsiyeti ‘arzıyla altmış iki Muharrem'inde berât verildiği dahi ‘askeri rûznâmçesinden ihrâc olunmağla gedik timâr ile imâmet-i mezbûre yüz kırk dört târihinden berü mezkûr Ahmed veled-i İsa Halife'nin berâtıyla üzerinde iken merkûm Mehmed'e vech-i meşrûh üzere ‘askerîden berât olmasını hilâf ve mugâyir-i kânun olmağla istid‘âsı üzere mezbûr Mehmed'in ‘askerî kaydı ref‘ ve terkîn ve gedik timâr-ı mezbûr ile imâmet-i mezbûreyi mezkûr Ahmed veled-i İsa Halife'ye zabt etdirilmek içün sen ki Mevlânâ-ı mümâileyhsin sana hitâben

emr-i şerîfim sadrı bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Abdullah Naili dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1162/Haziran 1749

752- Sayfa:199 Hüküm:1

Saraybosna muzafatından Koniçe nâhiyesine bağlı Sağrakçı Hacı Mahmud Mahallesi'nden Ali bin Osman'ın akrabasından kalan miras malına Derviş Hüseyin'in kanunsuz müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray Monlasına hüküm ki

Saray Bosna kazâsı muzâfâtından Koniçe nâhiyesine tâbi‘ Peliş? Cemâ‘ati sâkinlerinden Ali bin Osman nâm kimesne gelüb medine-i mezkûrede Sağrakçı el-Hac Mahmud Mahallesi sâkinlerinden iken bin yüz elli senesinde fevt olan Mustafa Beşe ibn-i Mehmed ibn-i Şaban'ın verâseti min-ciheti'l-‘usûbeti'n-nesebiye buna ve derecede müsâvi Derviş Hüseyin bin Mehmed ile müteveffâ-ı mezbûrun zevcesi Fatıma bint-i Salih nâm hâtûna intikâl etmiş iken mezkûr Derviş Hüseyin mezbûre Fatıma ile müttefik ve metrûkân merkûmun cümlesin zabt etmekle bundan akdem murâfa‘a-i şer‘ olduklarından bu müteveffâ-ı merkûm mezkûre Derviş Hüseyin ile derecede müsâvi vâris olduğun vech-i meşrûh üzere şuhûd-ı ‘udûl ile isbât ve cânib-i şer‘den hükm olunub yedine cihet-i şer‘iyye verildikten sonra tereke-i müteveffâ-ı mezbûru bi'l-fariza iknâ etmişler iken mezbûr Hüseyin hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i hüccet müteveffâ-ı mezbûrun emlâk ve eşyâsından ber-mûceb-i hüccet-i şer‘iyye müdâhale ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1162/Haziran 1749

753- Sayfa:199 Hüküm:2

İzvornik sancağında Şaban'ın tasarruf ettiği timar karyelerine hariçden yapılan müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisi vezîre İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Şaban nâm sipâhi gelüb İzvornik sancağında İzvornik kazâsı muzâfâtından mülhak üçer galle oluna ma‘ resm-i belut nâm karye ve gayriden üç bin akçe timâra mîr-i mîrân berâtıyla mutasarrıf olub sâlifü'z-zikr üçer gallelik ma‘ resm-i belut karyesinin defter-i icmâlde sekiz bin altı yüz akçe yazusundan bin akçesi ifrâz ve müstakil ber-icmâl ve iki bin akçesi dahi ifrâz ve ma‘ gayrihâ iki bin beş yüz akçe ol-dahi başka ber-icmâl ve bin akçesi dahi ifrâz ve Muslamiye? nâhiyesinde Hriska? ma‘ resm-i belut nâm karye ve gayrihâ ile birikdirilüb altı bin dokuz yüz doksan dokuz akçe ol-dahi başka ber-icmâl ve bin yüz akçesi dahi ifrâz ve Maçova-i Bala nâhiyesinde Polaniye? nezd-i karye Gorna Balvird? nâm karye ve gayrihâ ile birikdirilüb üç bin dört yüz elli akçe ol-dahi başka ber-icmâl ve bin dört yüz akçesi dahi ifrâz ol-dahi başka müstakil ber-icmâl ve İzvornik Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timârı ve iki bin beş yüz akçe yazar icmâl-i sâni Pelvirdat? nâhiyesinde Dobrenik nâm karye ve gayriden yirmi yedi bin dokuz yüz akçe ze‘âmete mutasarrıf Mehmed veled-i Seyfullah ve üç bin dört yüz elli akçe yazar icmâl Radonik? bin beş yüz yirmi beş akçeleri Krina? Polana el-mezbûre ve gayriden üçer bin ikişer yüz yirmi dörder akçe timârlara mutasarrıf Osman veled-i Ali ve Mustafa'nın kaydlarına dâhil ve bin dört yüz akçelerin timâr ile kal‘a-i mezbûre müstahfızlığı dahi berâtıyla Mahmud üzerinde olmağla sâlifü'z-zikr üçer gallelik ma‘ resm-i belut karyesinin vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmunda mezbûr Şaban berâtı yazusuna göre hissesine isâbet edeni ahz ü kabz-ı murâd eyledikde müşterekleri mezkûrlar berâtları yazularına göre hisselerine isâbet edeni ahz ü kabzına kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî berâtları yazularından ziyâdeye tecâvüz ile bunun berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûl ve rüsûmundan ahz ü kabzına mümâna‘at ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb sâbıku'l-beyân üçer gallelik ma‘ resm-i belut karyesinin vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmundan herkes berâtları yazusuna göre hisselerine isâbet eden kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb müşterekleri mezkûrları berâtları yazularında ziyâdeye tecâvüz ile bunun berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûl ve rüsûmunun ahz ü kabzına mümâna‘at etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1162/Haziran 1749

754- Sayfa:199 Hüküm:3

İzvornik sancağında Abdullah bin Hasan'ın Ömer isimli sipahiye verdiği timarın Ömer'e tevcih ettirilip hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Ömer nâm sipâhi gelüb İzvornik sancağında ve kazâ muzâfâtından Ragovine nâhiyesinde Bradaşte-i Ali Bey nâm karye ve gayriden yedi bin elli akçe timâr-ı mîr-i mîrân ve asitâne taraflarından murâfa‘adan Abdullah veled-i Hasan'ın ref‘inden mezkûr Ömer'in berât ile üzerinde iken mezkûr Abdullah hilâf-ı inha ile bunun ref‘inden altmış bir senesi Zilhicce'sinin beşinci gününde yine mîr-i mîrân tezkire ve mezbûre Ömer'e gadr etmekle mîr-i mîrân tezkire etdiren Abdullah'ın ref‘inden ibkâ ve timâr-ı mezbûr asitâne-i sa‘adetimde Ömer üzerinde olub ancak mîr-i mîrân sene-i mezbûre ve mâh-ı merkûm târihiyle ref‘inden mezbûr Abdullah'la üzerinde ve Bradaşte? ze‘âmeti dahi asitânede Hasan ve mîr-i mîrândan Hasan'ın Özi Muhârebesi na-bedîdinden oğlu Abbas üzerinde olub mîr-i mîrândan tezkire etdiren Abdullah'ın timâr-ı mezbûrda ‘alâkası olmayub karındaşı Abbas'a verilen Bradaşte? ze‘âmetinin nısfı babası Hasan'ın fevtinden ve karındaşı Abbas'ın ref‘inden ber-mûceb-i kânun Abdullah'a verilmek üzere timâr-ı mezbûrun Abdullah'ın ref‘inden sâhib-i evvel Ömer'e ibkâsı etmekle ‘arz-ı hâl ve re’isü'l-küttâbım Abdullah Naili dâme mecduhunun i‘lâmı mûcebince bin yüz altmış iki senesi Cemaziyelahir'inin on sekizinci gününden merkûm Ömer'e ibkâ ve halâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğun bildirüb timâr-ı mezbûr defter-i hâkânî ve yedinde berâtı mûcebince kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb ref‘ olunan mezbûru ve âharı hilâf-ı defter-i hâkânî ber-vechile dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb men‘ ü def‘ ve fuzûli olduğu mahsûlü geri kendüye alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda timâr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere merkûm Abdullah'ın ref‘inden târih-i mezkûrda mezbûr Ömer'e ibkâ ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1162/Haziran 1749

755- Sayfa:200 Hüküm:1

Saraybosna'da Gazi Hüsrev Bey Vakfı'na ait olan malları gasbeden kişilerin muhakeme edilmesi ve vakıf malına yapılan müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisine ve Saray Bosna kadısına hüküm ki

Bâbü's-sa‘adetim ağası nezâretinde olub Saray Bosna'da vâki‘ merhum Gazi Hüsrev Bey evkâfının irâd ve masrûfâtı içün senede bir muhâsebesi ber-mûceb-i şart-ı vakıf vakf-ı mezbûrun nâzırı ve kâtibi ve câbisi ma‘rifetleriyle ve ma‘rifet-i şer‘le görülmek üzere şart ve ta‘yin olundukdan sonra mürtezika-ı vakfdan ba‘zıları celb-i mal sevdâsıyla mütevelli-i vakfdan vakf-ı mezbûrun ta‘mir ve termimine mahsûs malını fuzulen gasb edüb kendü kolhodlarıyla sarf ve istihlâk etmek murâd etmeleriyle vakf-ı şerîfin harâbına bâ‘is ve muhtell ve müşevveş edeceklerini ber vech-i meşrut mütevelli-i vakf i‘lâm etmekle vakf-ı mezbûrun vakfiyye-i ma‘mûlu'n-bihâsından şart ve ta‘yin olunduğu vech üzere üç senede bir nâzırı ve kâtibi ve câbisi ma‘rifetleriyle sen ki Saray Bosna kadısı Mevlânâ mümâileyhsin huzûrunda şer‘le muhâsebesi görülüb ahiren müdâhalesi men‘ ü def‘ olunmak bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve Mevlânâyı mümâileyhimâsız size hitâben mütevelli-i vakf yedine emr-i şerîfim verilmek ricâsına bi'l-fi‘il bâbü's-sa‘adetim ağası olan Ahmed Ağa dâme ‘ilmuhu ‘arz ve hazine-i ‘âmiremde mahfûz olan Haremeyn-i Şerîfeyn muhâsebesi defterlerine nazar olundukda Saray Bosna'da babüssa‘ade ağası nezâretinde müteveffâ Hüsrev Bey Câmi‘-i Şerîfi Vakfı'nın yevmi dört akçe vazifeyle ber vech-i meşrut berâtla tevliyeti Ahmed bin Mehmed üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın mûcebince şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1162/Haziran 1749

756- Sayfa:200 Hüküm:2

Nevesine kazasına bağlı Brodriçe ve Relakin mahalleleri ahalilerinin hayvanlarını otlattıkları yaylağa hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Nevesine kadısına hüküm ki

Nevesine kazâsına tâbi‘ Brodriçe ve Relakin nâm mahallât ahâlileri gelüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ nâm karye toprağında ber vech-i iştirâk mutasarrıf oldukları Preje?

yaylağı dimekle ma‘rûf yaylağa refâkatinde koyun ve sâ’ir davarlarıyla çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ ve tahammülüne göre resmin sâhib-i arz edâ edüb dahl olunmak icâb etmez iken Sopotil nâm karye ahâlisi ol-yaylakda biz eflâkân tâ‘bir olunur çoban tâ’ifesinin koyunlarına ra‘y etdiririz deyu kesbü'ş-şer‘iyye ve'l-kânun ber-vechile ‘alâka yoğ iken hilâf-ı kânun müdâhale ve mukaddemâ murâfa‘a-i şer‘ oldukların ol-yaylak bunların yaylakları olduğu şer‘an sâbit ve cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve kânun-ı kadîm müdâhaleden halî olmadıkların bildirüb hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye müdâhaleleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1162/Haziran 1749

757- Sayfa:200 Hüküm:3

Saraybosna kazası muzafatından Visoka nâhiyesinde Muzafferi Abdullah isimli kişinin ahaliye vergi konusunda yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray Bosna kazâsı muzâfâtından Visoka nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki

Sen ki Saray Bosna kazâsı muzâfâtından Visoka nâhiyesi nâ’ibi Mevlânâ Gülesti? Mehmed zîde ‘ilmuhusun sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Visoka kasabası ahâlisinden ma‘lûmü'l-esâmi kimesneler meclîs-i şer‘a varub kasabâ-ı mezbûre toprağında ma‘lûmü'l-mikdâr bağçe ve bostan ‘arsası hîn-i fetihde mezkûrlara hibe ve temlik ve yerler i‘tâ olunan mülknâme-i hümâyûn mûcebince hîn-i fetihden berü mülkiyet üzere zabt olunagelüb ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken kasabâ-ı mezbûre havâlisinde vâki‘ arâzi-i mîrîye hîn-i fetihden berü eyâlet-i Bosna'nın mîr-i mîrân hissesinden iken bundan akdem Muzafferi Abdullah hass-ı mezkûru ber vech-i ze‘âmet berât ve mezkûrun ze‘âmeti arâzisi kasabâ-ı mezbûre kurb ve civârında olmağla kasabâ-ı mezbûre dâhilinde olan hân-ı kebir olan bağçe ve besâtin yerleri arâzi-i mîrîye veririz deyu ‘öşr talebiyle rencîde ve bi'd-def‘aat murâfa‘a-i şer‘ ve zâ‘im-i merkûmun mu‘ârızâsı men‘ birle kıbelü'ş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmişdir deyu emri ve sâbık nâhiye-i mezbûre nâ’ibi İbrahim zîde ‘ilmuhunun imza ve zammıyla memnû‘ bir kıt‘a hüccet-i şer‘iyye ibrâz etmeleriyle hüccet-i şer‘iyye mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı

defter-i hâkânî ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye mu‘ârızadan men‘ olunması içün emr-i şerîfim verilmek ricâsın ‘arz eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1162/Haziran 1749

758- Sayfa:200 Hüküm:4

İzvornik Kalesi müztahfızlarından İbrahim bin Ali'nin tasarrufundaki yerlere Srebreniçe mukataası emini İbrahim Kapudan'ın kanuna aykırı olarak yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre Srebreniçe ve kadılarına hüküm ki

İzvornik Kal‘ası müstahfızlarından İbrahim bin Ali nâm müstahfız gelüb Hersek sancağında Srebreniçe kazâsı muzâfâtından Kuşlat nâhiyesinde Givanye ma‘ resm-i belut nâm karye ve gayriden yedi yüz akçe gedik timâr ile İzvornik Kal‘ası müstahfızlığına berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub gedik timârının başkalemi olub müşterekleri olan ve eşkinciyân ve müstahfızân ile kayd ve berâtlarına dâhil sâlifü'z-zikr Givanye karyesinde âharın ‘alâka ve müdâhale olmayub ve karye-i mezbûre müşterekleriyle merkûm İbrahim bin Ali'ye berât-ı mûcebince zabt etdirilmek içün sâbık Bosna vâlisi müteveffâ sadr-ı esbak vezîr Abdullah Paşa tarafından buyruldu sâdır ve defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfim ve sâdır olan buyruldu mûceblerince karye-i mezbûre tarafından subaşısı zabt ve müdâhale olub mahsûl ve rüsûmundan yerleri yazusuna değin hissesine isâbet edeni ahz ü kabz murâd eyledikde Srebreniçe mukâta‘ası emîni mütegallibeden İbrahim Kapudân nâm kimesne havass-ı hümâyûnumdan Podmir nâhiyesinden Delvaniye karyesi ber-mûceb-i defter-i hâkânî has tarafından zabt ve mümâna‘at etmeyüb sâbıku'l-beyân Givaniye karyesi içün has mülhâkâtından olmak üzere hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhale ve tagallüben zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmun ahz ü kabz etmekle bundan akdem sâdır olan buyruldu mûcebince merhum merkûm İbrahim bin Ali Bey tarafından vekîli Mehmed Kapudân mezkûr İbrahim ile murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında kapudân-ı mezkûr İbrahim'in iddi‘âsı lağv-ı mahz ve karye-i Givanye-i el-mezbûre defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince müşterekleriyle merkûm İbrahim bin Ali'ye zabt etdirilmek içün cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm verilmiş iken kapudân-ı mezkûr İbrahim memnû‘ ve mündefi‘ olmayub mücerred ve ta‘ciz ve celb-i mal içün yedinde olan berât

ve hüccet ve i‘lâm-ı şer‘iyyeye mugâyir yine ol-vechile fuzûli müdâhale ve zabtına mümâna‘at ve tagallüben zabt ve mahsûl ve rüsûmun ahz ü kabz edüb gadr eylediğin bildirüb karye-i mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu ahz ü kabz etdirilüb mezbûr İbrahim kapudânı dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Kuşlat nâhiyesine tâbi‘ iki nefer müslimânân ve on bir baştina ve bir zemîn ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ beş bin akçe yazar karye-i Givanye defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr defter-i icmâlde ma‘ resm-i belut deyu tahrîr ve yedi yüz akçesi ifrâz ve İzvornik Kal‘ası müstahfızânına mahsûs terekeden timâr ve tamâmen merkûm İbrahim bin Ali üzerine ve yine karye-i mezbûrenin bin akçesi ifrâz ve Desobil? nâhiyesine tâbi‘ İstragaç? nâm karye ve gayrileriyle mezbûr yekûn iki bin dört yüz akçe yazu ile İzvornik Kal‘ası ser-cebeciyânına mahsûs ol-dahi bir gedik timâr ve yine karye-i mezbûre dört bin iki yüz akçe yazu ile tahrîr ve beş yüz akçesi ifrâz ve İsticar? nâhiyesine tâbi‘ Gorna Rezavine nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb üç yüz yedi bin sekiz yüz akçe yekûnu İzvornik Kal‘asının dizdâr ve kethüdâ ve top? ve serbölüğü ve yirmi ‘aded müstahfızân gediklerine tevzi‘ ve taksîm olmuşdur ve yine karye-i mezbûrenin bin üç yüz akçesi dahi ifrâz ve ma‘ gayrihi on iki bin iki yüz akçe ze‘âmet deyu ber-icmâl iki bin akçesi dahi ifrâz ve Basteniçe? nâhiyesine tâbi‘ Bayniçe nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb altı bin altı yüz akçe olduğu başka ber-icmâli olmak içün tahrîr-i defter olunub ber-mûceb-i tahrîr yazusu tecâvüz eylemiştir ve Podmir nâhiyesine tâbi‘ on bir ‘aded baştina ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihi bin yedi yüz altmış altı akçe yazar karye-i mezbûrine defter-i mufassalda ol-dahi muharrer kalemiyle tahrîr ve gayrihi ile birikdirilüb defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere havass-ı hümâyûn mülhâkâtından olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî müstahfız ve eşkinciyân mutasarrıflarının icmâl ve mufassalları başka ve has tarafı dahi başka oldukda defter emîni el-Hac Halil ‘arz eylediği ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak.

Fî Evâ’il-i B sene 1162/Haziran 1749

759- Sayfa:201 Hüküm:1

Zagorye nâhiyesine bağlı Bloçik karye zabitlerinin fazla vergi talebiyle ahaliye yaptığı kanunsuz müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisine ve Foça ve kadılarına hüküm ki

Hersek sancağında Foça kazâsı muzâfâtından Zagorye nâhiyesinde erbâb-ı timâr karyelerinden Bloçik ve diğer Bloçik nâm karye ahâlisi gelüb tarla ve ... ki ... ser çiftlikten ifrâz olunmuşdur der-yed-i Ali Pervane ber vech-i maktû‘ deyu defter-i hâkânîde mukayyed ve bunlar ol-yerlerde zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden ‘öşr ve mu‘adil maktû‘ların ve karye-i mezbûrenin baştina ve sâ’ir arâzisinden dahi zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyelerin hukûk ve resmlerin kânun ve defter mûcebince karyeleri sipâhilerine edâda kusûrları yoğ iken karyeleri zâbiti olan kimesneler almağa kanâ‘at mukâta‘a yazılan tarla-i mezbûreden hilâf-ı kânun ‘aynî ‘öşr mütâlebesiyle ta‘addî ve rencîde eylediklerinden ma‘adâ a'şar ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların dahi hilâf-ı kânun ve defter ziyâde mütâlebesiyle ta‘addî ve rencîde ve ahvâlleri diğer-gûn oldukların bildirüb bunlar maktû‘ yazılan tarladan zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden ‘öşr ile sâlâriyye ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince karyeleri sipâhilerine edâ eylediklerinedn sonra hilâf-ı kânun maktû‘ yazılan tarladan ‘aynî ‘öşr talebi ve a‘şar-ı şer‘iyye ve sâ’ir hukûk ve rüsûmlarından dahi hilâf-ı kânun ve defter ziyâde mütâlebesiyle bir dürlü ta‘addî ve rencîde ve remîde etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Zagorye nâhiyesine tâbi‘ karye-i Bloçik ve diğer Bloçik baştina ... ... der-yed-i Hüseyin ... ... Beliçe ki Vardisne? çiftlikten ifrâz olunmuş der-yed-i Ali ... ber vech-i maktû‘ ve sâ’ir baştina ‘aded altı ve zemîn bir ve hâsılı tahtında ispençe ve resm-i çift ve gendüm ve resm-i bostan ve maktû‘ yekûn ma‘ gayrihânın beş yüz on akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr defter-i icmâlde karye-i Bloçik tâbi‘-i Zagorye deyu yedi yüz akçe ile tahrîr ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb iki bin dört yüz akçe ber-icmâl ve yine karye-i Bloçik tâbi‘-i Zagorye deyu sekiz yüz on akçe yazu ile tahrîr ve ... nâhiyesiyle tâbi‘-i ... nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb beş bin dokuz yüz doksan akçe ol-dahi başka ber-icmâl ve iki bin dört yüz iki akçe yazar icmâl-i evvelin bin sekiz yüz akçesi İbrahim'in timârı bâkisi müştereği kaydında olmadığı mestûr ve mukayyed buılunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1162/Haziran/Temmuz 1749

760- Sayfa:201 Hüküm:2

Bosna defter katiplerinden Abdülkadir ve Osman'ın tasarrufundaki karyelerin ahalilerinin ödemeleri gereken vergiler konusundaki muhalefetlerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray kadısına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın defter kâtiblerinden Abdulkadir ve Osman zîde kadruhuma gelüb ber vech-i iştirâk berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları ze‘âmetleri karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ ve ve ve nâm karye topraklarında vâki‘ kadîm-i koruların resmi ve defterde ze‘âmetlerine hâsıl-ı kayd olunmağla mümâileyhimânın dahi ashabından kânun ve defter mûcebince gâ’ib olan resmin taleb ve almak murâd eylediklerinde her yerleri hilâf-ı kânun ve defter edâda ta‘allül ve muhâlefet üzere olmalarıyla ze‘âmetleri mahsûlüne kile kesr ve noksân bir tenbih bâ‘is ve bâdî olduğun bildirüb alıverilüb hilâf ve defter ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1162/Haziran/Temmuz 1749

761- Sayfa:201 Hüküm:3

Telçak nâhiyesinde zeamet tasarruf eden Hasan'a kanuna aykırı olarak hariçden yapılan müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisine İzvornik sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan Hasan zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Telçak nâhiyesinde Oglovik nâm-ı diğer ... ma‘ resm-i belut ve gayriden yirmi dört bin akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmetin başkalemi olan sâlifü'z-zikr Oglovik karyesi ber-mûceb-i defter-i hâkânî zabt ve hîn-i tahrîrden berü ze‘âmeti tarafından alınagelen mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etmek istediğin livâ-i mezbûrda Podmir nâhiyesinde çiftlik-i Pir Mehmed ve gayriden yirmi bin akçe ze‘âmete mutasarrıf olan eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Mustafa

veled-i İbrahim Paşa ze‘âmeti mülhâkâtından Banya nâhiyesinde hâsıl fî sene ber vech-i yüz otuz akçe yazusu olan zemîn Hasan Kethüdâ ve bennâkı yerleri der-karye-i Oglovik tâbi‘-i Telçak deyu defter-i hâkânîde mukayyed zemîni ber-mûceb-i defter-i hâkânî zabta kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî marü'z-zikr Oglovik karyesi toprağında iki ‘aded çiftliklerin vardır deyu mugâyir-i defter-i hâkânî müdâhale ve gadr ve ta‘addî ve ol-vechile ze‘âmeti mahsûlüne kesr ve noksân tertîb eylediğin bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî zâhir olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Telçak nâhiyesine tâbi‘ kırk dört nefer müslimân ve yirmi nefer gebrân re‘âyâ ve otuz dört baştina ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendim yekûn ma‘ gayrihâ yedi bin akçe yazar karye-i Oglovik defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yazusu mezkûresiyle nâm-ı diğer ... deresi ma‘ resm-i belut deyu tahrîr ve ma‘ gayrihi dört bin akçe ze‘âmet deyu ber-icmâl ve tamâmen mümâileyh Hasan kaydında ve Banya nâhiyesine tâbi‘ hâsıl senede ber vech-i yüz otuz akçe yazu ile zemîn-i Hasan Kethüdâ ve bennâk yerleridir der-karye-i Oglovik tâbi‘i Telçak ber-mûceb-i hüccet-i şer‘iyye zirâ‘at edüb cizye cem‘ine gelen kullara edâ eder Podmir nâhiyesine tâbi‘ hâsıl senede ber vech-i nakd kırk akçe yazu ile çiftlik Pir Mehmed el-kâtib Barok? ve Busnik? ve Yarkovik? yerleridir ‘öşr ve rüsûm muvâcehesinde her yıl cizye cem‘ine gelen kullara edâ eder deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve âhar çiftlik ve zemînleri ile üç çiftlik ve zemînin ber-mûceb-i mufassal kırk bin altı yüz elli dokuz akçe yazusu olub sâbıkâ Bosna muhafızı Elçi İbrahim Paşa'nın Banya kasabasında binâ eylediği câmi‘-i şerîf hademesinin vazifelerine ta‘yin olunub hademe taraflarından zabt olunmağla zikrolunan câmi‘in hademesinin hademesinin berâtları mûcebince iktizâ eden vazifelerin beher sene çiftlikler mahsûlünden verilmek şartıyla çiftlikler ve zemînler yirmi bin akçe eşkinci ze‘âmet olmak üzere Bosna'nın çavuşlar kethüdâsı Salih zîde kadruhu tevcîh olmak üzere yüz kırk târihinde tevkî‘ kalemiyle tefhim ve defter-i icmâle sebt ve ‘an‘anesinden gelüb yüz elli altı senesinde eyâlet-i Bosna kâtiblerinden Mustafa veled-i İbrahim Paşa'nın üzerinde karar ve defter-i hâkânîde mestûr hâlâ zemîn-i kethüdâ el-mezbûr ze‘âmeti dâhilinde olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî bâlâda zikrolunub zâ‘im-i mümâileyhin başkalemi olan karye-i Oglovik el-mezbûrda ancak merkûm Mustafa veled-i İbrahim Paşa'nın otuz akçe yazu ile zemîn-i Hasan

Kethüdâ'dan gayri çiftlik ve zemîn olmadığı bi'l-fi‘il defter emîni olan el-Hac Halil dâme mecduhu ‘arz eylediği muma ileyhin ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak emrimdir.

Fî evâhir-i B sene 1162/Temmuz 1749

762- Sayfa:202 Hüküm:1

Bosna defter katiplerinden Abdülkadir ve Osman'ın tasarrufundaki İsnik? karyesi ahalisi ödemesi gereken vergileri ödemediğinden bu muhalefetlerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre Saray Bosna kadısına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın defter kâtiblerinden Osman ve Abdulkadir zîde kadruhuma gelüb ber vech-i iştirâk beravât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları ze‘âmetleri karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ İsnik? nâm karyeden defterde ‘öşr-i kovan ve ‘öşr-i giyâh ze‘âmetlerine hâsıl yazılmağla karye-i mezbûr re‘âyâlarından karye-i mezbûre toprağında olan kovanlarından hâsıl olan ballarından ve karye-i mezbûre toprağında çayıra mutasarrıf olanların hâsıl olan otlaklarından şer‘le müteveccih olan ‘öşrlerin taleb eyledikde dürlü ‘illet ile vermekde ta‘allül ve ze‘âmetleri mahsûlüne gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1162/Temmuz 1749

763- Sayfa:202 Hüküm:2

Klis sancağında Ehlune nâhiyesinde Salih bin Mehmed isimli sipahinin tasarrufunda bulunan timar karyelerine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Ehlune ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Salih veled-i Mehmed nâm sipâhi gelüb Klis sancağında Ehlune nâhiyesinde Ponik? nâm karye ve gayriden beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe timâra Bosna tarafından berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârının başkalemi olan sâlifü'z-zikr karye-i Boçik baştina ‘aded on dört yaylak yer ve mahsûl-ı haymâne ve nısf

bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve polaçine ve tapu-ı zemîn ve hâsıl üç bin ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ karye-i Gırborzi? baştina dokuz ve zemîn yer ve mahsûl-ı haymâne ve nısf bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve polaçine ve tapu-ı zemîn ve hâsıl bin altı yüz ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ karye-i Vilyevas? baştina beş ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve nısf bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve polaçine ve tapu-ı zemîn yekûn ma‘ gayrihâ dokuz yüz doksan dokuz ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ hassa-i Mustafa sipâhi der-karye-i Ulucan? haliya der-tasarruf-ı Aişe Hâtûn zevce-yi o hâsıl kırk ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ zemîn-i Gertavye? der-tasarruf-ı Kara Ağa ma‘ hisse Irdır? Aloye? Polye? ve baştina-i Badrım? veled-i İvladosav ve haliya der-tasarruf-ı Ali hîn-i tahrîrde tasarrufunda bulunmağın defter-i cedîde ‘uhdesine kayd olunub hâsıl-ı ‘ani'l-galle ve ‘öşr-i giyâh ve gayrihi dört yüz akçe yazusu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Ponik tâbi‘-i Ehlune resm-i filori ve haymâne ve nısf bâd-ı hevâ ve tapu-ı zemîn deyu üç bin ve karye-i Gırbori tâbi‘-i Ehlune resm-i haymâne ve nısf resm-i ‘arûs ve tapu-ı zemîn deyu bin altı yüz ve karye-i Vilyevas? beş yüz elli dokuz ve hisse-i Mustafa Sipâhi Abdullah der-karye-i Ulucan deyu kırk ve hisse-i zemîn-i Girtavye? der-yed-i Karaağaç hisse-i Irdıklık? Polye ma‘ baştina-i Badriye veled-i İvlado ve hâlâ der-yed-i Hacı Ali der-karye-i Gırbori deyu dört yüz akçe yazusu ile tahrîr ve birikdirilüb beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe ber-icmâl ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ karye-i İstimir? halî baştina ‘aded on ve mahsûl-ı haymâne ve nısf bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve polaçine ve tapu-ı zemîn ve hâne sekiz fî iki yüz ve hâne bir resm yüz on sekiz ve hâne bir resm yüz yekûn bin dokuz yüz akçe yazu ile ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i İstimir? halî resm-i filori ve haymâne ve nısf bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve tapu-ı zemîn deyu bin dokuz akçe yazılı mezkûr ile tahrîr ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb beş bin altmış bir akçe ber-icmâl ve zikrolunan beş bin altmış bir akçe yazar icmâl-i sâni tamâmen merkûm Ali'nin timârı olmağla merkûm Salih veled-i Mehmed icmâl-i evvel olan sâlifü'z-zikr karye ve hisseleri ber-mûceb-i defter-i hâkânî zabt ve vâki‘ olan mahsûllerin ve rüsûmâtın kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz eyledikde âhardan ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken mezkûr Ali timârının başkalemi olan fî karye-i İstimirhanı? el-mezbûreyi zabta kanâ‘at etmeyüb olunan kurâ ve hisseler içün Ehlune Kal‘ası müstahfızlarından el-Hac İbrahim nâm kimesne ile Abdi Ağa dimekle ma‘rûf kimesnenin çiftlikleridir deyu hilâf-ı defter-i hâkânî mezbûr Ali'yi

ve âharı bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb ber-minvâl-i meşrûh zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere oldukda mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1162/Temmuz 1749

764- Sayfa:203 Hüküm:1

Akhisar Kalesi müstahfızlığı ile Uskovine'de timar toprağı tevcih edilen Habib'e hariçden yapılan müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisine Klis ve kadılarına hüküm ki

Müstahfızândan Habib nâm müstahfız gelüb Klis sancağında Klis kazâsı muzâfâtından Uskovine nâhiyesinde çiftlik-i Mehmed yeri ve gayriden yedi yüz akçe gedik timâr ile Akhisar Kal‘ası müstahfızlığı mutasarrıfı Mustafa'nın terk-i kal‘a ve terk-i hıdmetinden dizdârı Hasan ‘arzıyla yüz altmış senesi Şaban'ının on beşinci gününde mezkûr Habib'e tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub âhardan dahl ve ta‘arruz icâb etmez iken mutasarrıf-ı sâbık mezkûr Mustafa zuhûr ve hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve ta‘addîden halî olmamakla gedik timâr ile kal‘a-i mezbûre müstahfızlığı defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince kendüye zabt ve berâtı mûcebince hıdmet-i mukâbele müstehak olduğu mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî mezkûr Mustafa'yı ve âharı bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmemek içün mukaddemâ emr-i şerîfim istid‘â ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda gedik timâr ile kal‘a-i mezbûre müstahfızlığı vech-i meşrûh üzere târih-i merkûmda mezkûr Habib'e tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed olmağla defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün emr-i şerîfim verilmiş iken mezkûr defter-i hâkânî ve emr-i şerîfime mugâyir müdâhale ve ta‘addîden halî olmadığın bildirüb defter-i hâkânî ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfime mugâyir dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında müceddeden hükm-i hümâyûnum ricâ ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda bin yüz altmış bir senesi evâsıt-ı Receb'inde vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve

mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1162/Temmuz 1749

765- Sayfa:203 Hüküm:2

Bosna defter kethüdası olan Mehmed bin Hacı Mustafa'nın tasarrufunda olan zeamet karyelerindeki ahalinin vergi tahsili hususundaki muhalefetlerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Kamengrad ve kadılarına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın defter kethüdâsı Mehmed veled-i el-Hac Mustafa zîde kadruhu gelüb Bosna sancağı ve kazâsı muzâfâtından Hapana? nâhiyesinde İstranil? nâm karye ve gayriden elli yedi bin dört yüz doksan dokuz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinde yine Kamengrad nâhiyesinde karye-i Geyeva Vehayla? deyu mukayyed karyenin defter-i hâkânîde hâsılı tahtında ‘öşr ve karye-i mezbûre hâsılıyla mahsub Çiftlik-i İbrahim Ağa der tasarruf-ı Sinan Bey deyu mukayyed çiftlikten dahi maktû‘ yazılmağla mümâileyh ze‘âmet mülhâkâtından sâlifü'z-zikr karye toprağında zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere müteveccih olan sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyelerin ve çiftlik-i mezbûrdan dahi ‘öşre mu‘adil maktû‘ların taleb ve ahz ü kabz murâd eyledikde zirâ‘atçiler ve çiftlik-i mutasarrıf hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânun ta‘allül ve nizâ‘ ve ol-vechile ze‘âmet mahsûlunun kesr ve noksân terettübüne bâ‘is oldukların bildirüb kânun ve defter mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı kânun ve defter ta‘allül ve nizâ‘ etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Kamengrad nâhiyesine tâbi‘ dokuz nefer re‘âyâ ile karye-i Geyeva Vehayla? tahtında senede iki yüz akçe yazu ile çiftlik-i Memi Subaşı veledeş yedi ve Mehmed biraderan der-tasarruf-ı Sinan mîrlivâ Rika ve hâsılı tahtında resm-i çiftlik ve bennâk ve gendüm ve mahlût ve ‘alef ve ber vech-i maktû‘ senede iki yüz akçe yazu ile çiftlik-i İbrahim Ağa der-tasarruf-ı Sinan Bey mîrlivâ Rika Geyeva dimekle ma‘rûftur yerdir ma‘ haymâne ve bâd-ı hevâ yekûn ma‘ gayrihâ iki bin beş yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr yazı-ı mezkûresiyle karye-i Geyeva Vehayla? ma‘

çiftlik-i Memi Subaşı resm-i filori deyu tahrîr ve ma‘ gayrihi dört bin iki yüz akçe yer icmâl ve icmâl-i mezbûrun altı yüz akçesi defter-i hâkânîde mestûr olmadığı üzere eyâlet-i Bosna'nın defter kethüdâsı mümâileyh Mehmed veled-i el-Hac Mustafa ve bâkisi müşterekleri kaydatda olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî karye-i Geyeva Vehayla? el-mezbûrun hâsıl-ı ile mahsub gendüm ve mahlût ve ‘alef ber vech-i maktû‘ çiftlik dahi tahrîr defter-i icmâlde karye-i merkûm ve çiftlik-i Memi Subaşı resm-i filori deyu tahrîr olduğuna binâ’en bu sûrette çiftlik-i mezbûr maktû‘ olub karye-i mezbûreden ‘öşr alınmak iktizâ eder müddet-i istihdâmıyla kalemden kânunu görülmek içün bi’l-fi‘il defter içünde olan el-Hac Halil dâme mecduhu ‘arz ve kânun görüldükte defter-i hâkânîde mestûr Geyeva Vehayla karyesi ve çiftlik-i Memi subaşının hâsılı tahtında gendüm ve mahlût ve ‘alef defter-i hâkânîde tahrîr olmağla ber-mûceb-i defter-i hâkânî karye-i mezbûr çiftlik-i Memi subaşı topraklarında zirâ‘atleriyle hâsıl eylediklerin terekelerinden sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyeleri ve çiftlik-i İbrahim'in toprağında zirâ‘at edenlerin ‘öşre müadil hukûk üzere sahipleri tarafından ahz ü kabz olunmak muvâfık-ı defter-i hâkânî ve kânun olduğu deyu berât-ı hümâyûnum kaleminde n aşikar olmağla kânun üzere ‘amel olunması içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1162/Temmuz 1749

766- Sayfa:204 Hüküm:1

Akhisar kazası kadısının kanuna aykırı davranışları ve ahaliye ettiği zulmler sebebiyle kadının azledilmesi

Akhisar kazâsı civârında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Akhisar kazâsı ahâlisi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb hâlâ bunların kadıları olan nâm kadısı kadîmden kadılar oturageldiği mahkemede oturmayub da‘vet olunmaların devre çıkub karye-be-karye gidüb fukarânın ehl ve ‘ıyâlleriyle sâkin oldukları evlerine konub müft ve meccânen yem ve yemek ve koyun ve kuzu ve bal ve yağ ve tavuk ve arpa ve saman ve odun ve otluk ve sâ’ir bahâne ile akçelerin aldığından ma‘adâ içlerinden biri fevt oldukda veresesinden sagîr ve sagîre ve gâ’ib ve gâ’ibe olmayub cümlesi hâzır ve kibâr olub kısmet taleb etmezler iken cebren kısmet edüb ve resm-i kısmet ziyâde olmak içün müteveffânın metrûkâtından ziyâde bahâda tutub da‘vet-i nikâh ve hüccet-i şer‘iyye ve ‘ıtk nâm ve imza ve berâtla ve resm-i kısmet ve

sâ’ir mevaddan fuzulünden ziyâde akçelerin alub bunun emsâli nice günâ zulm ve ta‘addîsinin nihâyeti olmayub perâkende ve perişân olmağların bahis olduğun bildirüb üzerlerinden men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediklerin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1162/Temmuz 1749

767- Sayfa:204 Hüküm:2

Avarızhaneye bağlı vergi verecek yeri olmayan Hayrullah isimli yeniçeriye hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi ve Saray kazâsı muzâfâtından Koniçe nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki

Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinden Hayrullah nâm yeniçeri gelüb bunun nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Beyoçe nâm karye toprağından bi'l-fi‘il zabt ve tasarrufunda hâne-i ‘avârıza bağlu tekâlif alınmak icâb eder kadîmi re‘âyâ emlâk ve yerleri olmayub tekâlif talebiyle ber-vechile ta‘addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûre ahâlisi zuhûr ve birbirleriyle yekdil ve mücerred ta‘ciz ve celb-i mal kasdıyla üzerimizde vâki‘ olan tekâlifi sen dahi bizimle ma‘an ver deyu hilâf-ı kânun bunu ta‘addî ve rencîdeden halî olmayub ta‘addî ve rencîde eylediklerin bildirüb mezbûrların hilâf-ı kânun ol-vechile zâhirden müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1162/Temmuz 1749

768- Sayfa:204 Hüküm:3

Akhisar kazasına bağlı Vakf-ı Bala kasabasında Hacı Salih Efendi'nin parasını gasbeden Kara Ahmed ve bazılarının aldıkları parayı iade etmeleri ve muhakeme edilmeleri

Bosna vâlisine ve Akhisar kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Vakf-ı Bala kasabası sâkinlerinden zümre-i ‘ulemâdan el-Hac Salih Efendi dimekle ma‘rûf kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb yine kazâ-i mezbûrede sâkin Kara Ahmed ve ve ve nâm kimesnelerin bin yüz

altmış bir senesinde müdde‘ileri zuhûr ve şer‘-i şerîfe ihzârlariçün vâli-i vilâyet tarafından mübâşir ta‘yin oldukda mezkûrlar mübâşir-i merkûm ile beynlerinde mukavele eyledikleri mübâşire akçesinden ma‘lûmü'l-mikdâr akçeyi mübâşir-i mezkûre vermek üzere buna teslîm emr etmeleriyle bu dahi verdikleri akçeyi her ne ise mezbûrların emirlerine binâ’en bi't-tamâm mübâşir-i merkûme teslîm edüb şer‘an ber-vechile rencîde olunmak icâb etmez iken mezbûrlar ziyâde eşirra ve erbâb-ı tezvirâttan olmalarıyla biz emrimize nâdim olduk deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf bunu müdâhale ve fuzûli ve tagallüben bunun bin guruş ahz ve ziyâde gadr ve ta‘addî eyledikleri ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb zâbitleri ma‘rifetiyle şer‘le görülüb yedinde olan fetvâ-ı şerîfesi mûcebince mezbûrların vech-i meşrûh üzere hilâf-ı şer‘ ve bî-gayri hakkın tagallüben aldıkları akçesi mezbûrlardan tahsîl ve geri buna alıverilüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-ı münif bir dürlü ta‘allül ve tereddüd etdirilmeyüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1162/Temmuz/Ağustos 1749

769- Sayfa:204 Hüküm:4

Srebreniçe kazasında Vırtaç nehri üzerine öncekinden daha sağlam bir köprü yapılması konusunda Mehmed Paşa'nın muhalefet ve müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Srebreniçe kadısına hüküm ki

Sen ki Mevlânâ-ı ileyhsin sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Srebreniçe Kal‘asında sâkin ‘ulemâ ve sulehâ ve e’imme ve hutebâ ve zabitân ve ehl-i sûk ve kurâ ahâlileri ve ebnâ-i sebilden cem‘-i gafir ve cem‘-i kesir kimesneler meclîs-i şer‘a varub Srebreniçe kazâsında vâki‘ nehr-i Vırtaç? tuğyânından ziyâde şedid olduğundan bundan akdem eshâb-ı hayrâtdan müteveffâ Bahşi Bey nehr-i mezbûrun geçidinde binâ eylediği kargir cisr nehr-i mezbûrun tuğyânı sebebiyle münhezim olmağla sinîn-i kesireden berü mürûrda ‘usret ve telef-i nefs ve ebnâ-i sebilin emvâl ve erzakı gark-ı âb olub vaz‘ı kadîmi üzere yine kargir binâya eşedd-i ihtiyâç ile muhtaç olmaktan nâşi geçen senede eshâb-ı hayrâtdan dergâh-ı mu‘allâm gediklilerinden el-Hac Ali zîde-mecduhu nehr-i mezbûrdan mürûr ettiğin geçidinde su‘ubet ve vaz‘ı kadîm üzere kargir binâya eşedd-i

ihtiyâç ile muhtaç olduğunu bi'l-mu‘âyene müşahede eyledikde eser-i hayriyesi olmak içün vaz‘ı kadîmi üzere kargir binâ olmağın tarafından İzvornik kapudânı İbrahim zîde kadruhuyu vekîl nasb ve ta‘yin ve kapudân-ı merkûm sene-i mâziyyede binâ olunmasın murâd ettikde nehr-i mezbûrun tuğyânı sebebiyle hadd-i imkânın olmayub bu sene-i mübârekede kerestesin ve levâzım-ı sâ’iresin erde eylediği Yayçeli Mehmed Paşa ihâneten iki ağaç direk vaz‘ ve üzerine birkaç ağaç tahta vaz‘ edüb kargir olunmak içün hilâf-ı şer‘-i şerîf mümâna‘at etmekle paşa-ı merkûmun bir dürlü ‘alâkası olmayub cisr-i mezkûrun kuleleri kargir binâ olmağa eşedd-i ihtiyâç ile muhtaç olduğun ve Mehmed Paşa'nın hilâf-ı şer‘-i şerîf mümâna‘at eylediğini ve hâzıru'n-nas olduğunu der-i devlet-medârım i‘lâm ediverdi her biri ibram ve ilhah etmeleriyle fî nefsi'l-emr nehr-i mezbûrun geçidinde ağaçdan cisr ber-vechile karârdâde olub mümkün olmayub paşa-ı mezkûrun hilâf-ı şer‘-i şerîf müdâhalesi men‘ ü def‘ olunmak bâbında sen ki Bosna vâlisi vezîr-i müşârü'n-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim verilmek niyazıyla vâki‘ hâlâ Mevlânâ-ı mümâileyhe ‘arz bu husûs Abdullah'a nâfi‘ ve isticlâb-ı du‘â-ı hayriyeye bâ‘isle bir eser-i cemil ve cezil olmağla mürûr ‘ubûr edenlerden bâc nâmıyla ve âhar bahânelerle bir şey alınmamak şartıyla kapudân-ı merkûmun bi'l-vekâle vaz‘ı kadîmi üzere cisr-i mezkûrun kargir binâsına ve mâni‘ olan paşanın bi'l-külliye mümâna‘at ve müdâhalesinin men‘ ü def‘ine sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîf sudûrunu iftiharu'l-emâcid ve'l-ekarim bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâb olan Abdullah Naili dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince şart-ı mezkûr ile cisr-i mezbûrun binâsına mümâna‘at olmamak bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1162/Temmuz/Ağustos 1749

770- Sayfa:204 Hüküm:5

Srebreniçe kazasından Beyzadeoğlu İsmail ve diğerlerinin, Alemdar Ahmed ve Hacı Mustafa'nın tasarrufundaki çiftlik yerlerine yaptıkları kanunsuz müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisine Srebreniçe ve kadılarına hüküm ki

Srebreniçe kazâsından İzvornikli Alemdâr Ahmed ve Hacı Mustafa dimekle ma‘rûf kimesneler gelüb bunun Srebreniçe kazâsına tâbi‘ Bahruh nâm karyede vâki‘ mutasarrıf oldukları mülk çiftlik ve mülk bağ ve mülk bağçe ve mülk ‘arsaları içün ber-

vechile müdâhale icâb etmez iken Srebreniçe kazâsı sâkinlerinden Beyzadeoğlu İsmail Efendi ve Beyzadeoğlu Halil ve Beyzâde Hüseyin Beşe ve Selo dimekle ma‘rûf kimesneler zuhûr ve şirrete sülûk ve mücerred ızrâr ve celb-i mal kasdıyla zikrolunan emlâklar bizimdir yedinizden alub zabt ederiz deyu Beyoğlu Ali Beşe ve Merdişe dimekle ma‘rûf kimesnelerin zor şehâdetiyle nizâ‘ ve murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında ve mezbûrların müddeaları sâbit olmayub bu müddeasın vech-i müddea üzere isbât ve mu‘ârızadan men‘ birle kıbelü'ş-şer‘den hüccet-i şer‘ verilmişken mezbûrlar men‘ ile mündefi‘ olmayub hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıklarından ve bu bâbda şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirmeğin mûcebiyle ‘amel olunub hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ta‘addîlerin men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediklerin ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1162/Temmuz/Ağustos 1749

771- Sayfa:205 Hüküm:1

Serail isimli Yahudi'nin Yanya sancağının eski mutasarrıfı olup Çayniçe kasabasında oturan Bektaş Paşa'dan alacağı olan hakkının tamamen tahsil ettirilmesi

Bosna vâlisine Çayniçe ve kadılarına hüküm ki

Serail nâm Yahûdi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunun sâbıkâ Yanya sancağı mutasarrıfı olub Çayniçe kasabasında sâkin Bektaş Paşa zimmetinde temessükü bin yüz elli senesinde bin dört yüz guruş alacak hakkı olub dört yüz guruşunu alub bâki bin altmış guruşunu dahi taleb ve almak istekde vermediğinden ma‘adâ yedinde olan temessükün dahi cebren ahz ve ol-vechile gadr-ı külli eylediğin bildirüb şer‘le görülüb mîr-i mîrân-ı mümâileyhin zimmetinde bâki kalan ol-mikdâr guruş hakkı tamâmen tahsîl ve kendüye alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i N sene 1162/Ağustos 1749

772- Sayfa:205 Hüküm:2

Bosna ve İzvornik sancaklarında zeamet sahibi olan Osman ve Abdülkadir'in tasarruflarında olan Geyve karyesi ahalisinin vergilerini verme konusundaki muhalefetlerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray Bosna kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan Osman ve Abdulkadir zîde kadruhumâ ‘arz-ı hâl edüb Bosna ve İzvornik sancaklarında Saray ve gayri nâhiyelerde Osak? nâm karye ve gayriden yirmi bir bin iki yüz yetmiş beş akçe ze‘âmet eyâlet-i Bosna'nın defteri kitâbetiyle mümâileyh Osman ve yine karye-i Osak el-mezbûre ve gayriden yirmi beş bin sekiz yüz on beş akçe ze‘âmete dahi kezâlik eyâlet-i mezbûrenin defteri kitâbetiyle mümâileyh Abdulkadir başka başka beravât-ı şerîfimle mutasarrıflar olub ze‘âmetleri aklâmından yine nâhiye-i mezbûrede Geyve nâm karyenin defter-i hâkânîde hâsılı tahtında resm-i çift ve ‘öşr ve bostan ve giyâh ve küvvâre ve piyaz ve sebze ve meyve ve kelem ve şalgam hâsıl yazılmağla karye-i mezbûre toprağında kadîmi re‘âyâ yerlerin tasarruf edenlerin kânun üzere icâb eden çift resmi ile müstakil sebzesi satılık bostan ve piyaz ve kelem ve şalgam zir‘a edenlerin hâsıl eyledikleri sebzelerinden ve keten zir‘a edenlerin dahi hâsıl eyledikleri keten ve çayırlarının dahi hâsıl olan otlaklarından ve kovan besleyen re‘âyâ tâ’ifesinin hâsıl olan ballarından ve müstakil meyvesi satılır meyve eşcârı olanların hâsıl olan meyvelerinden şer‘le müteveccih olan ‘öşrlerin taleb eylediklerinde hilâf-ı şer‘-i şerîfe ve mugâyir-i kânun ve defter vermeğin ta‘allül eylediklerin bildirüb kânun ve defter mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı kânun ve defter tagallüb ve tereddüd etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Saray nâhiyesine tâbi‘ kırk dört nefer re‘âyâ ve yirmi altı baştina ve beş çiftlik ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm ve ‘öşr-i bostan ve keten ve giyâh ve küvvâre ve sebze ve piyaz ve meyve ve kelem ve şalgam yekûn ma‘ gayrihâ altı bin iki yüz akçe yazar karye-i Geyve defter mûcebince muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Saray nâhiyesinde Osak nâm karye ma‘ gayrihâ birikdirilüb yirmi iki bin dört yüz akçe ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr ber vech-i münâsafa mümâileyhimânın kayd ve berâtlarına dâhil olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i N sene 1162/Ağustos 1749

773- Sayfa:205 Hüküm:3

Foça kazasında oturan Hüseyin'den bir alacak verecek meselesiyle ilgili haksız ve zorla para alan Ebubekir'in parayı iade etmesi ve kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Foça ve kadılarına hüküm ki

Foça kazâsı sâkinlerinden Hüseyin nâm kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunun babası nâm kimesne bundan akdem yine Foça kasabası sükkânından tüccâr tâ’ifesinden İbrahim nâm kimesneden bir mikdâr eşyâ iştirâ’ ve semeni olan akçeyi henüz edâ etmeden merkûm İbrahim fevt olub meblâğ-ı mezbûr evlâd-ı sigârına ırsen intikâl etmekle babası merhum dahi müte‘akiben vefât etmekle bu dahi babası deyni olan meblâğ-ı mezbûru tüccâr-ı merhumunun mensûbe ve vâsiyyeleri olan nâm hâtûna ‘ala-mihr edâ etmek üzere iken merkûm hâtûn ziyâde şedide olduğundan nâşi taraf-zehaba kazâ-i mezbûrdan mütegallibe ve cebâbireden Ebubekir nâm kimesneyi vekîl ve mezbûr dahi meblâğ mezbûrların babası müteveffâ-ı mezbûr ve gerek bunun üzerine kat‘a devr-i şer‘i ve ilzâm-ı ribh olmuş değil iken merkûm Ebubekir ‘asıl deyn olan akçeden ziyâde hilâf-ı şer‘-i şerîf tagallüben bin yüz altmış bir senesinde bunun yirmi bir bin akçesin ahz ve ziyâde gadr ve ta‘addî eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü’l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb mûcebince şer‘le görülüb vech-i meşrûh üzere bilâ-devr şer‘i fuzûli ve tagallüben ahz olunan akçesi alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i N sene 1162/Ağustos 1749

774- Sayfa:205 Hüküm:4

Gradişka Kalesi'nin muhafazasından sorumlu ağası ve kapudanı olan İbrahim'in kanuna aykırı olarak kale dışında ve bir saatlik mesafede oturması sebebiyle gereğinin yapılması

Bosna vâlisine ve Bosna eyâletinde vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Gradişka Kal‘asının neferâtı sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb kal‘a-i mezbûre muhâfazasında olan ‘azebân-ı evvel cemâ‘atinin ağası ve kal‘a-i mezbûrenin yevmi altmış akçe ‘ulûfe ile hâlâ berât-ı şerîfimle kapudân olan İbrahim nâm kimesne kal‘a-i mezbûrede sâkin olmayub hilâf-ı kânun sekiz sa‘at mesafe-i ba‘idede sâkin olub kal‘a-i mezbûrenin hıfz ve hırâsetinde tekâsül üzere olduğun bildirüb kapudân-ı mezbûr derûn-i kal‘ada sâkin olub hıdmet-i lâzimesin edâ etmek içün emr-i şerîfim ricâ ve kıl‘a kapudânları ve dizdârları kal‘adan hâriç mahallerde sâkin olmaları hilâf-ı kânun olduğu divân-ı hümâyûn kaleminde der-kenâr olmağla der-kenârı mûcebince kânun üzere ‘amel olunmak içün emr-i şerîf yazılmışdır

Fî evâhir-i N sene 1162/Eylül 1749

775- Sayfa:206 Hüküm:1

Ahmed Sipahi'nin tasarrufundaki Givanye karyesini kanuna aykırı olarak zabt edip mahsul ve rüsumunu gasbeden İzvornik kapudanı İbrahim'in müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Srebniçe ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Ahmed nâm sipâhi ‘arz-ı hâl edüb İzvornik sancağında Srebniçe kazâsı muzâfâtından Kuşlat nâhiyesinde Givanye nâm karye ve gayriden olan sekiz bin iki yüz akçenin topundan altı bin akçesine berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârının başkalemi olub müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Givanye karyesinde âharın kat‘â ‘alâka ve müdâhale olmayub ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak etmez iken Srebniçe mukâta‘ası emîni olan İzvornik kapudânı İbrahim kapudân zuhûr ve şirrete sülûk ve zikrolunan Givanye karyesi içün havass-ı hümâyûn karyelerinden benim ‘uhdemde olan Podmir nâhiyesinde Delvaniye karyesi olmak üzere havass-ı hümâyûn tarafından zabt ederim deyu hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhale ve birkaç seneden berü karye-i Givanye el-mezbûreyi tagallüben zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmun ahz ü kabz edüb ziyâde gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb sâlifü'l-beyân Givanye karyesi ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî kapudân-ı mezkûr İbrahim ve âharı ol-vechile dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb ber-minvâl-i meşrûh zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i

hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Kuşlat nâhiyesine tâbi‘ iki nefer müslimân ve bir baştina ve üç nefer gebrân ve on baştina ve bir zemîn ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs yekûn ma‘ gayrihâ beş bin akçe yazusu olan Givanye nâm karye defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihâ birikdirilüb on iki bin iki yüz akçe ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen ma‘ gayrihâ birikdirilüb on sekiz bin iki yüz akçenin topundan altı bin akçesi merkûm Ahmed'in timârı bâkisi müştereği kaydında ve Podmir nâhiyesinde on bir baştina ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs yekûn ma‘ gayrihâ bin yedi yüz altmış altı akçe yazar Delvaniye nâm karye dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine Podmir nâhiyesinde birer nim karye ve gayrihi ile havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i L sene 1162/Eylül 1749

776- Sayfa:206 Hüküm:2

İzvornik kapudanı İbrahim'in kardeşi Ali'nin kanunsuz işleri sebebiyle firar ettiğinden bulunduğu mahalde alınarak mahkemesinin görülmesi ve gereğinin yapılması

Bosna vâlisine ve İzvornik kadısına hüküm ki

İzvornik kapudânı İbrahim nâm kapudânın karındaşı Ali nâm kimesne Bosna sancağında vâki‘ Birçe mukâta‘ası Üsküp mutasarrıfı Mehmed Paşa’nın malikâne ‘uhdesinde iken merkûm bir takrîble ref‘ ve kendü üzerine etdirüb ba‘dehu sâhib-i evveline ibkâ olundukda altmış bir senesine mahsûben ahz eylediği mahsûl-ı mukâta‘ayı sâhib-i evveli iddi‘â eylemekten nâşi merkûm asitâneye firâr ve yine kendü hâlinde olmayub mukâta‘a-i merkûmenin ref‘i kaydında başka mukâta‘at-ı sâ’irenin ve memleketin ihtilâline bâdî olacak işlerde bulunduğundan merkûm ahz ve mahalline ihzâr ve hüsamesiyle murâfa‘a-i şer‘ ve keyfiyet der-‘aliyyeme ‘arz-ı hâl ve i‘lâm olunmak içün sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhsin tarafından tahrîr olunmağla ahz olunmağın mezbûr ta‘yin olunan çavuş mübâşeretiyle ahz ve mahalline irsâl mahallinde

şer‘le görülüb hüsamesiyle terâfu‘ ve ihkâk-ı hakk ve keyfiyetleri ‘arz olunmak bâbında fermân-ı ‘alişânım sâdır olmuşdur.

Fî evâsıt-ı L sene 1162/Eylül/Ekim 1749

777- Sayfa:206 Hüküm:3

İzvornik sancağı önceki mutasarrıfı İsmail Paşa ile daha sonra mutasarrıf olan Mehmed Paşa arasında bu hizmet sebebiyle alacak verecek miktarının belirlenmesi ve tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Saray kadısına hüküm ki

Sâbıkâ İzvornik sancağı mutasarrıfı İsmail dâme ikbâluhu gelüb İzvornik sancağının mîr-i mîrânından Mehmed Paşa'ya teveccühü elli yedi senesi Receb'inin on üçüncü gününde ba‘dehu mîr-i mîrân-ı mümâileyh İsmail Paşa'ya teveccühü altmış bir senesi Zilhicce'sinin yirmi altıncı gününde vâki‘ olduğu bundan akdem divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan defterlerden ve İzvornik sancağında vâki‘ kazâlar ile Böğürdelen kazâsından livâ-i mezbûr mutasarrıfı içün ‘adet-i beled üzere rûz-ı Kasım'dan rûz-ı Hızır'a varınca bin beş yüz beş guruş ve bir def‘a rûz-ı Hızır'dan rûz-ı Kasım'a varınca kezâlik bin beş yüz beş guruş imdâd-ı hazeriyye verilmek üzere tenzîl kılınmağla herkes tevcîhli târihinden kıste'l-yevm hesâbı üzere hissesine isâbet eden her ne ise anı ahz ü kabz etmek iktizâ eder iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden mutasarrıf-ı sâbıkı mîr-i mîrân-ı mümâileyh Mehmed Paşa şurût-ı hazeriyyeye mugâyir halefi mîr-i mîrân-ı mümâileyh İsmail Paşa'ya tevcîhli târihine göre kıste'l-yevm hesâbı üzere isâbet eden hazeriyyeyi ahz ü kabz etmekle hesâbı görülüb şurût-ı hazeriyye üzere zimmetine geçen hazeriyye her ne mikdâr ise Mehmed Paşa'dan istirdâd ve halefine def‘ ve teslîm olmak içün emr-i şerîfim verilmek ricâsına mukaddemâ İzvornik kadısı ‘arz-ı hâl eyledikde iltimas olduğu üzere mîr-i mîrân-ı mümâileyh Mehmed Paşa'nın zimmetine geçen hazeriyyenin şurût-ı hazeriyyeye mûcebince şer‘le tahsîli içün bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım mümâileyhin i‘lâmıyla altmış bir senesi evâhir-i Receb'inde emr-i şerîfim ve berât ile divân-ı hümâyûnum tarafından ihrâc olunmağla şimdi mîr-i mîrân-ı mümâileyh İsmail Paşa bu def‘a selefi mîr-i mîrân-ı mümâileyh Mehmed Paşa sene-i mezbûre rûz-ı Kasım'ından rûz-ı Hızır'a varınca hazeriyyeyi tahsîl ve ahz ü kabz ve kıste'l-yevm hesâbı üzere sekiz yüz otuz guruş hissesine isâbet ve taleb oldukda vermekten ta‘allül

ve istirdâdı içün ber-minvâl-i meşrûh üzere emr-i şerîfim sâdır oldukda firâr ve meblâğ-ı mezbûr zimmetinde kalub ve mîr-i mîrân-ı mümâileyh Mehmed Paşa hâlâ Bosna'da olduğun bildirüb sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifet-i şer‘le görülüb sâdır olan emr-i ‘ali mûcebince tahsîl içün müceddeden emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed ve iltimas üzere sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetin ve ma‘rifet-i şer‘le görülüb ba‘dehu sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince selefi mîr-i mîrân-ı mümâileyhin şurût-ı hazeriyye bunun hissesine isâbet eden hazeriyyesinden zimmetinde sebt ve zâhir olan her ne ise tahsîl olunması içün mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince mücerreden emr-i şerîfim tahrîri bâbında re’isü'l-küttâbım mümâileyh tekrâr i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1162/Ekim 1749

778- Sayfa:207 Hüküm:1

Akhisar kazası muzafatından Rama nâhiyesinde Ali bin Nuh Halife'nin tasarrufunda bulunan timar toprağını zabt eden Mustafa'nın müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîrim Paşa'ya Mevlânâ Akhisar kadısına hüküm ki

Ali bin Nuh Halife gelüb Klis sancağında Akhisar kazâsı muzâfâtından Rama nâhiyesinde Luka nâm karye ve gayriden iki bin sekiz yüz otuz akçe gedik timâr ile hâlâ berât-ı şerîfimle Akhisar'da vâki‘ musalli hatibi olub edâ-ı hıdmet edüb ve timâr-ı mezbûr hâlâ üzerinde olub âhardan dahl icâb etmez iken Mustafa nâm kimesne timâr-ı mezbûru birisinin? üzerinde olub berât etdirdim deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât fuzûli müdâhale ve zabtına mümâna‘at ve gadr eylediğin bildirüb gedik timâr-ı mezbûru defter-i hâkânî ve yedinde olan berât mûcebince kendüye zabt ve hıdmeti mukâbelesinde müstehak olduğu mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb mezkûr Mustafa'yı hilâf-ı defter-i hâkânî ber-vechile dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda gedik timâr-ı mezbûr buna yüz elli iki senesinde Mehmed Halife'nin bilâ-veled fevtinden buna tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub ve ba‘zı kimesneler şirrete sülûk ve almak sevdâsıyla gadr-ı murâd etmeleriyle hasmıyla mahallinde murâfa‘a-i şer‘ ve ‘arz-ı hâl olunmadıkça ‘arz-ı hâl ile

der-kenâr olunmamak üzere elli üç senesi Receb'inin on yedinci günü bâ-fermân-ı ‘ali kaydına şerh verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1162/Ekim 1749

779- Sayfa:207 Hüküm:2

Visoka nâhiyesine bağlı Holaç karyesinde oturan gayrimüslim kişilerin vergilerini ödeme konusunda yaptıkları muhalefetlerin engellenerek kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Saray kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Visoka nâhiyesine tâbi‘ Holaç nâm karye ahâlisinden mü’ezzin Osman ve Hasan Beşe ve Salih Beşe ve Mustafa Beşe dimekle ma‘rûf kimesneler ile sâ’irleri gelüb yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Karalu ve Martin ve Marko ve Petre ve Bozi ve İvan ve diğer Karalu ve Petre ve dahi ma‘lûmü'l-esâmi zımmîlerin karye-i mezbûre toprağında bi'l-fi‘il zabt ve tasarruflarında tekâlif almak icâb eder emlâk ve yerleri olmağla üzerlerine vâride olan tekâlifden tahammüllerine göre hisselerine isâbet tekâliflerin taleb eylediklerinde hilâf-ı kânun edâda ta‘allül ve muhâlefet ve ... ve tekâliflerin dahi bunların üzerlerine tahmîl ve bunlara çekdirüb ol-vechile ahvâlleri diğer-gûn olmağla bundan akdem mezbûrlar ile murâfa‘a-i şer‘ üzere olduklarında edâya tenbih birle taraf-ı şer‘den bunların yedlerine hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyyeye yine edâda ta‘allül ve muhâlefet bunların üzerlerine tahmîl edüb gadr-ı külli etdiklerin bildirüb hüccet-i şer‘iyyeleri mûcebince kânun üzere tahammül olunub emr-i şerîfimle vâki‘ olan tekâlifden hisselerine isâbet eden tekâlifleri bunlar ile ma‘an edâ etdirilüb hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1162/Ekim 1749

780- Sayfa:207 Hüküm:3

İzvornik sancağında Drina nehri üzerindeki Yahşi Bey Zaviyesi Vakfı'na ait olan büyük köprünün tamir edilmesi ve adı geçen karye ve arazilerin vakfa tevcih edilmesi

Bosna vâlisi vezîr el-Hac Ebubekir Paşa'ya İzvornik kadısına hüküm ki

İzvornik sancağında ve nâhiyesinde Raynovik? nâm karye merhum Yahşi Bey zâviyesi vakfı olub yine livâ-i mezbûrda Drina nâm nehr üzerine kebir köprü ve kervansaray binâ ve muhâfazacılara köprü-yi kebir kurbunda bağçe ve arâzi ta‘yin ve iktizâ eden ta‘miratını mahsûllerinden etmek üzere mutasarrıf olsunlar deyu şart ve vakf edüb bu vechile bunca zamân tasarruf olunub bundan esbak vâki‘ olan eyyâm-ı muhârebede cisr-i merkûm münhedim olub ta‘mir ve termimi mesârif-i kebireye muhtâç olduğundan binâ olunmayub otuz iki senesine gelince köprü-yi mezbûr mevcûd olmadığından bağçe ve arâzi ve karye-i merkûm bilâ-sâhibdir deyu timâra tashîh ile berât olunub lâkin nehr-i mezbûr Bosna ve İzvornik ve Belgrad ve gayri serhâddatın tarik-i caddelerinde vâki‘arîz ve ‘ayk ve şedidü'l-cereyân ‘ubûru müte‘essir bir ma‘ber-i mühlike olub taraf-ı âharı olmayub ... hâl ma‘ber-i mezbûrdan ‘ubûra muhtâç olmağın cisr-i mezbûrun ba‘deli'n-hidam ‘ademi vakitlerinde mürûr ve ‘ubûr eden ibnâ-i sebilden beher sene üç beşer kimesne ve birkaç re's davar garikan helâk olur iken mîr-i mîrândan el-Hac Mehmed Paşa cisr-i mezbûru kendü malından binâ edüb ancak kemâfi'l-evvel ta‘mir ve termimine me’mûr muhâfazacısı olmaz ise nehr-i mezbûrun şiddet-i cereyândan ve husûsi eyyâm-ı baharda tuğyân ve fırtınadan zikrolunan köprü yine münhedim olmak ihtimali olur ise ebnâ-i sebil tekrâr ‘ubûrunda hatar-ı ‘azime giriftâr olacakları aşikâr olmağla karye ve bağçe ve arâzi-i mezkûre yine tevkî‘ kalemiyle vakfa tashîh ve galleleriyle kemâfi'l-evvel cisr-i mezbûrun lazimü't-ta‘mir olan yerleri ta‘mir ve termim ve bu vechile muhâfaza olmak şart ve tasarruf ve tevliyeti erbâb-ı müstahfızândan Abdullah bin Mehmed Paşa'ya tevcîh olunması niyâzıyla etrâfında olan vakfiye ve kurâ ahâlileri ‘arz-ı hâl birle istirhâm eylediklerin sen ki Bosna vâlisi vezîr-i müşârü’n-ileyhsin ‘arz-ı hâl ve İzvornik nâhiyesine tâbi‘ altı yüz elli akçe yazar karye-i Raynovik merhum Yahşi Bey İzvornik'te olan zâviyesine vakf edüb iradından cihet-i meşihat ve cihat-ı sâ’ire ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve ba‘dehu yüz seneden mütecâviz zâviyesinin ve kırk seneden mütecâviz köprü ve karbansarayının eser-i binâsı kalmayub zâviye vakf olan karye-i mezbûre iki köprü ve karbansaray muhâfazasına ta‘yin olunan bağçe ve arâzinin mahsûlü kâh mîrlivâ kâh mütegallibeden ba‘zıları fuzûli zabt edüb bilâ-sâhib olmağla Abdullah nâm kimesnenin

kırk seneden mütecâviz seferlerde hıdmeti sebkat ve mutasarrıf olduğu ze‘âmet küffâr hudûdunda kalub muhill ve müstehak olmağla karye ve bağçe ve arâzi karye-i mezbûrenin yazusu eşkinci kılıç timâr olub mezbûr Abdullah'a tevcîh olunmak içün mahalle tashîh olunmak bâbında İzvornik alay beyisi Ahmed ve zü‘emâ ve erbâb-ı timâr mahzarlar timârıyla yüz otuz iki târihinde defter-i icmâle sebt ve mûcebince mahalline işaret ve berâtı sonra İzvornik kadısı ‘arz-ı hâl ve kal‘a-i mezbûrede vâki‘ Ebulfeth Sultan Mehmed Han Câmi‘inde kayyum ve şem‘ ve hazeriha İzvornik hazinesi malından ancak iki akçe ta‘yin olunub birkaç seneden berü verilmeyüb câmi‘-i mezbûr kesret-i cemâ‘at olmağla karye-i mezbûre kemâfi'l-evvel zâviye-i vakf olub şart-ı vakıf üzere cihet-i meşihat ve meremmat ve ta‘amiye ve çeşmeler termimine ve zâviyedarlığı İbrahim halifeye tevcîh ve berât verilmek ricâsına ‘arz-ı hâl eylediği yüz kırk iki senesinde vech-i meşrûh üzere terkim kalemiyle tashîh ve ba‘dehu mezkûr Abdullah'a gadr olmağla zikrolunan karye ve bağçe ve arâzi kemâfi'l-evvel eşkinci kılıç timâr olub ibkâ olunmak içün Bosna vâlisi vezîr Ahmed Paşa tarafından bin yüz kırk iki senesi Zilhicce'sinin yirmi dördüncü gününde mühürlü tezkire ve mektûb ve İzvornik nâ’ibi Mürteza ‘arz-ı hâl ve zü‘emâ ve erbâb-ı timâr mahzar etmeleriyle yüz kırk üç senesinde tevkî‘ kalemiyle ‘ale't-tafsil tashîh ve yine târih-i mezbûrdan defter-i icmâle şerh ve otuz iki târihinde merkûm Abdullah'ın berâtıyla üzerinde ve hıdmetinde mevcûd iken İzvornik sâkinlerinden ba‘zıları karye-i mezbûre Drina nâm nehirde münhedim olan cisrin ta‘miri içün vakfdır deyu Bosna defterdârından aldıkları ‘arz mûcebince almak sevdâsıyla gadr-ı murâd etmeleriyle vakf içün yüz kırk senesinde ibkâ ve ‘ananesinden gelüb yüz elli beş senesi rûznâmçesinde yazu-ı mezkûre ile karye-i Raynovik? ve bağçe ve bir mikdâr arâzi der-kurb-ı köprü Yahşi Bey yüzünden vakf-ı mezbûr deyu Ahmed üzerinde karâr ve hâlâ berâtıyla üzerinde olduğun bi'l-fi‘il defter emîni olan el-Hac Mehmed Rafî dâme mecduhu ‘arz-ı hâl eylediği sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhsin ‘arz ve iltimasın mûcebince zikrolunan karye ve bağçe ve arâzi yine vakfa tevkî‘ kalemiyle tashîh olunmak bâbında iftiharu'l-emâcid ve'l-ekarim bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Abdullah Naili dâme mecduhu dahi i‘lâm eylediği mümâileyhin i‘lâmı mûcebince zikrolunan karye ve bağçe ve arâziler timârlarından ref‘ ve şart-ı mezkûr üzere vakfa tashîh olmak bâbında sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince bin yüz altmış iki senesi Şevval'inin yirmi üçüncü gününde defter-i mufassalda mahalli tevkî‘ kalemiyle vakfa

tashîh olunub sûret-i mufassal verilmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1162/Ekim/Kasım 1749

781- Sayfa:208 Hüküm:1

Ehlune kazasında Ozarin? ve Bistriçe karyelerinde kanunsuz olarak ahaliden vergi talep eden zabitin müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Ehlune ve kadılarına hüküm ki

Ehlune kazâsına tâbi‘ Ozarin? ve Bistriçe ve ve nâm karyeler ahâlileri gelüb bunlar karyeleri topraklarından zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyye ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların dahi kânun ve defter mûcebince karyeleri zâbitleri olanlara edâda kusûrları olmayub ve saman ve öküz hakkı olub samandan dahi ‘öşr talebiyle ta‘addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken karyeleri zâbiti olan nâm kimesne kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânun samandan dahi ‘öşr mütâlebesiyle bunları ta‘addî ve rencîdeden halî olmadığın bildirüb mezbûrun hilâf-ı kânun ol-vechile ‘öşr mütâlebesiyle zâhir olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Za sene 1162/Kasım 1749

782- Sayfa:209 Hüküm:1

Hersek sancağında adı geçen yaylak ve otlakların tasarrufu ve kullanımı konusunda yaşanan anlaşmazlıkların ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Hersek ve kadılarına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâsil ceddi olan ‘ayân Bektaş mühürdâr sadr-ı a‘zamı zîde mecduhu ile İdris Halife zîde kadruhu ‘arz-ı hâl edüb eyâlet-i Bosna'da Hersek sancağında vâki‘ mîrlivâ havassından Gariçka nâhiyesinde dört yüz akçe yazar yaylak-ı Vihova? der-tasarruf-ı Eflakân-ı Urban Vidovine nâhiyesinde üç yüz akçe yazar yaylak-ı Salinçe? ve galle der-yed-i Hızır Bey Mokesnik? ve Dolna Mevram? nâhiyesinde doksan üç akçe yazar yaylak Rakmor? ve yine nâhiyesinde üç yüz akçe yazar otlak ve çayır der-kurb-ı

Lubaskari? der-‘uhde-i Hızır Bey Mokesnik? yüz kırk târihinde mîrlivâ hassından ifrâz ve mîrlivâya beher sene üçer bin akçe vermek şartıyla yirmi bin akçe eşkinci kılıç ze‘âmet olmak üzere tevkî‘ kalemiyle mahalli tashîh ve sebt-i defter ve berât olundukda vech-i meşrûh üzere sebt ve berât olunmak iktizâ eder iken resm-i yaylakhâ ve otlakhâ-i livâ-i Hersek deyu sebt ve berât olunduğundan ber vech-i münâsafa mutasarrıfları on üç ‘aded yaylaklarıyla bir ‘aded otlağa kanâ‘at etmeyüb berâtlarımızda tasrihen yaylakhâ ve otlakhâ-i livâ-i Hersek deyu tahrîr olunmağla livâ-i mezbûrda vâki‘ cümle yaylaklar ve otlaklar bizimdir deyu berâtları mûcebince birer emr alub ve mîrlivâ taraflarından mu‘tad üzere beher mandıradan otariye nâmıyla koç ve kuzu ve zağan? tahsîl ve livâ-i mezbûr mutasarrıflarına ve havass-ı hümâyûn ve timâr ve ze‘âmet mutasarrıflarına gadr-ı külli ve mültezimân ve zü‘emâ ve erbâb-ı timâr beynlerinde nizâ‘ ve ihtilâle mûceb olmağla mukaddemâ tashîh olunan üç ‘aded yaylak ile birer ‘aded otlak müceddeden tevkî‘ kalemiyle tashîh ve müfredât üzere defter-i icmâle sebt ve kaydlarında resm-i yaylakhâ ve otlakhâ livâ-i Hersek deyu tahrîr olunan mahalli terkîn ve mutasarrıflarının müceddeden berâtları tashîh ve zikrolunan üç ‘aded yaylak ve bir otlakdan ma‘adâ livâ-i mezbûrda olan bi'l-cümle yaylaklar kadîmden ne vechile kimlerin taraflarından zabt olunagelmiş ise yine ol-vechile zabt olunmak içün dahi başka başka evâmir-i şerîfe verilmek ricâsına sâbık Bosna vâlisi vezîr-i sadr-ı esbak Mehmed Paşa ve Blagay kadısı ve Mostar ve İspoliçe ve Novasil nâ’ibleri başka başka ‘arz ve vezîr-i müşârü'n-ileyh ve kadı ve nüvvâb-ı mezkûrûnun defter emîni sâbık ‘arzları mûceblerince üç ‘aded yaylak ile bir ‘aded otlakdan gayride ‘alâkaları olmayub sehv olduğundan beher sene Hersek sancağı mutasarrıflarına üç bin akçe vermek şartıyla mukaddemâ mîrlivâ hassından ifrâz olunan üç ‘aded yaylak ve bir ‘aded otlak yirmi bin akçe eşkinci ze‘âmet olub mutasarrıflarına ber vech-i münâsafa sıhhat üzere tevcîh ve berât olunmak içün elli altı senesi Ramazan'ında mahalli tevkî‘ kalemiyle müceddeden tashîh ve yirmi bin akçe eşkinci kılıç ze‘âmet olub mezbûrlarına ber vech-i münâsafa sıhhati üzere tevcîhi içün defterhâneden verilen mühür sûret-i icmâl mûcebince sene-i mezbûre Şevval'inde emr-i şerîf verildiği divân-ı hümâyûnumda mukayyed olub Hersek sancağında rüsûm-ı eflâkân Novasil ve tevâbi‘ hassı ber vech-i malikâne berât-ı şerîfimle ‘uhdelerinde olmağla mukaddemâ ber-minvâl-i meşrûh tashîh ve sebt-i defter edenlerden sipâhiler sonradan tevkî‘ kalemiyle vech-i meşrûh üzere müceddeden tashîh olunduğu üzere ber-mûceb-i tashîh icmâl üç ‘aded yaylak ve bir

‘aded otlakların zabta kanâ‘at etmeyüb Taşlıcalı Mehmed Paşa ve Murâd Beşe'nin zîr-i himâyelerinde olmalarından nâşi anların i‘anetleri ve tagallübleri sebebi ile resm-i defter-i hâkânîde havass-ı hümâyûnuma tahrîr ve tahsis olunan yaylaklara müdâhale ve yaylak zamânında koyun vesâ’ir davarlarıyla çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ eden fukarâsı ra‘iyyeti tecrîm ve tagrîm ve perâkende olmalarına bâ‘is ve ol-vechile ‘uhdelerinde olan malikâneleri mahsûlünün kesr ve noksân tertîbine bâdî oldukların bildirüb defter-i hâkânî ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfime mugâyir bir dürlü ta‘allül ve nizâ‘ etdirilmemek içün müceddeden istirhâm etmeleriyle defter-i hâkânî ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince ‘amel olunub mugâyir-i defter-i hâkânî ve hilâf-ı emr-i ‘ali bir dürlü ta‘allül ve nizâ‘ etdirilmemek içün müceddeden emr-i şerîfim tahrîr-i bâbında hâlâ re’isü'l-küttâbım olan Abdullah Naili dâme mecduhu dahi i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Z sene 1162/Aralık 1749

783- Sayfa:209 Hüküm:2

Mostar Kalesi eski kapudanı Ahmed'in evini basıp, onu yaralayan ve malını gasbeden kişilerin muhakeme edilerek kanuna uygun muamele yapılması

Bosna vâlisine ve kadılarına hüküm ki

Sâbıkâ Mostar Kal‘ası kapudânı olan Ahmed zîde kadruhu gelüb bu kendü hâlinde Mostar'da menzilinde sâkin ve hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ ve ta‘addîsi olmayub ber-vechile ta‘addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken yine Mostar sâkinlerinden zümre-i eşkıyâdan ... gelen Hacı Yusuf ve sâbıkâ Bihke Kal‘ası kapudânı olan Hacı Mehmed ve Beşeoğlu Salih ve Berko? Hacı Ahmed ve Haseki Hacı Hasan dimekle ma‘rûf kimesneler hevâları üzere yirmi nefer mikdârı eşhas ile mütegallibe? ve kendü hallerinde olmayub bin yüz altmış senesinde bu menzilinde yoğ iken gündüz ‘alenen cebrle kapusuna gelüb adamlarıyla ahz-ı darb ile mukatele ve ana dahi kanâ‘at etmeyüb ... olub ... hilâf-ı şer‘-i şerîf menzilini ihrâk-ı bi'n-nar ve derûnunda olan emvâl ve erzakın nehb ü garet eylediği külli gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb mezbûrları hilâf-ı şer‘-i şerîf nehb ü garet eyledikleri emvâl ve erzakıyla ihrâk bi'n-nar eyledikleri menzilinin misline şer‘le kabûl ve lâzım gelen kıymeti her ne ise tamâmen

tahsîl ve mezbûrlardan kendüye alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Z sene 1163/Kasım 1749

784- Sayfa:210 Hüküm:1

Dubniçe nâhiyesine bağlı Gradişka Kalesi dizdarının gedik timarı olan karye toprağı üzerindeki yerlere adı geçen kişilerin müdahale ve muhalefetlerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine bakıyye-i Kostayniçe ve kadılarına hüküm ki

Zîde kadruhu gelüb bakıyye-i Kostayniçe muzâfâtından Dubniçe nâhiyesine tâbi‘ Gradişka Kal‘ası dizdârının gedik timârı karyelerindennâm karye toprağında vâki‘ Dolna Marofça çiftliği dimekle ma‘rûf çiftlik emlâkıyla ma‘lûmü'l-mikdâr bağçe âbâ ‘an-ceddin mülkiyet üzere mutasarrıf olmağla zikrolunan mülk bağçe ve çiftlik emlâkıyla ma‘lûmü'l-hudûd tarlalara dahi kıble'l-feth ve ba‘de'l-feth yedinde olan senedât ve sâhib-i arz temessükü ile mutasarrıf olub beher sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arz olan dizdâr-ı mezkûre kânun ve defter mûcebince edâ edüb mülk bağçe ve çiftlik emlâkıyla tapulu ve temessüklü yerlerine âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken zümre-i cebâbire ve mütegallibeden Çikooğlu Mehmed Paşazâde Ahmed Bey ve Süleyman Bey dimekle ma‘rûf kimesneler zuhûr ve âbâ ‘an-ceddin mutasarrıf olduğu mülk bağçe ve çiftlik emlâkıyla yerlerini zabt eylemek kasdıyla şirrete sülûk ve bunun gıyâbında dizdâr-ı mezkûrdan bir tarik ile temessük alub ol-bahâneler ile yedinde olan senedât-ı şer‘i ve sâhib-i arz temessüküne mugâyir fuzûli müdâhale ve buna gadr etmeleriyle bundan akdem mezbûrların müdâhaleleri men‘ ve buna zabt etdirilmek içün vâli tarafından yedine buyruldu dahi verilmiş iken tereddüd ve memnû‘ olunub hilâf-ı şer‘ ve fuzûlî müdâhale ve ta‘addîleri halî olmadıkların bildirüb âbâ ‘an-ceddin mülkiyet üzere mutasarrıf olduğu bağçe ve çiftlik emlâkıyla tapulu ve temessüklü yerleri yedinde olan senedât-ı şer‘i ve sâhib-i arz temessükü mûcebince kendüne zabt etdirüb mezbûrânın dizdâr-ı mezkûrdan aldıkları mezbûr temessük ile hilâf-ı şer‘ ve kânun zâhir olan müdâhale ve ta‘addîlerin men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeyin kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Z sene 1162/Aralık 1749

785- Sayfa:210 Hüküm:2

Kladine kazasına bağlı Tohnil? ve Bırtlovik? karyelerinde zabit Çelebizade Osman'ın kanunsuz olarak fazla vergi talebiyle ahaliye yaptığı müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisi vezîre Kladine ve kadılarına hüküm ki

Kladine kazâsına tâbi‘ Tohnil? ve Brıtlovik? nâm karyeler ahâlisinden ve ve ve nâm kimesneler gelüb bunların karye-i mezbûre toprağında tasarruflarında olan çayırlarından hâsıl olan otlaklarından ‘öşre mu‘adil maktû‘ların karyeleri zâbitine edâda kusûrları yoğ iken karyeleri zâbiti olan Çelebizâde Osman nâm kimesne ‘öşre mu‘adil maktû‘ların almağa kanâ‘at etmeyüb ‘aynî ‘öşr talebi ve ziyâde mütâlebesiyle ta‘addî ve rencîdeden halî olmadığın bildirüb tasarruflarında olan çayırlarının hâsıl olan otlaklarından ‘öşre mu‘adil maktû‘larını zâbitleri mezbûra edâ eylediklerinden sonra ‘aynî ‘öşr talebi ve ziyâde mütâlebesi ta‘addî ve rencîde etdirilmemek hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun ve defter mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı M sene 1163/Aralık 1749

786- Sayfa:210 Hüküm:3

Vişegrad kazasına bağlı Ostroviçe, Sohova ve Rusniçe karyelerindeki gayrimüslim ahaliden kanuna aykırı olarak fazladan vergi talep eden zabitlerin müdahalelerinin engellenmesi

Bosna vâlisine Vişegrad ve kadılarına hüküm ki

Vişegrad kazâsına tâbi‘ has karyelerinden Ostroviçe ve Sohova ve Rusniçe nâm karyelerin ehl-i zimmet re‘âyâsı gelüb bunların karyelerinden defter-i hâkânîde ‘öşr-i şıra hâsıl yazılmağla lâkin hamr men‘ olunmağla bağlarının hâsıl olan üzümlerinden şer‘le müteveccih olan ‘öşrlerin karyeleri zâbitlerine edâya râzılar iken kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı şer‘ ve kânun ziyâde mütâlebesiyle ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların

bildirüb bağlarının hâsıl olan üzümlerinden şer‘le müteveccih olan ‘öşrleri zâbitlerine edâ eylediklerinden sonra hilâf-ı şer‘-i şerîf ve hilâf-ı kânun ziyâde mütâlebesiyle zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1163/Ocak 1750

787- Sayfa:210 Hüküm:4

Prepol kazasından Hacı Mahmud'un tasarrufundaki yerleri ederi karşılığında daha önce almaya talip olan Süleyman Bey'e değil de Mustafa isimli kişiye vermesinden dolayı muhakeme edilmesi

Bosna vâlisine Prepol ve kadılarına hüküm ki

Süleyman Bey dimekle ma‘rûf kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Prepol kazâsına tâbi‘ Soska? ve Servire nâm karyeler toprağında ma‘lûmetü'l-hudûd yerlere ber vech-i iştirâk Hacı Mahmud nâm kimesne ile mutasarrıf iken müştereği mezbûr ol-yerlerden hissesin ferâğ murâd eyledikde bu el verdiği bahâ ile almağla tâlib iken mezbûr buna vermeyüb hilâf-ı kânun bin yüz altmış iki senesinde icâbetten Mustafa nâm kimesneye ferâğ edüb gadr etmekle bu dahi da‘vâ murâd eyledikde mezbûr ita‘at-i şer‘ etmeyüb ta‘addî üzere olduğun bildirüb müştereği hissesi el verdiği bahâ ile alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1163/Ocak 1750

788- Sayfa:210 Hüküm:5

Taşlıca kazasına bağlı Blasniçe karyesinde vergi vermekle yükümlü olmayan Müezzin isimli kişiye karye ahalisi tarafından yapılan kanunsuz müdahalelerin engellenmesi

Taşlıca kadısına hüküm ki

Mü’ezzin nâm kimesne gelüb bu berât-ı şerîfimle mü’ezzin olub kazâ-i mezbûra tâbi‘ Blasniçe nâm karye toprağında bi'l-fi‘il zabt ve tasarrufunda tekâlif icâb eder

hâneye bağlu kadîmi re‘âyâ emlâk ve yerleri yoğ iken karye-i mezbûre ahâlisi hilâf-ı kânun-ı ‘avârız ve imdâd-ı hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfim ile vâki‘ tekâlifden sen dahi bizimle ma‘an hisse veriniz deyu ta‘addî ve ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından dahi bilâ-emr-i şerîf tekâlif-i şakka mütâlebesiyle rencîde eylediklerin bildirüb hilâf-ı kânun ol-vechile ta‘addî etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1163/Ocak 1750

789- Sayfa:210 Hüküm:6

Taşlıca kazasına bağlı Kreşova karyesinde vergi vermekle yükümlü olmayan Ramazan Ağa isimli kişiye karye ahalisi tarafından yapılan kanunsuz müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisine Taşlıca kadısına hüküm ki

Sen ki Taşlıca kadısı eş-Şeyh İbrahim zîde-fazluhusun mektûb gönderüb ‘askerî zümresinden Ramazan Ağa dimekle ma‘rûf kimesne meclîs-i şer‘a varub Taşlıca kazâsına tâbi‘ Kreşova nâm karye toprağında tasarrufundan tekâlif alınmak icâb eder emlâk ve kadîmi re‘âyâ yerleri olmayub tekâlif talebiyle ta‘addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûre ahâlilerinden ba‘zıları kendü tekâliflerin tahkîk içün üzerimize vâki‘ olan tekâlifi bizimle ma‘an ver deyu ta‘addî ve rencîdeden halî olanlarıyla mezbûrların ol-vechile zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâki‘ halî hükm-i hümâyûn verilmek ricâsına iltimas ‘arz-ı hâl eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1163/Ocak 1750

İşbu emrin sıhhati zîrde tahîr olunmuşdur

790- Sayfa:211 Hüküm:1

Çayniçe kazasına bağlı Zivine? karyesinde Melenli Cemaati'nden Hüseyin Ağa'nın, Mustafa Halife bin İbrahim Efendi'nin tasarrufundaki yerlere yaptığı kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine kadısı ve Çayniçe kazâsı nâ'ibine hüküm ki

Sen ki Çayniçe kazâsı nâ'ibi Mevlânâ İbrahim zîde 'ilmuhusun sudde-i sa'adetime mektûb gönderüb Çayniçe kazâsına tâbi' voynugân-ı Hersek mukâta'ası mülhâkâtından Zivine? nâm karye toprağında vâki' ma'lûmü'l-hudûd arâziye mutasarrıf olan Mustafa Halife bin İbrahim Efendi dimekle ma'rûf kimesnenin yerleri civârında ma'lûmetü'l-hudûd arâziye mutasarrıf olan Halil ve İsmail nâm kimesneler tasarruflarında olan yerlerinin hakk-ı tasarrufun bedel-i ma'lûm mukâbelesin hüsn-i rızâları ve sâhib-i arz ma'rifetiyle mezbûr Mustafa'ya ferâğ ve tefvîz ve mukâta'a-i mezbûre mültezimi Koçevi Şevvâli Mehmed nâm kimesnenin verdiği temessük mûcebince her sene zabt ü zirâ'at ve 'öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb dahl olunmak icâb etmez iken Melenli Cemâ'ati'nden Hüseyin Ağa dimekle ma'rûf kimesne zuhûr ve mezbûrân Halil ve İsmail diyâr-ı âhara gider ve taraflarından zikrolunan yerleri bana icâr etmeleriyle ben dahi taraflarından müsteciren sayf ve merkûmâna beher sene icâresin verüb ve 'öşr ve resmin dahi sâhib-i arza edâ ederdim deyu iddi'â ve şer'le görüldüğün dahi iddi'âsı mahs-ı şirret olduğu bâbında ve voynug mukâta'ası mültezimi mezbûr Mehmed dahi elli iki senesinden berü beher ol-yerlerin hâsıl olan mahsûlâtından 'öşrün mezbûr Mustafa yedinden alırım deyu huzûr-ı şer'de ifrâz ve ihbâr etmekle mezkûr Hüseyin bî-vech-i şer'i mu'ârızadan men' birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye verilüb on iki seneden mütecâviz zabt ü zirâ'at eder iken merkûm memnû' olmayub şirrete sülûk ve tama'-ı hâmından nâşi arâzi-i mezkûre mutasarrıfları merkûmân diyâr-ı âhara gitmeleriyle tasarruflarında olan yerleri boz ve halî kalmışdır deyu asitâne-i sa'adetimde sâkin mukâta'a-i mezbûr mutasarrıfı çukadar Abdullah nâm kimesneden bozdan olmak üzere temessük ahz ve hilâf-ı kânun gâh kendüsi ve gâh tarafından vekîli olan Hasan sipâhi fuzûli müdâhale ve bu makûle on sene mürûr eden toprak da'vâsının istimâ'ı memnû' iken mezkûrlar memnû' olmayub yedinde olan fetvâ-ı şerîf ve mürâsele-i şer'iyye ve hüccet ve sâhib-i arz temessüküne mugâyir zabtına mümâna'at üzere olmağla hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyye ve temessük müdâhaleleri men' ü def' olunmak bâbında vâki' halî hükm-i hümâyûnum ricâsına bi'l-iltimas 'arz-ı hâl eylediği ecilden kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1163/Ocak 1750

791- Sayfa:211 Hüküm:2

Klis sancağında Ehlune nâhiyesine bağlı Ravnik karyesinde defterde kaydedildiği üzere on dört baştina, bir zemin ve üç çiftlik tasarruf edenlerden öşrlerinin aynî olarak alınması

Bosna vâlisi vezîrim el-Hac Ebubekir Paşa'ya ve Ehlune kadısına hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Klis sancağında Ehlune nâhiyesine tâbi‘ Virde nâm-ı diğer Ravnik nâm karye ma‘ çiftlikhâ resm-i filori ve haymâne ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs üç bin akçe ber-icmâl ve timâr ve tamâmen Ali'nin berât-ı şerîfimle üzerinde ve timârının yedinde olan sûret defter-i cedîd-i hâkânîde mukayyed on dört baştina ve bir zemîn ve üç çiftlik yerlerine mutasarrıf olanlar ‘öşrlerin vermeyüb hâsılı tahtında ‘öşr tasrihi tahrîr olunmamış deyu gadr ve ‘illet ve filori teklif ile ‘öşr vermeyin mümâna‘at ve teklif olan filori Halil-i el-mezbûr hâsılıyla sefere eşmeye ‘adîmü'l-iktidâr oldukda ehl-i vukûf ihtiyâr etmeleriyle sâlifü'z-zikr on dört baştina ve bir zemîn ve üç çiftlik yerlerin zirâ‘at ve hırâset edenler hâsıl eyledikleri terekelerinden ‘aynî ‘öşr vermek üzere tevkî‘ kalemiyle tashîh ve sûret verilmek bâbında ‘inâyet ricâsına ‘arz ve müsâ‘ade olunduğu halde defter-i hâkânîde olan mahalli tevkî‘ kalemiyle tashîhe muhtaç olduğun bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Abdullah Naili dâme mecduhu dahi i‘lâm etmeyin sâ’ire sirâyet eylemeyüb vechen mine'l-vücuh müsâ‘ade olmamak şartıyla i‘lâmı mûcebince sâbıku'l-beyân on dört baştina ve bir zemîn ve üç çiftlik yerlerin zirâ‘at ve hırâset edenler hâsıl eyledikleri terekelerinden ‘aynî ‘öşr vermek üzere sâdır olan emr-i ‘ali mûcebince bin yüz altmış üç senesi Safer'inin üçüncü gününde tevkî‘ kalemiyle tashîh olunub defterhâne-i ‘âmiremde memhûr sûret-i defter-i cedîd-i mufassal verilmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1163/Ocak 1750

792- Sayfa:211 Hüküm:3

Çerniçe kazasında Hacı Mehmed Efendi Vakfı'nın akarlarından Trebin nehri üzerindeki harap haldeki değirmenlere yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Çerniçe kazâsı nâ'ibine hüküm ki

Karyede vâki' eshâb-ı hayrâtdan müteveffâ defterdâr el-Hac Mehmed Efendi evkâfının mütevellisi olan İsa zîde kadruhu gelüb vakf-ı mezbûrun vakfiye-i ma'mûlu'n-bihâsında mukayyed cânib-i vakfdan beher sene icârlık gelen 'akarâtından Çerniçe kazâsına tâbi' Blage? nâhiyesinde nehr-i Trebin üzerinde vâki' on dört göz değirmenlerin bendleri ve değirmen-i mezbûrun harâba müşrif ebniyeleri bi'l-külliye münhedim olub vakfda dahi ta'ciz ve yağmaya müsâ'id ve ba'zıları dahi binâya sarf olunmak mümkün olmağla bu dahi tevliyeti hasebiyle ba'zıları semen misliyle bey' ve sâhib olan semeni vakf içün hıfz eylemek murâd eylediğin ba'zı kimesneler bî-vech-i müdâhale ve vakf-ı şerîfe gadr-ı murâd etmeleriyle bundan akdem Foça kadısı huzûrunda şer'le murâfa'a ve mürtezika sû'al olundukda zikrolunan vakf değirmenleri ber-minvâl-i meşrûh harâba müşrif ve bi'l-külliye münhedim ve vakfda dahi binâ müsâ'id ve ta'arruzları dahi binâya sarf mümkün olduğun ihbar ve cânib-i şer'den i'lâm-ı şer'i verildiğin ve şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb fetvâ-ı şerîfe ve cânib-i şer'den verilen i'lâm-ı şer'i mûcebince 'amel olunub ta'arruz ve ta'addî ... mümâna'at vermenizde ta'allül ve ta'arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1163/Ocak 1750

793- Sayfa:212 Hüküm:1

Çayniçe kazasına bağlı Zivine? karyesinde Melenli Cemaati'nden Hüseyin Ağa'nın, Mustafa Halife bin İbrahim Efendi'nin tasarrufundaki yerlere yaptığı kanunsuz müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisine kadısına ve Çayniçe kazâsı nâ'ibine hüküm ki

Sen ki Çayniçe kazâsı nâ'ibi Mevlânâ İbrahim zîde 'ilmuhusun sudde-i sa'adetime mektûb gönderüb Çayniçe kazâsına tâbi' voynugân-ı Hersek mukâta'ası mülhâkâtından Zivine? nâm karye toprağında arâziye mutasarrıf olan Halil ve İsmail nâm kimesneler tasarruflarında olan yerlerin hakk-ı tasarrufun bin yüz elli dokuz

senesinde bedel-i ma‘lûm mukâbelesinde rızâları ve tapuya mâ-dûn sâhib-i arz vekîli Şevvâlizâde Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesne ma‘rifetiyle müşterekleri Mustafa Halife ibn-i İbrahim Efendi dimekle ma‘rûf kimesneye ferâğ ve tefvîz ve mezkûr Mustafa dahi tefevvüz ve yedine verilen temessük mûcebince zabtı murâd eyledikde ol-yerleri mezbûrlardan Halil ve İsmail tarafından icâre ile emâneten zirâ‘at eden Melenli Cemâ‘ati'nden Hüseyin Ağa dimekle ma‘rûf kimesne zuhûr ve ben ol-yerler içün bozdan olmak üzere asitâne-i sa‘adette sâkin Çukadar Abdullah Ağa dimekle meşhûr kimesneden temessük aldım deyu ol-vakitte iddi‘â ve bundan akdem murâfa‘a-i şer‘ olduklarında zikrolunan yerler mezbûr Mustafa Halife'ye ferâğ ve tefvîz olduğu târihe gelince mutasarrıfları mezbûrlardan Halil ve İsmail tarafından mezbûr Hüseyin emâneten icâre ile zirâ‘at ve icâresin mezbûrlarına ve beher sene ‘öşr ve resmin mukâta‘a-i mezbûre müntezimlerine edâ olunageldiği şer‘an sâbit ve ol-yerler mezbûr Mustafa'ya hükm ve mu‘ârızadan men‘ birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken ve mezbûr ol-yerleri beher sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ eder iken mezkûr Hüseyin ve tarafından vekîl olan Hasan sipâhi mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye müdâhaleden halî olmamalarıyla hüccet-i şer‘iyye ve fetvâ-ı şerîf mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı kânun mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye müdâhale etdirilmemek bâbında vâki‘ halî hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına bililtimas ‘arz eylediğin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1163/Ocak 1750

794- Sayfa:212 Hüküm:2

Belgradçık kazasına bağlı timar karyelerinde kanunsuz işlerle ahaliye zulm eden karye mültezimi Çayniçeli İbrahim Efendi ve adamlarının müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Belgradçık ve kadılarına hüküm ki

Mostar ve Blagay kazâları ahâlilerinden ve ve dahi ba‘zıları gelüb bunlar civârlarında vâki‘ zâmânından koyun ve sâ’ir davarlarıyla varub yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ ve her sene tahammüllerine göre resmin sâhib-i arza edâ edegeldikleri Serhec ve Blasniçe nâm yaylaklarına kadîmü'l-eyyâmdan berü Belgradçık kazâsına tâbi‘ timâr karyelerinden nâm karyede vâki‘ nehr-i Tırbovik? Hisarı?

dimekle ma‘rûf mürûr ve ‘ubûr edegeldikleri cisrden defterde karye-i mezkûre sipâhisine bâc-ı mürûr nâmıyla bir nesne hâsıl yazılmayub kadîmden berü mahall-i mezkûrede ol-vechile akçe mütâlebesiyle ta‘addî ve rencîde olundukların yoğ iken şimdi karye-i mezkûre mültezimi olan Çayniçeli İbrahim Efendi dimekle ma‘rûf kimesne hevâsına tâbi‘ Dubniçeli Piri Beşe oğlu Abdi Beşe ve Yusuf Hoca dimekle meşhûr kimesneler ile yekdil ve yekcihet ve birbirilerine istinâden tagallübleri sebebiyle mücerred celb-i mal ve ahz-ı rüşvet kasdıyla zuhûr ve tezvirâta sülûk ve bize bir mikdâr akçe ve koyun vermedikçe geçirtmezüz deyu ta‘addî ve tasaddi ve kul-ı mücerredleriyle hilâf-ı şer‘-i şerîf mugâyir-i defter fuzûli birer ikişer koyunlarını aldıklarını dahi kanâ‘at etmeyüb a‘yânları içün götürdükleri davarlar içün dahi zulmen akçelerini ahz ve tahsîl ve bunun emsâli nice dürlü zulm ve ta‘addîlerinin nihâyeti olmadığından bundan akdem mezkûrların ol-vechile olan ta‘addîlerinin men‘i içün yedlerine buyruldu dahi verilmiş iken yine memnû‘ olmayub ol-vechile ahvâllerin diğer-gûn olunduğun bildirüb mezkûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf mugâyir-i defter ol-vechile zâhir olan zulm ve ta‘addîleri üzerlerinden men‘ ü def‘ olmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S sene 1163/Ocak 1750

795- Sayfa:212 Hüküm:3

Kotor Kalesi müstahfızlarından Murad'ın tasarrufunda olan yerlere hariçden yapılan kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Klis sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Kotor Kal‘ası müstahfızlarından Murad nâm müstahfız sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Klis sancağında kazâ-i mezbûre muzâfâtından Dalamuç nâhiyesine tâbi‘ karye-i Mevzi‘? nâm-ı diğer Brihodeç ve gayriden bin altı yüz akçe gedik timârı ile Kotor Kal‘ası müstahfızlığına berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub gedik timârının başkalemi olan karye-i Mevzi‘? nâm-ı diğer Brihodeç'de yedi ‘aded baştina ve iki asiyâb ve mahsûl-ı haymâne ve nısf bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve tapu-ı zemîn ve yedi hark ikişer yüz yekûn ma‘ gayrihâ sekiz yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Mevzi‘ nâm-ı diğer Brihodeç tâbi‘-i Dalamuç resm-i filori ve nısf bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve tapu bin sekiz yüz akçe yazu ile tahrîr ma‘

gayrihi birikdirilüb üç bin akçe yekûnundan bir def‘a bin altı yüz akçesi ifrâz ve Kotor Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timârı ve bin dört yüz akçesi dahi ifrâz ve oldahi kal‘a-i mezbûre müstahfızânına mahsûs bir gedik timârı ve zikrolunan bin altı yüz akçe gedik timârı hâlâ berât-ı şerîfimle mezkûr Murad'ın üzerinde olduğu defter-i hâkânîde mukayyed olmağla mezkûr Murad sâbıku'l-beyân karye-i Mevzi‘ nâm-ı diğer Brihodeç karyesinde müştereğiyle gedik timârına hâsıl-ı kayd olunan yedi ‘aded baştinaden resm-i filori ve mahsûl-i haymâne ve nısf bâd-ı hevâ ve ‘arûsiyye ve tapu-ı zemîn ber-mûceb-i defter-i hâkânî müştereğiyle ahz ü kabz murâd eyledikde civârında vâki‘ havass-ı hümâyûnumdan karye ve tevâbi‘ mukâta‘ası karyelerinin ber vech-i malikâne mutasarrıfı ve tarafından voyvodası olanlar sâbıku'l-beyân müştereğiyle gedik timârlarına hâsıl-ı kayd olunan resm-i filori ve mahsûl-i haymâne ve nısf bâd-ı hevâ ve ‘arûsiyye ve tapu-ı zemîn ahz ü kabz etmek sevdâsıyla gedik timârından hâsıl-ı kayd olunmamışdır voyvoda aldığım mukâta‘aya hâsıl yazılmışdır deyu defter-i hâkânîye mugâyir fuzûli müdâhale ve dört seneden berü gedik timârına ‘aid olan rüsûmâtı ahz ü kabz ve gadr-ı külli eylediğin bildirüb defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince ‘amel olunub defter-i hâkânîye mugâyir hass-ı mezbûr voyvodasının zâhir olan müdâhalesi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S sene 1163/Ocak 1750

796- Sayfa:213 Hüküm:1

Hersek sancağında Çerniçe nâhiyesinde Hüseyin'in tasarrufundaki zeamet karyelerine Klyuç Kapudanı ve serdarı ile ehl-i örften bazı kişiler tarafından yapılan kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Çerniçe ve kadılarına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna müteferrikalarından Hüseyin zîde kadruhu ‘arz-ı hâl edüb Hersek sancağında Çerniçe nâhiyesinde berât-ı ‘alişânımla mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden ve tevâbi‘ karyeleri icmâllü ze‘âmet karyelerinden olub ve bu makûle icmâllü ze‘âmet karyeleri serbest olmak kânun-ı mukarrer olmağla icmâllü ze‘âmeti

vâki‘ olan cürm-i cinâyet ve resm-i ‘arûsane ve kul ve câriye müjdegânesi ve sâ’ir bad-ı hevâsına âhardan dahl olunmak icâb etmez iken mîr-i mîrân ve mîrlivâ ve mütesellim ve voyvoda Klyuç kapudânı ve serdârı ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından hilâf-ı kânun müdâhale ve re‘âyâsına cevr ve eziyet ve ol-vechile perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is oldukların bildirüb kânun üzere ‘amel olunub hilâf-ı kânun ze‘âmeti karyelerinin vâki‘ olan cürm-i cinâyet ve resm-i ‘arûsane ve kul ve câriye müjdegânesi ve sâ’ir bâd-ı hevâsına mîr-i mîrân ve mîrlivâ ve mütesellim ve voyvoda Klyuç kapudânı ve serdârı ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i Ra sene 1163/Şubat 1750

797- Sayfa:213 Hüküm:2

Klis sancağında Ehlune nâhiyesine bağlı Ravnik karyesinde defterde kaydedildiği üzere on dört baştina, bir zemin ve üç çiftlik tasarruf edenlerden öşrlerinin aynî olarak alınması

Bosna vâlisi vezîr el-Hac Ebubekir Paşa'ya ve Ehlune kadısına hüküm ki

Sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Klis sancağında Ehlune nâhiyesine tâbi‘ Virde nâm-ı diğer Ravnik nâm karye ma‘ çiftlikhâ resm-i filori ve haymâne ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs üç bin akçe ber-icmâl ve timâr tamâmen Ali'nin berât-ı şerîfimle üzerinde timâr iken yedinde olan sûret-i defter-i cedîd-i hâkânîde mukayyed on dört baştina ve bir zemîn ve üç çiftlik yerlerine mutasarrıf olanlar ‘öşrlerin vermeyüb hâsılı tahtında ‘öşr taslihi tahrîr olunmamış deyu gadr ve ‘illet ve filori teklif ile ‘öşr vermeğin muhâlefet ve teklif olunan filori kalîlü'l-mikdâr ve hâsılıyla sefere eşmeye ‘adimü'l-iktidar olduğun ehl-i vukûf ihbar etmeleriyle sâlifü'z-zikr on dört baştina ve bir zemîn ve üç çiftlik yerlerin zirâ‘at ve hırâset edenler hâsıl eyledikleri terekelerinden ‘aynî ‘öşr vermek üzere tevkî‘ kalemiyle tashîh ve sûret verilmek bâbında ‘inâyet ricâsına ‘arz ve müsâ‘ade olunduğu halde defter-i hâkânîde olan mahalle tevkî‘ kalemiyle tashîhe muhtâç olduğun bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Abdullah Naili dâme mecduhu dahi i‘lâm eylediği sâ’ire sirâyet eylemeyüb vechen mine'l-vücuh müsâ‘ade olmamak şartıyla i‘lâmı mûcebince sâlifü'l-beyân on dört baştina ve bir zemîn ve üç çiftlik yerlerin zirâ‘at ve hırâset edenler hâsıl eyledikleri

terekelerinden ‘aynî ‘öşr vermek üzere mahalli sâdır olan emr-i ‘ali mûcebince bin yüz altmış üç senesi Safer'inin üçüncü gününde tevkî‘ kalemiyle tashîh olunub defterhâne-i ‘âmiremde memhûr sûret-i defter-i cedîd-i mufassal verilmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S sene 1163/Ocak 1750

798- Sayfa:213 Hüküm:3

Saraybosna'da Gazi İsa Bey Vakfı'na ait bir arsanın satılması hususunda kanuna aykırı olarak muhalefette bulunan İbrahim'in müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray kadısına hüküm ki

Saray Bosna'da vâki‘ bâbü's-sa‘adetim ağası nezâretinde olan evkâfdan müteveffâ Gazi İsa Bey Vakfı'nın berât-ı şerîfimle mütevellisi olan Yusuf Efendi bin Abdullah dimekle ma‘rûf kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb medine-i Saray mahallâtından Yahya Paşa mahallesinde vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd mukâta‘alı ‘arsa bunun mütevellisi olduğun vakf-ı mezbûrun vakfiye-i ma‘mûlu'n-bihâsında mukayyed ve ol-‘arsanın üzerinde olan eşcâr dahi Hatri Süleyman Efendi dimekle ‘arif kimesnenin medine-i mezbûrede Mevlevi zâviyesine bahâ-i revgân-ı şem‘ olmak üzere meşruta-i vakf ve bağçelerinin ol-bağçenin eşcârı bi'l-külliye kuruyub kökleri çıkub ‘arsa-i sırfa kalub birkaç seneden berü ‘arsanın mukâta‘ası verilmemekle bu ‘arsa-i mezbûrenin mütevellisi olduğundan ‘arsa-i mezbûreyi zabt ve âhara icâr murâd eylediğinde Mevlevihâne zâviyesi vakfı mütevellisi olan İbrahim bin Ahmed nâm kimesne hilâf-ı şer‘-i şerîf muhâlefet etmekle bundan akdem murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarından ‘arsa-i mezbûre Gazi İsa Bey Vakfı'nın mukâta‘ası ‘arsası olduğu şer‘an sâbit ve cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken mezkûr İbrahim hilâf-ı şer‘-i şerîf mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye muhâlefet eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü’l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe verildüğün bildirüb fetvâ-ı şerîfe mûcebince şer‘le görülüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve fetvâ-ı münife muhâlefet ve nizâ‘ etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledüğü ecilden mahâlinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâ'il-i Ra sene 1163/Şubat 1750

799- Sayfa:213 Hüküm:4

Kostayniçe kazasına bağlı Luziçe karyesinde Ostroviçe Kalesi kapudanı es-Seyyid'in tasarrufundaki yerlere hariçden yapılan kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine bakıyye-i Kostayniçe kadılarına hüküm ki

Ostroviçe Kal'ası kapudânı olan es-Seyyid zîde kadruhu gelüb bakıyye-i Kostayniçe kazâsına tâbi' mîr-i mîrân hassı karyelerinden Luziçe nâm karye toprağında ma'lûmü'l-hudûd baştina arâzisine elli altı senesinden berü sâhib-i arz temessükü mûcebince mutasarrıf ve kabz ve zirâ'at ve 'öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb tapulu ve temessüklü baştina arâzisinde âharın kat'a 'alâka ve müdâhale olmayub ber-vechile dahl ve ta'arruz olunmak icâb etmez iken Prozor palankası kapudânı el-Hac Şaban ve Kruvarca? Kal'asından Balu oğullarından ve nâm kimesne hilâf-ı kânun ve yedinde olan sâhib-i arz temessüküne mugâyir fuzûli müdâhale ve tagallüben zabt etmek irâdesiyle gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb mezkûrların hilâf-ı kânun ve yedinde olan sâhib-i arz temessüküne mugâyir zâhir olan müdâhale ve ta'addîlerin men' ü def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'il-i Ra sene 1163/Şubat 1750

800- Sayfa:214 Hüküm:1

Kotor Kalesi müstahfızlarından Murad'ın Klis sancağında tasarruf ettiği yerlere hariçden yapılan kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Klis sancağında vâki' Mevlânâ kadısına hüküm ki

Kotor Kal'ası müstahfızlarından Murad nâm müstahfız 'arz-ı hâl edüb Klis sancağında kaza-i mezbûre muzâfâtından Dalamuç nâhiyesinde karye-i Bloska nâm-ı diğer Riçovçe ve gayriden bin altı yüz akçe gedik timâr ile Kotor Kal'ası müstahfızlığa berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub gedik timârının başkalemi olan karye-i Bloska nâm-ı

diğer Riçovçe'den yedi ‘aded baştina ve altı asiyâb ve yedi hâne fî ikişer cüz’ mahsûl-ı haymâne ve nısf bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve polaçine ve tapu-ı zemîn ma‘ gayrihâ bin sekiz yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Bloska nâm-ı diğer Riçovçe resm-i filori ve haymâne ve nısf bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve tapu deyu yine bin sekiz yüz akçe yazu ile tahrîr ve ma‘ gayrihi birikdirilüb üç bin akçe yekûndan bir def‘a bin altı yüz akçesi ifrâz ve Kotor Kal‘ası müstahfızına mahsûs bir gedik timâr ve bin dört yüz akçesi ifrâz ve bu dahi kal‘a-i mezbûre müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr ve zikrolunan bin altı yüz akçe timâr haliya berât-ı şerîfimle merkûm Murad'ın üzerinde olduğu defter-i hâkânîde mukayyed ve mezkûr Murad sâlifü’z-zikr karye-i Bloska nâm-ı diğer Riçovçe-i el-mezbûrda müştereğiyle gedik timârıyla hâsıl-ı kayd olunan yedi ‘aded baştinaden resm-i filori mahsûl-ı haymâne ve nısf bâd-ı hevâ ve ‘arûsuyye ve tapu-ı zemîn ber-mûceb-i defter-i hâkânî müştereğiyle ahz ü kabz murâd eyledikde civârında vâki‘ hümâyûnumda karye ve tevâbi‘ mukâta‘ası karyelerinin ber vech-i malikâne mutasarrıfı ve tarafından voyvodası olanlar sâbıku'l-beyân müştereğiyle gedik timârına hâsıl-ı kayd olunan resm-i filori mahsûl-ı haymâne ve nısf bâd-ı hevâ ve ‘arûsuyye ve tapu-ı zemîn fuzûli ahz ü kabz etmek sevdâsıyla gedik timârında hâsıl-ı kayd olunmamışdır voyvodası olduğum mukâta‘a-i mezbûreye hâsıl-ı kayd olunmamışdır deyu hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhale ve dört seneden berü gedik timârına ‘âid olan rüsûmâtı tagallüben ahz ü kabz ve gadr-ı murâd etmeleriyle defter-i hâkânî kaydında olan berât-ı şerîfim mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât voyvoda-i mezbûr malikâne mutasarrıfının müdâhaleleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında bundan akdem istid‘â-ı ‘inâyet eylediği defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün emr-i şerîfim verilüb mahallinde ber-mûceb-i defter-i hâkânî ve emr-i şerîf gedik timârı ile hâsıl-ı kayd olunan rüsûmâtı ahz ü kabz murâd eylediğin erbâb-ı timârdan zümre-i mütegallibeden Filibelizâde Derviş Bey dimekle meşhûr kimesne rüsûmât-ı merkûmeye hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i emr-i şerîf timârımdır deyu müdâhale ve müştereğiyle buna ahz ü kabzına mümâna‘at ve gadr-ı külli eylediğin bildirüb defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîf mûcebince ‘amel olunub mugâyir-i defter-i hâkânî ve emr-i münif dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i

şerîfim ricâ ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i Ra sene 1163/Şubat 1750

801- Sayfa:214 Hüküm:2

Belgrad nâhiyesinde Kırsoviç ve sair mezraların tasarruf hakkının kanuna uygun şekilde tevcih edilmesi

Belgrad muhafızına Belgrad monlasına hüküm ki

Zü‘emâdan Yakub zîde kadruhu gelüb Semendire sancağında Dariva? nâhiyesinde Susniçe nâm karye ve gayriden üç bin sekiz yüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti aklâmından Belgrad nâhiyesine tâbi‘ iki nefer re‘âyâ ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ iki bin üç yüz akçe yazusu olan Ebu? Bovaç? derbend der-nezd-i Gorna Sjenica defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve ‘an-mahlul-i mufassal deyu bin üç yüz akçesi mümâileyh Yakub Bey ze‘âmeti mülhâkâtı bâkisi müştereği kaydında ve yine Belgrad nâhiyesinde mezra‘-i Golofça ve Kırsaviç mezra‘ları hîn-i tahrîrde halî ‘ani'r-re‘âyâ olduğundan civârında vâki‘ mera olanları ihfa ve muharrer kalemiyle tahrîr olunmayub hariç ez-defter kalub kimesnenin ze‘âmet ve timârına ve havass ve evkâf ve emlâkına dâhil değil ise şartıyla ber vech-i tahmin üç yüz akçe yazu ile mezâri‘-i sâ’ire ile birikdirilüb iki bin dört yüz elli akçe hisse ‘an-timâr olmak üzere elli altı senesi Zilkade'sinin onuncu gününde tevkî‘ kalemiyle defter-i icmâli sebt ve mahalli tashîh ve Uziçe nâhiyesinde Gotildol nâm karye ve gayriden bilâ-emr-i şerîf bin dokuz yüz akçe timâra mutasarrıf Hasan bin Mehmed'e ilhâken tevcîh ve hâlâ berât ile üzerinde olduğu defter-i hâkânîden ihrâc olunmağla mümâileyh Yakub Bey ze‘âmeti mülhâkâtından marü'z-zikr Ebu? Bovaç? derbend der-nezd-i Gorna Sjenica deyu defter-i hâkânîde mukayyed karye ol-diyârda altmış baştina Kırsofça ismiyle müsemma olub müştereğiyle kayd ve berâta dâhil iken mezkûr Hasan bin Mehmed ve celb-i mal sevdâsıyla mezra‘-i Kırsaviç deyu isim tesmiye ve mezâri‘-i sâ’ire ile hariç ez-defter olmak üzerine timârına ilhâken berât ve Belgrad muhafızı huzûrunda terâfu‘-i şer‘ ve keyfiyet edâ ve mezbûr alaybeyisinden ve sancaklısından sû’al olundukda mezkûr Hasan'ın iddi‘ası hilâf ve hakikat-i hâl minvâl-i

meşrûh üzere olduğun livâ-i mezbûr alaybeyisi divân-ı Belgrad'a i‘lâm ve mûcebince zabt içün buyruldu ve taraf-ı şer‘den ‘arz-ı mürâsele verildiğin bildirüb mezkûr Hasan'ın hariç ez-defter olmak üzere berât etdirdiği Kırsaviç mezra‘sı bunun müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Ebu? Bovaç? derbend der-nezd-i Gorna Sjenica karye Semendire mahallinde sancaklısından ve sâ’ir vukûf nâmı olan kimesnelerden sû’al ve hakikat-i hâl ‘arz-ı hâl ve i‘lâm olunması içün emr-i şerîfim sûreti istirhâm ve defter-i hâkânî kuyûdâtı mantuku üzere mezra‘-i mezbûre kimesnenin ze‘âmet ve timârına dâhil değil ise şartıyla mezâri‘ âhar ile birikdirilüb hariç ez-defter olmak üzere mezkûr Hasan'a ilhâken tevcîh olunmağla husûs-ı mezbûr sen ki Belgrad muhafızı vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetinin ve ma‘rifet-i şer‘le hasmı muvâcehesinde ehl-i karye ve zirâ‘atçiler ve sâ’ir vukûf-ı nâmı olan ba‘zı kimesnelerden gereği gibi tefahhuz ve hakikat-ı halî ‘ala-vuku‘a ‘arz ve i‘lâm eylemeniz içün size hitâben emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Abdullah Naili dâme mecduhu i‘lâm eylediği mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’il-i Ra sene 1163/Şubat 1750

802- Sayfa:215 Hüküm:1

Klis sancağına bağlı İskovine nâhiyesinde Mehmed ve Hüseyin'in tasarruf ettikleri timar yerlerine kanunsuz olarak yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Klis sancağında vâki‘ Mevlânâ zîde fazluhuya hüküm ki

Livâ-i mezbûrede Teşne Kal‘ası müstahfızlarından Mehmed ve Hüseyin nâm müstahfızlar gelüb Klis sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından İskovine nâhiyesinde Brakliçe? nâm karye ve gayriden yedi yüz akçe gedik timâr ile Teşne Kal‘ası müstahfızlığı Mustafa fevtinden yüz altmış bir senesinde merkûm Mehmed'e ve yine karye-i merkûm ve gayriden ol-mikdâr akçe gedik timâr ile kal‘a-i mezkûre müstahfızlığı dahi Ebu Bekir fevtinden yine sene-i mezkûrede mezbûr Hüseyin'e asitâne-i sa‘adetimde tevcîh ve hâlâ başka başka beravât-ı şerîf ile üzerlerinden merkûmân hıdmet-i lâzımelerin edâ ve berâtları mûcebince hıdmetleri mukâbelesinde müstehak oldukları mahsûlât ve rüsûmâtların kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz murâd eylediklerinde yine livâ-i mezbûrda vâki‘ Akhisar Kal‘ası dizdârı nâm kimesne zuhûr ve gedik timâr mezbûrlar içün dizdârı olduğum Akhisar Kal‘ası

müstahfızânına mahsûs bir gedik timârlardan idi deyu ol-timârların ikisini dahi Murad Hoca nâm kimesneye mîr-i mîrândan tezkire etdirdim size zabt etdirmeyüb mîr-i mîrân tezkiresi mûcebince merkûmun tarafından yine zabt ettim deyu hilâf-ı defter-i hâkânî asitâne-i sa‘adetimde olan berâtlarına mugâyir müdâhale eylediğinden ma‘adâ yedlerinde olan berâtların dahi tagallüben ve kahren ahz ve her vechile gadr eylediğin bildirüb zikrolunan gedik timârlar defter-i hâkânî ve asitâneden berât-ı şerîflerim mûcebince kendülere zabt ve hıdmetleri mukâbelesinde müstehak oldukları mahsûl ve rüsûm ahz ü kabz etdirilüb dizdâr-ı merkûm ve âharı hilâf-ı defter-i hâkânî ol-vechile ve sâ’ir bahâne ile bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda İskovine nâhiyesine tâbi‘ elli bin akçe yazar Reçiçe nâm karyenin sekiz yüz seksen sekiz akçesi ifrâz ve ma‘ gayrihi bin dört yüz akçe yekûnundan beş yüz akçeleri ifrâz ve Teşne kal‘ası müstahfızânına mahsûs başka başka iki gedik timâr ve tamâmen Mehmed ve Hüseyin üzerlerinde ve yine karye-i mezbûrenin bin dört yüz on iki akçesi ifrâz ve Akhisar Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr dört yüz akçesi el-Hac Hasan ve bâkisi müştereken karyelerinde ve yine karye-i merkûmenin bin üç yüz akçesi dahi ifrâz ve ma‘ gayrihi bin dört yüz akçe yazu ile ol-dahi Akhisar Kal‘ası müstahfızânına mahsûs gedik timâr ve tamâmen Hüseyin üzerinde ve yine karye-i merkûmenin bin yedi yüz akçesi dahi ifrâz ve nâhiyesine tâbi‘ Mürüvvet bin Mehmed ‘an-hisse-i karye-i Visohan ile birikdirilüb bin dört yüz akçe yazu ile ol-dahi Akhisar Kal‘ası müstahfızânına mahsûs bir gedik timâr ve yedi yüz akçesi dahi ifrâz ve yine nâhiyesine tâbi‘ Mürüvved bin Mehmed ‘an-hisse-i karye-i Visohan ile birikdirilüb bin dört yüz akçe yazu ile ol-dahi Akhisar Kal‘ası müstahfızânına mahsûs başka bir gedik timâr ve yine karye-i merkûmenin bin akçesi dahi ifrâz ve yine nâhiyesinde Selman? nâm karye ve gayrihâlârıyla birikdirilüb dört bin yirmi akçe yekûnundan üç bin akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve bin yirmi akçesi dahi ifrâz ve Klis nâhiyesine tâbi‘ Dogopolye? nâm karye ve gayrihâlârıyla birikdirilüb dört bin yirmi akçe yekûnundan bin yirmi akçesi ifrâz ve ma‘ gayrihi on bin beş yüz otuz akçe ze‘âmet deyu ber-icmâl ve kuyûdât tetebbu‘ olundukda zikrolunan Akhisar Kal‘ası ile müstahfız ve ze‘âmet ve timârın berâtları kaydları bulunmamışdır ve karye-i mezbûrenin yazı-ı mezkûresinden beş yüz on iki akçe tecâvüz etmeyin ber-mûceb-i defter-i hâkânî icmâl-i mezbûrlarda herkesin senedât-ı yazusuna ve isâbet eden hisselerin zabt eylemek ifrâz eylediğin bi'l-

fi‘il defter emîni olan el-Hac Mehmed dâme mecduhu ‘arz etmeyin mümâileyhin ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1163/Şubat 1750

803- Sayfa:215 Hüküm:2

Hersek sancağında Zagorye nâhiyesinde Cafer'in tasarrufundaki zeamet karyelerinde ehl-i örf taifesi tarafından yapılan kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Hersek sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Cafer veled-i Ebu Bekir Paşa zîde kadruhu ‘arz-ı hâl edüb Hersek sancağında kazâ-i mezbûre muzâfâtından Zagorye nâhiyesinde berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden nefs-i Çarniçe ve Dobrin? nâm karyeler ve tevâbi‘leri kurâ icmâllü ze‘âmet karyelerinden olub ve bu makûle icmâllü ze‘âmet karyeleri serbest olmak kânun-ı mukarrer olmağla icmâllü ze‘âmeti karyelerinin vâki‘ olan cürm-i cinâyetle ve resm-i ‘arûsane ve kul ve câriye müjdegâneleri ve sâ’ir hevâlarına mîr-i mîrân ve mîrlivâ ve mütesellim voyvoda ve kapudân ve serdar ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesine taraflarından hilâf-ı kânun müdâhale ve ol-vechile ze‘âmeti mahsûsun kesr ve noksânına bâ‘is olduklarından ma‘adâ re‘âyâsıyla dahi günâ-gûn cevr ve eziyet ve ol-vechile perâkende ve perişân olmalarına bâdî oldukların bildirüb kânun üzere ‘amel olunub hilâf-ı kânun rüsûm-ı serbestiye ve sâ’ir bâd-ı hevâlarına ber-vechile dahl ve ta‘arruz ve re‘âyâsına cevr ve eziyet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1163/Şubat 1750

804- Sayfa:215 Hüküm:3

Hersek sancağında Sokol nâhiyesinde Ali bin İbrahim isimli sipahinin tasarrufunda olan timar yerlerine yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması ve kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre Hersek ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Ali veled-i İbrahim nâm sipâhi gelüb Hersek sancağında Hersek kazâsı muzâfâtından Sokol nâhiyesinde bin akçe yazar geçid-i Bastah ma‘ der-nehr-i Drina ve yine kazâ-i mezbûr muzâfâtından Dabri nâhiyesinde iki bin akçe yazusu olan Prevolye karyesiyle birikdirilüb üç bin akçe timâr mutasarrıf Hasan'ın rızâsıyla kasr-ı yedinden miralay Üveys ‘arzıyla elli altı senesi Ramazan'ında merkûm Ali veled-i İbrahim'e tevcîh olmuş iken mezbûr Hasan hilesinden nâşi kasr-ı yedleri inkâr ve timâr-ı mezbûru elli yedi Şaban'ında ref‘inden ibkâ ve mezkûr Hasan'ın kasr-ı yedi miralay ‘arzıyla sahih olduğundan mezkûr Ali veled-i İbrahim'e ibkâ olundukdan sonra mezkûr Hasan kasr-ı yedinden miralay ‘arzı olmayub vâli-i sâbık müteveffâ Bekir Paşa tarafından cebren olmuşdur deyu da‘vâ ve timâr-ı mezbûr mezkûr Hasan'ın kasr-ı yedinden alay beyi ‘arzıyla tevcîh olunub iddi‘âsı lağv olduğun ve defter kethüdâsı Mehmed i‘lâmı mûcebince elli sekiz senesi Rebiülevvel'inin yirmi ikinci gününden sâbıkâ Bosna vâlisi tarafından merkûm Ali veled-i İbrahim'e ibkâ ve mûcebince asitâneden dahi berât ile üzerinde iken mezkûr Hasan tekrâr hileye sülûk ve kasr-ı yedi inkâr birle divân-ı Bosna'ya ‘arz-ı hâl ve livâ-i mezbûr alaybeyisi i‘lâm eylemek içün buyruldu ısdâr ve miralay-ı merkûm mezbûr Hasan'ın karındaşı olmağla tama‘-ı hâmından nâşi müteveffâ Bekir Paşa’dan ... nâşi timâr-ı mezbûru Hasan'ın kasr-ı yedinden mezbûr Ali veled-i İbrahim'e ikrâhen ‘arz etmiştim deyu i‘lâm ve mîr-i mîrândan ehakk kalmışdır etmekle ref‘inden asitâne kaydı mûcebince mezbûr Ali veled-i İbrahim altmış senesi Zilhicce'sinin ikinci gününden ibkâ ve tevcîh ve hâlâ berâtıyla merkûm Ali veled-i İbrahim'in üzerinde olmağla mezkûr Ali veled-i İbrahim timâr-ı mezbûr ber-minvâl-i meşrûh bana ibkâ ve tevcîh ve berâtıyla üzerinde iken livâ-i mezbûr alaybeyisi ‘arz-ı dünyeviyesi âhara ‘arzlarıyla tama‘-ı hâmından nâşi karındaşı mezkûr Hasan ile yekdil ve hileye sülûk ve dürlü ‘illet ve bahâneleriyle timâr-ı mezbûru altmış bir senesinde fuzûli zabt ve tahvîl târihine düşen mahsûl ve rüsûmât tagallüben ahz ü kabz ve gadr eylediğin bildirüb timâr-ı mezbûr yedinde olan berât-ı mûcebince kendüye zabt ve mezkûrların yedinde olan berâtına mugâyir tahvîl târihine düşen mahsûl ve rüsûmâttan tagallüben ahz ü kabz eyledikleri tahsîl ve hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât müdâhaleleri men‘ içün emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere ol-dahi mestûr ve mukayyed ve bu makûle zü‘emâ ve erbâb-ı timâr mahsûl ve rüsûm nüzûl-ı ‘adedden kesbü'l-kânun i‘tibâr tahvîlleri târihine olub herkes berâtları

mûcebince tahvîl târihine düşen mahsûl ve rüsûmları ahz ü kabz eylemeleri muktezâyı kânunları olub ancak defter-i hâkânî kuyûdâtı mantûku üzere timâr-ı mezbûr altmış senesi Zilhicce'sinin ikinci gününden mezkûr Ali veled-i İbrahim'e tevcîh ve ibkâ ve hâlâ berâtıyla üzerinde olmağla bu sûrette altmış bir senesi mahsûl ve rüsûmu mezbûr Ali'nin berâtı mûcebince tahvîl târihine düşmek iktizâ eylediği kuyûdâtında zâhir olmak iltiması üzere sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetin ve ma‘rifet-i şer‘le görülüb timâr-ı mezbûr yedinde olan berâtı mûcebince zabt ve kabz üzere tahvîl târihine düşen mahsûl ve rüsûmât mezkûrların mugâyir-i berât fuzûli ahz ü kabz aldıkların her ne ise bade's-subut istirdad ve ihkâk-ı hakk olunmak içün sana hitâben defter-i hâkânî mûcebince kânun üzere emr-i muharrir bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım Abdullah Naili dâme mecduhu i‘lâm eylemek i‘lâm mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1163/Şubat 1750

805- Sayfa:216 Hüküm:1

Bosna'da Memlehateyn kazasına bağlı Dobruca karyesinde Abdülhamit isimli öğretmenin evini basıp eşyalarını ve malını çalan ve evine zarar veren eşkıyaların yargılanması ve zararının karşılanması

Bosna vâlisi vezîre eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Mevlânâ Memlehateyn kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ olan Dobruca nâm karye sâkinlerinden mu‘allim-i sıbyân olan Abdulhamid nâm kimesne gelüb bu kendü hâlinde olub ta‘allüm-i sıbyân ile meşgul iken karye-i mezbûre sâkinlerinden Ömer ve yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Dukovine karyesinde Yunus ve Salih ve Kerküklü? karyesinden Ömer ve Cafer ve Tatariç karyesinden Durak oğlu Ramazan ve Debovişte karyesinden Sefer nâm şakîler birbirleriyle yekdil ve her-cihete tâbi‘ ma‘lûmü'l-esâmi rüfekâlarıyla bin yüz altmış senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf bunun menzilin basub bi'l-cümle emvâl ve eşyâsın bî-gayri-hakkın gasb ve garet ve hânesini harâb ve hedm ve ol-vechile gadr-ı külli eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb mezkûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf bî-gayri-hakkın gasb ve garet eyledikleri emvâl ve eşyâsıyla hedm eyledikleri hânesinin şer‘an icâb eden kıymeti tamâmen tahsîl ve alıverilüb icrâ-ı olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylemeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1163/Şubat 1750

806- Sayfa:216 Hüküm:2

Taşlıca kazasına bağlı Bukoviçemirgi? karyesinde vergi verecek emlak ve yerleri olmayan kişilere karye ahalisi tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Taşlıca kadılarına hüküm ki

Taşlıca kazâsına tâbi‘ Bahuka? nâm karye ahâlisinden Mahmud ve Hüseyin ve Mehmed ve Hasan nâm kimesneler gelüb bunların Taşlıca kazâsına tâbi‘ Bukoviçemirgi? nâm karye toprağında ‘avârızhânesine bağlı emlâk ve yerleri olmağla emr-i şerîf ile vâki‘ tekâlifden tahammüllerine göre hisselerine isâbet eden tekâlifi zikrolunan karyeler ahâlileriyle ma‘an edâ edüb ve yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ ve Bukoviçemirgi? karyesi toprağında tasarruflarında ‘avârızhânesine bağlı tekâlif almak icâb eder emlâk ve yerleri olmayub hilâf-ı kânun tekâlif mütâlebesiyle rencîde ve remîde olunmaları icâb etmez iken karye-i Bukoviçemirgi? ahâlisi birbirleriyle müttefik ve emr-i şerîf ile vâki‘ tekâlifden siz dahi bizimle ma‘an hisse verin deyu hilâf-ı kânun fuzûli müdâhale ve ta‘addî ve husûs-ı mezbûr ber vech-i meşrûh üzere olduğun cânib-i şer‘den i‘lâm-ı şer‘iyye verildiğin bildirüb karye-i Bukoviçemirgi? el-mezbûre ahâlisinin hilâf-ı kânun bunların tekâlif ve mütâlebesiyle zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1163/Şubat 1750

807- Sayfa:216 Hüküm:3

Bosna sancağında Ras nâhiyesinde adı geçen karye ve çiftliklerin tasarrufuna hariçden yapılan kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre Mevlânâ kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Hüseyin nâm sipâhi gelüb Bosna sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Ras nâhiyesinde karye-i Gorna Biviç ve gayriden altı bin akçe timâra

berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârının başkalemi olan bin altı yüz elli akçe yazar karye-i Gorna Biviç müstakilen kayd ve berâtına dâhil olmağla karye-i mezbûre çiftlik-i Girloberdi? der-yed-i Mustafa ve Mehmed karındaşı hâlâ der-yed-i Hacı Cafer deyu tahrîr olunan çiftliği ber-mûceb-i defter-i hâkânî zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmun ahz ü kabz murâd eyledikde âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken yine Ras nâhiyesinde karye-i Masli? ve gayriden altı bin akçe timâra mutasarrıf olan İbrahim zuhûr ve timârı mülhâkâtından Ras nâhiyesinde bin iki yüz akçe yazar Dolna Biviç karyesi hâsılıyla mahsub on üç ‘aded baştinayi zabta kanâ‘at etmeyüb mezkûr Hüseyin'in başkalemi olan karye-i Gorna Biviç? ve hâsılıyla mahsub dokuz adet baştina ve çiftlik-i Girloberdi? ve iki zemîn içün timârı aklâmından olan Dolna Biviç karyesi olmak üzere hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhale ve timârı mahsûlüne gadr eylediğinden gayri Sjenica nâhiyesinde ve voynugân-ı karye-i Moskovine der-tasarruf-ı Mustafa bin Ali ber vech-i maktû‘ bin akçe yazu ile havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından olmak üzere tahrîr olunmağla havass-ı hümâyûn ve mutasarrıfı tarafından voyvodası olanlar dahi voynugân-ı karye-i Moskovine der-tasarruf-ı Mustafa bin Ali deyu ber vech-i maktû‘ bin akçe yazu ile mukayyed voynugândan hass-ı hümâyûnuma ‘aid olan almağa kanâ‘at etmeyüb oldahi zikrolunan karye-i Gorna Biviç-i mezbûrenin hâsılıyla mahsub çiftlik-i Girloberdi-i? el-mezbûre müdâhale ve külli gadr olunduğun bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî sipâhi-i mezbûr İbrahim ve havass-ı hümâyûnum mutasarrıfı ve tarafından voyvodası olanları dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb müdâhaleleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Ras nâhiyesine tâbi‘ on bir nefer re‘âyâ ve dokuz baştina ve iki zemîn ile karye-i Gorna Biviç ve tahtında çiftlik-i Girloberdi? der-yed Mustafa ve Mehmed ve biradeş hâlâ der-yed-i Hacı Cafer ve hâsılı tahtında resm-i çift ve ispençe ve gendüm ve nısf bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve polaçine ve tapu-ı zemîn yekûn ma‘ gayrihâ iki bin altı yüz akçe yazu Vardar nâhiyesine tâbi‘ on dört nefer re‘âyâ ve beş baştina ve hâsılı tahtında resm-i çift ve ispençe ve gendüm ve nısf bâd-ı hevâ resm-i ‘arûs ve polaçine ve tapu-ı zemîn yekûn ma‘ gayrihâ bin beş yüz akçe yazar karye-i Dolna Raviçe ve Sjenica nâhiyesine tâbi‘ üç baştina ve hâsıl-ı anilgalle ve gayrihi üç yüz elli akçe yazar karye-i Muskovine halî ez-ra‘iyyet hariçden zirâ‘at olunur deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i

icmâlde karye-i Gorna Biviç iki bin altı yüz elli akçe yazu ile tahrîr ve birikdirilüb altı bin akçe ber-icmâl ve tamâmen mezkûr Hüseyin üzerinde ve yine Ras nâhiyesine tâbi‘ sekiz nefer re‘âyâ ve on üç baştina ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ bin iki yüz akçe yazar karye-i Dolna Biviç defter-i mufassalda muharrer kalemiyle ol dahi tahrîr ve icmâlde Sjenica nâhiyesine tâbi‘ Masli? nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb altı bin akçe ber-icmâl ve tamâmen İbrahim üzerinde ve Sjenica nâhiyesine tâbi‘ ber vech-i maktû‘ senede bin akçe yazu ile karye-i voynugân-ı Moskovine der-tasarruf-ı Mustafa bin Ali deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Bana nâhiyesine tâbi‘ Virdesniçe nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere havass-ı hümâyûn mülhâkâtından olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî timâr taraflarının icmâl ve mufassalları başka olub iki bin üç yüz akçe yazu ile mukayyed karye-i Gorna Biviç ve tahtında çiftlik-i Girloberdi? merkûm Hüseyin ve bin iki yüz akçe yazu ile mukayyed Dolna Biviç merkûm İbrahim taraflarından zabt olunub havass-ı hümâyûnum tarafının dahi icmâl ve mufassalı başka olduğu bi'l-fi‘il defter emîni olan el-Hac Mehmed Rakım dâme mecduhu ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1163/Şubat 1750

808- Sayfa:217 Hüküm:1

İstari Eflak kasabasında oturan Sinekli isimli zımmi kişinin evini basarak kızını kaçırıp tecavüz eden eşkıyadan Mehmed ve Musa ile adamlarının yargılanıp gerekenin yapılması

Bosna vâlisi vezîre İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

İstari Eflak kasabası varoşunda sâkin Sinekli nâm nasraniye gelüb kendü hâlinde ‘arzıyla mukayyed ve hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ ve ta‘addîsi olmayub ber-vechile müdâhale olunmak icâb etmez iken yine kasabâ-ı mezbûre sâkinlerinden eşkıyâ ve mütegallibeden Mehmed ve Musa nâm şakîler kendü hallerinde olmayub hevâlarına tâbi‘ birkaç nefer refikleriyle yekdil ve yekcihet ve bin yüz elli senesinde bunun menzilin basub karındaşı Burisa nâm zımmîyi ahz ve bî-gayri-hakkın darb-ı şedid ile darb olunmuş guruşunu fuzûli ahz eylediklerinden gayri kızı nâm bikr-i baliğayı hilâf-ı şer‘-i şerîf ve fuzûli menzilinden ihrâc ve Nikola nâm zımmînin menziline götürüb

fi‘il-i şeni‘ kasdıyla ta‘arruz ve bikrin izale ve hetk-i ‘ırz eyleyüb ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin mezbûrlar ‘askerîlik iddi‘âsında oldukların bildirüb zâbitleri ma‘rifetiyle şer‘le görülüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ra sene 1163/Şubat /Mart 1750

809- Sayfa:217 Hüküm:2

Taşlıca kazasında Hacı Ömeroğlu denilen Hacı Haydar isimli kişinin kanunsuz işlerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine kadısına ve Taşlıca kazâsı nâ’ibine hüküm ki

Sen ki Taşlıca kazâsı nâ’ibi Mevlânâ Şeyh İbrahim zîde ‘ilmuhusun sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Taşlıca kazâsı sâkinlerinden Hacı Ömeroğlu dimekle ma‘rûf Hacı Haydar nâm kimesne kendü hâlinde olmayub fukarâ-ı ra‘iyyeti tecrîm ve sâ’ir ‘ibadullahı tagrîm için ba‘zı evkâfda mültezim olub fukarânın zuhûr eden ahvâllerin şer‘-i şerîfe havâle etmedin hilâf-ı şer‘-i şerîf fukarâyı yeter rencîde ve nice emvâllerin zulmen ahz ve ahvâl-i fukarâ diğer-gûn olduğundan gayri ehl-i ‘arz-ı hâl-ı müslimîn üzerine tasallut için kuvvet-i maliye ile ‘askerîlik iddi‘âsında olan kimesnelerin serdârı olub ba‘zı vakt alet-i harb ile nice eşkıyâyı kendü konağında tutub ehl-i ‘ırz ümmet-i Muhammed'e isal ve darb için tâ‘ife-i mezkûre ile ekser evkâfdan serhoş gecelerde pür-silah zokaklarda gezdiklerinden ümmet-i Muhammed câmi‘-i şerîfde salat-ı ‘işa ikâmet için çıkmaya havfen hânelerinde kalub harekât-ı na-meşru‘aları ‘ala-vuku‘ihi i‘lâm etmek için ehl-i ‘ırz kimesneler iltimaslarıyla emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâki‘ halî ‘arz-ı hâl eyledikleri ecilden hilâf-ı şer‘ ve kânun vâki‘ olan ta‘addî ve tecâvüzlerinden men‘ ü def‘ olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i R sene 1163/Mart 1750

810- Sayfa:217 Hüküm:3

Hersek sancağında zeamet ve timar tasarruf edenlerden kanunsuz olarak zorla akçelerini alan sancak alaybeyi olan Veys'in müdahalesinin ortadan kaldırılarak gereğinin yapılması

Bosna vâlisine Foça ve kadılarına hüküm ki

Bosna eyâletinde Hersek sancağının zü‘emâ ve erbâb-ı timârından zâ‘im Derviş ve İsmail Çeribaşı ile ve ve nâm zâ‘im ve sipâhiler gelüb sâbıkâ Hersek sancağı alay beyisi olan Foça kazâsı sâkinlerinden Veys nâm kimesne bin yüz elli senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri-hakkın cebren ve kahren fuzûli dört bin altı yüz kırk guruşlarını alub ziyâde gadr ve ta‘addî ve zulm ve hayf eylediğin bildirüb zâbiti ma‘rifetiyle şer‘le görülüb mezkûr Veys'in hilâf-ı şer‘-i şerîf bî-gayri-hakkın aldığı ol-mikdâr guruş hakları tamâmen tahsîl ve bî-kusûr alıverilüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘allül ve muhâlefet etdirilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahâlinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i R sene 1163/Mart 1750

811- Sayfa:217 Hüküm:4

Çayniçe kazasına bağlı Zivne karyesinde Osman'ın müştereken tasarruf ettiği yerleri satın almak istemesine kanunsuz olarak muhalefet edilmesi ve başkasına satılması sebebiyle gereğinin yapılması

Bosna vâlisine Çayniçe kadısına hüküm ki

Osman nâm kimesne gelüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ Zivne karyesi toprağında ma‘lûmetü'l-hudûd yerleri Dedeoğulları Halil ve İsmail ve Osman nâm kimesneler ile müşâ‘ ve müşterek zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb müşterekleri mezbûrlar ol-yerlerden hisselerin âhara ferâğ murâd eyledikde bu dahi müşterek olduğu i‘tibâri ve el verdiği bahâ ile almak istedikte müşterekleri mezbûr buna vermeyüb ecânibden İmam Mustafa nâm kimesneye verüb hilâf-ı kânun ta‘addî eyledikde ve tarafından yeğeni Ahmed Çavuş nâm kimesneyi vekîl eylediğin ve bu bâbda şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîf verildiğin bildirüb mûcebince ‘amel olunub müştereği yerleri el verdiği bahâ ile buna alıvermek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R sene 1163/Mart 1750

812- Sayfa:217 Hüküm:5

İstolçe kazasında İsmail ve Süleyman'ın eşya ve mallarını gaspeden adı geçen müslim ve gayrimüslim kişilerin yargılanması ve aldıklarının eksiksiz olarak tahsil ettirilmesi

Bosna vâlisi vezîre İstolçe ve kadılarına hüküm ki

İstolçe kazâsı sâkinlerinden İsmail ve Süleyman nâm kimesneler sudde-i sa‘adetime gelüb bunlar kendü hallerinde ‘arzlarıyla mukayyed ve hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ ve ta‘addî ve üzerlerine dahi şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmayub ber-vechile ta‘addî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken yine kasabâ-ı mezbûre sâkinlerinden eshâb-ı ağrazdan Selim ve Ahmed Ağa ve Osman Ağa ve Hacı Receb ve Salih ve Karaca ve Hüseyin ve Mehmed nâm kimesneler ile Herelek ve Raniç ve Salik? ve Manik ve Mustaik ve Sanik ve Şotlo ve Bredlenik oğulları dimekle ma‘rûf zımmiler zuhûr ve kendü hallerinde olmayub birbirleriyle müttefik ve bunlara garaz-ı dünyevileri olmaktan nâşi mücerred icrâ-ı garaz ve ahz-ı intikam içün tecrih ve ızrâr ve celb-i mal sevdâsıyla üzerlerine musallat ve mahzır peydâ ve hilâf-ı vâki‘ mevadd isnâd ve hevâlarına tâbi‘ ehl-i ‘örf tâ’ifesiyle müttefik ve bin yüz altmış senesinde bunların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri-hakkın cebren ve zulmen ma‘lûmü'l-mikdâr akçe ve emvâllerin gasb ve ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb mezkûrların hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri-hakkın cebren ve zulmen aldıkları akçe ve emvâlleri her neyse tamâmen tahsîl ve mezkûrlardan kendülere alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk ve hilâf-ı şer‘-i şerîf zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahâlinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1163/Nisan 1750

813- Sayfa:218 Hüküm:1

Srebreniçe kazasına bağlı Luzniçe ve Şar karyelerinin zabiti Ali'nin tasarrufunda olan yerlerdeki kestane ağaçlarına yapılan müdahaleler sebebiyle kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Srebreniçe ve kadılarına hüküm ki

Havass-ı hümâyûnum karyelerinden Srebreniçe kazâsına tâbi‘ Luzniçe ve Şar ve nâm karyeler zâbiti Ali zîde kadruhu gelüb karye-i mezbûre toprağında ba‘zı halî yerlerin hüdâyi nâbit kesdane eşcârı olmağla cümle mahsûlü kânunen bunun iken kurâ-i mezbûre ahâlisinden ba‘zıları fuzûli cem‘ ve ahz ve füruht edüb buna bir nesne vermeyüb gadr-ı külli eylediğin bildirüb ol-bâbda kânun üzere hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1163/Misan/Mayıs 1750

814- Sayfa:218 Hüküm:2

İzvornik kasabasında oturan Kıptiyân taifesi ve diğer gayrimüslimlere yapılan kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve İzvornik ve kadılarına hüküm ki

İzvornik kasabası sâkinlerinden ehl-i zimmet ve Kıptiyân tâ’ifesi gelüb bunlar üzerlerine lâzım gelen cizye ve ispençelerin ve voyvoda ve subaşılarına ve emr-i şerîfimle vâki‘ tekâliflerin dahi cem‘ine me’mûra edâda kusûrları yoğ iken kasabâ-ı mezbûreden ba‘zı mütegallibe bilâ-ücret hilâf-ı şer‘-i şerîf bunları kendü hıdmetlerinde istihdâm ve külli gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediklerin ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1163/Misan/Mayıs 1750

815- Sayfa:218 Hüküm:3

Srebreniçe kazasına bağlı Boroviçe, Hubeyil? ve Hraniç karyesi ahalilerinden bazılarının askeri zümreden oldukları iddiasıyla vergi vermeyip vergi yükünü diğerlerinin üzerine yüklediklerinden kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Srebreniçe ve kadılarına hüküm ki

Srebreniçe kazâsına tâbi‘ Boroviçe ve Hubeyil? ve Hraniç nâm kurâ ahâlisi gelüb Srebreniçe kasabası sâkinlerinden ve ve ve dahi ba‘zılarının bunların

karyeleri tahtında bi'l-fi‘il zabt ve tasarruflarında hâneye bağlı tekâlif icâb eder emlâk yerlerin olmağla üzerlerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifden ‘alâ ve evsat ve edna i‘tibâriyle hisselerine düşeni biz kal‘a neferleri ve ‘askerileriz deyu vermeyüb cümlesin bunlara çekdirüb gadr eylediklerin bildirüb ol-bâbda kânun üzere hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1163/Misan/Mayıs 1750

816- Sayfa:218 Hüküm:4

Beline kazasına bağlı Beroniçe ve Molkofça ve diğer bazı karye ahalilerine vergi konusunda yapılan kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Beline ve kadılarına hüküm ki

Ze‘âmet karyelerinden Beline kazâsına tâbi‘ Beroniçe ve Molkofça ve nâm karye ahâlileri gelüb bunlar karye-i mezbûre topraklarında zirâ‘atleriyle hâsıl eylediklerin terekelerinden sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyelerin kânun ve defter mûcebince zâ‘imlerine edâda kusûrları yoğ iken mezbûrlar mütegallibeden ol-vechile hîn-i ta‘şirde ayni ‘öşrlerin almayub üzerlerine bırakub hilâf-ı kânun ‘öşr mütâlebe ve cebren külli akçelerin aldıklarından ma‘adâ vakitli vakitsiz ziyâde atlu adam ile varub müft ve meccânen yem ve yemek ve sâ’ir mekûlâtların alub gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb ol-bâbda kânun üzere hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1163/Misan/Mayıs 1750

817- Sayfa:218 Hüküm:5

Srebreniçe kazasına bağlı Bahorik karyesinde Ahmed ve Hacı Mustafa'nın tasarrufundaki yerlere Beyzadeoğlu İsmail, Halil ve Hüseyin tarafından yapılan müdahalelerin engellenmesi

Bosna vâlisine Srebreniçe kadısına hüküm ki

Ahmed ve Hacı Mustafa zîde kadruhuma gelüb bu mümâileyhimânın Srebreniçe kazâsına tâbi‘ havass-ı hümâyûn karyelerinden Bahorik nâm karye toprağında bi'l-fi‘il zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ eyledikleri Revasnik dimekle ma‘rûf ve zirâ‘at ve ‘öşr tapulu ve temessük ile ma‘lûmü'l-hudûd yerlerinde âharın kat‘an ‘alâka ve müdâhale olmayub ber-vechile ta‘addî ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken ecânibden Beyzadeoğlu İsmail ve Halil ve Hüseyin dimekle ma‘rûf kimesne ve mütegallibe ve cebâbirden olduklarından tapulu ve temessüklü yerlerine hilâf-ı kânun fuzûli müdâhale ve zabt ve tasarruflarına mümâna‘at ve ve gadr sevdâsında oldukların ve husûs-ı mezbûr içün cânib-i şer‘den yedlerinde hüccet-i şer‘iyyeleri olduğun ve bu bâbda da‘vâlarına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan yedlerine fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb fetvâ-ı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyye ve sâhib-i temessükü mûcebince ‘amel olunub mezkûrların hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve fetvâ-ı münif ve temessük ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘ ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1163/Misan/Mayıs 1750

818- Sayfa:218 Hüküm:6

Saray nâhiyesine bağlı voynugan karyesi olan Magoliçe'ye hariçden yapılan kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray Monlasına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın defteri çavuşlarından Süleyman zîde kadruhu ‘arz-ı hâl edüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde voynugân-ı karye-i Magoliçe ve gayriden yedi bin dokuz akçe timâra eyâlet-i Bosna'nın defteri çavuşluğu ilhâkıyla berât-ı şerîfine mutasarrıf olub timârının başkalemi olan müstakilen mümâileyhin kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr voynugân-ı karye-i Magoliçe'ye âhardan hilâf-ı defter-i hâkânî bir dürlü dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken havass-ı hümâyûnum karyelerinden yine Saray nâhiyesinde Magoliçe Derkatiska karyesine ber vech-i malikâne mutasarrıf olan Yayçeli Mehmed Paşa zuhûr ve has mülhâkâtından olan marü'z-zikr karye-i Magoliçe Derkatiska'yı ber-mûceb-i defter-i hâkânî zabta kanâ‘at etmeyüb mümâileyhin müstakilen kayd ve berâtına dâhil timârının başkalemi olan sâlifü'z-zikr voynugân-ı

karye-i Magoliçe'yi has mülhâkâtındandır deyu hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtın tagallüben ahz ü kabz ve ol-vechile gadr-ı külli eylediğin bildirüb ber-mûceb-i defter-i hâkânî timârının başkalemi olan sâlifü'z-zikr voynugân-ı karye-i Magoliçe müstakilen kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb ve has mutasarrıfı mezkûru hilâf-ı defter-i hâkânî dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb ve fuzûli aldığı mahsûl ve rüsûm geri istirdâd olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Saray nâhiyesine tâbi‘ on yedi nefer re‘âyâ ve beş ‘aded baştina ve hâsıl-ı resm-i çif ve bennâk ve gendüm ve mahlût yekûn ma‘ gayrihâ bin yüz akçe yazar voynugân-ı karye-i Magoliçe defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihâ birikdirilüb altı bin üç yüz akçe ber-icmâl ve icmâl mezbûr tamâmen mümâileyhin timârı mülhâkâtı ve yine Saray muzâfâtından Orhan? nâhiyesine tâbi‘ altı nefer re‘âyâ ve dört baştina ve hâsıl-ı ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihi bin beş yüz yetmiş akçe yazar karye-i Kameniçe ve yine Saray nâhiyesine tâbi‘ karye-i Magoliçe Derkaniska otuz ‘aded baştina ve otuz hâne deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1163/Misan/Mayıs 1750

819- Sayfa:219 Hüküm:1

Saray nâhiyesinde Aişe isimli kadının babasından kalan yerlere hariçden gayrimüslim kişiler tarafından yapılan kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Saray kadısına hüküm ki

Fi'l-‘asl medine-i Saray'dan olub hâlâ Üsküb'de sâkine Aişe nâm hâtûn gelüb bunun bundan akdem fevt olan babası el-Hac İbrahim nâm kimesneden müntakil medine-i Saray'da vâki‘ mutasarrıf olduğu bir bab kebir mülk dükkan ve ittisâlinde olan ma‘lûmetü'l-hudûd mülk bağçesinde kat‘an âharın ‘alâkası olmayub ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken medine-i Saray sâkinlerinden Yusufhako ve Abram nâm Yahûdiler birbirleriyle yekdil ve bin yüz altmış senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri-hakkın fuzûli ve tezvirât ile zabt ve dükkanını hedm ve yerlerine Yahûdi hâneleri

binâ ve ihdâs edüb külli gadr ve ta‘addî eylediklerin ve tarafından oğlu Mehmed nâm kimesneyi vekîl eylediğin bildirüb şer‘le görülüb icrâ-ı şer‘ ve ehakk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1163/Mayıs 1750

820- Sayfa:219 Hüküm:2

Mostar Kalesi'nin eski ağalarından Mehmed'in evini basıp eşyalarını gasp eden Hacı Yusuf ve Hacı Ahmed isimli kişilerin yargılanması ve kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Mostar ve kadılarına hüküm ki

Mostar Kal‘asının ‘azebân-ı sâbık cemâ‘ati ağası olan Mehmed zîde kadruhu gelüb Böğürdelen'de iken Mostar sâkinlerinden Hacı Yusuf ve Hacı Ahmed nâm kimesneler kendü hallerinde olmayub öteden berü muhill-i bilâd ve ızrâr-ı ‘ıyâl adet-i müstemirresi olmağla ‘aveneleri dört beş nefer ‘avenelere müttefikan bin yüz altmış senesinde menzilin basub emvâl ve eşyâsın nehb ü garet edüb ziyâde gadr eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb garet eyledikleri eşyâsı alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun-ı şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1163/Mayıs 1750

821- Sayfa:219 Hüküm:3

Gorajde kasabasında ahalinin kanuna aykırı olarak fazladan paralarını alıp türlü eziyetler eden karye sipahisi İsmail ve yeğeni Süleyman'ın müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Çayniçe ve kadılarına hüküm ki

Çayniçe kazâsı mezbûr muzâfâtından Gorajde kasabası sâkinlerinden ve ve ve dahi ba‘zıları gelüb bunların kasabâ-ı mezbûr toprağında vâki‘ tasarruflarında bağ ve bağçelerinden defter-i hâkânîde maktû‘ kayd olmağla bunlar dahi bağ ve bağçelerinin hâsıl olan meyvelerinden ‘öşre mu‘adil maktû‘larıyla ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların dahi kânun ve defter mûcebince sipâhiler olanlara tamâmen edâ edüb

kusûrları olmayub ziyâde talebiyle ber-vechile ta‘addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken hâlâ sipâhileri olan İsmail veled-i Haydar ve karındaşı oğlu Süleyman nâm sipâhiler kânun ve defter mûcebince almağa kanâ‘at etmeyüb kânun ve defter ziyâde taleb ve hilâf-ı şer‘ ve kânun ve defter cebren her yerlerinin yüzer akçelerin ahz ve gadr ve ta‘addî eylediklerinden gayri vakitli vakitsiz ziyâde atlu adam gelüb bunların evleri üzerlerine konub müft ve meccânen yem ve yemek taleb ve sâ’ir bahâne ile cevr ve eziyet ve cebren ahz ve ol-vechile ahvâlleri diğer-gûn olduğun bildirüb mezbûrların hilâf-ı şer‘ ve kânun ve defter ol-vechile zâhir olan ta‘addîleri zâbitleri ma‘rifetiyle şer‘ men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘ ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1163/Mayıs 1750

822- Sayfa:219 Hüküm:4

İmoçka kazasına bağlı adı geçen karyeler arasında hayvanlarını sulama konusunda çıkan anlaşmazlığın kanun gereğince hallolunması

Bosna vâlisine İmoçka ve kadılarına hüküm ki

Poçitel Kal‘ası dizdârı İsmail zîde hıfzuhu ile berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu gedik timârı karyelerinden İmoçka kazâsına tâbi‘ Rujnik nâm karye ahâlileri gelüb karye-i mezkûrenin mümtaz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde tapulu ve temessüklü zabt ü zirâ‘at edegeldikleri tarlaları ittisâlinde Polaparya? sahrasında Topola Pınarı dimekle ma‘rûf pınarın suyundan bunlar müstakilen şirb ve intifâ‘ ve hayvânâtların saki edegeldikleri sularında âharın ‘alâkası olmayub ve civârlarında vâki‘ Goriçe ve Gradaç ve Mostar kazâsına tâbi‘ Ledniçe ve Koçermin ve nâm karyeler ahâlilerinin hayvânâtları ... ... olan sulara saky ve intifâ‘ edegeldiği yoğ iken mezkûrlar kadîmisi üzere davarları kendü karyelerinde olan sular ile saky etdirmeye kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı şer‘ ve kânun ve kadîme mugâyir mah-ı mezkûrda davarları suvarmak bahânesiyle mürûr ve ‘ubûrlarında mezru‘atlarını hayvânâtlarına ekl ve bel‘ ve ol-vechile külli zarâr ve ziyân ve ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘ ve kânun ve kadîme mugâyir ol-vechile zâhir ile ta‘addîleri üzerlerinden men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘ ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1163/Mayıs 1750

823- Sayfa:220 Hüküm:1

Hersek sancağında Kukan nâhiyesinde adı geçen tarla ve çiftlik yerlerinden alınan vergiler hususunda yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Taşlıca kadısına hüküm ki

Hacı Hüseyin ve Zülfikar ve Abdulkadir nâm kimesneler gelüb Hersek sancağında kazâ-i mezbûre muzâfâtından Kukan nâhiyesinde çiftlik-i Solak Şirmerd? der-karye-i Dolna Broniçe ve köprü yanından geçüb tarik-i ‘ammdan yana yanından Ostole? nâm tarla ve İstriçe nâm tarla ve Dolna Duka ve Marovine ve Podraniçe ve Podivavile? ve otuz dönümü Prokine? baştina önüne nâm tarla ve Brasiçe nâm tarla ve Prakine nâm tarla Uslop? ve tarla-i Poliçesedit? ve Sersene ma‘ Karmahoniçe? Eslak? nâm bir kıt‘a tarla ve asiyâb ve çeşme yanında olan Podoseliçe haliya der-yed-i Mustafa Çelebi ibn-i Yusuf bir nim çiftlik mutasarrıftır hâsıl ber vech-i maktû‘ üç yüz akçe deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde çiftlik-i Çermerd? Kulağuz? tâbi‘-i Kukan deyu üç yüz akçe yazu ile tahrîr ve yine nâhiye-i mezbûrede Protmaniçe nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb dört bin beş yüz yetmiş akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç bin akçesi Fazlı'nın timârı bâ-kaydı müştereği kaydında olub zikrolunan çiftlik bunların âbâ ‘an-ceddin taht-ı tasarruflarında olmağla zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden ‘öşre mu‘adil maktû‘ları sipâhileri mezbûrlara edâ edüb ziyâde talebiyle ta‘addî icâb etmez iken mezbûrlar ‘öşre mu‘adil maktû‘ları almağa kanâ‘at etmeyüb ziyâde kâh ‘aynî ‘öşr alırım deyu ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb zikrolunan çiftlik yerlerinin ‘öşre mu‘adil maktû‘ları edâ eyledikden sonra hilâf-ı kânun ziyâde ve ‘aynî ‘öşr talebiyle ta‘addî etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1163/Mayıs 1750

824- Sayfa:220 Hüküm:2

Saraybosna'da, babalarının İzvornik kapudanı İbrahim Efendi'den alacağı olan parayı talep eden Feyzi ve Mustafa kardeşlerin karşılaştıkları muhalefetin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Saray Bosna kazâsı sâkinlerinden Feyzi ve Mustafa nâm karındaşlar gelüb bunların babaları Hacı İbrahim nâm kimesnenin İzvornik kapudânı İbrahim Efendi nâm kimesne zimmetinde cihet-i şer‘den bin yüz altmış senesinde ma‘lûmü'l-mikdâr guruş alacak hakkı olmağla kable'l-ahz babaları mezbûr fevt olub ol-mikdâr guruş hakkı ırs-ı şer‘le bunlara intikâl etmekle bu biz dahi babaları mezbûrdan müntakil üç yüz guruş hakların almak istediklerinde mezbûr hilâf-ı şer‘-i şerîf edâdan ... ve imtinâ‘ ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb şer‘le görülüb üç yüz guruş hakları mezbûrlardan bunlara alıverilüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğiin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1163/Mayıs 1750

825- Sayfa:220 Hüküm:3

Saraybosna'da terzi Olakin'in vefat eden Ali Ağa'dan alacağı olan hakkının kardeşi tarafından ödenmesi konusunda yaşanan muhalefetin ortadan kaldırılarak hakkının ödenmesi

Bosna vâlisine ve Saray Bosna Monlasına hüküm ki

Derzi Olakin nâm zımmî sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb sâbıkâ Bağdad vâlisi el-Hac Mehmed Paşa mukaddemâ selam ağalığı hıdmetinde iken fevt olan Ali Ağa ibn-i Salih dimekle ma‘rûf kimesne zimmetinde bin yüz elli senesinden berü beş yüz seksen dört buçuk guruş alacak hakkı olub ve mezbûrun hîn-i vefâtından medine-i Bağdad'da vâsisi Mehmed Ağa dimekle meşhûr kimesne muvâcehesinde ma‘rifet-i şer‘le sâbit ve ol-mikdâr guruş müteveffâ-ı mezbûrun İstanbul'da dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinden ellinci cemâ‘atin kışlasında Bekçi Mehmed Ağa dimekle meşhûr kimesnenin ber-mûceb-i defter zabtından olan muhallefâtından almak üzere hüküm birle taraf-ı şer‘den yedine hüccet-i şer‘iyye verilmekle bu asitâneye gelmezden mukaddem tereke-i mezkûreyi müteveffâ-ı mezbûrun Bosna'da sâkin karındaşı Saka Selim Beşe dimekle

ma‘rûf kimesne bi'l-cümle ahz ve Bosna'ya götürmekle bunun tarafından vekîl nâm kimesne varub mezkûrdan ve mal-ı müteveffâdan ol-mikdâr guruş hakkını taleb eylediğin bî-vech-i şer‘i ta‘allül ve muhâlefet ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince şer‘le görülüb ol-mikdâr guruş hakkı müteveffâ-ı mezbûrun terekesini kabz eden karındaşı mezkûr Selim'den ve mal-ı müteveffâdan vekîl-i mezkûre tamâmen alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylemeğin mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1163/Mayıs/Haziran 1750

826- Sayfa:220 Hüküm:4

Saraybosna'da Hacı Mehmed Ağa'nın vefat eden Ali Ağa'dan alacağı olan hakkının kardeşi tarafından ödenmesi konusunda yaşanan muhalefetin ortadan kaldırılarak hakkının ödenmesi

Bosna vâlisine ve kadısına hüküm ki

El-hac Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesne gelüb bunun sâbık Bağdad vâlisi el-hac Mehmed Paşa’nın selam ağası Ali Ağa dimekle ma‘rûf kimesne zimmetinde bin yüz elli senesinden berü yetmiş üç guruş alacak hakkı olub almadan fevt olmağla zimmetinde ol-mikdâr guruş olduğunu bu müteveffâ-ı mezbûrun hîn-i vefâtında vâsisi Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesnenin muvâcehesinde ma‘rifet-i şer‘le medine-i Bağdad'da ... ve müteveffâ-ı mezbûrun İstanbul'da dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinden ellinci cemâ‘atinin kışlasında Bekçi Mehmed Ağa dimekle meşhûr kimesnenin ber-mûceb-i defter zabtından olan terekesinden almak üzere hüküm birle taraf-ı şer‘den yedine hüccet-i şer‘iyye verilmekle bu asitâneye gelmezden mukaddem tereke-i mezkûreyi Bosna'da sâkin müteveffâ-ı mezbûrun karındaşı Saka Selim Beşe dimekle ma‘rûf kimesne ahz ve Bosnaya götürüb bunun tarafından vekîl nâm kimesne varub mezbûrdan ve mal-ı müteveffâdan taleb eylediğin vermeğin ta‘allül ve muhâlefet ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince şer‘le görülüb alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1163/Mayıs/Haziran 1750

827- Sayfa:221 Hüküm:1

İstanbul'da kazancı taifesinden İbrahim'den bakır alıp parasını ödemeden kaçan ve İzvornik'te oturan voynugan çeribaşısı olan Mehmed'in yargılanıp paranın tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve İzvornik kadısına hüküm ki

İstanbul sâkinlerinden kazgancı tâ'ifesinden İbrahim nâm kimesne gelüb voynugân çeribaşısı olan Mehmed nâm kimesne çeribaşı bundan akdem asitânede bin yüz altmış senesinde yüz otuz bir buçuk guruşluk nühas alub bura semeni olan meblâğ-ı mezbûru buna edâ etmek üzere iken merkûm şirrete sülûk ve meblâğ-ı merkûmu vermeden bir neferiyle firâr ve hâlâ kazâ-i mezbûrda sâkin olduğun bildirüb zâbiti ma'rifet-i şer'le görülüb merkûmun nühas bahâsından zimmetinde şer'le sâbit olan hakkı tamâmen tahsîl ve bilâ-kusûr kendüye alıverilüb icrâ-ı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin ecilden mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B sene 1163/Haziran 1750

828- Sayfa:221 Hüküm:2

Hersek sancağında Kukan nâhiyesinde Taşlıca'da ziraat yapılan yerlerde yapılan bazı binaların verdiği zararların ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Hersek kadılarına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Abdullah nâm kimesne gelüb Hersek sancağında berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârının başkalemi olan kazâ-i mezbûr muzâfâtından Kukan nâhiyesinde nefs-i Taşlıca toprağında vâki' kadîmden zirâ'at ve hırâset olunub 'öşr ve resmi alınagelen yerler üzerinde sonradan ba'zıları yerlerden sâhib-i arza ve dinkler ve duvarlar binâ ve ihdâs edüb ol-vechile timârı mahsûlunun kesr ve noksânına bâ'is oldukların bildirüb şer'le görülüb ol-makûle muhaddes olan ebniyenin kahir olan zarâr-ı şer'leri men' ü def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin ecilden şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B sene 1163/Haziran 1750

829- Sayfa:221 Hüküm:3

Hersek sancağında Kukan nâhiyesine bağlı Taşlıca kasabasında Abdullah'ın tasarrufundaki yerlerden kanun üzere vergilerin alınması

Bosna vâlisine Hersek sancağında vâki' kadılarına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Abdullah nâm kimesne gelüb Hersek sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Kukan nâhiyesinde nefs-i bazar-ı Taşlıca ve gayriden altı bin beş yüz akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timârının başkalemi olan nefs-i kasabâ-ı Taşlıca'nın tahtında altı bab asiyâb ve bir dink hâsıl yazılub Dobroniçe nâm kilise ruhbanlarından alınan bir kıt'a tarla ve Taşlıca kasabasının müslimânlarına tevzi' olunan yerler Hüseyin Paşa evkâfından ve sal be-sal sâhib-i arza yüz akçe vereler deyu defter-i hâkânîde mukayyed olmağla zikrolunan asiyâblar ve dinkin kânun ve defter mûcebince resmleriyle vakf-ı mezbûrdan beher sene verilmek üzere mukayyed olan yüz elli akçeyi sâ'ir defterde mukayyed mahsûl ve rüsûmu taleb ve almak istenmekte hilâf-ı kânun ve defter kimesneye ta'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Kukan nâhiyesine tâbi' mahallât ve neferât ve re'âyâ ve baştina ile nefs-i kasabâ-ı Taşlıca ve tahtında vakf-ı Çardehaluğ? der-nefs-i Prepolye ve bir bab asiyâb ve nehr-i Kulaç? ve Taşluca kurbunda Virde Brezesiçe nâm nehr-i cari üzerinde üç bab asiyâb ve Proniçe nâm kilise ruhbanlarından alınan bir kıt'a tarla ve Taşlıca kasabasının müslimânlarına tevzi' olunan yerler Hüseyin Paşa evkâfından sene-be-sene sâhib-i arza yüz akçe verilmek üzere defter-i cedîd-i hâkânîye kayd olunub ve hâsılı tahtında ispençe ve resm-i çift ve gendüm ve iki bin beş yüz akçe yazu ile bâc-ı siyah ve resm-i 'arûs ve bâd-ı hevâ ve resm-i tapu ve altı bab asiyâb ve bir dinek yekûn ma' gayrihâ altı bin üç yüz yetmiş beş akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde altı bin beş yüz akçe yazu ile nefs-i bazar-ı Taşlıca deyu tahrîr ve ber-icmâl ve tamâmen Bosna defteri kâtiblerinden Abdullah üzerinde olmağın ber-mûceb-i hâkânî tahrîr olduğu üzere her sene Hüseyin Paşa vakfından yüz akçe ve nefs-i Taşlıca-i el-mezbûrun hâsıl olan a'şar ve rüsûmâtı merkûm kâtib Abdullah tarafından zabt ve kabz

eylediğin bi'l-fi‘il defter emîni olan el-hac Mehmed Rakım dâme mecduhu ‘arz-ı hâl eylediği ‘arzı mûcebince emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1163/Haziran 1750

830- Sayfa:221 Hüküm:4

Böğürdelen Kalesi neferatına voyvodaları tarafından yapılan kanunsuz müdahalelerin ortadan kaldırılması

Mevlânâ Böğürdelen kadısına hüküm ki

Sen ki Böğürdelen kadısı Mevlânâ-ı mümâileyh es-Seyyid Mehmed zîde fezailuhusun mektûb gönderüb Böğürdelen Kal‘asının süvâri ve piyâde birlü neferâtı meclîs-i şer‘a varub bunların içlerinden birinin da‘vâ-ı şer‘iyyeleri vuku‘unda şer‘-i şerîf ihzârı ve yahud ahz ve habs ve te’dibleri lâzım geldiğin zâbitleri olan dizdâr ve ‘azab ve beşlü ağaları ma‘rifetiyle görülegelüb ehl-i ‘örf tâ‘ifeleri taraflarından ahz ve habs teklifi ile bir dürlü ta‘addî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken karîbü'l-ahdden berü Böğürdelen voyvodaları hilâf-ı kânun celb-i mal sevdâsıyla ahz ve habs teklifi ile dâ’ima ta‘addî ve rencîdeden halî olmamalarıyla hilâf-ı kânun ol-vechile ahz ve habs teklifi ile ta‘addî ve rencîde etdirilmeyüb zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına vâki‘ halî bi'l-iltimas ‘arz eylediğiniz ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1163/Haziran 1750

831- Sayfa:221 Hüküm:5

Böğürdelen Kalesi neferatının mevacibleri olan ocaklık yerlerine Derviş bin Ali'nin yaptığı kanunsuz müdahalelerinin ortadan kaldırılması ve kanun gereğince muamele edilmesi

Ber vech-i arpalık İzvornik sancağı mutasarrıfına İzvornik sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısı zîde fazluhuya hüküm ki

Böğürdelen Kal‘asının ağavât ve zabitânı gelüb İzvornik sancağında ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Badra nâhiyesinde bin akçe yazusu olan karye-i Griçar derbend-i kadîm deyu defter-i hâkânîde mukayyed karye havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından ve hass-ı mezbûr Böğürdelen Kal‘ası neferâtının mevâcibleri mu‘ayyen ocaklıkları olmağla karye-i mezbûreyi ber-mûceb-i defter-i hâkânî zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmun kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz murâd eyledikde İzvornik nâhiyesinde karye-i Yeniköy der-arâzi kasabâ-ı Sal Vukolid? ve gayriden ber vech-i tahmin yirmi bin akçe ze‘âmete mutasarrıf Derviş veled-i Ali ze‘âmeti karyeleri zabta kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî hass-ı hümâyûn mülhâkâtından marü'z-zikr Griçar derbend-i kadîm deyu mukayyed karyenin mahsûl ve rüsûmuna hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve ta‘addî eylediğin bildirüb zikrolunan Griçar derbend-i kadîm deyu mukayyed karye ber-mûceb-i defter-i hâkânî hass-ı hümâyûnum tarafından zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî zâ‘im-i mezkûru bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Badra nâhiyesinde tâbi‘ on dokuz nefer re‘âyâ ve iki baştina ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve cev ve resm-i hırdavat ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs yekûn ma‘ gayrihâ bin akçe yazar karye-i Griçar derbend-i kadîm deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mukâta‘a-i mutasarrıf tahtında ma‘ber-i nehr-i Sava der-nefs-i kasabâ-ı Böğürdelen ve gayrihâ ile birikdirilüb hass-ı hümâyûnum mülhâkâtından olub üzerinde tahrîr ve defter olunub ve İzvornik nâhiyesine tâbi‘ nefs-i bazar-ı Morniçe? mülhâkâtından ve Kaçova-i Bala nâhiyesinde Sası? ve Buknil? ve İsfinar? nâm karyelerin hudûdu dâhilinde kalan bir mikdâr arâzilerine sonradan birkaç re‘âyâ tavattun ve Yeniköy tesmiye olunub başka mukâta‘a olmağla tahammülü olmadığından şen âbâdân eylemek üzere karye-i merkûme ber vech-i tahmin yirmi bin akçe yazu ile eşkinci ze‘âmet olub el-Hac Ali'ye yüz sekiz senesinde tevcîh ve tevki‘ kalemiyle tashîh olunduğun târih-i mezbûreden gelüb yüz elli beş senesi rûznâmçesinde Derviş veled-i Ali kaydında karâr ve hâlâ berât ile üzerinde olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî sâlifü'z-zikr bin akçe yazu ile mukayyed Griçar nâm karye hass-ı hümâyûnum tarafından zabt olunub merkûm Derviş veled-i Ali'nin ‘alâkası olmamak iktizâ eylediğin bi'l-fi‘il defter emîni el-hac Mehmed Rakım dâme mecduhu ‘arz-ı hâl eylemeğin ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1163/Haziran 1750

832- Sayfa:222 Hüküm:1

Hersek sancağında Sokol nâhiyesinde Dragoçeva karyesinde Bekir'in tasarruf ettiği yerlerden kanunsuz olarak fazladan parasını alan karye sipahisinin müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Foça ve kadılarına hüküm ki

Bekir nâm kimesne ‘arz-ı hâl edüb Hersek sancağında Foça kazâsı muzâfâtından Sokol nâhiyesine tâbi‘ timâr karyelerinden Dragoçeva nâm karye toprağında vâki‘ bulunan tapu ve temessüküyle mutasarrıf olduğu çayırlardan defterde resm-i giyâh yazılmağla hâsıl üzere otlaklarından ‘öşre mu‘adil resmlerin tamâmen kânun ve defter mûcebince karye-i mezbûre sipâhisinden edâya râzı iken karye-i mezbûre sipâhisi kanâ‘at etmeyüb tama‘-ı hâmından nâşi hilâf-ı kânun ve defter ‘öşr taleb ve cebren on bir guruşunu alub gadr eylediğin bildirüb hâsıl üzere otlaklarından ‘öşre mu‘adil resmlerin kânun ve defter mûcebince verdikten sonra hilâf-ı kânun ve defter ‘öşr mütâlebesiyle olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Sokol nâhiyesine tâbi‘ dokuz nefer re‘âyâ ve yirmi altı baştina ve iki zemîn ve hâsıl-ı ispençe ve gendüm ve resm-i giyâh ve ‘öşr-i kâh yekûn ma‘ gayrihâ dört bin iki yüz altı akçe yazar karye-i Dragoviçne defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihâ birikdirilüb altı bin üç yüz seksen altı akçe ber-icmâl olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1163/Haziran 1750

833- Sayfa:222 Hüküm:2

Klis sancağında marangoz taifesinden bazılarına kanunsuz olarak müdahalede bulunan Halil, Mustafa ve Mahmud isimli zaimlerin yargılanarak gereğinin yapılması

Bosna vâlisine Ehlune ve kadılarına hüküm ki

Neccar tâ'ifesinden Mustafa Çavuş ve Salih ve İsmail oğlu el-Hac Mustafa ve Maço? Abdullah dimekle ma'rûf kimesneler gelüb bunlar kendü hallerinde olub hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' ve ta'addîleri olmayub ve üzerlerine dahi şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmayub ve kâr-i kesbleriyle meşgul ve kimesneye bir akçe ve bir habbeye deyn ve kefâletim yoğ iken Klis sancağında dahi vâki' Halil ve ihzâriye ze'âmete mutasarrıf Mustafa ve Mahmud zâ'imlerin 'ammileri Ehlune kazâsı muzâfâtından Glamuç nâhiyesi sâkinlerinden Filibeli Derviş İbrahim nâm kimesne kendü hâlinde olmayub dâ'ima ümmet-i Muhammed'in bî-gayri-hakkın akçelerin ehakk 'adet-i müstemirresi olduğundan bundan akdem vâli bunların üzerlerine mübâşir gönderüb gelen mübâşire istinâden bin yüz altmış senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf ve bî-vech-i şer'i zulmen hevâsına tâbi' şâhid-zor ikâmetiyle dürlü dürlü iftirâ ile üç yüz guruşların alub ziyâde gadr ve ta'addî eylediğin ve bu bâbda da'vâlarına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan müte'addîd fetvâ-ı şerîfeleri olduğu bildirüb fetvâ-ı şerîfe mûcebince şer'le görülüb mezkûrun hilâf-ı şer'-i şerîf ve ta'addî hayf zulmen ve cebren bî-gayri-hakkın aldığın ol-mikdâr guruş hakkları alıverilüb ta'allül ve tereddüd etdirilmeyüb icrâ-ı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1163/Haziran 1750

834- Sayfa:222 Hüküm:3

Bosna'da Foça kasabasında arsa meselesi sebebiyle Mevlana Abdülhalim isimli kadıya Şevvali Mehmed tarafından yapılan kanunsuz müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Foça ve kadılarına hüküm ki

Foça kasabası sâkinlerinden kuzâttan kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm Mevlânâ Abdulhalim zîde fezailühü gelüb Mevlânâ-ı mümâileyh kendü hâlinde ve 'arzıyla mukayyed ve hilâf-ı şer' kimesneye vaz' ve ta'addîsi olmayub bir dürlü ta'addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken yine kasabâ-ı mezbûre sâkinlerinden öteden berü şekâvet ile meşhûr Şevvâli Mehmed dimekle ma'rûf nefer kendü hâlinde olmayub Mevlânâ-ı mümâileyhe mücerred 'arsa ... icrâ içün bin yüz altmış senesinde hevâsına

tâbi‘ yine kasabâ-ı mezbûr mahallâtından Hasan Nazır mahallesinden sâbıkâ Voyvoda Hüseyin ve Ali Paşa mahallesinden Serbâbalı İbrahim ve Subaşı oğlu Süleyman ve Veli Beşe oğlu Ahmed ve Kurdoğlu Fazlı ve sâ’ir rüfekâsı eşkıyâlar ile nısfu'l-leylde kasabâ-ı mezbûrede sâkin olduğu menzil kapusunu ve pencerelerini taş ve kurşun ile darb ve hedm ve ‘ırzına su’i-kasd ve katl sevdâsına zâhib olmalarıyla ber-vechile icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk mümkün olmayub şer‘-i şerîf ve sâdır olan evâmir-i şerîfeye ‘adem-i ita‘at ve vücûh ile mağdur olduğun ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzere olduğun Çayniçe kadısı Mehmed Emin ve Taşlıca kadısı eş-Şeyh İbrahim ve Prepol kadısı şeyhi Yusuf başka başka ‘arz-ı hâl eylediklerin bildirüb ahvâlleri şer‘le görülüb icrâ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülüb ihkâk-ı hakk ve keyfiyetleri ‘arz-ı hâl olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1163/Haziran/Temmuz 1750

835- Sayfa:222 Hüküm:4

İstanbul'da sakin Avanis isimli gayrimüslim sarrafın Novasil kazasında oturan Petroviçe kapudanı Hüseyin ve kardeşleri Mehmed ve İsmail'den alacağı olan hakkının tahsil ettirilmesi

Bosna vâlisine Novasil ve kadılarına hüküm ki

İstanbul ... sûkunda sâkin sarraf Avanis nâm zımmî gelüb bundan akdem fevt olan Kavlukzade? Mahmud Paşa'nın Novasil kazâsı sâkinlerinden oğulları Petroviçe kapudânı Hüseyin Bey ve Petroviçe kapudânı Mehmed Bey ve İsmail Bey dimekle ma‘rûf kimesneler zimmetlerinde memhûr temessükatları mûcebince bin yüz elli senesinde zimmetlerinde olan alacağını göndermemeleriyle bundan akdem Bosna vâlisine sadr-ı sâbık müteveffâ Abdullah Paşa’nın zamânında vekîl Miyas nâm zımmîyi irsâl eylediğin vezîr-i müşârü'n-ileyh ma‘rifetiyle mîr-i merkûmlar ile mahallinde hesâbları görüldüğün bunun bedelin olan rehinleri düyûnlarına ta‘arruz olundukdan sonra sâhibu'l-bâki merkûmların zimmetlerinde gerek babalarından müntakil ve gerek kendülerinin beynleri yedi bin guruş alacak hakkı olduğunu müş‘ir ve babaları müteveffâ-ı mezbûrun deyni dahi kabûl ve vermeğe ta‘ahhüd ve her biri deyn-i temessükleri ve başka başka hüccet-i şer‘iyyeleri vermişler iken vermeğin ‘avk ve te’hir ile gadr-ı murâd eylediklerin ve tarafından fermân-ı ‘ali eyâlet-i Bosna hazinesine ta‘yin

olunan Mühürdâr Hüseyin zîde kadruhuyu vekîl eylediğin bildirüb şer‘le görülüb merkûmların temessük ve hüccet-i şer‘iyyeleri mûcebince zimmetlerinde olan hakkı tamâmen tahsîl ve vekîl-i mezbûre alıverilüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden yedinde olan temessükleri mûcebince mahallinde şer‘le sâbit olan hakkı tamâmen tahsîl ve tarafından kabzına ve ba‘dehu ma‘rifet-i şer‘le teslîm etdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1163/Haziran/Temmuz 1750

836- Sayfa:223 Hüküm:1

Peter isimli gayrimüslim kişinin Nemçe memleketinde ölen doktor kardeşi Angel'in yanında bulunan eşya ve paranın kendisine verilmesi hususundaki muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve vezîre hüküm ki

Ülgün-Bar kazâsı nâ’ibi Mevlânâ Ahmed zîde ‘ilmuhu mektûb gönderüb İskenderiye kazâsında Serova karyesi re‘âyâsından etibbâdan Angel veled-i Marin nâm zımmî Nemçe memleketine gidüb nice müddet tebâ’iyet ile geşt ü güzâr ve Karlofça Kal‘asına varub müsâfireten temekkün ve kâr ü kesb ile bir mikdâr tahsîl-i mal ve ‘ıyâliyle vilâyetine ‘avdet üzere iken Nemçelüye tâbi‘ Koyum? Kal‘asında mürd olduğu esnâda kal‘a-i mezbûre zâbiti mevcûd bulunmamağla yine Nemçelüye tâbi‘ Bakra? Kal‘ası zâbiti mevcûd iken mürd-i mesfûrun yanında mevcûd dört bin guruş nukûd ve emti‘a ve eşyâsını mütegallibeden ba‘zıları gasb ve garet ve mürd-i mesfûrun metrûkâtı ırs-ı şer‘le er karındaşı Peter veled-i Marin nâm zımmîye intikâl etmekle bi'l-verâse varub taleb eyledikde ihkâk-ı hakk olmadığın mevsuk benim kimesneler ihbarlarıyla benim dahi vukûf-ı tamım olmuşdur deyu nâ’ib-i mümâileyhe ‘arz-ı hâl ve keyfiyet minvâl-i meşrûh üzere olduğunu İskenderiye ve Ülgün-Bar ve Podgoriça ve İşpozi Kal‘alarının ağavât ve neferâtları dahi mahzarlarıyla i‘lâm ve ‘ahidnâme-i hümâyûn şurûtu görüldükte iki devletin tüccâr tâ’ifesi tarafeyn-i memâlikinde emnen ve sâlimen kendü hallerinde ticâret ederler ve devlet-i ‘aliyye tüccârının Nemçe memleketlerinde ticâret edenler her halde mahmi ve mahrus kılınalar ve tarafeynden nehb ü garet ve re‘âyâya ta‘addî olunmak muhkem men‘ oluna ve gasb olunan her ne ise ihtimâm ile buldurulub hakk ve adl üzere sâhiblerine redd ettirile ve zâbit ve başbuğ ve cümle iş

erlerine tenbih ve te’kid oluna ve müsamahadan ihtiraz edüb sadâkat ve istikâmet üzere ihkâk-ı hakk eyleyeler deyu Nemçelüye i‘ta olunan ‘ahidnâme-i hümâyûn şurûtunda olduğu divân-ı hümâyûn tarafından der-kenâr ve bu husûs sâdır olan fermân-ı ‘aliye imtisâlen asitâne-i sa‘adetimde mukim Roma İmparatoru elçisine tefhim olundukda hudûdlarında olan kayyum generaline lisanlarınca mektûb vermekle sen ki Bosna vâlisi vezîr-i müşârü'n-ileyhsin tarafından mektûb-ı mezbûru hudûdda olan generale irsâl ve muhabere ve ‘ahidnâme-i hümâyûn şurûtuna tatbik olunarak ihkâk-ı hakk olunmasına ihtimâm eylemek içün sana hitâben emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Abdullah dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1163/Temmuz 1750

837- Sayfa:223 Hüküm:2

Ümmühan isimli kadının kardeşleriyle birlikte Saray kazasında ve Dumna kazasında tasarruf ettiği yerleri kardeşlerinin Mehmed Efendi'ye satması sebebiyle kendisine yapılan muhalefetin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray Monlasına ve Dumna kadısına hüküm ki

Ümmühan nâm hâtûn gelüb bundan akdem müteveffiye olan vâlidesi Hanım nâm hâtûn nefs-i Saray kazâsına tâbi‘ nâm karye toprağında vâki‘ mezbûr Abdullah çiftliğinin sülüs hissesine ve Dumna kazâsına tâbi‘ nâm karye toprağında vâki‘ birisinin çiftliğinin sülüs hissesine ve zikrolunan çiftlikler topraklarında vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd mülk ‘arsaların kız karındaşları Dila ve Ümmühan ve Fatıma ve Hüsniye nâm hâtûnlar ile müşâ‘ ve müştereken mutasarrıfeler iken kız karındaşları mezbûreler zikrolunan çiftlik emlâk ve mülk ‘arsalardan hisselerini bin yüz elli senesinde hazine-i ... medine-i Saray sâkinlerinden Yayçevi Hımari el-hac Mehmed Efendi dimekle ma‘rûf kimesneye semen-i ma‘lûmeye bey‘ edüb buna gadr etmeleriyle bu dahi men‘ ve ta‘addî istimâ‘ eylediği anda ... olmayub kız karındaşları mezbûrların hisselerin ... redd-i semen ile mezbûru da‘vâ ve almak murâd eylediğin mezbûr ol-vakit diyâr-ı âhara gidüb yedi sene müks ve hâlâ çeküb cümlesin fuzûli zabt etmekle bundan akdem özr ve ma‘rifet-i şer‘ olduklarında mezbûr Hacı Mehmed Osman ve Mehmed nâm kimesnelerin takrirleriyle bir tarikle peydâeylediği bir kıt‘a müzevver hüccet ibrâz-ı hileye tasaddi ve dürlü ‘illet

ve bahâne ile vermekte ta‘allül ve muhâlefet ettikleri gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb zikrolunan çiftlik emlâk ve ‘arsalardan kendü hissesi meccânen ve karındaşları hisseleri dahi vaziülyed olan mezbûrdan redd-i semen ile buna alıverilüb ta‘allül etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1163/Temmuz 1750

838- Sayfa:223 Hüküm:3

Kapıcıbaşı Süleyman'ın Travnik sakinlerinden Mustafa Bey'den alacağı olan hakkının tahsili konusunda yaşanan muhalefetin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Travnik ve kadılarına hüküm ki

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Süleyman dâme mecduhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb mümâileyhin sâbıkâ Klis sancağı mutasarrıfı Yayçeli Mehmed Bey karındaşı Travnik sükkânından Mustafa dimekle ma‘rûf kimesne zimmetinde yedinde olan iki kıt‘a temessükü mûcebince bin yüz altmış senesinden berü cihet-i şer‘den üç bin kırk dört guruş alacak hakkı olub def‘aatle haber gönderüb meblâğ-ı mezbûr hakkı taleb eyledikde dürlü ezâ ve ehibba ile edâda ta‘allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsıyla ta‘allül ve muhâlefet eylediğin bildirüb şer‘le görülüb muzburun zimmetinden olan ol-mikdâr guruş hakkı bittamâm alıverilüb tereddüd ve tagallüb etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum rice eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1163/Temmuz 1750

839- Sayfa:223 Hüküm:4

Böğürdelen'de saray yeniçeri emeklilerinden adı geçen kimselerin kendi maiyyetleri için besledikleri koyunlardan tekalif talebiyle rencide edilmemesi

Bosna vâlisine ve Böğürdelen ve kadılarına hüküm ki

Böğürdelen kazâsına tâbi‘ Padoniçe ve nâm karyeleri sâkinlerinden çiftlik eshâbından dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinden İbrahim ve Alemdar Ataullah ve Ali

nâm mütekâ‘idler ile ve ve nâm yeniçeriler gelüb bunlar sahih dirliğe mutasarrıf sefere eşer dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinden olub tasarrufların kendü sebeb-i ma‘iyyetleri içün besledikleri yüz ellişer koyunlarından ma‘adâsının adet-i ağnamların verüb yüz ellişer re's koyunlarından adet-i ağnam mütâlebesiyle ta‘addî olunmaları icâb etmez iken cem‘ine me’mûr olanlar hilâf-ı kânun bunların sebeb-i ma‘iyyetleri içün besledikleri yüz ellişer re's koyunlarından dahi resm-i ganem talebiyle ta‘addîden halî olmayub külli gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb ol-bâbda kânun üzere hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden bu bâbda kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1163/Temmuz/Ağustos 1750

840- Sayfa:224 Hüküm:1

İzvornik kapudanı İbrahim ve kardeşi Ali ve diğer İbrahim'in Böğürdelen'de tasarruf ettikleri yerlere Böğürdelen mukataası voyvodası tarafından yapılan müdahalelelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Böğürdelen ve kadısına hüküm ki

İzvornik kapudânı İbrahim ve karındaşı Ali ve diğer İbrahim zîde kadruhum gelüb bunların yedlerinde olan hüccet-i şer‘iyye ve temessükât ve senedâtları mûcebince zabt ve tasarruf edegeldikleri Böğürdelen kazâsına tâbi‘ Karabayra nâm karye hudûdu dâhilinde ve yine Böğürdelen kazâsında Dubniçe çiftliğinde ve Preloz dâhilinde vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd mülk bağçeleriyle bir göz mülk asiyâb ve Nikoliçe manastırı kurbunda mülk-i müşterekleri olan mülk bağlar ve mülk ‘arsalarında âhardan kimesnenin ‘alâkası olmayub ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken hâlâ Böğürdelen mukâta‘ası voyvodası olub Böğürdelen kazâsında nâm kimesne yüz elli senesinde sâlifü'z-zikr mülk mülk değirmen ve mülk ‘arsa ve mülk bağ ve bağçelerin hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve temessükât ve senedât fuzûli ve tagallüben zabt ve mahsûlâtları dahi ahz ve istihlâk ve külli gadr-ı murâd ve ta‘addî eylediğin bildirüb şer‘le görülüb mezbûrun hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri-hakkın fuzûli ve tagallüben ahz ve zabt eylediği sâlifü'z-zikr mülk değirmen ve mülk ‘arsa ve mülk bağ ve bağçeleriyle mahsûlü müstehlike-i mezbûrdan tamâmen tahsîl bî-kusûr bunlara alıverilüb mezbûre hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve

temessükât ve senedât-ı sâ'ire bir dürlü ta'allül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-ı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1163/Temmuz/Ağustos 1750

841- Sayfa:224 Hüküm:2

Hersek sancağına İbrahim'in tasarrufundaki zeamet yerlerinde kendiliğinden yetişen meyve ağaçlarına hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Hersek ve kadılarına hüküm ki

Zü'emâdan İbrahim zâ'im gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinden kazâ-i Hersek'e tâbi' Havaçor? ve ve nâm karyeleri toprağında kimesnenin tasarrufunda olmayan halî yerlerde huda-nâbit kesdane ve ceviz ve elma ve armud ve erik ve ahlat ve sâ'ir meyve eşcârı olmağla cümle mahsûl buna 'âid iken kurâ-i mezbûr ahâlilerinden ba'zıları bi'l-cümle huda-nâbit eşcârlarının meyvesin cem' ve ahz ü kabz ve âhara füruht edüb buna bir nesne vermeyüb ze'âmeti mahsûlüne gadr-ı külli eylediklerin bildirüb ol-bâbda kânun üzere hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır

Fî Evâ'il-i N sene 1163/Ağustos 1750

842- Sayfa:224 Hüküm:3

Lubin kazası muzafatından Popva nâhiyesinde İslamiyet'i kabul eden Ali isimli kişinin adı geçen zımmi ve rahiblerin müdahalelerinden kurtarılması

Bosna vâlisine Lubin kadısına hüküm ki

Lubin kazâsı muzâfâtından Popva nâhiyesinde Velican nâm karyenin ehl-i İslâm ahâlisi 'arz-ı hâl edüb bunların karyeleri mütemekkinlerinden şeref-i İslâm ile müşerref olan Ali nâm kimesneyi Lubin kazâsında Ravala manastırının râhiblerinden Bağman Maksam ve Gegizveror? ve İstefan Guşen ve Mihaylo Sinimir ve Saloş Tanbar ve Marko Koprişik ve Yovan Lurim ve diğer Marko Moveda ve İstepan Boroyevik nâm zımmî ve râhiblerinin merkûm Ali'ye 'arz-ı hâl-i dünyeviyeleri olduğundan mücerred

icrâ-ı ‘arz-ı hâl içün mezkûr Ali'yi bir takrîb ile ahz ve ihtifa’ eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb muktezâ-ı şer‘-i şerîf icrâ‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i N sene 1163/Ağustos 1750

843- Sayfa:224 Hüküm:4

Taşlıca kazasına bağlı Bogoviçe karyesinde ahaliden haksız yere para alan Abdülgani isimli zaimin müdahalelerinin ortadan kaldırılarak aldıklarının sahiplerine tahsil etdirilmesi

Bosna vâlisine Taşlıca ve kadılarına hüküm ki

Taşlıca kazâsında Bogoviçe karyesi ahâlileri ‘arz-ı hâl edüb bunların üzerlerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfimle vâki‘ tekâliflerin emr ve defter mûcebince cem‘ine me’mûra edâ edüb kusûrları yoğ iken yine Bogoviçe sâkinlerinden zâ‘im Abdulgani nâm kimesne bin yüz elli senesinden berü tekâlifleri umûruna karışub emr ü defterden ziyâde ma‘lûmü'l-mikdâr akçe tahmîl ve cebren tahsîl edüb ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb şer‘le hesâbı görülüb mezkûre emr ve defterden ziyâde kendü nefsiçün aldığı her ne ise eshâb-ı hukûka alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i N sene 1163/Ağustos 1750

844- Sayfa:224 Hüküm:5

Yayçe'de Çolakoğlu Yasef isimli yahudinin eski çavuşlar ağası olan Mustafa Bey'den alacağı olan hakkının tahsili hususunda yaşanan muhalefetin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Yayçe ve kadılarına hüküm ki

Çolakoğlu Yasef nâm Yahûdi gelüb Yayçe kazâsında sâbıkâ çavuşlar ağası Mustafa Bey dimekle ma‘rûf kimesne zimmetinde bin yüz altmış senesinden berü bâ-temessükat ma‘lûmü'l-mikdâr akçe alacak hakkı olub taleb eyledikde icrâ-ı ta‘allül ve muhâlefet ve gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb temessükleri mûcebince şer‘le görülüb

zimmetinde olan ol-mikdâr akçe hakkı alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i L sene 1163/Eylül 1750

845- Sayfa:225 Hüküm:1

Klis sancağı muzafatından İskovine nâhiyesine bağlı adı geçen karye ahalilerinin vergi tahsili hususunda yaptıkları muhalefetlerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Klis sancağında vâki‘ kadısına hüküm ki

Nâm kimesne gelüb bunun ‘uhde ve iltizâmında olan kazâ-i mezbûr muzâfâtından İskovine nâhiyesine tâbi‘ Gorna İsotel ve İzvenik ve Minhovine ve Dolna Desonik ve ve nâm karyeler re‘âyâlarının rüsûm-ı ra‘iyyet ve sâ’ir hukûk ve rüsûmlarına kânun ve defter mûcebince taleb eyledikde hilâf-ı kânun ta‘allül ve muhâlefet üzere oldukların bildirüb kânun ve defter mûcebince alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği hilâf-ı kânun ve defter mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L sene 1163/Eylül 1750

846- Sayfa:225 Hüküm:2

Banaluka kazası muzafatından Lefçe nâhiyesinde babaları Hacı Ömer'den kalan yerleri tasarruf eden kardeşlerden Mehmed'in haksız müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Banaluka ve kadılarına hüküm ki

Ömer ve İbrahim nâm karındaşlar gelüb Banaluka kazâsı muzâfâtından Lefçe nâhiyesine tâbi‘ Mirhovişe nâm karye toprağında emlâk ve arâziye mutasarrıf olan yerleri Hacı Ömer nâm kimesne fevt oldukda emlâki ırs-ı şer‘le ve tarlaları dahi meccânen kânun üzere bunlar ile büyük karındaşlar Mehmed nâm kimesneye intikâl edüb ve bunlar vâlideleri ile Vidin'e gidüb bir müddet sâkin ve beher üç senede bir ... ... mektûbları gelüb yerleri dahi taraflarından zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ olur iken karındaşları mezbûr zikrolunan emlâk ve yerlerden hissesin Banaluka

kapudânı Hüseyin Bey dimekle ma‘rûf kimesneye bey‘ ve fariğ olmağla mezbûr olemlâk ve yerlerden karındaşları hissesin zabta kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı şer‘ ve kânun bunların hissesin dahi bin yüz elli yedi senesinde fuzûlî zabt edüb ziyâde gadr ve bunlar diyâr-ı âhardan varub taleb eyledikde hilâf-ı şer‘ ve kânun ta‘allül üzere olduğun ve bunlara iki kıt‘a fetvâ-ı şerîfeleri olduğun bildirüb mahallinde şer‘le görülüb alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘ ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L sene 1163/Eylül 1750

847- Sayfa:225 Hüküm:3

Banaluka kapudanı Hüseyin'in adamlarıyla birlikte haksız yere Lefçe nâhiyesinden Osman'ın başını kesip ve daha başka zulmler etmesi sebebiyle kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Banaluka ve kadılarına hüküm ki

Banaluka kazâsı muzâfâtından Lefçe nâhiyesine tâbi‘ Vefin nâm karye sâkinlerinden İbrahim ve Hızır nâm kimesneler ile karındaşları Emine nâm hâtûn gelüb bunların babaları Osman nâm kimesne kendü hâlinde olub şer‘an bir dürlü dahl olunmak icâb etmez iken Banaluka'da sâkin Banaluka kapudânı Hüseyin Bey dimekle ma‘rûf kimesne kendü hâlinde olmayub zalemeden olmağla hiddet neferleriyle yekdil ve bin yüz altmış senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri-hakkın kurşun ile darb ve kılıç ile baş kesüb ziyâde gadr ve fesad-ı şekâvet eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim rice eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1163/Eylül/Ekim 1750

848- Sayfa:225 Hüküm:4

İmoçka kazası kadısının kanuna aykırı türlü türlü işleri sebebiyle ahaliye yaptığı zulm ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

İmoçka kazâsı civârında vâki‘ ve kadılarına hüküm ki

İmoçka kazâsı ahâlisi gelüb kadılar ve nâ'ibler devre çıkmak memnû' iken bunların kadıları olan nâm kadı kadîmden kadı oturageldikleri mahkemede oturmayub ziyâde dahlu lüzum ile devre çıkub karye-be-karye gezüb müft ve meccânen yem ve yemek ve arpa ve saman ve koyun ve kuzu ve tavuk ve yumurta ve bal ve yağ ve odun ve kömür ve sâ'ir me'kûlâtların aldığından gayri içlerinden biri fevt oldukda vereseden sagîr ve sagîre ve gâ'ib ve gâ'ibe olmayub cümlesi hâzır ve kibâr olub kısmet taleb etmezler iken cebren kısmet edüb ve resm-i kısmet ziyâde olmak içün müteveffânın metrukâtın ziyâde bahâya tutub ve sicilât-ı sebt olunan kadıya ve ikrâz ve mirâsdan kânundan ziyâde akçelerin alub zulm ve ta'addîsinin nihâyeti olmayub diğer-gûn olduğun bildirüb men' ü def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1163/Eylül/Ekim 1750

849- Sayfa:225 Hüküm:5

Ehlune Kalesi neferlerinden birinin haps edilmesi gerekirken ehl-i örfün buna engel olup suçunun bedelini ödeyerek yaptığı bu müdahalelelerin ortadan kaldırılması

Ehlune ve kadılarına hüküm ki

Ehlune Kal'asının müstahfızân neferâtı gelüb bunların içlerinden birinin şer'-i şerîf ihzârı ve şer'an ahz ve habsi lâzım geldikte zâbitleri ma'rifetiyle ola gelmeğin ehl-i 'örf tarafından ahz ve habsi ve tagrîm ve tecrîm ve ta'zir kasdıyla hilâf-ı kânun müdâhale olduğun bildirüb men' ü def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1163/Ekim 1750

850- Sayfa:226 Hüküm:1

Bosna defter müteferrikalarından Osman'ın Saray nâhiyesinde tasarruf ettiği zeametine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Banaluka ve kadılarna hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın defteri müteferrikalarından Osman veled-i Abdullah zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde İrovnik nâm karye ve gayriden yirmi bir bin yedi yüz kırk dokuz akçe ze‘âmete eyâlet-i Bosna'nın defteri müteferrikalığı ilhâkıyla berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti mülhâkâtından müstakilen kayd ve berâtına dâhil Banaluka nâhiyesine tâbi‘ Brusniçe Bali Ağa çiftliği ma‘rûfdur deyu altı yüz akçe yazu ile defter-i hâkânîde mukayyed mezra‘ya hilâf-ı defter-i hâkânî âhardan bir dürlü dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken Kobaş mukâta‘ası mutasarrıfları Banaluka kapudânı Hüseyin Bey ve Mehmed Ağa ve diğer Hüseyin Ağa dimekle ma‘rûf kimesneler havass-ı hümâyûn mülhâkâtından Banaluka nâhiyesine tâbi‘ Virsovdol ve Brezdepolye deyu iki yüz seksen akçe yazu ile defter-i hâkânîde mukayyed mezra‘yı ber-mûceb-i defter-i hâkânî hâsıl tarafından zabta kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî mümâileyhin kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Brusniçe Bali Ağa çiftliği ma‘rûfdur deyu mukayyed mezra‘ içün has mülhâkâtındandır deyu hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli zabt ve mahsûlât ve rüsûmâtını tagallüben ahz ü kabz etmeleriyle bundan akdem yüz elli altı senesinde selefi Ahmed ve Ferhad nâm zâ‘imler defter emîni ‘arzı mûcebince Bosna vâlisine hitâben emr-i şerîf ısdâr ve mahalline varub terâfu‘-i şer‘ olduklarında münâza‘un-fih olan mezra‘ ber-mûceb-i defter-i hâkânî ze‘âmet-i mezbûr mülhâkâtından olduğu şer‘an sâbit ve zâhir olub has mutasarrıfları mezbûrların hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve ta‘arruzları men‘ ü def‘ ve mezra‘-i mezbûre ze‘âmet-i merkûm tarafından zabt ve ta‘şir olunmak üzere bade'l-hükm kıbelü'ş-şer‘den eslafı yedlerine hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm ve mûceblerince vâli tarafından buyruldu verilmiş iken yine merkûmun kâni‘ ve mündefi‘ olmayub hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye müdâhale ve mahsûlât ve rüsûmâtının ahz ü kabzına mümâna‘at ve ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb sâlifü'z-zikr Brusniçe Bali Ağa çiftliği ma‘rûfdur deyu mukayyed mezra‘ ber-mûceb-i defter-i hâkânî ze‘âmeti tarafından müstakilen kendüye zabt ve dahi olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve deftar mûcebince ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye has mutasarrıfları mezbûrları bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Banaluka nâhiyesine tâbi‘ mezra‘-i Brusniçe Bali Ağa çiftliği ma‘rûfdur der-tasarruf-ı Hüseyin Çelebi ... der-yed-i ... Çavuş ber-mûceb-i hüccet haliya der-yed-i Mehmed Çavuş veledeş hâsıl anilgalle ve resm-i çift ve ‘öşr-i

kettân ve gayrihi altı yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mezra‘-i Brusniçe Bali Ağa çiftliği ma‘rûfdur tâbi‘-i Banaluka deyu yazu-ı mezkûresiyle tahrîr ve Saray nâhiyesine tâbi‘ İrovnik nâm karye ile birikdirilüb yirmi bir bin akçe ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen mümâileyh Osman veled-i Abdullah'ın ze‘âmeti mülhâkâtı ve Banaluka nâhiyesine tâbi‘ mezra‘-i Virsovdol ve Brezdepolye der-karye der ‘uhde-i ahâli-i varoş-ı Boçaç hâne iki fî iki yüz seksen akçe yazu ile oldahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mezra‘-i Virsovdol ve Brezdepolye tâbi‘-i Banaluka deyu yazu-ı mezkûresiyle tahrîr ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Yakovine nâm karye ile birikdirilüb havass-ı hümâyûn mülhâkâtından olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1163/Ekim 1750

851- Sayfa:226 Hüküm:2

Mustafa bin Yusuf Halife'ye tevcih edilen kâtiblik görevine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Banaluka kadısına hüküm ki

Mustafa veled-i Yusuf Halife gelüb ‘ulûfeli humbaracı neferâtından olub bundan akdem elli akçe ... mukâbil serhâd-ı İslâmiyeden medine-i Banaluka'da Bosna vâlisi olanlar tarafından müsellem olanlar yanında vazife-i mu‘ayyene ile müsellem kâtibi olan Cafer Hasan Bihke vatan-ı asliyesine ‘azimet-i murâd ve yedinde olan berâtın verüb kitâbet-i mezbûreyi hüsn-i rızâ ve ihtiyârıyla merkûm Mustafa'ya ferâğ ve kasr-ı yed ve mezkûr Mustafa ehl-i kalem ve sâhib-i murakkam ve .. ile ... müstehak olmağla kitâbet-i merkûm merkûm Cafer Hasan-ı Bihke'nin kasr-ı yedinden mezbûr Mustafa bin yüz altmış iki saferinin sekizinci gününde Banaluka nâ’ibi Mustafa ‘arzıyla tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle merkûm Mustafa'nın üzerinde olmağla kitâbet-i mezbûreyi yedinde olan berât-ı şerîf mûcebince zabt ve edâ eyledikde âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Banaluka sâkinlerinden ecânibinden Derviş oğlu İbrahim ve nâm kimesneler yedinde olan berât-ı şerîfime mugâyir kitâbet-i mezbûreye fuzûli müdâhale ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb kitâbet-i mezbûr yedinde olan berât-ı şerîf mûcebince kendüye zabt etdirilüb ecânibden olan mezbûrları ve âhardan berü dahl

ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ divân-ı hümâyûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda mezbûr vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrede merkûm Mustafa Yusuf Halife'ye tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın berât mûcebince zabt etdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1163/Ekim 1750

852- Sayfa:226 Hüküm:3

Bosna defter müteferrikalarından Osman'ın Saray nâhiyesinde tasarruf ettiği zeametine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılarak defterde yeniden düzenlenmesi

Bosna vâlisine eyâlet-i Bosna'da kadısına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın defteri müteferrikalarından Osman veled-i Abdullah zîde kadruhu gelüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde İrovnik nâm karye ve gayriden yirmi bir bin yedi yüz kırk dokuz akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti aklâmından kazâ-i mezbûr muzâfâtından ... ... karye-i mezbûre ve gayriden yirmi bin akçe ze‘âmetine mutasarrıf müştereği Salih vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmların berâtı yazusundan ziyâdeye tecâvüz ile gadr etdirdiğin bildirüb ol-bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûna mürâca‘at olundukda Draşeva nâhiyesine tâbi‘ on üç bin iki yüz akçe yazar karye Yunus ma‘ Ramazan ve Ahmed ... ve Mustafa ve Nasuh ve Mehmed bin umûr Bey ve tahtında on beş bin iki yüz akçe yekûnundan yedi yüz elli akçesi mahlul icmâl olmak üzere mümâileyhin ve yekûn-ı mezbûrdan on üç bin beş yüz akçesi Gradişka Kal‘ası müstahfızânına mahsûs gedik timâr iken ze‘âmet olmak üzere ber-mûceb-i tashîh merkûm Salih'in üzerinde iken yine gedik timâr olmak üzere tevkî‘ kalemiyle tashîh hakk-ı sarih olmağla ref‘lerinden kemâ-fi'l-evvel ber-mûceb-i tashîh müceddeden tevcîh olunub elli dokuz senesinde berât ve ol-mikdâr akçesi hâlâ üzerinde ve dokuz yüz elli akçesi müşterekleri kaydlarında olub ber-mûceb-i defter-i hâkânî bâlâda zikrolunduğu üzere karye-i mezbûrenin yekûnundan isâbet eden hisseleri zabt olunub iktizâ eylediğin bi'l-fi‘il defter emîni Yeğen Mehmed dâme mecduhu ‘arz eylediği ‘arz mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1163/Ekim 1750

853- Sayfa:227 Hüküm:1

Bosna'da Prozor Kalesi'nde bulunan caminin vakıf karyelerinden Kostayniçe kazasındaki karye arazisinin tasarrufu hususunda yaşanan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Kostayniçe ve kadılarına hüküm ki

Kıdvetü'l-kuzât vel'-hükkam Bosna Brod kadısı Mevlânâ Abdullatif zîde fazluhu mektûb gönderüb eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Prozor Kal‘ası ağavât ve neferâtından ma‘lûmü'l-esâmi kimesneler meclîs-i şer‘a varub Ceyni? ve Prozor kal‘alarında vâki‘ câmi‘-i şerîflerin defter-i hâkânîde mukayyed vakfları kurâlarından Kostayniçe kazâsına tâbi‘ Pastaca Malyapare nâm karye toprağında arâziye mutasarrıf olan Esmahan bint-i Osman nâm hâtûn mutasarrıfe olduğu bir tarafdan müteveffâ Cafer kapudân arâzisi ve bir tarafdan Sana suyu ve bir tarafdan Gumnoviçe suyu ve taraf-ı rabi‘ Şaniçe Boloğvine? müntehi hudûd ile mahdud yerlerinin hakk-ı tasarrufun hüsn-i rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle ferâğ murâd eyledikde merkûmun dahi almağa tâlib olduklarından bin dört yüz guruş bedel-i makbuziye mukâbelesinde merkûmuna ferâğ ve tefvîz ve mezkûrdan ağavât ve neferât dahi tefevvüz ve sâhib-i arz olan mütevelli-yi vakf tarafından yedlerine verilen tapu temessükü mûcebince ol-bahâları zabt ü zirâ‘at murâd eylediklerin hilâf-ı kânun ve yedlerine verilen tapu temessüküne mugâyir ecânibden bir dürlü müdâhale ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken Ostroviçe Kal‘ası kapudânı olan İbşir kapudân ibn-i Osman kapudân dimekle ma‘rûf kimesne zuhûr ve marü'z-zikr yerleri bir takrîble yedlerinden almak sevdâsıyla tezvirâta sülûk ve ol-yerlerden mukaddemâ müşâ‘ ve müşterek hisseye mutasarrıfe olan Huriye bint-i Mehmed nâm hâtûn mutasarrıfe olduğu hissesini dört sene mukaddem bana ferâğ ve tefvîz ve hâlâ mezbûrenin hissesi benim tasarrufumda olmağla mezbûre Esmahani'nin hissesiyle benim mutasarrıf olduğum yerler birbirleriyle mahlût ve müşterek olduğum i‘tibâriyle hakk-ı tefevvüz benimdir ve mîrlivâ hakkı mutasarrıf tarafından yedimde temessüküm vardır mezbûreye verdiğiniz akçeyi verir yerleri ben Bekir'den alırım deyu ta‘yin eylediği mübâşir ma‘rifetiyle mezkûrunun tarafımızdan vekîl-i şer‘leri Ömer Odabaşı bin İbrahim nâm kimesne ile Mevlânâ-ı mümâileyh huzûrunda murâfa‘a-i şer‘-

i şerîf olduklarında münâza‘un-fih olan yerler vech-i muharrer üzere mezbûrenin müşâ‘ ve müşterek zabt ve tasarruflarında iken kable't-taksîm olduğundan elli sene mukaddem rızâ ile hisseleri ifrâz ve taksîm olundukdan sonra mezbûre Esmahani hissesine ol-mikdâr seneden berü müstakilen zabt ü zirâ‘at edegeldiğini natık berâtta olan hüccet-i şer‘iyyenin mazmununu vekîl-i merkûm badelisbât mezbûr İbşir'in iddi‘âsı mahz-ı lağv olduğu zâhir ve peydâ eylediği temessükü müzevver olduğu nümâyân oldukda mezbûrun hilâf-ı kânun ve yedlerinde olan tapu temessükü ve hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir zâhir olan müdâhale ve mu‘ârızâsı men‘ ü def‘ ve taraf-ı vakfdan verilen temessük mûcebince ol-yerler merkûmune hükm ve zabt ü zirâ‘at etdirilmek içün kıbelü'ş-şer‘den verilen hüccet-i şer‘iyye mûcebince emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâki‘ halî bi'l-iltimas Mevlânâ-ı mümâileyh ‘arz eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1163/Kasım 1750

854- Sayfa:227 Hüküm:2

Srebreniçe kazasında babaları Hasan sipahiden kalan yerleri amcaları ile birlikte tasarruf eden Ömer, Mustafa ve Ebubekir kardeşlere amca oğulları tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Srebreniçe ve kadılarına hüküm ki

Srebreniçe kazâsına tâbi‘ Halvaç nâm karyeden Ömer ve Mustafa ve Ebubekir nâm karındaşlar gelüb babaları Hasan nâm sipâhi kazâ-i mezbûra tâbi‘ Svene nâm karye toprağında vâki‘ çiftlik ve bağçe emlâkı ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmireyi müştemil ma‘lûmetü'l-hudûd yerleri kırk seneden mütecâviz ‘ammileri İsmail Kethüdâ dimekle ma‘rûf kimesne ile ber vech-i iştirâk zabt ü zirâ‘at ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ederler iken müte‘âkıben fevt olub ol-emlâk ve yerlerin nısfı bî-hasebü'ş-şer‘ ve'l-kânun meccânen bunlara intikâl edüb dahl icâb etmez iken yine karye-i mezbûreden ‘ammileri mezbûr İsmail'in oğulları Ali Kethüdâ ve İbrahim Beşe ve Mehmed Beşe dimekle ma‘rûf kimesneler mütegallibeden olmalarıyla ol-emlâk ve yerlerden nısf hisselerin zabta kanâ‘at etmeyüb müstakilen babalarının ... ... peydâ eyledikleri sahte temessük ibrâzıyla kendülerin hissesiyle ma‘an bunların hissesi dahi bin yüz altmış senesinde hilâf-ı şer‘ ve kânun fuzûli ve tagallüben zabt ve gadr etmeleriyle bundan

akdem mezbûrlar ile murâfa‘a olduklarında tarik-i ammdan Ilıca deresinden nehr-i derbendden Meçenli? tarlasına müntehi ol-hudûd ile mahdud yerler ve hıdmetinde olan çiftlik ve bağçe emlâkı ol-mikdâr seneden berü babaları ve ‘ammileri mezbûrlarının ber vech-i iştirâk zabt ü zirâ‘at edegeldikleri emlâk ve yerlerinden iken müte‘âkiben fevt olmalarıyla bî-hasebü'ş-şer‘ ve'l-kânun nısfın üzere bunlara intikâl eylediği bî-garaz müslimînin ihbarlarıyla şer‘i zâhir ve temessükleri sahte olduğu nümâyân olmağla ol-emlâk ve yerlerden babaları hissesi bunlara hükm ve mezbûrlar mu‘ârızadan men‘ birle kıbelü'ş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye vermeyüb ve tekrâr vakı‘adan ol-hüccet-i şer‘iyye üzerine bir def‘a dahi i‘lâm-ı şer‘i ve zabt içün buyurulub dahi verilmiş iken mezbûrlar mütegallibeden olmalarıyla bir dürlü def‘ ve mündefi‘ olmayub ol-hüccet-i şer‘iyyeye ve senedât-ı sâ’ireye mugâyir hilâf-ı şer‘ ve kânun fuzûli müdâhale ve zabtlarına mümâna‘at ve gadr-ı murâd ve ta‘addî üzere oldukların bildirüb hüccet-i şer‘iyye ve senedât-ı sâ’ireye …. mûcebince babaları müteveffâyı mezbûrdan müntakil ol-emlâk ve yerlerin nısf üzere zabt ü zirâ‘at etdirilüb mezbûrların hilâf-ı şer‘ ve kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve senedât sahte temessük ibrâzıyla ve ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden şer‘ ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Z sene 1163/Kasım 1749

855- Sayfa:227 Hüküm:3

Srebreniçe kazasından Rüstem Kethüda ve Zülfikar Beşe'ye Srebreniçe mukataası emini Mehmed'in haksız yere alacak talebiyle yaptığı müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Srebreniçe ve kadılarına hüküm ki

Srebreniçe kazâsı sâkinlerinden Rüstem Kethüdâ ve Zülfikar Beşe dimekle ma‘rûf karındaşlar gelüb bunların kimesneye deyn ve kefâletleri olmayub deyn ve kefâlet iddi‘âsıyla ber-vechile ta‘addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken medine-i Saray sükkânından olub sâbıkâ Srebreniçe mukâta‘ası emîni olan Mehmed nâm yeniçeri zuhûr ve mücerred celb-i mal ve ahz ve intikâl ve ihzâr kasdıyla üzerlerine musallat ve mukaddemâ mukâta‘a-i mezbûre benim ahd ve iltimasımda iken Semendire sâkinlerinden Yovan ve diğer Yovan nâm zımmîler kış eyyâmında … sekiz bin

hınzırların getirüb mukâta‘a-i mezbûre karyelerinde besleyub bana ‘aid olan resm-i bellutu diye vermedin firâr etmeleriyle siz mesfûran zımmîlere kefil olasız yalnız kefâletiniz hasebiyle mesfûranı sizden isterim deyu iddi‘â ve bundan akdem murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında mezbûr müddea‘sını vech-i şer‘i üzere isbâta kadir olmamağla mu‘ârızadan men‘ birle kıbelü'ş-şer‘den bunların yedine hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken mezbûr mütegallibeden olmağla kâni‘ ve mündefi‘ olmayub ol-hüccet-i şer‘iyye mugâyir tekrâr ol-vechile nizâ‘ ve ta‘addîden halî olmayub külli gadr-ı murâd ve ta‘addî üzere olduğun bildirüb hüccet-i şer‘iyyeleri mûcebince ‘amel olunub mezbûrun hilâf-ı şer‘i-i şerîf ve mugâyir hüccet-i şer‘iyye ol-vechile zâhir olan gadr ve ta‘addîsi şer‘le men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Z sene 1163/Kasım 1749

856- Sayfa:228 Hüküm:1

Klis sancağı muzafatından Sarumişe nâhiyesine bağlı Dobrenik karyesinde Ahmed'in müştereken tasarruf ettiği zeamet yerlerine müştereği olan kimsenin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna kazâsına Klis sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan Ahmed zîde kadruhu gelüb Klis sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Sarumişe nâhiyesinde Dobrenik nâm karye ve gayriden yirmi bin iki yüz doksan dokuz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğum ze‘âmeti mülhâkâtından yine Sarumişe nâhiyesinde hâsıl-ı ‘ani'l-galle ve ‘öşr-i giyâh ve gayrihi üç yüz akçe yazar çiftlik-i Kurd Ağa veled-i Cihanşah ‘an-tahvîl ve veled …. … müşterek … ol-müşterek hisseleridir der-karye-i Dobrenik ve Mogovine ma‘ otlak haliya der-tasarruf-ı İbrahim bin Ali deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Nasuh Kethüdâ ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb üç bin üç yüz akçe yekûnundan bin iki yüz akçesi ifrâz ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Dobrenik ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb on beş bin dokuz yüz akçe ze‘âmet ber-icmâl ve yekûn mezkûrun ... iken bin yüz akçesi dahi ifrâz ol-dahi başka ber-icmâl ve on beş bin dokuz yüz yirmi akçe yazar icmâl-i evvel tamâmen mümâileyh Ahmed'in ze‘âmeti mülhâkâtı ve üç bin yüz akçe yazar icmâl-i sâni başkası kaydından olmağla mümâileyhe çiftlik-i Kurd Ağa

veled-i Cihanşah ve icmâline dâhil olanı ber-mûceb-i defter-i hâkânî müştereğiyle zabt vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmundan berât yazusuna göre hissesine isâbet eden kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz murâd ettiğin müştereği olan nâm kimesne tevcîh târihinden berü berâtlı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûl ve rüsûmun tagallüben ahz ü kabz edüb ziyâde gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb sâlifü'z-zikr çiftlik-i Kurd Ağa veled-i Cihanşah ve icmâline dâhil olan ber-mûceb-i defter-i hâkânî müştereğiyle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmundan berâtla yazusuna göre hissesine isâbet eden kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb müştereği mezbûru berâtı yazusundan ziyâdeye tecâvüz ile bunun berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden mahsûlât ve rüsûmuna bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb ve ol-def‘a mahsûl ve rüsûm alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Z sene 1163/Kasım 1750

857- Sayfa:228 Hüküm:2

Visoka nâhiyesinde Hüseyin Salih'in tasarrufundaki araziye hariçden Ali Bey tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Visoka ve kadılarına hüküm ki

Visoka kazâsına tâbi‘ Rinçe karye toprağında arâzi tasarruf edenlerden Hüseyin Salih zîde kadruhu ‘arz-ı hâl edüb bu karye-i mezbûre toprağında ma‘lûmetü'l-hudûd yerlere mutasarrıf ve her sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb tapulu ve temessüklü yerlerine âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken bundan akdem diyâr-ı âhara gittikte yine Visoka kazâsı sâkinlerinden Ali Bey dimekle ma‘rûf kimesne bin yüz altmış senesinde bunun mutasarrıf olduğu tapulu ve temessüklü yerlerin fuzûli zabt ve bu dahi diyâr-ı âhardan varub yerlerin alub zabt ve mezkûrun fuzûli zabt ettiği senelerin noksân arâzisini yedinde olan iki kıt‘a fetevâ-ı şerîfe mûcebince taleb ve da‘vâ ve ahz ü kabz murâd ettiğin hilâf-ı şer‘-i şerîfim ta‘allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında olduğun ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb mûcebince şer‘le görülüb bunun tapulu ve temessüklü

yerlerini mezkûrun fuzûli zabt eylediği senelerin noksân arâzisini alıverilüb ber-mûceb-i fetevâ-ı şerîfe icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Z sene 1163/Kasım 1750

858- Sayfa:228 Hüküm:3

Kuzatdan ve eskiden sipah katibi olan Hacı Ebubekir'in İzvornik sancağının eski mutasarrıfı Pir Mehmed Paşa'dan alacağı olan hakkının tahsil edilmesi hususunda hariçden yapılan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a‘yân hacegân-ı divân-ı hümâyûnumdan sâbıkâ sipah kâtibi olan el-Hac Ebubekir zîde mecduhu gelüb mümâileyhin sâbıkâ İzvornik sancağı mutasarrıfı olub kapu kethüdâsı olduğu Pir Mehmed Paşa zimmetinde bin yüz elli senesinden berü bâ-temessük iki bin dört yüz elli guruş alacağı var iken Paşa-ı merkûm bu sene-i mübarekede fevt olub vâris-i mevcûdu olmadığından emvâl ve eşyâsının ba‘zısını İzvornik Kal‘asında yeniçeri zâbiti olan nâm kimesne fuzûli zabt ve ba‘zısını dahi noksân kalmış ele alub deyn-i mezbûrun ahz ve tahsîlin gönderilen ademisine bî-teveccüh ... gadr sevdâsında olduğun inha ve meblâğ-ı mezbûr temessükü mûcebince ma‘rifet-i şer‘le müteveffâ-ı merkûmun emvâl ve eşyâsını kabz edenlerden tahsîl ve ademisine teslîm etdirilüb bî-vech-i şer‘i merkûmun emvâl ve eşyâsına vâz‘ü'l-yed olanlara ta‘allül ve mümâna‘at etdirilmeyüb ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak içün emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â eylediği vech-i meşrûh üzere şer‘le görülmek bâbında fermân-ı ‘alişânım sâdır olmuşdur.

Fî evâhir-i Z sene 1163/Kasım 1750

859- Sayfa:228 Hüküm:4

Memlehateyn'de sıbyan muallimi Abdurrahman'ın evini basıp eşya ve mallarını gasbeden adı geçen eşkıyaların muhakeme edilerek zararın tanzim edilmesi

Bosna vâlisine Memlahateyn ve kadılarına hüküm ki

Memlahateyn kazâsı sâkinlerinden mu‘allim-i sıbyân olan Abdurrahman nâm kimesne gelüb bu kendü hâlinde olub ta‘lim-i sıbyân ile meşgul olub hilâf-ı şer‘-i şerîf bir ferde ta‘addîsi yoğ iken eşkıyâdan olan edâ-ı ta‘addî ve tecâvüz üzere olan yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Görgömek? nâm karyede sâkin Cafer ve Ömer ve Balonik? nâm karye sâkinlerinden Ledoce Lakovine? nâm karyede sâkin Osman Hoca oğlu Salih ve Yusuf ve karındaşı Mümin ve Dubrava nâm karye sükkânından Hasan ve Ahmed ve diğer Ahmed ve Mustafa ve Ali ve karındaşı Ramazan nâm şakîler Vehoye? karyesi ahâlisiyle yekdil ve yekcihet ve bin yüz altmış senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf bunun menzilini basub bî-gayri-hakkın bi'l-cümle emvâl ve eşyâsın gasb ve garet eylediklerinden ma‘adâ hânesin dahi hedm ve harâb edüb ziyâde fesad ve şekâvet ve gadr-ı külli eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb ber-minvâl-i muharrer gasb ve garet eyledikleri emvâl ve eşyânın mezbûrlardan tahsîl ve hedm eyledikleri hânesinin dahi şer‘an icâb eden kıymetini buna alıverilüb ber-muktezâ-ı şer‘-i kavim icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Z sene 1163/Kasım 1750

860- Sayfa:229 Hüküm:1

Saray kazasında Şeyh Mehmed'in Afife hatun ile müştereken tasarruf ettiği yerlere Afife'nin vefatından sonra kocası ve kızının haksız müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray Monlasına hüküm ki

Saray kazâsı sâkinlerinden Şeyh Mehmed nâm kimesne gelüb bu halifesi Afife nâm hâtûn ile kazâ-i mezbûra tâbi‘ Gorna ve Dolna İslop? ve Latiş? ve Batmir? nâm karyeler topraklarında vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd yerleri müşâ‘ ve müşterek zabt ve tasarruf ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ederler iken bin yüz altmış senesinde müştereği mezbûre müteveffâ olmağla oğlu kalmayub hissesi tapuya müstehak ve hakk-ı tapu bunun olub ve bu makûle müteveffiyenin oğlundan gayri kızına ve zevcine tapu fermân olunmuş değil iken bu ol-vakitde diyâr-ı âharda bulunmağla müştereği mezbûrun hissesini zevci Mehmed Efendi ve kızı nâm hâtûnlar tagallüben zabt ve gadr eylemeleriyle bu dahi hâlâ varub taleb eylediğin biz tapu ile aldık deyu vermekten ibâ

eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb sâlifü'z-zikr yerleri bî-garaz müslimânlar takdir eyledikleri resm-i tapu ile sâhib-i arzdan alıverilüb ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M sene 1164/Aralık 1750

861- Sayfa:229 Hüküm:2

Bosna'da İstolçe kasabasında Beşar Süleyman ve Hüseyin'den haksız yere alacak talebiyle paralarını gasbeden Ali'nin müdahalelerinin ortadan kaldırılarak aldıklarının tahsil edilmesi

Bosna vâlisine İstolçe ve kadılarına hüküm ki

İstolçe kasabası sâkinlerinden Beşar Süleyman ve Hüseyin zîde kadruhuma gelüb bunlar kendü hallerinde ‘arzlarıyla mukayyed ve hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ ve ta‘addîleri ve üzerlerine dahi şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmayub ber-vechile ta‘addî ve rencîde olmaları icâb etmez iken İstolçe kasabası sâkinlerinden Ali nâm kimesne zuhûr şiddete sülûk ve mücerred ızrâr ve celb-i mal kasdıyla üzerlerine musallat ve bundan akdem benim menzilim mahallerin ve emvâl ve eşyâmın nehb ve garet olunmasına siz sebeb olmuştunuz deyu iddi‘â ... ve ikrahen altı bin guruşa ifrâz-ı deyn ile temessük tahrîr ve ahz ve bin yüz altmış senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-kânun-ı şer‘i ve bî-gayri-hakkın cebren ve kerhen meblâğ-ı mezbûru bunlardan tahsîl ve ahz ve ziyâde gadr ve ta‘addî eylediğin ve bu bâbda da‘vâlarına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan müta‘addîd fetvâ-ı şerîf verildiğin bildirüb fetvâ-ı şerîfeleri mûcebince şer‘le görülüb mezbûrun hilâf-ı şer‘-i şerîf cebren ve zulmen aldığı ol-mikdâr guruşları tamâmen tahsîl ve kendülere emr-i şerîf icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı M sene 1164/Aralık 1750

862- Sayfa:229 Hüküm:3

İstolçe kasabasında Ömer Beşe'nin tasarrufunda olan yerlere hariçden Ali'nin yaptığı kanunsuz müdahalelelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İstolçe ve kadılarına hüküm ki

İstolçe kasabası sâkinlerinden Havva nâm hâtûn gelüb kasabâ-ı mezbûrda hâtûnun zevci olan Ömer Beşe dimekle ma‘rûf kimesne İstolçe kazâsına tâbi‘ Buçarikli Kayran? karyesi toprağında vâki‘ mutasarrıf olduğu çiftlik emlâkının nısfı bi'l-cümle tevâbi‘ ve levâhıkı ile bin yüz elli beş senesinde buna hibe-i sahiha-i şer‘iyye ile hibe ve teslîm ve temlik ve bu dahi ittihab ve kabûl ve temlik ve teslîm ve yine karye-i mezbûre hudûdu dâhilinde vâki‘ tasarrufunda olan sâlifü'z-zikr çiftlik arâzisinden ma‘lûmetü'l-hudûd yerlerinin nısfının hakk-ı tasarrufun dahi hüsn-i rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle buna ferâğ ve tefvîz ve bu dahi tefvîz eyledikden sonra zikrolunan çiftlik emlâk ve arâzisinin nısf-ı âharı dahi yine kasabâ-ı mezbûrda Rıdvan Bey oğlu Ali Bey dimekle ma‘rûf kimesneye bey‘ ve ferâğ etmekle bu dahi yedine verilen sâhib-i arz temessükü mûcebince sâlifü'z-zikr emlâk-ı mevhubesiyle arâzi-i mufavvazasını zabt etmek murâd eylediğin âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken mezbûr Ali mücerred ve tama‘-ı hâmından nâşi zabt ve tasarrufuna muhâlefet ve cümlesi fuzûli ve tagallüben zabt edüb gadr etmekle bundan akdem yedinde olan fetvâ-ı şerîf mûcebince mezbûr ile murâfa‘a-i şer‘ olduklarında mezbûr Ali cümlesi bana bey‘ ve ferâğ eyledi deyu tezvirâta tasaddi ve sû’al olundukda zikrolunan çiftlik emlâk ve arâzinin nısfı ber vech-i muharrer mezbûrenin olduğu vukûfu üzere ma‘lûmü'l-esâmi kimesnelerin şehâdetleriyle şer‘an sâbit ve tapu ve mezbûrun iddi‘âsı lağv ve mahz ve hilâf-ı şer‘ ve kânun olmağla buna hükm ve mezbûr hakk-ı tasarruftan men‘ ve kasr-ı yedine tenbih birle cânib-i şer‘den yedine hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şer‘iyye verilmiş iken mezbûr yine kâni‘ ve mündefi‘ olmayub ol-hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şeri ve sâhib-i arz temessüküne mugâyir zabt ve tasarrufuna muhâlefet ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb hüccet-i şer‘iyye ve fetvâ-ı şerîf ve i‘lâm-ı şer‘i ve sâhib-i arz temessükü mûcebince ‘amel olunub sâlifü'z-zikr çiftlik emlâk ve ve yerleri buna zabt etdirilmek üzere hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘ ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı M sene 1164/Aralık 1750

863- Sayfa:230 Hüküm:1

Akhisar kazasına bağlı Bistriçe karyesinde Hacı Abdullah'ın tarlasının sulayan nehre bend yaparak mahsulün zarar görmesine sebep olan Hacı Hasan'ın müdahalesinin önlenmesi

Bosna vâlisine vezîre ve Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Akhisar kazâsı sâkinlerinden Hacı Abdullah nâm kimesne gelüb Akhisar kazâsına tâbi‘ Bistriçe nâm karye hudûdundan cereyân eden Virbas nehri dimekle ma‘rûf nehrin kenârında mutasarrıf olduğu tarlasına kadîmden berü nehr-i mezkûrdan su cereyân ve mezru‘atlarını sâkî ve intifâ‘ ede gelüb âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken tarlası karşısında tarlaya mutasarrıf yine Akhisar kazâsı sâkinlerinden Cevriye oğlu Hacı Hasan dimekle meşhûr kimesne nehr-i mezkûre bend yapub bunun tarlasına cereyân eden suyu kat‘ ve mezru‘atlarının telefine bâ‘is ve mezkûr ile murâfa‘a olduğunda mezkûrun yaptığı bend sonradan ihdâs olunub tarlasına cereyân eden suyun kat‘ında mezru‘atları telef olunacağı zâhir ve nehr-i mezkûrdan kadîmden berü bunun tarlasına su cereyân edegeldiği bî-gayr-ı hakkın müslimînin şehâdetleriyle sâbit ve mezbûrun ta‘addîsi men‘ ü def‘ ve kadîmisi üzere bunun tarlasına cereyân etmek içün cânib-i şer‘den bunun yedine hüccet ve i‘lâm-ı şer‘iyye ve buyruldu dahi verilmiş iken mezkûr ziyâde mütegallibeden olmağla yine memnû‘ olmayub hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘addî üzere olduğun bildirüb yedinde olan hüccet ve i‘lâm-ı şer‘iyye mûcebince ‘amel olunub ol-su kadîmisi üzere tarlasına cereyân etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin ecilden mahallinde şer‘ ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1164/Ocak/Şubat 1751

864- Sayfa:230 Hüküm:2

Kostayniçe kazasında İbrahim'in babasından kalan yerlerin tasarrufu konusunda hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Kostayniçe kadısına hüküm ki

İbrahim Ağa dimekle ma‘rûf kimesne gelüb bunun bundan akdem fevt olan babası nâm kimesneden müntakil Kostayniçe kasabası toprağında vâki‘ yedinde olan

senedi mûcebince müddet-i vâfireden berü mutasarrıf ve zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edegeldiği Komoniçe dimekle ma‘rûf ma‘lûmetü'l-hudûd arâzîde bir kıt‘a âharın ‘alâkası olmayub âhardan ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken Kostayniçe kazâsı muzâfâtından Dubniçe Kal‘ası sükkânından İbrahim ... dimekle mevsuf kimesne zuhûr ve yine kazâ-i mezbûrda vâki‘ babası müteveffâ nâm kimesneden müntakil yedinde olan senedi mûcebince mülk yerleri dimekle meşhûr arâzisini zabta kanâ‘at etmeyüb mücerred ta‘ciz ve tama‘-ı hâmından nâşi zikrolunan Komoniçe arâzisi içün ol-yerler dahi benim babam müteveffâyı mezbûrdan müntakil yerlerimdir deyu nizâ‘ ve zabtına ve tasarrufuna mümâna‘at ve ta‘addî etmekle bundan akdem Bosna vâlisi tarafından sâdır olan buyruldu mûcebince mezbûr ile murâfa‘a-i şer‘ olduklarında mezbûr mer‘ası vech-i şer‘i üzere isbâta kadir ve yedinde dahi senedi olmayub ol-yerler bunun babası müteveffâ-ı mezbûrdan müntakil arâzi olduğu müsinn ve ihtiyârdan Monla Mustafa bin İsmail Hoca ve İbrahim Kethüdâ dimekle müte‘arif kimesnelerin şehâdetleriyle şer‘an sâbit ve buna hükm ve mezbûr mu‘ârızadan men‘ ve ... yedine taraf-ı şer‘den tenbih edilmiş iken mezbûr kâni‘ ve müsbite olmayub hilâf-ı kânun ve mugâyir-i senedine ol-vechile nizâ‘ ve zabtına mümâna‘at ve ta‘addî ve gadr-ı külli sevdâsında olduğun bildirüb müteveffâyı mezbûrdan müntakil sâlifü'z-zikr Komoniçe arâzisi yedinde olan senedi mûcebince ber-karâr-ı sâbık kendüye zabt etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1164/Şubat 1751

865- Sayfa:230 Hüküm:3

Kostayniçe kazasında Kapudanzade Mustafa ve Derviş Ali'nin tasarruflarındaki yerler üzerinde hak iddia eden Ahmed Bey'in müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Kostayniçe kadısına hüküm ki

Kapudânzâde Mustafa ve Derviş Ali dimekle ma‘rûf kimesneler gelüb Gradişka Kal‘ası dizdârı timârı karyelerinden Kostayniçe kazâsına tâbi‘ Vriboviçe nâm karye toprağında vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd yerler Abdullah nâm kimesnenin tasarrufunda iken zirâ‘at etmeyüb üç seneden mütecâviz ‘ale't-tevâli bilâ-mâni‘ boz ve halî koyub evvelden alınan tapuya müstehak oldukda bunlar ol-yerleri elli dokuz senesinde bozdan

sâhib-i arz olan dizdâr-ı merkûmdan resm-i tapu ile alub yedlerine verilen tapu temessükü mûcebince zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb tapu ve temessükle yerlerine âhardan ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken Ahmed Bey dimekle ma‘rûf kimesne zuhûr ve ol-yerleri babam sizden mukaddem resm-i tapu ile alub tasarrufunda iken fevt olmağla bana intikâl etti ben zabt ederim deyu sâhib-i arz ve tapuya mezun olmayan kimesneden aldıkları müzevver temessük ibrâzıyla iddi‘â ve bundan akdem mezkûr ile sâhib-i arz olan dizdâr-ı mezbûr muvâcehesinde divân-ı Bosna'da terafu‘-i şer‘ olduklarında mezkûr Ahmed'in iddi‘âsı lağv-ı mahz olduğu zâhir ve arâzi-i mezkûr merkûmânın yedlerinde olan sâhib-i arz temessükü mûcebince ber-karâr-ı sâbık kendülere zabt etdirilüb ve merkûmun bî-vech-i müdâhale men‘i içün sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin tarafından buyruldu verilmiş iken mezkûr yine kâni‘ ve mündefi‘ olmayub mugâyir-i buyruldu ve temessük müdâhale ve ta‘addîden halî olmadığın bildirüb zikrolunan yerler yedlerinde olan sâhib-i arz temessük ve senedât-ı sâ’iresi mûcebince kemâ-fi'l-evvel kendülere zabt ü zirâ‘at etdirilüb mezkûr Ahmed'i hilâf-ı kânun ve mugâyir-i buyruldu dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1164/Şubat 1751

866- Sayfa:230 Hüküm:4

Hersek sancağında nefs-i Çerniçe ve Gaçka nâhiyesinde Ebubekir Paşa'nın tasarrufundaki zeamet yerlerinde vergi tahsili hususunda yaşanan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Hersek sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan Cafer veled-i Ebubekir Paşa zîde kadruhu gelüb Hersek sancağında havâlisinden nefs-i Çerniçe ve tevâbi‘ ve Gaçka nâhiyesinde Lazarnik nâm karye ve tevâbi‘ ve mezra‘ beher sene livâ-i mezbûr mutasarrıfları tarafından birer kimesneye iltizâm ve mültezimi dahi celb-i ... içün alınagelen rüsûm-ı ‘adetiyesine kanâ‘at etmeyüb re‘âyâ fukarâsına hadd-i a‘şarların ... eylediklerinden nâşi ekser ahâlileri perâkende ve hass-ı mezbûr harâb olmağla re‘âyâ fukarânın haline merhameten hass-ı mezbûre dâhil olan kurâ ve mezra‘ mîrlivâ hassından ifrâz ve senevî livâ-i mezbûr

mutasarrıfları on ikişer bin sağa akçe vermek üzere ze‘âmete tahsis olunduğu sûrette re‘âyâsının istirahatlerine ve kurâ-i mezbûrenin şen ve âbâdân olmasına bâ‘is olacağı nümâyân olmağla vech-i meşrûh üzere nefs-i Çerniçe ve Gaçka nâhiyesinde hass-ı mezbûre dâhil olan kurâ ve mezra‘ mamur ve âbâdân etmek ve senevî mîrlivâ olanlara on ikişer bin sağa akçe vermek ve on nefer ... emrim ile sefere eşmek şartıyla re‘âyâ yürür olub eyâlet-i mezbûrenin ocak ... Osman'a yirmi bin akçe yazu ile ze‘âmet olmak üzere mîrlivâ hassından ifrâz ve şurût-ı mezkûre ile yüz kırk yedi târihinde mahalle tevkî‘ kalemiyle tashîh ve hâlâ ze‘âmet-i mezbûr kendünün hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olmağla ze‘âmet-i mezbûr mülhâkâtından Gaçka nâhiyesine tâbi‘ iki bin üç yüz elli akçe yazar Mude? karyesinin defter-i hâkânîde maktû‘ yazılmış değil iken karye-i mezbûre toprağında zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ve sâlâriyyelerin ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların taleb eyledikde hilâf-ı kânun ve defter maktû‘ verüb ‘öşr ve sâ’ireyi vermeyiz deyu ta‘allül ve ze‘âmet mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb karye-i mezbûre toprağında zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ve sâlâriyyelerin ve sâ’ir hukûk ve rüsûmları dahi kânun ve defter mûcebince alıverilüb hilâf-ı kânun ve defter ol-vechile ve sâ’ir bahâne ile ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda kurâ-i mezkûre ve tevâbi‘ kurâ ve mezaria vech-i meşrûh üzere târih-i mezkûrede tevkî‘ kalemiyle tashîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle mümâileyh Cafer veled-i Ebubekir Paşa'nın üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i R sene 1164/Şubat/Mart 1751

867- Sayfa:230 Hüküm:5

Saraybosna'da kuzattan Mehmed Haşim ve Afife hatunun müştereken tasarruf etdiği yerlere Afife'nin vefatından sonra kızının haksız müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray Bosna Monlasına

Kuzâttan Mehmed Haşim zîde fazluhu gelüb bu kazâ-i mezbûra tâbi‘ Botomir ve Avanis ve Dolna İstob ve Radoşeva ve Gonra İstob nâm karyeler topraklarında mevâzi‘-i ‘adidede vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd tarlalar ve çiftlik emlâkına halifesi Afife nâm hâtûn ile müşâ‘ ve müşterek zabt ve tasarruflarında iken müşterek-i mezbûre bin yüz altmış üç senesinde müteveffiye oldukda oğlu kalmayub ol-yerlerden hissesi kânun üzere tapuya müstehak ve hakk-ı tapu müşterek olduğu i‘tibâriyle bunun olduğunun bu ol-vakitte diyâr-ı âharda bulunmağın ve ol-yerlerden müştereği müteveffiye-i mezbûrenin hissesin bî-garaz müslimânlar takdir eyledikleri resm-i tapu ile almağa tâlib olub ve bu makûle müteveffiyenin yerlerinin oğlundan gayri kızına tapu ile verilmesi fermân olunmuş değil iken müşterek-i mezbûrenin kızı Meryem nâm hâtûn vâlidesi müteveffiye-i mezbûreden müntakil çiftlik emlâkinden hissesini ahz ü kabza kanâ‘at etmeyüb vâlidem yerleridir çiftlik emlâk ve eşcârın bildirüb ol-yerlerin dahi hakk-ı tapusu benimdir deyu hevâsına tâbi‘ sâhib-i arzdan bunu ‘inâyetiyle aldığı temessük ile ol-yerleri hilâf-ı kânun kabz ve cebren edüb ol-vechile gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb ... kânun üzere hükm ricâ eylediği kânun üzere ‘amel oluna deyu emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R sene 1164/Mart 1751

868- Sayfa:231 Hüküm:1

Hersek sancağında müteferrika Derviş Mehmed bin Hasan'ın tasarrufundaki zeamet yerlerinde ehl-i örfün bad-ı heva vergisi konusunda yaptığı müdahalelelerin ortadan kaldırılması

Hersek sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın müteferrikalarından Derviş Mehmed veled-i Hasan zîde kadruhu ‘arz-ı hâl edüb Hersek sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Popva ve Panak? nâhiyelerinde gebrânlarından ve ahâlisinden bî-vech ve bilâ-sebeb Hersek sancağına mutasarrıf olanlar her sene kırkar bin akçe alub lâkin ümerâya defter-i icmâlde mahsûl kayd olunmayub bâd-ı hevâdan ve haric-i ez-defter olub yirmi bin akçe ze‘âmet olmağa tahammülü olmağın yirmi bin akçe kılıç ze‘âmet olmak üzere Ocakzadelerden Ahmed'e Bosna eyâletine mutasarrıf olan vezîr İbrahim Paşa ‘arz etmekle zikrolunan mahsûl yirmi bin akçe kılıç ze‘âmet olmak üzere ber vech-i meşrûh bâd-ı hevâ bin elli altı târihinde tevkî‘ kalemiyle defter-i icmâle sebt ve haric-i ez-defter

ber vech-i tahmin yirmi bin akçe ze‘âmet olmak üzere hâlâ berât-ı şerîfimle mümâileyhin üzerinde olmağla ber-mûceb-i defter-i hâkânî zikrolunan nâhiyeler topraklarında üzerine şer‘an cürm sâbit olan gebrân re‘âyâ tâ’ifesinin kânun üzere icâb eden cizyeleriyle sâ’ir bâd-ı hevâlarına ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken sâbıkâ Tuşine kapudânı Abdullah nâm kimesne ile sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından hilâf-ı kânun müdâhale ve re‘âyâ fukarâsına cevr ve eziyet ve ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb ber-mûceb-i defter-i hâkânî zikrolunan nâhiyeler topraklarında üzerine cürm sâbit olan gebrân re‘âyâ tâ’ifesinin kânun üzere icâb eden cerimesi kendüye ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî kapudân-ı mezkûr ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda zikrolunan nâhiyelerin gebrân re‘âyânın bâd-ı hevâları vech-i meşrûh üzere târih-i mezkûrda ber vech-i tahmin yirmi bin akçe ze‘âmet olmak üzere tevkî‘ kalemiyle tashîh ve defter-i icmâle sebt ve ze‘âmet-i mezbûr hâlâ berât-ı şerîfimle mümâileyh Derviş Mehmed veled-i Hasan'ın üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i R sene 1164/Şubat/Mart 1751

869- Sayfa:231 Hüküm:2

Kukan nâhiyesine bağlı Trebin derbendcilerine vergi hususunda yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi ve Hersek sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Kukan nâhiyesine tâbi‘ Trebin derbend nâm karyenin defterde mukayyed Derbendcioğlu derbendcilerinden Rüstem ve Ali ve Hasan nâm kimesneler ve dahi sâ’irler gelüb karyeleri derbend olduğu defter-i hâkânîde mukayyed olmağla adet-i derbendi üzere mukayyed olanı verüb mugâyir-i ‘adet derbendî ziyâde a‘şar ve rüsûm taleb ile ta‘addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûre mutasarrıfları ‘adet-i derbendî üzere almağa kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânun ve defter ve mugâyir-i ‘adet-i derbendî a‘şar ve rüsûm talebi ile cevr ve eziyet eylediklerin bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel ve hareket olunub hilâf-ı kânun ve defter rencîde ve remîde etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i

‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Kukan nâhiyesine tâbi‘ karye-i Trebin derbend mezkûr karye ... müddet derbend olub adet-i karyeleri üzere hâneden hâneye altışar vukıyye olmak üzere ikişer kile buğday ve ikişer kile arpa sâhib-i timâra verüb adet-i ağnamdan ve ‘avârız-ı divâniyeden emin olub defter-i cedîd-i hâkânîye kayd olundu bir nefer re‘âyâ ve yirmi baştina ve iki zemîn ve bir mezra‘ hâsıl-ı ispençe ve gendüm ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve resm-i tapu yekûn ma‘ gayrihâ üç bin akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Bistriçe nâhiyesine tâbi‘ nefs-i bazar-ı Ustokolne ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb kırk sekiz bin akçe ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun yirmi bin akçesi nefs-i bazar-ı Ustokolne ve gayriden yirmi bin beş yüz akçesi ze‘âmete mutasarrıf Salih veled-i Mustafa ve bâkisi müştereği kaydlarında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i R sene 1164/Şubat/Mart 1751

870- Sayfa:231 Hüküm:3

Saraybosna'da Mustafa Bey bin İskender Bey vakfı karyelerinden Klis sancağındaki yerlerde vergi tahsili hususunda yaşanan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Saray Bosna'da vâki‘ müteveffâ Mustafa Bey bin İskender Bey Vakfı’nın bi'l-fi‘il berât-ı ‘alişânımla mütevellisi olan el-hac Hasan zîde kadruhu gelüb vakf-ı mezbûrun defterde mukayyed karyelerinden Klis sancağında Akhisar kazâsı muzâfâtından Uskopye nâhiyesinde Fasle İstraja? ve nâm karyeler topraklarında vâki‘ beher sene otu biçilur kadîmi çayırların hâsıl olan otlaklarından şer‘le müteveccih olan onda bir ‘öşrleri taleb eylediğin içlerinden ba‘zıların hilâf-ı şer‘ ve kânun edâda ta‘allül ve muhâlefet vakf-ı şerîfe gadr eylediklerin bildirüb zikrolunan karyeler topraklarında vâki‘ beher sene otu biçilir kadîmi çayırların hâsıl olan otlaklarından şer‘le müteveccih olan onda bir ‘öşrlerin alıverilüb ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R sene 1164/Şubat/Mart 1751

871- Sayfa:231 Hüküm:4

Saraybosna'da kuzattan Mehmed Haşim ve Afife hatunun müştereken tasarruf ettiği yerlere Afife'nin vefatından sonra kızının haksız müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray Bosna Monlasına hüküm ki

Kuzâttan Mehmed Haşim zîde fazluhu gelüb bu kazâ-i mezbûra tâbi‘ Botomir ve Avanis ve Dolna İstob ve Radoşeva ve Gonra İstob nâm karyeler topraklarında mevâzi‘-i adidede vâki‘ ma‘lûmü'l-hudûd tarlalar ve çiftlik emlâkına halifesi Afife nâm hâtûn müşâ‘ ve müşterek zabt ve tasarruflarında iken müşterek-i mezbûre bin yüz altmış üç senesinde müteveffiye oldukda oğlu kalmayub ol-yerlerden hissesi kânun üzere tapuya müstehak derûnlarında mezbûrenin bir kimse ve terbiye ve işlemesiyle neşv ü nemâ bulmuş mülk meyve eşcârı mutasarrıfdan ma‘adâ olmayan tarlalarda hakk-ı tapu müşterek olduğu i‘tibâriyle bunun olduğunun bu ol-vakitte diyâr-ı âharda bulunmağın ve ol-yerlerden müştereği mezbûrenin hissesin bî-garaz müslimânlar takdir eyledikleri resm-i tapu ile almağa tâlib anın müştereği mezbûrenin kızı Meryem nâm hâtûn zuhûr ve ol-yerlerin birkaç ‘adedinin üzerlerinde mülk meyve eşcârı olub olub ırsen bana intikâl etmekle bî-hasebi'l-kânun üzerinde mülk meyve eşcârı olan tarlalardan vâlidem mezbûrenin hissesinin hakk-ı tapusu benim olduğundan eşcâr olmayan tarlaların dahi tapusu benim olmuşdur deyu hevâsına tâbi‘ sâhib-i arzdan Numan nâm sipâhiye bunun ‘inâyetin kavl-i mücerrediyle aldığı temessük ile hilâf-ı kânun cümlesini zabt ve ol-vechile bununla gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb ol-bâbda kânun üzere hükm ricâ eylediği kânun üzere ‘amel oluna deyu emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1164/Mart 1751

872- Sayfa:232 Hüküm:1

Taşlıca kazası muzafatından Markovik karyesi ahalilerinin Çayniçe kazasında avarızhaneye bağlı vergi verecek yerleri olmadığı halde ahalinin tekalif talebiyle yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Taşlıca ve Çayniçe kadılarına hüküm ki

Taşlıca kazâsı muzâfâtından ... nâhiyesine tâbi‘ Markovik nâm karye ahâlisi gelüb bunların Çayniçe kazâsına tâbi‘ Zamaş ve Buzed? ve Melotin nâm karyeler topraklarında bi'l-fi‘il zabt ve tasarruflarında hâne-i ‘avârıza bağlı tekâlif alınmak icâb eder emlâk ve yerleri olmayub tekâlif talebiyle ber-vechile ta‘addî ve rencîde olunmaları icâb etmez iken zikrolunan karyeler ahâlileri zuhûr ve şirrete sülûk ve mücerred celb-i mal sevdâsıyla sizin kazânız ile bizim kazâmız birbirlerine karîb olmamağla olunur yerce üzerimize nâzil olan tekâlifden siz dahi bize hisse verin deyu hilâf-ı kânun fuzûli müdâhale ve ol-vechile bunlardan akçe mütâlebesiyle ta‘addî ve rencîdeden halî olmayub ol-vechile ahvâlleri diğer-gûn ve perâkende ve perişân olmalarına ve bâdî oldukların ve bu bâbda taraf-ı şer‘den hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şer‘iyye verildiğin bildirüb hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şer‘iyyeleri mûcebince kânun üzere ‘amel olunub mezbûrların hilâf-ı kânun ol-vechile akçe mütâlebesiyle ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i R sene 1164/Şubat/Mart 1751

873- Sayfa:232 Hüküm:2

Akhisar Kalesi dizdarı Hasan'ın Laşva nâhiyesinde tasarrufunda olan yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Travnik ve kadılarına hüküm ki

Akhisar Kal‘ası dizdârı olan Hasan zîde hıfzuhu ‘arz-ı hâl gönderüb Bosna sancağında Travnik kazâsı muzâfâtından Laşva nâhiyesinde karye-i Tırbofça ma‘ mahalle-i Opan? ve gayriden üç bin akçe gedik timârlarıyla Akhisar Kal‘ası dizdârlığına berât-ı ‘alişânımla mutasarrıf olub gedik timârının başkalemi olan karye-i Tırbofça ma‘ mahalle-i Opan? ve çiftlik-i Mehmed veled-i Rabovo? deyu mukayyed olan karye ve mahalle ve yine nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Ferhad ve Mustafa der-mahalle-i Opan? ve çiftlik-i Ali bin Radovan der-mahalle-i Opan? müştereğiyle dizdâr-ı mümâileyhin kayd ve berâtına dâhil olub hîn-i tahrîrden bu ana gelince müştereğiyle gerek timârı tarafından zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı ahz ü kabz olunagelüb karye-i

Tırbofça der-mahalle-i Opan? ve çiftlik-i Ferhad ve Mustafa der-mahalle-i Opan? ve çiftlik-i Ali bin Radovan der-mahalle-i Opan? el-mezbûrunda ber-mûceb-i defter-i hâkânî âharın ‘alâkası olmayub ber-vechile dahl ve ta‘arruz icâb ve iktizâ etmez iken yine Bosna sancağında Laşva nâhiyesinde voynugân-karye-i Gırboniçe ve gayriden üç bin üç yüz akçe gedik timâr ile Palanka-ı Vakf-ı Özi dizdârlığına mutasarrıf olan diğer Hasan zuhûr ve gedik timârının başkalemi olan voynugân-karye-i Gırboniçe el-mezbûreyi mustakillen ve gedik timârı mülhâkâtından olub müştereğiyle kaydına ve âhar akıncıyan karye-i Gırboniçe ve çiftlik-i Memi bin Ali der-karye-i Gırboniçe deyu mukayyed olanı dahi müştereğiyle zabta kanâ‘at etmeyüb bunun gedik timârının başkalemi olan karye-i Tırbofça ma‘ mahalle-i Opan? el-mezbûre içün gedik timârının başkalemi olan voynugân-ı karye-i Gırboniçe ve timârı mülhâkâtından olan akıncıyan-ı karye-i Gırboniçe ve çiftlik-i Memi bin Ali der-karye-i Gırboniçe el-mezbûrun olmak üzere hilâf-ı defter-i hâkânî ve fuzûli müdâhale ve tagallüben zabt ve gadr-ı külli olunduğun bildirüb karye-i Tırbofça ma‘ mahalle-i Opan? ve çiftlik-i Ferhad ve Mustafa der-mahalle-i Opan? ve çiftlik-i Ali Radovan der-mahalle-i Opan? deyu mukayyed olan karye ve mahalle ve çiftlikler ber-mûceb-i defter-i hâkânî müştereğiyle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı ahz ü kabz etdirilüb Palanka-ı Vakf-ı Özi Dizdârı merkûmu mugâyir-i defter-i hâkânî ber-vechile dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb müdâhalesi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Laşva nâhiyesine tâbi‘ on altı nefer re‘âyâ ve beş baştina ile karye-i Tırbofça ma‘ mahalle-i Opan? ve tahtında kırk üç nefer re‘âyâ ve on iki baştina ile mahalle-i Opan? tâbi‘-i mezbûre ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ üç bin beş yüz akçe yazar ve yine Laşva nâhiyesine tâbi‘ yedi nefer re‘âyâ ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ beş yüz elli akçe yazu ile çiftlik-i Ferhad ve Mustafa ve …. evlâd-ı Radovin Laşva ve Gırboniçe nâm karyeler Opan? mahallesinde Radivi ve İstançik baştina sınur ve yine Laşva nâhiyesine tâbi‘ üç nefer re‘âyâ ve hâsıl-ı ‘ani'l-galle ve resm-i çift ve bennâk ve ‘öşr-i kettân ve küvvâre ve gayrihi üç yüz elli akçe yazu ile çiftlik-i Ali Radovan ve bâki şüreka Gırboniçe nâm karyede Opan? mahallesinde Medarevik? ve Dobromevik? baştinalarıdır deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde birikdirilüb dört bin dört yüz akçe yazularından üç bin akçesi ifrâz ve Akhisar

Kal‘ası dizdârına mahsûs bir gedik timâr ve hâlâ berât-ı şerîfimle mümâileyh Hasan'ın üzerinde olub ve yine Laşva nâhiyesine tâbi‘ on dört nefer re‘âyâ ve beş baştina ve iki bin iki yüz akçe yazar voynugân-ı karye-i Gırboniçe ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ on dört nefer re‘âyâ ve dört baştina ve bin yüz akçe yazar akıncıyan-ı Gırboniçe ve yine nâhiyesine tâbi‘ üç nefer re‘âyâ ve dokuz yüz akçe yazu ile çiftlik-i Memi bin Ali ve Ali bin Miloş buyurularak ... dimekle ma‘rûf yerlerdir ve hâsılları tahtlarında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm ve gayrihi ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle anlar dahi başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde akıncıyan-ı mezbûrun sekiz yüz ve çiftlik-i Memi el-mezbûrun üç yüz akçeleri ifrâz ve birikdirilüb üç bin üç yüz akçe yazu ile Vakf-ı Özi Palankası dizdârına mahsûs bir gedik timâr ve oldahi tamâmen diğer Hasan'ın üzerinde olub ber-mûceb-i defter-i hâkânî ... icmâl ve mufassalları başka başka olub üç bin beş yüz akçe yazu ile mukayyed karye-i Tırbofça ma‘ mahalle-i Opan? Akhisar Kal‘ası dizdârı merkûm Hasan'ın tarafından zabt olunmak üzere füruht elyediğin bi'l-fi‘il defter emîni olan Yeğen Mehmed dâme mecduhu ‘arz eylemeğin ‘arz mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R sene 1164/Mart 1751

874- Sayfa:233 Hüküm:1

Ehlune kazası muzafatından Grahova nâhiyesinde Abdullah'ın tasarrufunda olan topraklara hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Ehlune ve kadılarına hüküm ki

Ehlune kazâsı sükkânından olub eyâlet-i Bosna'nın çavuşlar kethüdâsı olan Abdullah zîde kadruhu gelüb kazâ-i mezbûre muzâfâtından Grahova nâhiyesine tâbi‘ Yeni Virte? ve Reslovaç? nâm karyeler topraklarında arâzi tasarruf edenlerden ma‘lûmu'l-ism zımmîler tasarruflarında olan yerleri zirâ‘at etmeyüb bî-hasebi'l-kânun müstehak tapu olan yerleri bunun müvekkilesi olduğu zevcesi Meryem nâm hâtûn ol-yerleri kurâ-i mezkûre zâ‘iminden resm-i tapu ile alub yedine verilen sâhib-i arz temessükü mûcebince Bosna vâlisi tarafından verilen buyruldu ile zabt ü zirâ‘at etdirüb hilâf-ı kânun ve yedinde olan sâhib-i arz temessüküne mugâyir âhardan müdâhale ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken mesfûru'z-zuhûr ve ol-yerlerimizdir bizim tasarruflarımızda idi geri biz alub zabt ederiz deyu iddi‘âya tasaddi ve mesfûrların

iddaları mugâyir-i kânun olduğundan mesfûrlar ol-yerleri mukaddemâ bizim tasarruflarımızda idi geriye alub zabt ederiz deyu iddi‘âya tasaddi ve mesfûrların iddi‘âları mugâyir-i kânun olduğundan mesfûrlar ol-yerleri müvekkilesi olduğu zevcesi mezbûrenin tarafından icâre ile zabt ve hâsılatının beşte birini icâre mukâbili verilmek üzere kavl ve ta‘ahhüd birle isticâr ve ol-vakitten berü mahsûlât-ı merkûmânı bilâ-ta‘allül mezbûreye edâ ederler iken mesfûrlar mücerred ta‘ciz içün birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve birbirlerine istinâden zuhûr ve tezvirâta sülûk birle vermekte ta‘allül ve bundan akdem mesfûrlar ile bâ-buyruldu bi'l-vekâle murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında zikrolunan yerler mesfûrların tapulu ve temessüklü zabt ve tasarruflarında iken evvelce sene ‘ale't-tevâli bilâ-mâni‘ ba‘de halî kalub kânun üzere müstehak tapu oldukda müvekkilesi olduğu zevcesi mezbûre bozdan sâhib-i arza resm-i tapu ile yedine verilen sâhib-i arz temessükü ve buyruldu mûcebince zabt ü zirâ‘at ve mesfûrların iddi‘âları hilâf-ı kânun olduğu tapu ve vech-i muharrer üzere olan men‘ ü def‘ ve kavl ve ta‘ahhüdleri üzere mahsûlât-ı merkûm edâya tenbih birle kıbelü’ş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm mûcebince tekrâr buyruldu verilmiş iken mesfûrlar yine kâni‘ ve mündefi‘ olmayub tekrâr edâda muhâlefet ve ol-vechile mezbûreye gadr sevdâsında oldukların bildirüb hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm mûcebince ‘amel olunub mesfûrların mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm ve hilâf-ı kânun zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R sene 1164/Mart 1751

875- Sayfa:233 Hüküm:2

Kamengrad kazası muzafatından Sokolova Kalesi'nde oturan Mehmed Ağa'nın babasının kiraladığı yerleri, babasının vefatından sonra yine kira ile tasarruf etme talebine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Kamengrad ve kadılarına hüküm ki

Kamengrad kazâsı muzâfâtından kasabasında vâki‘ Sokolova Kal‘ası'ndan Mehmed Ağa ibn-i Mehmed Ağa dimekle ‘ârif kimesne gelüb babası merkûm kasabâ-ı mezbûre toprağında kal‘a-i mezkûre kurbunda vâki‘ tapulu ve temessüklü tasarrufunda olan ma‘lûmetü'l-hudûd ber vech-i mukâta‘a tarlaları yine kal‘a-i mezkûre ahâlisinden

Hüseyin nâm kimesneye isticâr olduğu isticâr ve zikrolunan tarlaları babasının tarafından zabt ve beher sene icâresin verirler iken merkûm Hasan fevt oldukda oğulları Ahmed ve Yusuf nâm kimesneler ol-tarlaları isticâr ve anlar dahi icâre ile zabt ü zirâ‘at ederler iken bunun babası merkûm Mehmed dahi fevt oldukda marü'z-zikr tarlaları bî-hasebi'l-kânun buna intikâl eylediğin mezkûrlardan ol-tarlalar bundan dahi isticâr ve trafından icâre ile zabt ve icâresin buna bilâ-nizâ‘ verirler iken birkaç seneden berü ol-yerlerin icâresini vermediklerinden bu dahi babasından müntakil yerleri kendüsi zabt ü zirâ‘at etmek isterken hilâf-ı kânun âhardan müdâhale ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken mezkûrlardan hevâlarına tâbi‘ kimesneler ile yekdil ve yekcihet ve mücerred ba‘dehu ta‘ciz ve tekdir kasdıyla tezvirâta sülûk ve ol-yerler ... bizim ve ba'dema ... nice müddet bizim zabt ve tasarruflarımızda idi geri biz zabt ü zirâ‘at ederiz sana etdirmeziz deyu iddi‘âya tasaddi ve murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında zikrolunan yerleri ber vech-i meşrûh mezkûr Hasan ve ba'dema ... oğulları mesfûran bunun babası mezkûr Mehmed ve ba‘dehu bundan isticâr ve icâre ile zabt ve ol-yerlerin hakk-ı tasarrufun mezkûrların yerlerle ‘alâka ve müdâhaleleri olmayub kavl-i mücerredleriyle lisân-ı iddi‘âları lağv-ı mahz ve tezvir olduğu şuhûd-ı ‘udûl şer‘an sâbit ve zâhir ve ol-vechile olan müdâhale ve ta‘addî ve tasallutları men‘ ü def‘ ve zikrolunan tarlalar kemâkan buna hükm-i birle kıbelü'ş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken mezbûrlar yine kâni‘ ve mündefi‘ olmayub hilâf-ı kânun ve ol-hüccet-i şer‘iyyeye muhalif girü ta‘addî ve rencîdeden halî olmayub girü zabt ve tasarrufuna mümâna‘at ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince ‘amel olunub ol-yerler ber-mûceb-i hüccet-i şer‘iyye zabt ü zirâ‘at etdirilüb fimâ-ba‘d mezkûrları hilâf-ı kânun ve ol-hüccet-i şer‘iyyeye ol-vechile mu‘ârıza ve müdâhale etdirilmeyüb zâhir olan ta‘addî ve tasallutları iktizâsından men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R sene 1164/Mart 1751

876- Sayfa:233 Hüküm:3

İzvornik kazasına bağlı Kuşniçe ve Leşkovinçe karyelerinde avarızhaneye bağlı tekalif verecek yerleri olmayanların ahali tarafından tekalif talebiyle rencide edilmesinin engellenmesi

Bosna vâlisine ve İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Müstahfizân karyelerinden nâm karyeden ve ve ve ve dahi ba‘zıları gelüb bunların İzvornik kazâsına tâbi‘ Kuşniçe ve Leşkovinçe nâm karyeler ve nefs-i varoş-i Sokol topraklarında bi'l-fi‘il zabt ve tasarruflarında hâne-i ‘avârıza bağlı tekâlif alınmak icâb eder emlâk ve yerleri olmayub tekâlif mütâlebesiyle bir dürlü müdâhale ve ta‘addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken zikrolunan karyeler ahâlisi imdâd-ı hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifi sizde bizimle ma‘an verin deyu hilâf-ı kânun ta‘addî etdirmeyüb zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R sene 1164/Mart 1751

877- Sayfa:233 Hüküm:4

Prozor Kalesi dizdarı Ali'nin Travnik nâhiyesinde tasarruf ettiği yerlerin mahsul ve rüsumuna hariçden Akhisar Kalesi dizdarı Hasan tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Travnik ve kadılarına hüküm ki

Prozor Kal‘ası dizdârı Ali zîde hıfzuhu gelüb Bosna sancağında Travnik nâhiyesinde karye-i voynugân ve gayriden bin akçe gedik timâr ile kal‘a-i mezbûre dizdârlığına berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub gedik timârı karyelerinden Travnik kazâsına tâbi‘ sâlifü'z-zikr voynugân ve Grovniçe ve akıncıyân ve çiftlik-i Memi ve nâm karyelerinin sınırları mümtâz ve mu‘ayyen olmayub Akhisar palankası dizdârı Hasan nâm dizdârın gedik timârı karyelerinden civârında vâki‘ Tırbofça ve mahalle-i Opan? ve karye-i Gırbotiçe ve nâm karyeler topraklarıyla müşâ‘ ve mahlût olmağla kadîmden berü eslafları ve bunlar hîn-i tahrîrde yazılı re‘âyâları ellerinde bulunan yerlerin ‘öşr ve resmin ahz ü kabz edegelüb defter-i cedîd-i hâkânîde sarâhaten hudûd ta‘yin olunmayub mümâileyhin kadîmden berü hîn-i tahrîrde yazılı re‘âyâları yedlerinde bulunan yerlerin ‘öşr ve resmine bir dürlü dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken palanka-ı mezbûre dizdârı mezkûr Hasan hîn-i tahrîrde yazılı re‘âyâsı yedlerinde bulunan yerlerin ‘öşr ve resmin almağa kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânun ve mugâyir-i sûret-i defter mümâileyhin hîn-i tahrîrde yazılı re‘âyâsı yedlerinde bulunan yerlerin ‘öşr

ve resmine hilâf-ı kânun ve defter müdâhale ve birkaç seneden berü berâtı mûcebince hıdmeti hakk bilesin müstehak olduğu mahsul ve rüsûmun fuzûli ahz ü kabz ve buna gadr etmekle bundan akdem ısdâr etdirdiği buyruldu ile mahall-i nizâ‘ın üzerinde hasmı mezbûr ile murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında sâlifü'z-zikr kurânın nehr-i Gırboniçe ve nehr-i Valeç varınca hudûd ile mahdud yerlerinin mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu olmayub toprakları müşâ‘ ve mahlût olub herkes hîn-i tahrîrde yazılı re‘âyâsı yedlerinde bulunan yerlerin ‘öşr ve resmin ahz ü kabz edegeldiği cem‘-i gafir ve cem‘-i kesirin tevâtüren şehâdetleriyle şer‘an sâbit ve zâhir ve kadîme mugâyir müdâhalesi men‘ birle kıbelü'ş-şer‘den yedine hüccet-i şer‘iyye ve mûcebince buyruldu verilmiş iken mezbûr mündefi‘ olmayub mugâyir-i hüccet-i şer‘a dürlü tezvirât ile müdâhale ve ta‘addîden halî olmadığın bildirüb hüccet-i şeriye mûcebince ‘amel olunub bunun sâlifü'z-zikr hîn-i tahrîrde yazılı re‘âyâsı yedlerinde olub kadîmden berü ‘öşr ve resmin gedik timârı tarafından alınagelen yerlerin ‘öşr ve resmi kadîmisi üzere güzeştesiyle geriye alıverilüb mezbûrun kadîme ve hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R sene 1164/Mart 1751

878- Sayfa:234 Hüküm:1

Travnik kazasına bağlı Kuprez karyesinden Hacı Ömer'in Abdi Bey'den alacağı olan hakkının muhalefet etdirilmeden eksiksiz bir şekilde tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Travnik ve kadılarına hüküm ki

El-hac Ömer zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Travnik kazâsına tâbi‘ Kuprez nâm karye sâkinlerinden Abdi Bey dimekle ma‘rûf kimesne zimmetinde bin yüz altmış senesinden berü cihet-i karz-ı şer‘iden gayr-ez teslîmat-ı memhûr diye temessükü mûcebince yüz elli sekiz buçuk guruş alacak hakkı olub taleb eylediğin bu ana değin bî-vech-i şer‘i edâda ta‘allül ve muhâlefet ve ibtal hakk-ı sevdâsında olduğun ve tarafından hâlâ Bosna'da sâkin Çukadar Mustafa nâm kimesneyi vekîl eylediğin bildirüb şer‘le görülüb memhûr diye temessükü mûcebince mezkûrun zimmetinde olan ol-mikdâr guruş hakkı tamâmen tahsîl ve bî-kusûr vekîl-i mezbûre alıverilüb ta‘allül ve

muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le tahsîl olunmak içün emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1164/Mart 1751

879- Sayfa:234 Hüküm:2

Bosna'da İstolçe kazasında Beşar Süleyman ve Hüseyin'den haksız yere alacak talebiyle paralarını gasbeden Ali'nin müdahalelerinin ortadan kaldırılarak aldıklarının tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Saray kadısına ve İstolçe ve kadılarına hüküm ki

İstolçe kazâsı sâkinlerinden Beşar Süleyman ve Hüseyin zîde kadruhuma gelüb bunlar kendü hallerinde ‘arzla mukayyed ve hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ ve ta‘addîleri ve üzerlerine dahi şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmayub ber-vechile ta‘addî ve rencîde olunmak icâb etmez iken Ali nâm kimesne zuhûr ve şirrete sülûk ve mücerred ızrâr ve celb-i mal sevdâsıyla üzerlerine tasallut ve bundan akdem benim menzilim muhterik ve emvâl ve eşyâm nehb ve garet olmasına sen sebeb olmuş idin deyu iddi‘â ve cebr ve kerh ve ikrâhen altı bin guruş ikrâr-ı deyn ile temessük tahrîr ve ahz ve bin yüz altmış senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-kânun-ı şer‘i ve bî-gayri hakkın cebren ve kerhen meblâğ-ı mezbûru bunlardan tahsîl ve ahz ve ziyâde gadr ve ta‘addî ve merkûm Ali ‘askerîlik iddi‘âsında olub ve taht-ı hükûmet ve kazâlarınız geşt ü güzâr eylediğin ve bu bâbda fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb ... mahallinde fetvâ-ı şerîfe mûcebince zâbiti ma‘rifetiyle şer‘le görülüb merkûmun hilâf-ı şer‘-i şerîf cebren ve zulmen ahz eylediği ol-mikdâr guruş hakların tamâmen tahsîl ve kendülere alıverilüb icrâ-ı şer‘i ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1164/Mart 1751

880- Sayfa:234 Hüküm:3

Saraybosna'da kuzattan Mehmed Haşim ve Afife hatunun müştereken tasarruf ettiği yerlere Afife'nin vefatından sonra kızının haksız müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve Saray kadısına hüküm ki

Kuzâttan Mehmed Haşim zîde fazluhu gelüb bu kazâ-i mezbûra tâbi‘ Botomir ve Avanis ve Dolna İstob ve Gonra İstob ve Radoşteva nâm karyeler topraklarında mevâzi‘-i adidede vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd yerler ve çiftlik emlâkı halifesi Afife nâm hâtûn ile müşâ‘ ve müşterek zabt ve mutasarrıflar iken müşterek-i mezbûre bin yüz altmış üç senesinde müteveffiye oldukda oğlu kalmayub ol-yerlerden hissesi kânun üzere tapuya müstehak ve hakk-ı tapu müştereği olduğu i‘tibâriyle bunun olub lâkin bu ol-vakitte diyâr-ı âharda bulunub ve ol-yerlerden müştereği müteveffiye-i mezbûrenin oğlundan gayri kızına hakk-ı tapu fermân olunmuş değil iken müştereği mezbûrenin kızı Meryem nâm hâtûn vâlidesi müteveffiye-i mezbûreden müntakil sâlifü'z-zikr çiftlik emlâkdan hissesini ahz ve zabta kanâ‘at etmeyüb vâlidem yerleridir çiftlik emlâka tebîd ile ol-yerlerin dahi hakk-ı tapusu benimdir deyu hevâsına tâbi‘ sâhib-i arzdan bunun gıyâbında aldığı temessük ile ol-yerleri hilâf-ı kânun fuzûli ve cebren zabt edüb külli gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb ol-yerler müşterek olduğu i‘tibârıyla bî-garaz müslimânlar takdir eyledikleri resm-i tapu sâhib-i arzdan kendüye alıverilüb zabt etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1164/Mart 1751

881- Sayfa:234 Hüküm:4

Saraybosna'da kuzattan Mehmed Haşim ve Afife hatunun müştereken tasarruf ettiği yerlere Afife'nin vefatından sonra kızının haksız müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray Bosna Monlasına

Kuzâttan Mevlânâ Mehmed Haşim zîde fazluhu gelüb bu kazâ-i mezbûra tâbi‘ Botomir ve Avanis ve Dolna İstob ve Gonra İstob ve Radoşteva nâm karyeler topraklarında mevâzi‘-i adidede vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd yerleri halifesi Afife nâm

hâtûn ile müşâ‘ ve müşterek zabt ve mutasarrıflar iken müşterek-i mezbûre bin yüz altmış üç senesinde müteveffiye oldukda oğlu kalmayub ol-yerlerden hissesi kânun üzere tapuya müstehak ve hakk-ı tapu müşterek olduğu i‘tibâriyle bunun olub lâkin bu ol-vakitte diyâr-ı âharda bulunub ve ol-yerlerden müştereği müteveffiye-i mezbûrenin hissesin bî-garaz müslimânlar takdir eyledikleri resm-i tapu ile almağa tâlib olub ve bu makûle müteveffiyenin yerlerinin verilmesi oğlundan gayri kızına hakk-ı tapu fermân olunmuş değil iken müşterek-i mezbûrenin kızı Meryem nâm hâtûn zuhûra ve ol-yerler vâlidem yerleridir çiftlik emlâk bana intikâl eyledi çiftlik emlâka tebîd ile ol-yerlerin dahi hakk-ı tapusu benimdir deyu hevâsına tâbi‘ sâhib-i arzdan bunun gıyabında aldığı temessük ile ol-yerleri hilâf-ı kânun fuzûli ve cebren zabt etdirüb külli gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb ol-yerler müşterek olduğu i‘tibârıyla bî-garaz müslimânlar takdir eyledikleri resm-i tapu ile sâhib-i arzdan kendüye alıverilüb zabt etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1164/Mart 1751

882- Sayfa:235 Hüküm:1

Bosna sancağında Saray nâhiyesinde defter katibi olan Mustafa ile müştereği Ferhad bin Ahmed Çelebizade'nin tasarruflarında olan zeamet yerlerine hariçden yapılan müdahalelelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Saray Bosna kadısına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın defter kâtiblerinden Mustafa ve müştereği Ferhad veled-i Ahmed Çelebizâde sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Vigoste nâm karye ve gayriden kırk üç bin iki yüz yirmi ber vech-i kabûl otuz bin akçe ze‘âmetin on beşer bin akçesine ber vech-i iştirâk beravât-ı şerîfimle mutasarrıflar olub timârları mülhâkâtında yine Saray nâhiyesinde Dolçe karyesi ve hâsılıyla mahsub çiftlik hudûdu dâhilinde Hrasne dimekle ma‘rûf mevzi‘de hîn-i fetihden berü kadîmden ‘öşr ve resmi timârı tarafından alınagelen ma‘lûmetü'l-hudûd yerlerin a‘şar ve rüsûmuna âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Višegrad nâhiyesinde Dolna Dogoniçe nâm karye ve gayriden elli beş bin sekiz yüz elli beş akçe başka başka timârlara berât-ı şerîfimle mutasarrıf eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Mustafa veled-i Kâtib İsmail ve Haydar veled-i Kâtib İsmail nâm sipâhiler

zuhûr ve timârları mülhâkâtından yine Saray nâhiyesinde Hrasne ve voynugân-ı karye-i Hrasisno ve hâsıllarıyla mahsub çiftlikleri hîn-i tahrîrden berü ‘öşr ve resmi timârları tarafından alınagelen yerleriyle zabta kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve kadîme mugâyir bunların timârları mülhâkâtından marü'z-zikr karyelerinin hudûdu dâhilinde olan arâziye timârımız mülhâkâtından sâlifü'z-zikr karyemiz arâzisindendir deyu tama‘-ı hamlarından nâşi hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve mukaddemâ Bosna vâlisi müteveffâ Abdullah Paşa huzûrunda ‘akd olunan meclîs-i şer‘de murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında ‘öşr ve resmi nizâ‘ olunan yerler bunların sâlifü'z-zikr Dolçe karyesi hudûdu dâhilinde vech-i meşrûh üzere kadîmden ‘öşr ve resmi timârları tarafından alınagelen yerlerden olduğu bi'l-muvâcehe şer‘an sâbit ve mezkûrların iddi‘âları lağv ve ta‘ciz olduğu zâhir oldukda kadîmisi üzere bunlara hükm ve mezkûrlar bî-vech-i mu‘ârızadan men‘ birle hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye dahl ve nizâ‘dan halî olmadıkların bildirüb defter-i hâkânî ve kıbelü'ş-şer‘den verilen hüccet-i şer‘iyye mûcebince ‘amel olunub ol-yerleri kadîmisi üzere timârları tarafından zabt ve ‘öşr ve resmi ahz ü kabz etdirilüb mezkûrların hilâf-ı defter-i hâkânî ve kadîme mugâyir ve hüccet-i şer‘iyyeye muhalif müdâhaleleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Saray nâhiyesine tâbi‘ kırk sekiz nefer re‘âyâ ve otuz beş baştina ile karye-i Dolçe ve tahtında çiftlik-i Mahmud bin Mustafa ve Mehmed Mimar İbrahim ve Ahmed ve Halil ve Abdulhalil evlâd-ı Ramazan ve Burdar? baştinasidir çiftlik-i mezbûrun nısfı iştirâk üzere Mehmed oğulları Ali ve Osman ve Ömer nâm sipâhiler tasarrufundadır Halil fevtinden olub hissesi İbrahim veled-i Halil tasarruf eder ma‘ Burak ve Ali ve Halil ve Osman ve Ömer merkûmun tasarrufundadır nısfı ve çiftlik-i Muslihiddin Rüstem bin Hüseyin ve Mehmed ve Burdar? ve Hasan ve Radivi Vuksa yerleridir ve Üveys ve Mehmed ve Ahmed oğullarından alınan yerlerdir ve Ordiçe? nâm tarlalardır der-tasarruf-ı Kurd Ali ve Hacı Nasuh ve Yusuf ve Memi evlâd-ı Hasan? haliya der-yed-i Osman Mütevellizâde haliye der-yed-i Fatıma bint-i Osman el-mezbûr ve Gülsüm hemşire-i Hacı Osman bir nefer re‘âyâ ile çiftlik-i Yusuf bin Hamza ve Hüseyin ve hâsıl çiftlik-i Hamza ve Koy? ve Kınık? ve çiftlik-i Mustafa ve Hacı Dubrovnik ve Gülo'nun? baştinasidir der-yed-i İbrahim der-yed-i Fatıma Hâtûn ve üç nefer re‘âyâ ile çiftlik-i Mustafa bin Yusuf der-yed-i Mahmud ve çiftlik-i Şeyh Yusuf Dragnik ve Mehmed Bakıy ve Ferhadi yerleridir der-yed-i Hayrullah ve

Nasrullah veledan-ı Şeyh Yusuf ve Ferhad bin Ali der-İbrahim haliye der-yed-i Salih Ağa kapudân ve bir çiftlik sâ'ir hâsılı tahtında resm-i çift ve mücerred ve gendüm ve yekûn ma‘ gayrihâ altı bin beş yüz akçe yazu ve yine Saray nâhiyesine tâbi‘ altmış beş nefer re‘âyâ ve on sekiz baştina ile karye-i Hrasne ve tahtında çiftlik ve Ahmed Selse? Brusa? ve Bodosne? nâm üç kıt‘a tarladır ve bir çayır kadîmden tasarrufunda olan yerlerden Kasniç? Burdar? ve bâki müşterek der-yed-i Petri ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm ve mahlût yekûn ma‘ gayrihâ dört bin yedi yüz on altı akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiyelerine ve defter-i icmâlde yine nâhiyelerine tâbi‘ Dusine nâm karye ve gayrihi ile üç bin iki yüz yirmi akçe yazu ile mîr-i mîrân-ı Bosna havassından nefs-i Saray icmâlinde olub yazularına kıyasen hâsıl kalil ve senevî mahsûlu fakat iki yüz elli guruşa baliğ olub hâsılıyla kanâ‘at etmek üzere ber vech-i kabûl otuz bin akçe bir kılıç ze‘âmet olmak üzere mîr-i mîrân hassından ifrâz ve bilâ-dirlik ve beş nefer ile bayrağı altında sefere eşmek şartıyla sânisine merhamet olan Ahmed Çelebizade'ye vezîr Ali Paşa ‘arzı mûcebince tevcîh olunub yüz elli iki senesinde tevkî‘ kalemiyle tashîh ve sebt ve berât ve eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtibi ilhâkıyle elli üç senede dahi berât-ı merkûmundan nısfı altmış bin senesinde oğlu Ferhad'a ve nısfı dahi oğlu kâtib-i mezbûr ile yine târih-i mezbûrede Mustafa'ya tevcîh ve hâlâ başka başka berât ile üzerlerindedir ve yine Saray nâhiyesine tâbi‘ otuz üç nefer re‘âyâ ve beş baştina ile karye-i Hrasne ve tahtında dört nefer re‘âyâ ile çiftlik-i Nasuh bin Ahmed ve iki nefer re‘âyâ ve iki zemîn ile çiftlik-i Mustafa bin Gülbey? ve bâki müşterek kurâ Selişte ve Ostova ve Seleniç nâm üç pare tarladır ve iki zemîn ve iki nefer re‘âyâ ile çiftlik-i Nasuh bin el-hac füruht ettikleri yerlerdir ve yirmi üç nefer re‘âyâlarıyla çiftlik-i İskender bin İsmail tasarrufunda olan yerlerdir der-yed-i Mustafa bin Ömer ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm ma‘ gayrihâ dört bin üç yüz otuz sekiz akçe yazu ve yine Saray nâhiyesine tâbi‘ on iki re‘âyâ ve iki baştina ile voynugân-ı karye-i Hrasne el-mezbûre tahtında çiftlik-i Aydın ve Şahabeddin ve Hasan ve .... yerleridir Veseva? nâm yerdir der-yed-i Mehmed ve Mustafa ve bâkisi müşterek der-yed-i ahâli-i karye-i mezbûr ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm ma‘ gayrihâ bin beş yüz altmış altı akçe defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr bunlar dahi başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Hrasne ve voynugân el-mezbûrelerin yazularıyla cem‘ ve iki bin dört yüz akçesi ifrâz ve Baliçe nâhiyesine tâbi‘ Baç nâm karye ile birikdirilüb

on bir bin dört yüz yirmi akçe ‘an-ze‘âmet deyu ber-icmâl ve icmâl-ı mezbûrun altı yüz elli akçesi Haydar veled-i Kâtib İsmail ve ol-mikdâr akçesi dahi defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere eyâlet-i Bosna'nın kâtiblerinde Mustafa veled-i Kâtib İsmail üzerlerinde olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî tarafından icmâl ve mufassala başka başka olduğun iftihar'ul-emâcid ve'l-ekarim bi'l-fi‘il defter emîni Yeğen Mehmed dâme mecduhu ‘arz ve defter emîni mümâileyhin ‘arzında tafsil ve beyân olunduğu üzere eğerçi tarafeynin icmâl ve mufassalları başka olub bu makûle râzı nizâ‘ında bi-hasebi'l-kânun i‘tibâr kadîme olub ve münazaun-fiha olan arâzi-i mezkûrelerin timârları mülhâkâtından defter-i hâkânîde mukayyed Dolçe karyesinin mümtâz ve mu‘ayyen sûreti dâhilinde kadîmden ‘öşr ve resmi timârları karyesi mutasarrıfları tarafından alınagelen yerlerden olduğu şer‘an sâbit ve kadîmisi üzere timârları tarafına hükm-i birle verilen hüccet-i şer‘iyyeyi ibrâz etmeleriyle hüccet-i şer‘iyye mûcebince ma‘rifet-i şer‘le görülüb fi-nefsilemr arâzi münâza‘un-fih timârları mülhâkâtından marü'z-zikr karyenin mümtâz ve mu‘ayyen hudûd dâhilinde kadîmden ‘öşr ve resmi karye-i mezbûre mutasarrıfları tarafından alınagelen yerlerinden olduğu lede'ş-şer‘ nefsü'l-emre muvâfık ise hüccet-i şer‘iyye mûcebince kadîmisi üzere timârları tarafından taleb ve a'şar ve rüsûmu ahz ü kabz etdirilüb mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve kadîme muhalif âharın müdâhalesi men‘ içün defter-i hâkânî ve defter emîni mümâileyhin ‘arzı mûcebince muktezâ-ı kânun üzere emr-i şerîfim tahrîr bâbında hâlâ re’isü’l-küttâbım olan Abdullah Naili dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ra sene 1164/Şubat 1751

883- Sayfa:236 Hüküm:1

Saraybosna'da kürkçü taifesine Travnik bezirganları tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Saray Bosna kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûrda vâki‘ kürkçü esnafının ustabaşı ve sâ’ir kürkçü tâ’ifesi gelüb kazâ-i mezbûrda kadîmü'l-eyyâmdan berü kendülere mahsûs mazgalların tilki derisi tâ‘bir olunur kürkü rızâlarıyla füruht eden eshâbından kadîmden berü bunlar alub asılmayub kendülere mahsûs meta‘-ı âhardan hilâf-ı şer‘-i şerîf ve kadîme mugâyir bir

dürlü dahl olunmak icâb etmez iken Travnik bazergânlarından ba‘zıları zuhûr ve kendülere mahsûs zikrolunan kürkü bunların almalarına mümâna‘at ve kadîme mugâyir zâhir olan müdâhale ve ta‘addî men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1164/Mart/Nisan 1751

884- Sayfa:237 Hüküm:1

Banaluka nâhiyesinde Mehmed bin Hasan'ın zeametine dahil olan iskeleye hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Mehmed veled-i Hasan zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında kazâsı muzâfâtından Banaluka nâhiyesinde iskele der-kurb-ı kasabâ-ı Bedriç kendü haliyle beher sene binâ şartıyla haric-i ez-defter ber vech-i kabûl iki yüz akçe yazu ile tahrîr ve yine Benavşe? nâhiyesinde karye-i Burnik ve ma‘ gayrihi birikdirilüb yirmi sekiz bin beş yüz doksan dokuz akçe ze‘âmet eyâlet-i Bosna'nın defter kâtiblerinden Ali veled-i Ahmed'in üzerinde iken fevtinden nısfı oğlu Osman'a ve nısfı âharı ile defter kâtibi dahi diğer oğlu Hasan'a mîr-i mîrân tevcîh ve tezkire ile üzerlerinde iken mezkûr Hasan dahi fevt olmağla nısf ze‘âmet ile kitâbeti oğlu Mehmed'e altmış bir Rebiü'l-evvel'inde Bosna vâlisi tarafından tevcîh ve verilen tezkire mûcebince altmış dört senesi Rebiü'l-ahiri gurresinde asitâne-i sa‘adetimden berât ve haliya on dört bin üç yüz akçe timâr ile eyâlet-i mezbûrenin defteri kâtibi berât-ı şerîfimle üzerinde olmağla timârı mülhâkâtından olub müştereğiyle kaydına dâhil Bedriçe kasabası kurbunda vâki‘ iskele birkaç seneden berü binâ olunmadığından bi'l-külliye harâb ve mürûr ve ‘ubûr eden ibadullahın zahmedlerine bâdî olmağla bu dahi iskele-i mezbûru ber-mûceb-i defter-i hâkânî müştereğiyle dallarından? binâ ve ‘aid olan ahz ü kabz murâd eylediğin âhardan mümâna‘at olunduğun bildirüb iskele-i mezbûr defter-i hâkânî mûcebince müştereğiyle beher sene dallarından? binâ ve ‘aid olan ahz ü kabz etdirilüb mümâna‘at ve müdâhale edenleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylemeğin defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda iskele-i mezbûr beher sene dallarıyla? binâ şartıyla ber vech-i kabûl iki yüz akçe yazu ile mezkûr Mehmed veled-i Hasan'ın müştereğiyle

kaydı dâhilinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1164/Mart/Nisan 1751

885- Sayfa:237 Hüküm:2

Foça kazası muzafatından Sokol nâhiyesi ahalilerinin kanuna aykırı olarak fazladan tekalif talebiyle akçelerini alan mütesellim ve ehl-i örfün müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Foça ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Salih çeribaşı nâm sipâhi ile berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden Foça kazâsı muzâfâtından Sokol nâhiyesine tâbi‘ Sas? ve Eğinli? ve nâm karye ahâlileri sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb kurâ-i mezbûrun ahâlileri üzerlerine edâsı lâzım gelen ‘avârız ve imdâd-ı hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâliften kânun üzere tahammüllerine göre hisselerine isâbet edeni emr ve defter mûcebince cem‘ine me’mûra edâ edüb hilâf-ı kânun âhardan bir dürlü rencîde ve remîde olunmaları icâb etmez iken mütesellimler ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ‘ifeleri üzerlerine musallat ve bilâ-emr-i şerîf tekâlif-i şakka nâmıyla bî-gayri-hakkın külli akçelerin aldıklarından ma‘adâ envâ-ı cevr ve eziyet ve ahvâlleri diğer-gûn ve perâkende ve perişân ve ol-vechile timârının külli kesr ve noksân terettübüne bâ‘is ve bâdî oldukların bildirüb mütesellim ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından hilâf-ı kânun ve bilâ-emr-i münif tekâlif-i şakka mütâlebesi ve sâ’ir vucûh-ı mezâlim ile ahâli-i fukarâ bir dürlü rencîde ve remîde etdirilmeyüb ol-vechile zâhir olan zulm ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecildin kânun üzere ‘amel olunmak içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1164/Mart/Nisan 1751

886- Sayfa:237 Hüküm:3

Mostar Kalesi imâmı Hüseyin Halife'nin Mostar'da Dobruca karyesindeki timar toprağına hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre Mostar ve kadılarına hüküm ki

Mostar Kal‘asının imâmı Hüseyin Halife gelüb Hersek sancağında Mostar nâhiyesinde Dobruca nâm karye ve gayriden iki bin üç yüz doksan altı gedik timâr ile kal‘a-i mezbûre imâmetine berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub gedik timârının başkalemi olub müstakilen kayd ve yerlerine dâhil sâlifü'z-zikr Dobruca karyesinde âharın ‘alâkası yoğ iken eflâkân zâbiti olanlar karye-i Dobruca el-mezbûre içün eflâkân mülhâkâtındandır deyu hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhale tagallüben zabt edüb gadr eylediğin bildirüb karye-i Dobruca el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkânî müstakilen kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmâtı ahz ü kabz etdirilüb eflâkân zâbiti olanları ve âhardan bir ferde dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassal ve defter-i voynugâna mürâca‘at olundukda Mostar nâhiyesine tâbi‘ dokuz nefer re‘âyâ ve on baştina ve üç zemîn ve bir mezra‘ ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve mahlût yekûn ma‘ gayrihâ iki bin üç yüz altmış beş akçe yazar karye-i Dobruca defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yazu-ı mezkûresiyle Dobruca deyu tahrîr ve ma‘ gayrihâ iki bin üç yüz doksan beş akçe yazu ile Mostar Kal‘ası imâmına mahsûs bir gedik timâr ve tamâmen merkûm Hüseyin Halife üzerindedir ve eflâkân ve vilâyet-i Hersek defteri yazdığı mahalde kazâ-i Mostar eflâkân tahtında Mostar nâhiyesine tâbi‘ yirmi altı baştinanin on dokuzu fî altmış üçer ve defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere üç yüz seksen beş akçe maktû‘ât ile karye-i İspiyovil? nâhiye-i mezbûrede kurâ-i sâ’ire ile defter-i eflâkânda muharrer kalemiyle oldahi tahrîr olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî imâmına mahsûs olan gedik timârın icmâl ve mufassalı başka eflâkân-ı Hersek dahi başka olduğda defter emîni Yeğen Mehmed dâme mecduhu ‘arz eylemeğin ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1164/Mart/Nisan 1751

887- Sayfa:237 Hüküm:4

Mostar'da Beline nâhiyesinde karye zabitleri olan Ahmed ve Mustafa'nın tasarruflarındaki yerlere Mostar Kalesi imâmı Hüseyin Halife'nin müdahale ettiği

iddiası üzerine adı geçen yerlerin imâm Hüseyin'in timarına dahil olduğu ve müdahale edilmemesi

Bosna vâlisi vezîre Mostar ve kadılarına hüküm ki

Ahmed ve Mustafa gelüb bunların zâbitleri oldukları defter-i eflâkânda mukayyed karyelerden Mostar kazâsında Beline nâhiyesinde karye-i Gorna Dobruca ve tahtında ber vech-i maktû‘ yüz yirmi ile çiftlik ‘an-hisse-i karye-i Dobruca ve hisse-i karye-i Baf? ve Emin? çayırha ve orman ve otlak ve örüsü? ve korusu ile tâbi‘-i Beline der-tasarruf-ı Osman Bey oğlu Hüseyin tahrîrde hüccet-i şer‘iyye tasarruf olunmağın üzerine defter-i cedîde kayd olundu deyu mezbûr çiftlik eflâkân zâbitleri taraflarından ber-mûceb-i defter-i hakanı zabt olunagelüb dahl icâb etmez iken Mostar nâhiyesinde Dobruca nâm karye ve gayriden iki bin altı bin doksan beş akçe timârla Mostar Kal‘ası imâmetine mutasarrıf olan Hüseyin Halife gedik timârının başkalemi olmak üzere sâlifü'z-zikr Dobruca karyesi zabta kanâ‘at etmeyüb karye-i Gorna Dobruca el-mezbûre içün gedik timârının başkalemi olan sâlifü'z-zikr Dobruca karyesi olmak üzere fuzûli zabt edüb gadr eylediğin bildirüb marü'z-zikr Gorna Dobruca karyesi ve tahtında mukayyed olan çiftlik ber-mûceb-i defter-i hâkânî eflâkân zâbiti tarafından zabt etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassal ve defter-i eflâkâna mürâca‘at olundukda eflâkân ve vilâyet-i Hersek defter yazıldığı mahalde kazâ-i Mostar eflâkân tahtında Mostar kazâsında Beline nâhiyesinde bir nefer re‘âyâ ve üç baştinanin ikisi yüz altmış üçer ve iki yüz altmış akçe yazu ile karye-i Gorna Dobruca tahtında ber vech-i maktû‘ yüz yirmi akçe yazu ile çiftlik ‘an-hisse-i karye-i Dobruca ve hisse-i ‘an-karye-i Baf? ve Emin? çayırha orman ve otlak ve örüsü? korusu ile tâbi‘-i Beline der-tasarruf-ı Osman Bey oğlu Hüseyin tahrîrde hüccet-i şer‘iyye ile tasarruf olunmağın üzerine defter-i cedîde kayd olundu ma‘ kurâ-i sâ’ire der-nâhiye-i Beline defter-i mufassal ve eflâkânda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter olmuşdur ve Mostar nâhiyesine tâbi‘ dokuz nefer re‘âyâ ve on baştina ve üç zemîn ve bir mezra‘ ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve mahlût yekûn ma‘ gayrihâ iki bin üç yüz altmış beş akçe yazar karye-i Dobruca defter-i mufassal-ı eşkünciyân muharrer kalemiyle ol dahi tahrîr ve defter-i icmâlde yazu-ı mezkûresiyle karye-i Dobruca deyu tahrîr ve ma‘ gayr iki bin altı yüz doksan beş akçe yazu ile Mostar Kal‘asının imâmına mahsûs bir gedik timâr ve tamâmen defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere Hüseyin Halife üzerinde olmağın ber-

mûceb-i defter-i hâkânî eflâkân tahtında olan Gorna Dobruca'nın nâhiye ve mufassalı başka ve imâm-ı merkûmun gedik timârı olan Dobruca el-mezbûrenin nâhiye ve icmâl ve mufassalı başka olduğun defter emîni Yeğen Mehmed dâme mecduhu ‘arz eylemeğin ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1164/Nisan 1751

888- Sayfa:238 Hüküm:1

Bosna'da Dubniçe Kalesi sakinlerinden Fatıma hatunun Yayçe ve Banaluka'da oğlundan kalan yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Yayçe ve Banaluka ve kadılarına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Dubniçe Kal‘ası sâkinlerinden Fatıma nâm hâtûn gelüb bunun oğlu nâm kimesne bundan akdem bin yüz elli senesinde fevt olduğun ve mirâsını buna münhasır olub Yayçe ve Banaluka kasabalarında olan ma‘lûmetü'l-hudûd mülk ‘arsa haliye ve emlâkiyle sâ’ir emvâl ve eşyâsı ırs-ı şer‘le intikâl etmekle âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Yayçe kazâsı muzâfâtından İskender kasabası sükkânından Derviş Efendi dimekle ma‘rûf kimesne ile karındaşları ve nâm kimesneler zuhûr ve hilâf-ı şer‘-i şerîf emvâl ve eşyâ ve emlâklarıyla mülk ‘arsasın tagallüben fuzûli zabt edüb bu dahi iddi‘â ve almak murâd eylediğinde dürlü ‘illet ve bahâne ile vermeğin ta‘allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların ve yine da‘vâsına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe verildiğin ve tarafından zevci Derviş Ali nâm kimesneyi vekîl eylediğin bildirüb şer‘le görülüb mezbûrenin oğlu müteveffâ-ı merkûmdan ırs-ı şer‘le müntakil emvâl ve eşyâ ve emlâk ve mülk ‘arsası alıverilüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ca sene 1164/Nisan 1751

889- Sayfa:238 Hüküm:2

Saraybosna'da kuzattan Mehmed Haşim ve Afife hatunun müştereken tasarruf ettiği yerlere Afife'nin vefatından sonra kızının haksız müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve Saray kadısına hüküm ki

Kuzâttan Mehmed Haşim zîde fazluhu gelüb bu kazâ-i mezbûra tâbi‘ Botomir ve Avanis ve Dolna İstob ve Gonra İstob ve Radoşteva nâm karyeler topraklarında mevâzi‘-i adidede vâki‘ ma‘lûmü'l-hudûd müta‘addîd tarlalar ve çiftlik emlâkı halifesi Afife nâm hâtûn ile müşâ‘ ve müşterek zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ederler iken müşterek-i mezbûre bin yüz altmış üç senesinde müteveffiye oldukda oğlu kalmayub ol-yerlerden hissesi kânun üzere tapuya müstehak ve derûnunda mezbûrenin ve kimse ve ve terbiye ve işlemesiyle neşv ü nemaâ bulmuş mülk meyve eşcârı mutasarrıfdan ma‘adâ olmayan tarlalarda hakk-ı tapu müşterek olduğu i‘tibâriyle bunun olduğunun lâkin bu ol-vakitte diyâr-ı âharda bulunub ve ol-yerlerden müştereği mezbûrenin hissesin bî-garaz müslimânlar takdir eyledikleri resm-i tapu ile almağa tâlib iken müştereği mezbûrenin kızı Meryem nâm hâtûn zuhûr ve ol-tarlaların birkaç ‘adedinin üzerlerinde mülk meyve eşcârı olub ol-eşcârlar ırsen bana intikâl ve bî-hasebi'l-kânun üzerinde mülk meyve eşcârı olan tarlalardan vâlidem mezbûrenin hissesinin hakk-ı tapusu benim olduğundan eşcârı olmayan tarlaların dahi tapusu benim olmuşlardır deyu eşcâr intikâl eden yerlerden vâlidesi mezbûrenin hissesini resm-i tapu ile almak kanâ‘at etmeyüb hevâsına tâbi‘ sâhib-i arzdan Numan nâm sipâhiye bunun ‘inâyetin kavl-i mücerrediyle aldığı temessük ile hilâf-ı kânun cümlesini zabt ve ol-vechile bununla gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb üzerinde mezbûrenin ve kimse ve terbiye ve işlemesiyle neşv ü nemâ olmuş mülk meyve eşcârı olmayan yerlerden müştereği mezbûrenin hissesi bî-garaz müslimânlar takdir eyledikleri resm-i tapu ile alıverilüb mezbûrdan ve sâhib-i arza hilâf-ı kânun ta‘allül ve muhâlefet üzere olmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ca sene 1164/Nisan 1751

890- Sayfa:238 Hüküm:3

Travnik kazasında Hacı Mehmed'in tasarruf ettiği mülk hamamın tasarrufu hususunda yaşanan muhalefetin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Travnik ve kadılarına hüküm ki

Travnik kazâsından el-hac Mehmed nâm kimesne gelüb bunun Travnik'te vâki‘ mutasarrıf olduğu mu‘addün lil-istiğlal olan mülk hamamında âharın ‘alâkası yoğ iken Travnik'te sâkin nâm kimesne yüz altmış senesinden berü hamam-ı mezkûru ücret-i kavlsiz zabt ve tasarruf etmekle bu dahi hamam-ı mezkûrun müddet-i mezbûrede âhar mislini mezkûrdan taleb eyledikde mücerred ücret kavl olunmadı deyu âhar mislini mezkûr vermekten ta‘allül eylediğin ve şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb mûcebince şer‘le görülüb hamam-ı mezkûrun müddet-i mezbûrede icâb eden âhar misli alıverilüb hilâf-ı şer‘ ta‘allül etdirilmeyüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1164/Nisan 1751

891- Sayfa:238 Hüküm:4

Kostayniçe kazasında Hacı Şaban, Dizdar Abdullah, Yusuf Kethüda, Salih ve Mustafa'nın tasarruf ettikleri zeamet yerlerine hariçden Osman Bey tarafından yapılan müdahalelerin önlenmesi ve deftere uygun muamele edilmesi

Bosna vâlisine Kostayniçe ve kadılarına hüküm ki

Kostayniçe kazâsına tâbi‘ ze‘âmet karyelerinden Girepolne nâm karye toprağında kadîmi baştina yerlerine mutasarrıf olan el-hac Şaban Radoviçe dizdârı Abdullah ve Yusuf Kethüdâ ve Salih ve Mustafa nâm kimesneler ‘arz-ı hâl edüb karye-i mezbûre Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Bahura nâm karye ve gayriden yirmi beş bin dört yüz doksan dokuz akçe ze‘âmete mutasarrıf eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Kâtib İbrahim'in ze‘âmeti mülhâkâtından olub feth-i cedîdde vâki‘ Kostayniçe kazâsı muzâfâtından Virbaski? nâhiyesinde iki bin dört yüz akçe yazusu olan Girepolne karyesi ve tevâbi‘nden olan mahallât topraklarında kadîmi baştinalardan defter-i hâkânîde resm-i filori mezbûrun ze‘âmetine hâsıl-ı kayd olunmuş iken ber-mûceb-i defter-i hâkânî resm-i filorisin almağa kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî ‘öşr talebi ile re‘âyâ fukarâsını rencîde eylediği merkûmun bundan akdem divân-ı Bosna'ya ‘arz-ı hâl ve istirhâm ve kazâ-i mezbûr kadısı i‘lâm eyledikde kânun ve defter mûcebince resm-i filorilerin verdiklerinden sonra hilâf-ı defter-i hâkânî ‘öşr

mütâlebesiyle re‘âyâ fukarâsı ve zirâ‘atçiler rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına sâbık Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa edâmellahu te‘âla iclalehu mukaddemâ ‘arz ve ol-vakitte defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Virbaski? nâhiyesine tâbi‘ sekiz nefer re‘âyâ ve yirmi sekiz baştina ve iki bin dört yüz akçe yazar karye-i Girepolne ma‘ mezra‘-i İzlitariçe? ve mezra‘-i Drepova Selişte ve mezra‘-i Parnik ve mahalle-i Patriçe ve der-nezd-i Preçaliçe ve mahalle-i Çayniçe der-nezd-i Patriç ve mahalle-i Biçayniçe ma‘ mahalle-i İstubar der-nezd-i karye-i Gegerpolye? ve mahalle-i Prekne der-nezd-i mahalle-i Prisor ve mahalle-i Prisor der-nezd-i mahalle-i Prekne ve mahalle-i Kumariçe ma‘ mahalle-i İvlariçe ve mahalle-i Poterkan ve mahalle-i Havorsa der-nezd-i karye-i Krasevaç ve mahalle-i Prejik nâm-ı diğer İstovaç der-nezd-i mahalle-i Dovursa ve mahalle-i Palas der-nezd-i karye-i Tekye deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve ba‘dehu Bosna vâlisi vezîr Mehmed Paşa mektûb gönderüb bundan akdem sâdır olan fermân-ı ‘alişân şurûtu üzere feth-i cedîdde bulunan ze‘âmet ve timâr arâzileri icmâl-i kadîmlerine irca' münâsib görülmüş iken Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Bahura nâm karye ve gayriden yirmi beş bin dört yüz doksan dokuz akçe ze‘âmete mutasarrıf Hasan'ın ze‘âmeti mülhâkâtından karye-i mezbûre ile iki bin iki yüz akçe yazusu olan İslatiye nâm karye ve tevâbi‘ mezra‘lar icmâl-i kadîmisi üzere merkûm ilhâken berât olunub ancak karyeteyn-i mezbûreteynin tevâbi‘nden olan mahalle-i Patriç der-nezd-i Halinçe ve mahallât-ı sâ’ire ve mezra‘lar arâzileri bu def‘a feth-i cedîd olmak takrîbi ile hîn-i tahrîrde temyiz olunmayub imtidad-ı müddet ile eyâdî-i küffârda mukayyed isim ve şöhret ettiğinden kadîmi karyeteyn-i mezbûreteynin yazularına dâhil mahallât iken başka başka yazular ile kimi çiftlik ve kimi karye i‘tibâr ve ber-minvâl-i meşrûh tahrîr ve sebt-i defter olunub merkûm Hasan'a şurût-ı merkûmeye tatbik ve ilhâken berât olundukda mahallât-ı mezkûrun tasrih olunmadığından mültezimleri taraflarından müdâhale olunmağla badel’arz karye-i mezbûrların tahtlarında mufassal tahrîr-i cedîdde tahrîr olunduğu vechile ‘ale'l-infirad defter-i mufassal-ı ‘atik ve icmâlde tahrîr olunan karye-i merkûmların mahallerine yüz elli altı târihinde yoklama kalemiyle sebt ve sâlifü'z-zikr Bahura nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb yirmi bin dokuz yüz doksan dokuz akçe ber-icmâl ve tamâmen defter-i hâkânîde mestûr olduğu yine eyâlet-i Bosna'nın defter kâtiblerinden mümâileyh Kâtib İbrahim kaydında olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî karye-i Girepolye-i mezbûrdan

mufassal-ı ‘atik mûcebince ‘öşr alınmak iktizâ eylemez iken mukaddemâ defter emîni el-hac Mehmed Rakım dâme mecduhu ‘arz ve defter-i hâkânîde mestûr Girepolye karyesinden defter-i mufassal-ı ‘atik mûcebince ‘öşr alınmak iktizâ eylemedüğün defter emîni mümâileyh ‘arz eylediği ‘arzı mûcebince karye-i mezbûre re‘âyâsı zâ‘imlerine ber-mûceb-i defter-i hâkânî kadîmden veregeldikleri resm-i filorilerin kânun ve defter mûcebince kadîmisi üzere edâ eylediklerinden sonra ‘öşr mütâlebesiyle rencîde etdirilmemek içün emr-i şerîfim sudûru bâbında bi'l-fi‘il re’isüvl-küttâbım olan Abdullah Naili dâme mecduhu i‘lâm ve mümâileyhin i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün emr-i şerîfim ısdâr ve mahalline varub murâfa‘a-i şer‘-i şerîf ve mezkûrun ve tarafından ze‘âmeti subaşısı Osman Bey dimekle ma‘rûf kimesnenin ta‘addîsin men‘ murâd eylediklerinde mezkûrlar murâfa‘adan iba ve imtinâ‘ eylediklerini müş‘ir kayd-ı şer‘den verilen i‘lâm-ı şer‘iyye mûcebince mezkûrların ber vech-i meşrûh ta‘addîleri men‘ ü def‘ birle buyruldu dahi verilmiş iken yine memnû‘ olmayub hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i emr-i ali ‘öşr mütâlebesiyle ta‘addî ve rencîde halî olmayub mükedderü'l-ahvâl oldukları bildirüb defter-i hâkânî ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince ‘amel olunub mugâyir-i defter-i hâkânî zâhir olan ta‘addî ve rencîdeleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında müceddeden emr-i şerîfim ricâ ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda altmış bir senesi evâhir-i Rebiü'levvel'isinde ber vech-i meşrûh emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince ‘amel olunmak içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1164/Nisan 1751

892- Sayfa:239 Hüküm:1

Bosna'da Travnik kasabası yakınlarındaki Hamami Vakfı'nın giderleri hususunda hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Mevlânâ Bosna Brodi kadısına hüküm ki

Sen ki Bosna Brodi kadısı mevlânâ-ı mümâileyh Abdullatif zîde fazluhusun sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb kazâ-i mezbûr muzâfâtından Travnik kasabası sukunda müteveffâ Ahmed Efendi mutasarrıf-ı sâbık Hamami Vakfı'nın vazife-i mu‘ayyene ile tevliyeti hâlâ maliye tarafından verilen berât-ı şerîfimle Ahmed üzerinde

olduğu Anadolu muhâsebesinden ve vakf-ı mezbûrdan almak üzere yevmi beş sağ akçe vazife ile şeyhü'l-kuralık ciheti vakfda müsâ'id olub ihdâs-ı cihata mâni'-i şer'isi yoğise deyu Hafız Mehmed Halife'ye nâ'ib 'arzıyla elli yedi senesi Zilka'de'sinde ve yevmi beş sağa akçe vazife ile devrhanlık ciheti dahi yine sene-i mezbûrede mezkûr Hafız el-hac Mehmed'e ve yevmi iki sağ akçe vazife ile cibâyet ciheti elli sekiz senesi Zilka'de'sinde el-hac Ali'ye ve yevmi dört akçe vazife ile nezâret ciheti elli sekiz senesi Şaban'ında nâ'ib 'arzıyla el-hac Ali'ye müceddeden kayd ile tevcîh olunub hâlâ üzerlerinde olduğu rûznâmçe-i 'askeride der-kenâr ve sen ki mevlânâ-ı mümâileyhsin müteveffâ-ı mezkûr hamamının senevî icâresinden yalnız hâsıl olan üç bin üç yüz akçe müteveffâ-ı mezbûrun câmi'-i şerîfi hademesine ve şem' ve hasırına sarf olunmak üzere vezâif ta'yin ve icâre-i mezbûreden ... olan akçeden ne mikdâr hâsıl olur ise hamamın ta'mirine sarf olunmak üzere vakfiyye-i ma'mûlu'n-bihâsında şart ve ta'yin ve bundan gayri vazife şartı yoğ iken ecânibden ba'zıları tama'-ı hamlarından nâşi icâre-i mezbûreden almak üzere nezâret ve cibâyet ve kurâ ve devrhanlık nâmıyla hilâf-ı şart-ı vâkıf birer mikdâr vazife ihdâs ve hamamın harâbına bâ'is olmalarıyla şart-ı vâkıf üzere mu'ayyen olan vezâif-i kadîmesinden va'den muhaddis cihat-ı kurâ ref' ve şart-ı vâkıf üzere icâre-i vakf ve vakfiyye-i ma'mûlu'n-bihâ mûcebince hademe vezâifine ve ez-diğeri hamam-ı mezbûr masarıfına sarf olunmak içün emr-i şerîfim verilmek ricâsına sen 'arz ve bu makûle müstegallatı kurâ ve mezra' olmayub müsakkafat olan vakfda müsâ'ade olmadığı sûrette usûl-ı vakfdan hâriç cihat ihdâs ve 'askeriden berât etdirenleri 'askeri berâtıyla vazife talebiyle mütevelli-i vakf rencîde etdirilmemek içün vakf üzere evâmir-i şerîfe verilegeldiği ve 'askeriden dahi vakfda müsâ'ade var ise şartıyla tevcîh olunduğun bi'l-fi'il re'isü'l-küttâbım olan Abdullah Naili dâme mecduhu i'lâm eylediği i'lâmı mûcebince hilâf-ı şer' ve mugâyir-i şart-ı vâkıf vazife talebiyle rencîde etdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C sene 1164/Nisan/Mayıs 1751

893- Sayfa:239 Hüküm:2

İstolçe kazasında Ömer'in Ali'den aldığı borç karşılığında rehin etttiği araziyi borcunu aldıktan sonra geri vermeyen Ali'nin müdahale ve muhalefetinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İstolçe ve kadılarına hüküm ki

İstolçe kazâsına tâbi‘ Paprat nâm karyeden Ömer nâm kimesne gelüb bu karye-i mezbûreden Ali nâm kimesneden bin yüz elli altı senesinde iki yüz guruş istikraz eyledikde karye-i mezbûre toprağında tasarrufunda olan yerlerinden bir mikdâr yerlerin rehn edüb lâkin ‘arz-ı mîrînin rehini hilâf-ı kânun olmağla aldığı akçesin verüb yerlerin alub zabt etmek murâd eyledikde mezbûr sen bana bey‘ eyledin deyu hilâf-ı kânun nizâ‘ ve gadr eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfe mûcebince şer‘le görülüb yerlerin alıverilüb hilâf-ı kânun ta‘allül etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1164/Mayıs 1751

894- Sayfa:239 Hüküm:3

Bosna'da Çerniçe kazasında Ahmed Bey'in yaptırdığı değirmenin taşıp tarla ve çayırlara verdiği zararın ortadan kaldırılarak gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Çerniçe kadısına hüküm ki

Çerniçe kazâsına tâbi‘ Rodoli nâm karye ahâlisi gelüb bunlar ve herkes mürûr ve ‘ubûr edegeldikleri tarik-i ‘ammların üzerine yine karye-i mezbûrede sâkin Şahin oğlu Ahmed Bey yüz elli senesinde mücerreden bir değirmen ihdâs ve tarik-i ‘ammları değirmen-i mezbûrun suyunu sarf etmekle bundan ve ebnâ-i sebile gitmekte külli ‘iddetleri olduğundan ma‘adâ harkın suyu taşub tarla ve çayırlarına zarâr isâbet edüb külli hayf ve gadr ve ta‘addî eylediğin ve bu bâbda da‘vâlarına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan müte‘addid fetevâ-ı şerîfe ve mürâsele-i şer‘iyyeleri olduğun bildirüb mûceblerince şer‘le görülüb mezbûrun Mehmed Beşe değirmeninin zarâr-ı şer‘isi şer‘le men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediklerin ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1164/Mayıs 1751

895- Sayfa:240 Hüküm:1

Baniçe kazasına bağlı Boçaç Kalesi sakinlerinden Osman'ın tasarrufunda olan babasının ferağ ettiği çiftlik arazisinden hak iddia eden kardeşlerinin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Banaluka ve kadılarına hüküm ki

Baniçe kazâsına tâbi‘ Boçaç Kal‘ası sâkinlerinden Osman nâm kimesne gelüb bunun babası Mustafa nâm kimesne Banaluka kazâsında vâki‘ Botikova Çiftliği dimekle ma‘rûf mutasarrıf olduğu ma‘lûmetü'l-hudûd çiftlik arâzisini hüsn-i rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle ma‘lûmü'l-mikdâr guruş mukâbelesinde Ahmed Paşa mütevellisi nâm kimesneye ferâğ ve tefvîz ve mezkûr dahi birkaç sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ eyledikden sonra mezbûr dahi ol-yerleri hüsn-i rızâsı ma‘rifetiyle buna ferâğ ve tefvîz ve bu dahi tefevvüz ve yedine verilen sâhib-i arz temessükü mûcebince zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ eder iken babası mezbûr fevt olmağla bunun karındaşları mezkûrlar Muharrem ve Mehmed ve Ali nâm kimesneler zuhûr ve şirrete sülûk ve ‘arz-ı mîrînin rehini sahih değil iken babamız müteveffâ-ı mezbûr mütevelli-i merkûma rehin vaz‘ etmiş idi ol-takdirce biz dahi hisse aluruz deyu hilâf-ı kânun fuzûli müdâhale ve bundan akdem murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında mezkûrların iddi‘âları lağv ve mahz şirret ve hilâf-ı kânun olduğu şer‘an dahi sâbit ve zâhir ve buna hükm ve mezkûrların müdâhaleleri men‘ birle taraf-ı şer‘den yine hüccet-i şer‘iyye ve zabt içün buyruldu verilmiş iken mezkûrlar kâni‘ ve mündefi‘ olmayub mücerred ızrâr kasdıyla hevâlarına tâbi‘ mütegallibeden Hüseyin Kapudân dimekle ma‘rûf kimesneyi dahi üzerine musallat ve ol-dahi karındaşların mezkûrlardan ol-yerleri satın aldım deyu fuzûli ve bilâ-sened müdâhale ve tagallüben üzerine binâ ihdâs edüb külli gadr etmekle mezkûr kapudân ile dahi murâfa‘a-i şer‘-i şerîf oldukda mezkûrun dahi binâsının zarâr-ı şer‘isi men‘ ü def‘ ol-yerler kemâkân buna zabt etdirilüb mezkûrların müdâhaleleri men‘ ü def‘ birle taraf-ı şer‘den tekrâr hüccet-i şer‘iyye verilüb ol-hüccet-i şer‘iyye üzerine murâfa‘adan imza olunmuş iken mezkûrlar def‘ ve men‘ olunmayub yine ol-vechile müdâhale ve ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb hüccet-i şer‘iyye ve sâhib-i arz temessükü mûcebince ‘amel olunub mezkûrların hilâf-ı kânun müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1164/Mayıs 1751

896- Sayfa:240 Hüküm:2

Saraybosna'da kuzattan Mehmed Haşim ve Afife hatunun müştereken tasarruf ettiği yerlere Afife'nin vefatından sonra hariçten yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Bosna Monlasına zîde fezailuhuya hüküm ki

Kuzâttan kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkam Mevlânâ Mehmed Haşim zîde fazluhu gelüb bu kazâ-i mezbûra tâbi‘ Botomir ve Avanis ve Dolna İstob ve Gonra İstob ve Radoşeva nâm karye topraklarında mevâzi‘-i adidede vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd yerler ve çiftlik emlâkına halifesi Afife nâm hâtûn ile müşâ‘ ve müşterek mutasarrıf ve zabt eder iken müşterek-i mezbûre bin yüz altmış üç senesinde müteveffiye oldukda oğlu kalmayub ol-yerlerden hissesi kânun üzere tapuya müstehak ve hakk-ı tapu müşterek olduğu i‘tibâriyle mümâileyhin olub lâkin mümâileyh ol-vakitte diyâr-ı âharda bulunub ve ol-yerleri müştereği müteveffiye-i mezbûrenin hissesin bî-garaz müslimânlar ta‘addî eyledikleri resm-i tapu ile almağa tâlib olub ve bu makûle müteveffiyenin yerleri bî-hasebi'l-kânun oğlundan gayri kızına verilmek üzere hakk-ı tapu fermân olunmadığından ma‘adâ arâzi-i mîrîye dahi çiftlik emlâka tebid etmez iken ber vech-i iştirâk sâhib-i arz olan Ahmed ve Osman ve Kadri ve Nuh ve Numan ve ve nâm sipâhiler mücerred tama‘-ı hamlarından nâşi kavl-i hodlarıyla çiftlik emlâka tebid ile ol-yerlerin hakk-ı tapusu kızınındır deyu mümâileyhin ‘inâyet ol-yerleri hilâf-ı kânun temessük ile müteveffiye-i mezbûrenin kızı Meryem nâm hâtûna verüb ol-vechile mümâileyhe külli gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb ol-yerleri müşterek olduğu i‘tibârıyla bî-garaz müslimânlar ta‘addî eyledikleri resm-i tapu ile sâhib-i arz olan mezbûrlardan kendüye alıverilüb zabt etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1164/Mayıs 1751

897- Sayfa:240 Hüküm:3

İstolçe'de Dreben karyesinde Şaban ve kardeşi Mehmed'in tasarruf ettikleri yerleri rızalarıyla İstepan isimli gayrimüslim kişiye ferağ ettikten sonra İstepan'ın

ölümüyle Şaban ve Mehmed'in oğullarının hak talebiyle yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İstolçe ve kadılarına hüküm ki

Nasara tâ'ifesinden Ayo ve Kristo veledân-ı İstepan gelüb İstolçe kazâsına tâbi' Belojine nâm-ı diğer Dreben nâm karye toprağında arâzi tasarruf edenlerden Şaban ve karındaşı Mehmed nâm kimesneler yerlerinin hakk-ı tasarrufun rızâları ve sâhib-i arz ma'rifetiyle bunların babaları mezbûr İstepan'a kırk sene mukaddem ferâğ ve tefvîz ve babaları dahi tefevvüz ve yedine verilen sâhib-i arz temessükü mûcebince zabt ü zirâ'at ve 'öşr ve resmin sâhib-i arza edâ eder iken mürd oldukda ol-yerler bî-hasebi'l-kânun meccânen bunlara intikâl ve bunlar dahi zabt ü zirâ'at ve 'öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Hüseyin Paşa dimekle ma'rûf kimesne ile karındaşları zuhûr ve ol-yerler sinîn-i merkûmeden mukaddem bizim babalarımızın idi deyu iddi'â ve bundan akdem murâfa'a-i şer' olduklarında mezbûrların iddi'âları kânuna mugâyir olduğu zâhir ve kat'-ı nizâ' birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye verilmiş iken ve bu makûle on sene mürûr eden toprak da'vâsının istimâ'ı memnû' iken mezbûrların hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyye müdâhale ve nizâ'dan halî olmadıkların bildirüb hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyye ol-vechile dahl ve ta'arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1164/Mayıs 1751

898- Sayfa:241 Hüküm:1

İstolçe kazası muzafatından Zazina nâhiyesinde Petro ve Nikola'nın tasarruf ettikleri yerleri rızalarıyla İstepan'a ferağ ettikten sonra İstepan'ın ölümüyle oğullarına intikal eden bu yerler üzerinde hak talebiyle yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İstolçe ve kadılarına hüküm ki

Nasara tâ'ifesinden Ayo ve karındaşı Kristo veled-i İstepan Paşik gelüb İstolçe kazâsı muzâfâtından Zazina nâhiyesine tâbi' Kaşeva? nâm karye toprağında arâzi tasarruf edenlerden Petro ve Nikola nâm zımmîler tasarruflarında olan ma'lûmetü'l-

hudûd yerlerinin hakk-ı tasarrufun hüsn-i rızâları ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle bin yüz otuz dört senesinde bunların babaları mesfûr İstepan Paşik'e on altı bin akçe mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ve ol-dahi tefevvüz ve yedine verilen sâhib-i arz temessükü mûcebince zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza olanlara edâ eder iken mürd oldukda zikrolunan yerler bî-hasebi'l-kânun meccânen bunlara intikâl ve bunlar dahi babalarından müntakil yerleri yirmi seneden berü zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb âhardan ber-vechile müdâhale olunmak icâb etmeyüb bu makûle on sene mürûr eden arâzi da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken âhardan ba‘zı kimesneler babalarından müntakil sâlifü'z-zikr yerlerin hilâf-ı kânun ve fuzûli müdâhale ve ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb yedlerinde olan sâhib-i arz temessükü mûcebince ber-karâr-ı sâbık yerleri kendülere zabt ü zirâ‘at etdirilüb mezbûrların hilâf-ı kânun ol-vechile zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1164/Mayıs 1751

899- Sayfa:241 Hüküm:2

Klis sancağında Sarumişe nâhiyesinde Ahmed'in tasarrufundaki zeamet yerlerinde mutasarrıf olan Süleyman, Hacı Ahmed ve Abdullah'ın tekalif tahsili hususundaki muhalefet ve müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Klis vekadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Ahmed zîde kadruhu gelüb Klis sancağında Sarumişe nâhiyesinde Dubrenik nâm karye ve gayriden yirmi bin iki yüz doksan dokuz ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti aklâmından Klis kazâsı muzâfâtından Sarumişe nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Kurd Ağa veled-i Cihanşah hâsıl ‘ani'l-galle ve ‘öşr-i giyâh ve gayrihi deyu defter-i hâkânîde ze‘âmete hâsıl yazılmağla çiftlik-i mezbûre toprağında zirâ‘at edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşrleriyle sâlâriyyeleriyle ‘öşr-i giyâhların taleb eylediği çiftlik-i mezbûr mutasarrıfları Süleyman ve el-hac Ahmed ve Abdullah nâm kimesneler birbirleriyle yekdil ve bizim çiftliğimizdir iki yüz akçe resm-i filori yazılmışdır maktû‘ verüb ‘öşr vermeyiz deyu defter-i hâkânînin hilâfı peydâ eyledikleri müzevver ve sahte defter ile vermekte ta‘allül ve muhâlefet ve ze‘âmeti mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb kânun üzere sekizde bir

‘öşr ile sâlâriyye ve ‘öşr-i giyâhları alıverilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Sarumişe nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Kurd Ağa veled-i Cihanşah ‘an-tahvîl Kurd veled-i Elvan ve bâki şüreka dokuz nefer kimesnelerin hisseleridir der-karye-i Dubrenik ve Blogoniçe ma‘ otlak der-tasarruf-ı İbrahim bin Ali hâsıl ‘ani'l-galle ve ‘öşr-i giyâh ve gayrihi deyu üç yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yine nâhiyesinde çiftlik-i Nasuh kethüdâ ibn-i Abdullah ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb üç bin üç yüz akçe yekûnundan bin iki yüz akçesi ifrâz ve yine nâhiye-i mezbûrede karye-i Dubrenik el-mezbûre ve ma‘ gayrihâ on beş bin dokuz yüz yirmi akçe ber-icmâl ve tamâmen mümâileyh Ahmed zîde kadruhunun ze‘âmeti mülhâkâtı bâkisi müştereği kaydında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1164/Mayıs 1751

900- Sayfa:241 Hüküm:3

Bosna muzafatından Trefke? nâhiyesinde Kraçeva karye ahalisine kanuna aykırı olarak zabitleri tarafından mera tarhı adı altında akçe talebiyle yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Bosna Monlasına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Terefke? nâhiyesine tâbi‘ Kraçeva nâm karye ahâlisi gelüb bunların karye-i mezbûre toprağında vâki‘ koyun ve sâ’ir hayvanları ra‘y olunub otundan ve suyundan intifâ‘ edegeldikleri kadîm-i mahsûs mer‘a yerlerinden hilâf-ı kânun nesne mütâlebesiyle ta‘addî olunmaları icâb etmez iken karye-i mezbûre zâbiti olan nâm kimesne hilâf-ı kânun mer‘a tarhı nâmıyla akçe mütâlebe ve ta‘addîden halî olmadığın bildirüb mezbûrun hilâf-ı kânun ol-vechile zâhir olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1164/Mayıs/Haziran 1751

901- Sayfa:241 Hüküm:4

Çayniçe kazasında debbağ taifesine Foça, Taşlıca ve Çelebibazarı kazalarındaki debbağ taifelerinin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Çayniçe ve kadılarına hüküm ki

Çayniçe kazâsında vâki‘ debbağan tâ’ifesi gelüb kasabâ-ı mezbûrede zibh olunan koyun ve keçi ve kara sığırın derileri kadîmü'l-eyyâmdan berü bunlara mahsûs menna‘ları olub âhardan dahl olunmak icâb etmeyüb ve ... kifâyet mikdârı almadan civârlarında vâki‘ Foça ve Taşlıca ve Çelebibazarı kazâlarında sâkin debbağ tâ‘ifeleri bunlarun çarşılarına gelüb karye-i mezbûrede zibh olunan koyun ve keçi ve kara sığırın derilerin iştirâ’ ve bunların zarûret ve müzayakalarına bâ‘is ve gadr ve ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb ol-vechile gadr ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve divân-ı hümâyûnum tarafından kânunu sû’al olundukda bir kasabada zibh olunan koyun ve keçi ve kara sığırın derilerini ol-kasabada olan debbağ tâ’ifesi kifâyet mikdârı almayınca kassab tâ’ifesi ve âharları âhar kazâya nakl ve füruht eylememeleri içün kânun üzere emr-i şerîfim verile geldiği der-kenâr olub der-kenârı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1164/Mayıs/Haziran 1751

902- Sayfa:241 Hüküm:5

Taşlıca kazasına bağlı Karabağ reayasının Çerniçe kasabası toprağında tekalif alınacak yerleri olmadığı halde kendilerine tekalif talebiyle yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Taşlıca ve kadılarına hüküm ki

Taşlıca kazâsına tâbi‘ Karadağ nâm karye re‘âyâsı gelüb karyeleri toprağında zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri ‘öşrleriyle sâ’ir hukûk ve rüsûmları kânun ve defter mûcebince karyeleri zâbitlerine ve hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifden tahammüllerine göre hisselerine isâbet edeni dahi cem‘ine me’mûr edâda kusûrları olmayub civârlarında vâki‘ Çerniçe kasabası toprağında bi'l-fi‘il tasarruflarında tekâlif alınmak icâb eder emlâk ve yerleri olmayub tekâlif talebi ile rencîde olunmak icâb etmez iken kasabâ-ı mezbûreden ba‘zı mütegallibe zuhûr vâki‘

olan tekâlifi bizimle ma‘an verin deyu hilâf-ı kânun rencîde ve remîde ve bundan akdem murâfa‘a-i şer‘ olduklarında mütâlebeleri hilâf-ı kânun olmak bî-vech-i mu‘ârıza ve mütâlebeden men‘ birle kıbelü'ş-şer‘den i‘lâm ve mûcebince vâli-i sâbık tarafından buyruldu verilmiş iken mezbûrlar memnû‘ olunmayub ol-i‘lâm ve buyrulduya ve kânuna muhalif rencîdeden halî olmadıkların bildirüb kânun ile ‘amel olunub hilâf-ı kânun ve mugâyir-i i‘lâm-ı şer‘i ve buyruldu ol-vechile rencîde etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1164/Mayıs/Haziran 1751

903- Sayfa:242 Hüküm:1

Çerniçe kazası muzafatından Rudine nâhiyesinde Bosnevi Ebubekir Paşa'nın kendi rızasıyla karısı Aişe'ye ferağ ettiği yerlere paşanın oğlu ve kardeşinin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Çerniçe ve kadılarına hüküm ki

Aişe hanım gelüb mukaddemâ zevci olan müteveffâ Bosnevi Ebubekir Paşa on dört sene mukaddem hâl-i hayâtında Çerniçe kazâsı muzâfâtından Rudine nâhiyesinde vâki‘ mutasarrıf olduğu Tırboviçe ve Berniçe ve Virbelaç nâm çiftliklerinin emlâklarını ma‘rifet-i şer‘le zevcesi mezbûreye hibe ve temlik ve teslîm ve mezbûre dahi ittihab ve tesellüm ve arâzilerin dahi rızâsıyla sâhib-i arz ma‘rifetiyle ferâğ ve tefvîz ve merkûm dahi tefevvüz ve yedinde olan senedât-ı şer‘iyye ve sâhib-i arz temessükü mûcebince ol-emlâkı zabt ve ol-arâzi dahi zirâ‘at ve hırâset ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb âhardan dahl olunmak icâb etmez iken müteveffâ-ı mezbûrun oğlu Cafer Bey tarafından vâsisi ‘emmisi Murad Paşa hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i fuzûlî müdâhale ve mümâna‘at ve bundan akdem murâfa‘a olduklarında mezbûre Aişe müdde‘asın ber-minvâl-i meşrûh andan ve bî-vech-i şer‘i müdâhaleden men‘ olunmasın yine müdâhale ve mu‘ârızadan halî olmadığından ma‘adâ yine merkûm Cafer Bey erişib baliğ olmağla ol-dahi babasından hibe ve ferâğını inkâr birle müdâhale ve zabta mümâna‘at ve bundan akdemce mîr-i merkûm ile dahi murâfa‘a olduklarında ol-emlâkı müteveffâ-ı merkûm Ebubekir Paşa hâl-i hayâtında sinîn-i merkûmdan mukaddem zevcesi mezbûreye hibe ve temlik ve ol-dahi ittihab ve ol-yerleri dahi rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle ferâğ ve

tefvîz ve ol-dahi tefevvüz ve yedine verilen sâhib-i arz temessükü mûcebince zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ eylediği şuhûd-ı ‘udûl ile şer‘an sâbit ve hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i kânun mu‘ârızadan men‘ birle cânib-i şer‘den i‘lâm ve mûcebince zabt içün vülâd taraflarından buyruldu verilmiş iken mîr-i merkûm yine memnû‘ olmayub ve ol-i‘lâm ve buyruldulara mugâyir mütegallibe ve cebâbire istiza müdâhale ve zabtına mümâna‘at olduğun bildirüb şer‘le görülüb ol-emlâk ve arâzi yedinde olan senedât-ı şer‘iyye ve sâhib-i arz temessükü mûcebince kendüye ve zirâ‘at etdirilüb mîr-i merkûmu ve âharı hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i kânun dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb ber-minvâl-i muharrer zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1164/Haziran 1751

904- Sayfa:242 Hüküm:2

Çerniçe kazası muzafatından Rudine nâhiyesinde Ebubekir Paşa'nın kendi rızasıyla karısı Aişe'ye ferağ ettiği yerlere paşanın oğlu ve kardeşinin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Çerniçe ve kadılarına hüküm ki

Aişe nâm hatun gelüb Çerniçe kazâsı muzâfâtından Rudine nâhiyesinde vâki‘ Tırboviçe ve Berniçe ve Virbelaç dimekle ma‘rûf çiftlikler arâzilerine mutasarrıf mukaddemâ zevci olan müteveffâ-ı mezbûr Ebubekir Paşa hâl-i hayâtında ol-yerlerin hakk-ı tasarrufların rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle on dört sene mukaddem kendüye ferâğ ve tefvîz ve mezbûrenin tarafından zabt ü zirâ‘at olunduğu bin yüz elli senesinde yine Çerniçe kazâsı sâkinlerinden müteveffâyı mümâileyhin oğlu Cafer Bey ‘emmisi Murâd Paşa ile ittihad ve arâzi-i mezkûreyi tagallüben zabt ü zirâ‘at ve gadr ve murâfa‘a olduklarında yedinde olan sened mûcebince geriye alıverilüb zabt etdirmeyüb lâkin fuzûli zabt ü zirâ‘at ettiği senelerde şer‘an lâzım gelen noksân arâziyi mezbûrdan taleb eylediğin hilâf-ı şer‘ vermekte ta‘allül ettiklerin yedinde şer‘an icâb eden olunan arâzisi intikâl bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ edildiği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1164/Haziran 1751

905- Sayfa:242 Hüküm:3

Prepol kazasında Mehmed Kapudan'ın tasarruf ettiği yerleri rızasıyla Ramo ve Biksa'nın babalarına ferağ ettikten sonra bunlara intikal eden yerler üzerinde hak talebiyle hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Prepol ve kadılarına hüküm ki

Ramo veled-i Vede ve Biksa? veled-i Miho nâm zımmîler gelüb Prepol kazâsına tâbi‘ İstençe nâm karye toprağında vâki‘ Belasniçe ve Polorine dimekle ma‘rûf kadîmi yerlerin mutasarrıfı Mehmed Kapudân rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle babaları nâm zımmîye ferâgât ve babaları mesfûr on iki sene ‘ale't-tevâli zamânından koyun ve sâ’ir davarları çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ ve tahammülüne göre resmin sâhib-i arza edâ eder iken halik olub ol-yaylak kânunen bunlara intikâl etmekle bunlar dahi on iki seneden berü her sene zâmânında koyun ve sâ’ir davarlarıyla çıkub yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ ve tahammülüne göre resmin sâhib-i arza edâ edüb âhardan dahl olunmak icâb etmez iken mütegallibeden Arnavud tâ’ifesinden Irosko ve Ahmed ve Fazlı ve Osman ve Mahmud nâm mezbûr şakîler zuhûr ve siz ne bölük ve yaylak-ı mezbûre içün sinîn-i merkûmeden mukaddem bizim babamızın imiş deyu mücerred kavl zarârlarıyla müdâhale ve zabt ve tasarruflarına mümâna‘at gadr sevdâsında oldukların bildirüb şer‘le görülüb alıverilüb hilâf-ı kânun müdâhalelerin men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1164/Haziran 1751

906- Sayfa:242 Hüküm:4

Bosna'da Sultan Mehmed Han Cami'sinin vaizi olan Şeyh Mehmed'e hariçden Osman tarafından yapılan müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Mevlânâ Bosna kadısına Mevlânâ Travnik kadısı zîde fazluhu hüküm ki

Meşâyih-i kiramdan eş-Şeyh Mehmed zîde ‘ilmuhu gelüb mevlânâ-ı mümâileyh Bosna kazâsı karyesi malından olmak üzere Bosna'da vâki‘ merhum ve mağfuru'nleh Sultan Mehmed Han tabe's-serahunun ... câmi‘-i şerîfinin vâ‘izliğine ... olmak üzere yevmi yirmi akçe vazife ile ve tetimme-i Travnik mukâta‘ası malından olmak üzere yevmi yirmi akçe vazife ile merhum müşârü'n-ileyhin Saray Bosna'da vâki‘ câmi‘-i şerîfinin vâ‘iz ve nasıhlığına başka başka beravât-ı şerîfimle mutasarrıf olub edâ-ı hıdmet edüb ve zikrolunan cihetler hâlâ mümâileyhin üzerinde olub edâ-ı hıdmet edüb ber-vechile dahl icâb etmez iken eshâb-ı ağrazdan Osman nâm kimesne ba‘zı mütegallibeye istinâden zuhûr ve cihat-ı mezkûru üzerinden ref‘ etdirmek içün yedimde ‘arzım vardır deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf ve yedinde olan beravât-ı şerîfeye mugâyir müdâhale ve zabtına ve vazifesini ahz ü kabza mümâna‘at ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb zikrolunan cihetlerinden olan beravât-ı şerîfe mûceblerince kendüye zabt etdirilüb mezkûr Osman'ı bilâ-berât müdâhale ve vazifesinin ahz ü kabzına mümâna‘at etdirilüb ta‘addîsi şer‘le men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve hazine-i ‘âmiremde mahfûz olan Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda zikrolunan cihetler şeyhü'l-İslâmdan mümâileyhe tevcîh ve hâlâ başka başka beravât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1164/Haziran 1751

907- Sayfa:243 Hüküm:1

Bosna'da Visoka nâhiyesinde İbrahim bin Abdullah Muzafferi'nin zeamet yerlerinde tekalif tahsili hususunda Saraybosna mütesellimlerinin kanunsuz müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Visoka ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan İbrahim veled-i Abdullah Muzafferi zîde kadruhu gelüb Bosna sancağında Visoka nâhiyesinde nefs-i Visoka ve gayriden ber vech-i kabûl yirmi bin akçe bozundu ‘an-havass-ı mîrlivâ bâ-hatt-ı tevkî‘ deyu berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmetinin başkalemi olan sâlifü'z-zikr nefs-i Visoka'nın defter-i hâkânîde hâsılı tahtında ve sekiz bin sekiz yüz akçe yazu ile nefs-i Visoka hâsılıyla mahsub bâc-ı siyah ve ihtisab ma‘ bâc-ı ... muharrer kalemiyle sarâhaten ze‘âmetine hâsıl-ı kayd ve

öteden berü zikrolunan bâc-ı siyah ve ihtisab ve bâc-ı ... resmi ze‘âmeti tarafından ahz ü kabz olunagelmiş iken Bosnasarayı mütesellimleri mugâyir-i defter-i hâkânî buyruldu ile âhara zabt ve ze‘âmete ‘âid rüsûmâtı hilâf-ı defter-i hâkânî ecânibden olanlara ahz ü kabz ve ol-vechile ze‘âmeti mahsûlunun kesr ve noksân tertîbine bâ‘is olduğun bildirüb ol-bâbda defter-i hâkânî ve berâtı mûcebince ‘amel olunmak içün emr-i şerîfim sudûrunu istirhâm ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i mufassala mürâca‘at olundukda Visoka nâhiyesine tâbi‘ mahallât ve neferât re‘âyâ ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm ve sekiz bin sekiz yüz akçe yazu ile bâc-ı siyah ve ihtisab ma‘ bâc-ı ... yekûn ma‘ gayrihâ yirmi beş bin akçe yazu ile nefs-i Visoka defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ba‘d tevki kalemiyle ma‘ gayrihâ ber vech-i kabûl yirmi bin akçe yazu bozundu ‘an-havass-ı mîrlivâ Bosna ser‘askeri maiyetinde iki nefer bilâ-dirlik hıdmetkar ile sefere eşmek ve humbaracılık hıdmetinde istihdâm olunmak ve Bosna serhâddinde vâki‘ kıl‘alar muhâfazalarında humbaracılık kılletine tâlib olanlara ta‘lim eylemek şartıyla mutasarrıfı Abdullah Muzafferi'nin fevtinden oğlu merkûm mümâileyhi sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa'nın altı sene ve şurût-ı mezbûr ile yüz altmış üç senesinde tevcîh ve defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere hâlâ târih-i mezbûrede üzerinde olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî sâlifü'z-zikr nefs-i Visoka el-mezbûrun hâsıl-ı ile mahsub ve yazu-ı mezkûre ile bâc-ı siyah ve ihtisab ma‘ bâc-ı ... merkûm İbrahim veled-i Abdullah Muzafferi tarafından zabt olunmak iktizâ eylediğin bi'l-fi‘il defter emîni olan Yeğen Mehmed dâme mecduhu ‘arz ve defter-i hâkânî ve emin-i mümâileyhin ‘arz-ı mantuku üzere zâ‘im-i mümâileyhin ze‘âmetinin başkalemi nefs-i Visoka hâsılı tahtında bâc-ı siyah ve ihtisab ma‘ bâc-ı ... sarâhaten ze‘âmetine hâsıl yazılmağla ber-mûceb-i defter-i hâkânî kendüye zabt ve bâc-ı siyah ve bâc-ı ... kadîmden ne makûle emti‘adan icâb eden bâcları ne vechile alına gelmiş ise defter-i hâkânî ve kadîmisi üzere bâc-ı siyah ve bâc-ı ... rüsûmu ile muhtesib olanlar dahi kadîmden ne vechile zabt ve rüsûm-ı ihtisabiyeyi kadîmden ne vechile ahz ü kabz edegelmişler ise kânun ve defter mûcebince zâ‘im-i mümâileyhe ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânun âharı dahl ve ta‘arruz etdirilmemek içün defter-i hâkânî ve emin-i mümâileyhin ‘arz mûcebince dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Abdullah Naili i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1164/Haziran/Temmuz 1751

908- Sayfa:243 Hüküm:2

Foça kazasında Kaline karyesi sipahisinin ahaliye kanuna aykırı olarak fazladan tekalif talebiyle yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Foça ve kadılarına hüküm ki

Foça kazâsına tâbi‘ Kalina nâm karye ahâlileri gelüb bunlar karye-i mezbûre toprağında zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyelerin ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların dahi kânun ve defter mûcebince karye-i mezbûre sipâhisine edâda kusûrları olmayub ziyâde talebiyle ta‘addî olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûre sipâhisi olan nâm sipâhi hilâf-ı kânun ve mugâyir-i defter ziyâde talebiyle ta‘addî ve rencîdeden halî olmadığın bildirüb hilâf-ı kânun ve mugâyir-i defter ziyâde talebiyle ta‘addî ve rencîde etdirilmeyüb zâhir olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1164/Temmuz 1751

909- Sayfa:243 Hüküm:3

Bosna'da Bihke kazasında İbrahim'in başka biriyle müştereken tasarruf ettiği yerlere müştereği tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Bihke ve kadılarına hüküm ki

İbrahim nâm kimesne gelüb Bihke kazâsında Golobik ve İskocay ve Play sahrasında Zadaline nâm mahal altında kable't-taksîm olan tarla ve çayırlara nâm kimesne ile ber vech-i iştirâk mutasarrıf olub tarlaları zabt ü zirâ‘at ve çayırın dahi ottan biçüb ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ederler iken kable't-taksîm olduğundan yine bundan akdem kânun üzere ısdâr eylediği emr-i şerîfimle mahall-i nizâ‘ın üzerinde taraf-ı şer‘ ve bî-garaz müslimîn ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle ol-yerler a‘la ve evsat ve edna i‘tibârıyla taksîm ve herkesin hissesine tefrîk ve cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmekle ber-mûceb-i hüccet-i şer‘iyye tefrîk ve ta‘yin olunan hissesi zabt murâd eylediğin müştereği mezbûr kendü hissesin zabt ü zirâ‘ate kanâ‘at etmeyüb bunun

hissesine dahi tecâvüz ve zabtına mümâna‘at ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb ol-yerlerden tefrîk ve taksîm olunan hissesi yedinde olan hüccet-i şer‘iyye mûcebince kendüye zabt etdirilüb hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye zâhir olan müdâhalesi men‘ olunmak içün hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1164/Temmuz 1751

910- Sayfa:243 Hüküm:4

Saraybosna'da Sergis ve Narasar isimli sarrafların kethüda Süleyman Ağa'dan alacakları olan haklarının muhalefet etdirilmeden tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Saray Monlasına hüküm ki

Sergis ve Narasar nâm zımmî sarraflar sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin hâlâ yanında kethüdâlık hıdmetinde olan Süleyman Ağa dimekle ma‘rûf kimesne zimmetinde cihet-i farz-ı şer‘den bin yüz altmış iki senesi Şevvâl'inin yirmi ikinci günü târihiyle müverrah verdiği memhûr ve ma‘mûlü'n-bih temessükü mûcebince mesfûrların dört bin iki yüz elli guruşu ve târih-i mezbûreden altmış dört senesi Şaban-ı şerîfi gâyetine dek iktizâ eden fâiz olmak üzere sekiz yüz yetmiş guruşun cem‘an altı bin yüz yirmi dört guruş alacak hakları olub def‘aatiyle taleb ve mahsûs adem irsâl olundukda bugün yarın tedârik ve irsâl ederim deyu ‘avf ve naçar ile bu def‘a fakat bin guruş irsâl edüb hâlâ zimmetinde beş bin yüz yirmi guruş bâki kalub bundan böyle alınmakta ‘iddet-i ‘azime olub gadr olunacağı nümâyân olduğun bildirüb bir mübâşir ta‘yin ve bâki kalan meblâğ-ı mezbûr kendüsünden tahsîl ve tamâmen mübâşir-i merkûma teslîm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden temessükü mûcebince şer‘le tahsîl olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1164/Temmuz 1751

911- Sayfa:244 Hüküm:1

Prozor kapudanı Hacı Şaban'ın Gradçaç kapudanı Mehmed'den alacağı olan hakkının muhalefet etdirilmeden tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Travnik kadısına hüküm ki

Prozor kapudânı el-Hac Şaban zîde kadruhu gelüb kazâ-i mezbûrda vâki‘ Gradçaç kapudânı Mehmed Kapudân zimmetinde bin yüz elli senesinde bâ-temessük ve hüccet-i şer‘iyye üç bin dört yüz doksan altı guruş alacak hakkı olmağla taleb olmak istedikte ‘avf ve tehir ve dürlü ‘illet ve bahâneler ile vermekten ta‘allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakk ve gadr-ı külli murâd eylediğin bildirüb hüccet-i şer‘iyye ve temessük mûcebince şer‘le görülüb mezbûrun zimmetinde olan ol-mikdâr guruş hakkı bi'l-iltimas tahsîl ve alıverilüb bî-teveccüh-i şer‘i ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1164/Temmuz 1751

912- Sayfa:244 Hüküm:2

Ostruşça Kalesi kapudanı İbşir'in bakıyye-i Kostayniçe'de tasarruf ettiği arazisi müştereği olan İstemihan hatunun kendi hissesini sattığı kişilerden ederi karşılığında geri almak talebine yapılan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre bakıyye-i Kostayniçe ve kadılarına hüküm ki

Ostruşça Kal‘ası kapudânı olan İbşir zîde kadruhu gelüb mîr-i mîrân-ı Bosna hassı mülhâkâtından bakıyye-i Kostayniçe kasabası toprağında vâki‘ Bastah ve Baltabayra nâm mahalde ma‘lûmetü'l-hudûd çiftlik arâzisinin iki hissesine mümâileyh İbşir kapudân ve bir hissesine dahi İstemihan bint-i Osman nâm hâtûn ile ‘ale'l-iştirâk mutasarrıflar iken mezbûr İstemihan hâtûn mutasarrıf olduğu hissesini ferâğ murâd eyledikde mümâileyh İbşir kapudân diyâr-ı âharda iken âhardan Prozor Kal‘ası ağavât ve neferâttan ve ve nâm kimesneler bin yüz altmış üç senesinde hilâf-ı kânun ferâğ edüb mümâileyhe gadr etmekle mümâileyh İbşir kapudân ol-yerlerde müşterek olduğu i‘tibârıyla el verdiği bahâ ile mezbûrenin hissesi vaz‘ü'l-yed olan mezbûrlardan mümâileyhe alıverilmek içün cânib-i şer‘den verilen iki kıt‘a i‘lâm-ı şer‘iyye ve bir kıt‘a hüccet-i şer‘iyyenin üzerine sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin tarafından buyruldu sâdır olan buyruldu ve cânib-i şer‘den verilen hüccet ve i‘lâm-ı şer‘iyyeler mûceblerince ol-yerlerden mezbûre İstemihan'ın hissesi el verdiyle bahâ ile zü'l-yed olan mezkûrdan

mümâileyhe hükm ve tarafınızdan dahi sabîsi içün tapu temessükü verilmiş iken mezkûrlar memnû‘ ve mündefi‘ olmayub ol-hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şer‘iyyelere ve tapu temessüküne mugâyir zabtına mümâna‘at ve gadr sevdâsında oldukları ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şer‘iyyeler ve fetvâ-ı münîfe ve tapu temessükü mûceblerince ‘amel olunub mezkûrları hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şer‘iyye ve fetvâ-ı münîfe ve temessük bunun zabtına mümâna‘at ve ta‘addî etdirilmeyüb zâhir olan mümâna‘at ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1164/Temmuz 1751

913- Sayfa:244 Hüküm:3

İzvornik sancağında Derviş'in tasarruf ettiği zeamet karyelerinde ekilip biçilmeyen boş kalan yerlerde yeniden düzenlenme yapılması

İzvornik sancağı mutasarrıfına ve İzvornik ve Böğürdelen ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Derviş zîde kadruhu gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden taht-ı kazânızda vâki‘ Yeniköy ve Tükin? ve Sas? ve İştitar-ı bakıyye has ve tevâbi‘ karyeleri topraklarında olan yerler zamânında üç sene ‘ale't-tevâli bilâ-mâni‘ boz ve halî kalub ve ba‘zı kimesneler dahi nâ-bedîd olub ve sâ’ir arâziler içün kânun-ı cedîd emri tahrîr olunmuşdur.

Fî evâhir-i L sene 1164/Eylül 1751

914- Sayfa:244 Hüküm:4

İstari Eflak kazasına bağlı Yenivaroş kasabasında avarızhaneye bağlı tekalif verecek yerleri olmayan adı geçen gayrimüslim kişilere tekalif talebiyle yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

Yovan ve Marko ve Tomas ve Aleksan ve İstefan ve Mihail ve Bognovariste ve ve nâm zımmîler gelüb bunların İstari Eflak kazâsına tâbi‘ Yenivaroş kasabası toprağında ... zabt ve tasarruflarında hâne-i ‘avârıza bağlı tekâlif almak icâb eder emlâk ve yerlerin olmayub tekâlif mütâlebesiyle bir dürlü müdâhale olunmak icâb etmez iken kazâ-i mezbûre ahâlileri emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifi siz dahi bizimle ma‘an verin deyu hilâf-ı kânun ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb hilâf-ı kânun ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1164/Eylül 1751

915- Sayfa:244 Hüküm:5

İstari Eflak kazası muzafatından Yenivaroş'da Hasan ile Ebubekir arasında alacak verecek hakları kalmadığı halde Ebubekir'in alacak hakkı olduğu iddiasıyla yaptığı müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

İstari Eflak kazâsı muzâfâtından Yenivaroş kazâsı sâkinlerinden Hasan nâm kimesne gelüb Petrebenlu el-hac Ebubekir kimesne ile bir müddet sermaye mezbûrun ve ticâret bunun olmak üzere ‘akd-ı şirket edüb dahl olan fâize beynlerinde sülûs ve sülüsân tevzi‘ olmak üzere kavl ve bu minvâl ticâret ve ba‘dehu hesâbların görüb bunun zimmetinde bir nesne kalmayub kat‘-ı hesâb eylediklerini müş‘ir huzûr-ı şer‘den bunun yedine ibrâ-yı temessük vermiş iken mezbûr tekrâr zuhûr ve mücerred celb-i mal sevdâsıyla hesâbımızda galat vâki‘ olmuş deyu bu benden nesne talebiyle ta‘addî ve rencîdeden halî olmadığın bildirüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘addîsi men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1164/Eylül 1751

916- Sayfa:244 Hüküm:6

İstari Eflak kazası muzafatından Yenivaroş nâhiyesinde Yovan isimli gayrimüslim kişiyi iftira ile habsedip parasını alan Osman hakkında kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

İstari Eflak kazâsı muzâfâtından Yenivaroş nâhiyesine tâbi‘ Kostinik nâm karyeden Yovan zımmî gelüb Böğürdelen'de iken yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Kladniçe nâm karyeden Osman Bazik? nâm kimesne bargirimi sirkat eyledin deyu ikrâ’ ve iftirâ ve karyeleri zâbitine istinâden bin yüz altmış senesinde bî-gayri hakkın bunu ahz ve habs ve yüz yirmi beş guruş cebren alub ziyâde gadr ve mezbûr bargirin âhar kimesnenin yedinde bulduğun ve fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb şer‘le görülüb alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1164/Eylül 1751

917- Sayfa:245 Hüküm:1

İstari Eflak kazasında Efram, Petro, Vasil ve Yagno isimli gayrimüslim kişilerin karyelerinde ederi karşılığında almak istedikleri yerlere Yenibazar kazasından Mehmed Beşe ve oğlunun haksız müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

İstari Eflak kazâsına tâbi‘ nâm karyeden Efram ve Petro ve Vasil ve Yagno nâm zımmîler gelüb karye-i mezbûre toprağında arâzi tasarruf edenlerden Eci Pradol nâm zımmî mürd oldukda oğlu ve kızı ve baba bir er karındaş ve sâ’ir tapu eshâbından kimesnesi kalmayub berât ve tapuya müstehak ve hakk-ı tapu ehl-i karyeden yere hudûdu olanların olmağla bunlar ehl-i karyeden ve yere ... olmağla hîn-i tapuda el verdiği resm-i tapu ile sâhib-i arzdan ber vech-i iştirâk alub yedine verilen sâhib-i arz temessükü mûcebince zabt ü zirâ‘at etmek üzereler iken âhar kazâdan Yenibazar Mehmed Beşe hilâf-ı kânun ve fuzûli zabt ve ba‘dehu fevt olub ol-yerler kazâ-i mezbûrdan oğlu nâm kimesnenin yedine düşmekle zikrolunan yerleri almak istedikde edâda ta‘allül ve mezbûrun tarafından vekîl İsmail nâm kimesne ile murâfa‘a olduklarında vech-i meşrûh üzere müstehakk-ı tapu üzere yerleri bunlar sâhib-i arzdan

resm-i tapu ile alub zabt ü zirâ‘at ettikten sonra mezbûrun babası müteveffâ-yı merkûm fuzûli zabt eylediği şer‘an sâbit ve yerleri bunlara hükm ve zabtları içün yedlerine verilen mürâsele mûcebince berât alub zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ederler iken mezbûr tagallübünden nâşi zikrolunan yerlerin bin yüz elli sekiz senesinde fuzûli zabt ve altı seneden berü olub ziyâde gadr eylediğin bildirüb kendüye alıverilüb zabt ü zirâ‘at etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1164/Eylül 1751

918- Sayfa:245 Hüküm:2

Saraybosna'da Hodin Kalesi dizdarının vefatından sonra Mehmed bin Mahmud Foçavi'ye tevcih edilen dizdarlık ile gedik timarı toprağına vefat eden dizdarın damadı Ali'nin müdahalesi sebebiyle meselenin sıhhatle araştırılması

Bosna vâlisine ve Saraybosna Monlasına hüküm ki

Mehmed bin Mahmud-i Foçavi gelüb Saray Bosna'da vâki‘ Hodin Kal‘asının beş bin yedi yüz akçe gedik timârı ile dizdârı olan nâm kimesne işbu sene-i mübârekede fevt oldukda gedik timârı ile kal‘a-i mezbûr dizdârlığı mezbûrun fevtinden buna tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olub dahl olunmak icâb etmez iken yine Saray Bosna sükkânından müteveffâ-ı mezbûrun damâdı Ali nâm kimesne kemâl-i hilesinden nâşi müteveffâ-ı mezbûrun fevtinden sonra müteveffânın kasr-ı yedinde olmak üzere mukaddem târihiyle bir tarikiyle kendü üzerine tezkire ve asitâneden berât etdirmek sevdâsıyla ta‘cizden halî olmadığın bildirüb dizdâr-ı merkûm hangi târihte fevt oldu ve kasr-ı yedinden tezkire etdiren mezbûr Ali müteveffâ-ı mezbûrun hayâtında mı tezkire etdirdi mahallinde vukûfu olanlardan ve neferât-ı kal‘adan tefahhus ve sû’al ve keyfiyet ‘ala-vuku‘a sıhhat ve hakikati üzere der-sa‘adetime ‘arz ve ilâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği husûs-ı mezbûr mahallinde vukûf-ı tammı olan bî-garaz müslimînden ma‘rifet-i şer‘le gereği gibi dikkat ve taharri olunarak sû’al-i vakı‘a dizdârlık-ı mezbûr müteveffâ-ı merkûm hayâtında mı kasr-ı yed ve tezkire eylemiştir tevcîh ba‘dehu vefâten midir sıhhat ve hakikati üzere ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân sâdır olmuşdur.

Fî Evâ'il-i Za sene 1164/Eylül 1751

919- Sayfa:245 Hüküm:3

Bosna sancağı muzafatından Maglaj nâhiyesinde Buçkova ve Gorna Bresniçe karye ahalilerine Yasenovaç Kalesi müstahfızlarından Selim'in fazladan tekalif talebiyle yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve eyâlet-i Bosna'da vâki' kadısına hüküm ki

Bosna sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Maglaj nâhiyesinde havass-ı hümâyûnum karyelerinden İsvinar Sjenica nâm-ı diğer Buçkova ve Gorna Bresniçe nâm karyenin ahâli ve re'âyâsı gelüb bunlar karyeleri toprağında zirâ'at ve hırâset edüb Yasenovaç Kal'ası müstahfızlarından Selim nâm müstahfızın gedik timârının başkalemi olan yine Maglaj nâhiyesinde Orsolofça ve Virhoviye mezra'sında zirâ'at ve hırâset etmeyüb ve karye-i mezbûrede müstahfız-ı mezkûre Selim'in 'alâka ve medhali olmayub 'öşr mütâlebesiyle ta'addî ve rencîde ve remîde olunmaları icâb etmez iken müstahfız-ı mezkûr zuhûr ve şirrete sülûk ve karye-i mezbûre benim dahi gedik timârım mülhâkâtındandır deyu hüccet-i şer' ve kânun ve bunların a'şar ve rüsûm nâmıyla külli akçelerin alub ziyâde gadr ve ta'addî eylediğin bildirüb müstahfız-ı mezkûrun hilâf-ı şer' ve kânun ve mugâyir-i defter-i hâkânî ol-vechile a'şar ve rüsûmu nâmıyla akçe mütâlebesiyle zâhir olan ta'addîsi men' ü def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ defterhâne-i 'âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda Maglaj nâhiyesine tâbi' karye-i İsvinar Sjenica nâm-ı diğer Buçkova ve Gorna Bresniçe ve tahtında elli bir baştina ve iki zemîn ve elli bir hâne fî ikişer yüz seksen bir ve bir maktû' hâne fî ikişer yüz ve bir hâne fî yüz kırk deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde hâne ile bir fî ikişer yüz seksen bir ve bir hâne fî kırkar ile karye-i İsvinar Sjenica nâm-ı diğer Buçkova ve Gorna Bresniçe deyu tahrîr ve yine nâhiyesine tâbi' 'an-karye-i Resniç ve gayrihi ile birikdirilüb havass-ı hümâyûn mülhâkâtından olmak üzere tahrîr ve defter olmuşdur ve yine Maglaj nâhiyesine tâbi' üç zemîn ve hâsılı tahtında resm-i çift ve gendüm yekûn ma' gayrihâ bin yirmi akçe yazar mezra'-i Orsolofça ve Virhoviye deyu oldahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yekûn ma' gayrihâ iki bin sekiz yüz akçeden bin dört yüz akçesi ifrâz ve Yasenovaç Kal'ası müstahfızânına

mahsûs bir gedik timâr ve tamamen def‘ter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere Selim üzerinde olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî havass-ı hümâyûn mülhâkâtından olan karye-i mezbûrenin icmâl ve mufassalı başka ve müstahfızân timârının dahi icmâl ve mufassalı başka olduğun iftiharu'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi‘il defter emîni olan Ali dâme mecduhu ‘arz eylediği ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1164/Eylül 1751

920- Sayfa:245 Hüküm:4

Saray nâhiyesinde İsmail bin Mustafa ile Ali bin Salih'in tasarruflarındaki timar yerlerini zabt edip fuzuli rüsumlarını alan Bosna çavuşlar kethüdası Haydar'ın müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray Monlasına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan İsmail veled-i Mustafa ve Ali veled-i Salih nâm sipâhiler gelüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Bihorine nâm karye ve gayriden altı bin akçe timâra merkûm İsmail veled-i Mustafa ve yine livâ-i mezbûrda Dobor nâhiyesinde Pridol nâm karye ve gayriden yedi bin üç yüz kırk yedi akçe yaza merkûm Ali veled-i Salih başka başka beravât-ı şerîfimle mutasarrıflar olub timârları mülhâkâtından kayd ve berâtlarına dâhil Saray nâhiyesine tâbi‘ Dolna Hrastiçe ma‘ tâbi‘-i İsa ve Timur ve Pir Ali deyu mukayyed nâm karyeye âhardan bir dürlü dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken Bosna çavuşlar kethüdâsı ve Bosna müteferrikalarından Haydar nâm kimesneler hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtını tagallüben ahz ü kabz ve gadr-ı külli eylediklerin bildirüb sâlifü'z-zikr Dolna Hrastiçe ma‘ çift İsa ve Timur ve Pir Ali deyu mukayyed karye ber-mûceb-i defter-i hâkânî kendülere zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb ecânibden olan mezkûrları ve âharı hilâf-ı defter-i hâkânî bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb ve fuzûli aldıkları mahsûl ve rüsûm geri kendülere alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Saray nâhiyesi tâbi‘ iki nefer re‘âyâ ve iki baştina ve üç çiftlik ve bir yaylak ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ bin altı yüz akçe yazar karye-i Dolna Hrastiçe defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Dolna Hrastiçe

ma‘ çift İsa ve Timur ve Pir Ali tâbi‘-i Saray deyu yazu-ı mezkûresiyle tahrîr ve yine Saray nâhiyesine tâbi‘ Bihorine nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb on bin iki yüz kırk yedi akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun altı bin akçe merkûm İsmail veled-i Mustafa'nın timârı ve dört bin iki yüz kırk yedi akçesi merkûm Ali veled-i Salih'in timârı mülhâkâtından olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1164/Ekim 1751

921- Sayfa:245 Hüküm:5

Hersek muzafatından Drobnak nâhiyesindeki zeamet karyeleri ahalilerinin eşya ve mallarını gasb edip evlerini yakan Ulugoşna? Kalesi neferatının muhakeme edilerek verdikleri zararın karşılanması

Bosna vâlisine ve Hersek sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Drobnak nâhiyesinde ze‘âmet karyelerinden nefs-i Drobnak ve tevâbi‘ kurâ ahâlileri ‘arz-ı hâl edüb bunlar kendü hallerinde olub yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Ulugoşna? Kal‘ası neferâtı kendü hallerinde olmayub mütegallibeden olmalarıyla bin yüz altmış senesinde fukarânın üzerlerine varub hilâf-ı şer‘-i şerîf emvâl ve eşyâ ve mevaşilerin gasb ve garet eylediklerinden ma‘adâ hânelerin ihrâk-ı bi'n-nâr edüb ziyâde gadr ve fesad ve şekâvet eylediklerin bildirüb eşkıyâ-ı mezbûre zâbitleri ma‘rifeti ve çavuş mübaşeretiyle ahz ve murâfa‘a-i şer‘ ve gasb ve garet eyledikleri emvâl ve eşyâ ve devabb ve mevaşileri ile ihrâk eyledikleri hânelerinin şer‘an icâb eden kıymetleri alıverilüb ber-muktezâ-ı şer‘-i kavim icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk ve keyfiyetleri vuku‘u üzere der-‘aliyyece ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden ta‘yin olunan çavuş mübâşeretiyle mahallinde şer‘le ihkâk-ı hakk ve keyfiyetleri sıhhati üzere ‘arz ve i‘lâm olunmak içün emr yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1164/Ekim 1751

922- Sayfa:246 Hüküm:1

Taşlıca'da babası Ebubekir Paşa'dan kalan yerleri tasarruf eden Cafer Bey'e üveğ annesi Aişe'nin vekili Ömer Bey aracılığıyla hak iddia ederek bulundukları müdahale ve muhalefetin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Taşlıca ve Çerniçe ve kadılarına hüküm ki

Taşlıca mahallâtından Ratay mahallesi sâkinlerinden Cafer Bey bin müteveffâ Ebubekir Paşa bin Durmuş Paşa dimekle ma‘rûf kimesne gelüb bunun babası Ebubekir Paşa Özi muhârebesinde şehiden fevt oldukda Çerniçe kazâsı muzâfâtından Rudine nâhiyesinde Tırnoviçe ma‘ Vetreniçe dimekle ma‘rûf mahalde beher sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edegeldiği ma‘lûmetü'l-hudûd çiftlik arâzisi bî-hasebi'l-kânun oğlu merkûma ve çiftliğin emlâkıyla mülk kule ve sâ’ir emlâk ve asiyâb ırs-ı şer‘le bununla üveğ vâlidesi olub hâlâ Taşlıcalı Mehmed Paşa'nın zevci Aişe Hâtûn'a intikâl etmekle lâkin bu ol vâkitde sagîre olduğundan ta‘ayyün olunan ‘askeri kassamı ma‘rifetiyle zikrolunan çiftlik emlâkıyla mülk kule ve sâ’ir emlâk iki yüz guruş mukâbelesinde merkûm Cafer tarafından bâ-hüccet-i şer‘iyye ve vâsisi merkûm Cafer'e alıverüb ve kassam defterine idhal olunmağla şimdi mezkûr Cafer erişib baliğa ve zabt ve tasarrufa kâdir ve iki seneden berü ve vâsisinden ol-yerleri alub ve zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ve ol-emlâkı dahi alub zabt ve tasarruf edüb âhardan ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken üveğ vâlidesi mezbûre Aişe tarafından vekîl olan Ömer Bey ibn-i Mehmed Ağa dimekle ‘arif kimesne zuhûr ve senin baban müteveffâ-yı mezbûr zikrolunan çiftlik arâzisini izn-i sâhib-i arzı ile ve emlâkını dahi ma‘rifet-i şer‘le on beş sene mukaddem tarafından vekîl olduğum üveğ vâliden mezbûre Aişe'ye ferâğ ve bey‘ etmiş idi deyu hilâf-ı şer‘ ve kânun ve bilâ-sened müdâhale ve bundan akdem murâfa‘a-i şer‘ olduklarında babası müteveffâ-ı mezbûr gerek çiftlik arâzisini ve gerek üveğ vâlidesi mezbûre Aişe'ye ferâğ ve bey‘ etmeyüb zabt ve tasarrufunda iken fevt olduğu zâhir ve aşikar ve cümlenin ma‘lûmu olub mezbûrun ol-vechile iddi‘âsı lağv-ı mahz ve vekîl-i mezbûr bî-vechin mu‘ârızadan men‘ ü def‘ ve kat‘-ı nizâ‘ birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken mezbûre kâni‘ ve mündefi‘ olmayub murâfa‘adan cânib-i şer‘den verilen hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir yine ol-vechile fuzûli müdâhale ve beyhude masrafa uğradub ve akçeden? çıkarub gadr ve hayf olduğun ve bunlar da‘vâsına muvâfık fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb fetvâ-ı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyye mûcebince ‘amel olunub mezkûrenin hilâf-ı şer‘ ve kânun mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve fetvâ-ı şerîfe ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘

olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Z sene 1164/Kasım 1751

923- Sayfa:246 Hüküm:2

Hersek sancağında Kukan nâhiyesinde Selim bin Ömer'in tasarrufunda olan timar yerlerinde mahsul ve rüsuma voynuk zabitleri tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Foça ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Selim veled-i Ömer nâm sipâhi gelüb Hersek sancağında Kukan nâhiyesinde Virboçka nâm karye ve gayriden altı bin akçe timârı berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub timâr-ı mülhâkâtından Foça kazâsı muzâfâtından karye-i Dolna Orahova ve tahtında bir ‘aded baştina ve üç ‘aded bağ ve sekiz ‘aded re‘âyâ ve zemîn bir dönüm ve Blariska ve Dolna Bodkoniçe ve Sal dimekle ma‘rûf der-yed-i Budak? yerler aldığım ber-mûceb-i hüccet-i şer‘iyye ber vech-i maktû‘ ve çiftlik-i Kâtib Mehmed der karye-i Dolna Orahova tâbi‘-i Sokol karye-i mezbûrede Dobrun ve Ali yerleri ve bundan gayri muzâfâtından olan yerleriyle voynuklardan alınan yerleriyle ve bağlarıyla ve korusuyla ve ... Vitoviçe'de tasarrufunda olan yerleriyle resm-i çiftlik tasarruf eder haliya der-yed-i Mustafa ve Selim veledân-ı Kâtib Mehmed ber vech-i maktû‘ ve baştina hisse-i İsladine nısf ve hisse tasarruf-ı Bradonko ma‘ bağ ‘an-... haliya der-tasarruf-ı Etmekçi bin Hasan ber vech-i maktû‘ hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve ‘öşr-i meyve ve resm-i dönüm ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs yekûn ma‘ gayrihi bin yüz kırk sekiz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr defter-i icmâlde Visoheva nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb on beş bin akçe yekûnundan altı bin akçesi ifrâz ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen merkûm Selim veled-i Ömer'in timârı olmağla merkûm Selim sâlifü'z-zikr Dolna Orahova karyesi ve tahtında maktû‘ yazılan zemîn ve çiftlik ve baştinayi ber-mûceb-i defter-i hâkânî müştereğiyle zabt ve karye-i mezbûrenin vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmuyla maktû‘ kayd olunan zemîn ve çiftlik ve baştinanin hâsıl olan mahsûlden ‘öşre mu‘adil maktû‘ların ahz ü kabz murâd eylediğin âhardan ber-vechile dahl ve ta‘arruz olmak icâb etmez iken ol-mezbûrede voynuk zâbiti olanlar hilâf-ı defter-i hâkânî karye-i mezbûreye

fuzûli müdâhale ve vâki‘ olan mahsûlü ve rüsûmun tagallüben ahz edüb gadr eylediklerin bildirüb karye-i mezbûre ve tahtında maktû‘ kayd olunan zemîn ve çiftlik ve baştina ber-mûceb-i defter-i hâkânî müştereğiyle kendüye ve karye-i mezbûrenin vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmuyla maktû‘ kayd olunan zemîn ve çiftlik ve baştinanin hâsıl olan mahsûlünden ‘öşre mu‘adil maktû‘ların ahz ü kabz hilâf-ı defter-i hâkânî voynuk zâbitleri ve âhardan bir ferde dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Z sene 1164/Kasım 1751

924- Sayfa:246 Hüküm:3

Yayçe Kalesinde Sultan Süleyman Han Cami'sinin salâ-hânı olan Mehmed Halife'ye hariçden Abdullah'ın müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Yayçe kadısına hüküm ki

Yayçe Kal‘asında vâki‘ merhum mağfuru'n-leh Sultan Süleyman Han tabe serahunun câmi‘-i şerîfinde salâ-hân olan Mehmed Halife zîde sallahu gelüb cihetinde merkûm kadîmden maliye berâtıyla tasarruf olunagelüb ve maliye berâtıyla üzerinde mukayyed ve ‘askeri berâtıyla müdâhale olduğu yoğ iken âhardan Abdullah nâm kimesne ref‘inden ‘askeriden berât ve tevcîhi târihinden berü vazifesi verilmeyüb gadr olduğun bildirüb merkûmun aldığı ‘askeri berâtına i‘tibâr olunmayub tertîb olunan maliye berâtı mûcebince tevcîhi târihinden berü müstehak olduğu kendüsine vazife etdirilmek bâbında sen ki vezîri müşâr ve Mevlânâ-ı mümâileyhimasız size hitâben emr-i şerîfim ricâ ve hazine-i ‘âmiremde mahfûz olan Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda şem‘hâne-i Yayçe mukâta‘ası malından almak üzere yevmi dört akçe vazifeyle Yayçe Kal‘asında Sultan Süleyman Câmi‘inde salâ-hân ciheti bin seksen târihinde Mehmed Halife'ye tevcîh ba‘dehu mahlulünden bin yüz yirmi iki târihinde oğlu Selim'e tevcîh olunub üzerinde iken anın dahi mahlulünden bin yüz altmış bir târihinde Mehmed Halife'ye tevcîh ve hâlâ üzerinde olduğun mestûr ve mukayyed ve kal‘a-i mezbûre mürûr ve ‘ubûr eden şem‘-i aselden almak üzere yevmi dört akçe vazife câmi‘-i mezbûrda salâ-hân ciheti İbrahim fevtinden Abdullah'a ‘arz olunmayub tevcîh

olunmak üzere iken âhardan Mehmed bir takrîb ile berât etmekle ref‘inden Nâ’ib el-hac Mahmud ‘arzıyla Abdullah'a tevcîh ve bin yüz altmış iki senesi Rebiü'l-ahir'inde berât verildiği defteri rûznâmçe-i ‘askeriden ihrâc olunub ol-makûle vezâifi emvâl-i mîrîyyeden ta‘yin olunan cihetin taraf-ı ‘askeriden berât olunması külliyen ve gayriden tevcîhata mugâyir olmağla mezbûr Abdullah'ın ‘askeri kaydı ref‘ ve maliye berâtı mûcebince merkûm Mehmed Halife'nin müstehak olduğu kesr senesiyle vazifesi alıverilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Abdullah Nail dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘askeri kaydı terkîn ve maliye berâtı mantûku üzere zabt etdirilmek içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1165/Aralık 1751

925- Sayfa:247 Hüküm:1

Prepol kasabası yakınlarındaki mahallede oturan Hasan'ın mutasarrıfındaki mülk bahçeye İstari Eflak sakinlerinden Emine Hatun'un müdahalesinin ortadan kaldırılması

İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

Prepol kasabası ittisâlinde ... nâm mahalde sâkin Hasan gelüb mahall-i mezbûrda vâki‘ bunun mutasarrıf olduğu hânesi havâlisi önünde yirmi beş seneden mütecâviz mutasarrıf olduğu mülk bağçesinde âharın ‘alâkası yoğ iken İstari Eflak kasabası sâkinelerinden Emine Hâtûn zuhûra ve Süleyman Bey'in tahrikiyle sâbıkâ Prepol kadısı Abdulvehhab Efendi'ye istinâden bağçe-i mezbûre yüz altmış senesinde fuzûli zabt ve parmaklığını hedm edüb gadr eylediğin bildirüb İstari Eflak kasabası zâbiti ma‘rifetiyle şer‘le görülüb bağçe-i mezbûru alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1165/Aralık 1751

926- Sayfa:247 Hüküm:2

Klis sancağında Petroviçe Kalesi neferatından birkaç kişinin Çolakoğlu Yasef isimli yahudiden alacakları olan haklarının muhalefet ettirilmeden tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve eyâlet-i Bosna'da vâki‘ kadısı zîde fazluhuya hüküm ki

Klis sancağında vâki‘ Petroviçe Kal‘ası neferâtından ve ve nâm kimesneler sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunların kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Çolakoğlu Yasef nâm Yahûdi zimmetinde bin yüz altmış senesinde iki bin yüz altmış guruş alacağı olub def‘aatle taleb ve almak murâd eyledikde dürlü ‘illet ve bahâne iradıyla hilâf-ı şer‘-i şerîf vermekten ta‘allül ve muhâlefet ve ibtal-ı hakk sevdâsında olduğun bildirüb şer‘le görülüb mesfûrun zimmetinde olan ol-mikdâr guruş hakları alıverilüb hilâf-ı şer‘-i şerîf bir dürlü ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1165/Ocak 1752

927 Sayfa:247 Hüküm:3

Tuzla kazasında eşkıyalarla birlik olup ahalinin evini basıp mallarını gasbedenler hakkında gerekenin yapılarak aldıklarının sahiplerine tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Tuzla ve kadılarına hüküm ki

Tuzla kazâsı sâkinlerinden ve ve ve dahi ba‘zıları gelüb bunlar gerü hıdmette olub şer‘an bir dürlü dahl olunmak icâb etmez iken Tuzla kazâsına tâbi‘ Hasan Cafer ve Bayovik nâm karyeden Uzuca? ve Vukoye? karyesinden İmamoğlu? Salih nâm müfsidler kendü hallerinde olmayub isyan ve tuğyân üzere olmalarıyla hevâlarına tâbi‘ eşkıyâyı başlarına cem‘ ve bin yüz altmış senesinden berü karye be-karye geşt ü güzâr ve hevâlarına tâbi‘ olmayan nice fukarâ ve re‘âyânın menzillerin hedm ve emvâl ve eşyâ ve hayvanların ve tüfenk ve esvabların nehb ü garet ve bunun emsâli zulm ve müft ve tecâvüzlerinin nihâyeti olmamağla bundan akdem kendü hâlinde olub zulm ve ta‘addîden kuvve-i yedlerine tenbih birle cânib-i şer‘den ‘arz ve i‘lâm verilmiş iken mezbûrlar bir dürlü memnû‘ ve mündefi‘ olmayub kemâfi'l-evvel ta‘addî ve hasâret ve şerr ü mekrlerinden bir dürlü emin ve rahatları kalmayub mükerrerü'l-ahvâl olmalarıyla şerr ü mekrlerinden nice re‘âyâ fukarâsı perâkende ve perişân ve bâki kalanlarının dahi ‘adem-i tâkatlarından nâşi perişân olacakları muhakkak olduğun bildirüb şer‘le görülüb gasb ve garet eyledikleri emvâl ve eşyâ ve hayvanların ve devvâb ve mevaşileri

tamâmen tahsîl ve alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1165/Ocak 1752

928- Sayfa:247 Hüküm:4

İzvornik sancağında Tuzla kazasındaki timar ve has karyelerinden imdad-ı hazeriyye vergilerinin kanun gereğince herkesin hissesine düşeni vermesi

Tuzla kadısına hüküm ki

Bosna eyâletinde İzvornik sancağında vâki‘ Tuzla kazâsında vâki‘ hass-ı hümâyûn karyeleri re‘âyâları gelüb ‘adet-i beled üzere senede iki taksit ile Bosna vâlilerine dört yüz guruş ve livâ-i mezbûr mutasarrıfına bin dört yüz kırk guruş imdâd-ı hazeriyye tertîb ve kurâ-i mezbûre ahâlileri vâli ve sancak mutasarrıflarına ta‘yin ve tesviye kılınan imdâd-ı hazeriyyeden hadd-i i‘tidal üzere cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le hisselerine düşeni şurûtu üzere ahâli-i kazâ ile ma‘an mahalline götürüb edâ ederler iken kazâ-i mezbûra tâbi‘ timâr karyeleri olanları kadîmden berü cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahammüllerine göre veregeldikleri hisselerin edâda imtinâ‘ ile hisseleri kazâ-i mezbûrda vâki‘ havass-ı hümâyûn karyeleri ahâlilerine tahmîl olunmağla edâya tahammülleri olmayub ‘adem-i kudretleri zâhir ve perişân-ı hâl olmalarına bâ‘is olmalarıyla şurûtuna mugâyir zâhir olan ta‘allül ve nizâ‘ları men‘ içün emr-i şerîfim sudûrunu ‘arz-ı hâlleriyle istirhâm ve keyfiyet minvâl-i muharrer üzere olduğunu Memlahateyn kadısı dahi ‘arz ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz hazeriyye tertîbi defterlerine mürâca‘at olundukda kazâ-i mezbûreden eyâlet ve sancak mutasarrıflarına iki taksit ile ol-mikdâr hisseye tertîb kılındığı ve kazâ-i mezbûrda vâki‘ kasabât ve kurâ ahâlileri cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tertîb ve tesviyeye ri‘âyet olunarak herkes hissesine düşeni edâ eylemeleri muktezâ-ı şurûttan olmak der-kenâr olmağla hazeriyye şurûtu mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı şurût-ı hazeriyye timâr karyeleri ahâlilerine ta‘allül ve nizâ‘ etdirilmemek içün şurût-ı hazeriyye mûcebince divân-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim tahrîr olunmak içün bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Abdullah Nail dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1165/Ocak/Şubat 1752

929- Sayfa:247 Hüküm:5

Taşlıca kazası muzafatından Drobnak nâhiyesine bağlı Zen yaylağında celeb taifesinin hayvanlarını salarak yaptıkları zararların ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Taşlıca ve kadılarına hüküm ki

Taşlıca kazâsı muzâfâtından Drobnak nâhiyesine tâbi‘ kurâ re‘âyâları gelüb yine nâhiye-i mezbûreye tâbi‘ tapulu ve temessüklü resmi defterde mukayyed Zen yaylağı dimekle ma‘rûf mutasarrıf oldukları kadîmi yaylaklarının kabil zirâ‘at olan bir mikdâr yerlerin izn-i sâhib-i arz ile zirâ‘at ve hırâset ve bir mikdâr yerlerin dahi çayır ittihad etmeleriyle yaylak yerlerine zâmânında koyun ve sâ’ir davarlarıyla varub yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ ve tahammüllerine göre resm-i yaylakların ve kabil zirâ‘at olan yerlerin dahi izn-i sâhib-i arz ile zirâ‘at ve hırâset ve zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri otlaklarından sekizde bir ‘öşr ile sâ’ir yerlerin sâhib-i arza edâ edüb âhardan dahl icâb etmez iken celeb tâ’ifesi Yenibazar ve Prepol ve ol-havâlilerden iştirâ’ eyledikleri hayvanların hilâf-ı kânun ve mugâyir-i kadîm ve fuzûli yaylak-ı mezbûre getirüb bir müddet müks eylediklerinden ma‘adâ hayvanları zabt etmeyüb mezru‘atları arasına salıverüb yedirüb çiğnedüb külli zarâr ve ziyan eylediklerin bildirüb mezbûrların hilâf-ı kânun zâhir olan ta‘addîleri men‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1165/Ocak/Şubat 1752

930- Sayfa:248 Hüküm:1

Mostar kazasında Plana nâhiyesinde Saime Hatun'nun tasarruf ettiği mezraya hariçden yapılan müdahalelerin kaldırılarak kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Mostar kadısına hüküm ki

Saime nâm hâtûn sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb havass-ı hümâyûnumdan Hersek sancağında Mostar kazâsında Plana nâhiyesine tâbi‘ Ozarge? karyesinin tahtında

mezra‘-i Orman ve Divga? ve Davrasah ve Dolna ve Gorna Kırçka der-yed-i ehl-i karye deyu mezrânın mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde ‘öşr ve resmi kadîmden hass-ı hümâyûn zâbiti tarafından alınagelen yerlerden ma‘lûmetü'l-hudûd yerlere mutasarrıf olan Abdullah ibn-i el-hac Abdulkadir nâm kimesne bin yüz altmış senesinde fevt olub oğlu ve kızı ve baba bir er karındaşı kalmayub yerleri kânun üzere tapuya müstehak ve hakk-ı tapu baba bir hemşiresin olmağla hemşire-i mezbûre dahi ol-yerleri bî-garaz müslimânlar takdir eyledikleri tapu ile almadan müteveffiye olub oğlu kalmamakla ol-yerleri mezbûre Saime sâhib-i arzdan tapu ile alub yedine verilen sâhib-i arz temessükü mûcebince mutasarrıfe ve zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin edâ edüb bî-hasebi'l-kânun ol-yerlerde âharın ‘alâkası yoğ iken Mostar nâhiyesinde karye-i Dobruca ve gayriden iki bin altı yüz doksan beş akçe gedik timâr ile Mostar Kal‘ası câmi‘i imâmetine mutasarrıf olan Hüseyin Halife zuhûr ve gedik timârının başkalemi olub Mostar nâhiyesine tâbi‘ Dobruca karyesi tahtında mezra‘-i Soboriçe ve Rahovine ma‘ Eflak der yed-i Eyüb? karye-i Dobruca ve hariçden zirâ‘at edenler ‘öşrin verirler mezbûr mezra‘ ... üç hisse olub üç hissenin nısf hissesi Ahmed'e timâr kayd olunmuşdur bâki nısf hissesi Dobruca sipâhisi mutasarrıftır deyu mukayyed mezra‘nın mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde ‘öşr ve resmi kadîmden gedik timârı tarafından alınagelinen yerlerin ‘öşr ve resmine kanâ‘at etmeyüb havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından marü'z-zikr mezra‘nın mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde ‘öşr ve resmi kadîmden hass-ı hümâyûnum tarafından alınagelen yerlerden olub mezbûrenin yedinde olan temessük mûcebince mutasarrıfe olduğu yerlere gedik timârı mezra‘sı arâzisinden olmak üzere fuzûli müdâhale ve ‘öşr ve resmin cebren ve kahren aldığından gayri bunun sâhib-i arz temessükü mûcebince mutasarrıfe olduğu yerlerini Mostar sâkinlerinden mütegallibeden Malluca oğlu Mustafa Bey dimekle ma‘rûf kimesneye tapu ile verüb ol-dahi yedimde sâhib-i arz temessükü vardır deyu cebren hilâf-ı şer‘ ve kânun zabt ve mezbûreye gadr-ı külli olunduğun bildirüb sâhib-i arz müdâhalelerin şer‘le görülüb havass-ı hümâyûnumda sâlifü’z-zikr mezra‘nın mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu mürâca‘at? ‘öşr ve resmi kadîmde hass-ı hümâyûnum tarafından alınagelen yerlerden mezbûrenin tapulu ve temessüklü fuzûli zabt olunan yerleri kendüye alıverilüb ber-karâr-ı sâbık zabt ü zirâ‘at etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Mostar kazâsında Plana nâhiyesine tâbi‘ iki nefer re‘âyâ ve yirmi beş ‘aded baştina ve bir zemîn ve bir çiftlik ve bir dalyan

ile karye-i Ozarge? ve tahtında altmış akçe maktû‘ ile mezra‘-i Oraman ve Divin ve Davirsac ve Dolna ve Gorna Kohte der-yed-i ehl-i karye ve yüz altmış üç baştina-i sâ’ire ve yüz yirmi üç akçe maktû‘ât ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından olub ve Mostar nâhiyesine tâbi‘ dokuz nefer re‘âyâ ve on ‘aded baştina ve üç zemîn ve bir dalyan ile karye-i Dobruca ve tahtında mezra‘-i Siviçe Kırçovine ma‘ Eflak der-yed-i ehl-i karye-i Doruca ve hariçden zirâ‘at edenler sâhib-i timâra ‘öşr vermez defter-i ‘atikde mukayyed olmağın haliya ber-karâr-ı sâbık defter-i cedîde kayd olundu mezbûr mezra‘-i ... altında üç hisse olub üç hissenin nısf hissesi … timâr kayd olmuşdur bâki nısf hisseye Dobruca ... mutasarrıfdır ve hâsıl-ı ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ iki bin üç yüz altmış beş akçe yazu ile defter-i mufassalda ol-dahi muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihi birikdirilüb iki bin altı yüz doksan beş akçe Mostar Kal‘ası imâmetine mahsûs bir gedik timâr ve hâlâ berât-ı şerîfimle Hüseyin Halife'nin üzerinde olduğu mestûr ve kânun sû’al olundukda merkûm Saime'nin tapu temessükü ile mutasarrıfe olduğu yerler imâm-ı mezbûrun gedik timârı mezra‘sının mümtâz ve mu‘ayyen hudûdu dâhilinde ve ‘öşr ve resmi kadîmden imâm-ı merkûmun gedik timârı tarafından alınagelen yerlerden değil ise ol-vechile müdâhale hilâf-ı kânun olduğu divân-ı hümâyûnumda der-kenâr olunmağla kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1165/Ocak/Şubat 1752

931- Sayfa:248 Hüküm:2

Bosna'da Birçe ve bağlı yerlerde Çavuşbaşı Hacı Mehmed, İbrahim Kapudan ve Ali'nin tasarruflarında olan mukataanın rüsumunu kanuna aykırı olarak zabt eden Yayçeli Mehmed Paşa ile kardeşi Mustafa Bey'in müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Yayçe ve kadılarına hüküm ki

Bi'l-fi‘il divân-ı hümâyûn çavuşbaşı olan el-hac Mehmed dâme mecduhu ile İbrahim Kapudân ve Ali zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Bosna'da vâki‘ rüsûm-ı eflâkân Birçe ma‘ Kamişka ve tevâbi‘ mukâta‘ası mümâileyhimin ber vech-i iştirâk malikâne ‘uhdelerinde olub mukâta‘a-i mezbûrun altmış üç senesine mahsûben hâsıl olan a‘şar-ı şer‘iyye ve rüsûmât-ı sâ’iresinden hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i berât-ı ‘alişân Yayçe sâkinlerinden Yayçeli Mehmed Paşa ve biraderi Mustafa Bey

tarafından Kato Mehmed nâm kimesne gelüb dört yüz yirmi guruş cebren ahz ü kabz edüb ve makbuzu olduğun müş‘ir huzûr-ı şer‘de ikrâr etmekle hilâf-ı şer‘-i şerîf ahz olunan meblâğ-ı mezbûr mümâileyh Mehmed Paşa ve biraderi Mustafa Bey'den muvakkıt-ı şer‘le tahsîl ve istirdâd olunmak içün emr-i şerîfim verilmek ricâsına mümâileyhima istid‘â ve rüsûm-ı eflâkân Birçe ve tevâbi‘ ve mukâta‘a-i rüsûm-ı eflâkân Kamışka mukâta‘asının senevî üç bin altmış beş buçuk guruş malın ber vech-i ocaklık İzvornik neferâtına ve vezâife edâ ve teslîm eylemek üzere mümâileyhimin ber vech-i malikâne üzerlerinde olduğu baş muhâsebeden der-kenâr olmağla mahallinde mûceb-i şer‘le görülüb mukâta‘a-i mezbûrenin altmış üç senesi a‘şar rüsûmâtından bilâ-sened ahz ü kabz olunan meblâğ-ı mezbûr dört yüz yirmi guruş bade's-subut tahmîl olunmak içün emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il başdefterdârım olan Mustafa dâme ‘ilmuhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1165/Ocak/Şubat 1752

932- Sayfa:248 Hüküm:3

Yenibazar sakinlerinden Hacı Hüseyin'in Bazar ladikası olan Avrilor'dan alacağı olan hakkının tahsil edilmesi hususundaki muhalefetin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Yenibazar ve kadılarına hüküm ki

El-hac Hüseyin zîde kadruhu gelüb Yenibazar sâkinlerinden Bazar ladikası olan Avrilor nâm ladika zımmî zimmetinde yüz altmış senesinde ber-mûceb-i temessük bin yirmi guruş alacak hakkı olmağla birkaç def‘a taleb eyledikde dürlü dürlü tezvirâta sülûk ve hafi ibtal-i hakk ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb mübâşir ma‘rifetiyle şer‘le görülüb ber-mûceb-i temessük zimmetinde mensuh olan ol-mikdâr guruş tamâmen tahsîl ve buna alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1165/Ocak/Şubat 1752

933- Sayfa:248 Hüküm:4

Mostar'da Geyvan Bey Vakfı mütevellisi Ahmed'in vakfın bitişiğindeki ekmekçi fırınının kiralanması hususunda eski kiracı Mehmed'in müdahalesinin önlenmesi

Bosna vâlisine ve Mostar kadısına hüküm ki

Medine-i Mostar'da eshâb-ı hayrâtdan Geyvan Bey Vakfı'nın bi'l-fi‘il berât-ı şerîfimle mütevellisi olan Ahmed zîde kadruhu gelüb vakf-ı mezbûrun vakfiyye-i ma‘mûlu'n-bihâsına musakkafattan olub taraf-ı vakftan icâb olunagelen medine-i mezbûre Kal‘asında vâki‘ etmekçi furununu âhar misli ile nâm kimesneye icâr ve teslîm etmek istedikde ol-furunun mukaddemâ müste’ciri olan Mehmed nâm kimesne mukaddemâ benim taht-ı icârımda olmağla mezbûr icâr etmeğe râzı olmasa yine bana icâr eyle deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf buna cebr ve ta‘addî üzere olduğun ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfesi mûcebince ‘amel olunub mezbûrun hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-ı münif ol-vechile olan ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ra sene 1165/Şubat 1752

934- Sayfa:249 Hüküm:1

Hersek nâhiyesinde Hasan'ın tasarruf ettiği timar yerlerine müştereği olan Numan bin İsmail'in rüsum tahsili hususunda yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Hersek kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Hasan nâm sipâhi sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Hersek sancağında Hersek nâhiyesinde ber vech-i tahmin yirmi bin akçe yazar bâc-ı mürûr ve ‘ubûrdan icmâl bozulmamak üzere altı bin ber vech-i tekmîl on bir akçe timâra merkûm Hasan'ın ve yine bâc-ı mürûr ve ‘ubûrun yazu-ı mezkûresinden icmâl bozulmamak üzere altı bin ber vech-i tekmîl yirmi bin akçe ze‘âmet dahi eyâlet-i Bosna'nın müteferrikalarından Numan veled-i İsmail'in başka başka beravât-ı şerîfimle üzerlerinde bâkisi müşterekleri kaydında olmağla merkûm Hasan defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince zikrolunan bâc-ı mürûr ve ‘ubûrdan altı bin akçe hissesine isâbet eden rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz murâd eyledikde müştereği

mezbûr Numan veled-i İsmail senin hisseni dahi üzerime berât etdirdim senin ‘alâkan yokdur deyu hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve bunun berâtı yazusuna göre ‘âid olan rüsûmâtın ahz ü kabzına mümâna‘at ve gadr-ı külli eylediğin bildirüb defter-i hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfim mûcebince zikrolunan bâc-ı mürûr ve ‘ubûr müşterekleriyle kendüye zabt ve ‘âid olan rüsûmâttan ve altı bin akçe berâtı yazusuna göre hissesine isâbet eden kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb müştereği mezbûru senin hisseni üzerime berât etdirdim deyu hilâf-ı defter-i hâkânî bunun hissesine dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûna mürâca‘at olundukda Hersek nâhiyesinde ber vech-i tahmin yirmi bin akçe yazar bâc-ı mürûr ve ‘ubûrun icmâl bozulmamak üzere altı bin ber vech-i tekmîl yirmi bin akçe timâr merkûm Hasan'ın ve yine bâc-ı mürûr ve ‘ubûrun yazu-ı mezkûresinden icmâl bozulmamak üzere altı bin ber vech-i tekmîl yirmi bin akçe ze‘âmet dahi eyâlet-i Bosna'nın müteferrikasından Numan veled-i İsmail'in başka başka beravât-ı şerîfimle üzerlerinde bâkisi müşterekleri kaydında olduğu mestûr ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz tahrîrat kuyûdâtı defterlerine mürâca‘at olundukda timâr-ı mezbûr defter-i hâkânîde mestûr Hasan'ın ve eyâlet-i Bosna'nın zâ‘im-i müteferrikalarından Numan veled-i İsmail'in başka başka tahvîl ile üzerlerinde olduğu mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ra sene 1165/Şubat 1752

935- Sayfa:249 Hüküm:2

Tahsili için başka diyarlara giden ilim talebesi Ahmed'in Prepol kazasında babasından kalan yerleri zabt eden beytü'l-mal emini olan kimsenin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine eyâlet-i mezbûrede vâki‘ Prepol ve kadılarına hüküm ki

Talebe-i ‘ulûmdan Ahmed zîde sallahu gelüb bunun babası Abdulfettah nâm kimesne Rusçuk sâkinlerinden iken bundan akdem bin yüz elli iki senesinde sefer-i hümâyûnumda fevt olub Prepol kazâsında vâki‘ bunun ‘emmisi İbrahim nâm kimesnenin emâneten zabtında olan babası mezbûrun bir çiftlik emlâkından ve sâ’ir emlâk ve eşyâ ve emlâktan hissesi ırs-ı şer‘le buna intikâl edüb bu tahsîl-i ‘ilm içün diyâr-ı âharda bulunduğundan varub zabt edemeyüb ‘emmisi merkûmun zabtında iken

‘emmisi dahi fevt olub kızı nâm hâtûnun yedine geçüb mezbûre hâtun müteveffiye olmağla kızı nâm sagîrenin tarafından zabt olunur iken sagîre-i mezbûre dahi müteveffiye oldukda Prepol kazâsında beytü'l-mâl emîni olan mezkûr kazâsında sâkin nâm kimesne zabt olunmağla bu dahi varub babası mezbûrdan müntakil emlâk ve eşyâ ve sâ’ir hakkını taleb ve almak istedikte zamân mürûr eyledi deyu ve kâh dürlü dürlü ‘illet ve bahânelerle hilâf-ı şer‘-i şerîf vermeyüb gadr-ı külli murâd eylediğin bildirüb şer‘le görülüb babası müteveffâ-ı merkûmdan müntakil emlâk ve eşyâ ve sâ’ir cüz’i ve külli hakkı vaz‘ü'l-yed olan mezbûrdan tamâmen alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk ta‘allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ca sene 1165/Mart/Nisan 1752

936- Sayfa:249 Hüküm:3

Prepol kazasında ilim talebesi Ahmed'in babasından kalan yerleri zabt eden beytü'l-mal emini olan kimsenin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine eyâlet-i mezbûrede vâki‘ Prepol ve kadılarına hüküm ki

Talebe-i ‘ulûmdan Ahmed zîde sallahu gelüb bunun murisi olan ‘emmisi İbrahim nâm kimesne Prepol kazâsı sâkinlerinden iken bin yüz altmış senesinde fevt olub Prepol kazâsında vâki‘ çiftlik emlâkı ve sâ’ir emlâk ve eşyâ ve emlâkı ırs-ı şer‘le bunun ile kızı nâm hâtûna intikâl ve mezbûre hâtun dahi müteveffâ olub anın dahi terekesi ırsen yine bunun ile kızı nâm sagîreye intikâl ve bu tahsîl-i ‘ilm içün diyâr-ı âharda bulunduğundan hisse-i şayi‘asını ahz ü kabz etmeyüb sagîre-i mezbûre dahi müteveffiye olmağla Prepol kazâsında beytü’l-mâl emîni olan mezkûr kazâsında sâkin nâm kimesne fuzûli zabt etmekle bu dahi varub murisleri ‘emmisi ve kızı mezbûrândan müntakil emvâl ve eşyâ ve sâ’ir hakkını vaz‘ü'l-yed olan mezbûrdan taleb ve almak istedikte dürlü dürlü ‘illet ve bahânelerle vermeyüb ibtal-ı hakk sevdâsında olduğun bildirüb şer‘le görülüb murisleri müteveffâ-ı mezkûrandan müntakil emvâl ve eşyâ ve sâ’ir hakkını vaz‘ü'l-yed olan beytü’l-mâl emîni mezbûrdan alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ca sene 1165/Mart/Nisan 1752

937- Sayfa:249 Hüküm:4

Saraybosna'da tüccar, celeb, çarıkçı ve postalcı taifesinin kendi kantarlarını ihdas ederek yaptıkları muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray kadısına hüküm ki

Hüseyin ve el-hac Ömer zîde kadruhuma gelüb rüsûm-ı kantar Saray Bosna mukâta'ası mümâileyhimânın ber vech-i malikâne iştirâk 'uhdelerinde olmağla İstanbul ve Edirne ve sâ'ir mahaller misillü kazâ-i mezbûrda vezne gelen eşyâ ve zehâyir mîrî kantarıyla vezn olundukdan sonra kânun-ı kadîm üzere rüsûmâtı tahsîl olunmak iktizâ eder iken tüccâr ve celeb ve çarıkçı ve postalcı tâ'ifesi ve sâ'irlerden kimesneler mîrî kantara 'adem-i i'tibâr ile kendüleri kantar peydâ ve anınla vezn etdirüb mal-ı mîrînin kesr ve noksânına sebeb olmalarıyla fimâba'd kazâ-i mezbûre gelüb ve ahz olan yaş ve kuru sığır derileri ve yaş ve kuru yemiş dinkleri ve sâ'ir emti'a ve eşyâ her ne ise mîrî kantar ile vezn etdirilmeyüb ihdâs eyledikleri kantarlar men' ü def' ve vezn olunan eşyâdan kânun üzere mîrî rüsûmât tahsîl etdirilmek içün bundan akdem mümâileyhinin selefleri istid'â ve mahallinde şer'le görülüb kadîmden olagelmişe mugâyir ber-vechile muhâlefet etdirilmemek üzere sâbık başdefterdâr olan Mehmed dâme uluvvuhu i'lâmı mûcebince bin yüz altmış bir senesi evâsıt-ı Rebiü'levvel'inde emr-i şerîfim verildiğin bildirüb mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince müceddeden hükm-i hümâyûnum ricâ ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda vech-i mecrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve hazine-i 'âmiremde mahfûz olan baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda mukâta'a-i mezbûre hâlâ berât-ı şerîfimle iştirâk-ı mümâileyhânın üzerlerinde olduğu mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ca sene 1165/Mart/Nisan 1752

938- Sayfa:250 Hüküm:1

Bosna'da Saray nâhiyesinde defer katibi İbrahim'in tasarruf ettiği yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve Saray Bosna Monlasına ve Banaluka kadısına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'da defter kâtiblerinden İbrahim zîde kadruhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Bosna sancağında Saray nâhiyesinde Bahura nâm karye ve gayriden yirmi beş bin dört yüz doksan dokuz akçe ze‘âmet mutasarrıfı Hasan'ın bilâ-veled ve bilâ-karındaş ve bilâ-dirlik ve bilâ-akrabâ fevtinden mümâileyh İbrahim'e ba‘de't-tevcîh Banaluka Kal‘asının kırk akçe ‘ulûfe ile ‘azebân-ı sâni ağası Osman ve Gradişka Kal‘ası müstahfızlarından Ömer müteveffânın ‘ammileri ve bilâ-dirlik olmak üzere zuhûr ve ze‘âmet-i mezbûr ocağımızdır deyu ref‘inden ber vech-i münâsafa başka başka berât ve tefahhus oldukda Bosna defterhânesinde mezkûranın dirlikleri olub ağalık mezkûr Osman ve bir gedik timâr dahi mezbûr Ömer üzerlerinde olduğunu Banaluka Kal‘ası kapudânı ve ağavât ve zâbitân ve dizdâr ve ahâlisi ‘arz ve mahzar ve kadısı i‘lâm ve ihbarları üzeri mezkûran ve divân-ı Bosna'ya ihzâr ve Saray ve Travnik kadıları huzûrlarında dahi dirlikleri üzerlerinde olduğu sâbit ve ocaklık da‘vâları mahz-i lağv olduğunu i‘lâm ve mûcebince sâbıkâ Bosna vâlisi düstûr-i mükerrem ve mu‘azzam müş‘ir-i mufahham ve muhterem sadr-ı esbak vezîrim Ali Paşa edâmellahu te‘âla iclalehu tarafından dahi verilen ‘arz mûcebince ref‘lerinden ba‘de'l-ibkâ merkûm Osman üzerinde olan dirliğini sulbi oğluna verüb dirliğim yokdur deyu da‘vâya tasaddi ve merkûm Ömer dahi dirliğini ketm edemeyüb ocaklık da‘vâsından sâkıt ve keff-i yed etmiş iken ba‘zı hâmileri himâyesiyle ref‘inden alub berât ve gadrları nümâyân oldukda ref‘lerinden ibkâ olundukdan sonra yine bir tarikle alub gadr ve mümâileyh İbrahim vâki‘ olan esfarda birkaç nefer hıdmetkar ile hıdemâtın mevcûd ve sebkat eden emeği mukâbelesinde sırf mahlulden tevcîh ve vücûh ile ehakk ve elyak olduğun müş‘ir ibkâsı içün vezîr-i müşârü'n-ileyh ve Bosna ümerâsından Bektaş Paşa ve Pir Mehmed Paşa ve Süleyman Paşa'nın ‘arzları ve Bosna çavuşlar kethüdâsıyla ve Klis ve Hersek alaybeyileri ve zü‘emâ ve erbâb-ı timârın mahzarları mûcebince ze‘âmet-i mezbûrun nısfını ref‘inden olan Ömer'in üzerinde âhar dirlik olduğu zâhir iken nısf-ı ze‘âmet-i mezbûr kat‘-ı nizâ‘ içün istihkamen tarafeyne merhameten ze‘âmet-i mezbûrun nısfı mezkûr Osman'ın ref‘inden eyâlet-i Bosna'nın defteri kitâbeti ilhâkıyla bin yüz altmış iki senesi Şevvâl'inin yirmi üçüncü gününden sâbık Bosna vâlisi vezîr Ebubekir Paşa tarafından ber vech-i tekmîl yirmi bin akçelik üzere ibkâ ve tevcîh ve verilen tezkiresi mûcebince kat‘an li'n-nizâ‘ zikrolunan nısf ze‘âmet merkûm Osman'ın ref‘inden târih-i mezbûrda mümâileyhin üzerinde olan kitâbetine ilhâken altmış üç senesi Muharrem'inin

yirmi yedinci gününden mümâileyh kâtib İbrahim'e asitâne-i sa‘adetimde dahi ibkâ ve ze‘âmet-i mezbûrun on iki bin yedi yüz kırk dokuz ber vech-i tekmîl yirmi bin akçelik üzere hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu defter-i hâkânîden ihrâc ve ze‘âmet-i mezbûr ber-minvâl-i muharrer ref‘ ve ibkâdan sonra kat‘an li'n-nizâ‘ nısfı mümâileyh İbrahim'e tevcîh olunmuş iken nısf-ı âhar mezbûrlardan merkûm Osman eşirradan ve bu makûle nizâ‘ tasaddi ‘adet-i müstemirresi olmakdan nâşi altmış üç senesi Şaban'ının yirminci gününde olan nısf timârına ilhâkı mîr-i mîrândan alub tezkire ve tezkiresin asitâneden berât etdirmedin mezbûr İbrahim'in tahvîli târihine düşen mahsûl ve rüsûmu tagallüben ahz ü kabz ve gadr eylediğin bildirüb mezkûrun hilâf-ı inha aldığı mîr-i mîrân tezkiresi ahz ve şakk ve Bosna defterhânesinden mîr-i mîrân kaydı ref‘ ve terkîn ve yedinde olan berâtı mûcebince kendüye zabt ve mezkûr Osman bunun berâtı mûcebince tahvîli târihine düşen mahsûl ve rüsûmdan mugâyir berât ahz ü kabz eylediği redd ve tahsîl içün sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyh ve Mevlânâ-ı mümâileyhimasız size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istirhâm eylediğin bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Abdullah Nail dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince tezkiresi şakk olunmağla hâlâ Bosna defterhânesinden dahi mîr-i mîrân kaydı ref‘ ve terkîn ve tahvîli târihine düşen mahsûl ve rüsûmu kabz etdirilmek bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1165/Nisan/Mayıs 1752

939- Sayfa:250 Hüküm:2

Saraybosna'da kuzattan Mehmed Haşim ve Afife hatunun müştereken tasarruf ettiği yerlere Afife'nin vefatından sonra kızının haksız müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Saray kadısına hüküm ki

Kuzâttan Mevlânâ Mehmed Haşim zîde fazluhu gelüb bu kazâ-i mezbûra tâbi‘ Botomir ve Avanis ve Dolna İstob ve Gonra İstob ve Radoşteva nâm karyeler topraklarında mevâzi‘-i adidede vâki‘ ma‘lûmü'l-hudûd müte‘addîd tarlalar ve çiftlik emlâkına halifesi Afife nâm hâtûn ile müşâ‘ ve müşterek zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ederler iken müşterek-i mezbûrenin bin yüz altmış üç senesinde müteveffîye oldukda oğlu kalmayub ol-yerlerden hissesi kânun üzere tapuya müstehak ve derûnunda mezbûrenin dikme ve terbiye ve işlemesiyle neşv ü nemâ bulmuş mülk

meyve eşcârı olanlardan ma‘adâ olmayan tarlalardan hakk-ı tapu müşterek olduğu i‘tibâriyle bunun olub lâkin bu ol-vakitte diyâr-ı âharda bulunub ve ol-yerlerden müştereği mezbûrenin hissesin bî-garaz müslimânlar takdir eyledikleri resm-i tapu ile almağa tâlib iken müştereği müteveffiye-i mezbûrenin kızı Meryem nâm hâtûn zuhûra gelüb ol-eşcârlar ırsen bana intikâl ve bî-hasebi'l-kânun üzerinde mülk meyve eşcârı olan tarlalardan vâlidem mezbûrenin hissesinin hakk-ı tapusu benim olduğundan eşcârı sâhib-i arz olan Numan nâm sipâhiden bunun gıyâbında kavl-i mücerrediyle aldığı temessük ile hilâf-ı kânun cümlesini zabt ve ol-vechile gadr eylediğin bildirüb üzerinde dikme ve terbiye ve işlemesiyle neşv ü nemâ bulmuş mülk meyve eşcârı olmayan yerlerden müştereği mezbûrenin hissesi bî-garaz müslimânlar takdir eyledikleri resm-i tapu ile alıverilüb mezbûre ve sâhib-i arza hilâf-ı kânun ta‘allül etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1165/Mayıs/Haziran 1752

940- Sayfa:251 Hüküm:1

Saray yeniçerilerinden Yusuf'un Srebreniçe kazasında tasarrufunda olan babasından kalan yerlere amca oğullarının kanunsuz müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Srebreniçe kadısına hüküm ki

Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinden Yusuf nâm yeniçeri sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Srebreniçe kazâsına tâbi‘ Tolotnik nâm karye toprağında vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd tarlalara babası İsmail nâm kimesne tapu temessükü ve hüccet-i şer‘iyye mûcebince elli beş sene mikdârı zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ederken babası mezbûr fevt olub bî-hasebi'l-kânun meccânen buna intikâl ve bu dahi on iki seneden berü zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb ve bu makûle on sene mürûr eden toprak da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken ‘emmisi oğulları Ömer ve Mustafa ve Ebubekir nâm kimesneler zuhûr ve birbirleriyle yekdil ve zikrolunan tarlalar sinîn-i merkûmdan mukaddem bizim idi deyu iddi‘â ve murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında mezbûrların müdâhaleleri men‘ ü def‘ birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken mezbûrlar mündefi‘ olmayub tekrâr her gelen hükkama teşekki ve hilâf-ı kânun ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb men‘ ü def‘ olunmak

bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1165/Temmuz 1752

941- Sayfa:251 Hüküm:2

Bosna'da Mehmed isimli kişinin İzvornik ladikası Pasyos'dan alacağı olan hakkının tahsil edilmesi hususunda yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve Belgrad muhafızı vezîre ve Saray Bosna ve Belgrad Monlalarına ve İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Mehmed nâm kimesne gelüb İzvornik ladikası Pasyos nâm râhib zimmetinde üç kıt‘a temessükü mûcebince bin yüz altmış senesinde cihet-i şer‘den ve eşyâ bahâsından iki bin iki yüz otuz iki guruş alacak hakkın def‘aatle taleb eyledikde edâda ta‘allül ve bundan akdem mesfûr ile murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında temessükleri mûcebince ikrârıyla üzerine şer‘an sâbit ve hükm ve edâya tenbih ve tahsîli içün mürâsele dahi verilmiş iken mesfûr kemâl-i ta‘annüdünden nâşi vermeyüb firâr ve hakkı zimmetinde olub ziyâde mağdur olduğun ve mesfûr taht-ı hükûmet ve kazânızda mürûr ve ‘ubûr üzere olduğun bildirüb bulunduğu mahalde şer‘le görülüb alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L sene 1165/Ağustos/Eylül 1752

942- Sayfa:251 Hüküm:3

İzvornik sancak beyi Hasan Paşazade Receb'in selefi olan İsmail Paşa'dan alması gereken hazeriyenin tahsili hususunda yapılan müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre İzvornik ve kadılarına hüküm ki

İzvornik sancak beyi olan Hasan Paşazâde Receb dâme ‘izzuhu gelüb mezbûr altmış dört senesi Muharrem'inin yirminci gününden mutasarrıf-ı esbakı İsmail dâme ikbâluhuya ba‘de't-tevcîh sene-i mezbûr Şevvâl'inde ibkâ olundukdan sonra yine sene-i mezbûre Zilhicce'sinin dördüncü gününden mîr-i mümâileyhe hatt-ı hümâyûn ‘inâyet-

makrûnumla tevcîh ve hâlâ üzerinde ve livâ-i mezbûrda vâki‘ kazâlardan tahvîlen resmine düşüb hissesine isâbet edeni livâ mutasarrıfları ve ta‘yin olunan hazeriyyeden kaste'l-yevm hesâbı üzere mu‘ayyen olan hazeriyyeyi selefi İsmail Paşa hilâf-ı şurût-ı hazeriyye ahz ü kabz ve taleb eyledikde vermekte ta‘allül üzere olduğun bildirüb hazariyye şurûtu mûcebince kaste'l-yevm hesâbı üzere hissesine isâbet eden selefi mîr-i mîrân mümâileyhden tahsîli içün emr-i şerîfim sudûrunu istirhâm ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan defterleri görüldükte vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve tertîb defterleri görüldükte İzvornik sancağında vâki‘ kazâlardan livâ-i mezbûr mutasarrıfı içün ‘adet-i beled üzere rûz-ı kasımdan rûz-ı hızıra varınca bin üç yüz beş ve rûz-ı hızırdan rûz-ı kasıma varınca kezâlik üç yüz beş guruş imdâd-ı hazeriyye tertîb kılındığı ve nasb vuku‘unda halk beynlerinde muhâsebeleri görülüb herkes tevcîhi târihinden kaste’l-yevm hesâbı üzere hissesine düşeni ahz ü kabz eylemek hazeriyye şurûtu muktezâsından olduğu dahi der-kenâr olmağla şurût mûcebince mahallinde ma‘rifet-ı şer‘le muhâsebeleri görülüb mîr-i mümâileyhin tevcîhi târihinden kaste’l-yevm hesâbı üzere hissesine isâbet eden hazeriyyesinden selefinin mugâyir-i şurût aldığınız ne ise geri ve redd ve tahsîl ve mîr-i mümâileyhe ahz ve kabz etdirilmesi içün iltiması mûcebince emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Abdullah dâme mecduhunun i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L sene 1165/Ağustos/Eylül 1752

943- Sayfa:252 Hüküm:1

Foça kazasında Emine isimli hatunun tasarrufundaki çiftlik emlak ve arazisine akrabalarından Cafer'in müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Foça ve kadılarına hüküm ki

Emine nâm hâtûn ‘arz-ı hâl edüb Foça kazâsına tâbi‘ Prama Çiftliği dimekle ma‘rûf çiftlik emlâkı ve arâzisine mutasarrıf olan müteveffâ Ebubekir Paşa hayâtında ol-çiftliğin emlâkını bunun hemşiresi Fatıma nâm hâtûna hibe-i sahiha-i şer‘iyye ile hibe ve teslîm ve arâzisini dahi rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle ferâğ ve tefvîz etmekle mezbûre on iki seneden mütecâviz emlâkı zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ederler iken müteveffiye olmağla emlâkı ırs-ı şer‘le arâzisi dahi resm-i tapu ile oğlu Osman nâm kimesneye intikâl ve ol-dahi Özi Muhârebesi'nde küffâra giriftâr olmağla

emlâkı ırsen li ebeveyn hemşiresi Ümmühâne nâm hâtûna intikâl ve yerleri dahi resm-i tapu ile sâhib-i arzdan mezbûre alub yedi sene zabt ve her sene zirâ‘at ve hırâset ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ederler iken ol-çiftliğin emlâkını ma‘rifet-i şer‘le buna bey‘-i bat-ı kat‘ı bey‘ ve yerlerini dahi rızâsı sâhib-i arz ma‘rifetiyle ferâğ ve tefvîz ve yedine verilen senedât-ı şer‘iyye ve temessük mûcebince çiftlik-i mezbûrun emlâkını zabt ve ol-yerleri dahi her sene zirâ‘at ve hırâset ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb âhardan dahl olunmak icâb etmez iken mezkûr Osman'ın li-ümm karındaşı Cafer nâm kimesne zuhûr ve ol-çiftlik emlâkiyle arâzisini mezbûr Osman bana vermiş idi deyu şâhid-i zor ikâmetiyle bir müzevver hüccet peydâ ve müdâhale ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i fuzûlî müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ ol-emlâk ve arâzi kemâkan kendüye zabt ü zirâ‘at etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘ ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L sene 1165/Ağustos/Eylül 1752

944- Sayfa:252 Hüküm:2

Bosna defter katiplerinden timar defterdarı Mustafa'nın Visoka nâhiyesinde babasından kalan yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Saray kadısına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden timâr defterdârı Mustafa zîde kadruhu gelüb Saray kazâsı muzâfâtından Visoka nâhiyesinde Dolna Viyak? nâm karyeler topraklarında ma‘lûmetü'lhudûd yerleri bin doksan beş târihinde bunun pederi Ali Efendi dimekle ma‘rûf kimesne bozdan ve sâhib-i arz olan sâbıkâ Bosna defterdârından resm-i tapu ile alub mutasarrıf iken fevt oldukda bunun ile karındaşları Abdullah ve nâm kimesnelere meccânen intikâl ve bin yüz otuz târihine gelince bilâ-nizâ‘ tasarruflarında olub otuz târihinde Daşişka? cemâ‘ati evâlilerinden ve Pelikoğulları ve ve nâm kimesneler bir iki sene fuzûli zabt ve mezru‘atları telef ve koyun içün kışla ve bir dam binâ edüb hilâf-ı kânun ta‘addî ve Saray Bosna nâ’ibi huzûrunda bâ-buyruldu ta‘yin olunan mübâşir ma‘rifetiyle murâfa‘a-i şer‘ olduklarında lede'l-murâfa‘a bi'l-müvacehle bunların pederlerinden müntakil arâzileri olduğu şer‘an sâbit ve mezbûrların müdâhaleleri men‘ ü def‘ ve ol-yerler bunlara zabt birle cânib-i şer‘den hüccet-i

şer‘iyye verilüb bunlar dahi zuhûr ve ol-yerler içün müş‘ir-i merkûmeden mukaddem babalarımızın idi alur biz zabt ederiz deyu bu makûle on sene mürûr andan toprak da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken hilâf-ı kânun müdâhale ve ziyâde mütegallibeden olmalarıyla zirâ‘atçilerini men‘ ü def‘ etmek sevdâsıyla ta‘addîden halî olmadıkların ve bu bâbda ma‘adâsına muvâfık fetvâ-ı şerîfeleri olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîfesi mûcebince ‘amel olunub ol-yerler kemâkan kendüye zabt ü zirâ‘at etdirilüb hilâf-ı kânun ve yedinde olan fetvâ-ı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyye mugâyir müdâhale ve ta‘addî etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i L sene 1165/Ağustos 1752

945- Sayfa:252 Hüküm:3

Klis sancağı eski mutasarrıfı Murad'ın şehit olan kardeşi Ebubekir'in emlak ve eşyalarını alacaklılarından borçları karşılığında satın aldığı halde Ebubekir'in oğlu Cafer'in hak talebiyle yaptığı müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Hersek sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Emirü'l-ümerâ ve'l-kiram sâbık Klis sancağı mutasarrıfı olub kazâ-i mezbûrda sâkin Murad dâme ikbâluhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl gönderüb bundan akdem Özi Muhârebesi'nde düyûnu terekesinden ez-yed olduğu halde şehiden fevt olan karındaşı Ebubekir Paşa'nın bi'l-cümle emlâk ve eşyâsı ma‘rifet-i şer‘le dânileri muvâcehelerinde mîr-i mîrân-ı mümâileyhe bey‘ ve füruht ve dahi iştirâ’ ve akçelerin dânilerini yine ma‘rifet-i şer‘le guremâdan edâ ve teslîm etmekle müteveffâ-ı mümâileyhin emlâk ve eşyâsın taraf-ı şer‘den yedine verilen hüccet-i şer‘iyye ve senedât-ı sâ’ire mûceblerince zabt eyledikden sonra müteveffâ-ı mezbûrun oğlu Cafer nâm kimesne zuhûr ve mücerred babam emlâkı ve eşyâsı olmağla ben zabt etdirdim deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf ve ve mugâyir-i senedât-ı şer‘iyye müdâhale ve mîr-i mîrân-ı mümâileyhin zabtına mümâna‘at üzere olduğun bildirüb mahallinde şer‘le görülüb yedinde olan hüccet-i şer‘iyye ve senedât mûcebince emlâk ve eşyâ-ı emti‘ası kendüye zabt ve mezbûrun bî-vech-i şer‘i ve mugâyir-i senedât müdâhalesi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1165/Eylül 1752

946- Sayfa:253 Hüküm:1

Klis sancağı eski mutasarrıfı Murad'ın Bana nâhiyesinde tasarrufunda olan yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve İzvornik sancağında vâki‘ ve kadısına hüküm ki

Emirü'l-ümerâ ve'l-kiram sâbıkâ Klis sancağı mutasarrıfı Murad dâme ikbâluhu ‘arz-ı hâl edüb kazâ-i mezbûre muzâfâtından Bana nâhiyesinde Kırçovaç nâm karye toprağında vâki‘ Sulu Çiftliği dimekle ma‘rûf çiftlik arâzisiyle ma‘lûmetü'l-hudûd ve'l-kat‘ tarlalara âbâ ‘an-cedd mutasarrıf iken .. küffâra giriftâr ve ba‘de'l-feth ol-çiftlik arâzisiyle sâ’ir yerleri sâhib-i arzdan resm-i tapu ile zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin edâ ve tapu üzerine tapu hilâf-ı kânun iken âhardan ve nâm kimesne zuhûr ve ol-çiftlik yerleriyle sâ’ir tarlaları senden sonra biz dahi tapu ile aldık deyu hilâf-ı kânun müdâhale eylediklerin bildirüb ol-yerler yedinde olan temessük mûcebince kendüye zabt ü zirâ‘at etdirilüb mezbûrları ve âharı hilâf-ı kânun ol-vechile ve sâ’ir bahâne müdâhale ve zabtına mümâna‘at etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1165/Eylül 1752

947- Sayfa:253 Hüküm:2

Saraybosna tüccarlarından olan Hacı Mustafa'nın annesi Atiye'den miras kalan hissesine hariçden muhalefet ve müdahale olunmaması

Bosna vâlisine Saray Monlasına hüküm ki

El-hac Mustafa gelüb Saray Bosna tüccârından olub bundan akdem fevt olub ceddi Hacı Abdullah nâm kimesnenin terekesi ırs-ı şer‘le Saray Bosna sâkinelerinden zevcesi Meryem bint-i Şeyh Mustafa Efendi nâm hâtûn ile sulbi bikr oğlu Mustafa Bey dimekle ma‘rûf kimesneye ve sulbiye kebire kızı bunun vâlidesi Atiye nâm hâtûn işgal etmekle vâlide-i mezbûre kable'l-hisse terekeden ve ber-kıymet olan eşyâdan yedi sehm hisse-i sâbıkâsı bin yüz altmış senesinde vâlide-i mezbûreye hibe ve sâbıkâ teslîm edüb

hisse-i mezbûre şer‘an sahih olmağla ba‘dehu ikrâr-ı vâsiyyetin olmadan vâlidesi mezbûre müteveffiye olub ırs-ı şer‘le buna intikâl ve bu taleb ve almak isterken mücerred vâliden mezbûre ber vech-i muharrer hibe etmekle verilmeye deyu ta‘allül ve muhâlefet etdirmemek ve yedinde fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1165/Eylül 1752

948- Sayfa:253 Hüküm:3

Saray'da Hacı Mustafa'nın annesi Atiye'den miras kalan akar hissesine Benefşe isimli kadın ile kardeşi Ahmed'in yaptığı müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Saray Monlasına hüküm ki

Hacı Mustafa gelüb bundan akdem bunun müteveffiye olan vâlidesi Atiye nâm hâtûn ırs-ı şer‘le intikâl eden medine-i mezbûrede vâki‘ olan ‘akardan hisse-i şayi‘ası Saray mahallelerinden Cerrah Mustafa Ağa Mahallesi sâkinelerinden Benefşe nâm hâtûn fuzûli zabt edüb gadr etmekle taleb ettikde yine mezbûr ahâlisinden olub mütegallibeden karındaşı Hüsnüzâde Ahmed nâm kimesneye istinâden ve mezbûr Ahmed dahi kahr ve tagallübü sebebiyle her vechile mezbûre fevt ve hıdmet üzere olduğundan ber-vechile ihkâk-ı hakk mümkün olmayub mürûr-ı ezmine ile da‘vâya cesaret edemeyüb sukut ve mezbûr Ahmed dahi fevt olub tagallübü zâ‘il olmağla şimdi mezbûreden külli haklarını taleb ettikte mücerred vermemek içün sen bu kadar zamân sukut etmekle zamân mürûr edüb ve senin da‘vân mühim olmaz deyu tezvirâta sülûk ve ziyâde gadr eylediğin ve bu bâbda fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb vâlidesinden müntakil mezbûrenin fuzûli zabt eylediği mal-ı mevrûsu tamâmen alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin mahallinde şer‘le görülmek içün emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1165/Eylül 1752

949- Sayfa:253 Hüküm:4

Banaluka kazasında Teşne imâmı Abdullah'ın tasarruf ettiği yerlere karye voyvodasının yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Banaluka nâ'ibine hüküm ki

Sen ki Banaluka kazâsı nâ'ibi Mevlânâ-ı mümâileyh Derviş Ali zîde 'ilmuhu sudde-i sa'adetime mektûb gönderüb kazâ-i mezbûre sükkânından Teşne imâmı Abdullah nâm kimesne meclîs-i şer'a varub havass-ı hümâyûnum karyelerinden kazâ-i mezbûre muzâfâtından Kobaş nâhiyesine tâbi' İskiliçe Polne nâm karye toprağında vâki' kadîmi baştina yerlerinden resm-i filori hâsıl yazılmağla bu dahi karye-i mezbûre toprağında mutasarrıf olduğu kadîmi baştina yerlerinden resm-i filorisin kânun ve defter mûcebince hass-ı mezbûr zâbitine tamâmen edâda kusûru olmayub hilâf-ı kânun ve defter ve yedine verilen mürâsele-i şer'iyye ve buyrulduya mugâyir ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken hass-ı mezbûr voyvodası olan nâm kimesne kanâ'at etmeyüb hilâf-ı kânun ve defter ziyâde taleb ve bunu ahz ve habs ve cebren tahsîl edüb gadr-ı külli etmekle yedinde olan fetvâ-ı şerîf ve mürâsele-i şer'iyye ve kânun ve defter mûcebince resm-i filorisin tamâmen verdikten sonra hilâf-ı kânun ve defter ziyâde mütâlebesiyle ta'addî etdirmemek bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına vâki' halî bi'l-iltimas 'arz ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda beş nefer re'âyâ ile karye-i İskiliçe Polne ve tahtında baştina yaylak der-yed-i İbrahim haliya der-yed-i Hlos veled-i Deyovonik hâne altmış üç fî ikişer yüz seksen ve baştina-i Kostadin veled-i Marko hâne on beş fî yüz kırkar ve baştinahâ-i sâ'ire yetmiş yedi ve hâne altı fî kırkar akçe yazular ile karye-i İskiliçe Polne defter-i mufassala muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ... nâhiyesine tâbi' Borgoni nâm karye ve ma' gayrihâ birikdirilüb havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından olduğu mestûr ve mukayyed olmağın defter-i hâkânî mûcebince kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1165/Eylül 1752

950- Sayfa:253 Hüküm:5

Foça kazası muzafatından Boziçe nâhiyesinde zeamet karyelerinde ahalinin zorla malını eşya ve zahirelerini gasbeden zaimlerin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Foça kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûre muzâfâtından Boziçe nâhiyesine tâbi‘ ze‘âmet karyelerinden Luka nâm karye ahâlileri gelüb bunlar karye-i mezbûre toprağında hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşrleriyle sâlâriyyelerin ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince vermeye râzılar iken karye-i mezbûre zâ‘imleri ve nâm zâ‘imler hukûk ve rüsûmlerin kânun ve defter mûcebince almağa kanâ‘at etmeyüb kendüleri ve taraflarından subaşıları vaktiyle ve defter ziyâde üç atlu ile karyelerine gelüb ehl-i ıyalleriyle sâkin oldukları evleri üzerine konub müft ve meccânen yem ve yemek ve koyun ve kuzu ve yağ ve bal ve kaz ve tavuk ve yumurta ve odun ve arpa ve saman ve sâ’ir zevâd ve zâhireleri cebren ve kahren ahz ve bunun emsâli zulm ve ta‘addîlerinin nihâyeti olmayub ahvâllerin ziyâde diğer-gûn ve perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is ve bâdî oldukların bildirüb mezbûrlara ol-vechile zulm ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun ve defter mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı M sene 1166/Kasım 1752

951- Sayfa:254 Hüküm:1

Mostar kazasında Plana nâhiyesinde Süleyman'ın tasarrufunda olan zeamet yerlerine hariçden Mostar Kalesi cami imâmı Hasan'ın yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Mostar ve kadılarına hüküm ki

Süleyman zîde kadruhu gelüb malikâne ‘uhdesinde olan eflâkân-ı Hersek mukâta‘ası mülhâkâtından defter-i eflâkânda mukayyed karyelerden Mostar kazâsında Plana nâhiyesinde karye-i Gorna Dobriçe ve tahtında ber vech-i maktû‘ yüz yirmi akçe yazu ile çiftlik ‘an-hisse-i karye-i Dobriçe ve hisse-i karye-i Baf ve Emin çayır ve orman ve otlak ve örüsü ve korusu tâbi‘-i Plana der-tasarruf-ı Osman Bey ez-zâ‘im hîn-i tahrîrde hüccet-i şer‘iyye ile tasarrufunda bulunmağın üzerine defter-i cedîde kayd olundu deyu mukayyed çiftlik Eflâkân zâbiti tarafından ber-mûceb-i defter-i hâkânî zabt olunagelüb âhar ber-vech ile ‘alâkası olmayub dahl icâb etmez iken yine Mostar nâhiyesinde Dobriçe nâm karye ve gayriden iki bin altı yüz doksan beş akçe gedik

timârı ile Mostar Kal‘ası imâmetine mutasarrıf olan Hasan Halife gedik timârının başkalemi olan sâbıku'l-beyân Dobriçe karyesini zabta kanâ‘at etmeyüb karye-i Gorna Dobriçe el-mezbûre içün gedik timârının başkalemi marü'z-zikr Dobriçe karyesi olmak üzere fuzûli müdâhale ve tagallüben zabt ve ta‘addî ve mezbûr Hasan'ın vechen mine'l-vücuh ‘alâkası olmadığı müş‘ir defter emîni ‘arzı mûcebince altmış dört târihinde emr-i şerîfim sâdır olmuş iken memnû‘ olmayub hilâf-ı defter-i hâkânî mugâyir-i emr-i ‘ali tagallüben zabt ve gadr-ı murâd eylediğin bildirüb marü'z-zikr Gorna Dobriçe karyesi ve tahtında mukayyed olan çiftlik ber-mûceb-i defter-i hâkânî eflâkân tarafından zabt etdirilüb kal‘a-i mezbûre imâmı mezbûr Hasan Halife'yi ve âharı ber-vech ile dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mübeyyin mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn defter-i icmâl ve mufassala defter-i eflâkâna mürâca‘at olundukda Mostar kazâsında Plana nâhiyesinde karye-i Gorna Dobriçe tahtında ber vech-i maktû‘ baştina ve kırk ve zemîn-i Yako ve mezra‘-i Beloriçe ma‘ bâc ve mezra‘-i Mile ve İstimak der-tasarruf-ı Hüsam Hoca ma‘ çayırha ve seksen akçe maktû‘ ile Halil Marko ve baştina-i Virançik ve baştina-i Baho ber vech-i maktû‘ yüz yirmi akçe yazu ile çiftlik ‘an-hassa-i karye-i Dobriçe ve hisse-i karye-i Baf ve Emin çayırha ve orman ve otlak ve örüsü ve korusu ile tâbi‘-i Plana der-tasarruf-ı Osman Bey ez-zâ‘im hîn-i tahrîrde hüccet-i şer‘iyye ile tasarruf olunmak üzere defter-i cedîd kayd olundu ve tahtında iki baştina fî yüz altmış üç ve iki yüz altmış akçe maktû‘ ile havass-ı hümâyûnumdan olmak üzere mufassal-ı eflâkân-ı Hersek'te muharrer kalemiyle tahrîr ve yine Mostar nâhiyesine tâbi‘ on baştina dokuz nefer re‘âyâ üç zemîn ve bir dalyan ve bir mezra‘ ve hâsılı tahtında ispençe resm-i çift ve gendüm ve ‘öşr-i mâhî yekûn ma‘ gayrihâ iki üç yüz altmış beş akçe yazar karye-i Dobriçe defter-i mufassal-ı eşkünciyândan muharrer kalemiyle ol-dahi tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihâ iki bin altı yüz doksan beş akçe yazu ile Mostar Kal‘ası câmi‘ imâmına mahsûs baş gedik timâr ve tamâmen defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere Hasan Halife kaydında olduğun ber-mûceb-i defter-i hâkânî tarafının nâhiye ve icmâl ve mufassalları başka başka olub imâm-ı mezkûrun bu takdirde Gorna Dobriçe el-mezbûrede ‘alâkası olmamak iktizâ eylediğin iftihâr-ı bi'l-fi‘il defter emîni Yeğen Mehmed dâme mecduhu ‘arz eylediği ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1166/Aralık 1752

952- Sayfa:254 Hüküm:2

Göriçe kazasında Uskopol karyesinde Maho ve Belo isimli nasraniyelerin babalarının Bosna'da oturan Avram isimli yahudiden alacağı olan hakkının tahsili hususundaki muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray Monlasına hüküm ki

Göriçe kazâsına vâki‘ Uskopol karyesinden Maho ve Belo nâm nasrâniyeler gelüb yine karye-i mezbûreden bunların babaları Heci Mihal nâm zımmînin Saray Bosna sâkinlerinden yahûdi tâ’ifesinden Avram yahûdi zimmetinde bin yüz altmış senesinde ber-mûceb-i temessük iki bin iki yüz elli guruş alacak hakkı olub kable'l-ahz babaları mesfûr mürd olmağla meblâğ-ı merkûm ırs-ı şer‘le bunlara intikâl etmiş iken yahûdi-i mesfûr zımmî mürd olmağla Saray Bosna sâkinlerinden Erhari Berda ve Misfo ve Zalamon nâm yahûdiler terekesini ahz ü kabz etmeleriyle bundan akdem da‘vâ ve ahz ü kabz içün ber-mûceb-i hüccet-i şer‘iyye taraflarından vekîlleri olan Tanas nâm zımmî bildirüb meblâğ-ı merkûmu mesfûrları taleb eylediğin mesfûrlar şirrete sülûk ve dürlü ‘illet ve bahâne ile vermekten etmeleriyle sâbık Bosna vâlisi tarafından tahsîli içün buyruldu verilmiş iken mesfûrlar hevâlarına tâbi‘ mütegallibeye istinâden edâda ta‘allül ve muhâlefet ve ibtal-i hakk ve gadr-ı külli sevdâsında oldukların ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-ı şerîfeleri olduğun bildirüb mahallerince şer‘le görülüb babaları mesfûrdan müntakil ber-mûceb-i temessük halik-i mesfûrun ve deyn olan üç yüz guruş mikdârı terekesin ahz ü kabz eden Erhari ve mesfûrlardan ve mesfûr malından tamâmen tahsîl ve vekîlleri mesfûre alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S sene 1166/Aralık 1752

953- Sayfa:255 Hüküm:1

Foça kazasında Emine isimli kadının tasarrufunda olan yerlere hariçden Cafer'in yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna beylerbeyisi Paşa dâmet me‘alihu Foça ve kadılarına hüküm ki

Foça kazâsı sâkinelerinden Emine nâm hâtûn gelüb Foça kazâsına tâbi‘ Ratay nâm karye toprağında arâzi tasarruf edenlerden Ebubekir Paşa tasarrufunda olan ma‘lûmetü'l-hudûd yerlerini ve kadîmden koruya geldiği resmlü korusunu hüsn-i rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle bin yüz otuz sekiz senesinde zevcesi Fatıma bint-i Mustafa Bey hâtûna ferâğ ve tefvîz ve yine karye-i mezbûre toprağında mutasarrıf olduğu mülk menzil ve mülk asiyâbı cem‘-i tevâbi‘ ve levâhıkıyla bâ-hüccet-i şer‘iyye bey‘-i bat-ı kat‘i ile zevcesi mezbûreye bey‘ ve teslîm ve mezbûre dahi tesellüm ba‘dehu ol-yerler mezbûrenin tarafından beher sene zabt ü zirâ‘at ve ol-koru emlâk dahi tasarruf olunur iken mezbûr Ebubekir Paşa Özi Muhârebesi'nde şehiden fevt ve mezbûre dahi yirmi sene mürûrundan sonra müteveffiye oldukda ol-yerler ve koru kânun üzere tapuya müstehak ve hakk-ı tapu oğlu Osman'ın olmağla emlâk-ı mezkûrlar dahi ırsen oğlu mezbûr ile kızı Ümmühan nâm hâtûna intikâl etmekle mezbûr Osman ol-yerleri ve koruyu bî-garaz müslimânların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sâhib-i arzdan almadan fevt olub ve vâlidesinden müntakil mutasarrıf olduğu emlâkdan hissesi kız karındaşı mezbûre Ümmühan'a intikâl ve mezbûre Ümmühan ol-yerleri sâhib-i arzdan resm-i tapu ile alub yedine verilen sâhib-i arz temessükü mûcebince birkaç sene beher sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ve emlâkı dahi zabt ve tasarruf eyledikden sonra mezbûre ol-yerlerden hakk-ı tasarrufun hüsn-i rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle mezbûre Emine'ye ferâğ ve tefvîz ve mezbûre Emine dahi tefevvüz ve emlâk-ı mezkûrları bâ-hüccet-i şer‘iyye bey‘-i bat-ı kat‘i ile mezbûreye bey‘ ve teslîm ve mezbûre dahi tesellüm ve kabûl ve ol-yerler birkaç sene bilâ-nizâ‘ tarafından zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ olunub ve ol-emlâk dahi zabt ve tasarruf edüb tapulu ve temessüklü yerlerinde ve mülk-i müşterasında âharın ‘alâka ve müdâhale olmayub ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmeyüb ve bu makûle bilâ-gadr-ı şer‘i on beş sene mürûr eden emlâk ve on sene mürûr eden arâzi da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken âhardan Cafer nâm kimesne zuhûr ve ol-yerler ve emlâk içün sinîn-i mezbûreden mukaddem benim idi deyu hilâf-ı şer‘ ve kânun fuzûli müdâhale ve ta‘arruzdan halî olmadığın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb fetvâ-ı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyye ve senedât mûceblerince ‘amel olunub mezbûrun ol-yerler ve emlâka hilâf-ı şer‘ ve kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i

hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘ ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1166/Ocak 1753

954- Sayfa:255 Hüküm:2

Hersek'de Foça ve Nevesine kazalarında Murad'ın tasarrufunda olan kardeşinden kendisine miras kalan yerlere hariçden Cafer tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna beylerbeyisi Paşa dâmet me‘alihu Foça ve Nevesine ve kadılarına hüküm ki

Foça sâkinlerinden sâbıkâ Klis sancağı mutasarrıfı Murad dâme ikbâluhu ‘arz-ı hâl edüb mümâileyh eyâlet-i Bosna'da Hersek sancağında vâki‘ Foça ve Nevesine kazâlarında vâki‘ lede'l-ahâli ve'l-hayrât ma‘lûmetü'l-hudûd yerlere ve resmlü koruya ve çiftlik emlâkı ve mülk asiyâb ve sâ’ir emlâka baba bir bir er karındaşı Ebubekir Paşa ile mutasarrıf iken karındaşı mezbûr Ebubekir elli senesinde Özi Muhârebesi'nde şehiden fevt oldukda oğlu ve kızı olmayub ol-yerler hissesi bî-hasebi'l-kânun tapuya müstehak ve hakk-ı tapu mîr-i mîrân-ı mümâileyhin olmağla mîr-i mîrân-ı mümâileyh ol-yerlerden hissesin bî-garaz müslimânların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sâhib-i arzdan ve emlâk-ı mezkûrlardan dahi hissesin düyûn-ı misliyesi zuhûr eyledikde düyûnu içün bade'l-müzâyede rağbet-i nâs münkatı oldukdan sonra emlâk-ı mezkûrlardan hissesini sâ’ir vârislerinden ma‘rifet-i şer‘le alub ol-yerleri ol-mikdâr seneden berü beher sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ve ol-emlâk ve koru dahi tasarruf edüb tapulu ve temessüklü yerlerinde ve mülk-i müşterasında âharın kat‘â ve medhali olmayub ber-vechile dahl olunmak icâb etmeyüb ve bu makûle on sene mürûr eden arâzi ve bilâ-gadr-ı şer‘i on beş sene mürûr eden emlâk da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken âhardan Cafer Bey dimekle ma‘rûf kimesne zuhûr ve ol-yerler ve emlâk sinîn-i merkûmeden mukaddem benim idi sana zabt etdirmem ben zabt ederim deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf fuzûli müdâhale ve ta‘arruzdan halî olmadığın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetevâ-ı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyyesi olduğun bildirüb fetevâ-ı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyye mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı şer‘ ve kânun ol-vechile zâhir olan müdâhale

ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘ ve kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1166/Ocak 1753

955- Sayfa:256 Hüküm:1

İzvornik Kalesi kapudanlarından İbrahim'in yerlü neferatından İbrahim, Halil, Ömer vesair kimselerden alacağı olan hakkının tahsil edilmesi hususunda yaşanan muhalefet ve müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna beylerbeyisine İzvornik ve kadılarına hüküm ki

İzvornik Kal‘ası kapudânlarından İbrahim nâm kimesne gelüb İzvornik Kal‘asında sâkin yerlü neferâtından İbrahim ve Halil ve Ömer ve sâ’ir ma‘lûmü'l-esâmi kimesneler zimmetlerinde bin yüz altmış senesinde dört bin beş yüz guruş alacak hakkı olub taleb eyledikde dürlü dürlü ‘illet ve bahâne ile edâda ta‘allül ve muhâlefet ve gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb zimmetlerinde olan ol-mikdâr guruş hakkı alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i R sene 1166/Şubat 1753

956- Sayfa:256 Hüküm:2

Bosna valilerine ve sancak mutasarrıflarına senede iki defa verilmesi gereken zahirenin Klis, İzvornik ve Hersek sancakları mutasarrıf, ağa ve zabitlerinin ihtilal olan yerlerde zahirenin alınması konusunda yaşadıkları muhalefet ve aksaklıkların giderilmesi

Saray Bosna Monlasına ve Travnik ve kadılarına hüküm ki

Kırk dört târihinde eyâlet-i Bosna'da vâki‘ kazâlardan Bosna vâlilerine ve sancak mutasarrıflarına bir senede iki def‘a verilmek üzere hazeriyye tertîb ve tesviye kılındıkta Bosna sancağında vâki‘ Travnik kazâsından Bosna vâlilerine ‘adet-i beled üzere rûz-ı kasımdan rûz-ı hızıra varınca iki yüz şinik gendüm ve iki yüz şinik şa‘ir ve iki yüz şinik ‘alef ve üç bin vukiyye lahm ve rûz-ı hızırdan rûz-ı kasıma varınca dahi

yine ol-mikdâr zâhire tertîb ve ta‘yin kılındığı divân-ı hümâyûn ve baş muhâsebede mahfûz tertîb defterlerinden der-kenâr ve eyâlet-i mezbûrede Klis ve İzvornik ve Hersek sancakları mutasarrıfları ve kıl‘a ve palankaların ağavât ve zâbitân ve ahâlisi işbu mahzar ve ‘arz-ı hâlleri hülâsaten mefhûmunda birkaç seneden berü eyâlet-i mezbûrede hudûs eden ihtilâlden erâzil ve eşhas ba‘zı mahallerde muvâcehe ta‘yin ve câ-be-câ cem‘iyyet ve katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl misillü fesad ve şekâvet cesâretlerinden neş’et ve sûy-i hâl ve keyfiyet-i ahvâllerin sâbıkâ Bosna vâlisi vezîr Köprülüzâde el-hac Ahmed Paşa edâmellahu te‘âla iclalehu der-‘aliyyeme ba‘de'l-i‘lâm nizâm-ı kadîmelerine irca‘ı ve ke'l-evvel ahâlinin kemâl-i emn ve istirahatlerine vürûd ve hükkâma ita‘at ve inkıyad ve ahâli-i serhâdât taraflarından dahi musâlaha şurûtunun hilâfı Nemçe ve Venedikli mikdâr-ı zerre ta‘addî ve tecâvüz eylememeleri husûslarını müş‘ir ve nizâm-ı kadîmeye rabt ... kat‘ ve hüccet-i şer‘iyye ahz olunmasın hâvi hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla makûle sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince cümlesi ‘arz ve itâ‘ate celb ve hüsn-i nizâma ifrağ ve şekâvet pişeleri ahz ve ba‘de't-terâfü‘ şer‘an icâb eden cezâ-ı sezâları tertîb ve nizâm-ı kadîmeye bend ve ... kat‘ ve hüccet-i şer‘iyyeleri ahz ile temşiyet verilüb asûde-i hâl üzereler olub lâkin eyâlet-i Bosna cibal ve sengistan ve Nemçe ve Venedikli ve Karadağ isyânı hudûd ile hem-hudûd ve bî-hâsıl ve ekseri fakiru'l-hal olmalarıyla kadîmden vâlilere Travnik kazâsından verilegelen kışlak zehâyiri ber-mu‘tad-ı kadîm eyâlet mutasarrıflarına şurûtu mûcebince tamâmen edâ olunması içün sen ki Mevlânâ-ı mümâileyhimsiz size hitâben emr-i şerîf sudûrunu istirhâm ve Bosna eyâleti işbu bin yüz altmış altı Saferi'inin yirmi altıncı gününde Rumeli Beylerbeyliği payesiyle sâbıkâ divân-ı hümâyûnumda çavuşbaşı el-hac Mehmed Paşa dâmet me‘alihuya tevcîh olunmağla iltimasları ve hazeriyye şurûtu mûcebince kazâ-i mezbûrdan Bosna vâlilerine tertîb ve ta‘yin olunan ol-mikdâr zâhireden rûz-ı kasım hulûlünden sonra mîr-i mîrân-ı mümâileyhin tevcîhi gününden hissesine isâbet eden zâhire ‘adet-i beled üzere lâzım gelenlerden tahsîl ve tarafına tamâmen edâ etdirilmesine havi şurût mûcebince emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım Abdullah Naili dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı R sene 1166/Şubat 1753

957- Sayfa:256 Hüküm:3

Kladine kazası muzafatından Olova nâhiyesinde Halil'in tasarrfunda olan yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna beylerbeyisi Paşa dâmet me‘alihuya ve Kladine ve kadılarına hüküm ki

Halil nâm kimesne gelüb Kladine kazâsı muzâfâtından Olova nâhiyesine tâbi‘ Bozikne nâm karye toprağında vâki‘ emlâk ile tapulu ve temessüklü yerler ile resmi defterde karye-i mezbûre sipâhisine hâsıl yazılmış kadîmi ma‘lûmü'l-hudûd koruya mutasarrıf olan nâm kimesne tasarrufunda olan emlâk-ı mezbûru hüccet-i şer‘iyye ile bey‘-i bat-ı kat‘i ile bey‘ ve teslîm ve bu dahi iştirâ’ ve teslîm ol-yerler ile kadîmi mahsûs ve müstakil korusunun hakk-ı tasarrufun rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle buna ferâğ ve tefvîz bu dahi tefevvüz ve elli seneden berü emlâk-ı mezbûru zabt ve ol-yerleri dahi beher sene zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ve ol-resmlü korunun dahi resmin zabt kânun ve defter mûcebince edâ edüb dahl olunmak icâb etmez iken karye-i mezbûreden nâm kimesne hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye müdâhale ve mukaddemâ murâfa‘a-i şer‘ olduklarında müdâhalesi hilâf-ı şer‘ ve kânun olmağla bî-vech ve hilâf-ı kânun mu‘ârızadan men‘ birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye ve fetvâ-ı münif ve mürâsele verilmiş iken memnû‘ ve mündefi‘ olmayub yine müdâhale ve ta‘addîden halî olmadığın bildirüb hilâf-ı şer‘ ve kânun mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ve fetvâ-ı münif ve temessük-i mezbûrun ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî evâhir-i R sene 1166/Şubat/Mart 1753

958- Sayfa:257 Hüküm:1 (Üzeri Çizilmiş)

Ka’imakamlık içün verilen işbu emr-i şerifin kaydı sâdır olan fermân-ı ‘ali mûcebince terkîn ve mütevellisine zabtıçün emr-i şerîf yazılmışdır. Fî Evâ’il-i Za sene 167

959- Sayfa:257 Hüküm:2

Travnik'de Hasan Ağa Mahallesi'nde oturan Osman, Ali ve Abdülfettah'ın babalarından kalan emlak ve yerlere baba bir kardeşleri Mehmed'in yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna beylerbeyisine ve Travnik ve kadılarına hüküm ki

Travnik mahallâtından Hasan Ağa Mahallesi sükkânından Osman ve Ali ve Abdulfettah nâm kimesneler gelüb bunların babaları burada Ömer Ağa dimekle ma‘rûf kimesne mahalle-i mezbûrede vâki‘ mülk hânesinin ve mülk samanlık ve hânesi yanında mülk aşağı bağçe ve üst yanında mülk bağçe ve mülk anbar ve mülk havlu ve bi'l-cümle tevâbi‘ ve levâhıkıyla ve içünde olan inşâ’ beyt ve kalil ve kesir evâni ve mülk asiyâbdan hissesini ve nehr pınarı başı yanında mülk hâne ve mülk bağçe ve Travnik kazâsına tâbi‘ Visinokovik karyesinde vâki‘ mülk harman ve mülk hâne ve mülk samanlık ve mülk dam ve mülk bağçe ve mülk asiyâbdan hissesini ve sâ’ir emvâl ve eşyâsını oğulları mezbûrlara bey‘-i bat-ı kat‘i ile bin yüz elli senesinde bâ-hüccet-i şer‘iyye bey‘ ve teslîm ve kabûl ve mülk-i müşteralarında âharın kat‘a ‘alâka ve medhali olmayub ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken babaları mezbûrun oğlu Mehmed nâm kimesne babam mezbûrun bey‘inde tutmam deyu mülk-i müşteralarına bî-vech-i şer‘i fuzûli müdâhale ve ta‘arruzdan halî olmadıkların bildirüb ecânibden olan mezkûrların bî-vech-i şer‘i zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1166/Mart/Nisan 1753

960- Sayfa:257 Hüküm:3

İzvornik sancağında Rüstem bin Mehmed'in tasarrufunda olan zeamet yerlerine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve İzvornik ve Böğürdelen vekadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Rüstem veled-i Mehmed zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında İzvornik kazâsı muzâfâtından Visoka nâhiyesine tâbi‘ Leskovaç nâm karye ve gayriden yirmi üç bin beş yüz akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmetinin başkalemi olan karye-i Leskovaç el-mezbûre ile ze‘âmeti mülhâkâtında yine nâhiye-i

mezbûra tâbi‘ mezra‘-i Bodmanik nezd-i karye-i mezbûr ve yine İzvornik kazâsı muzâfâtından Dranik nâhiyesine tâbi‘ karye-i Keçem? ve Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ Krivaç ve karye-i Orasiçe ve mahsûl-i resm-i belut ze‘âmet-i mezbûr müstakilen ve yine İzvornik kazâsı muzâfâtından Telçak nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Nasuh Ağa ve Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ karye-i Livkoş? ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ karye-i Brekovaç müşterekleriyle mümâileyhin kayd ve berâtına dâhil olub âhardan dahl olunmak iktizâ etmez iken âhardan ba‘zıları hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhale ve zabtına mümâna‘at ve ol-vechile ze‘âmeti mahsûlunun külli kesr ve noksân tertîbine bâ‘is ve bâdî oldukların bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî âhardan bir ferdin dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Visoka nâhiyesine tâbi‘ otuz bir nefer müslimânan ve yirmi beş nefer gebrân ve on dokuz baştina ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ sekiz bin akçe yazar karye-i Leskovaç ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ hâsıl iki yüz doksan akçe yazar mezra‘-i Bodmanik nezd-i karye-i Leskovaç der-tasarruf-ı ahâli-i karye-i mezbûre ve Dranik nâhiyesine tâbi‘ sekiz nefer müslimânan ve on dört nefer gebrân ve otuz dört baştina ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ dört bin yedi yüz on akçe yazar karye-i Keçem? ve Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ on dört nefer re‘âyâ ve iki baştina ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ dört bin beş yüz akçe yazar karye-i Eyrebovaç nâm Hoykovik ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ on nefer re‘âyâ ve iki baştina ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ beş yüz akçe yazar karye-i Orasniçe ma‘ kilise-i Koşanik ve Telçak nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Nasuh der-kurb-ı karye-i Oglobel der-yed-i Mehmed bin Receb ve Mustafa ve Hasan Ağca ve Gazi İsa hâlâ der-tasarruf-ı Seyyid Hüseyin ve Ali-i diğer Pir Hasan ve Receb bin İbrahim ve Mehmed bin Cafer ve hâsılı tahtında gendüm yekûn ma‘ gayrihâ iki bin akçe ve Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ on sekiz nefer re‘âyâ ve iki baştina ve hâsıl ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ beş bin akçe yazar karye-i Livkoş? ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ sekiz nefer re‘âyâ ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ üç bin akçe yazar karye-i Brekovaç defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde mahsûl-ı resm-i belut ze‘âmet-i mezbûr deyu beş yüz akçe yazu ile tahrîr ve üç bin akçe yazar karye-i Brekovaç el-mezbûrenin iki bin üç

yüz elli akçesi ifrâz ve beş bin akçe yazar karye-i Livkoş? el-mezbûr ile birikdirilüb yedi bin üç yüz elli akçe yekûnundan üç bin akçesi ifrâz ve iki bin akçe yazar çiftlik-i Nasuh Ağa el-mezbûrun dahi bin akçesi ifrâz ve birikdirilüb yirmi üç bin beş yüz akçe ze‘âmet ber-icmâl ve tamâmen mümâileyh Rüstem veled-i Mehmed'in berâtla üzerine aldığı mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1166/Nisan 1753

961- Sayfa:258 Hüküm:1

İzvornik'de Böğürdelen nâhiyesinde Salih'in tasarruf ettiği timar yerlerine liva mutasarrıflarının yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Böğürdelen vekadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Salih nâm sipâhi gelüb bundan akdem İzvornik sancağında Böğürdelen ve nevâhi-i muhtelifede vâki‘ kurâ arâzi-i mahsûsasiyla ba‘zısı tamâmen ve ba‘zısının beher mikdâr yerleri yed-i küffâra giriftâr ve bu def‘a feth ve teshîri müyesser oldukda livâ-i mezbûrda Badra nâhiyesinde Bosova nâm-ı diğer Lesniçe-i Zir der-nezd-i karye-i Bareniçe nâm karye mufassal tahrîr-i cedîdde beş bin akçe yazu ile tahrîr ve ber vech-i timâr buna tevcîh ve mahalli tevkî‘ kalemiyle tashîh ve berât-ı şerîfimle üzerinde olub lâkin karye-i Lesniçe kable'l-istilâ Böğürdelen nâhiyesinde defter-i mufassalda altı bin üç yüz on altı ve defter-i icmâlde beş bin akçe yazu ile mîrlivâ-i İzvornik hassı mülhâkâtından olduğu zâhir olub arâzi-i kadîme-i mahsûsasının sülüsânı mikdârı timâr tarafından ve sülüsü dahi has tarafından olduğundan sülüsânı ve sülüsü mîrlivâ zabt iktizâ eder deyu beynlerinde münaza‘at-ı kesire vâki‘ ve karye-i merkûmenin hâsılatı cüz’i olub sarfına vefâ etmediğinde hâlâ İzvornik mutasarrıfı Abdullah Paşa karye-i mezbûreden keff-i yed ve yedine memhûr ze‘âmet ve livâ-i mezbûr alaybeyisi Ahmed dahi başka ‘arz verüb lâkin ol-diyârın kâtibleri işbu takriri tahrîre kadir olmadıklarından ‘arzlarından matlûbu münfehim olmamakla yedinde olan ‘urûz mûcebince karye-i mezbûre tahrîr-i cedîd mûcebince müstakil timâr tarafından zabt olunub fimâba‘d livâ-i mezbûr mutasarrıfları taraflarından dahl ve ta‘arruz olunmamak içün tevkî‘ kalemiyle mahalline şerh verilmek bâbında ‘inâyet ricâ ve Badra nâhiyesine tâbi‘ Bosova nâm-ı diğer Lesniçe-i Zir der-nezd-i karye-i Bareniçe defterhânede mestûr olmak üzere tahrîr-i

cedîd mûcebince beş bin akçe yazu ile eşkünci kılıç timâr olub Salih'e tevcîh olunmak üzere elli beş senesi Zilka‘de'sinin on sekizinci gününde defter-i icmâle tevkî‘ kalemiyle sebt ve sene-i mezbûre rûznâmçesinde mezbûr Salih'in üzerinde olub ve Böğürdelen nâhiyesinde kırk bir nefer re‘âyâ ile karye-i Lesniçe ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihi altı bin üç yüz on altı akçe yazu ile defter-i ‘atik-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde beş bin akçe ile tahrîr ve nefs-i İzvornik ve gayrihi ile birikdirilüb mîrlivâ-i İzvornik hassı mülhâkâtından olmak üzere tahrîr ve defter olunub bu takdirce İzvornik mutasarrıfı Abdullah Paşa ve livâ-i mezbûr alaybeyisi Ahmed'in ‘arzları takrirlerinden tahrîr-i ‘atik ve cedîd mûceblerince defter-i hâkânîde mestûr karyeler mahallinde başka başka olmayub bir karyeden ‘ibâret ve ancak beynlerinde arâzi nizâ‘ı olduğu münfehim ve merkûm salih'in ‘arz-ı hâlinde olan takriri dahi muvâfık olmağla paşa-ı mümâileyhin ve miralay-ı merkûmun ‘arzları mûceblerince istid‘âsı üzere mîrlivâ bir tarafına tevkî‘ kalemiyle şerh verilmesi içün iftihar’u'l-emâcid ve'l-ekarim bi'l-fi‘il defter emîni olan Yeğen Mehmed dâme mecduhu ‘arz ve karye-i mezbûre mufassal tahrîr-i cedîd mûcebince müstakilen timâr tarafından zabt olunub fimâba‘d livâ-i mezbûr mutasarrıfları taraflarından dahl ve ta‘arruz olunmamak üzere tevkî‘ kalemiyle mahalline şerh verilmesi bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Abdullah Nail dâme mecduhu dahi i‘lâm eylediği karye-i mezkûre mufassal tahrîr-i cedîd mûcebince müstakilen timâr tarafından zabt olunub fimâba‘d livâ-i mezbûr mutasarrıfları taraflarından dahl ve ta‘arruz olunmamak içün sâdır olan emr-i ‘ali mûcebince bin yüz altmış altı senesi Cemaziye'l-ahir'inin on ikinci gününde tevkî‘ kalemiyle mahalli tashîh olunub defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz sûret-i icmâl verilmekle vech-i meşrûh üzere zabt etdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı C sene 1166/Nisan 1753

962- Sayfa:258 Hüküm:2

Hersek sancağında Şahin İvaz ve Hasan bin Mehmed'in müştereken tasarruf ettiği Çayniçe ve bağlı mukataası vergilerine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Çayniçe ve kadılarına hüküm ki

Hersek sancağında vâki‘ nefs-i Çayniçe ve tevâbi‘ mukâta‘asına ber vech-i malikâne iştirâken berât-ı şerîfimle mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Şahin İvaz ve Hasan bin Mehmed zîde kadruhuma gelüb nefs-i Çayniçe'nin hâsılı tahtında bâc-ı siyah ma‘ bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve resm-i tapu hâsıl yazılmağla Çayniçe kasabasına gelen ne makûle nesneden bâc-ı siyah alınagelmiş ise ol-makûlelerden icâb eden bâc-ı siyah ile gerek nefs-i Çayniçe'nin ve gerek tevâbi‘nin sâ’ir a‘şar ve rüsûmâtı kânun ve defter mûcebince taraflarından ahz ü kabz murâd olundukda nefs-i Bazar-ı Taşlıca ve gayriden timâra mutasarrıf eyâlet-i Bosna'nın defter kâtiblerinden Abdullah nâm kâtib timârına hâsıl yazılan nefs-i kasaba-yı Taşlıca'nın bâc-ı siyah ve rüsûmâtı sâ’iresini ahz ü kabzına kanâ‘at etmeyüb nefs-i Çayniçe ve tevâbi‘ mukâta‘anın defterde mukayyed mahsûlât ve rüsûmâtıyla nefs-i Çayniçe'nin bâc-ı siyah nâmında hilâf-ı kânun ve defter müdâhale ve ol-vechile mukâta‘a-i merkûme mahsûlunun kesr ve noksânına bâ‘is olduğun bildirüb mukâta‘a-i merkûm yedlerinde olan berâtları ve defter-i hâkânî mûcebince kendülere zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı ve nefs-i Çayniçe'nin bâc-ı siyahı kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb mezbûru ve âharı hilâf-ı kânun ve defter dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Kukan nâhiyesine tâbi‘ nefs-i Çayniçe neferât ve mahallât ve baştinaha ile hâsıl-ı ispençe ve gendüm ve bâc-ı siyah ma‘ bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve resm-i tapu yekûn ma‘ gayrihâ on dokuz bin yedi yüz otuz dokuz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde nefs-i Çayniçe ‘an- bâc-ı siyah ve ‘öşr-i hubûbât ve rüsûm-ı sâ’ire deyu yirmi bir bin akçe yazu ile tahrîr ve ma‘ gayrihâ havass-ı hümâyûnumda olub ve Leşva nâhiyesine tâbi‘ nefs-i bazar-ı Prepolne baştinaha ve mahallât ile hâsıl-ı ispençe ve gendüm ve bâc-ı siyah ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve resm-i tapu yekûn ma‘ gayrihâ altı bin üç yüz kırk üç akçe yazu ile ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Dumna nâhiyesine tâbi‘ Dosolan nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb mîrlivâ-i Hersek hasslarından olub ve yine Kukan nâhiyesine tâbi‘ nefs-Kasabâ-ı Taşlıca neferât ve mahallât ve baştinaha ile hâsıl-ı ispençe ve gendüm ve bâc-ı siyah ve resm-i ‘arûs ve bâd-ı hevâ ma‘ resm-i tapu yekûn ma‘ gayrihâ altı bin üç yüz yetmiş beş akçe yazı ile ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde nefs-bazar-i Taşlıca tâbi‘-i Kukan deyu altı bin beş yüzç akçe yazu ile tahrîr ve ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr eyâlet-i Bosna'nın

defter kâtiblerinden Abdullah'ın timârı olduğu mestûr ve hazine-i ‘âmiremde mahfûz olan başmuhâsebe defterlerine nazar olundukda mukâta‘a-i Çayniçe ve tevâbi‘ha der-livâ-i Hersek deyu bir yük on bir bin yedi yüz seksen sekiz akçe yazu ve beş yüz seksen sekiz guruş ve altı yüz beş guruş mu‘accele ile nısf hissesi mezbûr Şahin İvaz ve nısf hissesi dahi merkûm hasan bin Mehmed'in ber vech-i malikâne üzerlerinde olduğu mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1166/Nisan/Mayıs 1753

963- Sayfa:259 Hüküm:1

Hersek'de Trebin nâhiyesinde defter çavuşu Salih'in tasarruf ettiği timar yerlerinde tekalif tahsili hususunda yaşanan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Hersek sancağında Mevlânâ kadısına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın defteri divân çavuşlarından Salih gelüb Hersek sancağında ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Trebin nâhiyesinde Raslar nâm karye ve gayriden üç bin altı yüz akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârının başkalemi olan sâlifü'z-zikr karye-i Raslar hâneden hâneye rüsûm-ı filorilerin edâ eylediklerinden sonra ‘öşrün sâhib-i timâra vereler deyu defter-i hâkânîde mukayyed ve hîn-i tahrîrden berü karye-i mezbûre ahâlisi kânun ve defter mûcebince icâb eden rüsûm-ı filorilerin verdiklerinden sonra ‘öşrin dahi müştereği olan Klyuç Kal‘ası müstahfızı ile bunun timârı tarafına edâ edegelmişler iken birkaç seneden berü karye-i mezbûre toprağında kadîmi baştinalar mutasarrıfları hem filori ve hem ‘öşr vermeziz deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ta‘allül ve timârı mahsûlüne gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb defter-i hâkânî ve berâtı mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâtına mugâyir ta‘allül ve nizâ‘ etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Trebin nâhiyesinde karye-i Raslar hâneden hâneye rüsûm-ı filorilerin edâ eylediklerinden sonra sâhib-i timâra ‘öşrün vireler baştina-i Halabaç der-yed-i Malko Radiçe bedel-i filori yüz altmış üç baştinaha ‘aded dört hâsıl dört bin otuz bir akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâl karye-i Raslar tâbi‘-i Trebin deyu iki bin altı yüz akçe

tahrîr ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb üç bin altı yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen mezkûr Salih'in timârı ve yine defter-i icmâlde karye-i Raslar tâbi‘-i Trebin deyu bin dört yüz otuz bir akçe yazu ile tahrîr ve Klyuç Kal‘ası müstahfızânına mahsûs ber-icmâl olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1166/Nisan/Mayıs 1753

964- Sayfa:259 Hüküm:2

İstanbul sakinlerinden Mehmed'in vefat eden babasının Saraybosna sakinlerinden Derviş oğlu Mehmed ve damadı Mustafa'dan alacağı olan hakkının tahsil edilmesi hususunda ortaya çıkan muhalefet ve müdahalenin önlenmesi

Bosna vâlisine Saray Bosna kadısına hüküm ki

İstanbul sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne gelüb babası nâm kimesne Saray Bosna sâkinlerinden Derviş oğlu Mehmed ve damadı Mustafa nâm kimesneler zimmetlerinde bin yüz altmış senesinde yirmi sekiz bin akçe alacak hakkı olub almadan fevt olub meblâğ-ı mezbûr ırs-ı şer‘le buna intikâl edüb bu dahi meblâğ-ı merkûmu mezbûrlardan taleb eyledikde vermekte ta‘allül ve muhâlefet ve ziyâde gadr eylediklerin ve tarafından Hacı Yusuf Ağa dimekle ma‘rûf kimesneyi vekîl eylediğin bildirüb şer‘le görülüb babası müteveffâ-ı mezkûrdan müntakil meblâğ-ı merkûmu mezbûrlardan bi't-tamâm tahsîl ve alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1166/Mayıs 1753

965- Sayfa:259 Hüküm:3

Angelikasrı kazasında gemi reislerinden İsmaki Pliço'nun eşya ve tuz yüklü gemisine Venedik limanında Petro kaptanın gemisinin çarpmadan geçebilecekken, çarptığı ve mallarının telef olduğundan ahidname gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre ve eyâlet-i Bosna'da vâki‘ kadısına hüküm ki

Angelikasrı kazâsı nâ'ibi Hasan zîde 'ilmuhu mektûb gönderüb Angelikasrı kazâsına tâbi' Misolovik nâm karye sâkinlerinden rü'esâ-ı sefâ'inden İsmaki Pliço nâm reis kazâ-i mezbûr mahkemesinde meclîs-i şer'de bin yüz altmış beş senesinde Martiko tâ'bir olunur bir kıt'a sefinesine üç bin kile tuz ve sâ'ir rızk ve eşyâ tahmîl ve sevâhil-i bahrdan Arnavudluk iskelelerine gider iken Venedikli memleketine tâbi' Makşo adası limânında lenger-endaz ikâmet üzere iken Dobre Venedikliye tâbi' Araver-i? Cedîd sâkinlerinden Petro Vuket? nâm kapudân rakib olduğu sefinesinin yelkenlerin açub savuşmak mümkün iken kat'â savuşmayub bunun sefinesine hücum ve sefinesi tokuşub sefinesi şikest ve hamulesi olan tuz ve sâ'ir eşyâsı telef ve zayi ve gadr-ı külli ve husûs-ı mezbûr mezkûru'l-esâmi ve sâ'ir cem'-i kesirden istihbar oldukda vech-i meşrûh üzere olduğunu haber verdiklerin Mevlânâ-ı mümâileyhe 'arz ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz 'ahidnâme-i hümâyûn şurûtu görüldükte Dobre Venedik bazargânları memâlik-i mahrusamda ticâret edeler gelüb gideler rızklarına ve davarlarına ve sâ'ir esvablarına kimesne dahl edüb zahmet vermeyeler denizlerde memâlik-i mahrusamda kimesne ziyan eder ise 'arz oluna gereği gibi hakkından gelinüb rızkları tazmîn etdirile deyu Dobre Venedikliye verilen 'ahidnâme-i hümâyûn şurûtundan olduğu mukayyed ve bu sûrette tâcir mezkûrun nizâ'ı ticârete dâ'ir olmağla sen ki hâlâ Bosna vâlisi vezîr-i müşârü'n-ileyhsin tarafından mu'temedü'n-'aleyh mübâşir ta'yin ve mahallinde Dobre Venedikli beyleri ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le görülüb 'ahid-i nâme-i hümâyûn şurûtuna tatbîk olunarak kâ'ide-i kadîm-i ticâret üzere tüccâr-i mezbûrun nizâ'larına bir nech-i şer'i fasl verilüb ihkâk-ı hakk ve keyfiyeti 'ala-vuku'hi der-'aliyyeme i'lâm etmek içün sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'il re'isü'l-küttâbım olan Abdullah Naili dâme mecduhu i'lâm eylediği i'lâmı mûcebince 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1166/Mayıs/Haziran 1753

966- Sayfa:259 Hüküm:4

Ehlune kazasında dedelerinden kalan yerleri tasarruf eden bazı kimselere hariçden Ostroviçe kapudanı tarafından yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Ehlune ve kadılarına hüküm ki

Ve ve ve nâm kimesneler gelüb havass-ı hümâyûnum karyelerinden Ehlune kazâsına tâbi‘ İvrisne nâm karye toprağında vâki‘ aba ‘an-cedd mutasarrıf ve zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edegeldikleri ma‘lûmetü'l-hudûd arâzilerinde âharın ‘alâkası olmayub dahl olunmak icâb etmez iken mütegallibeden Ostroviçe kapudânı nâm kimesne arâzi-i mezkûrları ittisâlinde çiftlik peydâ ve bunların bir mikdâr arâzileri içün benim çiftliğim arâzisidir ben zabt ederim size zabt etdirmem deyu hevâsına tâbi‘ kadıdan peydâ eylediği müzevver hüccet ibrâzıyla hilâf-ı kânun müdâhale ve zabtlarına muhâlefet etdirilmeyüb men‘ ü def‘ ve kemâkan bunlara zabt etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1166/Haziran 1753

967- Sayfa:260 Hüküm:1

Yenibazar'da Tavrik Maşeş isimli yahudi kişinin İsmail Paşa'dan alacağı olan hakının tahsili hususunda yaşanan muhalefetin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Yenibazar ve kadılarına hüküm ki

Tavrik Maşeş nâm yahûdi gelüb bunun Yenibazar'da sâkin İsmail Paşa zimmetinde ber-mûceb-i temessük bin yüz altmış senesinde bin dokuz yüz elli guruş alacak hakkı olmağla taleb ettiğin edâda ta‘allül ve gadr etdirildiğin bildirüb şer‘le görülüb alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N sene 1166/Temmuz 1753

968- Sayfa:260 Hüküm:2

Prepol kazasında Drajende ve Penek karyeleri ahalilerinin otluklarını, evlerini ve damlarını yakan ve zulmeden kimselerin müdahale ve eziyetlerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Prepol ve kadılarına hüküm ki

Prepol ahâlilerinden ve ve ve nâm kimesneler gelüb Prepol kazâsına tâbi‘ Drajende ve Penek karyelerinde mutasarrıf oldukları çiftlikleri mahsûllerinden elli araba otluk ve yirmi ‘aded tahta puşide evlerini ve damlarını yine Prepol kazâsına tâbi‘ ve ve nâm karye sükkânlarından ve ve nâm kimesneler bin yüz altmış senesinde ihrâk-ı bi'n-nâr ve ol-vechile ziyâde gadr ve ta‘addî ve zulm ve sebk eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-L sene 1166/Ağustos 1753

969- Sayfa:260 Hüküm:3

İstari Eflak mukataası karyeleri reayalarının arazi hususunda tapu temessüğü verme sorumluluğu sahib-i arzda olduğundan kadı tarafından buna müdahale edilmemesi

İstari Eflak kadılarına hüküm ki

İstari Eflak mukâta‘ası karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ ve tevâbi‘ karyeleri re‘âyâları gelüb bunların karyeleri topraklarında vâki‘ ba‘zı yerler kânun üzere müstehak tapu oldukda ve ba‘zı yerleri dahi izn-i sâhib-i arz ile birbirlerine ferâğ eylediklerinde kânun üzere icâb eden resmin sâhib-i arza edâ ve tapu temessükü alub ve yedlerine verilen sâhib-i arz temessükü mûcebince zabt ve arâzi-i mezkûre içün nizâ‘ları olmayub ve murâfa‘a-i şer‘ oldukları dahi yoğ iken sen ki Mevlânâ-ı mümâileyhsin tarafından arâzi-i mezkûre içün tapu temessükü misillü akçe verüb hüccet alınız deyu bu makûle arâzi husûsunda i‘tibâr sâhib-i arz temessükünde iken hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kânun ol-vechile ta‘addî olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Z sene 1166/Ekim 1753

970- Sayfa:260 Hüküm:4

Venedik'e bağlı Kırdovşe ahalileri ile Trebin ahalileri arasında yapılan anlaşmaya uyulması ile igili ferman gereğince hüccet verilmesi

Venedikliye tâbi‘ Kırdovşe ahâlileriyle Trebin ahâlileri lede'l-murâfa‘a muslihun tavassutu ba‘zı şurût izâfesiyle bin beş yüz kırk altun mukâbelesinde musalaha ve dem-i diyet ve sâ’ir metâlibattan zimmetlerin ibrâ ve iskat eylediklerin mübeyyin Çayniçe kadısı ve Öziçe muvakki‘ imzalarıyla mümzâ taraf-ı şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmekle sâdır olan fermân-ı ‘ali mûcebince bu mahalle şerh verilüb hüccet-i mezbûre mühimmine Çernik âharından kayd ve sebt olunmağla ma‘lûm olmak içün işaret olundu.

Fî 22 L sene 1167/12 Ağustos 1754

Hüccet hıfz olunmuşdur.

971- Sayfa:260 Hüküm:5

Lubin'de oturan Hacı Ebubekir'in kardeşi Mustafa ile Rahime isimli karısı ve çiftçisi Efto ve karısı Vuyaç isimli zımmileri katlederek evlerindeki eşya ve paraları gasbeden Venedikli sınırında oturan eşkıyalar hakkında ahidname gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisi vezîre hüküm ki

El-hac Ebubekir nâm kimesne gelüb Lubin kazâsında mutasarrıf olduğu mülk çiftliğinde kendü hâlinde sâkin iken Venediklü hudûdunda ve Venediklü re‘âyâsından Kroşye ve İrniçe ve Edile nâm karyeler eşkıyâsından ba‘zı şakîler hilâf-ı ‘ahidnâme-i hümâyûn ve sulh ve salaha muhalif çiftliğini basub karındaşı Mustafa ile Rahime nâm hâtûnu ve çiftçisi Efto zımmî ve zevcesi Vuyaç nâm nasraniyeyi bî-gayri hakkın katl ve hânelerinde bulunan nukûd ve nuhas ve emtia ve sâ’ir eşyâsından tahminen üç bin guruşluk malların gasb ve garet ve gadr ve keyfiyeti sen ki vezîr-i müşarü'n-ileyhsin tarafına ‘arz-ı hâl birle ba‘de'l-i‘lâm tarafından ta‘yin olunan mübâşir ma‘rifeti ve zâbitleri ma‘rifetiyle hîn-i terafu‘larında eşkıyâ-ı merkûm Trebin Kal‘ası muhâfazasına me’mûr olanlardan bî-gayri hakkın katl eyledikleri on iki nefer kimesnelerin maddesi ma‘rifet-i şer‘le fasl ve nizâ‘-ı mezkûru dahi vech-i şer‘i üzere fasl ve ihkâk-ı hakk olunmasını bi'l-muvâcehe ikrâr ve i‘tirâf eylediklerini müş‘ir eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Lubin kadısı ve bakıyye-i Nova kazâsı nâ’ibi zîde fazluhuma taraflarından ‘arz ve ahâlisi mahzar eylediklerin inha ve ol-bâbda ‘ahidnâme-i hümâyûnum şurûtu mûcebince

emr-i şerîfim sudûrunu istirhâm ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz ‘ahidnâme-i hümâyûnum şurûtu görüldükte serhâdlerde gerek dem ve diyetine müte‘allik ve gerek bir gayri dürlü nizâ‘ zuhûr edüb mu‘ârıza ve muhasama vâki‘ oldukda ol-serhâddin zâbitleri ma‘rifetiyle mahallinde şer‘le hakk ve ‘adl üzere görülüb bâ‘is-i mu‘araz her ne ise def‘ ve ref‘ olunub asitâne-i sa‘adete ve Venedik ümerâsına i‘lâma muhtaç eylemeyüb tarafına zahmed verilmemek üzere bî-eyy-i vechin-kan mahallinde fasl verilmeğe ta‘azzür oluna ber-vechile mahallinde fasl edemedikleri sûrette sıhhatı üzere ‘arz ve i‘lâm oluna deyu Venedikliye verilen ‘ahidnâme-i hümâyûnumda mestûr ve mukayyed bulunmağla bu husûs Venediklinin asitâne-i sa‘adetimde mukim baylosuna tefhîm ve ba‘det'-ta‘lim ol-dahi hudûdda olan generallerine lisanlarınca mektûb tahrîr ve ol-mektûbu sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin tarafından bir mukdim ‘ademinle generale irsâl ve muhabere ve mütâlebe eyleyesin ‘ahidnâme-i humayun şurûtuna tatbik olunarak ihkâk-ı hakk olunmak içün emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan Abdullah Naili dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Z sene 1166/Ekim 1753

Fî riyâset-i el-Hac Abdi Efendi tale bekâhu

972- Sayfa:260 Hüküm:6

Üsküdar'da oturan Zahide'yi hamile haliyle terkedip memleketi Travnik'e giden kocası Ömer'in altı sene boyunca hiç nafaka vermediğinden kızıyla muhtaç ve perişan durumda olması sebebiyle vekil eylediği kişi ile mahallinde muhakeme edilmesi

Bosna vâlisine Travnik ve kadılarına hüküm ki

Üsküdar sâkinelerinden Zahide nâm hâtûn gelüb hâlâ taht-ı nikâhında olduğu zevci Travnik kasabası mahallâtından ... mahallesi sükkânından Ömer nâm kimesne altı sene mukaddem bunu haml hâlinde bilâ-nafaka ve bilâ-harçlık bırakub vatan-ı aslîsi olan Travnik kazâsına gidüb altı seneden berü gelmeyüb ve bir akçe harçlık göndermeyüb tatlik dahi etmemekle mezbûrun firâşından hâsıla altı yaşında sagîre kızı ile zelil ve sefil ve ... ahmere ve leyl-i ... muhtaç ve ahvâli gâyet muztarr ve diğer-gûn

olduğun tarafından nâm kimesneyi vekîl eylediğin bildirüb mahallinde şer‘le görülüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görüle deyu yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1167/Kasım 1753

973- Sayfa:260 Hüküm:7

Ülgün Kalesi ahalisinden gemi reisi Süleyman kaptanın tütün dolu gemisinin İskenderiye yakınlarında Venedikli kaptan Adro Runik'in gemisi sebebiyle batması ve tütünlerin zarar görmesine sebep olduğundan ahidname gereğince muamele edilerek zararın karşılanması

Bosna vâlisine ve kadısına hüküm ki

Ülgün Kal‘ası ahâlisinden rü’esâ-ı sefâ’inden Süleyman kapudân gelüb mezkûr altmış altı senesi Cemaziye'l-ahirin altıncı gecesi rakib olduğu bir kıt‘a kalyon ile Selanik iskelesinden hareket ve İskenderiye limanı ağzında lenger-endaz ikâmetinde bir sa‘at mürûrunda Dobre Venedikliye tâbi‘ Adro Runik nâm kapudân rakib olduğu sefinesiyle asitâne-i sa‘adetim cânibinden rîh-i şedid esnâsında ba‘de'l-‘işâ kapudân-ı mezkûrun kalyonu üzerine hücûm ve demürün bırakmayub ve limân-ı mezkûrun re’isi ve ahâlisinden birinin sözlerine i‘tibâr etmeyüb sefinesi üzerine düşüb demürü şikest ve baş tarafından arslan sûretini hedm ve sandalı deryâya gark ve sefinesi baş tarafından açılub su edüb derûnunda tüccârın otuz dink duhanları ıslatub tüccâr duhan-ı mezkûrun akçesini kapudân-ı mezkûrdan ahz ve kapana ve sandalın dokuz yüz yirmi guruş rahne-dâr etmekle Dobra Venedikliye tâbi‘ kapudân-ı mesfûr ile bulunduğu mahalde şer‘le terâfu‘ ve ba‘de's-subût zarâr-ı şer‘isi tazmîn ve ihkâk-ı hakk içün emr-i şerîfim sudûrunu istirhâm ve husûsu vech-i meşrûh üzere olduğu İskenderiye nâ’ibi Mevlânâ Mehmed zîde ‘ilmuhu dahi ‘arz ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan ‘ahidnâme-i hümâyûn şurûtu görüldükte Dobre Venedikliye ve memâlik-i mahrusada ziyan eder ise ‘arz oluna gereği gibi hakkından gelinüb rızkları tazmîn etdirirler deyu ita olunan ‘ahidnâme-i hümâyûn şurûtundan olduğu mukayyed ve bu sûrette kapudân-ı mesfûrun nizâ‘ı tüccârına dâ’ir ve bu misillü Dobre Venedikli ile her tacirin nizâ‘ı sen ki vezîr-i müşârü’n-ileyhsin tarafından mu‘temedu'n-‘aleyh mübâşir ta‘yin ile mahallinde Dobre Venedikli ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le görülüb ‘ahid-i nâme-i hümâyûn şurûtuna tatbik

olunarak kâ‘ide-i kadîm-i ticâret üzere tüccârın nizâ‘ına bir nehc-i şer‘i faysal verilüb ihkâk-ı hakk ve keyfiyeti ‘ala-vuku‘hu i‘lâm olunmasını havi emr-i şerîfim verildiği mesbuk olmağla emsâline kıyâsen verilen emrin kaydı mûcebince bu husûsa sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetinle vech-i meşrûh üzere şer‘le görülüb şurût-ı ‘ahid-i nâme-i hümâyûn tatbîkan ihkâk-ı hakk ve i‘lâm olunması içün sana Dobre Venedikli kapudân-ı mesfûrun bulunduğu mahal kadısına emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan el-hac Abdullah dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1167/Aralık 1753/Ocak 1754

974- Sayfa:261 Hüküm:1

Taşlıca kazasında hassa kasapbaşı Abdullah'ın Monla Yahya'dan alacağı olan hakkının tahsil edilmesi hususunda yaşanan muhalefetin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Taşlıca ve kadılarına hüküm ki

Hâlâ hassa kasabbaşı olan Abdullah zîde mecduhu ber vech-i ocaklık mümâileyhin ‘uhdesinde olan Üskübi cizyesi mülhâkâtından Kumanova kazâsı cizyesini bin yüz altmış iki senesine mahsûben iltizâm eden Monla Yahya dimekle ma‘rûf kimesne zimmetinde mal-ı cizyeden gayr-i ez-teslîmat-ı memhûrdan temessükü mûcebince bin kırk guruş bâki kalub edâda ta‘allül ve muhâlefet üzere olduğundan bundan akdem meblâğ-ı mezbûrun tahsîli içün Rumeli vâlisine hitâben emr-i şerîfim sâdır olunmuş iken mezbûr Yahya firâr ve varub sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin tarafından Taşlıca'da mütesellim olduğun bildirüb mezbûrun zimmetinde .... temessük bâki kalan ol-mikdâr guruş hakkı tamâmen tahsîl ile noksân tarafından kabzına mahalde edâ ve teslîm etdirilüb hilâf-ı şer‘-i enver ve mugâyir-i temessük ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb ihkâk-ı hakk olunmak abında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görüle deyu emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1167/Aralık 1753/Ocak 1754

975- Sayfa:261 Hüküm:2

Saraybosna'da Gazi Hüsrev Bey Cami evkafının mütevellisi Monla Ahmed bin Mehmed'in ortadan kaybolması sebebiyle yerine Mehmed Halife'nin tayin olunması

Bosna vâlisine Saray Bosna kadısına hüküm ki

Bi'l-fi‘il bâbü's-sa‘adetim ağası olan Ali Ağa dâme uluvvuhu ‘arz gönderüb taht-ı nezâretinde olan evkâfdan Saray Bosna'da vâki‘ müteveffâ Gazi Hüsrev Bey câmi‘-i şerîfi evkâfının ber vech-i meşruta mütevellisi olan Monla Ahmed bin Mehmed bundan akdem ol-tarafda ihtilâli hasebiyle firâr ve gaybûbet ve tevliyet-i mezbûrenin zabt ve rabtı ecnebi yedinde kaldığından gayr-i vakf-ı mezbûrdan beher sene edâsı lâzım gelen rikâb-ı hümâyûn akçesi asitâneye vasıl olmayub tevliyet-i mezbûr halî ve mu‘attal kaldığından kaimmakam-ı mütevelli muhtaç olmağla yerine erbâb-ı istihkâktan Mehmed Halife bundan akdem bâ-fermân-ı ‘ali ka’imakam-ı mütevelli nasb ve ta‘yin olunub lâkin Mehmed-i mezbûrdan ihtilâl mündefi‘ ve esved-i hâl olmağla vakf-ı mezbûrun meşrutiyet üzere mütevellisi olan mezkûr Monla Ahmed bin Mehmed varub kemâfi'l-evvel Saray Bosna'da olan ve tevliyet-i mezbûru zabt etmek üzere istid‘â-ı ‘inâyet eylediği ol-vechile ka’imakam-ı mütevellinin lüzûmu ol-makûle verilen ka’imakamlık emrinin kaydı mahâlinden ref‘ ve terkîn ve kemâfi'l-evvel merkûm Monla Ahmed bin Mehmed'e yedinde olan berâtı mûcebince meşrutiyet üzere zabt etdirilmek bâbında sen ki vezîr-i müşar ve Mevlânâ-ı mümâileyhimasız size hitâben hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına ‘arz ve hazine-i ‘âmiremde mahfûz olan küçük evkâf muhâsebesi defterlerine nazar olundukda Saray Bosna'da vâki‘ Gazi Hüsrev Bey câmi‘-i şerîfi tevliyeti evlâd-ı ‘utekadan Monla Ahmed bin Mehmed'in berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzere kaimmakamlık emrinin kaydı terkîn ref‘ ve terkîn olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1167/Aralık 1753/Ocak 1754

976- Sayfa:261 Hüküm:3

Travnik kazasında Bestera karyesi ahalilerinin kereste ve odun temin ettikleri yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Mevlânâ Travnik kadısına hüküm ki

Travnik kasabasına tâbi‘ Bestera nâm karye ahâlileri gelüb karye-i mezbûre toprağında kadîmü'l-eyyâmdan berü bunlar ve sâ’ir herkes odun ve sâ’ir kerestesin kat‘ ve intifâ‘ edegeldikleri cibal-i mübahaya hariçden ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken civârında ba‘zı kurâ ahâlileri zuhûr ve zikrolunan cibal-i mübahadan sizlere odun ve sâ’ir kereste kat‘ etdirmeyuz deyu ... ve mugâyir-i kânun fuzûli müdâhale ve gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1167/Ocak 1754

977- Sayfa:262 Hüküm:1

Travnik kazasında Goçagorna karyesi sipahisinin ahaliden kanuna aykırı olarak fazladan vergi talebiyle yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Travnik kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timâr karyelerinden Travnik kazâsına tâbi‘ Goçagora nâm karye ahâlisi gelüb bunlar karye-i mezbûre toprağında zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşriyle sâlâriyyelerin ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların dahi kânun ve defter mûcebince karyeleri sipâhileri edâda kusûrları olmayub ta‘addî olunmaları icâb etmez iken karye-i mezbûre sipâhileri olan birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve mücerred tama‘-ı hamlarından nâşi samandan dahi ‘öşr alırım deyu hilâf ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb kânun üzere ‘amel olunub samandan ‘öşr alırız deyu hilâf-ı kânun ta‘addî ve rencîde etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ra sene 1167/Ocak 1754

978- Sayfa:262 Hüküm:2

Üsküb'de oturan Mahir isimli yahudinin Yenibazar sakinlerinden Vlayka Koril isimli yahudiden alacağı olan hakkının tahsili hususundaki muhalefet ve müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Yenibazar ve kadılarına hüküm ki

Üsküb sâkinlerinden Mahir nâm yahûdi gelüb bunun Yenibazar kazâsında sâkin Vlayka Koril nâm yahûdinin zimmetinde bin yüz altmış senesinden berü cihet-i karz-ı şer‘iden üç yüz altmış guruş alacak hakkı olub taleb eyledikde edâda ta‘allül ve bundan akdem Üsküb'de murâfa‘a olduklarında meblâğ-ı mezbûr ikrârıyla sâbit ve hükm ve edâsına birle cânib-i şer‘den verilen hüccet-i şer‘iyye mûcebince tahsîl içün zâbit tarafından habs olundukda bir tarikle firâr edüb meblâğ-ı mezbûr hâlâ zimmetinde ve yedinde olan hüccet-i şer‘iyye ve senedâtı bî-kazâillahi te‘âla muhterik olub ol-vechile ma‘zûr olduğun bildirüb şer‘le görülüb mesfûrun zimmetinde sâbit olan meblâğ-ı mezbûr hakkı tamâmen tahsîl ve bî-kusûr alıverilüb ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ra sene 1167/Ocak 1754

979- Sayfa:262 Hüküm:3

Prepol kazası kadısının kanuna aykırı olarak ahalinin tekaliflerine zam yapıp zorla akçelerini aldığından yaptığı eziyet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Prepol kazâsı civârında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr ahâlisi gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifi emr ve defter mûcebince cem‘ine me’mûr ol-bâbda edâda kusûrları olmayub dahl icâb etmez iken hâlâ kazâ-i mezbûr kadısı nâm kadı mücerred celb-i mal içün hilâf-ı vâki‘ emr ve defter kendü nefsiçün bunların tekâlifleri üzerlerine ziyâde akçe zam ve tevzi‘ ve cebren tahsîl ve ziyâde gadr ve perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is oldukların bildirüb hilâf-ı emr ve defter ol-vechile zulm ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i R sene 1167/Ocak/Şubat 1754

980- Sayfa:262 Hüküm:4

Yenibazar sakinlerinden İsmail Paşa'nın Karakaş isimli yahudiden aldığı borcunu ödeme hususunda yaptığı muhalefetin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Yenibazar ve kadılarına hüküm ki

Karakaş nâm yahûdi gelüb Yenibazar kazâsı sâkinlerinden İsmail Paşa zimmetinde bin yüz altmış senesinde karz olmak üzere bâ-temessük bin dokuz yüz guruş hakkı olub taleb eyledikde hilâf-ı şer‘-i şerîf edâda ta‘allül ve muhâlefet eylediğin bildirüb mahallinde şer‘le görülüb hakkı tamâmen tahsîl ve alıverilüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘allül ve tereddüd etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i R sene 1167/Ocak/Şubat 1754

981- Sayfa:262 Hüküm:5

Ahmed'in Bosna'da kapı kethüdası olan İsmail Paşa'dan alacağı olan hakkının tahsil edilmesi hususundaki muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve eyâlet-i Bosna kadılarına hüküm ki

Ahmed zîde kadruhu gelüb kazâ-i mezbûrda sâkin kapu kethüdâsı olduğu İsmail Paşa'ya bin yüz altmış senesinde İzvornik sancağı tevcîh olunmadukda iktizâ edüb masarıfına emriyle mümâileyh gendüm malından iki bin üç yüz altmış guruş sarf ve yedine deyn temessükü vermekle Paşa-ı mümâileyh buna iki def‘a irsâl eylediği akçeden bâki zimmetinde sekiz yüz guruş kalmağla ve kuvvetle taleb eyledikde dürlü ‘illet ve bahâne ile edâda ta‘allül ve gadr sevdâsında olduğun bildirüb temessükü mûcebince şer‘le görülüb zimmetinde bâki kalan ol-mikdâr guruş alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i R sene 1167/Ocak/Şubat 1754

982- Sayfa:262 Hüküm:6

Banaluka kazasından Muharrem'in vefat eden babası Mustafa Ağa'dan kalan çiftlik arazisine kardeşi Osman'ın yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve kadısına ve Banaluka kazâsı nâ’ibine hüküm ki

Muharrem bin Mustafa Ağa dimekle ma‘rûf kimesne gelüb bunun babası mezbûr Mustafa fevt oldukda Banaluka kazâsına tâbi‘ Boçaç nâm karye toprağında Bonikova çiftliği dimekle ma‘rûf ma‘lûmü'l-hudûd çiftlik arâzisi ile sâ’ir arâzisi bî-hasebi'l-kânun oğlu merkûm Muharrem ile diğer oğulları Osman ve Mehmed ve Ali nâm kimesnelere intikâl edüb ba‘dehu karındaşları merkûmân Mehmed ve Ali babaları müteveffâ-ı mezbûrdan müntakil hisselerini hüsn-i rızâları ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle merkûm Muharrem'e ferâğ ve tefvîz ve yedine verilen sâhib-i arz temessükü mûcebince ol-yerlere karındaşı merkûm Osman ile müşâ‘ ve müşterek mutasarrıf ve ol-yerleri her sene iştirâken zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb tapulu ve temessüklü ve babasından müntakil yerlerin âharın kat‘an ‘alâkası ve müdâhale olmayub dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken karındaşı mezbûr Osman zuhûr ve şirrete sülûk ve babam müteveffâ-ı mezbûr Mustafa Yenice kasabasında vâki‘ Ahmed Paşa Vakfı mütevellisi nâm kimesneden vakf-ı mezbûrun nukûdundan olmak üzere on yedi bin akçe istikraz edüb mütebâkisin zikrolunan Bonikova çiftliği arâzisini rehn-i vaz‘ etmekle meblâğ-ı mezbûru vakf-ı mezbûr mütevellisi olan kimesneye edâ edüb çiftlik-i mezbûr arâzisini rehinden halâs eyledim ol-takdirce çiftlik-i mezbûr benim olmuş olur deyu bu makûle arâzi-i mîrîyenin rehniyeti bî-hasebi'l-kânun mu‘teber değil iken karındaşı mezbûr Osman çiftlik-i mezbûr arâzisinden babası müteveffâ-ı mezbûrdan müntakil hissesiyle karındaşları mezkûrlardan iştirâ’ eylediği hisseyi bin yüz altmış senesinde ol-vechile fuzûli ve tagallüb zabt edüb gadr etmekle bundan akdem mezbûr Osman ile murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında çiftlik-i mezbûr arâzisinden buna babası müteveffâ-ı mezbûrdan müntakil hissesiyle karındaşları mezkûrlardan iştirâ’ eylediği hisse merkûm Muharrem'e hükm ve karındaşı mezbûr Osman'ın hilâf-ı kânun ol-vechile olan müdâhale ve mu‘ârızâsı men‘ ü def‘ ve kat‘-ı nizâ‘ birle cânib-i şer‘den hüccet ve i‘lâm-ı şer‘i verilmiş iken mezbûr Osman bir dürlü memnû‘ ve mündefi‘ olmayub ol-hüccet ve i‘lâm-ı şer‘iyye mugâyir ol-vechile fuzûli zabt edüb ziyâde gadr ve ta‘addî eylediğin bildirüb hüccet ve i‘lâm-ı şer‘i mûcebince ‘amel olunub çiftlik arâzisinden babasından müntakil hissesiyle karındaşları mezkûrandan iştirâ’ eylediği hisse kendüye alıverilüb hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsin men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N sene 1165/Temmuz 1754

983- Sayfa:263 Hüküm:1

Banaluka kazasından Muharrem'in vefat eden babası Mustafa Ağa'dan kalan çiftlik arazisine kardeşi Osman'ın yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılarak hüccet ve kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Banaluka kazâsı nâ'ibine hüküm ki

Sen ki Banaluka kazâsı nâ'ibi Derviş Ali zîde 'ilmuhusun mektûb gönderüb kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Muharrem bin Mustafa meclîs-i şer'a varub Bosna eyâletinde Banaluka kazâsında Bonikova nâm karye toprağında Bonikova çiftliği dimekle ma'rûf ma'lûmü'l-hudûd çiftlik arâzisi ile sâ'ir ma'lûmü'l-hudûd yerlere Mustafa nâm kimesne mutasarrıf iken fevt oldukda bî-hasebi'l-kânun oğlu mezkûr Muharrem ile diğer oğulları Osman ve Mehmed ve Ali'ye ba'de'l-intikâl merkûm Muharrem'in karındaşları merkûmân Mehmed Ali hisselerini hüsn-i rızâları ve sâhib-i arz ma'rifetiyle karındaşları merkûm Muharrem'e ferâğ ve tefvîz ve yedine verilen sâhib-i arz temessükü mûcebince karındaşı merkûm Osman ile ber vech-i iştirâk mutasarrıf ve beher sene zabt ü zirâ'at ve 'öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ederler iken mezbûr Osman şirrete sülûk ve babam müteveffâ-ı mezbûr Mustafa Ahmed Paşa Vakfı mütevellisinden ve vakfın nukûdundan on yedi bin akçe istikraz ve mukâbelesinde rehn-i vaz' ve ben meblâğ-ı mezbûru mütevelli-i vakfa edâ etmiştim çiftlik-i mezbûr benim olmuş olur deyu bu arâzi-i mîrîyenin rehn-i vaz' olunması hilâf-ı kânun iken mezkûr Muharrem babası müteveffâ-ı mezbûrdan müntakil hissesiyle karındaşları mezbûrlarından tefevvüz eylediği hisselerin fuzûli zabt ve gadr ve murâfa'a-i şer'-i şerîf olduklarında vech-i meşrûh üzere olduğu şer'an sâbit ve mezbûr Muharrem'e hükm ve karındaşı mezbûr Osman'ın hilâf-ı kânun müdâhalesi men' ve kat'-ı nizâ' birle cânib-i şer'den hüccet şer'iyye ve i'lâm dahi verilmiş iken mezbûr Osman memnû' ve mündefi' olmayub ol-hüccet-i şer'iyye ve i'lâma mugâyir tagallüben zabt eylediğin ba'del-inha hüccet-i şer'iyye ve i'lâm mûcebince 'amel ve babası müteveffâ-ı mezbûrdan müntakil hissesiyle karındaşları mezbûrândan iştirâ' eylediği hisse-i mezbûr Muharrem'e zabt ve merkûm Osman'ın hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer'iyye ta'addîsi men'i havi kânun üzere altmış altı senesi Ramazan-ı şerîfinde sâdır olan emr-i şerîfime imtisâlen

merkûm Muharrem'in karındaşı mezkûr Osman'a sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin tarafından ta‘yin olunan mübâşir ma‘rifetiyle ihzâr-ı şer‘ ve terafu‘larında zikrolunan arâzi-i mîrîyyeye babaları mezkûr Mustafa ile'l-fermân mutasarrıf olub lâkin hayâtında Yayçe kazâsında vakf-ı Yenice'de Ahmed Paşa Vakfı'nın nukûdundan istikraz eylediği ol-mikdâr akçe mukâbelesinde rehn-i vaz' ve ba‘dehu vefât ol-yerleri oğulları merkûmân ile diğer karındaşları mezbûrân ‘ale'l-iştirâk zabt ederler iken mezbûrân Ali ve Mehmed dahi hisseleriyle mutasarrıf ve babalarının deynini iltizâmen edâ ederler iken hisselerin rızâları ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle karındaşları mezkûr Muharrem'e ferâğ ve tefvîz ve ol-dahi ba‘de't-tefevvüz merkûm Osman kâr ü kesblerinden hâsıl ol-mikdâr akçeyi edâ ve arâzi-i merkûmenin bin iki yüz guruşa tahammülü var iken merkûm Osman ba‘zıların himâyesiyle yalnız kendü ismine kazâ-i âhar Yayçe nâ’ibinden ‘inâyet hüccet peydâ ve tapu temessükü almağla arâzi-i mezkûre ve âhar mahalde olan arâziyi hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i kânun fuzûli zabt ve vâliler tarafından buyruldu ısdârıyla merkûm Muharrem'e gadr eylediği lede'ş-şer‘ zâhir ve nümâyân ve mezkûr Osman'ın yedinde olan senedâtı gayr-i meşru‘ ve fâsıd olduğun sudde-i ‘arz ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz ahkâm-ı kuyûdâta mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mesfûr ve mukayyed ve arâzi-i miriyyenin rehn-i vaz‘ olunması hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i kânun ve bu bâbda kadılar ve nâ’ibler taraflarından ‘arz-ı mîrînin rehn-i vaz‘ olunması hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i kânun ve bu bâbda kadılar ve nâ’ibler taraflarından ‘arz-ı mîrînin rehn-i vaz‘ olunması husûsuna verdikleri hüccet bî-hasebi'l-kânun mu‘teber olmamağla babaları ol-yerleri mutasarrıf iken hüsn-i rızâları ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle mütevelli-i mezkûre veyâhut oğlu merkûme ferâğ ve tefvîz etmiş olmayub fi'l-hakika zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ eder iken fevt olmuş ise vech-i meşrûh üzere olan yerlerden merkûm Osman'a ancak babasından müntakil hissesi ber vech-i iştirâk zabt etdirilüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye bir dürlü muhâlefet ve babamız rehn-i vaz‘ etmişti deyu sâ’ir ‘illet-i beyhûde ile dahl ve nizâ‘ etdirilmeyüb mugâyir-i fuzûlî müdâhalesi ve hüccet-i şer‘iyyeye muhalif bî-vech-i şer‘i mu‘ârızadan men‘ ü def‘ içün mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince kânun üzere şurûtuyla emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan el-hac Abdullah dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ca sene 1167/Mart 1754

984- Sayfa:263 Hüküm:2

İstari Eflak kazasında Mehmed'in dedelerinden kalan tarla ve çayırlara hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve İstari Eflak kadısına hüküm ki

Mehmed nâm kimesne gelüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ Goleş nâm karye toprağında tapulu ve temessüklü ma‘lûmetü'l-hudûd tarlalar ve çayırlar babası nâm kimesne abâ-‘an-cedd mutasarrıf ol-tarlaları zabt ü zirâ‘at ve ol-çayırların dahi otun biçüb ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ederler iken mahallinde olub ol-tarlalar ve çayır kendüye intikâl ve dahl olunmak icâb etmez iken Mustafa ve Yusuf oğulları ve diğer Mustafa ve İbrahim nâm kimesne ile Topal Berdoniye ve Gegizoğlu ve nâm zımmîler müdâhale ve murâfa‘a olduklarında iddi‘âları hilâf-ı kânun olmağla mu‘ârızadan men‘ birle yedine hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken ol-hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir yine müdâhaleden halî olmadığın bildirüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ve divân-ı hümâyûnum kaleminde kânun sû’al olundukda zikrolunan tarla ve çayır merkûm Mehmed'in babasından müntakil her sene tarlasını zirâ‘at ve çayırını dahi otun biçüb ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ eylediği tarla ve çayırı olduğu sûrette mezbûrların fuzûli müdâhaleleri men‘ olunmak muvâfık-ı kânundur deyu der-kenâr olunmağla der-kenârı mûcebince kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1167/Haziran 1754

985- Sayfa:264 Hüküm:1

İmoçka ve Nevesin'e bağlı adı geçen mukataa yerlerinin tahrir ve tevcihi hususunda hariçden müdahale olunmaması

Bosna vâlisine eyâlet-i Bosna'da vâki‘ İmoçka ve kadılarına hüküm ki

Hüseyin ve Ahmed ve el-hac Ali zîde kadruhum gelüb mümâileyhimin ber vech-i malikâne iştirâken berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları Bosna hazinesi aklâmından gümrük-i iskele-i İspilet? mukâta‘asının ber-istilâ-ı küffârda kalan İmoçka Kal‘asının müstahfızân timârları bakıyye-i İmoçka kazâsının otuz altı ‘aded kurâ ve cemâ‘ati ile

ma‘an Bosna hazinesi mukâta‘atına bundan akdem müteveffâ vezîr Halil Paşa ve Osman Paşa'nın verdikleri nizâmları üzere mülhâkât-ı kadîmesinden olmağla nizâmı mezkûrlar vuku‘undan berü ve ila-hazihi'l-‘an mukâta‘a-i merkûm tarafından bilâ-nizâ‘ zabt olunagelüb zikrolunan bakıyye-i İmoçka'nın mukâta‘a-i merkûmeye ilhâkı sarâhaten mal-ı zammi mukâbele olduğundan başka ba‘zı mülhâkâtını gasb edenlerin bir tarikle ısdâr ettikleri emrlerin kaydları ‘ahd-i karîbde ba‘de't-terkîn zikrolunan otuz altı ‘aded kurâ ve cemâ‘at mukâta‘a-i mezkûre tarafından zabt olunmak üzere mufassal ve meşrûh sûret ve emr-i şerîf verilmiş iken müstahfızân timârlarının ba‘zılarını sâbıkâ Banaluka kapudânı Baltos? el-Hac Mehmed dimekle ma‘rûf kimesne karındaşı Ahmed ismine Bosna tarafından hilâf-ı nizâm-ı mezkûr ve mugâyir-i kadîm timâr olmak üzere tahvîl etdirüb ve sâlifü'l-beyân otuz altı ‘aded kurâ ve cemâ‘atin on bir ‘aded güzîde karyelerini rüsûm-ı eflâkân Novasil mukâta‘ası mutasarrıfları mukaddemâ ber vech-i muharrer bir takrîb ile gasb etmeleriyle aldıkları emr-i şerîflerin kaydları bundan mukaddem terkîn ve ilgâ’ ve ke'l-evvel mukâta‘a-i merkûm tarafından zabt içün sûret ve emr-i ‘ali ‘ita olunmuş iken yine müdâhaleden halî olmadıkların bildirüb mukâta‘a-i merkûm dâhilinde olan otuz altı ‘aded kurâ ve cemâ‘atler kadîmden ila-hazihi'l-‘an ne taraftan ve ne vechile zabt olunagelmiş ise yine ol-taraftan kadîmisi üzere zabt etdirilüb müşârü'n-ileyhanın verdikleri nizâm-ı kadîm ve mukaddemâ verilen emr-i ‘aliye mugâyir merkûm Ahmed'in ve kezâlik Novasil mukâta‘ası mutasarrıflarını vechen mine'l-vücûh dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde olan defter-i icmâl ve mufassal ve defter-i mufassal-ı eflâkâna mürâca‘at olundukda İmoçka kazâsında Bosusa? nâhiyesine tâbi‘ karye-i Vir? ve Zagoriçe ve Radegin ve Hraniçe ve Kal‘a-i Hahoniye? nâhiyesine tâbi‘ Pople Bresuna? ve Dubrava nâhiyesine tâbi‘ Lukik? ma‘ kurâ-i sâ’ire ve ... nâhiyesine tâbi‘ karye-i Kurtine? ve Brokaniçe? ve Garavaç ve İmoçka nâhiyesine tâbi‘ Rebodile? ve Vitaç ve Lukovaç ve Goriçe ve Papraniçe ve Lubinâ ve Kriliçe Gorna ve Dolna ve Draholce ve Dolna Sihaliye? ve Gorna Sihaliye? ve İmone nâhiyesine tâbi‘ Burtak nâm-ı diğer Rudnik ve Dusiçe nâm-ı diğer Dolnik ma‘ kurâ-i sâ’ire ve Dobriçe Gorga nâhiyesine tâbi‘ Kalonik nâm-ı diğer Vehnik ve Divli nâm-ı diğer Vehnik ‘an-kazâ-i Mostar ve Rakite nâhiyesine tâbi‘ karye-i Yellüada? ve tahtında çiftlik-i Derviş Ağa ve çiftlik-i Bodastran? ve karye-i Molilodol? ve Orahovdol ve Yabuçne? kurâ-i sâ’iresiyle ve Novasil kazâsında Rug nâhiyesine tâbi‘ karye-i Rug ve çiftlik-i hassa sahra-ı kal‘a-i Rug ve baştina-i Oplanik

ve yine çiftlik-i … sahra-ı Rug kurâ-i sâ'iresiyle ve karye-i Prokaniçe ve Gradaç nâm-ı diğer Kriçebuna? ve Baçire? ve Oraholce kurâ-i sâ'iresiyle ve Groşika nâhiyesine tâbi‘ karye-i Pokrazi? ve Bokonik? ve Rastuk kurâ-i sâ'iresiyle ve Mostar kazâsına tâbi‘ karye-i Yasenovaç ve Mastil? ve Nova kazâsında Ologoşta nâhiyesine tâbi‘ karye-i Hırsovaç kurâ-i sâ'iresiyle ve tahtlarında baştinaların ta'dadı ve ... yazuları ve kurâ-i merkûmun maktû‘ât akçeleriyle defter-i mufassal-ı eflâkân-ı Hersek'te muharrer kalemiyle tahrîr ve eyâlet-i Bosna'da mâziyyede Venedik cumhuru zabtında iken devlet-i ‘aliyye hudûdu dâhilinde kalan muhârebeyn beyninde halî ve harâb iken bu def‘a şenletmek üzere olan kurâ ve nevahi Bosna muhafızı vezîr Halil Paşa fermânı ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr misillü keşf ve kurâ ve nevâhiden ba‘zı münâsib olan kıla ve palanka neferâtına ocaklık ta‘yin olunan mukâta‘at ol-havâlide bilâ-sâhib ve bilâ-sâhib-i havass ve evkâf ve gedik timâr ve eşküncü ze‘âmet ve timâr defteridir ki zikr olunur sene bin yüz on üç der-livâ-i Hersek der-dâhil-i hudûd ve devlet-i ‘aliyye mende der-havâli-i Selen? ve Lubnak? ve nâhiye-i Posko? Plana ‘an-kazâ-i İmoçka bî-vech-i nâhiye-i havass-ı hümâyûndur ocaklık neferât kal‘a-i Hamovine? ve Rug karye-i Virilo? ve Brasovil? ve Lukova Gora ve Kovinye? ma‘ kurâ-i sâ'ire ve Rusko Polne nâhiyesine tâbi‘ Bardol ma‘ cümle-i çiftlik ve karye-i Bogonil kurâ-i sâ'iresiyle ve Bososa nâhiyesine tâbi‘ karye-i Zagoriçe ve Bodile Divkaç? ve Hrasnovaç ve Prokaniçe ve Batre? kurâ-i sâ'iresiyle ve nâhiye-i Bresleva Potok devlet-i ‘aliyyede kalmışdır ocaklık-ı mezbûre kal‘a-i İmoçka ve Prolosiçe ve tahtında karye-i nefs-i Rakite ma‘ çiftlik-i Belohye? ma‘ karye-i Mokradol ma‘ karye-i Sivine? kurâ-i sâ'iresiyle ve nâhiye-i Vermegorça? ocaklık neferât-ı ‘atik ve cedîd kal‘a-i Mostar ve tahtında karye-i Baraniçe ve Dolna ve Gorna ma‘ Dolna Kasiçe ve Mastil? ve Klolok? ve Dubnik ve sahra-ı Kladnik ve karye-i Orahova ve Nevesine ma‘ hassa-i Rastuk kurâ-i sâ'iresiyle ve nâhiye-i Mragolestin ‘an-kazâ-i Mostar der-havâli-i Virçe Goriçe ve tahtında Kızılmeşe deyu defter-i hâkânîde mestûr olduğu üzere tahtlarında tahrîr baştina ve mevadd-ı sâ'ireleriyle defter-i mezbûrda başka başka tahrîr ve defter-i mezbûr yüz on dört senesinde bâ-fermân-ı ‘ali defterhâne-i ‘âmiremde hıfz olunmuşdur ve İmoçka nâhiyesine tâbi‘ yedi baştina ve zemînleriyle karye-i Denbada? ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ üç bin üç yüz altmış akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde yazu-ı mezkûresi birkaç ‘aded İmoçka Kal‘ası müstahfızı timârlarını tevzî‘ ve taksîm ve iki bab asiyâb ile karye-i

Klolok? yekûn ma‘ gayrihâ iki yüz kırk akçe yazu ile karye-i mezbûr dahi kezâlik müstahfız timârları ve Mostar nâhiyesine tâbi‘ baştina ve neferâtla ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm yekûn ma‘ gayrihâ defter-i mufassalda yedi bin dört yüz akçe yazar karye-i Gradaç kezâlik müstahfız timârları olmak üzere defter-i icmâlde tahrîr ve karye-i mezbûr ze‘âmet olmak üzere tashîh ve Bosna defterhânesinden mahreç mukâta‘a-i merkûmenin otuz altı karyelerin müfredâtı başmuhâsebeye zabt ve der-kenâr olunmağla bu takdirce eflâkân-ı Hersek mufassalından havass-ı hümâyûn olmak üzere tahrîr olunan karyelerin baştinaları başka ve müstahfız timârı olmak üzere defter-i mufassalda yine ispençe mezkûrlar ile tahrîr olunan karyelerin baştina ve hâsılatları başka ve Novasil mukâta‘asına tahrîr olunan karyelerin hangi mukâta‘adan zabtı iktizâ eder bi'l-fi‘il defter emîni olan Halil dâme mecduhu ‘arz ve hazine-i ‘âmiremde mahfûz olan başdefterlerine nazar olundukda Bosna hazinesi aklâmından senevî altı bin beş yüz otuz üç buçuk guruş malın Ehlune Kal‘ası yerlü neferâtına ber vech-i ocaklık teslîm eylemek üzere ber vech-i malikâne iştirâk hâlâ berât-ı şerîfimle mümâileyhim Hüseyin ve Ahmed ve el-hac Ali'nin üzerlerinde olan gümrük-i iskele-i İspilet ve kurâ-i cemâ‘atha-i bakıyye-i İmoçka ve şemhâne ve Ehlune mukâta‘asının irâdı kurâ-i cemâ‘atha ve hâneha deyu tahrîr olunan otuz altı ‘aded kurâ ve cemâ‘atlere münhasıran iken Bosna hazinesi aklâmından rüsûm-ı eflâkân-ı Nevesine mukâta‘asının malikâne mutasarrıfları zikrolunan kurâ ve cemâ‘atleri mukâta‘amız mülhâkâtındandır deyu bir takrîb ile taraflarından zabt olunmak üzere bundan akdem iki üç kıt‘a emr ısdâr etdirüb lâkin mukâta‘a-i mezbûrun malikâne mutasarrıfı tarafına verilen evâmirin kaydları terkîn olunmadığında yine nizâ‘dan halî olmamağla Nevesine mukâta‘ası emîni tarafına verilen evâmirin kaydları terkîn ve fimâba‘d zikrolunan otuz altı ‘aded kurâ ve cemâ‘atlere dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb gümrük-i iskele-i İspilet mukâta‘ası tarafından zabt olunmak üzere eslafları İsmail kapudân ve Süleyman Kapudân nâm kimesnelerin iltimaslarıyla ve başdefterdâr i‘lâmı mûcebince yüz altmış üç târihinde mufassal ve meşrûh sûret ve emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın defter emîni mümâileyhin ‘arzı mûcebince divân-ı hümâyûnumda emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il başdefterdârım olan Abdullah Naili dâme ‘ilmuhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ca sene 1167/Mart 1754

986- Sayfa:265 Hüküm:1

İzvornik kazasında eşkıyalık yapıp adam öldüren ahalinin mallarını gasbeden adı geçen yeniçerilerin eziyet ve müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve Saray Bosna kadısına ve İzvornik ve kadılarına hüküm ki

İzvornik Kal‘ası kapudânı Abdullah zîde kadruhu gelüb Kayseriyeli İsmail Alemdar ve Arnavud Süleyman ve Monla Ahmed ve Aziz Veli Hüseyin ve Ağva İbrahim ve Hologlu İsmail ve Kanlı İbrahim ve Haydar oğlu Hüseyin ve İşlemeci Hüseyin ve Aşcıoğlu Hüseyin ve Çakır Ömer ve oğlu Osman ve Çomar Ömer nâm yeniçeriler kendü hallerinde olmayub eşkıyâdan olmalarıyla hevâlarına tâbi‘ rıfk ile müttefik ve bin yüz altmış senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf babası ve iki ‘emmilerini ve birkaç nefer enbâgını ve Karsangık ağası Mehmed ve Telçak dizdârı İsmail ve ma‘lûmü'l-esâmi üç nefer odabaşı ve bir çavuş ile yedi nefer mecmu‘ on altı ‘aded kimesneleri bî-gayri-hakkın katl ve yanlarında olan malların yağma ettiklerine kanâ‘at etmeyüb sâkin oldukları menzillerini ve derûnlarında mevcûd emvâl ve eşyâ ve devvâb ve mevâşilerini dahi cebren ve kahren gasb ve zabt ve beynlerinde taksîm ve külliyen otlak ve ehl ü ‘ıyâlleri sefil ve sergerdân ve ahvâlleri diğer-gûn olduğun ve şakî-i mezbûrlarınca hükûmet ve kazânızda firâr üzere oldukların ve bu bâbda fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb bulundukları mahalde zâbitleri ma‘rifetiyle şer‘le görülüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği sen ki Bosna vâlisi vezîr-i müşâr ve Mevlânâ-ı mümâileyhimsiz mahallinde terâfu‘-i şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunub keyfiyet vuku‘ üzere ‘arz ve i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1167/Mart/Nisan 1754

987- Sayfa:265 Hüküm:2

Mostar Kalesi eski kapudanı Ahmed'in evini basıp canına kasteden ve evini yakan Muharrem ile Mehmed Ağa denilen eşkıyalar hakkında gereğinin yapılması

Bosna vâlisine ve Mostar kadısına hüküm ki

Sâbıkâ Mostar Kal‘ası kapudânı Ahmed zîde kadruhu gelüb bundan akdem bâ-emr-i ‘ali cezâsı tertîb olunan Muharrem nâm müfsid ile yekdil olub ibadullahı ızrâr ve fesad eden Mostar sâkinlerinden Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesne maktûl-ı

mezbûrun cinâyetinde ona istinâden başına cem‘ eylediği ‘avanesiyle nice kimesneleri bî-gayri-hakkın katl ve nicesinin mal ve eşyâsını yağma ve garet ve hânelerin ihrâk ve bunun emsâli ahvâl fesad ve şekâveti icrâ eylediklerinden gayri bin yüz altmış iki senesinde bunu dahi bî-gayri-hakkın katl etmek sevdâsıyla öğle evveli vaktinde ‘avanesiyle bunun hânesini basub içünde bulunan eşyâ ve busatıyla ihrâk-ı bi'n-nâr ve bu bir takrîb ile nefsini halâs ve dört seneden berü terk-i diyâr ve evlâd ve ‘ıyâlinden devr ve mehcur ve ahvâli diğer-gûn ve bu vechile mağdur olduğun bildirüb merkûm ile mahallinde murâfa‘a-i şer‘ ve ihkâk-ı hakk ve keyfiyet sıhhat ve hakikati üzere ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülüb ihkâk-ı hakk ve keyfiyet sûret-i sicillâtlarıyla ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında fermân-ı ‘ali sâdır olmuşdur.

Fî Evâ’il-i C sene 1167/Mart/Nisan 1754

988- Sayfa:265 Hüküm:3

Bosna'da Abdullah ve Ebubekir kardeşlerin vefat eden babaları İbrahim Kapudan'ın İzvornik sancağı eski mutasarrıfı İsmail Paşa'dan alacağı olan hakkının tahsil edilmesi hususunda yapılan müdahale ve muhalefetin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Abdullah kapudân zîde kadruhu ile karındaşı Ebubekir nâm kimesne gelüb sâbıkâ İzvornik sancağı mutasarrıfı İsmail Paşa faysal husûs içün kapu kethüdâsına sekiz yüz guruş verüb sana edâ edeyim deyu bunların babaları İbrahim kapudâna emr ve sipâriş ve babaları merkûm dahi teslîm ve bin yüz altmış senesinde Paşa-ı merkûmun emrine binâ’en kapu kethüdâsına verüb henüz Paşa-ı mezkûrdan meblâğ-ı mezbûru almadan fevt olub ırs-ı şer‘le bunlara intikâl etmekle bunlar dahi mahallinde Paşa-ı mezbûrdan taleb ve almak murâd eylediklerinde dürlü ‘illet ile vermekten ta‘allül ve Paşa-ı mezkûr haliya kazâ-i mezbûrda olduğun bildirüb şer‘le görülüb mezkûrdan müntakil Paşa-ı mümâileyhin zimmetinde olan ol-mikdâr guruş hakları alıverilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1167/Mart/Nisan 1754

989- Sayfa:266 Hüküm:1

Prepol'da İbrahim Beşe'yi tüfekle yaralayıp iş göremez hale getiren eşkıyadan Durmuş, Kurd Sipahi ve adamları Yahya'nın kanun gereğince muhakeme edilmesi

Bosna vâlisine Prepol ve kadılarına hüküm ki

Prepol varoşu sükkânından İbrahim Beşe dimekle ma‘rûf kimesne gelüb bu kendü hâlinde ‘arzıyla mukayyed hilâf-ı şer‘-i şerîf bir ferde vaz‘ ve ta‘addîsi olmayub ber-vechile rencîde olunmak icâb etmez iken Rude? kasabasından Orlendik karyesine gelir iken bin yüz altmış senesinde karye-i mezbûre dâhilinde karayolun Halicekaya? dimekle ma‘rûf mahalle geldikte Prepol kazâsına tâbi‘ Baynoviçe? nâm karye sâkinlerinden Durmuş ve Kurd Sipâhi ve ademleri Yahya nâm kimesneler kendü hallerinde olmayub bunu tüfenk kurşunuyla sol kolundan darb ve mecrûh ve ‘amel-mende kalub külli gadr ve ta‘addî etmeleriyle bundan akdem ısdâr etdirdiği emr-i şerîfimle mahalline varub murâfa‘a-i şer‘ içün kânun-ı şer‘ oldukda mezbûrlar eşkıyâdan olmalarıyla adem-i itâ‘atlerinden nâşi ber-vechile mukâvemet ve ihkâk-ı hakk mümkün olmayub ol-vechile mağdûr ve ahvâli diğer-gûn olduğun ve taraf-ı şer‘den i‘lâm-ı şer‘iyye verildiğin bildirüb yedinde olan i‘lâm-ı şer‘iyye mûcebince şer‘le görülüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1167/Nisan 1754

990- Sayfa:266 Hüküm:2

Saraybosna'da Abdülfettah isimli kimsenin babasından miras kalan emlak ve yerleri kanunsuz olarak zabt eden Kürkçübaşıoğlu Süleyman'ın müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre Saray Bosna kadısına hüküm ki

Saray Bosna sâkinlerinden Abdulfettah nâm kimesne gelüb bunun murisi olan babasının dahi Kadızâde Ahmed Beşe dimekle ma‘rûf kimesne bin yüz altmış senesinde fevt olub Bosna'da vâki‘ mülk kahveci dükkanıyla mülk odaları ve sâ’ir emlâk ve eşyâ

ırs-ı şer‘le buna ve zevcesi İsmihan nâm hâtûna intikâl etmiş iken Saray Bosna sâkinlerinden Kürkçübaşıoğlu Süleyman nâm kimesne hilâf-ı şer‘-i şerîf emlâk-ı mezkûreyi bir müddetten berü fuzûli zabt ve ol-vechile ziyâde gadr ve ta‘addî eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb mûcebince şer‘le görülüb emlâk-ı mezkûrdan hissesi alıverilüb ben-mûceb-i fetvâ-ı şerîfe icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i C sene 1167/Nisan 1754

991- Sayfa:266 Hüküm:3

Çayniçe kazası muzafatından Rude nâhiyesinde tekalif verecek emlak ve yeri olmayan Süleyman'a tekalif talebiyle yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vazire Çayniçe ve kadısına hüküm ki

Süleyman nâm kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bunun Çayniçe kazâsı muzâfâtından Rude nâhiyesine tâbi‘ Zağdaki? nâm karye toprağında bi'l-fi‘il zabt ve tasarrufunda tekâlif almak icâb eder emlâk ve yerleri olmayub tekâlif talebiyle ber-vechile dahl ve rencîde olmak icâb etmez iken karye-i mezbûre ahâlisinin eshâb-ı ağrazdan ba‘zıları hevâlarına tâbi‘ kimesneler ile müttefik ve mücerred ta‘ciz ve celb-i mal ve kendü tekâliflerin tahfîf içün üzerimize vâki‘ olan imdâd-ı hazeriyye ve sâ’ir tekâlif sen dahi bizimle ma‘an ver deyu hilâf-ı kânun bunu ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb hilâf-ı kânun tekâlif talebiyle bunun ta‘addî ve rencîde etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak emrim olmuşdur buyuruldu-i ‘ali.

Fî evâhir-i C sene 1167/Nisan 1754

992- Sayfa:266 Hüküm:4

Yenibazar'da İbrahim Beşe'nin Münteha hatun ile müştereken tasarruf ettiği çayırdan Münteha'nın hissesini almaya talipken kanuna aykırı olarak dışardan başka birine sattığından kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Yenibazar ve kadılarına hüküm ki

Yenibazar kazâsı muzâfâtından Kriboy? nâhiyesine tâbi‘ Orlandiniç nâm karye sâkinlerinden İbrahim Beşe dimekle ma‘rûf kimesne gelüb bu yine karye-i mezbûre toprağında vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd çayıra Münteha nâm hâtûn ile ber vech-i iştirâk mutasarrıflar ve beher sene otunu biçüb ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ederler iken müştereği mezbûre çayır-ı mezbûrdan hissesin âhara ferâğ murâd eylediğin bu dahi müştereken olduğu i‘tibârıyla el verdiği bahâ ile almağa tâlib iken buna vermeyüb âhardan Aişe nâm hâtûna verüb gadr etmekle bundan akdem tarafından vekîli zevci Kurd nâm kimesne ile murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında hükm ve zabt içün yedine hüccet-i şer‘iyye ve mürâsele-i şer‘iyye mûcebince sâhib-i arz olan nâm kimesneye üzere olduğun bildirüb yedinde olan hüccet-i şer‘iyye ve mürâsele-i şer‘iyye mûcebince temessükü alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1167/Nisan/Mayıs 1754

993- Sayfa:266 Hüküm:5

Sadrazam çukadarlarından Fazlı'nın parasını çalıp firar eden Yaşar Sipahi denilen Osman isimli kişinin Travnik'de olması sebebiyle bulunduğu mahalde muhakeme edilerek çaldığı paranın kendisinden tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Travnik ve kadılarına hüküm ki

Sadr-ı a‘zam çukadarlarından Fazlı zîde kadruhu gelüb mümâileyhin Bosna sükkânından Yaşar Sipâhi dimekle ma‘rûf Osman nâm kimesne bin yüz altmış senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf yüz seksen guruş sirkat edüb firâr ve hâlâ taht-ı kazânızda mürûr ve ‘ubûr üzere olduğun bildirüb bulunduğu mahalde vekîli Hüseyin nâm kimesne ile şer‘le görülüb alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek emrim olmuşdur.

Fî evâsıt-ı B sene 1167/Mayıs 1754

994- Sayfa:267 Hüküm:1

Mosa ve Yasef isimli kardeşlerin ölen babaları Edirneli İlya isimli yahudinin vefat eden Bosna defterdarı İsmail Efendi'den alacağı olan hakkının varislerinden tahsil edilmesi hususundaki muhalefet ve müdahalenin ortadan kaldırılması

(müteveffâ-yı mezbûr İsmail'in terekesi muvakkit-i şer‘le guremâ ve taksîm olunub veresesi terekesine vaz‘ı-yed eylemediklerine binâ’en şer‘an mütâlebeden men‘ olunduklarını nâtık-ı Saray Bosna kadısının vârid olan ‘arzın hıfz olunub sâdır olan fermân-ı ‘ali mûcebince şerh ve yazılmışdır. Fî 19 Safer 168/5 Aralık 1754)

Bosna vâlisine ve Saray Bosna Monlasına hüküm ki

Mosa ve Yasef nâm yahûdiler gelüb bunların babaları Edirneli İlya nâm yahûdinin bin yüz altmış senesinden berü sâbıkâ Bosna defterdârı İsmail Efendi dimekle ma‘rûf kimesne zimmetinde bâ-temessük cihet-i karz-ı şer‘den yedi bin sekiz yüz elli guruş alacak hakkı olub almadan babaları mesfûr mürd olub ve mezkûr İsmail dahi fevt olmağla ırs-ı şer‘le bunlara intikâl ve bunlar dahi Bosna'da sâkin müteveffâ-ı mezbûrun parasın kabz eden vârisleri ve nâm kimesnelerden mal-ı müteveffâdan taleb eylediklerinde bî-vech-i şer‘i vermekde muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb şer‘le görülüb babalarından müntakil ol-mikdâr guruşları alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1167/Mayıs 1754

995- Sayfa:267 Hüküm:2

Saraybosna varoşunda oturan fesad ve şekavet ehlinden ismi geçen on bir nefer zımmi kişinin suçlarının sabit olduğundan gereken cezaların verilmesi için sicillerinin İstanbul'a gönderilmesi

Bosna vâlisi vezîr el-hac Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Varoş-ı Saray Bosna sâkinlerinden İstepan veled-i Simo ve Stoyan veled-i Milosava ve Simo veled-i Siyasoy ve Andre veled-i Petre ve Miçe veled-i Petre ve Goro veled-i Premi ve Lazo veled-i Marko ve Galikorya veled-i Mlotin ve Todor veled-i Yovan ve Simo veled-i Panto ve Alaksa nâm on bir nefer ehl-i zimmet müfsîd muhrik-i fitne olub dâ’ima envâ-ı fesad ve şekâvete cesaretlerine binâ’en haklarında hükm-i şer‘i

lahık olduğu bu def‘a tarafından vârid olan evrâkında tahrîr ve i‘lâm olunmuş te’dibleri emrine hükm-i şer‘i lahık olan zımmîyûn-ı mesfûrun haklarında sâbit olan töhmetlerinin sûret-i sicillâtlarıyla der-‘aliyyeme irsâl olunub bu tarafa geldiklerinde iktizâsına göre te’diben vaz‘-ı kürek olunacakları ma‘lûmun olmak içün işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde zımmîyûn-ı mesfûrun iktizâsına göre te’dibleri içün sâbit olan töhmet ve kabahatlerinin sûret-i sicillâtlarıyla muhâfaza olunarak bir sa‘at mukaddem der-‘aliyyeme irsâl ve isâl olunub ihmal ve tekâsülden mübâ‘adet olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1167/Mayıs 1754

996- Sayfa:267 Hüküm:3

İzvornik kazası muzafatından Podmir nâhiyesinde Salih ve Hasan'ın tasarruflarında olan çiftlik arazilerine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Salih ve Hasan nâm kimesneler gelüb İzvornik kazâsı muzâfâtından Podmir nâhiyesinde vâki‘ ma‘lûmü'l-hudûd çiftlikât arâzilerine mutasarrıf olan Ali Ağa ve Pir Mehmed bin Ali Ağa dimekle ma‘rûf kimesneler fevt olub oğulları ve kızları ve baba bir er karındaşları ve sâ’ir tapu ile verilmesi fermân olanlardan kimesneleri kalmayub tasarruflarında olan çiftlik arâzileri kânun üzere tapuya müstehak oldukda bunlar ol-yerleri sâhib-i arzdan resm-i tapu ile alub yedlerine verilen sâhib-i arz temessükü mûcebince zabt ü zirâ‘at ve beher sene ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb bî-hasebi'l-kânun âhardan bir dürlü müdâhale olunmak icâb etmez iken nâm kimesne hilâf-ı kânun fuzûli müdâhale ve ta‘addîden halî olmadığın bildirüb zikrolunan çiftlik arâzileri yedlerinde olan sâhib-i arz temessükü mûcebince kendülere zabt ve tasarruf etdirilüb mezbûre hilâf-ı kânun dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylemedikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1167/Mayıs/Haziran 1754

997- Sayfa:267 Hüküm:4

Bosna'da Teşne kazasında has karyeleri ahalilerine has zabitleri tarafından fazladan tekalif talebiyle yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Teşne kadısına hüküm ki

Havass-ı hümâyûnum karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ Neslenik ve Virlenik ve Haçeva nâm karyeler ahâlileri gelüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen a‘şar-ı şer‘iyye ve sâ’ir hukûk ve rüsûmlerin kânun ve defter mûcebince voyvodalarına ve imdâd-ı hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâliften tahammüllerine göre hisselerine düşeni emr ve defter mûcebince cem‘ine me’mûr olanlara edâya râzılar olub ber-vechile dahl olunmak icâb eder halleri yoğ iken hass-ı merkûm zâbitleri ehl-i ‘örf tâ’ifesiyle yekdil ve yekcihet ve hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i kânun ve defter ve bilâ-emr-i münif tekâlif-i şakka mütâlebesiyle bunları dâ’ima ta‘addî ve rencîdeden halî olmayub cümlesi perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is ve bâdî oldukların bildirüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i kânun ve defter ve bilâ-emr-i hümâyûn tekâlif-i şakka mütâlebesiyle zâhir olan zulm ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1167/Mayıs/Haziran 1754

998- Sayfa:267 Hüküm:5

Prepol kazassında Mustafa'nın tasarrufunda olan zeamet yerlerinde çiftçilere saldırıda bulunarak paralarını, tohumlarını ve tarım aletlerini gasbeden eşkıyalar hakkında kanun gereğince muamele edilerek aldıklarının sahiplerine tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Prepol ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Mustafa zîde kadruhu ile Prepol kazâsı muzâfâtından Kulamestre? Kal‘ası civârında Ravnaraka nâm mahalde mutasarrıf olduğu çiftliğinin çiftçileri ‘arz-ı hâl edüb bin yüz altmış senesinden berü kal‘a-i mezbûre neferâtından Malye oğlu Ömer ve Hosko ve Küçük Hasan nâm şakîler hevâlarına tâbi‘ rüfekâlarıyla hilâf-ı şer‘-i şerîf çiftlik-i mezbûre çiftçilerine ta‘arruz ve cebren ve kahren ahz ve kayd ve bend ile âhar mahalle gönderüb bî-gayri-hakkın bir def‘a yüz ve bir def‘a dahi otuz ve bir def‘a dahi yirmi guruşların aldıklarından ma‘adâ bunun çiftlik-i mezbûrda tohumlarını ve alât-ı çift ve eşyâsını gasb ve garet ol-vechile külli gadr ve hayf ve mezbûrların ta‘addî ve

tecâvüzlerinden çiftçiler firâr ve âhar mahallere gidüb ol-vechile çiftliği halî ve harâb olduğun bildirüb mahallinde şer‘le görülüb hilâf-ı şer‘-i şerîf aldıkları akçe ve tohum ve alât-ı çift ve eşyâ mezbûrlardan tahsîl ve alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1167/Haziran 1754

999- Sayfa:268 Hüküm:1

Teşne kazasında adı geçen kimselerin tekalif verecek emlak ve yerleri olmadığından tekalif talebiyle yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre Teşne kadısına hüküm ki

Sen ki Teşne kadısı Mevlânâ-ı mümâileyh Mustafa Hafızzâde zîde fazluhusun gelüb Teşne kazâsına tâbi‘ çiftlikçiyân kurâ ahâlisinden Uzun Mehmed bin Hasan ve Hüseyin bin Mustafa ve Yusuf bin Mehmed Mehiy ve Ali bin Hasan ve Hasan bin Süleyman ve Mustafa bin Mehmed ve sâ’ireleri meclîs-i şer‘a varub kazâ-i mezbûrda vâki‘ Teşne kazâsı mahallâtından Radura mahallesi ahâlisinden Ali bin Ramazan ve Mustafa bin Yusuf ve Osman bin Mehmed ve sâ’ir mahalle-i mezbûr ahâlileri muvâcehelerinden üzerlerine da‘vâ ve takrir-i kelam edüb mahalle-i merkûm ahâlisi zikrolunan çiftlikçiyân kurâları topraklarında bi'l-fi‘il zabt ve tasarruflarında emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlif icâb eder emlâk ve yerleri olmayub tekâlif talebiyle ta‘addî olunmak icâb etmez iken çiftlikçiyân kurâsı ahâlileri zuhûr ve emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlifden hisselerine düşeni taraflarımıza edâ ve teslîm ta‘allül ve muhâlefet etmeleriyle sû’al olunub alıverilmek matlûbumdur deyu dediklerinde ‘ale's-sû’al müdde‘î-i aleyhim ez-kadîm kasabâ-ı mezbûrede vâki‘ Kartal Bey cemâ‘atiyle ma‘an emr-i şerîfimle vukû‘ bulan tekâlifâtı edâ edegelüb kurâ-i mezkûre ahâlileri ile ez-kadîm edâ edegelmedik ancak kurâ-i merkûm ahâlilerinin tuğyânları esnâsında iki def‘a bizlerden cebren tekâlif ahz edüb yine ati sened ittihazıyla bizden tekâlif isterler deyu def‘le cevab edecek müdde‘î-i merkûmlardan iddi‘âların mübeyyin beyyine taleb olundukda isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz etmeleriyle müddâ‘i-aleyhim merkûmların hilâf mekallerini mütebeyyin beyyine taleb olundukda ‘udûl-ı müslimînden olub bi'l-fi‘il Teşne Kal‘ası kapudânı Ali Ağa ibn-i Mustafa Ağa ve el-hac Hasan Efendi bin

Hüseyin Efendi ve Ahmed Ağa bin Mustafa dimekle ma‘rûf kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclîs-i şer‘de hâzırun olub işhad olundukda Radura mahallesi ahâlileri ez-kadîm Teşne kazâsında vâki‘ Ferhad Bey cemâ‘ati ahâlisiyle emr-i şerîfimle vuku‘ bulan tekâlifi edâ edegelüb çiftlikçiyân-ı kurâ ahâlileri ile tekâlif veregeldikleri yokdur bizler bu vech üzere bilüb şehâdet etmeleriyle müdde‘î-i merkûmlar bî-vech-i şer‘i mu‘ârızadan men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına vâki‘ halî bi'l-iltimas ‘arz eylediğin ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1167/Mayıs/Haziran 1754

1000- Sayfa:268 Hüküm:2

Travnik sakinlerinden Hacı Mehmed'in Srebreniçe kazasında tasarrufunda olan yerlere torunları Ali ve Mehmed'in müdahale ve muhalefetlerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Srebreniçe ve kadılarına hüküm ki

Travnik sâkinlerinden el-hac Mehmed nâm kimesne sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb bu Srebreniçe kazâsına tâbi‘ nâm karye toprağında vâki‘ sâhib-i arz temessüküyle mutasarrıf olduğu Bresniçe ma‘ tevâbi‘ha çiftlikleri arâzilerini emâneten zabt ü zirâ‘at etmek üzere tarafından Srebreniçe kasabasında sâkin oğlu Ahmed nâm kimesneye sipariş ve ol-dahi babası mezkûrun tarafından emâneten bir müddetten berü her sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ederken fevt oldukda oğulları Ali ve Mehmed nâm kimesneler zuhûr ve ol-yerleri mücerred babamız yirmi seneden mütecâviz senin tarafından emâneten zabt etmekle bizler dahi zabt ederiz deyu hilâf-ı kânun ve yedinde olan sâhib-i arz temessüküne mugâyir fuzûli müdâhale ve ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb mezkûrânın hilâf-ı kânun ol-vechile zâhir olan müdâhaleleri men‘ ü def‘ ve ol-yerler ber-karâr-ı sâbıkâ kendü tarafından zabt ü zirâ‘at etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak emr-i şerîfim yazılmışdır

Fî Evâ’il-i Ş sene 1167/Mayıs/Haziran 1754

1001- Sayfa:268 Hüküm:3

İzvornik nâhiyesinde Maçova-i Bala, Maçova-i Zir, Böğürdelen ve Podmir nâhiyelerinde adı geçen çiftlik ve mezra yerlerinin tahriri ve tevcihinin Bosna defter katibi İbrahim Paşa'nın arzı sebebiyle yeniden düzenlenmesi

Bosna vâlisine ve kadısına ve Maçova-i Bala ve Maçova-i Zir kadılarına ve Böğürdelen kazâsı nâ'ibine hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa veled-i İbrahim Paşa zîde kadruhu sudde-i sa'adetime gelüb İzvornik sancağında Podmir nâhiyesinde çiftlik-i Pir Mehmed el-kâtib ve gayriden yirmi bin akçe ze'âmet ile Eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtibliğine berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze'âmeti mülhâkâtından Böğürdelen nâhiyesine tâbi' Mehmed bin Ali ez-zâ'im ve zemîn-i Yovan Radiç ve çiftlik-i Yusuf bin Ali ve çiftlik-i Abdi Çelebi Primkür? ve çiftlik-i Abdurrahman Çelebi ve çiftlik-i Karaca bin Bayazıt ve çiftlik-i Davut Primkür? ve zemîn-i Kriloş? veled-i Lomas? ve çiftlik-i Mehmed Bey Kiroberaklosto? ve çiftlik-i Mehmed Bey Miryavasorik? ve çiftlik-i Hasan-ı Bosna ve Mustafa Çavuş ve çiftlik-i Muhyiddin Hoca ve çiftlik-i Pervane Alagöz ve zemîn-i Süleyman Dede … ve zemîn-i Yovan Nikola ve Martolos Sevay ve çiftlik-i Seyyah Kethüdâ ve çiftlik-i Ömer veled-i Memişan? Emin? ve Maçova-i Bala nâhiyesine tâbi' çiftlik-i Heci Abdi Kirbaga? ve çiftlik-i Kâtib Veli ve çiftlik-i Abdi Çelebi ve çiftlik-i Hamid Ağa ve çiftlik-i Ömer Sipâhi ve Cafer ve çiftlik-i Mehmed Dumas? Primkür? ve çiftlik-i Kirzadosla? ve manastır-ı İvatine? nezd-i karye-i Yeleç? ve manastır-ı Petkofça? nezd-i karye-i Kanak? ve manastır-ı İsvete İseviye ve Maçova-i Zir nâhiyesine tâbi' çiftlik-i Bali bin Rüstem ve zemîn-i Mahmud Bey Nikola ve mezra'-i Glosiçe ve çiftlik-i Yusuf Ağa deyu defter-i hâkânîde mukayyed çiftlikler ve zemînler ve manastırlar müstakilen mümâileyhin kayd ve berâtına dahl ve ta'arruz olunmak icâb etmez iken Böğürdelen Kal'asının yerli neferâtı zâbitân zuhûr ve mümâileyhin müstakilen kayd ve berâtına dâhil zikrolunan çiftlikler ve zemînler ve manastırların da ocaklık ta'yin olunan has mülhâkâtındandır deyu hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli zabt ve mahsûlât ve rüsûmâtını tagallüben ahz ve gadr-ı külli eylediklerin bildirüb sâlifü'z-zikr çiftlikler ve zemînhâ ve manastır ber-mûceb-i defter-i hâkânî müstakilen kendüye zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtları kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî mezkûrları ve ta'addî bir dürlü dahl ve ta'arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma ve defter-i icmâl ve mufassala

mürâca‘at olundukda Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Mahmud bin Ali ez-zâ‘im karye-i mezbûrede hali kalan Gordakesek? ... tapu ile alub hîn-i tahrîrde tasarrufunda bulunmağın resm-i çiftlik üzerine defter-i cedîd-i hâkânîye kayd olundu ber-mûceb-i hüccet-i şer‘iyye ve tapu nâm mutasarrıf hâsıl fî sene ber vech-i nakd yüz yirmi ve kezâlik fî sene ber vech-i nakd yüz yirmi akçe ile zemîn-i Livâh? Radiç ve Samo? nâm memleha yerleridir ve iki yüz akçe yazu ile çiftlik-i Yusuf bin Ali ve yüz akçe ile çiftlik-i Abdi Çelebi ve yüz akçe ile çiftlik-i Abdurrahman Efendi kadı-i Böğürdelen ve yüz elli akçe ile çiftlik-i Karaca? bin Bayazıt ve iki yüz akçe ile çiftlik-i Davud ve yüz yirmi akçe ile zemîn-i Kirimlos? ve yüz elli akçe ile çiftlik-i Mehmed Bey ve yüz elli akçe ile Mehmed Bey ve iki yüz akçe ile çiftlik-i Hasan-ı Bosna ve yüz altmış akçe ile çiftlik-i Muhyiddin Hoca ve üç yüz ile çiftlik-i Pervane Alagöz ve iki yüz akçe ile zemîn-i Süleyman Dede ve yüz akçe ile zemîn-i Levaksa Nikola ve seksen akçe ile çiftlik-i Sinan Kethüdâ ve yüz akçe ile çiftlik-i Ömer veled-i Müçteban ve Maçova-i Bala nâhiyesine tâbi‘ yüz yirmi akçe ile çiftlik-i Heci ... ve iki yüz akçe ile çiftlik-i Kâtib Veli ve seksen akçe ile çiftlik-i Abdi Çelebi ve dört yüz akçe ile çiftlik-i Hamid ... ve yüz elli akçe ile çiftlik-i Ömer Sipâhi ve iki yüz altmış akçe ile çiftlik-i Mehmed Omaş? ve iki yüz elli akçe ile çiftlik-i Kirradosa ve altı yüz akçe ile Manastır-ı Elvaniye? nezd-i karye-i Yeleç ve altı yüz akçe ile manastır-ı Petkofça? nezd-i karye-i Kaban ve sekiz yüz akçe ile manastır-ı Elviye Osloye ve Maçova-i Zir nâhiyesine tâbi‘ altmış akçe ile çiftlik-i Bali bin Rüstem ve yine altmış akçe ile zemîn-i Mahmud Bey ve yine altmış akçe ile mezra‘-i Glosniçe nezd-i karye-i Botak ve yüz akçe ile çiftlik-i Yusuf Ağa ... deyu kezâlik ‘öşr ve rüsûmâtı ve saları mukâbelesinde her yıl cizye cem‘ine gelenlere edâ ederler deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve Podmir nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Pir Mehmed el-kâtib ve marü'z-zikr çiftlikler ve zemînler ve sâ’ir iki yüz yirmi iki guruş çiftlikler ve zemînler sâbıkâ Bosna muhafızı el-hac İbrahim Paşa'nın İzvornik sancağında vâki‘ Plana kasabasında binâ eylediği câmi‘-i şerîf hademesinin iktizâ eden vazifeleri beher sene çiftlikler mahsûlünden ze‘âmet-i mezbûr mutasarrıfları yedinden verilmek şartıyla yirmi bin akçe ze‘âmet olmak ve Salih'e tevcîh olunmak üzere otuz sekiz senesinde tevkî‘ kalemiyle defter-i icmâlde sebt olunub ve sene-i mezbûre rûznâmçesinde berât ile üzerinde iken sâlifü'z-zikr çiftlikât ve zemîn ve mezra‘ların ‘aynî ‘öşrleri alınmak içün kırk senesinde tevkî‘ kalemiyle ve defter-i mufassalda olan mahalleri tashîh ve ze‘âmet-i mezbûr elli

rûznâmçesinde mümâileyh eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Mustafa veled-i İbrahim Paşa'nın üzerinde iken eyâlet-i Bosna muzâfâtından mukaddemâ otuz senesi musâlahasında haric-i hudûd kalub bu def‘a Belgrad Kal‘asının feth ve teshîrinden sonra müceddeden tahrîri içün emr-i ‘ali sâdır ve ‘ala-vechi't-taharri defterlikte Bosna ve İzvornik sancaklarının tahrîr-i cedîdleri külli olmayub Semendire sancağı misillü icmâl bağlanmaya tahammülü olmamağla yine icmâl-i kadîmlerine irca‘ları münâsib görülüb lâkin meşkuk tahrîr olunan mahalleri hangi icmâle tâbi‘ oldukları ma‘lûm olmadığından nâşi vurûd-ı emr-i şerîfimden altı ay ... değin eshâb-ı ze‘âmet timârdan sâhib çıkanları olur ise Bosna vâlisi ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le ve sancakları ma‘rifetiyle görülüb şer‘an ve kânunen isbâta kadir oldukları sûrette ze‘âmet ve timârlarına ilhâken tevcîh olunmak içün keyfiyyet-i sübûtları dersa‘adetime ‘arz ve i‘lâm içün defterdâr telhisiyle olan defteri yüz elli dört senesi Şevval'inin on dördüncü günü târihiyle bâ-fermân-ı ‘ali defterhâne-i ‘âmiremde hıfz ve şurûtu üzere feth-i cedîdde vâki‘ çiftlik ve mezra‘ları ve sâbıkâ Bosna vâlisi vezîrim Mehmed Paşa tarafından sene erba‘ ve hamsin ve miete ve elf Zilka‘de'si târihiyle müceddeden mezbûr Mustafa veled-i İbrahim'e ibkâ olunub verilen tezkire re’isü'l-küttâb-ı esbak olub hâlâ Rakka vâlisi olan esbak vezîrim Mehmed Ragıb Paşa edâmellahu te‘âla iclalehu i‘lâmı ve ba‘de'l-‘arz elli beş senesi Zilka‘desi târihiyle müceddeden tevcîh olunub hâlâ berât ile üzerinde olub Böğürdelen nâhiyesine tâbi‘ beş bin akçe yazar ‘öşr-i gallât nefs-i Böğürdelen ve mugâyir-i nehr-i Sava ve Maçova-i Bala nâhiyesine tâbi‘ Dolna Lesiçe ve Maçova-i Zir nâhiyesine tâbi‘ Hilodnik nâm karyeler ve gayrihâ ile birikdirilüb havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından olmayub bu takdirce ber-mûceb-i defter-i hâkânî çiftlikât ve zemîn-i mezbûrenin a‘şarı mümâileyh tarafından zabt olunmak eylediğin bi'l-fi‘il defter emîni Halil dâme mecduhu ‘arz eylediği ‘arzı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1167/Mayıs/Haziran 1754

1002- Sayfa:269 Hüküm:1

Hersek'de Novasil nâhiyesinde Ali sipahinin tasarrufundaki timar yerine dahil olan Sopot'da kurulan pazara hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Novasil ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Ali sipâhi gelüb Hersek sancağında Novasil nâhiyesinde nefs-i Bazar-ı Sopot bazar-ı mezbûr hafta bazarı olmak hükm-i hümâyûn mûcebince defter-i ‘atikde kayd olunmuş hâlâ defter-i cedîde kayd olundu ve tahtında mahalle-i câmi‘-i şerîf neferân ‘aded doksan ve mahalle-i gebrân baştina ‘aded on bir hâsıl-ı ispençe ve resm-i çift ve gendüm ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs yekûn ma‘ gayrihâ iki bin akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde karye-i Sopot tâbi‘-i Novasil deyu yazu-ı mezkûresiyle tahrîr ve Neretva nâhiyesine tâbi‘ Radesine? nâm karye ve gayrihi ile biriktirilüb üç bin akçe yekûn ma‘ bedel altı bin üç yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr timâr mülhâkâtından sâlifü'z-zikr nefs-i bazar-ı Sopot'ta âharın ‘alâkası olmayub ber-mûceb-i defter-i hâkânî timârı tarafından zabt olunur iken ba‘zı kimesnelerin esbab-ı tagallübü sebebiyle bazar kurulmayub ol-vechile timârı mahsûlüne gadr-ı külli olduğun bildirüb bazar-ı merkûm ber-mûceb-i defter-i hâkânî kadîmisi üzere ikâme etdirilüb âharın hilâf-ı defter-i hâkânî zâhir olan ta‘addîsi men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1167/Haziran 1754

1003- Sayfa:270 Hüküm:1

Bosna ve İzvornik sancaklarında Saray ve daha başka nâhiyelerde Bosna defter katiblerinden Osman ve Abdulkadir'in tasarruflarında olan yerlere hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray Monlasına hüküm ki

Sen ki Mevlânâ-ı mümâileyh el-hac Ahmed zîdet fezailuhusun mektûb gönderüb eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Osman ve Abdulkadir veled-i Kâtib Ahmed zîde kadruhuma meclîs-i şer‘a varub Bosna ve İzvornik sancaklarında Saray ve gayri nâhiyelerde Osek nâm karye ve gayriden yirmi bir bin iki yüz yetmiş beş akçe ze‘âmete mutasarrıf eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Abdulkadir veled-i Kâtib Ahmed'in ze‘âmetleri mülhâkâtından kayd ve berâtlarına dâhil Saray nâhiyesine tâbi‘ üç yüz akçe yazar mezra‘-i Hrasne der-kurb-ı Dolçe Mahmud ve Bali çiftliği ma‘rûfdur deyu mukayyed mezrâyı ber-mûceb-i defter-i hâkânî zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmun

kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz eylemek murâd eylediklerinde bu makûle karye ve mezra‘ nizâ‘ından i‘tibâr defter-i hâkânîye olub kadîm mu‘teber olmayub ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken Vişegrad nâhiyesinde Dolna Ogobile? nâm karye ve gayriden altı bin sekiz yüz elli akçe timâra mutasarrıf Haydar veled-i Kâtib İsmail ve Visoka nâhiyesinde Reniçe nâm karye ve gayriden altı bin üç yüz akçe timâra mutasarrıf Selim ve Dubrenik nâhiyesinde İhvine? nâm karye ve gayriden beş bin üç yüz akçe timâra mutasarrıf Hasan ve yine Saray nâhiyesinde Vegosne? nâm karye ve gayriden on beş bin akçe timâra mutasarrıf eyâlet-i Bosna'nın defter-i kâtiblerinden Mustafa ve yine karye-i Vigosne? el-mezbûre ve gayriden on beş bin akçe timâra mutasarrıf Ferhad-ı veled-i Ahmed Çepnizâ‘de Bali sipâhiler zuhûr ve merkûmdan Haydar ve Selim ve Hasan timârları mülhâkâtından yine Saray nâhiyesine tâbi‘ Hırasne karyesi ve tahtında mukayyed olan çiftlikleri müşterekleriyle merkûmân Mustafa ve Ferhad dahi timârları mülhâkâtından yine Saray nâhiyesinde Dolçe karyesi ve hâsılıyla mahsub çiftliği zabta kanâ‘at etmeyüb mezra‘-i Hırasne der-kurb-ı Dolçe Mehmed ve Bali çiftliği ma‘rûfdur deyu mukayyed mezra‘ sâbıku'l-beyân bundan akdem bizim abâ ve ecdâdımız zabt edegelmişler bizler dahi kadîm i‘tibârıyla zabt ederiz deyu hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli müdâhale ve tagallüben zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmların ahz ü kabz edüb gadr etmeleriyle defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına vâki‘ halî bi'l-iltimas ‘arz ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Saray nâhiyesine tâbi‘ bir zemîn ile mezra‘-i Hırasne ve hâsıl-ı ‘ani'l-galle ve resm-i çift ve ‘öşr-i giyâh ve gayrihi üç yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mezra‘-i Hırasne der-kurb-ı Dolçe Mahmud ve Bali çiftliğiyle mahrufdur deyu tahrîr ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Osek nâm karye ve gayrihi birikdirilüb ... iki bin dört yüz akçe ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun on bir bin iki yüz akçesi eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Osman ve ol-mikdârı dahi yine eyâlet-i mezbûrun defteri kâtiblerinden Abdulkadir veled-i Kâtib Ahmed kaydlarında ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ otuz üç nefer re‘âyâ ve beş baştina ve çiftlik-i Nasuh bin Ahmed ve çiftlik-i Mustafa ... ve çiftlik-i Nasuh bin Ağca ve çiftlik-i İskender ile karye-i Hırasne ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve gendüm yekûn ma‘ gayrihi dört bin üç yüz otuz sekiz ve yine on bir nefer re‘âyâ ve iki

baştina ve bir çiftlik ile voynugân karye-i Hırasne el-mezbûr ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm yekûn ma‘ gayrihi bin beş yüz altmış akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve defter-i icmâlde beş bin dokuz yüz akçe yazu andan iki bin dört yüz akçesi ifrâz ve Visoka nâhiyesine tâbi‘ Reniçe nâm karye ve gayrihi ile birikdirilüb dört bin iki yüz akçe ber-icmâl ve tamâmen Selim kaydında ve yekûn-ı mezbûrun iki bin dört yüz akçesi dahi ifrâz ve kurâ-i âhar ile birikdirilüb sekiz bin dört yüz elli akçe yekûnundan beş yüz akçesi ifrâz ve Yayçe nâhiyesine tâbi‘ Bileromotar? nâm karye ve gayrihi ile biriktilüb on bir bin dört yüz yirmi akçe ber-icmâl ve tamâmen Hasan kaydında ve yine elli iki nefer re‘âyâ ve otuz dört baştina ve çiftlik-i Mahmud bin Mustafa ve Mimar İbrahim ve Ahmed ve Halil ve Abdulhalil evlâd-ı Ramazan ve sâ’ir yedi ‘aded çiftlikler ile karye-i Dolçe ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm yekûn ma‘ gayrihi elli bin beş yüz otuz sekiz akçe ve yine on dokuz nefer re‘âyâ ve iki baştina ve bir çiftlik ile voynugân-ı karye-i mezbûre ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm yekûn ma‘ gayrihi bin şehr? yüz yetmiş yedi akçe yazular ile defter-i mufassalda başka başka muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mîr-i mîrân hassı iken Vigosne? nâm karye ve gayrihinin kırk üç bin iki yüz yirmi akçe ber vech-i kabûl otuz bin akçeye bir kılıç ze‘âmet mîr-i mîrân havasından akçe Çepnizâde'ye tevcîh olunması içün elli senesi rûznâmçesinde tevkî‘ kalemiyle sebt-i defter olunub on beş bin akçesi Ferhad veled-i Ahmed Çepnizâde ve ol-mikdârı eyâlet-i mezbûrun defteri kâtiblerinden Mustafa kaydında olub bu takdirce tarafının icmâl ve mufassalları başka başka olub birbirlerin ‘alâkaları olmamak iktizâ eylediğin iftiharu'l-emâcid ve'l-ekarim bi'l-fi‘il defter emîni olan Halil dâme mecduhu ‘arz etmekle emin-i mümâileyhin ‘arzıyla defter-i hâkânî mantûku üzere nizâ‘ları karye nizâ‘ı ve bu makûle kurâ ve mezari nizâ‘ımda bî-hasebi'l-kânun i‘tibâr ve defter-i hâkânîye olub emin-i mümâileyhin ‘arzı muktezâsı üzere eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden mezkûran Osman ve Abdulkadir kayd ve berâtlarına dâhil-i Hrasne ve karye-i Hırasne ve hâsıl-ı ile mahsub çiftlikhâ-i sâbıku'l-beyân arâzi-i sâ’ire andan merkûmân Mustafa ve Ferhad'ın bir dürlü ‘alâkaları olmamak iktizâ etmekle ber-mûceb-i defter-i hâkânî herkese kayd ve berâtlarına dâhil karye ve mezra‘ ve çiftlikleri defter-i hâkânî ve yedlerinde olan berâtları mûcebince zabt etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî ve berâtlarına mugâyir-i emr-i hümâyûn âharın kayd ve berâtlarına dâhil karye ve mezra‘ ve çiftlikhâ sâbıkulbeyân ve arâzi-i sâ’irelerine bir dürlü dahl ve ta‘arruz ve

müdâhale etdirilmemek içün defter-i hâkânî ve emin-i mümâileyhin ‘arzı mûcebince emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan el-hac Abdullah dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i N sene 1167/Haziran 1754

1004- Sayfa:271 Hüküm:1

Saraybosna'da saray yeniçerilerinden cemaat başı Mustafa'nın vefatından sonra tüm muhallefatının beytül-mala aktarılması gerekirken yeniçeri zabitlerinden Mehmed'in bir kısım mal ve eşyayı zabt ettiğinden kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna Kal‘ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan zîde mecduhuya hüküm ki

Saray Bosna'da sâkin dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinden doksan yedi cemâ‘atinin Derviş zir-i başı Mustafa nâm kimesne bî-emrillahite‘âla bilâ-vâris-i ma‘rûf fevt olub bi'l-cümle muhallefâtı taraf-ı beytü’l-mâle ‘aid ve râci olub vaz‘-ı yed olunması iktizâ eder iken sâbıkâ muhâfaza-i merkûmda yeniçeri zâbiti olan ser-... sâbık el-hac Mehmed zîde mecduhu müteveffâyı merkûmun sekiz yüz ‘aded yaldız altını ve sâ’ir emvâl ve eşyâ ve metrûkâtını ahz ü kabz eyleyüb zimmetinde mektûm ve taraf-ı beytü'l-mâle göndermeyüb gadr eylediği der-‘aliyyeme inha ve ihbar olunmağla müteveffâyı merkûmun zikrolunan nukûd ve emvâl ve eşyâ ve sâ’ir cümle terekesini sicillâtdan ma‘rifet-i şer‘le müfredâtın ihrâc ve ber-mûceb-i defter vaz‘u'l-yed olan mümâileyhden tahsîl ve tekmîl ve mümzâ ve mahtûm müfredât defteriyle cânib-i beytü'l-mâle irsâl ve isal olunmak bâbında fermânı celîlü'ş-şân sâdır olmağın irsâl olundu ve vusûlünde sâdır olan fermân-ı ‘alişân mûcebince muhallefât-ı merkûmun bir akçe ve bir habbesi ketm ve ihtifa etdirmeksizin ber-mûceb-i defter merkûm vaz‘u'l-yed olan mümâileyh el-hac Mehmed'den ma‘rifet-i şer‘le tahsîl ve tekmîl ve mümzâ ve mahtûm defterleriyle cânib-i beytü'l-mâle irsâl ve isal eyleyüb te’hir ve tevakkuftan ihtiraz eyleyesin deyu iftiharü'l-ümerâ ve'l-ekâbir bi'l-fi‘il dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası olan Mustafa Ağa dâme uluvvuhu tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1167/Ağustos 1754

1005- Sayfa:271 Hüküm:2

Saraybosna'da Mustafa Bey'in tasarrufunda olan yerlere hariçden Hacı Hasan ve Hacı Mehmed oğlu ve Mütesellim oğlu Ebubekir isimli kişilerin müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Saray Bosna kadısına hüküm ki

Rumili muzâfâtından Mevlânâ Derviş Ali zîde fazluhusun sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb kazâ-i mezbûra tâbi‘ Osek ve nâm karyeler topraklarında emlâk ve arâziye mutasarrıf Mustafa Bey dimekle ma‘rûf kimesne mutasarrıf olduğu çiftlik emlâkıyla bir bab mülk değirmenini bey‘-i bat-ı kat‘i ile buna bey‘ ve semenin ahz ü kabz ve bir kıt‘a çayırını dahi rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle ferâğ ve tefvîz ve bu dahi tefevvüz etmekle ol-emlâkı on sekiz seneden berü zabt ve tasarruf ve kezâlik ol-çayırın dahi sâhib-i arz temessükü mûcebince her sene otun biçüb ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb dahl olunmak icâb etmez iken âhardan el-hac Hasan ve Hacı Mehmed oğlu ve Mütesellim oğlu Ebubekir nâm kimesneler zuhûr ve birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve ol-çiftlik değirmen emlâkıyla ol-çayır bizim murisimiz nâm kimesne tasarrufunda olmağla bize intikâl eder dedikten alub zabt ederiz deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i kânun değirmen-i mezkûrun fuzûli binâsın hedm ve çayırın dahi otun biçüb gadr etmeleriyle bundan akdem taraf-ı şer‘den keşf ve hüccet-i şer‘iyye dahi olmuşiken henüz ihkâk-ı hakk olunmayub mağdur olduğun bildirüb hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince şer‘le görülüb ber-mûceb-i hüccet-i şer‘iyye icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk ve mülk-i müşterâsı olan çiftlik emlâkıyla mülk değirmen ve çayırı kendüye zabt ve tasarruf etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1167/Ağustos 1754

1006- Sayfa:271 Hüküm:3

Saray'da Şeyh Ferruh Mahallesi'nde Monla Salih'in tüfeğini doldururken kazara tüfek ateş alıp hizmetkarı Muharrem'e denk gelip ölmesinden sonra Muharrem'in varislerinin Salih'e katl suçu isnat ederek yaptıkları müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve Saray kadısına hüküm ki

Saray mahallâtından Şeyh Ferruh Mahallesi sâkinlerinden Monla Salih dimekle ma‘rûf kimesne gelüb hıdmetkârı Muharrem nâm kimesne bundan akdem oda içünde tüfenk doldurur iken bî-kazâillahi te‘âla boşanub kendüye isâbet ve keşf ve hamliyye-i şer‘iyye olunub ba‘dehu mezkûr fevt olub hilâf-ı şer‘-i şerîf ve hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir ta‘addî olunmak icâb etmez iken mezkûr Muharrem'in vârisleri Hüseyin ve ve nâm kimesneler zuhûr ve bizim murisimizi sen katl eyledin deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf ve cânib-i şer‘den verilen hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir ta‘addî ve ta‘cizden halî olmayub gadr sevdâsında oldukların bildirüb hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı şer‘-i şerîf ve hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir ta‘addî etdirilmeyüb zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylemeğin şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1167/Ağustos 1754

1007- Sayfa:272 Hüküm:1

Saray'da Şeyh Ferruh Mahallesi'nden Monla Salih'in Bakır Baba Mahallesi'nden Hacı Ebubekir ve oğlu Ahmed'den alacağı olan hakkının tahsil edilmesi hususunda yapılan müdahale ve muhalefetin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve Saray kadısına hüküm ki

Saray mahallâtından Şeyh Ferruh Mahallesi sâkinlerinden Monla Salih dimekle ma‘rûf kimesne gelüb yine Saray mahallâtından Bakır Baba Mahallesi sâkinlerinden Hacı Ebubekir ve oğlu Ahmed nâm kimesneler ile bin yüz altmış senesinde ‘alâ-tariki'l-müdarebe ticâret-i şirket ve mezbûrlara ber-mûceb-i defter ma‘lûmü'l-mikdâr akçe teslîm ve ba‘dehu mezbûrlar ile muhâsebe görüb asl-ı mal ile fâizin hissesine isâbet eden hakkını almak murâd eyledikde mezbûrlar muhâsebeden ... ve murâfa‘a-i şer‘ olduklarında mezkûrların zimmetlerinde asl-ı maldan yedi yüz yirmi guruş olduğu sâbit ve hükm-i birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken mezbûrlar yeniçeri zümresinden olmalarıyla hevâlarına tâbi‘ tarafgirlerine istinâden peydâ eyledikleri müzevver hüccet ile hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bunun yedinde olan hüccet-i şer‘iyye ve buyrulduya mugâyir hakkında vermekte ta‘allül ve muhâlefet ve ol-vechile ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb zâbitleri ma‘rifetiyle hüccet-i şer‘iyye mûcebince şer‘le görülüb mezbûrların zimmetlerinde sâbit olan asl-ı mal ile fâizin hissesine isâbet eden

hakkı tamâmen alıverilüb hilâf-ı şer‘-i şerîf ve hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za sene 1167/Ağustos 1754

1008- Sayfa:272 Hüküm:2

Saraybosna'da Rumili kazasında Derviş Ali'nin karısı Selime Hatun vefat edince malının tümünü önce kayınvalidesi Afife Hatun'un sonra Afife'nin de vefatıyla baldızları Meryem ve Kerime'nin zabt ettiğinden kendisi ve kızının hisselerini vermek hususunda yaptıkları muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Saray Bosna kadısına hüküm ki

Saray Bosna sükkânından Rumeli kazâsından Derviş Ali zîde fazluhu gelüb bundan akdem bin yüz elli yedi senesinde zevcesi Salime bint-i Abdullah nâm hâtûn müteveffiye oldukda altı bin guruşluk emvâl ve eşyâsı ırs-ı şer‘le buna ve vâlidesi Afife nâm hâtûn ile sagîre kızı Hamide nâm sagîreye intikâl eyledikde cümlesin mezbûre Afife ahz ü kabz edüb ba‘dehu taleb olundukda ikrâr ve i‘tirâf ve ma‘rifet-i şer‘le defter ve taraf-ı şer‘den hüccet-i şer‘iyye olunub defter-i kassam mûcebince taleb üzere iken mezkûre Afife müteveffiye olmağla anın dahi terekesi yine Saray Bosna sâkinelerinden kerimesi Meryem ve Kerime nâm hâtûnlara intikâl etmekle cümlesin mezbûre hâtûnlar zabt edüb bu dahi zevcesi müteveffiye-i mezbûreden müntakil emvâl ve eşyâdan kendü hissesiyle vâsisi olan kızı sagîre-i mezbûre hissesin taleb eyledikde dürlü ‘illet ve bahâne ile vermekte ta‘allül ve gadr eylediklerin bildirüb yedinde olan hüccet-i şer‘iyye ve kassam defteri mûcebince şer‘le görülüb zevcesi müteveffiye-i mezbûreden müntakil mezbûre hâtûnların zabt eylediği emvâl ve eşyâdan kendü hissesiyle kızı sagîre-i mezbûrenin hissesi vesâyeten ve asâleten alıverilüb ta‘allül etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1167/Ağustos 1754

1009- Sayfa:272 Hüküm:3

Yenibazar Kalesi sakinlerinden Yusuf'un dededen kalma mutasarrıf olduğu çiftlik arazine hariçden adı geçen gayrimüslim eşkıyaların müdahalelerinin engellenmesi

Bosna vâlisine Yenibazar ve kadılarına hüküm ki

Yenibazar Kal‘ası sâkinlerinden Yusuf nâm kimesne gelüb bunun Yenibazar kazâsına tâbi‘ Bürge? nâm karye toprağında aba ‘an-cedd tapu ve temessüklü mutasarrıf olduğu çiftliği arâzisin beher sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken Yenibazar kasabası sâkinlerinden eşirra ve mütegallibeden Başo Oster ve Rubçik nâm kimesne ile Bürge? mütemekkinlerinden Luçne ve ve nâm zımmîler kendü hallerinde olmayub birbirleriyle yekdil ve hilâf-ı kânun ve fuzûli müdâhale ve ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb mezbûr Başo? ile mesfûrların hilâf-ı kânun ve fuzûli müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ ve ol-yerler ber-karâr-ı sâbık buna zabt etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûn ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L sene 1167/Ağustos 1754

1010- Sayfa:272 Hüküm:4

Saray'da Şeyh Karaca Mahallesi'nden Monla Abdullah'ın Bakır Baba Mahallesi'nden Hacı Ebubekir oğlu Ahmed Beşe'den alacağı olan hakkının tahsil edilmesi hususunda yaşanan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre ve Saray kadısına hüküm ki

Saray mahallâtında Şeyh Karaca Mahallesi sâkinlerinden Monla Abdullah dimekle ma‘rûf kimesne gelüb yine Saray mahallâtından Bakır Baba mahallesi sâkinlerinden Hacı Ebubekir oğlu Ahmed Beşe dimekle ma‘rûf kimesnenin ber-mûceb-i temessükât ma‘lûmü'l-esâmi kimesnelere olan yedi yüz seksen üç guruş deyne bu kefil-i bi'l-mal olmağla mezbûr Ahmed meblâğ-ı mezbûr deynini dâyinlerine vermekle kefil-i bi'l-mal olduğundan dânileri bundan taleb ve bu dahi mezbûrlara zikrolunan yedi yüz seksen üç guruşu tamâmen edâ ve mezkûr Ahmed'den taleb eyledikde hilâf-ı şer‘-i şerîf vermekten ta‘allül ve murâfa‘a-i şer‘ olduklarında vech-i meşrûh üzere olduğu şer‘an sâbit ve hükm-i birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken mezbûr hevâsına

tâbi‘ ba‘zı kimesnelere istinâden hilâf-ı şer‘-i şerîf ve hüccet-i şer‘iyye ve mürâsele ve buyrulduya mugâyir edâda muhâlefet ve ol-vechile gadr sevdâsında olduğun bildirüb zâbit ma‘rifet-i şer‘le görülüb mezbûrdan hakkı alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek emrim olmuşdur.

Fî evâsıt-ı Za sene 1167/Eylül 175

1011- Sayfa:273 Hüküm:1

İpek patriki Kurlu isimli rahibin saray yeniçeri ortalarından yedi cemaatin orta malına olan borcunu vermediğinden muhakeme edilmesi ve borcun kendisinden tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Saray Bosna kadısına hüküm ki

Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ortalarından yedi cemâ‘atin ortasının nukûd-ı mevkûfesi mütevellisi Seyyid Mehmed zîde kadruhu ile orta-i mezkûrenin ihtiyârları ‘arz-ı hâl edüb İpek patriki olan Kurlu nâm râhib zimmetinde orta-i mezkûre malından ber-mûceb-i temessük bin yüz altmış senesinde beş bin otuz guruş alacakları olub taleb eylediklerinde bugün yarın veririm deyu ‘avf ve te’hir ile ibtal-i hakk sevdâsında olmağla orta-i mezbûr tarafından Nazır Ahmed Odabaşı dimekle ma‘rûf kimesneyi vekîl eylediklerin ve mesfûr hâlâ Saray Bosna'da olduğun bildirüb şer‘le görülüb ber-mûceb-i temessük zimmetinde olan ol-mikdâr guruş alacakları tahsîl ve vekîlleri merkûma alıverilüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden yedinde olan memhûr temessük mûcebince mahallinde şer‘le görülüb ihkâk-ı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Za sene 1167/Eylül 1754

1012- Sayfa:273 Hüküm:2

İzvornik sancağında Beline kazasında Sultan Süleyman Cami'sinin vaizliği hususunda Tuzlevi Hasan'ın müdahalelerin ortadan kaldırılması

İzvornik ve Beline kadılarına hüküm ki

Kıdvetü'l-Kuzât ve'l-hükkam Çelebibazarı kadısı Mevlânâ Seyyid Ahmed zîde fazluhu sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Çelebibazarı kazâsı sâkinlerinden olub eyâlet-i Bosna'da İzvornik sancağında Beline kazâsında vâki‘ merhum ve mağfuru'n-leh Sultan Süleyman tabe serahunun câmi‘i-i şerîfinde İzvornik kazâsında vâki‘ çiftlikât-ı ‘atik maktû‘ malından olmak üzere yevmi on beş akçe vazife ile câmi‘-i mezbûrda vâ‘iz olan Hüseyin Halife bilâ-veled fevt oldukda mahlûlünden Süleyman'a tevcîh ve Süleyman'ın kasr-ı yedinden Abdullah zîde salluhuya tevcîh olunub hıdmet-i lâzimesi kemâ-yenbagi edâ üzere iken ... hileye mürtekîb Tuzlevi Hasan nâm kimesne kendü hâlinde olmayub merkûm Abdullah'ın ref‘inden mebâdî-i sû-i-halî yoğ iken cihet-i mezkûru kendü üzerine berât etdirmeye vesile Bosna kadısından Hasan'ın fevti gayri vâki‘dir deyu hilâf-ı inha alacak ‘arz ile müteveffâ-ı mezbûrun üzerine ibkâ ve etdirdiği berâtı ihfa ve sulbiyyesine tekvîn vermek içün on ay mürûrunda Hasan'ın kasr-ı yedinden sâhib-i evvelin fevtiyle İzvornik kadısın ‘arzıyla kendüye tevcîh ve berât etdirüb mezbûr Hasan'ın fevti vâki‘ olduğu ve vukûfu olanlardan tefahhus ve der-i devlet-medâr vâki‘ halî ‘arz ediyor deyu iltimas eyledikde sikat-i sahihatü'l-kelimât ‘ulemâ ve sulehâ ve e’imme ve hutebâ ve bi'l-cümle elyak-i kazâ huzûr-ı şer‘de mezbûr Hüseyin bin yüz altmış dört senesi Cemaziye'l-ahir'inin yirmi birinci günü vefât ve namazın edâ ve defn olduğunu her birleri edâ-ı şehâdet-i şer‘iyye eylediklerin hâl minvâl-i meşrûh üzere olduğuna Mevlânâ-ı mümâileyhin dahi ‘ala ... olmağla nefsü'l-emr merkûm Abdullah Efendi'ye gadr-ı külli olmağla Süleyman'ın kasr-ı yedinden ve hile ve hud‘a ile berât etdiren Hasan'ın ref‘inden merkûm Abdullah'a ibkâ olunmağla vâki‘ halî bi'l-iltimas ‘arz ve fi'l-hakika mezbûr Hüseyin Halife bilâ-veled fevt olub mahlûlünden Süleyman ve Süleyman'ın kasr-ı yedinden Abdullah'a tevcîh olunmuş iken mezbûr Hasan hileye sülûk ve mezbûr Hüseyin ancak hayâttadır deyu müteveffâ Hüseyin ismine ibkâdan sonra kasr-ı yedinden kendü üzerine berât etdirdiği mahallinde şer‘ bade'l-murâfa‘a muvâcehet-i hasmeyn sâbit olur ise ‘arz ve i‘lâm olunmak içün sen ki Mevlânâ-ı mümâileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim tahrîri bâbında re’isü'l-küttâbım olan el-hac Abdi dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z sene 1167/Eylül 1754

1013- Sayfa:273 Hüküm:3

Yayçe Kalesi dizdarı Mehmed Said'in tasarrufunda olan gedik timarı ile dizdarlık görevine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması ve kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Yayçe kadısına hüküm ki

Hâlâ Yayçe Kal‘ası dizdârı olan Mehmed Said zîde hıfzuhu ‘arz-ı hâl edüb Bosna sancağında Yayçe nâhiyesinde nefs-i Yayçe ve gayriden altı bin dört yüz otuz yedi akçe gedik timâr ile Yayçe Kal‘ası dizdârlığı yüz yirmi dört rûznâmçesinde berâtıyla İbrahim üzerinde iken bilâ-veled fevtinden acemde şehid olan Kolotzâde Mahmud Paşa torunu Mehmed'e bâ-‘arz-ı hâl altmış beş senesi bâ-‘arz-ı hâl Muharrem'inin yirmi sekizinci gününde asitâne-i ‘aliyyemden tevcîh ve berât olunduğu ‘arz olundukda dizdârlığ-ı mezbûr altmış beş Muharrem'inin on altıncı gününde İbrahim'in bilâ-veled ve birâdereş mahlûlünden mîr-i mîrân tezkiresiyle mutasarrıf el-Hac Mustafa tezkiresin verüb hüsn-i rızâsıyla kasr-ı yedinden sene-i mezbûre Cemâziye'l-evvel'isinin yirmi altıncı gününde sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin tarafından Ali'ye tevcîh olunub verilen tezkire mûcebince asitâneden berât ve kasr-ı yedinden Yayçe kapudânı Mehmed'in ‘arzıyla altmış altı Muharrem'inde Derviş Abdullah'a tevcîh ve berât olundukdan sonra mutasarrıfı İbrahim'in bilâ-veled ve akrabâ fevtinden Mehmed Said'in berâtıyla üzerinde iken mîr-i mîrândan tezkire etdiren Ali'nin ref‘inden altmış beş Receb'inin yirminci gününde mezkûre ibkâ ve tezkire ve zayi'den altmış altı Cemâziye'l-evvel'inin on birinci gününde mîr-i mîrândan verilen tezkiresini tekrâr zayi ve iki üç ay müks ve Yayçe kapudânı Derviş Abdullah'ın eline girüb ‘arzıyla ismine berât ve gadr ve Bosna defterhânesine mürâca‘at ve altmış beş Muharrem'inin yirmi sekizinci gününde Mehmed'e ve sene-i mezbûre Safer'inin onuncu gününde zayi'den el-hac Mustafa'ya ve sene-i mezbûre Cemâziye'l-evvel'isinin onuncu gününde Hacı Mustafa kasr-ı yedinden Ali'ye ve sene-i mezbûre Receb'inin yirminci gününden Hacı Mustafa ve Ali ref‘lerinden Mehmed'e tezkire ve altmış altı Cemâziye'l-evvelisinin on yedinci gününden zayi'den tekrâr tezkire ve ibadullahın ref‘inden altmış altı Şaban-ı gurresinden tarafından Mehmed Said'e ibkâ olunub tezkire verilmekle kapudân natık olduğu üzere mîr-i mîrândan alan el-hac Mustafa'nın tevcîhi târihi asitâneden alan Mehmed'in tevcîhi târihinden on altı gün mukaddem olub ancak el-hac Mustafa'nın dahi

dirliği olub ve Ali'ye kasr-ı yedi dahi hile ve tekrâr Mehmed'e ibkâ olunması kâ‘ide-i tevcîhe mutâbık olmağla ref‘inden tezkiresi mûcebince ba‘de'l-i‘lâm altmış altı Şaban'ında Mehmed'e ibkâ ve berâtla üzerinde ve defter-i hâkânî nâtık olduğu üzere gedik timâr ile kal‘a-i mezbûre dizdârlığı Derviş Abdullah ref‘inden bana ibkâ ve hâlâ berâtla üzerimde olub lâkin hasmım mezbûr Derviş Abdullah bi'l-külliye mündefi‘ olmayub her-barını ta‘ciz ve tekdîr eder deyu mezkûr el-hac Mustafa'nın âhar dirliğe sülûkü ve Ali'ye kasr-ı yedi dahi hile olduğu ma‘lûmu olan bî-garaz müslimînden bade'l-istifsâr hakikat-i hâli i‘lâm eylemeleri bâbında sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istirhâm ve hasımlar mezbûrlar ile mahallinde şer‘le terafu‘ ve hakikat-i hâl vukûf-ı tammı olan bî-garaz müslimînden gereği gibi sû’al ve ‘arz ve i‘lâm olunmak içün sana ve Yayçe kadısı Mevlânâ-ı mümâileyhe hitâben emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan el-hac Abdi dâme mecduhu dahi i‘lâm eylediği i‘lâm mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Z sene 1167/Ekim 1754

1014- Sayfa:274 Hüküm:1

Mosa ve Yasef isimli kardeşlerin ölen babaları Edirneli İlya isimli yahudinin vefat eden Bosna defterdarı İsmail Efendi'den alacağı olan hakkının varislerinden tahsil edilmesi hususundaki muhalefet ve müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray Bosna kadısına hüküm ki

Mosa ve Yasef nâm yahûdiler gelüb bunların babaları Edirneli İlya nâm yahûdi sâbıkâ Bosna defterdârı İsmail Efendi dimekle ma‘rûf kimesne zimmetinde cihet-i karz-ı şer‘iden bin yüz altmış senesinde yedi bin sekiz yüz elli guruş alacak hakkı olmağla almadan babaları mesfûr zımmî ve merkûm İsmail dahi fevt ve meblâğ-ı mezbûr ırs-ı şer‘le bunlara intikâl ve bunlar dahi müteveffâ-ı mezbûrun muhallefâtın kabz eden Bosna'da sâkin vârisleri ve nâm kimesnelerden mal-ı müteferrikadan taleb eylediklerinde bî-tevcîh-i şer‘i edâda ta‘allül ve ibtal-i hakk sevdâsında olmalarıyla şer‘le görülüb babalarından müntakil ol-mikdâr guruş hakları müteveffâ-ı mezbûrun muhallefâtın kabz eden vârislerinden mal-ı müteveffâdan alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında bundan akdem istid‘â ve mahallinde şer‘le görülmek içün işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Receb'inde sâdır olan emr-i şerîfimle mahalline vardıklarında

mezbûrların mütegallibeden ba‘zı kimesnelere istinadları olduğundan kânun emr-i şerîfim ihzâr ve ihkâk-ı hakk mümkün bulduğun ve taraflarından nâm kimesneyi vekîl eylediklerin bildirüb mübâşir ma‘rifetiyle şer‘le görülüb müteveffâ-ı mezbûrun temessükü mûcebince zimmetinde olan ol-mikdâr guruş ‘ala-mevrûs hakları muhallefâtın kabz eden vârisler-i mezkûrlardan tamâmen tahsîl ve vekîller-i mezbûre bî-kusûr alıverilüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim ve yedinde olan temessük mûcebince mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Z sene 1167/Ekim 1754

1015- Sayfa:274 Hüküm:2

Foça kazasında kanuna aykırı olarak her gelen kadıya naib olan yerli halktan olan Mahmud Efendi'nin rüşvet alarak haksız olanı himaye ettiğinden azl edilmesi

Foça kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr ahâliler gelüb yerlüden nâ’ib olmak memnû‘ iken kazâ-i mezbûrda sâkin Mahmud Efendi dimekle ma‘rûf kimesne yerlüden olmağla ve gelen kadılara olub ehl-i ‘örf tâ’ifesiyle müttefik ve ba‘zı akçeleri almağa bâ‘is ve kendüsi dahi alub ve iki hasım bir da‘vâ ile mahkemeye varduklarında na-hakk olan tarafdan ahz-ı rüşvet etmekle ol-tarafı himâye ve ibtal-i hakka bâ‘is ve bâdî olduğun bildirüb merkûm niyâbetten ‘azl ve niyâbet hıdmetinde istihdâm olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i M sene 1168/Kasım 1754

1016- Sayfa:274 Hüküm:3

Bosna'nın eski valisi Abdi Paşa'nın yolculukları sırasında mühürdar yamağı Monla Mehmed Ağa'nın kaybolması ve daha sonra Tomas isimli gayrimüslim kişinin

tuttuğu Marko ve Bogin isimli gayrimüslim kişilerin Mehmed'i öldürdüklerini itiraf etmeleri sebebiyle kanun gereğince muamele edilmesi

(Mezbûr Mehmed'i makreme ile boğduk deyu ikrâr eden iki nefer kulağuz zımmîlerin sâbıkâ Bosna vâlisi Köprülüzâde vezîr-i mükerrem sa‘adetlü el-hac Ahmed Paşa hazretlerinin buyruldusuyla cezâları tertîb olunduğu haber verilmekle maktûl-i mezbûr Mehmed'in dem ve diyetine müte‘allik da‘vâdan Tomas zımmînin ve ahâlinin zimmetleri ibrâ olunduğunu nâtık İstari Eflak kadısının vârid olan ‘arzı hıfz olunub sâdır olan fermân-ı ‘ali mûcebince şerh verilmiştir. Fî 20 Ca sene 1168/4 Mart 1755)

Bosna vâlisine eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Sâbıkâ Bosna vâlisi müteveffâ vezîr Abdi Paşa bin yüz altmış senesinde Ağrıboz'a gider iken etbâ‘ından mühürdâr yamağı Monla Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesne esnâ-i rahda Prepol menzilinde tarik-i caddeyi ... ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Yeni Varoş kasabasına vusûlünde ahâli ma‘rifetiyle kasabâ-ı mezbûre mütemekkinlerinden Marko ve Bogin nâm zımmîleri kulağuz ta‘yin ve karakol menzîline idhal içün irsâl ve mesfûrların dahi alub giderler esna-ı rahda mezbûr Mehmed gâ’ib ve na-bedid olmağla gâ’ib-i mezbûr etrâf ve eknafdan tefahhus ve sû’al olundukda Yenivaroş kasabasına vusûl ve kulağuz-ı mesfûran ile karakol menzîline irsâl olunduğu cemâ‘at-i müslimîn meclîs-i şer‘de ihbar ve mesfûrlardan Marko ve Bogin zımmîler zâbitleri ma‘rifetiyle ahz ve keyfiyet-i hâl sû’al olundukda mezbûr Mehmed'e bir kulağuz ta‘yin ve mezbûru boğalım deyu Varoş keferelerinden Tomas zımmî bizi sevk ve on beş guruş bize vermek üzere ikrâr ve tenbih etmekle karakol menziline gider iken mezbûr Mehmed'e arak içirüb sarhoş ve lâ bî-akl oldukda karakola gelmeksizin Halnovik karyesi hudûdu dâhilinde ardıçlık içünde Hacı kurbunda mezbûru bargirinden yıkub makreme ile boğazını sıkub boğduk deyu mahal-i mezbûrda ma‘lûmü'l-esâmi müslimîn mahzarlarında ‘akd olunan şer‘-i şerîfde tav‘an la-kerhen ikrâr ve i‘tirâf eylediklerin sâbıkâ İstari Eflak kadısı Mevlânâ Mustafa zîde fazluhu tarafından i‘lâm olunduğun bildirüb ol-bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülüb ihkâk-ı hakk ve ‘arz ve i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S sene 1168/Kasım 1754

1017- Sayfa:275 Hüküm:1

Yenibazar'da Panço isimli gayrimüslim kişinin alacaklı olduğu kişilerden parasını alamadığından yapılan müdahalenin ortadan kaldırılarak alacak hakkının tahsil edilmesi

Bosna monlasına Yenibazar ve kadısına hüküm ki

Panço nâm zımmî sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Yenibazar'da sâkin Metirebladi? zimmetinde Yorgi zimmetinde bin yüz altmış senesinde cihet-i karz-ı şer‘iden dokuz yüz guruş alacak hakkı olmağla meblâğ-ı mezbûrun dört yüz kırk guruş edâ ve dört yüz altmış guruş hâlâ zimmetinde bâki kalmağla taleb eyledikde ba‘zı a‘yân ve mütegallibeden kimesneler sâhib çıkub bu ana değin edâ etmeyüb ziyâde gadr olduğun bildirüb şer‘le görülüb mesfûrun zimmetinde bâki kalan dört yüz altmış guruş tahsîl ve alıverilmek bâbında emr-i fermân mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i S sene 1168/Aralık 1754

1018- Sayfa:275 Hüküm:2

Saray'da Mosko isimli gayrimüslim kişinin bazı kişilerden aldığı borçları taksit ile ödemesine rağmen kendisine yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray kadısına hüküm ki

Saray sâkinlerinden Mosko nâm yahûdi gelüb mesfûr Saray sâkinlerinden ve ve dahi ba‘zı kimesnelerden istidâne eylediği ma‘lûmü'l-mikdâr akçeye kazâ isâbet edüb mesfûr meblâğ-ı mezbûrda dânileri mezkûrlara def‘aten bir dürlü edâya iktidârı olmayub def‘aten talebi ve ahz ve habs teklifi ile ta‘addî icâb etmez iken dânileri mezbûrlar def‘aten talebi ile ta‘addîden halî olmadıkların bildirüb mesfûr meblâğ-ı mezbûru dânileri mezkûrlara taksit ile edâ eyledikden sonra def‘aten talebi ile ta‘addî etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülüb def‘aten edâ-ı deyne iktidarı olmadığı şer‘an sâbit olur ise tecil ve taksit vechile edâ-ı deyn etdirilmek emrim olmuşdur.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1168/Aralık 1754

1019- Sayfa:275 Hüküm:3

Bosna'da Koniçe madencilerinin tekaliflerini toplayan Alemdar Mehmed'in kanuna aykırı olarak fazladan tekalif talebiyle yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna Monlasına ve Koniçe kadısına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'da Koniçe ma‘deni ma‘denciyânı ‘arz-ı hâl edüb bunlar a‘şar-ı şer‘iyye ve ‘öşr-i meyve ve ‘öşr-i bostan ve sâ’ir rüsûmâta müte‘allik tekâlifleri mukâbelesinde Bosna hazinesine senede on dört bin akçe maktû‘ kayd ve beher sene Bosna hazinesine veregeldikleri maktû‘ların ifrâz ve İstari Eflak Kal‘ası neferâtları mevâcibleri içün ocaklık kayd ve ta‘yin olunub kal‘a-i mezbûre neferâtı tarafından ahz ü kabz me’mûra edâ ederler iken birkaç seneden berü neferât-ı kal‘a-i mezbûre tarafından kabza me’mûr Alemdar Mehmed kanâ‘at etmeyüb defterde tütün hakkı yazılmış değil iken tütün resmi ve hâneleri ittisâlinde olan bağçeleri mahsûlünden ve bostanları ve sebzelerinden ‘öşr talebiyle ta‘addî eylediğin inha ve bâbda selef-i selâtin-i ‘izâmdan bir kıt‘a emr-i şerîf ibrâz ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz defter-i mufassala mürâca‘at olundukda Visoka nâhiyesine neferât ve mahallât ve çiftlik ile nefs-i bazar-ı Koniçe ve hâsılı tahtında resm-i çift ve ispençe ve gendüm ve ‘an ... der-ma‘den-i mezbûr ve mahsûl-i samakovha-i ma‘den-i Koniçe el-mezbûr ve ‘öşr-i giyâh ve ‘öşr-i kettân yekûn ma‘ gayrihi kırk altı bin dokuz yüz kırk yedi akçe yazu ile havass-ı hümâyûn olmak üzere defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter olunduğun iftiharu'l-emâcid bi'l-fi‘il defter emîni Yeğen Mehmed dâme mecduhu ‘arz ve ‘arzı defter-i hâkânî mantûku üzere nefs-i bazar-ı Koniçe ve mahallât hâsılı tahtında a‘şar ve rüsûmât müfredâtları beyânıyla havass-ı hümâyûna hâsıl-ı kayd olunmağla maktû‘ nizâ‘lar hilâf-ı kânun olub bu sûrette nefs-i bazar-ı Koniçe ve mahallât ahâlisi zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyelerin ve kadîmi otu biçilir çayırları olanların hâsıl olan otlaklarından ve kettân zir‘a edenlerin hâsıl olan ketenlerinden şer‘le müteveccih olan ‘öşrlerin ve defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyet oğullarından müslimânlarının evleri üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i bennâk ve erişüb kâr ü kesbe kadir mücerredleri resm-i mücerredlerin ve dahi re‘âyâsı resm-i ispençelerin ve sâir hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince tamâmen hass-ı hümâyûn tarafından zâbitlerine edâ eylemeleri defter-i hâkânî muktezâsı ve kânuna muvâfık olduğu ve ahâli ve re‘âyâ fukarâsı vech-i meşrûh üzere a‘şar ve bi'l-cümle hukûk ve rüsûmlerin kânun ve defter mûcebince edâ

eylediklerinden sonra bu makûle ‘öşr ve resm gibi bir nesne verenlerden tütünselik resmi ve hâneleri ittisâlinde müstakil meyve ve sebzesi satulur bağçe ve bostanlardan olmayub ancak evleri mühimmâtı içün olub bazara götürüb bey‘ ve intifâ‘ eylemedikleri meyve ve sebzeleri mahsûlünden dahi ‘öşr mütâlebesi kânuna mugâyir olduğun iftiharu'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan el-hac Abdi dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî Evâ’il-i Ra sene 1168/Aralık 1754

1020- Sayfa:275 Hüküm:4

Hersek sancağında Foça ve Orluk? kazası ahalisinin hazeriyye vergilerini ödemekte zorluk çektiklerinden vergilerinin hafifletilerek senede iki taksit olarak ödeyecekleri ve kendilerine bu hususda müdahale edilmemesi

Foça ma‘ Orluk? kadısına

Hâlâ Bosna vâlisi vezîrim el-hac Mehmed Paşa edâmellahu te‘âla iclalehu sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb eyâlet-i Bosna'da Hersek sancağında vâki‘ Foça ma‘ Orluk? kazâsının sükkânı ekseri tavâif-i ‘askeriyeden iken hîn-i tertîbde hazeriyyeleri i‘tidal üzere olduğundan beher taksit zamânında bin altışar yüz guruş senevî üç bin iki yüz guruş hazeriyye nâmıyla tahsîl ve bu sebebden ahâlisine za‘af-ı küllî tari ve ber-vechile edâya tabb ve ta‘katları olmayub perâkende ve perişân olmalarına bâ‘is olmağla tenzîl ve tahfîf olunmasını istid‘â ve istirhâm ve rahîmen bî-fukarâ beher taksitlerin üçer yüz senevî altı yüz guruşu tenzîl olunması bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına müşârü'n-ileyhe ‘arz verilüb defterleri görüldükte Hersek sancağında vâki‘ Foça ma‘ Orluk? kazâsından Bosna vâlilerine ‘adet-i beled üzere rûz-ı Kasım'dan rûz-ı Hızır'a varınca beş yüz elli guruş ve rûz-ı Hızır'dan rûz-ı Kasım'a varınca kezâlik Hersek sancağı mutasarrıflarına dahi nizâm-ı mezkûre üzere bir senede iki def‘a vermeleri içün bin yüz guruş imdâd-ı hazeriyye tertîb ve tesviye kılındığı divân-ı hümâyûnum kaleminden der-kenâr olmağla bu sûrette ahâli kazâ-i mezkûrdan gerek Bosna vâlilerinin ve gerek sancak mutasarrıflarının aldıkları hazeriyye tertîb defterlerine mugâyir ve fi'l-hakika ahâli ve fukarâ-ı ra‘iyyet gadr-ı mûceb hâllerin reddiyeden olmağla fimâ-ba‘d kazâ-i mezbûr ahâlileri kazâlarından Bosna vâlileri içün rûz-ı Kasım'dan rûz-ı Hızır'a varınca beş yüz elli ve rûz-ı Hızır'dan rûz-ı Kasım'a

varınca ol-mikdâr ve kezâlik sancak mutasarrıflarına dahi siyak-ı mezkûr üzere bir senede iki def‘a bin yüz guruş hazeriyyelerin şurût mûcebince tamâmen gönderüb taraflarına kabzına me’mûra edâ eylediklerinden sonra hilâf-ı şurût dahi ziyâde mütâlebesi ve sâ’ir fuzûli mezâlim ve ta‘addîyat-ı beyhûde ile ahâli ... kavlen ra‘iyyete bir dürlü zulm ve ta‘addî olunmayub bida‘ ve mezâlimden gereği gibi himâyet ve sıyânet olunmaları içün şurût mûcebince emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan el-hac Abdi dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ra sene 1168/Aralık 1754/Ocak 1755

1021- Sayfa:276 Hüküm:1

Klis sancağında Ostroviçe Kalesi'nin yerli topçubaşılığının Mahmud'un vefatından sonra Salih'e tevcih edilmesinden sonra Mahmud'un akrabası Ali'nin ocaklık şartları gereğince kendisine tevcih edilmesi gerektiği talebinin araştırılması ve gereğinin yapılması

Bosna vâlisi vezîr el-Hac Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Yevmi altmış akçe ‘ulûfe ile Klis sancağından Ostroviçe-i ‘atik Kal‘ası'nın yerli topçubaşılığı Mahmud birâderzâde mahlûlünden sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin buyruldukla Salih birâderzâdeye tevcîh olunub asitâneden berât olunmak üzere Bosna hazinesi tarafından verilen memhûr mukâbele tezkiresi mûcebince altmış yedi senesi Zilka‘de'sinin yirmi ikinci günü târihli berât verildiği büyük kal‘a kaleminden der-kenâr olunub şimdi Ali nâm kimesne Acemoğlu Mahmud bilâ-veled fevt oldukda ocaklık şurûtu mûcebince ağalık-ı merkûm bana verilmek iktizâ eder iken âhardan Salih nâm kimesne alub gadr etmekle ecdâdım etmeği olmağın ocaklık şurûtu üzere merkûm Salih'in ref‘inden bana tevcîh ve ihsân buyrulsun deyu ‘arz-ı hâl birle istid‘â-ı ‘inâyet edüb ancak mezbûr Ali müteveffâ Mahmud'un akrabâsından olduğunu müş‘ir yedinde bir nesne olmamağla sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin tarafından ba‘de's-sû’al ocaklık şurûtu mûcebince kendüye tevcîhi iktizâ eder ise tevcîh ve Bosna hazinesinden memhûr mukâbele tezkiresi verilmek üzere sana hitâben emr-i şerîfim sudûru bâbında bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan el-hac Abdi dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ra sene 1168/Ocak 1755

1022- Sayfa:276 Hüküm:2

İzvornik sancağında Tuzla palankasında neferlerin yevmiyelerinin arttığı göz önünde bulundurularak buradaki neferat ihtiyacının belirlenerek gereğinin yapılması

Bosna vâlisine hüküm ki

Bosna eyâletinde İzvornik sancağında vâki‘ Tuzla palankasının ‘atik neferâtı kalîl olmağla müceddeden bir mikdâr neferât sahh olunması içün mukaddemâ getirdiği ‘arz ve mahzara müsâ‘ade bulunmak ricâsıyla Bosnevi İbrahim nâm kimesne ‘arz-ı hâliyle istid‘â ve hazine-i ‘âmiremde mahfûz büyük kal‘a defterlerinde mestûr olduğu üzere mukaddemâ piyâde ve süvâri dört yüz kırk altı neferi var iken elli üç senesinde dört yüz seksen akçe yevmiye ile yirmi sekiz neferi ifrâz ve Ostroviçe-i ‘atik kapudânlığına tâbi‘ havâle kullesi muhâfazasına ta‘yin olunub ba‘dehu elli beş senesinde yine kulle-i mezbûre muhâfazasından ifrâz ve marü'z-zikr Tuzla palankasına neferâtına sahh ve kadîmi üzere dört yüz kırk altı nefere iblağ olunub târih-i mezbûrdan bu vakte gelince ol-mikdâr neferât muhâfazasına kifâyet eder iken şimdi müceddeden neferât zammı cânib-i mîrîye hasâreti mûceb ve kıla‘-ı sâ’ireye dahi sirâyeti müstevcib olduğun bi'l-fi‘il başdefterdârım olan Abdullah Naili dâme uluvvuhu i‘lâm eylediği sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetinle mahallinde kulle-i merkûm neferât-ı kadîmesi ve el-yevm mevcûdu ve hâlâ istid‘âları gereği gibi tedkîk ve taharri olunarak görülüb bu hengâmede bu makûle zamm-ı mîrîye mûceb-i hasâret bulacağı deyu ana dek bu mikdâr neferât iktifa eder iken ziyâde zammı ne vechile iktizâ eylediği ve bu güne bilâ-mûceb neferât zammı âhara dahi sirâyet edeceği ber-hoşiçe ba‘de'l-mülahaza muktezâsını sıhhat ve hakikatin üzere mahzar birle ‘arz ve i‘lâm olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1168/Şubat 1755

1023- Sayfa:276 Hüküm:3

Novasil kazası muzafatından Blay Blagay nâhiyesinde Mahmud, İsmail ve Memi isimli kişilerin tasarruflarında olan yerlere hariçden yapılan müdahalelerin önlenmesi

Bosna vâlisine ve Novasil ve kadılara hüküm ki

Mahmud ve İsmail ve Memi nâm zîde kadruhum ‘arz-ı hâl edüb Klis sancağında Novasil kazâsı muzâfâtından Blay Blagay nâhiyesinde havass-ı hümâyûnumdan haymâne varoş kal‘a-i Blagay ma‘ çiftlikhâ der-kurb-ı kal‘a-i mezbûre ve karye-i Mokrovine ve tevâbi‘ha mukâta‘asına ber vech-i malikâne berât-ı şerîfimle mutasarrıflar olub mukâta‘a-ı mezbûrenin defter-i hâkânîde mukayyed olan iki çiftlik ve zemînler ve karye-i Mokrovine el-mezbûreye ve hâsıl-ı ile mahsub baştinalara âhardan müdâhale olunmak icâb etmez iken yine nâhiye-i mezbûrede çiftlik-i Murâd Ağa ve gayriden yirmi bin beş yüz altmış akçe ze‘âmete mutasarrıf Hasan veled-i Murâd ze‘âmeti aklâmından olan çiftlikleri ve sâ’ir defter-i hâkânîde kayd olunan mezari‘ ve yerleriyle zabta kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî bunların malikâneleri mülhâkâtından olan çiftlikler ve zemînler ve baştinalarına müdâhale ve mugâyir-i defter-i hâkânî fuzûli zabt edüb ol-vechile bunlara gadr ve mal-ı mukâta‘aya kesr-i terettübüne bâ‘is olduğun bildirüb defter-i hâkânîde mukayyed havass-ı hümâyûnumdan olan çiftlikler ve zemînler ve baştinalar ve karye-i Mokrovine el-mezbûre ber-mûceb-i defter-i hâkânî malikâne mutasarrıfları merkûmlara zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtları kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb zâ‘im-i mezbûru ve âhardan bir ferdi hilâf-ı defter-i hâkânî havass-ı hümâyûnumda olan defter-i hâkânîde mukayyed ve musarrah üzere çiftlikler ve zemînler ve karye-i Mokrovine el-mezbûreye ve baştinalara bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb ber-mantûk-ı defter-i hâkânî zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Blagay nâhiyesine tâbi‘ haymânehâ-i varoş-ı kal‘a-i Blagay ma‘ çiftlikhâ der-kurb-ı kal‘a-i mezbûre ve tahtında çiftlik-i Hacı Mehmed bin Hüseyin ve Hüseyin ve ‘an-hisse-i Brestova? ve ‘an-hisse-i Sahra-ı kal‘a-i mezbûre ma‘ otlak ve yaylak tâbi‘-i m. ve çiftlik-i Murâd Ağa ve Soporaselişte? ve Krastiyak? tâbi‘-i Blay Blagay hîn-i tahrîrde ber-mûceb-i defter-i ‘atik tasarrufunda bulunmağın ber-karâr-ı sâbık ber-mûceb-i defter-i ‘atik defter-i cedîd ‘uhdesine kayd olundu tâbi‘-i m. ve çiftlik-i Mehmed bin Yusuf ve Osman bin Hasan ve Mustafa bin Mehmed ve bâki şüreka-i müstahfızân-ı kal‘a-i Blagay ‘an-hisse-i Sahra-ı kal‘a-i mezbûre ma‘ hisse-i Opartinikderağ? ve ‘an-hisse-i Dobro Osoye ve bir hisse Petnik? ve bir hisse Brehova ma‘ otlak ve yaylak hisse-i Osman der-tasarruf-ı Mustafa biradereş tâbi‘-i mezbûr ve

çiftlik-i Osman ve Nasuh veledan-ı Bayazıt Hoca ve Susar ve bâki şüreka-i müstahfızân-ı kal‘a-i Blagay ‘an-hisse-i Sahra-i Blay Blagay ma‘ hisse-i Opartinikderağ? ve ‘an-hisse-i Dobro Osoye ve ‘an-hisse-i Petnik? ve hisse Brehova ma‘ otlak ve yaylak ve çayır an hisse-i Hubyar der-tasarruf-ı Mustafa tâbi‘-i mezbûr ve çiftlik-i Mehmed ve Hasan ve Mustafa ve Hasan evlâd-ı Esmerşah ve bâki şüreka-i müstahfızân-ı kal‘a-i Blagay ‘an-hisse-i Sahra-i kal‘a-i mezbûre ma‘ hisse-i Opartinikderağ? ve ‘an-hisse-i Dobro Osoye ve ‘an-hisse-i Petnik? ve hisse Brehova ma‘ otlak ve yaylak ve çayır tâbi‘-i mezbûr ve hisse-i zemîn-i Hudaverdi ve Deveşah? ‘an-tahvîl-i Ali ve Cafer der-Sahra-i Blagay ki müstahfızân yerleridir ma‘ otlak ve yaylak ve çayır gayr-i ez-çayırha-i Öri? tâbi‘-i mezbûr ve çiftlik-i Ramazan der-Eymirşah ‘an-hisse-i Sahra-i Blay Blagay ve hisse-i Opartinikderağ? ve ‘an-hisse-i Dobro Osoye ve ‘an-hisse-i Petnik? ve hisse-i Brehova ve çayır der-nezd-i Salur? ve hisse-i Kınık? birader-i Ramazan hâlâ der-tasarruf-ı Veli tâbi‘-i mezbûr ve çiftlik-i Mehmed Ağa Martilosan-ı kal‘a-i Blay Blagay ve bâki ve biraderan ve ‘an-hisse-i Sahra-ı mezbûre ve ‘an-hisse-i Viriçe Petnik? kilise yerleridir ve hisse-i zemînhâ-i Varoş ve hisse-i Brehova ve hisse-i Küçükova ve hisse-i İstanike Farsan hisseleridir hâlâ der-tasarruf-ı Ali Ristos? kal‘a-i mezbûra tâbi‘-i m. ve çiftlik-i Cafer-i Seroda bin Pervane ‘an-hisse-i Opartinikderağ? ve ‘an-hisse-i Dobro Osoye ve ‘an-hisse-i Petnik? Ve ‘an- hisse-i Brehova ve Ömer Ağa'dan iştirâ’ eylediği yerlerdir hâlâ der-tasarruf-ı Ali ve Ömer ve bâki biraderan evlâd-ı Cafer-i Seroda tâbi‘-i mezbûr ve çiftlik-i Cafer-i Sermartilosan-ı kala Dralutraç? Kroviçe Golova Selişte ve mezra‘-i Hırkovine ve Dobroleva Glaviçe ve asiyâbha der-ab-ı Blaska? der-kurb-ı nehr-i Vaye? dalyan der-nehr-i mezbûr der-nezd-i kal‘a-i Riniç? ma‘ otlak ve yaylak hâlâ der-tasarruf-ı Cafer Kethüdâ ‘azebân-ı kal‘a-i mezbûra tâbi‘-i mezbûr ve çiftlik-i Ömer Bey Miralay Vranograç? Kal‘ası kurbunda tasarrufunda olan yerlerdir hâlâ tasarruf-ı Hızır Ağa ‘an-karsan-ı kal‘a-i Drabotraç? tâbi‘-i mezbûr ve çiftlik-i müstahfızân ve karsan-ı kal‘a-i Vranograç? ‘an-mezra‘-i Veciklorse Potok mezra‘-i Selimlü ve Selişte nâm-ı diğer Baroçnik? ‘an-mezra‘-i Doboriçe? Kal‘asına varınca? ve mezra‘-i Mirgar? ve asiyâbha der-nehr-i Vranograç mahal-i Brusye? ma‘ otlak ve yaylak ve çayır tâbi‘-i m. ve zemîn-i Bekir Ağa ve İbrahim Kethüdâ ol-değirmeni ‘an-hisse-i çiftlik müstahfızân-ı kal‘a-i Vranograç? ve hisse-i mezra‘-i Veciklorse Potok ve mezra‘-i Selimlü ve Selişte nâm-ı diğer Baroçnik? ve mezra‘-i Doboska ve asiyâbha der-nehr-i Vranograç mahal-i Osye?

ma‘ otlak ve yaylak ve çayır tâbi‘-i m. ve zemîn-i Hüsrev-i Ser-oda ‘an-hassa-i zemînhâ-i farsak? kal‘a-i Dranograç? beş hissedir hîn-i tahrîrde tasarrufunda bulunmağın defter-i cedîd ‘uhdesine kayd olundu tâbi‘-i m. ve hâsılı tahtında gendüm ve rüsûm-ı haymânehâ-i varoş-ı kal‘a-i Blagay ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs ve polaçine ve tapu-ı zemîn yekûn ma‘ gayrihâ dört bin dört yüz elli akçe ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ baştina-i Kirdo? der-veled-i Bartinik? ve otuz iki baştina ve sâ’ire ile karye-i Mokrolug ma‘ Lolobutnik ‘an-cemâ‘at-i Kirdo? der-veled-i Bartinik? yekûn ma‘ gayrihi dört bin altı yüz akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve icmâlde haymânehâ-i varoş-ı kal‘a-i Blay Blagay yazu-ı mezkûresiyle ve karye-i Mokrovine tâbi‘-i Blay Blagay hâne yirmi üç deyu tahrîr ve nefs-i kasabâ-ı Ehlune ile birikdirilüb mîrlivâ-i Klis havassı iken bin altmış iki târihinde havass-ı hümâyûna tashîh olunmuşdur ve yine Blay Blagay ve hisse-i mezra‘-i Küçükova ve hisse-i çiftlik-i Hubyar hisar ve yerlerinde ve sâ’irlerinden tasarrufunda olan yerler ve çayırlardır ve değirmen ile İstoyan yerleridir ma‘ zemînhâ-i Lulu ve sâ’ir der-nezd-i hâne-i Dudse? kal‘a-i Blagay dizdârı Ömer Ağa'dan alınmışdır ve ‘an-hisse-i mezra‘-i İspan Selişte der-tasarruf-ı Murâd ser-sülüsan? yirmi beş nefer faris hisseleriyle ma‘ otlak ve yaylak ve hâsıl anilgalle ve ‘öşr-i kettân ve gayrihi dört yüz akçe ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ mezra‘-i Zirbova? ve zemînhâ-i kal‘a-i Riniç? ve Demirci Hasan'ın ve mezra‘-i Kuroçnik Kakosa? dimekle ma‘rûf yerlerdir tasarruf-ı Murâd Ağa ezzâ‘im ma‘ haymânehâ-i çiftlik-i mezbûr tâbi‘-i m. ber-mûceb-i icmâl-i ‘atik ber vech-i maktû‘ iki yüz akçe ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ mezra‘-i Uskoçay? ve Luçne? ve mezra‘-i Ako? ve Radoçay? ve mezra‘ üzerinde ve mezra‘-i Lumenova? ve hisse-i Raçnik? ve Gakiçe? tâbi‘-i m. ve bâd-ı hevâ ve resm-i asiyâb ber-mûceb-i icmâl-i ‘atik ve neferât ve hâsıl anilgalle ve ‘öşr-i kettân ve gayrihi bin sekiz yüz akçe yazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrîr ve icmâlde çiftlik-i Murâd Ağa el-mezbûr iki yüz akçe ve mezra‘-i Zirbova? el-mezbûre iki bin akçe ve mezra‘-i İskoçay? el-mezbûrenin dört yüz akçe ile tahrîr ve yekûn ma‘ gayrihi yirmi bin beş yüz akçe ze‘âmet deyu ber-icmâl ve tamâmen Hasan veled-i Murâd'ın berât ile üzerinde olub bu takdirce ber-mûceb-i defter-i hâkânî tarafının icmâl ve mufassalları başka başka olub birbirlerin ‘alâkaları olmamak iktizâ eyledikde bi’l-fi‘il defter emîni olan Yeğen Mehmed dâme mecduhu ‘arz ve hazine-i ‘âmiremde mahfûz malikâne kuyûdâtına nazar olundukda mukâta‘aa-i hassha-i Blay Blagay ve tevâbi‘ha der-livâ-i Klis mümâileyhim

Mehmed ve İsmail ve Mehmed Bey ber vech-i malikâne berât-ı şerîfimle ‘uhdelerinde mukayyed ve defter emîni mümâileyhin ‘arzı mûcebince divân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi’l-fi‘il başdefterdârım olan Abdullah Naili dâme uluvvuhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i R sene 1168/Şubat 1755

1024- Sayfa:277 Hüküm:1

Bosna'da Klis sancağında adı geçen yerlerde tashih edilmeyen sekiz aded gedik timarının Vakf-ı Özi palankası neferatı için tashih edilmesi

Bosna vâlisine hüküm ki

Vakf-ı Özi Kal‘ası dizdârı Hasan zîde hıfzuhu sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb eyâlet-i Bosna'da vâki‘ Boriçovçe Kal‘ası mürûr arkına ile halî ve harâb ve eser-i binâdan nehy ve ol-vechile gedik timârları mu‘attal olmağla yine eyâlet-i mezbûreye tâbi‘ Vakf-ı Özi palankası ziyâde neferâta muhtaç olduğundan gedik timârları palanka-ı mezbûreye tashîh olunması içün bundan akdem ‘arz olundukda Bosna va Klis sancaklarında olan gedik timârları tashîh olunacak iken sehven yalnız Bosna sancağında olan gedik timârları tashîh olunub Klis sancağında olan sekiz ‘aded müstahfız gedik timârları haric-i ez-tashîh kalmağla bu def‘a palanka-ı mezbûreye tashîh ve müceddeden neferâtları yedlerine berât-ı ‘aliyyem i‘ta olunmak ricâsıyla ‘arz defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda Bosna eyâletinin müstahfızân icmâlinde ‘an-müstahfızân ba‘zı kıla‘ livâ-i Klis yazıldığı mahalde İrşova nâhiyesine tâbi‘ voynugân-ı karye-i Gırloniçe ve gayriden üç bin üç yüz akçe gedik Boriçovçe Kal‘ası dizdârına zemîn Draglovik nâm karyeden iki bin iki yüz akçe gedik dahi kethüdâsına ve iki nefer müstahfızân-ı sâ’ire ile defter-i icmâlde muharrer kalemiyle tahrîr ve kal‘a-i mezbûre halî ve harâb olduğuna binâ’en dizdâr ve kethüdâ ve neferât timârları kal‘a-i mezbûreden ihrâc ve Vakf-ı Özi palankası hıdmetine ta‘yin ve hıdmette iken bundan binâ olunan Prozor adasında vâki‘ Prozor palankasına nakl ve mahalleri tevkî‘ kalemiyle tashîh lâkin Vakf-ı Özi palankasının bunlara ihtiyâcı olduğu kıla‘ kapudânı ve ağavât ve zâbitânı Bosna vâlisi el-Hac Ebubekir Paşa'ya haber verüb müşârü'n-ileyhden ‘arz ve derûn-ı tashîhde tafsilen şerh olunduğu üzere sâlifü'z-zikr bir nefer dizdâr ve bir nefer kethüdâ ve iki nefer

müstahfızân timârları Prozor palankası muhâfazasından ref‘ ve kadîmden muhâfazasına me’mûr oldukları Vakf-ı Özi muhâfazasına me’mûr oldukları Vakf-ı Özi palankasına nakl ile mahalleri altmış iki senesi Şevvâl'inde tevkî‘ kalemiyle tashîh olunub ve livâ-i Klis icmâlinde müstahfızân-ı kal‘a-i Boriçovçe dahi yazıldığı mahalle Küprez nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Bali ve gayriden bin dört yüz yetmiş akçe ve Ram nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Cafer ve gayriden bin dört yüz akçe ve Lediç? nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Ömer Ağa ve gayriden bin dört yüz ve yine çiftlik-i mezbûreden ol-mikdâr ve yine çiftlik-i Ömer ve gayriden yedi yüz ve Darmovce nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Cafer Ağa ve gayriden bin yedi yüz yirmi dokuz Lediç? nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Yunus ve gayriden sekiz yüz yirmi akçe ve Gradçaç nâhiyesine tâbi‘ varoş-ı kal‘a-i Gradçaç ve gayriden bin dört yüz akçe sekiz gedik timârları dahi Boriçovçe Kal‘ası müstahfızânına mahsûs gedik timârları olmak üzere muharrer kalemiyle tahrîr olunub rûznâmçe-i hümâyûnun tetebbu‘ olundukda asitâneden berât oldukları kaydı mahalle bulunmadığı bi'l-fi‘il defter emîni olan Yeğen Mehmed dâme mecduhu ‘arz ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz olan ahkâm kuyûdâtına mürâca‘at olundukda zikrolunan sekiz ‘aded timârların Prozor palankasına nakl ve tashîh ricâsıyla Prozor Kal‘ası dizdârı mukaddemâ ‘arz eyledikde nakl ve tashîh husûsu Bosna vâlisinin tarafından ‘arz ve i‘lâm havâle ile yüz elli dokuz senesinde ‘ale't-tafsil emr-i şerîf verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin ma‘rifetinle görülüb haric-i ez-tashîh kılınan marü'z-zikr sekiz ‘aded müstahfız timârlarının dahi Vakf-ı Özi palankasına nakl olunmalarının lüzûm ve iktizâsı var ise dersa‘adetime i‘lâm olunmak içün divân-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘il başdefterdârım olan Abdullah Naili dâme uluvvuhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel oluna deyu emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1168/Şubat 1755

1025- Sayfa:278 Hüküm:1

Bosna muzafatından Varoş nâhiyesinde Feyzullah Hoca'nın Ribaniçe karyesinde tasarrufundaki yerlere kötülük peşinde olan adı geçen sipahilerin hayvanlarının zarar verdiğinden müdahalelerinin engellenerek kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Bosna eyâletinde vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Havass-ı hümâyûnumdan kazâ-i mezbûrda vâki‘ has karyelerinden yine kazâ-i mezbûr muzâfâtından Varoş nâhiyesine tâbi‘ Yayçiste nâm karye sâkinlerinden Feyzullah Hoca dimekle ma‘rûf kimesne gelüb bunun yine hass-ı merkûme karyelerinden nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Ribaniçe nâm karye toprağında vâki‘ tapulu ve temessüklü mutasarrıf olduğu ma‘lûmetü'l-hudûd zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arz olan hass-ı merkûm zâbitine edâ edegeldiği yerleriyle koruya geldiği tapulu ve temessüklü mahsûs ve müstakil kadîmi korusuna âhardan ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken yine Ribaniçe karyesinden ebnâ-i sipâhiyândan Muharrem ve İbrahim ve Osman ve Deli Alioğulları İsmail ve Durak nâm sipâhiler kendü hallerinde olmayub birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve buna garaz-ı dünyevileri olmağla mücerred icrâ-ı garaz içün tasarruflarında olan hayvânâtların muhkem zabt etmeyüb bunun kök terek ve sâ’ir mezruatları arasına salıverüb yedirüb çiğnedüb külli zarâr ve ziyan ve mahsûs ve müstakil tapulu ve temessüklü korusunun dahi hilâf-ı kânun fuzûli eşcârları kat‘ ve sâlifü'z-zikr yerleri derûnundan tarik ihdâs eylediklerinden ma‘adâ yerlerini zabt etmek sevdâsıyla bunu ta‘addî ve meştûm-i galiz ile şetm ve hetk ‘arz edüb ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb zâbitleri ma‘rifetiyle şer‘le görülüb mezbûrların hilâf-ı şer‘ ve kânun ol-vechile zâhir olan zulm ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında ve ol-yerleri kemâkân kendüye zabt etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ca sene 1168/Şubat 1755

1026- Sayfa:278 Hüküm:2

Akhisar kazası muzafatından Gözer? nâhiyesinde beylerbeyi olan Derviş İsmail'in tasarrufunda olan çiftlik arazisine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre Akhisar ve kadılarına hüküm ki

Emirü'l-ümerâ el-kirâm Derviş İsmail dâme ikbaluhu sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl gönderüb mîr-i mîrân-ı mümâileyh Akhisar kazâsı muzâfâtından Gözer? nâhiyesine tâbi‘ Baklen çiftliği dimekle ma‘rûf çiftlik arâzisine sâhib-i arz temessükü ile mutasarrıf ve ol-arâzisi tarafından beher sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmi sâhib-i arza edâ olunub tapulu ve temessüklü mutasarrıf olduğu çiftliği arâzisine âhardan dahl olunmak

icâb etmez iken civârında vâki‘ Kurt nâm karye ahâlisinden Koca bin Ahmed ve Halil bin Ali ve Selim bin Ahmed ve Musa bin Mürteza ve İbrahim bin Mustafa nâm kimesneler zuhûr ve çiftlik arâzisinden bir mikdâr arâzi içün bizin tasarruflarımızda olan tarlalar ‘öşr arâzisindendir deyu hilâf-ı kânun fuzûli müdâhale ve bundan akdem tarafından oğlu Klis alaybeyisi Osman Bey dimekle ma‘rûf kimesne bi'l-vekâle mahall-i nizâ‘ üzerinde husûs-ı mezbûre vukûf-ı tammı olan bî-garaz müslimîn mahzarlarında murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında yerler bunun mutasarrıf olduğu çiftliği arâzisinden olduğu şer‘an sâbit ve mu‘ârızadan men‘ ü def‘ birle kıbelü'ş-şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilüb ve tekrâr murâfa‘adan ol-hüccet-i şer‘iyye üzerine iki def‘a dahi imza olunub müdâhale ve mu‘ârızaları men‘ olunmuş iken mezkûrlar memnû‘ ve mündefi‘ olmayub murâfa‘adan verilen hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir yine ol-vechile müdâhaleden halî olmadıkların bildirüb hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince ‘amel olunub mezkûrların hilâf-ı kânun ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ol-vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C sene 1168/Mart 1755

1027- Sayfa:278 Hüküm:3

İstari Eflak kazası muzafatından Prepol nâhiyesinde Aişe Hatun'un tasarrufunda olan çiftlik arazisine hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve İstari Eflak ve kadılarına hüküm ki

Aişe nâm hâtûn gelüb İstari Eflak kazâsı muzâfâtından Prepol nâhiyesine tâbi‘ nâm karye toprağında Latişte? çiftlği dimekle ma‘rûf babasından müntakil çiftlik arâzisine yedinde olan sâhib-i arz temessükü mûcebince on beş sene bilâ-nizâ‘ zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb dahl olunmak icâb etmez iken kazâ-i mezbûr sükkânından zü‘emâdan ve ... Deli Hasan Bey ve Hüseyin Bey ve Yusuf Bey dimekle mevsuf karındaşlar tagallüblerinden nâşi sâlifü'z-zikr çiftlik arâzisin bin yüz altmış senesinde hilâf-ı kânun fuzûli zabt ve bundan akdem sâbıkâ Bosna vâlisi müteveffâ Abdullah Paşa zamânında bâ-buyruldu murâfa‘a-i şer‘ olduklarında vech-i meşrûh üzere olduğu şer‘an sâbit ve arâzi-i mezkûr buna hükm-i birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmiş iken yine kâni‘ olmayub tekrâr nizâ‘-ı mezkûrdan halî

olmayub bir def‘a dahi murâfa‘adan hüccet-i şer‘iyye ve i‘lâm verilmiş iken mezbûrlar ziyâde mütegallibeden olmalarıyla çiftlik-i mezkûr arâzisini hilâf-ı kânun fuzûli zabt edüb ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-ı şerîfe verildiğin bildirüb fetvâ-ı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyyeleri mûcebince ‘amel olunub mezbûrların hilâf-ı kânun ve fuzûli zabt eyledikleri çiftlik-i mezbûr arâzileri alıverilüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve divân-ı hümâyûnumdan kânun görüldükte münâza‘u'n-fih olan arâzi-i mezbûrenin beher sene zabt ü zirâ‘at ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ geldiği yerleri iken fuzûli zabt olunmuş ise ve fuzûli zabt olunalı on sene geçmiş değil ise ol-yerler geri alıverilmek içün kânun üzere şurûtuyla emr-i şerîf yazıla geldiği der-kenâr olunmağın der-kenârı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1168/Nisan 1755

1028- Sayfa:278 Hüküm:4

Bosna'da Feyzullah ve kızkardeşlerinin babaları Mehmed Efendi'den kendilerine kalan muhallefatını kanunsuz olarak zabt eden Yenibazar'da oturan hariçden kimsenin muhakeme edilerek haklarının kendilerine verilmesi

Bosna vâlisine Yenibazar ve kadılarına hüküm ki

Feyzullah nâm kimesne ile Lemiye ve nâm hâtûnlar gelüb bunların babaları Mehmed Efendi dimekle ma‘rûf kimesne bin yüz altmış senesinde fevt olub muhallefâtı ırs-ı şer‘le bunlar ile sâ’ir vârislerine intikâl etmiş iken Yenibazar sâkinlerinden nâm kimesne hevâsına tâbi‘ kazâ-i mezbûrda sâkin mîr-i mîrân İsmail Paşa'ya istinâden hilâf-ı şer‘-i şerîf fuzûli ve tagallüben zabt ve verilen buyruldu mûcebince şer‘le vâki‘ olmak murâd eylediklerinde mezbûr bunlara cüz’i nesne teklif ve benim ile sulh olun deyu haber ve el-yevm zimmetlerinde kalub bir akçe ve bir habbe vermeyüb gadr-ı külli eylediğin bildirüb şer‘le görülüb babalarından müntakil muhallefâtından hilâf-ı şer‘ ve kânun zabt eylediği hakların alıverilüb bî-vech-i şer‘i ta‘allül etdirmeyüb ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1168/Nisan/Mayıs 1755

1029- Sayfa:279 Hüküm:1

Saraybosna'da Mustafa'nın amcasından miras kalan mahzenleri hariçden Ago Mehmed ve Todori veled-i Saka isimli kişiler kanunsuz olarak zabt ettiklerinden buradan aldıkları kira bedellerinin kendisine tahsil edilmesi

Bosna vâlisi vezîre Saray Bosna kadısına hüküm ki

Saray Bosna sâkinlerinden Mustafa nâm kimesne gelüb yine Saray Bosna sâkinlerinden ‘emmisi Mustafa nâm kimesne bundan akdem fevt oldukda medine-i mezbûrede vâki‘ mutasarrıf olduğu iki kıt‘a mülk mahzenleri ırs-ı şer‘le hasren buna intikâl edüb mülk-i müverrisesine âhardan dahl olunmak icâb etmez iken yine Saray Bosna sâkinlerinden Ago Mehmed nâm kimesne bir mahzenini bin yüz elli senesinden berü hilâf-ı şer‘-i şerîf fuzûli ve tagallüben zabt ve dokuz senelik icâresin ahz ve ba‘dehu bir mahzende dahi yine Saray Bosna sâkinlerinden Todori veled-i Saka nâm zımmî kezâlik hilâf-ı şer‘-i şerîf fuzûli zabt ve yedi senenin icâresin ahz ü kabz edüb ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb fuzûli zabt eyledikleri mahzenleri zabt eyledikleri senelerde ahz ü kabz eyledikleri icâreleri alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1168/Mayıs 1755

1030- Sayfa:279 Hüküm:2

Saraybosna'da Mustafa'nın akrabasından kendisine kalan iki bab mahzene hariçden yapılan müdahalelerin önlenerek kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Saray Bosna kadısına hüküm ki

Sen ki Saray Bosna kadısı Mevlânâ es-seyyid İbrahim zîdet fezailihusun sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb medine-i Saray Bosna'da eshâb-ı hayrâtdan müteveffâ Gazi Hüsrev Bey evkâfından Dirvecan?-ı ‘atik'de iki bab mahzene mutasarrıf olan Mustafa Bey fevt oldukda li-ebeveyn karındaşı oğlu ve hasren vârisi olan diğer Mustafa feth-i hâkânîden berü kâ‘ide-i serhâd üzere işgal ve vakf-ı mezbûr mütevellisi müteveffâ

Mehmed Efendi dimekle ma‘rûf kimesne senevî beş yüz kırk akçe icâre-i mü‘eccele-i kadîmesiyle tefvîz etmiş iken vakf-ı mezkûr nâzırı diğer Mehmed ve câbisi İbrahim tama‘-ı hama düşüb hilâf-ı şart-ı vakıf iç ilin ba‘zı yerlerinde câri olan icâreteyn-i evkâfı misillü vakf-ı mezkûrun dekkâkin ve mehâzinini icrâya musırr ve da‘vâya tasaddi ve mu‘accele nâmıyla aldıkları akçeleri ba‘zı mürtezika ile kendülerine me’kel edinib vakf-ı şerîfe asla bir nesne mahsub etdirmeyüb kendü beynlerinde iktisâm-ı mu‘tadları olduğuna binâ’en zikrolunan iki mahzen-i mufavvazayı hilâf-ı şart-ı vakıf ve mugâyir-i kâ‘ide-i serhâd icâreteyn iddi‘âsıyla mezbûr Mustafa'ya zabt etdirmeyüb gadr-ı külli eyledikleri lede't-terâfu‘ ve vech-i muharrer diyâr-ı Bosna intiha-i serhâd-ı münevvere olmak hasebiyle feth-i hâkânîden berü vâkıf-ı müşârü'n-ileyhin vakf-ı mezkûru sâ’ir mukâta‘a-i zemînli evkâf ile müsâvi olub evlâd ve sâ’ir ... intikâli havi olması kâ‘ide-i serhâd olduğu cemm‘-i gafir ve cemm‘-i kesir meclîs-i şer‘de bi'l-muvâcehe şehâdet eylediklerinden ma‘adâ husûs-ı mezbûr içün eslâfından vâli Mevlânâ Mustafa ve Mevlânâ Yusuf zîdet fezailihüma huzûrlarında mukaddemâ dahi murâfa‘a-i şer‘ olduklarında vech-i meşrûh üzere olduğu sâbit ve mümâileyhima dahi merkûm Mustafa'ya hükm ve mütevelli-i merkûmun tefvîz ve tecvîzi ve adem-i mü‘mininin şehâdetleri ve eslâfın mümâileyhimânın hükm-i şer‘leri mûcebince kemâfi'l-evvel icâre-i mü‘eccele-i kadîmelerin sene be-sene taraf-ı vakfa edâ etmek üzere merkûm Mustafa'ya hükm etmekle merkûm Mustafa zabt ve âharın müdâhale ve mu‘ârızâsı men‘ ü def‘ olunmak üzere yedine hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına bi'l-iltimas der-‘aliyyeme ‘arz eylediğin ecilden mahallinde şer‘le ihkâk-ı hakk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i B sene 1168/Mayıs 1755

1031- Sayfa:279 Hüküm:3

Travnik kazasında Bosna valileri için vermeleri gereken hazeriyye bedelinin yılda iki kez olmak üzere zahire üzerinden belirtilen miktarlarda verilmesi hususu

Travnik kadısına hüküm ki

Kazâ-i Travnik'te Bosna vâlileri içün hazeriyye bedel tertîb olunan zehâyir ber-mu‘ayyene ‘adet-i beled üzere edâ olundukdan sonra ziyâde mütâlebesiyle rencîde olunmamak içün müceddeden emr-i şerîfim verilmek ricâsına bi‘l-iltimas Bosna Brodu

kadısı Mevlânâ Atazâde Lutfullah zîde fazluhu ‘arz ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz hazeriyye tertîbi defterlerine mürâca‘at olundukda Bosna sancağında vâki‘ Travnik kazâsından Bosna vâlileri içün hazeriyyeye bedel ‘adet-i beled üzere rûz-ı Kasım'dan rûz-ı Hızır'a varınca iki yüz şinik gendüm ve iki yüz şinik şa‘ir ve iki yüz şinik ‘alef ve üç bin vukuyye lahm-ı ganem ve rûz-ı Hızır'dan rûz-ı Kasım'a varınca kezâlik ol-mikdâr zehâyir tertîb kılındığı tertîb defterinde mübeyyin olmağla şurûtu mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı B sene 1168/Nisan/Mayıs 1755

1032- Sayfa:279 Hüküm:4

Mostar kazasında Fatıma Hatun'un vakfiyet üzere tasarruf ettiği yerlere mülkiyet iddiasıyla hariçden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Mostar ve kadılarına hüküm ki

Mostar kazâsından Fatıma nâm hâtûn gelüb bu Mostar kazâsı mahallâtından Fatıma Kadın mahallesinde vâki‘ otuz seneden berü mutasarrıf olduğu mülk bağçe ve çardak ve yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Zalnik nâm karyede vâki‘ Gokovaç nâm mevzi‘de vâki‘ ma‘lûmetü'l-hudûd bağ ve eşcâr-ı müsmiresiyle Eylek nâm mahalde vâki‘ mülk bağ ve bağçe ve menzil ve yine Zalnik karyesinde mülk menzil ve bağ ve bağçesin bi'l-cümleti't-tevâbi‘ ve levâhıkıyla tescîl-i şer‘i ve teslîm ile't-tevâli birle vakf ve tasarruf ve gallesin evvelen kendüye şart ve ta‘yin eylediği vakfiyye-i ma‘mûlu'n-bihâsın mestûr ve mezbûre Fatıma hâlâ hayâtta olub ber-mûceb-i vakfiyye-i ma‘mûl bâhâ ve vakfiyyet üzere zabt edüb dahl icâb etmez iken âhardan ba‘zı kimesneler mülkiyet iddi‘âsıyla hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘addî üzere oldukların ve bu bâbda karâr-ı şer‘isin olduğun bildirüb fetvâ-ı şerîf ve vakfiyyet-i ma‘mûl baha ol-vechile kendüye zabt etdirmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B sene 1168/Nisan 1755

1033- Sayfa:280 Hüküm:1

Vişegrad kazasında oturan timarlı sipahiler İbrahim ve Mustafa'nın Çelebibazarı kazasında avarızhaneye bağlı tekalif verecek yerleri olmadığı halde tekalif talebiyle kendilerine yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Çelebibazarı ve kadılarına hüküm ki

Vişegrad kazâsına tâbi‘ Duşiçe nâm karye sâkinlerinden erbâb-ı timârdan İbrahim ve Mustafa nâm sipâhiler gelüb bunlar sefere eşer ‘askeri tâ’ifesinden olmalarıyla Çelebibazarı kazâsına tâbi‘ Medovik nâm karye toprağında bi'l-fi‘il zabt ve tasarruflarında hâne-i ‘avârıza bağlu tekâlif icâb eder kadîmi re‘âyâ emlâk ve yerleri olmayub tekâlif talebiyle ta‘addî olunmak icâb etmez iken mezkûr Medovik karyesi ahâlileri zuhûr ve evâmir-i şerîfe ile vârid olan tekâlifden siz dahi bizim ile ma‘an hisse verin deyu hilâf-ı kânun nizâ‘ ve mukaddemâ iki def‘a Çelebibazarı kadısı huzûrlarında murâfa‘a-i şer‘ olduklarında karye-i mezbûre toprağında bi'l-fi‘il zabt ve tasarruflarında hâne-i ‘avârıza bağlı tekâlif icâb eder kadîmi re‘âyâ emlâk ve yerleri olmadığı zâhir ve mu‘ârızadan memnû‘ birle cânib-i şer‘den müte‘addîd senedât-ı şer‘iyyeler verilmiş iken mezkûrlar memnû‘ ve mündefi‘ olmayub yine hilâf-ı kânun tekâlif mütâlebesiyle ta‘addî ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb yedlerinde olan senedât-ı şer‘iyyeleri mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı kânun tekâlif talebiyle ta‘addî ve rencîde etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1168/Mayıs/Haziran 1755

1034- Sayfa:280 Hüküm:2

Klis sancağında Neretva nâhiyesinde Gorani karyesinin icmalli olup serbest olduğundan bad-ı heva tekaliflerine kanuna aykırı olarak ehl-i örf taifesinden yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Klis ve kadılarına hüküm ki

Zü‘emâdan Hasan sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Klis sancağında kazâsı muzâfâtından Neretva nâhiyesinde Gorani nâm karye ve gayriden otuz bin akçe ze‘âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti karyeleri icmâllü olub ve bu makûle icmâllu ze‘âmet karyeleri serbest olmak kânuni mukarrer olmağla ze‘âmeti karyelerinin

vâki‘ olan cürm-i cinâyet ve resm-i ‘arûsane ve kul ve câriye müjdegânesi ve sâ’ir bad-ı hevâsına hariçden dahl olunmak icâb etmez iken mîr-i mîrân ve mîrlivâ ve mütesellim ve voyvoda ve sâ’ir ehl-i ‘örf tâ’ifesi taraflarından hilâf-ı kânun müdâhale ve ze‘âmeti karyeleri re‘âyâlarına cevr ve ta‘addî olduğun bildirüb kânun üzere ‘amel olunub hilâf-ı kânun dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca‘at olundukda Neretva nâhiyesine tâbi‘ dört bin akçe yazusu olan karye-i Gorani ma‘ çiftlikhâ der-karye-i mezbûre deyu defter-i icmâlde tahrîr ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb otuz bir bin altı yüz elli dokuz akçe ze‘âmet ber-icmâl ve icmâl-ı mezbûrun otuz bin akçesi mümâileyh Hasan'ın ze‘âmeti bâkisi müştereği kaydında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın imdi icmâllü ze‘âmet karyeleri serbest olmak kânun-ı mukarrerdir hariçden dahl olunmak kat‘a câ’iz değildir ol-bâbda kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1168/Mayıs/Haziran 1755

1035- Sayfa:280 Hüküm:3

İzvornik kazasına bağlı Tuzla karyesinde çiftlik emlak ve arazisini sahibinin rızası ile satın alan Ahmed'e buranın eski sahibi tarafından yapılan kanunsuz müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Ahmed nâm kimesne gelüb İzvornik kazâsına tâbi‘ Tuzla nâm karye toprağında vâki‘ mutasarrıf olduğu çiftliğinin emlâkını bilâ-takrir ma‘rifet-i şer‘le semeni ma‘lûm bey‘-i bat-ı kat‘i ile bey‘ ve teslîm ve arâzisini dahi rızâsı ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle buna ferâğ ve tefvîz ve bu dahi tefevvüz ve zabt ve yerleri zirâ‘at ve hırâset ve ‘öşr ve resmin sâhib-i arza edâ edüb dahl olunmak icâb etmez iken mezkûr zuhûr ve şirrete sülûk ve yine arâzi-i mezkûreyi ferâğa nâdim oldum emlâk-ı mezkûrede dahi ... vaz‘ olduğu geri alırım deyu hilâf-ı şer‘ ve fuzûlî müdâhale ve ta‘addîden halî olmadığın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü'l-İslâmdan fetvâ-ı şerîfesi olduğun bildirüb mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i fuzûlî müdâhalesi men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘ ve kânun ve ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1168/Mayıs/Haziran 1755

1036- Sayfa:280 Hüküm:4

İzvornik'de Travnik nâhiyesine bağlı Godusa karyesi ahalisine karye sipahisinin kanunsuz olarak fazladan tekalif talebiyle yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Travnik ve kadılarına hüküm ki

Erbâb-ı timâr karyelerinden İzvornik sancağında Travnik nâhiyesine tâbi‘ Godusa nâm karyenin ahâlisi ‘arz-ı hâl edüb karye-i mezbûrenin tahtında mezra‘-i Stane? der-yed-i ehl-i karye ve hâsılı tahtında resm-i filori bedel-i ‘öşr ve ispençe ve sâ’ir rüsûm fî sene deyu defter-i hâkânîde mukayyed olmağla bunlar karye-i mezbûre ve mezra‘-i merkûm topraklarında zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden resm-i filori bedel-i ‘öşr ve sâ’ir rüsûmların kânun ve defter mûcebince edâya râzılar iken karye-i mezbûre sipâhileri kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı kânun ve defter ziyâde taleb ve sâ’ir bida' ve mezâlim ile ta‘addî etmeleriyle bundan akdem taraf-ı şer‘den men‘ içün bâ-mürâsele bi'd-def‘aat tenbih olunmuş iken mütenebbih olmayub ta‘ciz ve rencîdeden halî olmadıkların bildirüb sipâhi-i mezbûrların hilâf-ı kânun ve defter ziyâde talebi ile zâhir olan ta‘addîleri men‘ ü def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at Travnik nâhiyesine tâbi‘ neferât ve baştina ile karye-i Godusa ve tahtında mezra‘-i Sitan? der-yed-i ehl-i karye ve hâsıl-ı resm-i çift ve resm-i filori bedel-i ‘öşr ‘an-ispençe ve sâ’ir rüsûm fî sene yekûn ma‘ gayrihâ yedi bin altı yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihi birikdirilüb timâr karyelerinden olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1168/Mayıs/Haziran 1755

1037- Sayfa:281 Hüküm:1

Teşne kazası muzafatından Maglaj Kalesi dizdarı Abdülkadir'in tasarrufunda olan gedik timar yerinde tekaliflerin tahsili hususunda yaşanan muhalefet ve müdahalenin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre Teşne ve kadılarına hüküm ki

Sen ki Teşne kadısı Mevlânâ-ı mümâileyh Mustafa zîde kadruhusun sudde-i sa‘adetime mektûb gönderüb Teşne kazâsı muzâfâtından Maglaj Kal‘asının dizdârı olan kıdvetü's-sikat ve'l-mustahfizin Abdulkadir zîde hıfzuhu meclîs-i şer‘a varub Bosna sancağında Maglaj nâhiyesinde nefs-i Maglaj ve gayriden üç bin üç yüz akçe gedik timâr ile Maglaj Kal‘asının dizdârlığına mümâileyh Abdulkadir berât-ı şerîf-i ‘alişân ile mutasarrıf olub gedik timârının başkalemi olub müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil nefs-i Maglaj el-mezbûrenin hâsıl-ı ile mahsub zemîn-i Ali Hoca el-hatib Brokoliçe dimekle ma‘rûfdur deyu defter-i hâkânîde mu‘teber zemîni ber-mûceb-i defter-i hâkânî müşterekleriyle dizdâr-ı mümâileyh zabt ve zemîn-i mezkûrede zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden şer‘le müteveccih olan ‘öşrlerin taleb ve müştereğiyle ahz ü kabz etmek murâd eyledikde zemîn-i mezkûr zirâ‘atçileri bizim tasarrufumuzda olan zemîn-i mezkûr Ali Hoca tasarrufudur ‘öşr vermeyiz kesim veririz deyu şer‘le mütveccih olan ‘öşrlerin vermekte ta‘allül ve muhâlefet ve dizdâr-ı mümâileyhin gedik timârına gadr etmeleriyle nefs-i Maglaj el-mezbûrenin hâsıl-ı ile mahsub zemîn-i Ali Hoca el-hatib Brokoliçe el-mezbûrda zirâ‘at eden her olur ise olsun zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden şer‘le müteveccih olan ‘öşrleri müştereğiyle dizdâr-ı mümâileyhe alıverilüb hilâf-ı kânun kesim teklifi ile zemîn-i mezkûr zirâ‘atçilerini bir dürlü ta‘allül ve nizâ‘ etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına vâki‘ halî bi'l-iltimas ‘arz ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Maglaj nâhiyesine tâbi‘ mahallât ve neferât ve zemîn-i Ali Hoca el-hatib Brokoliçe dimekle ma‘rûftur ve kat‘ zemîn iki der-mahalle-i Travnik ve mahalle-i Hoçorik? ve hâsıl-ı nefs-i Maglaj resm-i çift ve gendüm ve mahlût ve bağât-ı müslimânan dönüm yekûn ma‘ gayrihâ beş bin altı yüz akçe yazar nefs-i Maglaj defter-i mufassalda muharrer kalemiyle ve defter-i icmâlde ma‘ gayrihâ birikdirilüb yedi bin beş yüz akçe yekûnundan üç bin üç yüz akçesi ifrâz ve Maglaj Kal‘ası dizdârına mahsûs gedik timârı deyu ber-icmâl ve gedik timârı mezbûr ile kal‘a-i mezbûre dizdârlığı mümâileyhe Abdulkadir'in berât ile üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1168/Haziran 1755

1038- Sayfa:281 Hüküm:2

Bosna valisinin silahdarı olan damadı Mustafa'nın hizmetinde çalışan Çayniçeli Bektaş Paşa'nın oğlu Bosnevi İbrahim'e vilâyetine gitmek için izin vermediği ve topuzla onu darp edip yaraladığından kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Travnik kadısına hüküm ki

Bosnevi İbrahim nâm kimesne rikâb-ı kâmyâbıma ‘arz-ı hâl sunub bu Hersek sancağında Nikşik Kal‘ası kapudânı Hamza kapudânın neferâtından ve Çayniçeli Bektaş Paşa’nın oğlu ve sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin hâlâ silahdâr ve damâdın olan Mustafa'ya bu ehl ve ‘ıyâliyle iki seneden berü sadâkat ve istikâmet üzere hıdmet edüb vilâyetine gitmek üzere ağası mezbûr Mustafa'dan izn taleb eyledikde mezkûr buna garaz ve a‘davât edüb bunu topuz ile darb ve mecrûh eylediğinden gayri sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin sana hilâf anlatmakla bilâ-cürm Travnik Kal‘asında bir sene zindân-bend ve darb-ı destiyle ehl ve ‘ıyâlin alub zabt ve ba‘dehu Hasan Paşa şefa‘atiyle zindândan tahlis ve mahallinde ihkâk-ı hakk mümkün olmayub ahvâli diğer-gûn ve ziyâde mağdur olduğun bildirüb ol-bâbda istid‘â-ı ‘inâyet eylediği sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin mahallinde şer‘le görülüb ihkâk-ı hakk ve keyfiyet ‘arz ve i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1168/Haziran 1755

1039- Sayfa:281 Hüküm:3

Bosna'da Hacı Mustafa'nın evini basıp çoluk çocuğunu üryanen dışarı çıkartıp evini ve anbarını yakan adı geçen eşkıyalar hakkında gerekenin yapılması ve zararının tahsil edilmesi

Bosna vâlisine Turga? ve kadılarına hüküm ki

Hacı Mustafa zîde kadruhu gelüb bu kendü hâlinde olub hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz' ve ta‘addîsi olmayub ve üzerine dahi şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken Turga? kasabası sükkânından ve eşkıyâdan Taber? oğlu Çolak Yahya ve rüfekasından Osman ve Abarda? oğlu Murâd ve Ferhad oğlu diğer Osman ve

hevâlarına tâbi‘ ma‘lûmü'l-esâmi eşkıyâlar ile yekdil ve bin yüz altmış senesinde bunun kasabâ-ı mezbûre toprağında mutasarrıf olduğu kule ve mülk menzilinden ehl ve ‘ıyâllerin ‘uryânen taşra edüb cümle emvâl ve eşyâlarını yağma ve garet edüb ve ebniyeleriyle ma‘lûmu'l-keyl der-anbar olunmuş mahsûlâtını ihrâk-ı bi'n-nâr ve kıymetin tahrîr içün mübâşir ta‘yin ve ma‘rifet-i şer‘ ve mübâşir ma‘rifetiyle tertîb eden zarârı keşf ve defter edüb cânib-i şer‘den dahi yedine i‘lâm-ı şer‘iyye verilüb bundan ma‘adâ adamlarından Kâtib Mehmed ve Salih ve Süleyman ve diğer Salih ve Ahmed nâm kimesnelerin dahi hânelerin ihrâk-ı bi'n-nâr edüb ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb icrâ-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş sene 1168/Haziran 1755

1040- Sayfa:281 Hüküm:4

Saraybosna'da Mustafa'nın amcasından miras kalan mahzenleri hariçden Ago Mehmed ve Todori veled-i Saka isimli kişiler kanunsuz olarak zabt ettiklerinden buradan aldıkları kira bedellerinin kendisine tahsil edilmesi

Bosna vâlisine ve Saray Bosna kadısına hüküm ki

Saray Bosna sâkinlerinden Mustafa nâm kimesne gelüb yine Saray Bosna sâkinlerinden ‘emmisi Mustafa nâm kimesne bundan akdem fevt oldukda karye-i mezbûrda vâki‘ mutasarrıf olduğu iki kıt‘a mülk mahzenleri ırs-ı şer‘le hasren buna intikâl edüb yine mülk-i müverrisesine âhardan dahl olunmak icâb etmez iken yine Saray Bosna sâkinlerinden Ago Mehmed nâm kimesne bir mahzenini bin yüz altmış senesinden berü hilâf-ı şer‘-i şerîf fuzûli zabt ve dokuz senelik icâresini ahz ve ba‘dehu bir mahzeni dahi yine Saray Bosna sâkinlerinden Todori veled-i Saka nâm zımmî kezâlik hilâf-ı şer‘-i şerîf fuzûli ve yedi senelik icâresin ahz ü kabz edüb ziyâde gadr eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb fuzûli zabt eyledikleri mahzenleri ile zabt eyledikleri senelerde ahz ü kabz eyledikleri icâreleri alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1168/Mayıs 1755

1041- Sayfa:282 Hüküm:1

İzvornik sancağında Badra nâhiyesinde Böğürdelen Kalesi neferatının mevacibleri karşılığında olan ocaklıkların mahsul ve rüsumuna Derviş bin Ali'nin kanunsuz müdahalelerinin ortadan kaldırılması

İzvornik sancağı mutasarrıfına İzvornik sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Böğürdelen Kal‘asının ağavât ve zâbitânı sudde-i sa‘adetime adam ve ‘arz-ı hâl gönderüb İzvornik sancağında ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Badra nâhiyesinde bin akçe yazusu olan karye-i Griçar derbend-i kadîm deyu defter-i hâkânîde mukayyed karye havass-ı hümâyûnum mülhâkâtından ve hass-ı mezkûr Böğürdelen Kal‘ası neferâtının mevâcibleri mukâbele ocaklıkları olmağla karye-i mezbûreyi ber-mûceb-i defter-i hâkânî zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz murâd eyledikde İzvornik nâhiyesinde karye-i Yenigöl der-arâzi-i kasaba karye-i Sasi? ve Bogil? ve gayriden ber vech-i tahmin yirmi bin akçe ze‘âmete mutasaarrıf Derviş veled-i Ali ze‘âmeti karyeleri zabta kanâ‘at etmeyüb hilâf-ı defter-i hâkânî müdâhale ve ta‘addî etmekle zikrolunan Griçar derbend-i kadîm deyu mukayyed karye ber-mûceb-i defter-i hâkânî hass-ı hümâyûnum tarafından zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî zâ‘im-i mezkûre bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmemek bâbında istid‘â ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Badra nâhiyesine tâbi‘ on dokuz nefer re‘âyâ ve iki baştina ve hâsılı tahtında ispençe ve gendüm ve cev ve resm-i hurdevat ve bâd-ı hevâ ve resm-i ‘arûs yekûn ma‘ gayrihâ bin akçe yazar karye-i Griçar derbend-i kadîm deyu defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde mukâta‘a-i müteferrik tahtında ma'ber-i nehr-i Sava der-nefs-i kasabâ-ı Böğürdelen ve gayrihâ ile birikdirilüb havass-ı hümâyûn mahallâtından olmak üzere tahrîr ve defter olunub ve İzvornik nâhiyesine tâbi‘ nefs-i bazar-ı Srebreniçe mülhâkâtından ve Maçova-i Bala nâhiyesinde Sasi? ve Bogil? ve İsfinar? nâmun karyelerin hudûdu dâhilinde kalan bir mikdâr arâzilerine sonradan birkaç re‘âyâ tavattun ve Yenigöl kısmına alınub başka mukâta‘a almağa tahammül olmadığından şen abadan eylemek üzere karye-i merkûm ber vech-i tahmin

yirmi bin akçe yazu ile eşkinci ze‘âmet olub el-hac Ali'ye otuz sekiz senesinde tevcîh ve tevkî‘ kalemiyle mahalli tashîh olmağın târih-i mezbûrdan gelüb yüz elli beş senesi rûznâmçesinden Derviş veled-i Ali kaydında karâr ve hâlâ berât ile üzerinde olmağın ber-mûceb-i defter-i hâkânî sâlifü'z-zikr bin akçe yazu ile mukayyed Griçar nâm karye havass-ı hümâyûnum tarafından zabt olunub merkûm Derviş veled-i Ali'nin ‘alâkası olmamak iktizâ eylediğin sâbıkâ defter emîni Mehmed Rakım dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün Hüdavendigar-ı sâbık karındaşım Sultan Mahmud Han tabe serahu zamânında emr-i şerîf verildiğin bildirüb tecdîdin ricâ eylediği vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1168/Mayıs/Haziran 1755

1042- Sayfa:282 Hüküm:2

Hersek sancağında Bragor nâhiyesinde ziraat etmeyip boş bıraktıkları yerlerin başkalarına verilip ziraat yapılmasına da mani olan ahalinin müdahalelerinin engellenmesi

Bosna vâlisine ve Hersek sancağında Mevlânâ kadısına hüküm ki

Zü‘emâdan Cafer zîde kadruhu gelüb Hersek sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Bragor nâhiyesinde Sotil nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ ve ve ve tevâbi‘ karyeleri toprağında vâki‘ kadîmden berü zirâ‘at ve hırâset olunub ‘öşr ve resm-i alınagelen yerleri mutasarrıfları olan kurâ-i mezkûre ahâlileri zirâ‘at etmeyüb üç seneden mütecâviz ‘ale't-tevâli bilâ-mâni‘ boz ve halî koyub mümâileyhin zamânında kânun üzere tapuya müstehak olmağla mümâileyh dahi bozdan tapuya âhara verüb zirâ‘at etdirmek istedikte bizim çayır yerlerimizdir deyu hilâf-ı kânun üzere hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1168/Mayıs 1755

1043- Sayfa:282 Hüküm:3

Hersek sancağında Bragor nâhiyesinde Cafer'in tasarrufundaki zeamet yerlerinde tekaliflerin tahsili hususunda ortaya çıkan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Hersek sancağında vâki‘ Mevlânâ kadıya hüküm ki

Zü‘emâdan Cafer zîde kadruhu gelüb Hersek sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Bragor nâhiyesinde Sotil nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Gorna Şuyan nâm karye ahâlisinden ba‘zılarının karyeleri toprağında tasarruflarında olan yerlerinden ve defterde maktû‘ kayd olunmağla ol-yerleri zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden ‘öşre mu‘adil maktû‘ları taleb eyledikde ‘öşre mu‘adil maktû‘ vermeyüb defterde kaç akçe tahrîr olunmuş ise anı veririz deyu hilâf-ı kânun ta‘allül ve muhâlefet ve gadr-ı murâd eylediklerin bildirüb mezbûrların zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden ‘öşre mu‘adil maktû‘ları tamâmen alıverilüb ‘öşre mu‘adil maktû‘ları vermekte ta‘allül ederler ise ‘aynî ‘öşrleri alıverilüb ta‘allül etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Ş sene 1168/Mayıs 1755

1044- Sayfa:282 Hüküm:4

Travnik kazasında hazeriyye vesair tekalifleri Kruşçiçe karyesi ile birlikte ödeyen ahaliye kanuna aykırı olarak fazladan tekalif talebiyle yapılan müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine Travnik kadısına hüküm ki

Travnik kazâsında ve sâ’ir cemâ‘ati ahâlisi ‘arz-ı hâl edüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen hazeriyye ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâki‘ tekâlif tahammüllerine göre hisselerine düşeni civârlarında vâki‘ Kruşçiçe karyesi ahâlisiyle ma‘an kadîmü'l-eyyâmdan berü edâ edegelmeleriyle kadîmisi üzere karye-i mezbûre ahâlisiyle ma‘an edâ edüb tahammüllerinden ziyâde tekâlif talebi ile rencîde olunmaları icâb etmez iken âhardan ba‘zıları hilâf-ı kânun tahammüllerinden ziyâde tekâlif tahmîle ve sâ’ir mezâlim ve ta‘addîyat ile cevr ve eziyet ve ol-vechile ahvâlleri diğer-gûn ve perişân olmalarına bâdî oldukların bildirüb tahammüllerine göre hisselerine düşeni icmâllü

eylediklerinden sonra hilâf-ı kânun tahammüllerinden ziyâde tekâlif tarh ve tahmîl ve sâ'ir bida' mezâlim ile ta'addî etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden kânun üzere 'amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş sene 1168/Mayıs 1755

1045- Sayfa:283 Hüküm:1

İzvornik sancağında Sokol nâhiyesinde Ahmed bin Abdüsselam'ın tasarrufundaki zeamet yerlerinde tekalif tahsili hususunda ortaya çıkan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Zü'emâdan Ahmed veled-i Abdusselam zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında Sokol nâhiyesinde Bresniçe nâm karye ve gayriden yirmi bin altı akçe ze'âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze'âmeti mülhâkâtından yine İzvornik nâhiyesinde müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil Kovaçik nâm karye toprağında kadîmden re'âyâya mahsûs baştina yerleri olmağla ol-baştina yerlerini ve baştina yerlerinden hâriç karye-i mezbûrenin sâ'ir arâzilerini âhar karye ahâlilerinden ba'zıları zirâ'at ve hırâset etmeleriyle mümâileyh dahi ol-baştina yerlerin ve karye-i mezbûrenin arâzi-i sâ'iresinde zirâ'at ve hırâset edenlerin zirâ'at lerine hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir 'öşr ile sâlâriyyelerin taleb eyledikde biz 'öşr vermeyiz deyu kesim veririz deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i kânun ta'allül ve muhâlefet ve ze'âmet mahsûlune külli gadr eylediklerin bildirüb kânun üzere sekizde bir 'öşr ile sâlâriyyeleri müştereğiyle kendüye alıverilüb hilâf-ı kânun ve defter ta'allül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediğin ve defterhâne-i 'âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda İzvornik nâhiyesine tâbi' on iki nefer müslimânan re'âyâ ve baştina-i Burak Ahmed der-yed-i Nalbend Pervane ve beş nefer gebrân re'âyâ ve altı baştina ve bir zemîn ve resm-i çift ve bennâk ve ispençe ve gendüm ve cev 'öşr-i giyâh ve 'öşr-i kettân yekûn ma' gayrihâ beş bin akçe yazusu olan Kovaçik nâm karye defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde iki bin iki yüz akçesi ifrâz ve Ravreş nâhiyesine tâbi' Ayonik? Potik? nâm karye ve ma' gayrihâ birikdirilüb beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezkûrun bin beş yüz akçesi mümâileyh Ahmed veled-

i Abdusselam ve bâkisi müştereği kaydında ol-dahi mestûr ve mukayyed olmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1168/Mayıs/Haziran 1755

1046- Sayfa:283 Hüküm:2

İzvornik'de Banavişte nâhiyesinde Ali bin Mustafa'nın tasarrufundaki timar yerlerine Bosna defter katibi Abdullah'ın kanunsuz olarak yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve İzvornik sancağında vâki‘ Mevlânâ kadısına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Ali veled-i Mustafa nâm sipâhi ‘arz-ı hâl edüb İzvornik sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Banavişte nâhiyesinde zemîn-i Kruskoyan? der-nezd-i karye-i Prosalik ve gayriden iki bin yüz akçe timâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâlde zemîn ve defter-i mufassalda mezra‘-i Kruskoyan? deyu tahrîr olunan timârına dahl icâb etmez iken nâhiye-i mezbûrda Virdiniçe nâm karye ve gayriden olub dört bin akçe ze‘âmete mutasarrıf eyâlet-i Bosna'nın defter kâtiblerinden Abdullah nâm kâtib ze‘âmeti aklâmından yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ beş yüz akçe yazusu olub müştereğiyle kayd ve berâtına dâhil Doborska Polye gayr-i ez-tasarruf-ı karye-i Balesniçe deyu mukayyed mezrâ‘yı zabta kanâ‘at etmeyüb tama‘-ı hâmından nâşi hilâf-ı defter-i hâkânî bunun kayd ve berâtına dâhil zemîn-i sâlifü'z-zikre müdâhale ve tagallüben zabt ve ‘öşr ve resmin ahz ü kabz edüb gadr-ı külli eylediğin bildirüb zemîn-i sâlifü'l-beyân yedinde berâtı ve defter-i hâkânî mûcebince kendüye zabt ve a‘şar ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb mezbûr Abdullah'ı ve âharı hilâf-ı defter-i hâkânî ber-vechile dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Banavişte nâhiyesine tâbi‘ hâsıl-ı ‘ani'l-‘öşr ve'r-rüsûm mezra‘-i Kruskoyan? der-nezd-i karye-i Prosalik haric-i ez-defter deyu iki bin yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde zemîn-i Kruskoyan? ma‘ resm-i belut mezbûr tamâmen merkûm Ali veled-i Mustafa'nın timârı ve hâlâ berâtla üzerinde ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ hâsıl-ı ‘ani'l-‘öşr ve'r-rüsûm beş yüz akçe yazusu olan mezra‘-i Dolorska Polye gayr-i ez-tasarruf-ı re‘âyâ-ı karye-i

Belasniçe deyu ol-dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâl yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Midrinçe nâm karye ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb otuz altı bin akçe ze‘âmet ber-icmâlde mezbûru otuz dört bin akçesi merkûm Abdullah'ın ze‘âmeti bâkisi müştereği kaydında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1168/Mayıs/Haziran 1755

1047- Sayfa:283 Hüküm:3

Klis sancağında Gölhisar kazasına bağlı Klyuç ve Kameniçka kaleleri muhafazasına memur olan serhad-i Niş yerli süvari ve piyadenin hazeriyye vergilerini ödemekte sıkıntı yaşadıklarını ve tekalifde indirim talep etmeleri üzerine kanun gereğince muamele edilmesi

Saray Bosna kadısına ve Gölhisar kadısına ve a‘yân-ı vilâyete hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'da Klis sancağında Gölhisar kazâsına tâbi‘ Klyuç ve Kameniçka Kal‘aları muhâfazalarına me’mûr serhâd-ı Niş yerlü süvâriyan ve piyâde neferâtı gelüb Gölhisar kazâsından Bosna vâlisine ‘adet-i beled üzere rûz-ı Kasım'dan rûz-ı Hızır'a varınca dört yüz guruş ve rûz-ı Hızır'dan rûz-ı Kasım'a varınca yine ol-mikdâr hazeriyye tertîb ve tesviye kılındığı tertîb ve defterlerinde mukayyed ve zikrolunan Gölhisar kazâsına Klyuç ma‘ Kameniçka Kal‘aları muhâfazalarına me’mûr serhâd-ı Niş yerlü süvâri ve piyâde neferâtı leyl-ü nehar hidemâtta mevcûd ve kâr ü kesbleri olmayub muhill-i merhamet olmalarıyla serhâdân-ı Bosna'nın sâ’ir neferâtı misillü siyânete bilâ-emr-i şerîf tekâlif-i şakka alınmaz iken birkaç seneden berü ol-havâliye hastalık müstevli ve kazâ-i mezbûr re‘âyâsının ekseri helâk ve kurâsı halî ez-ra‘iyyet kaldığından tekâlifden hisseleri neferât-ı mezkûre üzerlerine tahmîl ile perişân-ı hâl ve kemâl-i müzâyakalarına bâdî ve fi-nefsi'l-emr neferât-ı mezkûre hidemât-ı hümâyûnumda ve sezevâr-ı ‘inâyet olmalarıyla ancak kendü hisseleri olmak üzere Bosna vâlilerine senede iki taksid ile edâ edegeldikleri hazeriyyenin beher taksidininden yüz otuz guruştan senevî iki yüz altmış guruş ancak neferât-ı mezkûre hisseleri olmak üzere mal-ı hazeriyyeden tenzîl ve füru-nihâde olunmağla minba‘ad neferât-ı mezbûreden Bosna vâlileri içün tenzîl olunan hazeriyye mütâlebesiyle rencîde ve remîde olduklarını havi sâbıkâ Bosna vâlisi müteveffâ vezîr Abdi Paşa'nın ‘arzı ve

iltiması mûcebince ba‘de'l-i‘lâm Hüdavendigâr-ı sâbık zamânında altmış dört târihinde emr-i şerîf verildiğin inha ve tecdîdin ricâ divân-ı hümâyûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve kal‘a-i mezbûre neferâtı ber-minvâl-i meşrûh sâdır olan emr-i ‘ali mûcebince emr-i şerîfim sudûrunu ‘arz-ı hâlleriyle istirhâm eylediklerin bi'l-fi‘il re’isü'l-küttâbım olan el-hac Abdi dâme mecduhu i‘lâm eylediği i‘lâmı mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i N sene 1168/Haziran 1755

1048- Sayfa:284 Hüküm:1

Mostar kazasında Hasan, Hüseyin, Abdi, Fatıma, Reyhan ve Hatice isimli çocukların babaları Abdullah'ın yolculuk esnasında kardeşleri olan Mehmed ve Mustafa tarafından darp ve katledilmesi sebebiyle kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine Mostar ve kadılarına hüküm ki

Hasan ve Hüseyin ve Abdi Fatıma ve Reyhan ve Hadice nâm sagîrlerin vâsiyyeleri ve vâlideleri olan İstemihan nâm hâtûn gelüb sagîrû'n-ı mezbûrun babaları Abdullah nâm kimesne kazâ-i mezbûr sâkinlerinden karındaşları Mehmed ve Mustafa nâm kimesneler ile Garazoğulları nâm karyeye gider iken mezbûrlar esnâ-ı rahda babaları mezbûru bin yüz altmış senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve ve bî-gayri-hakkın darb ve katl edüb ziyâde gadr ve ta‘addî eylediklerin bildirüb şer‘le görülüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i L sene 1168/Temmuz 1755

1049- Sayfa:284 Hüküm:2

Memlehateyn kazası muzafatından Banavişte nâhiyesinde defter katibi Mustafa bin İbrahim Paşa'nın tasarrufundaki zeamet yerlerine hariçden Ebubekir ve Ali isimli sipahilerin yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Memlahateyn ve kadılarına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın defter kâtiblerinden Mustafa veled-i İbrahim Paşa zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında Podmir nâhiyesinde çiftlik-i Pir Mehmed el-kâtib ve gayriden yirmi bin akçe ze‘âmet ile eyâlet-i Bosna'nın defteri küttâbından berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ze‘âmeti mülhâkâtından Memlahateyn kazâsı muzâfâtından Banavişte nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Hüseyin bin Nasuh deyu mukayyed çiftlik müstakilen mümâileyhin kayd ve berâtına dâhil olmağla çiftlik-i mezkûr arâzisine Briçka kasabası ahâlileri zirâ‘at ve ‘öşr ve rüsûmların ez-kadîm ze‘âmet-i mezbûr tarafından ahz ü kabz olunagelüb âhardan bir dürlü dahl olunmak icâb etmez iken yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ mezra‘-i Horselyan? ve gayriden iki bin yüz akçe timâra mîr-i mîrân berâtıyla ber vech-i iştirâk mutasarrıf olan Ebubekir ve Ali nâm sipâhiler zuhûr ve timârının başkalemi olan mezra‘-i Horsuyan? el-mezbûreyi ber-mûceb-i defter-i hâkânî zabta kanâ‘at etmeyüb bunun müstakilen kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Hüseyin bin Nasuh çiftliğinin bir mikdâr yerlerin hilâf-ı defter-i hâkânî fuzûli zabt ve mahsûl ve rüsûmun tagallüben ahz ü kabz ve gadr eylediklerin bildirüb çiftlik-i mezbûr ber-mûceb-i defter-i hâkânî mümtâz ve mu‘ayyen olan hudûdu dâhilinde olan yerleriyle kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmun kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb mezbûrânı ve âharı hilâf-ı defter-i hâkânî bir dürlü dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb ve fuzûli aldıkları mahsûl ve rüsûmu geri kendüye alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Banavişte nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Hüseyin bin Nasuh nehr-i Trebne ile gelen tahta evvel ile Sorsomiç deresi ile cânibinde olan Kromostobrod'a andan nehr-i Sava'ya Benogam? suyuyla dik yukarı ve diğer Sosloviçe Bremdreska ve Ulugi? mahalle dik nihâyet çavdar tarlalardır ... dağdan baltalık olunmuş yerlerdir tasarruf edüb her yıl ‘araba cem‘ine gelen kullara edâ eder hâsıl fî sene ber vech-i nakd yüz akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde Podmir nâhiyesine tâbi‘ çiftlik-i Pir Mehmed el-kâtib ve çiftlikhâ-i sâ’ire ile birikdirilüb yirmi bin akçe eşkinci ze‘âmeti olub Elçi İbrahim Paşa Câmi‘inin hademesine iktizâ eden vezâif beher sene çiftlikler mahsûlünden ze‘âmet-i merkûm mutasarrıf olanlar bundan vermek şartıyla Salih'e tevcîh olunmak içün yüz otuz sekiz târihinde rabt-ı tevkî‘ tashîh ve ba‘dehu ze‘âmet-i mezbûr dâhilinde olan çiftlikler ve bağçehâ ve zemînlerden tahrîr olunduğu üzere maktû‘ veririz deyu eshâbı ta‘allül ve muhâlefet etmeyüb zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri mahsûlde ‘aynî ‘öşrlerin alınmak içün

yüz kırk târihinde dahi sâdır olan emr-i ali mûcebince rabt-ı tevkî‘ tashîh ve ba‘dehu defter olunub ve yine Banavişe nâhiyesine tâbi‘ mezra‘-i Krostoyan der-nezd-i karye-i Petrosalik? haric-i ez-defter hâsıl ‘ani'l-‘öşr ve'r-rüsûm deyu iki bin yüz akçe yazu ile bu dahi defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde zemînler ve rüsûmât ma‘ resm-i belut der-karye-i Petrosalik? tâbi‘-i Anavişte haric-i ez-defter deyu yazu-ı mezkûre tahrîr ve müstakil ber-icmâl olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i L sene 1168/Temmuz 1755

1050- Sayfa:285 Hüküm:1

Mostarlı Mehmed Ağa'nın birçok kişiyi katledip mallarını gaspetmesi sebebiyle zulmünün nihayete ermesi için verilen emirlere uymayıp eski Mostar Kalesi kapudanı Ahmed'i de katl amacıyla evini basıp mallarını yağma edip kale kapılarını kırıp birçok kişiye yaptığı eziyetler sebebiyle kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve Saray Bosna Monlasına hüküm ki

Sâbıkâ Mostar Kal‘ası kapudânı olan Ahmed zîde kadruhu ‘arz-ı hâl edüb yüz elli dokuz târihinden berü eyâlet-i Bosna ahâlisinin ihtilâl nizâm birle perişânlıklarına bâ‘is ve nicelerinin bî-gayri-hakkın katl ve nicesinin malını yağma ve garet ve hânelerini ihrâk ve eshâblarını diyâr-ı âhara ve han köşelerine düşürüb ehl ve ‘ıyâllerine üçer beşer seneden berü hasretkeş eden Mostarlı Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesnenin ibadullaha olan zulm ve ta‘addîsi bundan akdem der-‘aliyyeye ‘arz ve i‘lâm ve mûceblerince zulmünün men‘i içün hakkında vârid olan evâmir-i ‘aliyyeye ita‘at etmeyüb yevmen-fe-yevmen şekâveti tezâyüd bulmakdan nâşi mümâileyhin babası kasr-ı yedinden yevmi altmış akçe ‘ulûfe ile mutasarrıf olduğu ‘azebân-ı evvel ağalığı ile kapudânlığı âhara tevcîh etdirmeye kanâ‘at eylemeyüb altmış üç târihinde mümâileyhe dahi katl etmek sevdâsıyla başına cem‘ eylediği ‘avânesiyle hânesini muhasara ve içünde bulunan eşyâ ve busat ve sâ’ir mülkün ihrâk-ı bi'n-nâr edüb mümâileyh dahi tahlis etmiş iken kemâl-i tuğyânlarından nâşi kal‘ayı dahi muhasara ve kapuların kırub içeriye duhûl ve ‘alet-i harb ile üzerlerine hücum edüb ahz eyledikleri ümmet-i Muhammed'in kimini katl kiminin libasını soyub ve kimin celb-i mal içün zindân-bend edüb mümâileyhin dahi atlarını zabt ve ‘alenen bey‘ ... etmeleriyle bi'z-

zarûret içlerinden yabana firâr ve beş buçuk seneden berü asitâne-i sa‘adetimde tekmîl-i ‘ırz ve nâmus irâdesiyle gurbet ihtiyâr etmiş iken meşrut ocaklık mûcebince oğlu Cafer'e ‘emmisi Mustafa'nın bilâ-veled vefâtından berât-ı şerîfle mutasarrıf olduğu Fârisân-ı Sâni cemâ‘ati ağalığı üzerine berât olunduğu esnada dokuz yaşında sabi bulunduğu hasebiyle bi'n-nefsi hıdmet-i iktidârı oluncaya değin Bosna mukâbelesi tezkiresiyle kölesi Osman nâm kimesne yerine istihdâm olunub vechen mine'l-vücuh ‘azli icâb etmez iken merkûm Mehmed envâ‘-ı tehdidât ile kal‘a kapudânına mahz-ı ikrâ’ ve iftirâ ile hâneleri ve yağma olunan malları şer‘le lâzım gelenlerden kısmet ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden husûs-ı mezbûru sen ki vezîr-i müşârü'n-ileyhsin gereği gibi tefahhus ve sû’al ve muktezisi şer‘-i kavim üzere ihkâk-ı hakk ve keyfiyet sıhhat ve hakikat üzere ‘arz ve i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i L sene 1168/Temmuz 1755

1051- Sayfa:285 Hüküm:2

Saray kazasından Ümmügülsüm Hatun'un tasarrufundaki çiftlik arazisini kanunsuz olarak zabt eden Tüfenkçi Burak denilen kimsenin müdahalesinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve Saray kadısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sâkinelerinden Ümmügülsüm nâm hâtûn gelüb kazâ-i mezbûrda vâki‘ mutasarrıf olduğu çiftlik emlâkın âharın ‘alâkası olmayub şer‘an ber-vechile müdâhale olunmak icâb etmez iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Tüfenkçi Burak dimekle ma‘rûf kimesne bin yüz altmış senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bî-gayri-hakkın fuzûli zabt eyleyüb külli gadr ve hayf eylediğin bildirüb şer‘le görülüb çiftlik emlâkı alıverilüb icrâ-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği ecilden mahallinde şer‘le görülüb ihkâk-ı hakk ve keyfiyet ‘arz ve i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1168/Ağustos 1755

1052- Sayfa:285 Hüküm:3

İzvornik sancağında Banavişte nâhiyesinde Bosna defter çavuşu İvaz'ın tasarrufundaki timar yerlerine hariçden Hüseyin'in yaptığı müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine ve İzvornik kadısına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın defteri çavuşlarından İvaz gelüb İzvornik sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Banavişte nâhiyesinde Pağnik nâm karye ve gayriden dört bin beş yüz akçe timâr ile eyâlet-i Bosna'nın defteri çavuşluğuna yüz elli dokuz senesinden berü berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub âhardan ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken Hüseyin nâm kimesne zuhûr ve bu timârı ben eşkincilik üzere asitâneden berât etdirdim deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i berât timâr-ı mezbûrun zabtına ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmunun ahz ü kabzına bilâ-berât ve bilâ-sened fuzûli müdâhale ve mümâna‘at ve ol-vechile gadr sevdâsında olduğun bildirüb timâr-ı mezbûr berâtı mûcebince kendüye zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmu kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz etdirilüb hilâf-ı defter-i hâkânî mezbûr Hüseyin'i ve âharı dahl ve ta‘arruz etdirilmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca‘at olundukda timâr-ı mezbûr ile eyâlet-i Bosna'nın defter çavuşluğu yüz elli dokuz senesinden berü mezkûr İvaz'ın berâtıyla üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1168/Ağustos 1755

1053- Sayfa:286 Hüküm:1

İzvornik sancağında Podmir ve Sapna nâhiyelerinde defter katibi Mustafa bin İbrahim Paşa'nın tasarrufundaki zeamet toprağına İzvornik'de bulunan Ahmed Ağa Vakfı'nın mütevellisi Ali'nin kanunsuz müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre İzvornik ve kadılarına hüküm ki

Eyâlet-i Bosna'nın defter kâtiblerinden Mustafa veled-i İbrahim Paşa zîde kadruhu gelüb İzvornik sancağında Podmir nâhiyesinde çiftlik-i Pir Mehmed el-kâtib ve gayriden yirmi bin akçe berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti mülhâkâtından İzvornik kazâsı muzâfâtından Sapna nâhiyesinde çiftlik-i Ali Ağa Radniç? der-ağa-ı

Vırladnik? Odnik? ve Goresil? Polye ve Selil? Kaloger? ve Radosav ve Radama? ma‘ Barleha? Medoska? hâlâ der-tasarruf-ı Mustafa Çavuş ve Arslan bin Mehmed ve Hasan evlâd-ı Safer Çelebi ma‘ Barleha? Olova? Polye? cizye cem‘ine gelen kullara edâ eder hâsıl fî sene ber vech-i nakd yüz elli akçe yazu ile defter-i mufassalda ba‘de't-tahrîr Podmir nâhiyesinde ‘öşr ve rüsûm mukâbelesinde ber vech-i nakd yüz elli akçe ve iki ‘aded çiftlik-i sâ’ire ile yüz doksan akçe yazusu olan çiftlik-i Pir Mehmed el-kâtib ve ber vech-i nakd yüz elli akçe yazar çiftlik-i Ali Ağa üç ‘aded çiftlik-i sâ’ire ile birikdirilüb bundan akdem Fenare? aklâmından olub sâbıkâ Bosna muhafızı Elçi İbrahim Paşa’nın İzvornik sancağında vâki‘ Beline kazâsında binâ eylediği câmi‘-i şerîf hademesinin vazifelerine ta‘yin olunub hademe taraflarından zabt olunmağla zikrolunan câmi‘in hademesinin yedlerinde olan berâtları mûcebince iktizâ eden vazifeleri beher sene çiftlikler mahsûlünden vermek şartıyla zikrolunan çiftlikler ve zemînler yirmi bin akçe eşkinci ze‘âmet olmak üzere bâ-hatt-ı tevkî‘ yüz otuz sekiz senesinde tashîh ve ze‘âmet-i mezbûr dâhilinde olan çiftlikler ve bağçeha ve çayırlar ve zemînlerden tahrîr olunduğu üzere maktû‘ veririz deyu eshâbı ta‘allül ve muhâlefet etmeyüb zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri mahsûlden ‘aynî ‘öşrleri alınmak içün yüz kırk senesinde bâ-hatt-ı tevkî‘ tekrâr tashîh ve defter-i icmâlde çiftlik-i Pir Mehmed el-kâtib nâhiye-i Podmir ve çiftlikhâ ve zemînhâ-i sâ’ire ‘aded iki yüz elli üç ve der-nâhiye-i sâ’ire ber-mûceb-i defter-i mufassal ve bâ-emr-i ‘alişân yirmi bin akçe ze‘âmet ber-icmâl ve tamâmen eyâlet-i Bosna'nın defteri kâtiblerinden Mustafa veled-i İbrahim Paşa'nın ze‘âmet ve yine Sapna nâhiyesine tâbi‘ üç nefer re‘âyâ ve dokuz baştina ve hâsılı tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve şa‘ir yekûn ma‘ gayrihi iki bin akçe yazar karye-i Vinerika? defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde bin beş yüz akçe yazu ile tahrîr ve ma‘ gayrihâ birikdirilüb on bin dört yüz akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun altı bin akçesi Ahmed'in timârı bâkisi müştereği kaydında olduğu defter-i hâkânîde mukayyed ve mümâileyh Mustafa câmi‘-i mezbûr hademesinin yedlerinde olan berâtları mûcebince iktizâ eden vazifeleri beher sene zikrolunan çiftlikler mahsûlünden verdikten sonra çiftlik-i sâbıku'l-beyânı ber-mûceb-i tashîh zabt ve vâki‘ olan mahsûl ve rüsûmun kânun ve defter mûcebince ahz ü kabz eylemek ve murâd eyledikde âhardan ber-vechile dahl olunmak icâb etmez iken İzvornik kazâsına tâbi‘ Drenova karyesinde müteveffâ Ahmed Ağa Vakfı'nın mütevellisi olan İzvornikli Ali nâm kimesne zuhûr ve zikrolunan çiftlikler Ahmed Ağa Vakfı'dır deyu hilâf-ı defter-i

hâkânî ve mugâyir-i tashîh fuzûli müdâhale ve tagallüben zabt ve vâki‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtların ahz ü kabz edüb gadr eylediğin bildirüb defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunub hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugâyir-i tashîh zikrolunan Ahmed Ağa Vakfı mütevellisi ve âhardan bir ferdi dahl ve ta‘arruz etdirmeyüb men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak bâbında fermân-ı ‘alişân yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1168/Ağustos 1755

1054- Sayfa:287 Hüküm:1

İstolçe kazasında İshak ve Mahmud kardeşlerin müştereken tasarruf ettikleri yerlere hariçden Rıdvan'ın müdahalelerinin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisine İstolçe ve kadılarına hüküm ki

İstolçe kazâsı sâkinlerinden İshak ve Mahmud veledân-ı İbrahim nâm karındaşlar gelüb İstolçe kazâsına tâbi‘ Kolineva nâm karye toprağında vâki‘ ber vech-i iştirâk mutasarrıf ve beher sene zabt ü zirâ‘at ve resmin sâhib-i arza edâ edegeldikleri tapulu ve temessüklü ma‘lûmetü'l-hudûd yerlerine âhardan ber-vechile dahl ve ta‘arruz olunmak icâb etmez iken Rıdvan nâm kimesne zuhûr ol-yerlere hilâf-ı kânun ve mugâyir-i sened fuzûli müdâhale ve ta‘addî ve ol-vechile gadr sevdâsında oldukların bildirüb kânun üzere ‘amel olunub hilâf-ı kânun ve yedlerinde olan fetvâ-ı şerîfe ve vâli buyuruldusuna mugâyir ta‘allül ve muhâlefet etdirilmeyüb zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ ü def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden kânun üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L sene 1168/Ağustos 1755

1055- Sayfa:287 Hüküm:2

Bosna Brod gebran cizyesi malından ücretlerini almak üzere mutasarrıf olan Mehmed ve Zat? isimli kişilerin hizmetleri karşılığı olan parayı alamadıklarından kanun gereğince muamele edilmesi

Bosna vâlisine ve kadısına hüküm ki

Mehmed ve Zat? sudde-i sa‘adetime ‘arz-ı hâl edüb Bosna'ya tâbi‘ Brod gebrân cizyesi malından almak üzere pâre-i dördere yevmi sekiz akçe vazife ile Bosna mukâbelesi ve berâtlık-ı evvelkine berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub ‘adîdesine lâzım gelen hıdmetin edâ edüb berâtı mûcebince müstehak olduğu ve ... mal-ı cizyeden taleb ve almak istedikte cizyedâr olanlar vazifeli pâre beş hesâbı üzere ve guruşu yüz doksanar akçeye verdim deyu bundan akdem ta‘addî ve gadr-ı murâd etmekle berâtı mûcebince müstehak olduğu vazifesi pâre dördere olmak üzere kendüye alıverilüb ta‘allül ve ta‘annüd etdirilmemek içün mukaddemâ istid‘â ve berâtı mûcebince müstehak olduğu vazifesi alıverilmek içün Hüdavendigâr-ı sâbık karındaşım merhum ve mağfuru'n-leh Sultan Mahmud Han tabe's-serahu zamânında bin yüz altmış iki senesi evâsıt-ı Zilhicce'sinde emr-i şerîf verildiğin bildirüb tecdîdin ricâ ve hazine-i ‘âmiremde mahfûz olan Anadolu Muhâsebesi defterlerim nazar olundukda Bosna cizyesi malından almak üzere yevmi sekiz akçe vazife ... ol-hâlâ mâliye tarafından verilen berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın hilâfına emr verilmemiş ise vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Za sene 1168/Ağustos/Eylül 1755

1056- Sayfa:287 Hüküm:3

Mostar Kalesi'nin ser-bölüklerinden Ahmed'in Mostar'da tasarrufunda olan gedik timarında tekalif tahsili hususunda ortaya çıkan muhalefet ve müdahalelerin ortadan kaldırılması

Bosna vâlisi vezîre Mostar ve kadılarına hüküm ki

Mostar Kal‘asının ser-bölüklerinden Ahmed nâm kimesne gelüb Hersek sancağında Mostar nâhiyesinde Livâç nâm karye ve gayriden bin dokuz yüz doksan akçe gedik timâr ile Mostar Kal‘asının ser-bölüklüğüne berât-ı şerîf ile mutasarrıf olub gedik timârının başkalemi olub müstakilen kayd ve berâtına dâhil sâlifü'z-zikr Livâç

karyesinin hâsılı tahtında ispençe ve resm-i çift ve resm-i giyâh ve ‘öşr-i kettân ve ‘öşr-i meyve ve ‘adet-i ağnam hâsıl-ı kayd olunduğundan başka gerek timârı mülhâkâtından yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ çiftlik-i Mustafa bin Sırım Ağa ‘an-baştina-i Radad? Radovan? ve baştina-i Vukosav ve baştina-i Radinçe? ve nısf zemîn-i Radvine? Vivma? ma‘ bağât der-tasarruf-ı Mustafa bin Sırım Ağa deyu mukayyed çiftlik ve zemînden dahi defter-i hâkânîde maktû‘ kayd olunmağla karye-i mezbûre toprağında zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir ‘öşr ile sâlâriyyelerin ve kadîmi re‘âyâ tasarruf edenlerin dahi kânun üzere icâb eden çift resmlerin ve kadîmi otu biçilir çayırların dahi hâsıl olan otlaklarından ‘öşre mu‘adil resmlerin ve kettân zir‘a edenlerin dahi hâsıl olan ketenlerinden ve müstakil meyvesi satılır bağçelerin dahi hâsıl alub bey‘ ve intifâ‘ olunan meyvelerinden şer‘le müteveccih olan ‘öşrlerin ve karye-i mezbûrenin defterlü re‘âyâ tâ’ifesinin tasarruflarında olan koyunlarının ‘adet-i ağnamların defterde mukayyed dahi ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarının dahi üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i ispençe ve sâ’ir hukûk ve rüsûmların kânun ve defter mûcebince ve karye-i mezbûreden ‘öşr-i şıra hâsıl yazulub lâkin hamr men‘ olunmağla karye-i mezbûre toprağında dahi re‘âyâ tâ’ifesinin tasarruflarında olan bağlarının hâsıl olan üzümlerinden şer‘le müteveccih olan ‘öşrleri ve zikrolunan çiftlik ve zemîn ve zirâ‘at ve hırâset edenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden ‘öşre mu‘adil maktû‘ların taleb eyledikde dürlü ‘illet ve bahâne ile defter-i hâkânîde hâsıl yazılmamışdır deyu vermekte ta‘allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların bildirüb kânun ve defter mûcebince ‘amel ve hareket olunub hilâf-ı kânun ve defter ol-vechile ta‘allül ve nizâ‘ etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve defterhâne-i ‘âmiremde mahfûz rûznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundukda Mostar nâhiyesine tâbi‘ dört nefer re‘âyâ ve on bir baştina ve bir çiftlik ve üç zemîn ile karye-i Livâç ve hâsılı tahtında ispençe ve resm-i çift ve gendüm ve resm-i giyâh ve ‘öşr-i kettân ve ‘öşr-i meyve ve ‘adet-i ağnam ve ‘öşr-i şıra yekûn ma‘ gayrihi bin dört yüz kırk beş akçe ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ çiftlik-i Mustafa bin Sırım Ağa ‘an-baştina-i Radad? Radovan? ve baştina-i Vukosav ve baştina-i Radinçe? hîn-i tahrîrde tasarrufunda bulunmağın ‘uhdesine kayd olundu ber vech-i maktû‘ yüz otuz beş akçe ve yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ nısf zemîn-i Radoye? Vivma? ma‘ bağât der-tasarruf-ı Mustafa bin Sırım Ağa ber vech-i maktû‘ kırk beş akçe yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde ma‘

gayrihâ birikdirilüb dokuz yüz doksan akçe ber-icmâl Mostar Kal‘ası'nın ser-bölüklüğüne mahsûs gedik timâr-ı mezbûr ile kal‘a-i mezbûre ser-bölüklüğü hâlâ berât ile merkûm Ahmed'in üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hâkânî mûcebince ‘amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Za sene 1168/Ağustos 1755

EK:3 I NUMARALI BOSNA AHKAM DEFTERİ

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

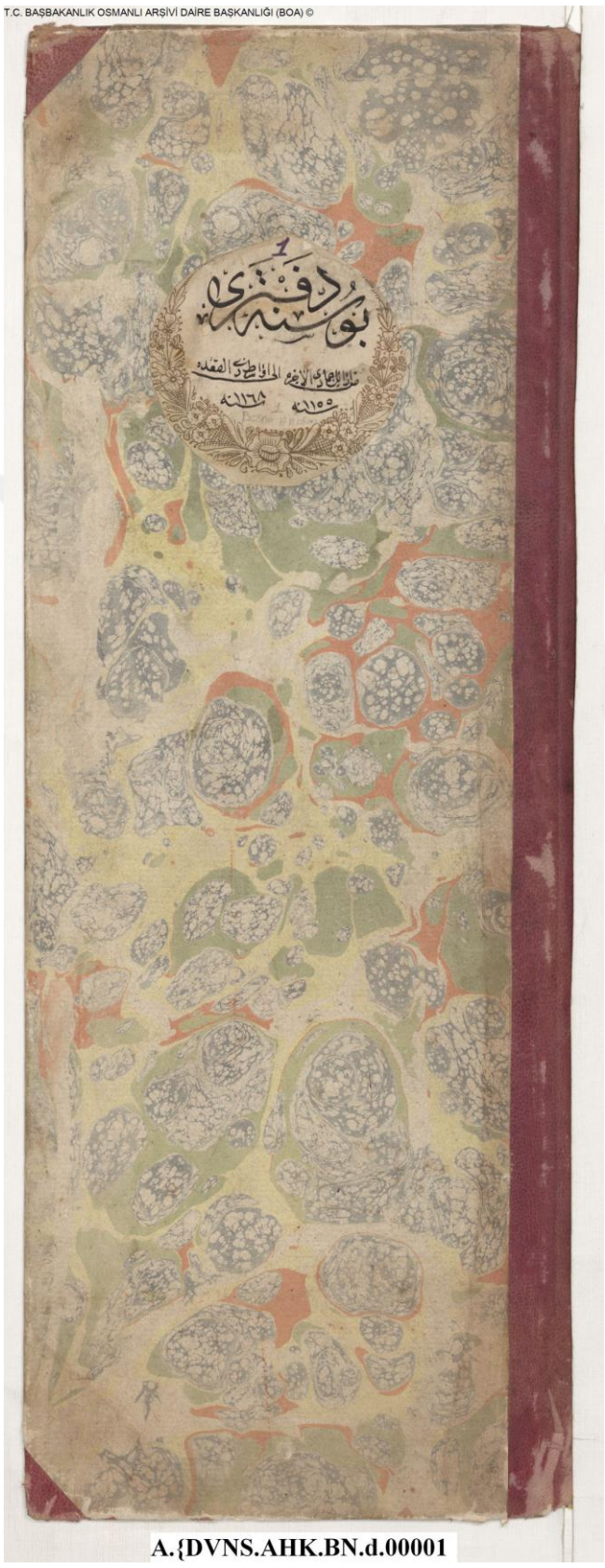

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

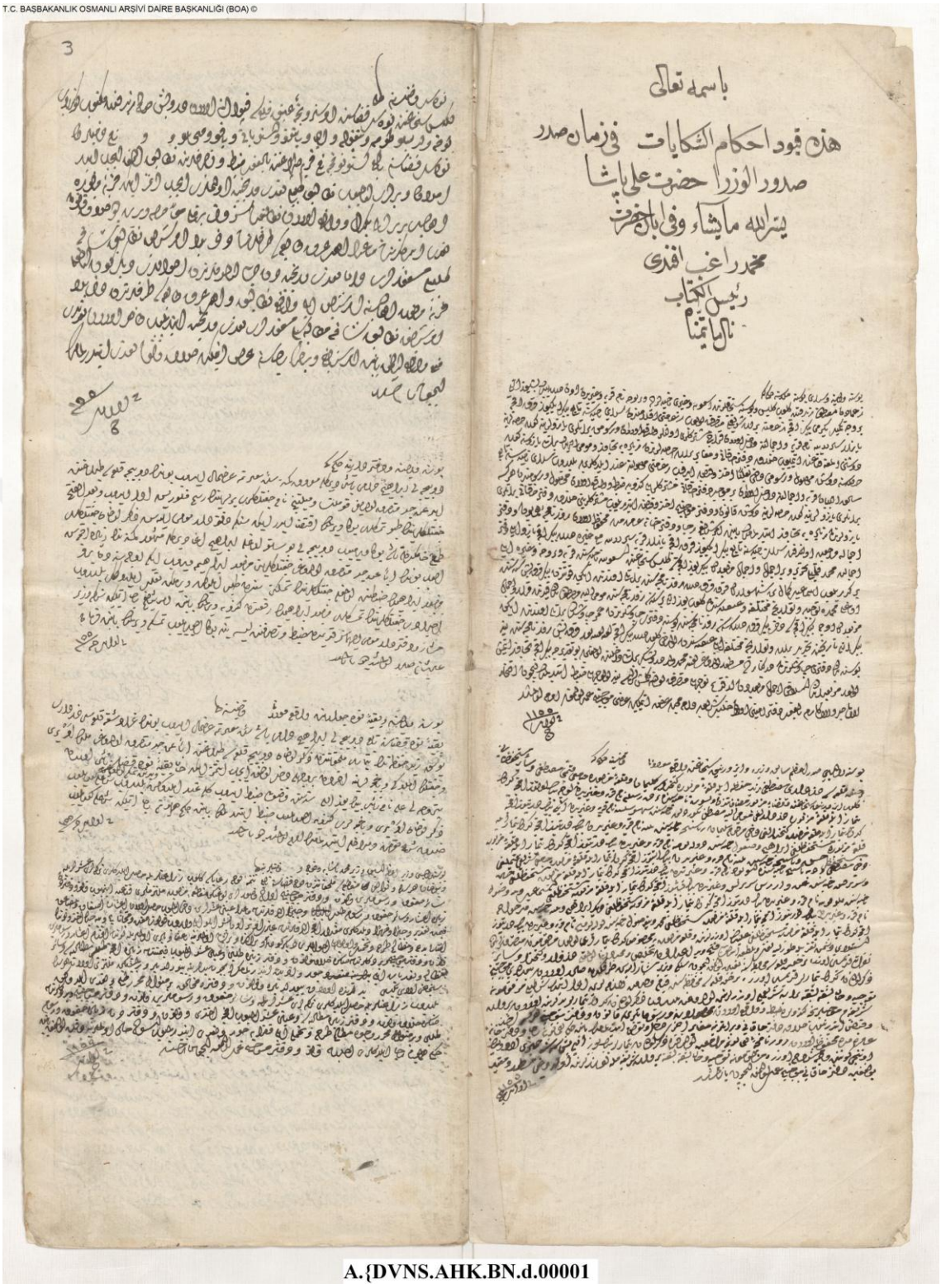

باسمه تعالی

هذه قيود احكام الكايات في زمان صدر
صدور الوزرا حضرت علي پاشا
يسر الله ما يشاء وفي بال حضرت
محمد راغب افندي
رئيس الكتاب
دام اقباله

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

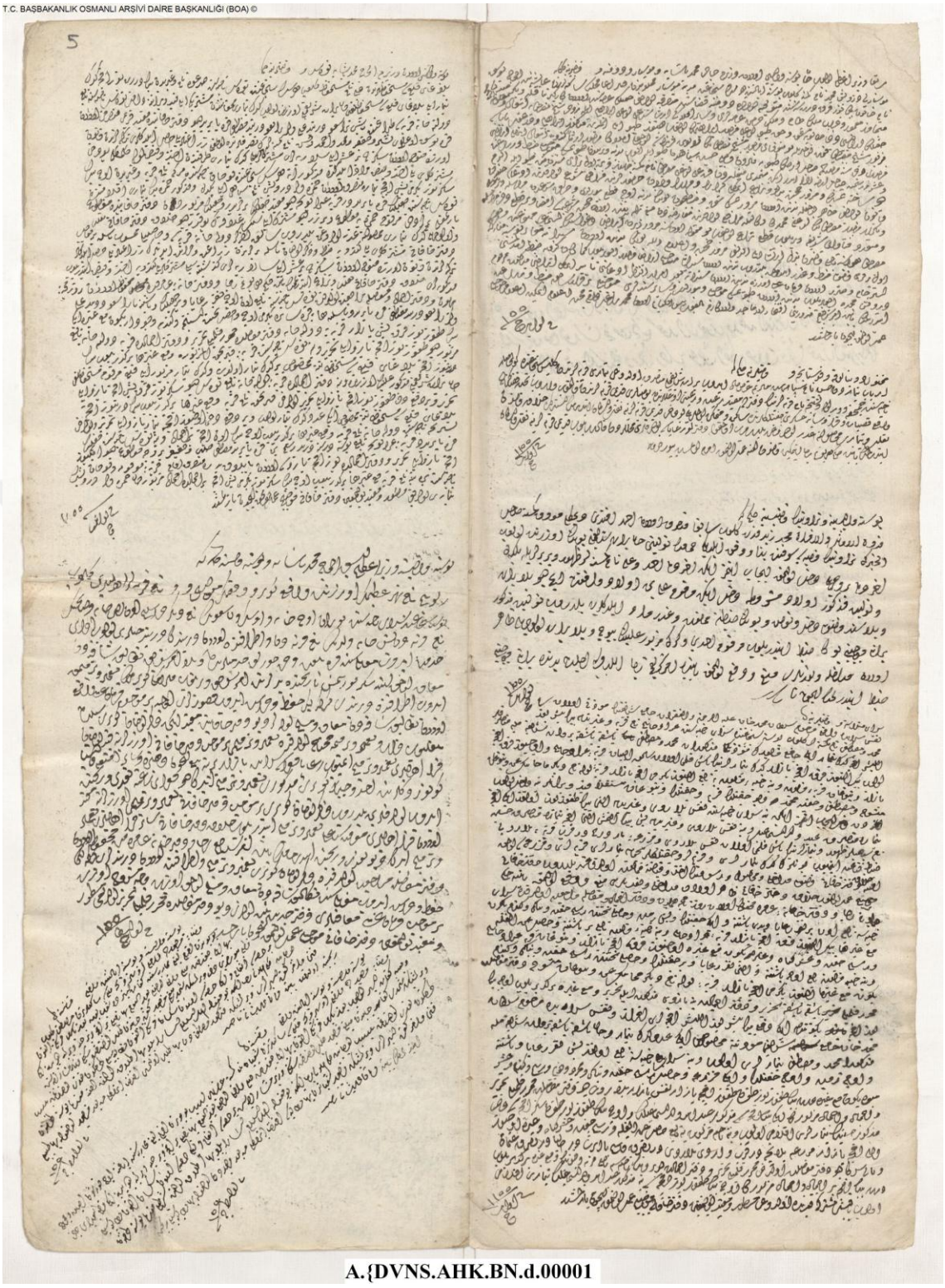

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

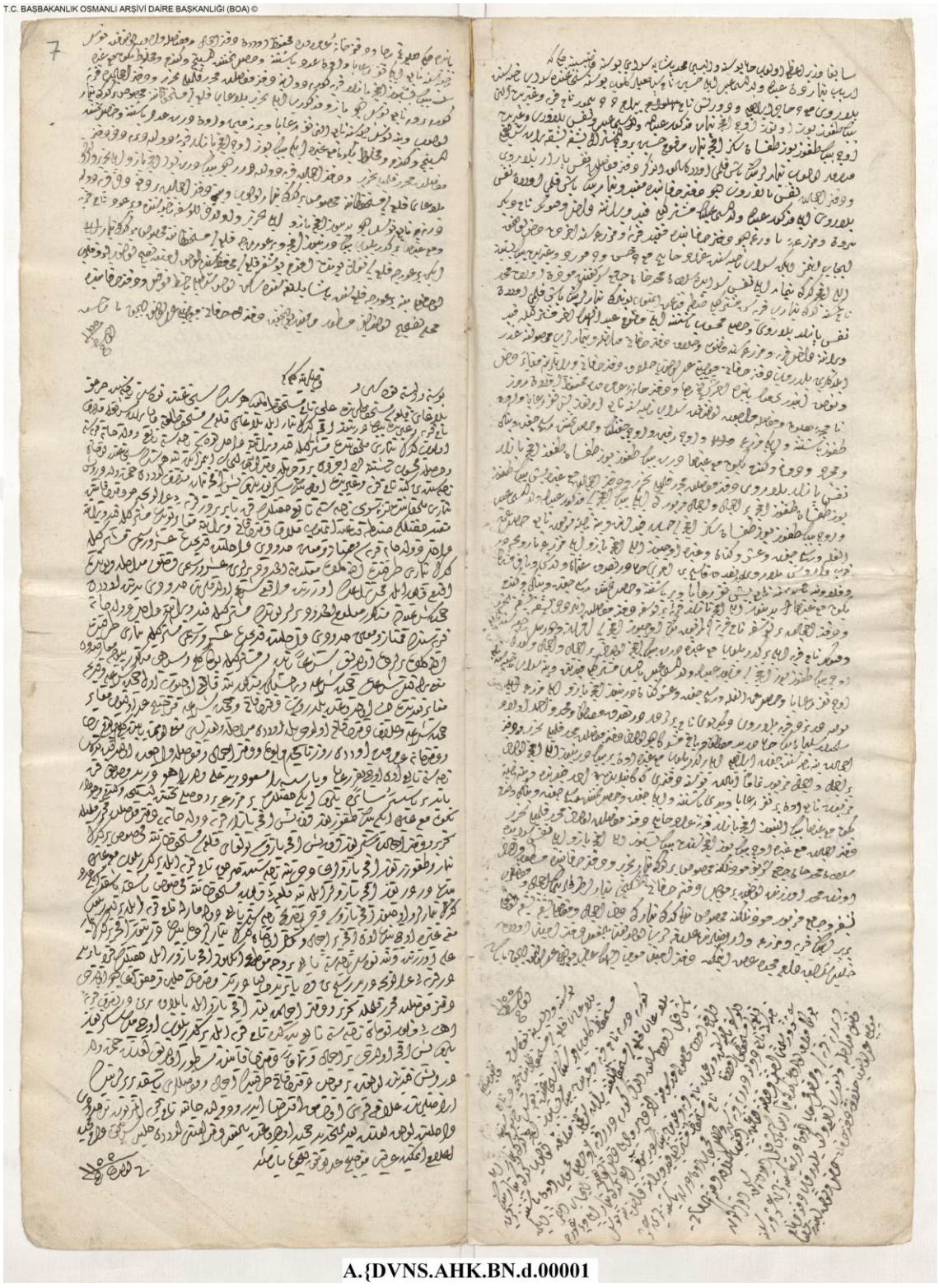

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

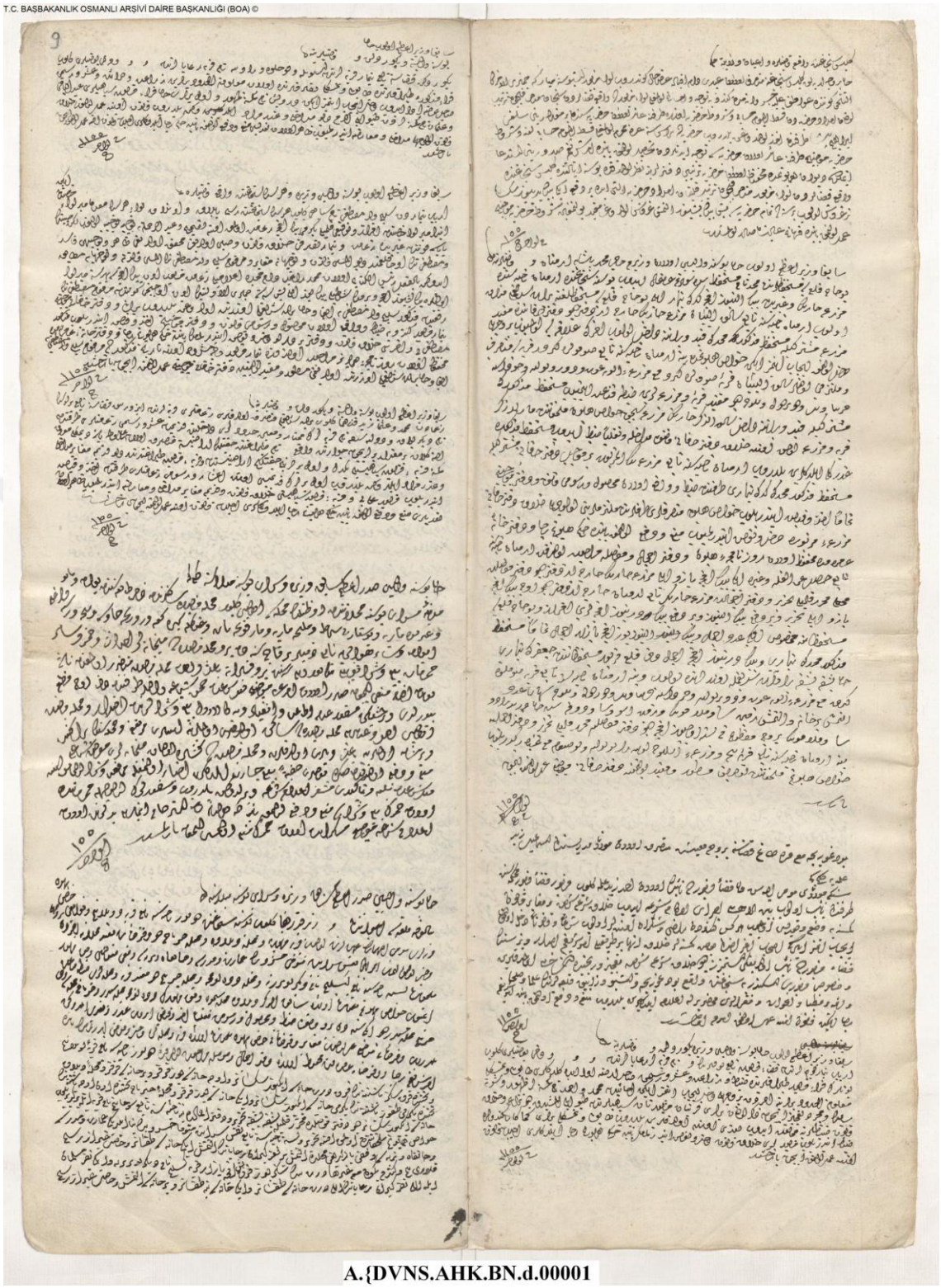

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

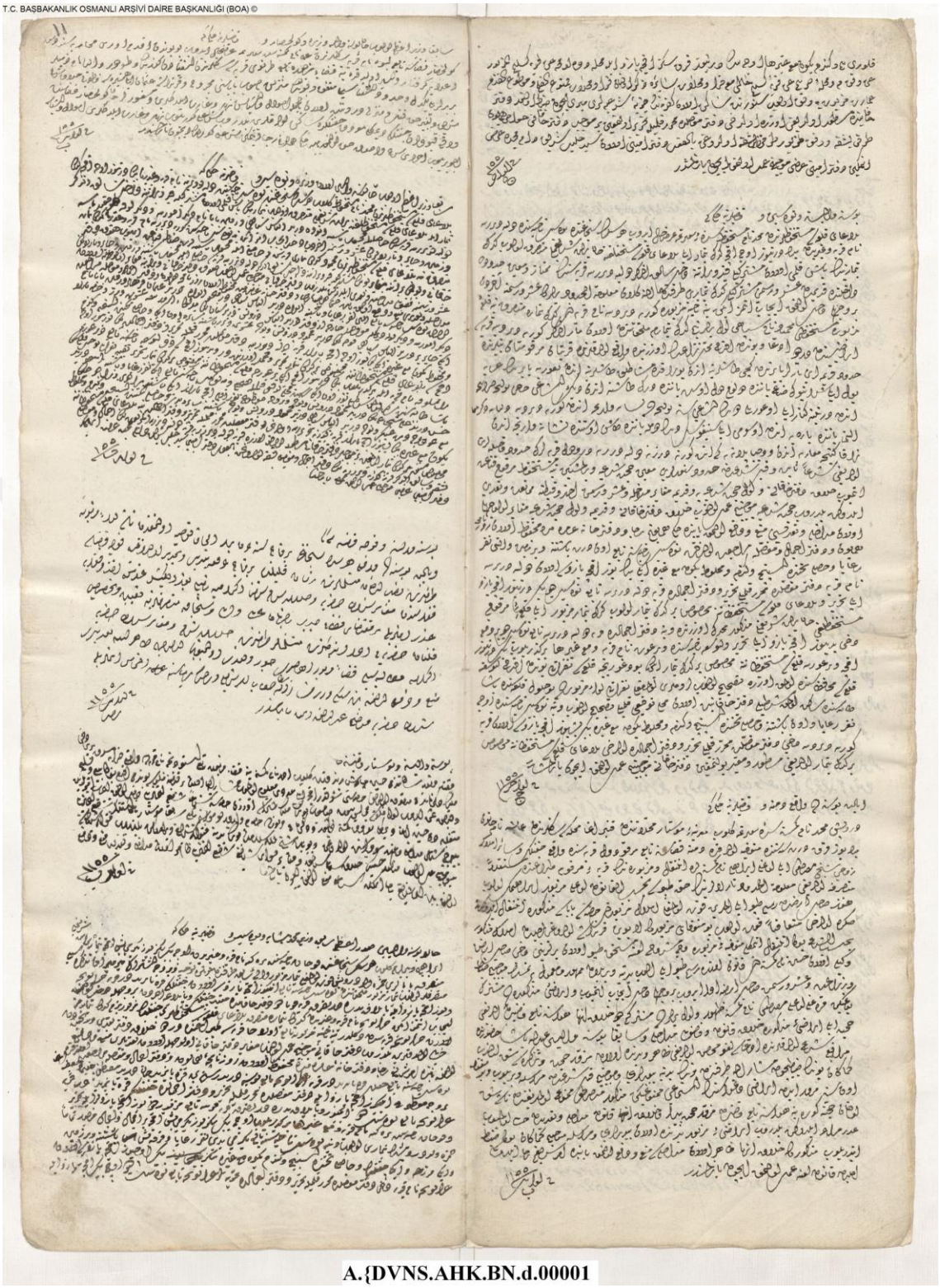

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

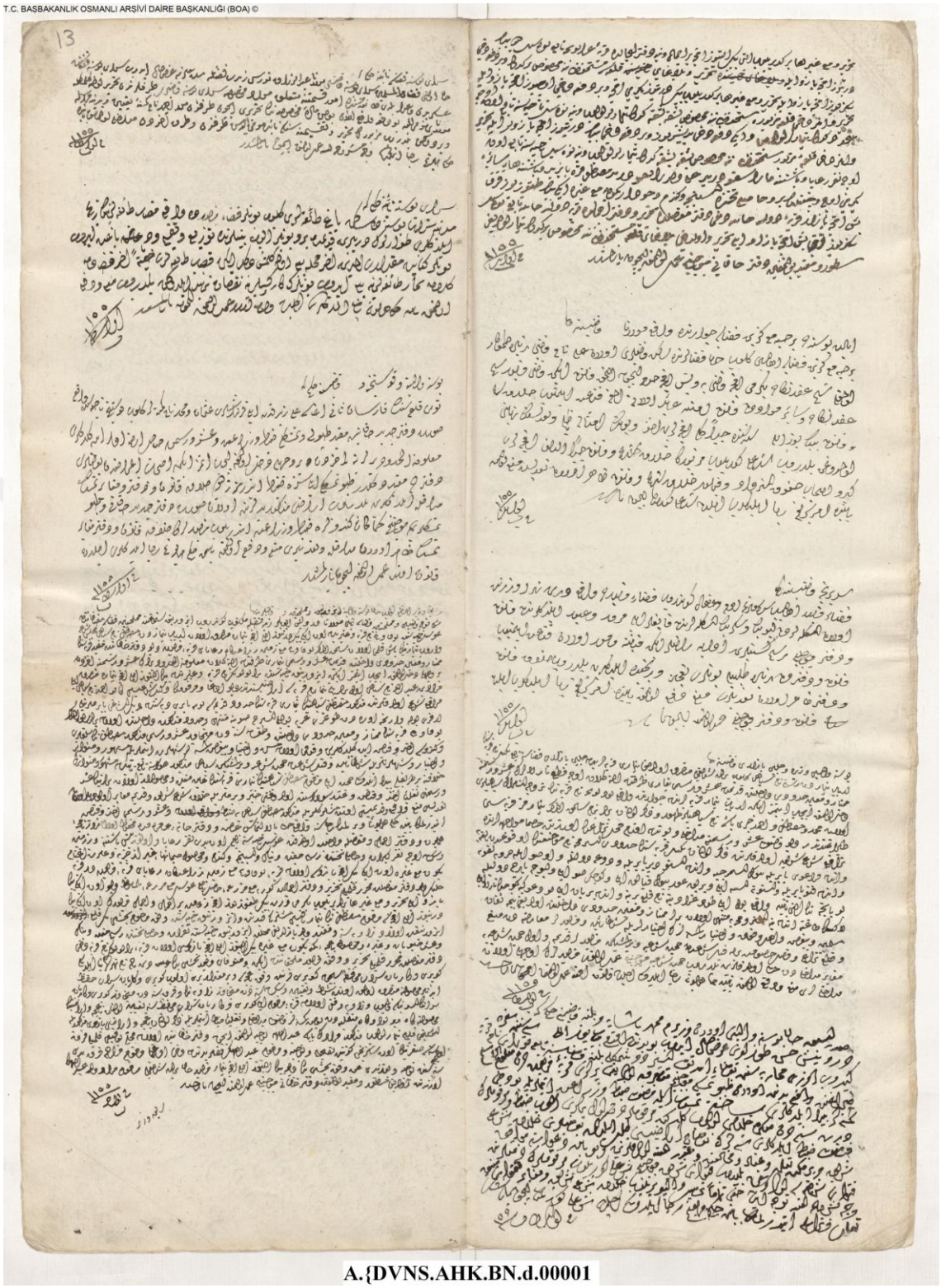

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

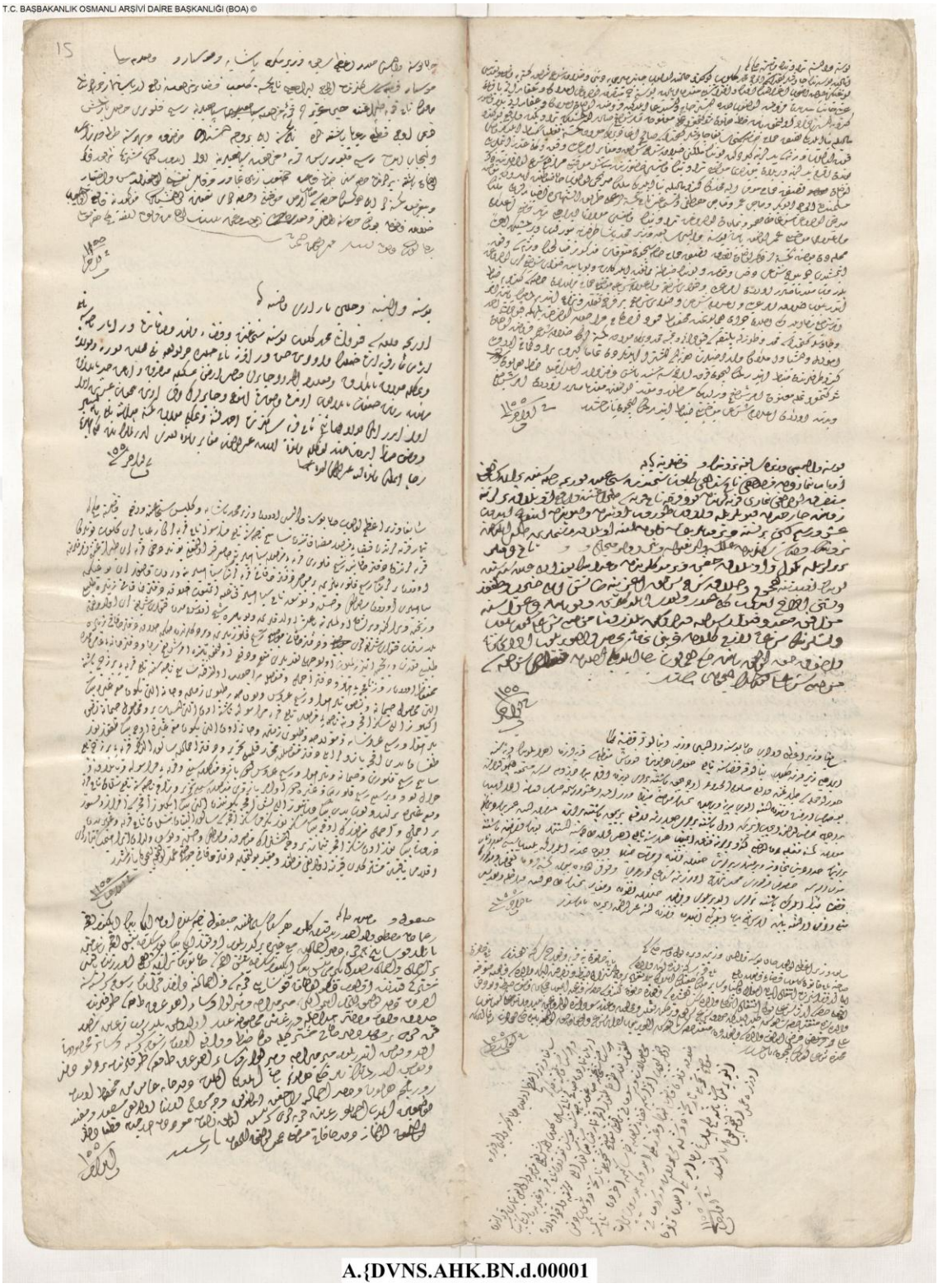

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

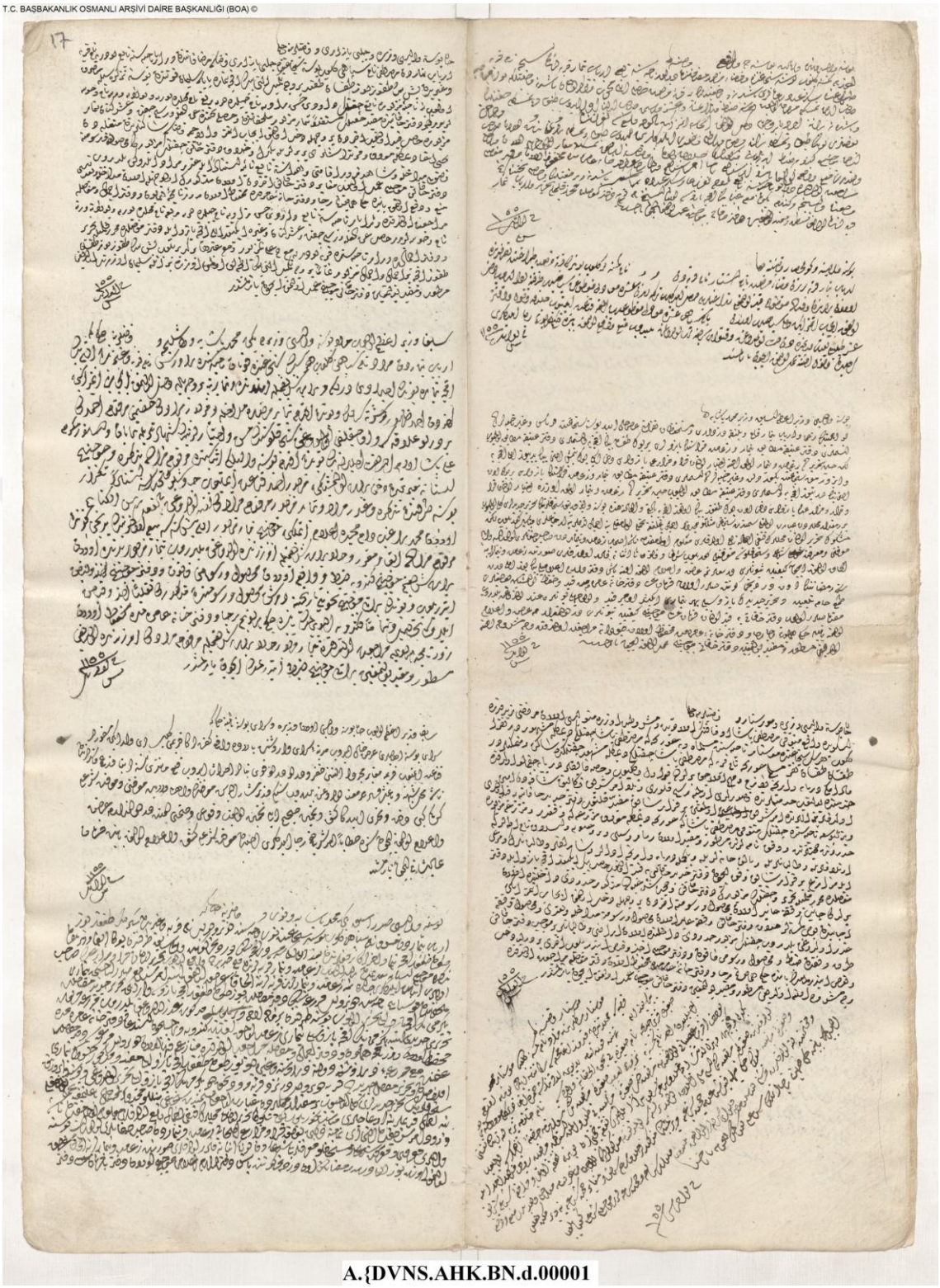

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

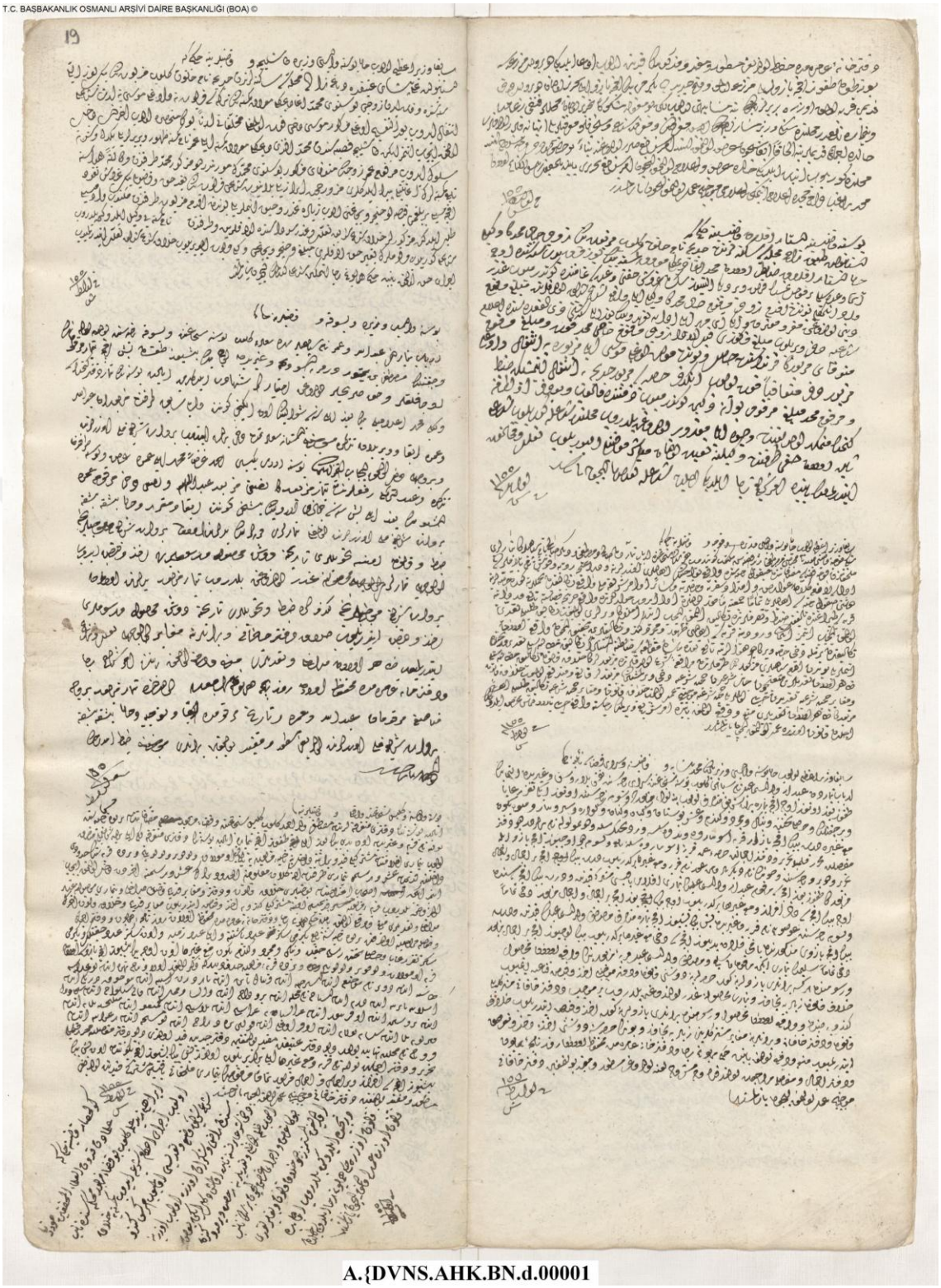

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

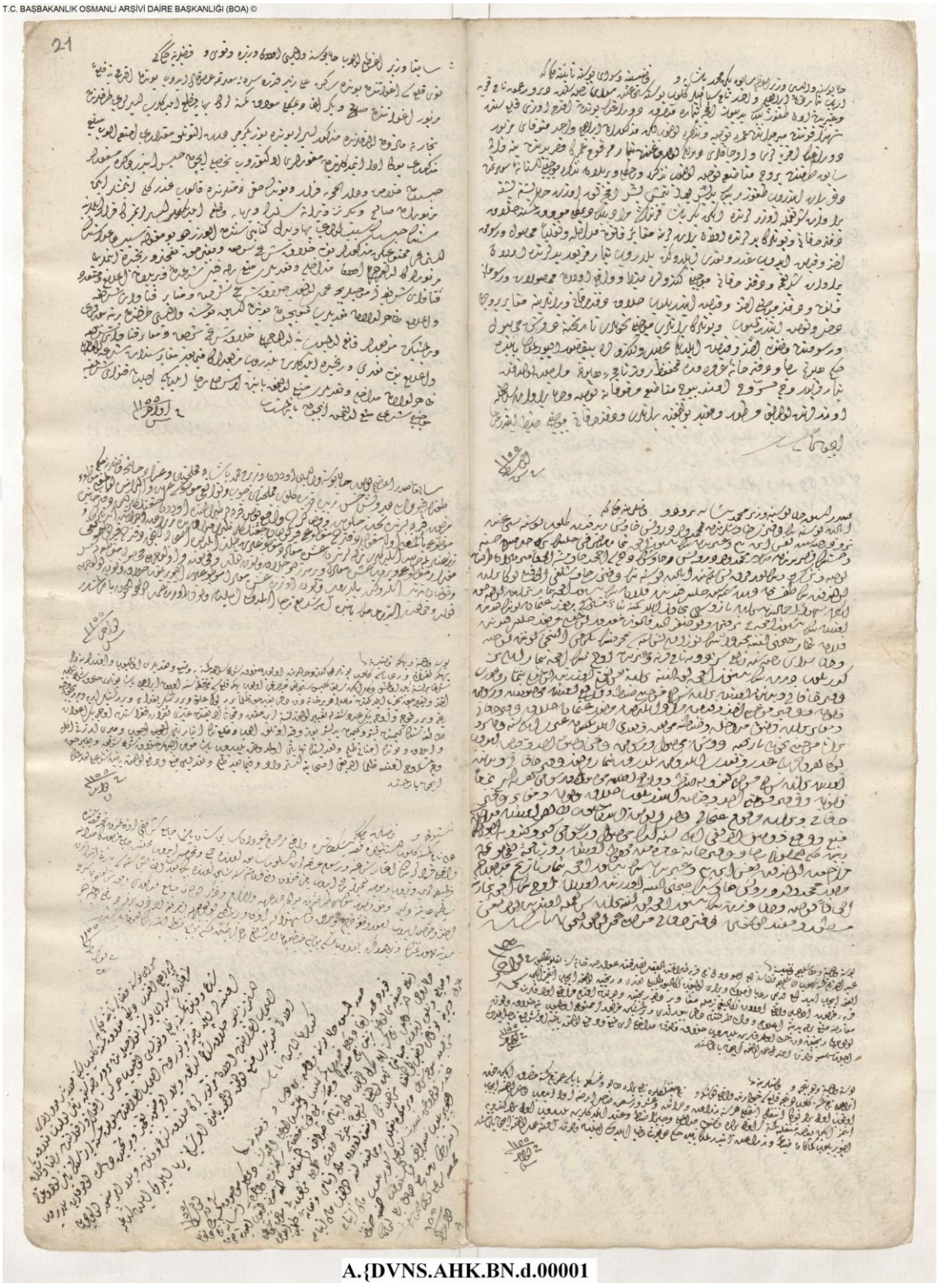

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

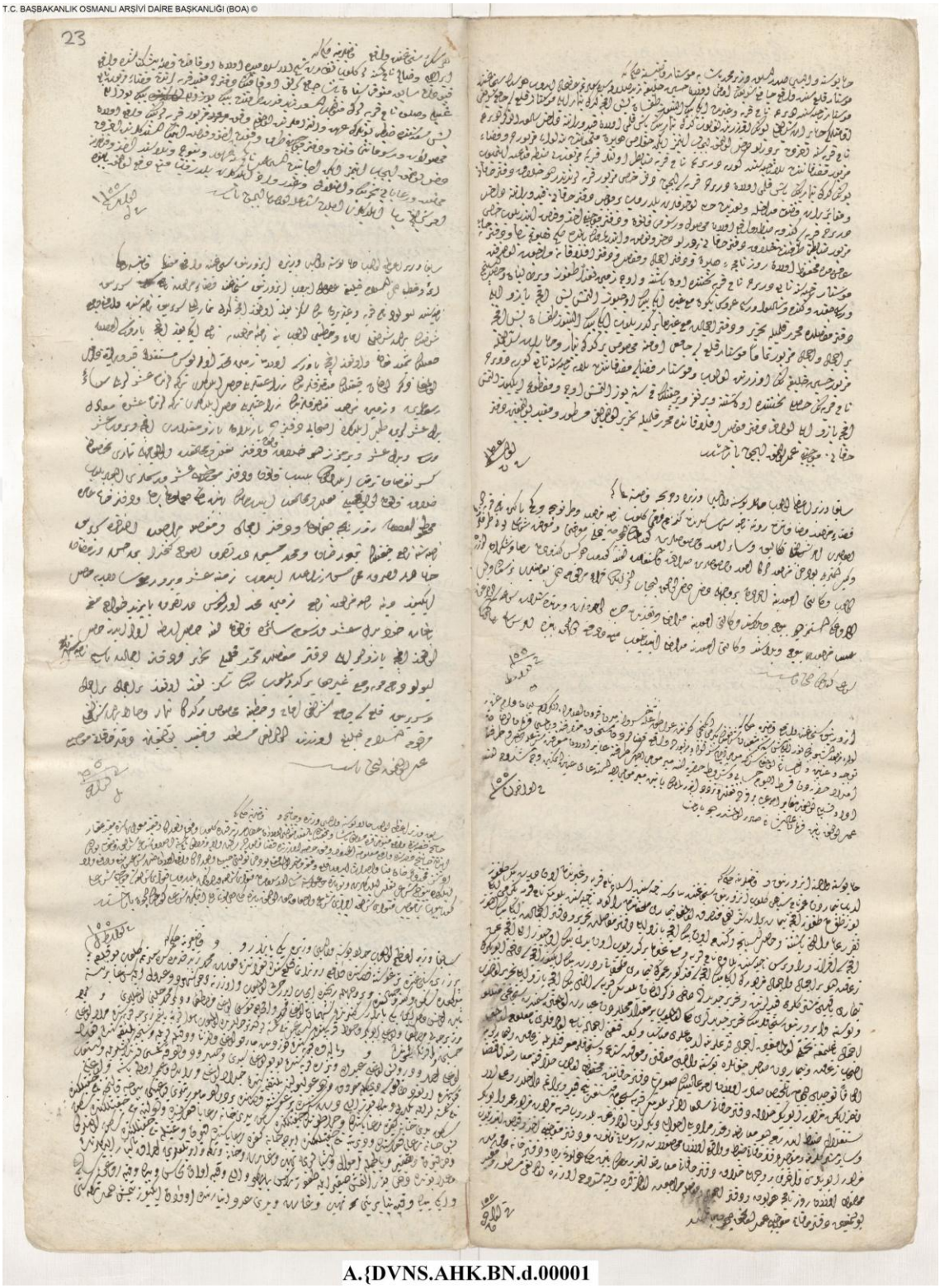

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

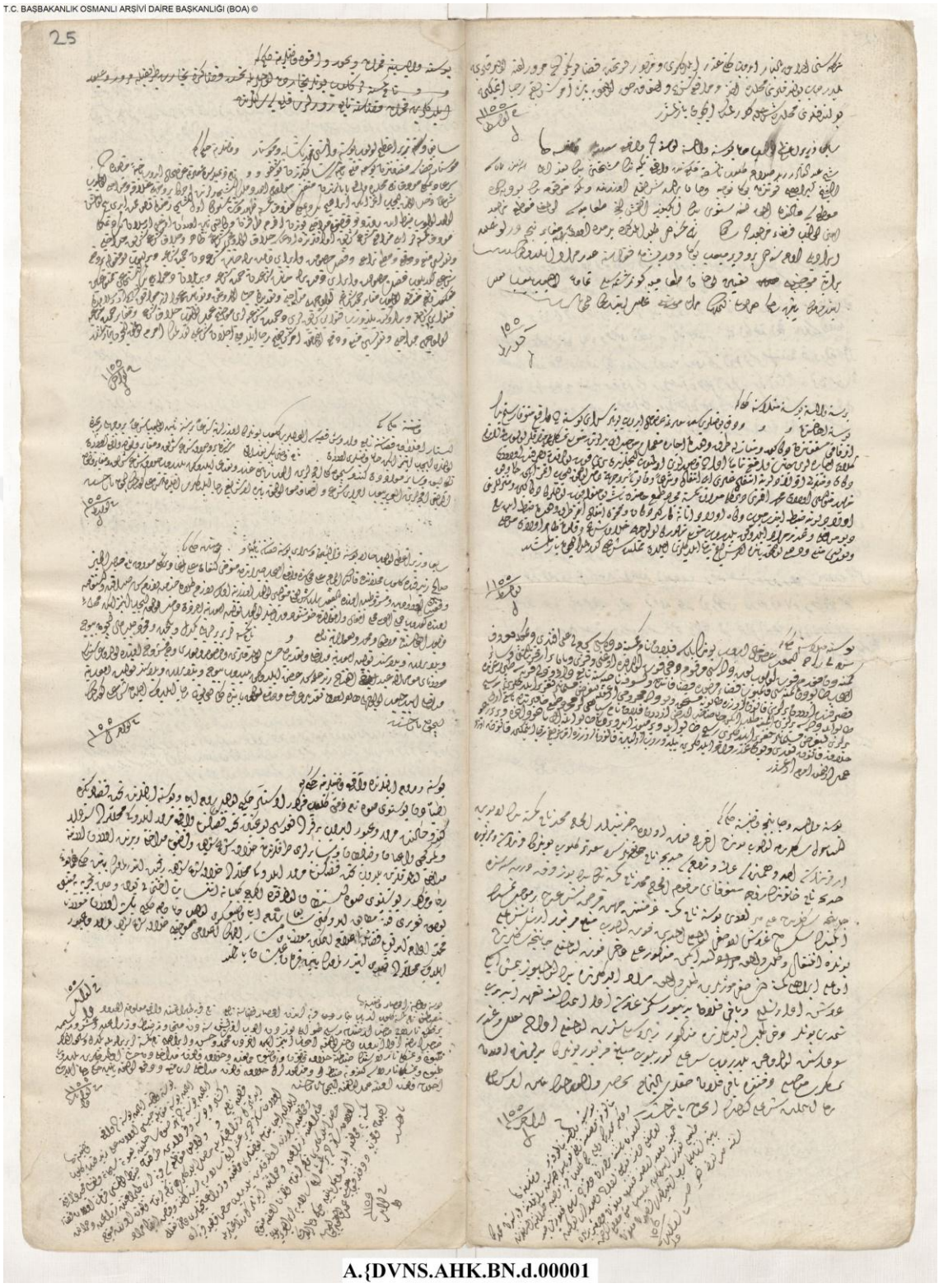

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

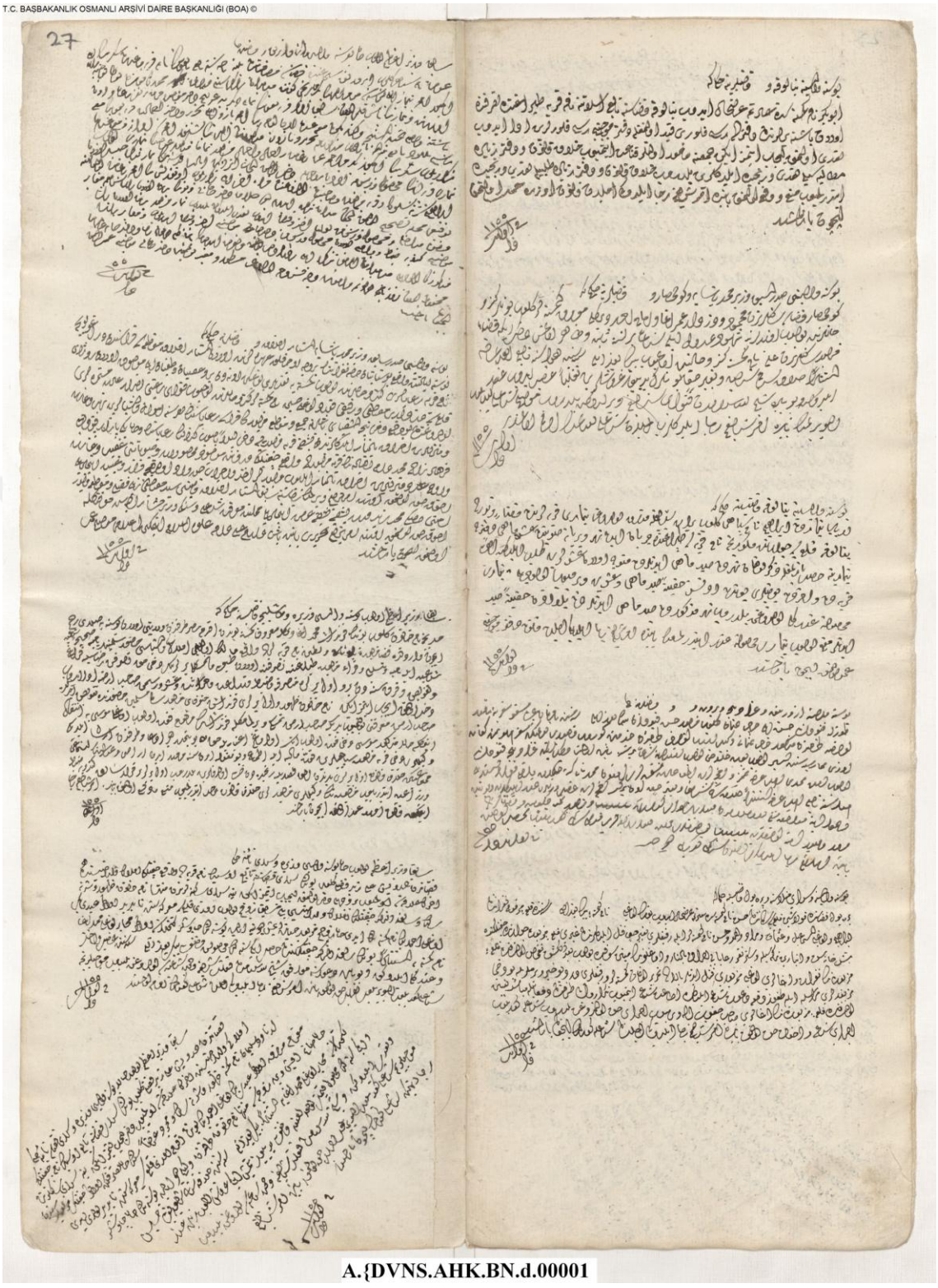

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

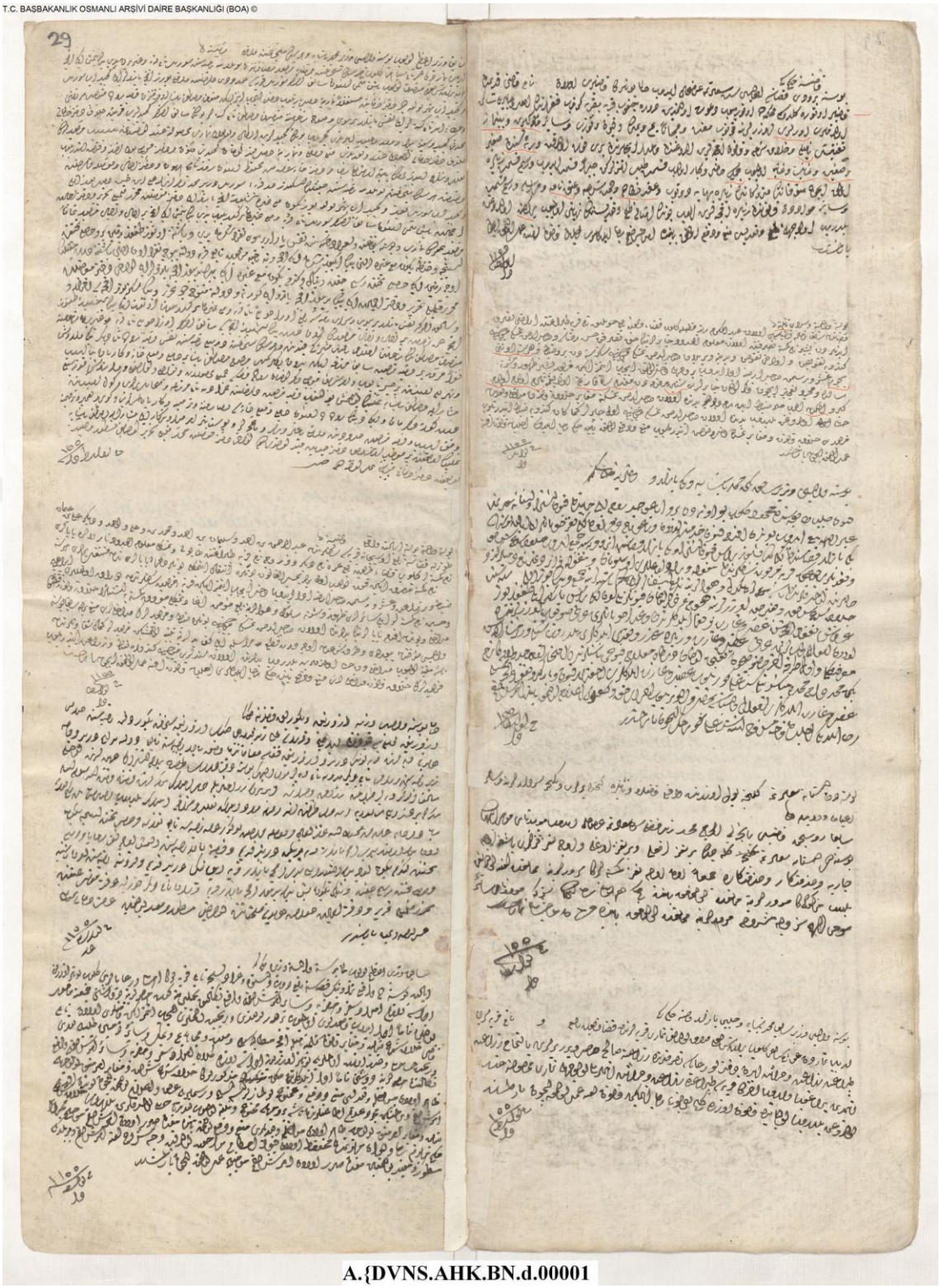

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

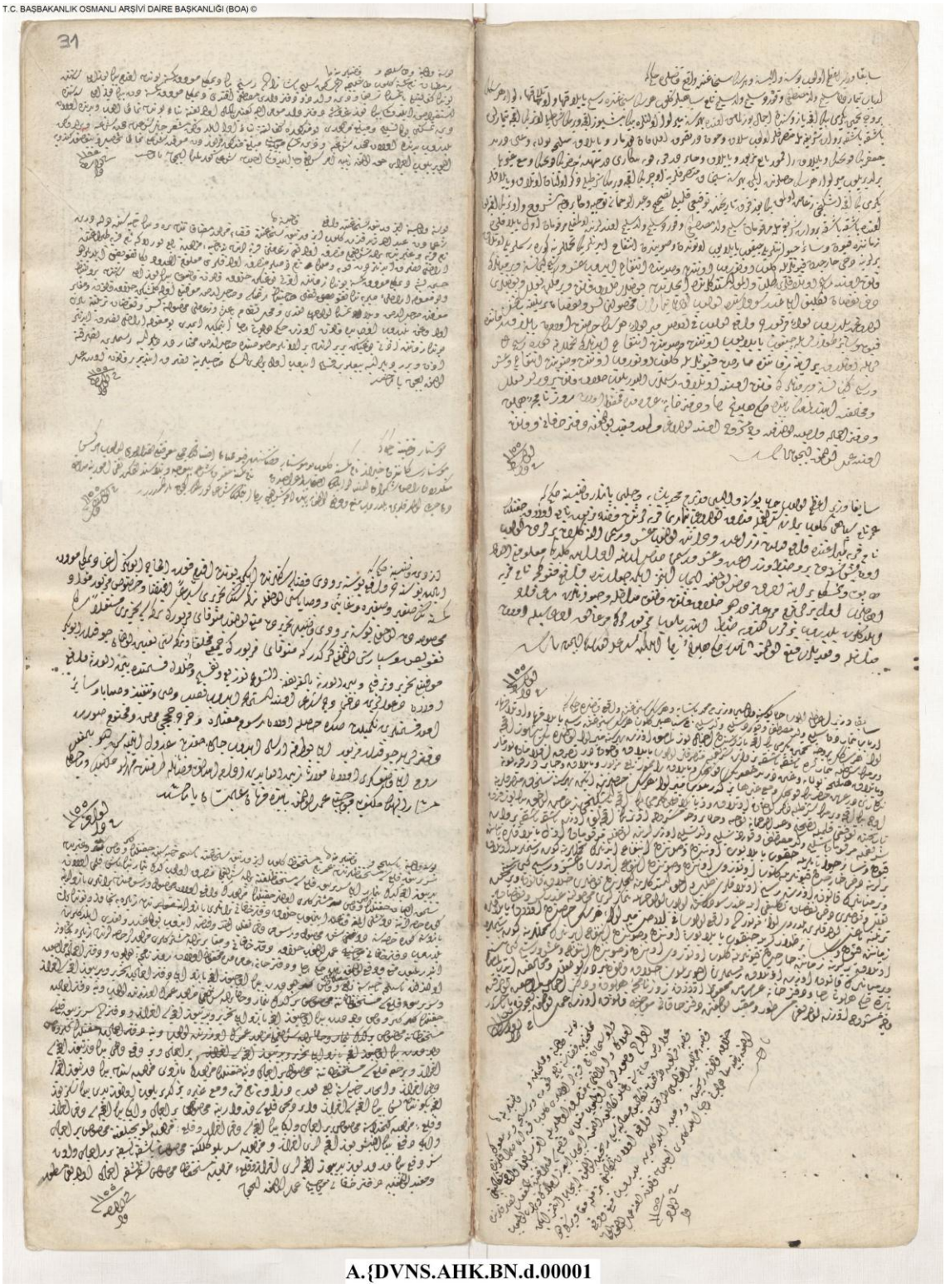

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

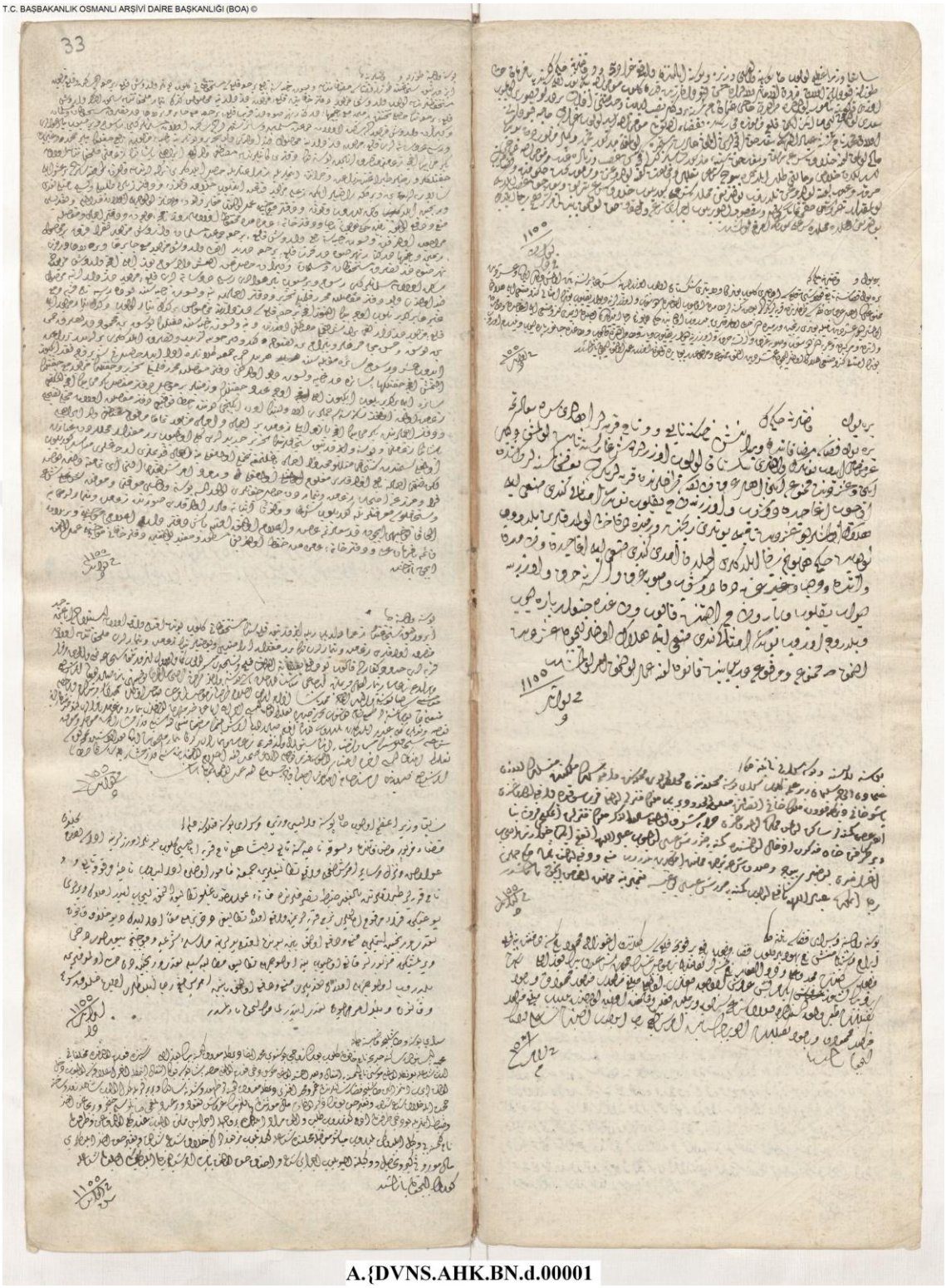

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

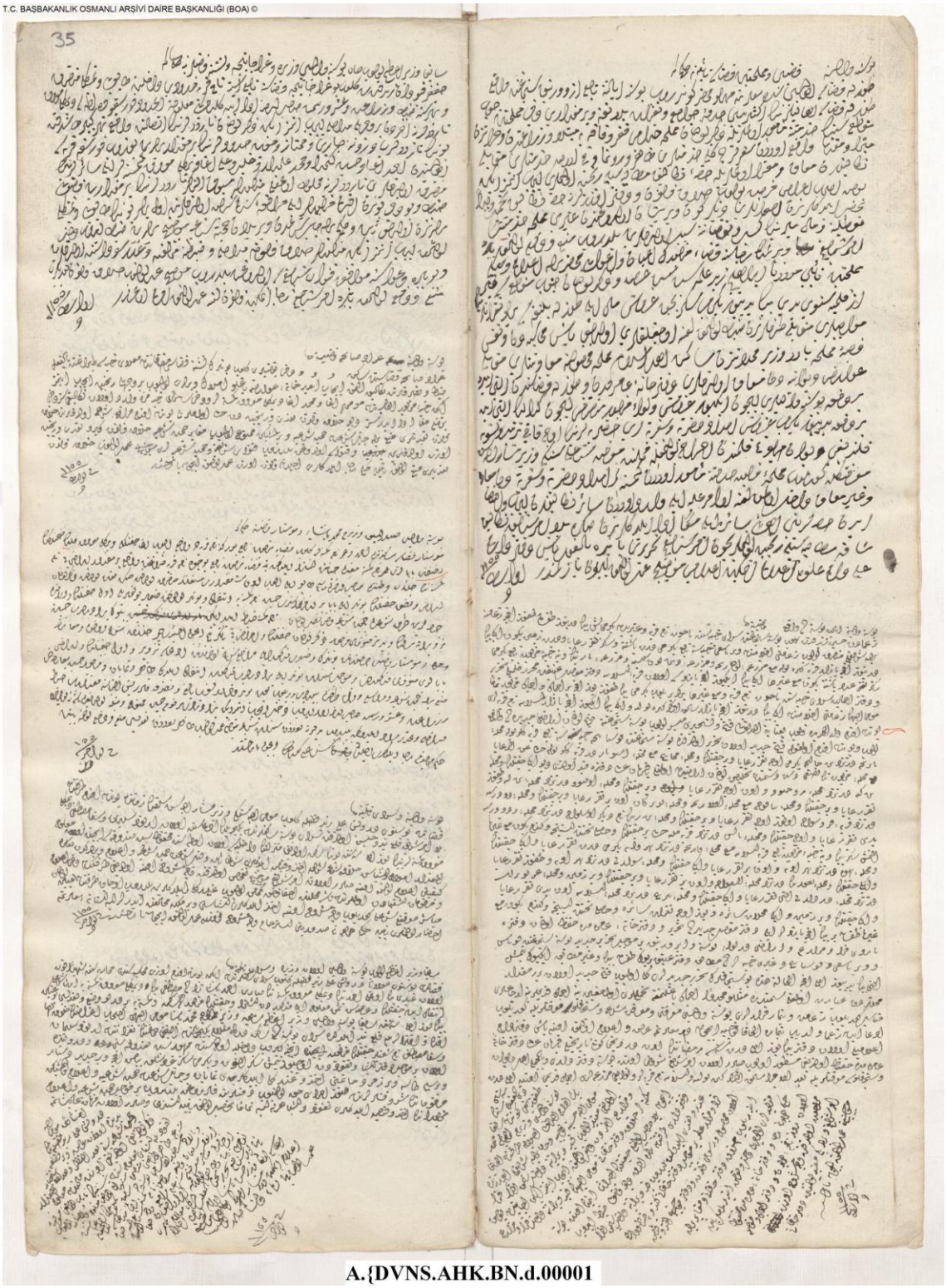

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

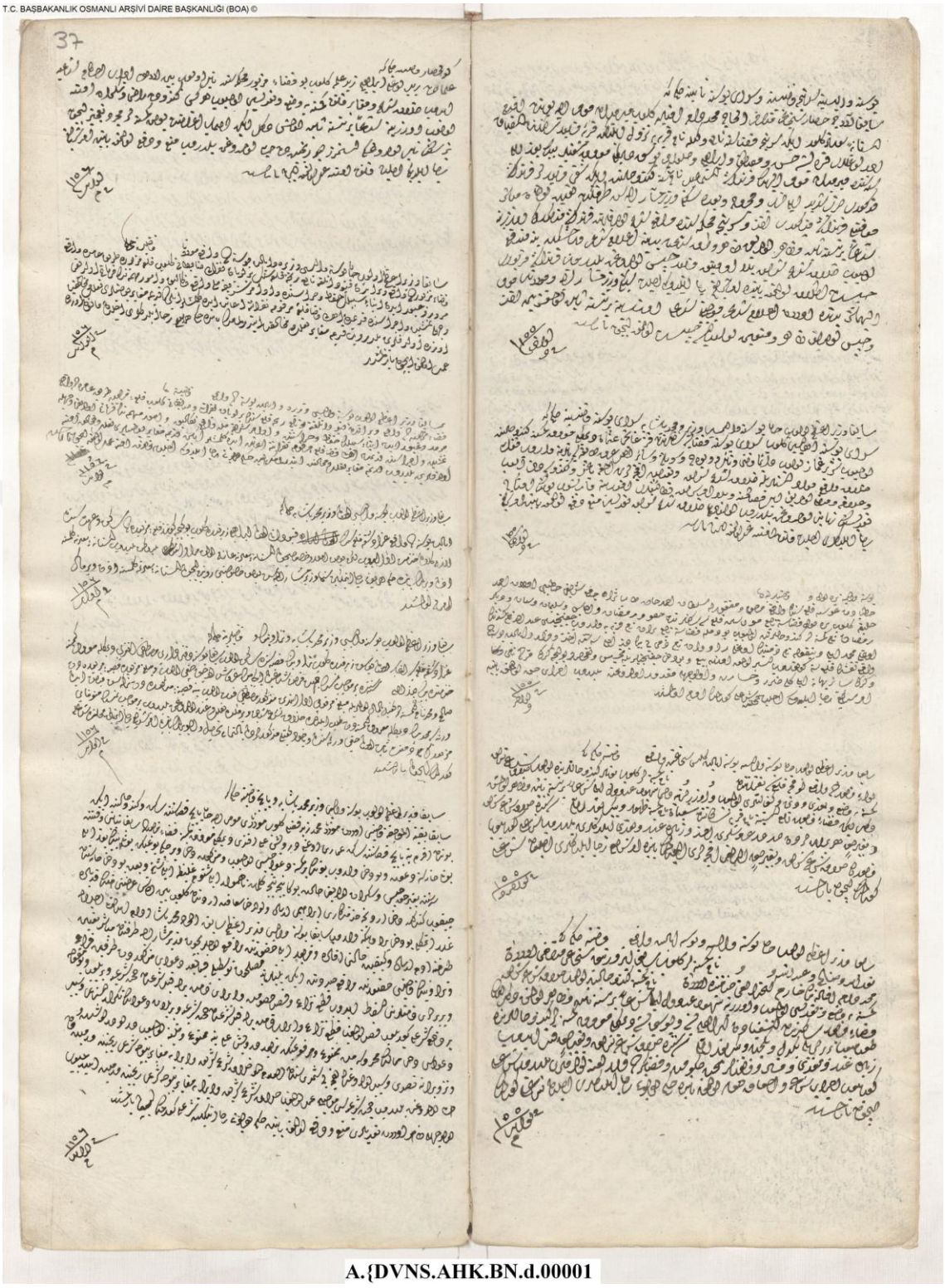

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

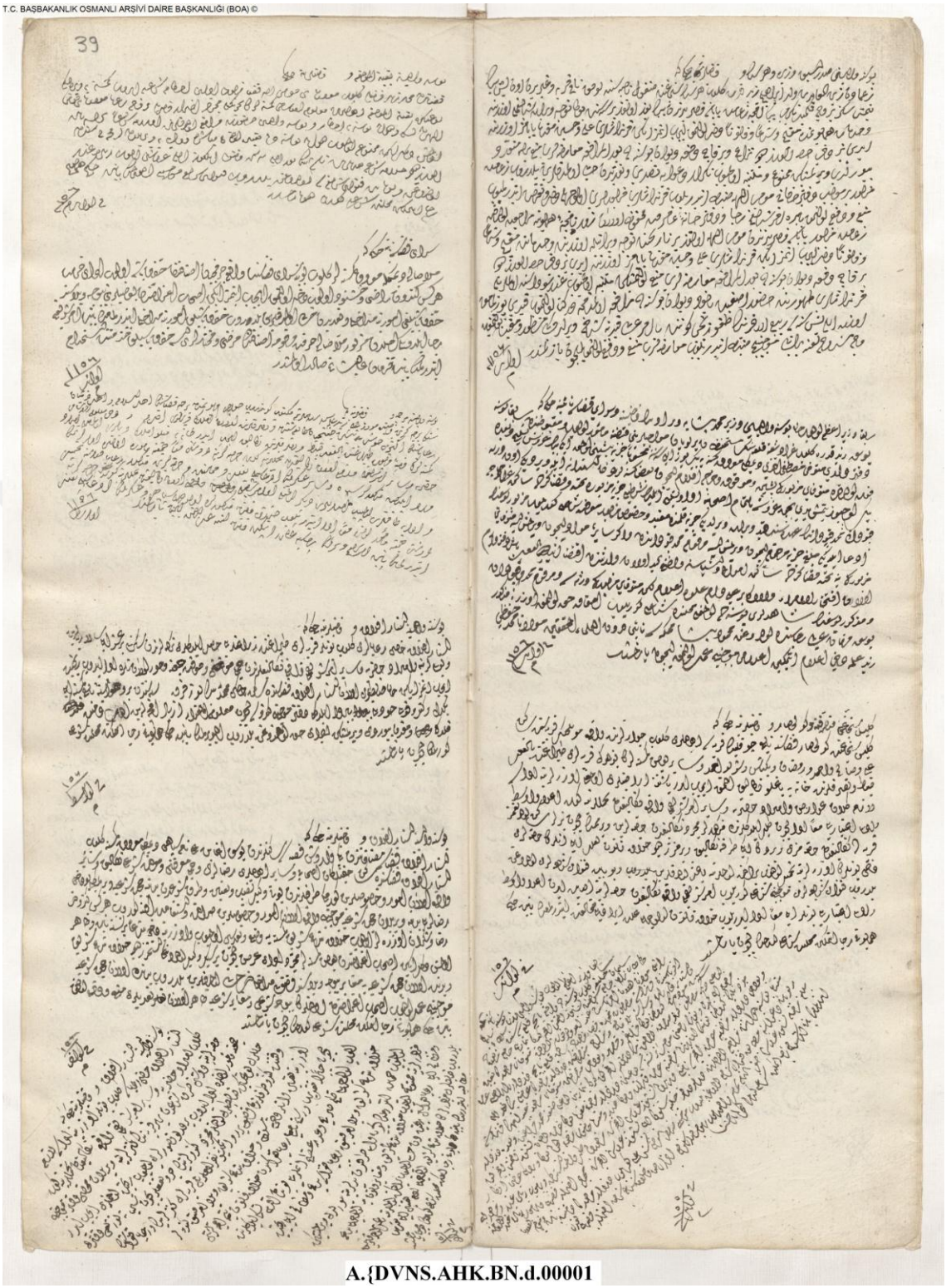

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

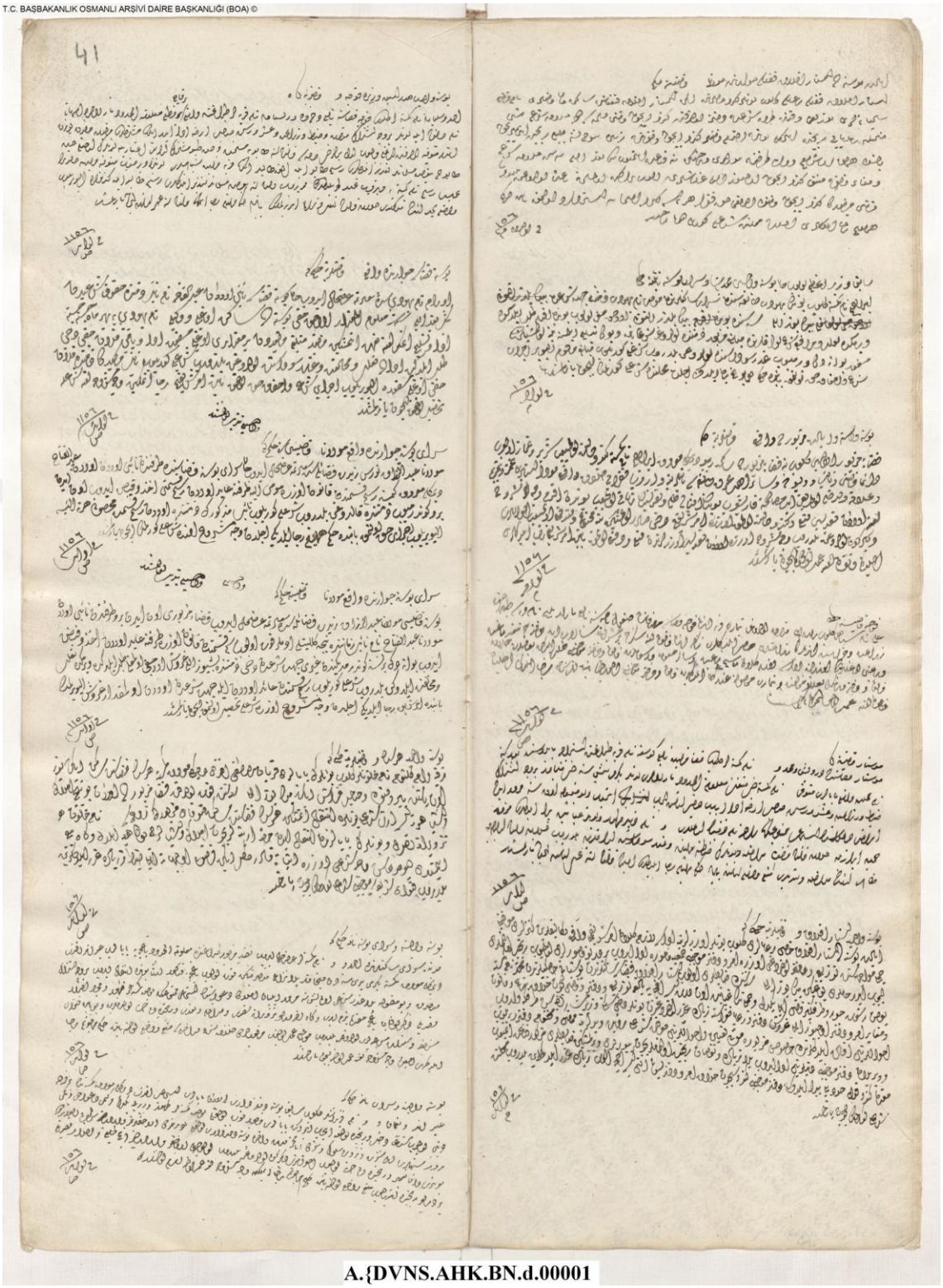

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

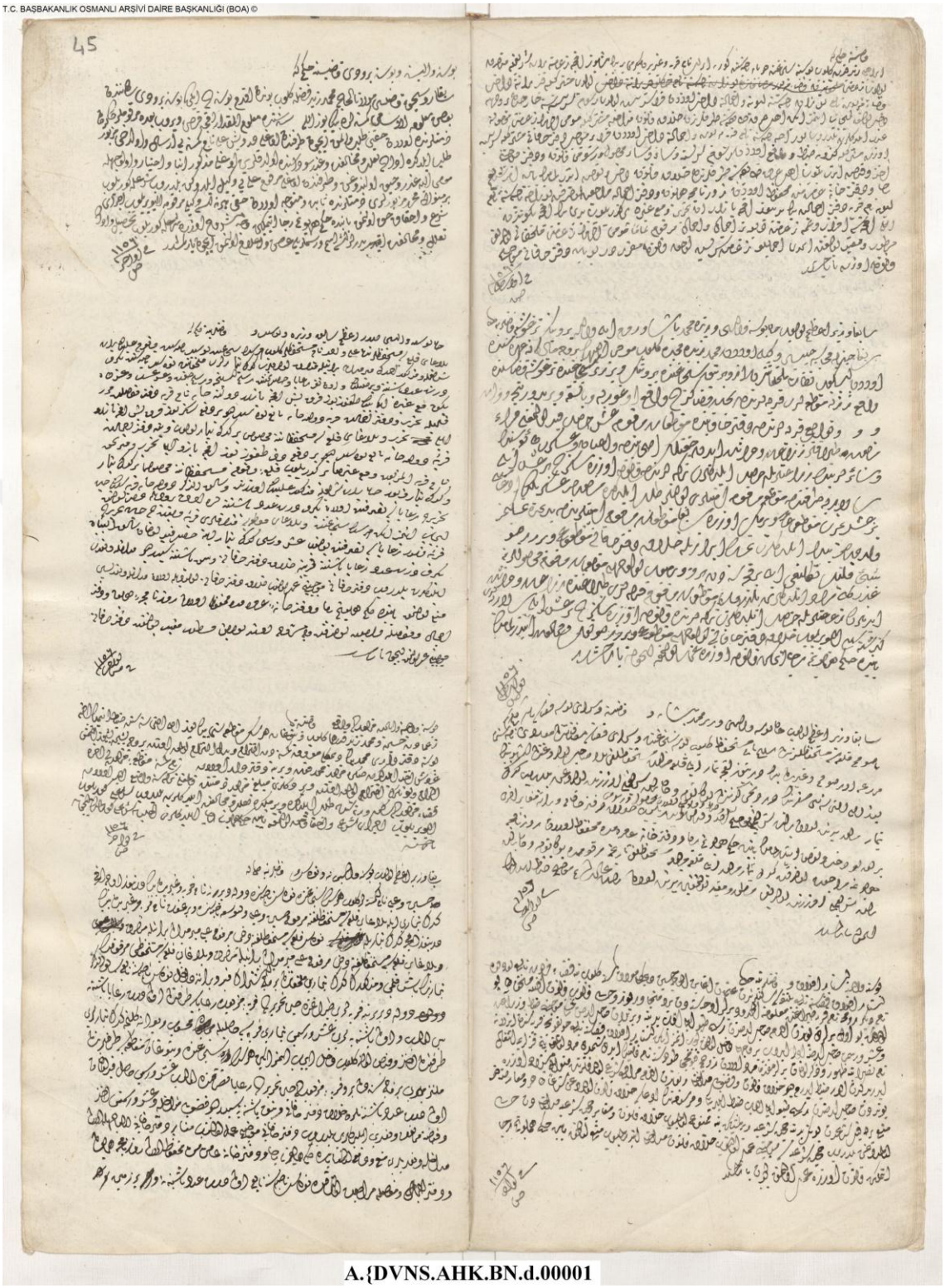

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

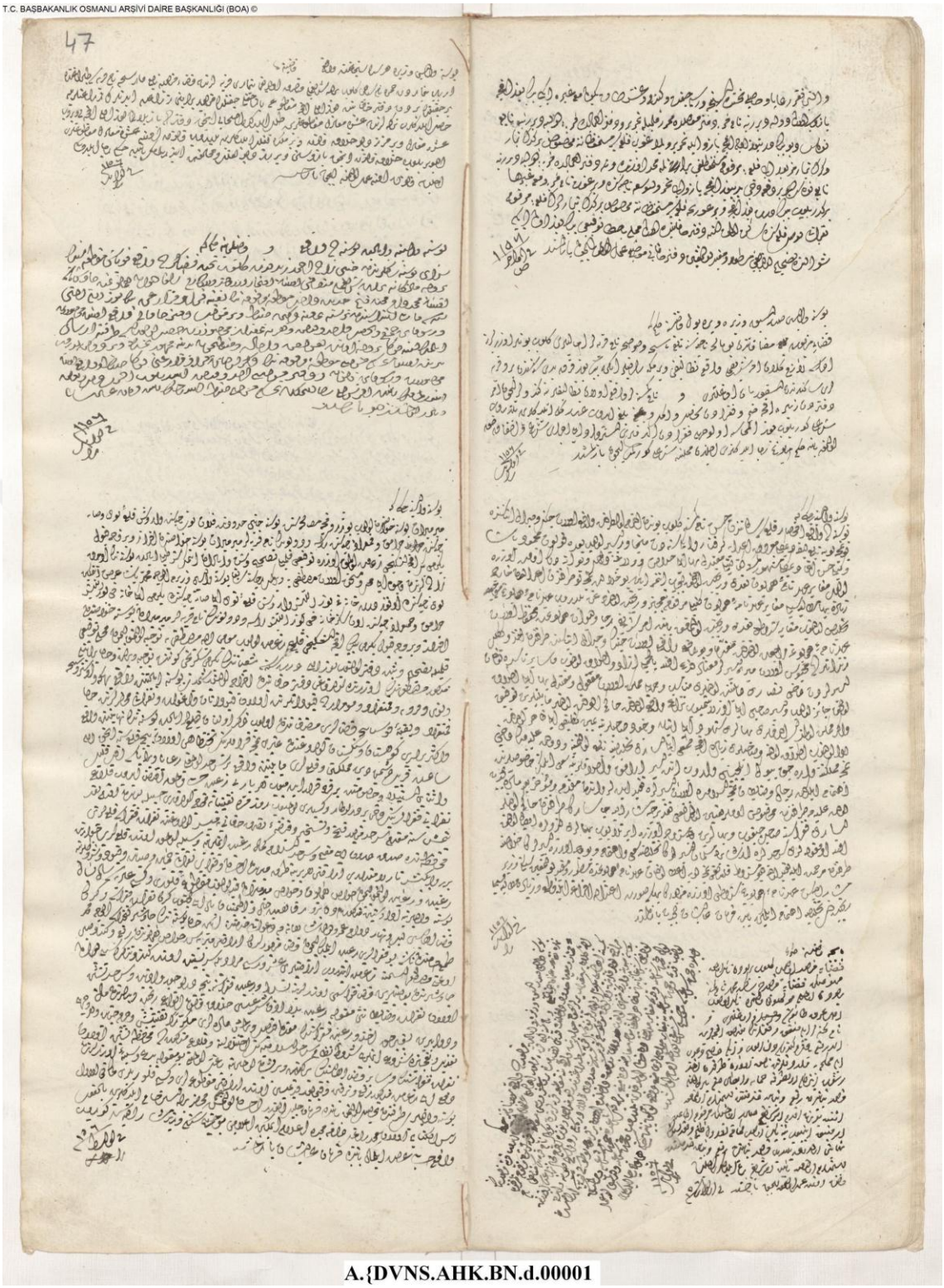

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

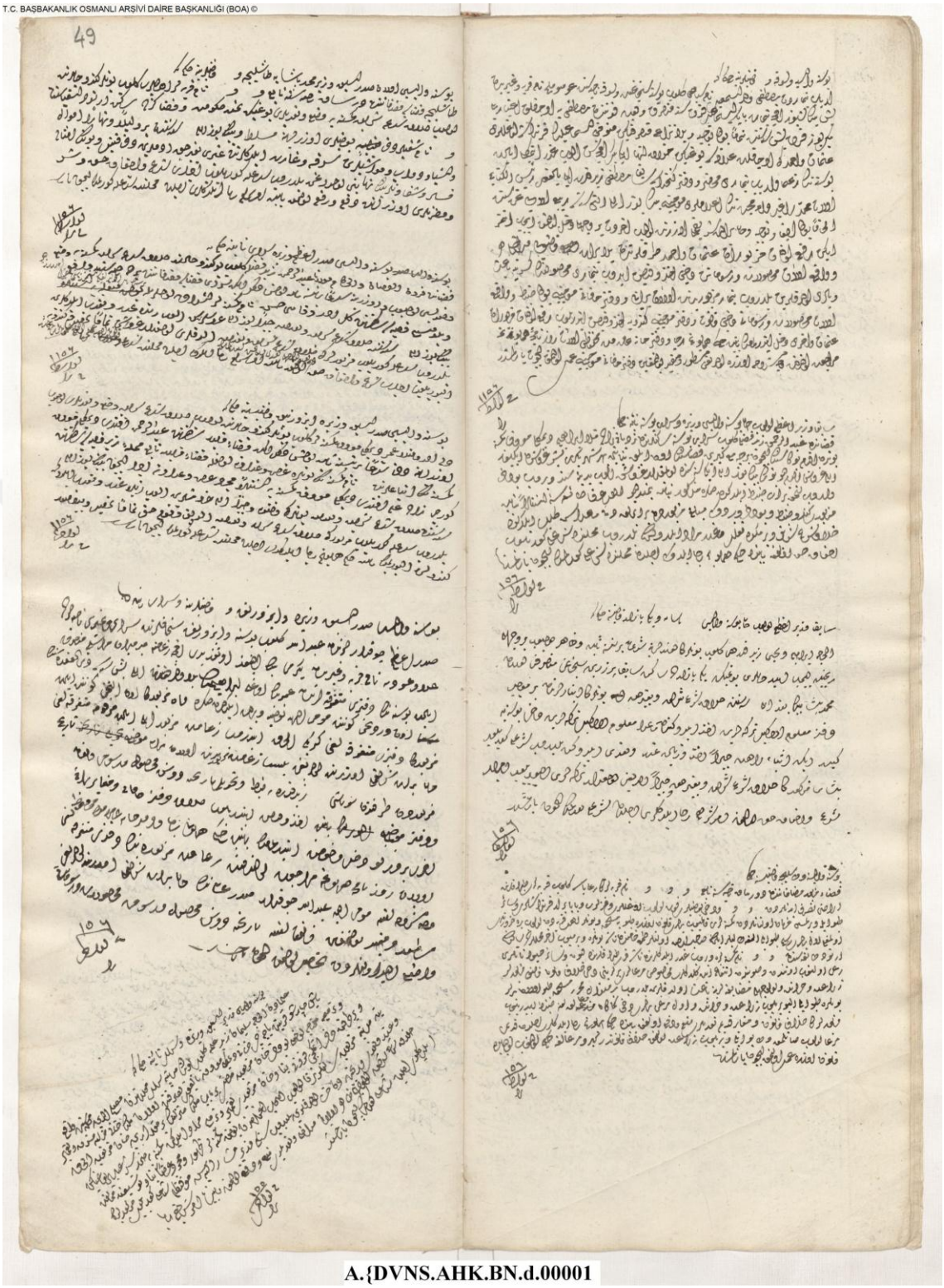

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

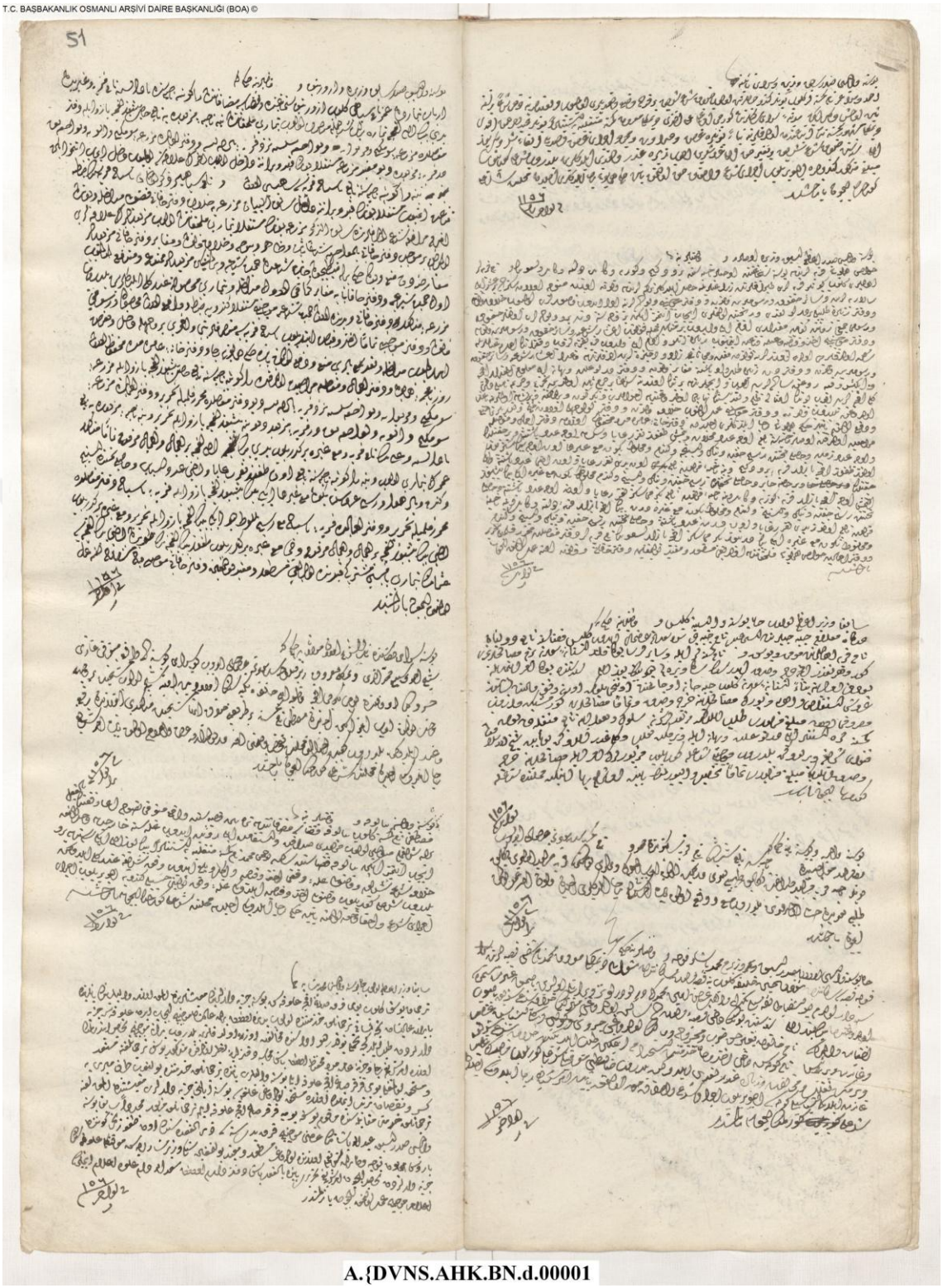

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

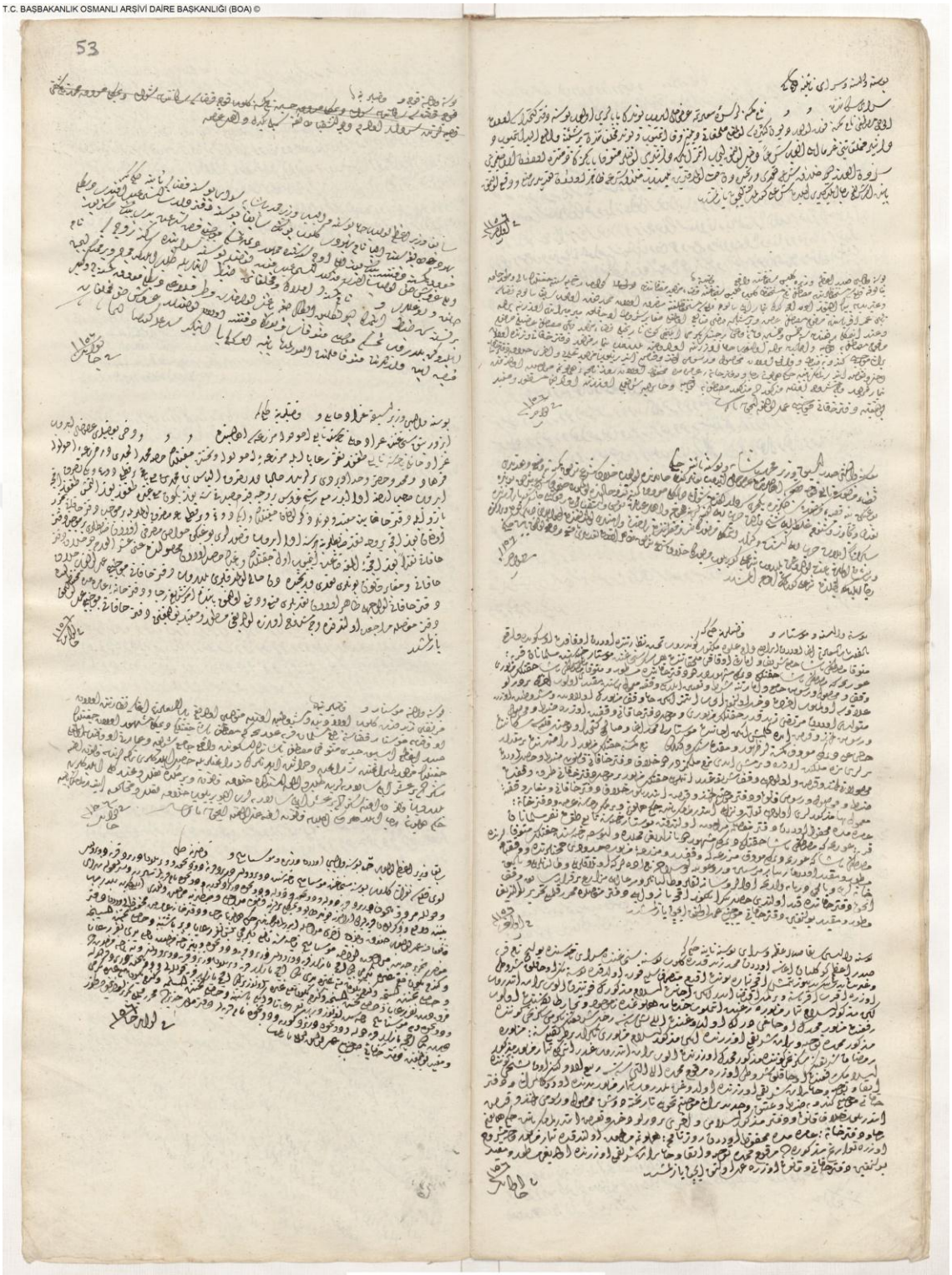

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

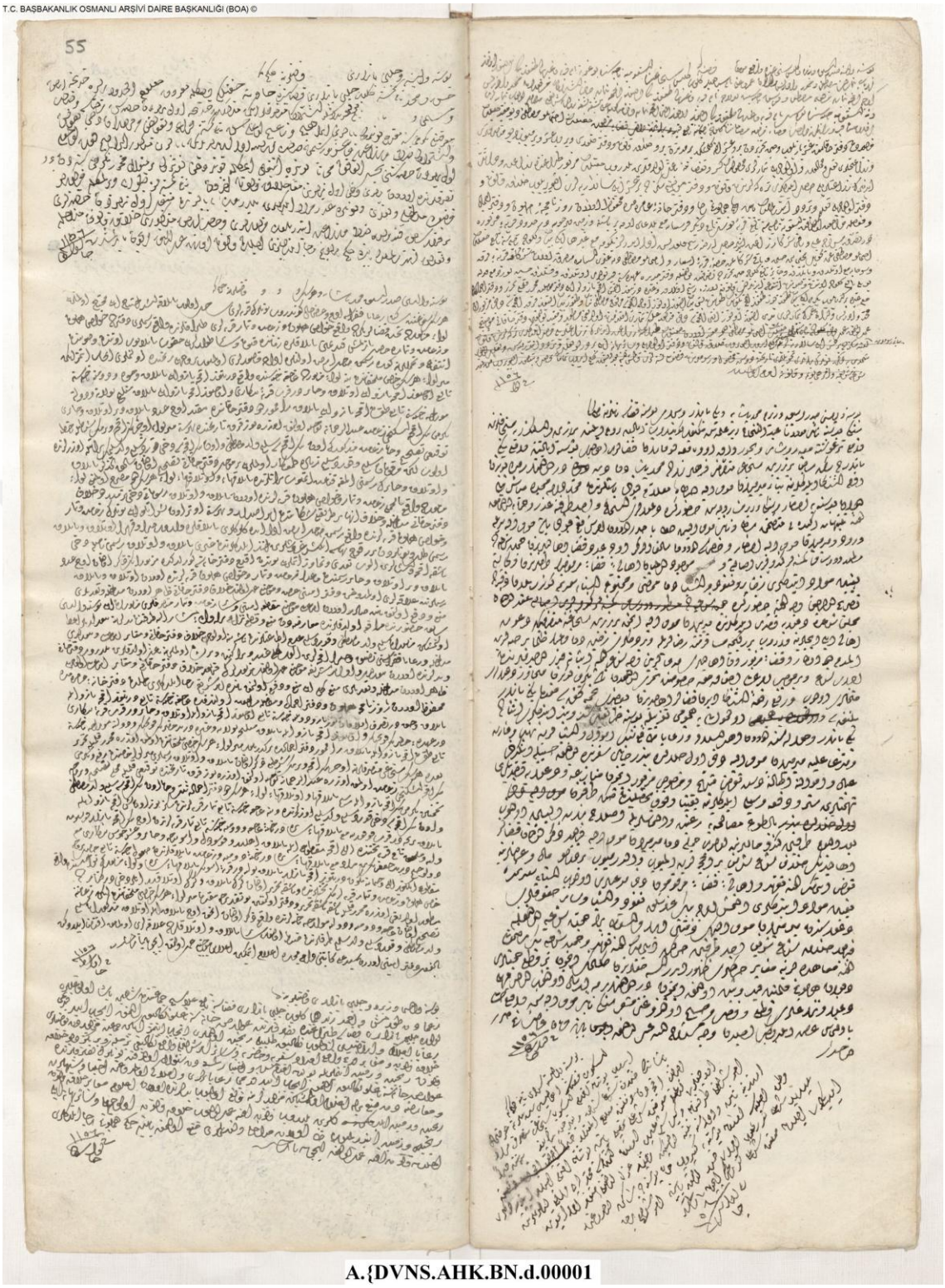

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

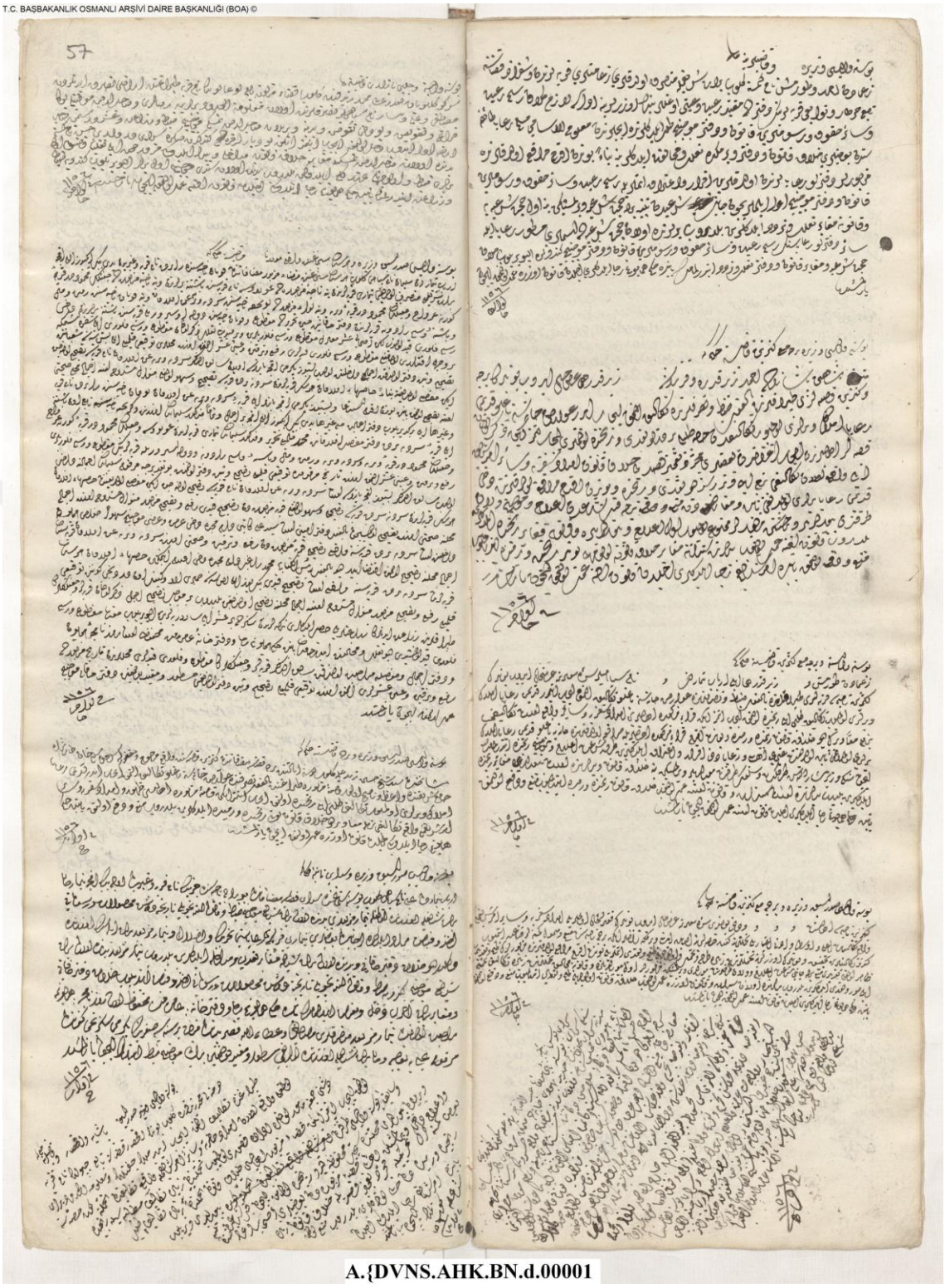

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

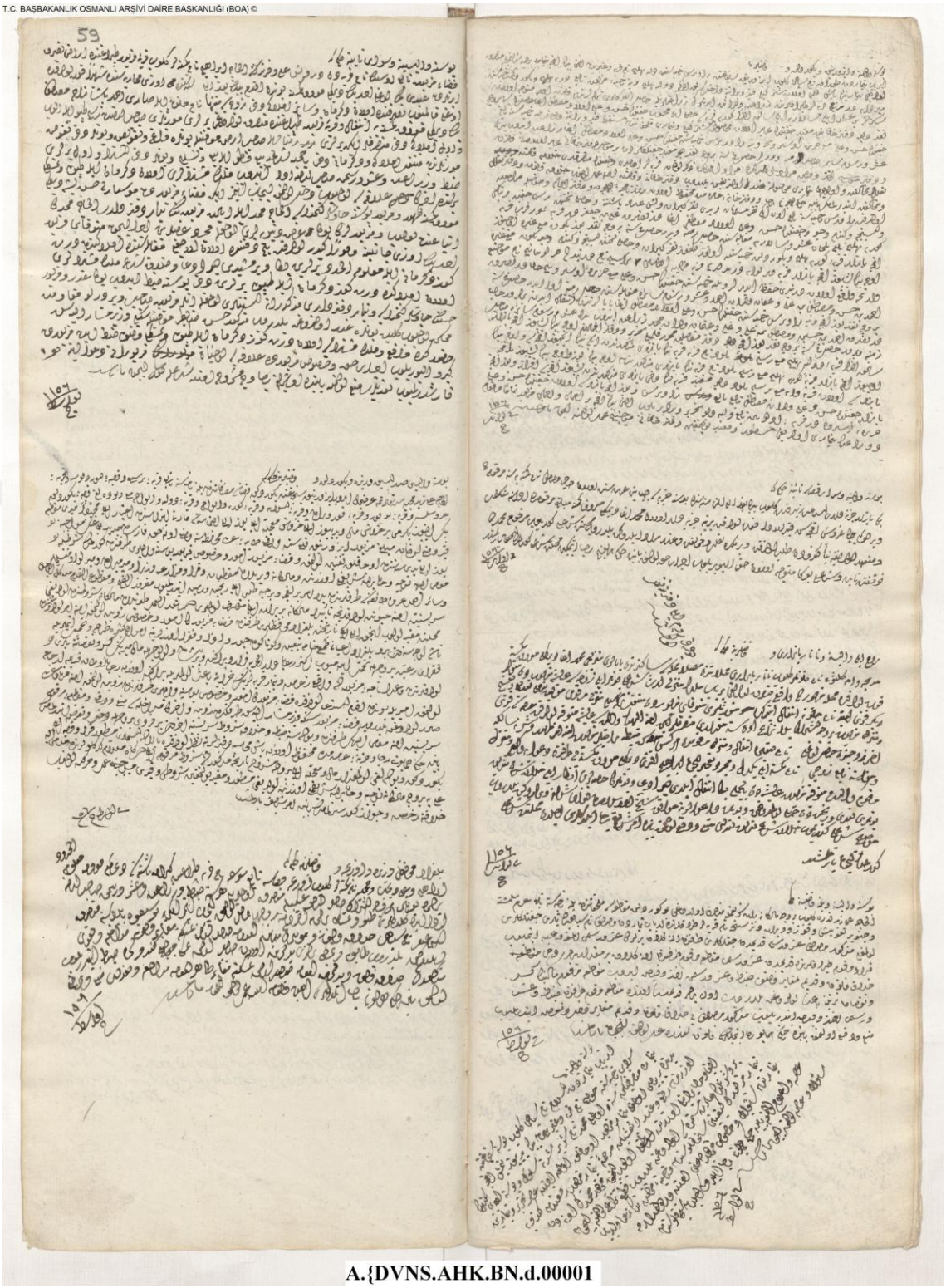

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

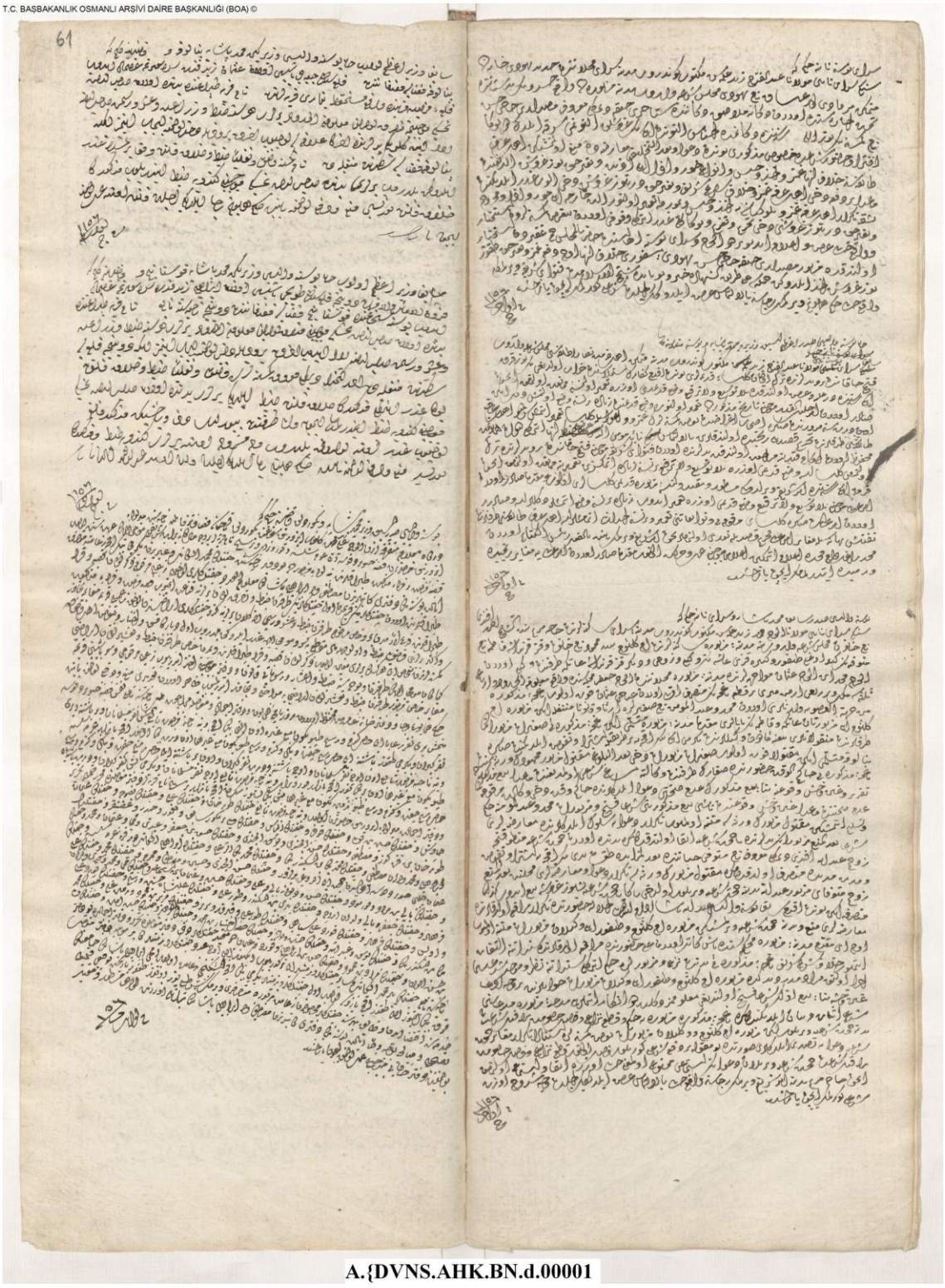

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

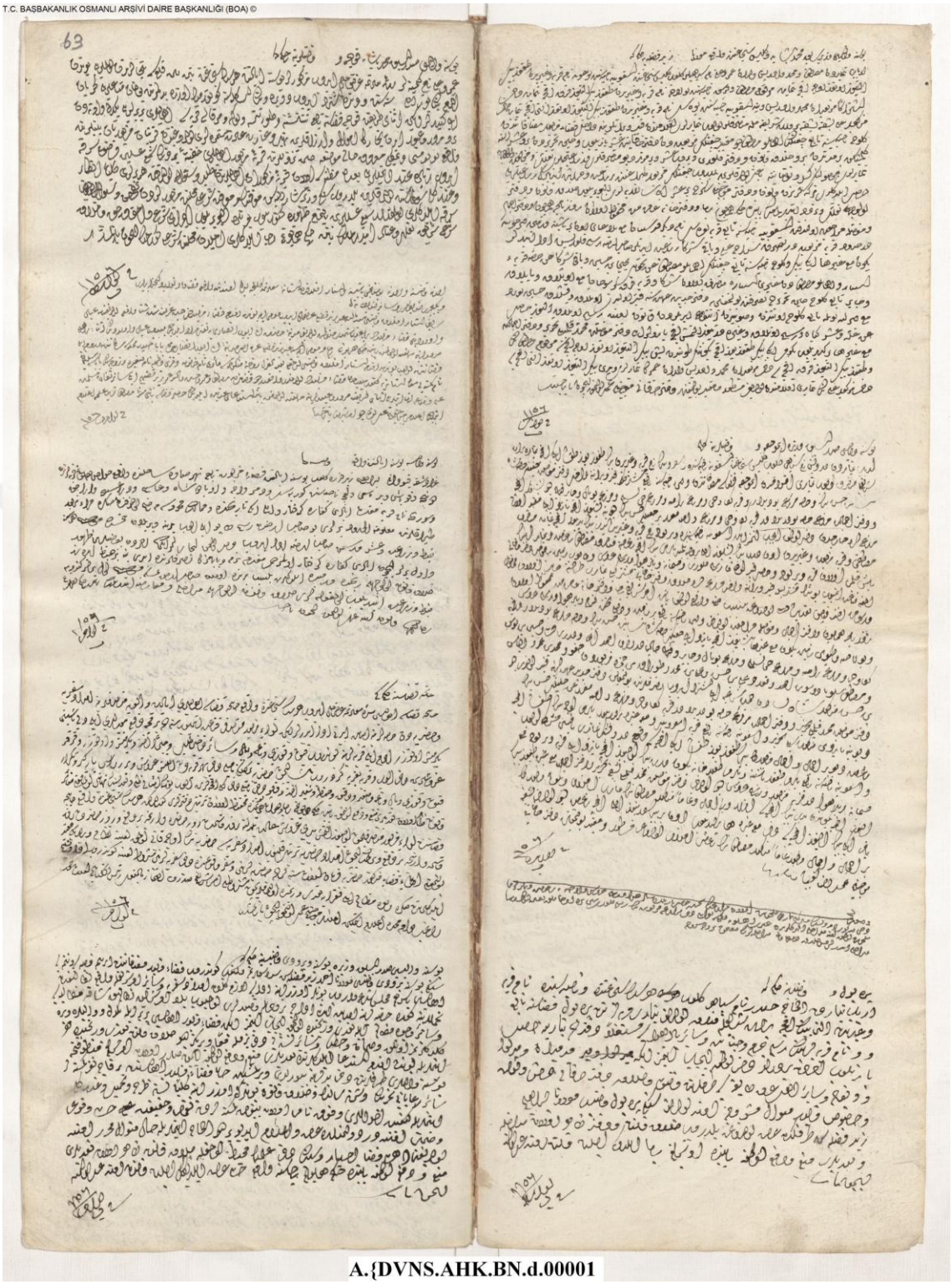

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

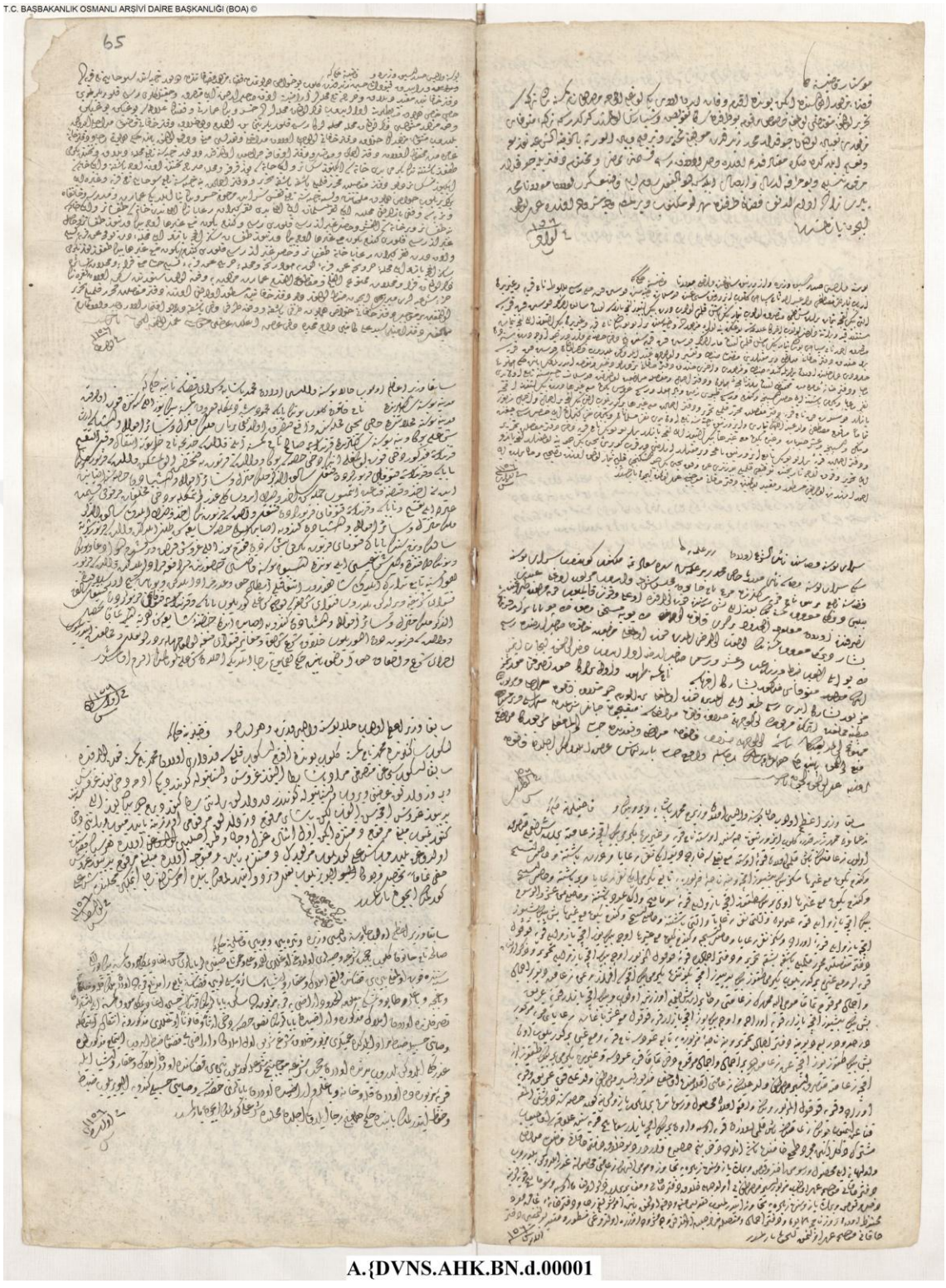

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

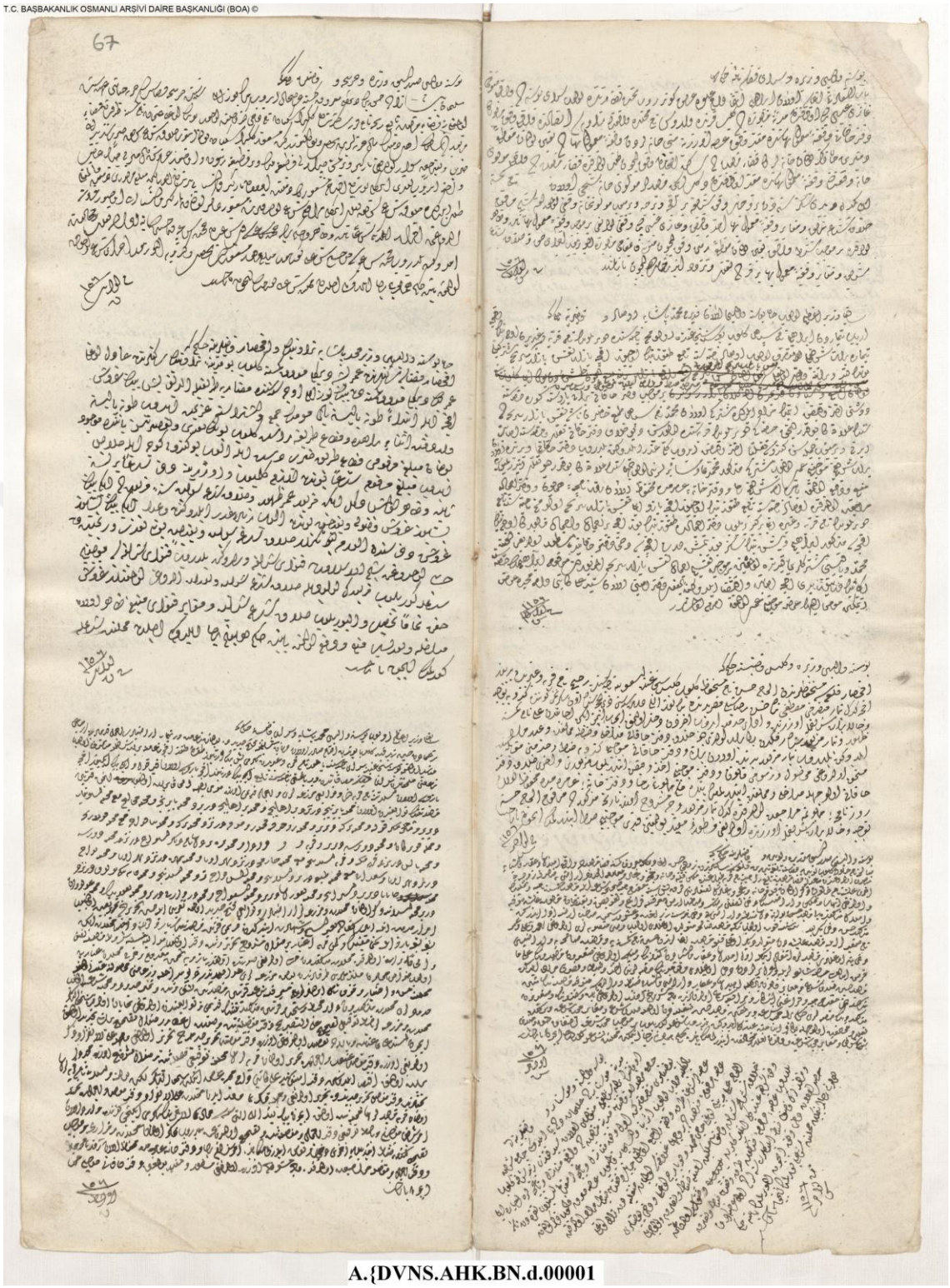

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

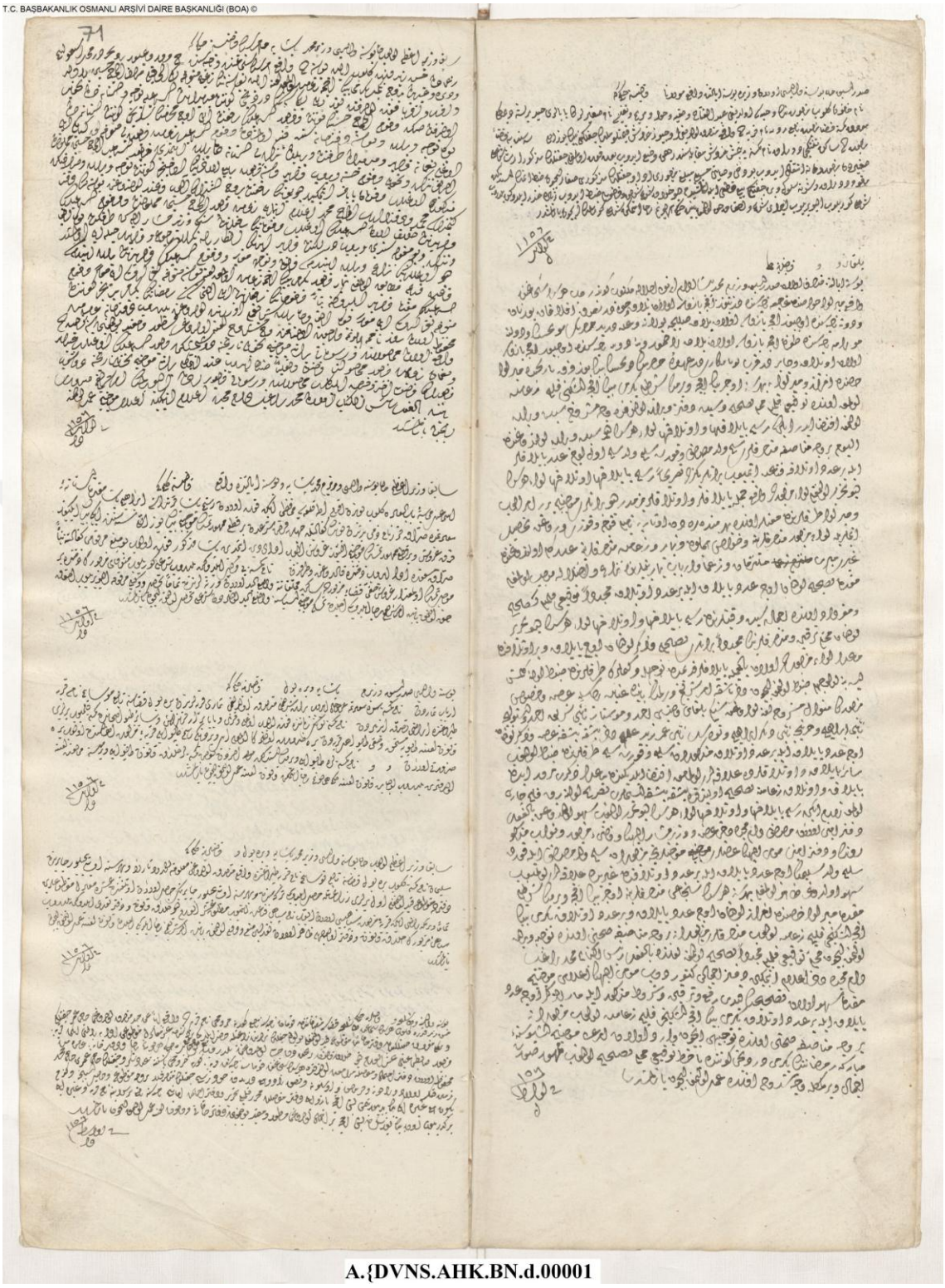

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

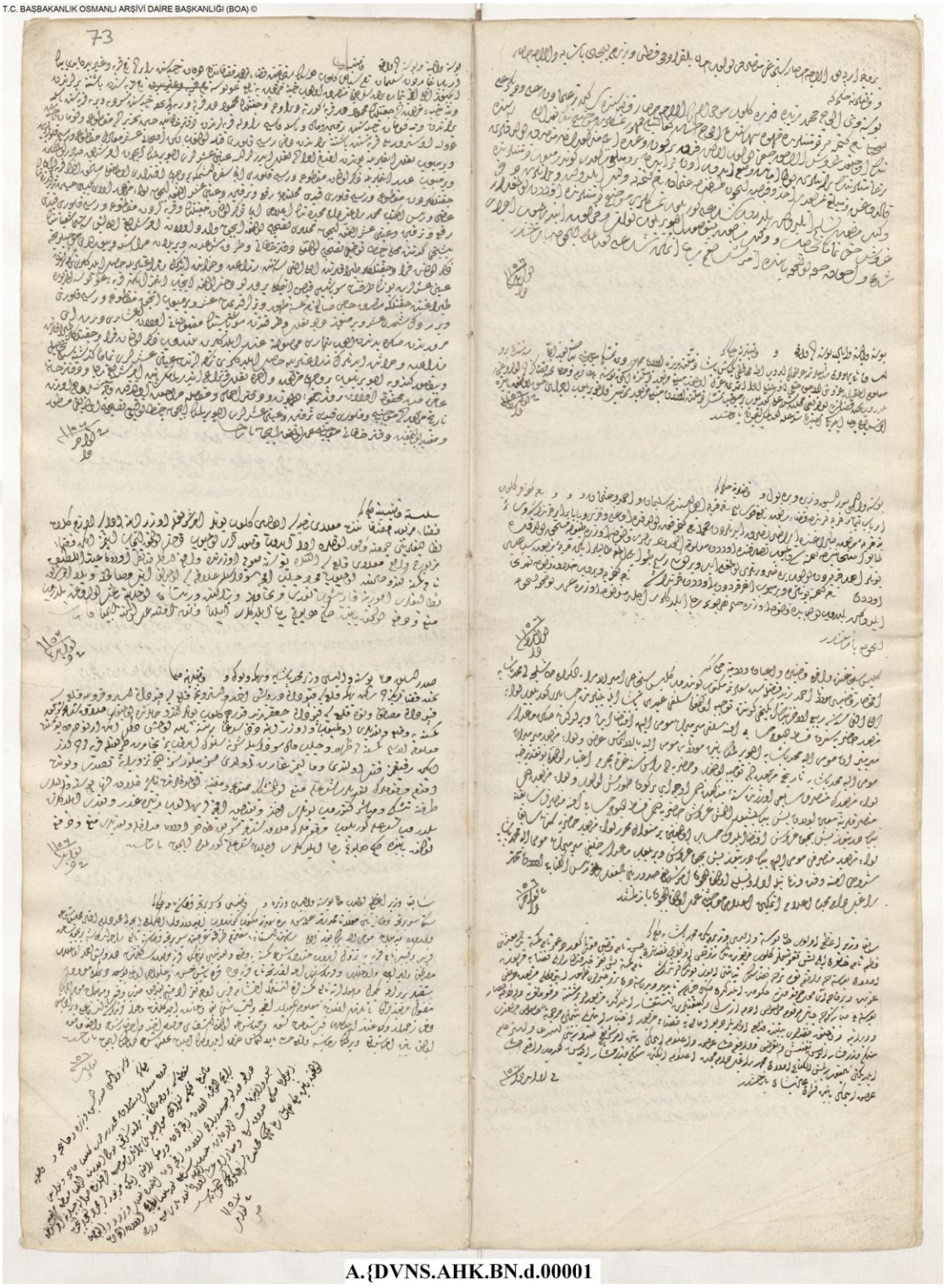

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

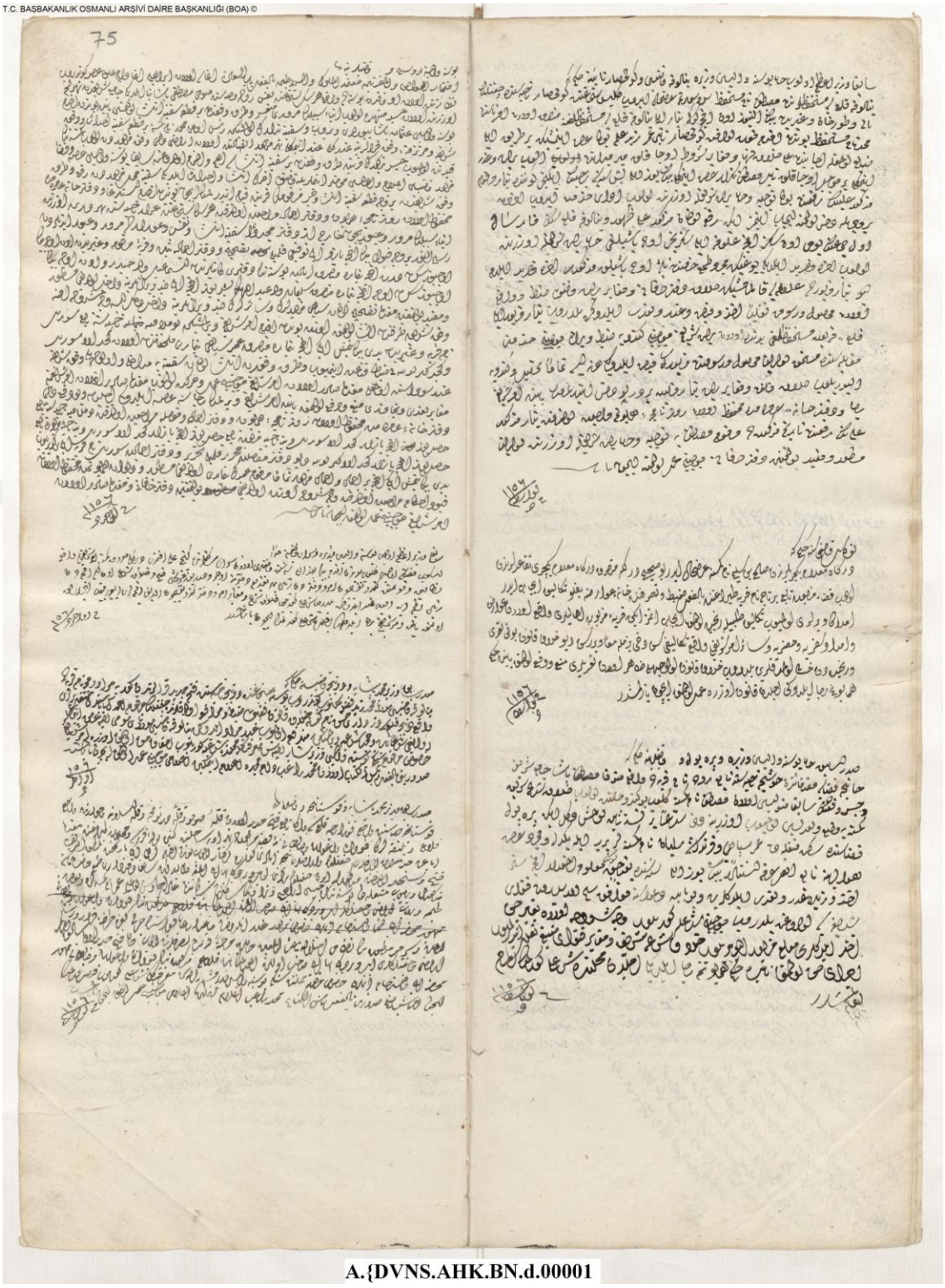

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

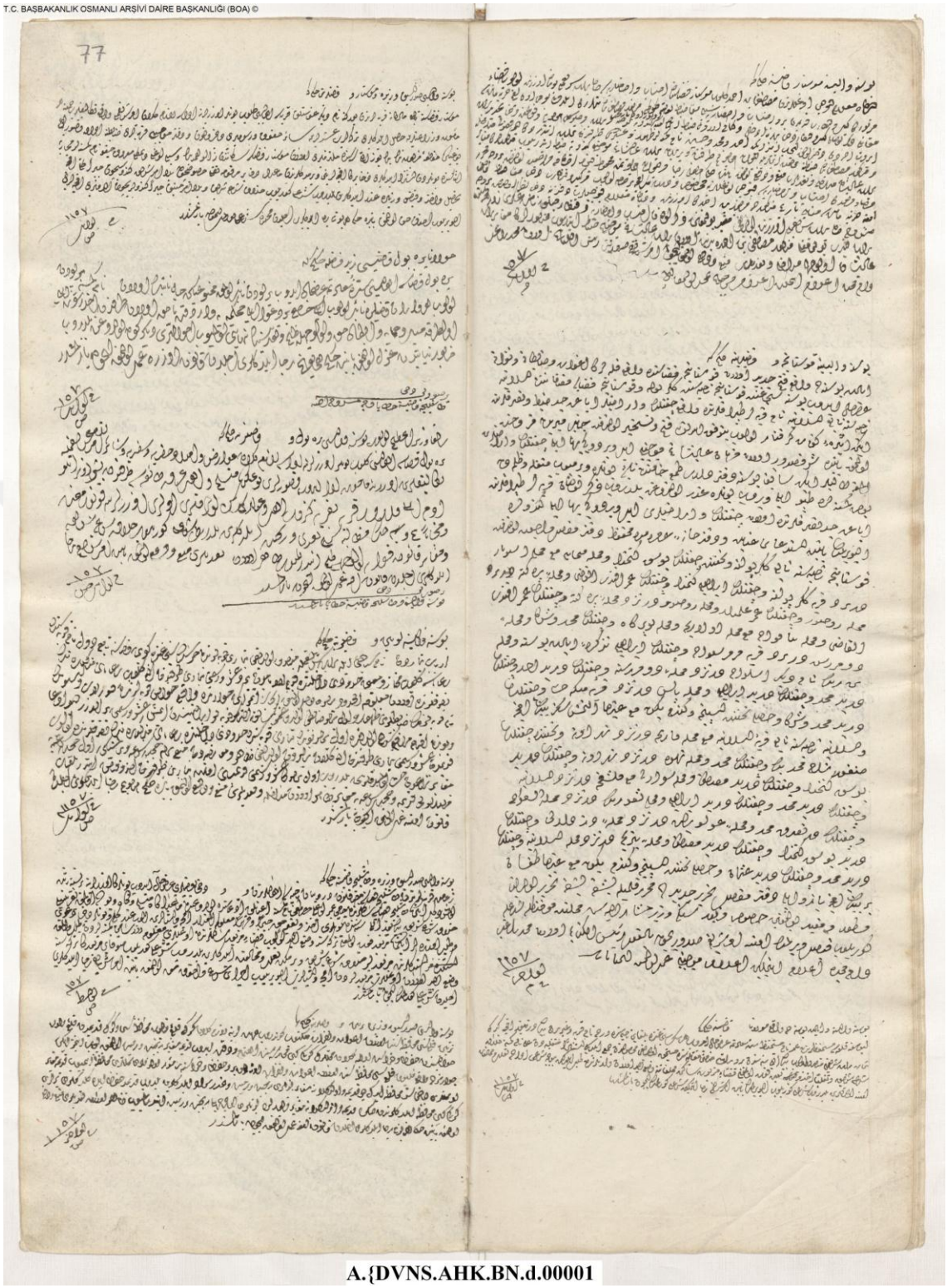

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

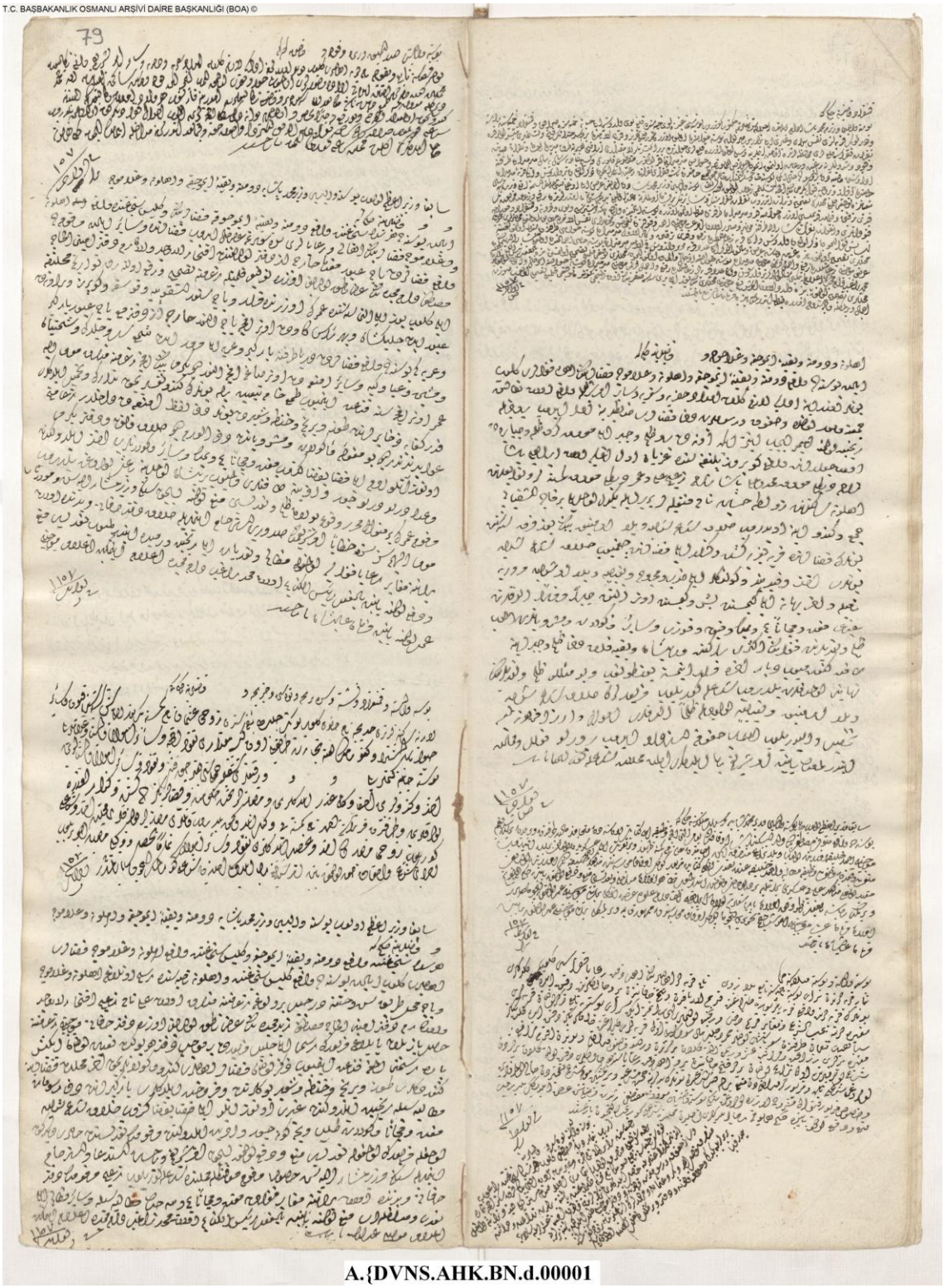

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

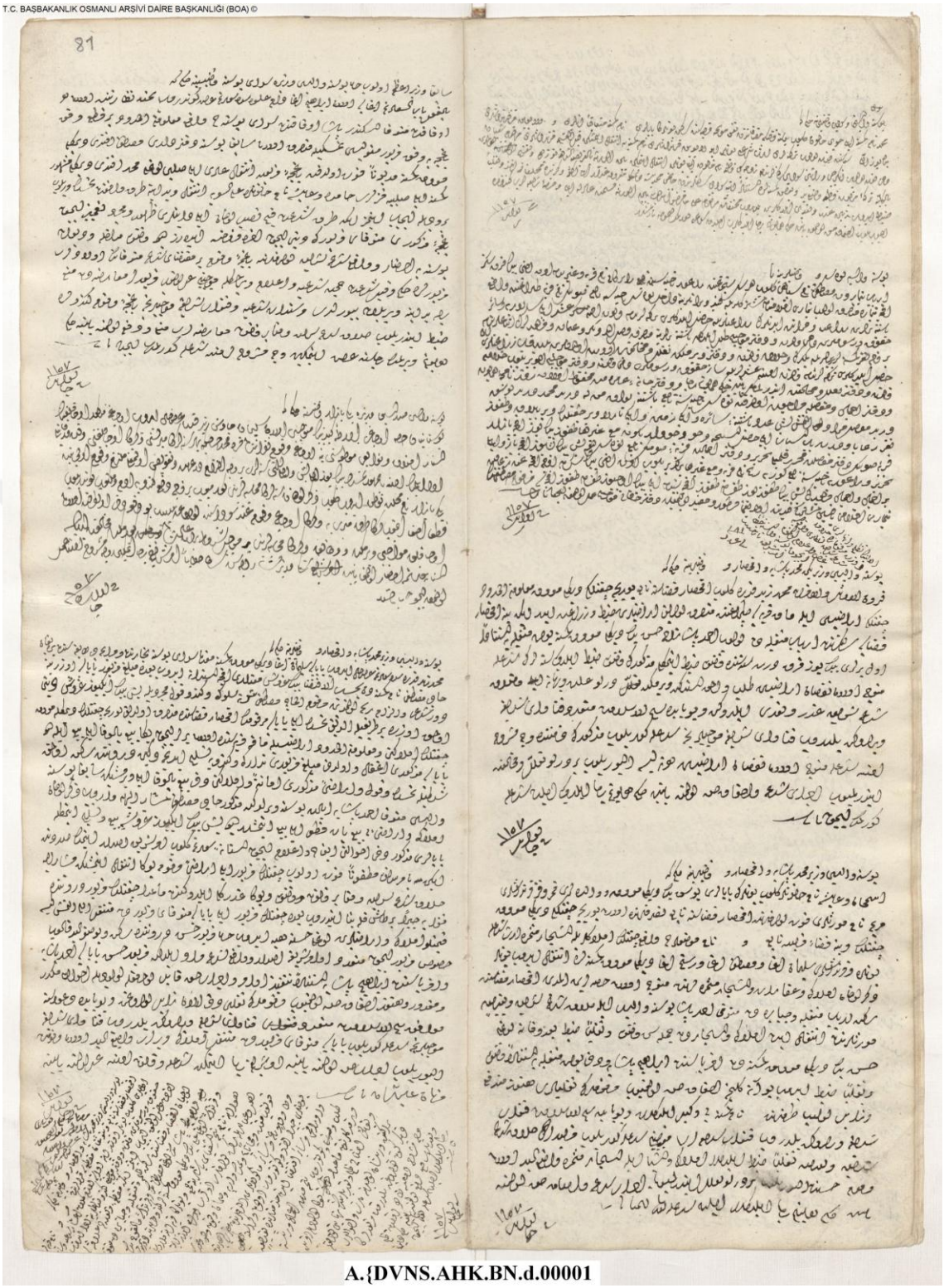

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

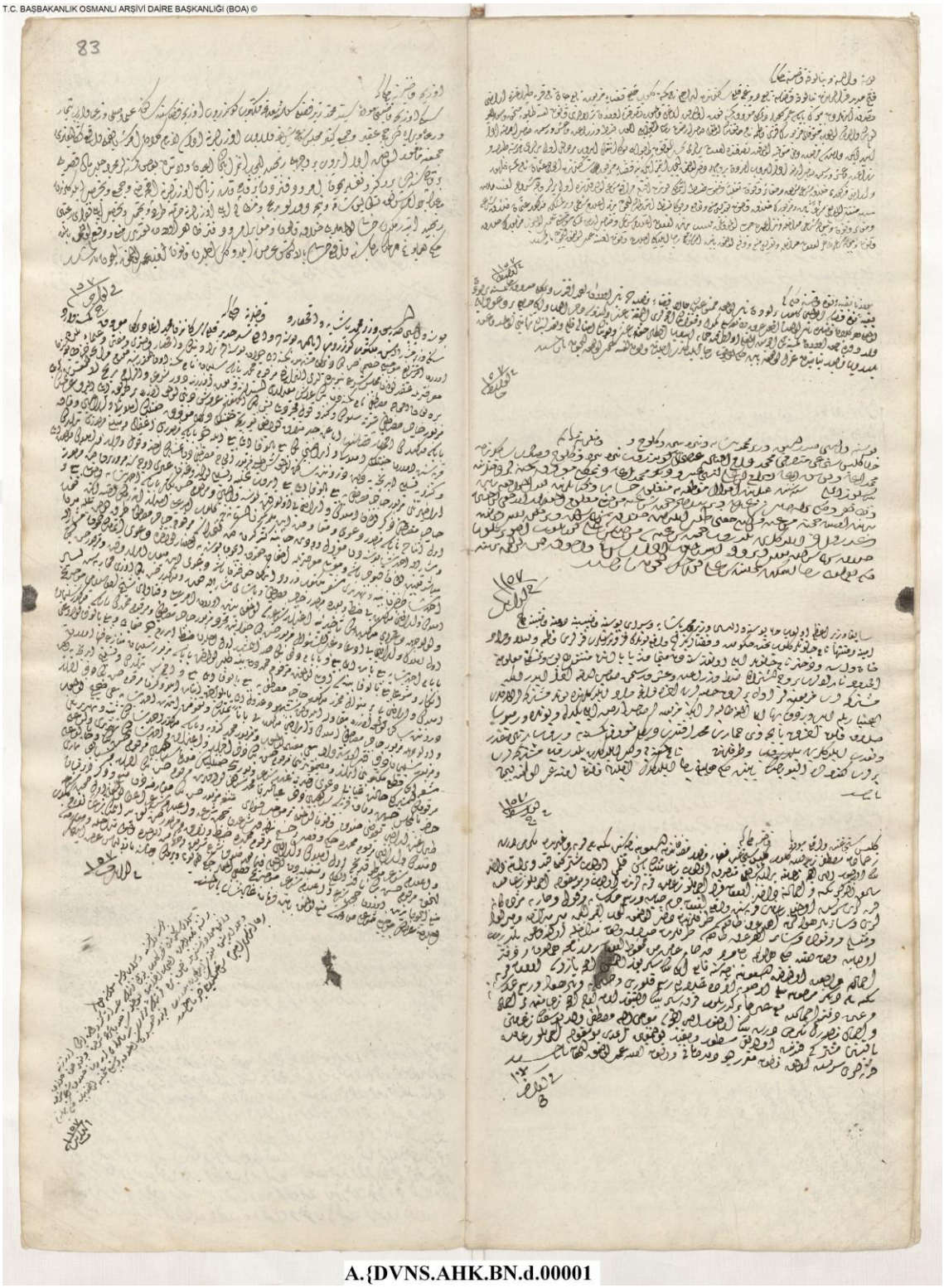

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

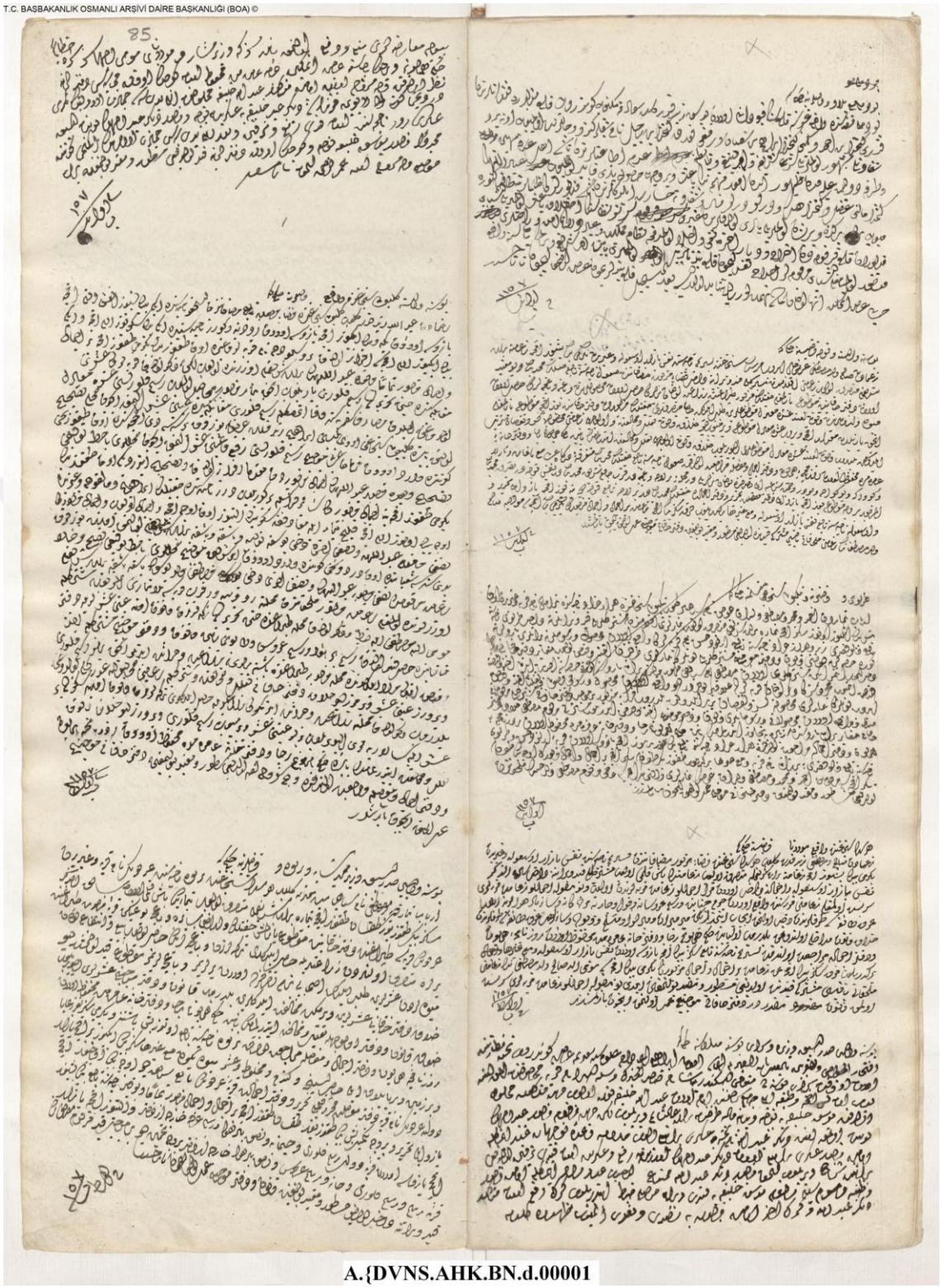

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

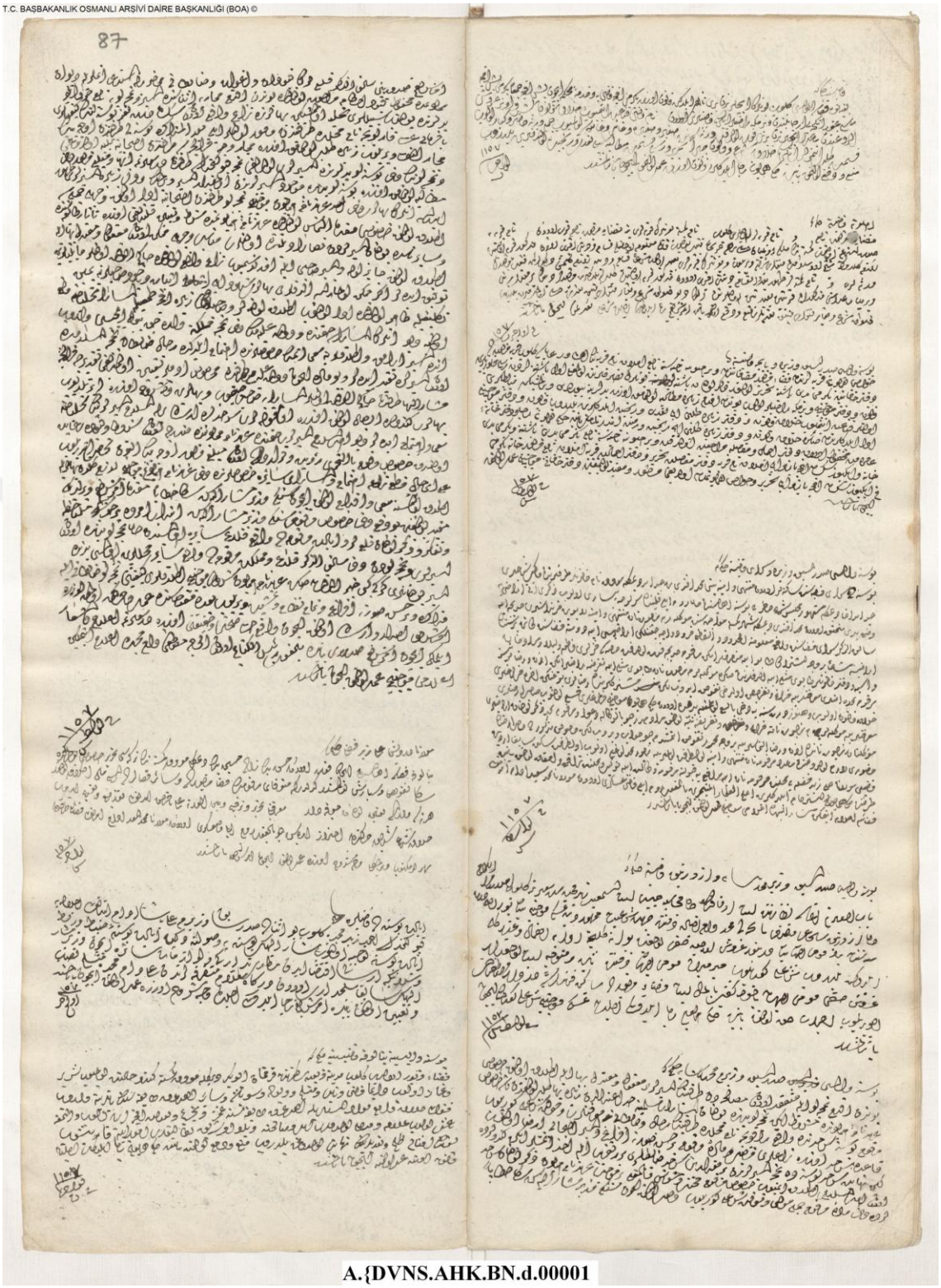

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

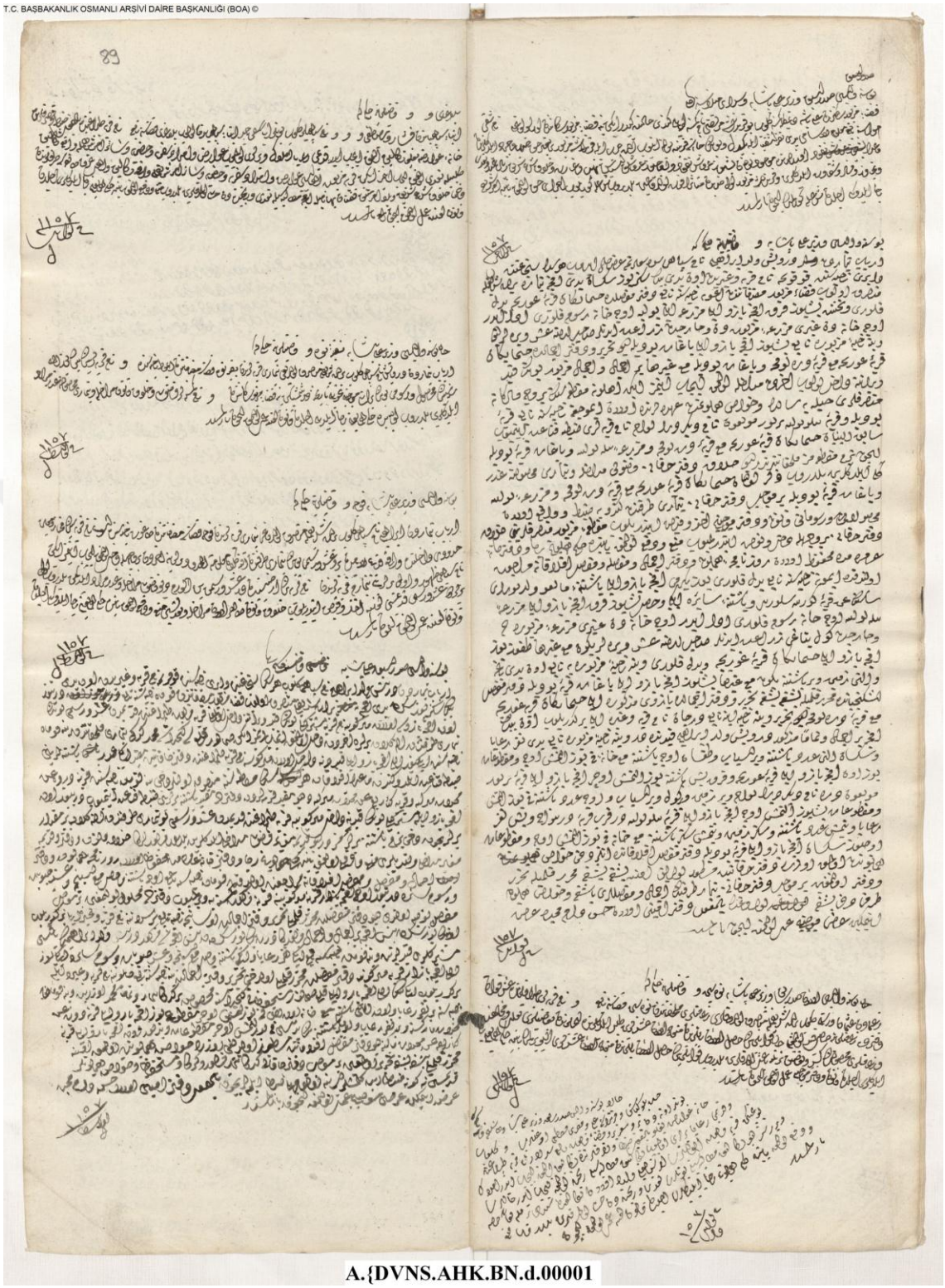

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

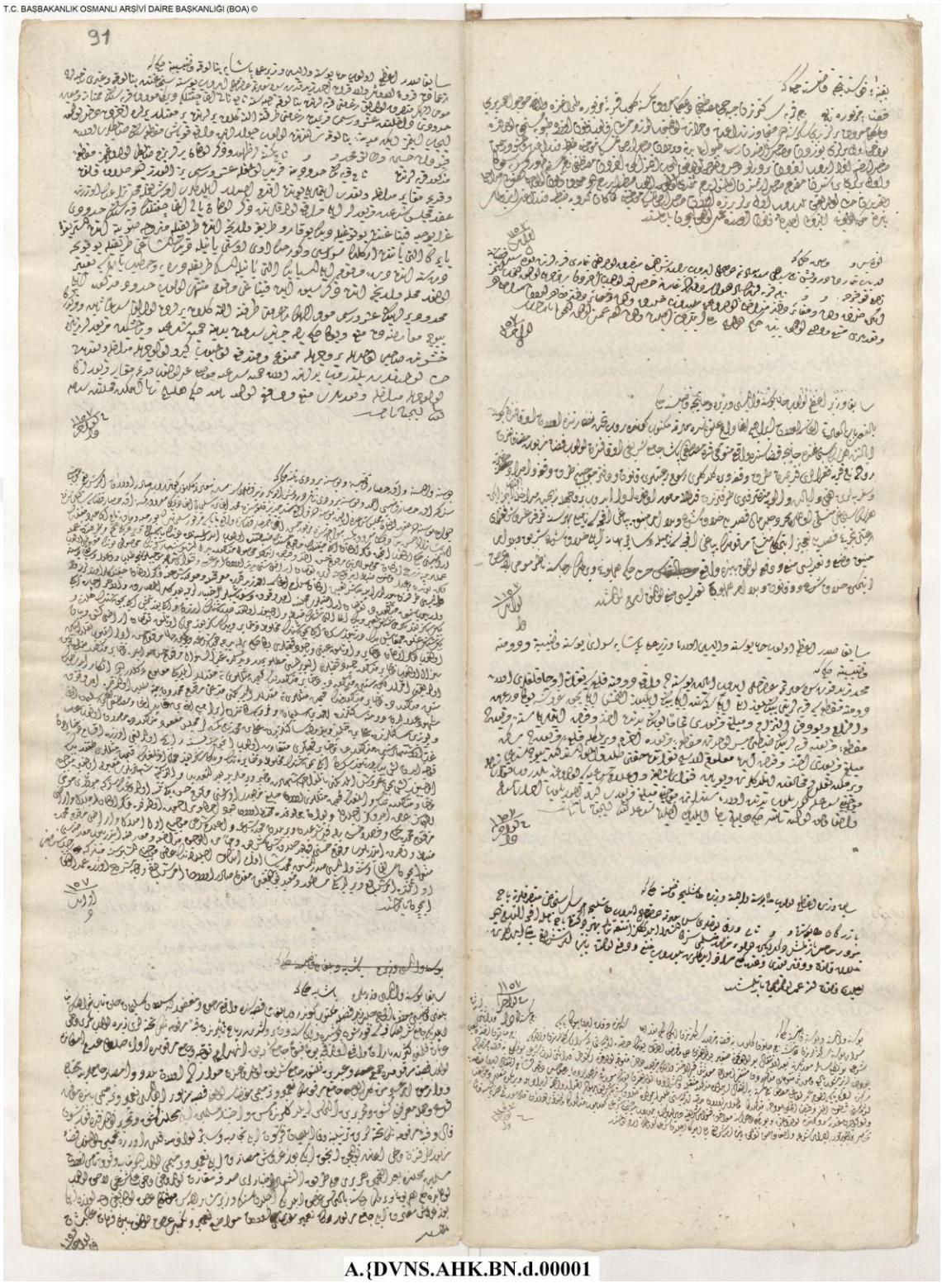

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

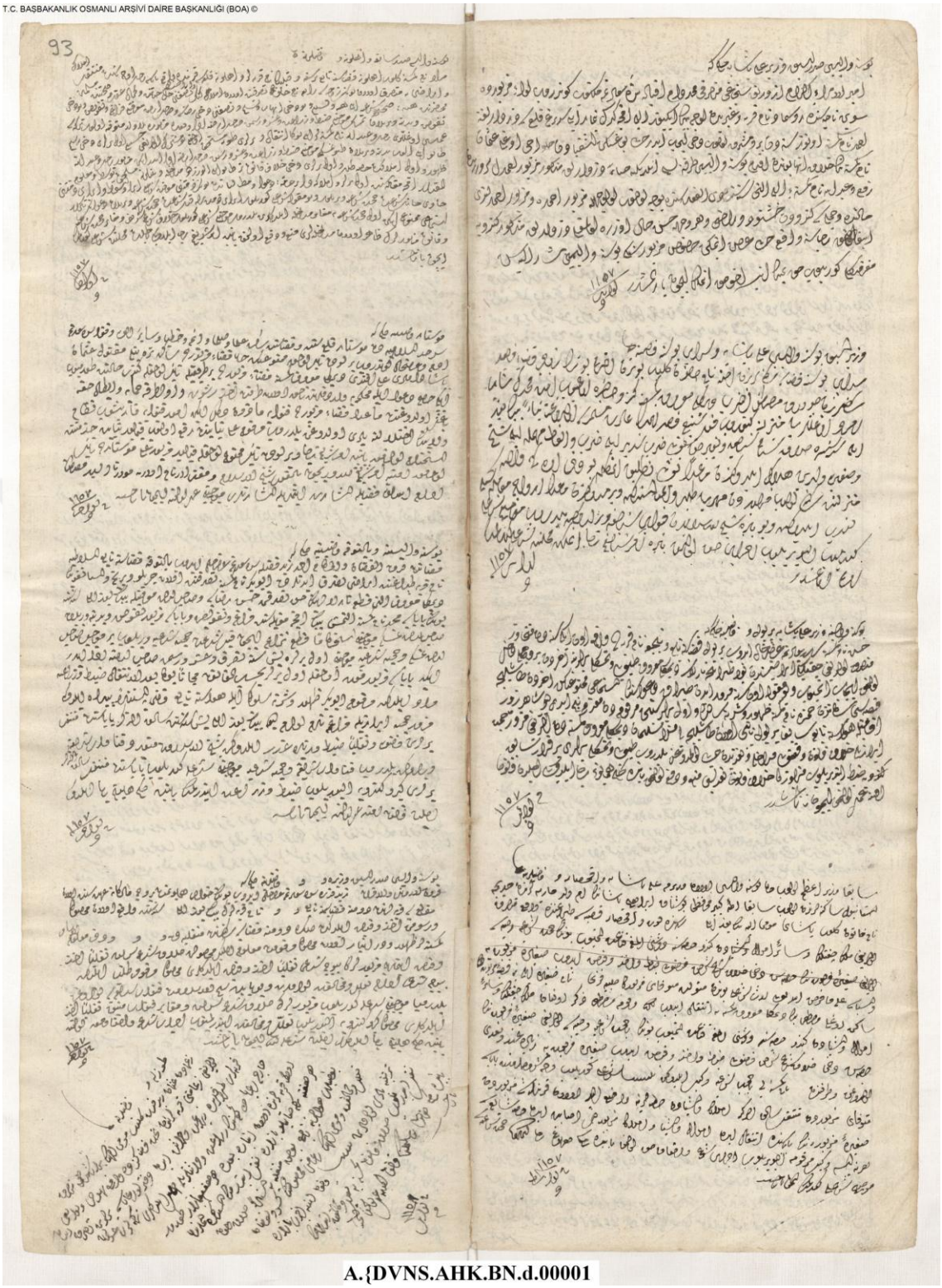

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

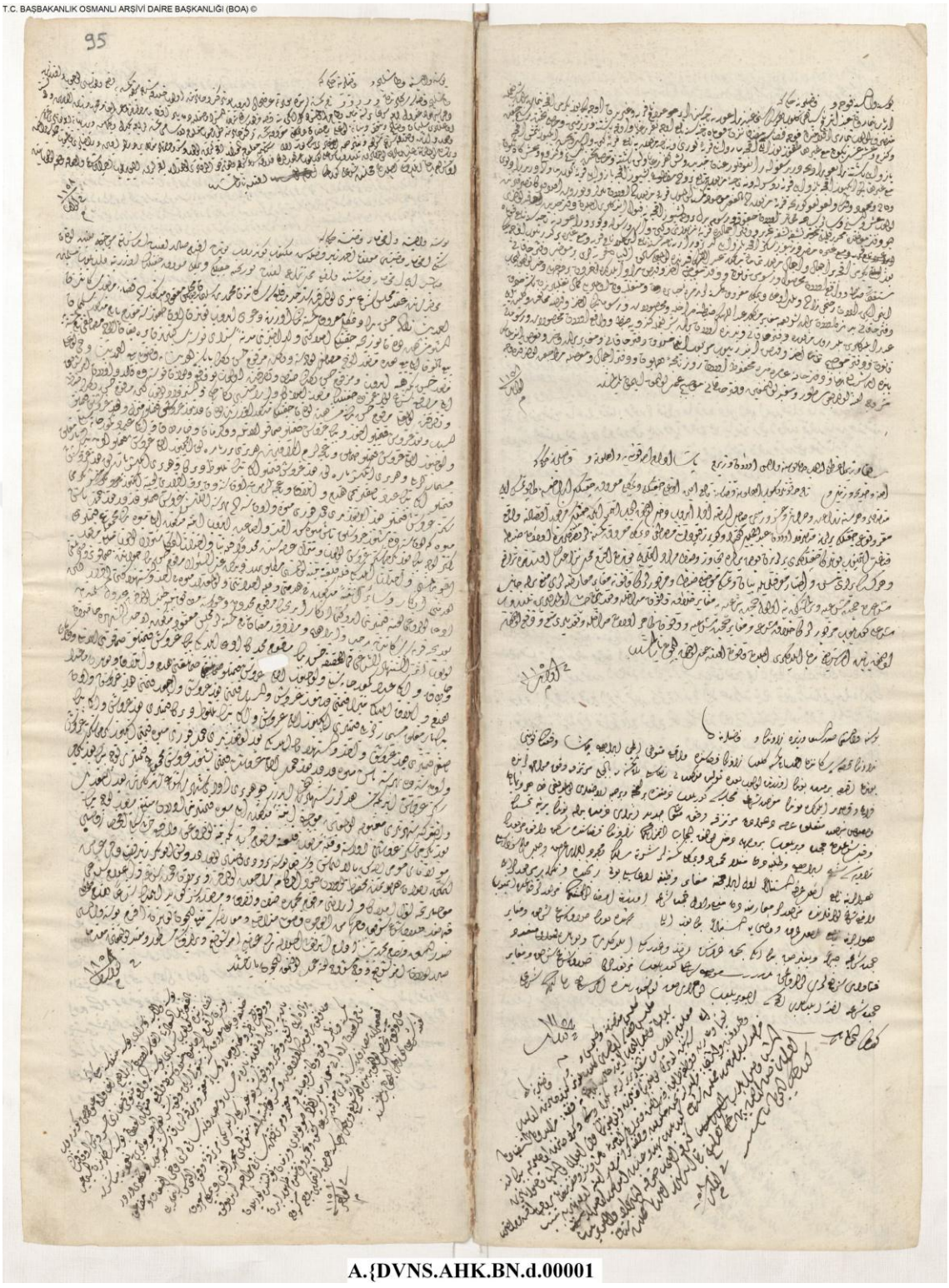

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

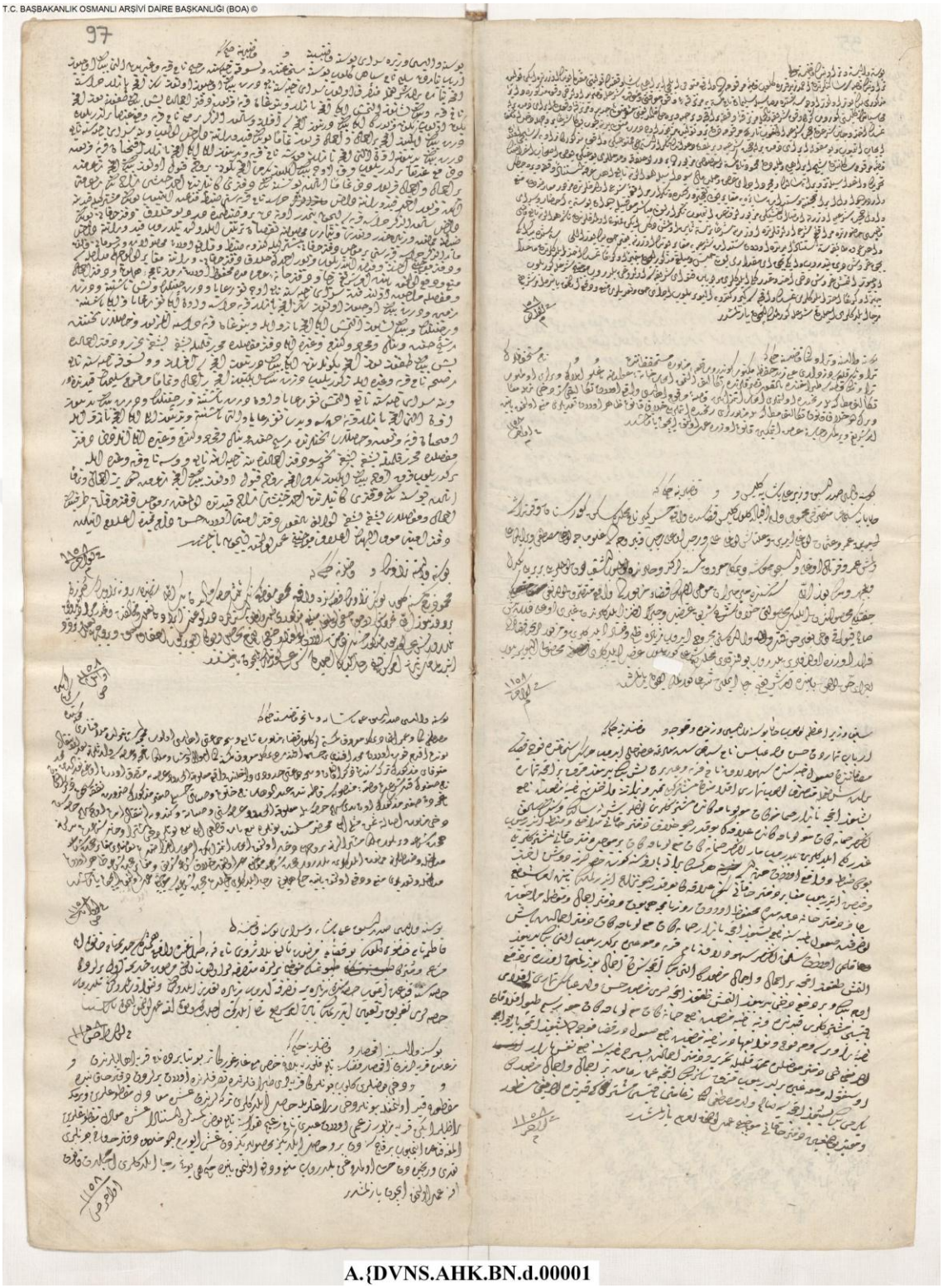

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

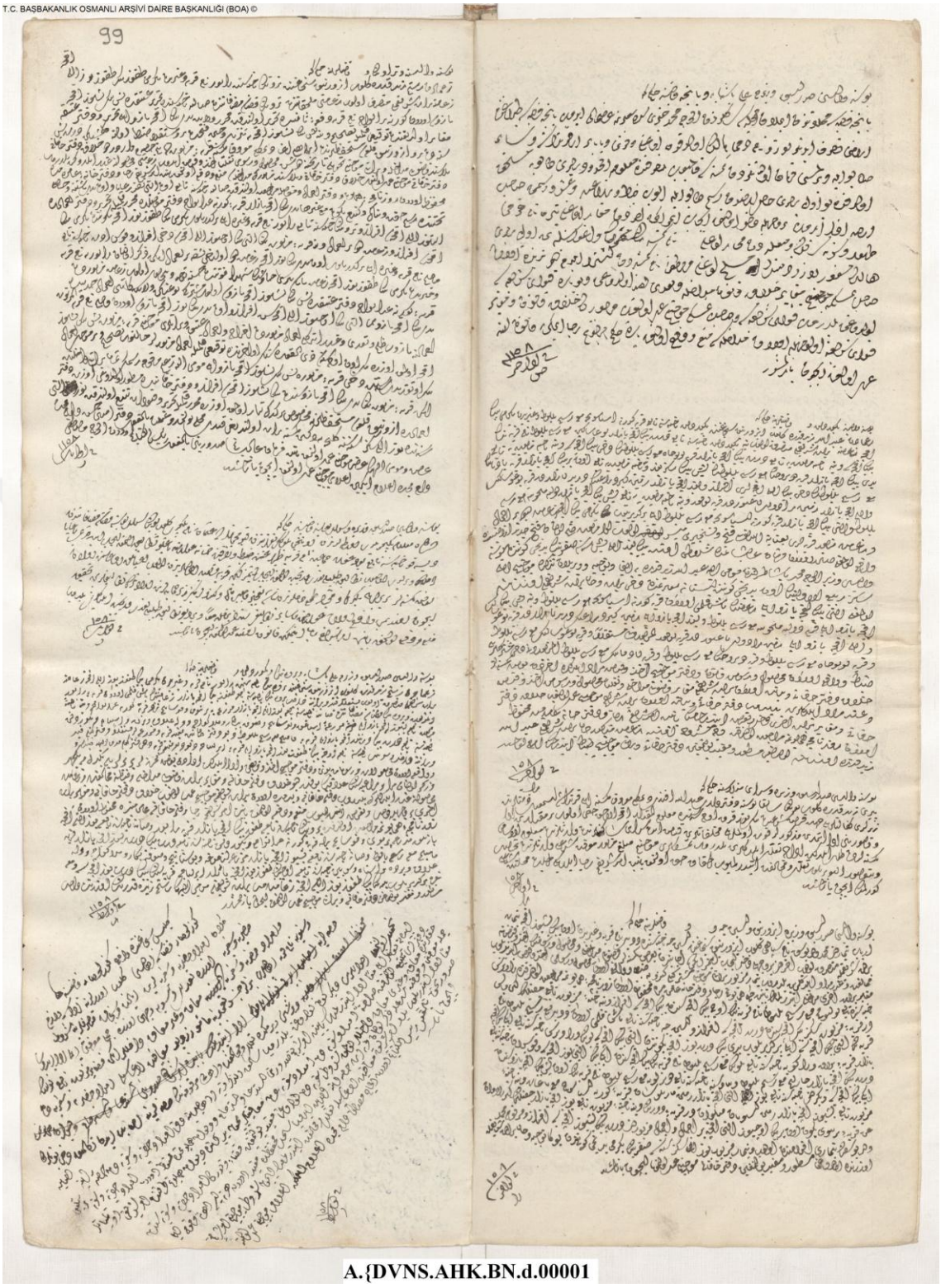

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

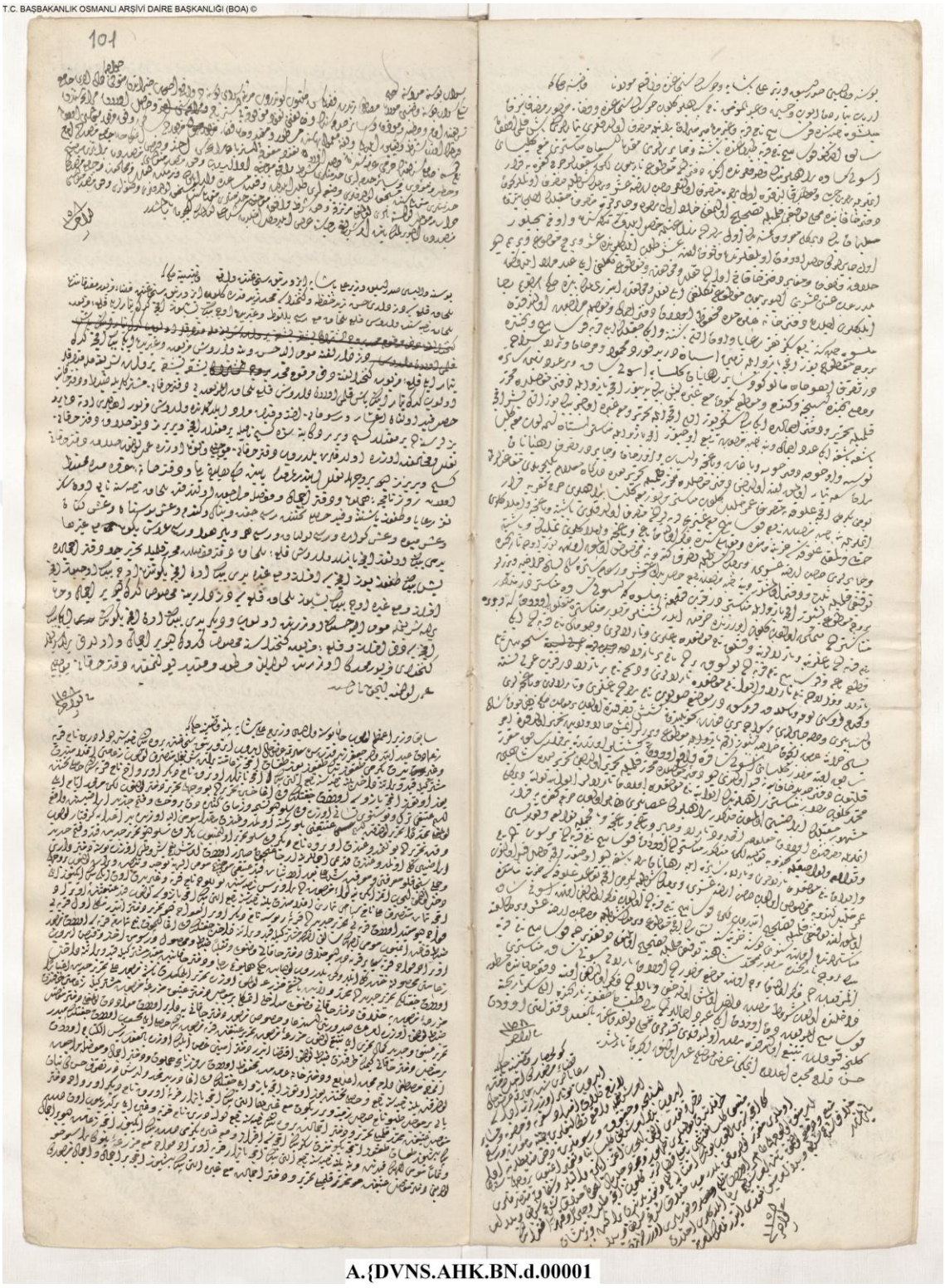

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

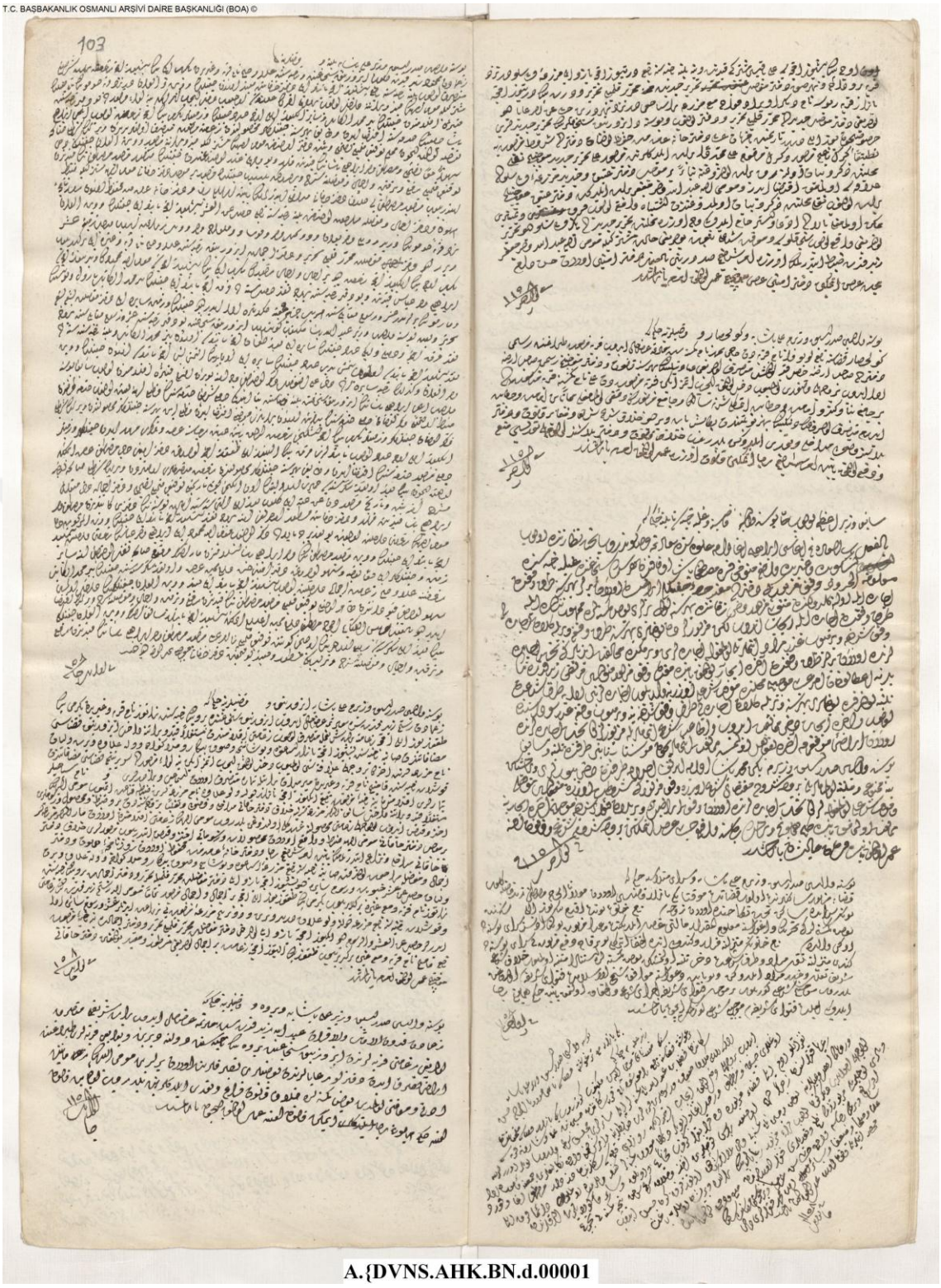

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

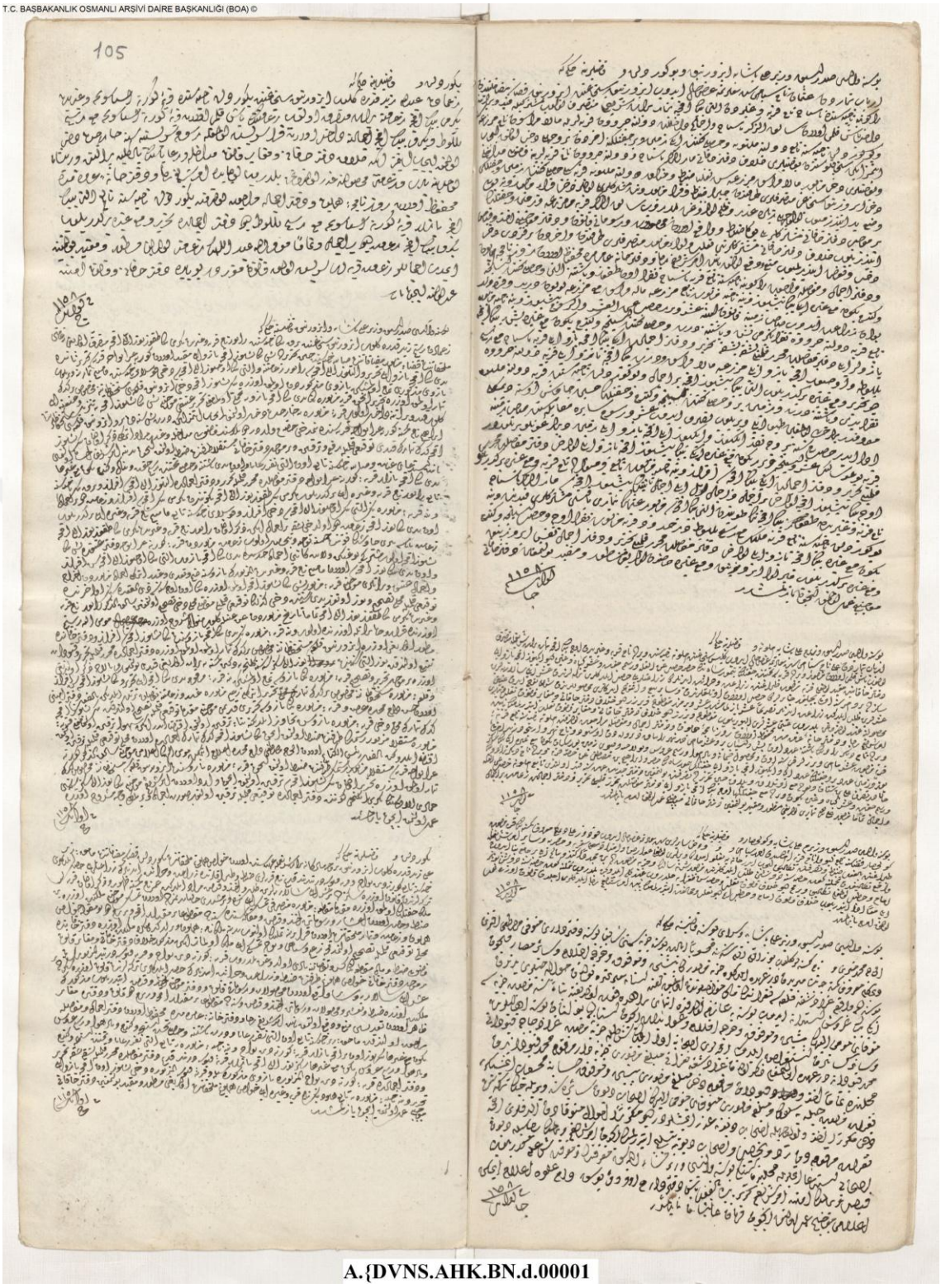

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

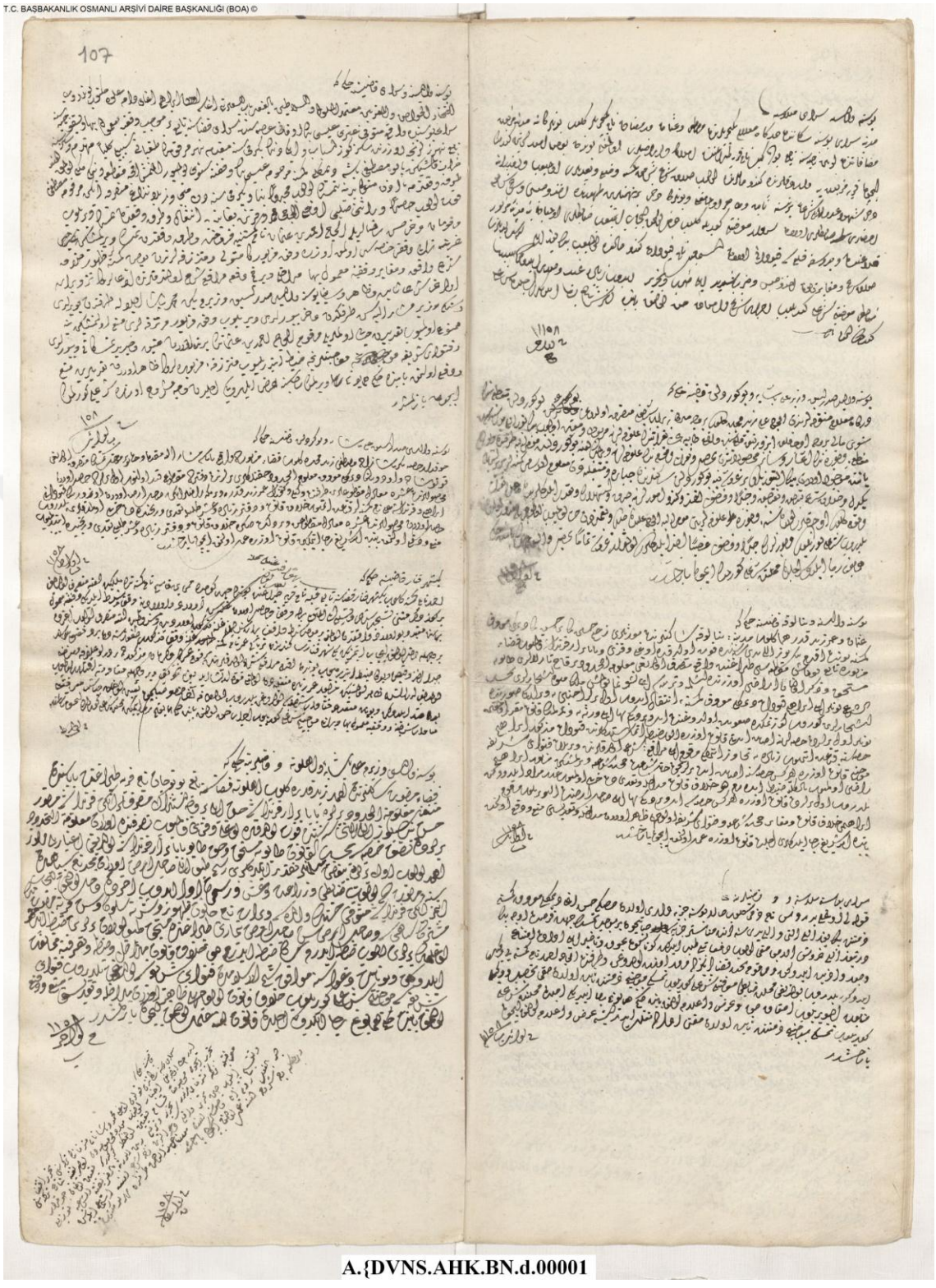

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

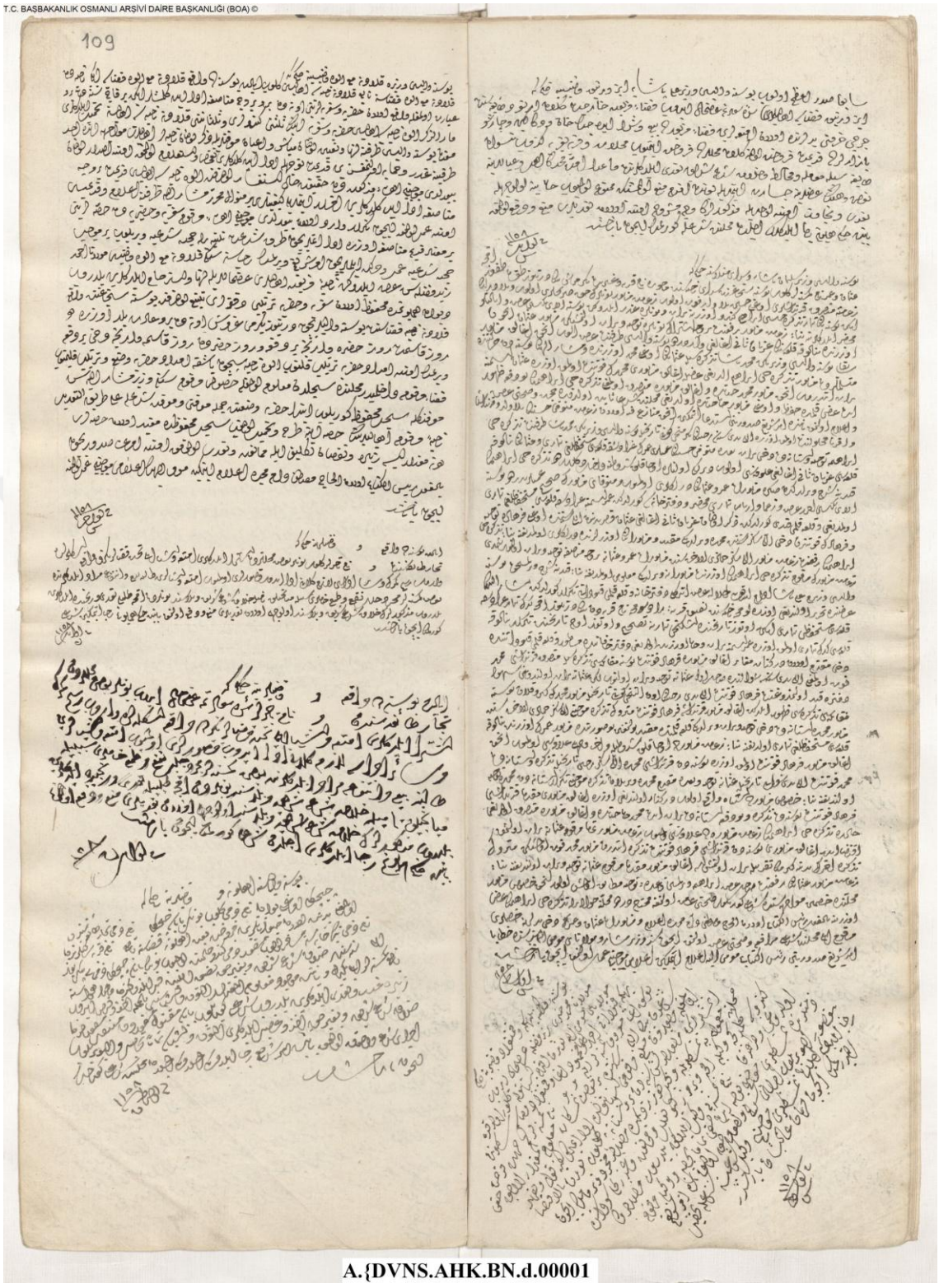

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

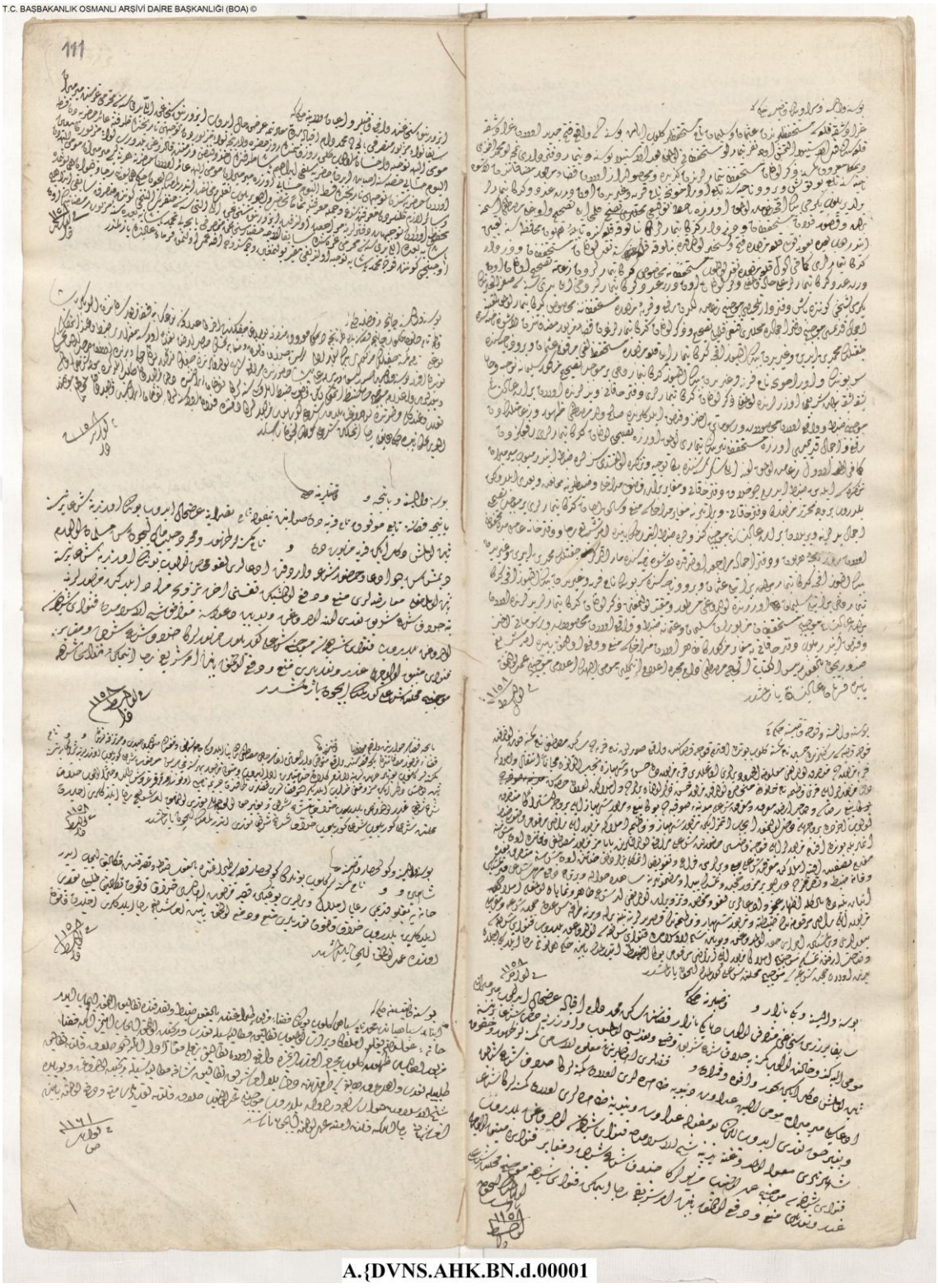

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

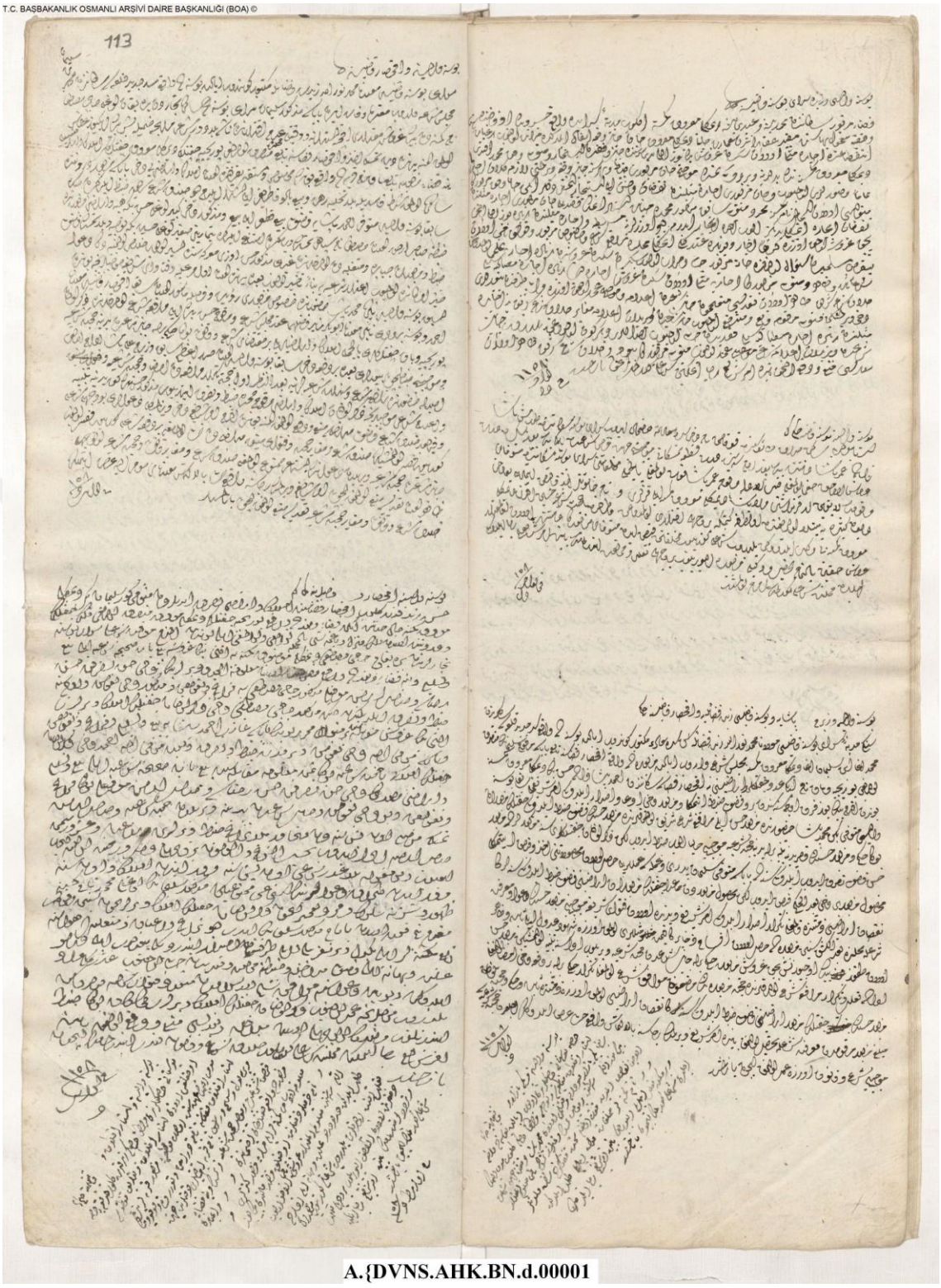

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

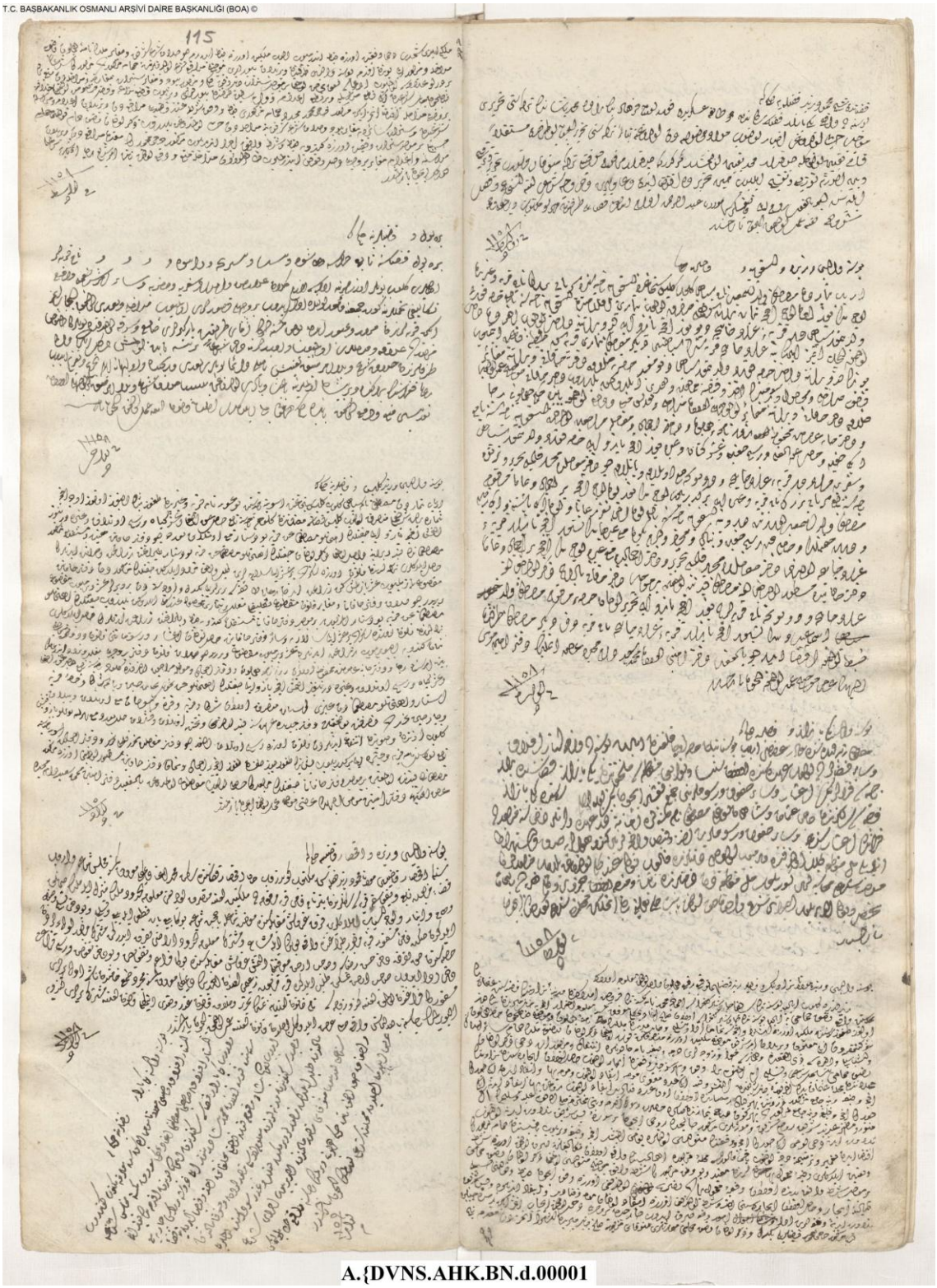

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

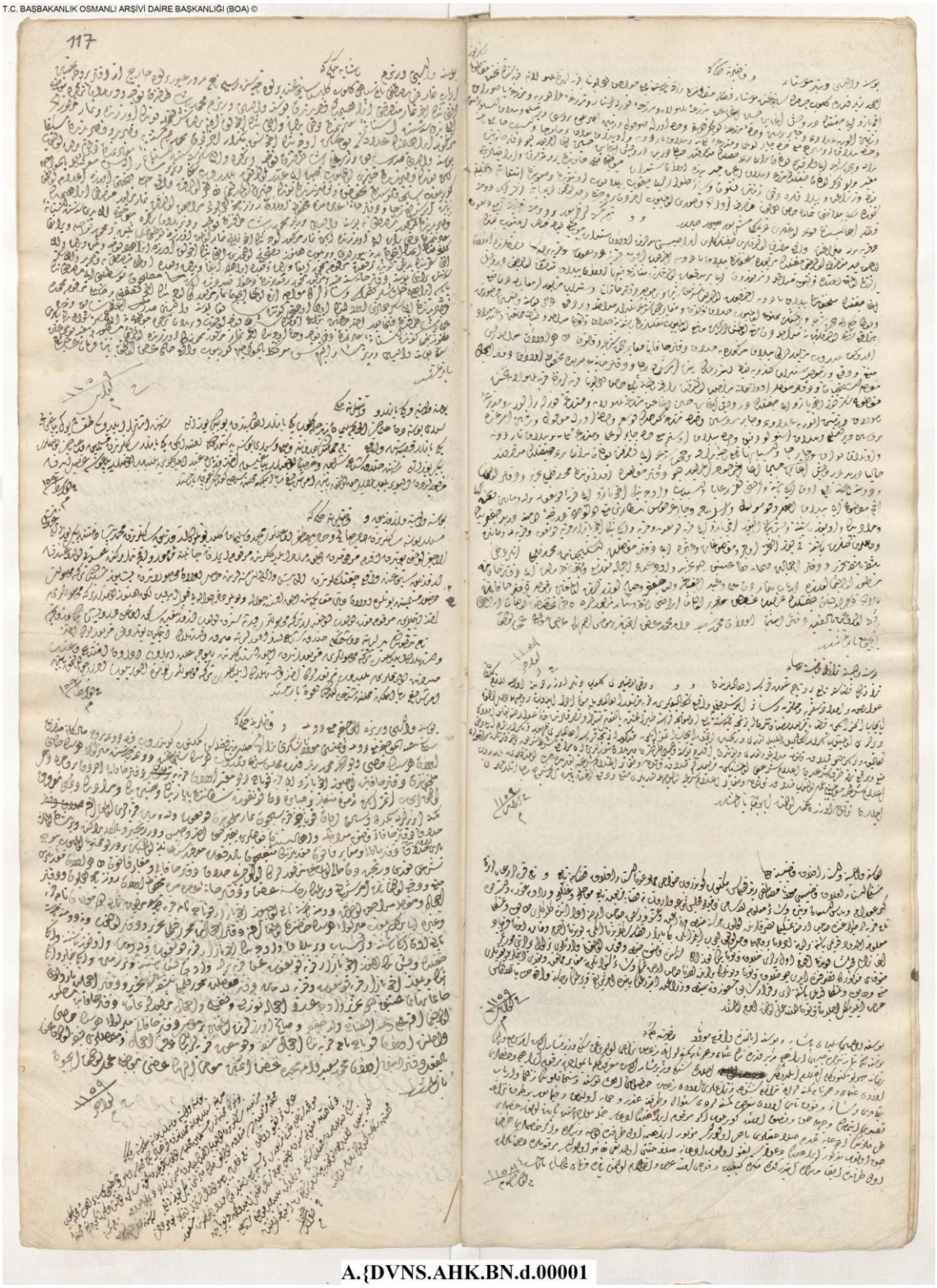

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

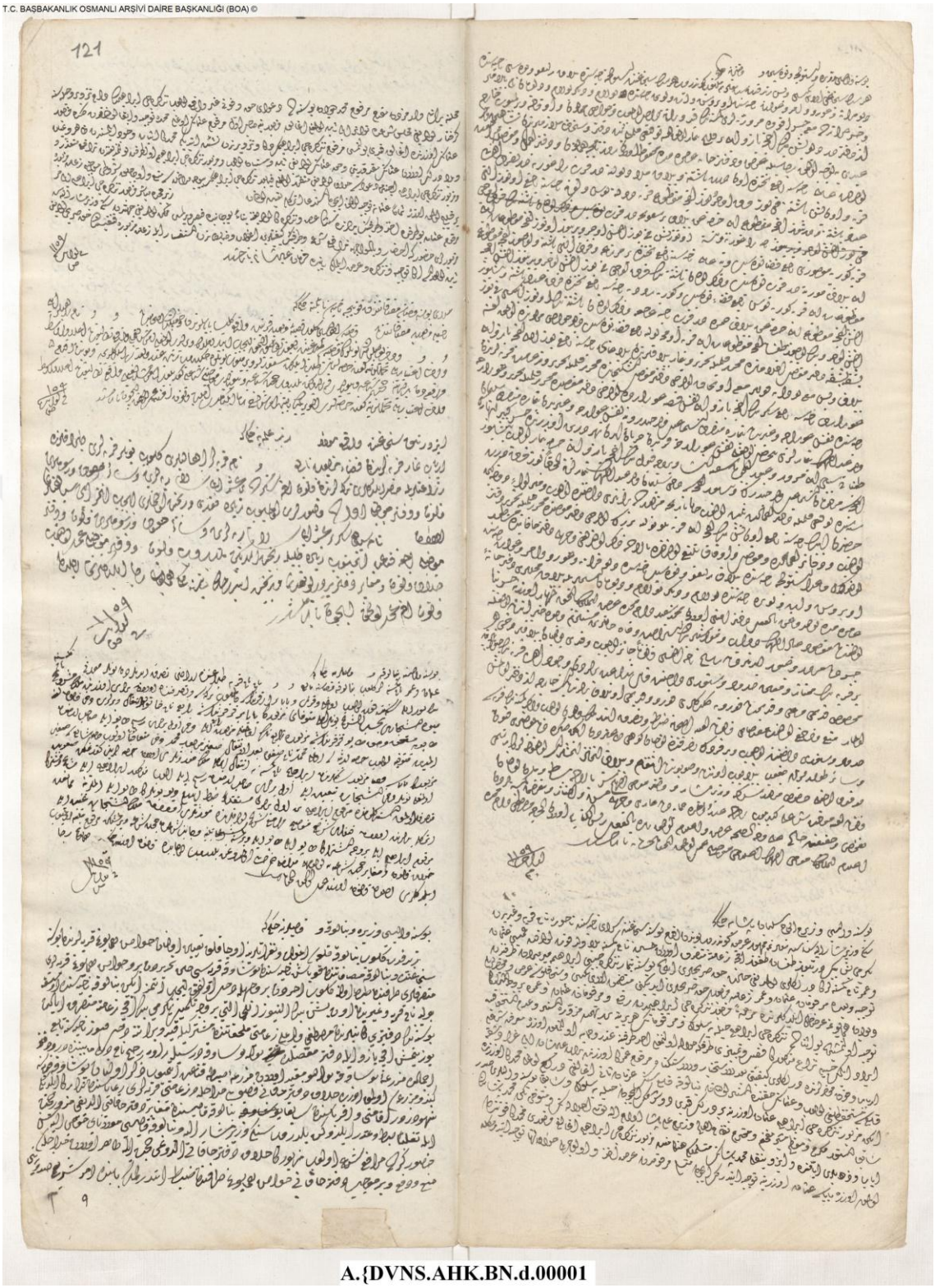

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

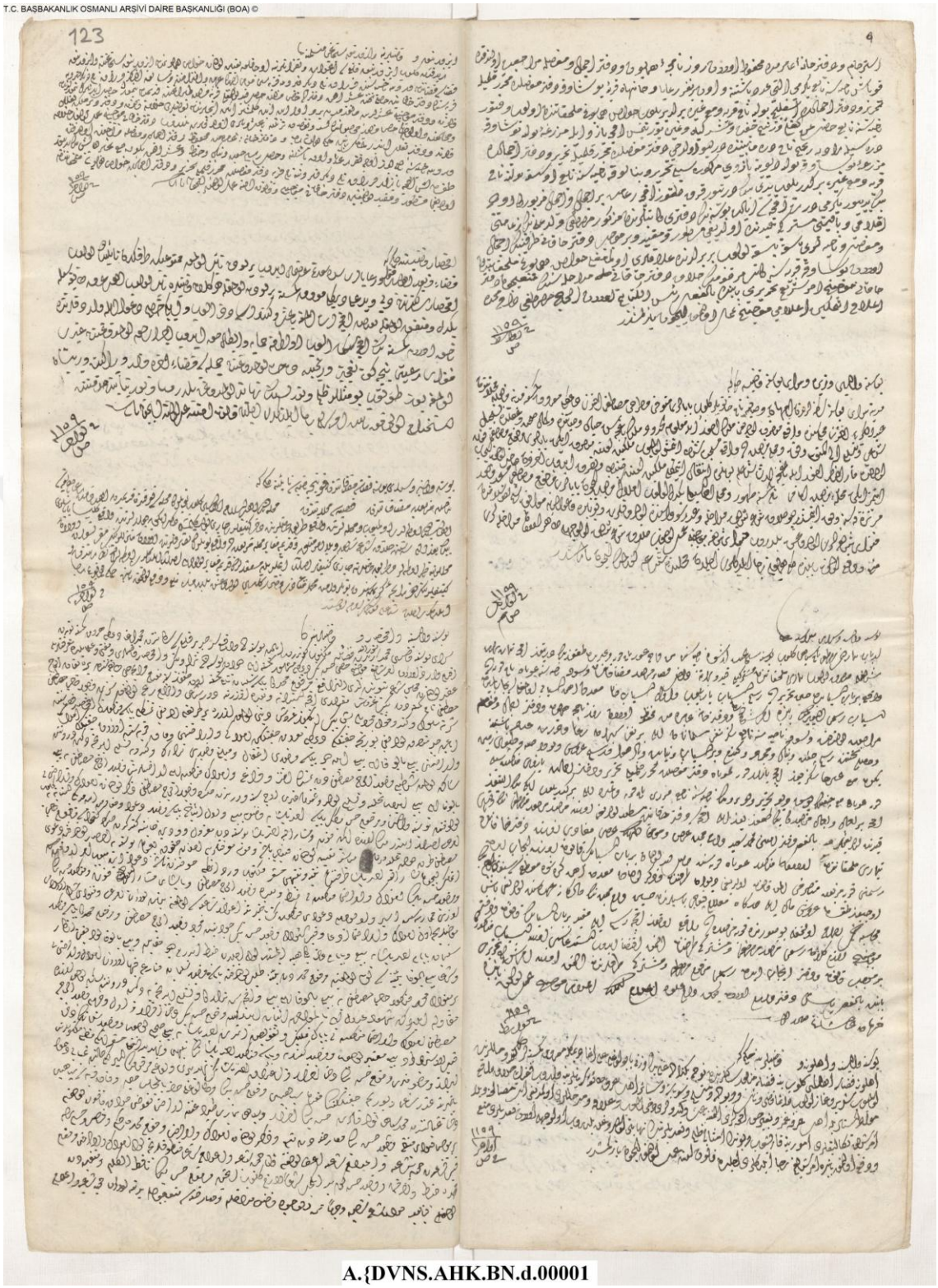

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

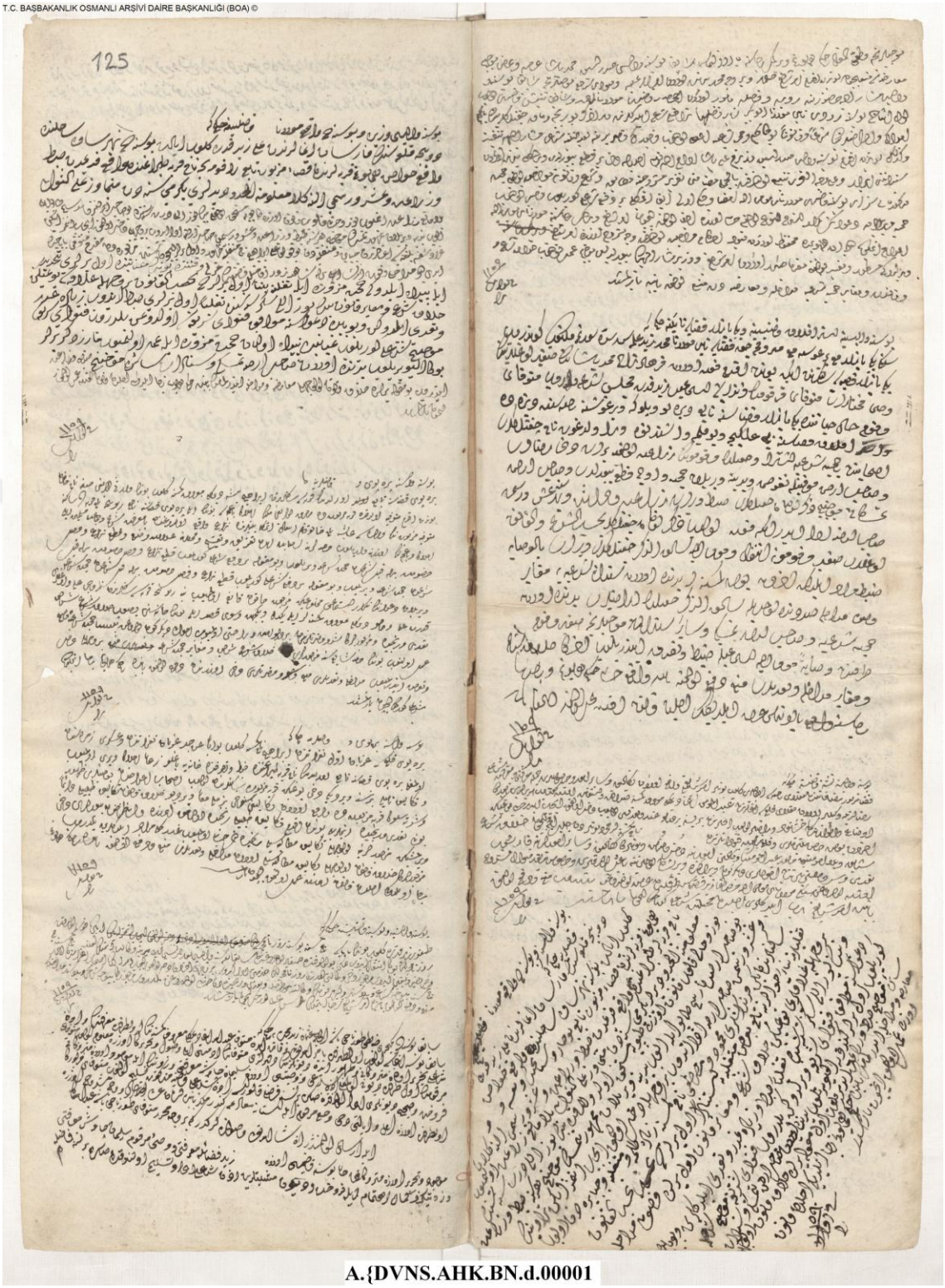

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

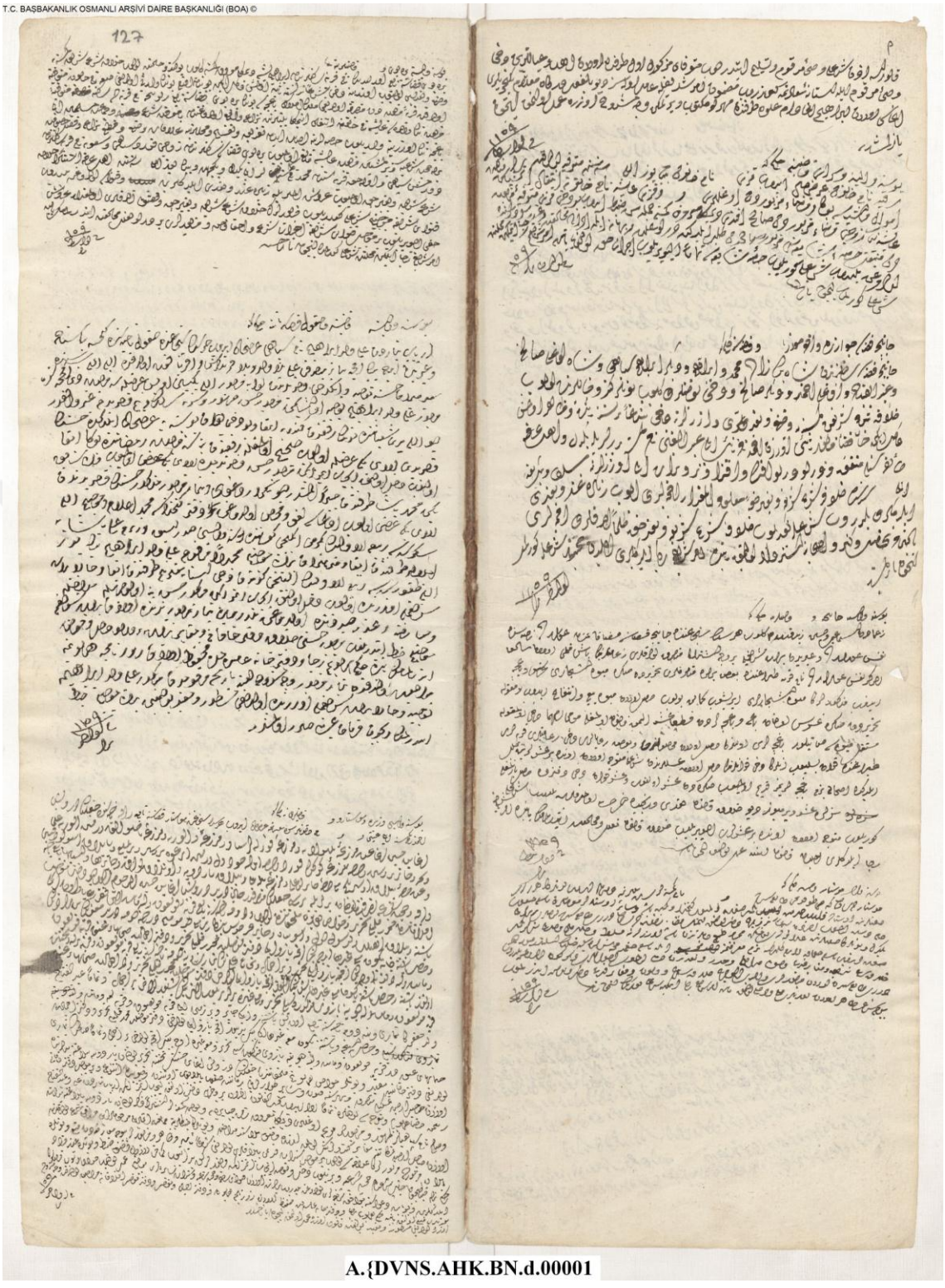

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

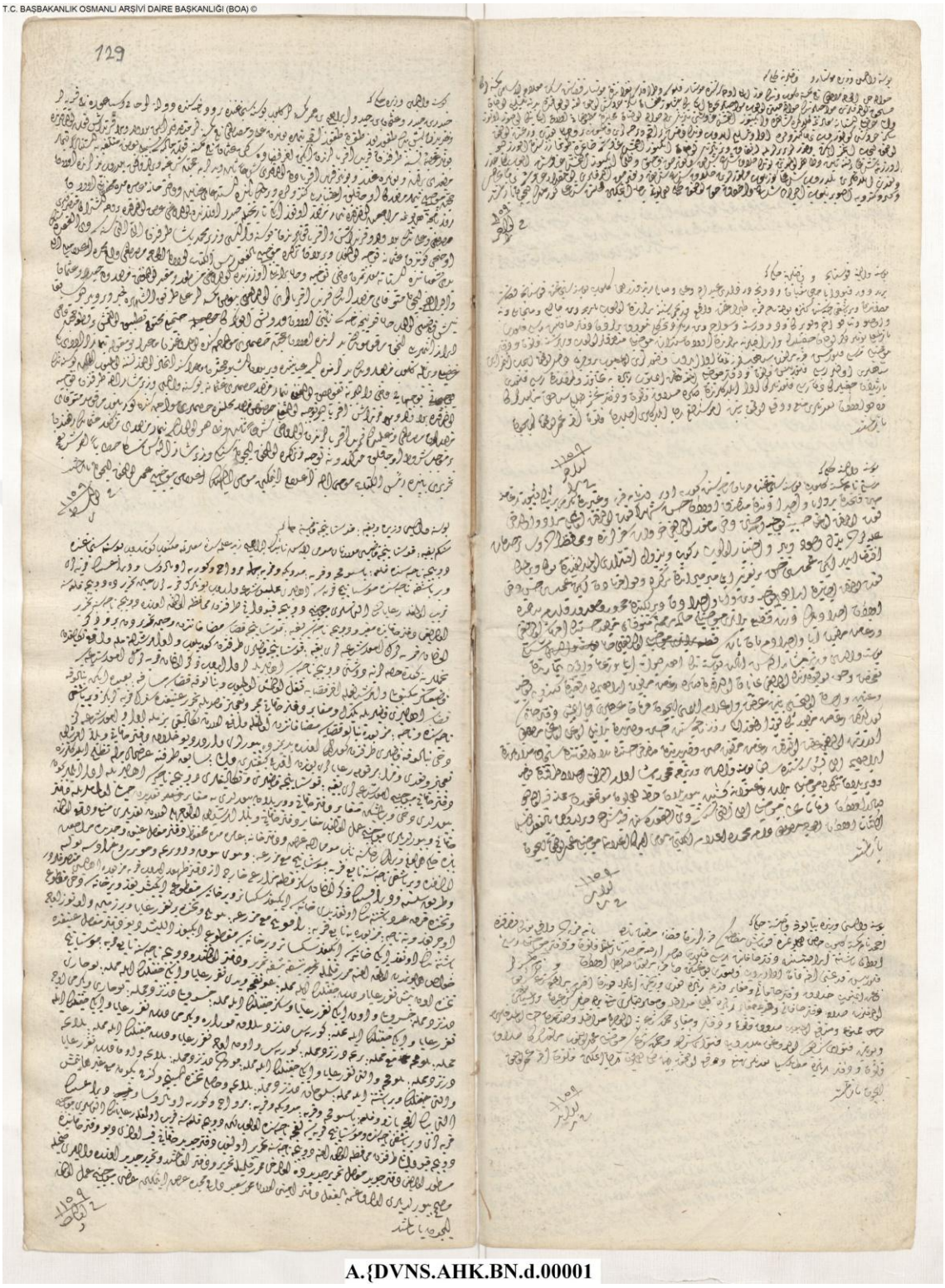

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

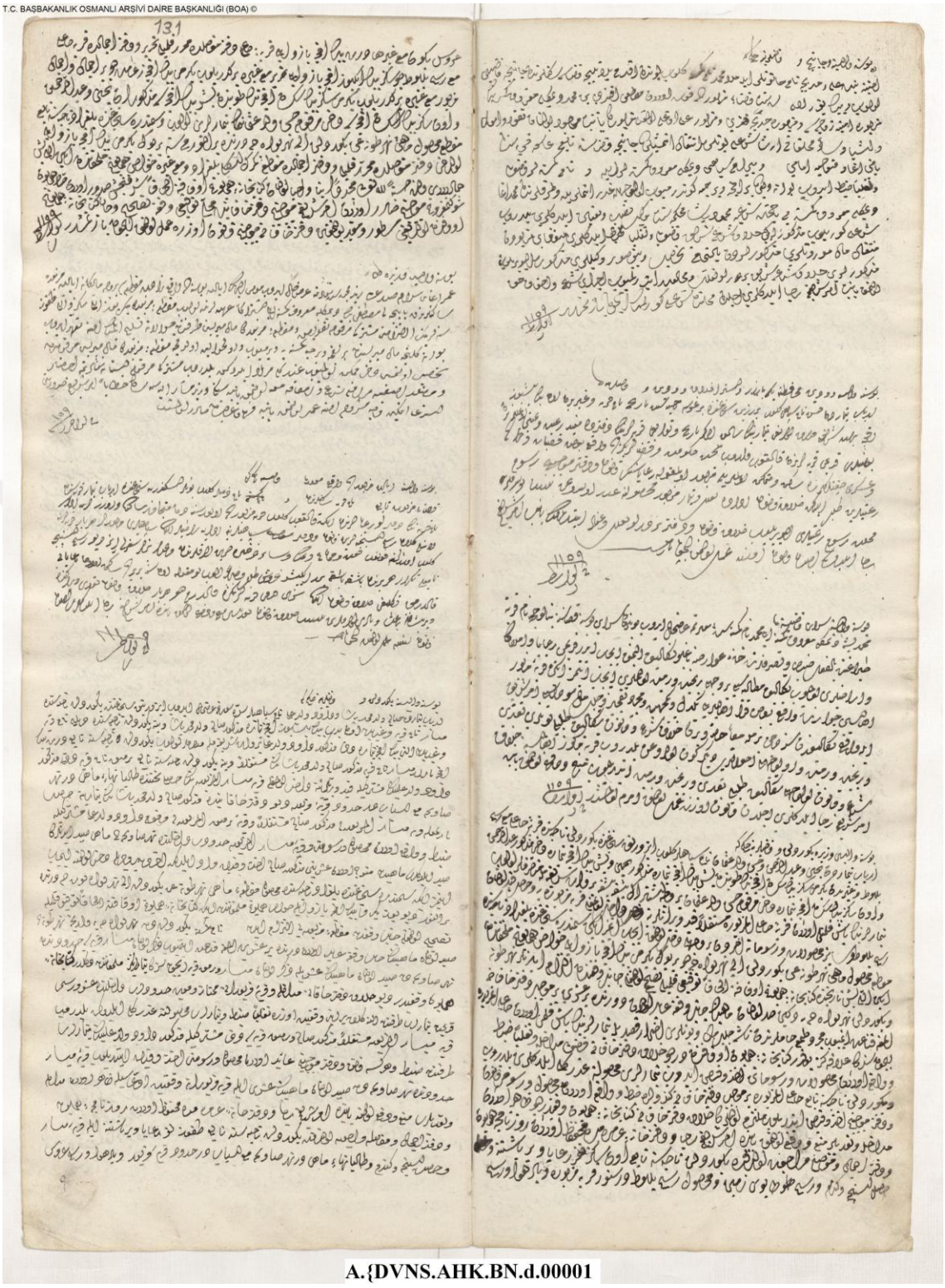

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

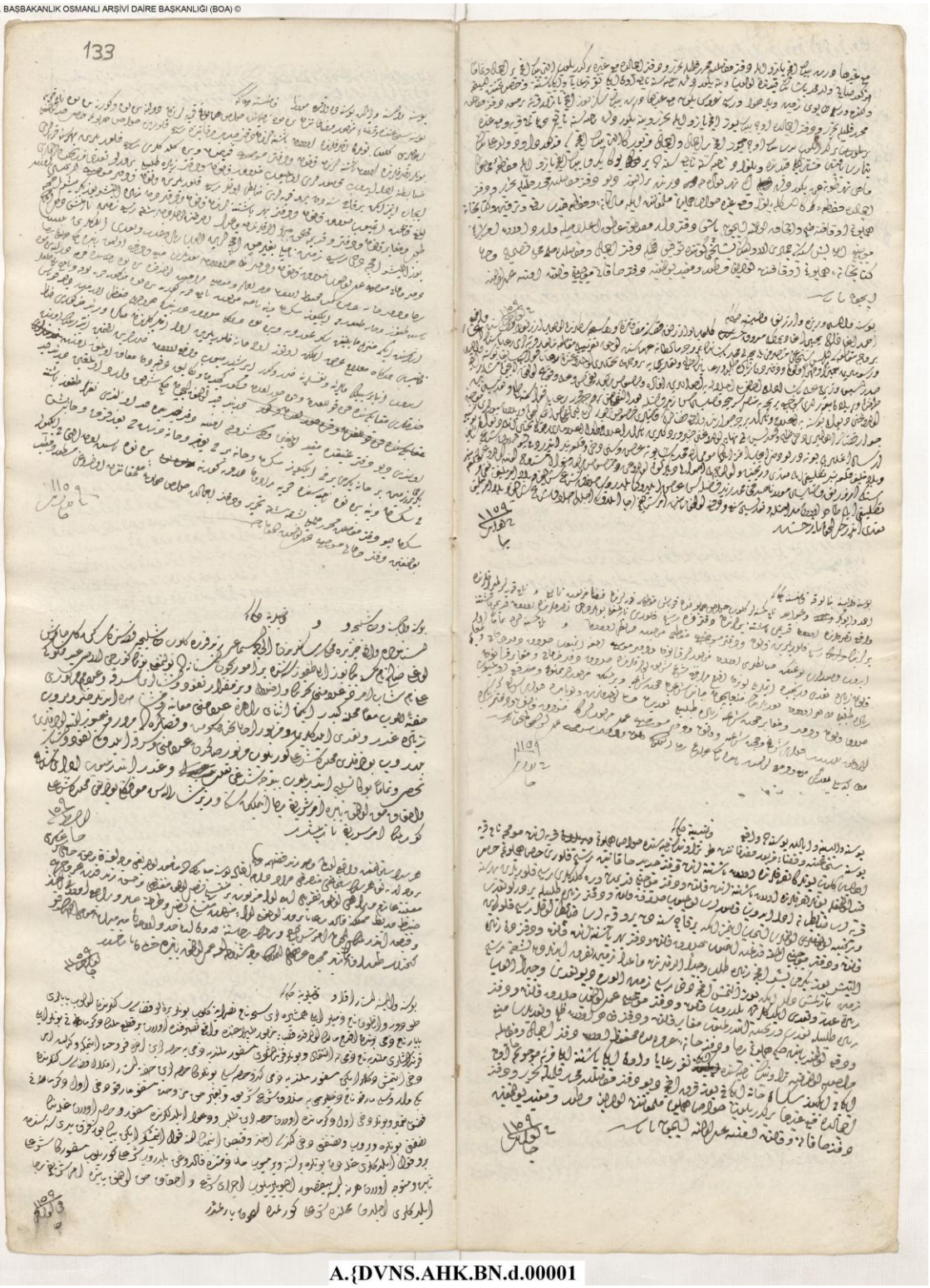

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

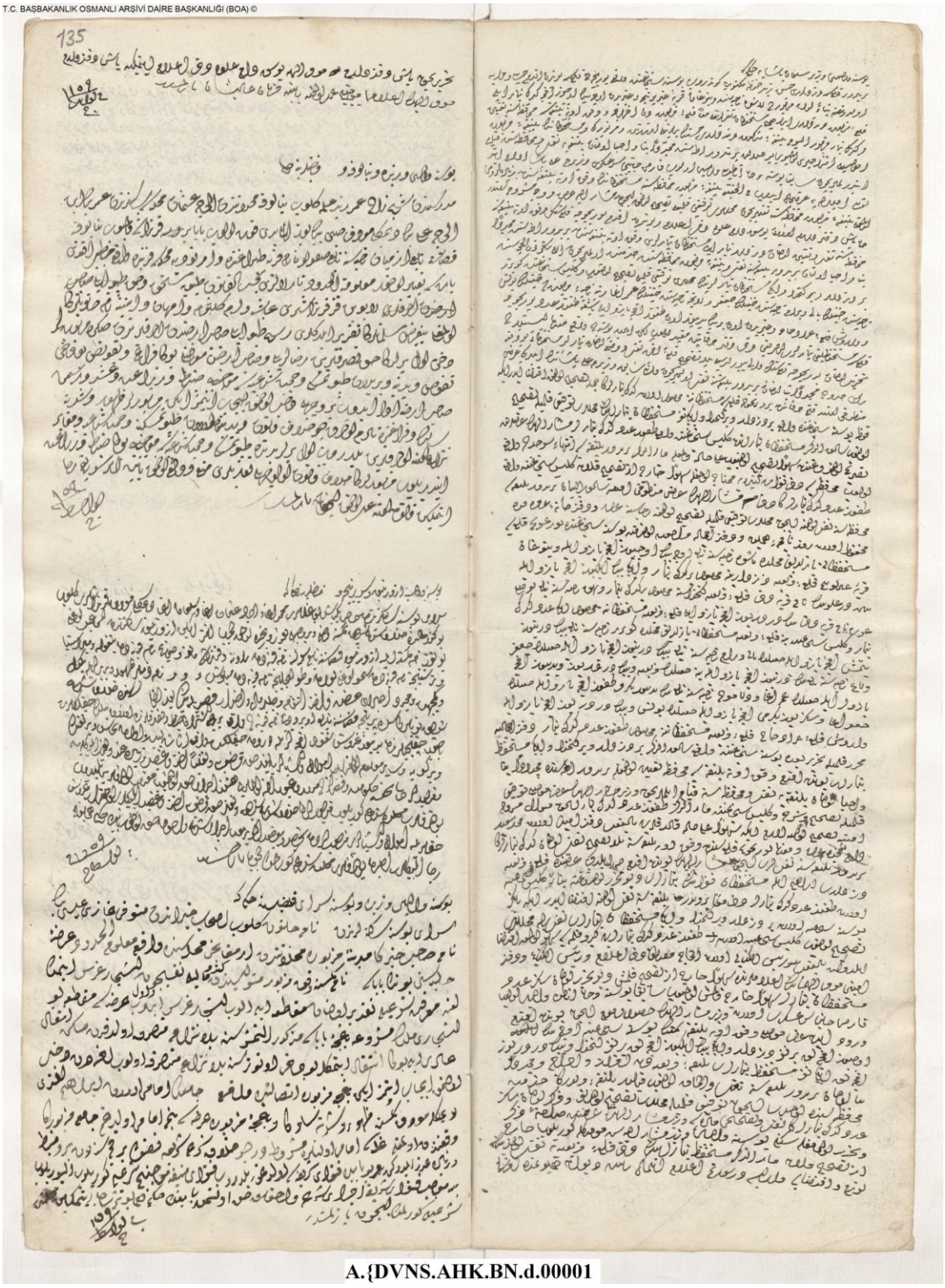

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

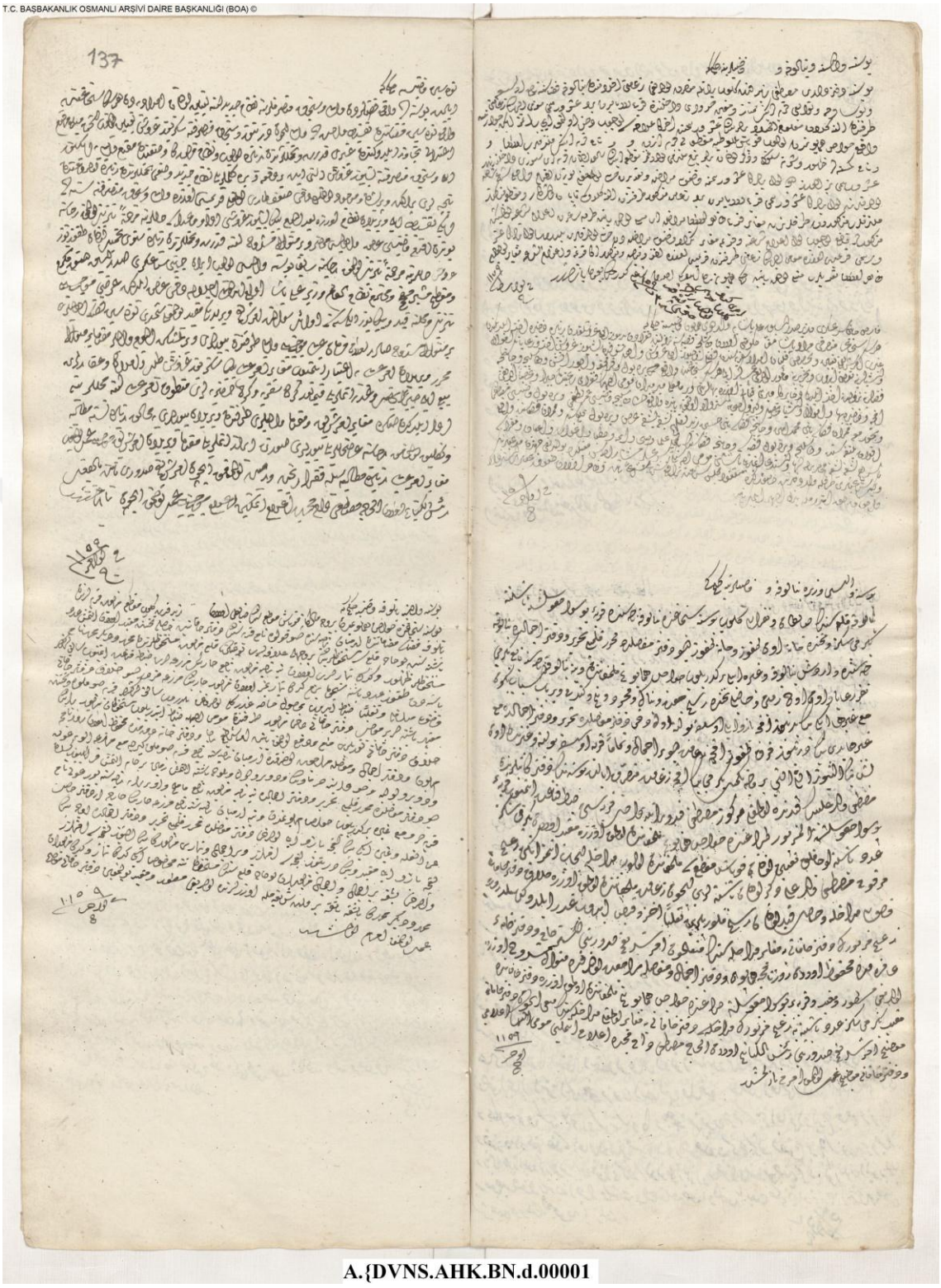

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

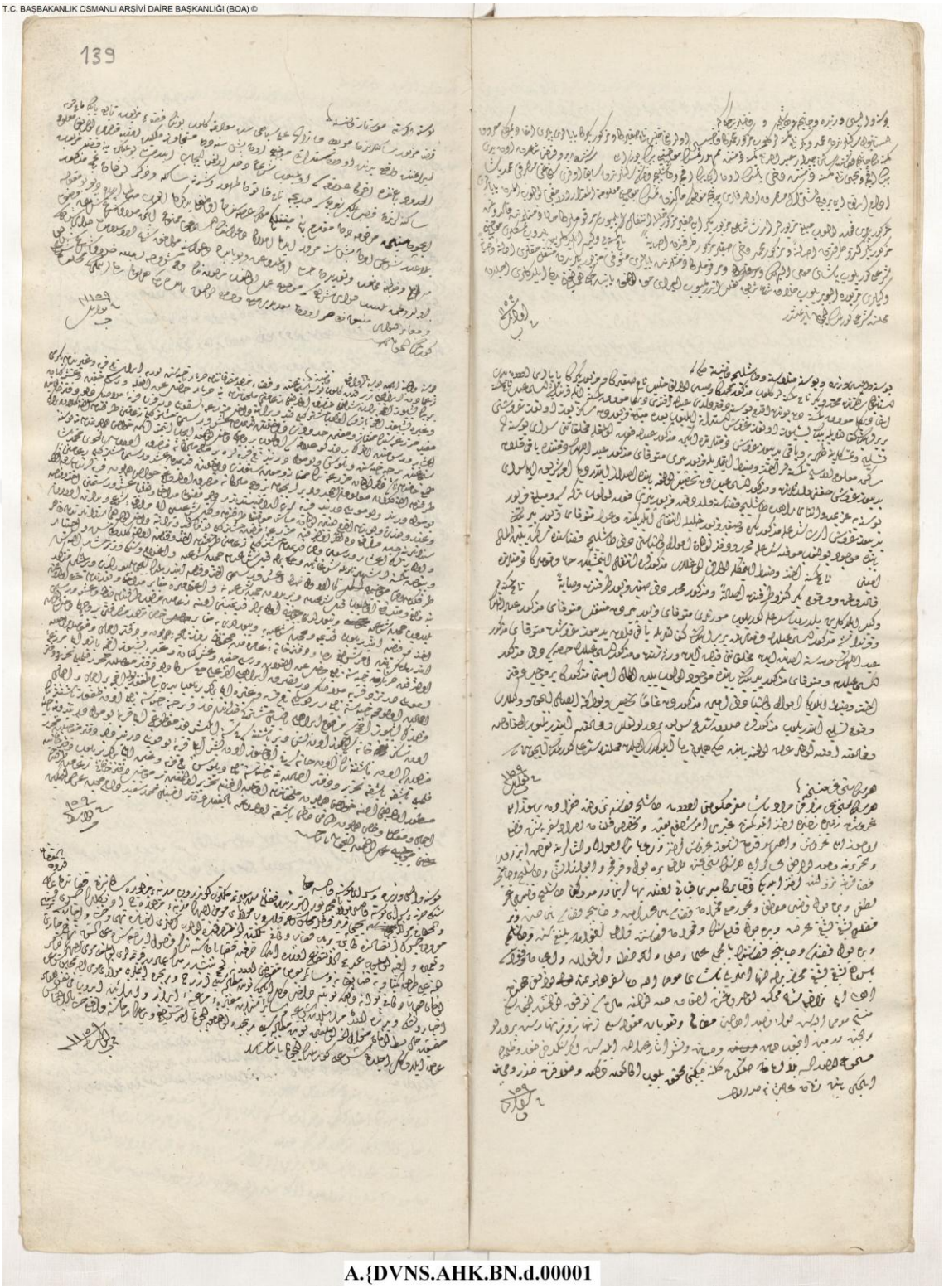

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

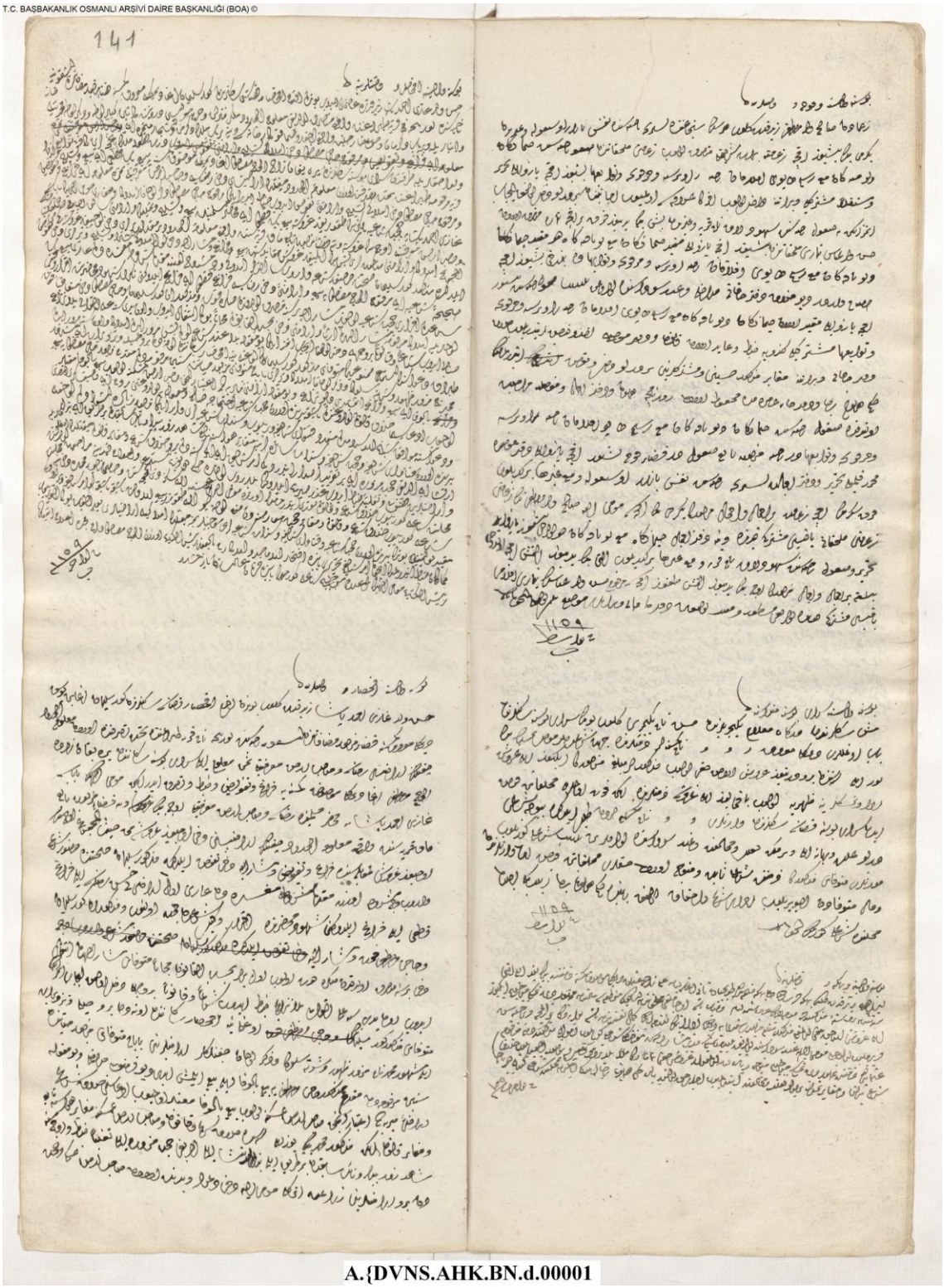

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

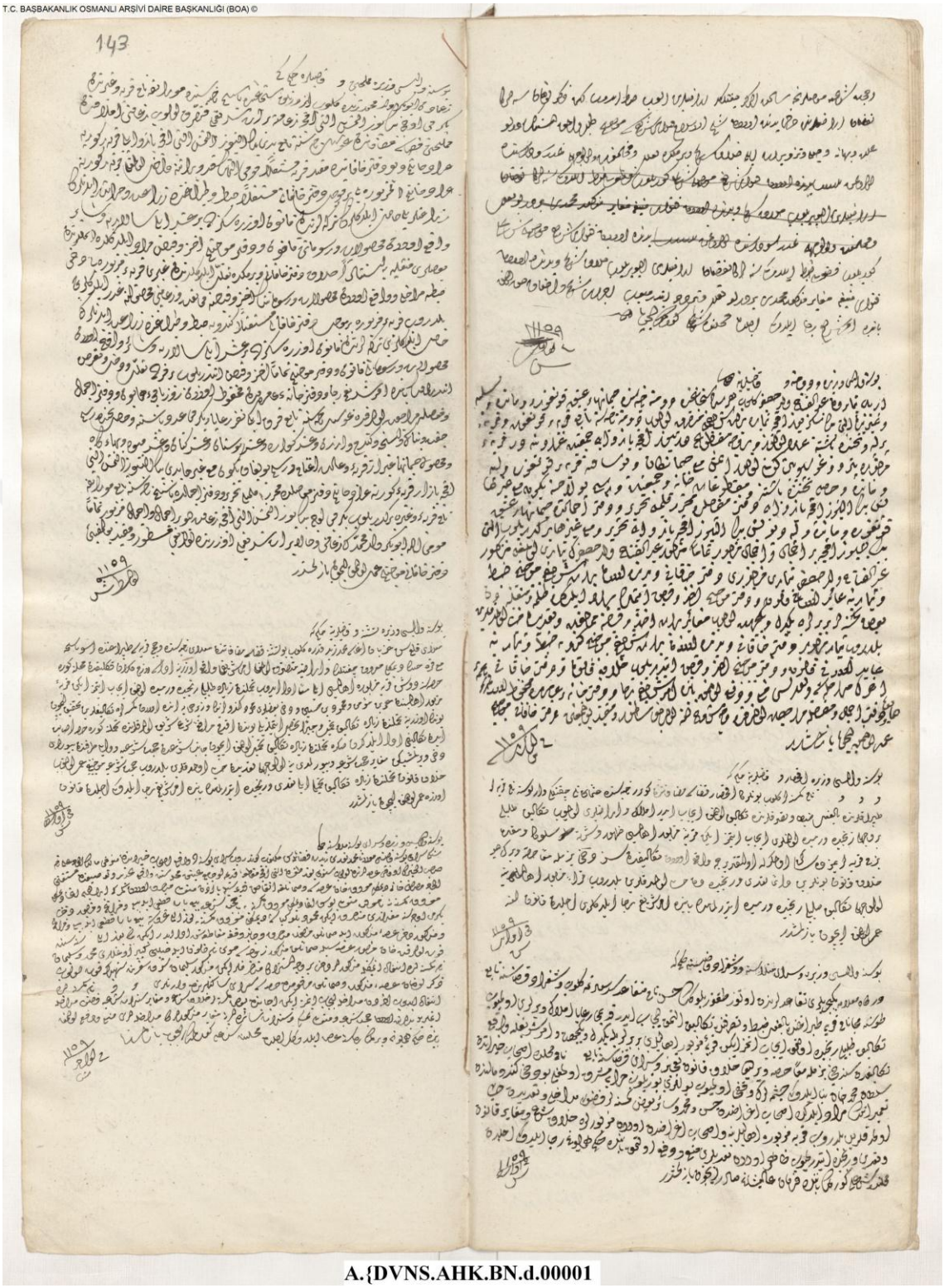

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

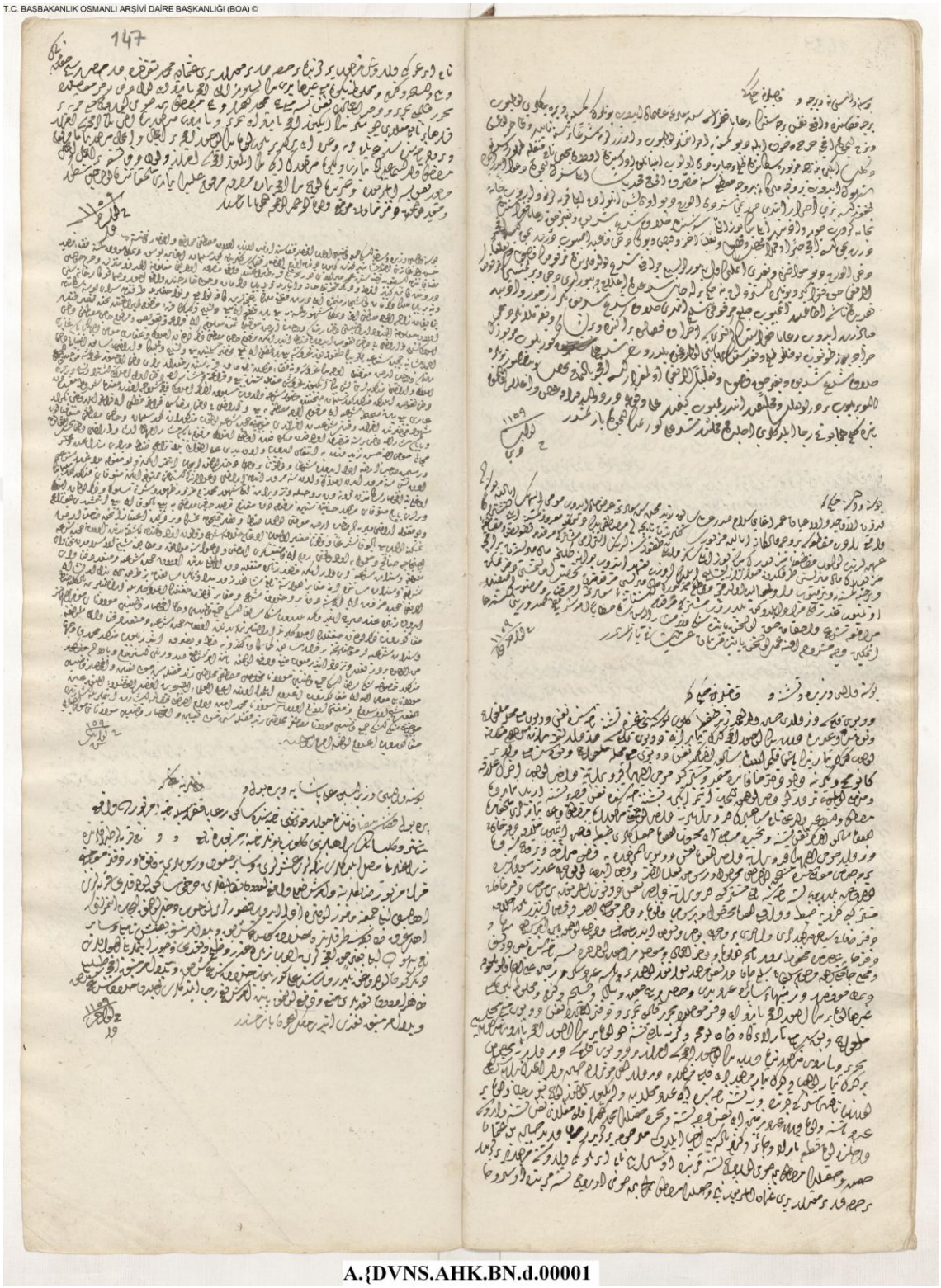

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

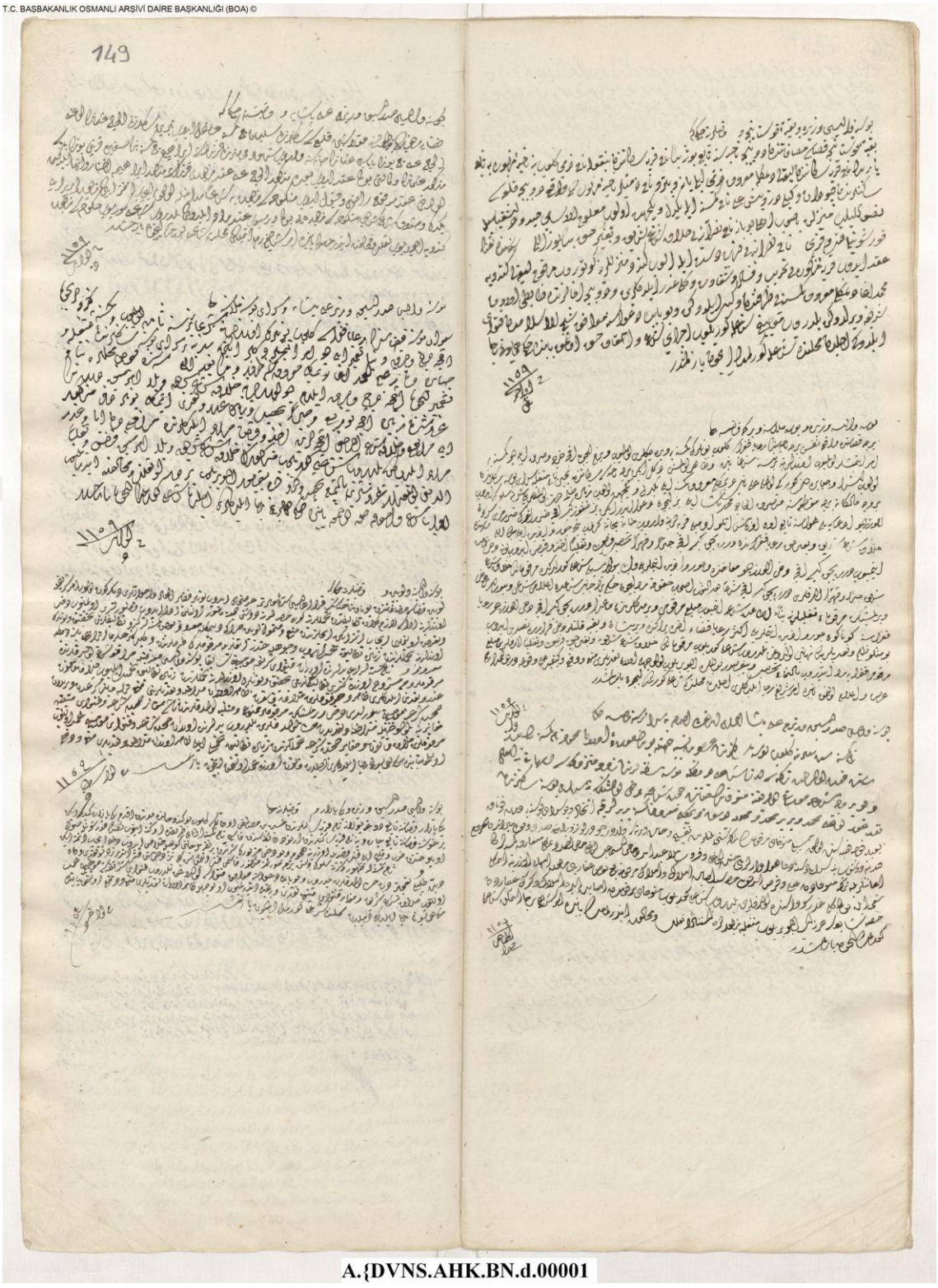

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

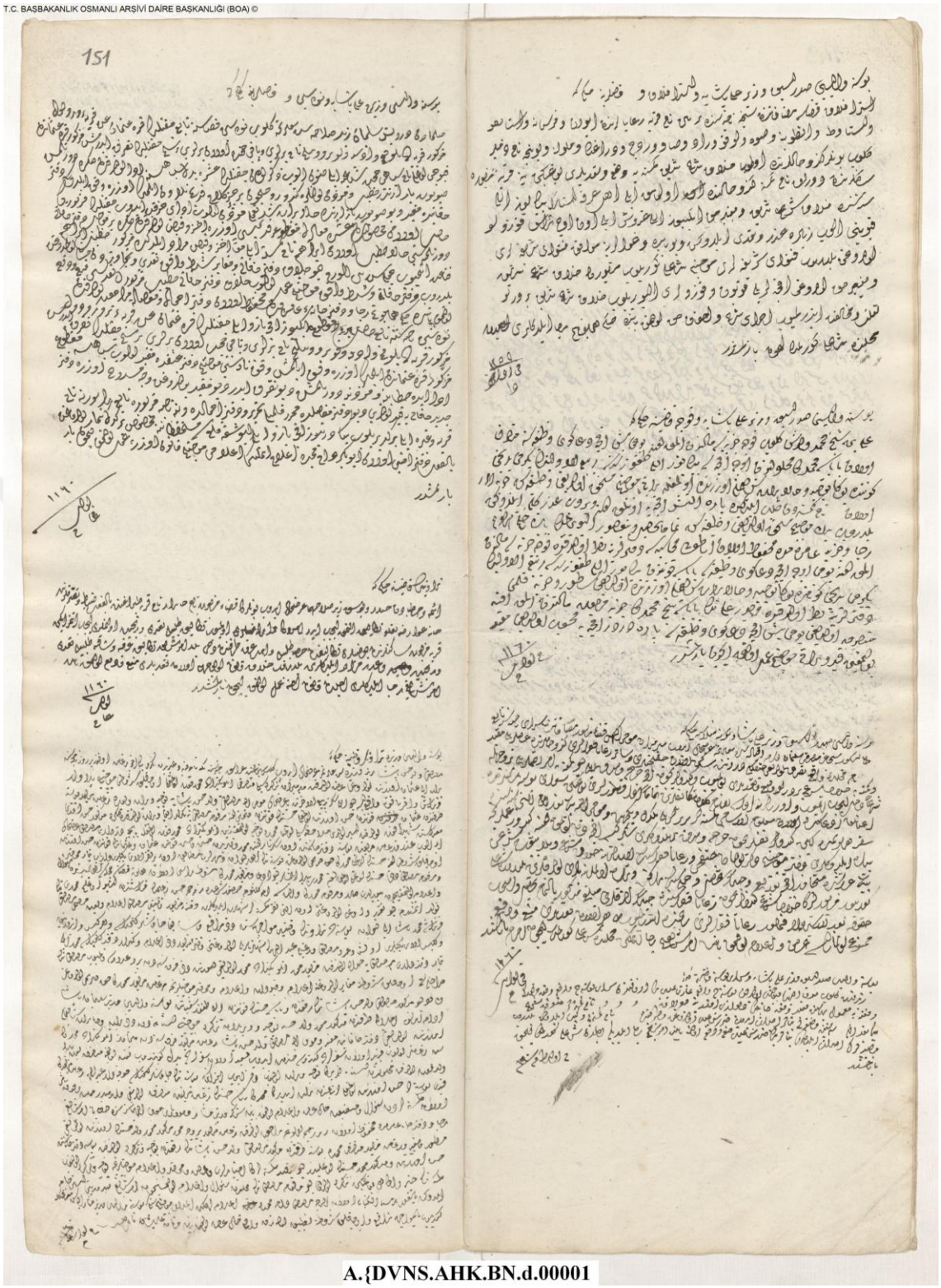

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

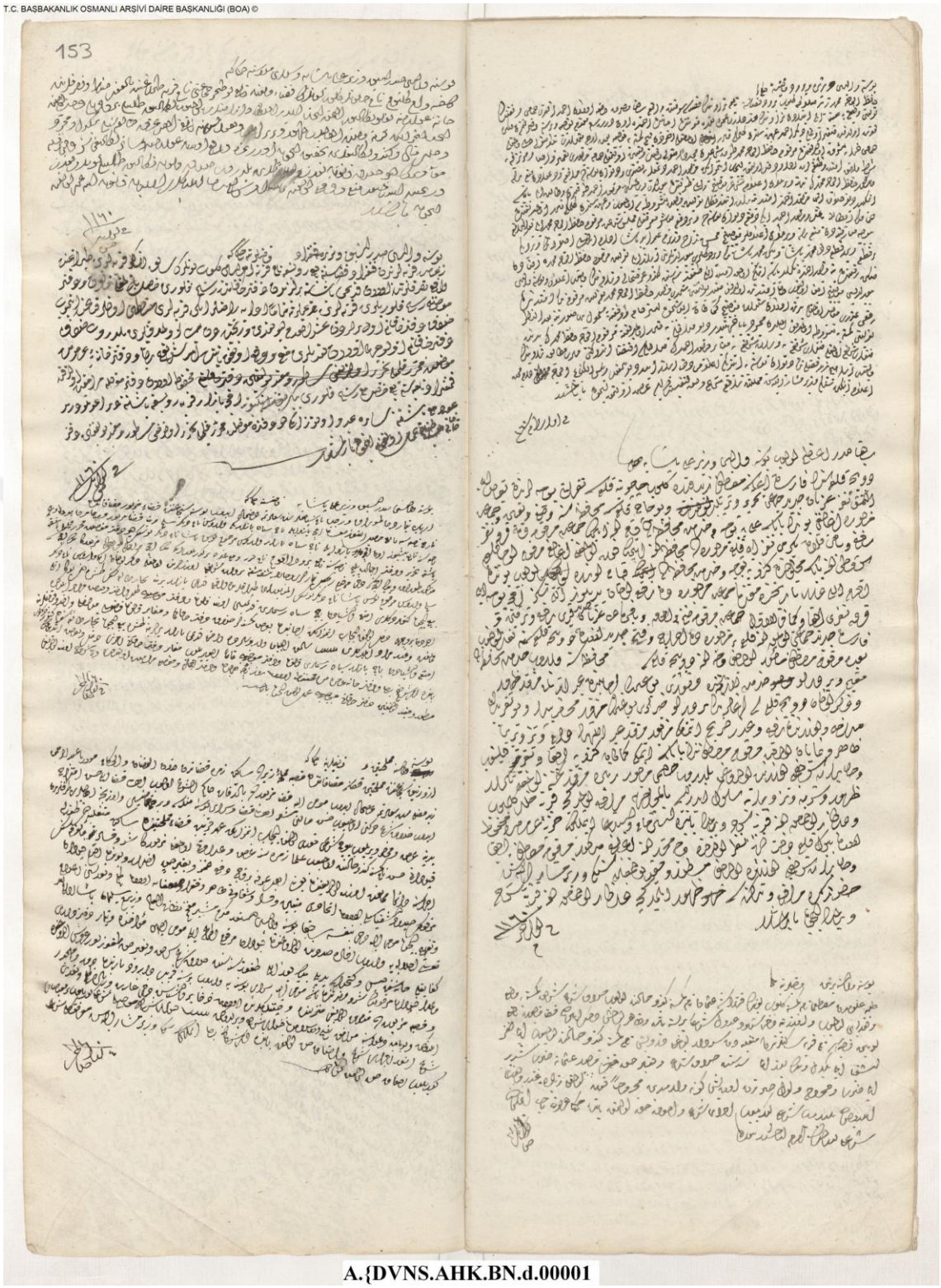

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

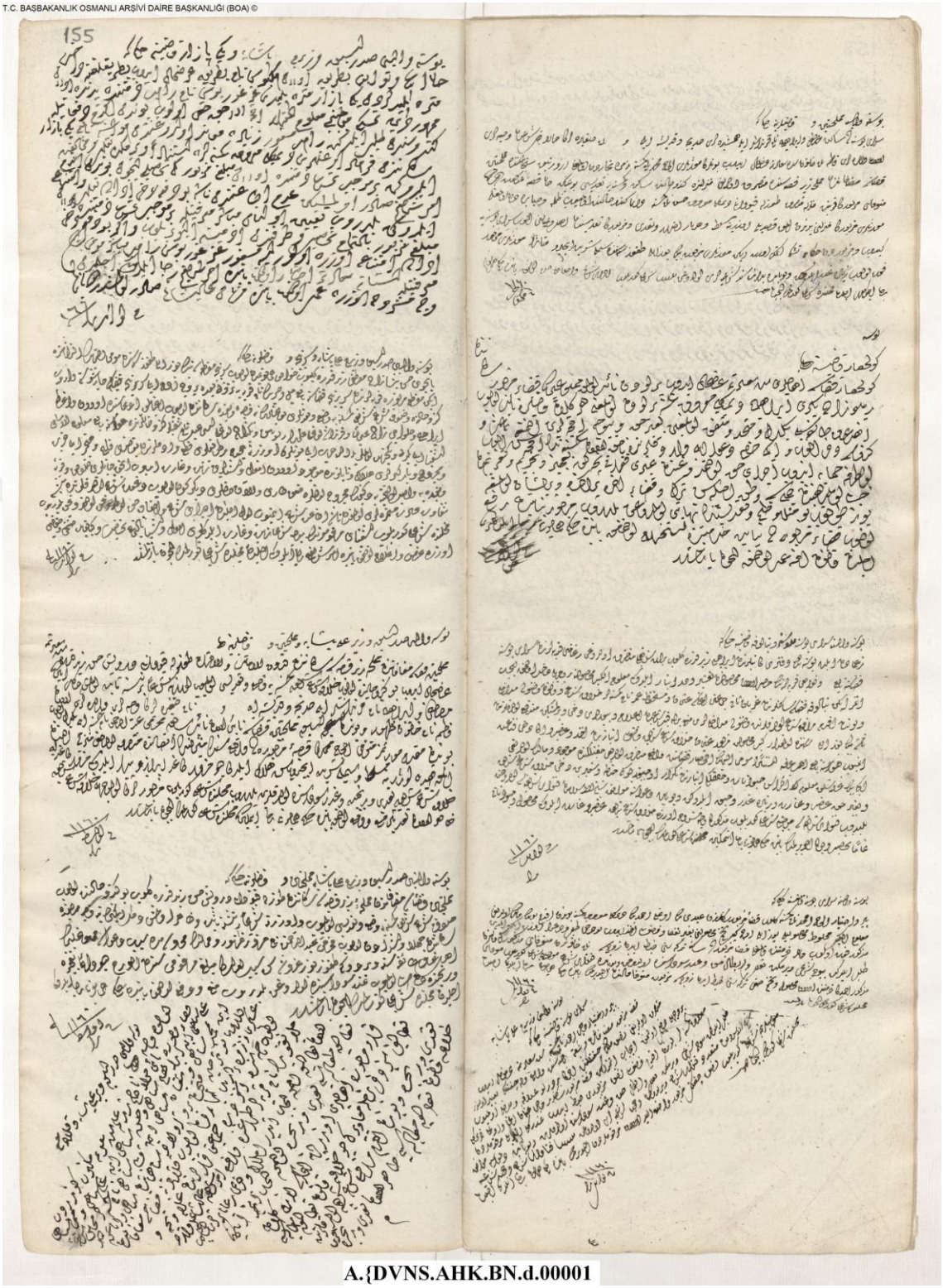

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

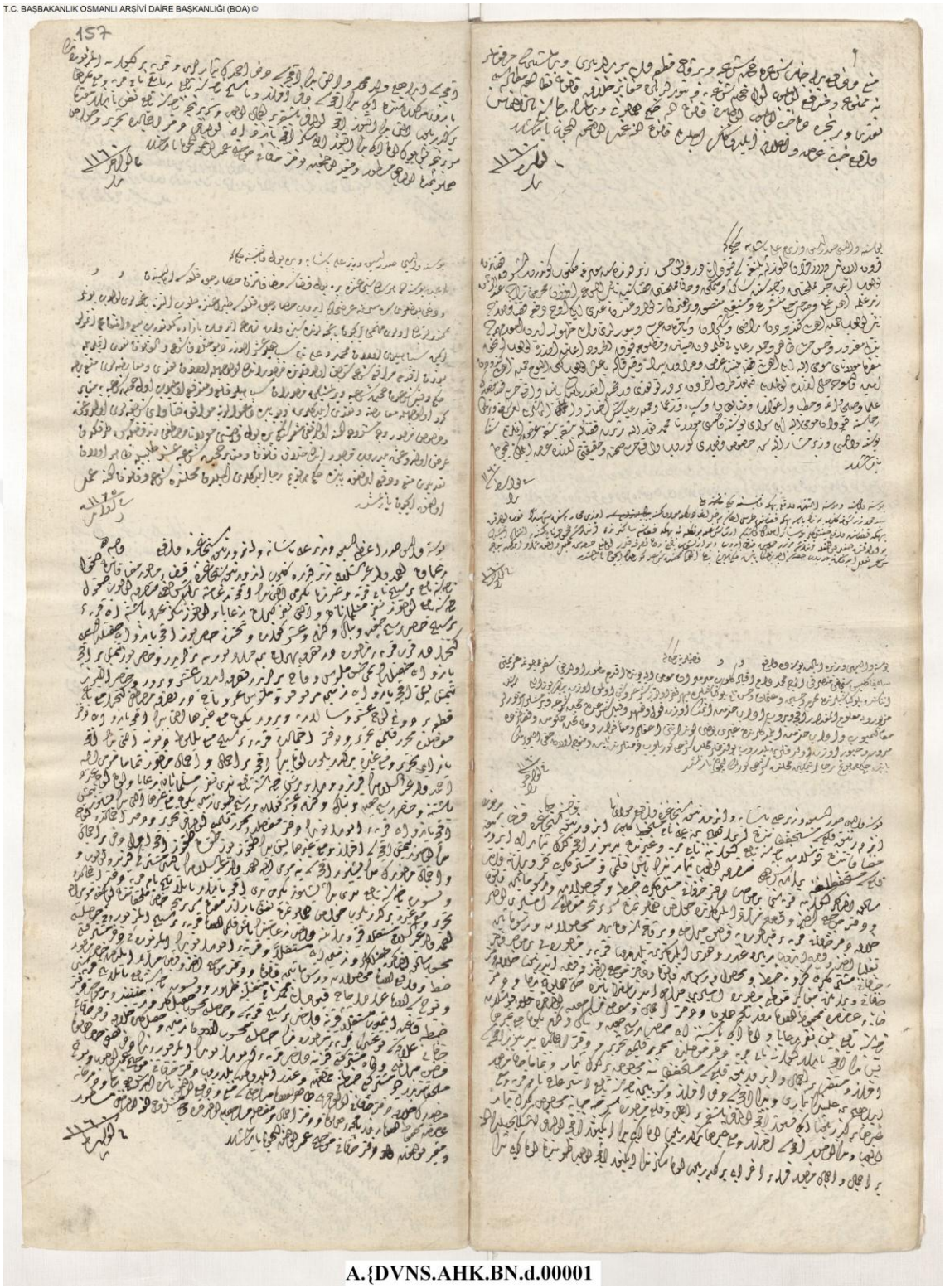

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

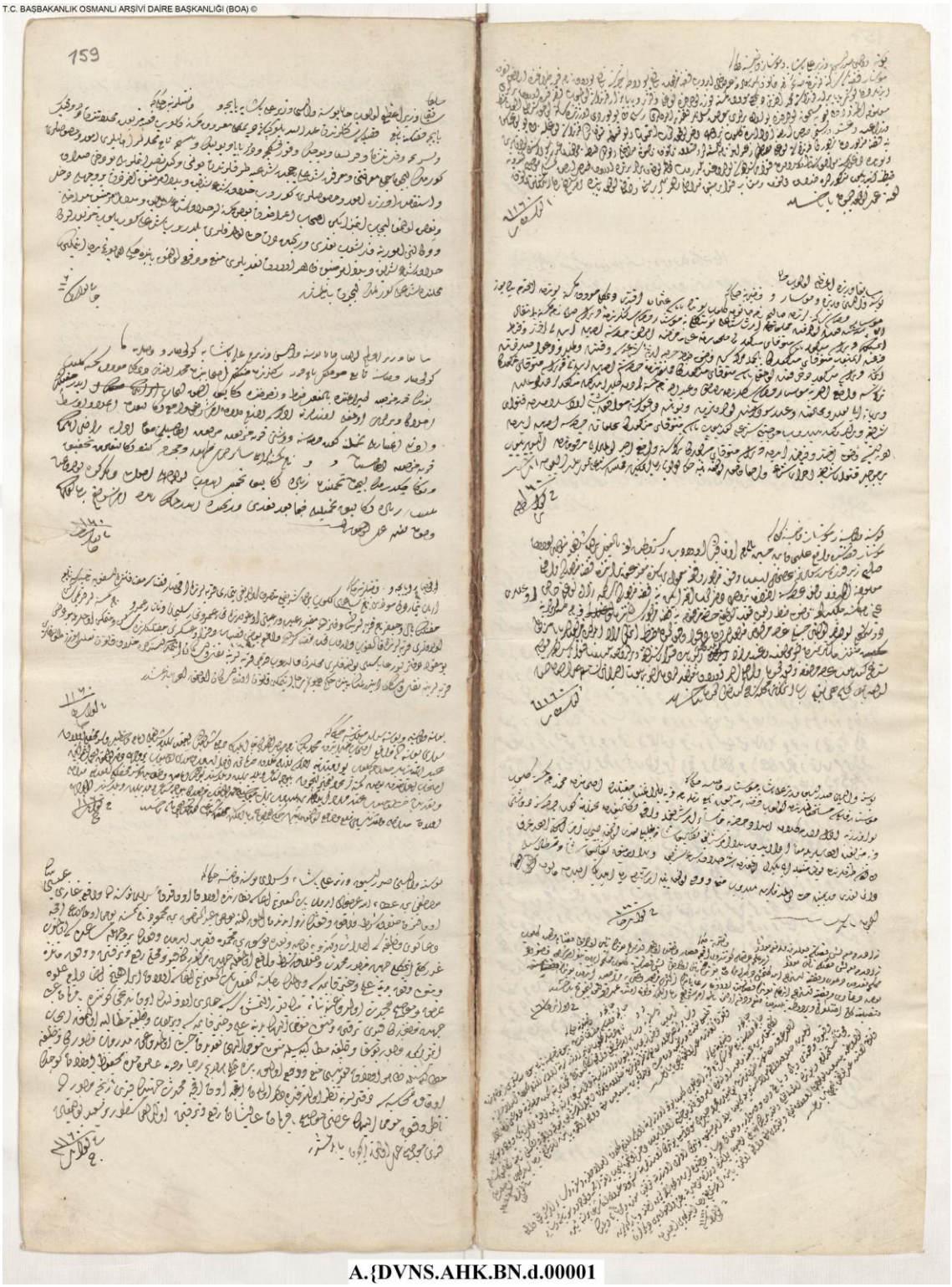

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

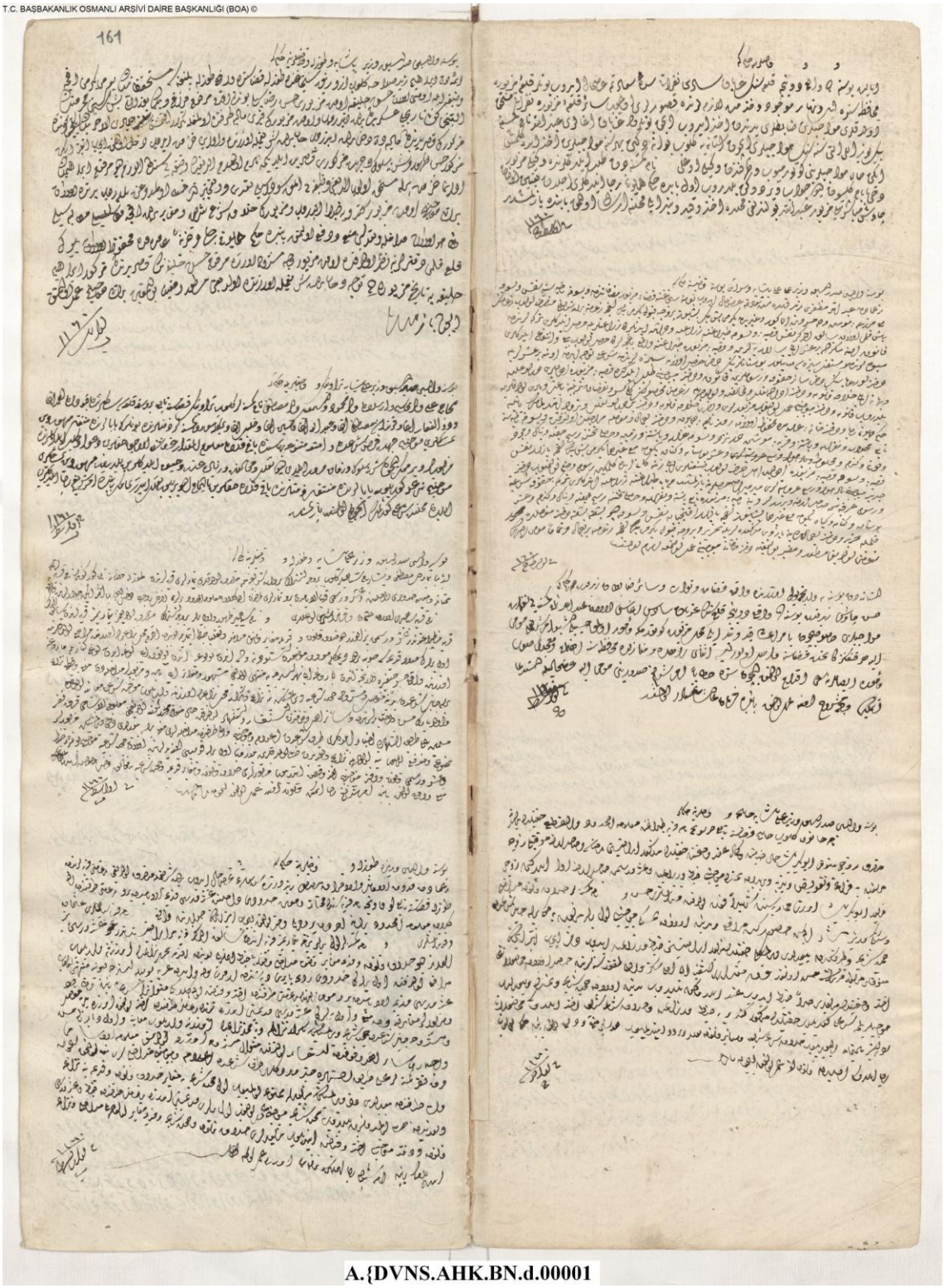

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

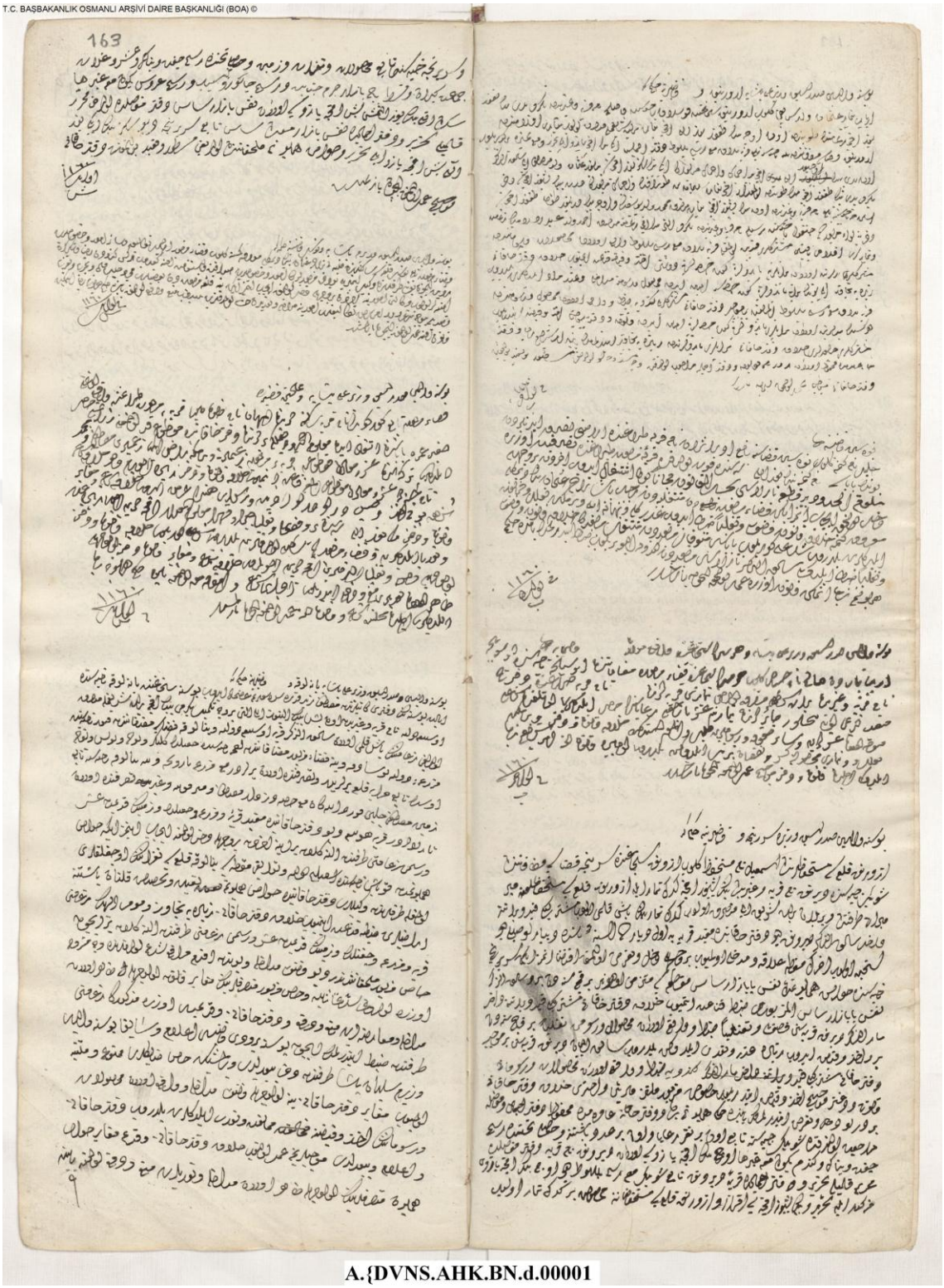

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

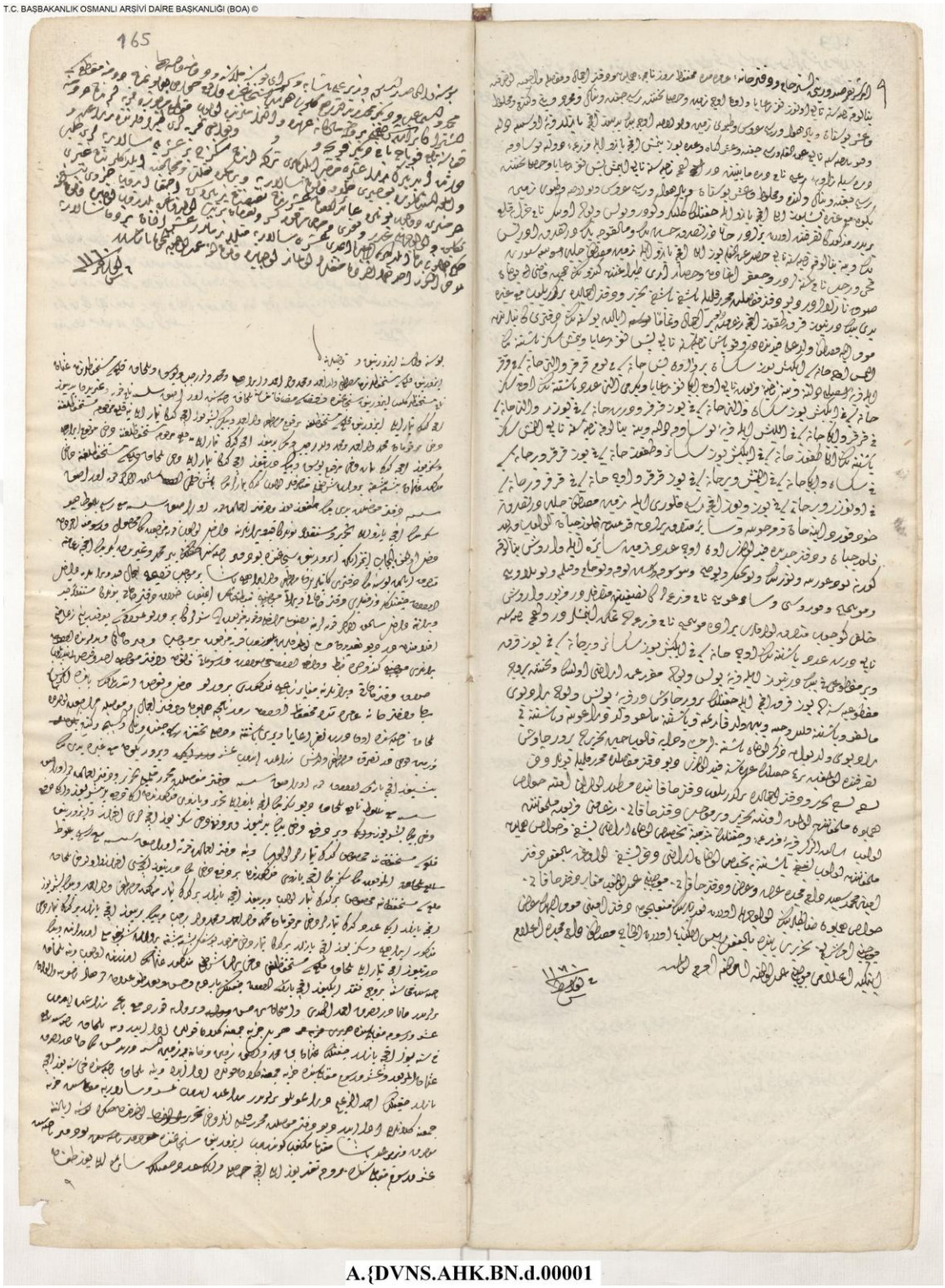

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

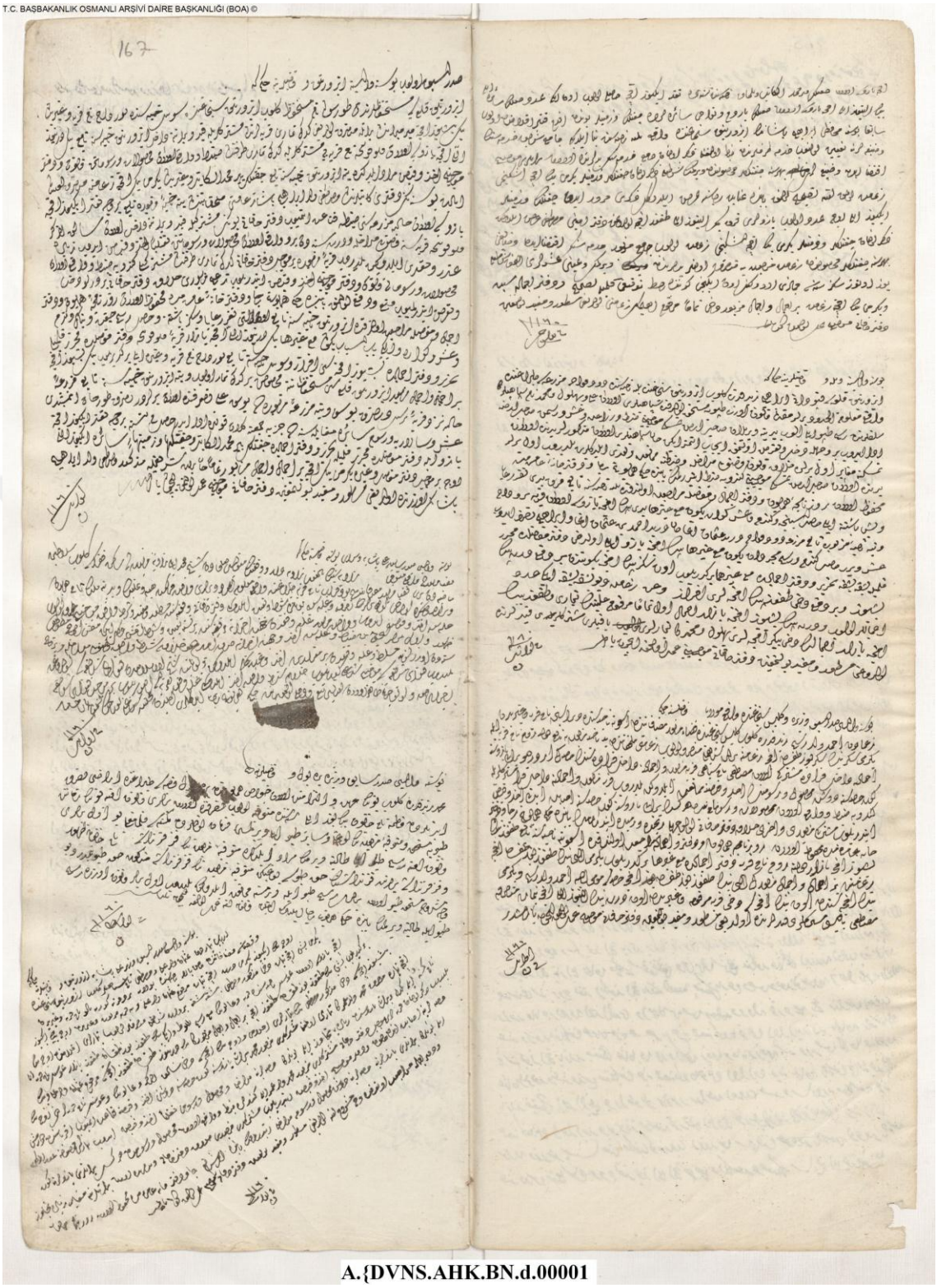

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

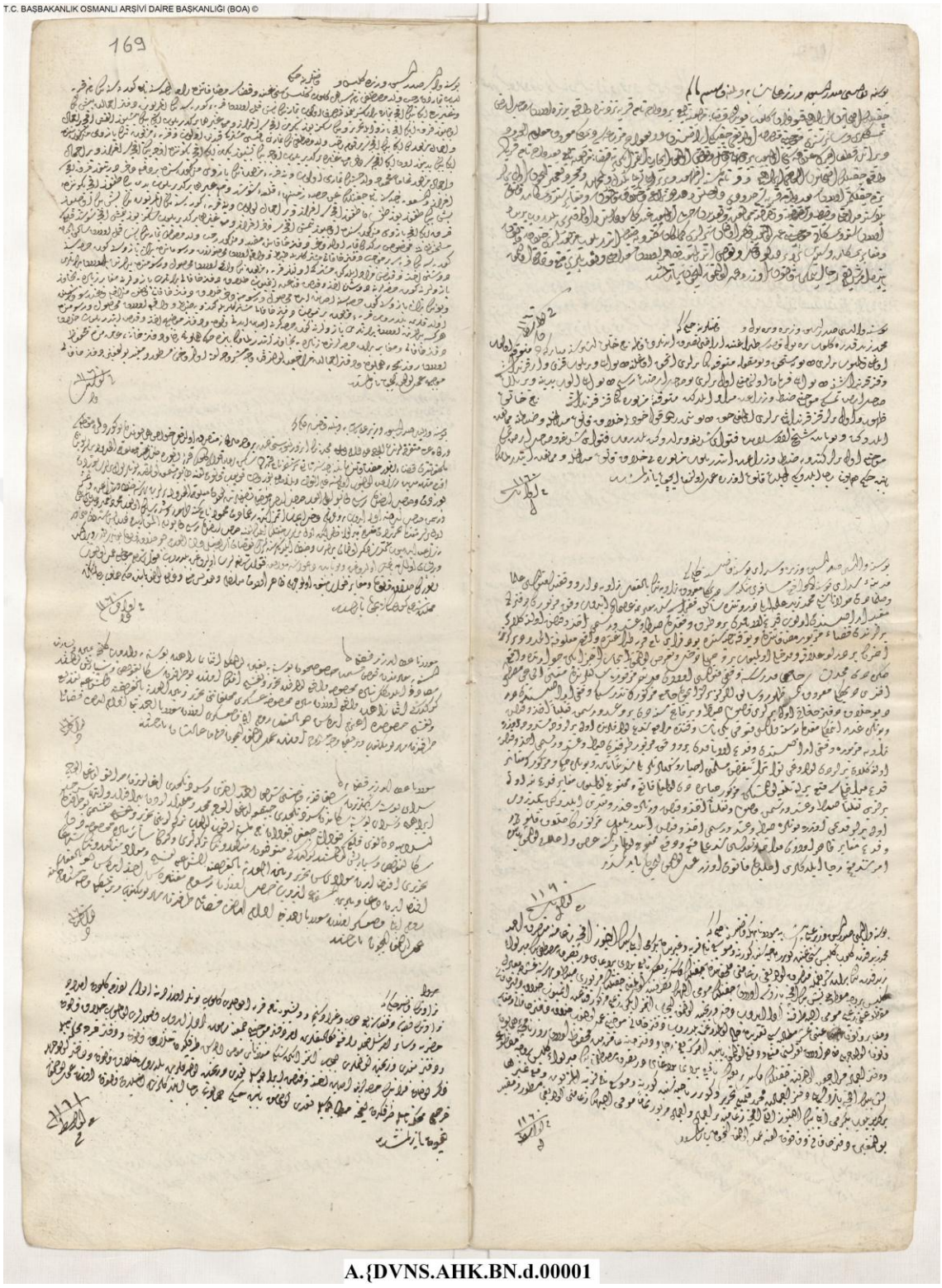

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

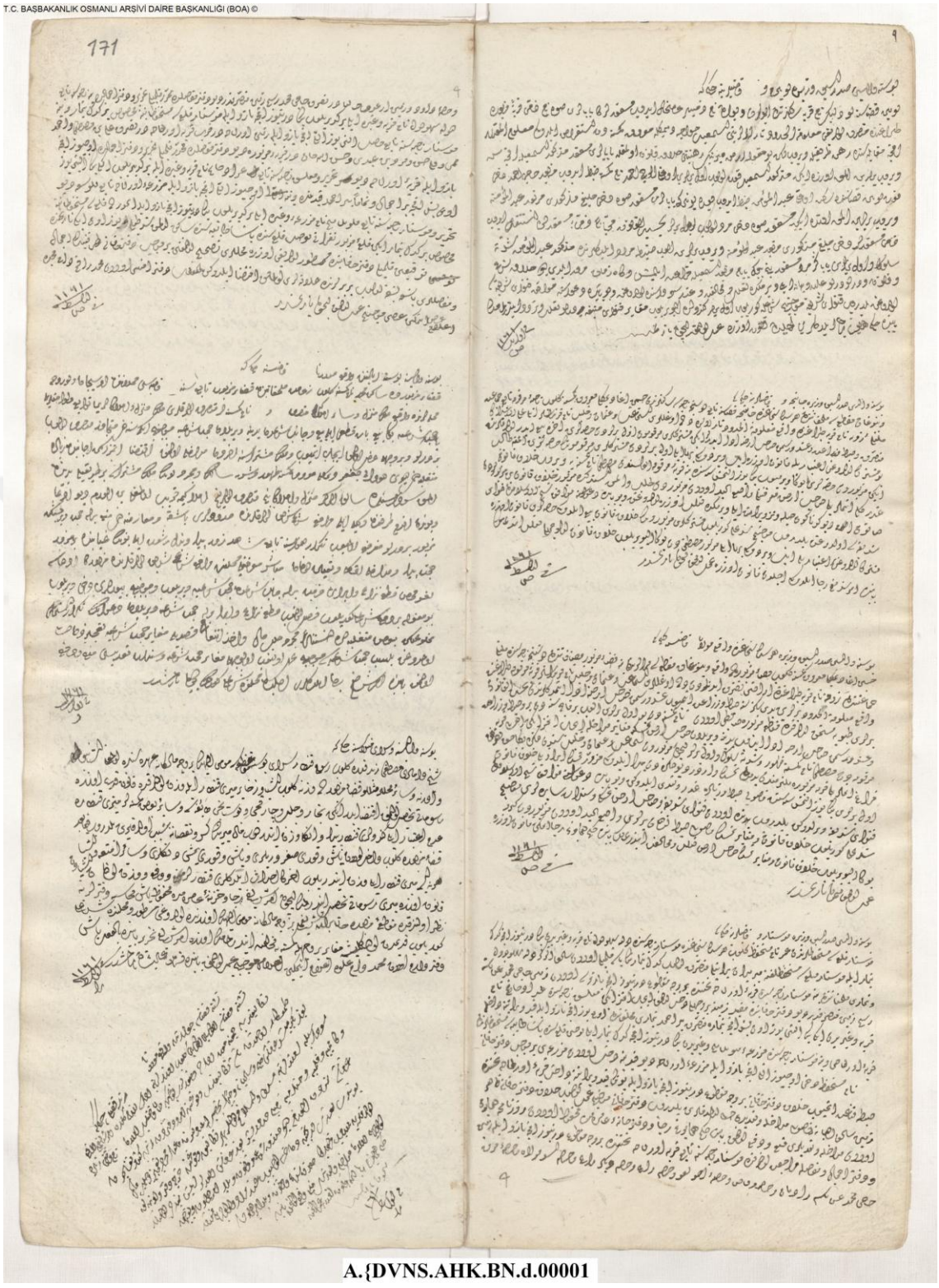

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

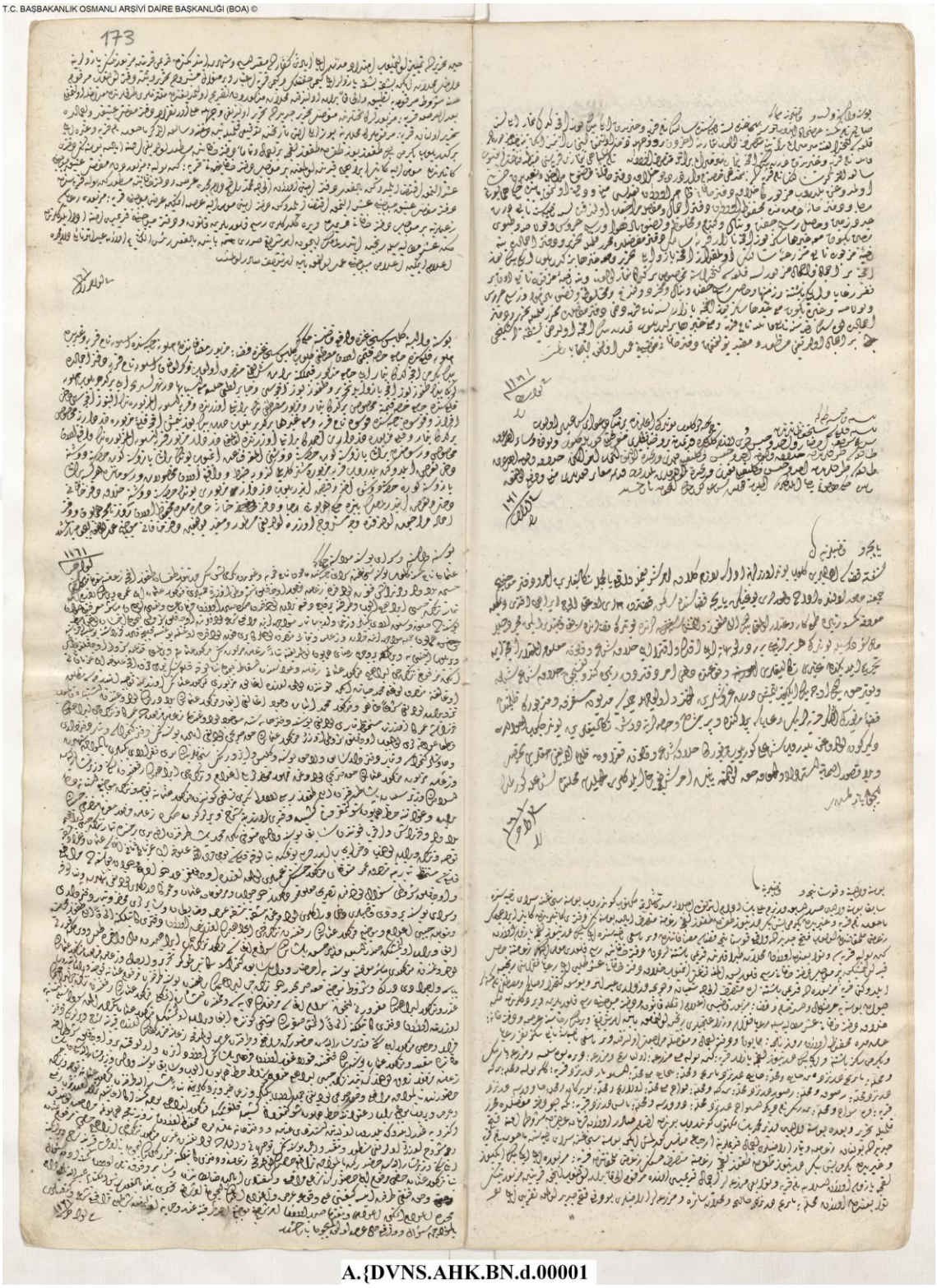

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

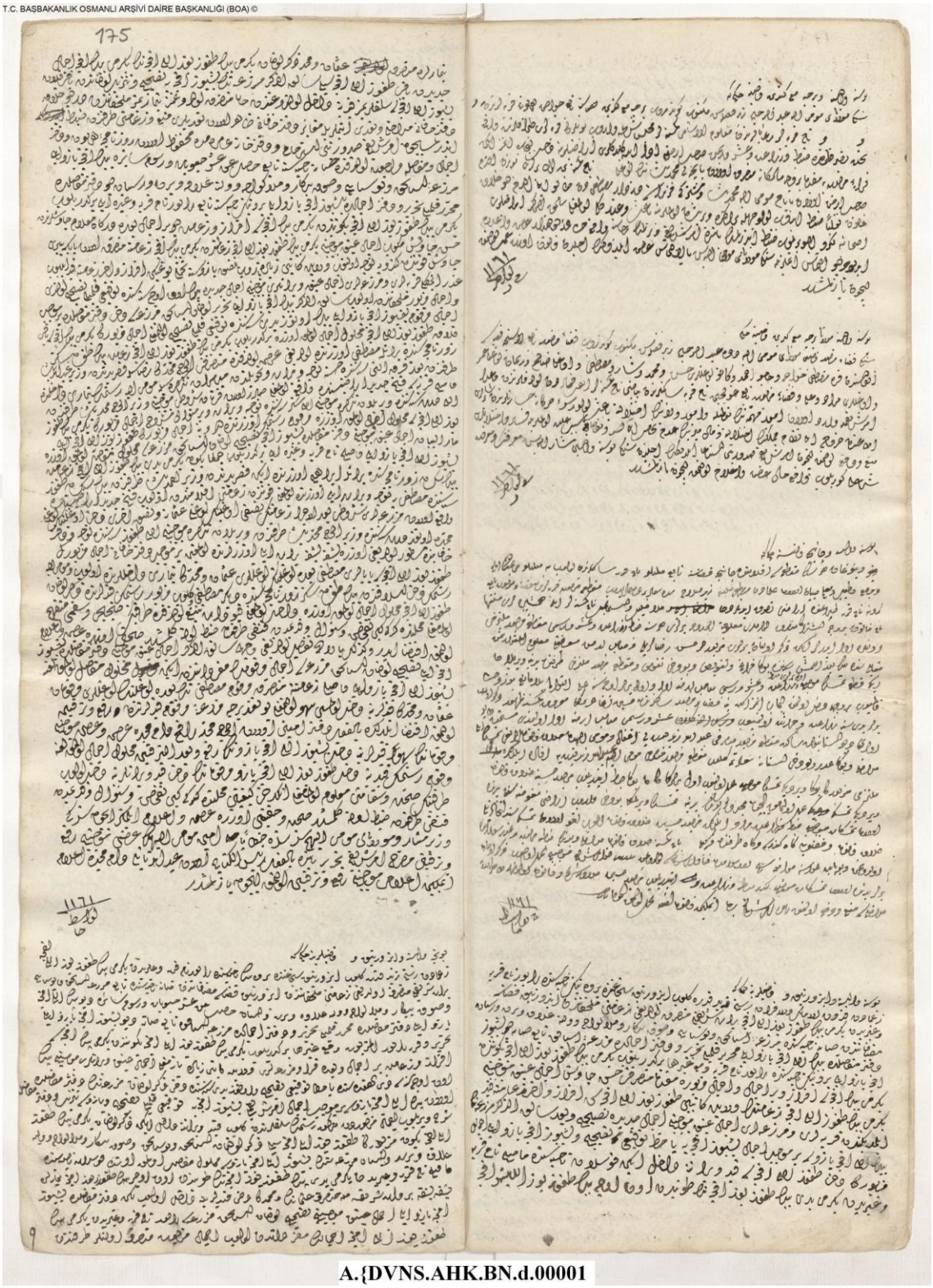

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

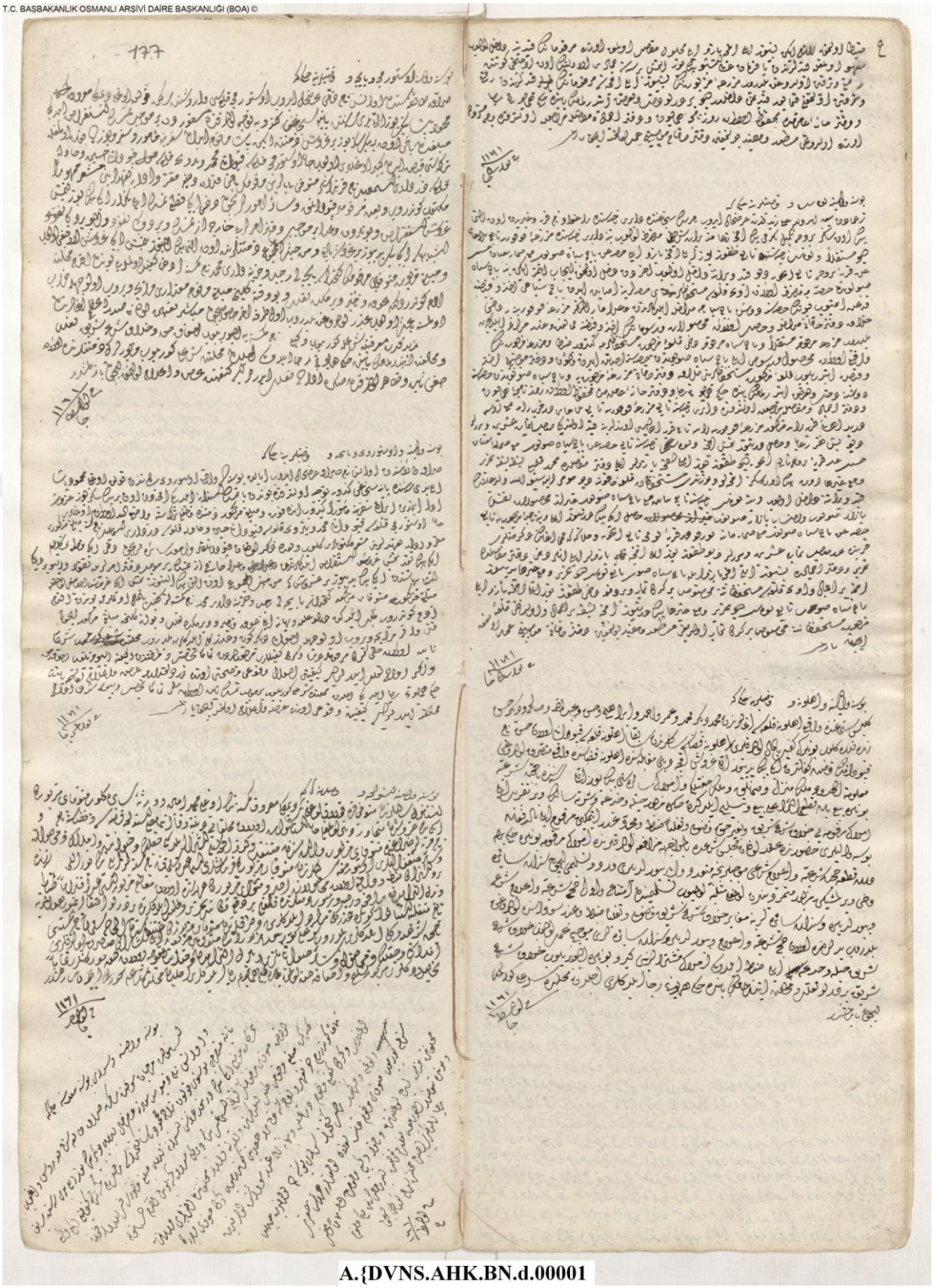

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

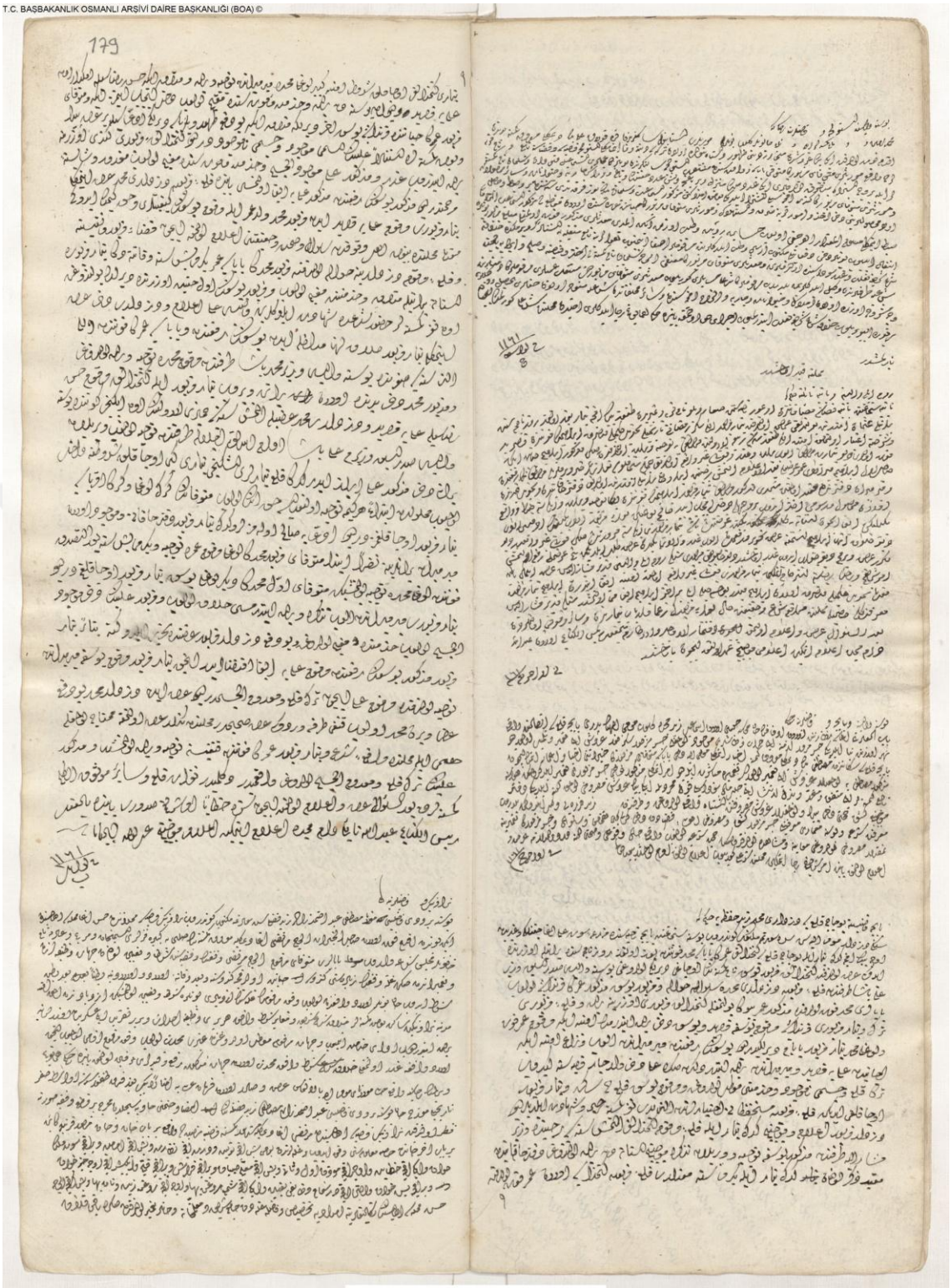

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

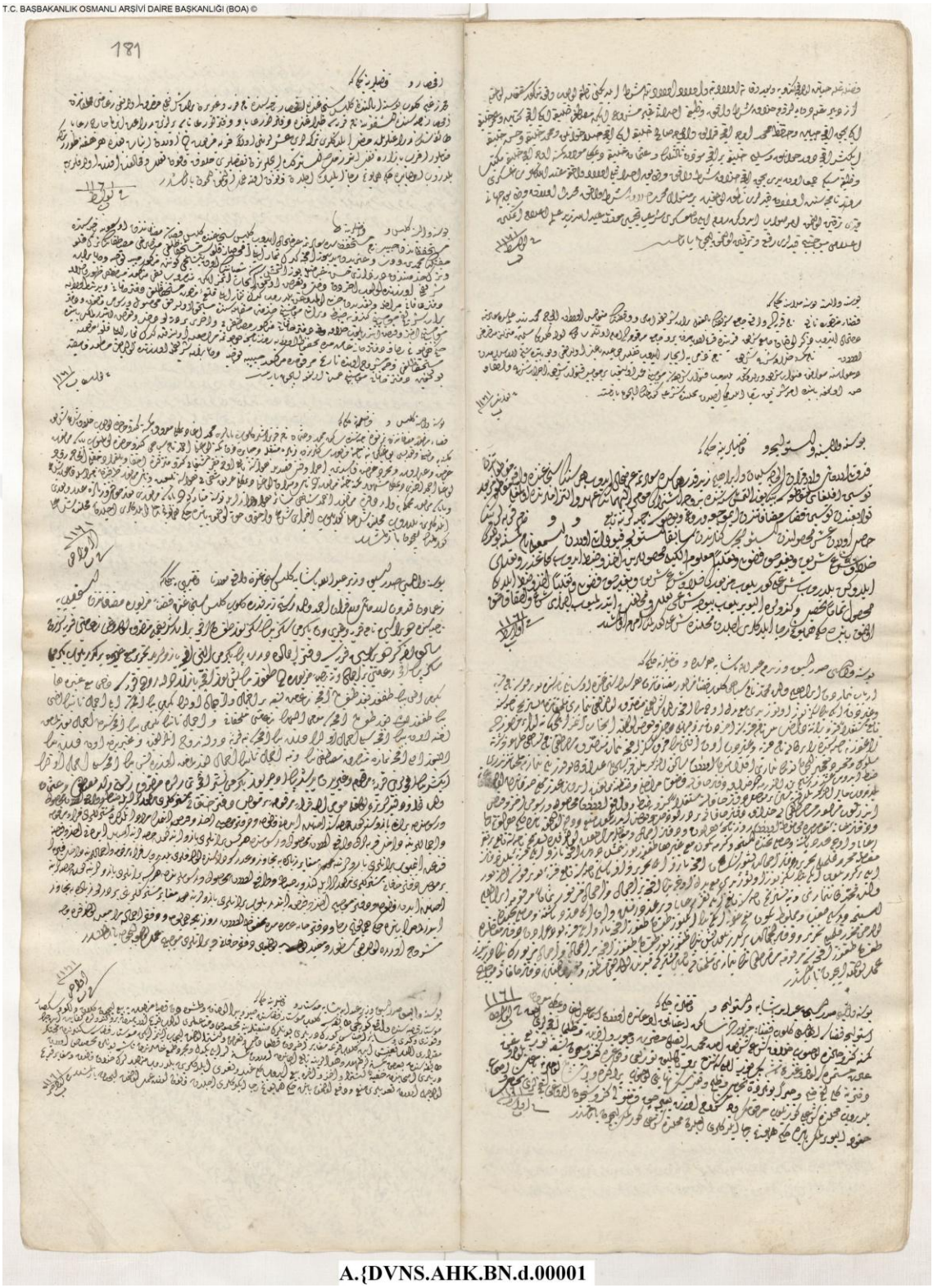

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

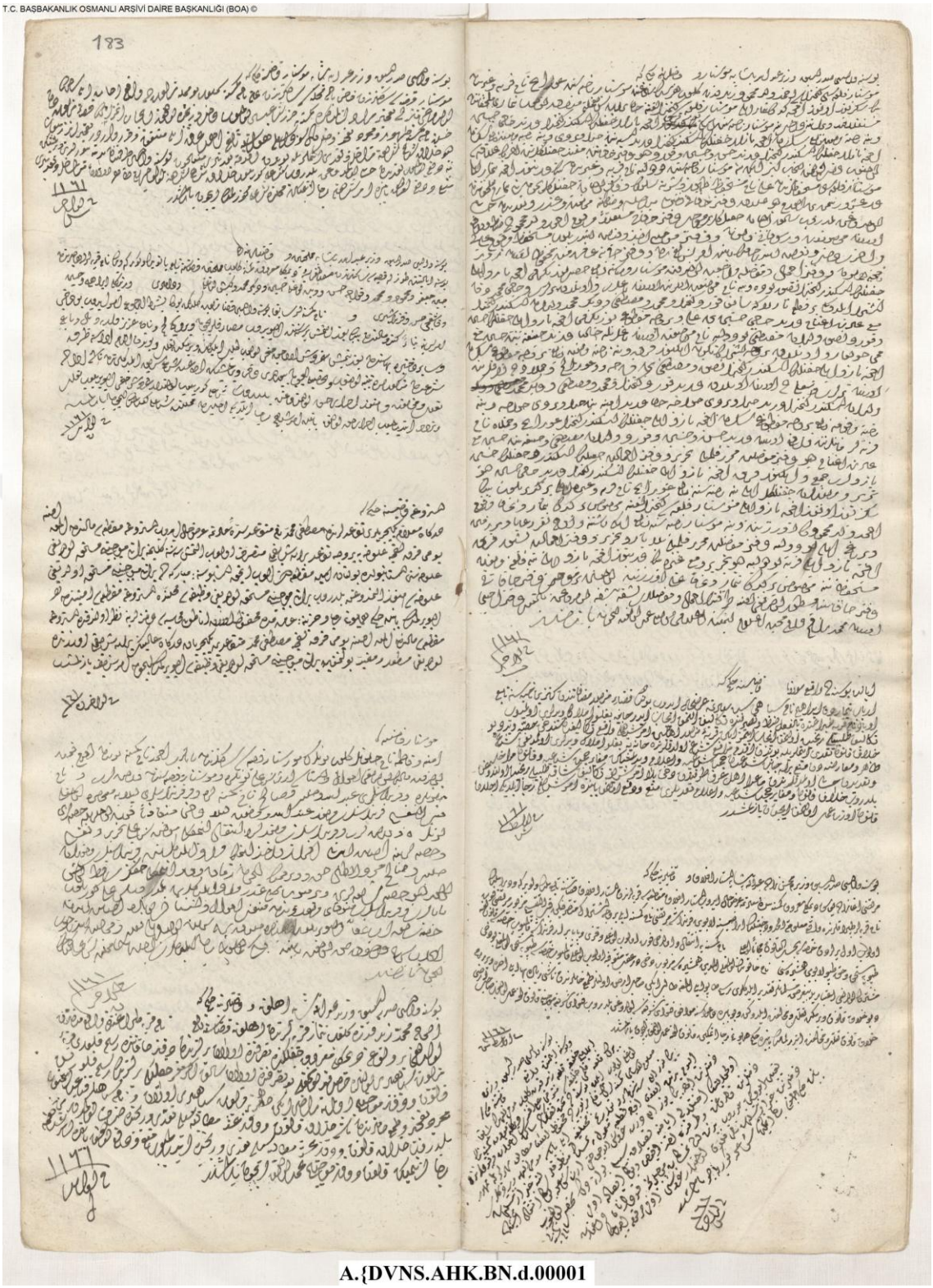

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

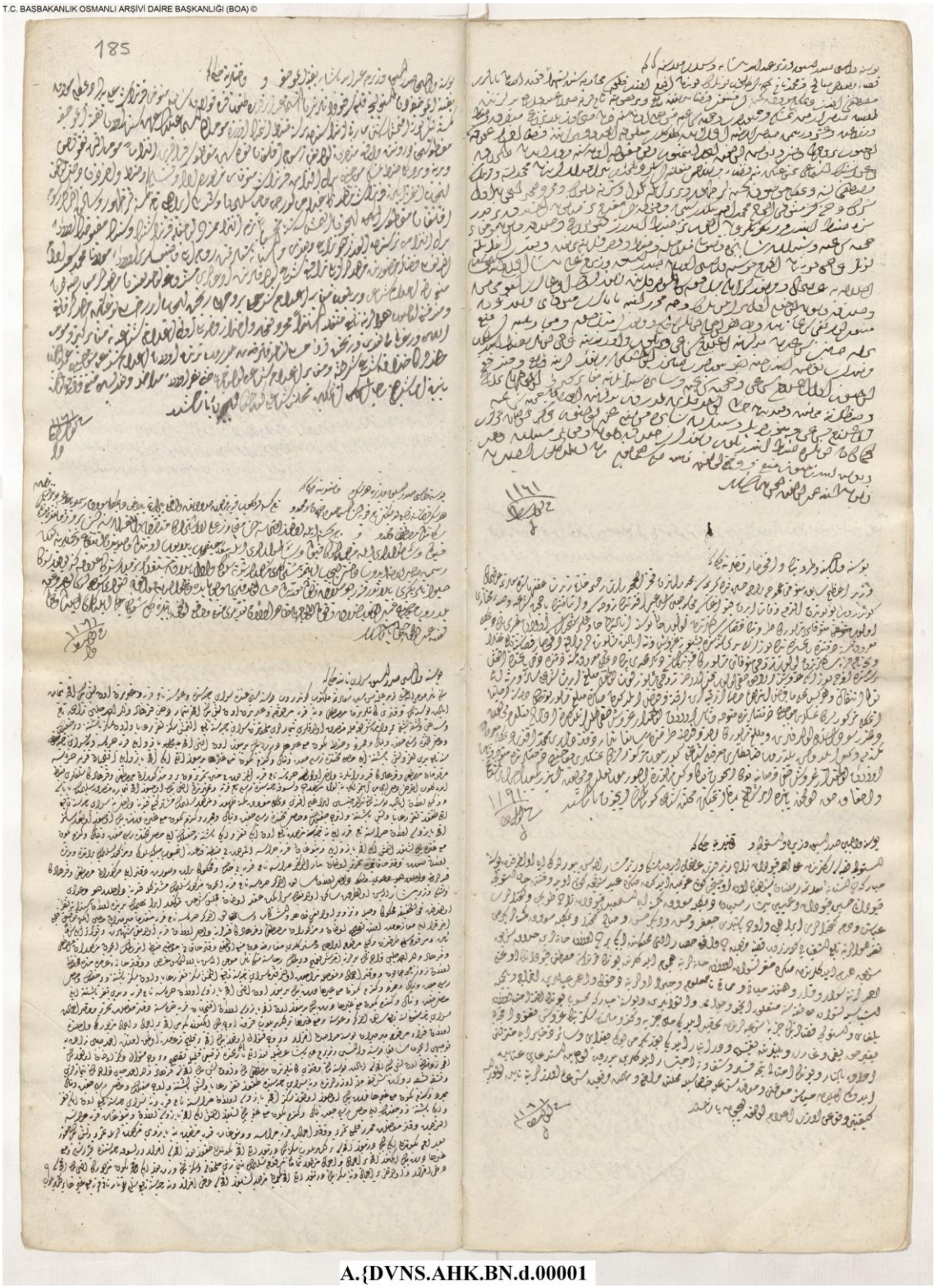

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

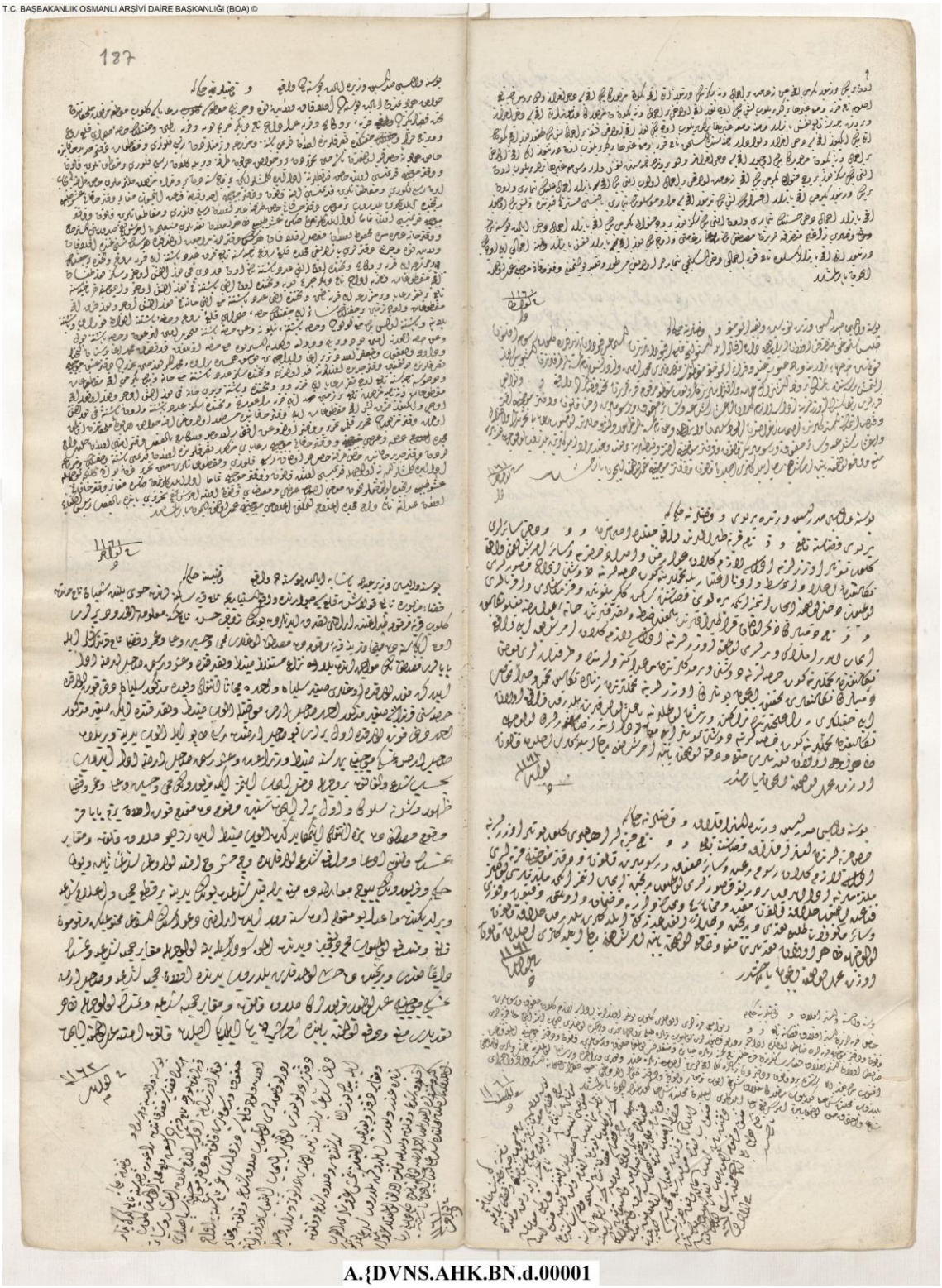

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

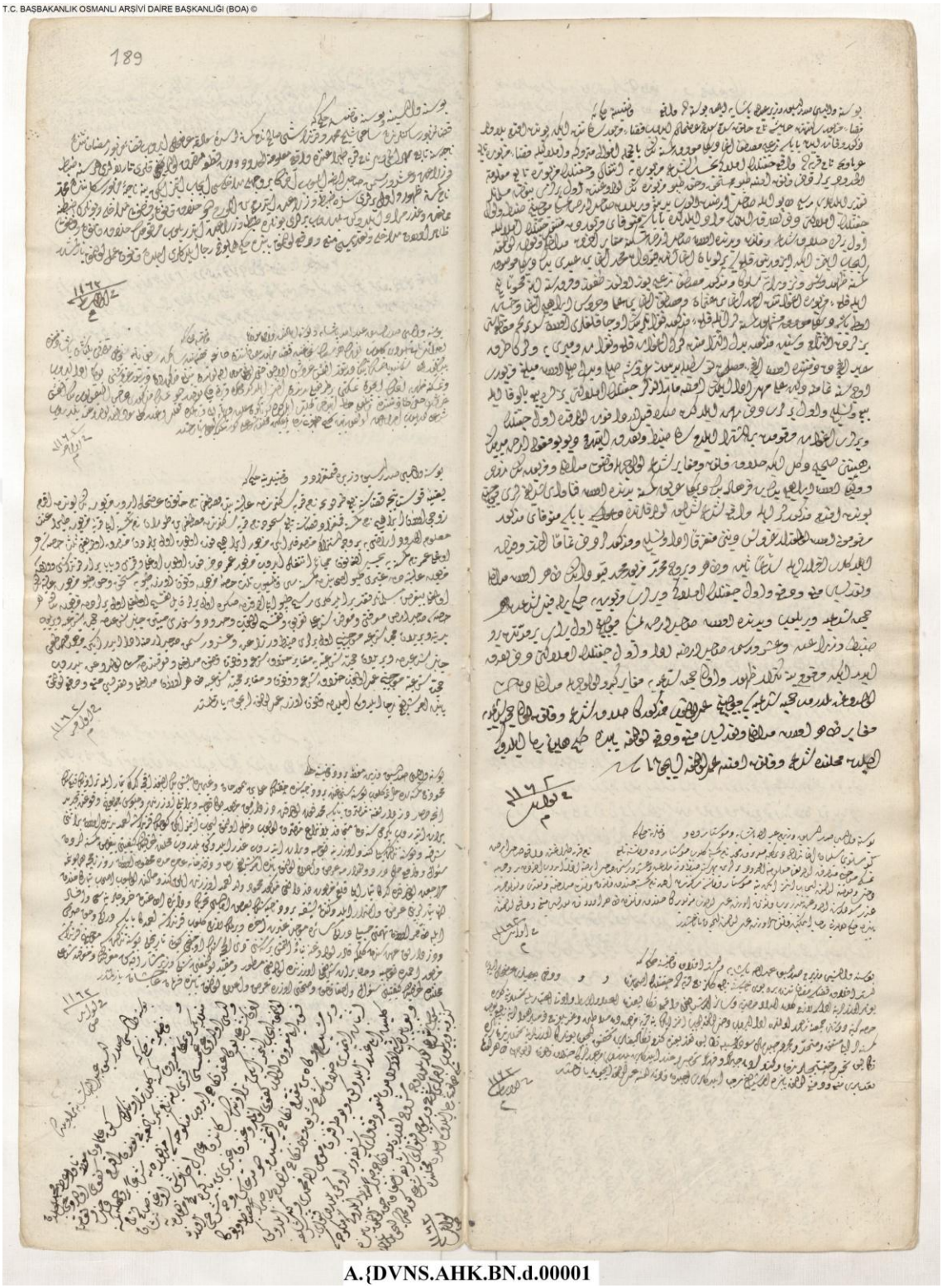

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

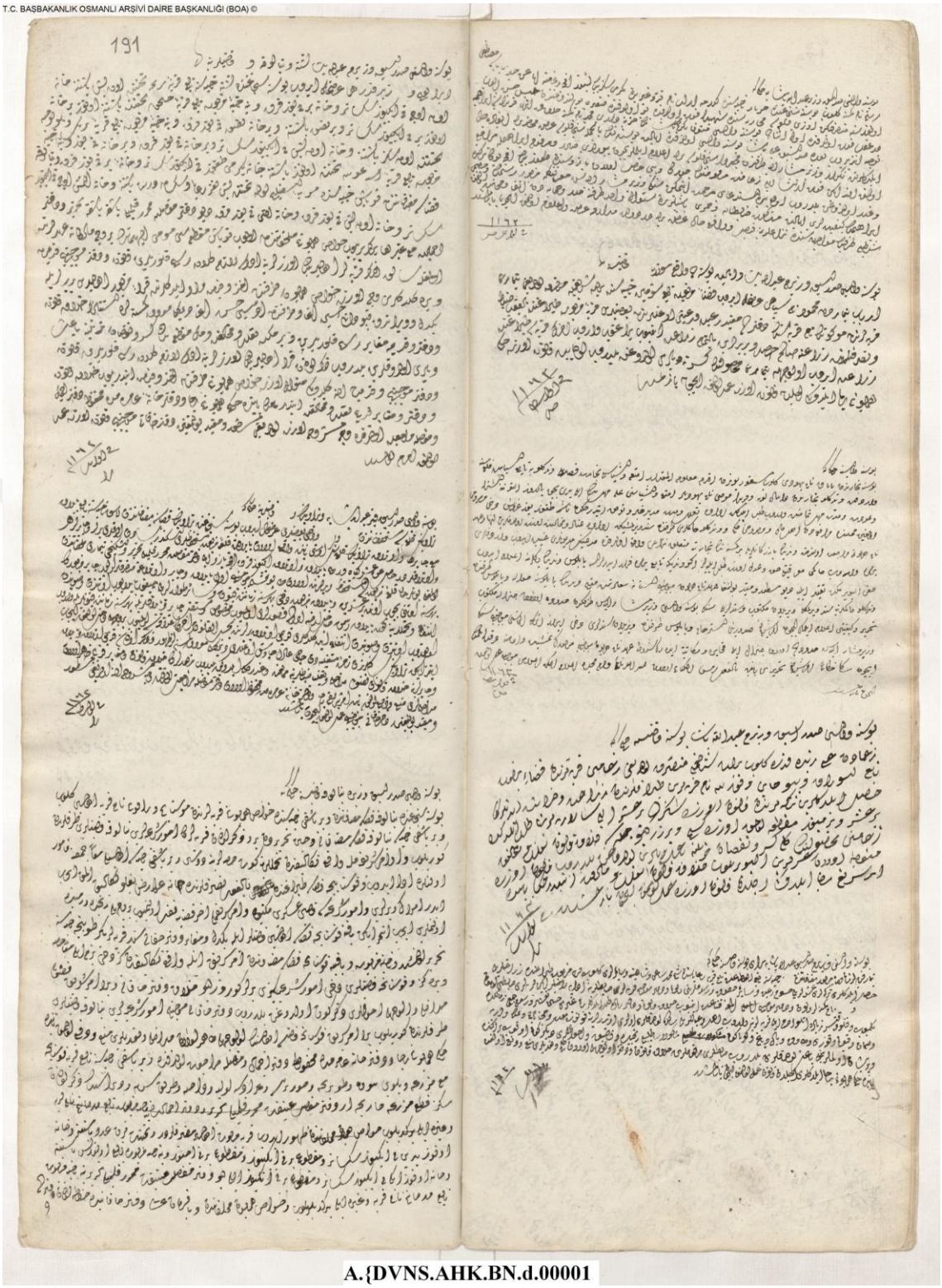

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

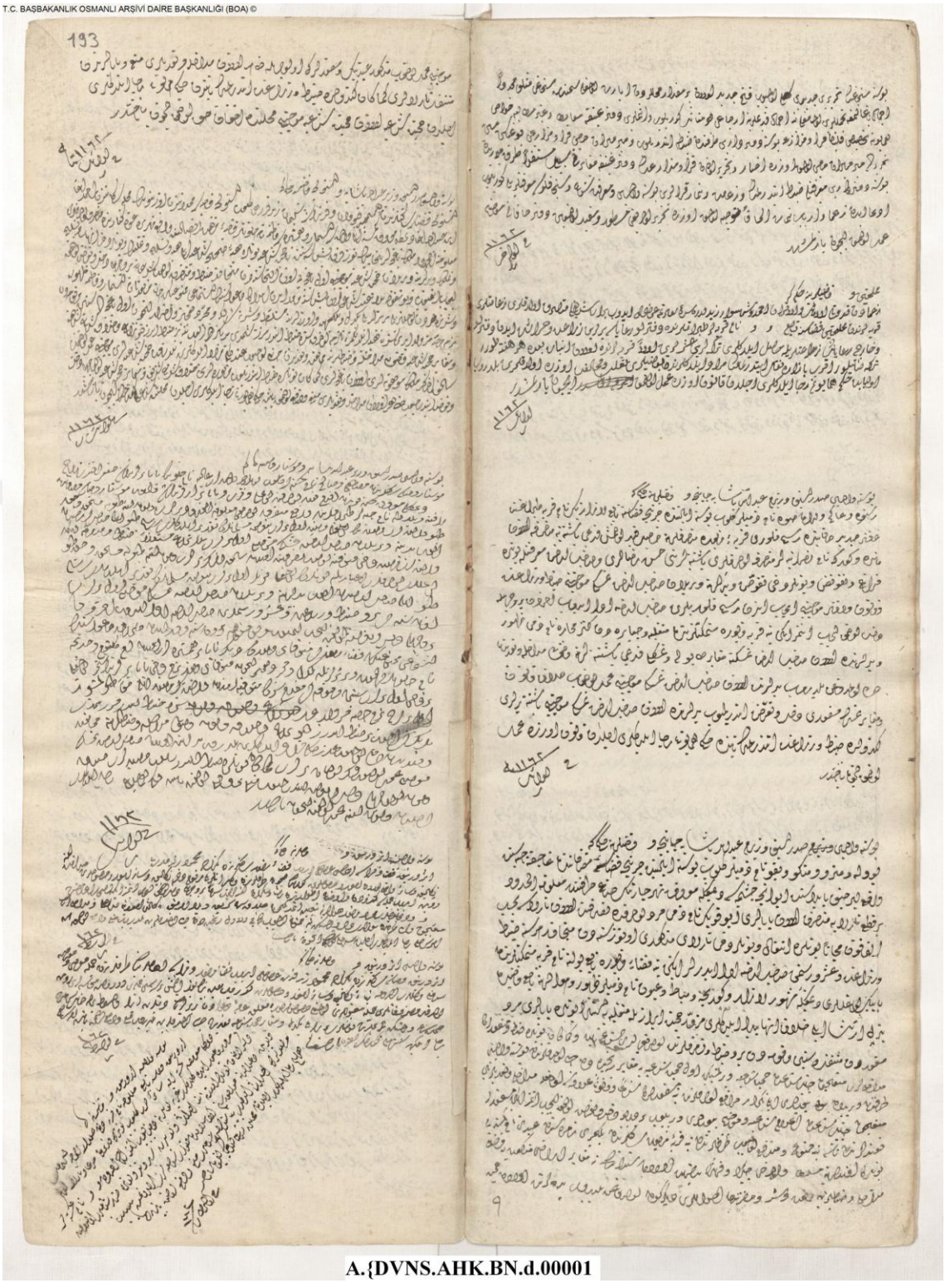

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

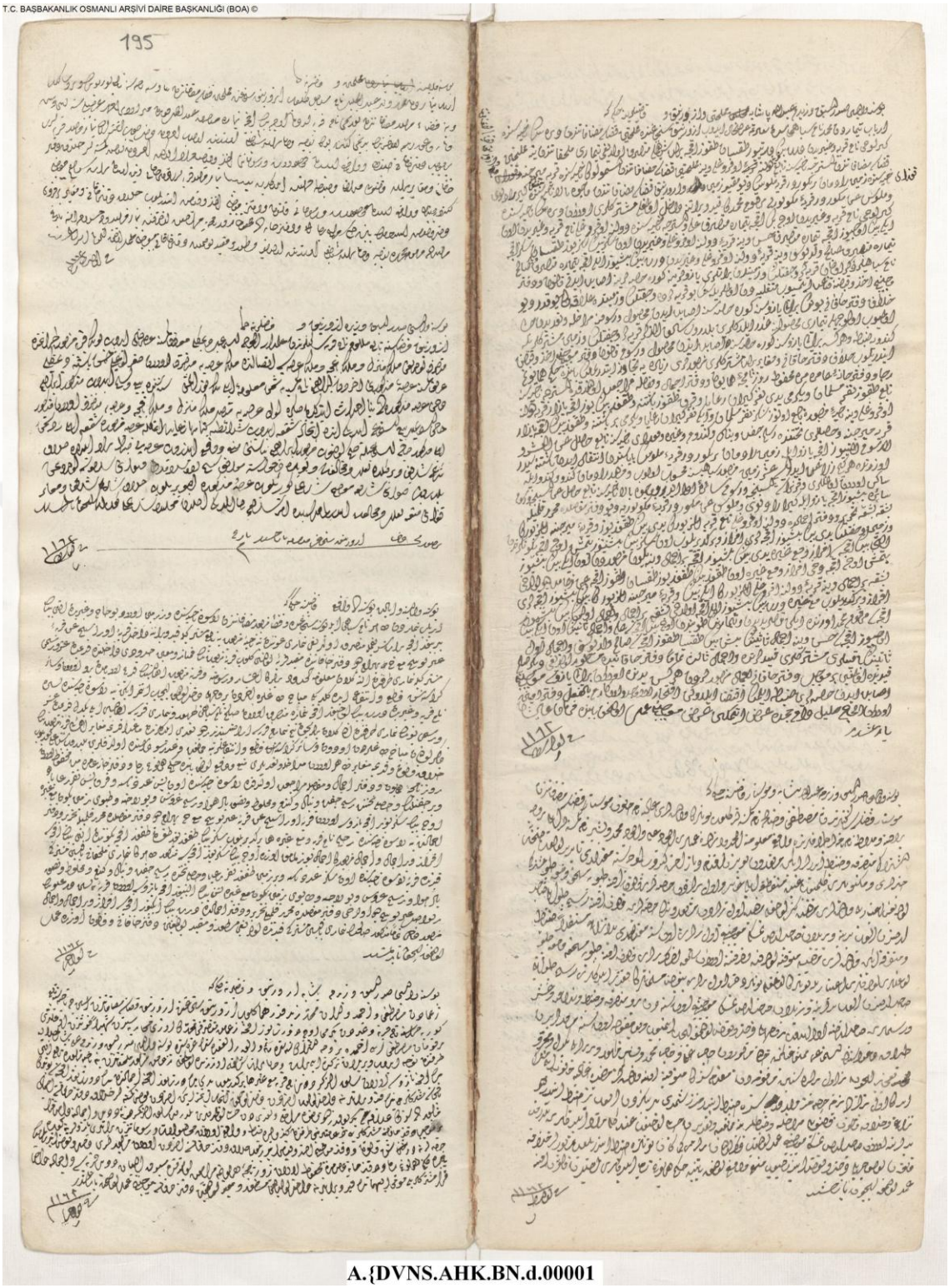

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

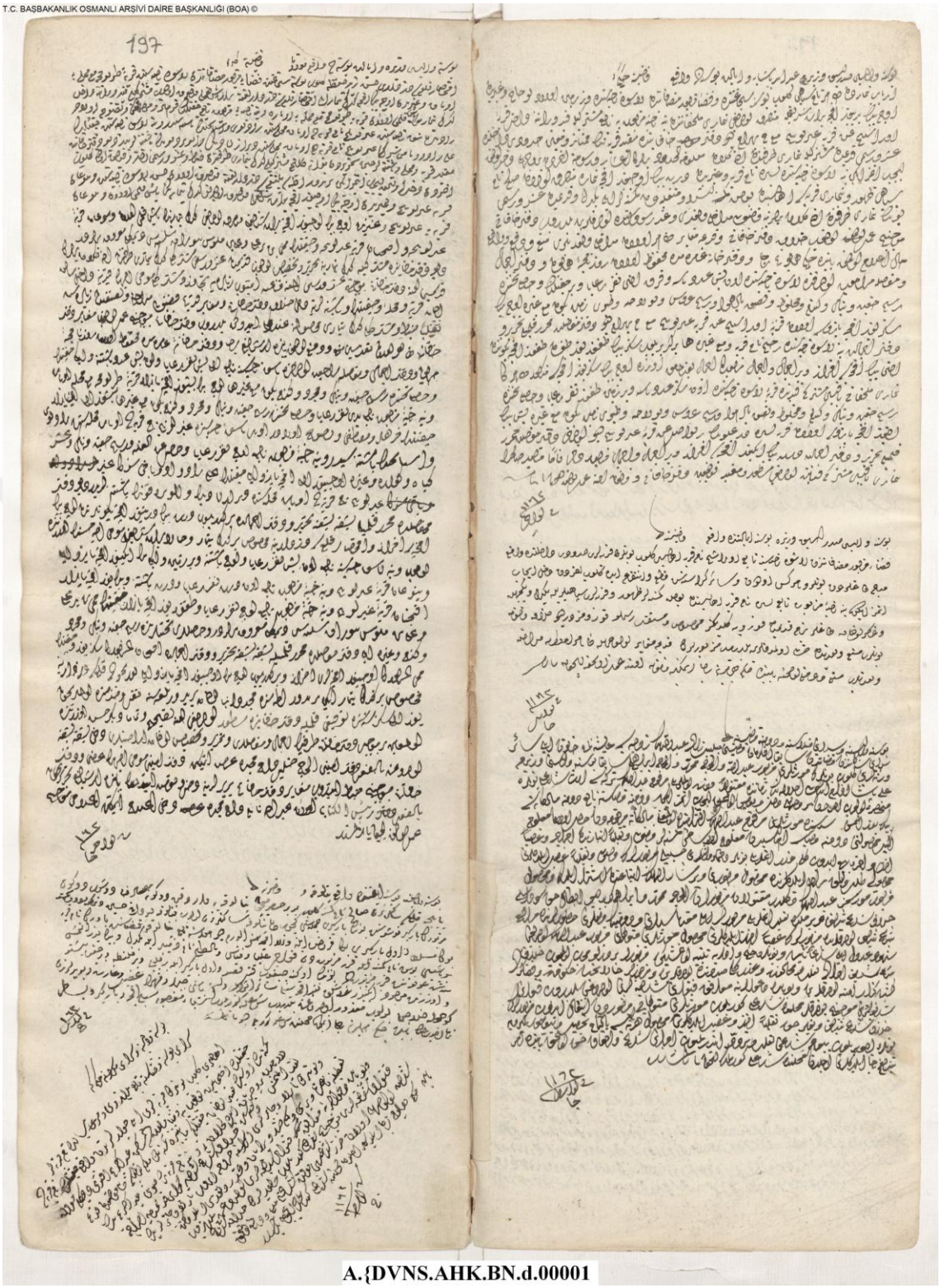

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

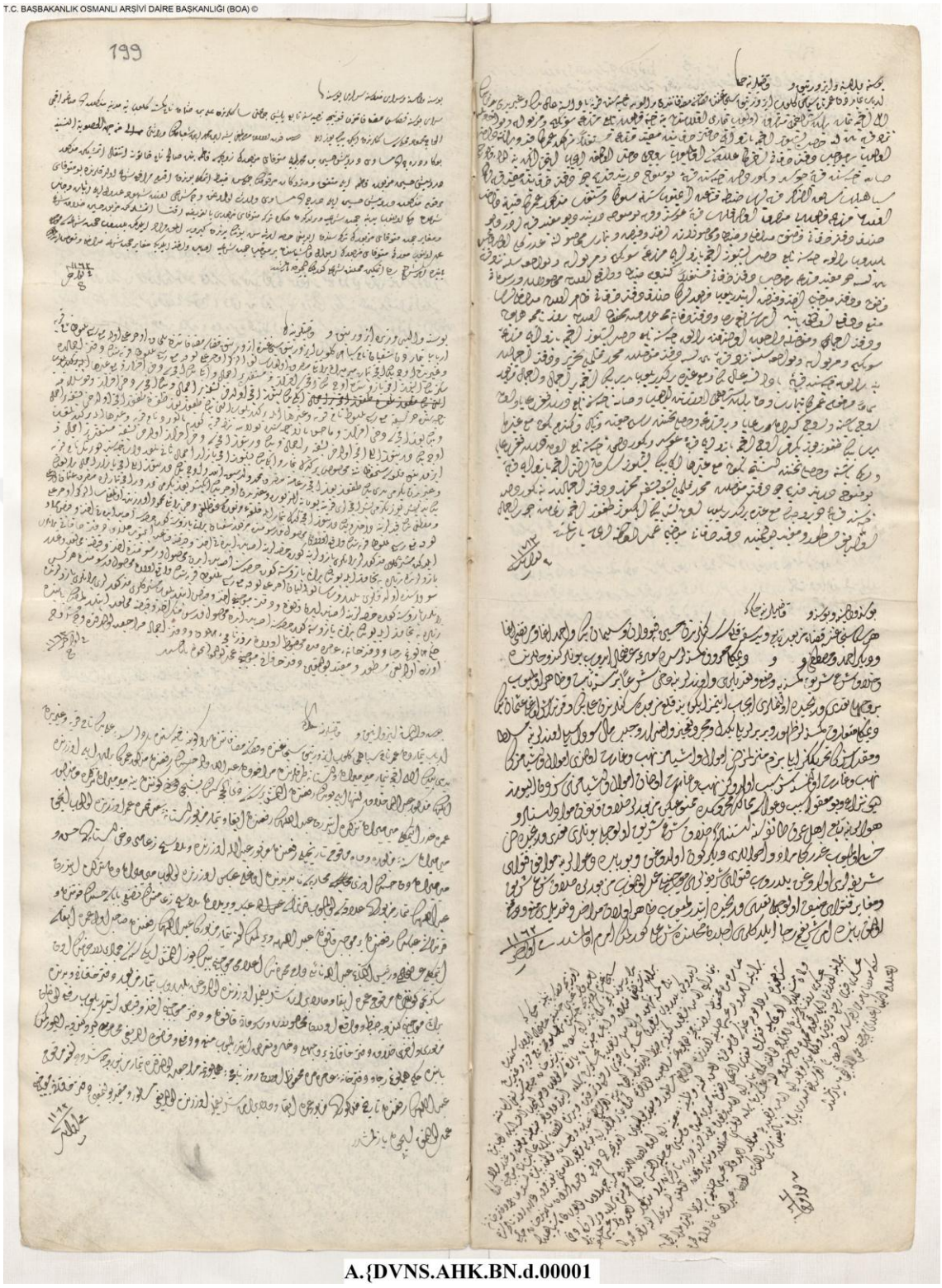

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

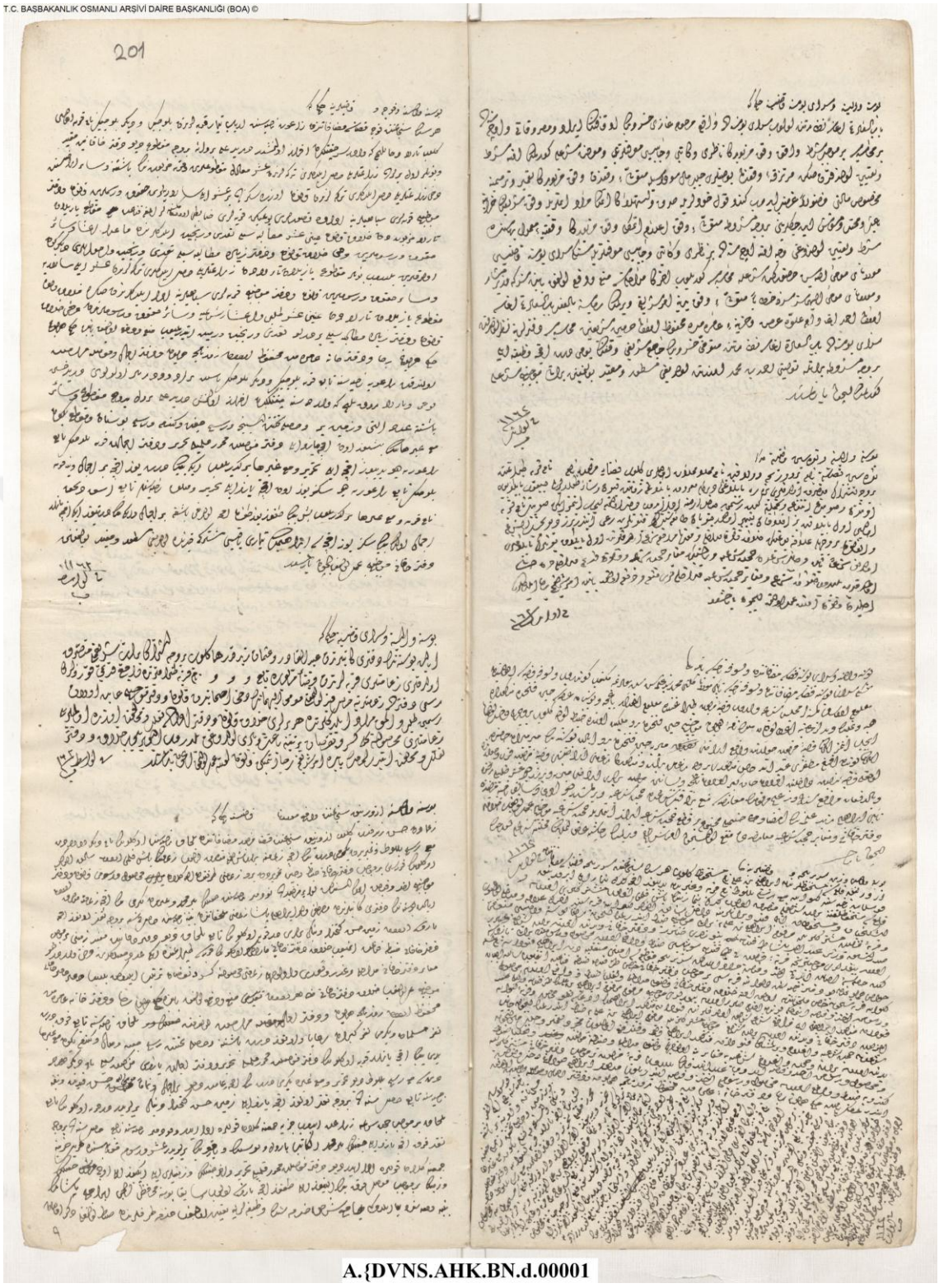

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

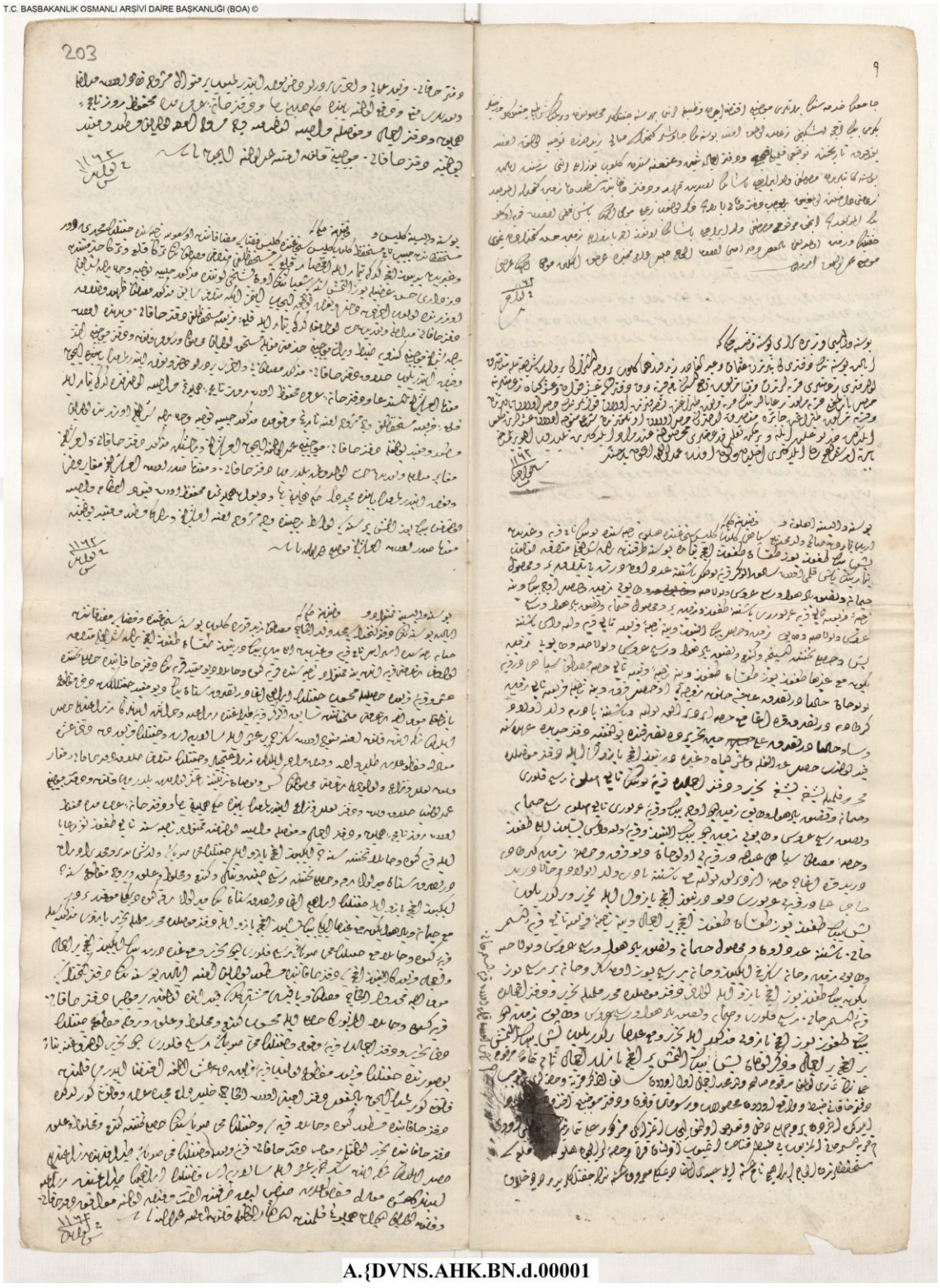

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

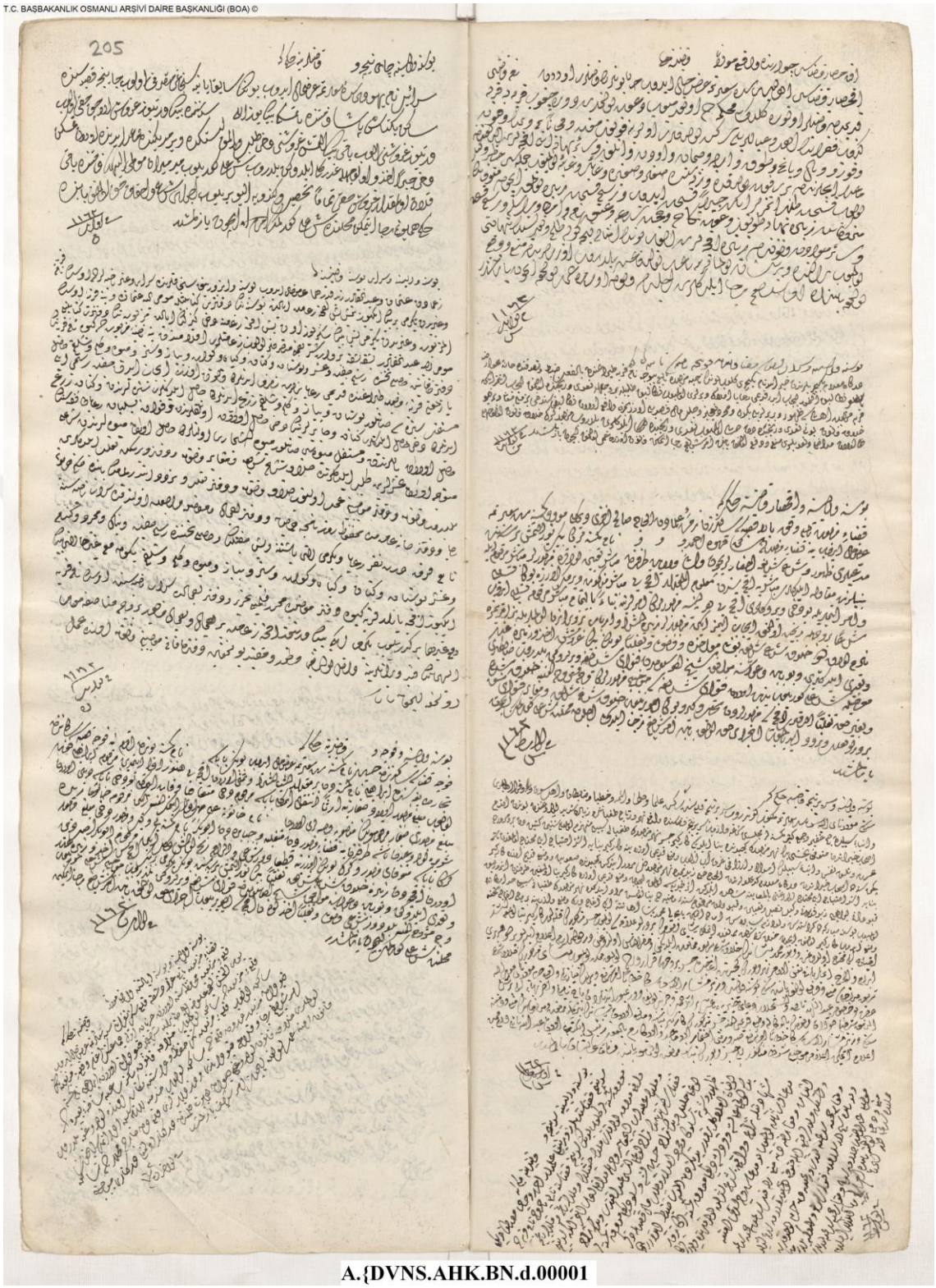

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

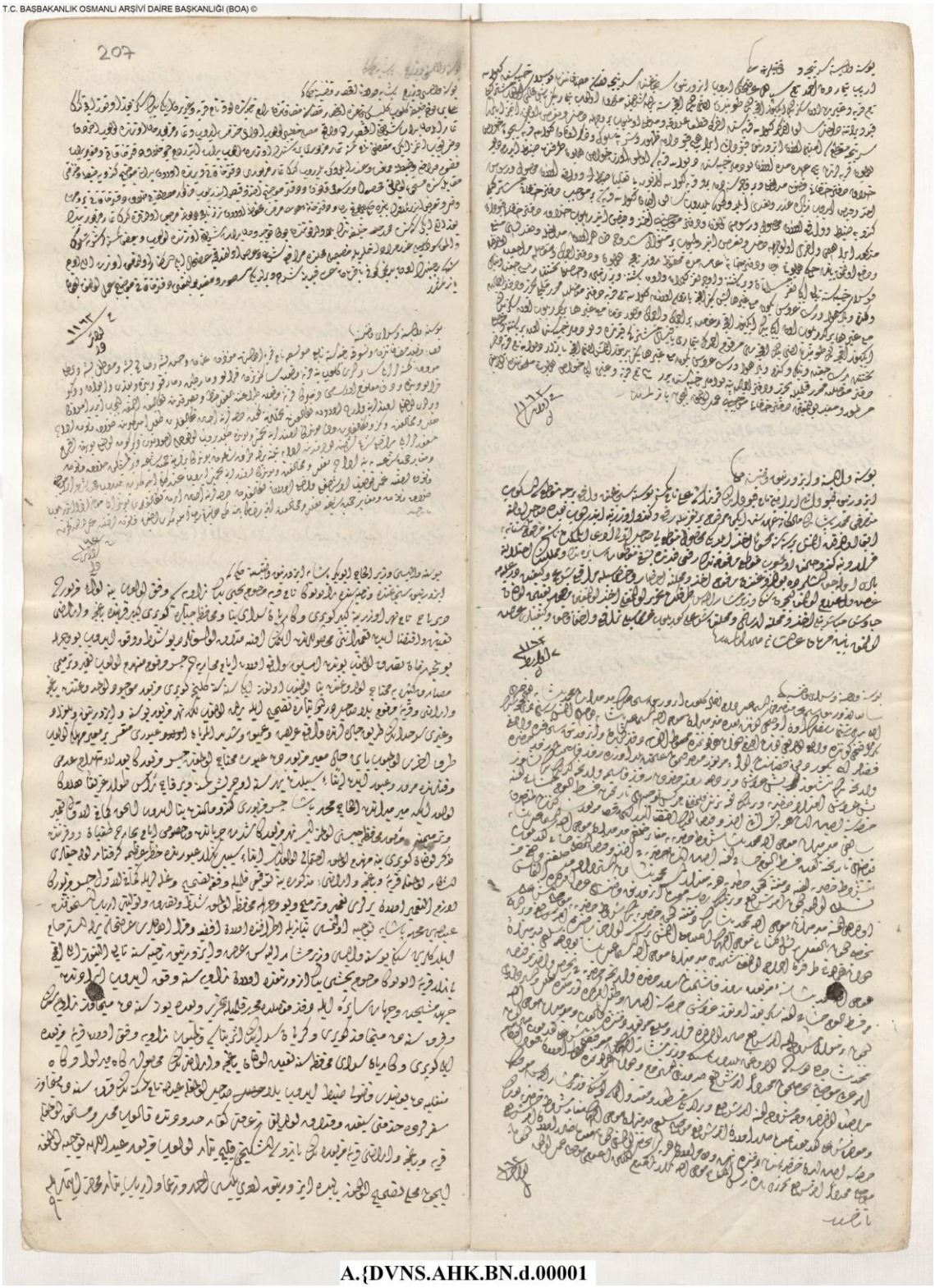

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

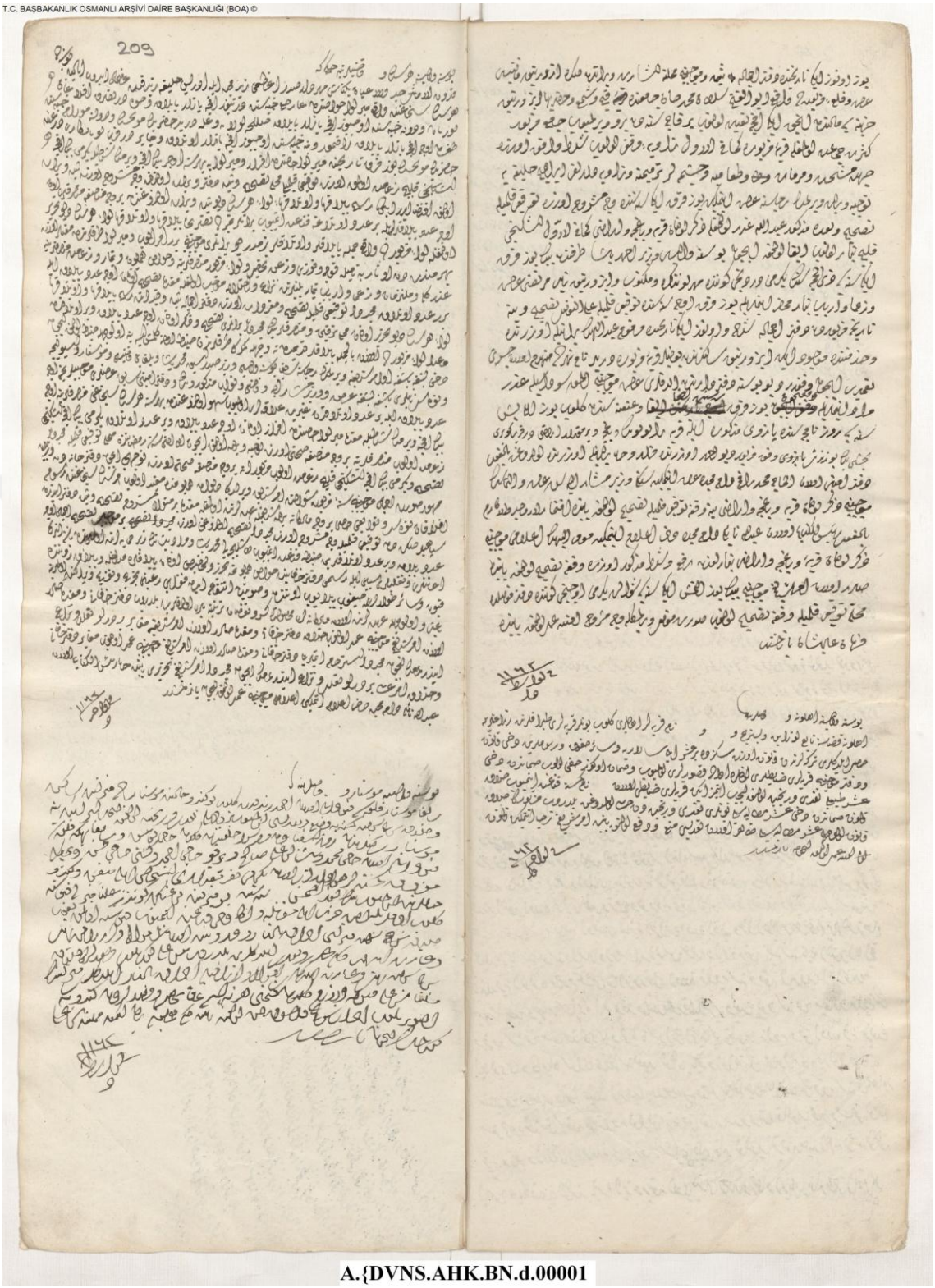

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

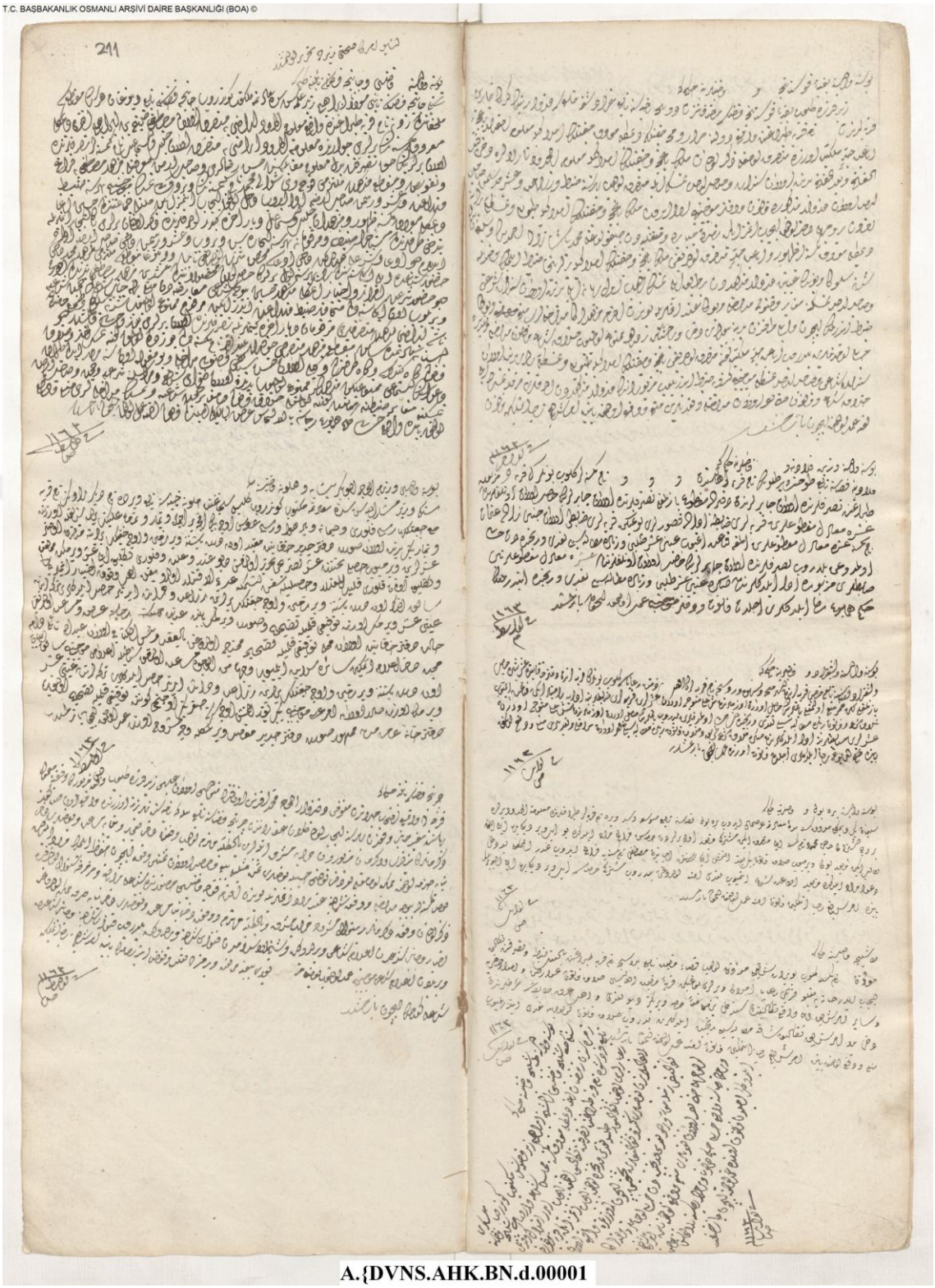

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

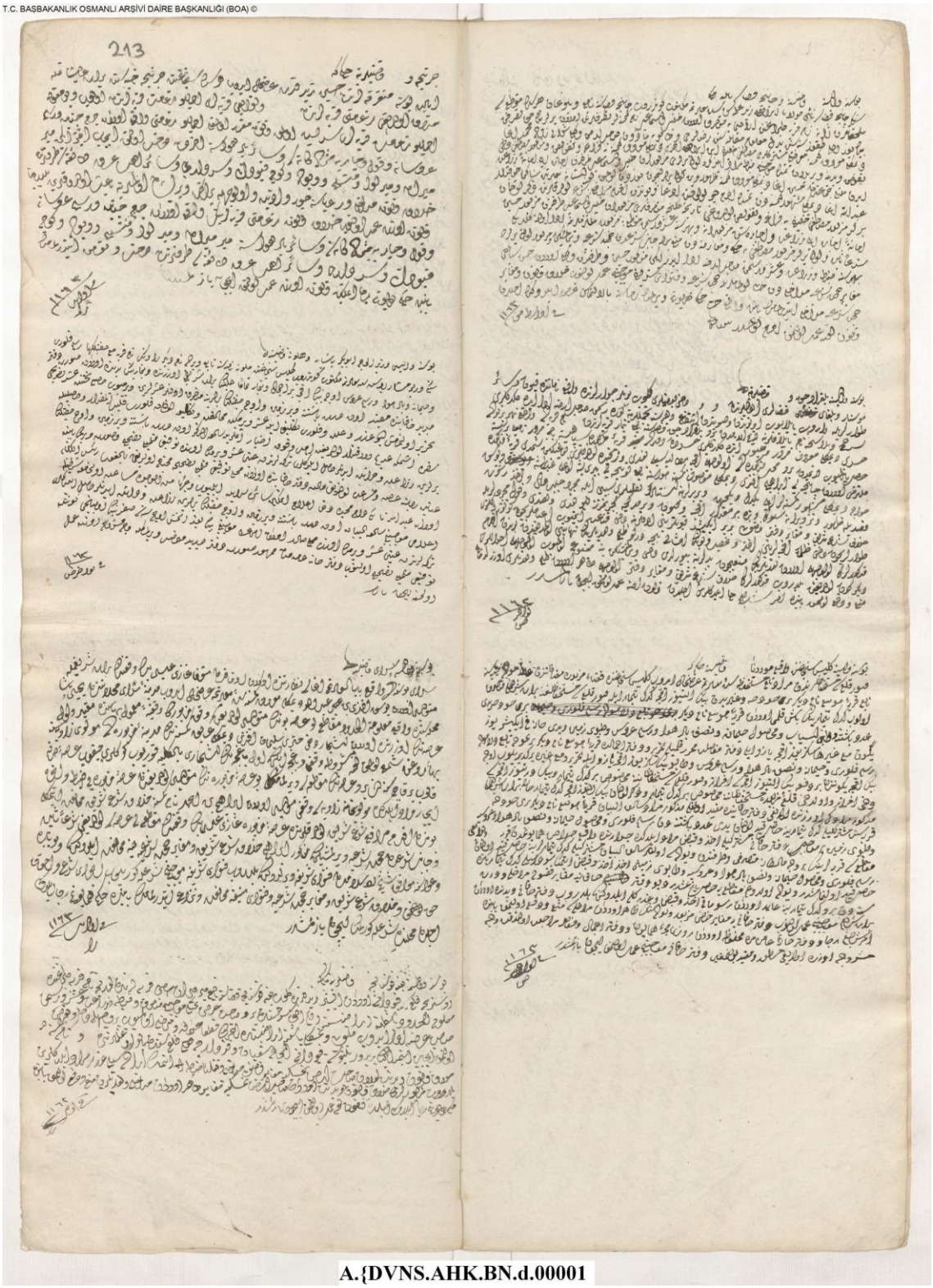

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

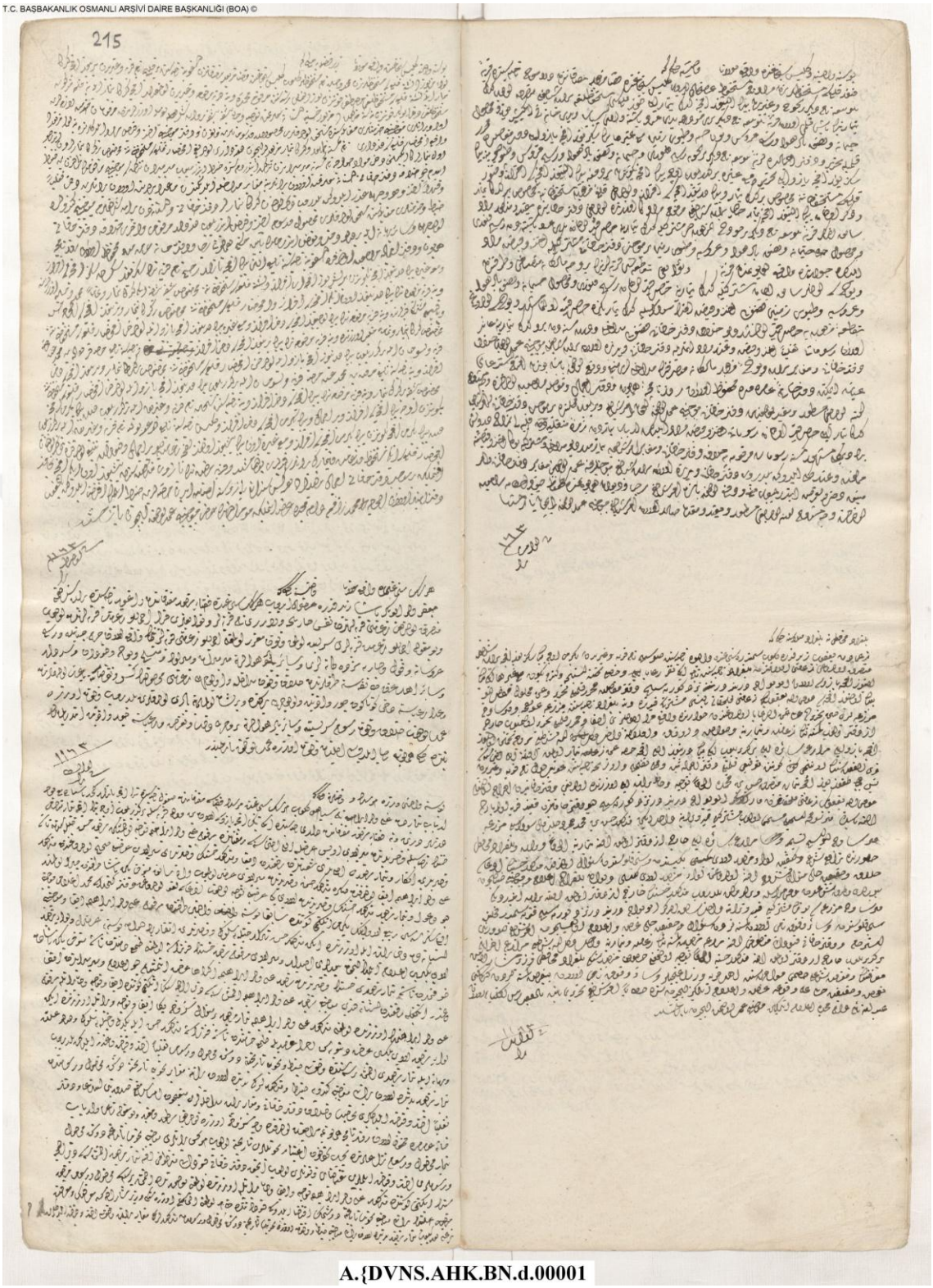

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

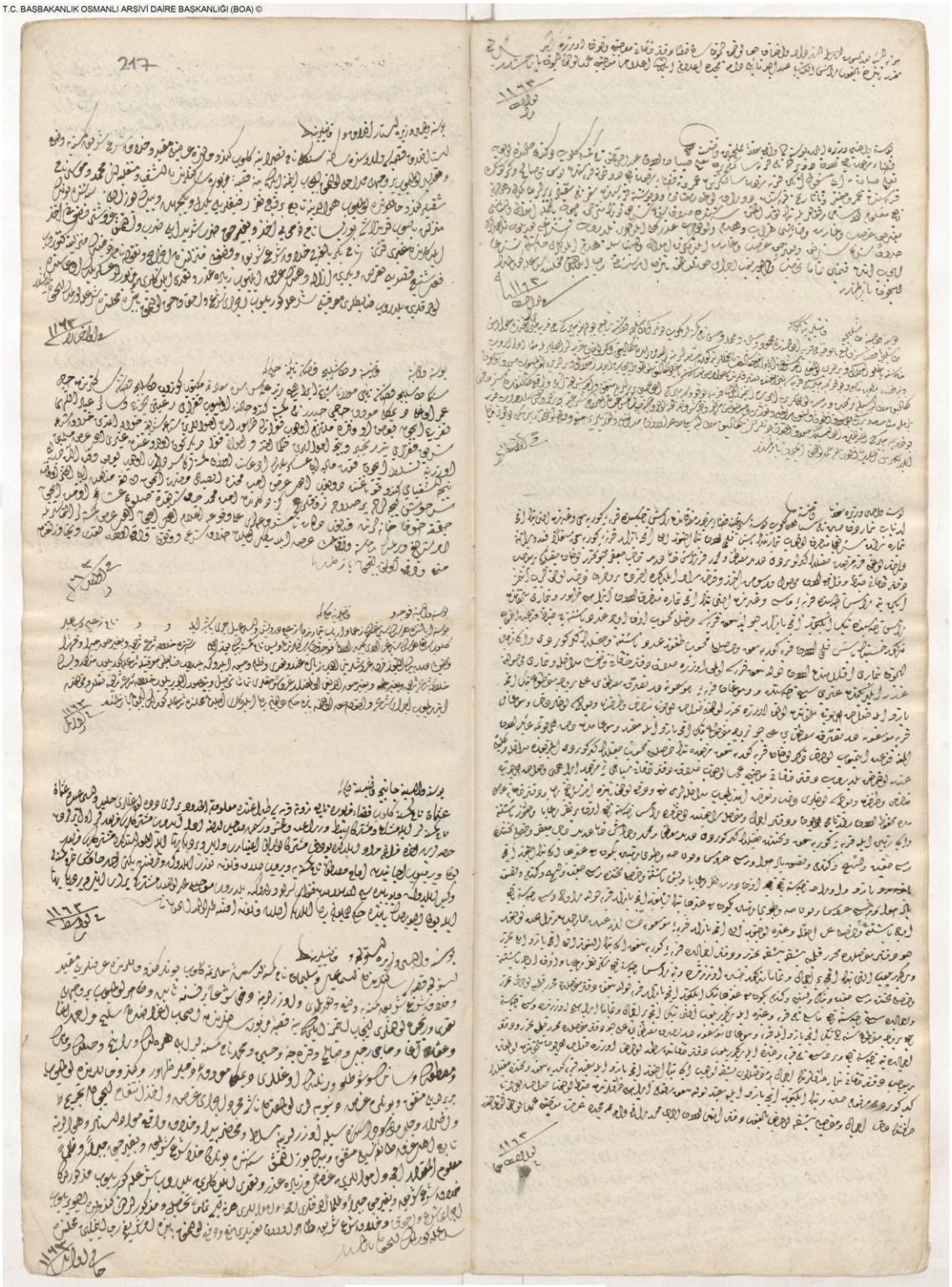

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

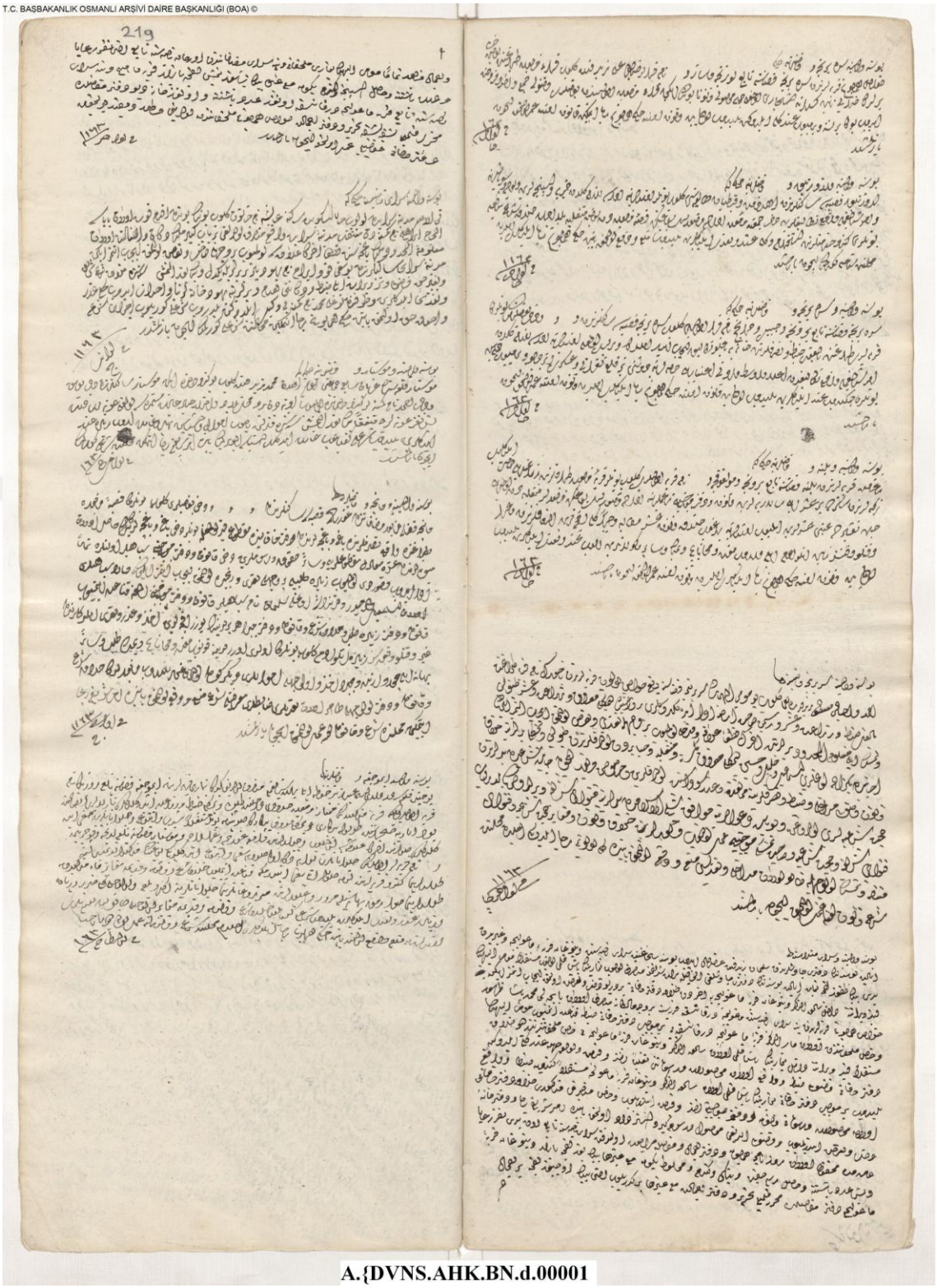

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

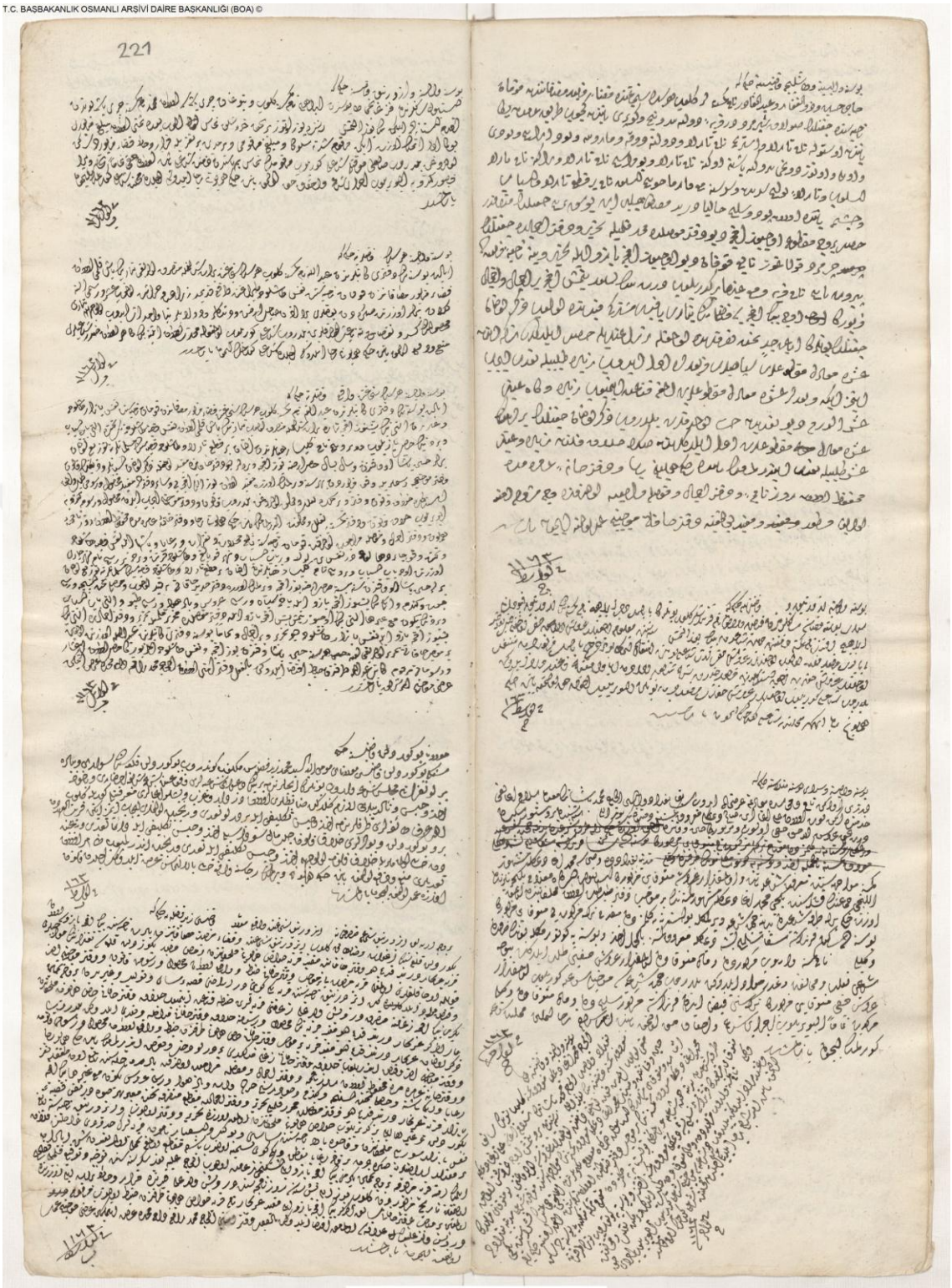

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

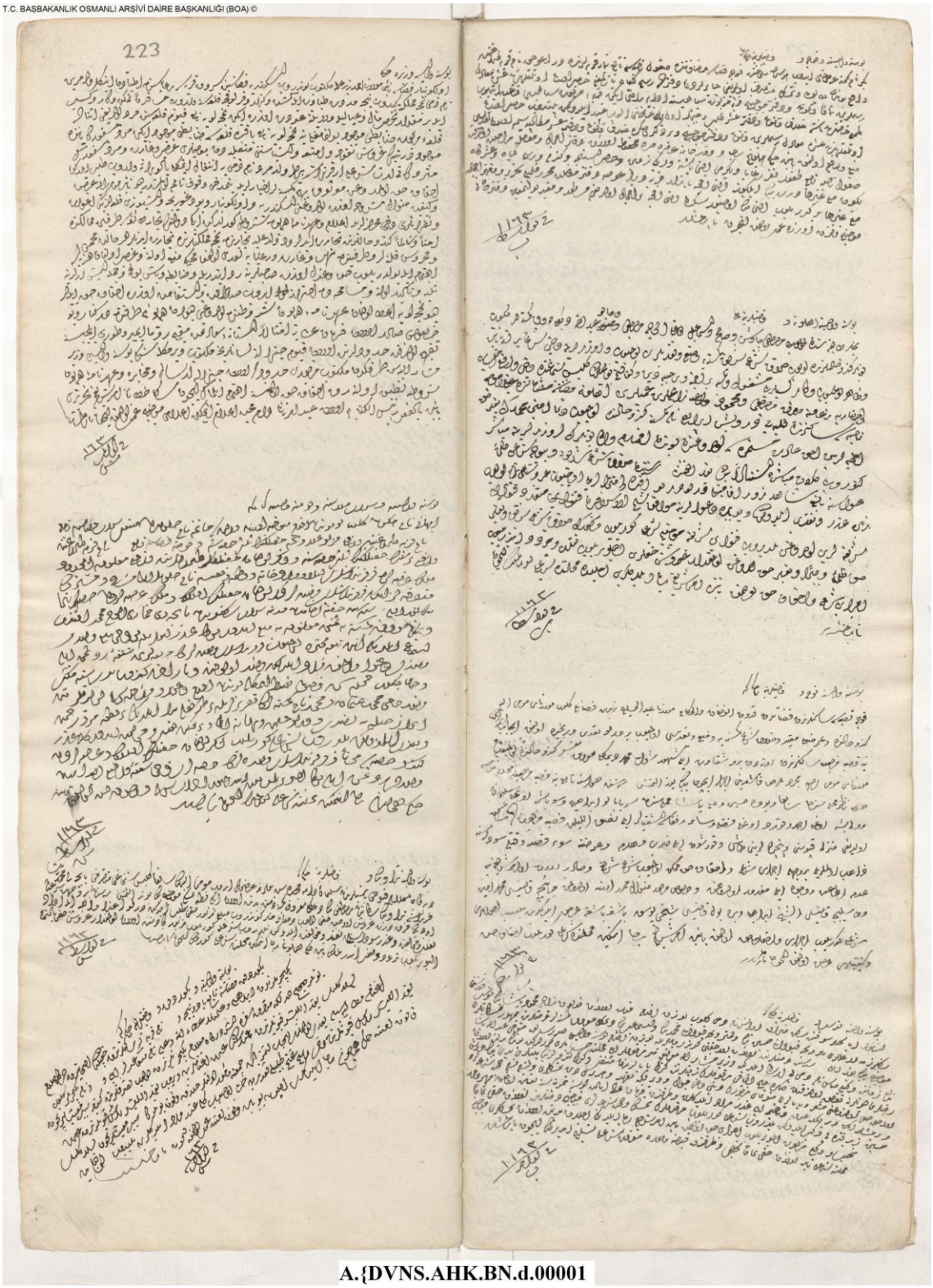

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

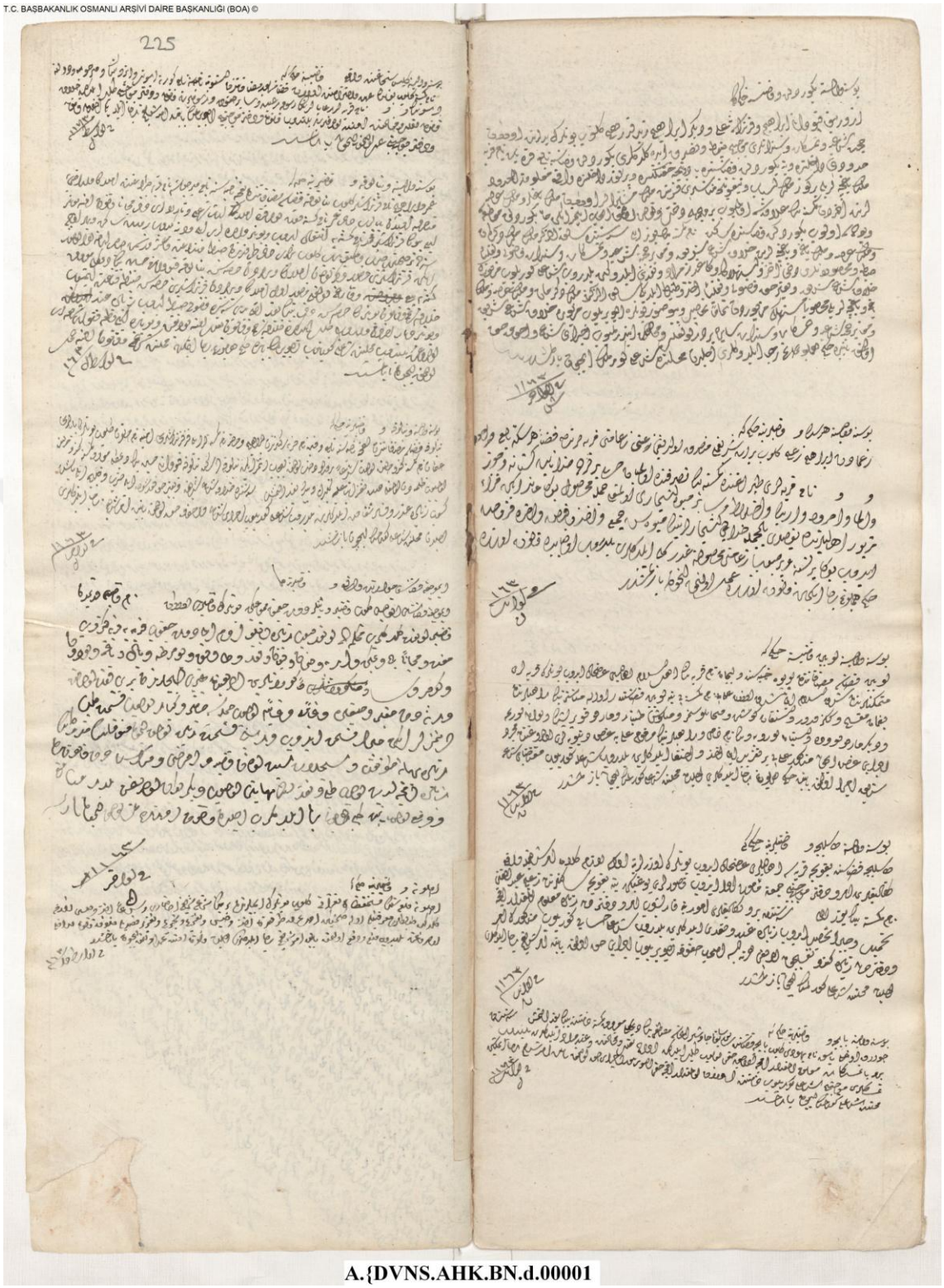

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

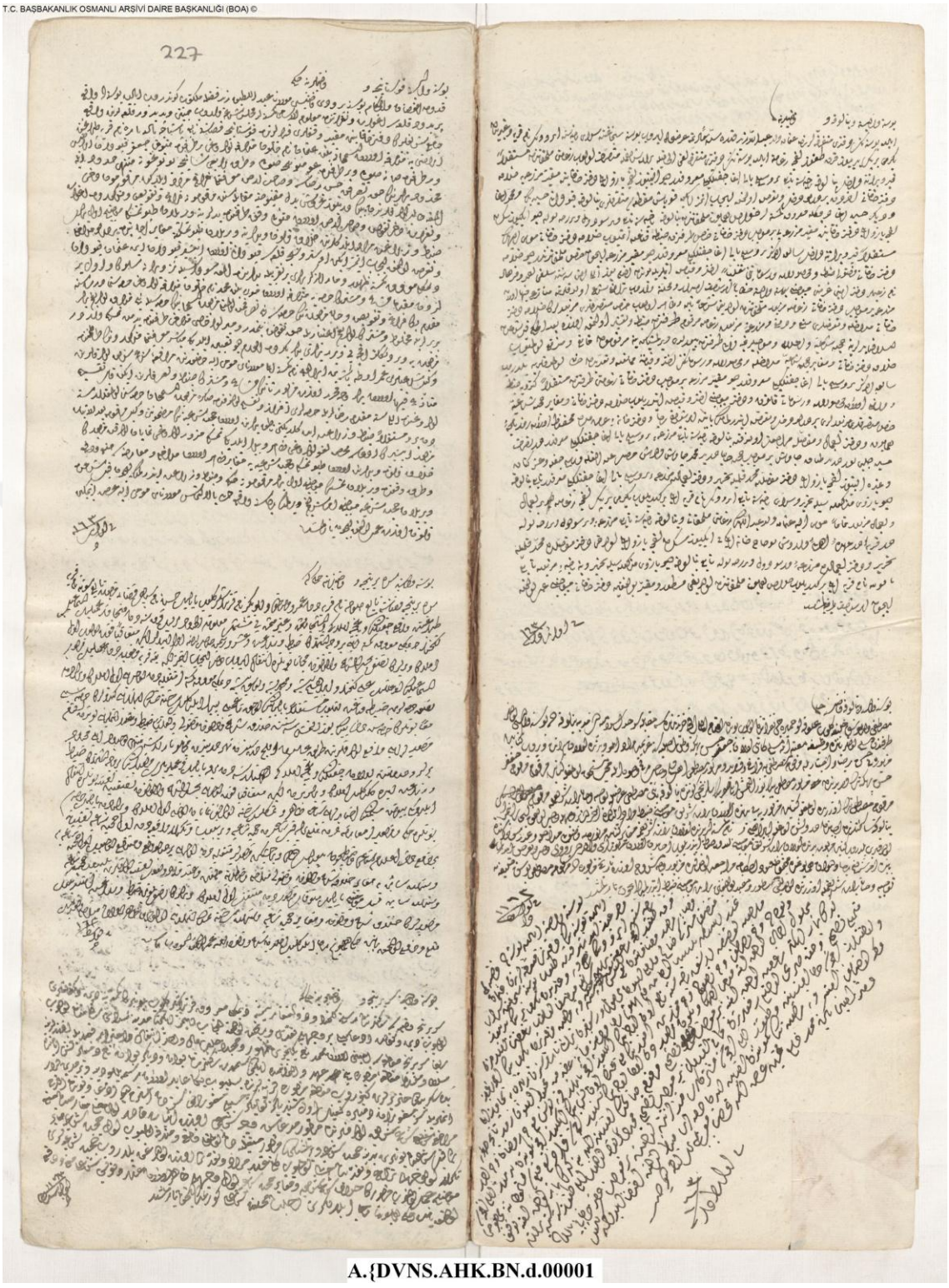

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

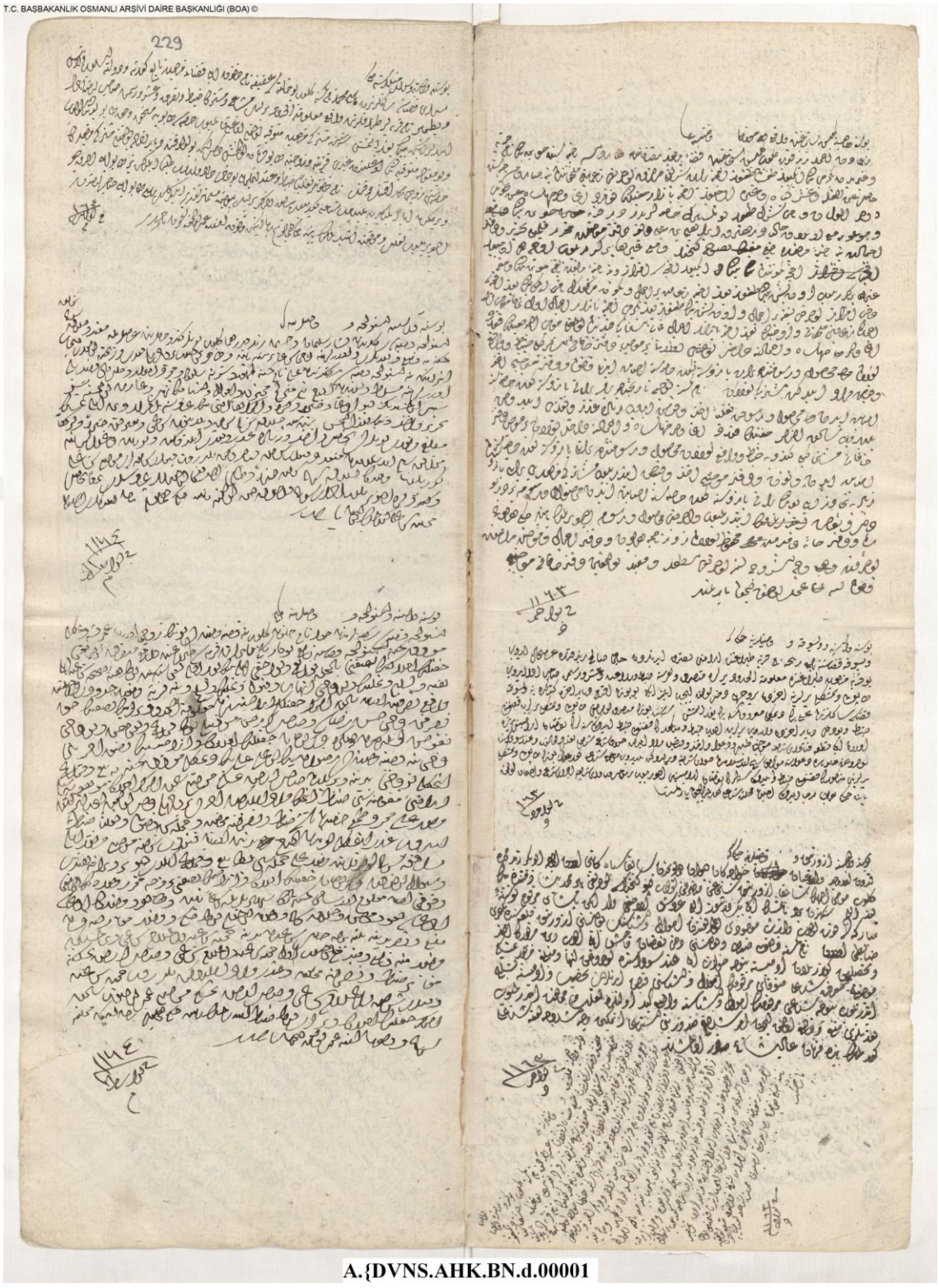

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

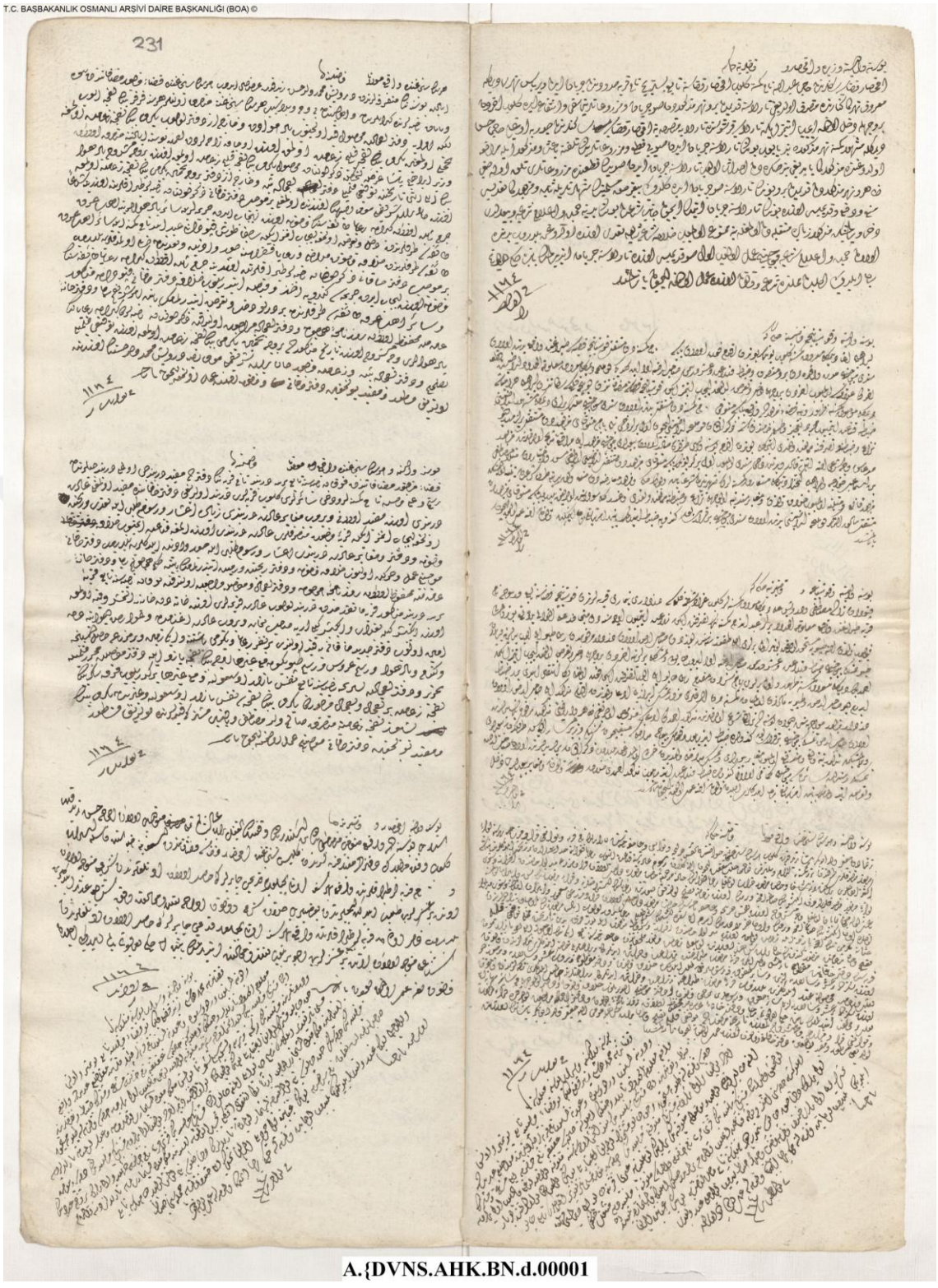

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

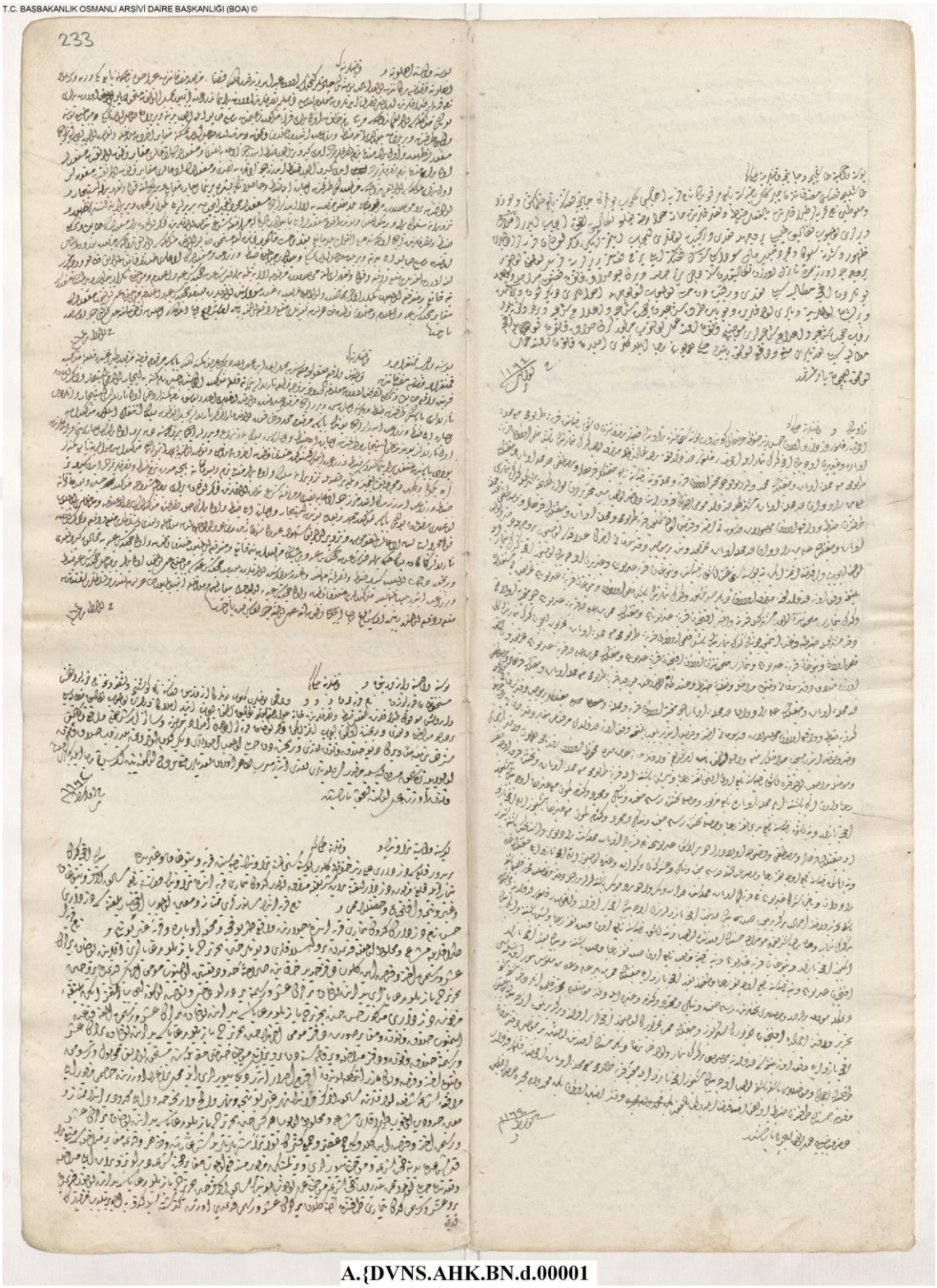

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

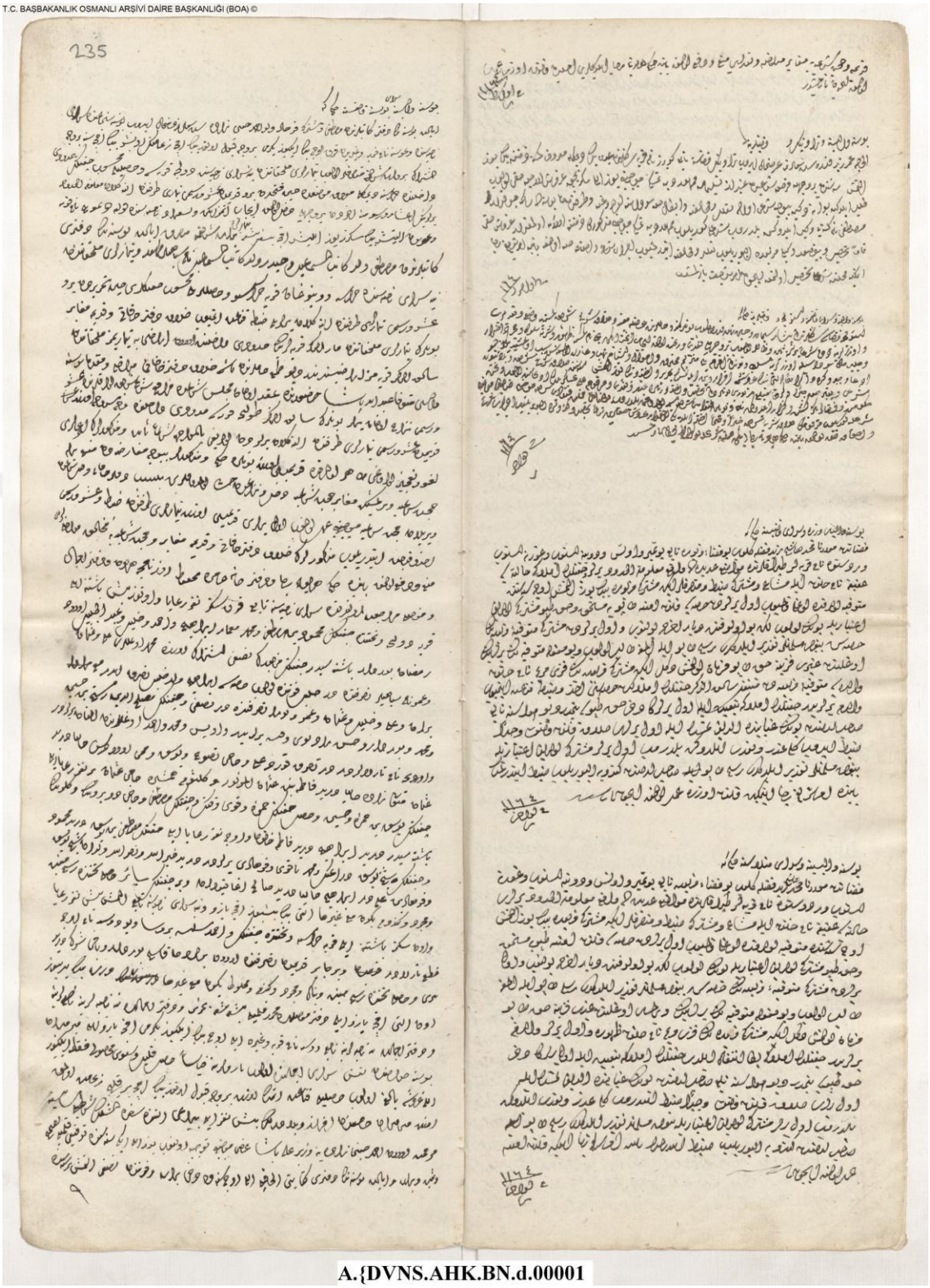

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

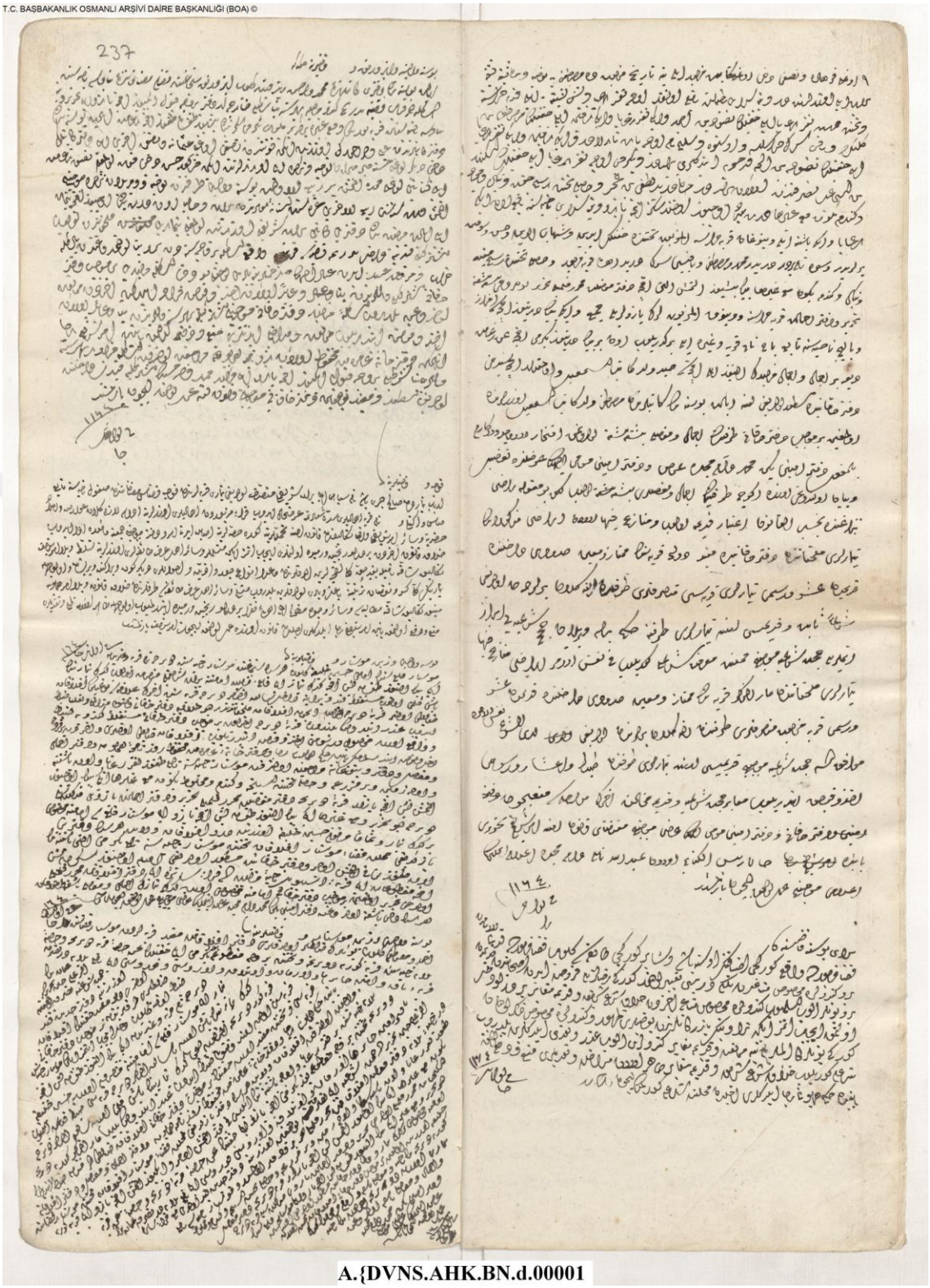

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

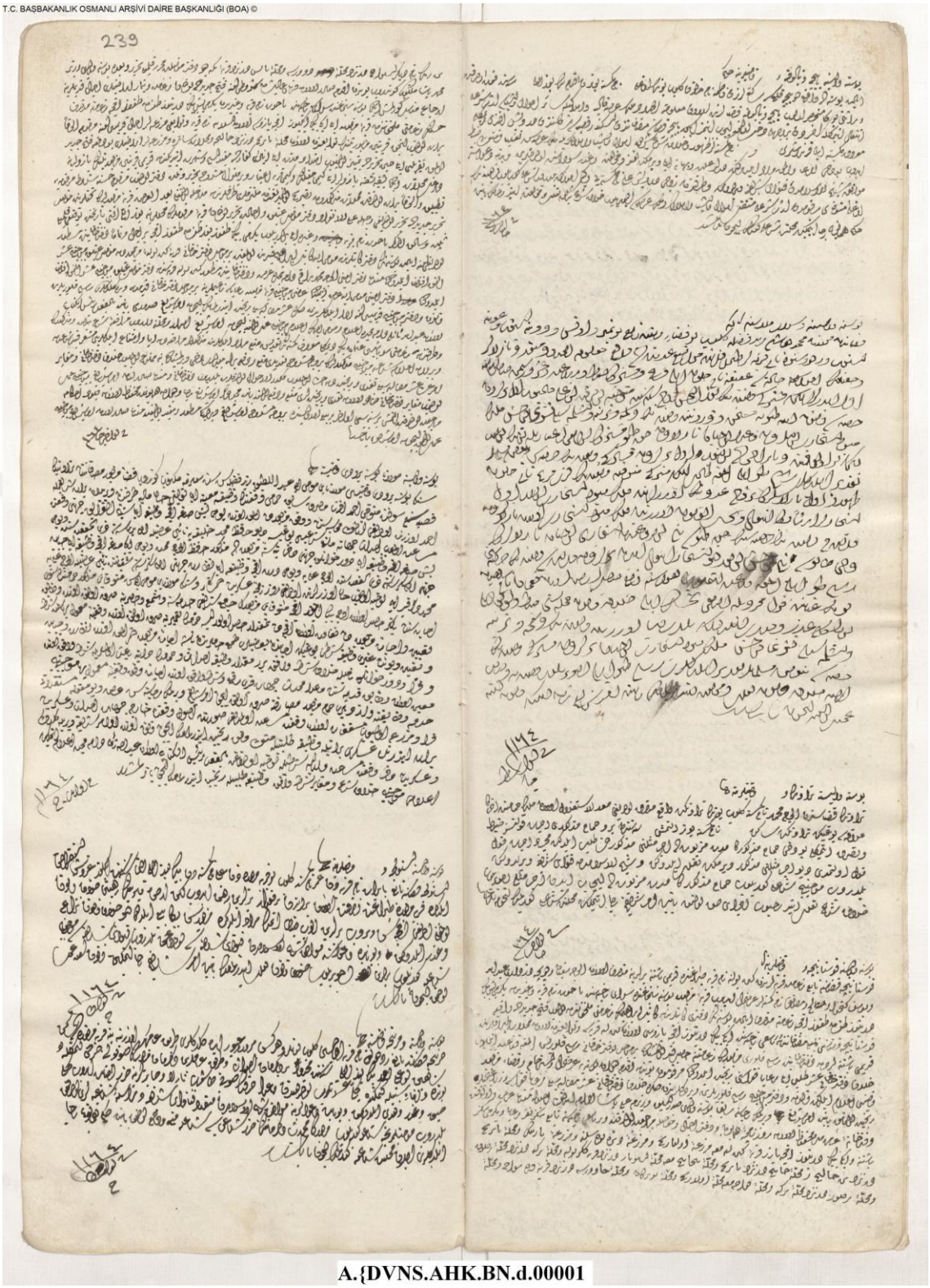

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

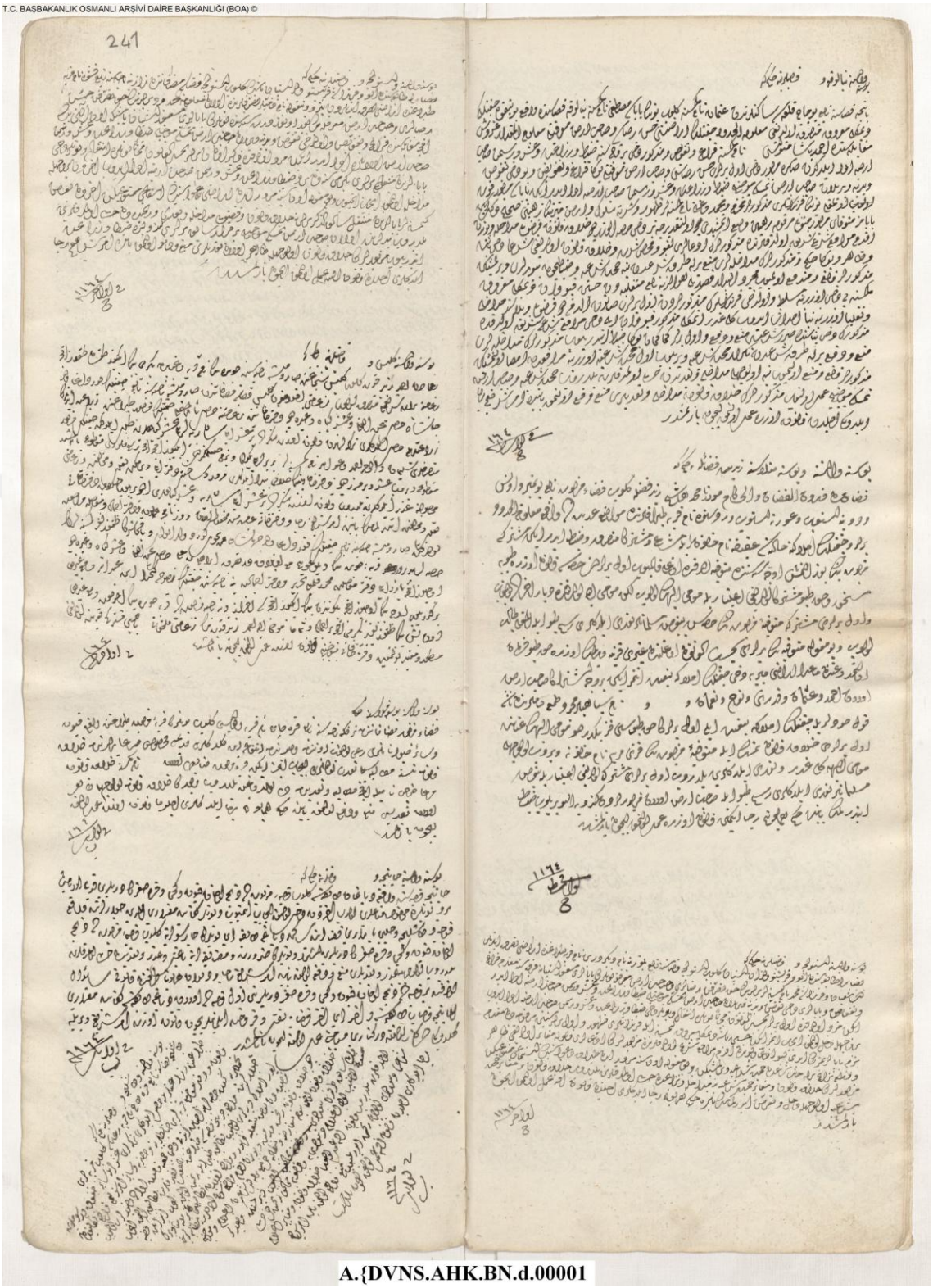

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

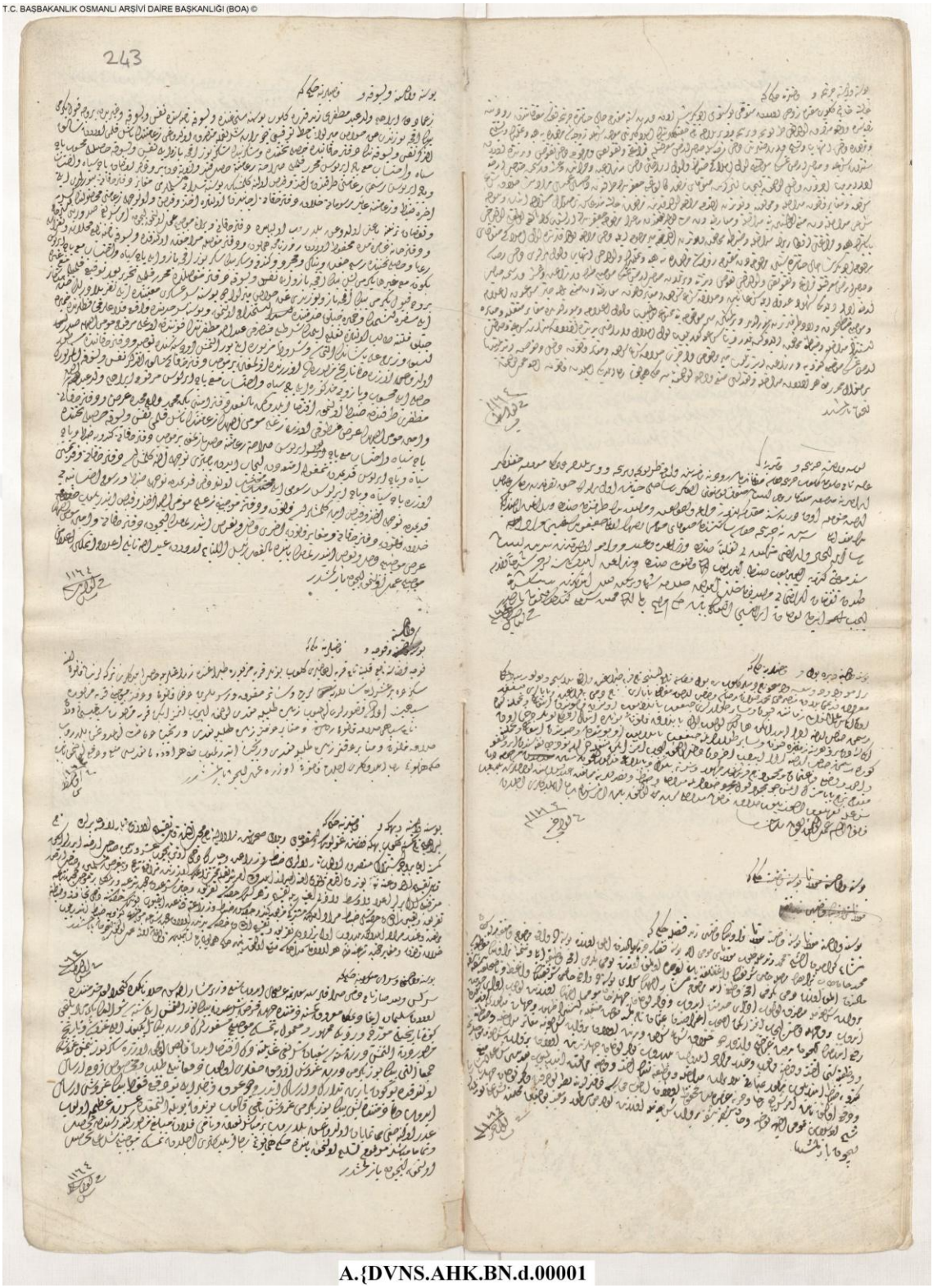

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

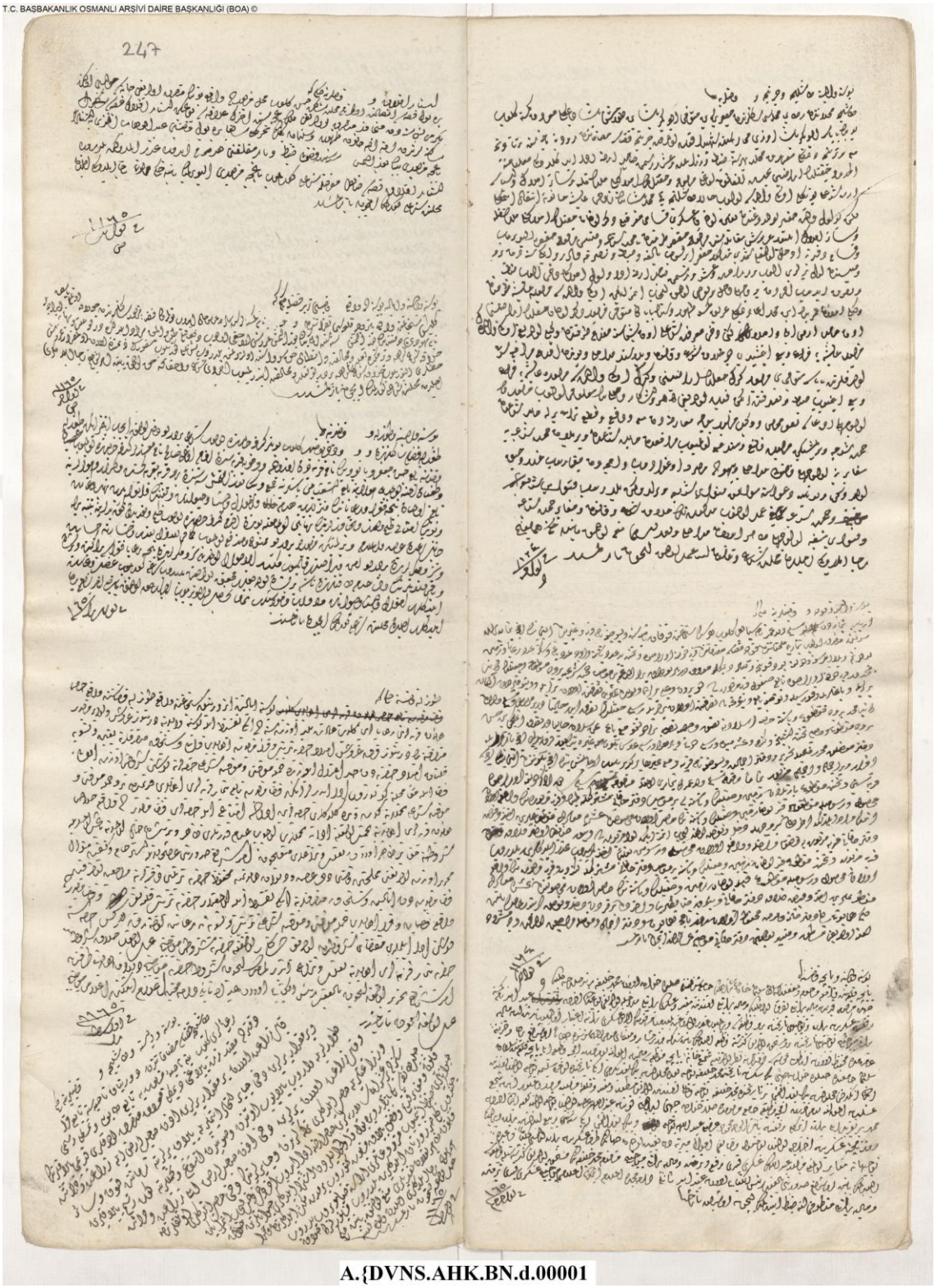

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

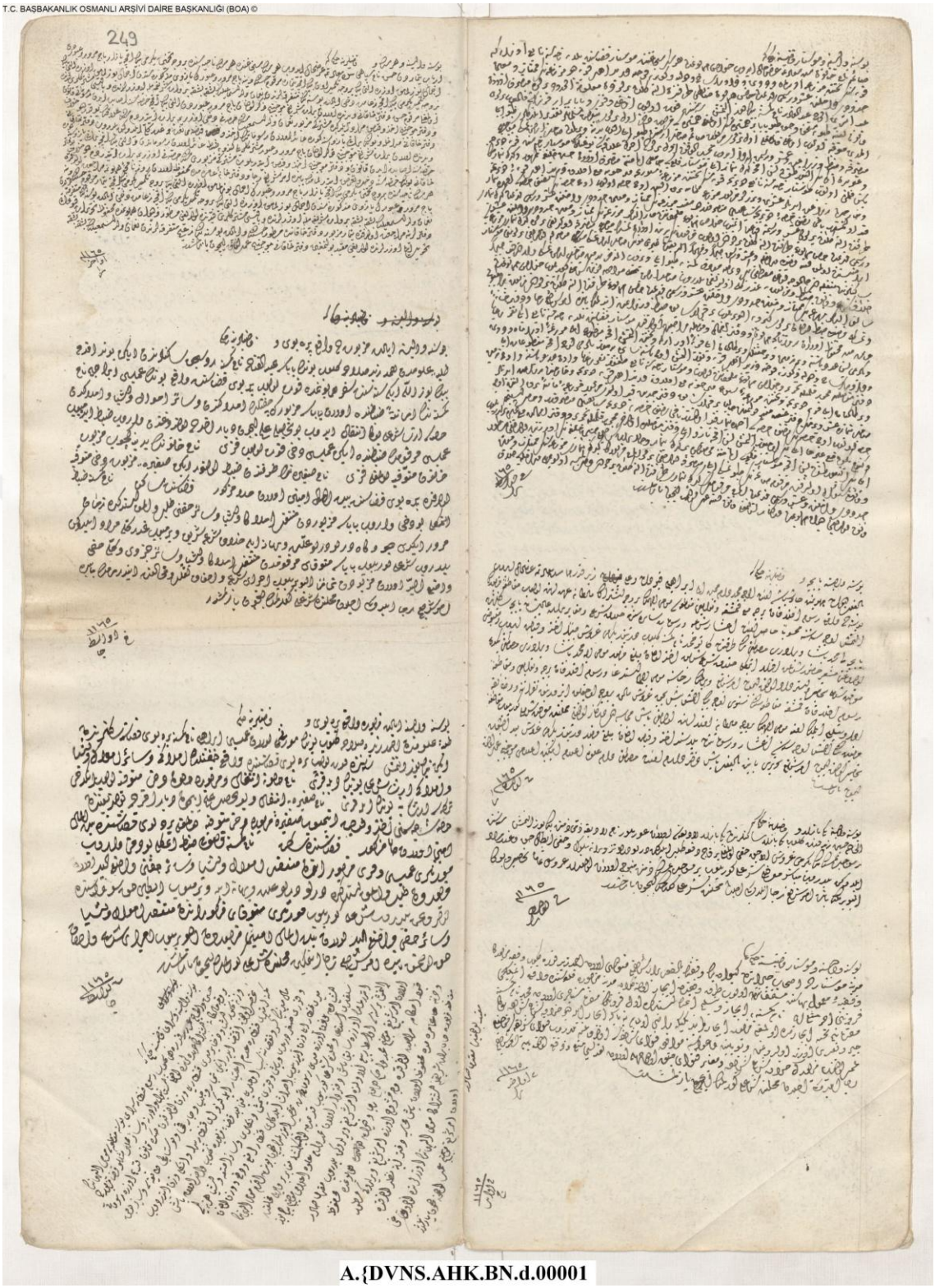

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

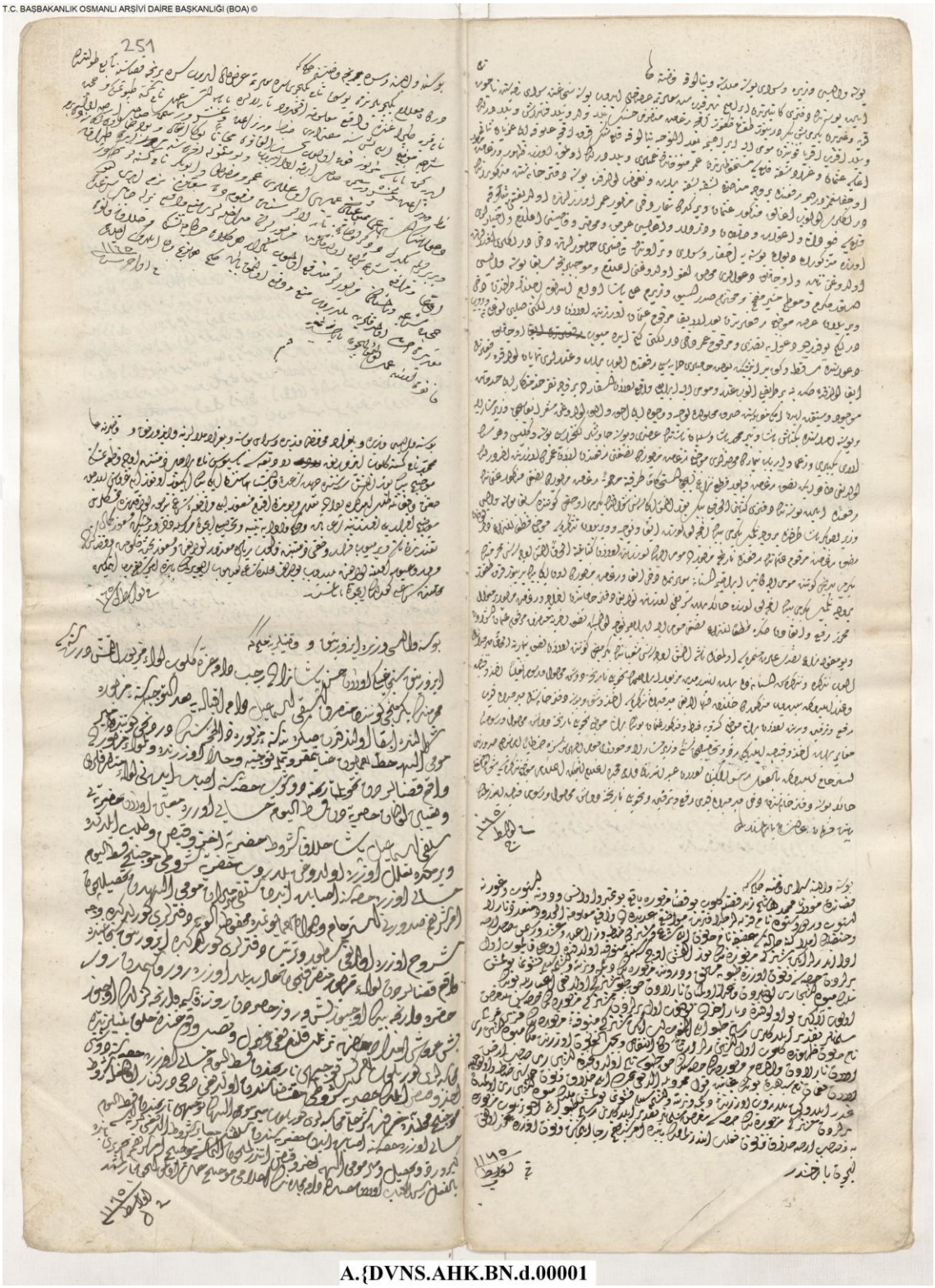

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

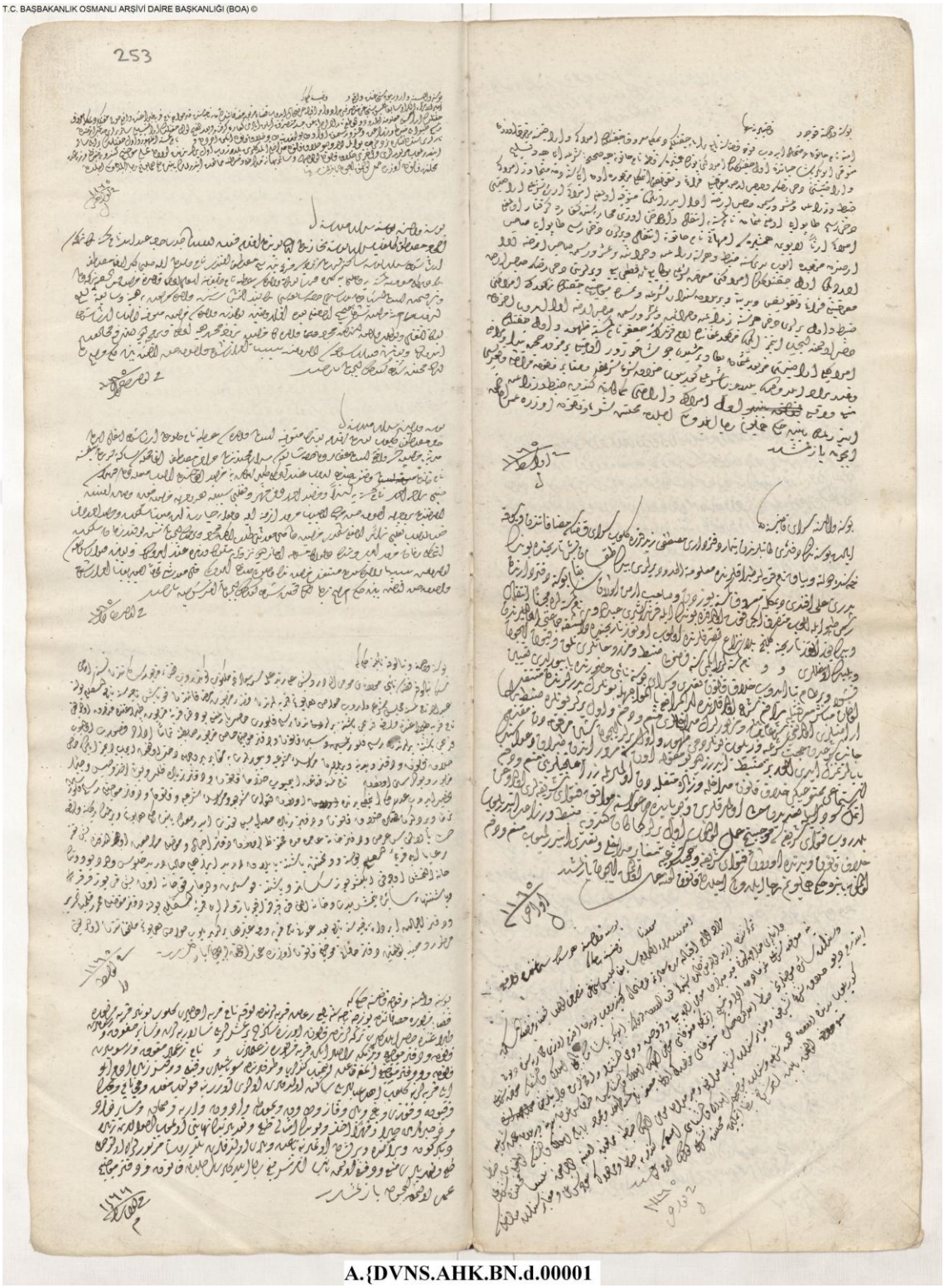

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

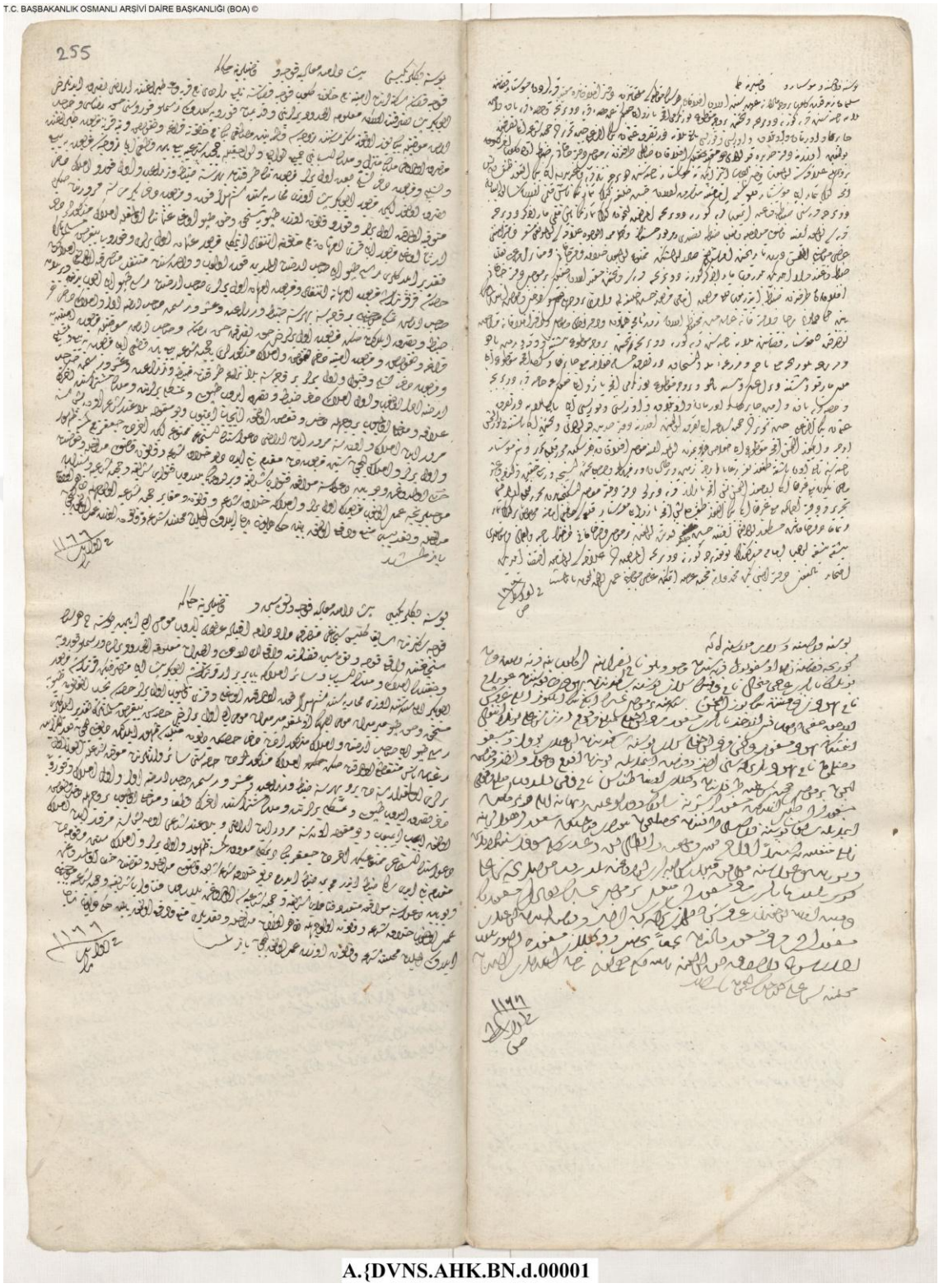

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

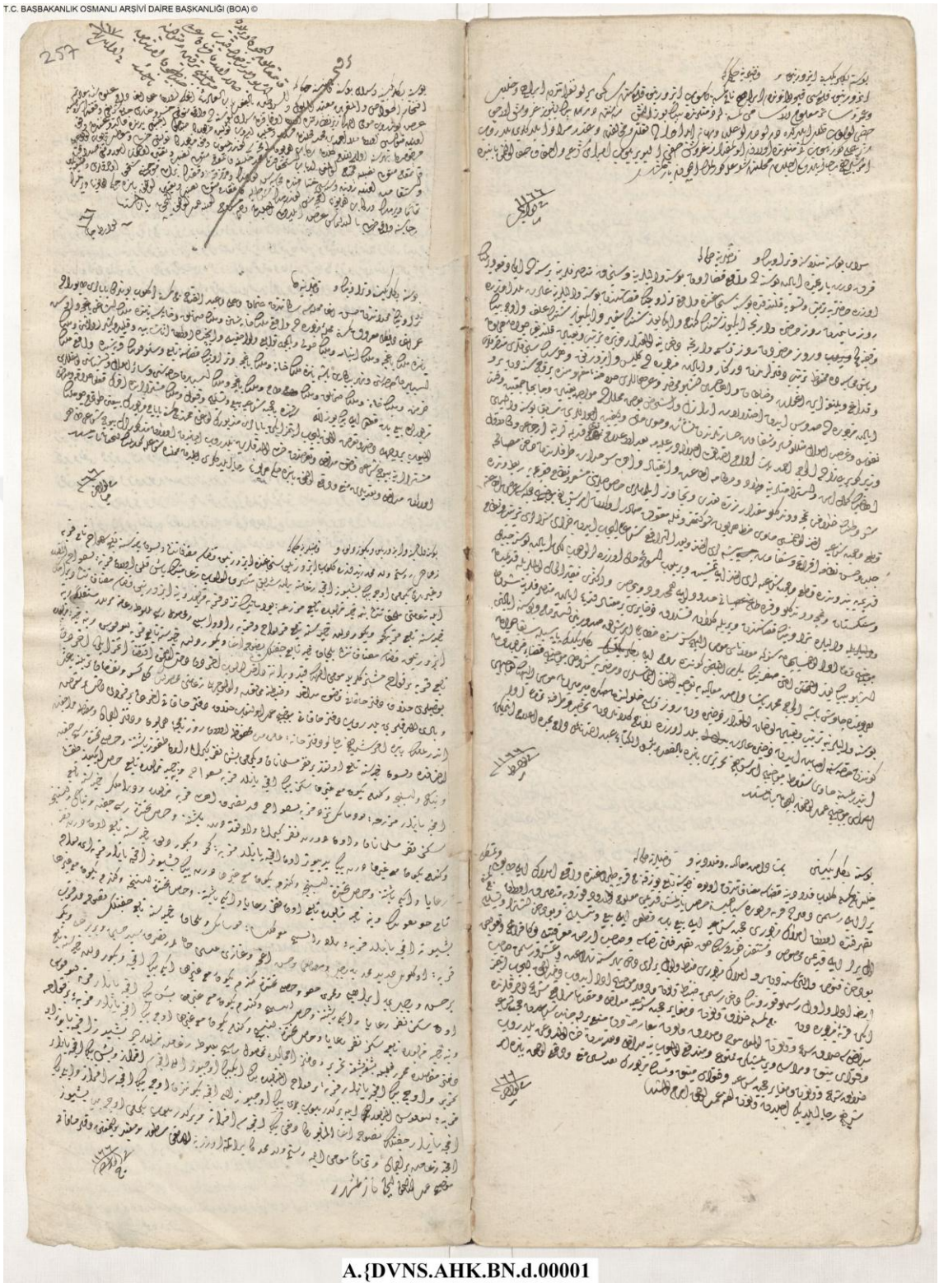

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

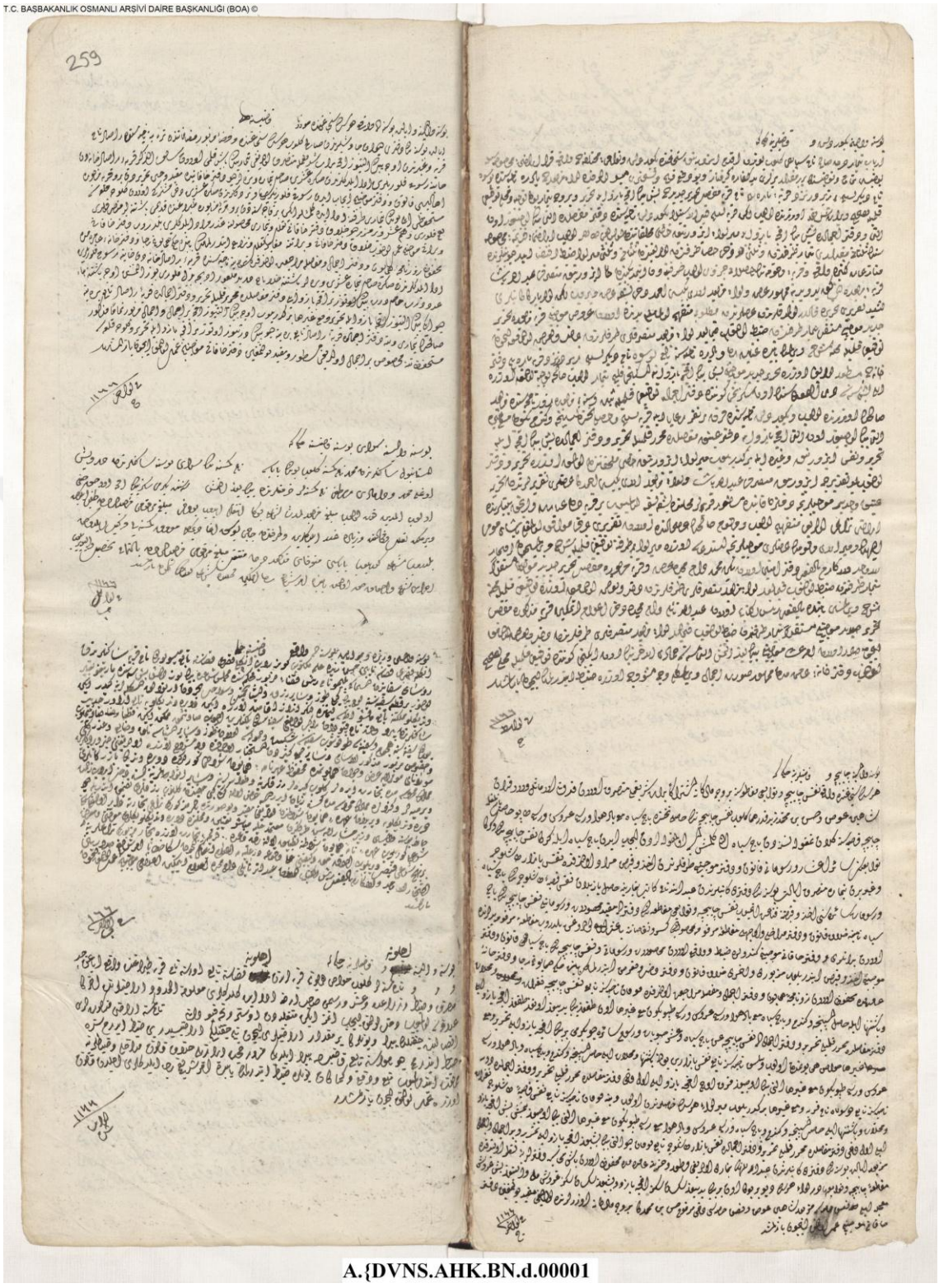

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

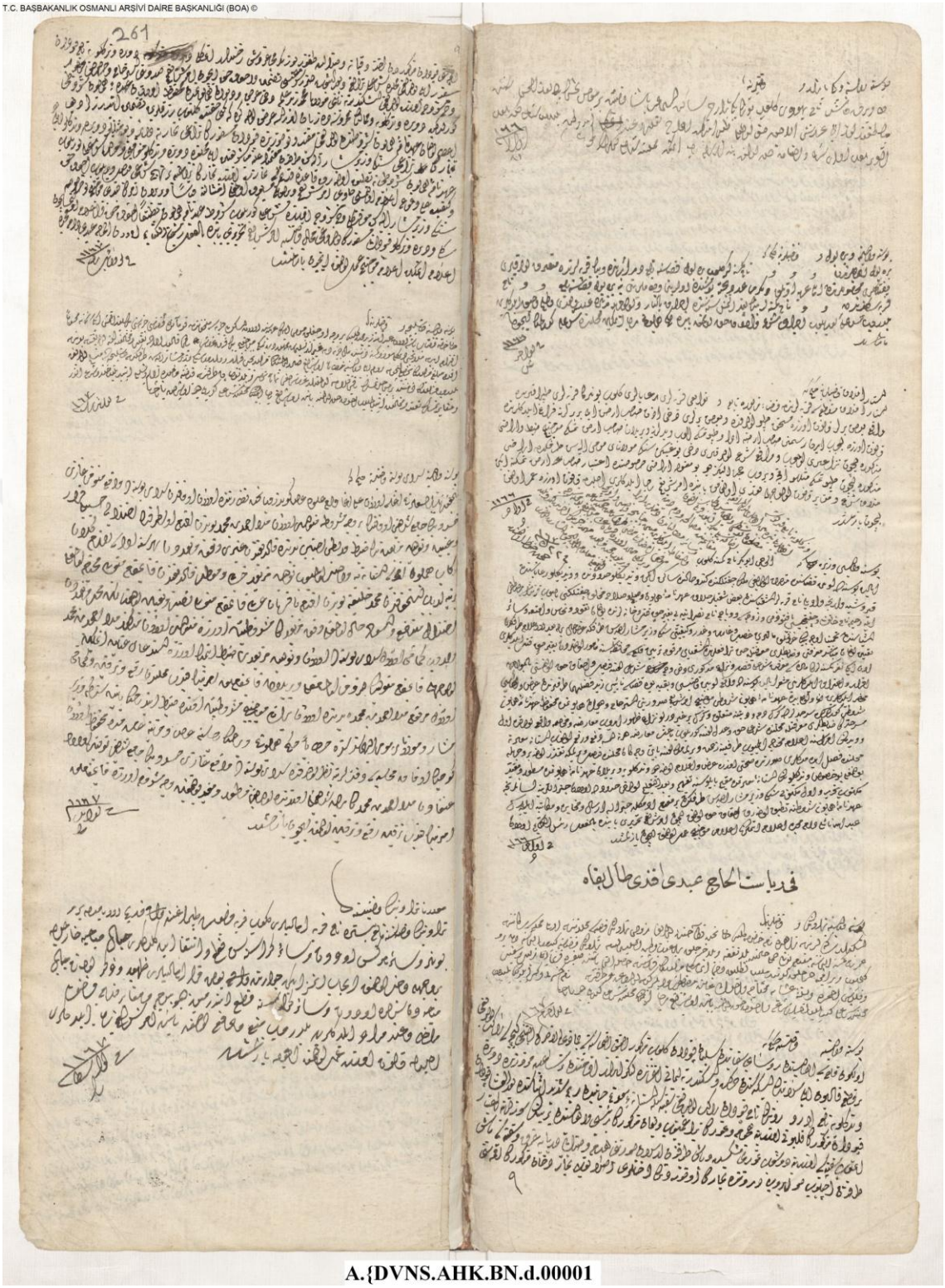

فی ریاست الحاج عبدی افندی طال بقاه

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

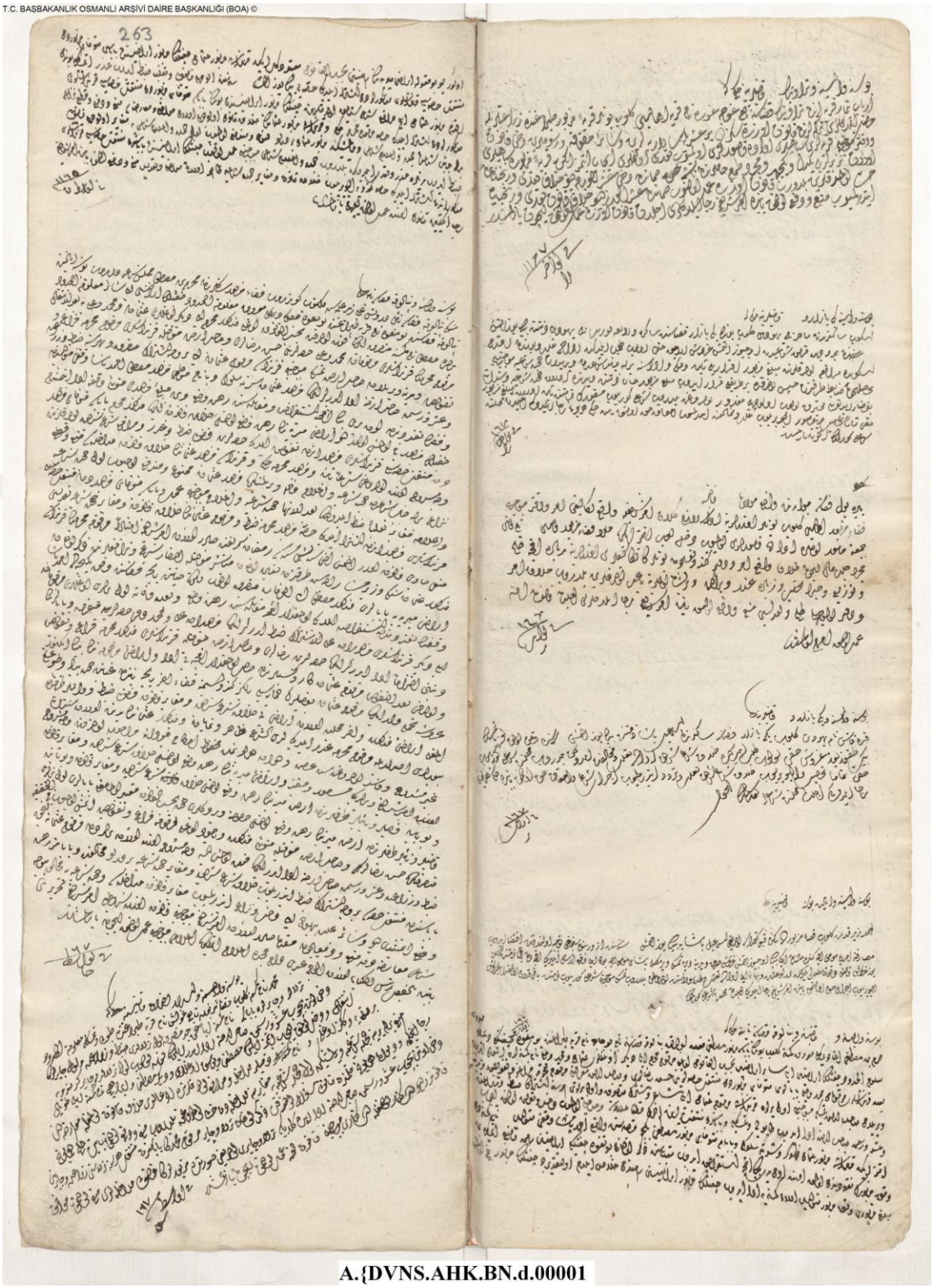

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

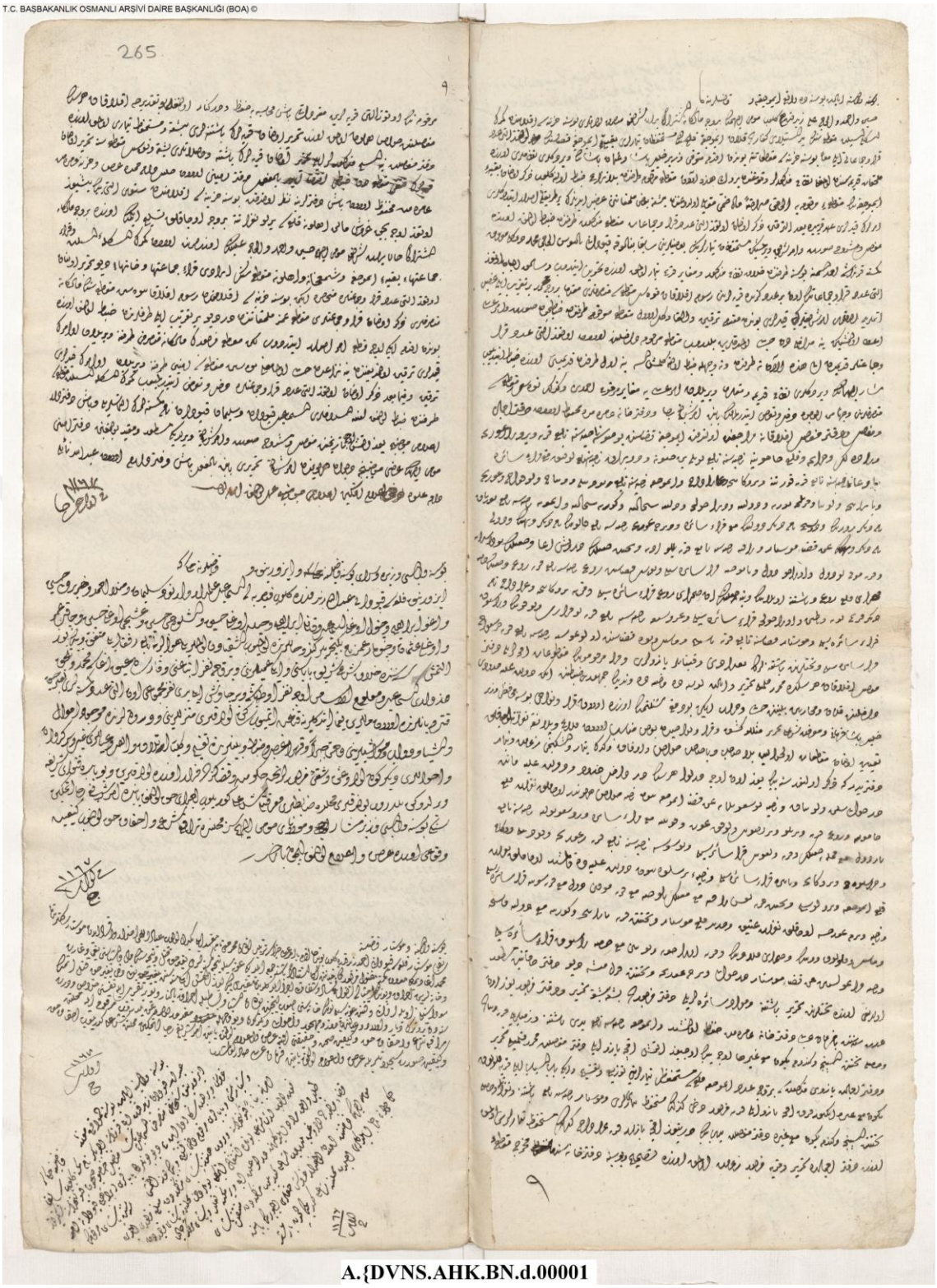

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

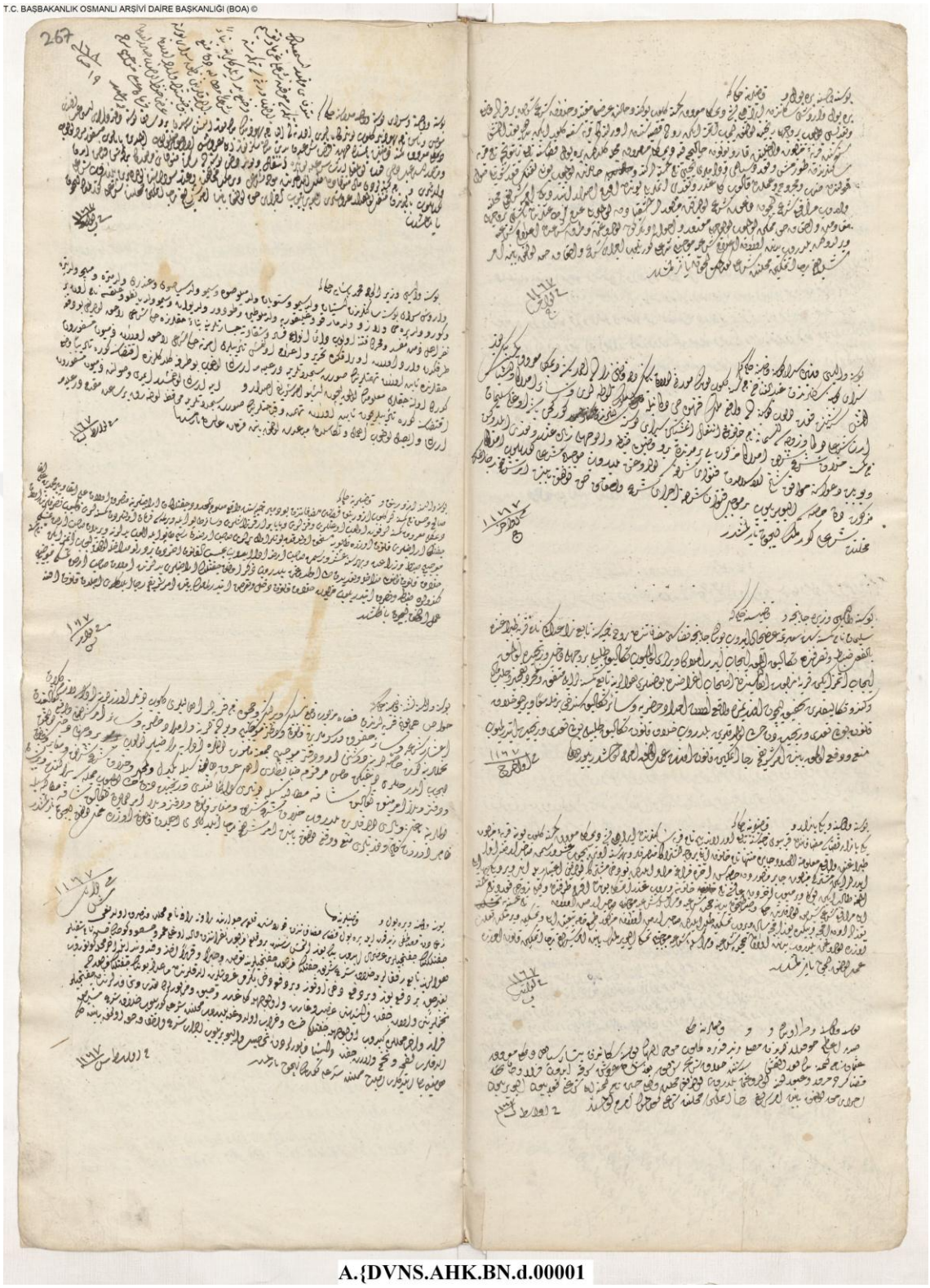

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

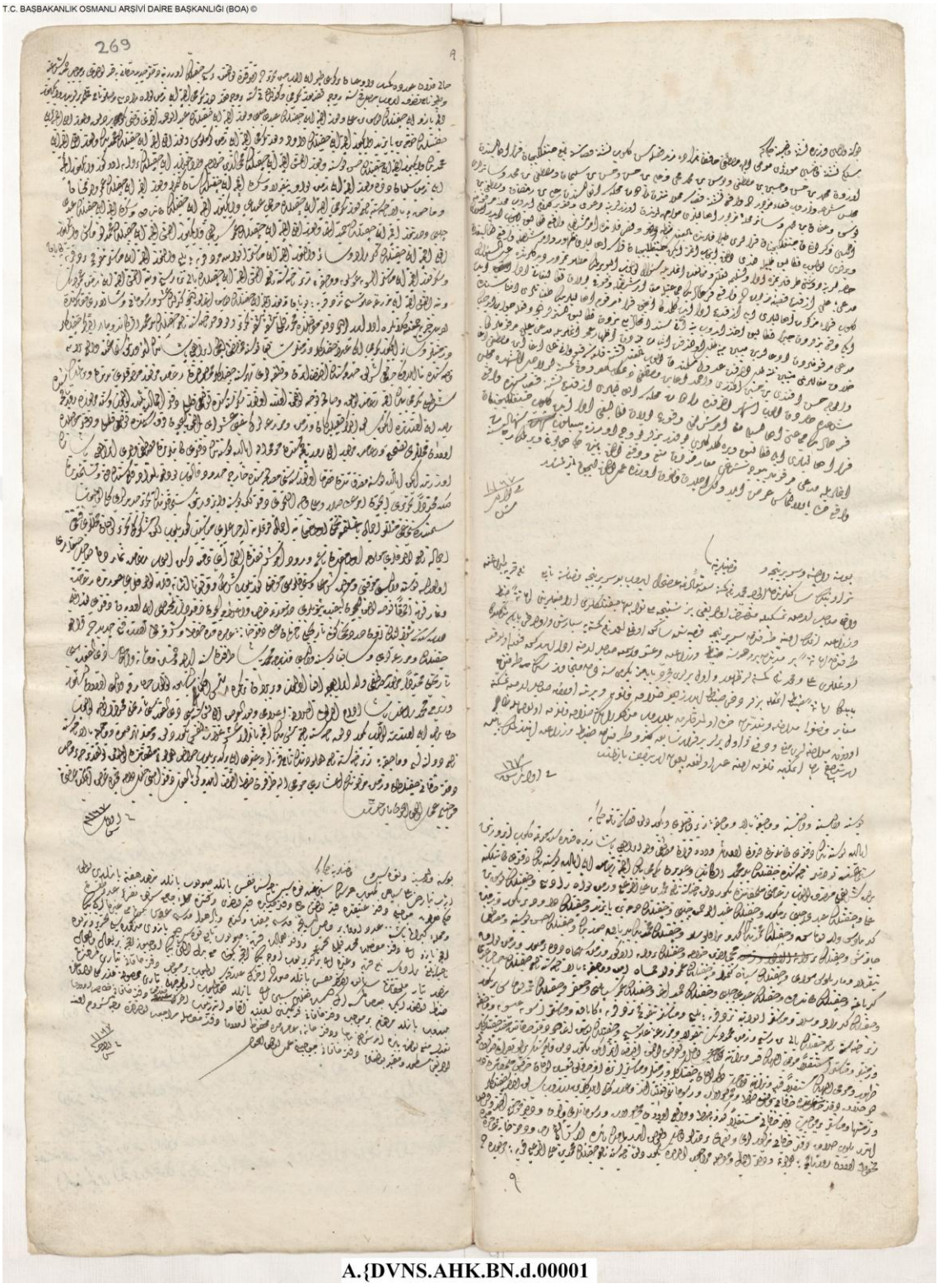

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

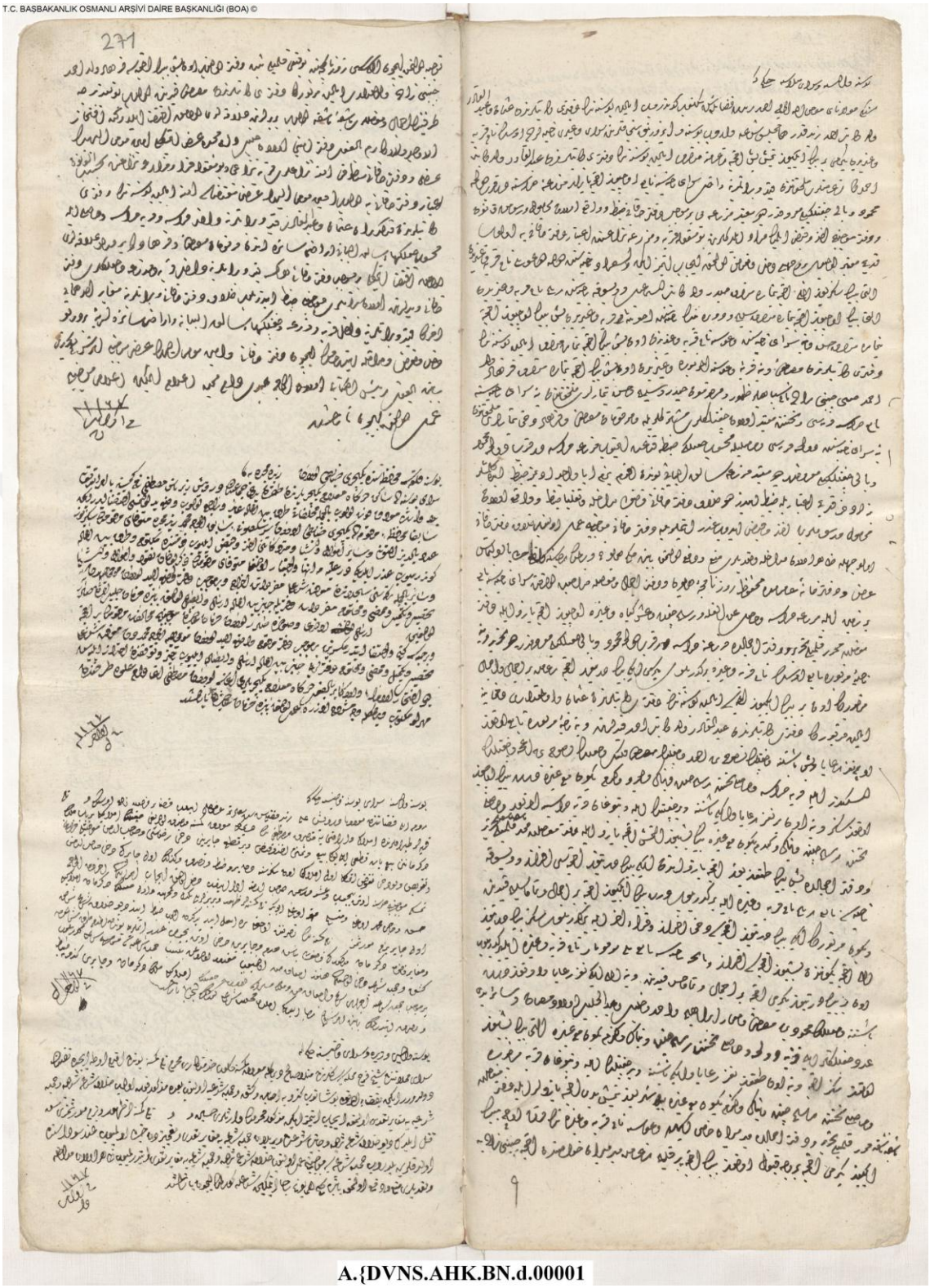

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

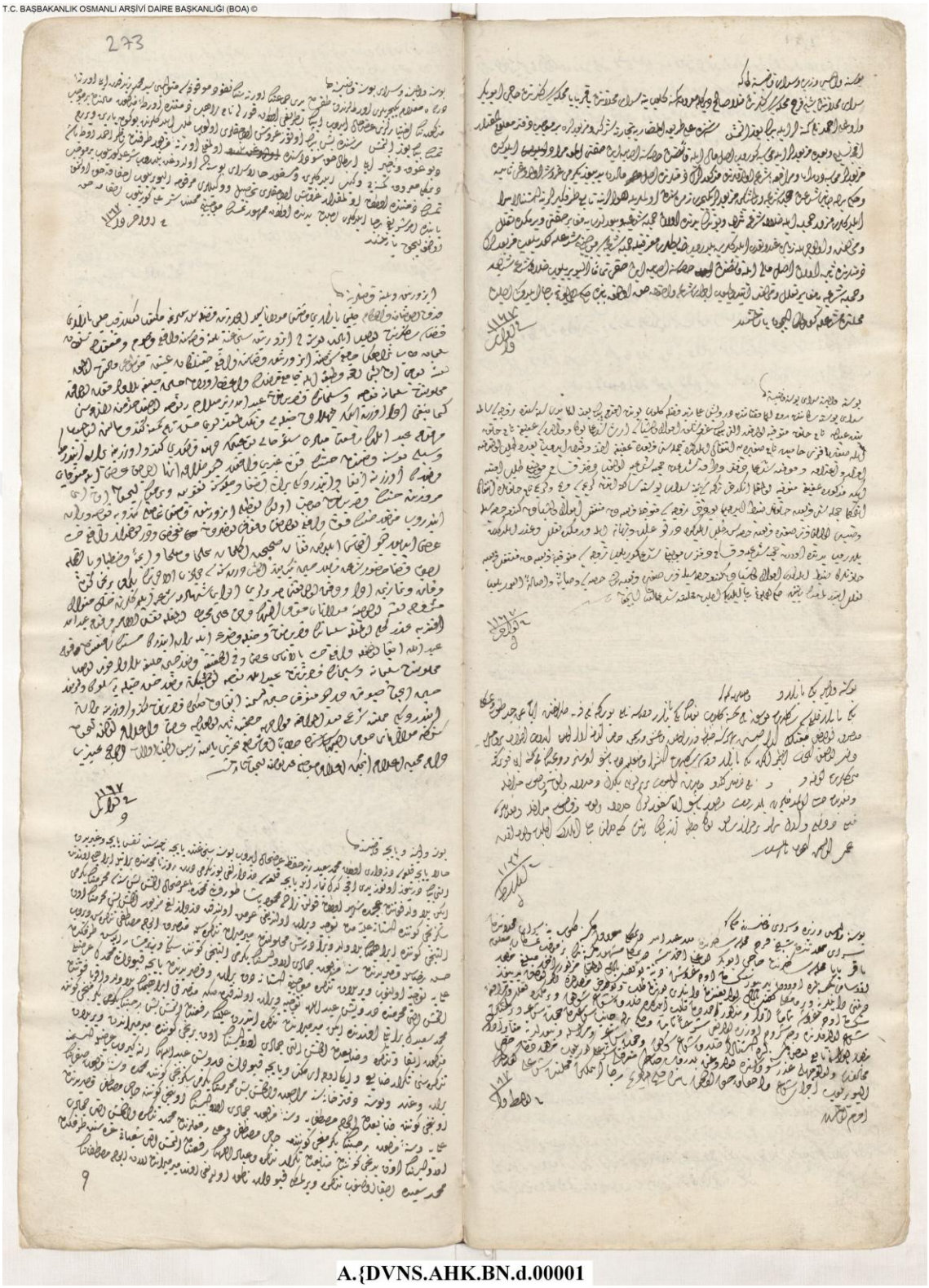

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

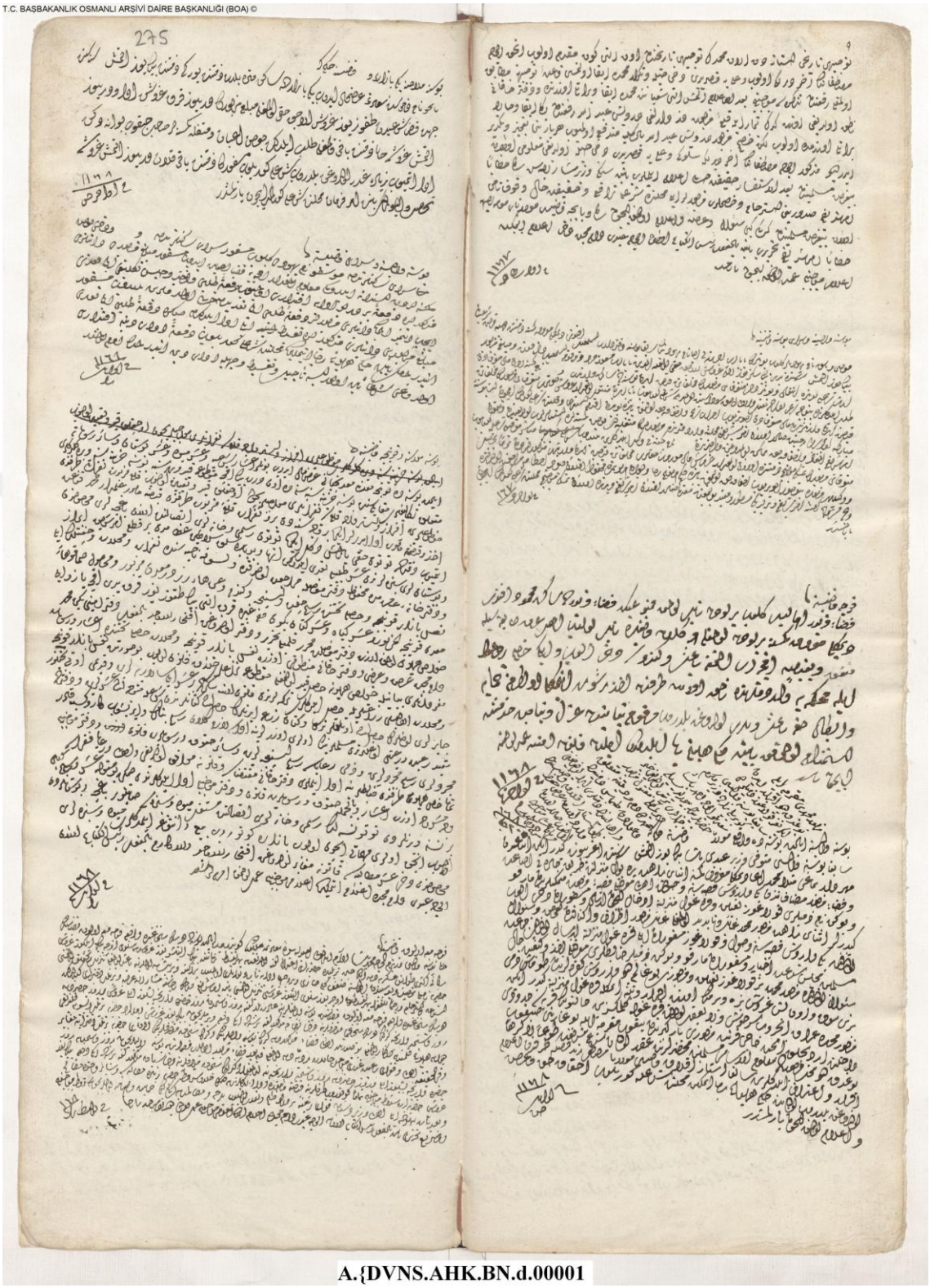

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

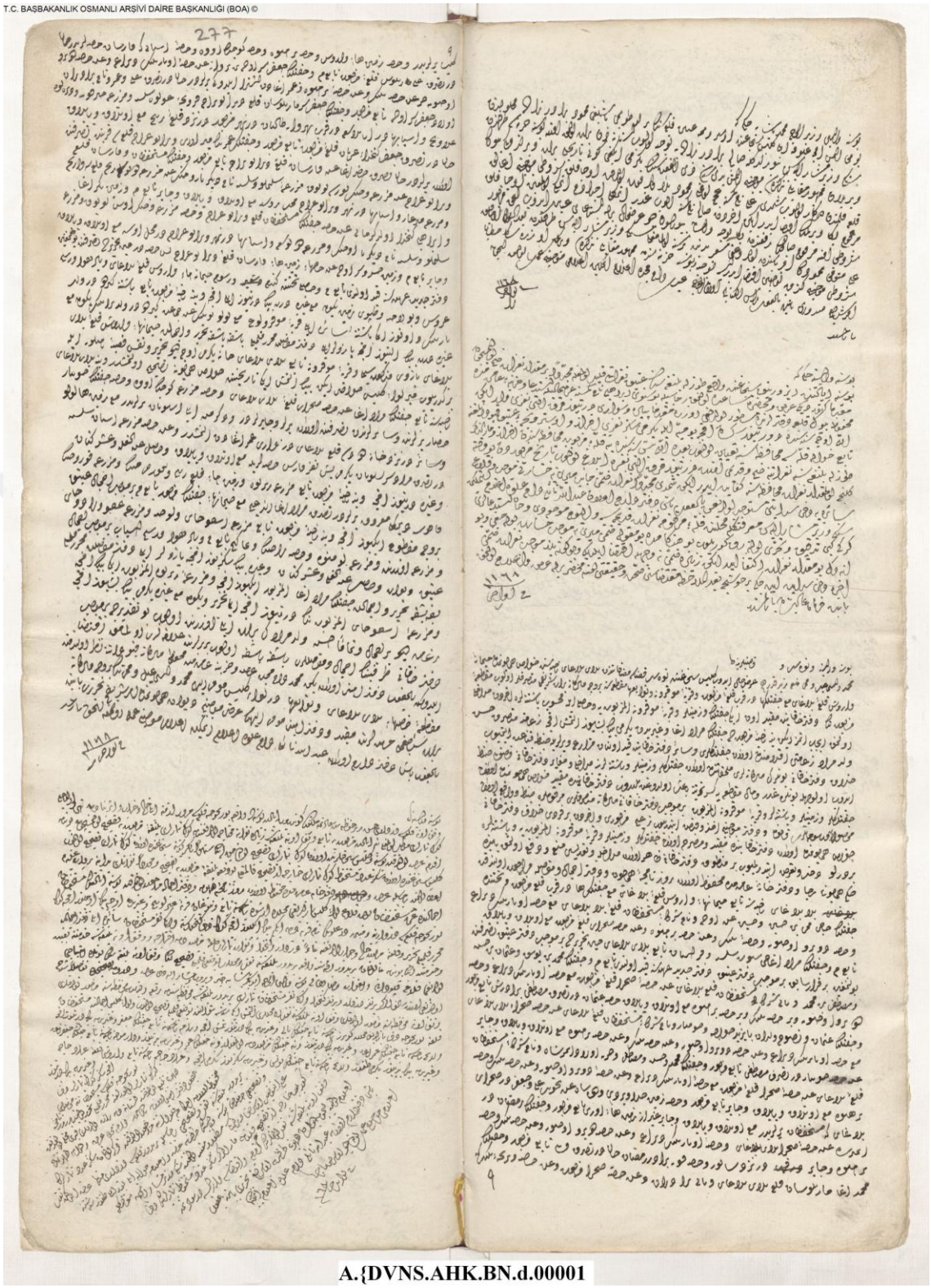

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞİ (BOA) ©

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

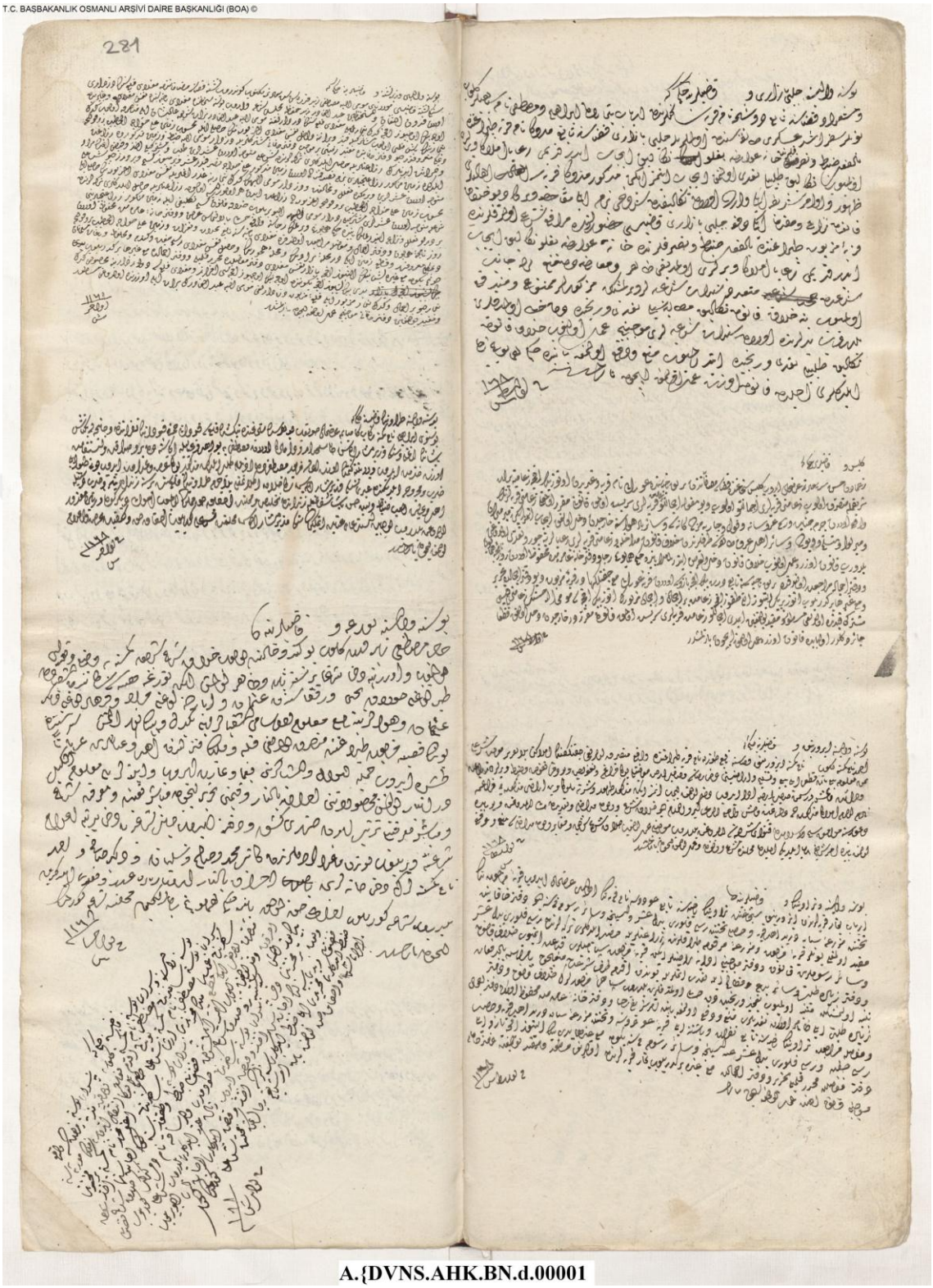

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

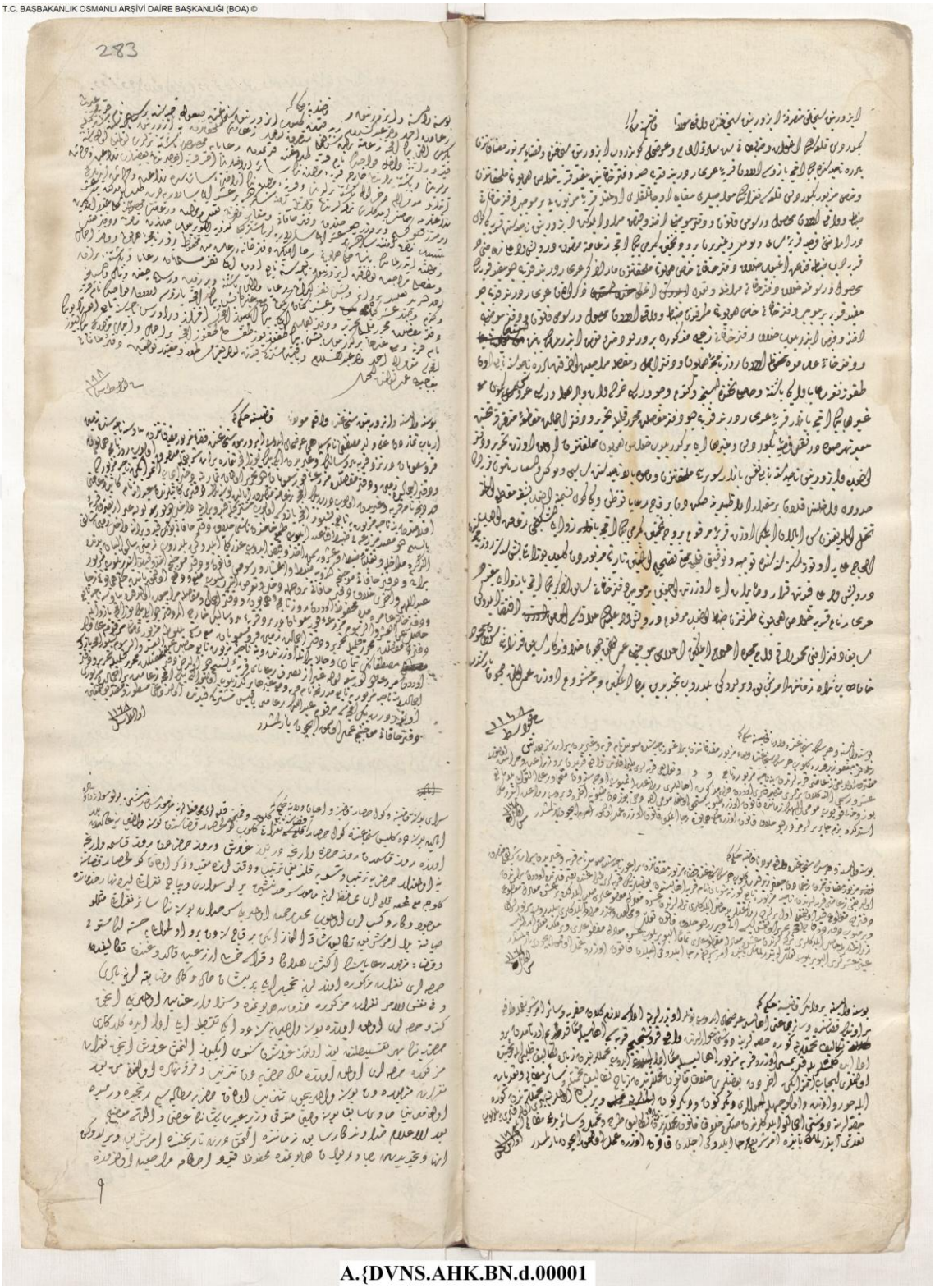

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

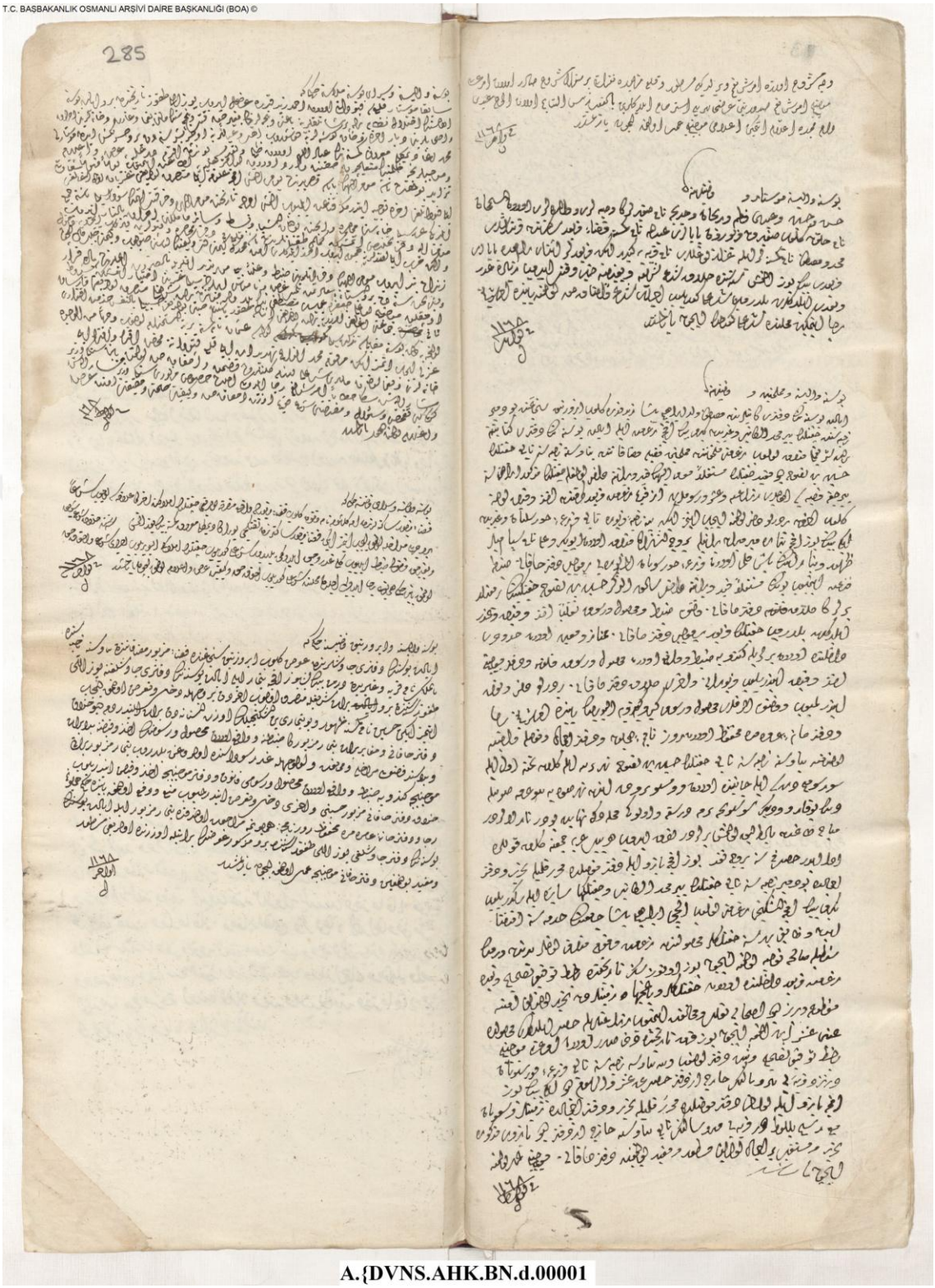

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

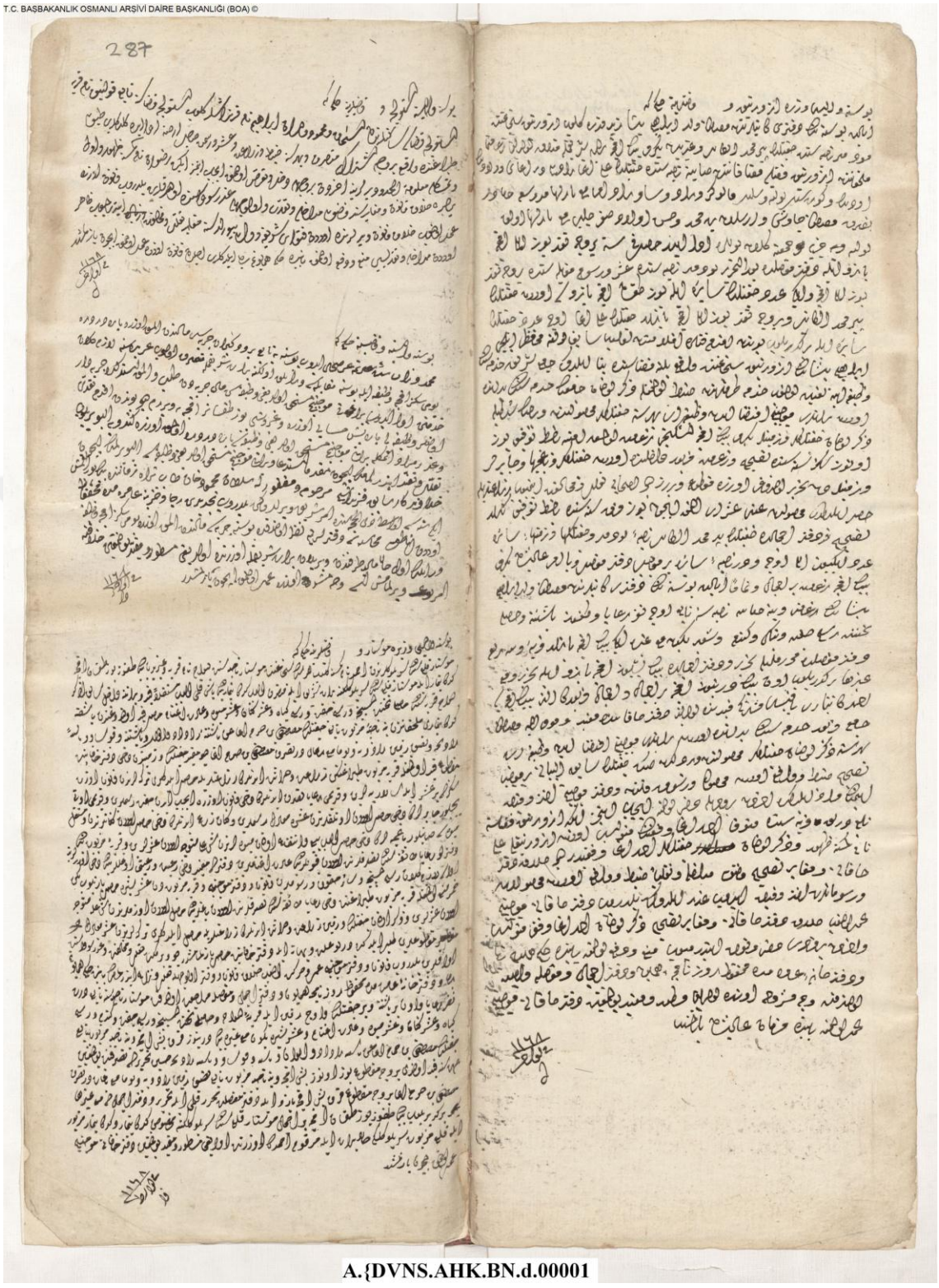

A.{DVNS.AHK.BN.d.00001

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Emine Yasemin İNBAŞI ARI
E-Posta:	yasemininbasi@nevsehir.edu.tr
Öğrenim Durumu:	2010-2014 Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
	2015- Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans
Lisans Mezuniyet Notu:	99.06 / 3.96
ALES (2017 İlkbahar):	84.56
YDS (2014 Sonbahar):	82.50
Deneyim:	2015–2017 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Araştırma Görevlisi
	2017- Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Araştırma Görevlisi